

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

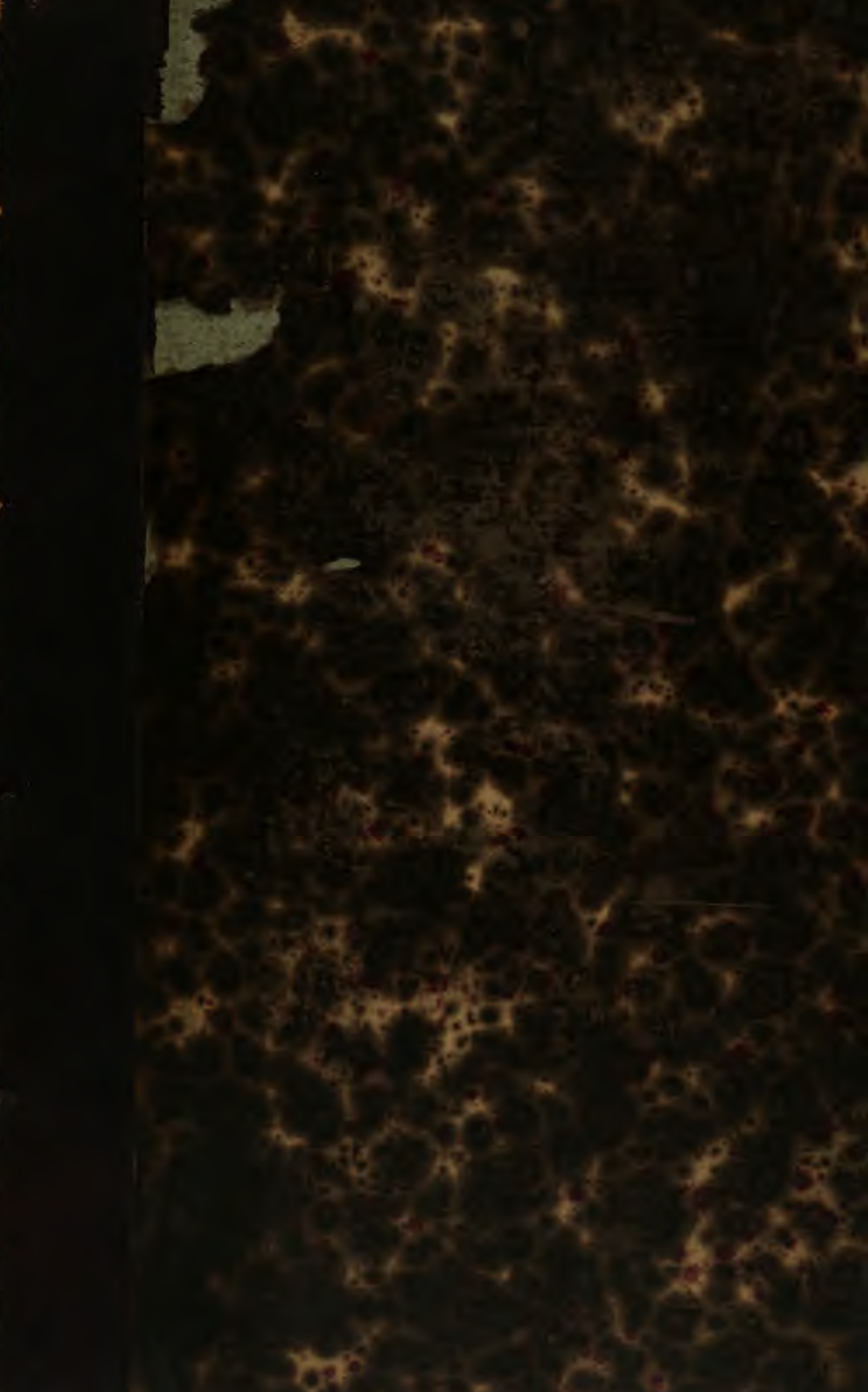
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

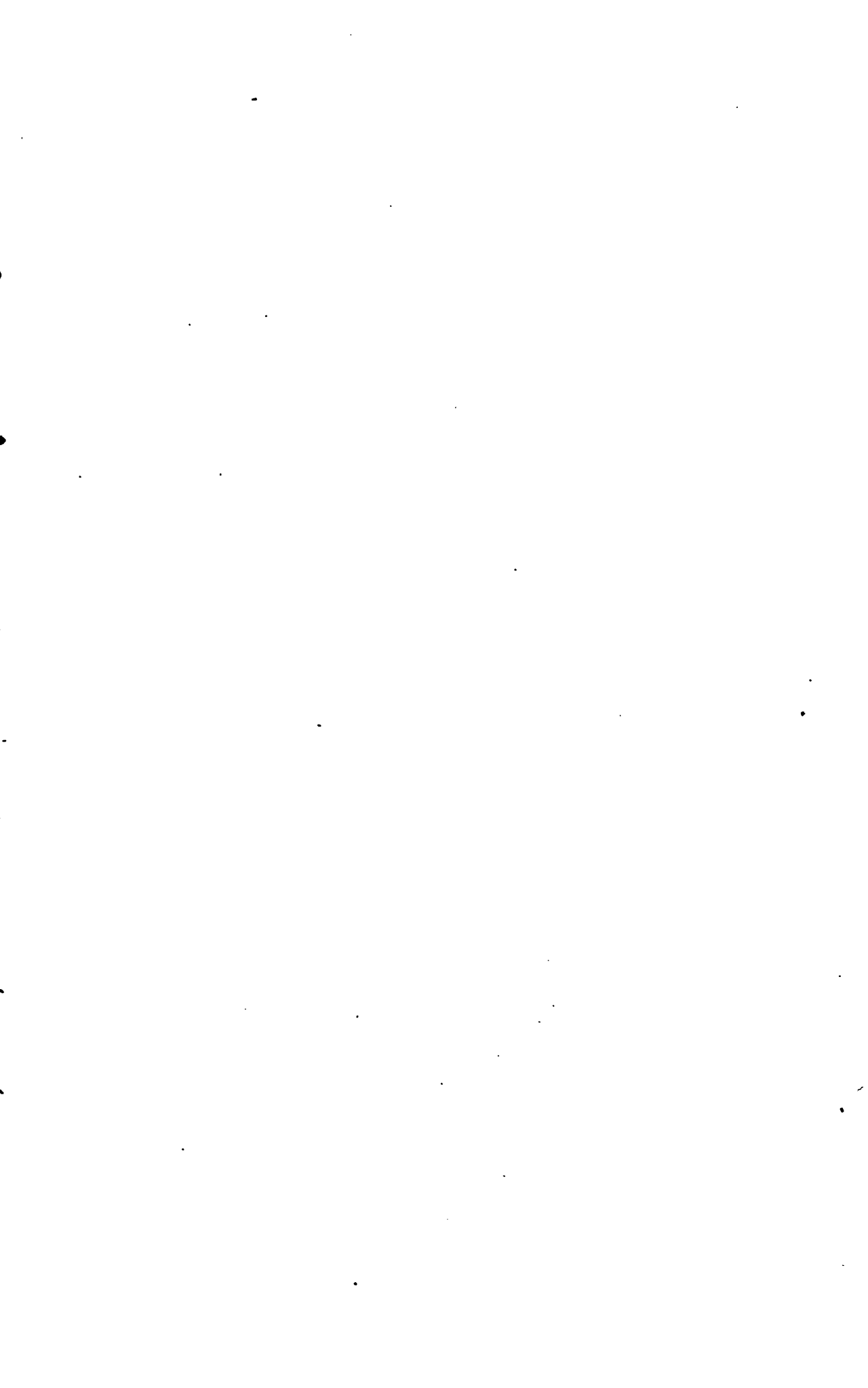
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

PATROLOGIÆ

CURSUS COMPLETUS,

SEU

BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRÆ, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA
OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM, SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,
SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD ÆTATEM INNOCENTII III (ANN. 1216) PRO LATINIS
ET AD PHOTII TEMPORA (ANN. 863) PRO GRÆCIS FLORUERUNT :

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER DUODECIM PRIORA
ECCLESIAE SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS,
PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA ;

DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA ;

OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS
DETECTIS AUCTA ;

INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUJUS MOMENTI
SUBSEQUENTIBUS, DONATA ;

CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM
DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA ;

OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM
ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA ;

DUCENTIS ET AMPLIUS INDICIBUS LOCUPLETATA ; SED PRÆSERTIM DUOBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO
SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSCUIQUE
PATRUM, ARSQUE ULLA EXCEPTIONE, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR ;

ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET
IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULORUM LIBRORUM SCRIPTURÆ VERSUS,

A PRIMO GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPTIS, COMMENTATI SINT.

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS,

CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS
TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER

SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA,

SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM,

PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES,

LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

SERIES GRÆCA

IN QUÆ PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIAE GRÆCÆ
A S. BARNABA AD PHOTIUM,

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

Bibliothecæ Cleri universæ,

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIAE, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA ; LATINA,
JAM INTEGRE EXARATA, VIGINTI ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, CENTUMQUE ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA
DÛPLICI EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM CUM VERSIONE LATINA LATERALIS COMPLECTITUR, ET
FORSAN CENTUM VOLUMINUM EXCEEDET NUMERUM. POSTERIOR AUTEM VERSIONEM LATINAM TANTUM EXHIBET IDEOQUE IN-
TRA QUINQUAGINTA CIRCITER VOLUMINA RETINEBITUR. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE
MERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR : UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUIUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR,
COLLECTIONEM INTEGRAM SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM COMPARET NECESSE ERIT ; SECUS ENIM, CUJUSQUE VOLUMINIS AM-
PLI-TUDINEM NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT.

PATROLOGIÆ GRÆCÆ TOMUS XV.

ORIGENES.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER NOMINATAM
SIVE PETIT-MONTROUGE.

SÆCULUM III.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΠΙΑΝΤΑ

ORIGENIS

OPERA OMNIA,

EX VARIIS EDITIONIBUS ET CODICIBUS MANU EXARATIS, GALLICANIS, ITALICIS, GERMANICIS ET ANGLICIS COLLECTA ATQUE ADNOTATIONIBUS ILLUSTRATA, CUM COPIOSIS INDICIBUS, VITA AUCTORIS ET MULTIS DISSERTATIONIBUS.

OPERA ET STUDIO

DD. CAROLI ET CAROLI VINCENTII DELARUE,

Presbyterorum et monachorum Benedictinorum e congregatione S. Mauri,

ACCURANTE ET RECOGNOSCENTE J.-P. MIGNE,

BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ,

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ BRANCHOS EDITORE.

TOMUS QUINTUS

CONTINENS PARTEM PRIOREM HEXAPLORUM QUÆ AD PRIMITIVUM REDUXIT ORDINEM, NEMPE VERE HEXAPLAREM, IN NUMERISQUE OMNIS GENERIS EXPURGAVIT ERRORIBUS, NOTISQUE ILLUSTRAVIT SUIS NON PAUCIS

P. L. B. DRACH

S. CONS. DE PROPAGANDA FIDE BIBLIOTHECARIUS HONORARIUS; PHILOSOPHÆ ET LITTERARUM DOCTOR; PONTIFICIARUM ACADEMIARUM RELIGIONIS CATHOLICÆ ET ARGADUM, PARIENSISQUE SOCIETATIS ASIATICÆ, ETC., ETC., SODALIS; EQVES GALLICÆ LEGIONIS HONORIS, REGNORUM ORDINUM PIANI, S. GREGORII MAGNI, S. SYLVESTRI, S. LUDOVICI CIVILIS MERITI LUCENSIS SECUNDÆ CLASSIS, ETC.; OLIM VERO, DUM IN SYNAGOGA, RABINUS LEGISQUE DOCTOR.

VENIUNT OCTO VOLUMINA 85 FRANCIS GALLICIS. 1.

EXCUEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER NOMINATAM,
SIVE PETIT-MONTROUGE.

1857

Q55014

1859. 1. 11. 20.
Gray Junct.
p. 2. 07

ELENCHUS

AUCTORUM ET OPERUM QUÆ IN HOC TOMO XV CONTINENTUR.

ORIGENES.

Hexaplorum quæ supersunt.

HEXAPLORUM ORIGENIS

QUÆ SUPERSUNT

MULTIS PARTIBUS AUCTIONA QUAM A FLAMINIO NOBILIO ET JOANNE DRUSIO EDITA FUERINT

EX MANUSCRIPTIS ET EX LIBRIS EDITIS ERUIT ET NOTIS ILLUSTRAVIT

D. BERN. DE MONTFAUCON

MONACHUS BENEDICTINUS E CONGREGATIONE S. MAURI.

(Parisii 1715, 2 vol. in-folio.)

EPISTOLA NUNCUPATORIA.

Eminentissimo D.D. Casari d'ESTRÈES, cardinali episcopo Albanensi, duci ac pari Franciæ, regionum ordinum commendatori, S. Germani a Pratis abbati, etc.

Non diu multumque cogitavi, cui hasce lucubrationes nuncuparem; adest quippe domi cui similem foris frustra quærerem: siquidem in te uno, Eminentissime Cardinalis, omnia splendent virtutis litterarumque ornamenta, omnia optimi Mæcenatis insignia, cujus partes sunt litteratos benevolentia complecti, officiis prosequi, exemplo concitare. En tibi Hexaplorum Origenis partem offero, quæ post diuturnum cum blattis et tineis conflictum emergit demum et auspiciis tuis in lucem prodit.

Arbitror ego te, Vir amplissime, antiquitatis præsertim ecclesiasticæ studiosissimum, haud leviter indignaturum, quod posterioris ævi scriptores opus tam ingens, tot laudibus a priscis illis Ecclesiæ doctoribus celebratum, magno suo dedecore ita interire passi sint, ut non nisi summo labore et industria hasce ejus reliquias extremæ perniciæ jam proximas eruere potuerimus.

Illud autem minime eventurum erat, Ecclesiæ Princeps eximie, si tui similes postremis sæculis Ecclesiam et rempublicam litterariam exornassent; viri scilicet qui litteras ingenuasque artes, aut florentes conservare, aut labentes erigere possent. Sed quod ævo nostro providente Numine conceditur, id in multis ætatibus reperire haud ita facile fuerit. Quot enim sæcula percurrere opus erit, ut talem tantisque dotibus insignem virum inveniamus; virum, inquam, ita rebus vel quam maximis gerendis natum, dicendi scribendique tam peritum; litteris disciplinisque omnibus sic excultum; virum denique, qui quam se cunque in partem dederit, facile princeps fuerit?

Nam vel a primo juventutis flore apud te semper virtutis quam ætatis fuit cursus celerior.

Summo quippe loco natus et avitæ gloriæ memor, majorum tuorum vestigia non modo sequi, sed etiam antevertere studuisti. Hinc episcopalem nactus dignitatem rebus Ecclesiæ vel maximis componendis operam non minus sagaciter quam feliciter dedisti. Deinde promeritum purpuræ adeptus honorem, ac gravissimis regni negotiis apud exterarum nationum tractandis a regum maximo deputatus, nullam Europæ catholicæ regionem insigni rerum gestarum splendore vacuam reliquisti. Manent hodieque Romæ, per totam Italiam, in Germania, Hispania, Lusitania, egregia sapientiæ virtutisque tuæ vestigia; quæ omnia si pro rei dignitate recensere aggrediar,

. cupidum, Pater optime, vires
Deficient :

sed eloquentiori hanc palmam relinquo; mihi enim id esset periculosæ plenum opus alex, et aliunde tot laudibus dignus vix laudi aditum concedere soles

Verum id mihi a modestia tua impetrare liceat, Eminentissime Cardinalis, ut duo tantum summpere miranda, quorum testis fui oculatus, huc asseram. Primum est te ita patriæ rebus semper advigilasse, ut tamen exterorum, apud quos negotia gerebas, animos tibi devincires, et eos tum officiis, tum dicendi lepore ita tibi conciliares, ut optimates et aulici te quasi Patrem vel propinquum agnoscerent. Quamobrem in nulla fere Europæ catholicæ regione peregrinus existimaris. Quod si, ut ait Orator (a), « non quidquam ex rebus humanis est præclarior aut præstantior, quam de republica bene mereri, » quantus hinc tuis laudibus cumulus accedit, quod non patriam modo tuam, sed alias etiam nationes summis beneficiis exornaveris; Lusitaniam dico, Bavariam, Italiam; quæ tantum ornamenti vel præsidii in amicitia atque auctoritate tua, quantum commodi repositum in benignitate senserunt.

Alterum quod mihi stuporem sæpe ingentem attulit illud est, quod amplissimis licet muneribus per totum vitæ curriculum perfunctus, nihil obstante rerum agendarum mole, litterarum cultum nunquam intermiseris. Nec tantum dico te id præstitisse quod solent alii sapientes viri, publicis negotiis deputati, qui ubi a solito munere vacant, ad litterariam exercitationem trans-eunt, vel usu librorum solitudinis tedium fallunt, quod tamen ipsum est in magna laude ponendum; sed ita semper comparatum fuisse demiror, ut de quovis litteraturæ, seu sacræ, seu profanæ genere loquendum, disserendum vel scribendum fuerit, non minus expedite et sagaciter hæc egeris, quam peritissimi quique artium et disciplinarum magistri: adeo ut qui te negotia vel gravissima tanta solertia tractantem cernerent, omnia posthabuisse putarent, quo rerum gerendarum peritiam assequerere; qui vero de omnigena litteratura disserentem audirent, te totam ætatem in litterarum studio contrivisse, cæteraque omnia neglexisse crederent.

Sed quam bonis avibus factum est, ut ex tantis undequaque susceptis feliciterque gestis negotiis ad nos receptum haberes! Immortales sane gratias habemus Ludovico Magno, qui te actarum rerum gloria clarum, hujus cænobii antistitem constituerit; qua in re nescio an plus tuis, Eminentissime Cardinalis, quam nostris commodis prospexerit. Hinc illa effusa in monasterio nostro lætitia, hinc ille plausus omnium sodalium de tanta fortuna sibi mutuo gratulantium; qua in re non partes tuli posteriores. Ecquid enim litteratorum cætui plus gaudii asserat, quam cum sibi principem a regum sapientissimo designari conspiciunt eum, quem ipsi, si penes se ejus rei arbitrium fuisset, communi omnium calculo sibi cooptassent?

In San-Germanensibus autem ædibus illis, quæ tot principum domicilium fuerunt, ceu in arce vel specula quadam constitutus, Eminentissime Cardinalis, iis omnibus fulges ornamentis, quibus olim varias Europæ gentes illustrabas, quodque mirabile dictum est, annos prope Nestoreos emensus, divina quadam celeritate ingenii dicendique copia, sicut olim ille Carneades, omnium ad te animos convertis et rapis. Te sæpe in consessu eruditorum suspicimus de quovis litterarum genere ita perite disserentem, ut fateantur omnes te non minus eruditione quam dignitate primas tenere. Nam sive de historia et geographia, sive de rebus ecclesiasticis et canonicis agatur, parem in omnibus facultatem exhibes, in nulla, ut ita dicam, orbis litterarii parte hospes. Tum si ad mansuetiores Musas te referas, Græcas, Latinas Gallicasque, memoriæ felicitate juvenes, ingenii acrimonia eruditos quoslibet antecellis.

(a) Cic. Fam. 1, 5.

Stupent sane ii quos ad consortium tui evocare dignaris, litteratorum princeps amabilissime, et rediisse putant illa tempora quibus inter principes viros in omni genere micabas. Omnia quippe in te floridam redolent aetatem; bona valetudo, summa gratia, tantus ille in jocando lepos, sic temperatus ut nihil jocus de gravitate decerpit. Qui te talem vident, id se oculis observare putant quod quidam e veteribus dixit:

A certis annis ævum remeare peractum

Quis igitur Origeni fortunam non gratuletur suam, qui in præstantissima Operum suorum parte pene redivivus conspectui sistitur tuo? ac qui inter ævi sui Christianos palmam eruditionis tulerat, jam te, litterarum decus, patronum ambit, ut auspiciis tuis ex tenebris ubi diu latuerat eductus, ad eruditorum orbem faciles aditus reperiat, certus patrocinii tui pignore se in pristinam non reversurum caliginem. Hunc ille jam laborum fructum exspectat. Quantis enim sudoribus Hexaplorum et Octaplorum opus molitus sit, testis vel ipsius operis conditio, testis et Hieronymus, qui Origenem χαλκίτερον appellat, quia scilicet viscera quasi ænea ob assiduitatem scribendi habere putabatur: in cujus colligendis reliquiis multo labore diuturnisque vigiliis exercitatus, pene factus sum et ipse χαλκίτερος: fortunatus tamen si hasce meas lucubrationes lubenti animo acceperis; fortunatior, si ad diuturnum, ut spero, tempus, patrocínio tuo uti pergam.

FR. BERNARDUS DE MONTFAUCON,
Monachus Benedictinus e congregatione Sancti Mauri.

PRÆFATIO.

Inter præstantiora Origenis opera principem obtinere locum *Hexapla* illa, tanto labore studioque concinnata, fatentur eruditi quique tum veteres, tum recentiores. Cum enim homini Christiano nihil ad rectam fidem statuendam moresque informandos opportunius sit divinarum Scripturarum intelligentia, ejus sane utilitati tunc optime consultum putatur cum quidpiam in lucem editur ad reseranda Scripturæ arcana et ad ejus intimos sensus explorandos accommodatum. Quid autem eo in genere accuratius, quid ad Scripturæ sacræ mentem aperiendam commodius eximio illo *Hexaplorum* et *Octaplorum* opere? Ibi namque, præter LXX Interpretum editionem, tres aliæ interpretationes, a doctis viris Aquila, Symmacho et Theodotione elaboratæ, in omnibus Hebraicæ Scripturæ libris comparebant; in libris etiam non paucis trium insuper aliorum interpretum anonymorum editiones e regione aderant uno sub aspectu positæ; ita ut earum omnium lectione, et mutuo facta comparatione, si qua obscura et difficilia occurrerent, longe facilius tali subsidio explanarentur. Hinc factum est ut sancti Patres, ac veteres scriptores ecclesiastici pene omnes, iique maxime qui doctis in sacram Scripturam commentariis claruere, *Hexaplorum* Origenis usum præstantiamque passim commendent. Eusebius nempe, Diodorus, Chrysostomus, Theodoretus, Procopius et alii; interque Latinos Hieronymus, qui non in Commentariis modo suis ope illorum perpetuo utitur, sed etiam in adornanda eximia illa editione Latina, quam hodie *Vulgatam* appellamus, frequentissime Aquilam vel Symmachum, rarius Theodotionem aliasve editiones sequitur.

Si quid unquam immortalitate dignum emissum in lucem fuerit, si qua lucubratio a temporum injuria vindicari meruerit, hæc sane erat tot parta vigiliis, laboribus, sumptibus. At, proh dolor! a sæculis plus quam octo ingentis molis opus ita periit, ut ne particula quidem ejus, ut fuerat ab Origene concinnatum, ad nos usque devenerit, nec spes videatur esse quidpiam unquam emersurum, quo tanta jactura sarcietur; a tempore autem amissi operis aliquot effluxere sæcula, ignorantiae tenebris adeo obruta, ut ne sensus quidem importati damni penes homines etiam, ut illa ætate, doctos esse videretur. At post restaurata, proximis sæculis, litterarum bonarumque artium studia, ubi veterum scripta, quæ diu jacuerant interitui proxima, e situ vindicari et in publicum emitti cœperunt, non defuere viri qui de restaurandis si non *Hexaplis*, *Hexaplorum*: saltem laciniis, cogitarent. Qui vero primus rei manum admovit Flaminius Nobilius, in Bibliis Græcis Romæ censis anno 1587, multas Aquilæ, Symmachi, et Theodotionis alio: umque in-

terpretum lectiones notis inseruit, quotquot videlicet tum ex Romanis codicibus, tum ex veterum libris excerpere potuerat Petrus Morinus Parisinus, ut ex ejusdem Morini epistolis aliorumque testimoniis arguitur.

Sub hæc Joannes Drusius eadem ipsa quæ Flaminius ediderat, non paucis accessionibus locupletata cum eruditis notis descripsit : at cum fato præoccupatus ea in publicum edere non potuisset, post ejus obitum publicandi curam suscepit Sixtinus Amama Hebraicarum litterarum Franekeræ professor : opusque Arnhemis proliit anno 1622, hoc titulo : *Veterum interpretum Græcorum in totum Vetus Testamentum Fragmenta, collecta, versa et notis illustrata a Joanne Drusio, linguæ sanctæ in illustrium Frisiam ordinum Academia, dum viveret, professore*. Drusii labor a laudatis viris laudatus, litterarum sacrarum studiosis magno usui fuit. Hunc ego librum frequenter adire solebam, antequam de novis accessionibus faciendis cogitarem : et mirabar subinde ex tanto opere adeo pauca superesse fragmenta. Cum autem evolvendis codicibus Græcis solitam darem operam, jam anni sunt plusquam viginti tres, rem, quam, potui diligentissime, sum aggressus : tum si qua veterum interpretum loca in manuscriptis occurrerent, statim ad Drusium properabam, ut explorarem an observata editaque essent. Brevi autem comperi multa prætermissa fuisse, imo ex jam observatis et editis non pauca esse quæ manu medica egerent. Hinc omnia describere cœpi, paulatimque tum in Gallia, tum in Italia, et potissimum Romæ, tantam lectionum silvam reperi, ut Drusiana collectio nostræ comparata ne decimam quidem, imo ne decimam quintam ejus partem attingeret. Quanquam non in omnibus Scripturæ sacræ libris æqualis offeratur lectionum messis. Nam in Pentateucho, si annumeres ea quæ in Appendice ex codice Coisliniano adjunximus, ne vicesimam quidem nostrarum partem æquant Drusianæ lectiones. In libris Josue et Judicum pene nihil habet Drusius, ubi nos in singulis pene versiculis lectiones proferimus. In libris Regum, maxime in primo et secundo, vix quinquagesimam nostrorum particulam exhibet ille. In libro Job multis partibus Drusianam superat nostra collectio, pariterque in Psalmis, quorum multi pene totum Symmachum repræsentant. In Proverbiis, Ecclesiaste et Canticis non multa proferimus nova. Verum in prophetis omnibus, præcipue vero in Jeremia, Ezechiele et minoribus prophetis, tot nondum observata comparent, ut Drusiana collectio iis obruta videatur esse.

His ita comparatis, de modo concinnandi edendique operis non una fuit amicorum sententia. Alii enim volebant totum Hebraicum edi textum cum interpretatione τῶν Ὁ, eadem prorsus methodo qua Origenes ediderat, ita ut sex ubi quæ columnæ adessent, et sicubi aliorum interpretum editiones deficerent, vacuus ibi locus relinqueretur. At me reluctantante, et quanto litteratorum incommodo, quantisque sumptibus tam immane opus proditurum esset objiciente (a), vel iidem ipsi qui tale consilium dederant, auctores demum fuerunt, ut in primo solum Geneseos capite, quasi pro specimine, Origenianæ columnæ adessent : ac in sequentibus deinde capitibus, ea solum loca afferrentur in medium, quorum interpretatio sive secundum Aquilam, sive secundum alios reperta fuisset : ita ut lectiones illæ cum Hebræo, LXX Interpretibus et Vulgata comparatæ, uno sub aspectu jacerent, et quidem eodem ordine, quantum licebat, quo ab Origene in *Hexaplis* positæ fuerant.

Compendii vero causa, ubi duo vel tres vel plures interpretes eodem prorsus modo vertunt, ac sine ullo vel minimo discrimine, tunc versionem non repetimus ad singulos, ut fecerat Origenes, sed nomina eorum qui similiter interpretati fuerant, a prima solum nominis littera, præmittimus hoc pacto A., Σ., Θ. ἐν τοῖς μυχῶσιν αὐτοῦ A., S., Th., in *naribus ejus*. Hebræicæ lectionis, et interpretationum Græcarum, quæ illam sequuntur, versionem Latinam in altera columna e regione ponimus, subjuncta altero caractere Vulgata Latina, ut etiam Græce imperiti hac nostra collectione uti valeant.

Non deerant qui vellent integrum edi textum Biblicum, alii Hebraicum, alii LXX, alii vero Vulgatam Latinam, ut scilicet qui *Hexaplis* nostris, ubi textus integer secundum nullam editionem adest, uti vellent, ibi tamen totam Scripturæ seriem secundum aliquam ex editionibus ad manum haberent. Ne multa, hoc item consilium respuendum duxi : siquidem res ita concinnata est, ut quisque commode possit, vel Hebraicum, vel LXX interpretes, vel Vulgatam Latinam, vel demum Polyglotta ipsa, hac præsentate et aperta *Hexaplorum* collectione, perlegere ; atque ubi suppetunt veterum interpretum lectiones, easdem cum eo, quem præ manibus habent, Scripturæ textu conferre, ut plurium interpretum auxilio res minus tritæ vel obscuræ facilius intelligi queant.

Singulis capitibus notas subjicimus, ubi primo dicitur undenam lectiones veterum interpretum excerptæ fuerint. Deinde si qua ad veram lectionem asserendam oportuna suppetant, ea clare pro modulo nostro proferimus. Loca Patrum ac veterum scriptorum selectiora adjicimus, eorum maxime quorum opera, præter ἀποσπασμάτια (*exigua fragmenta*) quæ in Catenis manuscriptis supersunt, deperdita sunt. Horum vero festivam copiam animadvertet eruditus lector, præsertim in Pentateucho. A proluxioribus explanationibus compendii causa abstinuimus. Non enim in proposito nobis fuit commentaria nova in Scripturam sacram edere, sed ea solum afferre quæ veterum interpretum lectionibus vel eruendis vel confirmandis necessaria erant. Ex

(a) Primigenium ordinem, partitionem scilicet in columnas sex, ab ipso Origene institutum, retinuimus. Grandis utique labor, sumptus grandiores! quos tamen in gratiam lectorum subeundos recepimus. Prodeunt ergo egregiæ reliquæ non jam nomine tenus, sed vere κατατάξαι distributæ. Edit. Παρισ.

Ursii notis eas delegimus et exscripsimus, quæ utiliores esse videbantur. Licet enim ille strenui scriptoris munus impleverit, grammaticis tamen adnotationibus, pro more suo, omnia ad nauseam usque replevit, ita ut res omnino tritas et cuique pervias passim afferat: quam rem ipsi, nec sine ludibrio, vitio vertebat Josephus Scaliger.

Editionum ordinem, quem Origenes instituerat, servandum duxi, ita ut primo locetur Hebraicus textus, deinde Aquila, post Symmachus, quarto loco LXX, postremo Theodotio: atque ubi tres aliæ editiones quinta, sexta et septima habentur, illæ novissimæ omnium ponantur. Hebræi, Samaritani, et Syri Græcas interpretationes, quæ nonnunquam occurrunt, semper post Hebraicum textum et ante alias editiones Græcas locamus. Hebraicæ lectiones sine punctis motionibusque Massoreticis hic semper scribuntur: nec liberum fuit secus agere, quia notæ illæ Massoreticæ sæpissime ad alium sensum determinant, diversumque ab eo quem illi secuti sunt. Lineolam tamen Maccaph dictam, ut in Massoreticis libris usurpatur, retinendam duxi, quia ejus aliquam rationem habuisse videntur veteres illi, ut ex verbis Hebraicis Græce descriptis, quæ supersunt, liquidum videtur.

Hebraici textus Latinam interpretationem dædimus, qualem dedere Santes Pagninus vel Arias Montanus: nam alterutrum fere sequimur; ita tamen ut quando illi nimio scrupulo interpretationes efferunt barbaras, et quæ vix intelligantur, alias substituamus paulum elegantiores et clariores. Vix enim æquo animo feras, exempli causa, eos, ubi ἦν pro ira accipitur, quod passim contingit, *nasum* vertere, et *nasum Dei*, pro ira Dei ubique interpretari, ut cætera taceam *κακοζήλιας* exempla. Nomina vero propria non secundum Massoreticam lectionem, sed ut veteres lægebant, ut plurimum exprimimus; si secus accidat, vel incuria vel lapsu typographorum accidit.

Asteriscos et obelos apposuimus, ubicunque in manuscriptis notabantur. Cæteros autem, qui passim occurrebant in *Hexaplis* Origenianis, quosque jam restituere difficillimum esset, non perquirendos esse putavimus. Nam, ut fusius in Præliminaribus dicitur, asteriscorum maxima pars hujus generis erant, ut parum inde lucis ad litterarum Hebraicarum intelligentiam accederet. Siquidem tanto scrupulo fuerant ab Origene positi, ut vel quam minimas particulas Hebraismosque omnes, qui Græca lingua non poterant concinne enuntari, quique nihil ad sensum faciebant, importuna ἀκριβείᾳ notarent. Tunc vero solum asterisci et ea quæ asteriscis indicabantur utilia erant, cum clausulas aut verba a LXX Interpretibus prætermittenda exhibebant: hujus autem generis asteriscos summo studio perquisivimus, qui si cum aliis supervacaneis comparentur, paucissimi sunt. Obeli autem, ea quæ in LXX Interpretibus redundabant adnotantes, assequendæ Scripturarum menti, ut plurimum saltem, parum conducebant. Quamobrem id maxime curavimus, ut quam plurimas possemus veterum interpretum lectiones studioso lectori offerremus.

Sicubi porro hujusmodi lectiones Latine tantum vel ab Hieronymo vel ab Hesychio afferuntur, ex Latinis Græca facere sine alicujus ms. auctoritate tentavere quidam: Græcaque hujusmodi fragmenta, quasi germanum Aquilæ, Symmachi, Theodotionis et aliorum textum, in lucem emiserunt. Ex talique ausu plerumque accidit ut longe disparata pro veris substituantur, quod sæpissime experti sumus, cum reperta vera lectione, illius sine auctoritate codicis alicujus substitutæ *ωθεῖα* conspicua fuit. Nec improbo tamen, quando exploratum est ex quibus Græcis verbis Latina manarint, si tunc ipsa Græca verba indicentur: exempli causa, si quis veterum diceret Aquilæ lectionem sic habere, *et in nomine ejus gentes sperabunt*, tunc sine periculo dici posset Græca sic habuisse, *καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ τὰ ἔθνη ἐλπιοῦσι*. At illo etiam casu monendus esset lector Græca ex Latinis facta fuisse, quod etiam summa religione præstitimus: hujusmodique loca semper uncinis inclusimus, cum vel ex Latinis facta, vel aliunde dubia nobis esse videbantur.

Monendus est candidus lector, ut cum loca quædam in Pentateucho consulere voluerit, non eam modo, quæ in principio posita est, *Hexaplorum* collectionem, sed etiam Appendicem semper adeat: ibi namque plurima reperiet nondum observata nobis cum Pentateuchum ederemus, aliquando etiam plura quam in principio posueramus. Lectiones ibi multæ, ignoti antea interpretis, suo auctori restituuntur; aliæ secus positæ emendantur. Hanc autem Collectionis nostræ partem ideo in fine, Appendicis more, locavimus, quia ad bibliothecam Coislinianam, ex cujus codice per insigni lectiones illas posteriores mutuati sumus, aditum impetrare nequivimus (a), donec in ejus possessionem veniret illustrissimus Dom. Henricus Carolus du Cambout de Coislin, dux et pater Franciæ, episcopus Metensis, Coislinianæ familiæ decus, qui pro innata beneficentia codices nobis ad nutum suppeditavit. Hæc porro bibliotheca manuscriptorum Græcorum copia paucis, præstantia vero et antiquitate nulli concedit. Horum catalogum per amplum pretiosisque anecdotis bene multis instructum sub ejus auspiciis paramus, propediem in lucem edendum.

Solita erga nos humanitate semper usus est illustrissimus abbas de Louvois, Bibliothecæ Regiæ præfectus, qui pro voto nobis regios codices obtulit, quorum usum singulæ ferme hujus operis paginæ testificantur. Officiis item suis nos certatim prosecuti sunt, V. Cl. Nicolaus Clemens, de cujus obitu admodum

(a) Lectiones codicis Coisliniani, quas in appendice conjecerat Montefalconius, ad capitulum unumquodque, cujus sunt, revocandas curavimus. *EDIT. PATROL.*

dolumus, et eruditissimus Joannes Bolvinus, litterarum omnium, maximeque Græcarum, notitia celebris.

Bibliothecæ Colbertinæ thesauros nobis aperuit præstantissimus abbas de Seignelay, ejusque jussu codices nobis pro voto commodavit V. Cl. du Chesne, ejusdem bibliothecæ custos. Vetustissimum pulcherrimumque Prophetarum codicem, rogante Mæcenate nostro eminentissimo cardinali d'Estrées, a RR. PP. Jesuitis ad quatuor solum dies impetravimus: pluraque inde excerpturi eramus, si diuturniorem in eo operam ponere licuisset. Gratias item habemus maximas doctissimo nobisque amicissimo Michaeli Lequien ex ordine prædicatorum, qui Francisci Combefisii schedas nobis obtulit, unde non spernendas in Genesi et Exodo veterum lectiones excerpimus.

In Italia non pauca ex codicibus Vaticanis mutuati sumus, longe plura collecturi si liberiore nobis aditum fecisset is qui tum celeberrimæ illius Bibliothecæ custos erat. Multo ampliorem lectionum copiam suppeditavit bibliotheca RR. PP. S. Basilii Romæ, cujus codices pro voto ad manum semper habuimus beneficio reverendissimi P. Petri Mennitii, totius ordinis præfecti generalis, qui studiis nostris semper favit, et rogantibus nunquam defuit.

PRÆLIMINARIA IN HEXAPLA ORIGENIS

CAPUT PRIMUM.

De Tetraplorum a'que Hexaplorum nominibus et forma.

I. Tetraplorum et Hexaplorum varia nomina. II. Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit. III. An Hexapla prius quam Tetrapla. Certum videtur Tetrapla prius quam Hexapla adornata fuisse. IV. Quo tempore Hexapla concinnaverit. V. Qua ratione Tetrapla, Hexapla et Octapla digesserit, itemque Enneapla. VI. In quibus Scripturæ libris tres alias editiones Hexaplis addiderit. VII. De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis. VIII. An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit. IX. Utrum Origenis tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.

1. Tetraplorum et Hexaplorum varia nomina.

Quæ de Tetraplorum et Hexaplorum nominibus dicturi sumus, nondum, ut puto, observata fuere, quare vel ipsa novitate placitura esse sperandum est. Tetrapla et Hexapla, sic in plurali exprimuntur ab Origene, Eusebio, Epiphanio et Hieronymo, Τετραπλᾶ, Ἑξαπλᾶ, videnturque ita primitus appellata fuisse. Verum alii posterioris ævi Græci scriptores frequentius Τετραπλοῦν et Ἑξαπλοῦν in singulari dicebant, *Tetraplum* videlicet et *Hexaplum*, ut passim animadvertas in notis hujus operis. Sic in nota ad ultimum caput libri II Regum, ἐν δὲ τῷ Ἑξαπλῷ, καὶ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων, in *Hexaplo* autem et in accuratioribus exemplaribus, etc. Et alibi frequenter, maxime in libris Regum. Indicant autem Τετραπλᾶ seu Τετραπλοῦν, quadruplicem, Ἑξαπλᾶ vero seu Ἑξαπλοῦν, sextuplicem Scripturæ textum, uno conspectu positum, ut pluribus infra representabitur. Hæc porro significantius a Græcis auctoribus non paucis vocantur etiam Τετρασέλιδον, sive quadruplex columna. Sic enim habetur in notis ad psalm. LXXXVI ex codice Coisliliano: Μητέρα Σιών τὸ ρ κατὰ προσθήκην ἔχειτο εἰς τὴν τῶν Ο' ἐν τῷ Τετρασελίδῳ· ἐν δὲ τῷ Ὀκτασελίδῳ, μὴ τῇ Σιών ἦγον διχα τοῦ βῶ. Quo significatur, in Tetraselido, sive in Tetraplo LXX habuisse lectionem illam vitiatam, Μητέρα Σιών, *Mater Sion*; in Octaselido autem sive in Octaplo ita lectum et

A emendatum fuisse μὴ τῇ Σιών, *nunquid Sioni*, ex puncta littera ρ. Tetrapla igitur Τετρασέλιδον, Hexapla vero Ἑξασέλιδον, sextuplex columna dicebantur, ut videas in nota ad cap. v Michææ: quia Tetrapla Origenis, quatuor versiones Aquilæ, Symmachi, LXX Interpretum et Theodotionis per columnas e regione positas complectebantur; Hexapla vero textum Hebraicum litteris Hebraicis, et e regione proxime eundem ipsum Græcis litteris; postea quatuor Græcas interpretationes eodem quo supra ritu locatas, exhibebant. Σελίς autem significat paginam, τετρασέλιδον paginam quadruplicatam, seu quatuor columnarum, Ἑξασέλιδον vero paginam sextuplicatam, sive sex columnarum. Ut autem τετραπλᾶ τετρασέλιδον, et ἑξαπλᾶ ἑξασέλιδον vocabantur, sic et ὀκταπλᾶ, ὀκτασέλιδον, sive opus octo columnarum, ut videas in nota ad psalmum LXXXVI. Dicitur autem opus octo columnarum, quia præter sex memoratas editiones, duæ aliæ quibusdam in libris memorato columnarum situ representabantur.

B Semel item in notis ad Hesaiam, cap. III, γ. 24, legimus πεντασέλιδον, hoc est quinque columnarum opus. Nota autem hæc prodit ex insigni nom. RR. PP. Jesuitarum, et sic habet: οἱ Γ. στίχοι οἱ ὑποκείμενοι οὐκ ἔκειντο ἐν τῷ πεντασελίδῳ, οὐδὲ Ὀριγένης ἐξηγούμενος τούτων ἐμνήσθη. Id est: *Tres juncti versiculi non erant in Pentaselido, sive in libro quin-*

que columnarum : neque eorum meminit Origenes in A expositione sua. Inde profectum fortasse nomen est, quod librarii quidam Hebraicam Hebraice scriptam columnam, non usitata sibi characterum forma deterriti, in nonnullis exemplaribus prætermiserint, suisque habuerint Hebraicum textum Græco characterē repræsentare : cujus rei exemplum habemus in codice Barberino, Oseæ xi, 4, ubi quinque columnarum fragmentum effertur prorsus ommissa Hebraica scriptione. Si quis autem reluctetur, et dicat, non ideo παντασέλιδον vocari, quod in quibusdam libris Hebraica scriptura prorsus ommissa fuerit, sed quod in recensione columnarum Hebraicus textus, semel Hebraicis, posteaque semel Græcis litteris descriptus, pro una tantum columna sit habitus, huic non admodum repugnabo : nam licet B ex Hebraicarum litterarum omissione accidisse suspicer, ut id tuto affirmare possim, exempla nova desiderari non diffiteor.

Hexaplorum, ἑξαπλῶν, nomen ex natura sua adjectivum, substantive passim usurpatur a Græcis scriptoribus ; aliquando etiam adjective. Sic Epiphanius, libro *De ponderibus*, Ἑξαπλᾶς (sic) τὰς Βίβλους, *Sextuplices Libros*, ut Hexaplorum libros indicet : et in vetustissimo prophetarum codice penes RR. PP. Jesuitas legitur ἑξαπλοῦς Ἱερεμίας, sextuplex Jeremias, a sextuplici columna. Ex frequenti porro illa, quæ in plerisque antiquis exemplaribus occurrit, Hexaplorum mentio, factum videtur ut librarii, πρὸς ἀντιδιαστολήν Hexaplorum, alios libros, qui unicam τῶν Ὁ editionem completebantur, ἀπλᾶ sive simplicia vocarent, et ita distinguerent a sextuplicibus. Sic in codice quodam Coisliniano decimi sæculi ad librum III Regum vii, 16, legitur, ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀπλῶν, in quibusdam Haplorum, sive simplicium exemplarium.

Certum exploratumque est in Psalmis, in Prophetis minoribus et forsitan alibi, præter duas columnas Hebraicas, quarum altera Hebraicis, altera Græcis litteris descripta erat ; et sex columnas Græcas totidem interpretationum, nempe Aquilæ, Symmachi, LXX, Theodotionis, Quintæ et Sextæ, quæ simul octo columnas, sive Octapla constituebant ; septimam etiam Græcam editionem fuisse, quæ nonam columnam occupare debuit, atque adeo D Enneapla, sive novem columnarum opus efficeret. At mirum fortasse videatur Enneaplorum nomen nusquam apud veteres memoratum reperiri. An quia illam editionem Origenes non in serie columnarum, sed in imo margine locaverat, ideo nusquam Enneaplorum nomen, etiam cum illa aderat, usurpatum est ? An veterum incuria, etiamsi columnam occupaverit suam, nusquam tamen Enneapla memorata deprehenduntur ? Id sane divinandum relinquitur. Multa quoque alia sunt quæ ex solo Hexaplorum Octaplorumque conspectu, statim nota cuique et manifesta essent, quæque iis destituti vix ac ne vix quidem conjecturæ assequi possumus.

II. Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit.

Quo autem consilio Tetrapla et Hexapla concinnaverit Origenes, explicat Hieronymus præfatione in libros Paralipomenon, his verbis : *Et certe Origenes non eolum exemplaria composuit quatuor editionum, e regione singula verba describens ; ut unus dissentiens statim, cæteris inter se consentientibus, arguatur ; sed, quod majoris audaciæ est, in editione LXX Theodotionis editionem miscuit, asteriscis designans quæ minus ante fuerant, et virgulis quæ ex superfluo videbantur apposita.* Ut igitur prudens lector ex multarum interpretationum collatione posset quænam verior explicatio esset deprehendere, illas omnes editiones uno conspectu locavit Origenes, ut Hebraice imperiti possent plurimum inter se consentientium auctoritatem amplecti. Sed quia hæc veri sensus assequendi via, incerta sæpe est, nec erroris periculo vacat : plerumque enim accidit ut, aliis a vero limite deflectentibus, unus germanam auctoris mentem exprimat ; dicamus etiam Hebraice doctis hanc editionum collectionem perutilem fuisse : nam illi pro ea, qua pollebant, Hebraicarum litterarum peritia, poterant quisnam interpres propius ad fontem accederet intelligere. Aliam item hujus ab se suscepti operis causam subindicat Origenes *Commentario in Matthæum*. Quia nimirum ille editioni τῶν Ὁ Vulgatæ, sive κοινῆ, librorum ausu et ignorantia corruptæ, manum medicam admovere cupiebat, ea quæ prætermissa fuerant, ex aliis editionibus cum asteriscis addidit : quæque redundabant, nec erant in Hebraico, appositis obelis, ut invecta notavit. Atque ut emendationibus suis faceret fidem, una cum Hebraico aliorum interpretationes e regione posuit, ut quisque videre posset se non sine auctoritate et manca resarcivisse, et superflua præfixis obelis ut inducta notasse.

III. An Hexapla prius quam Tetrapla. Certum videtur Tetrapla prius quam Hexapla adornata fuisse.

Quæritur Hexaplane prius, an Tetrapla concinnaverit Origenes. Multi Tetrapla prævisse censuerunt : verum pugnat Henricus Valesius Origenem Hexapla edidisse ante quam Tetraplis manum admovent, hoc nixus Eusebii testimonio *Hist. Eccl.* lib. vi, cap. 16 : Ταύτας δὲ ἀπάσας ἐπὶ ταυτὸν συναγαγὼν, διελὼν τε πρὸς κῶλον, καὶ ἀντιπαράθεις ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἑβραίων σημειώσεως, τὰ τῶν λεγομένων Ἑξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταλέλοιπεν ἰδίως τὴν Ἀκύλου καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτιῶνος ἔκδοσιν ἅμα τῇ τῶν Ὁ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας. Quæ sic ille vertit : *Has igitur omnes interpretationes cum in unum corpus collegisset, et per certa cola ac membra distinxisset, una cum ipso Hebraico textu, Hexaplorum nobis exemplaria reliquit ; postea vero editionem Aquilæ et Symmachi ac Theodotionis cum Septuaginta Interpretum versione seorsum in Tetraplis digessit.* Ideo autem sic vertendum esse credidit, quod vocem ἐπικατασκευάσας, quam ipse ex manuscriptis pro ἐπισκευάσας substituit, putaret significare, Tetrapla post edita fuisse. At

σive ἐπισκευάσας, sive ἐπικατασκευάσας legatur, A hunc esse arbitror hujusce loci sensum : *Hexaplorum nobis exemplaria reliquit : cum seorsim editionem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis cum LXX Interpretibus in Tetraplis digessisset.*

Aoristus enim hoc situ positus rem postremo enuntiatam prius factam esse denotat, quam eam quæ præcedenti verbo indicatur. Hæc vero loquendi forma adeo obvia apud scriptores Græcos est, ut mirum sit virum doctum in re tam aperta lapsum esse. Sic apud Strabonem lib. XIII hæc verba : Ἄτταλος διεδέξατο τὴν ἀρχὴν, καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς οὗτος πρῶτος, νικῆσας Γαλάτας νίκη μεγάλη, sic explicantur : *Attalus excepit imperium, et primus rex proclamatus est, postquam magnam victoriam de Galatis reportaverat.* Nam licet hæc victoria postremo loco enuntiarī videatur, ex perspicuo tamen notoque usu hic intelligitur victoriam præcessisse et inaugurationem secutam esse. Hunc item Eusebii locum sic intelligas oportet, ac si series ita se haberet, ἰδίως τὴν Ἀκύλου καὶ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος ἔκδοσιν ἅμα τῇ τῶν Ὁ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας, τὰ τῶν λεγομένων Ἐξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταλείουπεν id est, *cum seorsim editionem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis cum LXX Interpretibus in Tetraplis digessisset, Hexaplorum nobis exemplaria reliquit.* Nihilque officit huic interpretationi, vox composita ἐπικατασκευάσας : eadem quippe ratio æque valet in compositis quibusque atque in simplicibus, cum tali modo usurpantur.

Qua posita interpretatione Tetrapla haud dubie prius quam Hexapla ediderit Origenes. Et hæc erat eruditorum opinio antequam Valesius, memorato Eusebii loco fultus, novam aperiret. Ad hæc autem, Origenis nota in caput XLVII Genesis v. 6, quam ex codice Monspelienſi eruit Combelsius, totam solvere quæſtionem videtur. Eam porro sic edidimus eodem loco : Ἐπειδὴ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἀντίγραφον μετελήφθη, πρὸς τὸν εἰρημὸν τὸν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκδόσεσι δεικνύται καὶ ἡ τῶν Ἑβδομήκοντα ἐν τισὶ τόποις μεταθετεῖσα, ὡς τὰ πρῶτα ὑστερα καὶ τὰ ὑστερα πρῶτα γενέσθαι · ὅπερ καὶ ἐνταῦθα εὐρέθη παθοῦσα · τούτου χάριν παρεθήκαμεν ἀκολουθίαν · ἔστι δὲ αὕτη. Τῷ, Κατοικήσομεν οἱ παῖδες σου ἐν γῆ Γεσέμ, συνάπτεται τὸ, Εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ. Εἰ δὲ ἐπίστη, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς. Hoc est : *Quandoquidem in Tetraplis, unde exemplar transumptum est, secundum seriem Hebraicæ aliarumque editionum ostenditur, Septuaginta Interpretum editionem aliquot in locis transpositam fuisse ; ita ut quæ priora erant, posterius ; quæ posteriora, prius locarentur : quod hoc etiam loco accidisse deprehenditur ; ideo veram seriem hic apposuimus, quæ sic habet. His verbis, Habitabimus pueri tui in terra Gesem, jungitur illud : Dixit autem Pharaos Joseph : Habitent in terra Gesem. Si autem noveris, quod sint in eis, etc. Quam notam ut recte intelligas, virgulam ponas oportet post vocem μετελήφθη, ita ut sequentia πρὸς*

τὸν εἰρημὸν, etc., referantur ad δεξέρνται, et sensus sit, ostensum est secundum seriem vel ex serie Hebraicæ et aliarum editionum, textum τῶν Ὁ aliquot in locis transpositum, et præpostere locatum fuisse ; videlicet in nota ad marginem Tetraplorum posita, quæ monebat eo loco seriem τῶν Ὁ turbatam et transpositam esse : quæ sequuntur enim, τούτου χάριν παρεθήκαμεν ἀκολουθίαν, ideo rectam seriem (hic) apposuimus, aperte indicant illam restitutionem post edita Tetrapla factam fuisse. His quæ jam dicimus fidem facit nota codicis RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni, quam infra edemus. Ibi namque dicitur Origenem Tetrapla sua correxisse et scholiis illustrasse : quæ scholia ipsius Origenis manu descripta viderat is qui notam edidit. Illam porro cod. Monspelienſis notam ad Hexapla Origenis pertinere non ambigendum. Nam in Hexaplis ille suis loca Septuaginta Interpretum, quæ vel librariorum lapsu, vel alio casu transposita fuerant, ordini suo restituit, ut infra probabitur.

Quod autem in Tetraplis editionem LXX non emendaverit Origenes, sed iis manum medicam postea admovent, nempe cum Hexapla et Octapla adornaret, multis ex locis comprobatur. Sic psalmo LXXXVI, in nota ad γ 5 superius num. 1 allata, dicitur locum illum vitiatum Μήτηρ Σιών, Mater Sion, qui respicit Hebraicum מִתְּיָר, haberi in Tetraselido, sive in Tetraplo ; secus autem in Octaselido, sive in Octaplo, ubi recte legebatur, μή τῇ Σιών, nunquid Sion, quia videlicet hunc locum in Tetraplis mendosum, in Octaplis postea emendavit Origenes. In libro autem Job frequentissima memorantur loca ex Tetraplis desumpta, quibus demonstratur LXX Interpretum editionem, quæ ab Origenes in Tetraplis posita fuerat, non emendatam fuisse ; sed et σφάλματα et præposteras lectiones, quæ in exemplaribus τῶν Ὁ exstabant, intacta ibi remansisse, ut quisque animadvertere possit in notis nostris. Exploratum itaque est textum LXX Interpretum in Tetraplis non emendatum fuisse, sed postea in Hexaplis id præstitisse Origenem. Quapropter ubi de emendanda LXX Interpretum lectione agitur apud veteres, Hexapla semper, Tetrapla nunquam citantur. Hinc autem liquidum est Tetrapla prius quam Octapla edita fuisse : nam si Hexapla cum editione scilicet illa τῶν Ὁ a mendis purgata, prius edidisset Origenes ; an credatur ipsum postea cum Tetrapla ederet, missa illa quam tanto labore emaculaverat Hexaplarum editione, aliam in emendatam et erratis plenam posuisse ? Id certe cum recta ratione pugnaret : et præterea locus Eusebii quem supra descripsimus, necnon sequens Origenis, id aperte narrant. Hæc autem pluribus prosecuti sumus, quia Henricus Valesius locum Eusebii perperam interpretatus, doctis aliquot viris fucum fecerat.

IV. Quo tempore Hexapla concinnaverit.

De tempore quo Hexapla adornavit Origenes, prorsus ἀσύστατα narrat Epiphanius, qui ait, Ori-

genem a tempore Decii ad usque imperium Galli et Volusiani et ultra floruisse: ac in persecutione Decii multa passum, neque tamen martyrio consummatum, Cæsaream concessisse: inde Jerosolymam, postea Tyrum: ubi, pergit ille, octo et viginti annorum spatio moratus, Hexapla composuit. Hæc Epiphanius, qui mirum quantum a vero aberraverit. Nam cum, Eusebio teste, Origenes imperantibus Gallo et Volusiano, qui anno Christi 254 cæsi sunt, obierit, vix potuit post Decii persecutionem anni 251 tribus annis vixisse. Jure igitur doctissimus illustrissimusque Hærtius, rejectis Epiphaniï notis, aliunde calculum petere nititur: utque probabiliorē ea de re statuissententiam, ad tempus Maximini opus Hexaplorum revocat: ac Cæsareæ inchoatum, Tyri autem perfectum fuisse opinatur. De tanto autem edendo opere jam tunc cogitasse Origenem putat, cum Alexandria versaretur: ibidemque nonnullas Scripturæ interpretationes collegisse contulisseque: quæ totius structuræ veluti rudimenta haberi poterant; deinde Cæsareæ in Cappadocia rei scrio manum admovisse; demumque Tyri absolvisse. Sic ille *Origenianorum* lib. 1, cap. 3, num. 2. Ejus verba referre non pigebit.

« Tetraplorum et Hexaplorum, quorum mentionem fecit Eusebius lib. vi *Histor.*, cap. 16, cui tempori adjungenda sit descriptio, statuere promptum non est. Factum id significare videtur Eusebius multo antequam Alexandria Origenes excessisset, tunc nimirum cum Ambrosium ad Christi fidem convertelbat. Epiphanius autem Tyri lucubrata ea non semel asseveravit. Ego vero aliud rei huic tempus deputo, quando scilicet, Christiano vexante Maximino, Cæsaream Cappadociæ ad Firmilianum confugit Origenes. A Juliana enim liberaliter exceptus et domo et bibliotheca a Symmacho olim instructa, ad eam deinde hæreditatis jure transmissa, nactus illic est Scripturæ sacræ exemplaria, quibus usus fuerat Symmachus. Tum vero codices ipsum conflixisse inter se et conjunxisse probabile est: sed cum institutum opus per angustias temporis ibi absolvere non posset, supremam ipsi manum in otio Tyrio imposuisse. Non quod de iis cogitasse Origenem tum primum putem; sed Alexandria fortasse prius animo informata, Cæsareæ Cappadociæ inchoata, Athenis et Cæsareæ Stratonis affecta, ac Tyri demum arbitrator fuisse perfecta. Ita Eusebio conciliatur Epiphanius, quorum ille aliquam in concinnandis Hexaplis Alexandria operam ab Origene positam videtur significare; hic Tyri fuisse composita aperte docet; quod ita intelligendum est, non Tyri solum ea elaborasse Origenem, sed in iis etiam locis in quibus octo et viginti ante mortem annis versatus est, quos Tyri transactos perperam Epiphanius credit. Firmat nostram conjecturam quod ait Eusebius lib. vi. *Hist.* cap. 17, Symmachi interpretationem in Juliana Bibliotheca Origenem reperisse. Nondum itaque Hexapla vel Tetrapla concinnaverat, quorum pars magna fuit

A Symmachi interpretatio. Eusebio iudem astipulatur Epiphanius, scribens hæresi LXIV, cap. 3, Origenem lucubrationes suas in Scripturam, impulsu Ambrosii susceptas, ab Hexaplis fuisse auspicatum: Τὸ πρῶτον, inquit, αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐφιλοτιμήσατο συναγαγεῖν τῶν ἐξ ἑρμηνειῶν. Atqui tunc temporis Alexandria versabatur. Retorquebit argumentum aliquis, et dicet, hoc tempore sex interpretationes in unum colligere non potuisse Origenem, qui etiam tum Symmachi interpretatione et editione Sexta careret. Respondeo Hexaplorum coagmentationem mente præformasse ipsum, cum esset Alexandria, non ipsa coagmentasse, cum nondum exemplaria haberet ad manum: sed jam inde ipsis investigandis operam dedisse. Itaque non dicit Epiphanius συναγαγεῖν; sed, ἐφιλοτιμήσατο συναγαγεῖν. »

B Sic vir eruditissimus opinionem suam asserere nititur. His autem repugnat Tillemontius, qui tamen et ipse quasi hariolando rem ita pertractat, ut dubius lector ignoret ubi figat pedem. Ejus verba sic Latina facimus.

« Post Valesium Huetius existimat Hexapla Origenem edidisse antequam Tetrapla concinnaret. Si ita se res habeat, non potuit Origenes Hexaplis manum admovere antequam Alexandriam se reciperet, quod accidit anno 251, quandoquidem Sexta versio, quam in Hexaplis locavit, anno Alexandri Severi septimo, ut narrat Epiphanius, reperta est, id est anno Christi 228, vel tantillo antea tempore. Cum autem Septimam quoque editionem, quæ suo hæc reperta fuit, in Hexaplis posuerit, ac variis agitata negotiis, antequam Cæsaream peteret novat otii nactus fuisse videatur; veri sane simile est eum in hac urbe Hexapla exorsum esse. Hæc vero temporis ratio cum Epiphaniï narratione convenire videtur, qui ait ipsum Hexapla exorsum esse quando Tyrum se recepit; et viginti octo annis huic operi insudasse. Verum ut hæc consistere possent, annos octodecim pro viginti octo legendum esset, et pro Tyro Cæsaream substituendum foret: ubi videtur Origenes sedem posuisse ab anno 231 ad 250. Nam si vitæ seriem attendas, statim dicas Origenem non potuisse Tyri annos 28 commorari: multoque minus hæc Tyriæ moræ post Decii persecutionem consignari possunt, id licet fecerit Epiphanius: quandoquidem Origenes post eam persecutionem vix triennio vixit. Verum hoc posito rerum temporumque ordine, ingens hinc oritur difficultas, quod videatur Origenes jam Hexapla vel Tetrapla sua edidisse cum Julio Africano scripsit, quæ tamen epistola anno 228 data fuisse videtur. In illa quippe epistola Africano narrat se ingenti labore Hebraici et LXX Interpretum varias lectiones, facta utriusque collatione examinavisse, ubi sane Tetrapla satis aperte indicare videtur. Quod si hæc Origenis verba de LXX cum obelis et asteriscis editione intelligi possent, quam in eadem epistola commemorat, hæc editio sane non nisi post Tetrapla concinnari po-

tuisse videtur. Nam id operis cum Tetraplis com-
mode, sine Tetraplis non nisi magno labore fieri
poterat.

« Certum est autem Origenem Nicomedie hanc
ad Africanum epistolam scripsisse: cumque bis in
Græciam iter instituerit, alterutro itinere Nicome-
diam petiisse et epistolam dedisse videtur; ac potius
primo, quam secundo: etenim primum anno 228,
secundum duodecim post annos instituit. Africanus
vero ipsum filii nomine compellat, quod aptius ad
secundum referatur.

« Hæc ut consistere possint dicendum videtur,
Origenem Tetrapla concinnasse ante annum 228,
sub hæc autem post repertam Sextam editionem
Hexapla edidisse, ubi quintam et sextam locaverit:
licet non sat intelligi possit cur non quintam in
Tetraplis posuerit, si illa anno 217 inventa fuerit,
ut Epiphanius narrat; nisi forte dicatur Tetrapla
etiam ante hunc annum perfecta fuisse, cui senten-
tiæ favere videtur Eusebius Vir clarissi-
mus Huetius putat Origenem Hexapla exorsum esse
anno 235, nixus Eusebii testimonio, qui ait, Ori-
genem interpretationes Symmachi in Scripturam a
Juliana accepisse. Hinc infert eum, cum nondum
Symmachi versionem accepisset, non potuisse
Hexapla, quæ haud dubie Symmachi editionem
completebantur, adornare. At verisimile non vide-
tur, Origenem Symmachi versionem, 60 ante annos
elaboratam, tam sero nactum esse: potestque
commode Eusebius intelligi aut de ipso Symmachi
autographo, nam ex ipso Symmacho illud Juliana
acceperat, aut de commentario quodam Symmachi
in Scripturam, non de ejus versione. En ipsa Eu-
sebii verba: *Exstant certe etiam nunc Commentarii
Symmachi, in quibus Evangelio secundum Matthæum
innixus memoratam (Ebionitarum) hæresin astruere
videtur. Hos autem Origenes cum aliis Symmachi in
Scripturas interpretationibus a Juliana quadam ac-
cepisse se memorat.* Si ἐρμηνεῖαι possint hic de
commentario intelligi, quod neminem puto nega-
turum, ut sic hoc loco intelligatur suadet vox
ἄλλων, aliis, ab Eusebio adhibita.

« Verisimile sane est Origenem ipso Caracallæ
tempore, Tetraplorum opus exorsum esse, quando-
quidem Eusebius, nulla motus alia occasione, hæc
quasi Caracalla imperante gesta narrat. Idque vide-
tur Huetius partim saltem admittere. »

Hactenus Tillemontius, qui postremo allatum Eu-
sebii locum longe melius vertisse videtur quam
Henricus Valesius. Græca sic habent: Καὶ ὑπομνή-
ματα Συμμάχου εἰσέτι νῦν φέρεται, ἐν οἷς δοκεῖ πρὸς
τὸ κατὰ Ματθαῖον ἀποτεινόμενος Εὐαγγέλιον τὴν δε-
δηλωμένην αἵρεσιν κρατῦναι. Ταῦτα δὲ ὁ Ὀριγένης
μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς Γραφὰς ἐρμηνειῶν τοῦ Συμ-
μάχου σημαίνει παρὰ Ἰουλιανῆς τινος εἰληφέναι,
ἣν καὶ φησι παρ' αὐτοῦ Συμμάχου τὰς βίβλους δια-
δέξασθαι. Hæc porro sic transtulit Henricus Va-
lesius: *Exstant certe etiamnum Commentarii Sym-
machi, in quibus adversus Evangelium Matthæi acri-*

*ter disputans, supra dictam hæresim astruere vide-
tur. Atque hos Symmachi Commentarios una cum
aliis sacræ Scripturæ interpretationibus ab eodem
elaboratis, testatur Origenes se a Juliana quadam
accepisse, ad quam ii libri successionis jure pervene-
rant; uli illud, in quibus adversus Evangelium Mat-
thæi acriter disputans, supradictam hæresim astruere
videtur, ex diametro oppositam Eusebio sententiam
effert. Nam ea Græcorum verborum mens est, in
quibus Matthæi Evangelio nixus, vel ad litteram, in
quibus ad Matthæi Evangelium intendens, memora-
tam hæresim propugnat.* Etenim certum est Ebio-
nitas pro sua tuenda hæresi Evangelio Matthæi usos
fuisse: et hunc Eusebii locum respicere videtur
Hieronymus, cum ait in *Catalogo scriptorum eccle-
siasticorum*, de Origene loquens: *Aquilæ scilicet
Pontici proselyti, et Theodotionis Ebionæi, et Symma-
chi ejusdem dogmatis: qui in Evangelium quoque κατὰ
Ματθαῖον scripsit Commentarios, de quo et suum do-
γμα confirmare conatur.* In hoc autem peccant,
ni fallor, Valesius et Tillemontius, quod vocem
δοκεῖ vertant videtur, cum sexcentis exemplis pro-
betur τὸ δοκεῖ, maxime apud scriptores ecclesiasti-
cos, non minuere affirmationem: qua de re vide
Onomasticum nostrum ad Athanasii Opera, in voce
δοκεῖ: id autem recte in allato loco exprimit Hiero-
nymus. *Doceῖ* igitur nihil officit, quominus dica-
tur Symmachum palam et ex professo Ebionitarum
hæresim defendisse, et hunc prorsus existimo esse
hujus loci sensum.

His carptim observatis, jam ad notas temporis
veniamus. Eusebius nihil pene attulit unde calcu-
lum ducere liceat: Epiphanius vero, infidus tempo-
rum magister, omnia pene miscuit. Attamen nonni-
hil probabilitatis habere videtur quod ait Tillemon-
tius, nempe verisimile esse Origenem Hexaplis
edendis manum admovisse postquam Sextam edi-
tionem repererat; reperit autem. Epiphanio teste,
anno Alexandri Severi septimo, id est Christi 228.
Et quia abhinc ad annum 231, quo Cæsaream se
recepit, non sat otii et commodi habuisse videtur ut
tam arduam rem susciperet, opportune in annum
231, cum Cæsareæ ageret, Hexaplorum opus remit-
tatur. Quod autem objicit sibi Tillemontius ex epi-
stola Africani, ubi Origenem ille filium appellat, non
tanti esse momenti videtur; nam verisimile est ideo
filium nuncupasse, quia longe minor ætate erat:
quæ ratio tam in primo quam in secundo Origenis
itinere par haud dubie erat. Nec desunt exempla
quibus id confirmetur: Eusebius enim Vercellensis
Dionysium Mediolanensem episcopum, ætate jam
maturum dignitateque conspicuum, se tamen junio-
rem, filium compellere solebat. Ex iis porro quæ
diximus probe animadvertet prudens lector, non-
nisi levissimis conjecturis posse, quo tempore He-
xapla edita fuerint, indicari: quamobrem cum nullo
veterum testimonio possit hic vel certa vel admo-
dum probabilis chronologiæ ratio statui, ad certiora
statuenda properemus.

Y. Qua ratione Tetrapla, Hexapla, Octapla digesserit, itemque Enneapla.

De Tetraplorum et Hexaplorum ordine, deque Interpretum situ, nulla jam potest oriri controversia. Hæc quippe clare et sine ambage ab Epiphanio et Hieronymo describuntur: accedit item specimen codicis Barberini, ubi columnarum ordo accurate exhibetur. In Tetraplis igitur præibat Aquilæ editio, e regione proxime sequebatur Symmachi interpretatio, postea LXX Interpretum, postremo Theodotionis. In hoc autem situ non ratio temporis, quo singulæ interpretationes editæ fuerant, spectabatur: nam ut certum est editionem LXX omnium antiquissimam esse, ita exploratum videtur editionem Theodotionis Symmachi interpretationem ætate præcedere, quod infra, Deo favente, probabitur. Sed Bideo Aquilæ primum locum deputavit, ejusque editionem priorem posuit Origenes, quia ille scrupulosius quam cæteri omnes Hebraicam scripturam verbum e verbo reidere studuerat. Post hunc autem Symmachum locavit, quia ille propius, quam LXX et Theodotio ad veritatem Hebraicam accedebat. Deinde LXX præposuit Theodotio, quia Theodotio LXX Interpretes e vestigio pene sequi videbatur. Tetrapla vero sua Origenes manu propria emendavit, scholiisque illustravit. Iisdemque Tetraplis nova Eusebius scholia adjecit, in quibusdam saltem Scripturæ libris: idque in alio, ut videtur, quam in Origeniano exemplari, quod postremum Pamphili et Eusebii opera emendatum est, ut testificatur ipse Eusebius in nota quadam exemplaris RR. PP. Jesuitarum, quam edidimus *Palæographiæ Græcæ* p. 226. Hanc porro notam, necnon alteram quæ præcedit, utpote quæ ad confirmanda plurima ex supra dictis non parum momenti afferant, hic exscribere visum est. Ante Hesaiam ergo in codice supra memorato legitur:

Μετῆλθῆ ὁ Ἡσαίας ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου, τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα· Μετῆλθῆ ὁ Ἡσαίας ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις Ἐξαπλῶν. Ἀνεβλήθη δὲ καὶ πρὸς ἕτερον ἕξαπλοῦν, ἔχον τὴν παρασημείωσιν ταύτην· Διωρθῶνται ἀκριβῶς πᾶσαι αἱ ἐκδόσεις· ἀνεβλήθησαν γὰρ πρὸς τετραπλοῦν Ἡσαίαν, ἐτι δὲ καὶ πρὸς ἕξαπλοῦν. Πρὸς τοῦτοις, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἕως τοῦ δράματος Τύρου, ἀκριβέστερον διωρθῶνται. Εὐπορήσαντες τῶν μέχρι τέλους τοῦ δράματος Τύρου τόμων ἐξηγητικῶν εἰς τὸν Ἡσαίαν Ὀριγένους, καὶ ἀκριβῶς ἐπιστήσαντες τῇ ἐννοίᾳ καθ' ἣν ἐξηγήσατο ἐκάστην λέξιν, καθὼς οἶόν τε ἦν, καὶ πᾶν ἀμφίβολον κατὰ τὴν ἐκείνου ἐννοίαν διωρθώσαμεθα. Πρὸς τοῦτοις συνεκρίθη ἡ τῶν Ἐβδομήκοντα ἐκδόσις καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ Εὐσεβίου εἰς Ἡσαίαν ἐρημένα, καὶ ἐν οἷς διεφώνουν, τῆς ἐξηγήσεως τὴν ἐννοίαν ζητήσαντες, πρὸς αὐτὴν ἐδιωρθώσαμεν.

Desumptus est Hesaias ab exemplari abbatis Apollinarii cœnobiarchæ, in quo hæc subjiciuntur: Desumptus est Hesaias ab Hexaplis secundum editiones adornatis. Collatus autem fuit cum alio Hexaplo

hanc notam habente: Accurate editiones omnes correctæ sunt: collatæ enim fuerunt cum Tetraplo Hesaiæ, et cum Hexaplo. Ad hæc, ab initio usque ad visionem Tyri, accuratius emendatus est. Nacti enim tomos exegeticos Origenis in Hesaiam usque ad finem visionis Tyri, et sedulo considerantes, quo sensu singulas dictiones acceperit, quantum facultas tulit omne dubium, et perplexum secundum illius sensum correximus. Præterea collata est etiam Septuaginta Interpretum editio cum iis quæ in Hesaiam scripsit Eusebius: atque in quibus erat varietas, indagato expositionis sensu, secundum ejus rationem emendavi.

Deinde vero ante Ezechielem hæc nota legitur.

Μετῆλθῆ δὲ ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολιναρίου, τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται: ταῦτα· Μετῆλθῆ ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἕξαπλῶν, καὶ διωρθῶθη ἀπὸ τῶν Ὀριγένους αὐτοῦ τετραπλῶν, ἅτινα καὶ αὐτοῦ χειρὶ διωρθῶτο, καὶ ἐσχολιογράφητο. Ὁ Εὐσεβίος ἐγὼ σχόλια παρέθηκα. Πάμφιλος καὶ Εὐσεβίος ἐδιωρθώσαντο.

Desumptus est (Ezechiel) ab exemplari abbatis Apollinarii cœnobiarchæ, in quo hæc subjiciuntur: Exscriptus est ab Hexaplis editiones complectentibus, et correctus est ad fidem Tetraplorum Origenis, quæ etiam manu ejus emendata et scholiis illustrata erant. Ego Eusebius scholia adjeci. Pamphilus et Eusebius correxerunt.

Hæc tanta tantorum sumptuum opera nunquam potuisset Origenes, mediocris fortunæ vir, exsequi, nisi facultates subministrasset Ambrosius, vir ad summa natus, qui Origeni semper stimulos addebat, ut in publicum usum plurima perscriberet, cumulateque omnia suppeditabat, ita ut ipsi tachygraphi sive notarii septem, librarii totidem, puellæ item in calligraphia exercitatæ, semper ad manum essent.

Hexaplorum, ut supra diximus, ordinem ita accurate describunt Epiphanius et Hieronymus, ut nihil jam difficultatis ea de re supersit. Libet autem verba Hieronymi hic apponere ex *Comment. in Epist. ad Titum: Unde nobis curæ fuit omnes veteris legis libros, quos vir doctus Adamantius in Hexapla digesserat, de Cæsariensi bibliotheca descriptos, ex ipsis authenticis emendare, in quibus ipsa Hebrææ proprii sunt characteribus verba descripta; et Græcis litteris tramite expressa vicino. Aquila etiam et Symmachus, Septuaginta et Theodotio suum ordinem tenent. Nonnulli vero libri, et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent: quam Quintam, et Sextam, et Septimam translationem vocant, auctoritatem sine nominibus interpretationem consecutas. Planum igitur est Hexapla sic disposita fuisse, ut primam columnam occuparet Hebraicus textus, Hebraicis litteris descriptus; secundam idem Hebraicus Græcicis litteris exaratus; tertiam Aquila, quartam Symmachus, quintam LXX Interpretes, sextam Theodotio. Cujus rei luculentum suppeditat exemplum codex Barberinus, ubi ὃ 1 capituli II Osee prophetæ, illo*

ordine et situ descriptus est. Non defuere tamen qui alium columnarum situm esse putaverint; sed quia ii a doctis viris jamdiu confutati sunt, nec ullus tam apertis ea de re veterum testimoniis hodie refragatur, non est quod iis comprobandis diutius immoretur.

Hexapla itaque vocabantur ea quæ sex memoratas columnas continebant: sed quia in quibusdam Scripturæ libris, duæ aliæ editiones, nempe Quinta et Sexta, cæteris adjunctæ erant, octo columnæ iisdem in libris e regione positæ Ὀκταπλᾶ, Octapla appellabantur. Nam cave putes Octapla fuisse ab Origene seorsim adornata; ita ut tria opera distincta Tetraplorum, Hexaplorum et Octaplorum composuerit. Siquidem in loco Hieronymi jamjam allato, discrete narratur, tres alias editiones, nempe

A Quintam, Sextam et Septimam, ipsis Hexaplis superadditas fuisse. Cum enim illæ duæ superadditæ editiones in aliquibus tantum Scripturæ libris reperirentur, non potuit Origenes Octapla illa Scripturarum integra concinnare. Præterea nemo unquam dixit Origenem plus quam duo opera edidisse, nempe Tetrapla et Hexapla, quibus postremis duas editiones in nonnullis duntaxat libris addidit: ibique eadem ipsa quæ Hexapla vocabantur, ob duas inventas columnas Octapla dicta fuere. Cum autem Septimam quoque editionem in aliquot libris adjunxerit, ibi Enneapla vocari poterant, licet hac voce nullus veterum, cum de Origeniano illo opere ageretur, sit usus. Ad faciliorem autem intelligentiam, hic Tetraplorum, Hexaplorum, Octaplorum, Enneaplorum specimina damus.

TETRAPLA.

Gen. 1, 1.

AKYAAΣ.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	ΟΙ Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
Ἐν κεφαλᾷ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

HEXAPLA.

Osee, xi, 1.

Tὸ EBPAIKON.	EBP. EAAHNH-KOIS ΓP.	AKYAAΣ.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	ΟΙ Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֲדַבְּרוּ הַכּוֹחֵי מִצְרָיִם קְרָאתִי לְבָנִי	χι νερ Ἰσραηλ οὐσαθῆου οὐμεμ-μεσραιμ λεδανι.	ὅτι παῖς Ἰσραὴλ καὶ ἠγάπησα αὐτὴν, καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.	ὅτι παῖς Ἰσραὴλ καὶ ἠγαπημένος, ἐξ Αἰγύπτου κληταὶ υἱός μου.	καὶ ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	ἔτινήπιος Ἰσραὴλ, καὶ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐκάλεσα υἱόν μου ἐξ Αἰγύπτου.

OCTAPLA.

Psal. 11, 6.

Tὸ EBPAIKON.	Tὸ EBP. EAAH-ΓPAMMAΣEI.	AKYAAΣ.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	ΟΙ Ο'.	ΘΕΟΔ.	Ε'.	Ζ'.
וְאֲנִי נִסְכְּתִי מִלְכִי	ουανι νασαχ-θι μαλχι	κἀγὼ διεσωσάμην βασιλέα μου.	κἀγὼ ἔγρισα τὸν βασιλέα μου.	ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεύς ὑπ' αὐτοῦ.	ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεύς ὑπ' αὐτοῦ.	κἀγὼ διεσωσάμην βασιλέα μου.	κἀγὼ ἔσωσα τὸν βασιλέα μου.

ENNEAPLA.

Habac. 11, 4.

Tὸ EBP.	Tὸ EBP. EAAH-ΓP.	AKYAAΣ.	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	ΟΙ Ο'.	ΘΕΟΔ.	Ε'.	Ζ'.
וְצִדִּיק בְּאַכְזָבִים הִיָּה	ουσαδικ θη-μουναθω ιαιε.	καὶ δίκαιος ἐν πίστει αὐτοῦ ζήσεται.	ὁ δὲ δίκαιος τῆ ἑαυτοῦ πίστει ζήσεται.	ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται.	ὁ δὲ δίκαιος τῆ ἑαυτοῦ πίστει ζήσεται.	ὁ δὲ δίκαιος τῆ ἑαυτοῦ πίστει ζήσεται.	ὁ δὲ δίκαιος τῆ ἑαυτοῦ πίστει ζήσεται.

Illa omnia elaboravit Origenes eo quo supra diximus modo. Si qua autem exemplaria fuerint, ubi omissa Hebraica columna, Hebraico caractere descripta, quinque solum columnæ superfuerint, quod suadere videntur ii qui πεντασέλιδον, sive opus quinque columnarum memorant; illa haud dubie exemplaria, non ab Origene, sed ab aliis subsequenti tempore descripta fuere, ut diximus num. 1.

VI. In quibusnam Scripturæ libris, tres alias editiones Hexaplis addiderit.

Exploratum est editiones Quintam, Sextam et

C Septimam, non in omnibus Scripturæ libris, sed in aliquibus tantum columnas occupasse suas. In quibusnam autem, nec veterum nec recentiorum ullus unquam dixit. Nam hoc solum ait Hieronymus: Nonnulli vero libri, et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent. Quamobrem operæ pretium erit hic libros recensere in quibus Quinta, Sexta ac Septima editio comparebant; ac disquirere utrum Sexta Quintam, Septima utramque semper sequeretur. Certum est tres illas superadditas editiones

e regione aliarum positas fuisse in libro Psalmo-
rum, et in duodecim Prophetis minoribus. In Psal-
mis quidem tres illas editiones per totum librum
adjunctas fuisse suadent frequentia singularum fra-
gmenta quæ passim observantur : in duodecim vero
Prophetis minoribus, teste Hieronymo, præter Aquilam,
Symmachum, LXX, Theodotionem et Quintam,
duæ aliæ editiones appositæ erant, videlicet
Sexta et Septima, quarum fragmenta exhibemus;
Quintæ nempe frequentissima, aliarum vero rariora.
Canticum autem Habacuc secundum unam ex his
postremis editionibus integrum repræsentamus,
quod cum nec Quintæ, nec Sextæ esse possit, se-
quitur ex Septima desumptum esse.

In Canticis canticorum, Quintæ solum et Sextæ
lectiones afferuntur; Septimæ ne vestigium quidem
habetur, unde fortasse suspicio oriatur hic Septimam
non adfuisse cum aliis, quod tamen non nisi
temere affirmari potest : potuit enim, etsi adfuerit,
a collectoribus negligi.

In Pentateucho autem Quintam et Sextam editionem
locum occupasse suum testificantur exempla non pauca :
sic Genesis cap. xxxiv, §. 15, ex codice Regio affertur
Quintæ editionis lectio, ubi vocem פָּנֵי hic interpres
vertit εὐνοήσομεν; et cap. xxxv, v. 19, in hunc locum
כַּחַל בְּיַד נָחַם הַיְיָ אֱמֵן
Ambrosius in epist. ad Horontianum ait : *Quintæ
autem iraditio*, Ephrata, ipse est domus panis :
hoc præteritum est in aliorum traditionibus,
ubi traditiones ille pro editionibus usurpat. Et
Levit. i, 16 : A. Σ., τὴν σιτίζουσιν. Θ. E.,
τὴν ὀσφύν ἢν ἡμεῖς καλοῦμεν φύσαν. Item Levit.
cap. ii, v. 3, in Append. Σ. E., ἀπὸ τῶν καρπωμά-
των Κυρίου. Et Levit. xi, 17. A. Θ. E., συκτικὸς
ραξ. ζ. γλαύξ. E. *Quintam*, ζ. *Sextam* indicat, et
utriusque interpretatio affertur. Ibidemque v. 31.
Θ. E., αὐτῶν τεθνηκότων. Hisce tam apertis testi-
moniiis refragari nemo posse videtur. At mirum
est Quintam et Sextam editionem a nemine veterum
Græcorum, qui in Pentateuchum tot Commentaria
ediderunt, memoratam uspiam fuisse. De Septima
in Pentateucho nihil hodie : utrum vero olim ad-
fuerit, ignoratur. Præter hosce libros, ubi trium
posteriorum editionum vestigia reperimus, in aliis
etiam exstitisse subindicit Hieronymus *Comm. in
Epist. ad Titum* : *Nonnulli vero libri, inquit, et
maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt,
tres alias editiones additas habent, quam Quintam,
et Sextam, et Septimam translationem vocant, aucto-
ritatem sine nominibus interpretum consecutas.* Ex
libris tamen versu conscriptis soli Psalmi trium
posteriorum interpretationum reliquias præferunt.
In Job autem et Proverbiis, etsi ampla aliarum
editionum seges offeratur, nihil hodie de tribus illis
postremis interpretibus superest.

Si stemus Hieronymi verbis, in iis libris, ubi hæc
postremæ editiones adhibebantur, tres semper ad-
erant, nec Quinta sine Sexta, nec utraque sine Se-
ptima locum uspiam habebat. Verum hæc Hierony-

mus admodum perfunctorie narravit; nec videtur
ejus testimonium ad ea quæ supradicta sunt peni-
tus quadrare posse; siquidem ait ille, in nonnullis
libris et maxime iis qui versu compositi sunt, tres
alias, editiones nempe Quintam, Sextam et Septimam,
additas fuisse; ita ut ex ejus verbis inferri posse
videatur, maximam Hexaplorum partem ubi tres illæ
editiones additæ fuerant esse libros metricos; nempe
Job, Psalmos et Proverbia; et tamen apertissimis
exemplis superius probatum est, illas editiones ad-
fuisse in Pentateucho, in Prophetis minoribus, et
in Canticis; ex libris vero metricis Psalmos tan-
tum trium illarum editionum reliquias, et quidem
frequentissimas præferre; Job autem et Proverbia,
quorum maxima lectionum Hexaplarium silva su-
perest, ne vestigium quidem trium illarum edi-
tionum habere. His conspectis nemo negaverit ad-
modum difficile esse superius allata exempla cum
verbis Hieronymi conciliare.

Cum autem omnino certum sit Origenem non in
omnibus Scripturæ libris tres illas interpretationis
adjecisse, quæri potest num tres illi interpretes
totam Scripturam sint interpretati, an eas solum
partes quæ ab Origene in Octaplis adhibitæ sunt.
Sane cum, illi saltem duo priores, Pentateuchum,
Psalmos, et ex Hieronymo Job et Proverbia; cum
item Cantica et minores Prophetas transtulerint,
non video quid causæ fuerit, cur medios libros
omiserint, quodque magis urgeat, cum tres illi in-
terpretes ut plurimum in iisdem Scripturæ libris
reperiantur, licet haud dubie variis in locis scripse-
rint, cur eosdem libros ex Hebraico converterint,
eosdem omiserint : hoc certe neque casu neque
consilio accidere potuisse videtur. Si respondeas,
cur ergo Origenes in quibusdam libris, non in om-
nibus, illas editiones apposuerit, repouam ego, cur
in Threnis sive Lamentationibus Jeremiæ, solum
Symmachum cum editione τῶν Θ' locavit, cum ta-
men Aquila et Theodotio hujus libri, perinde atque
aliorum, interpretationem adornaverint, ut ibidem
in *Monito* probamus. Hinc sane liquet ex hac Ori-
genis omiissione concludi non posse, illas editiones
non integras, sed aliquos tantum Hebraicæ Scri-
pturæ libros complexas fuisse. Cæterum rem non
penitus exploratam lectoris judicio permittimus.

VII. De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis.

In Hexaplis amplos fuisse margines notis Ori-
genianis onustos, compertum nobis est : horum vero
partem non minimam occupabant nominum proprio-
rum Hebraicorum explicationes Græcæ. Id autem
indicat Origenes in nota quadam ad cap. xxxvi Ge-
nesis, §. 36, ubi sic habet : Τοῖς μὲν περὶ Ἀκύλαν
καὶ Σύμμαχον Φουτιφάρ εἰρηται ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ·
ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ Φουριφαρέ. Καὶ ἡ μὲν τοῦ παρόντος
δνόματος ἐρμηνεῖα παράκειται τῇ λέξει· ἡ δὲ ἐκθεσις
τοῦ ἑτέρου ἐν τοῖς ἑξῆς φανέται· id est : *Aquila et
Symmachus Phutiphar dixerunt hoc loco, in alio
autem Phurtiphare : presentis vero nominis interpre-*

tatio voci adjacet (id est in margine), *alterius autem explicatio in sequentibus declarabitur*. Hinc est quod in vetustissimis manuscriptis, unde præcipuam Hexaplorum partem excerpimus, illæ propriorum nominum Hebraicorum interpretationes in marginibus occurrant; ut exempli causa, in vetustissimo illo codice Coisliniano, qui unciali quadrato caractere scriptus est, ac sexti vel septimi sæculi esse putatur, ad singula fere nomina propria ejusmodi notulæ, vim et etymologiam nominis indicantes, reperiuntur; verbi gratia, ἐδὲμ· in marg., αἵμασις ἢ τροφή, *septum aut voluptas*; Φισὼν, στόμα κόρης, *os puellæ*; Εὐιλὰτ, ὠδίνησεν, *parturivit*; Γηὼν, στήθος, *pectus*; Αἰθιοπία, σκότωσις, *obtenebratio*; Τίγρις, ἀρπαγή ἢ ταπεινώσις, *rapina aut humiliatio*; Εὐφράτης, ἠὺξήμενος, *auctus*; Ἀδάμ, γηγενής, ἢ ἄνθρωπος, ἢ χεὺς, *terrigena, aut homo, aut pulvis*. Et similes bene multæ: quarum eas solum quæ melioris notæ visæ sunt in decursu operis adnotavimus; alias autem nullo dispendio negligi posse duximus; tum quia magna pars earum in libro *Nominum Hebraicorum* eusa est; tum etiam quia hujusmodi etymologiæ plerumque leves, detoriæ nulliusque pretii sunt. Aliarum vero adnotationum, quas initio editionum singularum Origenem posuisse subindicat Eusebius, admodum deploranda jactura est. Nam ibi editionis cujusque historiam texebat et quo loco reperta fuisset indicabat. Illud vero damnum licet Epiphanius in libro *De ponderibus et mensuris* utcunque sarciverit, at multa miscuit ille notasque temporum labefactavit, ut pluribus infra dicetur.

VIII. An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit.

Samaritani et Syri lectiones in marginibus vetustissimorum exemplarum, quæ Hexaplorum fragmenta exhibent, persæpe observantur; Syri quidem in plerisque Scripturæ libris; Samaritani vero in Pentateucho tantum: ubi non infrequenter interpretationes Samaritani animadvertas, interdum solas, sæpius cum aliorum interpretum lectionibus collatas. Cum autem illæ Samaritani lectiones, non in vetustis codicibus tantum, sed etiam apud Patres quarti, quinti et sequentium sæculorum occurrant, probabile sane videtur ipsum Origenem lectiones illas Samaritani in margine Hexaplorum posuisse. Idem porro dicendum videtur de Syro, cujus interpretationes passim reperiuntur in Genesi, et Exodo, in Psalmis item, in Jeremia, in Threnis; apud Ezechielem etiam, Danielelem et Osee. Syri porro lectiones afferuntur ab Eusebio Cæsariensi, a Diodoro Tarsensi frequentius; ab Eusebio Emiseno, Hieronymo, Theodoro et aliis. Quodque notandum est, iidem maximeque Diodorus, Syrum cum Hebræo sæpe conjungunt hoc pacto, Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, vel, Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, quando scilicet amborum interpretationes conveniunt, quod sæpe contingit. Hæ porro lectiones, perinde atque Samaritani ab Origene, diligentissimo versionum collectore, potuerunt etiam in Hexaplorum margi-

nibus collocari: quanquam id minime constet. Hæc quippe solum divinando dicimus: donec enim aliqua vel tantilla pars Hexaplorum, ut initio scripta fuerunt, e tenebris emergerit, ut jam diximus, plenam perfectamque illorum notitiam expiscari non valebimus.

IX. Utrum Origenis tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.

Quæritur num Origenes, vel si qui alii in Commentariis in Scripturam Samaritani et Syri lectiones Græcæ adhibuerunt, eas ex Samaritana et Syra versione, ubi opus fuit Græcæ expresserint; an ex aliqua Samaritani et Syri Græca translatione, prius adornata, mutuati sint. Græcam Samaritanorum versionem fuisse inquit Epiphanius, cum ait Symmachum, ut Samaritanorum interpretationes converteret, tertiam edidisse translationem. Nam id si de Samaritana interpretatione, Samaritano vulgari idiomate facta, intelligi quispiam contendat, cur Symmachus, inter Samaritanos doctissimus, ut tribulium suorum Samaritanam translationem everteret et confutaret, Græcam interpretationem ediderit? Certe omnino consentaneum videtur eum Græcam versionem edidisse, ut eam alteri Græcæ, quæ erat Samaritanorum, opponeret. Hæc sane obiectio admodum urgebit, si tamen vera sint quæ de Symmachi cum Samaritanis dissidio narrat Epiphanius: nam ejus testimonio non multum fidimus. At non desunt alia argumenta, quibus id commonstratur; nam ex ipsis Samaritanæ editionis fragmentis arguitur, ea ex aliqua translatione Græca desumpta fuisse: nimirum Exodi xxviii, 4, et Levit. viii, 9, vox Hebraica מִטְרָה, *mitra*, sic in Samaritana versione exprimitur, πῆλιον, *pileum*. Vox autem πῆλιος aut πῆλιος, nam idipsum est, pro *pileus*, jam a Plutarcho usurpata deprehenditur: unde colligimus Græcam Samaritanorum versionem illam usurpasse pro *mitra* vel *ciduri* exprimenda. Neque enim cogitaverit quispiam vocem hujusmodi Latino-Græcam in versione aliqua Samaritano-Vulgari idiomate concinnata locum habuisse, cum hodierna Samaritanorum versio perantiqua, ut existimatur, longe aliud exhibeat. Et Exod. cap. vi, §. 2, vocem מִטְרָה ait Theodoretus in Samaritano exprimi τὰβέ, quia videlicet sic illam expresserat qui Græcam Samaritanorum versionem adornavit. Neque enim hæc varia lectio, vel ex Samaritano Scripturæ textu, vel ex Samaritana Samaritice descripta versione decerpi poterat, ubi legitur hodieque מִטְרָה sine discrimine. Si quis alias in Pentateucho a nobis allatas Samaritani interpretis lectiones accurate perpendat, ex Græca, ni fallor, interpretatione desumptas esse deprehendet.

Nec officit huic nostræ opinioni nota quædam Num. cap. xiii, §. 4, quæ, ut arbitror, Origenis est, ubi cum quædam præferret Samaritanus Bibliorum textus ex Deuteronomio desumpta, eadem ipsa se Græcæ transtulisse testificatur Origenes, et quidem modo ad editionem LXX accommodato. & καὶ αὐτὰ

ἐκ τῶν τῶν Σαμαρειτῶν Ἑβραϊκοῦ μετεβόλομεν κατα-
 ἀλλήλως τῇ τῶν Ὁ ἐρμηνείᾳ τῇ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ
 φερομένη. Non enim hic agitur de Samaritana aliqua
 translatione, sed de ipso textu Bibliorum Samari-
 tano libri Numerorum, ubi etiam hodie multa ex
 Deuteronomio decerpta reperiuntur : quæ ut repræ-
 sentaret Origenes, eorum interpretationem ex ver-
 sione τῶν Ὁ, ut in Deuteronomio erat, mutuatus est.

De Syro, cujus frequentes lectiones in multis, ut
 supra diximus, Scripturæ libris occurrunt, major
 est difficultas. Licet enim multa suadere possint,
 fuisse olim Græcam translationem ex versione Sy-
 riaca concinnatam, eam nempe quæ ὁ Σύρος vocat-
 ur a veteribus; alia tamen sunt quæ ab hac ample-
 ctenda sententia deterreant. Sane de versione qua-
 dam Græca agi videtur Ezech. viii, 16, ubi vocem
 סִּינִי Syrur κίχλιδα, id est cancellum, vertit : ibi
 vetus scholiastes, Ὁ Σύρος τὴν κίχλιδα καλεῖ, ἥτις
 λέγεται παρὰ τοῖς πολλοῖς κάγκελον· id est, Syrus
 cinclidem vocat, quæ apud multos dicitur cancellum.
 Ubi vox κίχλιδα non nisi ex versione Græca sumi
 potuisse videtur. Et Genesis xxxix, 2, illud שֵׁן
 מַחֲלִים ait Diodorus Syrum vertisse ἀνήρ καταουδού-
 μενος, Symmachum autem εὐδοούμενος, Aquilam κατα-
 ουθύνόμενος, LXX ἐπιτυγχάνων· quæ translationes
 unicuique efferunt sensum, nempe prosperans. Hinc
 autem quid colligas aliud, nisi lectionem Syri ex
 versione Græca desumptam fuisse. Nam si Diodo-
 rus, vel is qui primus Syri lectiones collegit, ex
 Syriaco fonte ipsas petiisset, Græceque vertisset,
 nunquam sane lectionem Græcam, aliis omnibus
 interpretationibus synonymam posuisset, ut com-
 mentitium discrimen exhiberet. Vox quippe Syriaca,
 quæ verti poterat καταουδούμενος, æque poterat
 εὐδοούμενος, et καταουθύνόμενος, et ἐπιτυγχάνων ex-
 plicari : neque enim tenuissimum illud discrimen,
 quod inter has Græcas voces intercedit, in Syriaco
 animadverti poterat. Hæc et similia, quæ quivis
 observare possit, Græcam aliquam fuisse Syrorum
 versionem indicare videntur. Verum non desunt
 exempla alia quæ huic opinioni adversari videntur,
 ut est illud ex Didymo Gen. viii, 7, Ὁ Σύρος οὐχ
 ὁμοίως τῇ Ἑλληνικῇ· λέγει γὰρ, ὁπέστρεψε, καὶ ὁ
 Ἑβραῖος· id est, Syrus non similem Græcæ lectionem
 habet, dicit enim, reversus est, ut et Hebræus. Cur
 dicat Syrum non similem Græcæ lectionem habere,
 si ipse Syrus Græce loquebatur in versione ex qua
 hodiernæ huiusmodi lectiones collectæ sunt : sane
 cum Didymus Græcum Syro opponat, lectio quam
 affert ex ipsa Syriaca versione desumpta et Græce
 versa fuisse videtur. Verum huic argumento reponi
 potest, hic Syrum dici, non quod hæc versio Syra,
 sed quod ab interprete Syro, Græce pro Syris, facta
 esset; parique modo Ἑλληνικὴν dici editionem,
 quæ ab interprete Græco facta fuerat. Aliud autem
 occurrit, quod fortasse magis urgeat : Eusebius Cæ-
 sariensis nonnunquam, et Diodorus Tarsensis fre-
 quentissime Hebræi et Syri lectiones quasi unam
 afferunt, hæc præmissa nota : Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος.

A Hinc porro sic arguatur : si vox illa ὁ Σύρος versio-
 nem Græcam ex Syro factam indicet, pari ratione
 vox illa ὁ Ἑβραῖος versionem aliquam ex Hebraico
 Græce factam significabit : at verisimile non est
 huiusmodi versionem ab aliis omnibus Scripturæ
 interpretationibus diversam existitisse. Aliunde ta-
 men loca afferri possunt, sive Syri tantum esse
 dicantur, sive Hebræi atque Syri, quæ ex versione
 aliqua Græca deprompta videntur. Sic Jeremiæ xxxi,
 versu 2, ubi in Hebræo legitur יָן, et LXX inter-
 pretati sunt θερμόν, *calidum*, Aquila vero, Sym-
 machus et Theodotio χάριμ vertunt, Theodoretus
 hæc habet, τὸ θερμόν, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος οἰ-
 κτιρμόν, *θετείκασιν* id est, *calidum*, Syrus atque
 Hebræus, *miserationem, posuerunt*. Et Ezech. xxvii,
 24, ubi in Hebræo legitur מַחֲלִים סִּינִי, Aquila
 vertit, ἐγκατασκευούς εἰλήμμασιν, *constructis invo-*
lucris; Symmachus, *pretiosis involucris*; Theodotio,
 ἐν μαχαλίμ καὶ γαλίμα, *in machalim et galima*.
 Theodoretus vero Syri lectionem affert his verbis,
 ἐν ἀποκρύφοις σκεύεσι· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Σύρος νοή-
 σας ἤρμηνευσεν· id est, *In occultis vasis : ita enim*
intelligens Syrus transtulit. Et Ezech. cap. xxxviii,
 7, 2, ubi legitur רֹאשׁ שֵׁן, notat Theodoretus, Τὸ δὲ
 ῥῶς κεφαλὴν ὁ Σύρος ἤρμηνευσεν, καὶ ὁ Ἀκύλας δὲ
 κεφαλὴν Μοσόχ τὸ ῥῶς Μοσόχ ἤρμηνευσεν· id est,
 Syrus *Ros caput interpretatur; et Aquila etiam Ros*
Mosoch, caput Mosoch, interpretatur. Ibi vero S.,
 LXX, Th., ῥῶς Μοσόχ interpretati sunt.

C Hæc sane loca, et alia longe plura quæ proferre
 possemus, versionem aliquam Græcam ex Syro fa-
 ctam indicare videntur : neque enim facile crediderim
 scriptores illos commentatoresque veteres qui
 Syri loca afferunt, vel Origenem, qui fortasse has
 Syri interpretationes in marginibus Hexaplorum
 posuerit, Syriacam ipsam versionem præ manibus
 semper habuisse, et loca quæ ab aliis interpretibus
 discrepabant transtulisse. Quod tamen non ita ex-
 ploratam esse arbitror, ut tuto affirmare possim.

Quod attinet ad lectiones illas quæ frequentis-
 sime, hæc præfixa nota, Ὁ Ἑβραῖος, occurrunt,
 certum quidem est illas non esse Aquilæ, contra
 quam nonnulli arbitrati sunt, ut statim deprehen-
 det is qui hanc Hexaplorum collectionem percur-
 ret. Nam plerumque contingit ut post allatam τοῦ
 Ἑβραίου interpretationem, mox sequatur lectio
 Aquilæ, ab ea longe diversa. Alioquin ille, quisquis
 tandem fuerit, Hebræus, non tam scrupulose verba
 vocesque singulas sectatur quam Aquila. Hebræi
 porro nomine intelligi fortasse possunt Hebræi illi
 doctores, quibus in Scripturis explicandis uteban-
 tur veteres, maximeque Origenes, de quo ait Hiero-
 nymus *Apologia ad Rufinum : Nec dedignatur, Scri-*
pturam interpretans, per singula loca quid Hebræis
videatur inserere. Hebræis item doctoribus usi sunt
 Eusebius, Hieronymus aliique. Origenes vero, qui
 Judæos frequenter adibat, ut de Scripturæ littera
 edoceret, inde frequentes τοῦ Ἑβραίου interpre-
 tationes in marginibus Hexaplorum forte posuerit.

Neque tamen omnes, quæ ad nos usque deven-
erant, τοῦ Ἑβραίου lectiones ex Origene manasse
videntur : nam verisimile est Eusebium, Diodorum,
Hieronymum et alios a doctoribus suis Hebræis
alias accepisse, quæ fortasse in hac collectione cum
Origenianis permistæ sunt. Hæc quoque non sine

A scrupulo dico. Quibusdam enim in locis, maxime in
libro Job, tam frequentes adsunt Hebræi interpre-
tis lectiones, ut facile credi possit eas ab aliqua
versione Græca desumptas esse. Itaque donec cla-
rius quodpiam veterum testimonium e tenebris
emergerit, de his non nisi hæriolando loqui possumus.

CAPUT SECUNDUM.

De textu Hebraico.

I. Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem erat qui hodiernus, non autem priscus ille Samaritanus. II. Specimina quædam litterarum Hebraicarum veterum. III. Ex quarundam litterarum inter se similitudine quanta lectionum et interpretationum varietas orta sit. IV. De prisco scripturam Hebraicam legendi more. V. De veteri litterarum pronuntiatione. VI. De vocalibus Hebræorum.

I. *Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem erat qui hodiernus, non autem priscus ille Samaritanus.*

Eusebius, *Hist. eccl.*, lib. vi, ait Origenem ad Hexapla concinnanda πρωτοτύπους, sive primigenias et authenticas Hebræorum scripturas sibi comparasse, τὰς τε παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐμπερομένους πρωτοτύπους αὐτοῖς Ἑβραίων στοιχείοις γραφάς, κτῆμα ἴδιον ποιήσασθαι. Ubi optime notat Valesius, Eusebium sacræ Scripturæ codices Hebraicos ideo πρωτοτύπους sive primigenios vocare, non quod vera essent primigenium exemplar et autographum ab Esdra conscriptum ; sed πρωτοτύπους et authenticos appellare. comparatione facta cum Græcis editionibus, tam Septuaginta interpretum, quam aliorum, quæ erant interpretationes ad exemplar Hebraicum concinnatæ. Neque item putandum est, ut vir quidam doctus arbitrabatur, illas πρωτοτύπους γραφάς esse Samaritanam scripturam, quam Origenes, Eusebius et Hieronymus ab Hebræorum peritissimis edocti, priscam esse Hebraicorum characterum formam asseverant. Nam dilucide et nulla verborum ambage ait Eusebius eas esse litteras quæ apud Judæos circumferuntur. Tunc vero temporis certissimum est, refragante nemine, Hebræicarum scripturarum characteres eosdem fuisse qui in hodiernis Bibliis Hebraicis habentur. Non quo velim ne tantillum quidem discriminis inter illas veteres et hodiernas intercessisse, ita ut ne vel minima mutatio in ullam Hebræicarum litterarum successione temporum importata fuerit. Sed dico ita easdem esse, ut modicum a prisca forma recesserint. Querebatur olim Hieronymus de Hebraicarum litterarum parvitate nimia : *Accedit* (inquit Prologo cap. xx, in *Ezechielem*) *ad hanc dictandi difficultatem, quod, caligantibus oculis senectute, aliquid sustinentibus beati Isaac, ad nocturnum lumen nequaquam valeamus Hebræorum volumina relegere, quæ etiam ad solis diæque fulgorem litterarum nobis parvitate cæcantur.* Quæ fortasse de exemplaribus tantum Hieronymi intelligi debent. Credibile quippe est apud Hebræos, perinde atque apud reliquas orbis nationes, exemplaria quædam minore, alia vero majore litterarum forma descripta fuisse.

II. *Specimina a quædam litterarum Hebraicarum veterum.*

Certum habetur apud eruditos, Hebraicos Bibliorum codices manuscriptos, qui in variis Europæ

B bibliothecis asservantur, non admodum remotæ vetustatis esse, paucosque haberi qui superent annos quadringentos. Antiquiorem nullum novimus eo Pentateuchi volumine Bononiensi, de quo multa diximus in *Diario Italico*, p. 399 et 400, quod annis ab hinc quadringentis magistro ordinis Dominicanorum Aymerico, quasi autographum Esdræ, a Judæis oblatum fuit. Licet autem commentitiâ hujusmodi vetustatem nemo prudens admittat, verisimile tamen est aliquot ante sæculis, quam Aymericus acciperet, exaratum fuisse. In hisce porro omnibus codicibus eadem ipsa, quæ in hodiernis Bibliis, characterum forma deprehenditur, ita ut nihil discriminis intercedat. Alias vetustiores formas conspicimus in lapillis duobus Basilidianorum, qui penes me sunt, Hebraico characterè conscriptis, et quidem tertio circiter Christi sæculo, ut putatur : ubi, præter paucarum litterarum figuras, vix aliud quidpiam explicari valeas ; ut contingit etiam quando Abraxea hujusmodi symbola Græce descripta sunt, quæ vix legi raroque intelligi possunt. Subjungimus autem alphabetum Hebraicum ex ms. RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni ; ubi in libro Threnorum Jeremiæ litterarum forma pluries depingitur a calligrafo Græco ; sed ita indiligenter, ut non secum ipse consentiat, et cum idem alphabetum repetit, a priore quam posuerat forma sæpe deflectat. Ex iis vero formis eas delegimus quæ magis ad litterarum Hebraicarum figuram accedebant.

א	א	ב	ב
ב	ב	ג	ג
ג	ג	ד	ד
ד	ד	ה	ה
ה	ה	ו	ו
ו	ו	ז	ז
ז	ז	ח	ח
ח	ח	ט	ט
ט	ט	י	י
י	י	כ	כ
כ	כ	ל	ל

His protatis vetustioribus litterarum Hebraicarum A speciminibus, jam de singulis ut olim scribebantur litteris pauca pertractare operæ pretium fuerit.

¶ semper ita depictum fuisse videtur, neque ulla inter veteres et recentiores deprehenditur scribendi differentia. Eademque forma occurrit in lapillis Basilidianorum.

¶ item a prisca forma non recessisse suadent tum specimen allatum, tum etiam ejus similitudo cum littera \beth , quæ et olim ab Eusebio in psalm. xxxiii observata fuit, et hodie in libris Hebraicis deprehenditur. Nam ait Eusebius has litteras parvo apice distingui, ut hodieque videmus, quod confirmat Hieronymus multis in locis. Ex hac porro formæ similitudine factum est, ut aliis \beth aliis \beth legentibus, magna interpretationum varietas oborta sit, ut infra pluribus ostenditur.

¶ secundum hodiernas formas, magnam habet cum \beth affinitatem. Sed absimiliore olim figura has litteras descriptas fuisse putamus; non tam quia varie formantur in alphabeto supra depicto, huic enim non multum fidimus; quam quia vix aliam pro alia uspiam lectam fuisse deprehendimus in veterum interpretationibus; secus quam in litteris similibus contigit.

¶ formam retinuisse suam arguunt tum specimina vetustiora, tum maxime ejus similitudo cum γ , quæ et hodie talis est, ut sæpe vix distingui possint, et olim tanta fuit, ut innumeras pene interpretationes ex permutatione alterius cum altera profectas observemus: quemobrem ait Hieronymus in *Ezechielem* cap. vi: *Potest et ob vicinam similitudinem DALETH et RES Hebraicarum litterarum, quæ parvo apice distinguuntur, vel Deblatha vel Reblatha appellari.*

¶ in alphabeto supra a forma τοῦ η *Heth* multum differt, secus quam hodie in Bibliis Hebraicis, ubi hæ litteræ admodum similes sunt. Inter utramque vero litteram discrimen olim conspicuum fuisse suadent, tum alphabetum supra, ubi η sic Π , η vero sic h depingitur, tum maxime interpretum consensus, qui has litteras non unam pro alia accipere solebant, quique tamen litteras quaslibet inter se similes, passim confundebant. Sane litteram η olim superne clausam fuisse indicant alii manuscripti, et quidem antiquissimi, ut Colbertinus in nota ad psal. lxxi, v. 18, et codex RR. PP. Jesuitarum passim in Hesaia. In iis quippe vox $\Pi\Pi\Pi$, qua certissime Hebraicum $\Pi\Pi\Pi$ exprimitur, bis litteram η supernæ clausam exhibet ad modum litteræ Π Græcæ, qua in re consentiunt cum alphabeto supra.

¶ olim pro γ sæpe lectum fuisse suadet Hieronymus, qui ait epist. ad Suniam et Fret. in psal. cixix: *Pro nomine, sive lege, apud eos legitur Θ ΒΙΛΑ, quod Aquila interpretatus est φόβον, hoc est timorem; Symmachus et Theodotus, νόμον, id est legem, putantes Θ ΒΟΛΑ, propter litterarum similitudinem ι ω ν δ , quæ tantum magnitudine distinguuntur.* In alphabeto quoque supra eadem ipsa

similitudo deprehenditur, ita ut ad differentiam litteræ γ duo puncta superscribantur sic $\ddot{\gamma}$. Ab interpretibus quoque aliam pro alia lectam sæpe deprehendimus. Verisimile autem est lineam qua formabatur γ in quibusdam saltem libris a superiore parte reflexam fuisse sic γ ; unde contigit, ut pro γ sæpe habita fuerit ab interpretibus, ut infra videbitur: certe memoratus codex unde alphabetum supra depictum excerpimus, in altero alphabeto (nam alphabeta repetit, ut diximus) γ quasi γ delineat. Attamen in voce $\Pi\Pi\Pi$ multoties repetita in Hesaia, quemadmodum et in alphabeto supra, neutra littera γ vel γ a supremo apice reflexa est.

De littera γ nihil observamus, nisi formam ejus in alphabeto supra admodum corruptam videri. Eam vero cum alia quavis littera permutatam fuisse nusquam a nobis observatum est.

De η in η verba fecimus.

¶ eadem pene forma scripta deprehenditur in alphabeto.

¶ De hac littera actum fuit.

De \beth in \beth jam supra.

¶ hac circiter figura scribitur in speciminibus et in alphabeto.

¶ non multum deflexisse videtur a prisca forma.

De \beth in \beth diximus. In alphabeto, cui non multa fides habenda, longe alia forma pingitur.

¶ forma pene triangulari delineatur in alphabeto sic \triangleright .

¶ γ pene similem huic habet formam in alphabeto supra.

¶ sine intermedia linea scribitur sæpenumero in codice memorato, sed cum annulo.

¶ et ρ formas habent in alphabeto vitiatas, an autem et in quo a prisca forma recesserint, ignoramus.

De γ vide in γ .

¶ non ob formæ similitudinem, sed ob soni affinitatem aliquando cum ρ confunditur. Figura ejus vetusta similis est hodiernæ.

¶ si fides alphabeto, paulum deflexit a prisca figura.

III. *Ex quarumdam litterarum similitudine quanta interpretationum varietas orta sit.*

Ex quarumdam porro litterarum Hebraicarum cum aliis litteris similitudine incredibile est quanta lectionum et interpretationum varietas orta sit: ex unius quippe litteræ commutatione voces longe diversa significant, nomina vero propria cum aliis confunduntur.

De \beth quidem litteræ cum \beth similitudine agit Euseb. in psalm. xxxiii, ubi de mutato Achimelech, אֲחִיעֶזֶק , in Abimelech, אֲבִיעֶזֶק , loquitur his verbis: *Ἡ τῶν Βασιλευῶν Γραφή Ἀχιμέλεχ περιέχει ἐναλλαγῆς στοιχείου γενομένης, οὐδὲν δεῖ κινεῖσθαι: παρὰ γὰρ τὴν ὁμοίτητα τοῦ στοιχείου τοῦ Βῆθ παρ' Ἑβραίοις καλουμένου καὶ τοῦ Χὰφ, διαφόρως ἐξεδόθη τοῦνομα: σχεδὸν γὰρ ἐν καὶ ταυτὸν ἐστὶ τὰ δύο στοιχεία, βραχυτάτης κεφαλῆς μόνης ἐναλλακτοῦσης.* Id est: *Regnorum Scriptura Achimelech habet: ne*

litteræ commutatione quispiam moveatur : nam ex ea quæ intercedit inter litteras Beth et Chaph, ut Hebræi vocant, similitudine, diverse nomen editum fuit : siquidem una eademque fere est duorum elementorum figura, brevissimo solum apice distinguente. Ex illa vero אכיתל in תכיתל mutatione difficultas exsurgit, quam ibidem solvere nititur Eusebius. Idipsum de litterarum ב et כ similitudine passim dicit Hieronymus. Par lectionis varietas observatur Josue xvii, 2, in voce אביעזר, 'Αβιεζέρ, quam alius interpres אביעזר, 'Αβιεζέρ, legit. Ex eadem ב in כ commutatione longe diversæ interpretationes prodeunt I Reg. ii, 5 ubi vocem נשטר, quam Vulgata vertit *se locaverunt*, et alius interpres, eodem sensu, ἐμισθάρησαν, *mercede conducti sunt*, Aquila, qui legit נשטר, transfert συνεπρήθησαν, *contritii sunt*, et LXX, qui vertunt ἡλαττώθησαν, *minorati sunt*, eandem quam Aquila lectionem secuti videntur. Itemque IV Reg. xxiii, 7, בזים, domos, LXX, qui legerunt כזים, χετταμ reddunt.

Et Job xxxvi, 11, vocem יכלי, quam LXX συμπλέουσιν, Vulgata complebunt, transtulere, Symmachus, qui haud dubie legit יכלי, πλαιώουσιν, id est *antiquabunt*, vertit. Psalmo autem xci, 11, ubi legitur בשמן, *in oleo*, Symmachus haud dubie legit כשמן; vertit enim ὡς ἐλάτα, *quasi olea*, Prov. xiv, γ. 7, pro ובלתידעת, quod alii vertunt, *et nescies*, LXX legerunt כלי דעת, vertunt enim ἀπλα αὐτοῦ σέως, *arma sensus sive cognitionis*. Item Prov. xxi, 29, ubi legitur יכין, Aquila et Symmachus, ἐτοιμάσει, *præparabit* transtulerunt. Vulgatus quoque interpres, qui vertit, *corrigit*, יכין, et LXX יבין legerunt qui vertunt συνεῖ, *intelliget* (*).

Et Hesaia iii, 6, ubi legitur בכשלה, Symm. et Th., ἀσθένεια, *infirmas*, Vulg. ruina. At LXX, qui reddunt βρώμα, *in cibis* legerunt, nam בשל est *cibus coquere*.

Et Hesaia v, 18, בחבלי, Vulgata vertit *in funiculis*, lectionemque sequitur eam quæ hodieque in Hebraico exstat. At Aquila, Symmachus et Theodotio, בחבלי, legerunt, vertunt enim, ὡς σχοινίους, *quasi funiculis*, et LXX, ὡς σχοινίω, *quasi funiculo*. Longe plura in utramque litteram proferre possem; sed ad majorem varietatum fontem properandum est.

¶ pro ר lectum, et vicissim ר pro ד passim reperitur in Scriptura. Sic Gen. iii, 17, בעבודך, hodie legitur in Bibliis, et sic olim legit Aquila, qui vertit, ἐνεχά σου, *propter te*. LXX cam ד legerunt בעבודך, ἐν τοῖς ἔργοις σου, *in operibus tuis*, Vulgata, *in opere tuo*; Theodotio autem, ut Aquila, legit בעבודך, ἐν τῇ παραβάσει σου, *in transgressione tua*. Exod. vi, 16, vocem גרשון, Gerson (est nomen filii Moysis), vetus quidam interpres bis legit גרשון, Γεδσών, Gedson. Levitici xix, 26, ubi legitur, *non comedetis cum sanguine*, Hebraicum habet על הדם, et vetus quidam interpres, ἐπὶ τοῦ αἵματος, *super sanguinem*; LXX ר pro ד legerunt על הדם vel על הדם, ἐπὶ τῶν ὄρεων, *super montibus*. Et Levit.

(*) Hæc vox inter Keri et Chethib censetur a Massorethis. DRACH.

A xxv, 10, דוד, ab hebraizantibus *libertas* vertitur : a LXX ἀρεσος, a Vulgata *remissio*; Theodotio autem, cum דוד legeret, nec hujus vocis significationem calleret, eam Græcis litteris expressit, δαδωρ, *dador*. Numerorum vero xvi, 15, דוד, legitur; significatque *asinum*, vel, ut Vulgata vertit, *asellum*; LXX autem cum ד in fine, legerunt דוד, et interpretati sunt, ἐπιθυμημα, *desiderabile*, vel *desiderium*, alius, δῶρον, *donum*. I Reg. xiv, 21, העברים, A. Ἑβραῖοι, re. l. d. i. t., Vulgata, *Hebræi*; LXX vero העברים legerunt, ac δοῦλοι, *servi*, interpretati sunt. I Reg. xxi, 7, et xxii, 9, דומי, Idumæus : primo loco vetus quidam interpres, secundo LXX legerunt דומי, Arami, vertentque Σύρος, *Syrus*, et I Reg. xxiii, 15 et 19, דוד, alii transtulerunt, δρουμδς, vel ὄλη, *si'va*; LXX vero, qui legerunt דוד, καινή, *nova*. II Reg. iii, 4, et aliquoties initio ejusdem libri, דוד, alii, Ἀδωνίας, *Adonias*. LXX vero, ר pro ד, Ὀρβία. Job ix, 25, פרוצור, *præcursore*; Symmachus et LXX legisse videntur דע בני, nam vertunt οὐκ εἶδον, *non noverunt*. Sed observatu dignus est locus ille psalmi xxi, 8, *Domine, in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem*, ubi illud, *decori meo*, respondet voci Hebraicæ hodiernæ דוד, secundum quam Aquila et Quinta vertunt, ἐν τῷ ὄρει μου, *in monte meo*; Hieron., *monti meo*; LXX qui vertunt, τῷ κάλλει μου, *pu'chritudini vel decori meo*, haud dubie legerunt דוד, Symmachus autem, qui vertit τῷ προπάτορι μου, *progenitori vel primo parenti meo*, legisse videtur דוד, nam דוד est *progenitor*, nec infrequenter accidit ut ד cum ר commutetur, ut infra dicemus. Eadem commutatio τοῦ ר in ד observatur psalm. cix, 5, ubi illud, *in splendoribus sanctorum*, lectionem Hebraicam hodiernam exprimit בדוד, atque ita legerunt A. LXX, Th., V. Verum Symmachus דוד legit : vertit enim ἐν ὄρεσι, et Hieronymus, *in montibus*. Job vi, 10, דע, quod alii vertunt ἐτι, *adhuc*, LXX, mutato דע in עיר verterunt, πόλιν, *urbem*. Item Job cap. xxxvi, 50, vocem נאם, *lucem suam*, LXX legerunt דאם; sic enim eam Græcis litteris expriment ἔδω, ubi mutatio τοῦ ר in ד et τοῦ ד in י observatur. Et Job xxxviii, 4, ubi Hebraicum habet יסרי, quo pacto legit etiam Symmachus (**): ibi LXX et vulgatus ante pres legerunt יסרי. Vide suo loco. Psal. lxxvi, γ 5, LXX pro נגה, *defluxit*, legerunt נגה, *in conspectu ejus*. Eccles. vii, 25, דע, ut hodie legitur, vertit Vulgata, *novit*; sed Aquila legit ירע, qui transtulit, *πονηρεῖται, improbe agit*, LXX vero, *kaxōsei, male afficiet*. Et capite sequenti, versu 6, רען Symmachus, *kaxōsei*, Vulg. *affictio*, LXX et Theod. *γνώσις, scientia*, quia דע legerunt. Hieronymus vero in hunc locum : *In Hebræo, malitiam habet, non scientiam; sed quia RES et DALET litteræ Hebraicæ, exceptio parvo apice, similes sunt, pro RAATH legerunt DAETH, id est pro malitia, scientiam. Hoc melius sciet qui*

(**) Textus hebraicus habet יסרי, non autem יסרי. Cf. varias lectiones B. De-Rossii. DRACH.

ejus lingua habuerit notitiam. Eandem ipsam τ et γ A γ 30, locum hunc difficilem τ et γ ver-
commutationem observabis Proverb. xix, 23; He-
sai. viii, 9; x, 28; xvi, 11. Itemque cap. xxviii, γ
9, et Jerem. xv, 12; xxxi, 40. Item Prov. xxviii,
22; Amos i, 5. Et Sophoniæ iii, 9, ubi vocem τ
A., Th. ἐξελεγμένον transtulerunt, Vulg. *electum*,
Symmachus, καθαρὸν, *purum*; LXX vero, qui le-
gerunt τ , εἰς τὴν γενεάν αὐτῆς, *in generationem*
ejus; quo loco notat Hieronymus: *LXX dixerunt*,
in generationem ejus. Et hinc error exortus est,
quod verbum Hebraicum BARURA, quod Aquila et
Theodotio, electum; Symmachus, mundum, inter-
pretatus est, LXX legerunt BARURA, RES litteram
DALETH existimantes, propter elementi nimiam simi-
litudinem, quod parvo apice distinguitur. Et Hesaiæ
xliv, 21. Innumera pene similia afferre possemus,
sed hæc erunt ad præsens institutum satis.

Observantur item mutationes frequentes τ in γ :
jam vidimus supra Job vi, 10, ubi alii interpretes
lectionem Hebraicam hodiernam τ secuti sunt,
LXX γ legisse, et Job xxxvi, 30, τ legisse pro
 γ . Sic etiam psalmo xlviii, 4, vocem Hebraicam
 τ ait Chrysostomus Hebraice legi οὐαγήθ: τ
psalmo autem lxxii, γ 7, ubi legitur τ , *oculos*
eorum, quam lectionem secuti sunt Aquila, Sym-
machus et Hieronymus, LXX legerunt τ , qui
vertunt, ἀδικία αὐτῶν, *iniquitas eorum.* Et psalmo
cxlvii, 16, vocem τ veteres Hebraice legunt τ ,
Chaphir, et Hesaiæ xxxviii, 14, vocem τ ,
equus, Theodotio legit τ , τ , LXX vero τ
 τ , *hirundo*, verterunt: qua de re Hieronymus:
Pro pullo hirundinis, sive hirundine, ut LXX trans-
tulerunt, in Hebraico scriptum est, sus agor, quod
interpretatus est Aquila, equus agor; Theodotio, sis
agor; media enim vocalis littera τ , si ponatur in-
ter duo SAMECH legitur sus, et appellatur, equus, si
iod legitur, sis, et hirundo dicitur. Et Jeremiæ viii,
7, τ item legitur; in margine autem Hebraico-
corum Bibliorum notatur legendum esse τ , ubi
Hieronymus: *Rursum pro hirundine Symmachus*
cicadam transtulit, quæ Hebraice dicitur sis. Longe
plura hujusmodi exempla proferre possemus: sed
ab iis supersedemus, maxime quia illa τ in γ in
mutatio plerumque sensum non alio transfert.

Sed mutatio τ in γ et vicissim, quæ nonnun-
quam occurrit, magnam interpretationum varieta-
tem parit. Jam vidimus supra ad psalm. xxix, γ 8,
Symmachum legisse τ , *progenitori*, pro τ ,
monti. Et Gen. xxxiv, 2, ubi legitur τ et LXX
Εὐαίος, Vulg. *Hevæus* transtulerunt, vetus alius in-
terpres, qui haud dubie legit τ , *Χορβαίος* reddi-
dit. Sunt autem Chorræi vel Horræi altera gens Cha-
nanæorum. Et IV Reg. xi, 16, ubi legitur τ ,
LXX τῶν ἵππων, Vulgata, *equorum* vertunt. Alius
autem vetus interpres, qui τ legit, εὐνούχων
sive *eunuchorum* transtulit. Lib. I Regum, cap. xx,

(*) Non τ verterunt τ , sed τ , abs-
que articulo, quod reipsa hoc in versu legitur.
Plane autem omiserunt tres hebraici textus præ-

τ 30, locum hunc difficilem τ et γ ver-
tunt hodierni hebraizantes, *Fili perversæ rebellio-*
nis; Vulgata, *Fili mulieris virum ultro rapientis*,
Symmachus, *Fili indisciplinarum deficientium*;
LXX, τ ἐκ κορασιῶν αὐτομολούντων, aliter αὐτομο-
λουσῶν, *Fili puellarum ultro venientium.* Pro τ
enim legisse videntur τ , *puellarum*, τ nempse
pro τ , ut supra.

Præter has ex commutatione litterarum ortas in-
terpretationum varietates, aliæ observantur ubi li-
teræ pro aliis etiam non similibus substitutæ depre-
henduntur, vel ubi ex duabus una efficitur, ut Gen.
xxv, 8, ubi legitur τ , *ad populum suum*,
alius interpres vetus transtulit, τ , *πρὸς τοὺς περὶ αὐ-*
τοῦ, ad transitores suos, qui legisse videtur
 τ . Et Num. xiii, 34, τ Symmachus vertit
 τ , *portentosos*, ac si legeretur τ .
Josue vero iv, 3, τ *sacerdotes*, LXX vertunt
 τ , *lapides*, quia legerunt τ (*). Et II Reg.
xviii, 33, τ , *in eundo ipsum*, vetus quidam in-
terpres legisse videtur τ , qui vertit τ
 τ , *in flendo ipsum*, sive, *cum fleret.* Et
psalm. lxxi, 14, τ , *sanguis eorum*, LXX le-
gerunt τ , interpretantur enim, τ , *nomen eorum.*
Proverb. xxvi, 17, legitur τ :
aliique omnes, *auriculas*, ut par est, exprimunt;
LXX vero, qui vertunt τ , haud dubie
legisse videntur. Similia bene multa afferre posse-
mus ubi interpretes illi veteres, sive varie legerint,
sive varie legendum putaverint, longe disparatas
interpretationes dederunt. At iis consulto præter-
missis ad alia transeamus.

Ex modo etiam dividendi voces interpretationum
varietas oritur, ut Proverb. xviii, 10, τ Aquila
et Theodotio, τ , *turris*; LXX vero et Alius, τ
habentes quasi præpositionem τ , rejecto τ , τ ,
ex μεγαλοσύνης et τ ex μεγέθους, *ex magnitudine*, ver-
tunt.

Ex similitudine item sunt aliquando litteræ nul-
latenus similes aliæ pro aliis accipiuntur, ut psalm.
lxxxix, 11, vocem τ , *cito*, Aquila ἀνήρ *vir*
interpretatur, ac si legisset τ . Exod. iv, 26, vo-
cem τ vertit ἐσφράγισεν, ac si legisset τ . Exem-
plum singularissimum habetur Ezech. xiii, 5, ubi
 τ ad standum ita verterunt, LXX ac si legisset
 τ , interpretantur enim λέγοντες, *dicentes.*

IV. De prisco scripturam Hebraicam legendi more.

Fatentur eruditi omnes magnum intercedere in-
ter veteres et recentiores in Hebraicæ scripturæ
lectione discrimen; imo et eandem ipsam in le-
gendo varietatem suo tempore observari, ait Hiero-
nymus epist. ad Evangelium: *Nec refert, inquit.*
utrum Salem aut Salim nominetur: cum vocalibus
in medio litteris perraro utantur Hebræi, et pro vo-
luntate lectorum ac varietate regionum eadem verba
diversis sonis atque accentibus proferantur.

credentes voces, quas Theod. sic reddidit: τ
 τ στάσεως ποδῶν τῶν τερέων, h. e. *e statione pedum*
sacerdotum. DRACH.

(a) Nihil mirum igitur est si Massoretica lectio cum vetustiore illa non prorsus conveniat, siquidem Massoretæ eam adnotaverunt quæ ætate sua et eo loco ubi versabantur usui erat, quæque ab antiquiore illa et ab ea quæ variis in regionibus usurpabatur, multum differebat. Quin etiam hodie lectione per Massoretas ad certas vocales determinata, inter Rabbinos plerumque non satis convenit quo pacto sit legendum. Inde est quod veteres illi non secum semper consentiant in lectionibus, sed alius alio modo idem verbum proferat, quod exemplis sequentibus confirmatur. Initium porro ducimus ab alphabeto Græco, quod cum litterarum nominibus, Græcis litteris descriptum habetur apud Eusebium *De præp. evang.*, lib. x, et in codice RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni in Threnis Jeremiæ; necnon in alphabeto codicis Murbacensis mille circiter annorum, a nobis edito *Palæographiæ Græcæ* p. 221.

V. De veteri litterarum Hebraicarum pronuntiatione.

אֱלֶפֶת *Aleph*. Eusebius legit ελφ, cod. Jes. ἀλφά, alphabetum Murbacense ΑΛΕΦ. Ait vero Hieronymus *Quæstionibus in Genesim*, hanc litteram sæpe per e legi, sæpius vero per a. Aliquando per o lecta deprehenditur ut III Reg. 1, 5, אֲדַנִּיָּה. LXX, Ὀρνίθας.

בֵּית *Beth*. Eusebius et codex Jes. βήθ. alph. Murbac. ΒΕΤΗ. Omnino respondet β Græco, atque hodie, ut β Græcum, sæpe legitur per v consonantem, quando scilicet non est daghessatum.

גִּמְלֵל *Ghimel*. Eusebius γμελ legit, codex. Jesuit. γμλ, alphabetum Murbacense GEMEL. Exprimitur semper per γ Græcum.

דָּלֶת *Daleth*. Eusebius et codex Jes. δέλο legunt, suppressa postrema vocali; alphabetum Murbacense ΔΕΛΕΤΗ. Legitur per δ ubique.

הָה *He*. Eusebius et cod. Jes. una littera η exprimunt. Uterque cum spiritu denso ή. Alphab. Murbac. ΗΕ. Hæc porro littera sæpius per e exprimebatur, sæpe etiam per a, teste Hieron. *Quæst. in Gen.* Canticorum autem vii, 6, הַבְּרֵדִים legit quidam vetus interpres βερατειμ.

וָו *Vau*. Eusebius et cod. Jes. οὐαυ, alph. Murbac. ΒΑΥ. Hæc littera nunquam consonantis vice fungitur in fragmentis per Græcos descriptis, nec fungi posse videtur, quandoquidem initio vocum exprimitur per οὐ, οὐαεὲλ, וְיָרַי, et *vizit*; οὐεσσαχ, וְיָרַי, et *osculata est*. In medio autem et fine vocum modo per ov, modo, et quidem frequentius, per ω redditur; quia de re infra.

זַיַּן *Zain*. Eusebius et cod. Jes. Ζαί legunt, omissa postrema nominis littera. Itemque Zai legitur in alphabeto Murbacensi quod edidimus *Palæographiæ Græcæ* p. 221. Ex manuscriptis vero nostris unus ix sæculi, num. 3, habet Zai; alter, xi circiter sæculi, num. 12, item Zai; tertius, xii circiter sæculi,

(a) Quæ ab inde sequuntur præfatus est Montefalconius in Dissertatione Lexico-Hebraico, ab ipso adornato, præmissa, quod ad calcem editionis suæ coronidis vice posuit. Quod cum recudere instituti

num. 5, Zay. Sed alius ix circiter sæculi, num. 2, et alius xii sæculi, num. 17, Zain habet. Codex item Coislin. Græcus, num. 191, habet ζάι. In alios quotidie incido codices qui Zai habent. Quare vix dubitaverim quin olim ab omnibus Zai, non Zain lectum fuerit, γ omnes per ζ reddunt.

הֵיֶת *Hheth*. Eusebius et cod. Jes. ήθ legunt, cum aspirata scilicet, etsi in postremo non legatur spiritus; alph. Murbac. ΗΕΤΗ. Hanc litteram LXX legentibus per χ, chi, ut notat Hieronymus *Quæst. in Gen.*, ut חָם, Χαμ, Cham. Et in *Jeremiam* cap. xix, γ 2, de voce חַרְשֵׁת hæc habet: *Et pro porta fictili, Aquila, Symmachus et Theodotio ipsum verbum posuerunt Hebraicum חַרְשֵׁת; pro quo LXX, juxta morem suum, pro aspiratione ΗΕΤΗ litteræ, addiderunt χη Græcum, ut dicerent charsih pro arsih; sicut illud est, pro Hebron, Chebron, et pro Jeriho, Jericho, et similia.* Adii, maxime vero Aquila, pro aspirata habent; ac ut verisimile est, initio dictio-

num per spiritum densum indicabant, licet jam spirituum hujusmodi commutationes multæ, maxime in nominibus propriis, deprehendantur: quia enim olim Origenis tempore, et aliquot post Origenem sæculis, exemplaria omnia sine spiritibus et accentibus describebantur; quando hæc adnotari cœperunt, calligraphi eos spiritus in nominibus propriis posuerunt, qui primum in mentem veniebant. Hæc autem in re codices secuti sumus, male positos lenes spiritus emendare non ausi. In medio dictio-

num litteram η nonnisi per vocalem exprimebant; unicum tamen reperitur exemplum ubi Symmachus vocem חַיִּים ὡχέιμ legit, nempe Isai. xiiii, 21. Initio vocum, ut dixi, vocalem qua litteram η exprimebant aspirare solebant: ea porro vocalis erat aliquando ε. Sic Gen. ii, 14, εἰδέκελ, חַרְשֵׁת, *Tigris*. Josue xv, 30, חַרְשֵׁת, ἔρμα, *Herma*, et similia: sæpius autem α, ut IV Reg. 1, 2. Aquila, Ἀαζία, חַרְשֵׁת, qui dicitur Ochozias ab Hieronymo et LXX; et psalm. ix, 7, ἀρβωθ, חַרְשֵׁת; et psalm. ciiii, 17, ἀστδά, חַרְשֵׁת; et Jerem. xix, 2, A., S., Th., ἀρσθ, חַרְשֵׁת, ut supra. In medio sive post primam litteram vocis frequentius ε vel η. Gen. v, 6, οὐαεὲλ, וְיָרַי, et *vizit*; III Reg. 1, 9, A., S., ζωεἰθ, חַרְשֵׁת. Psal. vii, 15, εἰθάλ, חַרְשֵׁת; Isai. xv, 5, A., λουεθ, חַרְשֵׁת, nomen proprium. Aliquando etiam α ut IV Reg. 1. In fine autem vocum ε aut η fere exprimitur, nisi sequatur η paragogicum. Sic Gen. iii, 8, λαρουή, חַרְשֵׁת, ad spiritum vel ad auram. Psalm. viii, 1, λαμανασθ, חַרְשֵׁת, *Victori*. Ps. xlviii, 1, Κορέ, חַרְשֵׁת. Deut. xvi, 1, A., φεσέ, חַרְשֵׁת, *Phase* vel *Pascha*. Malachia ii, 13, μασθηή, חַרְשֵׁת, *altare*, et ibid. חַרְשֵׁת, λακέθ. Aliquando etiam præponitur α ante ε, ut IV Reg. xi, 6, A. μεσαέ, חַרְשֵׁת.

תֵּת *Teth*. Eusebius et cod. Jes. τηθ cum aspirata θ in fine, alphabetum Murbacense ΤΕΤΗ, licet non

nostrum sit, utpote qui jam Lexicon Hebraicum numeris omnibus absolutum ediderimus, hæc ex laudata Disquisitione in gratiam lectoris huc revocavimus. EDIT. PATR.

aspiretur initio vocis, sed τ legatur apud veteres, A ut in his exemplis cernimus. Unde fortassis suspicio oriatur, postremam litteram, quæ in allatis omnibus exemplis aspiratur, olim fuisse η aspiratum, lectumque fuisse בִּית pro בית hodierno (*). Nam ב non aspirabant. Sic psalm. cix, 4, תָּלַל, לַל, ros; psalm. viii, 6, מָאֵת, בַּעַת, parum; Deuteron. xi, 3. A., צַעֲלִימ, שְׁשִׁים; et Isaiæ xxvi, 3 et 4, βατοῦ βατοῦ, בְּבִדֵד בְּבִדֵד.

η Iod. Eusebius legit יִוֹד et ms. Jes. יִוֹד. In alphabeto item Murbacensi legitur יוֹד. Codex item Coislin. Græcus, numero 191, habet יִוֹד. Qui multorum in postrema littera consensus subindicat olim lectum fuisse יוֹד, quod confirmare videtur יִוֹד Græcum, haud dubie ex Hebraico derivatum. Quotidie incido in codices qui יִוֹד habent, unde B asseritur id quod supra diximus. Ut ut vero sit η mobile redditur per ι ab omnibus. De quiescenti infra.

η Chaph, vel Kaph, ut grammatici hodierni, et alphabetum Murbacense. Eusebius et mss. Jes., חָאֵפ. Ab interpretibus aspiratur semper, ut innumeris exemplis ex hac collectione desumptis probari potest; quod si bis terve contrarium occurrat, id potest librariorum oscitantia scribi.

η Lamed. Eusebius et mss. Jes. לָאֵד, Labd. Crederem librarii errato לָאֵד pro לָאֵד scriptum fuisse, quia a ix vel x sæculo β et μ in codicibus affinem sæpe formam habent, ut difficile quandoque sit aliam ab alia littera distinguere, maxime quando C sensus non iuvat, ut hic contingit; sed cum codex Jes., viii circiter sæculo exaratus, unciali caractere scriptus sit, alia quaerenda hujus nodi solutio: fortassis ad euphoniā et faciliorem pronuntiationem pro לָאֵד, לָאֵד scriptum fuit. Alphabetum Murbacense LAMED.

η Mem. Eusebius et cod. Jes. מֵמ legunt, alphabet. Murbac. MEM. Omnes vero η per m expriment, præterquam in fine vocum, ubi n pro m frequentissime ponunt Græci, quia nempe a terminatione in μ abhorret Græca Lingua.

η Nun. Eusebius et codex Jesuit., נוּן. Per n omnes. Alphabetum Murbacense נון.

η Samech. Eusebius et codex Jes., סָאֵמֶך. Alphabetum Murbacense SAMETH. Omnes vero legunt per σ .

η Ain. Euseb. et cod. Jes., אֵינ. Alphab. Murb. AIN. LXX Interpretes non raro per γ expriment. A., γαυέ, אַי. Alibi et litteram et motionem frequentius per ϵ , nonnunquam per α reddunt. Sic Gen. ii, 8, אַי, אֵדֵן. Gen. xxviii, 19, אַי, אַי; Josue vii, 24, אֵמֵך, אַי; I Reg. xvii, 18. A., אַי, אַי; III Reg. iv, 12, אַי, אַי; IV Reg. i, 2, אַי, אַי. Psalm. xlvi, 7 ult., אַי; אַי, cum, sed quando אַי significat *populus*, legitur אַי. Psalm. xc, 9, אַי, אַי. Isai. lxiv, 5. Theodotio, אַי, אַי. Et sic alibi. Per α autem Gen. iii, 4, אַי, אַי, אַי, nudus. Josue vii, 24, אַי, אַי. Psalm. viii, 7 4, אַי, אַי. Psalm. lxxiv, 4, אַי, אַי.

(*) Hebræi moderni scribunt et proferunt omnes,

Psalm. lxxv, 10, אַי, אַי. Psalm. xlviii, 6, אַי, אַי. ibid. 12, אַי, אַי. Isai. xv, 4, Theodotio, אַי, אַי. In appendice Deut. ii, 23. A., אַי, אַי. In medio autem vocum, sive post primam litteram, modo per ϵ , modo per α , et quidem frequentius, exprimitur; per σ Malach. ii, 13, אַי, אַי, Osee xi, 1, אַי, אַי; per α . Psalm. viii, 6, אַי, אַי. Psalm. xi, 7, אַי, אַי. IV Reg. i, 2, אַי, אַי. Isai. xxvi, 2, אַי, אַי. In fine autem vocum per σ fere semper legunt, nisi sequatur η paragogicum sive beemanticum: nam tunc per α legitur. I Paralip. vii, 26, אַי, אַי. IV Reg. xi, 4, אַי, אַי, S., LXX, אַי. IV Reg. xviii, 34. A., אַי, אַי; aliquando tamen per α Deut. i, 38. O. אַי, אַי, et Josue xv, 26, אַי, אַי.

Certum autem est gutturalem aliquam pronuntiationem habuisse η apud Hebræos. Spiritu leni afficitur ut plurimum quando initio vocis jacet in fragmentis veterum interpretum quæ supersunt: quibus tamen non plena fides habenda, ut diximus ad litteram η . Hieronymus sine aspirata sæpius: aliquando tamen cum aspirata legit. LXX quandoque cum γ ut Gal. Aliquando cum χ , ut Amos i, 8, אַי, אַי, Eden, ubi LXX legunt אַי, et vertunt אַי. Ubi Hieronymus: *In eo quippe loco, ubi nos diximus, etc.* Vide in nota ibid.

η Pe. Eusebius et ms. Jes. פֵּה, alphabetum Murbacense PE. Veteres omnes interpretes η per ϕ semper efferunt. Aitque Hieronymus *Comment. in Isaiam*, tom. III: *P litteram sermo Hebraicus non habet; sed pro ea פֵּה Græco utitur.* Et *Comment. in Daniele*, cap. xi, 7 35, dicit in sola voce אַי legi אַי; in aliis per ϕ semper.

η Tsade. Euseb. et ms. Jes. טָאֵד, alphabetum Murbacense TADZ. Omnes interpretes per σ legunt.

η Quoph. Eusebius et ms. Jes. קָוֶף, Murbacense alphabetum KOPH. Veteres per κ expriment. Si secus aliquando reddi observetur, videlicet per χ , puto id librariorum oscitantia accidisse.

η Resch. Eusebius et ms. Jes. רֶשֶׁט, Alphab. Murbac. RES.

η Schin. Eusebius et ms. Jes. שֵׁן, alphab. Murbac. item SEN. Veteres semper σ legunt sive dextro sive sinistro puncto sit notandum.

η Tau. Alphab. Murbac. habet eriam טאυ; sed Eusebius et ms. Jes. טאυ, Thau. Veteres semper θ reddunt, non τ .

VI. De vocalibus Hebræorum.

Quod ad vocales autem Hebræorum attinet, inter doctos disputatum est num litteræ אַי vocalium olim officio fungerentur, ut credidisse videtur Hieronymus; an consonantis vicem haberent, ut docent plerique hodierni viri. Sane si hæ litteræ vocalium usum habuerint, necesse prorsus fuerit alias penes Hebræos fuisse vocales, quæ licet non notarentur in libris, ex consuetudine tamen usurparentur. Cum enim nulla vox, nullum verbum possit sine vocali pronuntiarī, et innumeræ apud Hebræos אַי. DRACH

voces nullam ex litteris עֵיָא preferant, certum est eos præter has litteras alias habuisse vocales, quæ quidem non scribebantur, sed ex consuetudine adhibebantur, etsi magna esset in legendo varietas. Litteræ autem עֵיָא præsertim quæ aspirantur עֵיָא non determinatam vocalem, sed modo hanc, modo aliam in usu legendi et loquendi obtinebant, ita ut et aspiratio et vocalis una sonarent: quod nemo negaverit. Utrum autem illa aspiratio consonans dici debeat, videtur esse mera nominis quæstio. De ׀ et ׀ non est, ut quidem puto, par ratio: nam verisimile est eas, ut plurimum saltem, vocalium officio functas esse; sed iis qui secus existimabunt rem, perquam exigui momenti, pluribus indagandam mitto. Jam ad vocales illas veterum cum hodiernis hebraizantium motionibus comparandas veniamus. Vocalem A exprimunt, post Massoretas, hodierni grammatici per camets ׀, per patahh ׀, et per scheva patahh ׀ E vero per tsere ׀ per segol ׀ et per scheva segol ׀ E autem tenuissimum per scheva: I per hhiriq magnum sic ׀. vel parvum, seu punctum sub littera, quam afficit positum sic ב, bi. O per ׀ hholem plenum, vel per hholem deficiens, seu punctum in superno latere sequentis litteræ scriptum sic ׀ dom; item per camets hlatouph sic ׀ vel per hhateph camets, ׀ U autem grave per schourec ׀ U tenue per kibbus. De gravitate sive tenuitate singularum vocalium non loquar, quia nihil hujusmodi observatur in lectione veterum.

Magna porro legendi varietas inter veteres illos interpretes et Massoretas deprehenditur, ita ut ubi illi legunt a, hi legant e, et vicissim, ut I Reg. xvii, 18, עֵיָא Aquila ἐρουβά, Massoretæ vero arubath, cum scheva patahh in prima et kibbus in secunda, ac sæpissime ubi y et ׀ notantur vocali a, illi e legunt. Psalm. xlvii, 3, ubi Massoretæ illud יֵרֵכֶתִי, *farchethe* legunt. In vetustis codicibus legitur τερ-χούη et eodem psalmo ׀, 10, דִּמְמִינוּ Massoretæ, *dimminou*, illi, δεμμηνοῦ habent; et psalm. cix, 4, ׀, Massor. *Ialdutheca*, illi, Ἰαλδουθεκά. Malachiz ii, 13, כִּכְוֵת, Massor. cassoth; illi χεσσοῦθ. Longe vero sæpius illi e Massoreticum per a legunt, ut Levit. xviii, 13, תֵּבֵל, Massor. cum duplici segol, *Thebel*: Theodotio Θάβελ. Judicum iii sæpe תֵּבֵל Massoretæ cum tsere sub prima *Ehud*. LXX. Ἄδδ, Alii, Ἄαῶδ. I Reg. xvii, 1, עֵפֶס Massor. *Ephes*, illi ἀφέζ. IV Reg. xviii, 34, עֵנַח Massor. *Henah*, Aquila Ἀνέ. IV Reg. xxv, 17, כִּדְדָה, Massor. *Chothereth*, Symm. et Theodotio χωθάρθ. Job xlii, 14 קֶרֶן Massor. *keren*, Aquila et Symm. κάρν. Psalm. vii, 15, יֵחַבֵּל Massor. *iehabbel*: veteres illi τεθάλ.

Hic vero notandum est in affixis secundæ personæ singularis masculini generis ׀ supposito camets ca veteres interpretes a ante c legere, nimirum ac. Sic psalm. xlii, 8, קִרְיָא, ubi Massoretæ *Eloeca* legunt, illi ἐλωάχ. Psalm. xlvii, 10, הִיכָךְ Massor. *Hecalecha*, illi ἡχαλάχ. Psalm. cix, 3, לֵחָה, Massor. *Lecha*: illi λάχ, melius λάχ. Isai. xlix, 5, בָּךְ Massor.

becha, illi βάχ. Quando autem præcedens vocalis est e per e terminant, ut supra קִרְיָא τελεθεθέχ.

Aliquando etiam, sed raro, o vel ω pro a legunt veteres illi, ac vicissim. Sic Gen. xxxvi, 24, in nota, בִּקְרָךְ, Massoretæ *makor*, vetus lectio μακώρ, nisi sit mendum pro μακώρ; et Josue vii, 24, בְּעַר, Massoretæ *Achor*. Aliqui legerunt Ἀχάρ, non obstante ׀. Alii Ἀχώρ. I Reg. xvii, 1, דְּבֵיִם, Massoretæ *Dammim*: illi δομμίν, et psalm. xlviii, 2, דָּחַךְ, Massoretæ, *haled*; illi ἔλδ.

De scheva quædam observanda nobis sunt. Massoretico quidem more aliquando legitur, aliquando silet. Legitur semper initio vocis sub littera daghesata, in medio vocis post aliud scheva, et post motionem magnam. Alibi quiescere solet, e autem sonat cum legitur. Hisce porro legibus non stabant veteres interpretes: nam scheva sæpe non legebant initio vocis; ut Gen. i, 1, בְּרֵאשִׁית, Massoretæ, *Bereschith*, illi, βρησιθ. Gen. ii, 8, בְּעֵץ, Massor. *beheden*, illi βεδέν. Levit. xiii, 2, שֵׁשֶׁת, Massor. *séeth*, Theodotio, σήθ. Psalm. xi, 9, כֶּרֶם, Massor. *cherum*, illi χράμ. Psalm. cxvii, 25, בִּשְׁם, Massor. *beschem*, illi βσήμ.

Frequenter etiam pro hodierno scheva initiali eandem vocalem adhibent quæ in sequenti syllaba habetur. Gen. xiv, 5, רֵפְאִים, Massoretæ, *Rephaim*, Aquila, ραφαίμ. Levit. xix, 27, פִּתְאֵךְ, Massoretæ, *Pheath*, illi φαθθ. Psalm. xlv, 8, צְבֹאוֹת, Massor. *tebaoth*. Veteres illi σαβαώθ sæpe. Psalm. xlvii, 5, פִּלְגָי, Massor. *pelagav*; illi, φαλαγαῦ. Psalm. xlviii, 5, לְמַשְׁכָּל, Massor. *lemaschal*; illi, λαμασάλ. Horum exempla frequentia reperire est in LXX Interpretibus, ut *schelomo*, Σολομών, et alia. Est etiam ubi sequente ou scheva illud initiale per a exprimant, ut psalm. xliii, 13, בִּנְנוּ, μανουδ.

De ׀ iod, et de vocali I hæc observanda sunt; ׀ semper exprimunt veteres per e, vel indiscriminatim per ei, nisi mendo librariorum ei positum fuerit pro e, quod frequentissime in manuscriptis Græcis pene omnibus observatur. Gen. i, 1, בְּרֵאשִׁית, Massor. βρησιθ. Gen. xiv, 5, רֵפְאִים, Aquila, ραφαίμ. Gen. xviii, 19, הַעִיר, ἀεῖρ. Levit. i, 1, יִרְקָא, οὐκρά. Gen. xxxvi, 24, in nota דְּבֵיִם, ἀμμάμ. I Reg. iv, 18, אֲרֵבְעִים, ἀρβαείμ. I Reg. xvii, 1, דְּבֵיִם, δομμίν. II Reg. xiv, 26, כַּחֲתִים, μαθασίμ. III Reg. vi, 1, בְּשׂוֹבְרִים, βασεμονείμ. IV Reg. i, 2, אֲחֻזִּיה, A. Ἀαζία, S. Ὀχοζίας. IV Reg. xviii, 7, הַקְדָּשִׁים, ἀκκοδασίμ. Job xlii, 14, יֵמִינָה, A., S., ἱεμμη. Psal. vii, 1, הַגְּבוּרִת, ἀγεθθθ, Psal. xi, 1, הַשְּׁבִינִית, ἀσεμνθ. Psal. xlii, 1, דִּידָת, ἰδιδώθ, et alibi sæpe.

Ubi vero ׀ quiescit in tsere, per η vulgo exprimunt, rarius per e. IV Reg. i, 8, אֲלֹהֵי, ἔλοή. Psal. vii, 8, רַעֲלִיה, οὐαλέα. Psal. xlviii, 3, יֵרֵכֶתִי, ἱερχθή. Psal. xlvii, 10, ἡχαλάχ, ἡיכך. Alia multa exempla proferre possemus, sed hæc satis sunt.

Quando autem littera ׀ nec exprimitur, nec subintelligitur, ut in voce דָּוִד *David*, quæ sæpius דָּד scribitur suppresso, sed subintellecto ׀, tunc per hhiriq parvum a Massoretis notatur, a veteribus

nunquam per *i* legitur, sed frequentius per *e* ut A Gen. ii, 8, מִקְדֵּם, Massor. *mikkedem*, illi, μεκεδέμ. Levit. vii, 18, מִנְיָן, Massoretæ *Phiggoul* habent, Theodotio autem φεγγούλ vel φεγγώλ. Psal. ix, 17, מִיָּה, Massoretæ *higgaiion*, illi ἐγγαών. Psal. cix, מִשְׁחָר, Massor. *Mischhhar*, illi, μεσσαάρ. Psal. cxvii, 27. מִגְּבֹרָה, Massor. *isrou*, illi, ἐσρού. Isai. ix, 5, Massor, *ghibbor*; illi, γεβώρ. Osee xi, 4, מִמִּצְרַיִם, Massor. *mimmitsraim*. Illi, μεμμεσραίμ. Malachiz ii, 13, מִדְּמַח, Massoretæ, *dimah*; illi, δεμζ.

Quando hhiriq parvum jacet post *a*, vocalem tunc per *a* exprimunt. II Reg. xvii, 19, מִפִּי־הָ, Massor. *hariphoth*; illi, ἀραφώθ.

Ubi secundum Massoretas scheva initio occurrens ante aliud scheva mutatur in hhiriq parvum, tunc veteres illi utrumque scheva legunt per *e* vel *a*; per *e* psal. xi, 9, מִלִּבְנֵי, Massor. *Libne*, vel *livne*, illi λεβνή. Psal. cl, 2, מִבְּבוּרֹתָי, Massor. *bigbouroithav*; illi, βεγεβουροθαυ; per *a* מִנְיָן pluribus in locis Massor. *minhah*; illi, μαναά vel μανά. Psal. lxxv, 4, מִלְחָמָה, Massor. *milhama*; illi, μιλαμά. Psal. xv, 1, מִתְּחִלָּה, Massor. *Michtham*; illi, μιχθάμ. Osee. x, 9, מִגְּבֹהַ, Massor. *Ghibah*; illi, Γαβαά. Quando post primam vocalem sequitur *o*, vel *ω*, vel *ou*, per *a*. Num. xi, 34, מִקִּבְרוֹתָי, Massoretæ, *kibroth*; illi, γαβρώθ. forte melius γαβρόθ. Jerem. xlviii, 1, מִשְׁגָּב, Massor. *misgab*. A., Th., μασγάβ. Ezech. xxix, 10, מִגְּדֹל, Massor. *Migdol*; illi, μαγδών. Reperitur etiam *a* ante *e*. III Reg. vi, 1, מִבְּשַׁכְּמֹנִים, Massor. *bischmonim*; C illi, βαζεμονείμ. III Reg. vii, 48, מִתְּחִלָּה, Massor. *Eth-mizbah*; illi, ἐθμαζθη. l. ἐθμαζθη. Unde inferas hodiernum illud hhiriq ante scheva frequentius a veteribus illis per *a* legi. Origenes tamen ad Gen. xxxii duo suppeditat exempla, ubi per *i* legitur, nempe διδρη αλαίμ et μισλώθ, pro μισλή. מִשְׁלֵי, דְּבָרֵי הַיּוֹסִים. Sed hæc et fortasse similia exempla quæ aliunde suppeditari possunt, ab hebraizantibus posteriorum

temporum, inducta fuisse suspicari fas est, quare peroptarem ut hæc cum mss. conferrentur.

Circa litteram *h* hholem, schurek et eametsbhathuph hæc observavimus. *h* initiale schevatum perinde atque schourec solent per *o* exprimere, neglecto scheva hodierno. Sic psalmo xlvi, 4, מִתְּחִלָּה, Massoretæ, *tehaguth*; illi ούαγίθ, *h* pro *h* ut non infrequentem accidit. Isai. xxvi, 2, מִתְּחִלָּה, Massor. *teitabo*; illi, ούαεβώ. Malachiz ii, 13, מִתְּחִלָּה, Massor. *tezoth*; illi, ούζώθ. Ibid. מִתְּחִלָּה, Massor. *velakhhath*; illi, ούλακέθ.

Etiamsi vero *h* initiale, utpote conversivum futuri in præteritum, Massoretico ritu afficiatur patahh, per *ou* tantum redditur ab antiquis illis interpretibus non expresso patahh; sic ούακρά legunt pro κρη, non ούακρά, ούαδαθη pro ούαεδαδθη, etiam in Bibliis Latinis hodiernis *Vaicra* et *Vaieddabber* legatur initio librorum Levitici et Numerorum. Similiter IV Reg. iv, 33, ούαεγάρ pro κρη, non ούαεγάρ.

Hholem vero sive plenum, sive deficiens, necnon hholeph camets, et camets bhathuph per *o*, et per *ω* expressum reperitur: idque fortasse vitio libreriorum qui hæc litteras confundere solent, maxime in vocibus peregrinis.

Schurec et Kibbus per *ou*, etiam si non semel per *o* vel per *ω* exprimantur. Cujusmodi est vox מִכְסֵּר, *operire*, infinitivum quiescentium Lamed He, quæ exprimitur χεσσούθ in codice Barberino.

Hæc de veterum legendi more paucis prælibare visum est. Hinc porro videas difficile esse pro lectione veterum certas regulas tradere, cum illi non modo a recentioribus, sed etiam ab æqualibus et cœvis suis in ratione pronuntiandi differant. Cæterum ex iis quæ supra tradidimus, illa verisimiliora videntur esse quæ pluribus exemplis asseruntur. Reliqua vero Lectoris eruditæ iudicio permittimus.

CAPUT TERTIUM.

De Historia LXX vel LXXII Interpretum, quæ Aristæ nomine circumfertur.

I. Aristæanæ historiae compendium. II. Quid de hac historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus. III. Quid Josephus IV. Quam longe ab Aristæ narratione aberraverit Justinus Martyr, et quinam ipsum secuti sint. V. Epiphanius longe diversa ab Aristæ et a cæteris refert. VI. Tota controversia in tres quæstiones dividitur. VII. Probatur Aristæ exemplaria quæ supersunt, genuina, cæterorum autem additamenta respuenda esse. VIII. Post Hieronymum asseritur. LXX vel eos qui Pentateuchum transtulerunt, non reliqua interpretatos esse. IX. Utrum Aristæ primigenia historia vera sit, an ficta et supposita: afferuntur argumenta utranque. X. Disputationis conclusio.

I. Aristæanæ historiae compendium.

Quæ ad historiam Aristæ spectant, tot plena difficultatibus, tot agitata quæstionibus sunt, ut si luberet omnia prolixè tractare, singulorumque sententias expendere, longius a proposito nostro abduceremur: quia tamen eorum notitia intelligendis iis quæ de editione τῶν Ὁ hexaplarum infra dicturi

D sumus, prorsus necessaria videtur, rem ita compendio explanare statuimus, ut nihil debeat ultra studiosus lector desiderare.

Aristæ epistola ad Philocratem, quæ hactenus exstat, et eruditorum manibus teritur, minutatim recenset ea quæ jussu sumptibusque Ptolemæi Ægypti regis, pro interpretandis ex Hebraico in Græcum sacris

Scripturis, gesta sunt. Hæc autem συνοπτικῶς proferimus.

Demetrius Phalereus, bibliothecæ Ptolemæi Philadelphii, Ægypti regis, præfectus, conquisitis undique libris, eam usque adeo auxerat, ut plusquam ducenta voluminum millia complecteretur. Quod cum sciscitanti regi, præsentem tum Aristeam, renuntiaret, adjecit effecturum se ut brevi ad quingenta millia librorum numerus pertingeret, atque se narratu quorundam comperisse, Judæorum leges dignas esse quæ in ejus bibliotheca reponerentur, dummodo ex Syriaca lingua (ita vocabant multi, sed iis repugnat Demetrius) qua conscripta erant, in Græcam converterentur. Nec mora, rex decrevit ad summum pontificem scribere, ut quæ in optatis erant assequeretur. Tum Aristeas ea de quibus jam Sosibium Tarentinum et Andream regionum custodum principes allocutus sæpe fuerat, regi aperit; nimirum par esse ut missurus ad summum pontificem legatos qui Judæorum libros afferrent, Judæos omnes, qui a patre ipsius in captivitatem abducti fuerant, liberos remittat in patriam. Percontatus rex quot Judæorum millia in Ægypto servituti addicta essent, plus quam centum millia esse, referente Andream, audivit. Hinc converso in hilaritatem vultu rex jussit liberos dimitti Judæos omnes, tum eos qui a patre ipsius, tum etiam alios qui antea in servitute abducti fuerant, tradique dominis, qui hujusmodi famulitio utebantur, pro singulis capitibus viginti drachmas. Summa porro regii muneris fuit 660 talentorum.

Demetrius Phalereus postea libellum dat regi, quo auctor est ut petat a summo Judæorum sacerdote Eleazaro sex ex quaque tribu senes, honestate vitæ et peritia legum præstantes, ut plurimum interpretatio fide dignior habeatur. Rex oratores mittit Andream et Aristeam nostrum cum præstantissimis muneribus, quæ ibidem recensentur, et litteris regiis, ubi de Judæis a servitute redemptis, de mittendis ad interpretationem Scripturæ senibus, deque missis muneribus agitur. Has litteras excipit epistola Eleazari ad Ptolemæum, ubi in gratiam beneficiorum fausta regi Arsinoeque uxori et filiis apprecatur, et ex singulis tribubus senes sex interpretandis Scripturis se mittere proficitur. Deinde senum cujusque tribus nomina referuntur. Donorum postea forma præstantiaque fuse describitur. Sequitur narratio eorum quæ Jerosolymis Aristeas observaverat, Jerosolymorum nempe situm, templi Jerosolymitani formam, sacerdotum item ministerium, Eleazari sacerdotum principis sacra tractantis cultum, arcis Hierosolymitanæ situm, urbis totius ambitum, agri et regionis fecunditatem, fructuum copiam et varietatem. Jordanem fluvium instar Nili exundantem terrasque irrigantem exhibet Aristeas, eaque in re falsi arguitur a multis.

Sub hæc de senibus ab Eleazaro ex quaque tribu selectis agitur: hi utriusque linguæ, Hebraicæ nimirum et Græcæ, peritissimi, et legum scientia cla-

rissimi perhibentur. Postea de recta morum institutione, de vanitate deorum gentilium, de legis Moisaicæ præstantia excellentiaque multa edisserit Eleazarus. Hinc oblato sacrificio oratores, et una LXXII a se delectos viros cum litteris ad regem dimittit. Rex, qui venturos exspectabat, eosdem perhumaniter excepit, deinde exhibitas sibi membranas ubi lex aureis litteris descripta erat, veneratundus septies adoravit, ac præ gaudio lacrymatus est; et quia eodem tempore victoria navali adversus Antigonum potitus erat, eum sibi diem solemnem et faustum quotannis fore denuntiavit, virosque eodem ipso die ad lautam cœnam invitavit. Accumbentes secum senes variis ad vitam instituendam regnumque moderandum quæstionibus provocat, quarum singulis senes per ordinem interrogati sapientissime responderunt, ita ut septem dierum spatio, repetito eodem cœnæ more, LXXII senum singulatim sententias exceperit, ac cujusque dictum laudibus celebravit, demumque singulis talenta tria dono obtulerit.

Elapso post convivia triduo, senes a Demetrio ad proximam insulam deducuntur, et in splendida domo locati, quotidie ad nonam usque horam legis interpretationi dabant operam, Demetrio scribæ munere fungente. Atque etiam quotidie bene mane veniebant in aulam, et salutato rege redibant in locum suum. Sicque collatis exemplaribus, unaque congregati, septuaginta duorum dierum spatio interpretationem absolvunt. Demetrius totam interpretationem Judæis omnibus tum præsentibus recitavit, qui summis eam laudibus prosecuti sunt. Tum omnium consensu, suadente Demetrio, diras imprecati sunt iis qui huic versioni aliquid addere, vel demere, vel in ea quidpiam immutare ausuri essent.

Rex, fausto rei exitu lætus, et post lectionem legislatoris sapientiam admiratus, sciscitatur cur poetæ et historiographi nullam tanti operis mentionem fecerint. Respondet Demetrius sanctissimam legem non potuisse sine periculo in scriptis exterorum usurpari. Theopompum enim et Theodecten, qui id aggressi fuerant, divinitus immissis poenis coercitos fuisse. His auditis rex legem religiosa veneratione prosecutus est, eamque jussit summo studio asservari, senesque rogavit ut in posterum se crebrius convenirent, ipsosque cum donis et amplissimis muneribus Eleazaro summo pontifici destinatis, domum remisit.

En totam Aristeæ et LXX Interpretum historiam. Licet autem hinc hausisse putentur quotquot id em argumentum pertractarunt, atamen illi tum a se mutuo, tum ab Aristeâ illo, quem modo retulimus, multum differunt.

II. Quid de hac Historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus.

Qui primus Aristeæ Historiam memoravit, tacito tamen Aristeæ nomine, est Aristobulus, ab Eusebio Cæsariensi allatus (*Præp. evang.* p. 644), qui de

Scripturæ Hebraicæ interpretatione jussu Ptolemæi Philadelphi, curante Demetrio Phalereo facta, carptim loquitur. Hunc quidam sub Ptolemæo Philadelpho, plures sub Philometore, alii sub postremis Ptolemæorum vixisse arbitrantur. Nec desunt qui fragmenta Aristobuli ab Eusebio allata, ex operibus supposititiis, et prima Christianæ rei ætate confectis, desumpta esse putent.

Philo Judæus in *Vita. Mosis*, lib. II, Historiam LXX Interpretum commemorat, ac primo dicit Ptolemæum Philadelphum, quem summis laudibus extollit, pro interpretatione Scripturarum adornanda misisse ad summum sacerdotem et regem Judææ, qui unus et idem erat, Ἐξέπεμπε πρὸς τὸν τῆς Ἰουδαίας ἀρχιερέα καὶ βασιλέα· ὁ γὰρ αὐτὸς ἦν. Ille vero peritissimos quosque delegit, qui de Chaldaica in Græcam linguam (sic ille) legem converterent. De numero autem interpretum nihil uspiam tradit Philo. Pergit vero deinde, atque interpretes in occulto nemineque præsentem, versionem suam edidisse. Cum autem in Pharo insula hæc interpretatio facta fuisset, testificatur Philo ad suum usque tempus hujusce tantæ rei memoriam quotannis celebrari; ita ut non modo Judæi, sed etiam alii, in eam insulam transmeantes, gratiarum actionibus et conviviiis tantum beneficium recolerent.

III. Quid Josephus.

Josephus (*Antiquit. Jud.* lib. XII, 2), qui se ea quæ tradit ex Aristeæ ipso mutuatum profitetur, stylum Aristeæ omnino mutavit, ita ut etiam epistolas variorum, quæ in historia eadem comparent, longe alia verborum serie describat. Nec modo verba, sed et res ipsas aliquando commutat, multa detrahit, non pauca de suo adjicit. Attamen eodem ipso exemplari, quo hodiernus Aristeas ad nos usque transmissus est, usus fuisse videtur; licet enim plurimum variet in recensione; id ex more suo fecit, Scripturas enim sacras, quibus fere per totam Historiam utitur, paribus mutationibus passim vitavit.

IV. Quam longe ab Aristeæ narratione aberraverit Justinus Martyr.

Justinus Martyr, *Admonitione ad Græcos*, longe alia narravit. Ait quippe Ptolemæum Ægypti regem cum bibliothecam Alexandriæ pararet, et libros undique comportari curaret, audivisse antiquas historias Hebraicis litteris conscriptas superesse, ac legendi cupidum, septuaginta viros Hebraicæ et Græcæ linguæ peritos accessivisse, qui interpretationem Græcam ederent, utque procul tumultu rem peragerent, LXX viris totidem cellulas seu domunculas construi jussisse, eo consilio, ut quisque separatim inæconsultisque aliis interpretationem adornaret: ministrisque ad eam rem destinatis præcepisse, ne ipsos mutuo colloquia inire permitterent, ut collatis postea interpretationibus, de eorum fide peritiæque judicare posset. Cum autem eandem omnes, ne minimo quidem verborum discrimine, interpretationem peregerissent, stupefactum regem interpre-

tes quasi divinos homines muneribus cumulasse, domumque remisisse. In rei fidem Justinus testificatur se domuncularum hujusmodi rudera in Pharo insula ipsis oculis conspexisse, et ab indigenis quæ refert accepisse. Claudit demum, et lectorem remittit ad Philonem et ad Josephum, ubi tamen nulla cellularum mentio. In secunda vero *pro Christianis Apologia*, ait Ptolemæum regem, cum libros undique parandæ bibliothecæ comportari curaret, Herodem regem rogavisse, libros sibi prophetiarum transmitteret: ac cum Hebraicos libros legere non posset, rursum ab eodem interpretes postulasse, qui Hebraica Græcæ converterent, etc. Sic ille immen- sum profert anachronismum; nam Herodes annis circiter ducentis quinquaginta post Ptolemæi Philadelphi obitum regnare cœpit.

Eandem porro, quam Justinus, cellularum historiam refert Cyrillus Hierosolymitanus. At qui proxime post Justinum scripserunt, Irenæus, Tertullianus et Clemens Alexandrinus, de Historia LXX interpretum pauca locuti, nihil de cellulis hujusmodi narraverunt: ex quibus Irenæus et Clemens Alexandrinus versionem eorum divino afflante Spiritu factam asseverant. Eusebius vero *De præparatione evangelica*, lib. VIII, Aristeæ maximam partem refert, et cum exemplaribus hodiernis ut plurimum consentit.

V. Epiphanius longe diversa ab Aristeæ et a cæteris refert.

Denique Epiphanius longe alia quam cæteri refert. Et quia ejus narratio a multis pro verissima et sincerissima omnium habita est, eam hic referre non gravabimur. In libro *De mensuris et ponderibus* sub initium, postquam editionis τῶν Ὁ' præstantiam prædicavit, eamque non sine sancti Spiritus afflatu factam asseruit, sic prosequitur:

« Duo enim ac LXX viri in Pharo insula, quæ Terra superior dicitur, e regione urbis Alexandriæ, in sex et triginta domunculis sive cellulis, bini scilicet in singulis, a primo diluculo usque in vesperam concludebantur. Vespere autem triginta sex scaphis in Ptolemæi Philadelphi palatium transvecti, ad ejus epulas adhibebantur. Tum bini in triginta sex cubiculis dormiebant, ne mutuo colloquia miscere possent, sed sibi propriam nec ab aliis acceptam interpretationem ederent (ἀλλ' ἀνοθεύτως ἐρμηνεύσαι). Ptolemæus enim triginta sex illas, quas dixi, domunculas in insula paravit, easque duplices, in quibus binos conclusit, duosque famulos, qui cibos pararent ipsisque ministrarent, simulque tachygraphos sive notarios. In illis porro domunculis, nulla parietibus fenestras effecit; sed e tecto superne illas aperuit, quas anaphotidas vocant. Hoc illi modo a primo diluculo ad vesperam obseratis foribus (ὅπρὸ κλειθῶν) inclusi sacras litteras transtulerunt. Unicuique vero interpretum pariter liber unus tradebatur; exempli causa, Genesis uni; Exodus alteri, Leviticus alii: atque ita cæteri. Sic porro viginti septem sacræ Scripturæ libri, qui duo

et viginti secundum alphabetum Hebraicum numerantur, Græcum in sermonem conversi sunt.

¶ Habent enim Hebræi 22 litteras, e quibus quinque duplicantur, Caph, Mem, Nun, Phi, et Aleph. Quoniam mobrem cum libri hac ratione viginti duo numerentur, septem ac viginti reperiuntur, quod ex illis quinque duplicentur, etc.

¶ Citur septem et viginti illi libri, qui viginti duo numerantur., eo quem dixi modo per ordinem unicuique interpretum pari traditi sunt, scilicet a primo pari ad secundum, a secundo ad tertium transierunt, donec sexies ac tricesies singuli Græce conversi sunt, ut quidem narratur. His viginti duo addendi sunt apocryphi.

¶ Postremo absolutis omnibus, rex in sublimi solio consedit: aderant triginta sex lectores cum triginta sex exemplaribus, et alter qui Hebraicum antigraphum tenebat. Uno legente aliisque attendentibus, nihil repertum est discriminis. Sed admirandum Dei opus accidit, ut notum esset, viros dono Spiritus sancti præditos, in illa solitudine consensisse; ita ut ubicunque aliquid addebatur, ab omnibus simul adderetur; et ubi demebatur, ab omnibus pariter demeretur. Et quidquid ademptum erat, inutile; quidquid vero relictum, necessarium esseprehendebatur. Ut autem cognoscas eos mirum in modum, et ex Dei providentia, exque Spiritus sancti consensu interpretatos esse, exemplum tibi proferam, etc.

Sub hac autem Epiphanius rem a principio repetens ait: Ptolemæum Philadelphum, φιλόκαλον, καὶ φιλόλογον, in ea urbis parte quæ Bruchium appellatur, bibliothecam instituisse, eique Demetrium Phalereum præposuisse, qui cum magnam librorum omnis generis suppellectilem comparasset, sciscitanti regi quot librorum millia collegisset, jam quinquaginta quatuor millia cum octingentis haberi dixit: superesse tamen longe plures in orbe terrarum apud Æthiops, Indos, Persas, Elamitas, Babylonios, Assyrios, Chaldæos, Romanos, Phœnicas, Syros et Græcos. Essequæ præterea Hierosolymis et apud Judæos libros prophetarum, eosque divinos, qui de Deo et de mundi creatione edisserabant, quos hortatus est regem ut accerseret, eaque de causa ad doctores Jerosolymitanos scriberet. Cui rex morem gerens, epistolam Jerosolymitanis, ab Aristeanis omnibus longe diversam, scripsit, quæ ἀπολεξεῖ ab Epiphania affertur. In ea postulat rex ad se transmitti prophetarum libros, ut in bibliotheca sua reponerentur: in memoriam revocat præterita beneficia, quo pacto scilicet multos Judæorum populares in bello captos et in Ægyptum deportatos, liberos cum viatico dimiserit. Nunc autem mensam auream lapidibus pretiosis ornata m pondo quingentorum talentorum cum aliis muneribus mittere, ut voti compos officeretur.

Missos postea libros Hebraice scriptos cum legere non posset, secundo scribere et interpretes petere coactus est. Secundam postea affert Epiphanius

A epistolam, Aristeanis dissimilem, licet Aristeam, vel Aristeum (sic ille) sibi auctorem profiteatur, ubi Ptolemæus interpretes Hebraice Græce peritissimos postulat, qui libros sacros de Hebraice in Græcum convertant. Hebræorum magistri, delectu habito, septuaginta duos interpretes designant sex videlicet ex singulis tribubus, qui in Pharo insula, eo quo supra dictum est modo, sacros codice interpretati sunt. Quo peracto, libri illi in Græcum translati in priore bibliotheca, quæ in Bruchic fundata est, repositi sunt. Post hæc alia rursus in Serapio bibliotheca constituta est, longe illa minor, quæ hujus filia dicebatur, in quam Aquilæ, Symmachi, Theodotionis et aliorum editiones congestæ sunt post annos 250 Hactenus Epiphanius.

B VI. *Tota controversia in tres questiones dividitur.*

Hac porro conspecta narrationum varietate, nemo mirabitur hinc tanta opinionum divortia facta esse. Licet autem nulla fere ex præmissis narrationibus cum altera plane consentiat; sed unaquæque vel in majoris momenti rebus, vel in minusculis differat ab aliis; attamen in tres præcipuas questiones potest tota controversia reduci, nimirum, utra ex narrationibus γνήσιος sive primigenia sit; an ea quæ Aristææ nomine hodieque circumfertur, quæque senes una congregatos interpretationem adornasse perhibet, nulla facta mentione peculiaris Spiritus sancti afflatus; an vero ea quæ senes sive solos in septuaginta cellulis, sive binos in triginta sex domunculis inclusos, afflante Numine interpretatos esse commemorat. Altera quæstio, an LXX Interpretes, vel qui priores Scripturam sacram de Hebraico in Græcum converterunt, solam Legem, vel Pentateuchum, an etiam reliquos libros interpretati sint. Tertia demum an Historia Aristææ, sive ut primo prodit, sive ut postea a Justino, et aliquot post sæculis ab Epiphania allata est, vera sit, an conficta et supposititia.

VII. *Probatu Aristææ exemplarum quæ supersunt genuina, cæterorum autem additamenta respicienda esse.*

Quod ad primam quæstionem attinet, certum est alterutram ex narrationibus adulteratam fuisse; aut videlicet eam quæ septuaginta duos senes simul congregatos, mutuoque colloquia miscentes, interpretationem illam edidisse perhibet, aut eam quæ illos in septuaginta cellulis separatos, aut binos in triginta sex domunculis inclusos, ut narrat Epiphanius, Scripturam afflante Numine, ut ex mirabili omnium consensu probatum est, vertisse commemorat. (De aliis porro prope innumeris varietatibus, quæ inter narrationes illas intercedunt, brevitate causa consulto tacemus.) Pro hac postrema sententia stant Justinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Epiphanius, licet in numero cellularum variet, Chrysostomus, Augustinus: quibus accenseri possunt Irenæus et Clemens Alexandrinus, qui licet de LXX cellulis nihil habeant, interpretationem tamen illam Spiritus sancti afflatu et inspiratione factam asseve-

rant. Ex recentioribus autem Leo Castrius, Alphonsus Salmeron, aliique, eandem sententiam amplectuntur, qui narrationem Aristæ, qualis in hodiernis exemplaribus habetur, vitiatam et adulteratam; alteram vero de cellulis et de mirabili interpretatione veram germanamque esse pugnant.

Huic porro sententiæ refragatur Hieronymus, qui cellularum historiam mendacii arguit, et LXX Senes afflante Numine interpretatos esse negat. Sic ille prologo in Genesim: *Et nescio quis primus auctor septuaginta cellulas Alexandriæ mendacioso extraxerit, quibus divisi eadem scriptitarent, cum Aristæus, ejusdem Ptolomæi ὑπερασπιστής, et multo post tempore Josephus, nihil tale retulerint: sed in una basilica congregatos contulisse scribant, non prophetasse. Aliud est enim vatem, aliud esse interpretem. Ibi Spiritus ventura prædicit; hic eruditio et verborum copia ea quæ intelligit transfert. Nisi forte putandus est Tullius Oeconomicum Xenophontis et Platonis Protagoram, et Demosthenis pro Ctesiphonte, afflatus rhetorico spiritu transtulisse. Aut aliter de eisdem libris per Septuaginta, aliter per apostolos Spiritus sanctus testimonia texuit; ut quod illi tacuerunt, hi scriptum esse mentiti sint.* Quæ postrema Hieronymi verba ut intelligas, scias oportet multa in Scripturis esse quæ LXX Interpretes vel prætermiserant, vel consulto tacuerant, quæ ab evangelistis et ab apostolis afferuntur. Quod eodem Prologo in Genesim affirmat Hieronymus, et passim in Commentariis, maximeque in *Jeremiam*. Sententiam porro Hieronymi amplectuntur plerique omnes hodierni eruditi viri; et putant cellularum historiam, mirabilemque illum consensum, ac Spiritus sancti afflatum, omnino supposititia esse. Certe Justinus Martyr, qui primus cellularum, et mirabilis Senum consensus historiam texuit, id ex rumore vulgi acceperat, ut ipse profletur in *Admonitione ad Græcos*: *Αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ γενόμενοι, καὶ τὰ Ἑβραίων τῶν οἰκιστῶν ἐν τῇ Φάρα ἑωρακότες ἐτι σωζόμενα, καὶ παρὰ τῶν ἐκεῖ, ὡς τὰ πάτρια παρεληφθέντων, ἀκηκοότες, ταῦτα ἀπαγγέλλομεν· ἃ καὶ παρ' ἐτέρων ἕξεστιν ὑμῖν μαθάνειν, καὶ μάλιστα παρ' αὐτῶν τῶν περὶ τούτων ἱστορησάντων σοφῶν καὶ δοκίμων ἀνδρῶν, Φίλωνος τε, Ἰωσήπου καὶ ἐτέρων πλείονων.* Id est: *Ipsi qui Alexandriæ fuimus, et vestigia domuncularum in Pharo adhuc residua vidimus, et ab incolis, qui rem a majoribus acceperant, audivimus, hæc annuntiamus: quæ ex aliis quoque ediscere potestis, ac potissimum ex iis, qui hæc enarraverunt, Philone, Josepho aliisque pluribus.* Hinc sane conspicias ex populari fama loqui Justinum Martyrem, cum de cellulis et de miraculo tanto verba facit; nam Philo et Josephus, quos allegat, ne verbum quidem de cellulis et de mirabili interpretum consensu habent. Probabile igitur est Justinum ea quæ de cellulis tradit, ex iisdem fontibus accepisse, ex quibus acceperat Ptolemæum ab Herode Judæorum rege interpretes vertendis Scripturis sacris postulasse. Qui Justinum secuti sunt,

A ejus auctoritate abrepti, explorandæ rei ne minimum quidem examen habuisse videntur. Epiphanius vero qui Justini narrationem in multis mutavit plurimamque adjecit, ex aliis fabulatoribus mutuatus putatur. Sane primigeniam Aristæ historiam eam esse quæ hodie in bibliothecis nostri exstat, suadet Josephus, qui licet eam, pro more suo, quoad stylum et seriem in non paucis mutaverit, quoad sensum tamen et res gestas presso vestigio sequitur; suadet item Eusebius, qui longissima Aristæ historiam excerpta edidit in *Præparatione evangelica*: itemque Hieronymus, qui Aristæ quidem historiam agnoscit, sed additamenta posteriora reprobatur.

VIII. *Post Hieronymum asseritur LXX vel eos qui Pentateuchum transtulerunt, non reliqua interpretatos esse.*

B Altera quæstio est, an LXX Interpretes, vel qui priores Scripturam sacram de Hebraico in Græcum converterunt, solam Legem seu Pentateuchum, an reliquos etiam libros interpretati sint. Ratio dubitandi hinc primum exorta est, quod qui LXX Interpretum historiam texuerunt, alii Legem tantum ab iis Græce conversam dicant, alii historias, alii Prophetas, Epiphanius universæ Scripturæ libros. Hieronymus vero *Comment. in Ezechielem* cap. xvi, § 13, ait eruditorum sui temporis opinionem esse, solos quinque libros Moysi a LXX versos fuisse. Ejus verba sunt: *Hoc in LXX non habetur, quod forsitan Alexandriæ in Græcum sermonem Scripturas ex Hebraica veritate vertentes, timuerunt hoc edere, ne regem Ægypti viderentur offendere, dum a Deo Jerusalem debitum regnum esse commemorarent: quanquam eruditi solos quinque libros Moysi ab eis interpretatos esse putant.* Idem porro existimant eruditi hodierni, quotquot videlicet Hebraicum cum editione illa, quæ Septuaginta Interpretum dicitur, contulere. Nam qui Pentateuchum verterunt longe peritiores fuisse videntur iis qui cæteros Scripturæ libros Græce sunt interpretati: stylus omnino diversus est; verba sæpe longe disparata Hebraicis vocibus aptantur. Varietatis hujusmodi exempla multa proferre in promptu esset: verum quia res a doctis viris jam fuse ex professo agitata fuit, nobisque ad alia properantibus non licet his diutius immorari, destinatum carpimus iter.

IX. *Utrum Aristæ primigenia historia vera sit, an conficta et supposititia, afferuntur argumenta utriusque.*

C Tertia demum quæstio, illaque gravissima est: num Aristæ historia, sive illa quæ jam ejus nomine circumfertur, doctorumque manibus teritur; sive illa quæ cum additamentis et mutationibus a Justino, vel ab Epiphanio affertur, vera ac sincera, an vero conficta et supposititia sit. Cum autem additamentis illis fidem esse deprecandam jam supra demonstratum sit, restat ut de primigeniæ Aristæ historie fide nunc agamus. Historiam illam prorsus fictitiam et commentitiam esse pugnant multi viri doctissimi: ex Catholicis Henricus Valesius, quem

sequitur Joannes Bona cardinalis, itemque Ægidius Menagius et alii; ex heterodoxis Josephus Scalliger, Humfredus Hody in eruditissimo opere *contra Historiam Aristeæ*, et novissime Antonius Van Dale in *Dissertatione super Historia Aristeæ*; aliique quamplurimi.

Primo dicitur Aristeam illum, qui se et ortu et parentibus Græcum esse fingit, esse haud dubie Judæum Hellenistam, ut comprobant bene multa: exempli causa Judaicarum legum plena notitia, unius Dei cognitio, nulla admista Serapidis, Isidis aliorumque, qui tum maxime Alexandriæ colebantur, deorum commemoratio. In ipsa narratione Hebraismi plurimi occurrunt: quæ omnia auctorem vere Judæum prodant.

Præterea objicitur, Demetrium Phalereum hic induci bibliothecæ regiæ Ptolemæi Philadelphi præfectum, cum tamen Hermippus apud Diogenem Laertium narret, Demetrium Phalereum transfugam apud Ptolemæum Soterem Lagi filium, cum Ptolemæo Philadelpho adversatus esset, post mortem Lagidæ a Philadelpho relegatum fuisse, et morsu aspidis obiisse. Ad hæc Demetrius ille Phalereus, homo facundissimus, et sua ætate Atticæ eloquentiæ facile princeps; isque deorum cultor, pravis moribus luxuque perditus; hic ab Aristeæ exhibetur vix Græce imo barbare loquens in epistola quam scribit ad Philadelphum; unius Dei cultor, utpote qui Hebræorum legem pro divina omniumque sanctissima habeat, et diras imprecetur iis qui in translatione LXXII Interpretum aliquid addere, vel demere, vel immutare ausi fuerint. Erunt fortasse qui huic argumento occurri posse putabunt, ex Cosmæ Ægyptii nuper a nobis editi narratu. Is enim in *Topographia Christiana*, quam Justiniano imperante edidit, non Demetrium Phalereum, sed Tryphonem Phalereum sub Ptolemæo Philadelpho bibliothecæ regiæ custodem fuisse dicit: qua admissa lectione, cadunt omnia illa argumenta, quæ stante Demetrio Phalereo alicujus momenti erant. At quid valeat hac in re scriptoris unius, et quidem inferioris ævi, testimonium, quando omnes a principio, qui Aristeam meminere, Demetrium Phalereum habent. Certe nulli dubium esse potest primum illum Aristeam, Demetrium Phalereum item habuisse. Quare Cosmas Ægyptius vel memoria lapsus est, vel aliunde errorem est mutuatus.

Nec modo Demetrium Phalereum, sed etiam Ptolemæum ipsum Philadelphum, fratrum interfectorem, sororis conjugem, cujus mollities, luxuria, scelera, ab historicis celebrantur, ita pium legisque Mosaicæ cultorem exhibet Aristeas, ut regem Davidem vel Ezechiam dicas. Is allatas sibi Legis membranas, tanta veneratione prosecutus est, ut septies adoraret, ac præ gaudio lacrymaretur. Patrem erga legem Mosaicam cultum exhibent Græci omnes, quotquot in Aristeana Historia memorantur, ut mira metamorphosi credas omnes qui huic negotio intersunt, repente proselytos factos esse.

A Laudatur Ptolemæi Evergetis (non Philadelphi, ut quidam dixerunt) liberalitas, quod Sophoclis, Euripidis et Æschyli exemplaria ab Atheniensibus mutuatus, ut exscribi curaret, reservatis sibi exemplaribus, apographa pulcherrima reddiderit, simulque summam quindecim talentorum, quam Atheniensibus oppigneraverat, iis in gratiam beneficii reliquerit. Sane quindecim talentorum summa tunc temporis magni habebatur; at quid dicas si, computatis omnibus quæ pro adipiscendis Legis exemplaribus a Philadelpho expensa sunt, captivorum videlicet pretio, donis Eleazaro, templo, senum cuilibet oblati, plus quam mille ducentorum talentorum summam reperias? Annon exhaustam plane gazam regiam inferas? Nemo negaverit hæc fabulam sapere.

B Mirum etiam videatur quo pacto Eleazarus sex ex singulis tribubus viros, senes, bene moratos, doctos, Legis peritissimos, et utramque linguam, Hebræam scilicet et Græcam, apprime callentes, sic paratos et ad manum habuerit, ut rogatus statim miserit, cum tamen Eleazari tempore, vel nulla vel modica tribuum distinctio fuisse credatur.

Ad hæc victoriam illam de Antigono reportatam, eodem tempore quo LXXII senes Alexandriam advenere, ut narrat Aristeas, certum est multis ante annis, regnante videlicet Ptolemæo Lagi filio contigisse. Sunt et alia multa quæ contra Aristeæ historiæ sinceritatem afferuntur: at postquam præcipua in medium adduximus, ab aliis recensendis compendii causa abstinendum putamus.

C Alii pro Aristeæ Historia stant, ejusque γνηστότητα propugnare nituntur: ex Catholicis, Serarius, Gretserus, Paulus Pezronius, multique alii; ex heterodoxis, Brianus Waltonus, Isaac Vossius, aliique insignes viri. Non referam argumentum quod ex Patrum testimonio ad tutandam Aristeæ Historiæ veritatem quidam afferunt. Nam cum SS. Patres Justinus, Irenæus, Clemens, Cyrillus Jerosolymitanus, eam præcipue hujus Historiæ partem propugnare videantur, quæ respicit cellulas, mirabilem Senum in interpretando consensum, et Spiritus sancti afflatum; quam tamen partem ut supposititiam et spuriam cum divo Hieronymo aliisque doctis rejecimus, non potest hic pro Aristeæ Historiæ defensione Patrum illorum auctoritas opponi.

D Verum aliud in medium adducam, quod sane validissimum putatur a multis. Aristeas, ut oculatus testis rem suo tempore, seque præsentem partesque suas agente, gestam enarrat; rem, inquam, usque adeo insignem et singularem, ut necessario debuerit omnium ore celebrari, nec facile ex hominum memoria obliterari potuerit. Post Aristeam Aristobulus, vir insignis, vel ipsius Ptolemæi Philadelphi tempore, vel, ut alii existimant, sub Philometore Alexandriæ scribit, et Aristeæ Historiæ testimonio suo patrocinator. Si ea falsa prorsusque supposititia fuisset, an poterat Aristobulo ipsis Ægypti regibus tunc familiari fucum facere, etiamsi ponatur

eum sub postremis Ptolemæorum floruisse? Alexander item Polyhistor, qui olympiade circiter centesima septuagesima tertia scripsit, laudat Aristæ eujusdam Historiam Judaicam; illam videlicet quam de LXXII Interpretibus scripsit, ut putant eruditi. Post eum Philo Historiam eandem paucis tangit, ac licet de numero Interpretum nihil habeat, quia rem carptim enarrat, videtur tamen ea quæ dixit ex Aristea hausisse, post eum Josephus, ac demum Eusebius Aristeanam Historiam referunt eique patrocinantur. Nihil dicam de Justino et aliis, qui adulteratis exemplaribus sunt usi. Si qua possit historia sequentium temporum testimoniis confirmari, nihil sane huic deest, ut talem firmitatem adipiscatur.

Reponunt alii, Aristobuli et Alexandri Polyhistoris auctoritate id unum argui et probari, videlicet Aristæ Historiam ante horum scriptorum ætatem prodixisse: et Aristobulum quidem diu post Philadelphum vixisse; nam quod modo sub Philadelpho, modo sub Philometore scripsisse dicitur apud Eusebium; id Eusebii lapsu contigit, vel fortasse librariorum, qui nomina commutarunt: nam Aristobulus ipse, Philadelphum ejus, ad quem scribit, Philometoris *πρόγονον* vocat, qua posita lectione, Philadelphii nomen mendose irrepsisse convincitur, Aristobulumque utpote Judæum Hellenistam, historiam illam qua interpretatio Septuaginta Senum summopere commendabatur, lubenter amplexatum esse; et si *ῥοθελαν* agnoverit, in partem tamen fabulæ venisse: siquidem omnes Judæi Hellenistæ interpretationem illam summo in pretio habebant haberique volebant; Alexandrum Polyhistorum, si tamen vere de hac Aristæ Historia loqui voluerit, solum indicare illam prodixisse ante suum ævum, quod fere omnes fatentur: Philonem, Josephum et alios, ut solent oves gregariæ, priorum vestigiis hæsisse, nec examinasse veramne an supposititiam narrationem adoptarent; demum tam validas objectiones contra Aristeanam Historiam superius allatas, non posse scriptorum sequentium testimoniis eværari, quandoquidem multas quotidie narrationes deprehendimus esse supposititias, licet non a

A sequentium modo sæculorum scriptoribus, sed etiam a coævis et superioribus enarrentur.

X. Disputationis conclusio.

His diutius immorari questionemque fusius exagitare non libet. Quædam solum nobis in confesso habenda, et pro veris tuenda sunt, nimirum interpretationem quæ *τῶν Ο'* seu LXX vocatur, sive illa a Septuaginta viris, sive a paucioribus facta fuerit, esse veram et sanctam fidei morumque normam, utpote quæ ab apostolis non semel adhibeatur, ac non modo in Ecclesia Græca pro vera Scriptura semper habita fuerit, sed etiam in Ecclesia Latina prioribus sæculis obtinuerit, quando scilicet vetus Itala quæ ex Græco LXX Interpretum facta fuerat, pro unica Scriptura sacra agnoscebatur, antequam Hieronymus hodiernam Vulgatam adornaret; licet enim multa esset inter editiones quæ tunc in usu erant, varietas, omnes tamen editiones ex LXX manaverant; imo etiam hodie Psalmi ex eadem veteri Itala in Ecclesia Latina in Scripturæ sacræ catalogo locum habent; nihilque officere auctoritati editionis *τῶν Ο'* quod ejus auctor vel ignoretur, vel quisnam sit in dubium vocetur, quandoquidem nihil officiebat veteris Italæ auctoritati quod quo interprete prodixisset ignoraretur. Non enim ex interpretibus versiones auctoritatem mutuabantur, sed ex approbatione et admissione Ecclesiæ.

Quod autem Hieronymus in editione *τῶν Ο'* multos nævos deprehenderit, ac multa secus quam oportebat de Hebraico Græce conversa redarguerit, id ejus editionis auctoritatem nequiquam minuit vel infirmat: ut alicubi fatetur et ipse Hieronymus: loca enim illa quæ Hieronymus reprehendit hujusmodi sunt, ut utrovis modo legas, æque pia sententia remaneat.

Pro certo item habemus cellularum historiam, mirabilem illum Seniorum consensum, et ea quæ inde consequuntur omnino supposititia esse, jureque ab Hieronymo reprobari. Itemque cum Hieronymo et eruditorum turba putamus interpretem Pentateuchi Græcum omnino diversum esse ab eo vel iis qui reliquos Scripturæ sacræ libros interpretati sunt.

CAPUT QUARTUM.

De LXX Interpretum versione, ut in Hexaplis erat.

I. De statu editionis *τῶν Ο'* antequam Origenes Hexapla adornaret. II. Origenes editionem *τῶν Ο'* emendatam cum asteriscis et obelis in Hexaplis posuit. III. De asteriscorum et obelorum usu in Hexaplis. IV. De lemniscis et hypolemniscis. V. In hodiernis editionibus LXX Interpretum multa ex editione illa hexapliari desumpta deprehenduntur. VI. De mutationibus quæ ab Origenis tempore in editiones LXX Interpretum advectæ sunt. VII. De iis etiam mutationibus quæ ex similitudine quarundam litterarum admixtæ sunt. VIII. De distinctione capitum et versiculorum antiquitus usurpata.

I. De statu editionis *τῶν Ο'* antequam Origenes Hexapla adornaret.

Certum quidem est editionem *τῶν Ο'* fidei morumque normam, in iis exemplaribus quæ in Ecclesia Dei admittebantur, nullam potuisse, in iis

saltē quæ ad fidem et mores pertinent, labem incurrare. In cæteris vero parem cum aliis omnibus libris fortunam subiisse docet usus et experientia. Id jam Origenis tempore acciderat: exemplaria quippe Scripturæ, tum propter scribarum indiligentiam

nam, inquit ille, tum propter quorundam audaciam, A
pravamque Scripturæ emendationem; tum etiam
propter eos qui, dum corrigerent, quædam pro arbi-
trio addiderunt vel detraxerunt, multis in locis vi-
tiata erant. Idipsum non semel testificatur etiam
Hieronymus, qui adjicit, præter supra memoratas
mutationum, additionum onissionumque causas,
aliam a principio deprehendi: quia videlicet LXX
Interpres, sive ii qui prophetas primitus Græce
translulere, multa in Hebraico expressa, in sua in-
terpretatione consulto prætermiserunt, quod existi-
marent Græcorum aliarumque ἀποφύτων nationum
oculis non exponenda esse. His omnibus ut medi-
cam manum admovent Origenes, ex aliis editioni-
bus errata quæ in LXX Interpretum translatione
occurrerant, emendavit, omissa adjecit, redundan-
tia amputavit; ea tamen cautela atque scrupulo ut,
relicta priori lectione, quæ addenda vel mutanda
erant asteriscis notaret; quæ amputanda, obelis.

Nec ab re erit hic omnes Scripturæ libros per-
currere, ut quid in singulis ab Origene præstitum
fuerit uno intuitu possit studiosus lector carptim
observare. In Genesi, ut ex iis quæ supersunt fra-
gmentis existimare licet, non tot mutationes factæ
sunt quot in aliis bene multis Scripturæ libris, ne-
que tantam asteriscorum turbam adhibuit Origenes
quantam in sequentibus. In Exodo longe plura ad-
didit et mutavit: nam præterquam quod cap. xxviii,
sex integros versus, in LXX non accurate positos,
cum asteriscis adjecit; insuper a capite xxxvi ad fi-
nem usque libri omnia quæ in translatione τῶν Ὁ
sus deque versa erant, additis obelis et asteriscis,
suo ordini restituit, ut fusius in nota ad caput
xxxvi ex antiquo Basiliensi codice desumpta, nar-
ratur. Libri Levitici, Numerorum ac Deuteronomii,
pari pene erant atque Genesis conditione. In libros
Josue et Judicum innumeræ pene ab Origene muta-
tiones advectæ sunt: ibi passim asterisci pro omis-
sis, et obeli pro adjectis observantur. In libris
Regum instaurandis Origenis nostri desudavit indu-
stria: in his enim multa loca emendatione opus
habebant; maxime autem libro iii, ubi historiæ
non paucæ suis sedibus ejectæ peregrinis in locis
versabantur. In libris Paralipomenῶn quid ab Ori-
gene præstitum fuerit non ita facile est iudicare,
quoniam in hac Scripturæ parte paucissima Hexa-
plorum supersunt fragmenta. In libro Job octingenti
circiter versiculi variis in locis desiderabantur,
quos ex aliorum interpretum translationibus, ma-
xime vero ex Theodotionis editione, cum asteriscis
adjecit Origenes. Tanti vero defectus causa, si au-
gurari liceat, hinc petenda est, quod tam obscuri
libri vertendi difficultate deterriti interpretes, multa
prætermiserint. In Psalmis vero, qui omnium mani-
bus terebantur, longe pauciora quam in libro Job
addita et detracta sunt: non rari tamen ibi erant
obeli et asterisci. In Proverbiis non tanta fuisse vi-
detur asteriscorum et obelorum turba, nisi circa fi-
nem, ubi quædam præpostere posita occurrerant.

In Ecclesiaste plurima cum asteriscis adjecta fuere,
quorum pars non minima in editionibus τῶν Ὁ ho-
diernis remansit, ut infra dicturi sumus. In Canti-
cis, ut quidem arbitramur, non multa erant obelis
et asteriscis notata. In Hesaia quid Origenes addi-
derit cum asteriscis, quid demendum significaverit
cum nota obeli, quisque videre potest in editione
Procopii in Hesaia, a Joanne Curterio adornata,
ubi, etiamsi bene multa hujusmodi compareant,
pauca tamen existimabuntur, si comparentur cum
iis quæ in Jeremia et Ezechiele occurrerant: in
Jeremia quippe multa a LXX Interpretibus omisa,
cum asteriscis ελ Theodotione addita fuere: pluri-
maque insuper a capite xxv, usque ad finem, trans-
posita et confusa, nativo ordini restituta sunt:
B in Ezechiele innumera a Senioribus illis præter-
missa cum asteriscis addita fuere. Si quis vero
formam trium prophetarum, Hesaia, Jeremia et
Ezechielis secundum editionem τῶν Ὁ hexaplaem
conspicere voluerit, adeat vetustissimum codicem
Prophetarum, ubi illa τῶν Ὁ editio hexaplaris re-
præsentatur. In editione τῶν Ὁ Danielis prophetæ,
quædam addidisse cum asteriscis, quædam obelo
notasse Origenem, ait Hieronymus. Sed quia, ut
arbitrantur eruditi, in editione illa lacunæ frequen-
tiores aderant, pro ea substituit Theodotionem,
qui solus, ut testificatur Hieronymus, in Ecclesiis
postea legebatur. In duodecim prophetis minoribus
pauca adnotavit Origenes.

C II. Origenes editionem τῶν Ὁ emendatam cum asteriscis et obelis in Hexaplis posuit.

Quod autem editionem LXX Interpretum illam,
quæ in Hexaplis posita erat, asteriscis, ubi quid
additum fuerat, et obelis ad superflua notanda
distingueret Origenes, clare docet Hieronymus, epi-
stola ad Suniam et Fretelam: *In quo, ait, illud
brevis admonere, ut sciatis aliam esse editionem,
quam Origenes et Cæsariensis Eusebius, omnesque
Græciæ tractatores κοινή, id est communem atque
vulgatam, et a plerisque nunc Λουκιανός dicitur;
aliam LXX Interpretum, quæ et in Ἑξαπλοῖς codi-
cibus reperitur, et a nobis in Latinum sermonem fi-
deliter versa est, et Jerosolymæ atque in Orientis Ec-
clesiis decantatur. . . Κοινή autem ista, hoc est
communis editio, ipsa est quæ et LXX. Sed hoc in-
terest inter utramque, quod κοινή pro locis et tem-
poribus, et pro voluntate scriptorum, vetus corrupta
editio est; ea autem quæ habetur in Ἑξαπλοῖς, et
quam nos vertimus, ipsa est quæ in eruditorum libris
incorrupta et immaculata LXX Interpretum trans-
latio reservatur. Quidquid ergo ab hac discrepat,
nulli dubium est quin ita et ab Hebræorum auctori-
tate discordet. Igitur editio LXX Interpretum hexa-
plaris illa erat quæ ab Origene ad exemplar He-
braicum emendata fuerat, et pura atque immacu-
lata, ab Hebræorum auctoritate non discordabat:
illaque asteriscis et obelis distincta erat: quanti-
obrem in iis Scripturæ partibus, ab Hieronymo ad
fidem editionis illius hexaplaris Latine conversis,*

quæ hodieque supersunt, in Job videlicet atque in Psalmis, asterisci et obeli conspiciuntur, ut quisque videre potest in editione Joan. Martianai nostri. Huc accedit nota codicis Basiliensis sæculi x, in cuius marginibus Hexaplorum lectiones ac notæ prima manu descriptæ fuere. Sic autem habet Etoji cap. xxxvi: Ἐνταῦθα σοι γενομένῳ πάρεστιν ὄρξην πολλήν τὴν διαφωνίαν τῆς τε προκειμένης, καὶ τῆς ἐν Ἐξαπλοῖς ἀναφερομένης εἰς τοὺς Ὅ· καὶ οὐ τοῦτ' ὀφείμ' ὡς τοῖς κατηστερισμένοις ταύτης ἐκείνῃ διαφέρειν· πολλοῦ γὰρ ταύτης τούτοις παραλλάσσει· ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν τούτοις μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ ἄλλο τῆς Γραφῆς ἔδαφος ἐνταῦθα πλεονάζει, καὶ ἂ μὴ οἱ ἀστερισκοὶ δηλοῦσι παρθεῖν τοὺς Ὅ, κἂν τούτοις οὐδὲν ἕλαττον τοῦ τῆς παραλλαγῆς εἶδος οἰκειοῦται. Id est: *Cum hæc adteneris, multam deprehendes dissonantiam inter hæc Scripturam et eam quæ in Hexaplis habetur in Septuaginta Interpretum versione: neque solum dico illam, quoad ea quæ asteriscis notantur ab hac differre, siquidem et in his illa sæpe ab hac dissonat; imo vero his (asteriscis) multo magis abundat, quam alius Scripturæ textus; sed etiam in iis quæ asterisci non notant a LXX Interpretibus omissa fuisse, non minor differentia deprehenditur.* Hæc ad verbum retulimus contra quosdam nuperos, qui existimant notas illas obelorum et asteriscorum non in editione τῶν Ὅ hexaplarum positas fuisse ab Origene, sed in alia seorsim adornata. Verum his iam apertis testimoniis eorum qui Hexapla tractaverant, refragari non licet; quibus ad maiorem fidem aliud adjicimus ex notis ad caput xiv libri tertii Regum, ubi sic legitur: Μετὰ τοῦτο ἐν τῷ Ἐξαπλῷ κεῖται τὰ κατὰ τὴν νόσον καὶ τὴν τελευταίην Ἰσραὴλ, τοῦ υἱοῦ Ἱεροβοάμ, μετὰ ἀστερισκῶν. Id est: *Postea in Hexaplis jacet ea, quæ spectant ad ægritudinem et mor em Abiæ, filii Jeroboam, cum asteriscis.* Quid clarius? Hæc vero nota prodit ex antiquissimo codice Romano, qui vel exscriptus fuit cum Hexapla superesset; vel ex alio codice ad fidem Hexaplorum exscripto, manavit. Plura proferre possemus: sed hæc erunt, ut spero, satis.

III. De asteriscorum et obelorum usu in Hexaplis.

Asteriscos et obelos in editione LXX Interpretum hexaplarum usurpavit Origenes, ut quid ibi addendum vel demendum esset indicaret: quod tanta religione præstitit, ut quod adjectum erat præfixo asterisco, sic ✕, et postpositis duobus punctis crassioribus hæc forma: statim emeretur: quod vero expungendum putabatur, præmisso obelo hæc forma + et adjectis duobus in fine punctis: in serie tamen, his notis distinctum, remaneret. Hoc autem artificium vetus illa κοινή seu vulgata LXX Interpretum editio, intacta simul et emendata conspicietur: exceptis tamen iis locis ubi ordo Scripturæ perturbatus erat, ita ut multa præpostere ponerentur: ibi enim Origenes germanam et ad exemplar Hebraicum accommodatam seriem restituerat. Quæ post asteriscum ponebantur, ex editione Theodotionis ut plurimum excerpta erant; non infrequenter ex

Aquila; interdum, sed rarius, ex Symmacho; nonnunquam ex duobus vel ex tribus simul. Excerpti causa: Job xxxii, 12, ✕ Θ. καὶ μέχρι ὕμῶν συνήσω· καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν τῷ Ἰωβ ἐλέγγων, ἀντα' ✕ ποκρινόμενος ῥήματα αὐτοῦ ἐξ ὕμῶν· ἵνα μὴ ἐπύπτε· Ἐύρωμεν σοφίαν τοῦ Θεοῦ προσθέμενοι: ubi animadvertas, cum aliquid vel ex Theodotione vel ex aliis adjiceretur, si id initio, sive in medio, sive in fine lineæ jaceret, præmisso semper asterisco additum fuisse, appositis post additamentum duobus punctis. Si vero additamentum illud ad plures lineas extraheretur, initio cujuslibet lineæ asteriscus appingebatur donec totum desineret, ibique duo puncta crassiora de more ponebantur: quæ tamen plerumque negliguntur in manuscriptis, præsertim quando additamenta hujusmodi longiuscula sunt: qua in re codicum morem religiose secuti sumus. In iis quæ ex Theodotione excerpta erant, frequenter ab eis librariis qui Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum describebant, sic ✕ Ὅ· Θ. vel ✕ Θ· Ὅ· ponebatur: id vero significabat in τῶς Ὅ reperiri ex Theodotione desumptum. Sic Job xxxiv, 25, ✕ Θ· Ὅ· γυρωτῶν αὐτῶν τὰ ἔργα, etc. Similiter ex Aquila sumebatur lectio: sic Jerem. xxii, 24, ✕ A. ὅτι: Aliquando ex Symmacho, Job xxvii, 18, ✕ Σ. ἀ συνετήρησε: Ex Aquila et Symmacho: Jer. iii, 7, ✕ A. Σ. ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς: Ex Aquila et Theodotione frequentissime: Jer. xi, 13, ✕ A. Θ. τῆ ἀισχύνη: Ex Symmacho et Theodotione rarius: Jer. xi, 22, ✕ Σ. Θ. κύριος τῶν δυνάμεων. Ex Aquila, Symmacho, et Theodotione sæpissime: Jer. xi, 13, ✕ A. Σ. Θ. θυσιαστήρια. Frequenter etiam ubi lectio ex Aquila, Symmacho et Theodotione prodibat, post asteriscum et Γ, id est tres interpretes, ponebatur: sic Hesai. xxxviii, 3, ✕ οἱ Γ. Ω δὴ κύριε:

In vetustissimis codicibus Coisliniano, Claromontano, sive RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni et aliis, post asteriscos nomina interpretum a primis litteris describuntur ut supra, ita ut frequentissime asteriscus nomen præcedat, rarius autem nomen asteriscum. Utrum vero ipse Origenes nomina cum asteriscis in textu suæ editionis posuerit; an id subsequenti ævo ab iis qui Hexaplorum lectiones collegerunt, et in Bibliis posuerunt, factum fuerit, non ita facile est divinare. Certe codex ille RR. PP. Jesuitarum in Jeremia et Ezechielo sæpe asteriscos in ipso textu ponit, subjuncto plerumque a prima solum littera nomine interpretis, ex quo lectio illa adjectitia desumpta fuit, sic ✕ A, vel ✕ Θ, vel ✕ οἱ Γ. Fortasse vero quia ut plurimum Theodotionis lectiones cum asteriscis afferebat Origenes, Theodotionis nomen non solebat exprimere; Aquilæ vero quia rarius, et Symmachii quia rarissime, interpretationes cum asteriscis inserebat, nomina a prima littera depingebat, ut indicaret non ex Theodotione pro solito verba decerpi. Sed hoc ex conjectura tantum dicitur.

Ita autem quæ cum asteriscis textui τῶν Ὅ m-

seriebantur, aliquando ad sensus integritatem et accuratiorum explicationem opportuna erant; sed ut plurimum inutilia, et nimia scrupulositate consarcinata, ita ut plus officerent quam juvarent. Hebraismi quippe omnes quos, utpote a Græca lingua et dictione prorsus abhorrentes, consulto prætermiserant LXX Interpretes, ubique exprimebantur: quæ quantam *κακοφωνίαν* editioni hexaplati inferrent, hoc exemplo declaratur. Jerem. xliiii, 6, ✕ σὺν : τὰς γυναῖκας, καὶ ✕ σὺν : τὰ νήπια, καὶ ✕ σὺν : τὰς ψυχὰς, ubi Hebraicum habet *שְׁבַת־נְשֵׁי וְנַפְשֵׁי וְנַפְשֵׁי*..... *שְׁבַת־נְשֵׁי וְנַפְשֵׁי*: ibi illud σὺν ad exprimendam particulam *וְ*, notam accusativi casus apud Hebræos, ex Aquilæ editione cum asterisco inseritur: quasi vero si articulus *וְ* omnino exprimendus erat, non sat apte redderetur per articulos Græcos τὰς et τὰ. Hujusmodi supervacaneam diligentiam, aut ut melius dicatur *κακοζηλίαν*, sexcenties observabis. Sic et Levit. ii, 2, καὶ δραξάμενος πλήρη τὴν δράξα ✕ αὐτοῦ : ἀπὸ τῆς σμυδάλευς ✕ αὐτῆς : σὺν τῷ ἐλαίῳ ✕ αὐτῆς : ubi pronominum illam repetitionem, quam Hebraicæ linguæ propriam, ut inelegantem inutilemque respuerant LXX Interpretes, cum asteriscis restituit Origenes. Innumera his similia in decursu operis hujus animadvertet eruditus lector.

Alia quoque multa in versione sua prætermisere LXX, quæ, licet enuntiari possent, nihil ad sensum apte exprimendum juvabant. Sic Jer. i, 18, hæc Hebraica verba *וְהָיָה לְךָ לְחֵן* LXX verterant, *ἰδοὺ* *τῆσδε* *σε*, *ecce posui te*, nihilque ad sensum desiderabatur; Origenes vero, prætermisam *וְ* vocem existimans, cum asterisco ex Symniacho defectum supplevit ✕ Σ. ἐγὼ δὲ : ut sic exprimerentur omnia hoc modo : *Ego autem ecce posui te*.

Obelos similiter sæpe posuit pro notandis iis quæ cum in Hebraico non exstarent, in editionem τῶν *Ο* invecta fuerant; verum sæpissime ea ut amputanda obelis notavit, quæ a LXX Interpretibus vel claritatis vel elegantiae causa posita fuerant, quæque licet in Hebraico ad verbum non exprimerentur, sensui tamen illustrando commoda erant. Quæ porro notantur obelo, aliquando dicuntur, *ἀμφιβόλως*, id est *dubie*, jacere. Sic codex Vaticanus, in illud psalmi x, 4, *Oculi ejus in pauperem respiciunt*, ubi illud, *in pauperem*, non est in Hebræo, hæc habet, *Τὸ εἰς τὸν πένητα ἐν τῇ σελίδι τῶν *Ο* ἔκειτο μόνον ἀμφιβόλως* : id est, *Illud, in pauperem, in sola LXX Interpretum columna dubie jacebat*. Dubie scilicet, quia licet in Hebræo Origenis tempore non jaceret, ibi exstare potuerat LXX Interpretum ævo.

Non modo autem ea quæ ex editione τῶν *Ο* exciderant, cum asteriscis supplevit Origenes; sed etiam si quando editio τῶν *Ο* non videretur Hebraicam veritatem accurate exprimere, obelo notata priori lectione, alteram asterisco signatam ex aliis interpretibus adiciebat. Sic ad illud ps. xxviii, 4, *וְהָיָה בְּנִי אֵלַי*, priori lectione obelo, sive melius lemnisco jugu-

lata, alteram adjecerat sic + *ἐνεγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὶ Θεοῦ ✕ ἐνεγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς κριῶν* : id est : + *Afferre Domino, filii Dei ✕ afferre Domino filios arietum* : quæ ambæ in LXX et in versione Latina remanserunt. Sic et Hesai. xv, 3, *וְהָיָה אֵלַי אֵל, Σ., Θ., καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς. *Ο*, καὶ ἐν ταῖς ρύμαις αὐτῆς*.... Sed utraque lectio ab hexaplati editione desumpta in hodiernis Bibliis remansit, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ρύμαις αὐτῆς : itaque prima versio asterisco, secunda obelo vel potius lemnisco, notata fuerat, sed notæ omnes a vulgatis exemplaribus exciderunt. Rem similem vide Ezech. xxii, 5, et xxiii, 19, multisque aliis in locis quæ longum esset recensere. Verum in his exemplis non obelos, sed lemniscos adhibitos fuisse puto, ut articulo sequenti probatur.

IV. De lemniscis et hypolemniscis.

Lemniscus Græcè *λημνίσκος* seu *λιμνίσκος* dicitur, sed postrema lectio Græca mendose ex vulgari illa mutatione τῷ η in ι inducta putatur. Ab Epiphanio autem hujus vocis *λημνίσκος* etymon indiget, διὰ τὸ λιμνάειν κλυζόμενον τὸν μότον ἐν τοῖς τόποις ὑγροῖς, id est, quod vitta illa, quæa medici vulneribus curandis apponunt, in locis humidis humorum copia redundet. Sed hæc vocis origo jure respuitur a viris doctis. Nam *λημνίσκος* vitiatum est, et *λημνίσκος* scribitur. De cujus nominis etymo quid sentiat vir eruditissimus Bernardus Moneta paucis, ut ab eo accepi, expromam : « Athenæus, pag. 200 editionis Lugdunensis, in prolixo Callixeni Rhodii loco, vocem *λημνίσκος* habet, quæ in margine sic emendatur, *λιμνίσκος*, atque ita legit Eustathius in versum 570 decimi octavi libri *Iliados*, ubi hunc ipsum ab Athenæo allatum locum refert. Isaacus vero Casaubonus in notis, aut *λημνίσκος*, aut *λιμνίσκος* legendum esse dicit, sed neutram alteri lectionem præferre audeat. Certum autem est, vocem *λημνίσκος*, quæ primitus *angustam fasciam* significabat, ex voce *λῆνος*, *lana*, derivatam esse, quia ab ipsa origine fasciæ hujusmodi laneæ erant. Hinc vero Syracusani singulari formatione, loco τῷ *λημνίσκος*, inserto *μ*, *λημνίσκος* fecerunt : quæ causa fuit ut hæc vox pro Syracusana haberetur. Hesychius, *λημνίσκος* τὰς στενὰς Συρακούσιοι ταινίας, subintellige λέγουσι. Hinc ad alia significanda usurpata vox fuit, nempe pro fasciis quibus coronæ circumplicabantur; pro lineamento convoluto vulneribus inserendo; demumque pro nota librorum, de qua Isidorus : *Limniscus, id est virgula inter geminos punctos jacens, apponitur in iis locis quæ sacræ Scripturæ interpretes eodem sensu, sed diversis sermonibus transtulerunt*. Hac triplici significatione vox *λημνίσκος* usurpata fuit, nempe ad res significandas angustis fasciis similes, quas Syracusani *λημνίσκος* vocabant. »

Inde vocatus lemniscus, sive linea vittæ more depicta cum duobus punctis, altero superne, altero inferne positus sic + Ideo autem lemniscos ab Origene usurpatos fuisse ait Epiphanius, ut cum in

editione τῶν Ὁ reperitur aliqua vox non cohærens neque aliis connexa, hoc signo notata, noveris ab uno vel duobus interpretum paribus ita versum fuisse : ab uno scilicet, cum uno solum puncto linea signatur †, tuncque vocatur hypolemniscus ; a duobus vero quando punctum utrinque ponitur sic †, et tunc lemniscus dicitur. Quod ut intelligas, historiam cellularum triginta sex repetas oportet : ubi, Epiphano narrante, libro *De ponderibus*, LXXII interpretes bini, sive per paria distributi, Scripturis interpretandis vacarunt. Huc itaque sibi vult Epiphanius, illas lectionum discrepantias, quæ in Origeniana editione lemnisco vel hypolemnisco signabantur, esse varias translationes, quæ ab uno alterove interpretum pari editæ essent. Hujusce rei duo exempla affert ; scilicet ex psalmo LXX, 13, καὶ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην σου, ubi adjungebatur, ἀναγγελεῖ τὰς δικαιοσύνας σου. et psalm. LXXI, 14, καὶ ἐντιμον τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον αὐτοῦ, ubi, ait Epiphanius, prius legebatur, καὶ ἐντιμον τὸ ὄνομά μου ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Et eodem libro, multis interpositis, ait lemniscis insigniri eas voces quæ in aliquot LXXII interpretum voce tantum non sensu variant, ut si quis, verbi gratia, pro ἐλάησεν, dicat, ἐφθέγγατο, et pro ἤλθεν, ἐλήλυθε. Epiphano similia narrat Hesychius in psalm. XII, 6, ubi in hæc Hebraica verba יְיָ לְבַדּוֹ יְיָ יְיָ יְיָ יְיָ יְיָ, hæc interpretatio occurrit in LXX, Ἄσω τῷ Κυρίῳ τῷ ἐνεργηθέντι με, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου. Hæc porro verba, Ἄσω τῷ Κυρίῳ τῷ ἐνεργηθέντι με, Cantabo Domino qui benefecit mihi, totum versiculum Hebraicum expriment, cætera redundant ; quare Vaticanus codex hic notat : Το καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου, οὐκ ἔκειτο παρ' οὐδενὸς ἐν τῷ τετρασελίδῳ, οὕτε ἐν τῷ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, οὕτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. id est : Illud, Psallam nomini Domini altissimi, apud neminem in quadruplici columna jacebat ; neque in Eusebio Pamphili, neque in Hebraico. Ibi vero notat Hesychius : Τοῦτον τὸν στίχον δύο ζυγὰς τῶν ὀβελιστικῶν εἶπον. διότι παράκειται σημεῖον τὸ διὰ τοῦ μέλανος, ὃ λέγεται λημνίσκος, διὰ μὲν τῆς κεφαλῆς τῆς μέσης σημαίνει τὸν στίχον, διὰ δὲ τῶν δύο σιγμῶν, τῆς ἐπάνωθεν, καὶ τῆς ὑποκάτω, τὰς δύο ζυγὰς τῶν ἑρμηνευτικῶν ἠνίκατο. Id est : Hunc versiculum duo paria LXXII interpretum expresserunt, quare appositum est signum in atramento delineatum, quod dicitur lemniscus. Per mediam quidem lineam significat versiculum : per duo autem puncta, alterum supra et alterum infra, duo interpretum paria subindicavit. Ex Epiphano itaque et ex Hesychio discimus, lemniscum usurpatum fuisse, quando ejusdem vocis aut loci duæ translationes apponebantur, ut ex illa nota distinguerentur : quod autem de triginta sex interpretum paribus et de totidem cellularis adjicitur, ab Hieronymo et a viris doctis pene omnibus exploditur veluti commentum.

Ad hæc, videtur Epiphanius secum pugnare : nam si triginta sex illa paria interpretum, qui

seorsim et aliis inconsultis interpretabantur, tam mirabili consensu interpretati sunt, ut ne minimum quidem interesset discriminis, ad quid illæ notæ ad indicanda discrimina ? Si vero, ut ait Epiphanius, lemniscus, qui duobus punctis notatur, significabat deo interpretum paria secum convenire ab aliisque discrepare ; hypolemniscus vero, qui uno solum puncto notatur, unum par interpretum ab aliis omnibus differre : quando ex triginta sex paribus, tria vel quatuor vel decem, vel duodecim vel plura differrebant, quæ tunc nota adhibebatur ? Nam si duo differre poterant, sine dubio poterant et tria et quinque et plura discrepare.

Quare hoc, utpote fabuloso, lemniscorum usu rejecto, alius verior sinceriorque exquirendus est. B Joannes Curterius Præfatione in Procopii *Commentarium in Hesaiam*, putat lemniscos significare interpretes aliquos verbis convenire, discrepare sensu ; hypolemniscos autem, et verbis et sensu discrepare. Sed id gratis et sine auctoritate ulla dicitur, nec intelligi potest quo pacto Origenes lemniscos et hypolemniscos ad talem usum destinaverit. Masius vero putat tunc appositos fuisse lemniscos et hypolemniscos, cum varias lectiones plures paucioresve codices assererent. An vero credibile est Origenem hisce notis ad exemplaria τῶν Ὁ varia remisisse, aut exemplarium lectiones varias in ipso textu cum hisce notis apposuisse, nec ipse Origenes, nec alius quispiam hoc unquam dixit. Existimo igitur, quemadmodum asteriscus ad omnia quæ inserebantur, adnotanda, et obelus ad ea quæ redundabant, jugulanda, ut ait Hieronymus, appositus sunt ; ita lemniscum adhibitum fuisse, ubi LXX interpretes lectionem quidem Hebraicam exprimebant ; sed non ita accurate atque distincte : quæ causa erat ut illa in textu relicta, altera quæ melior videbatur, ex aliis interpretibus petita, huic subjungeretur. Neque enim putandum est, Origenem, virum admodum accuratum, qui tam diligenter vel levissima quæ addebantur asterisco, et quæ demenda erant obelo notabat, nullam apposuisse notam iis in locis, sane frequentibus, ubi relicta prior lectione novam tamen addebat ex aliquo interpretum desumptam. Exempla vero quæ Epiphanius affert, admodum perplexa sunt, ita ut vix inde quidpiam expiscari valeas. Quare, iis prætermissis, aliud afferam unde possis lemniscorum usum, secundum meam quidem sententiam, percipere. Psalm. xxviii, 1, in Hebræo legitur יְיָ בְּנֵי יְיָ יְיָ יְיָ יְיָ, ubi LXX verterant, Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ. Reliqui vero interpretes, Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς χριστῶν. Ibi Origenes lectionem τῶν Ὁ reliquit, præmissa lemnisci nota, et aliorum interpretationem adjecit asterisco notatam, hoc pacto ✕ Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ. † Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς χριστῶν : ita ut lemniscus doceret eam esse LXX et Theodotionis lectionem : id enim duo puncta denotabant. Hunc fuisse lemniscorum usum suadet supra allatus Hesychii locus, ubi sane quæ lemnisco notabatur

clausula, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου, non verbotenus solum differebat a præcedenti, ἤσω τῷ Κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντι με, sed re et sensu; atque hæc quidem ex Hebraico et ex cæteris interpretibus excerpta fuerat, altera vero ex LXX remanserat. Hæc solum conjectando dici possunt: cum enim nullo alio quam Epiphanio duce uti fas sit, omnia certe salebris plena sunt. Hypolemniscus vero, cuius hæc figura erat — significabat, secundum Epiphanium, ex uno tantum interpretum pari lectionem appositam emanare, esseque adjunctæ lectioni συναμφοτέρον καὶ συνάδελφον, id est, omnino synonymam; sic Epiphanius. Sed quod de triginta sex interpretum paribus et de totidem cellulis narratur, jam ablegatum est; quare potius crederem hypolemniscum tunc appositum fuisse, cum lectio illa notata LXX Interpretum solum erat, quod uno subtus lineam posito puncto indicabatur; lemniscum vero cum duobus punctis, quando non LXX Interpretum tantum, sed etiam Theodotionis erat. Cæterum ex similitudine quæ intercedebat obelos inter et lemniscos atque hypolemniscos, non solum quantum ad formam, sed etiam quantum ad usum, factum est ut lemnisci pro obelis sint habiti. Nam uno excepto Hesychii loco supra laudato, nullam me lemniscorum mentionem a tempore Epiphanii et Hieronymi uspiam reperire memini; in Bibliis scilicet manuscriptis, in Catenis et in Commentariis.

V. In hodiernis editionibus et mss LXX Interpretum, multa ex editione illa Hexaplari desumpta deprehenduntur.

Narrat Hieronymus tempore suo Ecclesias varias variis LXX Interpretum editionibus usas esse. *Alexandria*, inquit, et *Ægyptus*, in LXX suis *Hesychium* laudat auctorem; *Constantinopolis* usque *Antiochiam* *Luciani* martyris exemplaria probat; *mediæ* inter has provincie *Palæstinæ* codices legunt, quos ab Origene elaboratos *Eusebius* et *Pamphilus* vulgaverunt: totusque orbis hac inter se contraria varietate compugnat. Et in epistola ad Augustinum, quæ est in postrema editione 74, ἐρωτικῶς loquens ait: *Vix amator esse verus LXX Interpretum, non le gas ea quæ sub asteriscis sunt: imo rade de voluminibus, ut veterum te fautorem probes. Quod si feceris, omnium Ecclesiarum bibliothecas damnuare cogeris. Vix enim unus aut alter inveniatur liber qui ista non habeat.* Hinc ediscimus jam ævo Hieronymi exemplaria LXX Interpretum innumera et asteriscis et obelis onusta fuisse: quæ Origenianæ notæ in plurimis exemplaribus manuscriptis Græcis hinc et inde sparsæ hodieque observantur; imo etiam in nonnullis Latinis, maxime in libris Job et Psalmorum. Ex editione illa hexaplari multa in hodiernas editiones transmissa deprehenduntur. Nec loquor tantum de Alexandrino codice, qui editionem illam hexaplarem pene sequitur, ut videre est præsertim in libro Judicum; nec de editione Complutensi, ubi aliorum interpretum lectiones, maximeque Symmachi, pas-

A sim intermistæ occurrunt: sed etiam in editione Romana non paucae deprehenduntur lectiones, quæ ab hexaplari illa editione manarunt, ut verbi gratia Job ix, 3, in hæc verba וַיַּעַן Symmachus et Theodotio, οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ, quæ lectio in editione hexaplari posita fuerat, quia prisca τῶν Ὁ interpretatio, ἵνα μὴ ἀντελεῖν, non satis conveniebat: utraque tamen versio in textu relicta est, ita ut quæ præbat Symmachi et Theodotionis, asterisco notaretur, altera vero lemnisco, ut quidem existimo: deinde neglectis astericis, ambæ lectiones remanserunt sic, οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀντελεῖν. Et psalm. xvii, 36, hæc verba וַיַּעַן לַחַדְוָי LXX verterant, καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέ με, Theodotio autem, καὶ ἡ παιδεία σου αὐτὴ με διδάξει: utraque autem lectio in hexaplari illa editione posita, in hodiernis Bibliis conjunctim legitur. Similia multa frequenter occurrunt.

In Ecclesiaste vero σύν præpositio, qua exprimere solebat Aquila particulam Hebraicam הַן, notam accusativi casus, quamque Origenes in hexaplari illa editione præmisso asterisco, sicubi occurreret, posuerat, non infrequenter reperitur in editione Romana. Sic cap. ii, v. 17, καὶ ἐμίσησα σύν τὴν ζωὴν, et cap. iii, v. 17, σύν τὸν δίκαιον καὶ σύν τὸν ἀσεβῆ κρινεὶ ὁ Θεός, et similia quædam. Capite autem vii, vers. 23, clausulam ex Aquila in editionem τῶν Ὁ invecam deprehendimus, ut videas in nota ibidem. Ex his porro mutationibus evenit ut editio LXX Interpretum pura et qualis erat ante Origenem, frustra quærat hodie. Hinc item accidit ut librarii dum exemplaria LXX Interpretum exscriberent, alias lectiones præfixo Ὁ nota, videlicet LXX Interpretum, in margine notarent; ita ut minus periti rerum hujusmodi mirentur ubi LXX Interpretum textus exscriptus est, in margine notari LXX Interpretes alio modo legere.

VI. De mutationibus quæ ab Origenis tempore in editiones LXX Interpretum advectæ sunt.

Sæpissime etiam, præsertim libro Judicum, in codicibus Coisliniano, unciali caractere descripto, et Basiliensi, variæ lectiones in margine scribuntur cum nota Ὁ Θ, quia scilicet ex Theodotione in editionem τῶν Ὁ cum asteriscis ab Origene invecæ fuerant. Imo etiam libro Judicum vi, 8, tres LXX Interpretum lectiones pro uno eodemque loco observantur. Præter eam enim, de qua egimus, varietatis causam, aliæ multæ haud dubie exsisterunt. Nec potuit aliter evenire in libro toties descripto; cuius tot varia in diversis regionibus exemplaria ferebantur: nam ex alia editione in aliam lectiones persæpe translatae sunt. Non raro etiam contingit ut loca ex editione τῶν Ὁ afferantur vel a scriptoribus vel a scholiastis, qui jam in ea non comparent, quia nempe illa supplementa quæ cum asteriscis addita fuerunt, in aliquot exemplaria invecæ sunt, in alia non item.

VII. De iis etiam mutationibus, quæ ex similitudine quarumdam litterarum admixtæ sunt.

Inter præcipuas autem varietatum, quæ in exemplaribus τῶν Ὁ observantur, causas, locum habet illa litterarum Græcarum inter se simillium frequens commutatio. Nam cum Origenis tempore et aliquot postea sæculis, omnes Bibliici libri unciali caractere sine accentibus et spiritibus scriberentur, ac litteræ plurimæ inter se ita similes essent, ut vix distinguui possent, hinc contigit ut sæpe una pro alia substitueretur: unde magna diversitatum silva exorta est. Hæc vero maxime litteræ inter se commutari solebant Α, Δ, Λ, α, δ, λ, et Ε, Θ, Ο, ε, θ, σ, et aliquando Μ et Ν, quarum omnium mutationum ex multis pauca hic exempla proferimus.

A in Δ. Hujus mutationis perspicuum habet exemplum Hieronymus *Commentario in Jerem.* cap. xxix, γ. 17, ubi vocem םיָרָשׁ Theodotio σουαρσειμ expresserat, deinde vero libroriorum errore in σουδρειμ, mutato Α in Δ versum fuerat; qua de re Hieronymus: *Quas Theodotio interpretatus est, Sudrianas.... quæ Hebraice appellantur εϋαριμ, sed scriptorum vitio pro media syllaba, sive littera alpha Græcum delta inolevit.* Judicum cap. iii, 31, ubi Hebraicum habet םיָרָשׁ, LXX Δινάχ, mendose, pro Δινάθ, mutato Α in Δ; alius Δινάθ, mutato Α in Δ; alius Ἀνάθ, melius. Et Judicum i, 31, ubi legitur םיָרָשׁ, LXX hodie habent Δαλάφ pro Ἀαλάθ, ut alii legunt.

A in Α. Hujus commutationis exemplum vidimus supra: præterea vero psalm. xxx, 16, ad vocem Hebraicam םיָרָשׁ, LXX habent οἱ κληροί μου, *sortes meæ*, mutato Α in Δ: nam illa vox significat καιροί μου, *tempora mea*, ut reliqui interpretes et Hieronymus verterunt, et psal. lxxx, 3, ad hæc verba םיָרָשׁ כְּנֹר, Symmachus vertit λύραν ἡδεῖαν, *lyram dulcem*, ubi aliquot exemplaria, mutato Α in Δ, αὔραν, *auram* habent.

E in C Psalm. xxxviii, 3, in versione Aquilæ, codex unus habet σωπης σιγῆς ἀπὸ ἀγαθοῦ, pro σωπη ἐσιγῆσα ἀπὸ ἀγαθοῦ, ubi Hebraica sic habent: םיָרָשׁ םיָרָשׁ םיָרָשׁ. Psal. lxxvi, 7, Eusebius lectionem Symmachi sic effert: ἀνὴρ συνῶν τὸ πνεῦμά μου, pro ἀνηρσύνων τὸ πνεῦμά μου, *perscrutabar spiritum meum*, ubi Hebraica sic habent: םיָרָשׁ םיָרָשׁ.

E in Θ. Aquila, Symm., Theodotio et Septima, in mss habent Βηθσαβέθ, pro Βηθσαβέε, ubi in Hebraico legitur םיָרָשׁ םיָרָשׁ, psal. l, 1.

M pro N. LXX Interpretes quater habent ὤμων pro ὕμων, *humeros pro asinis*, Josue ix, 4, et xv, 18, ubi in Hebraico legitur םיָרָשׁ.

Præter illas autem mutationum causas, aliæ non pauca acciderunt propter similitudinem verborum vel soni. Sic Job. xxxix, 21, in Hebraico legitur םיָרָשׁ םיָרָשׁ, in *occursum armaturæ*, Vulgata, in *occursum armatis*; A., Th., eis συνάντησιν ὄπλου, in *occursum teli*; Sym., eis ἀπάντησιν καταφράκτων, in *occursum Cataphractorum*; ubi LXX habent συναντῶν βασιλεῖ, *occurrens regi*, mendose, pro βέλει, *lelo*, ex similitudine soni et terminationis. Et sano

Α βελει posuerat Origenes in Tetraplis, ut ibidem adnotamus; quia videlicet lectio illa vitiosa βασιλεῖ, nondum in exemplaria quibus usus est Origenes, manaverat. Psal. cxxxi, v. 15, vocem םיָרָשׁ verterant LXX Interpretes θήραν, *venationem*, atque ita legit Athanasius, Hieronymus quoque *venationem*; Aquila, ἐπισιτισμὸν, *cibum*; Theodotio, θήραν, ut et LXX; quæ lectio secundum hæc ex similitudine soni mutata est in χήραν, *viduam*, et hactenus sic legitur in vulgatis exemplaribus. Item Hesai xiv, 21, ubi in Hebræo legitur םיָרָשׁ, LXX, πόλεων, ut liquet: posteaque πόλεων in πολέμων mutatum est. Alia longe plura his addere possemus, verum hæc erunt ad præsens institutum satis.

VIII. De distinctione capitum et versiculorum antiquitus usurpata.

Distinctio capitum olim nec hodiernæ similis, nec una fuit. Capita longe minora hodiernis erant; cuius rei exemplum habes infra Numerorum iv, 25, in nota, ex omnibus catenis mss. desumpta, quæ sic habet: Τὸ Σαμαρειτικὸν ἐπισκοπῶν καὶ δέματῶν ὑακινθίνῶν ἅτινα καλεῖ τὸ εἰ κεφάλαιον Ἐξόδου διφθέρα. *Samariticum habet, tentorium et pelles hyacinthinæ: quæ capite lx Exodi vocantur diphtheræ.* In Exodo quadraginta solum capita habentur, locusque hic citatus exstat in capite xxix hodierno. In codice illo Coisliniano vetustissimo, unciali caractere descripto, ubi Octateuchus et libri Regum continentur, duæ singulis in libris in capita divisiones in margine notantur, quarum unaquæque longe plura capita habet quam hodierna. Discrimina paucis accipe.

In Genesi prima divisio in codice Coisliniano 106 capita exhibet; secunda in eodem codice 99, hodierna 50.

In Exodo prima divisio in Coislin. 84 capita habet; secunda in eodem codice 110, hodierna 40.

In Levitico prima in Coislin. 54 capita habet; secunda in eod. codice 61, hodierna 27.

In Numeris prima in Coislin. 50 capita; secunda in Coislin. 51, hodierna 36.

In Deuteronomio prima in Coisl. 68 capita; secunda in Coislin. 91, hodierna 34.

In libro Josue una capitum divisio observatur in Coisliniano, et quia liber hic magna sui parte mutilus est, ibi ad caput decimum quartum duntaxat pervenitur, quod cum nono capite hodierno concurrat.

In libro Judicum nulla capitum distinctio occurrit in Coisliniano. Sed quoties Israelitæ ob prævaricationem in servitutem rediguntur, in margine ponitur: δουλεῖα α', δουλεῖα β', etc. Similiter ad singulos iudices qui constituuntur, adnotatur Κριτῆς α', κριτῆς β'.

Libro primo Regum prima divisio in Coislin. est 53 capitum; secunda 73, hodierna 31.

Libro secundo Reg. prima in Coislin. est 50 capitum; secunda 53, hodierna 24.

In libro tertio Regum divisio in capita, perplexa

admodum, liber magna sui parte mutilus est, ita ut etiam totus liber quartus desideretur.

Primam in codice Coisliliano divisionem, eam dicimus quæ cum argumentis est, secundam, eam quæ sine argumentis. Verum hæc fusius in *Bibliotheca Coisliliana* propediem edenda.

Versiculi similiter longe breviores olim erant hodiernis, ut plurimis locis ac exemplis probavimus in *Palæographia Græca*, et infra in notis ad librum Job passim. Sed quia in ea re viri etiam docti lapsi sunt, rati versiculos olim hodiernis æquales fuisse, unicum hic afferam exemplum ex libro Job, cap. XXI, v. 28, ubi tredecim versiculi, secundum antiquum morem computati, sex hodiernos versus efficiunt. Tredecim autem versiculi, στίχοι, sic in quibusdam mss. omnium vetustissimis στιχηρῶς

scripti erant, ita ut ad singulos a linea inciperetur :

Ὅτι ἐρεῖτε· Ποῦ ἐστὶν οἶκος ἀρχοντος,
καὶ ποῦ ἐστὶν ἡ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν;

Ἐρωτήσατε παραπορευομένους ὁδῶν,
καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ ἀπαλλοτριώσατε·
Ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας κομφίεσται ὁ πονηρὸς,
εἰς ἡμέραν ὀργῆς αὐτοῦ ἀπαχθήσονται.
Τίς ἀναγγελεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,

καὶ ὁ αὐτὸς ἐπόησεν;
τίς ἀναποδώσει αὐτῷ; καὶ αὐτὸς εἰς τάφος ἀπηγέθη,

καὶ αὐτὸς ἐπὶ σωρῶν ἠγγύπησεν.
Ἐγλυκάνθησαν αὐτῷ χάλικες χειμάρρου,
καὶ ὀπίσω αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος ἀπελεύσεται,
καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἀναρίθμητοι.

Monco autem in sine Catenzæ in Job in Anglia editæ, haberi totum librum Job στιχηρῶς scriptum ad fidem veteris cujusdam codicis.

CAPUT QUINTUM.

De Aquilæ editionibus.

I. Aquilæ historia. II. Aquila duas interpretationes edidit. III. Ultra ex duabus in Hexaplis posita fuerit. IV. An de industria Aquila quædam Scripturæ loca in alium sensum detorserit. V. Expenduntur loca ubi Aquila, quasi ob Christianismi odium male interpretatus, reprehenditur. VI. Queritur utrum Aquila idem sit qui Onkelus, et utrum Thargum Onkeli aliquid affinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.

I. Aquilæ historia.

Aquilam ait Epiphanius fuisse πενθερίδην, hoc est affinem, vel, ut alii vertunt, socerum, aut soceri socrusve filium imperatoris Adriani: *Chronicon* vero *Paschale* πενθερῶν sive socerum dicit. Id autem, ut plane fabulosum, a viris doctis merito respuitur. Paulo melioris notæ videntur alia quædam, quæ de Aquila tradit Epiphanius: at si qua sincera sint, ex ipsis Origenis scriptis desumpta putantur; nam, ut jam diximus, Origenes initio singularum versionum de historia cujusque interpretis quædam in Hexaplis posuerat. Verum inter illa Epiphaniæ dicta, non desunt quæ doctis viris suspecta videantur, ut pluribus dicitur infra.

Aquila igitur, ait ille, cum Jerosolymis ageret, restaurandæ urbi ab imperatore Adriano præpositus; atque apostolorum discipulos, nuper Jerosolymam Pella reversos, fide florentes mirabiliaque patrantes cerneret, compunctus corde Christianismum amplexus est: elapsoque tempore Christi sigillum petiit et impetravit: neque tamen mores pristinos mutavit. Enimvero cum in vana astronomiæ arte, quam *Apotelesmaticen* vocabant, institutus esset, solitamque ei operam daret; increpantibus magistris, ac rem ut Christiano viro indignam vetantibus: ille contra perveraciter repugnans, de fato disserendi genesimque suam observandi nullum finem faciebat. Quamobrem ab iis, utpote salutem nunquam consecuturus, Ecclesia pellitur. Ille quasi ignominia affectus, vana ductus verecundia, Christianismum effurat, ad Judæosque declinans circumciditur. Tum vehementi studio percitus, Hebraicæ linguæ addiscendæ totum se dedit; cujus perfectam adeptus notitiam, interpretationem ex affectu suo concinnavit; ita ut quædam Scripturæ dicta

B præter LXX Interpretum mentem ad alium sensum detorqueret, ac testimonia de Christo in civinis Scripturis expressa, alio deflecteret, ignominiaque suæ absurdam apologiam pararet. Hæc ex Epiphanio. Utrum autem Aquila loca Scripturæ quæ Christum prænotabant, de industria alio divertorit, mox disquiremus.

Quod ait Epiphanius, Aquilam Adriani tempore Scripturam sacram interpretatum esse, ex ipsis Origenis scriptis mutuatus creditur. Certum enim videtur Origenem in Hexaplis suis singularum editionum brevem historiam posuisse, ut ex his Eusebii verbis arguitur, qui *Eccl. hist.* lib. vi, cap. 16, De Quinta, Sexta et Septima editionibus loquens, hæc habet: Ἐφ' ὧν διὰ τὴν ἀδηλότητα, τίνος ἄρ' εἶεν οὐκ εἰδῶς, αὐτὸ τούτω μόνον ἐπεσημῆχτο, ὡς ἄρα τὴν μὲν εὐροὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀκτιὸν Νικοπόλει, τὴν δὲ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ τοῦδε. Ἐν γὰρ μὲν τοῖς Ἐξαπλοῖς τῶν Ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισήμους τέσσαρας ἐκδόσεις, οὐ μόνον Πέμπτην, ἀλλὰ καὶ Ἑκτην καὶ Ἑβδόμην παραθεῖς ἐρμηνεῖαν, ἐπὶ μιᾶς αὐθις σεσημειωται, ὡς ἐν Ἱερειχοῖ εὐρημένης ἐν πύθῳ κατὰ τοὺς χρόνους Ἀντωνίου τοῦ υἱοῦ Σεβήρου. Il est: *Et cum ignoraret cujusnam essent, id solum significavit, se alteram quidem reperisse Nicopoli ad Actium, alteram vero in alio designato loco. Utiq; in Hexaplis Psalmorum post insignes illas quatuor editiones, ubi non solum Quintam, sed etiam Sextam et Septimam editionem apposuit, ad unam rursus adnotavit, inventam illam suis e Hierichunte in dolio, temporibus Antonini filii Severi.* Hæc Eusebius, qui ipsa Origenis Hexapla tractabat. Unde inferas Origenem in Hexaplis singulorum interpretum et interpretationum brevem historiam texuisse, ubi tum alia quædam ad singulas pertinentia, tum maxime

uniusecujusque tempus adnotavit. Hinc autem haurisse putandus est Epiphanius id quod ait, Aquilam nempe sub Adriano imperatore interpretationem adornasse suam : quod etiam confirmari potest ex Justinii testimonio, qui ait in *Dialogo cum Tryphone* : Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι ὑμῶν τολμᾶτε λέγειν μὴδὲ εἰρησθαι ἐν τῇ προφητείᾳ τοῦ Ἡσαίου Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, ἀλλ' Ἰδοὺ ἡ ἄρσενος ἐν γαστρὶ λήψεται καὶ τέξεται υἱόν. Id est : Quandoquidem vos et doctores vestri dicere audetis non dictum esse in prophetia Hiesai : Ecce virgo in utero habebit, et pariet filium ; sed, Ecce adolescentula in utero accipiet, et pariet filium. Ubi illud, Ἰδοὺ ἡ ἄρσενος, etc., ex Aquilæ interpretatione sumptum est : unde inferas tempore Justinii martyris jam evulgatam fuisse Aquilæ editionem, atque adeo antea factam, videlicet Adriano principe, ut ait Epiphanius, ex Origene, ut creditur, mutuatus.

Cætera autem quæ adjecit Epiphanius de Aquila, non ex eodem fonte haurisse putandus est : nam quod narrat eum ab Adriano restaurandæ urbi Jerusalemorum præpositum fuisse, perinde suspicioni obnoxium videtur atque id quod ante dixerat, ipsum Adriani socerum fuisse. Reliqua de apotelesmaticæ, sive de genethliologiæ usu, de baptismo, de ejurato postea Christianismo, de admissa circumcissione, deque adepta demum Hebraicæ linguæ perfecta notitia, majorem sane postularent auctoritatem, exque fabulosis Judæorum narrationibus manare potuerunt. Siquidem Judæi Aquilæ editionem, eam videlicet quæ κατὰ ἀκρίβειαν facta fuerat, magni faciebant, auctoremque illius laudibus prædicabant. Hinc Origenes ad Africanum : Sic enim Aquila, Hebraicæ lectioni serviens edidit : quem Judæi accuratissime omnium credunt interpretatum esse Scripturam : quo maxime uti solent qui Hebraicam dialectum ignorant, utpote qui omnium maxime sensum assecutus esse putetur.

II. Aquila duas interpretationes edidit.

Duas autem translationes edidisse Aquilam exploratum est : primam, liberiolem, ubi etsi verba singula Hebraica Græce exprimere satageret, sensum tamen apte reddere curabat, neque tam scrupulose vuculas omnes sectabatur, ac cum seriem interturbaturas esse prospiceret, repræsentare negligebat : quod verum erat interpretis officium. Alteram deinde versionem paravit, quæ κατὰ ἀκρίβειαν vocitabatur, id est, secundum exactam vertendi rationem, de qua Hieronymus in *Ezechielem* pag. 716 : Aquilæ secunda editio, quam Hebræi κατὰ ἀκρίβειαν nominant ; ubi tanta accuracione verba et vuculas singulas Hebraicas reddere curabat, ut de styli barbarie nihil cogitaret. Ejusmodi vero κακοζήλια exempla multa proferre possemus ; sed, ut cætera taceam, quis non ægre ferat hæc Hebraica verba, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, sic expressa videre, ἐν κεφαλᾷ τοῦ ἔκτισεν ὁ Θεὸς οὐρανὸν καὶ σὺν τῇ γῆν : nimirum ille ne particu-

A lam ΓΜ, notam accusativi casus, præteritisse videtur, pro illa σὺν posuit, quia ΓΜ in nonnullis locis, σὺν vel μετὰ, id est cum, significat. Idque sexcenties repetiit, quod sane magnam in ejus translatione κακοφωνίαν intulit. Sed audiendus Hieronymus ad Pammachium *De opt. gen. interpretandi* : Aquila autem proselytus et contentiosus interpret, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo possit vel legere vel intelligere, χεῦμα ὀπωρισμῶν στυλιπνότητα, quod nos possumus dicere fusionem, pomationemque et splendendam. Aut quia Hebræi non solum habent ἄρθρα, sed et πρόαρθρα, ille κακοζήλως et syllabas interpretatur et litteras, dicitque σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τῇ γῆν, quod Græca et Latina lingua omnino non recipit. Cujus rei exemplum ex nostro sermone captare possumus. Quanta enim apud Græcos bene dicuntur, quæ si ad verbum transferamus, in Latino non resonant : et e regione, quæ apud nos placent, si vertantur juxta ordinem, apud illos displicebunt. Illud vero χεῦμα, ὀπωρισμῶν, στυλιπνότητα, quod undenam sumptum esset ante ignorabatur, ex Deut. vii, 13, nunc primo prodit in Appendice ex codice Coisliliano.

Aliquando item, nulla habita generum ratione, ut Hebraismos exprimeret, singulare cum plurali copulavit, ut Gen. v, 5, καὶ ἐζησεν Ἀδὰμ τριάκοντα ἔτος, καὶ ἑνωακόσια ἔτος, et vixit Adam triginta annum et nongentos annum, quia nempe vox נִשְׁבַּח singularis formam habet, licet hic vim pluralis habeat, ut nemo non videt. Pari ratione nonnunquam pluralia, quæ vim singularis habent, ille pluraliter expressit ; sic Gen. vi, 2, בְּנֵי אָדָם, οἱ υἱοὶ τῶν Θεῶν, quia nimirum אָדָם habet pluralis formam, ille pluraliter hic vertit : ubi Vulgata, *Videntes filii Dei filias hominum*. Ad hæc etymologias nominum verborumque ita consecratur, ut, nulla habita seriei ratione, eandem vocem Hebraicam ut plurimum eadem Græca exprimat, non cogitans idem verbum, si aliis diversisque jungatur vocibus, aliud significare.

III. Utra ex duabus in Hexaplis posita fuerit.

Ex illa porro duplici Aquilæ versione, quæstio exoriri potest ; utra videlicet ex duabus in Hexaplis ab Origene posita fuerit, an prima, an secunda, quæ κατὰ ἀκρίβειαν vocabatur : et utrum semper eandem adhibuerit Origenes in omnibus et singulis Scripturæ libris ; an modo unam, modo alteram apposuerit. Non dubito eam in Hexaplis tertio loco posuisse, quæ quia nimia accuracione concinnata erat, κατὰ ἀκρίβειαν facta dicebatur ; nempe secundam. Id vero suadet particula σὺν sæpe posita in iis quæ supersunt editionis Aquilæ fragmentis, et alia nimis religionis vestigia. Ex eadem etiam decerptæ fuere lectiones Aquilæ, quæ in editione τῶν Ὁ hexaplarum cum asteriscis ab Origene positæ sunt. Verum quia in locis Aquilæ, quæ frequenter in hæc Hexaplorum collectione occurrunt, hæc tam scrupu-

pulosa vertendi ratio non ubique observatur, hinc fortasse quispiam suspicetur, ea quæ elegantius exprimuntur, nec tantam præferunt interpretis ἀφθειά, ex prima ejus versione, quæ liberiore interpretandi genere adornata fuerat, desumpta fuisse. Verum potuit Aquila, etiam in illa κατ' ἀφθειά interpretatione, non semper eadem religione in vertendo uti : nec insolitum est interpretes quoslibet modo litteræ hæere, modo elegantiore interpretandi genere procedere. Certum igitur habeo, Origenem in tertia Hexaplorum columna Aquilæ interpretationem illam posuisse, quæ κατ' ἀφθειά et secunda vocabatur, et lectiones Aquilæ illas quas præmissis asteriscis in hexaplori τῶν Ὁ editione posuit, ex ea accepisse.

IV. An de industria Aquila quædam Scripturæ loca in alium sensum detorsit.

Una fuit sanctorum Patrum veterumque pene omnium mens et opinio, Aquilam ob illatam sibi ab Ecclesiæ præfectis, quam supra memoravimus, contumeliam (nam quod illi ex vero religionis pietatis studio admiserant, injuriæ loco habebat), infensum postea Christianæ religioni fuisse; ac loca Veteris Testamenti, quæ futurum Christi adventum prænuntiabant, de industria in translatione sua depravasse, et in alium sensum detorsisse. Licet autem ea quæ de Christianismo ab Aquila ejurato Epiphanius tradidit non suspicione vacent, ut supra diximus, attamen sive a Christianis ad Judæos delecterit, sive Judæus ab exortu fuerit, ob Christianismi odium aliqua Scripturæ loca detorsisse putabatur. Sic Irenæus, Eusebius, Epiphanius, et aliquando Hieronymus; sic etiam Philastrius, Anastasius Sinaita, aliique senserunt. Verum Hieronymus, qui parem de Aquila sententiam alibi tulerat, in epistola quadam ad Damasum ait, eum non contentiose, ut alii arbitrabantur, sed studiosè interpretatum esse. Imo Commentariis in Habacuc laudat illum, quod hæc verba, *Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo*, secundum Christianorum mentem transtulerit; cum contra Symmachus et Theodotio, Christiani licet, in alium sensum declinarint. Et alibi quoque ejus defensionem suscipere videtur. Quare putaverim Hieronymum, in aliis locis ubi Aquilam quasi Christianis infensum carpere videtur, ex vulgari aliorum qui præcesserant sententia locutum esse; ipsumque tamen, qui plus quam cæteri omnes Aquilæ versionem tractaverat, alia opinione fuisse. Aquila, inquit in epistola ad Damasum, *qui non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosius verbum interpretatur ad verbum*. Et in epistola ad Marcellam : *Jam pridem cum voluminibus Hebræorum editionem Aquilæ confere, ne quid propter odium Christi Synagoga mutaverit; et, ut amicæ menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio*.

V. Expenduntur loca ubi Aquila, quasi ob Christianismi odium male interpretatus, reprehenditur.

E re autem fuerit loca illa interpretationis Aquilæ,

A quæ a Patribus ut Christianæ fidei repugnantia reprehenduntur, hic proferre; ut exquiratur num: re vera Aquila de industria hæc ad aliam mentem detorserit. Qui prior Aquilam simulque Theodotionem criminatur, est Irenæus lib. III, cap. 24, ubi ait : *Non vera est interpretatio, ecce adolescentula, ut Theodotion Ephesus et Aquila Ponticus sunt interpretati. Hinc Ebionæi ex Joseph natum aiunt*. Agitur hic de Hesaiæ loco VII, 14 : *Ecce virgo concipiet et pariet filium*. An autem ut locum detorqueret Aquila, sic versionem suam concinnaverit, nescio. Verisimile tamen est eum a voce παρθένος consulto declinasse, quia hæc maxime prophetia utebantur Christiani pro sua tuenda fide. Imo nec vocem ἀποκρυφος, *abscondita*, quam alibi pro Hebraica עלמה exprimenda adhibet, hic usurpare voluit; quia forte hæc interpretatio puellam, quæ virorum aspectui occulta manserat, atque ideo virginem exprimebat.

Eusebius Cæsariensis *Comment. in psalm. xc, γ. 9*, Aquilam et Symmachum carpit, quod doctrinam de Altissimo et de Domino, id est de Patre et Filio, suspectam habentes, *λουδαϊκώτερον*, sive modo ad Judaicam sententiam accedente hæc Hebraica verba כרתא יהוה בחסי עליון שמת מעוק sic transtulerint, Aquila nempe, *Ὅτι σὺ, Κύριε, ἐλπίς μου, ὕψιστον ἔθνη κατοικητήριόν σου*. *Quoniam tu, Domine, spes mea, altissimum posui habitaculum tuum*; Symmachus vero, *Σὺ γάρ, Θεέ, ἀφθία μου, ὕψιστην ἔθου τῆ κατοικησίν σου*. *Tu enim, Deus, fiducia mea, altissimam posuisti habitationem tuam*. Quid Christianis officiant hujusmodi translationes, non satis perspicio. At Eusebius vult hæc verba : *Quoniam tu, Domine, spes mea, altissimum posuisti refugium tuum*, ut in LXX leguntur, sic intelligenda esse, ut illud, *Domine*, significet Filium; et illud, *altissimum*, quem pro refugio suo ponit Filius, significet Patrem : qua data interpretatione magis Arianismo favere videtur Eusebius, cujus scopus est Deum Filium longe minorem Deo Patre statuere, quam Aquila et Symmachus Judaismo.

Hieronymus in Hesaiam cap. XLIX, 5, in hæc verba *וישראל לא יאסף*, ubi Aquila vertit, *Et Israel ei congregabitur*, hæc adnotat. *De Aquila autem non miror, quod homo eruditissimus linguæ Hebræicæ in hoc loco aut simularit imperitiam, aut Pharisæorum perversâ interpretatione deceptus sit, qui interpretari voluit, et Israel ei congregabitur, hoc est, Deo : cum verbum Hebraicum LO, in hoc loco non scribatur per LAMED et VAV, quod si esset, significaret ei vel illi; sed per LAMED ALEPH, quod proprie sonat non*. Hæc porro varietas interpretationum ex varietate lectionum haud dubie profecta est : nam alia exemplaria לא, et alia לו habebant, hodieque in Bibliis Massoreticis legitur לא et in margine לו קרי. Nec quidpiam hinc in gratiam Judæorum colligi potest, quod non in aliis Scripturæ locis centies habeatur.

Philastrius Brixiensis *De hæresibus*, Aquilam in crimen vocat, quod psalmo II, v. 2, ubi LXX ver-

terunt, *adversus Dominum, et adversus Christum* A ejus, ipse transtulerit, *adversus Dominum et adversus unctum ejus*. Verum Aquila non hoc loco tantum, sed etiam alibi vocem אֶיְלֹהִים , ἡλειμμένον , sive *unctum* interpretatus est; quia nimirum putabat Χριστός et ἡλειμμένος idipsum significare. Sed tamen non videtur a voce Χριστός de industria abstinuisse: nam modo una, modo alia voce utitur, etiam ubi de Christo agitur. Sic Psal. LXXXVIII , v. 52, $\text{ὄψωνείδισαν τὰ ἔχνη τοῦ Χριστοῦ σου}$ et Habacuc III , v. 13, *in salutem cum Christo tuo*. Non improbable tamen videtur Aquilam in odium Christianismi, ἡλειμμένον fere semper posuisse, ubi אֶיְלֹהִים reperiebatur, ut a voce Χριστός , Christianis familiari, qua Filium Dei compellabant, consulto declinaret.

Anastasius serm. 9 in *Hexaemeron*, impietatis Aquilam accusat, quod illud Gen. II , 18, $\text{וַיִּשְׂא אֱלֹהִים דָּבָר וַיֵּרָא אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וְעֵצָא אֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה יֵשְׁבוּ בְּעֵצָא וְעֵצָא אֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה יֵשְׁבוּ בְּעֵצָא וְעֵצָא אֲשֶׁר אֲנִי וְאַתָּה יֵשְׁבוּ בְּעֵצָא$ verterit, $\text{Ποίσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατέναντι αὐτοῦ}$ id est, *Faciamus ei adiutorem e regione ipsius, vel coram eo*. Illud quippe κατέναντι αὐτοῦ , sic intelligi vult Anastasius, $\text{ἀντίδικον καὶ πολέμιον}$, *adversarium et inimicum*, quasi scilicet ex Aquilæ mente Deus homini mulierem quasi adversariam et inimicum dederit. Verum, ut norunt omnes Græce periti, κατέναντι αὐτοῦ hic significat e regione ipsius, sive ut illi astaret: alioquin vox βοηθός , *adjutor*, quæ præcedit, Anastasii interpretationem prorsus refellit. Quis enim putet Aquilam sic interpretari voluisse, *Faciamus ei adiutorem adversarium?*

IV. *Quæritur utrum Aquila idem sit qui Onkelus, et utrum Thargum Onkeli aliquid affinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.*

Multiplex quæstio movetur de Onkelo; ac de ipso statim nomine quæritur, an Onkelos vel Onkelus idem sit quod Aquila. Sane Onkelos vox est Hebræis extranea, et peregrina gentis, quæ cum Hebræice scribi cœpta est, aliquam mutationem novamque terminationem accepit. Id negari non posse videtur. Nulla autem vox propinquior τῷ Onkelos est quam Ἀκύλας , *Aquilas* vel *Aquila*. O enim et A

passim permutantur et confunduntur; quare prorsus crediderim idem esse nomen Onkelos, vel Ankelas, et Ἀκύλας . Id vero confirmat Thalmud Hierosolymitanum, ubi *Aquila* sæpe hac fere nominis forma memoratur. Alia subinde quæstio oritur, num Aquila interpretes ille Græcus idem sit qui Onkelos, cujus nomen, ut diximus, idem videtur esse quod Aquila; an vero duo Aquilæ fuerint, quorum alius Thargum in Pentateuchum, alius scilicet is de quo nunc agitur, versionem Græcam quæ in Hexaplis ferebatur, edidit. Ex rabbinis quidam Onkelum vel Aquilam paraphrasis Chaldaicæ auctorem, longe antiquiorem putant Aquila illo qui versionem Græcam Adriani tempore edidit; qua de re videndi Brianus Waltonus, et Nicolaus Serarius *Prolegom.*

cap. 14, quæstiuncula 4. Alii eundem esse putant Chaldaicam paraphrastem et Græcum interpretem. Ut ut vero sit, certum est paraphrasin illam Chaldaicam nihil habere cum versione Græca Aquilæ affinitatis. Nam, ut cætera taceam, in quibus omnes interpretes consentiunt, vocem בראשית Gen. I , 1, Aquila vertit, ἐν κεφαλῇ , in *capitulo*, Onkelos autem בְּרֵאשִׁית , in *principio*; moxque $\text{וְהָאֵרֶץ תְּהֵאֵרָא וְהָאֵרֶץ תְּהֵאֵרָא}$ Aquila, κένωμα καὶ οὐδέν , *inanitas et nihil*, Onkelos, אֵרֶץ מִדְּבָרִים , *deserta et vacua*. $\text{פ. 2. וַיִּזְרַח שְׁרֵיטֵי רֹחַ אֱלֹהִים מִן הַשָּׁמַיִם וַיִּפְּרֹשׂ מֵעַל מַיִם$ Vulgata, et *Spiritus Dei ferebatur*; Aquila, ἐπιφερόμενον , *superferebatur*; Onkelos, בְּנִשְׁבָּח , *insufflabat*. Genesis cap. II , 6. $\text{וַיִּצְרֹף אֱלֹהִים אֶת הָאֲדָמָה וַיִּשְׂרָפֶהָ$ Vulgata, et *sons*, Aquila, καὶ ἐπιβλοσυμὸς , et *scatebra vel scaturigo*; Onkelos, נֶבֶל וְעָנָן , et *nubes*. $\text{פ. 7. וַיִּצְרֹף אֱלֹהִים אֶת הָאֲדָמָה וַיִּשְׂרָפֶהָ$ Aquila, καὶ ἐπλασσε , et *formavit*; Onkelos וַיִּצְרֹף , et *creavit*. Gen. III , 16. $\text{וַיִּשְׂרָפֶהָ אֱלֹהִים אֶת הָאֲדָמָה וַיִּשְׂרָפֶהָ$ Aquila, ἡ συνάφειά σου , *societas tua*; Onkelos, דְּרִיבְרִיךָ , *desiderium tuum*. Gen. IV , 8, ait Origenes Aquilam expressisse illud Caini dictum, $\text{διέλθωμεν εἰς τὸ πεδῖον}$, *egrediamur in campum*, vel *egrediamur foras*, quod tamen non legitur in Onkelo. Et Gen. cap. VI , 2. $\text{וַיִּבְרְאוּ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּיַמֵּי בְּרִיָּה$ Aquila, οἱ υἱοὶ τῶν θεῶν , *filii deorum*; Onkelos, בְּיַד־בְּרִיָּה , *filii principum vel magnatum*. Innumera congerere possem, unde liquidum foret nihil esse inter Aquilæ versionem Græcam et Chaldaicam paraphrasin affinitatis. Sed hæc, ni fallor, satis erunt.

CAPUT SEXTUM

De Symmachi interpretatione.

I. Multipliciter errat Epiphanius et pugnantly loquitur, dum narrat Symmachum Scripturam vertisse ante Theodotionem. II. Auctor *Synopses* Epiphanius errorem sensisse videtur. III. *Chronicon Alexandrinum* errorem Epiphanius emendavit, ut et Ado. IV. An duas interpretationes ediderit Symmachus. V. Quo vertendi genere usus sit: ac de annis chronologicis primæ et secundæ ætatis, ut a Symmacho, representabantur. VI. Eius editio a veteribus admōdum laudata. VII. Theodoro Heracleotæ non ita probatur

I. *Multipliciter errat Epiphanius et pugnantly loquitur, dum narrat Symmachum Scripturam vertisse ante Theodotionem.*

Epiphanius, conspecto Hexaplorum ordine, ubi Symmachus ante Theodotionem positus, secundum locum in Græcis editionibus occupabat, putavit Symmachum prius Theodotione editionem suam

concinuisse. Ideo ille narrationem, quam ex veteribus, atque partim ut videtur ex ipsis Origenis scriptis acceperat, mire perturbavit et *ἀσύστατα* dixit. Ait igitur Severi temporibus Symmachum Samaritanum inter sapientes gentis suæ floruisse, atque ambitione et dominandi cupidine ductum, cum apud contribules voti compos esse non posset.

ad Judæos descivisse, reductoque secundum illius temporis usum præputio, et accepta denuo circumcissione, inter Judæos connumeratum fuisse. Hactenus omnia quadrant. In hoc tamen differt ab Eusebio et Hieronymo, quod hi Ebionæum, id est, semi-Christianum et semi-Judæum, factum fuisse dicant; Epiphanius vero ad Judæos descivisse, et inter Judæos fuisse connumeratum narret. Sed Eusebii et Hieronymi testimoniis standum esse videtur: quippe qui librum Symmachi viderint, ubi ex Evangelio Matthæi Ebionitarum dogma asserere nitentur. Quod sane non nisi Ebionitæ convenire potest. Mox autem Epiphanius probe positam a se chronologiæ notam evertit, cum ait: *Post hunc, tantillo elapso tempore, hoc est Commodi secundo, τοῦ δευτέρου, imperante, qui post Lucium Aurelium Commodum, tredecim annis imperavit, Theodotio quidam, genere Ponticus, ex Marcionis hæresiarchæ factione, cum hæresi suæ succenseret, ad Judæos defecit.* Quo posito calculo, interpretatio sub Severo facta, ætate præcesserit eam quæ sub Commodò concinnata est, quæ sunt ἀποσδιώματα. Cum præsertim ille Commodum designet eum qui tredecim annis imperavit, cui post Pertinacem et Didium Julianum, qui paucis mensibus regnarunt, successit Severus. Hanc vero chronologiæ rationem alio commento asserere nititur auctor Epitomes libri S. Epiphanii *De mensuris*, quam infra edemus, cum ait, Symmachum versionem suam edidisse sub Commodò Severo; Theodotionem vero sub Commodò secundo: quæ sane raunt et consistere non possunt: nullus enim Commodus Severus imperator fuit, nullus post eum Commodus secundus exstitit.

II. Auctor *Synopseos* Epiphaniî errorem sensitisse videtur.

Auctor vero *Synopseos*, quam falso ascriptam Athanasio putamus, ex Epiphaniò quidem hausisse videtur, ut ex verborum similitudine probatur; sed sive Epiphaniî errorem senserit, sive emendatione alio exemplari sit usus, in notis et calculis suis a vera chronologiæ ratione minus recedit quam Epiphanius: ait enim Symmachum sub Severo, Theodotionem sub Commodò interpretatum esse, ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ, eodem tempore; qui vera dicere comperitur, si addas circiter. Imo etiam sine addito atque temperamento dici forte potest Theodotionem et Symmachum eodem tempore vertendæ Scripturæ sacræ insudasse, sed ita ut Theodotio prius, Symmachus autem modico post tempore interpretationem suam in læcem emiserint.

III. *Chronicon Alexandrinum* errorem Epiphaniî emendavit, ut et Ado.

Auctor vero *Chronici Alexandrini*, postquam Theodotionis editionem in annum Commodi sextum contulerat; et postea, ordine temporis procedens, Symmachi interpretationem anno Severi nono factam dixerat, sit claudit: *Hæc Epiphanius Cyprius de tribus interpretibus Aquila, Symmacho et Theodo-*

tione narravit. Hanc germanam veramque temporum rationem ab Epiphaniò se accepisse testificatur ille: unde fortasse suspicio oritur, Epiphanium ab imperito quodam homine vitiatum fuisse in exemplaribus quæ ad nos devenerunt, auctoremque *Chronici Alexandrini* longe diverso exemplari et quidem emendatiore usum esse. Sed huic suspicioni reclamare videtur editio Epiphaniî hodierna, cujus verba Latine tantum brevitas causa profecerimus:

Post Aquilam hunc et illius interpretationem, Adriano imperatori succedit

Antoninus cognomine Pius, et imperat annos viginti duos.

Hunc excipit Caracallus, qui et Geta, et Marcus Aurelius Verus dicebatur, annis septem.

Hujus tempore imperavit et Lucius Aurelius Commodus, annis perinde septem.

Pertinax mensibus sex.

Severus annis octodecim.

Hujus porro Severi temporibus, Symmachus quidam Samaritanus exstitit, ex eorum numero, qui apud illos sapientes habentur, etc., ut supra narravimus. Postquam vero Symmachi historiam texuit, ita pergit:

*Post hunc e vestigio subsequenti tempore, id est, circa imperium Commodi secundi, qui post prædictum Lucium Aurelium Commodum imperavit tredecim annis, Theodotio quidam Ponticus, ex successione Marcionis hæresiarchæ Sinopensis, etc. ut Tam immanem rectæ chronologiæ eversionem, tam præposteram imperatorum Romanorum enumerationem, vel a librariis, vel a temerario quopiam homine, in textum Epiphaniî inductam fuisse vix crederem. Verique similis esse arbitror, Epiphanium, indiligentem sane chronologum, cum putaret Symmachi editionem, quia ante Theodotionis versionem in Hexaplis ponebatur, esse hac antiquiorem, ut huic opinioni calculum accommodaret suum, hanc rebus et temporibus perturbationem attulisse: nam ubi postea, non multis interpositis verbis, imperatorum seriem repetit, eos suo pene ordini restituit, quia nulla facta Symmachi mentione, nihil opinioni suæ repugnans offerebatur; sic autem habet: *Post Antoninum Pium regnavit Marcus Aurelius Antoninus, qui et Verus, annis novemdecim.**

Post hunc Commodus alius imperat annis XIII, cujus tempore floruisse diximus Theodotionem, qui quartam interpretationem edidit.

Commodum hunc excipit Pertinax, et imperat menses sex.

Hinc Severus cum Antonino filio, annis XVIII. Mortuo Severo succedit Antoninus.

In hac postrema recensione Commodum non loco suo movit, quia cum nulla sub Severo Symmachi mentio fieret, nihil præconceptæ a se opinioni repugnabat; quæ opinio tam alte animo ejus defixa erat, ut licet veterum et forte Origenis ipsius testimonio edisseret, Theodotionis editionem sub Com-

modo, Symmachi sub Severo prodiiisse, mallet ipse Severum ante Commodum locare, quam Theodotionis editionem Symmachi versione antiquiorem fateri. Quamobrem ubi paulo postea lectorem monet, caveat ne, quia LXX Interpretes post Aquilam et Symmachum in Hexaplis locantur, existimet Aquilam et Symmachum esse LXX Interpretibus antiquiores, neutiquam monet, ne Symmachum priorem Theodotione pari de causa putet. *Chronici* igitur *Alexandrini* auctor, in calculis peritior Epiphanio, ex duabus supra memoratis imperatorum recensionibus, ab Epiphanio editis, veram utriusque interpretis ætatem, quasi ab Epiphanio mutuatus, assignavit: nec enim ignorare potuit eam, quæ sub Commodo prodit, editionem, vetustiore ea esse quæ sub Severo. Ado item in *Chronico* veram interpretum ætatem descripsit; nam de tempore Adriani loquens ait: *Per idem tempus Aquila Ponticus interpres, secundus post LXX, oritur.* Et sub Commodo, *Theodotion Ephesius interpres tertius apparuit.* Idem sub Severo, *Symmachus interpres quartus agnoscitur.* Theodotionem igitur ante Symmachum editionem emisisse suam, ex iis quæ supra dicta sunt; liquidum est. Idipsum credidisse videtur Hieronymus, qui ait *Comment. in Hesaiam*, cap. LVIII, v. 6: *Pro catena LXX σύνδεσμον, id est colligationem, sive vinculum transtulerunt; Aquila sicut supra errorem interpretatus est; Symmachus, in Theodotionis scita concedens, torquem posuit.* Quo indicat Symmachum in editione sua secutum esse interpretationem Theodotionis, utpote antiquioris; confirmatur etiam Irenæi loco, ubi carpit ille Aquilam et Theodotionem tantum, quod cap. VII *Hesaiæ* vocem *πάρθη* verterint *νεανίς*, *adolescentula*, non *παρθένος*, *virgo*, ut LXX interpretes. Si autem Symmachus jam editionem suam publicam fecisset, cum et ipse *νεανίς* transtulerit, an prætermittendus erat ab Irenæo? At cum ex *Chronico Alexandrino*, anno Severi nono Symmachus interpretationem suam concinnaverit, non potuit ab Irenæo reprehendi, qui anno circiter secundo ejusdem imperatoris martyrium passus esse putatur. Hinc vero corrigas velim nostram ad *Synopsis Scripturæ sacræ* notam, ubi post Dionysium Petavium diximus, Symmachum editionem suam emisisse ante Theodotionem.

IV. An duas interpretationes ediderit Symmachus.

Qua vero permotus causa ad Scripturam Græcæ interpretandam animum appulerit Symmachus, docet idem Epiphanius: quia nimirum Samaritanis infensus erat, translationem novam aggressus est, ut Samaritanorum interpretationes everteret. In Epitome Epiphanii *De ponderibus* mox edenda legitur, *εξ διαστροφῆν τῶν παρὰ Σαμαρειταῖς ἐρμηνευσῶν, ad eversionem interpretum Samaritanorum*: hæc porro interpretationes Græcæ fuisse, ex conjecturis admodum probabilibus supra statuimus. Duas Symmachum editiones emisisse certum videtur; nec mirum est Epiphanium id præterisse,

quandoquidem nec de duplici Aquilæ editione, quam pluribus testimoniis asseritur, verbum fecit. Hieronymus vero duas etiam Symmachum emisisse testificatur *Comment. in Nahum*, cap. III, 1, ubi ait: *In Hebræo habetur, פֶּרַעַר מַלְאָא, quod interpretatus est Aquila, ἔξουχενισμοῦ πλήρης, id est, excervicatione plena; Symmachus autem, ἀποτομίας πλήρης, quod possumus dicere, credulitate vel severitate plena.* In altera ejus editione reperi, *μελοχοπία; πλήρης, id est, sectionibus carniū, et frustis per membra concisis plena.* Duæ etiam eæque diversæ Symmachi lectiones afferuntur *Hesai XLVII, 2; Osee XII, 11; Psal. CIX, 1.* Et in Appendice *Exod. XXVII, 14.* In libris item I et II *Regum* binæ nonnunquam Symmachi interpretationes afferuntur. Vide etiam, *sodes, Jeremiæ XX, 3, et Jer. XXX, 32, in nota.* Sed quia ejusmodi exempla non ita frequentia sunt, conjectandi locus est Symmachum non duas omnino diversas editiones emisisse; sed quam priorem emisisset aliquot in locis emendasse, verbaque alia eandem substituuisse pro aliis. Alioquin si duas, perinde atque Aquila, prorsusque varias interpretationes concinnasset, quid causæ est cur cum longe elegantior et melior interpres a multis habitus sit quam Aquila, tam paucae tamen ex altera ejus editione lectiones afferantur, quando tot tantaque ex secunda Aquilæ editione supersunt? Hæc conjectando solum dicta sint: res enim non ita explorata est, ut tuto possimus sententiam ferre.

V. Quo vertendi genere usus sit: et de annis chronologicis primæ ac secundæ ætatis ut a Symmacho numerabantur.

Interpretatio Symmachi clarissima et elegantissima omnium est. Res ille ut plurimum apte ac dilucide exprimit: non verba singula scrupulose referre studet ut Aquila; non LXX Interpretes presso vestigio sequitur ut Theodotio; sed vel in difficillimis locis sensum ita legenti exhibet, ut statim intelligatur. Hebraïsmos raro sectatur. Summopereque curasse videtur, ne quidpiam in Græca serie poneret, quod Græcum lectorem Hebraice ignarum offendere posset: ea tamen cautela, ut Hebraicum exemplar unicum sequendum sibi proponeret, nec quidpiam ex editione τῶν Θ', ubi cum Hebraico non quadrabat, in interpretationem suam refunderet. Quamobrem in annis chronologicis ab Adamo usque ad Abrahamum, missa Septuaginta Interpretum supputatione, Hebraici semper textus annos exprimebat, ut testificatur Eusebius Emisenus in loco quem ex manuscriptis excerptum retulimus in notis *Gen. v, 5. Hebræus*, inquit ille, *et Syrus et Symmachus in genealogiis centum annos minus semper ponunt; exempli causa scriptum est in LXX quod Adam anno vitæ CCXXX genuerit Seth; ibi Hebræus CXXX habet. Illos autem centum annos reliquis Adami vitæ annis adjungit.* Mirum autem in recensione eorum qui Hebraicum textum in annorum calculo secuti sunt, Hebræum, Syrum et Symmachum memorari, Aquilam vero τὸν δουλεύοντα τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει præter

mitti, qui utique, ut Hebraicum semper scrupulosis quam cæteri secutus est, in annorum calculis ipsum non deseruisse putandus est. Sed vel Aquila in recensione illa Eusebii Emiseni librariorum vitio exciderit, vel quia Hebræum semper sequitur Aquila, ipsum non memorandum esse censuerit, quod putaret satis esse Hebræum nominari, ut statim sequeretur Aquilam eodem modo vertisse, utpote qui Hebræi semper vestigiis hæreat. Præterea non insolens est veteres illos, etiam ubi duo vel tres interpretes eandem ipsam lectionem præferunt, unum tantum ex illis commemorare, ut sexcenties in decursu hujus operis animadvertes. Quod ad Theodotionem vero spectat, verisimile est ipsum in genealogiis, ut et alibi frequentissime, LXX Interpretum lectionem secutum esse; nam ideo post LXX et quasi ab Aquila et Symmacho segregatus, in Hexaplis locum habebat; quia illi Hebraicum, hic LXX Interpretes sequi solebat. Symmachus itaque Hebræum quidem sequitur ut Aquila: sed ita ut hic litteram nimia sæpe religione exprimeret studeat; ille vero ita Hebraicis hæreat, ut elegantiae et perspicuitatis rationem habere videatur.

VI. *Ejus editio a veteribus admodum laudata.*

Hanc styli elegantiam et claritatem passim laudant Hieronymus, Eusebius alique; quorum prior ejus interpretationes frequenter admiratur et laudibus extollit, ut *Comment. in psalm. xxi, v. 31, σαφέστερον δὲ Σύμμαχος, clarius Symmachus*, ut et sæpe alibi; et versu sequenti, *σφόδρα θαυμαστῶς δὲ Σύμμαχος, admodum mirabiliter Symmachus*; et *psalm. xlvi, 10, οὕτως ἠρμήνευσε θαυμαστῶς δὲ Σύμμαχος, ita mirabiliter interpretatus est Symmachus*. Hieronymus vero de Symmacho loquens frequenter dicit, eum apertius et manifestius interpretatum esse. Et *Commentario in Amos iii, 11*, ait Symmachum non solere verborum *κακοζήλιαν*, sed intelligentiæ ordinem sequi.

VII. *Theodoro Heracleotæ non ita probatur.*

Verum, ut variant opiniones, Theodorus Heracleotes, vir ingenii perspicacitate quam fidei integritate nobilior, in fragmento quod infra edemus, animadvertit, Symmachum, dum nimis perspicuitati studet, a vero Hebraici sensu non infrequenter aberrasse. Nam cum omnia, etiam difficillima, clare reddere satageret, plerumque evenit ut eas voces

A et loquendi rationes deligeret, quæ majorem quidem perspicuitatem præferrent, sed ad Hebraicum non ita quadrarent. Ad hæc autem, similitudines, quibus abundat Hebraica lingua, Symmachus sæpe in versione sua non expressit; sicque dictorum vim et emphasis enervavit, ut cum, verbi causa, illud *psalm. lxxvii, 31, עָדָה אֲבוֹרִים*, a LXX Interpretibus sic expressum, ἡ συναγωγὴ τῶν ταύρων, *congregatio taurorum*, Symmachus, *συνόδῳ παμμεγεθῶν, congregationi prægrandium*, vertit, ut clarius rem exprimeret: et sic similitudinem illam abstulit, quæ cum quamdam ἐνέργειαν orationi inderet, nihil tamen sensui officiebat. Hæc Theodorus Heracleotes, qui aliud simileque exemplum ex eodem psalmo, *ᾠ. 34, ubi illa verba לָרֶכֶב בְּשָׁמַיִם* B *לְרֶכֶב שָׁמַיִם* LXX vertunt, τῷ ἐπιθεθηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολὰς, *qui ascendit super cælum cæli ad orientem*; Symmachus vero, τῷ ἐποχουμένῳ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ πρώτης, *qui vehitur super cælum cæli ex prima*.

Quod ad primum autem exemplum attinet, non dubito multos fore qui Symmachi partes suscipiant: nam *אֲבוֹרִים* sæpe *ισχυρὸς fortis* vel *δυνάστης potens* etiam a LXX Interpretibus vertitur; rarius, *ταῦρος, taurus*: hoc autem loco Hieronymus *fortium* interpretatur, Aquilam forte secutus, uti solet in Psalmis. Quod ad secundum vero exemplum, fateor mihi etiam, perinde atque Theodoro, accuratorem videri τῶν O, quam Symmachi, interpretationem. Verum non desunt alia exempla ex quibus arguatur Symmachum, dum perspicuitati et elegantiae studet, a vero Scripturæ scopo aberrasse.

Attamen vero dici potest Symmachum optimi interpretis munere functum esse: etsi enim, dum claram exprimere sententiam nititur, a vero sensu nonnunquam deflectat, quid mirum, in re maxime tam ardua? Quis adeo lynceus, in tanta seriei peregrinitate, tanta obscuritate verborum, quantam innumeris in locis præfert Hebraicus textus, ut omnia semper accurate et sine sphalmate possit interpretari? Id certe humanæ non esse facultatis videtur. Cæterum Symmachus ideo fortasse liberio-rem elegantio-remque interpretandi morem sectatus est, quia videbat Aquilam, propter nimiam ἀκριβείαν et religionem, ipso Hebraico textu sæpe obscuriorem esse.

CAPUT SEPTIMUM.

De Theodotionis editione.

I. Quis fuerit Theodotio. II. De ratione interpretandi quæ usus est. III. Cæteris interpretibus inductior habetur.

I. *Quis fuerit Theodotio.*

Theodotio, Sinope in Ponto oriundus, Marcionita erat, ut ait Epiphanius; sed cum hæresi suæ ignota nobis de causa succenseret ad Judæos confugit, circumcisisque est. Postquam vero Hebraicam linguam edidicisset, interpretationem et ipse suam ag-

gressus est. Hæc Epiphanius. Alii vero, nempe Eusebius et Hieronymus, aiunt Ebionitam fuisse; sive ex Judæis ad Ebionitas confugerit, sive, quia Ebionitæ pro Judæis habebantur et circumcidebantur, ad Judæos confugisse crediderit Epiphanius, quia ad Ebionitas se receperat. Hieronymus tamen, qui

eum alibi Ebionitam appellat, Præfatone in *Comment. Danielis*, rem in dubio relinquere videtur, cum ait : *Sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui atique post adventum Christi incredulus fuit, licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judæus est.* Ille vero non semel a Græcis, qui in Scripturam commentaria ediderunt, Θεόδοτος, Theodotus etiam vocatur, ut videas psal. LXXIII in notis, et psal. LXV, sive id librarii mendo acciderit, sive utraque terminatio in ejus nomine admissa fuerit, ita ut modo Θεόδοτος, modo Θεοδοτίων vocaretur; ut Ἀσκληπας etiam Ἀσκληπίδης, Ἰσχυρας, Ἰσχυριος et Ἰσχυρίων appellabantur. Illum autem incredulum fuisse, non autem Christianum Ebionitam, suadere videtur interpretatio loci illius celeberrimi in Daniele, cap. IX, 26, ubi Hebraica verba sunt פשו בשבועות שבעים ושבעה ימים, Aquila vero sic interpretatur, καὶ μετὰ τὰς ἑπτὰ ἑβδομάδας, καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται ελιειμμένος, et post septem hebdomadas et sexaginta duas, exterminabitur unctus. Symmachus, Ebionita Christianus, καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας ἑπτὰ καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐκκοπήσεται Χριστός, et post hebdomadas septem et sexaginta duas excindetur Christus. At Theodotio insignem illam de Christo prophetiam interpretatione sua quantum potuit labefactavit, et Judæorum more interpretatus est his verbis, καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται χρισμα, et post hebdomadas sexaginta duas exterminabitur unctio, ubi Christi et uncti et Messiae mentionem sustulit, licet פשו clare in Hebraico exprimat. At Ebionitæ, etsi Jesum non crederent esse Deum, ipsum tamen pro Christo atque Messia habebant : quæ res suspicionem maximam inducit ipsum non Ebionitam, sed vere incredulum et Judæum fuisse.

II. De ratione interpretandi qua usus est.

Theodotio, ut jam probavimus, post Aquilam et ante Symmachum interpretationem suam, impetrante Commodo, in lucem emisit : et in vertendi modo a LXX Interpretibus minus quam alii deflexit; imo etiam LXX sæpissime secutus est : quæ causa fuit, ut cum LXX deficerent, quod frequenter accidit, præsertim in libris Josue, Judicum, Regum, Job, Jeremiæ et Ezechielis, defectus hujusmodi ex Theodotione, qui styli et orationis genere similior LXX Interpretibus erat, supplerentur, asteriscis initio semper a latereque positus, donec adjectitia illa absolverentur. In libro autem Danielis, quia in LXX Interpretibus tota series præpostere posita erat, licet ei medicam admovere manum tentaverit Origenes, illa tamen editione remota, Theodotionem ejus loco substituit Ecclesia : unde factum est ut Theodotionis editio in Daniele hodieque sola in Ecclesiis Græcis legatur, et editio τῶν Ο' paulatim interierit. Alia item minora addita:menta, quæ præmissis asteriscis editioni τῶν Ο' inseruit Origenes, ut plurimum ex Theodotione, ob memoratam styli affinitatem, mutuatus est; non

A infrequenter tamen ex Aquila, rarius ex Symmacho, desumpsit.

Licet autem Theodotio LXX Interpretum vestigio fere semper hæreat, non parem tamen ubique et in omnibus Scripturæ libris interpretandi rationem sectatus est : Aquilæ enim non raro interpretationem adoptat, ut in decursu hujus operis videbis, quando notatur A., Θ., atque etiam ubi A., Σ., Θ. Etsi enim Theodotio Symmachum ætate præcedat, posterior tamen ob causam initio memoratam locatur. Itaque ubi A., Σ., Θ., præmittitur, intelligas oportet Symmachum, ubi Aquilam et Theodotionem in vertendo convenire vidit, eosdem in editione sua sæpe secutum esse.

III. Cæteris interpretibus indoctor habetur.

B Non infrequenter etiam Theodotio peculiarem sibi, ab aliisque omnibus diversam interpretationem adornat : in iisque locis longe minore quam Aquila vel Symmachus, Hebraicæ linguæ peritia instructus deprehenditur. Nam præter alia minus docti interpretis signa, quæ erudito lectori exploranda remittimus, persæpe ille verba Hebraica, quorum interpretatio non ita difficilis erat, ut vertendi molestiam declinaret, Græcis litteris expressit, exempli causa Levit. VII, 18, פְּנֵל הַבָּרֶזֶל, ipse vertit φεγγώλ ἐσται, vel, ut alius codex habet, φεγγούλ ἐσται, phengul erit, ubi Aquila et Symmachus, ἄβδελτον abjiciendum, LXX, μiasma, inquinatio, Symmachus alibi ἀργόν, inutile, alii, fetidum, vel corruptum vel abominatio, interpretantur. Et Levit. XII, 6, חַפְּסָה Theodotio, μασφάα, ubi Aquila, ἐξανάδοσις, eruptio, Symmachus, ἐκδρασμα, ebullitio, vel ejectamentum; alibi vero ἔκφυμα, pustula; Vulgata, scabies : ejusdem etiam puto esse eodem capite, σῆθ positum pro פֶּאשׁ, quod est, tumor vel cicatrix. Et Levit. XVIII, 23, תְּבֵלָה Theodotio θάβελ, Thabel, Aquila vero, ἀπαρημένον, prohibitum, Symmachus ἀρρήτον, infandum, Vulgata, scelus. Et Deut. XXI, 9, חֲלָמָה Theodotio vertit κώλυμα, impedimentum, quia hæc vox Græca Hebraicam pene lectionem refert, magisque respexisse videtur Theodotio ad soni affinitatem quam ad significationem, Aquila vero ἀνομοιογενές, id est genere dissimile; alii mistum vel misturam interpretantur. D Et Hesaiæ LXIV, 6, דִּמְעָה Theodotio vertit, Ἐδδίμ, Eddim, ubi Aquila μαρτυριῶν, testimoniorum, Symmachus, χουσοῶν, parientium, Vulgata, menstruatæ, alii, centonum. Dicit fortasse quispiam Theodotionem has voces perraras, et quas alii interpretes, nempe LXX et Aquila, quasi divinando transtulisse videbantur, consulto ἀνεργησέτους prætermisisse, quia earum significationem priscis illis perinde atque sibi, ignotam esse putabat : poterat enim ex aliis mutuari, si bene translata ab eis putavisset. Præterea multa verba fuissæ, quorum licet significatio non ignoraretur, ex usu tamen Judæorum ἀνεργησέτους remanebant, et litteris solum Græcis, ut Hebraice sonabant, exprimebantur; cujus rei exempla multa in LXX Inter-

pretibus occurrunt. Hæc objectio non verisimilitudine caret : at etsi aliquando in quibusdam ex allatis locis et in aliis bene multis quæ consulto

A prætermisimus, valere possit, in aliquot tamen exemplis Theodotionis vel indiligentiam vel imperitiam vix excusare possumus.

CAPUT OCTAVUM.

De reliquis editionibus.

I. Quinta, Sexta, Septima editiones, quondam factæ sint. II. Quondam repertæ fuerint. III. De Quinta editione. IV. De Sexta. V. De Septima. VI. De Vulgatæ editionis Latine præstantia.

I. Quinta, Sexta, Septima editiones quondam factæ sint.

Quo tempore Quinta, Sexta, et Septima editiones emissæ fuerint ; an alia aliam ætate longe præcedat, quæ prior, quæ posterior concinnata fuerit, quibus auctoribus singulæ ; hæc, inquam, omnia æque ignota sunt, nec potest iis de rebus vel conjectando quidpiam proferri. Perindeque ignoratur an Aquilæ, Theodotionis et Symmachi editionibus illæ vel antiquiores sint, vel ætate posteriores. Si tamen Quinta, quæ anno Caracallæ septimo in doliis reperta est, et Sexta quæ tempore Alexandri Severi in doliis pariter deprehensa fuit ; si ambæ, inquam, illæ in doliis hujusmodi diu latuerint, Theodotionis sane et Symmachi editiones, quæ paulo ante emissæ fuerant, ætate præcesserint. Sane verisimile videtur, vel ex ipso narrandi modo, editiones illas, quæ casu in doliis latentes deprehensæ sunt, non nuperrime occultatas fuisse, sed non paucis latuisse annis. Ex hac porro editionum collectione animadvertas, illo ævo multos fuisse, qui Hebraicis libris sacræ Scripturæ Græce vertendis insudarent : nam præter LXX Interpretes, sex alias editiones nactus est Origenes, qui fortasse non omnes quæ ante prodierant, reperire potuit.

II. Quondam repertæ fuerint.

Quintam editionem repertam fuisse Hierichunte in doliis, ἐν κίθους, referebat Origenes, teste Eusebio, *Hist. eccl.* lib. vi, cap. 16, et quidem, ut narrat Epiphanius, anno Caracallæ septimo. Sexta pariter editio in doliis inventa fuit Nicopoli ad Actium, tempore Alexandri Severi. Septimam item editionem nactum Origenem in Hexaplis posuisse narrat Eusebius lib. vi, cap. 16 : Ἐν γὰρ μὴν τοῖς Ἑξάπλοις τῶν Ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισημοὺς τέσσαρας ἐκδόσεις, οὐ μόνον Πέμπτην, ἀλλὰ καὶ Ἑκτην καὶ Ἑβδομὴν παραθεῖς ἐρμηνείαν. Id est : *Utique in Hexaplis Psalmorum post insignes illas quatuor editiones, ubi non solum Quintam, sed etiam Sextam et Septimam editionem apposuit, etc.* Hæc in transcurso narrans Eusebius, in Psalmis tantum Septimam editionem fuisse memorat. Sed ipso teste Eusebio, in minoribus etiam prophetis habebatur, locum enim Septimæ ex Habacuc cap. ii ipse profert in *Demonstratione evangelica* ; utrum in aliis etiam libris fuerit jam capite primo Præliminarium expensum fuit. Eusebio accinit Hieronymus *De scripturis ecclesiasticis* : Præterea, inquit, Quintam

et Sextam et Septimam editionem, quas etiam nos de ejus bibliotheca habemus, miro labore reperit (Origenes) et cum cæteris editionibus comparavit. Igitur ex Eusebii et Hieronymi testimoniis, quibus non licet refragari, certum est Septimam etiam editionem in quibusdam Scripturæ libris ab ipso Origene positam fuisse. Id certe ignorare non potuit Eusebius, qui ipsum Origenis autographum, una cum Pamphilo martyre, tractavit, correxit scholiisque illustravit. Attamen Septimam nusquam memorat Epiphanius, qui ut in aliis minus accurati scriptoris conspicua signa dedit, hoc item indiligerter tractasse existimandus est. Sed, quod mirum videatur, auctor *Synopseos* inter Athanasiana opera cuse, de Septima editione ita loquitur : *Septima et postrema interpretatio sancti Luciani magni ascetæ et martyris est, qui et ipse cum in prædictas editiones cum Hebraicis conjunctas incidisset, et diligenter quæ vel deerant, vel superflua erant, inspexisset, ac suis quibusque Scripturarum locis correxisset, versionem hanc Christianis fratribus edidit, quæ interpretatio, sive ipsius manu descriptus liber, post ejus certamen et martyrium quod sub Diocletiano et Maximiano tyrannis sustinuit, repertus est Nicomediæ sub Constantino Magno imperatore apud Judæos, in pariete turræ calce circumlito, in quo custodiæ gratia positus fuerat.* Sic ille decantatam illam Luciani martyris editionem cum Septima Hexapli confudit, exque duabus unam fecit. Quod commentum Eusebii atque Hieronymi testimoniis exploditur, quorum prior, Luciano martyri æqualis, in ipso autographo vidit Septimam ab Origene ante annos plus quinquaginta in Hexaplis positam. Ad hæc vero auctoris *Synopseos* narratio respicitur ex ipsius Septimæ fragmentis, quæ, ut testificabantur Eusebius et Hieronymus, in paucis Scripturæ libris aderat : contra vero Luciani editio totam Scripturam complectebatur ; nihilque aliud erat quam interpretatio τῶν Ὁ, plurimis in locis ab eodem sancto martyre emendata, quæ multis post concinnata Hexapla annis prodierat. Hinc vero corrigendus Brianus Waltonus, qui ab auctore *Synopseos* deceptus, opinatur Septimam eandem esse quam Luciani martyris editionem. Prolegom. ix, num. 20.

III. De Quinta editione.

Christianusne, an Judæus, Samaritanusve fuerit qui editionem Quintam adornavit, nec ex veterum

testimonio, nec ex ejus interpretatione colligi posse videtur: quisquis vero fuerit, multo liberiore quam Symmachus interpretandi genere usus est, ita ut paraphrasten quandoque sapiat, ut videre præsertim est in duodecim prophetis minoribus, ubi frequentiora ejusdem fragmenta habentur. Sic Osee vi, 2, vocem עֲשׂוּבִי, quam cæteri, *curabit nos*, vel *alligabit nos*, interpretantur, ipse vertit, ὑγιαίς ἀποδέξαι, *sanos exhibebit*. Et Osee vii, 14, hæc Hebraica verba בִּי יִסְדּוּ יַחְדָּו יִתְחַדְּדוּ יִתְחַדְּדוּ יִתְחַדְּדוּ, quorum sensus est, *super triticum et vinum congregati sunt, recesserunt a me*, ipse vertit, ὑπὸ τρυφῆς καὶ κλησμονῆς σίτου καὶ οἴνου ἀπέστησάν μου, id est, *a voluptate et abundantia tritici et vini defecerunt a me*. Sic ille fere semper liberam nec litteræ astrictam interpretationem effert, ita tamen ut a vera Scripturæ mente non recedat: quæ causa fuit ut Vulgatus interpres in his prophetarum libris non infrequenter ipsum sequi videatur.

IV. De Sexta.

Sextam vero editionem a Christiano viro concinnatam fuisse vel ex hoc uno ejus fragmento liquidum est, Habacuc iii, 13, ubi illud Hebraicum: קָרַבְתָּא עֲשׂוּבִי כְּעֵשׂוּבִי כְּעֵשׂוּבִי sic interpretatur ipse, Ἐξήλας τοῦ οὐρανοῦ τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦ τοῦ Χριστοῦ σου. *Egressus es ad salvandum populum tuum per Jesum Christum tuum*. Cujus versiculi Græca ex manuscriptis eruuntur; Latina ex Hieronymo, qui addit Sextam editionem prodere manifestissime sacramentum. Hic autem interpres, perinde atque præcedens, paraphrasi gaudebat, ut in loco jam allato deprehenditur, licet nihil ibi efferat nisi mentem Hebraicæ Scripturæ. Verum in altero ejus loco longe majorem exspatiandi licentiam animadvertas. Psalm. xxxvi, 35, Hebræa sic habent: נָעַר כְּתֹרֶם הַיַּעֲרֵב עֵינָי עָלֶיךָ וְשֵׁרֵר אֶת־יָדַי, id est, *vidi impium terrificum diffundentem se sicut laurus viridis*, sive, ut Hieronymus habet, *sicut indigenam virentem*, ubi Vulgata, *vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedros Libani*; Sexta vero sic: Ἐίδον ἀπεθῆ καὶ ἀναδῆ ἀντιποιούμενον ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα, Εἰμὶ ὡς αὐτοχθῶν περιπατῶν ἐν δικαιοσύνη. Id est: *Vidi impium et impudentem sibi vindicantem in duritia, et dicentem: Sum sicut indigena ambulans in justitia*: quæ sæpe paraphrasin non modo sapiunt, sed etiam superare videntur.

V. De Septima.

Septima editio Christianine an Judæi interpretis sit ex uno Habacuci cantico dijudicari potest; si tamen Septimæ sit interpretatio cantici totius, ibidem editioni τῶν Ὑ subjuncta, quod sane plus quam verisimile arbitror. In nota quippe codicis Barberini, ubi ea integra describitur, adnotatur eam versionem nec Aquilæ, nec Symmachii, nec Theodotionis esse, disquirendumque num ad Quintam vel ad Sextam editionem pertineat. Cum ergo aliunde etiam, nomen ex fragmentis quæ supersunt, certum exploratumque sit, nullius eorum esse qui supra memorantur, sequitur haud dubie esse Se-

ptimæ, quæ in Habacuc propheta suo ordine posita erat, ut liquet ex ejus fragmento cap. ii, 4, et ex nota Hieronymi ibidem §. 11. Hic autem interpres locum supra allatum §. 13, quem Hieronymus queritur a Symmacho et Theodotione Ebionæo more versum fuisse hoc pacto, *egressus es ut salvares populum tuum, ut salvares Christum tuum*, Judaico prorsus more convertit, his verbis: Ἀναφάνης ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ σου, ῥύσασθαι τοὺς ἐκλεκτούς σου. *Apparuit super salute populi tui, ad liberandum electos tuos*, ubi nomen Christi in Hebraico expressum קָרַבְתָּא in electos vertitur: quod sane vir Christianus non fecerit. Ex hoc item capite deprehenditur hunc interpretem admodum παραφραστικῶς vertisse, ut quisquis videre possit.

His itaque perspectis, dicendum restat, tres illas superadditas editiones, longe liberiore interpretandi genere concinnatas fuisse, quam editionem Symmachii, qui tamen magis quam Aquila et Theodotio ab Hebraica littera deflectit.

Erit forte qui reclamet iis quæ supra diximus, nempe tres illas superadditas editiones, Quintam, Sextam et Septimam, ab Origene postas fuisse in minoribus prophetis, et hæc objiciat: In codice Barberino afferitur locus Osee cap. xi, v. 1, eodem columnarum ordine quo in Hexaplis erat, ubi tamen nec Quinta, nec Sexta, nec Septima comparant, unde sequi videtur illas editiones in prophetis minoribus non adfuisse. Reponam ego ex eodem codice Barberino, palam esse, in minoribus prophetis illas editiones cum aliis adfuisse, quandoquidem ibi multa passim loca ex tribus illis postremis editionibus afferuntur: cum autem librarius in illo Hexaplorum specimine quatuor solum editiones, nempe Aquilæ, Symmachii, τῶν Ὑ, et Theodotionis, posuit, id arbitrato suo fecit; sive quia tres illæ postremæ editiones cum prioribus concordabant, sive alia de causa. Certe in specimine illo columnam Hebraicam, Hebraicis litteris descriptam, prætermisit ille, etsi verisimile sit eam in exemplari suo adfuisse cum aliis.

VI. De Vulgatæ editionis Latine præstantia.

Jam ubi de veterum editionibus singulis, quæ in Hexaplis locum habebant, disseruimus, restat ut de Vulgata Latina nostra pauca dicamus, quam B. Hieronymus harum omnium editionum adminiculo, summo labore et accuracione concinnavit. Et si porro cum interpretaretur, Hexapla ipsa præ manibus habuerit, non ille fortuito lectiones interpretationesque quaslibet amplexabatur; sed cum delectu et consilio doctissimorum ex Hebræis eas quæ meliores et ad veram Hebraici exemplaris lectionem accommodatiores erant, Latine exprimere satagebat. Aquilam et Symmachum, interpretum omnium præstantissimos, cæteris anteferre solebat; in Psalmis autem et prophetis majoribus frequentius Aquila quam Symmacho usus esse deprehenditur; in prophetis vero minoribus non raro Quintam adhibuit editionem Aliquando etiam, missis cæteris inter-

pretibus. LXX editionem, utpote Hebraico textui propinquorem, sequebatur; nec infrequenter novam ille et a cæteris diversam interpretationem efferebat, quando scilicet, consultis Hebræorum magistris, nullam ex editis penitus quadrare animadvertibat. Pari in variis dubiisque Hebraici exemplaris lectionibus, quæ frequenter, ut supra dictum

A est, occurrebant, diligentia solertiaque usus semper est Hieronymus; qui ut optimam deligeret, non modo Scripturæ sacræ seriem, sed etiam Hebræorum peritissimos adibat. Quare nihil mirum si tanto studio, tamque solerti opera emissam editionem, utpote omnium præstantissimam, Ecclesia Romana ab omnibus sequendam esse edixerit.

CAPUT NONUM.

In singulos Scripturæ libros, ut in Hexaplis erant, hic quædam adnotantur.

Operæ pretium erit hic singulos Scripturæ sacræ libros obiter percurrere, et quædam adnotare quæ tum de ipso Hexaplorum statu et ordine, tum de iis quæ nos in unoquoque libro præstitimus, observanda supersunt.

In Genesi et in Levitico, atque, ut videtur, in aliis Pentateuchi libris, præter sex iilas columnas, quibus Hexapla constituebantur, Quinta etiam editio, si fides est fragmentis quæ supersunt, suum tenebat locum; Sextam etiam adfuisse superius probatum est. Præterea interdum aderant in marginibus, ut quidem opinamur, lectiones Samaritani interpretis, atque etiam Hebræi cujusdam et Syri interpretis, de quibus fuse cap. 1. Etsi autem tantam ex manuscriptis et ex editis libris lectionum accessionem fecerimus, ut iis comparatæ illæ, quæ a Drusio collectæ sunt, paucissimæ videantur; longe majorem haud dubie facturi eramus, nisi Basilienensis codex tota pene Genesi temporum injuria mulctatus fuisset. Hunc tamen defectum abunde compensant fragmenta veterum interpretum bene multa ex Coisliniano illo perantiquo codice decerpta.

In Exodo par diligentia ab Origene adhibita fuerat. Hic perinde atque in Genesi Samaritani, Syri et Hebræi lectiones observantur. Ex Quinta editione nihil, nec inde tamen inferas non adfuisse in Exodo: nam qui tam paucas ex aliis Pentateuchi libris exhibent manuscripti codices, non mirum si nullam in Exodo attulerint. Lectiones porro interpretum, vicies saltem auctiores proferimus quam apud Drusium haberentur. In postremis capitibus, ubi ea quæ in editione τῶν Ὁ' præpostere posita erant, suo ordini restituit Origenes, non pauca ex editione illa hexapliari sic restituta, cum asteriscis et obelis proferimus ex codice Colbertino antiquissimo, cujus specimen dedimus *Palæographiæ Græcæ* lib. III, cap. 1.

In Levitico eadem observantur quæ in Exodo. Lectio Quintæ editionis habetur ad cap. II Levitici. Hic Colbertinus longe plura suppeditat quam in Exodo, ex editione τῶν Ὁ' Origeniana sive hexapliari. Lectiones autem veterum interpretum, quas magno numero proferimus, omnes pene novæ, necdum observatæ sunt.

De Numerorum libro paria dicimus. Hic tamen

nihil ex Quinta editione comparet. Aliquot in locis inserta conspiciuntur, et quidem ab ipso, ut putatur, Origene, loca illa, quæ in Samaritano textu ex Deuteronomio in Numeros translata fuerant. Quædam similiter ex editione τῶν Ὁ', Origeniana ad fidem codicis Colbertini cum asteriscis et obelis referuntur: lectionesque interpretum multæ, quarum paucissimæ observatæ fuerant a Drusio.

In libro Deuteronomii, nihil ex Origeniana illa hexapliari habetur. Cætera vero eadem fere, quæ in libro Numerorum, conspiciuntur. Veterum interpretationes, novas pene omnes, afferimus, et plures quam in aliis libris.

In libro Josue eadem præstitit Origenes, quæ in toto Pentateucho. Editionem tamen Quintam ibi non adjecisse videtur. Loca plurima mutila in editione τῶν Ὁ', ex aliis interpretibus restituit, appositis asteriscis, quæ nos, ut erant in codice Basilienensi, sine asteriscis nimirum, edidimus, et non pauca ex Coisliniano codice adjecimus. Drusius vero paucissima attulerat. Quid vero causæ sit cur lectiones a nobis allatæ, cum illis quas Masius cum asteriscis edidit, persæpe non consentiant, haud difficile est intelligere. Cum enim Masius, ut ipse testificatur, ad hæc restituenda codice Syriaco sit usus, ut lectionem Græcam Syriacæ ope assequeretur, sæpe divinarit oportet. Quamobrem lectiones nostræ longe sinceriores sunt quam Masianæ.

In libro Judicum longe plura quam in libro Josue, in editione hexapliari ab Origene restituta deprehenduntur, quæ ex Theodotione ut plurimum mutuatus est Origenes. Ea vero nunc primum in lucem edimus, Drusius enim fere nihil habuit. Capite autem nono ac decimo, quædam hexapliaris τῶν Ὁ' editionis ex vetustissimo folio nostro manuscripto proferuntur.

In libro Ruth, etsi paria præstiterit Origenes, nihil pene eorum superest.

In libris Samuelis et Regum solita industria usus Origenes deprehenditur. Ibi etiam Syri lectiones non raro afferuntur. Monetur autem in fine primi, unum olim fuisse librum Samuelis, qui duos hodiernos complectebatur, nec Aquilam divisisse primum a secundo. Magnæ porro veterum interpreta-

tionum silva, quam edimus, nunc primo prodit in lucem; Drusius vero nihil pene collegerat.

In libris Paralipomenon pauca Hexaplorum fragmenta exhibemus, quia rarissima in hos Commentaria a priscis scriptoribus edita sunt: et in manuscriptis, veterum interpretum lectiones infrequenter proferuntur.

In libros Esdræ, Nehemiæ, Estheris nihil Hexaplorum superest, licet Origenes, ut existimo, in iis eandem quam in cæteris operam navaverit. Verum in codicibus qui in manus inciderunt, nihil marginalium notarum, nihil commentariorum adest.

In libro autem Job quid præstiterit Origenes, ipse declarat in Epistola ad Africanum: hujus hic verba subjicimus.

Ex Job etiam ab his verbis: *Scriptam est autem ipsum resurrecturum, cum quibus Dominus resurgit*, usque ad finem, hæc, inquam, non exstant apud Hebræos: quare nec apud Aquilam habentur; sed apud LXX et apud Theodotionem, quoad sensum eadem sunt. Innumera quoque alia invenimus in Job, tum deficientia, tum redundantia in nostris exemplaribus, si conferantur cum Judaicis. Deficientia quidem, ut cum his verbis: *Surgens mane offerebat pro illis sacrificia, secundum numerum eorum*; additur, *vitulum unum pro peccato pro animabus eorum*. Et cum his: *Venerunt angeli Dei, ut astarent coram Deo, et diabolus venit cum eis subnectitur: Circumiens terram, et perambulans in ea*. Præterea post hæc verba, *Dominus dedit, Dominus abstulit*, apud Hebræos non erant hæc, sicut Domino placuit, ita factum est.

Plura autem in nostris quam in Hebræis sunt ea quæ Jobo dixit uxor ejus ab his verbis: *Quomodo perseverabis dicendo: Manebo adhuc parvo tempore expectans spem salutis meæ,*

Ἰὼβ, τὰ ἀπὸ τοῦ Γέγραπται δὲ αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι, μὲθ' ὧν ὁ Κύριος ἀνίστησιν, ἄκρι τέλους, οὐ κεῖται παρὰ τοῖς Ἑβραίοις· διόπερ οὐδὲ παρὰ τῷ Ἀκύλᾳ, παρὰ δὲ τοῖς Ὁ καὶ Θεοδοτίῳ τὰ ἰσοδυναμοῦντα ἀλλήλοις. Καὶ ἄλλα δὲ μυρία εὐρομεν ἐν τῷ Ἰὼβ, καὶ κατ' ὀλίγον, καὶ ἐπὶ πλεον ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀντιγράφοις, ἢ ἐν τοῖς παρὰ Ἰουδαίους· κατ' ὀλίγον μὲν, ὅτε, ἀνιστάμενος τὸ πρῶτ προσέφερε περὶ αὐτῶν θυσιᾶς κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν· τὸ μὸσχον ἕνα περὶ ἁμαρτίας περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Καὶ ὅτε, ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ παρατεῆναι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ διάβολος ἦλθε μετ' αὐτῶν· τὸ περιελθὼν τὴν γῆν, καὶ ἐμπεριπατήσας ἐν αὐτῇ. Ἐτι δὲ οὐκ ἦν παρ' Ἑβραίοις μετὰ τὸ Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως καὶ ἐγένετο.

Πλείονα δὲ ἐν τοῖς ἡμετέροις παρὰ τὰ Ἑβραϊκά, ὅτε εἶπε τῷ Ἰὼβ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ, Μέχρι τίπος καρτερήσεις, λέγων· Ἰδοὺ ἀναμένω χρόνον ἐτι μικρὸν προσδεχόμενος τὴν ἐλ-

πίδα τῆς σωτηρίας μου; ἕως τοῦ, Ἰνα ἀπαύσωμαι τῶν μόχθων μου καὶ τῶν ὀδυνῶν, αἷ με τῶν συνέχουσι. Μόνον γὰρ τὰ βητὰ τῆς γυναικὸς ἀναγέγραπται, τὸ Ἄλλ' εἰπὸν τι ῥῆμα πρὸς Κύριον, καὶ τελευτά.

Πάλιν τε αὖ πλείοστα τε ἕσα διὰ μέσου ὄλου τοῦ Ἰὼβ παρ' Ἑβραίοις μὲν κεῖται, παρ' ἡμῖν δὲ οὐχί. Καὶ πολλάκις μὲν ἐπητέσσαρα ἢ τρία, εἰθ' ὅτε δὲ καὶ δεκατέσσαρα καὶ δεκαεννέα καὶ δεκαεξί. Καὶ τί με δεῖ καταλέγειν, ἢ μετὰ πολλοῦ καμάτου ἀνελεξάμεθα, ὑπὲρ τοῦ μὴ λαμβάνειν ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῶν παρὰ Ἰουδαίους καὶ ἡμῖν ἀντιγράφων;

In libro igitur Job, præter solitam sex columnarum operam, Origenes in editione τῶν Ὁ plurima mutila ex Theodotione; et aliquando ex aliis editionibus, asteriscis præpositis restauravit, et hiatus magnos resarcivit, ut ipse supra memorat. Septingentos vel octingentos versiculos ab Origene prædicto modo in locis ubi deerant repositos fuisse testatur Hieronymus, qui librum Job sic restitutum Latine transtulit, ut habetur primo tomo editionis Joannis Martianæi nostri. Hæc supplementa ex codice quodam Colbertino, et ex editione Hieronymi mutuamur. Præterea lectiones veterum interpretum longe auctiores et emendatiores damus, quam Drusius ediderat. Hic frequentes afferuntur lectiones, hæc prævia nota Ὁ Ἑβραῖος, qua de re actum est capite primo.

In libro Psalmorum, præter sex solitas columnas, tres alias superaddidit Origenes, quæ Quintam, Sextam et Septimam editionem exhibebant: quarum omnium lectiones multis partibus auctiores dedimus quam Drusius ediderat.

In Proverbiis solitum sex columnarum opus edidit Origenes. Multas vero earum lectiones ex editione Romana protulit Drusius, quibus nos aliquot adjecimus, et non paucas emendavimus.

In Ecclesiaste paria præstitit Hexaplorum auctor. Ibi vero lectiones bene multas Drusianis adjecimus.

In Canticis item, præter Hexapla, duæ saltem columnæ adjectæ fuerant, nempe Quintæ et Sextæ: an Septima item editio adfuerit, incertum; Quintam vero et Sextam adfuisse probant earumdem loca quæ supersunt. Hieronymus tamen Præfatione in

usque ad hæc verba, *ut requiescam ab ærumnis meis, et a doloribus quæ me nunc detinent*. Nam (in Hebraico) hæc tantum verba uxoris ejus scripta sunt: *Sed dic verbum contra Dominum, et morere.*

Rursum plurima in medio toto libro Job apud Hebræos reperiuntur, quæ in exemplaribus nostris desiderantur; sæpius quidem (versiculi) quatuor vel tres; interdum vero quatuordecim, novemdecim, vel sexdecim. Et quid me oportet hic enumerare, quæ multo labore collegimus, ne nos lateret discrimen quod Judaica inter et nostra exemplaria intercedit?

Canticum, Quintam solum editionem memorat, atque ita loquitur: *Origenes cum in cæteris libris omnes vicerit, in Cantica canticorum ipse se vicit. Nam decem voluminibus explicitis, quæ ad viginti usque versuum millia pene perveniunt; primum LXX Interpretes, deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, quam in Actio littore invenisse se scribit, etc.* De Sexta vero editione, quæ tamen in Canticis Hexaplis erat, ne verbum quidem Hieronymus; sive illam editionem neglexerit Origenes in Commentariis suis, sive illam Hieronymus prætermiserit: quod verisimilius est; nam ut jam sæpe vidimus, ex silentio hujusmodi, nihil potest concludi. In Canticis vero præter Drusianas, alias bene multas adjecimus veterum interpretum lectiones.

In Hesaiâ præter Hexaplaris opus, non pauca Syri lectiones observabantur. Ibi vero interpretationes Aquilæ, Symmachi et Theodotionis longe auctiores damus quam apud Drusium habeantur.

In Jeremia præter illam sex columnarum operam, multa ex Theodotione cum asteriscis restituit Origenes, quæ LXX Interpretes consulto prætermiserant, ut ait sæpissime Hieronymus *Commentario in Jeremiam*. Ibi multa cum asteriscis addita sunt, multæque transpositiones erant, ut ait Origenes epist. ad Africanum: *Πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἐν τῷ Ἱερεμίᾳ κατενοήσαμεν, ἐν ᾧ καὶ πολλὴν μετάθεσιν καὶ ἐναλλαγὴν τῆς λέξεως τῶν προφητευομένων εὗρομεν.* Id est: *Similia multa deprehendimus quoque in Jeremia, in quo frequentes transpositiones et permutationes vaticiniorum invenimus.* Horum omnium peramplam collectionem opè manuscriptorum fecimus: Drusius paucissima affert.

In Threnis Jeremiæ solius Symmachi editionem cum LXX posuit Origenes, ut ipse in quadam nota testificatur. Cur autem hic non solitam operam præstiterit, sed Aquilam et Theodotionem omiserit, conjectando solum dicere possumus: quia nimirum videbat LXX Interpretes non deficere pro more suo, sed cum Aquila et Theodotione convenire, asteriscos rarissimos posuit, imo neque editiones illas ad quarum fidem quæ deficiebant cum asteriscis supplebat, quæ redundabant obelo notare solebat, e regione locavit. Hic autem longe plures Symmachi lectiones damus, quam Drusius attulerat.

In Ezechiele pro more Hexapla concinnavit Origenes, ac præterea quamplurima, quæ in τοῖς Ὁ deficiebant, ex Theodotione, præmissis asteriscis, restituit. Horum porro tot tantaque ex mss. collegimus, ut iis comparata, ea quæ Drusius edidit nihil pene esse videantur.

Quid in Daniele præstitit Origenes docet Hieronymus Præfatione in Daniele: *Lectorem admono, inquit, Daniele non juxta LXX Interpretes, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui utique post adventum Christi incredulus fuit: licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judæus est. Sed*

*et Origenes de Theodotionis opere in editione Vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quæ addita sunt; et rursus quosdam versus obelis prænotavit, superflua quæque designans. Cumque omnes Christi Ecclesiæ, tam Græcorum quam Latinorum, Syrorumque et Ægyptiorum, hanc sub asteriscis et obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui haberi nostros quod Græci in Aquilæ et Theodotionis ac Symmachi editionibus lectitant. Et si illi in tantis divitiis doctrinarum non contemnunt studia hominum Judæorum, cur Latina paupertas despiciat hominem Christianum? Cujus si opus displiceat, certe voluntas recipienda est. Hoc autem loco Hieronymus prima fronte sibi ipsi repugnare videtur. Postquam enim dixerat, Daniele non juxta LXX, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, statim subjicit omnes Christi Ecclesias, tam Græcorum quam Latinorum, Syrorumque et Ægyptiorum, editionem Vulgatam legere, scilicet τῶν Ὁ, quæ ab Origene ex editione Theodotionis aucta et emendata fuerat cum asteriscis et obelis. In eo autem sita est difficultas, quod cum ait Ecclesias legere Theodotionis editionem, et postea eandem legere editionem τῶν Ὁ hexaplarum, indicare videatur utramque editionem in publicis Ecclesiæ conventibus legi quod utique vix credi possit: neque enim verisimile est duas ejusdem prophetæ editiones indiscriminatim in omnibus Ecclesiis lectas fuisse. Certum quidem est Ecclesiam Græcam Theodotionis editionem solam legisse, ut ait postea Hieronymus *Commentario in Daniele*, cap. iv, v. 5: *Exceptis LXX translatoribus, qui hæc omnia nescio qua ratione præterierunt, tres reliqui, collegam interpretati sunt. Unde judicio magistrorum Ecclesiæ editio eorum in hoc volumine repudiata est, et Theodotionis vulgo legitur, quæ et Hebræo, et cæteris translatoribus congruit.* SS. quoque Patres Græci, Chrysostomus, Theodoretus et alii, solam Theodotionis editionem semper afferunt: unde accidit ut LXX interpretum editio Danielis, tam κοινή illa quam hexaplaris ab Origene emendata, prorsus interiret, exceptis quibusdam laciniis quæ infra in collectione nostra observantur. Cum ait igitur Hieronymus editionem hexaplarum in omnibus Ecclesiis etiam Græcorum legi, intelligas oportet eam præ manibus omnium habitam et privatim lectam fuisse, non autem in publicis conventibus, ubi Theodotionis editio una legebatur, saltem apud Græcos. De differentia porro Hebraicorum exemplarium ab editione τῶν Ὁ et Theodotionis, hæc habet Origenes epist. ad Africanum.*

Ἰσθι τοίνυν πρὸς ταῦτα, τί χρὴ ἡμᾶς πράττειν οὐ περὶ τῶν κατὰ Σωσάνναν μόνον, ἐν μὲν τῷ καθ' Ἑλληνικῶν Ἐλληνικῶν φερομένων ἐν πάσῃ Ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ, παρὰ δὲ Ἑβραίοις μὴ καί-

Scias itaque ad hæc, quid nobis agendum sit non solum in iis quæ de Susanna, in Græco Græcorum exemplari per totam Christi Ecclesiam circumferentur, quæ tamen apud Hebræos non

μένων· οὐδὲ περὶ τῶν, ὡς ἐφασκες, ἄλλων δύο περικοπῶν, τῶν ἐπὶ τέλει τοῦ βιβλίου περὶ τε τῶν κατὰ τὸν Βῆλ καὶ τὸν δράκοντα ἀναγεγραμμένων, οὐδ' αὐτῶν ἐν τῷ Δανιὴλ τῶν Ἑβραίων γεγραμμένων· ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλων μυρίων, ἃ κατὰ τὴν μετριότητα ἡμῶν τοῖς Ἑβραίοις συγκρίναντες ἀντιγράφους τὰ ἡμέτερα, πολλοῦ εὐρομεν. Ἐν μὲν γὰρ αὐτῷ τῷ Δανιὴλ περὶ τῆς καμίνου τῆς καιομένης τὸ *πεπεδημένοι* εὐρομεν· ἐν δὲ τοῖς ἡμετέροις ἀντιγράφοις περισεύοντα παρὰ τὰ ἐν τοῖς Ἑβραίοις ἐπιρροὺς ὀλίγα· ὧν ἀρχὴ κατὰ μὲν τινα τῶν φερομένων ἐν ταῖς Ἑκκλησιαίαις ἦν οὕτως· Προσηύξατο *Azarias, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Misael, καὶ Ἰμνησαὴλ τὸν Κύριον*, ἕως τοῦ· *Εὐλογεῖτε πάντες οἱ σεβόμενοι Κύριον τὸν Θεὸν τῶν θεῶν ὕμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀποῦσαι τὸν βασιλέα ὑμνούντων αὐτῶν, καὶ ἐθεώρῃ αὐτοὺς ζῶντας. Κατὰ δὲ ἕτερα· *Καὶ περιεπάτουν ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ὑμνούντες τὸν Θεόν, καὶ εὐλογοῦντες τὸν Κύριον*, ἕως τοῦ· *Εὐλογεῖτε πάντες οἱ**

exstant : nec solum de A aliis duabus sectionibus, ut dicis, quæ in fine libri sunt descriptæ, nempe de Belo et de dracone : quæ pariter in Hebraico Danielis textu non scriptæ sunt ; sed et de aliis innumeris quæ pro modulo nostro, dum exemplaribus Hebræis compararemus nostra, pluribus in locis invenimus. Nam in ipso Daniele, ubi de camino ardente, illud, *com-* **B** *pedibus vincti*, invenimus ; sed in nostris exemplaribus, præter ea quæ in Hebraicis sunt, abundant versus non pauci, quorum initium, secundum quædam, quæ in Ecclesiis sunt, exemplaria, sic habebat : *Pre-* **C** *catus est Ananias, et Azarias, et Misael, et laudaverunt Dominum*, usque ad illud : *Benedicite omnes colentes Do-* **D** *minum Deum deorum : laudate et confitemini, quoniam in sæculum misericordia ejus, et in sæculum sæculorum. Et factum est cum audiret rex illos laudantes, et videret eos viventes. At secundum alia exemplaria : Et ambulabant in medio flammæ, laudantes Deum, et benedicentes Dominum*, usque ad illud : *Benedicite omnes colentes Dominum Deum deo-*

σεβόμενοι τὸν Κύριον τὸν Θεὸν τῶν θεῶν. Ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι εἰς πάντα τοὺς αἰῶνας τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Συνῆπτο δὲ ἐν τοῖς Ἑβραίοις τὸ· *Καὶ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι οἱ τρεῖς Σεδράχ, Μισάχ, Ἀβδενεγῶ, ἔπεσον εἰς πεδημένοι τὸ τε· Ὁ βασιλεὺς ὁ Ναβυχοδονόσορ ἐθαύμασε, καὶ ἀρέστη ἐν σπουδῇ, καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε τοῖς μισιστάσιν αὐτοῦ. Οὕτω γὰρ Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν εἰπῶν, φιλοτιμότερον πεπιστευμένος παρὰ Ἰουδαίους ἠρμηνευκέναι τὴν Γραφήν, ᾧ μάλιστα εἰώθασιν οἱ ἀγροῦντες τὴν Ἑβραίων διάλεκτον χρῆσθαι, ὡς πάντων μᾶλλον ἐπιτετευγμένῳ. Τὰ δὲ παρ' ἡμῖν ἀντιγραφα, ὧν καὶ τὰς λέξεις ἐξεθέμην· τὸ μὲν ἦν κατὰ τοὺς Ὁ· τὸ δὲ ἕτερον κατὰ Θεοδοτίονα· καὶ ὡσερ παρ' ἀμφοτέροις ἔκειτο τὸ περὶ τὴν Σωσάνναν, ὡς σὺ φῆς, πλάσμα, καὶ αἱ τελευταῖαι ἐν τῷ Δανιὴλ περικοπαί, οὕτω καὶ ταῦτα ἐν ἑπεσιν, ὡς στοχασμῷ εἰπεῖν, τυγχάνοντα διακοστοῖς καὶ πρός.*

mini, quoniam in omnia sæcula misericordia ejus. Connectebatur autem in Hebræis hoc : *Et tres illi viri, Sedrach, Misach, Abdenego, ceciderunt in medium ignis vincti* ; et hoc etiam : *rex Nabuchodonosor miratus est, et surrexit festinanter, et respondit, dixitque magnatibus suis*. Sic enim Aquila, Hebraicæ lectioni serviens, edidit ; quem Judæi Scripturam studiosius interpretatum esse credunt : quo maxime uti solent ii qui Hebraicam dialectum ignorant, utpote qui maxime omnium sensum assecutus sit. Nostra autem exemplaria, quorum etiam voces exposui, aliud secundum Septuaginta Interpretes erat, aliud secundum Theodotionem : et sicut apud utrumque positum reperiebatur illud Sussannæ, quod dicis figmentum, ita quoque ista, versibus, ut conjectura dici potest, ducentis et amplius.

In duodecim prophetis, non modo sex columnarum opus adornavit Origenes, sed etiam tres alias editiones, Quintam, Sextam, Septimam adjecit, ut ex eorum fragmentis sparsim positis liquidum est. Ex his porro omnibus editionibus, omnia pene nova proferimus,

CAPUT DECIMUM.

De notis ad Hexapla vel Tetrapla spectantibus.

I. De notis cognitis. II. De notis incognitis. III. Probatnr, contra Brianum Waltonum notam et r' significare tres interpretes, Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

I. De notis cognitis.

In manuscriptis codicibus pervetustis qui Hexaplorum lectiones præferunt, notæ quædam occurrunt, ab iis, ut videtur, excogitatæ, qui illas lectiones interpretationesque veterum in marginibus Bi-

biliorum exscribebant ; Idque compendii causa, ne easdem voces integras sæpius repetere cogerentur. Earum porro notarum interpretationem nusquam reperimus descriptam, sed diuturna tractatione exercitationeque pene omnium explicationem asse-

cuti sumus: aliquot tamen supersunt quas interpretari frustra tentavimus. E re autem fore putavimus eas omnes hic proferre: primo positus iis quorum sensus in notitiam venit, postremo aliis quæ hæcenus ignotæ nobis sunt.

Ἑξαπλά, *Hexapla*. Hæc vox sic sine compendio semper scribitur: aliquando tamen Ἑξαπλ. per omnes casus, qui, ut plurimum, per præmissum articulum indicantur, τὰ Ἑξαπλ. τοῖς Ἑξαπλ.

Δπ. Τετραπλά, *Tetrapla*, hac persæpe nota per omnes casus significantur. Exempla non pauca vide in libro Job. Aliquando etiam solam litteram Δ significare puto Τετραπλά sed res non usque adeo explorata est. Vide quæ ea de re diximus Ezech. xvi, v. 4 et 30, in notis.

O. Οἱ Ἑβδομήκοντα, Septuaginta Interpretes.

A. Ἀκύλας, Aquila.

C. Σύμμαχος, Symmachus.

Θ. Θεοδοτίων, Theodotion.

E. Πέμπτη ἔκδοσις, Quinta editio.

Γ. Ἑκτη ἔκδοσις, Sexta editio.

Z. Ἑβδόμη ἔκδοσις, Septima editio.

Δ et Λο. Λοῖποι, Reliqui interpretes. Ubi advertendum est hanc notam apponi aliquando cum omnes alii interpretes in versione sua conveniunt, et a LXX differunt: similiterque post allatam Aquilæ, Symmachi vel Theodotionis lectionem; si reliqui interpretes pari modo cum LXX interpretentur, tunc apponitur nota Δ; nec raro etiam, cum unus omnino differt ab aliis, cæteri autem parvam exhibent vocum discrepantiam, tunc enim neglecta illa tenui lectionum varietate, unius lectio affertur, præcedente nota Δ vel λο, quod non semel experti sumus: nonnunquam etiam quando duo solum consentiunt; vel etiam cum tenue inter ipsos discrimen intervenit, una pro duobus lectio ponitur, cum nota Οἱ Λοῖποι. Interdum item οἱ Λοῖποι dicitur quando unus tantum interpres allatam versionem habet, ut exemplis sæpe probavimus in hujus operis decursu.

Οἱ Γ, Tres interpretes, scilicet Aquila, Symmachus et Theodotio. Rarissime etiam, ubi vel Aquila vel unus ex tribus, interpretationem habet a LXX diversam, et LXX cum aliis duobus conveniunt, tunc οἱ Γ significare possunt LXX et duos alios eandem lectionem habentes; quod postremum tamen exploratum adhuc non est. Brianus Waltonus putat notam οἱ Γ alios tres interpretes indicare, non Aquilam, Symm., et Theodot., sed ne probabili quidem ratione ductus, ut infra probabitur.

Οἱ Δ, Quatuor interpretes. Hæc nota aliquoties occurrit in Hesaia, ut cap. ix, v. 14, ubi ad hæc Hebraica verba, שְׁנַרְבָּאֵי, legitur apud Curterium, Οἱ Δ, αὐτός κεφαλῆ, ubi in LXX editionis Romanæ, αὐτῆ ἡ ἀρχῆ. Hic autem Οἱ Δ non dubito quin significant quatuor Græcos interpretes qui in Hexaplis erant nempe A., Σ., Ο, Θ. Altera vero lectio, αὐτῆ ἡ ἀρχῆ, erat τῆς Κοινῆς, seu Vulgatæ editionis. Nam,

ut dictum est capite 3, editio hexaplaris τῶν Ο, longe diversa erat ab illa Κοινῆ, ita ut etiam in manuscriptis τῶν Ο, editionem referentibus, in margine οἱ Ο, quasi diversam omnino interpretationem habentes a fronte variæ lectionis sæpe apponantur, nonnunquam soli, sed frequentius cum aliis interpretibus sic: Ο, Θ, vel Σ, Ο, Θ, vel Α, Σ, Ο, Θ, ubi littera Ο editionem hexaplarem τῶν Ο significat. Οἱ Δ' autem non significare Tetrapla, ut suspicatur Brianus Waltonus in Appendice, p. 123, ipse articulus probat. Nunquam enim dicitur Οἱ τετραπλοῖ, Οἱ ἑξαπλοῖ, sed τὰ Τετραπλά, τὰ Ἑξαπλά. Igitur quemadmodum οἱ Γ, οἱ Τρεῖς, id est, *Tres interpretes*, sic nota, οἱ Δ', οἱ Τέτταρες, *Quatuor interpretes* significat, et quidem, ut certum videtur, eo quo supra diximus modo.

II. Hæc littera significat πάντες, id est, omnes interpretes: qua de re nulla jam potest esse difficultas; siquidem ubi codex Basiliensis II habet, Coislinianus passim πάντες expresse refert. Joannes Curterius Præfatione in Procopium putat legendum Πάμφιλος, *Pamphilus*, nempe martyr ille qui cum Eusebio Hexaplis emendandis et illustrandis vacavit. Et quidem negare non ausim hanc litteram Pamphilo indicando nonnunquam deputari, ut Ὀρ. *Origenem* significat; sed nullum adhuc ea de re perspicuum exemplum occurrit mihi, quamobrem res in dubio versatur.

Π χω vel χ δῶ ου, sæpius vero legitur πᾶν pro Π. Hæc notæ persæpe occurrunt in lib. Judic. ad marg. cod. Basil., et aliquando sic δωρθ ου. Π. χω, quæ interdum conjunctim positæ sunt, non infrequenter etiam separantur. Earum porro interpretationem conjectando dedimus in nota ad Jud. i, 14, ita ut δῶρ significet δῶρθωσα, *emendavi*, quo pacto legitur in margine codicis RR. PP. Jesuitarum Ezech. cap. xlv, v. 12, ita ut nulla circa notam hanc difficultas superesse videatur, ου significet οὐτως, *sic*. Ubi notes δωρθ. nonnunquam poni sine subjuncto ου. perspicuum vero mihi videtur δωρθ ου. significare δῶρθωσα οὕτως, *emendavi sic*, et cap. xi, v. 34, δωρθ, ἀγαπητή, *emendavi*, ἀγαπητή, *dilecta*, quia prius legebatur μονογενής, *unigenita*. Nota vero Π significat haud dubie πάντες, *omnes interpretes*, ut ex supradictis liquidum est: χω, id est, ut prorsus existimo, χωρίς, *separatim*. Ita ut hæc notæ δῶρ ου, Π. χω, sive conjunctim, sive separatim positæ, significant *emendavi sic, omnes separatim*, id est, omnes interpretes separatim spectati sic habent. Dixi in nota Jud. cap. i, v. 14, editiones separatim vel seorsim positas, non eas significare quæ in Hexaplis positæ erant, ubi aliquot fortasse mutationes invectæ fuerant, sed eas quæ separatim in libris descriptæ erant; verum re diligentius examinata, verisimilius esse puto eas ipsas quæ in Hexaplis descriptæ erant hic indicari. Vix enim crediderem librariorum et scholiastarum qui notas, illas marginales invexerunt, præter Hexapla, ad manum etiam habuisse editiones separatas distinctasque Aquilæ,

Symmachi et Theodotionis. Vocem autem χω-
 ρίς, *separatim*, ideo apposuisse videntur ut editiones
 illas interpretum distinguerent a lectionibus eorum
 quæ in editione τῶν O' hexaplari cum asteriscis in-
 sertæ fuerant, quæ lectiones non jam separatim, sed
 conjunctim cum illa LXX Interpretum editione
 spectabantur : illud vero jam quasi pro certo et ex-
 plorato habeo. Ut ad supradictas notas redeam
 Jud. 1, v. 21, ubi in textu legitur ἐκκληρονόμησαν, in
 margine codicis Basiliensis legitur ἐξῆραν, et mox
 adjicitur πᾶν, id est, *omnes sic habent*, ἐξῆραν videli-
 cet, et sic sæpe πᾶν solum ponitur. Et v. 27, ubi in
 textu Basiliensis legitur ἐξῆρε, in marg. habetur,
 ἐκκληρονόμησε, cum subjuncta nota, παντ. χω. *πάντες*
χωρίς, qua significatur omnes interpretes separatim
 in columnis suis spectatos, ἐκκληρονόμησεν habere,
 et sic identidem eadem nota παντ. χω. ponitur. Et
 cap. 11, v. 9, in textu ejusdem codicis legitur, ἐν
 θαυμαθαρές, ubi ad marginem habetur πάντ. ου. ἐν
 θαυμαθαρές, quæ certe nihil aliud significare pos-
 sunt quam omnes sic habere ἐν θαυμαθαρές. Longe
 difficiliores explicatu sunt aliæ notæ eod. cap. v.
 13, ubi ad illud, τῷ Βαάλ, legitur hac forma.

θ. τῷ. δ. τῆ.

δ. χω. θ. ου.

Ubi prior nota haud dubie significat Theodotio-
 nem legere, τῷ Βαάλ, LXX vero τῆ Βαάλ. Nota vero
 sequens quæ sic exponitur O. χωρίς. θ' οὕτως, quid
 sibi velit non satis intelligo. Hæc vero nota passim
 repetitur : forte significat *Septuaginta separatim*, et
Theodotionem similiter. Altera nota sæpissime oc-
 currit, nempe O. θ. χω, id est LXX et Theodotio
 separatim sic habent. Et cap. 14, v. 5, ubi legitur τῆς
 Βα:θλ, in margine scriptum est :

τῆς δ δ ου

δ θ' χω

Primam vero notam sic lego O. O. οὕτως, id est
 utraque editio τῶν O', nempe Κοινή et hexaplaris
 sic habent, τῆς. Altera vero nota O. θ. χωρίς signifi-
 cat, ni fallor, LXX separatim, id est Κοινήν, et
 Theodotionem in sua columna, separatim item, sic
 habere. Aliquando sic ordinantur hujusmodi notæ,
 ut OEdipo prorsus egeant, ut cap. 14, v. 12, in textu
 Basiliensis legitur εἰς, in margine vero ἐπί et postea
 subjunguntur notæ hoc situ :

θ. χω. O. ου

δ. θ'. ἀπὸ

θ' ου.

Ut autem concludatur, hæc uno verbo dicam, nota
 δδ ου haud dubie significare videtur, διώρθωσα, *corre-
 xi*, *emendavi*, ut exemplo comprobatur, ου οὕτως sibi
 velle vix est quod dubitetur ex supradictis; πᾶν,
 id est, certissime, *πάντες*, ut exemplis frequentibus
 arguitur; χω non videtur aliud quam *χωρίς* signifi-
 care posse. Harum vero notarum usus omnes expli-
 care, donec quid clarius emergat, humanæ non videretur
 esse facultatis.

Τὸ ἔσω. Hujus notæ usus conspicuus est in codi-
 ce Coisliniano egregiæ notæ x sæculi, ubi quando

Aquila vel Symmachus, vel Theodotio cum LXX
 consonant et lectionem habent eandem quæ in tex-
 tu τῶν O' legitur, in margine scribitur A. τὸ ἔσω,
 Σ. τὸ ἔσω, id est, Aquila vel Symmachus idipsum
 habent, quod intus sive in textu legitur. Peculiari
 autem modo notatur I Reg. xxv, 31, ubi Coislin. in
 textu τῶν O', βδέλυγμός ita punctis notatum habet;
 in margine vero A. Θ. τὸ ἔσω, id est, Aquila et Theo-
 dotio habent ea quæ intus, sive in textu sunt, non
 notata punctis, nempe λυγμός. Et vere alii mss. ha-
 bent A. Θ. λυγμός, *singultus*.

Φ. Hesaia xiv, v. 6, et alibi sæpe significat Ori-
 genes, ut diximus *Palæographiæ Græcæ* p. 225.
 Joannes Curterius illam siglam expressit per litte-
 ram Φ, quod notam codicis Marchaliani, nunc RR.
 PP. Jesuitarum, non intelligeret. Nam ibi sic notata
 depingitur ut eam hic expressimus.

ἀν ἀνεπίγραφος. Hanc notam apponendam duxi-
 mus, quia Nobilius, ac post eum Drusius existima-
 runt, hic ἀνέσπερον significari, esseque nomen cu-
 jusdam interpretis vel scholiastæ, quem Anesperum
 vocant. Significat autem *Anonymus*, vel ad litteram
Anepigraphus, sive *sine auctoris epigraphe*. Vide
 Num. cap. xxix, §. 16. Ut autem scias quantam er-
 rorum silvam hæc nota sic posita pepererit, pauca
 exscribam ex adnotatione quadam nostra in codice
 Coisliniano, numero 5. Eodem in codice, qui est Ca-
 tena in Leviticum, Numeros, etc., imperitus libra-
 rius qui codicem scripsit, illam notam in antigra-
 pho suo videns, sæpissime legit 'Ανεσίου, aliquando
 'Ανέμπου, item 'Αναπέμπη, alibi 'Ανοσίου, semel
 'Αθανασίου, aliquando etiam recte ἀνεπιγράφου, semel
 item Συνεσίου. Hæc porro nota nostra asseritur
 ex collatione alterius Catenæ ejusdem bibliothecæ,
 ubi ad singula supra memorata nomina legitur ἀνεπι-
 id est, ἀνεπιγράφου.

ΔΥΝ διάλειψις, ΔΥΝ ἀνάπαυσις. Sic legitur in
 margine codicis Coisliniani Levit. xxv, 6, quæ
 respiciunt vocem שַׁבַּת, in LXX expressam Σάββατο,
Sabbata. Vix potest deprehendi an legendum sit
 ΔΥΗ, vel ΔΥΝ, sed non dubito quin legendum sit
 ΔΥΝ, et significetur δύναται. Ita ut hæc nota, quæ
 respicit vocem שַׁבַּת, sic legatur, δύναται, διάλειψις,
 δύναται, ἀνάπαυσις, id est, vox Σάββατον *valet* sive
 D *significat*, cessatio, et *significat* requies.

II. De notis incognitis.

μ ρ ρ̄. Hæc nota reperitur Job cap. xvii,
 §. 3, in codice Colbertino, num. 1952, ubi ad hos
 quatuor versiculos,

Τίς ἐστὶν οὗτος τῆ χειρὶ μου συνδαθήτω,
 Ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἐκρυψάν ἀπὸ φρονήσεως.
 Διὰ τοῦτο οὐ μὴ ἰψώσης αὐτούς.
 Τῆ μερίδι ἀναγγέλλει κακίας.

hæc adnotantur ✕ ex θ. οἱ δ', id est, *hi quatuor
 στιχοὶ seu versiculi ex Theodotione*; deinde adjici-
 tur β ρ ρ̄ α ✕ c. ✕ ✕ Hæc autem significare prorsus
 videntur *μόνος πρὸς πρῶτον*, *solus ad primum*,
 id est, primum versiculum ex Theodotione solo
 desumptum esse; deinde secundum tertium et

quartum Symmachi pariter et Theodotionis esse : A Γ quam a se invicem diversi. Dein cap. κλβ, § 9, idemque usus huiusmodi notarum alibi etiam reperitur. Hæc porro vix quidpiam difficultatis habere viderentur, si constaret semperque idem esset harum notarum usus : verum non ita res est ; nam Job xi, 25, in hæc verba, *εἴπως πληρῶσαι γαστέρα*, notatur in eodem codice θ'. ✕ β̄ ¶̄ ἀντί τοῦ ὄπωρ, quo significari quidem videtur solum Theodotionem habere εἴπως, et inde in LXX invecum fuisse ; alios autem ὄπωρ legerè ; sed nota β̄ ¶̄ quid sibi velit non ita facile est divinare. Plus etiam negotii facessit alia nota Job cap. xxi, §. 21, in hosce duos versiculos :

Ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οὐκῶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
Καὶ ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διηρέθησαν.

Ubi legitur in eodem codice ✕ ἐκ θ'. οἱ β' οὕτω τοῦ Θεοῦ ¶̄ ¶̄ ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ. Τί γὰρ χρῆζει τῆς οἰκίας αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ. Quæ omnia quasi hariolando ibi explicare conati sumus ; sed hæc ad specimem sufficiant.

Oī Γ'. χδς. Hæc nota habetur in codice RR. PP. Jesuitarum colleg. Ludovici Magni, qui codex prophetas minores et postea majores complectitur. In hanc igitur vocem, *חֲדָשׁ*, Thren. i, 8, quam LXX εἰς ἀάλον vertunt, sic notatur C. οἱ Γ'. χδς ἀνάστατον. Si stet illa lectio χδς, εἰς ἀρχαντιαν agor ; verum puto hic χδς pro χῶς legi, et hac voce significari *χωρίς*, atque ita sensus erit Symmachum, qui solus in Threnis cum LXX in Hexaplis ab Origene locatus fuerat, ut supra diximus, habere ἀνάστατον, et tres interpretes *separatim*, et extra Hexapla, nempe Aquilam et Symmachum et Theodotionem, eandem præferre lectionem.

ομῶς ξ̄ O. Hæc vel similis ipsi nota significat *ὁμοίως τοῖς Ο'*, quam cum non intelligeret Joan. Curterius, *ὁμῶς τε Ο'* fere semper legit.

III. Probatur contra Brianum Waltonum notam οἱ Γ' significare tres interpretes Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

Brianus Waltonus in *Appendice Polyglot. Anglican.*, p. 123, exemplis probare nititur οἱ Γ', quæ frequentissime in codice Marchaliano, nunc RR. PP. Jesuitarum, occurrit, non significare Aquilam, Symmachum et Theodotionem ; ejus verba referre ne gravemur :

« Oī Γ', qui toties occurrunt in margine codicis Marchaliani, non videntur fuisse Aquila, Symmachus et Theodotio, quod nonnullis visum : idque primo quia Hesaiæ x, 29, ad vocem Ἀγγαί, separatim hi omnes et distincte adducuntur, imo et diversimode interpretantes. Θ. vero signanter eo loci *κατάδομα* vertisse dicitur, quod *κατάλυμα* legendum potius, cui mox apponitur *ὁμῶς οἱ Γ'*. At vero si dicti modo interpretes iidem essent qui οἱ Γ', certe quod subjungitur *ὁμῶς οἱ Γ'* non minus nugaciter et inepte adderetur, quam si quis diceret, *Clotho, Lachesin et Atropon*, imminere stamini vitæ humanæ, quin etiam et tres *Parcas* hoc ipsum facere : fuerunt ergo alii et alii, non minus a τοῖς

ad vocem ἀνατεῖλαι, cum — sic se habet margo : οἱ Γ' ἀναγγεῖλαι, Θ. βλαστῆσαι, A. ἀναφυῆναι : nonne hæc tanta tamque distincta interpretationum varietas, varietatem arguit auctorum ? Denique cap. Lxvi, § 8, ad voces εἰ καὶ sub + margo sic habet : *ὁμῶς οἱ Γ', οἱ Ο' ἦ, ὁμῶς τε A. Θ.*, unde constat Aquilam saltem et Theodotionem non minus diversos esse a τοῖς Γ' quam οἱ Ο' sunt. (*Fortè per οἱ Γ' tres editiones, Origenis vel Eusebii Luciani, et Hesychii denotantur.*)

Hactenus Brianus Waltonus. Sed cum perspicuis ac bene multis exemplis probaverimus οἱ Γ' nihil aliud significare quam Aquilam, Symmachum et Theodotionem, dicet haud dubie eruditus lector aliam Waltoni quærendam fuisse difficultatum suarum solutionem, et frustra pugnasse doctum virum, notam οἱ Γ' alios a memoratis interpretes vel auctores significare.

Illa vero nota οἱ Γ' non in codice Marchaliano tantum occurrit, sed etiam in aliis vetustissimis codicibus, ad libros maxime Judicum, Regum, Psalmorum et Prophetarum omnium. Ex his porro libris exempla mutuabimur, quæ nihil dubii, ut arbitror, relinquant.

Jud. cap. i, 31, ubi Hebraicum habet *לְחַיִּים*, editio Romana *Δωμανά*, Coislinianus vetustissimus codex, septimi circiter sæculi, in margine habet Oī Γ' καὶ τὸ Ἑβραϊκόν, *Naaladl*. Et versu sequenti Hebr. *לְחַיִּים*, LXX *Δαλάφ*, Coislin. in margine, Oī Γ' καὶ τὸ Ἑβραϊκόν, *'Aaladl*. Quinam illi οἱ Γ' nisi Aquila, Symmachus et Theodotio ? quomodo hi tres legere potuerint has voces Hebraicas, nisi ut supra leguntur post notam οἱ Γ' ? Cur vero scholiastes ille codicis Coislin. tres illos claros interpretes omiserit, quos sæpe separatim in medium adducit, ut tres alias editiones, quæ nusquam aut separatim aut conjunctim memorantur adduceret ? Quod autem magis urget eodem cap., v. 35. Ad has voces Hebraicas *לְחַיִּים* notat Coislinianus, Oī Γ' καὶ τὸ Ἑβραϊκόν, *ἐν Αἰλιῶν καὶ ἐν Σαλαβελ* ; Basiliensis vero codex pervetustus, Oī λοιποῖ, *ἐν Αἰλιῶν καὶ ἐν Σαλαβελ*. Nemo ambigere potest οἱ Γ' et οἱ λοιποῖ idipsum esse : οἱ λοιποῖ autem, seu *reliqui interpretes*, ut liquidum est, iidem semper sunt, qui in Hexaplis locum habebant. Et Jud. cap. xii, § 1, ad vocem *בְּרִיָּה*, οἱ Γ' *βερβάρ*. At secundum Hieronymum, A. Σ. hic *βερβάρ* habent, atque etiam Theodotio in textu τῶν Ο', qui ad Theodotionem correctus fuerat. Ubi notes Eusebium et Hieronymum, Aquilam et Symmachum tantum, Theodotionem vero rarissime commemorare in libro *De locis Hebraicis*. Sed en exemplum adeo perspicuum, ut ne mutire quidem contra liceat cap. xv Jud., § 9. Hebr. *בְּרִיָּה*, LXX *ἐν Δελί*, Coislin. vero in margine, Oī Γ' *ἐν σιάγορι*, Basiliensis, Oī λοιποῖ, *ἐν σιάγορι*, Eusebius, A. Σ. *ἐν σιάγορι*, Hieronymus, Aquila et Theodotio interpretantur maxillam ; ipsa luce clarius est hic οἱ Γ' et λοιποῖ, et A., Σ., Θ. idipsum esse.

Ejusdem perspicuitatis est locus ille III Reg. xvii, A 6, ubi codex Regius habet : A., Σ., Θ., ἀρτορ καὶ κρέας τὸ πρῶτον, et Coislinianus alter codex eandem lectionem affert, præmissa nota οἱ Γ. Quid ergo sunt οἱ Γ aliud quam A., Σ., Θ? Et IV Reg. xxi, 20, אֶלְיָא οἱ Γ, ἐν εἰρήρῃ, quid aliud vertere potuerunt A., Σ., Θ., quam ἐν εἰρήρῃ? Moneo tamen aliam ibi Symmachi lectionem efferri, nempe, ἐν Τερουσαλήμ, sed illud nihil negotii facessit, nam sæpe duæ Symmachi lectiones proferuntur, ut supra diximus, ex duabus nempe ejus editionibus desumptæ.

Psalm. XLIX, f, Eusebius et manuscripti habent : A., Σ., Θ., ἰσχυρὸς ὁ Θεός, Theodoretus vero, οἱ Γ, ἰσχυρὸς ὁ Θεός, jam ergo a multis retro sæculis obtinuit usus ut A., Σ., Θ. dicerentur οἱ Γ vel οἱ τρεῖς. Evidentissime autem psalmo xciii, ubi LXX titulum habent : Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, codex unus habet, Ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς Γ καὶ Ε' καὶ Γ'. Id est psalmus caret inscriptione apud tres interpretes, et apud Quintam et Sextam. An quis negaverit hic τοῖς Γ significare Aquilam et Symmachum et Theodotionem? Eadem vero ipsa nota reperitur ad initium psalmi xciv.

Hesaiæ vero cap. 1, 4, codex Marchalianus habet : οἱ Γ, πορηνομέτρων, licet notam οἱ Γ Curterius non exscripserit. Ibi vero Hieronymus : Cæteri, sequentes Hebræum, μερεῖμ interpretati sunt « pessimorum. » Quinam illi cæteri, nisi A., Σ., Θ., qui et οἱ Γ? Et Hesai. vi, 6, cod. Marchal., οἱ Γ, ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· Hieronymus vero, Aquila, Symm. et Theodotio, « in manu ejus ; » quid clarius? Sed quod nihil relinquat dubii ipse Curterius ex mss. Hesaiæ viii, 21, Διὸ δὴ καὶ οἱ τρεῖς, Ἀκύλας, καὶ Συμμ., καὶ Θεοδοτίων οὕτως ἠρμήνευσαν· id est, quapropter tres interpretes Aquila, Symmachus et Theodotio, sic translulerunt. Si hæc advertisset Waltonus, nunquam negasset οἱ Γ sive οἱ τρεῖς esse A., Σ., Θ. Æque perspicuum est illud Hesaiæ xi, 15, ubi Eusebius ait : οἱ τρεῖς συμφώνως οὕτως ἠρμήνευσαν, καὶ ἀναθεματίσει Κύριος τὴν γλώσσαν θαλάσσης Αἰγύπτου. Ibi vero Hieronymus : Desolabit igitur sive interficiet, hoc est, ἀναθεματίσει, ut Theodotio, Aquila et Symmachus translulerunt, « linguam maris Ægypti. » Et Hesaiæ liv, 16, שָׂמַר, cod. Marchal. οἱ Γ, ἐν πυρὶ· quinam illi tres nisi A., Σ., Θ.? nam quomodo A., Σ., Θ., שָׂמַר vertere potuerint, nisi ἐν πυρὶ? Idem dicas cap. lv, 1, ubi γῆ οἱ Γ οἶνον. Et ibid. v. 5, γῆ, οἱ Γ ἰδού· et cap. lvi, 10, γῆ ἢ, οἱ Γ, οὐκ ἐγνώσαν· et lviii, 4, γῆ οἱ Γ, ἰδού. Quinam alii possint in his exemplis intelligi οἱ Γ nisi Aquila, Symmachus et Theodotio?

Idipsum autem dixeris Ezech. iv, 13, מַמְצָה מִמַּחֲרָה, ubi codex Marchal., ✕ οἱ Γ, τὸν ἀρτορ αὐτῶν ἀκθάρατον· ubi notandum est hic et in allatis exemplis sæpe notam οἱ Γ præmissum asteriscum habere, quia lectiones trium interpretum cum asterisco in editionem τῶν Ὁ hexaplaem ab ipso Origene in-

ductæ fuerant, quod certissimum est, id vero quibusnam aliis, quam Aquilæ, Symmacho et Theodotioni convenire possint? et quomodo quadrare valeat ad editiones Eusebii, Luciani et Hesychii, quæ multis post Origenem annis primo prodire. Nota οἱ Γ, asterisco præmisso, habetur etiam Ezech. xi, 15, ubi nonnisi ad A., Σ., Θ., pertinere potest, ut liquet tum ex asterisco, tum ex vertendi more. Et Ezech. xx, 44, וְנָתַן אֲנִי, cod. Marchal., ✕ οἱ Γ, λέγει Κύριος· et xliv, 4, וְנָתַן, ✕ οἱ Γ Κυρίου, similiaque multa adicere possemus. Verum hæc plus quam satis erunt.

His perspectis nemo non dicat, Brianum Waltonum, in quantumcunque se ἀμχανίαν ex præmissis difficultatibus deductum putaret, non satis consulto fecisse, cum ut iis se expediret, affirmavit οἱ Γ non significare Aquilam, Sym. et Theodotionem : nam quidvis potius dicere oportuit quam rem certissimam negare.

Jam ad Briani Waltoni argumenta veniamus. Hesai. x, 29, ad vocem ἀγγαί, inquit, separatim et distincte adducuntur (Aquila, Symm. et Theodotio) imo et diversimode interpretantes. Θ. vero signanter eo loci κατάδωμα vertisse dicitur, (quod κατάλωμα legendum potius,) cui mox apponitur ὁμοως οἱ Γ. At vero si dicti modo interpretes iidem essent qui οἱ Γ, certe quod subjungitur ὁμοως οἱ Γ, non minus nugaciter et inepte adderetur, quam si quis diceret, Clotio, Lachesin et Atropon, imminere stamini vitæ humanæ, quin etiam et tres Parcas hoc ipsum facere ; fuerunt ergo alii et alii, non minus a τοῖς Γ quam a se invicem diversi.

Ut propositam difficultatem facilius intueas, observes oportet, hic in textu codicis Marchaliani a Curterio editi legi, Καὶ ἤξει εἰς Ἄγγαί. Φόδος λήψεται Ἰαμὰ πόλιν Σαούλ· φεύξεται θυγάτηρ, etc. In margine vero ad vocem Ἄγγαί, has notas consequenter legi.

A. ΑΥΑΙΣΤΗΠΙΟΝ
Σ. ΑΥΑΙΣΜΟΣ
Θ. ΚΑΤΑΔΩΜΑ ΟΜΩΣ.
ΟΙ Γ.
✕ ΧΡΕΜΕΤΙΣΟΝ ΦΩ
NHN ΣΟΥ

Hic si ὁμοως οἱ Γ (lege ὁμοίως οἱ Γ) necessario jungatur cum A., Σ., Θ., interpretationibus præpositis, ita ut post datam singulorum lectionem, quæ respicit vocem Hebraicam קָלָה, huic adjungatur ὁμοίως οἱ Γ, recte hæret Waltonus, cum dicitur tres similiter vertisse, postquam diversæ trium lectiones allatæ sunt. Verum facilis erit difficultatis solutio, si dicamus ὁμοίως οἱ Γ respicere quamdam ex sequentibus vocibus, vel clausulis, et male conjungi hanc notam cum præcedenti, quod sexcenties accidit. Itaque opinor, ὁμοίως οἱ Γ conjungendum esse cum sequenti lectione marginali ✕ χρεμέτισον φωνῆν σου, קָלָה יִלְחַץ : nam sic has voces vertere solent A., Σ., Θ. Itaque sensus erit similiter tres interpretes, nempe A., Σ., Θ., χρεμέτισον φωνῆν

σου. Hæc omnino verisimilia sunt. Si tamen alio modo te expedire velis, cave dicas unquam, *oi Γ* non significare A., Σ., Θ., id quippe non licet post tot allata testimonia. Cæterum ὁμῶς male a Curterio lectum fuisse pro ὁμοίως, sæpe ostendimus. Hic etiam male κατάδωμα, pro κατάλωμα legitur, ut observat Waltonus.

Alterum Waltoni argumentum hujusmodi est: *Dein cap. XLII, γ. 9, ad vocem ἀνατεῖλαι cum — sic se habet margo: OI Γ, ἀναγγεῖλαι, Θ. βλαστῆσαι, Α. ἀναρνήναι; nonne hæc tanta tamque distincta interpretationum varietas varietatem arguit auctorum?*

Hæc si accuratius examinasset Waltonus, manifesta vel librarii vel Curterii menda duo deprehendisset. Primum est, quod *oi Γ* legatur pro *Ο, C.*, id est LXX et Symmachus, quæ mutatio facilis. Id vero docet eadem Curteriana editio, ubi ad hæc verba legitur in *Commentario* Procopii, ὁ Σύμμαχος εἶπεν, πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι, etc. Secundum mendum est, quod utrobique legatur ἀναγγεῖλαι pro ἀνατεῖλαι, nunquam enim vocem ΠΡΩΣΤΗ vertisset Symmachus ἀναγγεῖλαι. Itaque notam sic legas *Ο, Σ., ἀνατεῖλαι, Θ. βλαστῆσαι, Α. ἀναρνήναι*. Nam LXX ut Symmachus ἀνατεῖλαι primitus habuere.

Tertium argumentum profert Waltonus: *Denique, ait, cap. LXVI, v. 8, ad voces ei xai sub + margo sic habet, Ὅμῶς oi Ο, ἦ, ὁμῶς τε Α., Θ., unde constat Aquilam saltem et Theodotionem non minus diversos esse a τοῖς Γ quam oi Ο sunt. (Forte per oi Γ tres editiones, Origenis vel Eusebii, Luciani et Hesychii denotantur.)* Hactenus Waltonus. Posterius vero

A commentum de tribus editionibus jam exsufflatum est.

Quod ad notam vero attinet, dico ita legendum esse, Ὅμοίως oi Γ, oi Ο, ἦ ὁμοίως τοῖς Α', Θ., ut passim probatur in notis ad Hesaiam: nam in Marchaliano codice, ubi ὁμῶς legitur, post M. supra scribitur lineola quæ significat oi: quomobrem legendum ὁμοίως: ubi Curterius legit τε, T solum habetur, supra posita recurva linea, quæ efficit articulum τοῖς, ut ipsis oculis inspexi. Hac posita lectione dico primam notam Ὅμοίως oi Γ vel pertinere ad aliquam vocem prius positam, vel significare tres interpretes ei xai habere, ita tamen ut oi Ο ἦ ὁμοίως τοῖς Α., Θ. id est, LXX et Aquila et Theodotio ἦ pro ei habeant. Ut ut vero sit, errorem librarii his in casibus potius suspiceris, quam rem luce clariorem neges, videlicet τοῖς Γ esse Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

Certe librarios in hujusmodi notis non infrequenter errare deprehendimus, ut Coislin. eximius codex III Reg. xv, 12: Ο, Γ, τὰς τελετάς, ὁμοίως oi Γ, ubi illa repetitio τοῦ Γ vitio inducta fuit; et Vaticanus psalm. xvi, 2, in hæc verba oi ὀφθαλμοί σου sic notat: Α., Σ., Θ., ὁμοίως oi Γ, quanquam hic recte explicari possit, *Aquila, Symmachus et Theodotio, tres similiter habent*, quod ita Gallice exprimi valeat, *Aquila, Symmaque et Theodotion ont tous trois de même*. Hæc pluribus persequi necesse duximus, ne eruditissimi et de republica litteraria bene meriti viri conatu a vera sententia quidam abducentur.

CAPUT UNDECIMUM.

I. Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, quare. II. Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum collectæ. III. Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libris sint usi. IV. Quandonam Hexapla perierint.

I. *Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, quare.*

Quantæ fuerit operæ Hexapla Origenis integra describere, et res ipsa per se clamat, et Hieronymus testificatur, qui ait Præfatione in librum Josue, Hexapla sumptu et labore maximo indigere. Sane quivis conicere valet quanti laboris fuerit Græcis calligraphis, Biblia sacra primum Hebraica lingua, quam ut plurimum ignorabant, depingere; Hebraica deinde Græcis litteris e regione perscribere; postea vero quatuor ut minimum, aliquando sex vel septem interpretum editiones, uno conspectu, et e regione ponere, ea scilicet accurate, et una aliam non excederet. Id sane præstare pauci ex calligraphis poterant. Ad hæc, cum illo ævo, in libris saltem hujusmodi, nonnisi uncialis character usurparetur, qui longe majus spatium occupabat, ac præter illas Hebraici textus interpretumque columnas, multa in marginibus Origenes apposuerit, monita scilicet, nominum propriorum aliorumque interpretationes, quæ latos margines desiderabant; per-

quam minimam sane textus Bibliici partem singulis in paginis haberi necesse fuit: quibus perpensis, vix quinquaginta amplæ molis voluminibus comprehendi Hexapla omnia potuisse putaverim. Cumque ipse Origenes, qui primus Hexaplorum opus, sumptum suppeditante, ut putatur, Ambrosio, concinnavit, etsi tachygraphos septem et totidem calligraphos ad manum semper haberet, iis tamen adornandis multos consumpserit annos, probabile sane est perpauca post Origenem fuisse, qui hujusmodi commoda, una cum adipiscendi desiderio, et pecunias et calligraphos et membranas pro voto habuerint.

II. *Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum collectæ.*

Hinc autem evenit ut plerique a tam ardua re suscipienda deterriti, quo minoribus impensis quæ præcipua in Exaplis erant nanciscerentur, lectiones Aquilæ, Symmachi, Theodotionis, atque alias, quæ majoris esse momenti videbantur, in marginibus;

exemplarium τῶν Ὁ exscribi curarent. Et quia in delectu, opinionum plerumque divortia fieri solent, dum alius aliud adnotandum putat, inde accidit ut in variis Bibliorum codicibus lectiones interpretum variae descriptae sint; ita et pauci reperiantur manuscriptorum qui eisdem representent: inde vero factum est ut longe plures veterum lectiones variis in libris sese obtulerint. Inter hos autem codices, longe ceteros superant Coisliniani duo: quorum unus unciali quadro caractere descriptus sexto circiter vel septimo saeculo, complectitur Octateuchum et libros Regum, cum quibusdam hinc et inde hiatibus, qui temporum injuria acciderunt; alter vero decimi saeculi, libros Regum, Paralipomenon, Esdras, Estherem, Judith, et Machabæos, cum magna in libros Regum interpretationum marginalium copia: sed hic, ut et alii omnes manuscriptorum, in libris Paralipomenon pauca; in ceteris nihil habet. His accedit Regius decimi tertii circiter saeculi, qui multas in libris Regum lectiones veterum affert. Magno item usui fuit codex RR. PP. Sancti Basilii Romæ, decimi saec., quem Basilianum vocamus, hac supellectile marginali onustus, qui Heptateuchum continet, sed tota pene Genesi truncatus est. Nec prætermittendus Regius alter num. 1871, decimi saeculi, ex cujus marginibus multa excerptimus. Inter præstantissimos computanda codex Prophetarum bibliothecæ RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni, unde multa in Jeremiam c: Ezechielem mutuati sumus: nam Hesaias jam editas a Joanne Curterio fuerat, et in ceteris prophetis fere nihil marginalium interpretationum habetur. Præter veterum interpretum lectiones, hic asterisci et obelli passim, nonnunquam in textu, sæpius in marginibus adnotantur. Ex hoc codice plura excerptere poteramus, nisi præcipitem ei operam dare coacti essemus: nam ad quatuor tantum dies, rogante Mæcenate nostro em. card. d'Estrées, ejus nobis copia facta est. Memorandum item codex Colbertinus in Jobum, recens quidem, sed ex veteri, ut creditur, descriptus, unde multa ad institutum nostrum spectantia mutuati sumus. Non tacendus item Barberinus in Prophetas, cujus varias lectiones in Appendice *Polyglottorum* edidit Brianus Waltonus. De aliis manuscriptis minoris pretii, quorum magnam copiam nacti sumus, in fronte singulorum librorum actum est. Hæ nobis Hexaplarium interpretationum reliquæ supersunt in manuscriptis. Nam Hexapla ipsa, ut ab Origene concinnata fuerant, ita funditus perierunt, ut ne particulam quidem eorum ulli uspiam conspiciere licuerit.

III. Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libris sint usi.

Præter codices manuscriptos, unde veterum interpretationum pars magna prodit, amplam nobis segetem obtulerunt scriptorum veterum Commentarii, qui pro litteræ sensu assequendo plerumque Aquilæ, Symmachi, Theodotionis aliorumque interpretum lectiones usurparunt. De singulis porro iis

A qui Hexaplis sunt usi, si quædam hic paucis proferamus, non ingratum lectori erit.

PAMPHILUS martyr, ideo prior numeratur, quis antequam ullus scriptorum qui supersunt Hexaplis uteretur, codices Hexaplorum cum Eusebio emendasse fertur in nota codicis RR. PP. Jesuitarum, exscripti ad fidem Hexaplorum, quæ penes Apollinarium cœnobiarcham asservabantur, ut in eadem nota dicitur.

B EUSEBIUS Pamphili, præter eam Hexapla emendandi operam, quam cum Pamphilo suscepit, scholia insuper adjecit, ut in eadem nota fertur. Ad hæc autem innumeras pene veterum interpretum A. S. Th. lectiones attulit, *Commentariis in Psalmos et in Hesaiam*, in libro *De locis Hebraicis*, in *Præparatione et Demonstratione evangelica*, et in fragmentis Commentariorum in alias Scripturæ partes. Quare magno nobis in his edendis subsidio fuit.

ATHANASIVS, Hexaplis non ita frequenter usus, binas tamen Aquilæ lectiones suppeditavit; alteram in libro cui titulus: *Omnia mihi tradita sunt a Patre*; alteram in *Commentariis in Psalmos*.

C CHALCIDIUS, qui an Christianus, an gentilis fuerit, incertum est, eodem circiter tempore, Hexaplorum locum attulit, ut videas in principio Genesis. Alii eum ætate longe posteriorem esse putant; sed id disquirere non est presentis instituti.

ASTERIVS sophista, qui eodem pene tempore *Commentaria in Psalmos* adornavit, an Hexaplis sit usus, necne, nondum ita perspectum est.

D DIDYMUS cæcus, Alexandrinus, Hexaplorum lectiones in Commentariis suis attulit, sed non ita frequenter.

THEODORUS Heraclæota, Arianus, Hexapla passim adhibuit, eaque docte tractavit, ut multis in locis videre est. Ejus Commentariorum fragmenta bene multa exstant in Catenis variis.

EUSEBIUS Emesenus in Commentariis, quorum fragmenta Catenæ exhibent, Hexaplis est usus, sed raro, ut videtur.

HILARIUS semel Hexapla usurpasse deprehenditur *Commentario in Psalmos*.

D EUSEBIUS Vercellensis *Commentarios Eusebii in Psalmos* Latine transtulit, lectionibus Hexaplorum respersos.

DIODORUS Tarsensis, in sacra Scriptura apprime versatus; Hexaplorum notitiam plenam habuisse videtur, ut ex ejus fragmentis quæ in Catenis supersunt, deprehenditur.

EPIPHANIUS Cypri, lectiones veterum interpretum non semel attulit, et Historiam Hexaplorum partim ex Origene, ut videtur, mutuatus, fuse descripsit.

BASILIVS Cæsariensis hexaplares interpretationes parum tractavit.

GREGORIUS item Nyssenus, ejus frater, Hexaplis raro usus est.

APOLLINARIUS Laodicenus in Commentariis suis Hexaplorum lectiones parvissime attulit.

AMBROSIUS Mediolanensis modicum Hexaplorum

usum habuisse deprehenditur, similiterque AUGUSTINUS et PHILASTRIUS.

ROFINUS, qui magnam Origenis operum partem Latine interpretatus est, Hexaplorum notitiam plenam habuisse videtur : quibus tamen raro est usus, ut ex ejus, quæ supersunt, scriptis deprehenditur.

JOANNES CHRYSOSTOMUS lectiones veterum interpretum frequentissime profert, maxime autem *Commentariis in Psalmos*, ubi raro interpretes nomine suo exprimit, sed voce Ἄλλος utitur.

HIERONYMUS plus quam cæteri omnes, uno fortassis Eusebio excepto, Hexaplis est usus : de Hexaplorum ordine sæpe disseruit, de singulis interpretibus multa dixit : eorum interpretationes in *Commentariis suis* et in aliis opusculis sæpe attulit. Editionem Latinam veterem adjunctis asteriscis et obelis publicavit. Præterea interpretationem Latinam novam adornavit, quæ hodierna *Vulgata* est, ubi Aquila, Symmacho, et non semel Sexta editione, quando ea aderat, usus est. Et in aliis quidem libris Symmachum frequenter sequitur, Aquilam item non raro ; in *Psalmis* vero, Aquilæ ut plurimum hæret, Symmacho infrequentius, aliquando etiam LXX Latine exprimit. Hæc sparsim adnotavimus in hujus operis decursu.

HESECHIUS Salonitanus, qui a nonnullis cum Jerosolymitano confunditur, *Commentarium* edidit in *Leviticum*, quem Latine primitus scriptum fuisse prorsus existimo : neque enim ullatenus olet interpretationem ex Græco factam. Ibi vero veterum interpretum Aquilæ, Symmachi et Theodotionis lectiones frequenter adhibet. *Commentaria* illum sua non Græce, sed Latine edidisse vel hinc evincitur, quod in *Catenis Græcis in Leviticum*, quæ magno numero variis in bibliothecis habentur, nihil ex Hesychio Græce uspiam compareat.

THEODORUS Mopsuestenus cujus et *Commentariorum* fragmenta in *Catenis* exstant, et *Commentaria in Prophetas* integra in bibliothecis servantur, LXX semper sequitur, Hexaplorum vero interpretationes varias parum adhiisse videtur.

VICTOR Antiochenus, in fragmentis *Commentariorum*, quæ in *Catenis* supersunt, interpretes Hexaplorum raro adhibuisse deprehenditur.

POLYCRONUS, ut ex fragmentis ejus in *Cantica*, in *Job*, in *Ezechielem* et in *Danielem*, quæ in *Catenis* exstant, arguitur, Hebraice doctus fuit, Hexapla penes se habuit, iisque frequenter usus est in expositionibus suis.

CYRILLUS Alexandrinus Hexaplorum lectiones rarissime attulit.

THEODORETUS in *Commentariis suis* veterum interpretum lectiones, ut in Hexaplis erant, sæpiissime affert, iisque sagaciter utitur, opemque magnam tulit in hac edenda collectione.

JOANNES Philoponus *Commentario in Hexaemeron*, Genesis primum fere caput integrum secundum interpretationes Aquilæ, Symmachi et Theodotionis nobis conservavit.

PROCOPIUS Gazæus in *Octateuchum*, in *libros Regum et Paralipomenon* et in *Hesaiam*, *Commentaria* edidit, ac persæpe interpretationes veterum quæ in Hexaplis erant in medium adduxit, maximeque *Commentario in Hesaiam*, quem ita mutilum ad nos devenisse dolemus.

ANASTASIVS secundus Antiochenus, non infrequenter in suo *Hexaemeron* opere veterum interpretum fragmenta attulit.

ANASTASIVS, Nicænus metropolita, *Commentario in Psalmos* Græce, qui integer servatur in bibliotheca Coisliniana, veterum interpretum lectiones raro adhibet.

HESECHIUS Jerosolymitanus *Commentarium in Psalmos* emisit, qui hodieque in aliquot bibliothecis Græce asservatur, cujus et fragmenta in *Catenis* edita sunt, veterum interpretum lectiones infrequenter attulit.

OLYMPIODORUS, episcopus Trices in Thessalia, ut in codice quodam Coisliniano decimi circiter vel undecimi sæculi dicitur, *Commentariis in Ecclesiasten*, in *Job* et in *Jeremiam*, nobilitatur, ubi Hexaplis frequentissime, maxime in *Job*, usus est.

EUTHYMIUS Zygabenus *Commentaria in Psalmos* emisit, ubi Hexaplarium editionum lectionibus aliquando utitur, ex marginibus scilicet *Bibliorum* et ex aliis *commentariis* mutuatus ; vix enim putaverim Hexapla ad ejus tempus devenisse, nam vixit undecimo sæculo.

IV. *Quandonam Hexapla perierint.*

Jam restat ut disquiramus quo tempore tam nobile tantoque labore partum opus funditus interierit. Id ex raritate exemplarium accidisse, ut supra dictum est, certum habemus : initio enim satis habebant, si eas, quas meliores existimabant veterum interpretum lectiones, in marginibus *Bibliorum* describerent. Infimis vero sæculis etiam ab hac marginalium lectionum adnotatione cessatum est ; unde contingit ut lectiones illæ et interpretationes in antiquissimis codicibus sæpius reperiantur, secus autem in recentioribus. Cum priora igitur Hexaplorum exemplaria vetustate consumpta fuissent, exscribendi negligentia totum opus in perniciem ivit. Id vero quandonam acciderit nullo scriptorum testimonio indicatur. Certum quidem videtur primigenium Tetraplorum et Hexaplorum Origenis exemplar in celebri illa Cæsariensi martyris Pamphili bibliotheca remansisse ; eam bibliothecam commemorat codex *Epistolarum S. Pauli* Coislinianus, quo antiquior alter non superest, ut quidem arbitror. In nota quippe ad calcem posita dicitur, illum ipsum codicem collatum fuisse Cæsareæ in bibliotheca S. Pamphili, ad exemplar ipsius Pamphili manu descriptum : Ἄντιστλήθη καὶ πρὸς τὸ ἐν Καισαρίᾳ (sic) ἀντίγραφον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἁγίου Παμφίλου χειρὶ γεγραμμένου τοῦ αὐτοῦ. In eadem bibliotheca descriptus fuerat exemplar abbatis Apollinarii cœnobiarchæ, qui in vicinis Cæsareæ locis degisse videtur : nam exemplar illius, quod ad præ-

phetiam Hesaiaæ spectat, ab Hexaplis ipsis desumptum fuerat, et cum altero Hexaplorum volumine collatum; quod ad Ezechielem vero pertinet, exemplar Apollinarii exscriptum ab Hexaplis, correctum fuerat ad fidem Tetraplorum, quæ Origenis ipsius manu emendata et scholiis illustrata fuerant: quibus scholiis alia scholia in eodem exemplari adjecerat Eusebius Cæsariensis, atque idipsum exemplar Pamphilus et Eusebius correxerant. Hoc autem exemplar in bibliotheca Pamphili, cujus manu emendatum fuerat, existisse non dubium. Hæc porro omnia ediscimus ex notis codicis Marchaliani, nunc Rk. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni, quas attulimus supra (col. 00). Ille vero

A codex sæculo circiter VIII, ut ex characteris forma existimatur, ad fidem exemplaris Apollinarii exscriptus est.

Tetrapla igitur et Hexapla ipsa Origenis in bibliotheca Pamphili Cæsareæ servabantur, ubi cum ipsa bibliotheca perierunt, aut cum urbs a Persis sub Chosroe capta fuit, aut non diu postea, cum in Arabum potestatem post diuturnam obsidionem delapsa, hisce aliisque omnibus ornamentis spoliata fuit. Quia vero paucissima, ut supra diximus, eorum apographa facta fuerant, hæc ipsa diuturnitate injuriaque temporum ita perierunt, ut ne vestigium quidem eorum, ut ab Origene fuerant concinnata, remanserit.

ANECDOTA QUÆDAM.

MONITUM.

Anecdota nonnulla, quæ ad veteres Scripturæ interpretationes pertinent, commodiorem hoc nullum occupare locum posse putavimus. Primum est Origenis, et prodit ex codice Regio, num. 1807, egregiæ notæ, decimi sæculi, cui prorsus similis eademque manu scriptus exstat in bibliotheca Vaticana, in quo non modo paginae, sed etiam lineæ singulæ eadem semper voce desinunt. In neutro autem codice nomen scriptoris præfert hoc opusculum. Sed esse Origenis certissimum est: nam postremam ejus partem non minimam affert Hieronymus in epistola ad Marcellam, quæ in postrema editione habetur tom. II, p. 706, ubi sic Hieronymus: Quod si tibi non videtur onerosum, quid Origenes de Diapsalmate senserit, verbum interpretabor ad verbum: quia novitia musta contemnis, saltem veteris vini auctoritate ducaris.

Sæpe quærens causas, etc., ut infra.

Libro autem I adversus Rufinum, p. 363: Certe etiam Origenes patriarchen Huillum, qui temporibus ejus fuit, nominat: et tricesimum tomum in Isaiam, in cujus fine edisserit: Væ tibi civitas Ariel, quam expugnavit David, illius expositione concludit: et cum aliter prius sensisse se dicat, doctus ab illo, id quod verius est confitetur. Octogesimum quoque nonum psalmum, qui inscribitur: Oratio Moysi hominis Dei: et reliquos undecim, qui non habent titulos, secundum Huilli expositionem, ejusdem Moysi putat: nec dedignatur Hebræam Scripturam interpretans per singula loca, quid Hebræis videatur, exponere. His autem postremis verbis alteram opusculi partem carptim, sed evidenter, commemorat. Hac tamen in re differt ab Origene, quod hic patriarcham Judæorum Ἰουδῶν, Jullum, ille Huillum, vocet: sed id levissimum est. Quod autem Huillo tribuat id quod ab alio erudito Judæo edidicit, qui tunc, ut ait Origenes, cum Huillo erat, nihil negotii accessit: potuit enim Hieronymus Huillo tribuere quod alius ipso præsentem et approbante dixerat.

Secundum Origenis opusculum exscriptum a me fuit ex codice Vaticano num. 754, hoc titulo: Ὑπόμνημα Ὀριγένους εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, Hypomnena seu Commentarius Origenis in psalmos. Estque in medio mutilus: videturque fuisse prologus Commentariorum ejus in Psalms. Agitur autem de Psalmorum titulis, et carptim de iis qui Psalmorum librum collegerunt.

Tertium Origenis opusculum est fragmentum ex codice Regio, num. 1818, decimi sæculi, qui est Cutena in Psalms. Agitur ibi de veteribus Hebræorum characteribus, quos ait alios fuisse ab hodiernis, scilicet sui temporis. Exstat Latine in Catena Danielis Barbari, inobservatum hactenus.

Quartum opusculum est Epiphani De LXX Interpretibus, καὶ τῶν παρερμηνεύσαντων, quod ad litteram significat, De iis qui perperam interpretati sunt, sive, de iis qui interpretando, Scripturam adulterarunt. Estque Epitome eorum quæ Epiphanius libro De ponderibus et mensuris de variis interpretibus narrat; ac non semel a narratione illa fusiore differt, qua de re superius actum est ubi de Symmacho. Utrum autem ab ipso Epiphanio hæc Epitome concinnata fuerit, an ab alio, non ita facile est statuere. Ut ut vero sit, prodit hoc opusculum ex duobus codicibus, Regio nempe 1807 et Vaticano, qui ambo decimo sæculo, et eadem, ut videtur, manu descripti sunt, ut supra diximus.

(Fragmenta Origeniana exhibet novissima Operum Origenis recensio Benedictina, quæ in nostra reviviscit. Vide tomum nostrum duodecimum, Origenis secundum. Opusculum De LXX Interpretibus exstat inter Epiphani Opera max eodema. Edit Paris.)

TESTIMONIA IN VETERES INTERPRETES.

Irenæus lib. III, cap. 24.

Non vera est interpretatio, *Ecce adolescentula*, A interpretati. Hinc Ebionæi ex Joseph natuæ aut Theodotio Ephesius et Aquila Ponticus sunt aiunt.

Orig. Comment. in Matthæum, Huet. p. 381, tom. I.

Nunc autem magna deprehenditur exemplarium differentia, tum propter scribarum indiligentiam, tum propter quorundam audaciam pravamque scripturæ emendationem; tum etiam propter eos qui, dum corrigerent, quædam pro arbitrio addiderunt vel detraxerunt. Huic porro differentiæ quæ in exemplaribus Veteris Testamenti occurrit, Deo juvante remedium attulimus, reliquis editionibus usi, ut ex iis iudicium faceremus. Nam quæ apud LXX Interpretes propter exemplarium varietatem dubia erant, e reliquis editionibus æstimatione facta, quæ cum illis conveniebant retinuimus; quædam vero, utpote quæ in Hebraico non exstarent obelis notavimus, ea penitus auferre non ausi, quædam autem alia cum asteriscis adjecimus, ut hinc indicaretur nos ea, quia in LXX Interpretibus non reperiuntur, ex reliquis editionibus ut in Hebræo erant adjecisse.

Νυνὶ δὲ δηλονότι πολλὴ γέγονεν ἡ τῶν ἀντιγράφων διαφορὰ, εἴτε ἀπὸ βραθυμίας τινῶν γραφῶν, εἴτε ἀπὸ τῶν τινῶν μοχθηρῶς τε διορθώσεων τῶν γραφομένων, εἴτε καὶ ἀπὸ τῶν τὰ ἑαυτοῖς δοκοῦντων ἐν τῇ διορθώσει προστιθέντων, ἢ ἀφαιρούντων. Τὴν μὲν οὖν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῆς παλαιᾶς διαθήκης διαφωνίαν, Θεοῦ διδόντος εὐρομεν ἰάσασθαι, κριτηρίῳ χρησάμενοι ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν. Τῶν γὰρ ἀμφιβαλλομένων παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων διαφωνίαν, τὴν κρίσιν ποιησάμενοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων, τὸ συνᾶδον ἐκείναις ἐφυλάξαμεν, καὶ τινὰ μὲν ὠβελίσσαμεν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ μὴ κείμενα, οὐ τομήσαντες αὐτὰ πάντῃ περιελθεῖν, τινὰ δὲ μετ' ἀστερίσκων προσεθήκαμεν, ἵνα δῆλον ᾖ ὅτι μὴ κείμενα παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων συμφώνως τῷ Ἑβραϊκῷ προσεθήκαμεν.

Ibid., p. 439.

Quod si dicti sensum accurate ediscere velis, audi Aquilam sic interpretantem.

Εἰ δὲ τὸ ἀκριβὲς βούλει μαθεῖν τῆς λέξεως ἄκουε Ἀκύλου ἐρμηνεύσαντος.

Orig. Comment. in Joan., Huet. tom. II, p. 131.

Notat Γέργεσα lapsu graphico mutatum fuisse in Γέρασα: Aitque Γέργεσα Hebraice significare, παροικία ἐκδεδηχότων, id est incolatus ejicientium. Deinde sic pergit:

Simile frequenter erratum in lege et prophetis circa nomina videre est, ut accurate edidicimus ab Hebræis edocti, et nostra eorum exemplaribus comparantes: quæ testimonium habent ab editionibus, nondum depravatis, Aquilæ, Symmachi et Theodotionis.

Τὸ δὲ ὅμοιον περὶ τὰ ὀνόματα σφάλμα πολλαχθῶ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἔστιν ἰδεῖν, ὡς ἠκριβώσαμεν ἀπὸ Ἑβραίων μαθόντες, καὶ τοῖς ἀντιγράφοις αὐτῶν τὰ ἡμέτερα συγκρίναντες μαρτυρηθεῖσιν ὑπὸ τῶν μηδέπω διαστραφιστῶν ἐκδόσεων Ἀκύλου, καὶ Θεοδοτίωνος καὶ Συμμάχου.

Origen. in Cantica, edit. Genebrardi.

Aquila Hebraicam exprimens veritatem.

Origen. epist. ad Africanum edit. Wetsten., p. 224.

Sic enim Aquila, Hebraicæ lectioni serviens edidit: quem Judæi accuratissime omnium credunt interpretatum esse Scripturam: quo maxime uti solent qui Hebraicam dialectum ignorant, utpote qui omnium maxime sensum assecutus esse putetur.

Οὕτω γὰρ Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν εἰπῶν, φιλοτιμότερον πεπιστευμένος παρὰ Ἰουδαίοις ἡρμηνευκέναι τὴν Γραφὴν, ᾧ μάλιστα εἰώθασιν οἱ ἀγνωστοὶ τὴν Ἑβραίων διάλεκτον χρῆσθαι, ὡς πάντων μᾶλλον ἐπιτετευγμένῳ.

Orig. ad Africanum, p. 226.

Rursum plurima per medium totum Job apud Hebræos posita reperiuntur, non item apud nos, interdum quatuordecim, alibi novemdecim, aliquando sexdecim versiculi. Et quid oportet me hæc enumerare, quæ multo labore collegimus, ne nos lateeret discrimen, quod inter Judaica et nostra exemplaria intercedit.

Πάλιν τε αὖ πλείστα ὅσα διὰ μέσου ὄλου τοῦ Ἰῶβ παρ' Ἑβραίοις μὲν κεῖται· παρ' ἡμῖν δὲ οὐχί, καὶ πολλάκις μὲν ἐπὶ τέσσαρα ἢ τρία· ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ δεκατέσσαρα, καὶ δεκαεννέα καὶ δεκαεξί. Καὶ τί με δεῖ καταλέγειν ἅ μετὰ πολλοῦ καμάτου ἀνελεξάμεθα. ὑπὲρ τοῦ μὴ λαθάνειν ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῶν παρὰ Ἰουδαίοις καὶ ἡμῖν ἀντιγράφων.

Euseb. Hist. Eccl. l. vi, cap. 16, p. 217 edit. Vales.

Τοιαύτη δὲ εἰσηγέτο τῷ Ὀριγένηι τῶν θείων Λόγων ἅπληρωμένη ἐξέτασις, ὡς καὶ τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶτταν ἐκμαθεῖν, τὰς τε παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἐμπερομένης πρωτοτύπου αὐταῖς Ἑβραίων στοιχείοις γραφῆς, κτήμα ἴδιον ποιήσασθαι· ἀνιχνεύσαι δὲ τὰς τῶν ἐτέρων παρὰ τοὺς Ὁ τὰς ἱεράς Γραφάς ἡρμηνευκῶν ἐκδόσεις· καὶ τινὰς ἐτέρας παρὰ τὰς κατημαξευμένας ἡρμηνείας ἐναλλαττούσας, τὴν Ἀκύλου, καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος, ἐφευρεῖν, ἃς οὐκ οἶδ' ὅθεν ἐκ τίνων μυθῶν τὸν πάλαι λαθρανύσας χρόνον ἀνιχνεύσας, εἰς φῶς προήγαγεν. Ἐφ' ὧν διὰ τῆν ἀδελότητα, τίνοσ ἄρ' εἶεν οὐκ εἰδώς, αὐτὸ τοῦτο μόνον ἐπεσημάνατο, ὡς ἄρα τὴν μὲν εὐροίαν ἢ τῆ πρὸς Ἄκτιον Νικοπόλει, τὴν δὲ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ τοιψδε. Ἐν γε μὴν τοῖς Ἑξαπλοῖς τῶν ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισημοὺς τέσσαρας ἐκδόσεις, οὐ μόνον Πέμπτην, ἀλλὰ καὶ Ἑκτὴν καὶ Ἑβδόμην παραθεῖς ἡρμηνείαν, ἐπὶ μιᾷ αὐτῆς σεσημειῖται, ὡς ἐν Ἱερικοῖ εὐρημένης ἐν πίθῳ κατὰ τοὺς χρόνους Ἀντωνίου τοῦ υἱοῦ Σεβήρου. Ταύτας δὲ ἀπάσας ἐπὶ ταυτὸν συναγαγὼν, διελθὼν τε πρὸς κῶλον, καὶ ἀντιπαραθεῖς ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἑβραίων σημειώσεως, τὰ τῶν λεγομένων Ἑξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταλέλοιπεν, ἰδίως τὴν Ἀκύλου, καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος ἕκδοσιν ἅμα τῆ τῶν Ὁ τοῖς Τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας.

Id. ibid., cap. 17, p. 218.

Τὸν γε μὴν ἡρμηνευτῶν αὐτῶν δὴ τούτων Ἰστέον, Ἑβριωνάιον τὸν Σύμμαχον γεγενῆσθαι. Αἵρεσις δὲ ἐστὶν ἡ τῶν Ἑβριωνάιων, οὕτω καλουμένη, τῶν τὸν Χριστὸν ἐξ Ἰωσήφ καὶ Μαρίας γεγενῆσθαι φασκόντων, ψιλὸν τε ἑβριωνῶν ὑπελιηφότων αὐτὸν, καὶ τὸν νόμον χρῆναι Ἰουδαϊκώτερον φυλάττειν ἀπισχυριζομένων, ὡς που καὶ ἐκ τῆς πρόσθεν ἱστορίας ἔργωμεν. Καὶ ὑπομνήματα δὲ τοῦ Συμμάχου εἰσέτι νῦν φέρεται· ἐν οἷς δὲ καὶ πρὸς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἀποτεινόμενος εὐαγγέλιον, τὴν δεδηλωμένην αἵρεσιν κρατύνειν. Ταῦτα δὲ Ὀριγένης μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς Γραφάς ἡρμηνειῶν τοῦ Συμμάχου σημαίνει παρὰ Ἰουλιανῆς τινος εὐαγγέλιον· ἦν καὶ φησι παρ' αὐτοῦ Συμμάχου τὰς βίβλους διαδέξασθαι.

Euseb. Demonstr. Evang. l. iv, p. 181.

Λευκώτερον δὲ τούτων ἡ Ἑβραίων παρίστησι Γραφή, ἦν πρὸς ἀκριβείαν ἡρμηνεύων ὁ Ἀκύλας, ὃς δὲ πῶς ἐξέδωκεν.

Sciendum porro est Symmachum, qui unus ex illis interpretibus fuit, Ebionæum fuisse. Est autem Ebionæorum hæresis ita dicta, eorum qui Christum ex Josepho et Maria genitum, merumque hominem esse putant, et legem Judaico more servandam esse contendunt, quemadmodum in superioribus libris retulimus. Exstant certe etiamnum Commentarii Symmachi, in quibus Evangelio Matthæi innixus, supradictam hæresim astruere videtur. Atque hos Symmachi Commentarios, cum aliis sacræ Scripturæ interpretationibus ab eodem elaboratis testatur Origenes se a Juliana quadam accepisse, quam ait ab ipso Symmacho hos libros successionis jure accepisse.

D

Id. ibid. l. vi, p. 316.

Προσηλυτός δὲ ὁ Ἀκύλας ἦν, οὐ φύσει Ἰουδαίος.

Proselytus erat Aquila, non natura Judæus.

Et paulo post :

Λέγεται δὲ ὁ Σύμμαχος Ἑβριωνάιος εἶναι· αἵρεσις δὲ ἦν οὕτω καλουμένων τινῶν Ἰουδαίων εἰς Χριστὸν πιστεύειν λεγομένων· ἐξ ὧν ὁ Σύμμαχος ἦν.

Porro Symmachus dicitur Ebionæus fuisse : quæ hæresis erat quorundam Judæorum, qui in Christum credere dicebantur, ex quorum numero erat Symmachus.

Euseb. Comment. in Psalmos, p. 139 et 171, 190, 468.

Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει.

Aquila Hebraicæ litteræ serviens.

Ibid. p. 596, de psalmo xc, v. 9, agens.

Ἰουδαϊκώτερον ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος τὴν ἡρμηνείαν ἐκτεθείκασι, ὑφορώμενοι τὸ πρὸς τοῦ.

Aquila et Symmachus modo ad Judaicam sententiam propius accedentes interpretati sunt, docti-

nam a nobis de Altissimo ac de Domino traditam A Ὑψίστου καὶ περὶ τοῦ Κυρίου ἀποδομένον ἡμῶν
suspectam habentes. δόγμα.

Ibid. p. 86.

Admodum mirabiliter Symmachus.

Σφόδρα θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος.

Ibid. p. 199.

Mirabiliter interpretatus est Symmachus.

Ἐρμήνευσεν θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος.

Ibid.

Theodotio qui numero accuratiorum interpre-
tum est

Καὶ ὁ Θεοδοτίων δὲ, εἰς καὶ αὐτὸς τῶν ἐπιμελῶς
ἐρμήνευσάντων τυγχάνων.

Hieronymus Prologo in Genesim, initio primi tomi.

Quod ut auderem, Origenis me studium provoca-
vit, qui editioni antiquæ translationem Theodotio-
nis miscuit, asterisco ✕ et obelo +, id est stella
et veru, opus omne distinguens : dum aut illuce-
scere facit quæ minus ante fuerant; aut superflua
quæque jugulat et confodit, maxime quæ evangeli-
starum et apostolorum auctoritas promulgavit : in
quibus multa de Veteri Testamento legimus, quæ

in nostris codicibus non habentur, ut est illud :
Ex Ægypto vocavi Filium meum, et : quoniam Naza-
ræus vocabitur, et : Videbunt in quem compunctorunt,
et : Flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ, et :
quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor
hominis ascenderunt, quæ præparavit Deus diligentibus
se, etc.

Et infra :

Et nescio quis primus auctor Septuaginta cellu-
las Alexandriæ mendacio suo exstruxerit, quibus
divisi eadem scriptitarent, cum Aristæus ejusdem
Ptolemæi ὑπερασπιστής, et multo post tempore Jo-
sephus, nihil tale retulerint : sed in una basilica
congregatos, contulisse scribant, non prophetasse.
Aliud est enim vatem, aliud esse interpretem. Ibi
spiritus ventura prædicat ; hic eruditio et verborum

copia, ea quæ intelligit, transfert. Nisi forte putan-
dus est Tullius *Œconomicum* Xenophontis, et Pla-
tonis *Protagoram*, et Demosthenis *pro Ctesiphonte*,
afflatus rhetorico spiritu transtulisse. Aut aliter
de eisdem libris per Septuaginta, aliter per aposto-
los Spiritus sanctus testimonia texuit ; ut quod hi
tacuerunt, hi scriptum esse mentiti sint.

Hieronymus Præfatione in librum Josue, col. 247, tom. I.

Et ut in primis, quod sæpe testatus sum, sciat C
me non in reprehensionem veterum nova cudere,
sicut amici mei criminantur : sed pro virili parte
offerre linguæ meæ hominibus (quos tamen nostra

delectant), ut pro Græcorum Ἐξαπλοῖς, quæ et
sumptu et labore maximo indigent, editionem no-
stram habeant.

Ibid.

Quare Danielis juxta Theodotionis translationem Ecclesiæ susceperunt.

Idem in Præfatione de omnibus libris Veteris Testamenti, p. 317, tomo I.

Samaritani etiam Pentateuchum Moysi totidem
litteris scriptitant, figuris tantum et apicibus dis-
crepantes. Certumque est Esdræ scribam, legis-
que doctorem, post captam Jerosolymam, et instau-
rationem templi sub Zorobabel, alias litteras repe-
risse quibus nunc utimur, cum ad illud usque tem-
pus iidem Samaritanorum et Hebræorum caracte-

res fuerint. In libro quoque Numerorum hæc ea-
dem supputatio, sub Levitarum et sacerdotum
sensu, mystice ostenditur. Et nomen Domini tetra-
grammaton in quibusdam Græcis voluminibus,
usque hodie antiquis expressum litteris iaveni-
mus.

Idem Præfatione in librum Isaïæ, col. 474, tom. I.

Ut quomodo Græci post LXX Translatores, Aquila D
et Symmachum et Theodotionem legunt, vel
ob studium doctrinæ suæ, vel ut LXX magis ex

collatione eorum intelligant : sic et isti saltem
unum post priores habere dignentur interpre-
tem.

Hieronymus Præfatione in Job, col. 395, tom. I.

Cogor per singulos Scripturæ divinæ libros ad-
versariorum respondere maledictis, qui interpreta-
tionem meam, reprehensionem Septuaginta Inter-
pretum criminantur (a) : quasi non et apud Græcos
Aquila, Symmachus, et Theodotio, vel verbum e
verbo vel sensum e sensu, vel ex utroque commi-
stum, et medie temperatum genus translationis

expresserint, et omnia Veteris Instrumenti volu-
mina Origenes obelis asteriscisque distinxit, quos
vel additos vel de Theodotione sumptos, transla-
tioni antiquæ inseruit, probans defuisse quod addi-
tum est. Discant igitur obrectatores mei recipere
in toto, quod in partibus susceperunt, aut interpre-
tationem meam cum asteriscis suis radere. Neque

(a) Id repetit, *Apol. adversus Ruf.*, lib. II, col. 429.

enim fieri potest, ut quos plura intermisisse susceperint, non eosdem etiam in quibusdam errasse fateantur, præcipue in Job : cui si ea quæ sub asteriscis addita sunt subtraxeris, pars maxima voluminis detruncabitur, et hoc duntaxat apud Græ-

Et infra :

Memini me ob intelligentiam hujus voluminis, Lyddzum quemdam præceptorem, qui apud Hebræos primus haberi putabatur, non parvis rede-

Et infra :

Quod si apud Græcos, post LXX editionem, jam Christi Evangelio coruscante, Judæus Aquila, Symmachus et Theodotio, Judaizantes hæretici, sunt recepti, qui multa mysteria Salvatoris subdola interpretatione celarunt, et tamen in Ἑξαπλοῖς ha-

Hieronymus Præfatione in librum Psalmorum juxta Hebraicam veritatem tom. I, col. 835.

Quia igitur nuper cum Hebræo disputans, quædam pro Domino Salvatore de Psalmis testimonia protulisti, volensque ille te illudere, per sermones pene singulos asserebat non ita haberi in Hebræo,

Idem Præfat. in Daniele, tom. I, col. 987.

Danielem prophetam juxta LXX Interpretes, Domini Salvatoris nostri Ecclesiæ non legunt, uten-

Idem Præfat. in Paralipom., tom. I, col. 1002.

Si LXX Interpretum, pura et ut ab eis in Græcum versa est, editio permaneret, superflue me, mi Chromati episcoporum sanctissime atque doctissime, impelleres, ut Hebræa volumina Latino sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupaverat, et nascentis Ecclesiæ roboraverat fidem, justum erat etiam nostro silentio comprobari. Nunc vero cum germana illa antiquaque translatio corrupta sit, atque violata, nostri arbitrii putas, aut e pluribus judicare quid verum sit, aut novum opus in veteri opere cudere, illudentibusque Judæis, cornicum, ut dicitur, oculos configere. Alexandria et Ægyptus in LXX suis Hesychium laudat, aucto-

Hieronymi Præfat. in Esram, tom. I, col. 1107.

Porro aliud est si clausis, quod dicunt, oculis mihi volunt maledicere, et non imitantur Græcorum studium ac benevolentiam, qui post LXX Translatores, jam Christi Evangelio coruscante,

Idem Præfat. in librum Psalmorum, tom. I, col. 1222.

Notet sibi unusquisque vel jacentem lineam, vel signa radiantia, id est obelos + vel asteriscos ✕; et ubicunque viderit virgulam præcedentem + ab ea usque ad duo puncta; quæ impressimus, sciat in LXX Translatoribus plus haberi. Ubi autem stel-

Idem Præfat. in librum Paralipomenon juxta LXX Interpretes, tom. I, col. 1418.

Denique cum litteris a me nuper flagitassetis, ut vobis Paralipomenon Latino sermone transferrem, de Tiberiade legis quemdam doctorem, qui

Ibid. col. 1419.

Ubicunque ergo asteriscos, id est stellas ✕, radiare in hoc volumine videritis, ibi sciatis de He-

(a) Hoc ipsum reperit l. II contra Ruf., col. 425.

cos. Cæterum apud Latinos, ante eam translationem, quam sub asteriscis et obelis nuper edidimus, septingenti ferme aut octingenti versus desunt; ut decurtatus et laceratus corrosusque liber, fœditatem sui publice legentibus præbeat.

Et infra :
misse nummis : cujus doctrina an aliquid profecerim, nescio.

bentur apud Ecclesias, et explanantur ab ecclesiasticis viris : quanto magis ego Christianus, et de parentibus Christianis natus, et vexillum crucis in mea fronte portans, cujus studium fuit omnia repetere, etc.

B ut tu de LXX Interpretibus opponebas, studiosissime postulasti, ut post Aquilam et Symmachum et Theodotionem novam editionem Latino sermone transferrem, etc.

tes Theodotionis editione; et hoc cur acciderit nescio.

rem, Constantinopolis usque Antiochiam Luciani martyris exemplaria probat; mediæ inter has provinciæ Palæstinos codices legunt : quos ab Origene elaboratos Eusebius et Pamphilus vulgaverunt : totusque orbis hac inter se contraria varietate communit. Et certe Origenes (a) non solum exemplaria composuit quatuor editionum, e regione singula verba describens, ut unus dissentiens, statim cæteris inter se consentientibus arguatur; sed quod majoris audaciæ est, in editione LXX Theodotionis editionem miscuit, asteriscis designans quæ minus ante fuerant, et virgulis quæ ex superfluo videbantur apposita.

Judæos et Ebionitas legis veteris interpretes, Aquilam videlicet, et Symmachum, et Theodotionem, et curiose legunt, et per Origenis laborem in Ἑξαπλοῖς Ecclesiis dedicarunt.

læ ✕ similitudinem perspexerit, de Hebræis voluminibus additum noverit, atque usque ad duo puncta, juxta Theodotionis duntaxat editionem, quæ simplicitate sermonis a LXX Interpretibus non discordat.

apud Hebræos admirationi habebatur, assumpsi, et contuli cum eo a vertice, ut aiunt, usque ad extremum unguem.

bræis additum, quod in Latinis codicibus non habetur. Ubi vero obelus, transversæ scilicet virga ••

præposita est, illic signatur quid LXX Interpretes A sancti auctoritatem, licet in Hebræis voluminibus addiderint vel ob decoris gratiam, vel ob Spiritus non legatur.

Hieron. Præfat. in libros Salomonis, tom. I, col. 1419.

Tres libros Salomonis, id est Proverbia, Ecclesiasten, Canticum canticorum, veteri LXX Interpretum auctoritati reddidi; vel antepositis lineis + superflua quæque designans; vel stellis ✕ ti-

tulo prænotatis, ea quæ minus habebantur inserens: quo plenius, o Paula et Eustochium, cognoscatis quid in libris nostris minus sit, quid redundet.

Idem Præfat. in quatuor Evangelia, tom. I, col. 1426.

Non quæro quid Aquila, quid Symmachus sapiant, quare Theodotion inter novos et veteres me-

dios incedat. Sit illa vera interpretatio, quam apostoli probaverunt.

Idem Præfat. in librum Hebraic. Quæst., tom. II, col. 505.

Neque vero LXX Interpretum, ut invidi latrant, B errores arguimus: nec nostrum laborem illorum reprehensionem putamus, cum illi Ptolemæo regi Alexandriæ, mystica quæque in Scripturis sanctis prodere noluerint: et maxime ea quæ Christi adventum pollicebantur, ne viderentur Judæi et aliorum Deum colere: quos ille Platonis sectator, magni idcirco faciebat, quia unum Deum colere dicerentur. Sed et evangelistæ, et Dominus quoque noster atque Salvator, necnon et Paulus apostolus, multa quasi de Veteri Testamento proferunt, quæ

in nostris codicibus non habentur. Super quibus in suis locis plenius disseremus. Ex quo perspicuum est, illa magis vera esse exemplaria, quæ cum Novi Testamenti auctoritate concordant. Accedit ad hoc quoque quod Josephus, qui LXX Interpretum ponit historiam, quinque tantum ab eis libros Moysi translatos refert: quos nos quoque confitemur plus quam cæteros cum Hebraicis consonare. Sed et ii qui postea interpretes exstiterunt, Aquilam loquor, et Symmachum, et Theodotionem, longe aliter habent quam nos legimus.

Ibid. col. 542, ad Gen. xl, v. 16.

Symmachus more suo apertius transtulit.

In Epist. ad Damasum, tom. II, col. 567.

Aquila namque qui non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosius verbum interpretatur ad verbum.

Et infra:

Aquilam vero ut in cæteris, et in hoc maxime loco proprie transtulisse omnis Judæa conclamat.

Epist. ad Evangelium, col. 574, tom. II.

Nec refert, utrum Salem an Salim nominetur, C num, eadem verba diversis sonis atque accentibus cum vocalibus in medio litteris perraro utantur Hebræi, et pro voluntate lectorum, ac varietate regio-

Epistola ad Suniam et Fretelam, tom. II, p. 627.

In quo illud breviter admoneo, ut sciatis aliam esse editionem quam Origenes, et Cæsariensis Eusebius, omnesque Græciæ tractatores κοινήν, id est communem, appellant atque vulgatam, et a plerisque nunc Λουκιανός dicitur; aliam LXX Interpretum, quæ et in Ἐξαπλότς codicibus reperitur, et a nobis in Latinum sermonem fideliter versa est, et Jerosolymæ atque in Orientis Ecclesiis decantatur..... Κοινή autem ista, hoc est communis editio,

ipsa est quæ et LXX. Sed hoc interest inter utramque, quod κοινή pro locis et temporibus, et pro voluntate scriptorum, vetus corrupta editio est; ea autem quæ habetur in Ἐξαπλότς, et quam nos vertimus, ipsa est quæ in eruditorum libris incorrupta et immaculata LXX Interpretum translatio reservatur. Quidquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est quin ita et ἁβραίων auctoritate discordet.

Hieron. epist. ad Marcellam., tom. II, col. 707.

Aquila, qui verborum Hebræorum diligentissimus explicator est.

Hieron. epist. ad Marcellam tom. II, col. 711.

Theodotion, qui in cæteris cum Septuaginta Translatoribus facit.

Hieron. Comment. in Ecclesiasten, tom. II, col. 740.

Hebræus meus cujus sæpe facio mentionem, cum Ecclesiasten mecum legeret, hæc Baracibam, quem unum vel maxime admirantur (a).

Hieron. Præfatione in Homilias Origenis in Canticum, tom. II, col. 87.

Origenes cum in cæteris libris omnes vicerit, in Cantica canticorum ipse se vicit. Nam decem voluminibus explicitis, quæ ad viginti usque versuum millia pene perveniunt; primum LXX Interpretes;

deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, quam in Actio littore invenisse se scribit, etc.

(a) De Symmacho passim dicit Hieronymus ipsum apertius et manifestius interpretatum esse.

Hieron. Comm. in Isaiam, tom. III, col. 24.

P litteram sermo Hebraicus non habet; sed pro ea פּי Græco utitur.

Hieron. Comm. in Isai., cap. viii, tom. III, col. 79.

Das domus Nazaræi, (qui ita Christum recipiunt, ut observationes legis veteris non amittant) duas familias interpretantur, Sammai et Hillel: ex quibus orti sunt Scribæ et Pharisei; quorum suscepit scholam Akibas, quem magistrum Aquilæ proselyti autumant: et post eum Meir, cui successit Johanan filius Zachai et post eum Eliezer, et

Hieron. Comment in Isaiam, col. 552.

De Aquila autem non miror, quod homo eruditissimus linguæ Hebraicæ, et verbum de verbo exprimens, in hoc loco aut simularit imperitiam, aut

Hieron. Comm. in Ezech., tom. III, col. 716.

Aquilæ vero secunda editio, quam Hebræi κατά ἀπλοειαν nominant, transtulit ἡρεμάζων, id est quiescens, et æorsim positus.

Hieron. Præfat. in Comment. Danielis, tom. III, col. 1073.

Illud quoque lectorem admoneo, Danielem non juxta LXX Interpretes, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui utique post adventum Christi incredulus fuit: licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judæus est. Sed et Origenes de Theodotionis opere in editione Vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quæ addita sunt, et rursus

Hieron. Comment. in Daniel. cap. 1, col. 1075.

Quod nos juxta editionem Hebræorum quæ κατ' ἀπλοειαν legitur in tyrannos vertimus.

Idem. Comment. in Osee, cap. 11, tom. III, col. 1252.

Aquila diligens et curiosus interpres.

Hieron. Comment. in Habacuc, tom. III, col. 1635.

Sciendum autem, ut supra diximus, quod ubi posuerunt LXX plurali numero, ut saluares christos tuos, ibi esse in Hebraico LAIESUA ETH MESSIACH, quod Aquila transtulit, in salutem cum Christo tuo: non quod Deus egressus sit, ut saluaret populum, et saluaret Christum suum; sed quod in salutem populi venerit cum Christo suo, juxta illud Evangelii: Pater in me, et ego in Patre; et Pater in me manens ipse facit opera sua. Sed et Quinta editio similiter transtulit: Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo. Theodotio autem vere quasi pauper et Ebionita: sed et Symmachus

Hieron. Comment. in Epist. ad Titum, tom. IV, col. 437.

Unde et nobis curæ fuit omnes veteris legis libros, quos vir doctus Adamantius in Hexapla digresserat, de Cæsariensi bibliotheca descriptos, ex ipsis authenticis emendare, in quibus et ipsa Hebræa propriis sunt characteribus verba descripta, et Græcis litteris tramite expressa vicino. Aquila etiam et Symmachus, Septuaginta quoque et Theodotio suum ordinem tenent. Nonnulli vero libri,

Idem epist. 24 ad Marcellam, tom. II, col. 61.

Jam pridem cum voluminibus Hebræorum editionem Aquilæ confero; ne quid forsitan propter odium Christi Synagoga mutauerit; et ut amicæ

Idem epist. 29, ad Paulam, tom. IV, col. 68.

Quorsum Varronis et Chalcenteri mentio facta

A per ordinem Delphon: et rursus Joseph Galilæus: et usque ad captiuitatem Jerusalem Josue. Sammai igitur et Hillel non multo prius quam Dominus nasceretur, orti sunt in Judæa, quorum prior dissipator interpretatur, sequens profanus, eo quod per traditiones et δευτερώσεις suas legis præcepta dissipaverit atque maculauerit.

Phariseorum perversa expositione deceptus sit, qui interpretari voluit, et Israel ei congregabitur.

B quosdam versus obelis prænotavit, superflua quæque designans. Cumque omnes Christi Ecclesiam tam Græcorum quam Latinorum, Syrorumque et Ægyptiorum hanc sub asteriscis et obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui habere nostros quod Græci in Aquilæ et Theodotionis ac Symmachi editionibus lectitant.

C ejusdem dogmatis, pauperem sensum secuti, Judaice transtulerunt: Egressus es in salutem populi tui, ut saluares Christum tuum; et, egressus es saluares populum tuum, saluares Christum tuum. Rem incredibilem dicturus sum, sed tamen veram. Isti Semichristiani Judaice transtulerunt, et Judæus Aquila interpretatus est ut Christianus. Sexta editio prodens manifestissime sacramentum, ita vertit ex Hebræo: Egressus es ut saluares populum tuum per Jesum Christum tuum, quod Græce dicitur, ἐξῆλθες τοῦ σώσαι τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦν Χριστόν σου.

D et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent; quam Quintam, et Sextam, et Septimam translationem vocant, auctoritatem sine nominibus interpretum consecutas. Hæc immortale illud ingenium suo nobis labore donavit, ut non magnopere pertimescamus supercilium Judæorum, solutis labiis, et stridente saliva, et rasa fauce gaudentium.

menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio.

sit, quæritis? Videlicet ut ad Adamantium no-

strumque Cna.centerum veniamus : qui tanto studio in sanctarum Scripturarum labore sudavit, ut juste Adamantii nomen acceperit.

Idem in Catalogo Scriptorum Eccles. de Origene, tom. IV, col. 116.

Quis ignorat, quod tantum in Scripturis divinis A ejusdem dogmatis : qui in Evangelium quoque κατὰ Ματθαῖον scripsit Commentarios, de quo et suum dogma confirmare conatur. Præterea Quintam et Sextam et Septimam editionem, quas etiam nos de ejus bibliotheca habemus, miro labore reperit, et cum cæteris editionibus comparavit.

Hieron. epist. 53 ad Panmachium, tom. III, col. 25.

Sed quid faciemus ad authenticos libros, in quibus hæc non feruntur ascripta, et cætera his similia, quæ si proferre nitamur, infinitis libris opus est? Porro quanta dimiserint, vel asterisci testes, ut dixi, sunt, vel nostra interpretatio, si a diligenti lectore translationi veteri conferatur: et tamen jure LXX editio obtinuit in Ecclesiis, vel quia prima est, et ante Christi facta adventum; vel quia ab apostolis (in quibus tamen ab Hebraico non discrepat) usurpata. Aquila autem proselytus et conten-

tiosus interpres, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo possit, vel legere, vel intelligere, χεῖμα, ὀπωρισμὸν, στιλπνότητα, quod non possumus dicere, fusionem, pomationemque et splendentiam? Aut quia Hebræi non solum habent ἀρθρα, sed et πρόαρθρα, ille κακοζήλωσ, et syllabas interpretatur et litteras, dicitque σὺν τὸν οὐρανὸν, καὶ σὺν τὴν γῆν, quod Græca et Latina lingua omnino non recepit.

Hieron. Apologia advers. Rufinum, tom. IV, col. 363.

Certe etiam Origenes patriarchen Huillum, qui B Octogesimum quoque nonum psalmum, qui scribitur: *Oratio Moysi hominis Dei*, et reliquos undecim, qui non habent titulos, secundum Huilli expositionem, ejusdem Moysi putat: nec dedignatur Hebræam Scripturam interpretans, per singula loca quid Hebræis videatur inserere.

lucescere facit quæ minus ante fuerant; aut superflua quæque jugulat et confodit: maximeque quæ evangelistarum et apostolorum auctoritas promulgavit.

Idem adv. Rufinum, l. II, tom. IV, col. 423.

Quod ut auderem, Origenis me studium provocavit, qui editioni antiquæ translationem Theodotionis miscuit, asterisco ✕ et obelisco +, id est stella et veru opus omne distinguens: dum aut il-

refert nunquam se cibum Origene præsentem sine lectione sumpsisse, nunquam iniisse somnum, nisi unus e fratribus sacris litteris personaret.

Hieron. epist. 45, ad Marcellam, tom. II, col. 552.

Ambrosius, quo chartas, sumptus, notarios ministrante, tam innumerabiles libros vere Adamantius, et Chalcenterus noster explicavit, in quadam epistola, quam ad eundem de Athenis scripserat,

Et miror quomodo LXX Interpretum libros legas, non puros, ut ab eis editi sunt, sed ab Origene emendatos, sive corruptos per obelos et asteriscos; et Christiani hominis interpretatiunculam non sequaris, præsertim cum ea quæ addita sunt, ex hominis Judæi atque blasphemi post passionem Christi, editione transtulerit. Vis amator esse verus Septuaginta Interpretum? Non legas ea quæ sub asteriscis sunt, imo rade de voluminibus, ut veterum te fautorem probes. Quod si feceris, omnium Ecclesiarum bibliothecas damnare cogeris. Vix enim unus aut alter invenietur liber qui ista non habeat.

Hieron. epist. 74, ad Augustinum, tom. IV, col. 626.

Quod autem in aliis quæris epistolis, cur prior C mea in libris canonicis interpretatio asteriscos habeat et virgulas prænotatas; et postea aliam translationem absque his signis ediderim, videris mihi non intelligere quod quæstisti. Illa enim interpretatio LXX Interpretum est: et ubicunque virgulæ, id est obeli, sunt, significatur quod LXX plus dixerint quam habetur in Hebræo; ubi autem asterisci, id est stellulæ prælucentes, ex Theodotionis editione ab Origene additum est: et ibi Græca transtulimus, hic de ipso Hebraico quod intelligebamus expressimus, sensuum potius veritatem quam verborum ordinem interdum conservantes.

teribus discrepare. Quinta autem et Sexta et Septima editio, licet quibus censeantur auctoribus ignoretur, tamen ita probabilem sui diversitatem tenent, ut auctoritatem sine nominibus meruerunt.

Hieron. epist. ad Vincentium et Gallienum, tom. IV, col. 805.

Quamobrem Aquila, et Symmachus, et Theodotio incitati, diversum pene opus in eodem opere prodiderunt; alio nitente verbum de verbo exprimere, alio sensum potius sequi, tertio non multum a ve-

teribus discrepare. Quinta autem et Sexta et Septima editio, licet quibus censeantur auctoribus ignoretur, tamen ita probabilem sui diversitatem tenent, ut auctoritatem sine nominibus meruerunt.

Ex Rufino Hist. eccl. lib. vi, cap. 13.

Famosissimos illos codices primus composuit A scripsit, ita ut primo omnium ipsa Hebræa verba Origenes, in quibus per singulas columnulas e regione separatim opus interpretis uniuscujusque de Hebraicis litteris poneret, secundo in loco per ordinem Græcis litteris.

Philastrius Briziensis De hæresibus, num. 90.

Sunt hæretici qui, sicuti Septuaginta duorum sanctorum sapientissimorumque virorum interpretationem respuentes, Aquilæ cujusdam hominis unius Pontici, qui post annos multos interpretatus est, ædificationem suscipiunt. Qui cum quædam prætermittere, necessitate urgente, tunc temporis cogentur, dissonantia putantur dictasse. Is veluti plus a quibusdam Judæis maxime intellexisse laudatur, cum de Patre et Filio, non sicuti illi priores de lege, dictaverit; Septuaginta enim duo dixerunt: B *Adversus Dominum, et adversus Christum ejus;* Aquila autem: *Adversus Dominum, et adversus unicum ejus.* Et iterum Septuaginta duo dixerunt: *Ecce virgo concipiet, et pariet filium; et nomen ejus, Deus nobiscum.* Aquila autem dixit: *Ecce juven-*

Mox num. 91.

Est hæresis, quæ iterum post Aquilam triginta hominum interpretationem accipit, non illorum beatissimorum septuaginta duorum, qui integre inviolateque de Trinitate sentientes, Ecclesiæ catholice firmamenta certissima tradiderunt interpre-

Ibid. num. 92.

Est hæresis quæ iterum sex virorum interpretationem postea editam vult sequi, non illorum priorum sanctorum, qui Septuaginta duorum aliis mo-

Ibid. num. 93.

Sunt hæretici alii qui Theodotionis et Symmachi C itidem interpretationem diverso modo expositam

Augustinus De civitate Dei, l. xv, cap. 23, tom. VII, p. 408.

Aquila autem, quem interpretem Judæi cæteris anteponunt, non angelos Dei, nec filios Dei, sed filios deorum interpretatus est.

Aug. De civitate Dei, l. xviii, cap. 48, p. 526.

Nam cum fuerint et alii interpretes qui ex Hebræa lingua in Græcam sacra illa eloquia transtulerunt, sicut Aquila, Symmachus, Theodotio; sicut etiam illa est interpretatio, cujus auctor non apparet, et ob hoc sine nomine interpretis Quinta

cula concipiet, et pariet filium; et nomen ejus, potens cum hominibus. Quæ quidem si pio sensu lectionis accepta fuerint, quod fortis et potens nemo nisi Christus Deus Dei sit Filius, recte intelligit; si autem de eo dubitat, abjicienda et spernenda est talis editio. Unde Judæi non Septuaginta duorum interpretationes habent, qui de Patre et Filio et sancto Spiritu bene sentientes, unam substantiam, divinitatem, majestatem enuntiarunt; sed illius Aquilæ, qui non ita recte sentit de Filio Dei, sed quasi de propheta nuntiaverit. Unde interpretationes ejus in medio librorum nunquam ponuntur, sed dextræ lævæque assignantur: et ut contrariæ et non plenæ veritatis, ita leguntur a plurimis, etc.

tantes Scripturas. Isti triginta in multis Aquilam sunt secuti, unde ab Ecclesia catholica et istorum non suscipitur interpretatio, quæ continetur in libris authenticis.

dis interpretari desiderant; et non parvum errorem incurrit, diversa itidem sentiens de fide catholica.

sequuntur, non illam beatissimorum priorum quam Ecclesia catholica colit et prædicat.

editio nuncupatur: hanc tamen quæ LXX est, tanquam sola esset, sic recepit Ecclesia, eaque utuntur Græci populi Christiani, quorum plerique utrum alia sit aliqua ignorant.

Ex Chronico Paschali edit. Cangii, p. 255.

ΙΓ. Ἰνδ. ιθ. Ἰπ. Αὐγουρίνου καὶ Σεργιανου. Ἀκύλας ἐγκωρίζετο, ὅς ἦν πενθερός Ἀδριανου τοῦ βασιλέως. Ἦν δὲ Ἕλληγ ὡς Ἀδριανός, ἀπὸ Σινώπης τοῦ Πόντου ὀρμώμενος. Ὑστερον δὲ ἐβαπτίσθη, πεισθεὶς ὑπὸ τῶν ἀποστόλων. Ἦν δὲ καὶ ἀστρονόμος, καὶ ἐγκαλούμενος περὶ τούτου ἀπὸ τῶν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μὴ πεισθεὶς, μετέπειτα τὰ τῶν Χριστιανῶν ἀθετήσας, προσήλυτός τε Ἰουδαίος, περιτέμνεται Ἰουδαίος, καὶ ἐμπόνως μαθὼν τὴν αὐτῶν διάλεκτον, κατὰ στοιχεῖα ἐρμηνείαν ἐαυτοῦ ἠρμήνευσεν οὐκ ὀρθῶς λογισμῶ, ἀλλ' ὅπως διαστρέψῃ τινὰ τῶν βητῶν. Ταῦτα ἱστορεῖ Ἐπιφάνιος Κύριος εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ τὸν Περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων.

Anno Adriani xiv, indictione xiv, coss. Augustino et Sergiano, Aquila florebat, socer Adriani imperatoris. Erat autem gentilis ut Adrianus, Sinope urbe Ponti oriundus. Postea vero ab apostolis eruditus, baptizatus est. Erat autem astronomus, et hac de re accusatus a Christianis, nec obtemperans. Spreta postmodum Christiana religione, proselytus ad Judæos accessit, et circumciscus Judæus effectus est, et magno labore eorum linguam edoctus, secundum elementa, id est, ad litteram interpretationem edidit, non recto quidem animo, sed ut quædam Scripturæ dicta perverteret. Hæc narrat Epiphanius Cyprius in libro *De ponderibus et mensuris*.

Ex eodem Chronico, p. 263.

Anno vi Commodi, indictione vii, coss. Marcello et Aeliano. His coss. Theodotio quidam Ponticus ex successione Marcionis hæresiarchæ, qui et ipse Sinope oriundus erat, ejurata ejusdem hæresi, in Judaismum declinavit; cumque eorum elementa et linguam didicisset, propriam et ipse interpretationem edidit, in multis cum LXX Interpretibus consentiens, ut de illo refert Epiphanius Cyprius.

A Γ'. Ἰνδ. ζ'. Ὑπ. Μαρκελλοῦ καὶ Αἰλιανοῦ. Ἐπὶ τῶν προκειμένων ὑπάτων, Θεοδοτίων τις τοῦ Πόντου, ἀπὸ τῆς διαδοχῆς Μαρκιωνοῦ τοῦ αἰρεσιάρχου, τοῦ ἀπ' αὐτῆς Σινώπης ὀρμωμένου, καὶ αὐτὸς μηνίων τῇ αὐτῇ αἰρέσει, καὶ εἰς Ἰουδαϊσμὸν ἐκκλίνας, καὶ τὰ αὐτῶν στοιχεῖα καὶ γλώσσαν μαθὼν, ἰδίως καὶ αὐτὸς ἐξέδωκεν τὰ πλεῖστα τοῖς ΘΒ' ἐρμηνευταῖς συνάδοντα, ὡς καὶ ἱστορεῖ περὶ τούτου Ἐπιφάνιος ὁ Κύπριος.

Ex eodem Chronico, p. 266.

Anno Severi ix, indict. viii, coss. Severo Augusto III et Antonino. His temporibus, Symmachus quidam Samaritanus, qui inter sectæ suæ sapientiores numerabatur, cum apud gentem suam in honore non haberetur, ambitionis et affectati principatus morbo laborans, contribulibus suis infensus, ad Judæos migravit, et proselytus factus secundo circumciscus est. Hic igitur ut Samaritanorum interpretationes everteret, tertiam edidit interpretationem. Hæc Epiphanius Cyprius de tribus interpretationibus Aquila, Symmacho et Theodotione narravit.

B Θ'. Ἰνδ. η'. Ὑπ. Σεβήρου Αὐγούστου τὸ Γ' καὶ Ἀντωνίνου. Ἐν τούτοις χρόνοις, Σύμμαχος τις Σαμαρείτης τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν, μὴ τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἔθνους, νοσήσας φιλαρχίαν, καὶ ἀγανακτήσας κατὰ τῆς ἰδίας φυλῆς, προσέρχεται Ἰουδαίοις, καὶ προσηλυτεύει, καὶ περιτέμνεται δευτέραν περιτομήν. Οὗτος οὖν πρὸς διαστροφὴν τῶν παρὰ Σαμαρείταις ἐρμηνειῶν ἐρμηνεύσας, τὴν τρίτην ἐξέδωκεν ἐρμηνείαν. Ταῦτα Ἐπιφάνιος ὁ Κύπριος περὶ τῶν τριῶν ἐρμηνευτῶν, Ἀκύλα, καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος ἔθηκεν.

Ex Synopsi Scripturæ sacræ, quæ inter Athanasiana opera habetur, tom. II, p. 103.

Ποῖαι καὶ πόσαι παραδόσεις εἰσι τῆς θείας Γραφῆς; εἶτε οὖν ἀπὸ Ἑβραϊκοῦ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐρμηνεύεται, καὶ τίνες οἱ ταύτην ἐρμηνεύσαντες, καὶ πότε.

Hæc utpote ex Epiphanio desumpta et longiuscula prætermittuntur.

Πρώτη ἐστίν, κ. τ. λ.

Ado in Chronico de tempore Adriani.

Per idem tempus Aquila Ponticus interpres secundus post LXX oritur.

Idem in Chronico, sub Commodō.

Theodotio Ephesius interpres tertius apparuit.

Idem in Chronico, ad Severum imp., p. 790.

Symmachus interpres quartus agnoscitur.

HEXAPLORUM

QUÆ SUPERSUNT.

IN GENESIM MONITUM.

Tametsi multam dedimus operam, ut veterum interpretum lectiones in Genesim undequaque colligeremus, eximii tamen codicis Coisliniani, qui omnibus præit vetustate et marginalium notarum præstantia, usum assequi statim non potuimus. Unde accidit ut Genesim, qualem aliorum ope manuscriptorum adornaveramus, illo destituti edere coacti simus. Sub hæc autem cum in ejus bibliothecæ possessionem venisset illustrissimus episcopus Metensis Coislinianæ familiæ decus, nobisque omnium pro voto manuscriptorum copiam fecisset, Heptateuchi totius lectiones, nondum editas, quas ex illo præstantissimo codice mutuati sumus, appendicis more ad calcem primi tomi locavimus. Quia porro illæ bene multæ sunt, et non raro sinceriores iis quas principio posueramus, auctores sumus studioso lectori, ut cum Heptateuchi interpretationes consulere voluerit, illas in appendice positas nunquam negligat (a). Primo autem Genesim edidimus usi codicibus manuscriptis et libris quorum catalogus sequitur :

Codex RR. PP. Sancti Basilii Romæ, pro ultimis tantum Geneseos capitibus.

Codex Regius 1825, membranaceus, xi vel xii sæculi, in quo est Heptateuchus et liber Ruth.

Codex Reg. 1871, membranaceus, egregiæ notæ, x sæculi.

Codex Reg. 1888, bombycinus, xii sæculi.

Codex Reg. alius cujus numerus excidit.

Codex Reg. 2911, xii circiter sæculi.

Codex Colbertinus, quem unum in Genesim reperi in illa bibliotheca.

Schedæ clarissimi viri Francisci Combefisii, ex ordine Prædicatorum, quas mutuo accepi a reverendo et doctissimo Patre Michaeli Lequien.

Schedæ et folia aliquot edita, quæ misit vir clarissimus Ernestus Grabe.

Basilii in *Hexaemeron*.

Ambrosii in *Hexaemeron*.

Hieronymi *Quæstiones in Genesim*, et alia quædam ejus opera,

Theodoretii *Quæstiones in Genesim*.

Anastasio *Quæstiones*.

Joannes Philoponus in *Hexaemeron*, editus a Balthazare Corderio, Viennæ 1630, in 4°, unde pene totum primum Geneseos caput, secundum Aquilæ, Symmachi et Theodotionis interpretationes, excerpimus.

Procopius in *Heptateuchum*.

Aliquot etiam in locis sequentes auctores nobis subsidio fuerunt.

Justini *Dialogus cum Tryphone*.

Origenes illustrissimi et doctissimi Huetii, et ejusdem *Philocalia* a Spencero edita.

Cyprianus libro primo *Testimoniorum ad Quirinum*.

Eusebii Cæsariensis *Demonstratio evangelica*.

Joannis Chrysostomi *Homiliæ*.

Augustini opera aliquoties.

Chalcidius in *Timæum* Platonis.

Editio Complutensis.

Sæpe vero editionis Romanæ et Drusii lectiones.

(a) Lectiones codicis Coisliniani, ut in nova editione par erat, aliis intermiscuimus. EDIT. PAR.

CAPUT I GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

1 בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ

2 והארץ היתה תוהו ובוהו וחשך על־פני תהום ורוח אלהים מרדפה על־פני המים

3 ויאמר ל:מים יהי־אור ויהי־אור

4 וירא אלהים את־האור כי־טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך

5 ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי־ערב ויהי־בקר יום אחד

6 ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים

7 ויעש אלהים את־הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי־כן

8 ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי־ערב ויהי־בקר יום שני

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In principio creavit Deus caelos et terram.

2. Terra autem erat confusio et inanis. Et tenebrae super faciem abyssi : et spiritus Dei motitabat super facies aquarum.

3. Et dixit Deus : Sit lux, et fuit lux.

4. Et vidit Deus lucem, quod bona. Et divisit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus lucem, diem ; et tenebras vocavit, noctem. Et fuit vespera et fuit mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Sit expansio in medio aquarum : et sit dividens inter aquas ad aquas.

7. Et fecit Deus expansionem : et divisit inter aquas, quæ subter expansionem, et inter aquas quæ super expansionem. Et fuit ita.

8. Et vocavit Deus expansionem, caelos. Et fuit vespera, et fuit mane dies secundus.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1. Βρησιθ βαρα ελωειμ εθ ασα-μαιμ ουεθ ααρες.

2. Ουααρες αιεθα θωου ουβοου Ουωσεχ αλ φνε θεωμ ουρουη ελωειμ μαραεφεθ αλ φνε αμαιμ.

3. Ουιωμερ ελωειμ ιει ωρ ουιει ωρ.

4. Ουιαρ ελωειμ εθ αωρ χι τωθ ουιαβδηλ ελωειμ βην αωρ ουθην αωσεχ.

5. Ουικρα ελωειμ λαωρ ωμ ου-λαωσεχ καρα ληλα ουιει ερεθ ουιει βωκερ ωμ ααδ.

6. Ουιωμερ ελωειμ ιει ρακια βα-θωχ αμαιμ ουιει μαβδηλ βην μαιμ λαμαιμ.

7. Ουιαας ελωειμ εθ αρακια ουιαβ-δηλ βην αμαιμ ασερ μαθασθ λα-ρακια ουθην αμαιμ ασερ μααλ λα-ρακια ουιει χεν.

8. Ουικρα ελωειμ λαρακια σα-μαιμ ουιει ερεθ ουιει βωκερ ωμ σενι.

VULGATA LATINA.

1. In principio creavit Deus caelum et terrain.

2. Terra autem erat inanis et vacua, et tenebrae erant super faciem abyssi : et spiritus Dei ferebatur super aquas.

3. Dixitque Deus : Fiat lux. Et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem, quod esset bona : et divisit lucem a tenebris.

5. Appellavitque lucem diem, et tenebras noctem : factumque est vespere et mane, dies unus.

6. Dixit quoque Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum : et dividat aquas ab aquis.

7. Et fecit Deus firmamentum, divisitque aquas quæ erant sub firmamento, ab his quæ erant super firmamentum. Et factum est ita.

8. Vocavitque Deus firmamen- tum, caelum : Et factum est vespere et mane, dies secundus.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ἐν κεφαλαιῳ ἔκτισεν ὁ Θεός· σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κένωμα καὶ οὐ-ζέν. Καὶ σκότος ἐπὶ πρόσωπον ἀδύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφε-ρόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενέσθω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεός σὺν τῷ φῶσι ὅτι καλόν, καὶ διεχώρισεν ὁ Θεός μεταξὺ τοῦ φωτός, καὶ με-ταξὺ τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ φωσι ἡμέρα, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων· καὶ ἔστω διαχωρίζον μεταξὺ ὑδάτων εἰς ὑδάτα.

- 7.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ στε-ρέωματι οὐρανός· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα δευτέρα.

AQUILA.

1. In capitulo creavit Deus caelum et terram.

2. Terra autem erat inanis et nihil. Et tenebrae super faciem abyssi, et spiritus Dei superferebatur super faciem aquarum.

3. Et dixit Deus : Fiat lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem quia bona, et divisit Deus inter lucem, et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus luci diem, et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum, et sit dividens inter aquas in aquas.

7.

8. Et vocavit Deus firmamento caelum. Et factum est vespere, et factum est mane, dies secundus.

CAPUT I GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἐγένετο ἀργὴν καὶ ἀδιάκριτον, καὶ σκότος ἐπέκειτο ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἔστω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν, καὶ διέστειλεν ὁ Θεὸς μεταξὺ τοῦ φωτὸς καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὴν σκοτίαν ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ ὑδάτων, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἐν μέσῳ ὑδάτος καὶ εἰς ὕδωρ.

7.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερέωματι οὐρανόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα δευτέρα.

SYMMACHUS.

1. In principio creavit Deus cœlum et terram.

2. Terra autem erat otiosa et indistincta, et tenebræ incumbant super faciem abyssi, et spiritus Dei superferebatur super faciem aquarum.

3. Et dixit Deus : Sit lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem quia bona. Et distinxit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus luci diem, et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum, et sit dividens in medio aquarum et in aquam.

7.

8. Et vocavit Deus firmamento cœlum. Et factum est vespere et factum est mane, dies secundus.

1. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀναμέσον ὕδατος, καὶ ὕδατος· καὶ ἐγένετο οὕτως.

7. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀναμέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀναμέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα δευτέρα.

LXX INTERPRETES.

1. In principio fecit Deus cœlum et terram.

2. Terra autem erat invisibilis et incomposita, et tenebræ super abyssum, et spiritus Dei superferebatur super aquam.

3. Et dixit Deus: Fiat lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem, quia bona. Et divisit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus lucem, diem; et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum, et sit dividens inter aquam, et aquam. Et factum est ita.

7. Et fecit Deus firmamentum. Et divisit Deus inter aquam, quæ erat sub firmamento, et inter aquam, quæ erat super firmamentum.

8. Et vocavit Deus firmamentum, cœlum : et factum est vespere, et factum est mane, dies secundus.

1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κενὸν καὶ οὐθέν [ἄλλος, οὐθέν καὶ οὐθέν], καὶ σκότος ἐπὶ προσώπου ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ προσώπου τοῦ ὕδατος.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔσται διαχωρίζον ἀναμέσον ὕδατος εἰς ὕδατα.

7.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερέωματι οὐρανόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα δευτέρα.

THEODOTIO.

1. In principio creavit Deus cœlum et terram.

2. Terra autem erat vacuum et nihil [al. nihil et nihil]. Et tenebræ super faciem abyssi, et spiritus Dei ferebatur super faciem aquarum.

3. Et dixit Deus : Fiat lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem, quia bona. Et divisit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus luci diem, et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum, et erit dividens inter aquas in aquas.

7.

8. Et vocavit Deus firmamento cœlum. Et factum est vespere et factum est mane, dies secundus.

TO EBPAIKON.

9 ויאמר אלהים יקח המים מתחת השמים אלמקום אחד ותראה היבשה ויהי כן

10 ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקרה המים קרא ימים וירא אלהים כדבר

11 ויאמר אלהים חדש את הארץ וישא עשב מדויע זרע עץ פרי עשה פרי לביט אשר זרעו ערבו ערבו ויהי כן

12 ותוצא הארץ דשא עשב מדויע זרע לביט ועץ עשוד פרי אשר זרעו ערבו לביט וירא אלהים כדבר

13 ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי

14 ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והי לאחת ולמועדים ולימים וצנים

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. Et dixit Deus : Congregentur aquæ de sub cœlis ad locum unum, et appareat arida. Et fuit ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram, et congregationem aquarum vocavit maria : et vidit Deus quod bonum.

11. Et dixit Deus : Germinet terra germen, herbam seminificantem semen; arborem fructus, facientem fructum speciei suæ, cujus semen in ea super terram. Et fuit ita.

12. Et protulit terra germen, herbam seminificantem semen in specie sua, et arborem facientem fructum, cujus semen in ea in specie sua. Et vidit Deus quod bonum.

13. Et fuit vespera et fuit mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus : Sint luminaria in expansione cœlorum ad dividendum inter diem et inter noctem : et sint in signa et tempora, et dies, et annos.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

9. Ουιωμερ ελωειμ ικανου αμαιμ μαθασθ ασαμαιμ αλ μακωμ ασθ ουθερα αταθασα ουιει χεν.

10. Ουικρα ελωειμ λαταθασα αρες ουλαμακαυε αμαιμ καρα ιαμιμ ουιαρ ελωειμ χι τωθ.

11. Ουιωμερ ελωειμ θαδεσα ααρες δεσα εσεθ μαζαριε ζαρα ες φερι ωσε φερι λαμινω ασερ ζαρω βω αλ ααρες ουιει χεν.

12. Ουθωσε ααρες δεσα εσεθ μαζαριε ζαρα λαμινου ουεσ ωσε φερι ασερ ζαρω βω λαμινου ουιαρ ελωειμ χι τωθ.

13. Ουιει ερεθ ουιει βωκερ ιωμ σελισι.

14. Ουιωμερ ελωειμ ιει μαωρωθ βαρακιε ασαμαιμ λαβδιλ βηγ αιωμ ουβην αληλα ουαιου λαωθωθ ουλαμαωδιμ, ουλαιαμιμ ουσανιμ.

VULGATA LATINA.

9. Dixit vero Deus : Congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt, in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram, congregationesque aquarum appellavit maria. Et vidit Deus quod esset bonum.

11. Et ait : Germinet terra herbam virentem et facientem semen, et lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum, cujus semen in semelipso sit super terram. Et factum est ita.

12. Et protulit terra herbam virentem, et facientem semen juxta genus suum, lignumque faciens fructum, et habens unumquodque sementem secundum speciem suam. Et vidit Deus quod esset bonum.

13. Et factum est vespere et mane, dies tertius.

14. Dixit autem Deus : Fiant luminaria in firmamento cœli, et dividant diem ac noctem, et sint in signa et tempora, et dies et annos.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἓνα, καὶ ὀφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῆ ξηρᾶ, γῆ, καὶ τοῖς συστήμασι τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θάλασσαι. Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Βλαστήσάτω ἡ γῆ βλάστημα χόρτου σπειρόμενον σπέρμα, ἔξυλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

12.

σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν.

Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τρίτη.

14. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενέσθωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ διαχωρίζειν μεταξὺ τῆς ἡμέρας καὶ μεταξὺ τῆς νυκτός, καὶ ἑστῶσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροῦς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἑαυτούς.

AQUILA.

9. Et dixit Deus : Congregentur aqua quæ sub cœlo in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram, et collectionibus aquarum vocavit, maria. Et vidit Deus quia bonum.

11. Et dixit Deus : Germinet terra herbam feni, seminantem semen, lignum fructiferum faciens fructum, seminans semen in genus suum super terram. Et factum est ita.

12.

ferens semen in genus suum.

Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere et factum est mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus : Fiant luminaria in firmamento cœli ad separandum inter diem et inter noctem, et sint in signa, et in tempora et in dies et in annos.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἓνα, καὶ ὄφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηράν, γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ.

12.

Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τρίτη.

14.

SYMMACHUS.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua, quæ sub cælo, in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram ; collectiones vero aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quia bonum.

11. Et dixit Deus : Educat terra.

12.

Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere et factum est mane, dies tertius.

14.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συναχθήτω τὸ ὕδωρ, τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὄφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως. — Καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὄφθη ἡ ξηρά :

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηράν, γῆν, καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας· καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Βλαστήσατω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπέρμα κατὰ γένος, καὶ καθ' ὁμοίτητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιούν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

12. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπείρον σπέρμα κατὰ γένος, καὶ καθ' ὁμοίτητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιούν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τρίτη.

14. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἡμέρας.

LXX INTERPRETES.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua, quæ sub cælo, in congregationem unam : et appareat arida. Et factum est ita. — Et congregata est aqua, quæ sub cælo, in congregationes suas, et apparuit arida :

10. Et vocavit Deus aridam, terram, et collectiones aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quod bonum.

11. Et dixit Deus : Germinet terra herbam feni, seminans semen secundum genus, et secundum similitudinem ; et lignum fructiferum faciens fructum, cujus semen ejus sit in ipso secundum genus super terram. Et factum est ita.

12. Et produxit terra herbam feni, seminans semen secundum genus, et secundum similitudinem, et lignum fructiferum faciens fructum, cujus semen ejus in ipso secundum genus super terram. Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere, et factum est mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus : Fiant luminaria in firmamento cæli ad illuminationem super terram, ut dividant inter diem et inter noctem : et sint in signa et in tempora, et in dies, et in annos.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἓνα· καὶ ὄφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηράν, γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξεναγέτω γῆ βοτάνην χόρτου.

12.

Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τρίτη.

14.

THEODOTIO.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua quæ sub cælo est in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram ; collectiones autem aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quia bonum.

11. Et dixit Deus : Producat terra herbam feni.

12.

Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere et factum est mane, dies tertius.

14.

TO EBPAIKON.

15 והיו למאורת ברקיע השמים
להאיר על־הארץ והיה־כן

16 ויעש אלהים אדשני המארת
הגדלים את־המאור הגדל לממשלת
היום ואת־המאור הקטן לממשלת
הלילה ואת הנוכבים

17 ויתן אתם אלהים ברקיע
השמים להאיר על־הארץ

18 ולמשל ביום וגלילה ולהגדיל
בין האור ובין החשך וירא אלהים
כי־טוב

19 ויהי־ערב ויהי בקר יום רביעי

20 ויאמר אלהים ישרע המים
שרץ נפש חיה ועוף ועופף על־הארץ
על־פני רקיע השמים

21 וירא אלהים את־התנינים
הגדלים ואת כל־נפש החיה והרמשת
אשר שרע המים למינם ואת
כל־עוף כנף למינו וירא אלהים
כי־טוב

22 ויברך אתם אלהים לאמר פרו
ורבו ומלאו את־המים בימים העוף
ירב בארץ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

15. Et sint in luminaria in expansione caelorum ad illuminandum super terram. Et fuit ita.

16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus ad dominium diei, et luminare minus ad dominium noctis: et stellas.

17. Et posuit eas Deus in expansione caeli, ad illuminandum super terram.

18. Et ad dominandum in die et in nocte, et ad dividendum inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quod bonum.

19. Et fuit vespera, et fuit mane, dies quartus.

20. Et dixit Deus: Repere faciant aquae reptile animae viventis: et volatile volet super terram, super facies expansionis caelorum.

21. Et creavit Deus cetos magnos et omnem animam viventem repentem, quam repere fecerant aquae in specie sua: et omne volatile alatum in specie sua. Et vidit Deus quod bonum.

22. Et benedixit eis Deus dicendo: Crescite et multiplicamini, et replete aquas in maribus: et volatile multiplicet se in terra.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

15. Ουαιου λαμαωρωθ βαρακιε
ασαμαιμ λαειρ αλ ααρεις ουιει χεν.

16. Ουιαας ελωειμ εθ σενε αμαωρωθ αγαδολιμ εθ αμαωρ αγαδολ λαμαμσελεθ αιωμ ουεθ αμαωρ ακατον λαμαμσελεθ αληλα ουεθ αχωχαδιμ.

17. Ουιθεν ωθαμ ελωειμ βαρακιε
ασαμαιμ λαειρ αλ ααρεις.

18. Ουλαμσολ βαιωμ ουβαληλα
ουλασδιλ βηη αωρ ουθηη αωσεχ
ουιαρ ελωειμ χι τωθ.

19. Ουιει ερεθ ουιει βωκερ ωμ
ραβιη.

20. Ουιωμερ ελωειμ ισερσου
αμαιμ σαρες ναφεις αια ουωφ ιωωφ
αλ ααρεις αλφαναη ρακιε ασαμαιμ.

21. Ουιθρα ελωειμ εθ αθανιμι
αγαδολιμ ουεθ χολ ναφεις ααια
ααμεσεθ ασερ σαρεσου αμαιμ λαμι
νεεμ ουεθ χολ ωφ χαναφ λαμινεου
ουιαρ ελωειμ χι τωθ.

22. Ουιθαρεχ ωθαμ ελωειμ λα
μωρ φερου ουρεθου ουμαλεου εθ
αμαιμ βαιαμαιμ ουαωφ ιερεθ θαα
ρες.

VULGATA LATINA.

15. Ut luceant in firmamento caeli et illuminent terram. Et factum est ita.

16. Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare majus, ut praesentet diei: et luminare minus, ut praesentet nocti: et stellas.

17. Et posuit eas in firmamento caeli, ut lucerent super terram.

18. Et praesentent diei ac nocti, et dividerent lucem et tenebras. Et vidit Deus quod esset bonum.

19. Et factum est vespere et mane, dies quartus.

20. Dixit etiam Deus: Producant aquae reptile animae viventis, et volatile super terram sub firmamento caeli.

21. Creavitque Deus cete grandia, et omnem animam viventem atque motabilem, quam produxerant aquae in species suas, et omne volatile secundum genus suum. Et vidit Deus quod esset bonum.

22. Benedixitque eis dicens: Crescite, et multiplicamini, et replete aquas maris: avesque multiplicentur super terram.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

15. Καὶ ἔστωσαν εἰς φωστῆρας ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, σὺν τῶν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἔξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ σὺν τῶν φωστῆρα μικρὸν εἰς ἔξουσίαν τῆς νυκτός.

17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.

18. Καὶ ἐξουσιάζειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειν μεταξὺ τοῦ φωτός καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους. Καὶ συνείδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη.

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξερχέσθω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῆς ζωῆς, καὶ πετητὸν ἰπτάμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ πρόσωπον τοῦ στερεώματος τοῦ οὐρανοῦ.

21.

22.

AQUILA.

15. Et sint in luminaria in firmamento caeli ad lucendum super terram. Et factum est ita.

16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare magnum in potestatem diei, et luminare parvum in potestatem noctis.

17. Et posuit illa Deus in firmamento caeli, ut lucerent super terram.

18. Et dominarentur diei ac nocti, et dividerent inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quia bonum.

19. Et factum est vespere et factum est mane, dies quartus.

20. Et dixit Deus: Repere faciant aquae reptilia animae viventis, et volatile volans super terram, super faciem firmamenti caeli.

21.

22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μείζων εἰς τὸ ἡγεῖσθαι τῆς ἡμέρας, τὸν δὲ φωστῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἡγεμονίαν τῆς νυκτός.
16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καὶ τοὺς ἀστέρας.
17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς.
18. Καὶ ἀρχεῖν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτός καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.
19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τετάρτη.
20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξεραδάτω τὰ ὕδατα ἐρπετῶν ψυχῆν ζώων, καὶ πετηνῶν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον στερεώματος οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

21.

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξεραδάτωσαν τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῆς ζώων, καὶ πετηνῶν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον στερεώματος οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

22.

21. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζώων, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὸ στερεῶμα τοῦ οὐρανοῦ, ἢ— Καὶ ἐγένετο οὕτως.

21.

21. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κῆτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἐρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν. Καὶ πᾶν πετεινὸν περωτῶν κατὰ γένος. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλά.

22.

22. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ Θεός, λέγων· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15. Et sint ad illuminationem in firmamento caeli, ut luceant super terram. Et factum est ita.
16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus ut praesesset diei, et luminare minus in praefecturam noctis.
17. Et posuit ea Deus in firmamento caeli, ut luceant super terram.
18. Et dominantur diei ac nocti, et dividant inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quod bonum.
19. Et factum est vespere, et factum est mane, dies quartus.
20. Et dixit Deus: Repere faciant aquae reptile, animam viventem, et volatile volans super terram secundum faciem firmamenti caeli. Et factum est ita.

21.

21. Et fecit Deus cetos magnos, et omnem animam animalium reptilium, quae prodixerunt aquae secundum genera ipsorum, et omne volatile alatum secundum genus. Et vidit Deus quod bonum.

22.

22. Et benedixit ea Deus, dicens: Crescite et multiplicamini, et replete aquas in maribus: et volatilia multiplicentur super terram.

15. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καὶ τοὺς ἀστέρας.
17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς.
18. Καὶ ἀρχεῖν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτός καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.
19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τετάρτη.

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζώων, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὸ στερεῶμα τοῦ οὐρανοῦ, ἢ— Καὶ ἐγένετο οὕτως.

21. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κῆτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζώων ἐρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν. Καὶ πᾶν πετεινὸν περωτῶν κατὰ γένος. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλά.

22. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ Θεός, λέγων· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

15. Et sint ad illuminationem in firmamento caeli, ut luceant super terram. Et factum est ita.
16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare magnum in potestatem diei, et luminare parvum in potestatem noctis.
17. Et posuit ea Deus in firmamento caeli, ut luceant super terram.
18. Et dominantur diei ac nocti, et dividant inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quod bonum.
19. Et factum est vespere, et factum est mane, dies quartus.
20. Et dixit Deus: Repere faciant aquae reptilia animas viventes, et volatile volans super terram, secundum faciem firmamenti caeli. Et factum est ita.

21.

21. Et fecit Deus cetos magnos, et omnem animam animalium reptilium, quae prodixerunt aquae secundum genera ipsorum, et omne volatile alatum secundum genus. Et vidit Deus quod bonum.

22.

22. Et benedixit ea Deus, dicens: Crescite et multiplicamini, et replete aquas in maribus: et volatilia multiplicentur super terram.

TO EBPAIKON.

23 והייערב ויהי-בקר יום חמישי
 24 ויאמר אלהים תצא הארץ
 נפש חיה למינה בהמה ורמש
 וחיית-ארץ למינה ויהי-ק

25 ויעש אלהים את-היום הראשון
 למינה ואת-הבהמה למינה ואת כל-
 רמש האדמה למינה וירא אלהים
 כרסוב

26 ויאמר אלהים נעשה אדם
 בעל-מנו כמותנו וירדו בגדת הים
 ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ
 ובכל-הרמש הרמש על-הארץ

27 ויברא אלהים ו את-האדם
 בעל-מנו בעלם אלהים ברא אתו זכר
 ונקבה ברא אתם

28 ויברך אתם אלהים ויאמר
 לכם אלהים פרו ורבו ומלאו
 את-הארץ ובנשה ורדו בגדת הים
 ובעוף השמים ובגדה-היה ורמשת
 על-הארץ

29 ויאמר אלהים הנה נתתי לכם
 את-כל-עשב ורע ורע אשר על-פני

VERSIO HEBRAICI TEXT.

23. Et fuit vespera et fuit mane, dies quintus.

24. Et dixit Deus : Producat terra animam viventem ad speciem suam, jumentum et reptile et feram terræ secundum speciem suam. Et fuit ita.

25. Et fecit Deus feram terræ secundum speciem suam, et jumentum secundum speciem suam, et omne reptile terræ ad speciem suam. Et vidit Deus quod bonum.

26. Et dixit Deus : Faciamus hominem in imagine nostra, et secundum similitudinem nostram. Et dominantur pisci maris, et volatili cœli, et jumentis, et universæ terræ, et animali moventi se super terram.

27. Et creavit Deus hominem in imagine sua : in imagine Dei creavit eum : masculum et feminam fecit eos.

28. Et benedixit eis Deus, et dixit ad eos Deus : Crescite et multiplicate vos, et replete terram, et subjicite eam, et dominamini in pisces maris, et in volatili cœli, et in omnem bestiam reptantem super terram.

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omnem herbam seminificantem semen, quæ in superficie om-

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

23. Ουιει ερεθ ουιει βωκερ ιωμ
 αμισι.

24. Ουιωμερ ελωειμ θωσε ααρεις
 ναφεις αια λαμινα βαεμα ουραμεις
 ουαιεθω αρες λαμινα ουιει χεν.

25. Ουιαας ελωειμ εθ αιαθ ααρεις
 λαμινα ουεθ αβαεμα λαμινα ουεθ
 χολ ραμεις αδαμα λαμινεου ουιαρ
 ελωειμ χι τωθ.

26. Ουιωμερ ελωειμ ναασε αδαμ
 βασαλμενου χαδεμουθενου ουιαρ-
 δου βαδεγαθ αιαμ ουβαωφ ασα-
 μαιμ ουδαβαεμα ουδαχολ ααρεις
 ουδαχολ αρεμεις αρομεις αλ ααρεις.

27. Ουιθρα ελωειμ εθ ααδαμ βα-
 σαλμω βασαλεμ ελωειμ βαρα ωθω
 ζαχαρ ουναχεθα βαρα ωθαμ.

28. Ουιθαρεχ ωθαμ ελωειμ ουιω-
 μερ λαεμ ελωειμ φερου ουρεθου
 ουμαλεου εθ ααρεις ουκαθεσουα
 ουρεδου βαδεγαθ αιαμ ουβαωφ ασα-
 μαιμ ουδαχολ αια αραμειςεθ αλ
 ααρεις.

29. Ουιωμερ ελωειμ εννε ναθαθι
 λαχεμ εθ χολ εσεθ ζορεα ζαρα ασερ
 αλ φενε χολ ααρεις ουεθ χολ αεζ

VULGATA LATINA.

23. Et factum est vespere et mane, dies quintus.

24. Dixit quoque Deus : Producat terra animam viventem in genere suo, jumenta, et reptilia, et bestias terræ secundum species suas. Factumque est ita.

25. Et fecit Deus bestias terræ juxta species suas, et jumenta et omne reptile terræ in genere suo. Et vidit Deus quod esset bonum.

26. Et ait : Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram : et præsit piscibus maris, et volatilibus cœli, et bestiis, universæque terræ, omnique reptili quod movetur in terra.

27. Et creavit Deus hominem ad imaginem suam : ad imaginem Dei creavit illum : masculum et feminam creavit eos.

28. Benedixitque illis Deus, et ait : Crescite, et multiplicamini, et replete terram, et subjicite eam, et dominamini piscibus maris, et volatilibus cœli, et universis animalibus, quæ moventur super terram.

29. Dixitque Deus : Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, et universa

ΑΚΥΛΑΞ.

23.

24.

25.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσω-
 μεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν, καὶ
 καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. Καὶ ἐπικρα-
 τεῖτωσαν ἐν ἰχθύϊ τῆς θαλάσσης,
 καὶ ἐν πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
 ἐν κτήνεσι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῆ καὶ
 ζῳῇ κινουμένῃ ἐπὶ τῆς γῆς.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τῶν
 ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ· ἐν εἰ-
 κόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτούς· ἄρσεν
 καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός,
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Θεός· Αὐξάνε-
 σθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε
 τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ
 ἐπικρατεῖτε ἐν ἰχθύϊ τῆς θαλάσσης,
 καὶ ἐν πετηνῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν
 παντὶ ζῳῇ κινουμένῃ ἐπὶ γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἴδου δέ-
 δωκα ὑμῖν σὺμπασαν χλόην σπερ-
 μαίνουσαν σπέρμα ἐπὶ πρόσσωπον
 ΑἴϋϋΛΑ.

23.

24.

25.

26. Et dixit Deus : Faciamus
 hominem in imagine nostra, et
 secundum similitudinem nostram.
 Et dominantur pisci maris, et vo-
 latili cœli, et jumentis, et univer-
 sæ terræ, et animali moventi se
 super terram.

27. Et creavit Deus hominem
 in imagine sua : in imagine Dei
 creavit eos : masculum et femi-
 nam fecit eos.

28. Et benedixit eos Deus, et di-
 xit eis Deus : Crescite, et multi-
 plicamini, et replete terram, et
 subjicite eam, et imperium habe-
 tote in pisce maris, et in volatili
 cœli, et in omni animali moventi
 se super terram.

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vo-
 bis omnem herbam seminantem
 semen super faciem omnis terræ :

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

23.

23. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα πέμπτη.

23.

24

24. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζώσαν κατὰ γένος· τετράποδα, καὶ ἕρπετά, καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

24.

25.

25. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἕρπετά τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ εἶδεν ὁ Θεός ὅτι καλὰ.

25.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον, ὡς εἰκόνα ἡμῶν, καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον καθ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν· καὶ ἀρχέτωσαν τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἕρπετων τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν, ὡς ἐν ὁμοιώσει ἡμῶν.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι διαφόρῳ, ὄρθιον ὁ Θεός ἔκτισεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.

27. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον, καθ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτούς· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Θεός· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ χειροῦσατε τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ πετηὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ ζῶα τὰ ἕρποντα ἐπὶ τῆς γῆς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός, λέγων· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἀρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἕρπετων τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Θεός· Αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ παιδεύετε ἐν τοῖς ἰχθύσι τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν τοῖς πετηνοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζῳῳ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς.

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον τὸν σπερματίζοντα σπέρμα, τὸν ἐπὶ προσ-

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπείρον σπέρμα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πά-

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὸν πάντα χόρτον σπερμαίνοντα σπέρμα τὸν ἐπὶ προσώπου

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

23.

23. Et factum est vespere, et factum est mane, dies quintus.

23.

24

24. Et dixit Deus : Producat terra animam viventem secundum genus ; quadrupedia et reptilia, et bestias terræ secundum genus. Et factum est ita.

24.

25.

25. Et fecit Deus bestias terræ secundum genus, et pecora secundum genus eorum, et omnia reptilia terræ secundum genus. Et vidit Deus quia bona sunt.

25.

26. Et dixit Deus : Faciamus hominem ut imaginem nostram, secundum similitudinem nostram.

26. Et dixit Deus : Faciamus hominem secundum imaginem nostram et secundum similitudinem : et dominantur piscibus maris et volatilibus cœli, et jumentis, et omni terræ, et omnibus reptilibus repentibus super terram.

26. Et dixit Deus : Faciamus hominem in imagine nostra, quasi in similitudine nostra.

27. Et creavit Dominus hominem in imagine differenti (i. e. excellenti) : rectum Deus creavit illum : masculum et feminam creavit eos.

27. Et fecit Deus hominem, secundum imaginem Dei fecit cum : masculum et feminam fecit eos.

27. Et creavit Deus hominem in imagine sua, in imagine Dei creavit eos : masculum et feminam fecit eos.

28. Et benedixit eos Deus. Dixit autem eis Deus : Crescite, et multiplicamini, et replete terram, et subijcite eam, et subijcite pisces maris et volatilia cœli, et animalia repentia super terram.

28. Et benedixit eos Deus, dicens : Crescite, et multiplicamini, et replete terram, et dominamini ei, et imperate piscibus maris, et volatilibus cœli, et omnibus pecoribus, et omni terræ, et omnibus reptilibus repentibus super terram.

28. Et benedixit eos Deus, et dixit eis Deus : Crescite et multiplicamini, et replete terram, et subijcite eam, et moderamini in piscibus maris, et in volatilibus cœli, et in omni animali repenti super terram.

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omne pabulum seminans semen, quod est super faciem omnis

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omne pabulum seminans semen, quod est super omnem ter-

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omne pabulum seminans semen, quod est super faciem unius

TO EBPAIKON.

כל הארץ ומתכלהה אשנב
פריען זרע זרע לכם יהיה לאכלה

30 ולכל חיות הארץ ולכל עוף
השמים ולכל רמש על הארץ אשנב
בם נפש חיה אתכל יורק עשב לאכלה
ויהיכן

31 וירא אלהים אתכל אשנב
עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי
בקר יום הששי

VERSIO HEBRAICI TEXT.

nis terræ; et omnem arborem, in
qua fructus arboris seminificans
semen, vobis erit in escam,

30. Et omni bestię terrę, et omni
volatili cęlorum, et omni reptanti
super terram, in quo anima vivens,
omne olus herbę in escam. Et
fuit ita.

31. Et vidit Deus omne quod fe-
cerat, et ecce bonum valde. Et
fuit vespera et fuit mane, dies
sextus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ασερ βω φερι ες ζορεα ζαρα λαχεμ
ιειε λαοχλα.

30. Ουλαχολ αιαθ ααρεσ, ουλαχολ
ωφ ασσμαιμ ουλαχολ ρωμεσ αλ
ααρεσ ασερ βω ναφεσ αια εθ χολ
ιερεχ εσεβ λαοχλα ουιει χεν.

31. Ουιαρ ελωειμ εθ χολ ασερ
ασα ουεννε τοβ μαοδ ουιει ερεβ ουιει
βωχερ ωιμ ασιει.

VULGATA LATINA.

ligna quę habent in semetipsis se-
mentem generis sui, ut sint vobis
in escam,

30. Et cunctis animantibus ter-
rę, omnique volucris cęli, et uni-
versis quę moventur in terra, et
in quibus est anima vivens, ut ha-
beant ad vescendum. Et factum est
ita.

31. Viditque Deus cuncta quę
fecerat: et erant valde bona. Et
factum est vespere et mane dies
sextus.

ΑΚΥΛΑΣ.

πάσης τῆς γῆς· καὶ σὺν πᾶν ζῴον,
ἐν ᾧ καρπὸς ζῴλου ἐσπαρμένον
σπέρμα ὑμῖν εἶναι εἰς βρώσιν·

30. Καὶ παντὶ ζῴῳ τῆς γῆς, καὶ
παντὶ πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ γῆς, ᾧ ἐν αὐ-
τῷ ψυχὴ ζῶσα, σὺν πᾶν λάχανον
εἰς βρώσιν. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς σύμπαν ὅσα
ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν σφόδρα.
Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο
πρωὴ, ἡμέρα ἕκτη.

AQUILA.

et omne lignum, in quo est fructus
ligni seminans semen, vobis erit
in escam,

30. Et omni animali terrę, et
omni volatili cęli, et omni quod
movetur super terram, cui in ipso
anima vivens: omne olus in escam.
Et factum est ita.

31. Et vidit Deus universum,
quod fecerat, et ecce bonum valde.
Et factum est vespere et factum
est mane, dies sextus.

Notę et varię lectiones ad cap. I Genesis.

Hebraicas hujus capituli voces Gręce descripsi-
mus, veterem legendi modum, ut in Hexaplis erat,
quantum licuit, secuti; et quidem in plerisque divi-
nando. Fragmenta quippe hujusmodi lectionum non
ita frequentia sunt, ut possit quispiam verum et an-
tiquum Hebraica legendi morem in omnibus asse-
qui. Cum alioquin Patres ac scriptores, qui Hebrai-
cas hujusmodi voces Gręce expresserunt, non sibi
mutuo consonent, sed alius alio modo legat. Verum
ea de re in Pręliminaribus fufius agitur, ubi ex
fragmentis hujusmodi omnibus, in unum collectis,
veterem illam legendi normam ad certam metho-
dum reducere conamur. Cęterum in sequentibus
eas solum Hebraicas voces Gręce descriptas exhi-
bebimus, quę aliqua vel Patrum vel codicum aucto-
ritate nituntur.

In Hebraici textus versione Santem Pagninum
et Ariam Montanum ita sequimur, ut aliquando
sicubi expedire videtur, ab eis discedere non dubitemus.

Hujusce porro capituli interpretationes veteres, ex
Philopono in *Hexaemeron* pene totas desumpsimus.

V. 1. Βρησιθ. Sic scribit Origenes in *psalmum* t.
In codice autem Regio 1825, fusus est catena in He-
pateuchum, sic ad marginem legitur initio, βαρ-
ησιθ. Hieronymus legit, *Bresith*.

Aquila ἐν κεφαλαίῳ vertit. *LXX* Interpretes, in-
quit Hieronymus, et *Symmachus* et *Theodotio*, « In
principio, » *translulerunt, quod Aquila interpretatur,*
« in capitulo. » In schedis Drusii, ut ait ipse, ἐν κε-
φαλῆι legebatur; sed Basilius, Philoponus, Ambro-
sius, et omnes, quos vidi, codices, ἐν κεφαλαίῳ ha-
bent: atque hæc vera lectio videtur esse, ut fate-
ritur ipse Drusius in *Additamentis* ad *Genesis*. Per-
git Hieronymus: *Unde in Psalterio de seipso ait:*
« In capitulo libri scriptum est de me, » *id est, in*
principio Geneseos, Basilius in Hexaemeron: Τὸ, « ἐν
ἀρχῇ, ἐποίησεν, » *ἐτεροι τῶν ἐρμηνευτῶν, σαφέστε-
ρον τὸν νοῦν ἐκδιδόντες, εἰρήχασιν, ἐν κεφαλαίῳ ἐποίη-*

ησεν ὁ Θεός, » *τούτέστιν, ἀθρώως καὶ ἐν ὀλίγῳ. Id*
est: Illud, « in principio fecit, » alii interpretes, cla-
rius explicant, sic veterunt, « in capitulo fecit
Deus, » hoc est, confestim et exiguo tempore. Am-
brosius autem, ex Basilio mutuatus, sic habet:
Alius, ἐν κεφαλαίῳ, « in capite, » quo significatur,
in brevi et exiguo momento summa operationis im-
pleta. Alii vero, quibus facile accedam, vocem
תְּחִלָּתָא putant longe melius ἐν ἀρχῇ, « in princi-
pio, » quam ἐν κεφαλαίῳ, « in capitulo, » reddi.
Qua de re pulchre Diodorus in cod. Reg. 1825: Τῶν
βαρβάρων ὅσοι κατὰ τοὺς χρόνους Μωϋσεως γεγό-
νασι, καὶ μάλιστα φιλοσοφεῖν ἤθελον, οὐρανὸν καὶ
γῆν τῶν μετὰξὺ πάντων αἰτιωμένων, ἐξ ὧν μετὰ
ταῦτα καὶ οἱ Ἕλληγες ποιητὰ πλείονας τὰς τῆς ἀσε-
βείας ἀφορμὰς ἐξεῖληφασιν, εἶδει τὸν Μωϋσεᾶ ὡς πορ-
ρωτάτω τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπαγαγόντα τῆς ἐκείνων
ἀσεβείας, ἀρχὴν ποιήσασθαι δογμάτων τῆς ἐκείνων
πεπλανημένης ἀρχῆς ἀνατροπῆν. Ἐπειδὴ γὰρ γενητὴ
μὲν ὠμολόγουν, τὸν δὲ ποιητὴν ἠγνόουν, ἀρχόμενος
εὐθύς, « Ἐν ἀρχῇ, φησὶν, ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν. » Τὸ δὲ, « Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, » διδάσκει σαφῶς ὅτι τὰ λοιπὰ
μετὰ ταῦτα γέγονεν. Et γὰρ μὴ πεποιηται καὶ τὰ
λοιπὰ στοιχεῖα, καθάπερ τὰ πρῶτα ὧν ἐμνημόνευσε,
παρεῖχε τὸ, « Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ
τὴν γῆν. » Id est: Cum barbari omnes, quotquot
Moyseis ætate vixere, ac qui maxime philosophiæ stu-
debant, cælum et terram omnium, quę in medio po-
sita sunt, causam esse staterent, unde postea poetę
Gręci complures impietatis occasiones acceperunt,
operę pretium fuit ut Moyse, quo Israelitas quam
remotissime ab illorum impietate abduceret, initium
duceret ab eversione falsi hujusmodi principii. Cum
enim opificia agnoscerent, opificem ignorarent, ipso
statim initio ait, « In principio fecit Deus cælum et
terram. » Illud autem, « In principio fecit Deus cæl-
um et terram, » aperte declarat, reliqua etiam postea
facta esse. Nisi enim reliqua etiam elementa fa-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

V.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ώπου πάσης τῆς γῆς, καὶ πᾶν ξύλον, ἐν ᾧ ἔστι καρπὸς ξύλου σπερματίζοντος σπέρμα, ὁμῖν εἶναι εἰς βρώσιν·

30. Πᾶσι τε τοῖς ζώοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τε τοῖς πετηνοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ ἔστι ψυχὴ ζῶσα. Πᾶν χλωρὸν χόρτον εἰς βρώσιν, τὸν πάντα χόρτον σπόριμον, ὃ ἔστιν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἦν καλὰ σφόδρα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωτὶ, ἡμέρα ἕκτη.

SYMMACHUS.

terra : et omne lignum, in quo est fructus ligni seminantis semen, ut vobis sit in escam,

30. Omnibusque animalibus terræ, omnibusque volatilibus cæli, et omni moventi se super terram, in quo est anima vivens. Omne viride pabuli in escam, omne pabulum seminale, quod est super omnem terram. Et factum est ita.

31. Et vidit Deus omnia quæcunque fecit, et erant bona valde. Et factum est vespere, et factum est mane, dies sextus.

σης τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὁμῖν ἔσται εἰς βρώσιν·

30. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἔρπετῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζωῆς, πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρώσιν. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε· καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωτὶ, ἡμέρα ἕκτη.

LXX INTERPRETES.

ram, et omne lignum, quod habet in se fructum seminis seminalis, vobis erit in escam,

30. Et omnibus bestiis terræ, et omnibus volucris cæli, et omni reptili repenti super terram, quod habet in se animam vitæ, et omne pabulum viride in escam. Et factum est ita.

31. Et vidit Deus omnia quæcunque fecit : et ecce bona valde. Et factum est vespere, et factum est mane, dies sextus.

πάσης τῆς γῆς· καὶ τὸ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ καρπὸν ξύλου σπερμαίνοντος σπέρμα, ὁμῖν ἔσται εἰς βρώσιν·

30. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετηνοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἔρπετῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔχοντι ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζωῆς, τὸν πάντα χλωρὸν εἰς βρώσιν. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησεν, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωτὶ, ἡμέρα ἕκτη.

THEODOTIΩ.

versæ terræ ; et omne lignum, quod habet in se fructum ligni seminantis semen, vobis erit in escam,

30. Et omnibus bestiis terræ, et omnibus volatilibus cæli, et omni reptili repenti super terram, et habenti in se animam vitæ, omne pabulum viride in escam. Et factum est ita.

31. Et vidit Deus omnia quæcunque fecerat, et ecce bona valde. Et factum est vespere, et factum est mane, dies sextus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Genesis.

ita essent, ut et priora, quorum mentionem fecit, supervacaneum esset illud, « In principio fecit Deus cælum et terram. »

Aquila, σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τὴν γῆν. Hic interpretes, utpote litteræ nimium serviens, ut passim aiunt Eusebius et Hieronymus, particulam *et*, notam accusativi casus apud Hebræos, σὺν vertit : *ἦν γῆ*, σὺν τὴν γῆν (*).

V. 2. In codice Regio 1825 hæc leguntur, ex Greg. Nyss. quæ inter edita ejusdem opera habentur : Φανερώτερον δὲ διὰ τῆς Συμμάχου, καὶ Θεοδοσιῶνος, καὶ Ἀκύλα γραφῆς, ἡ τοιαύτη διάνοια σαφηνίζεται· τοῦ μὲν εἰπόντος, « ἡ δὲ γῆ ἦν ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον· » τοῦ δὲ ἑτέρου, « κένωμα καὶ οὐθέν· » τοῦ δὲ ἄλλου, « οὐθέν καὶ οὐθέν. » Hæc sententia per Symmachum, Theodotionis et Aquilæ interpretationes clarius explicatur : nam alius habet, « otiosa et indistincta ; » alius, « inanitas et nihil, » alius, « nihil et nihil. » Prima autem versio est Symmachii, secunda Aquilæ, tertia Theodotionis : quæ differt ab ea quam efferunt editio Romana, Philoponus et alii codices, ubi legitur κενὸν καὶ οὐθέν, loeo τῷ, οὐθέν καὶ οὐθέν. In eodem codice Reg. ex Severiano legitur ad Aquilam κένωμα καὶ οὐθέν. Chalcidius in Timæum Platonis, edit. Meurs. p. 372 : Terra porro erat inanis et nihil. In schedis vero Combesianis lectio Symmachii sic habet, ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον, otiosa et indivisibilis ; sed præstat lectio Philoponi et aliorum, quam sequimur, nempe ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον.

U, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. Alii omnes, ἐπιφερόμενον. Et spiritus Dei superferrebat super aquam. Syrus, συνέβαλε, incubabat, teste Basilio, cujus hæc sunt verba : Ἐρῶ σοι οὐκ ἑμαυτοῦ λόγον, ἀλλὰ Σύρου ἀνδρὸς, σοφίας

κοσμητικῆς τοσοῦτον ἀφεστηχότος, ὅσον ἐγγὺς ἦν τῆς τῶν ἀληθινῶν ἐπιστήμης. Ἐλεγε τοίνυν τὴν τῶν Σύρων φωνὴν ἐμφατικωτέραν τε εἶναι, καὶ διὰ τὴν πρὸς τὴν Ἑβραϊδα γειννάσιον μᾶλλον πως τῇ ἐννοίᾳ τῶν Γραφῶν ἐγγίζειν. Τὸ οὖν « ἐπεφέρετο, » φησὶν, ἐξηγούντο, ἀντὶ τοῦ « συνέβαλε καὶ ἐξωογόνηε τὴν τῶν ὕδατων φύσιν, » κατὰ τὴν εἰκόνα τῆς ἐπικαζούσης βροθιῆς, καὶ ζωτικῆν τινα δύναμιν ἐνέιστες τοῖς ὑποθαλομένοις. Sic catenæ Regiæ tantillum discrepantes ab editis Basilii. Sensus est : Non meum, sed Syri hominis, sermonem tibi proferam, qui tantum erat a mundana sapientia dissitus, quantum proximum veræ scientiæ. Dicebat igitur Syriacam vocem significantius et clarius rem exprimerem, et ob affinitatem cum lingua Hebraica, sententiæ Scripturarum propius accederem. Illud itaque, « superferrebat, » interpretantur Syri « fovebat et vivificabat aquarum naturam, » secundum similitudinem gallinæ, quæ ovem incubat, ipsique vitalem quamdam virtutem immittit. Syrus hic memoratum plerique omnes putant esse S. Ephræm, Basilii amicam. Ambrosius ex Basilio mutuatur de more. Diodorus Basilio consonat, et sic habet : Τὰ ἀφ' ἑτέρας γλώττης εἰς ἑτέραν μεταγόμενα νοήματα εἰς τὴν καὶ τῆ λέξει δουλεύειν ἀφ' ἧς ἡρμήνευται, πειρώτο καὶ ταύτην μετάρηεν, ἀποσφάλλεται τῆς διανοίας. Ἄς γὰρ ὁ σφενδονήτης καὶ ὁ τοξότης παρ' ἡμῖν μὲν διὰ μιᾶς λέξεως σημαίνεται, παρὰ Σύροις δὲ διὰ δύο, οὕτω καὶ τὸ « ἐπεφέρετο, » μιὰ μὲν ἔστι λέξις παρ' Ἑβραίοις, παρ' ἡμῖν δὲ διὰ μιᾶς λέξεως οὐκ ἂν παρασταίη. Βούλεται γὰρ ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις, ἡ τοῦ « ἐπεφέρετο, » σημαίνειν, ὅτι καθάπερ βροθὶς ὡς θάλπει ταῖς πτέρυξιν ἀπαλῶς ἐφαπτομένη ὡς τὸ ζωογονεῖν, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα ἐπεφέρετο τοῖς ὕδασι ζωοθαλάμων. Id est : Si quis dum alicujus linguæ sententiam in aliam linguam transfere nititur, lit-

(*) Aquilæ vertendi rationem minime reddit auctor. Nimirum hæc nostra particula proprie cum, significat. Sed diversimode flectitur. Cum enim significans, sicut ἦν, ἦν (ithi, itthecha), etc.; denotans autem accusativum casum, sicut ἦν, ἦν (othi, othecha), etc. DRACH.

teræ serviens, voces vocibus reddere studeat, is a scopo aberrabit. Sicut enim (fundibularius) et (sagittarius), una voce a nobis exprimuntur; a Syris autem duobus verbis; sic illud, « superferebatur, » una quidem apud Hebræos dictio est; apud nos autem una voce nunquam exprimitur. Dictionis quippe Hebraicæ, quæ voci, « superferebatur, » respondet, hic est sensus, quemadmodum gallina, ova pennis molliter contingens, ipsa fovet, ipsisque vitalem calorem imprimat, sic Spiritus aquis superferebatur, fovens atque calorem imprimens.

V. 4. Hic et passim in frequentibus Aquila, καὶ συνείδεν ὁ Θεός. Ubi Procopius: Aquila in sua trans-

latione adjecit verbo « vidit » præpositionem σύν, quæ in compositione « cum » significat, ac si diceret « contuitus est, conspexit. »

V. 5. Καὶ ἐκάλεισεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν. Sic tres interpretes Aquila, Symmachus et Theodotio, nimio scrupulo Hebraico idiomati hærentes; nam sic Hebraicus habet יָרַד אֱלֹהִים אֶת־הַיָּמִים, hoc est ad litteram, Et vocavit Deus luci diem. Aquila habet ἡμέρα, alii, ἡμέραν. Sic autem infra v. 8 interpretes, καὶ ἐκάλεισεν ὁ Θεὸς τῷ στερεώματι οὐρανόν, et vocavit Deus firmamento cælium. Ubi Aquila οὐρανός vertit.

CAPUT II GENESIS.

TO EBPAIKON.

השמים 1	1.
ביום השביעי 2 'Eδρ. [τῆ ἡμέρᾳ τῆ ἑβδομῆ].	2.
ישבג	
אלה תלזוח השמים והארץ 4	4.
ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה 6	6.
ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה 7	7.
ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם, καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἑδέμ.	8. Γαν βεδεμ.
פישון 11	11. Φεισων.
הבדל 12	12.
השהם	
גיון 13	13. Γαιων.
כוש	Κους.
הקל 14	14. Εδδεκελ.
קדמת	
פרת	Φοραθ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Cœli.
2. Die septimo.
Et requievit.
4. Hæ generationes cœli et terræ.
6. Et vapor ascendebat de terra, et irrigabat universam faciem terræ.
7. Et formavit Dominus Deus hominem pulverem de terra, et inspiravit in nares ejus spiraculum vitæ: et fuit homo in animam viventem.
8. Et plantavit Dominus Deus hortum in Edem ab Oriente. Syrus. Et plantavit Deus paradisum in Edem.
11. Pheison.
12. Bedola.
Sohem.
13. Gæon.
Chus.
14. Jddeckel.
Ante.
Pherad.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

1.	1.
2.	2.
4.	4.
6.	6.
7.	7.
8. Γαν βεδεμ.	
11. Φεισων.	
12.	
13. Γαιων.	
Κους.	
14. Εδδεκελ.	
Φοραθ.	

VULGATA LATINA.

1. Cœli.
2. Die septimo.
Et requievit.
4. Istæ sunt generationes cœli et terræ.
6. Sed fons ascendebat e terra, irrigans universam superficiem terræ.
7. Formavit Dominus Deus hominem de limo terræ, et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ, et factus est homo in animam viventem.
8. Plantaverat autem Dominus Deus paradisum voluptatis a principio.
11. Phison.
12. Bdelium.
Lapis onychinus.
13. Gehon.
Terram Æthiopiæ.
14. Tigris.
Contra.
Euphrates.

ΑΚΥΛΑΑΣ.

1. Οι οὐρανοί
2. Διέλειπεν.
4. Αὐται αἱ γενέσεις [τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς].
6. Καὶ ἐπιφλυγμὸς (al. ἐπιδυσ- σμὸς) ἀνέβη ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότισε (al. ἐπότισε) πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς χθονός.
7. Καὶ ἐπλασε Κύριος ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς χθονός, καὶ ἐνεφύσησεν ἐν μυκτῆρσιν αὐ- τοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.
8. Καὶ ἐφύτευσε Κύριος ὁ Θεὸς κῆπον ἐν Ἑδέμ ἀπὸ ἀρχῆς.
11.
12. Σαρδόνυξ.
13.
14. Ἐξ ἀνατολῆς.

AQUILA.

1. Cœli.
2.
Desinebat.
4. Hæ generationes cœli et terræ.
6. Et scatebra ascendit de terra, et irrigavit omnem faciem humi.
7. Et formavit Dominus Deus hominem humum ab humo, et insufflavit in nares ejus respirationem vitæ: et factus est homo in animam viventem.
8. Et plantavit Dominus Deus hortum in Edem a principio.
- 11.
12.
Sardonys.
- 13.
14.
Ab oriente.

V. 9. Hæc verba, καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρὰ, id est, *et congregata est aqua, quæ sub cælo est, in congregationes suas, et apparuit arida*, quæ apud LXX leguntur, in accuratioribus exemplaribus obelo notata fuisse docet Basilius, utpote quæ in Hebraico non habeantur.

V. 16. Ἄξ., εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας. Origenes in *Philocalia*, Spencer. p. 44, et in *Genesis* in Huet. p. 15, legit ἐξουσιάζειν τῆς ἡμέρας.

V. 29. Ἄξ., ἐσπαρμένον σπέρμα. In editis Theodoretii, quæst. 51 in *Genes.*, σπειρμαίνον σπέρμα, es-

minans semen. Drusius in *Additamentis* legit σπειρόμεν, mendose: dubitatque an altera versio ex altera Aquilæ editione desumpta sit: nam duas versiones edidit Aquila. Puto variam ejusdem versionis lectionem esse. Utra autem vera lectio sit, incertum; sane quæ a Theodoro affertur non spernenda.

V. 30. Σ., πᾶν γλωρὸν χόρτου. Ο', καὶ πάντα χόρτον γλωρὸν. Notat Procopius abundare conjunctionem καὶ apud LXX Interpretes, et in versione Symmachi non haberi. Et plane nec in Hebraico nec in aliis interpretibus legitur, unis exceptis LXX.

CAPUT II GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Οὐ οὐρανοί.

2.

4. Αὗται αἱ γενέσεις [τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς].

6.

7. Καὶ ἐπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἄδὰμ χοῦν ἀπὸ τῆς ἄδαμα, καὶ ἐπνευσε εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο Ἄδὰμ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

8. Παράδεισον (ἀνθηρὸν) ἐκ πρώτης.

11.

12.

Ἵονυξ.

13.

14.

SYMMACHUS.

1. Cæli.

2.

4. Hæ generationes cæli et terræ.

6.

7. Et formavit Dominus Deus Adam pulverem ab adama, et spiravit in nares ejus respirationem vitæ: et factus est Adam homo in animam viventem.

8. Paradisum florentem ex prima.

11.

12.

Onyx.

13.

14.

1. Ὁ οὐρανός.

2. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ.

Κατέπαυσεν.

4. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς.

6. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινε ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

7. Καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

8. Καὶ ἐφύτευσε ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολάς.

11. Φισών.

12. Ἄνθραξ. Ἄλλοι, βδέλλιον.

Ἵ λίθος ὁ πράσινος.

13. Γεῶν.

Αἰθιοπίας.

14. Τίγρις.

Κατέναντι.

Εὐφράτης.

LXX INTERPRETES.

1. Cælum.

2. In die sexto.

Requievit.

4. Hic liber generationis cæli et terræ.

6. Fons autem ascendeat de terra, et irrigabat omnem faciem terræ.

7. Et finxit Deus hominem pulverem de terra, et insufflavit in faciem ejus flatum vitæ: et factus est homo in animam viventem.

8. Et plantavit Deus paradisum in Edem ab Oriente.

11. Phison.

12. Carbunculus. Alii, bdellium. Lapis prasinus.

13. Geon.

Æthiopiam.

14. Tigris.

Contra.

Euphrates.

1.

2.

4.

6.

7. Καὶ ἐπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἄδὰμ χοῦν ἀπὸ τῆς ἄδαμα, καὶ ἐπνευσε εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο Ἄδὰμ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

8. Ἐν πρώτοις.

11.

12.

Ἵονυξ.

13.

14.

THEODOTIO.

1.

2.

4.

6.

7. Et formavit Dominus Deus Adam pulverem ab adama, et spiravit in nares ejus respirationem vitæ: et factus est Adam homo in animam viventem.

8. In primis.

11.

12.

Onyx.

13.

14.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΞ.
בגן עדן 15	15.	15.
לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות	17.	17. Ὅτι ἐν ἡμέρᾳ βρώσεώς σου.
לבוד 18	18.	18.
אעשה לך עזר כנגדך		Ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ- έναντι αὐτοῦ.
חיה 19	19.	19.
חית 20	20.	20. Ζώοις.
תידמה עליהם 21	21.	21. Καταφορὰν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.
ויסגר		Καὶ ἐπέκλεισεν
ויכן יהיה אלהים ואתה צלע אשר לקח מן האדם לאשה 22	22.	22.
זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת 23	23.	23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

15. In horto Eden.	15. In paradiso voluptatis.	15.
17. Non comedes ex ea : quia in qua die comederis ex ea , mo- riendo morieris.	17. Ne comedas : in quocunque enim die comederis ex eo , morte morieris.	17. Quia in die comestioi is tu π.
18. Solum.	18. Solum.	18.
Faciam ei adjutorium tanquam coram eo.	Faciamus ei adjutorium simile sibi.	Faciamus ei adjutorem e re- gione ipsius.
19. Bestiam.	19. Animantibus.	19.
20. Bestiæ.	20. Bestias.	20. Animalibus.
21. Soporem super Adam.	21. Soporem in Adam.	21. Somnum altum super Adam.
Et clausit.	Replevit.	Et inclusit.
22. Et ædificavit Dominus Deus costam, quam accepit ab Adam , in mulierem.	22. Et ædificavit Dominus Deus costam, quam tulerat de Adam , in mulierem.	22.
23. Hac vice os ex ossibus meis, et caro ex carne mea : ad hanc vocabitur virago, quia ex viro sumpta ipsa.	23. Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea : quæ voca- bitur virago, quoniam de viro sumpta est.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Genesis.

V. 1. Ἄ. Σ., οὐ ὄρανοί. Coislín.

V. 2. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ, die sexto. Hieronymus *Quæst. in Genes. : Pro die sexto, in Hebræo habet (et diem septimum.)* Arctabimus igitur *Judæos, qui de otio Sabbati gloriantur, quod jam tunc in principio Sabbatum dissolutum sit, dum Deus operatur in Sabbato.* Alii putant longe melius dici, *complevit* ibi positum esse pro *compleverat*, quia Hebræi eadem voce utuntur pro perfecto et plusquamperfecto : nec Deum operatum esse Sabbato arbitrantur, quod etiam sequentia indicant : *et requievit die septimo ab omni opere quod patrarat.* — Coislín. habet in margine, οὐ λουποί, τῇ ἑβδόμῃ, septimo. Reliqui ergo interpretes secundum Hebraicum verterant, ubi LXX τῇ ἕκτῃ posuerunt.

Ibid. Ἄ. διέλειπεν. Coislín.

V. 4. Aq. et Symmachus, αὐτὰ αὶ γενέσεις. Hanc lectionem ex catenis mss. et ex schedis Combesisiani mutuati sumus. Septuaginta Interpretes sic habent, αὐτῇ ἢ βίβλος γενέσεως. In hæc autem verba hujusmodi nota legitur in omnibus catenis manuscriptis, quas vidi, sine auctoris nomine, quanquam Combesisius ait, in uno tantum codice Origenis no-

mine ferri. Th. βίβλος. ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καθόλου οὐ κεῖται παρ' Ἑβραίων· ἀλλ' ἐπὶ πλάνῃ Ἑβραίοι γραφέως, πλανηθέντος ἐν τῇ πλάνῃ ἐκαίνου, ἐν ᾗ κεῖται παρὰ μὲν Ἀκύλα, ἢ Τοῦτο βίβλος γεννημάτων Ἀδάμ· παρὰ δὲ τοῖς Θ, ἢ Αὐτῇ ἢ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων. ἢ Ὁήλη γὰρ καὶ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ βίβλος παραλειφθεῖσθαι, καὶ οὕτως αὐτὸ προσέθηκε. Id est : *Hæc vox liber hoc loco non existat apud Hebræos ; sed errore Hebræi librarii adjecta est, decepti similitudine loci illius (Gen. v, 1) in quo jacet apud Aquilam quidem, ἢ Hic est liber generationum Adam ; ἢ apud LXX vero, ἢ Hic est liber generationis hominum.* Putavit enim etiam hoc loco vocem liber prætermisam fuisse, atque adeo illam adjecit. Quibus verbis Origenes indicat vocem βίβλος ab Hebræo scriba in hunc locum adiectam fuisse in quædam exemplaria. — Ἄ., αὐτὰ αὶ γενέσεις, Coislín. itemque nota Origenis, quam supra posuimus, hanc versionem uni Aquilæ tribuit. Sed catenæ omnes, quibus usi sumus, etiam Symmacho ascribunt.

V. 6. Ἄ., καὶ ἐπιφλογμός. Alii, ἐπιβλοσμός, alii ἐπιβλογμός. Variat item editio Romana unde hunc

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15. Ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς ἄλσος.
 17. Οὐ μὴ φάγη ἀπ' αὐτοῦ. Ἡ δ' ἄν ἡμέρα φάγη ἀπὸ τοῦ ξύλου, θνητὸς ἔσῃ.
 18.
 Ἄντικρυς αὐτοῦ.
 19. Ζῶα.
 20. Ζῴεις.
 21. Κάρων ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.

Καὶ συνέκλεισεν.

22.
 23. Τοῦτο ἀπαξ ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστώων μου· αὕτη κληθήσεται ἀνδρὶς, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη αὐτή.

SYMMACHUS.

15. In horto amœnitatis.
 17. Non comedes ex ea : qua autem die comederis de ligno, mortalis eris.
 18.
 E regione ipsius.
 19. Animalia.
 20. Animalibus.
 21. Soporem gravem super Adam.
 Et conclusit.
 22.
 23. Hoc semel os ex ossibus meis. Hæc vocabitur vira, quia ex viro suo sumpta est ipsa.

15. Ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς.
 17. Οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, ἢ δ' ἄν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτω ἀποθανεῖσθε. Οἱ λοιποὶ, θνητὸς ἔσῃ.
 18. Μόνον. Οἱ λοιποὶ, μοναχόν. Ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθόν κατ' αὐτόν.
 19. Θηρία.
 20. Θηρίους.
 21. Ἐστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.
 Ἐτερος, ὕπνον.
 Καὶ ἀνεπλήρωσε,

22. Καὶ ὑποδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν, εἰς γυναῖκα.
 23. Τοῦτο νῦν ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστώων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μου. Αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη.

LXX INTERPRETES.

15. In paradiso voluptatis.
 17. Non comedetis ex eo : quocunque autem die comederitis ex eo, morte moriemini. *Reliqui*, mortalis eris.
 18. Solum. *Reliqui*, solitarium. *Faciamus ei adiutorem secundum ipsum*.
 19. Bestias.
 20. Bestiis.
 21. Exstasin super Adam. *Alius*, somnum.
 Et replevit.
 22. Et ædificavit Dominus Deus costam, quam accepit, in mulierem.
 23. Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro ex carne mea. Hæc vocabitur mulier : quia ex viro suo sumpta est.

15.
 17.
 Θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.
 18.
 19.
 20.
 21.
 22. Καὶ ὑποδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν, εἰς γυναῖκα.
 23. Τοῦτο ἀπαξ ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστώων μου (αὕτη κληθήσεται λῆμμα, vel λῆψις) ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ἐλήφθη.

THEODOTIO.

15.
 17.
 Morte moriemini.
 18.
 19.
 20.
 21.
 22. Et ædificavit Dominus Deus costam, quam accepit, in mulierem.
 23. Hoc semel os ex ossibus meis. Hæc vocabitur assumptio, quia ex viro sumpta est.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Genesis.

Aquilæ locum mutuati sumus. Utraque vox autem idem significat, scilicet *scatebram*, *scaturiginem*, vel *eruptionem aquarum*. In hæc porro verba catenæ omnes Regiæ mss. hæc afferunt ex Eusebio Emiseno : Ἐβραῖος δὲ τις φησὶν ὅτι οὐ λέγει· « Πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς· » ἀλλὰ τι εἶδος ἀγλῦος ἢ αἰθέρος συνεστῶτος παχυτάτου· οὗ τὴν ἀνάδοσιν ἀπὸ τῆς γῆς γίνεσθαι ἔφη, καὶ καλύπτειν τὸ πρόσωπον. Εἴτε δὲ ἀπὸ τῆς νοτίδος φησὶν, εἴτε Θεοῦ οἰκονομοῦντος ἐγίνετο, οὐκ ἔχω λέγειν. Id est : *Hebræus vero quidam ait, Moysen non dicere, Fons ascendebat de terra : sed quamdam speciem nubeculæ aut acris consistentis, ac densissimi, quem e terra exhalari ait, ac ejus superficiem obtegere. Utrum autem id ex vapore : utrum Deo sic dispensante fieret, dicere nequeo.*

Versum 7 totum secundum versionem trium interpretum ex Philopono mutuavimus. In hunc autem versum hæc habet cod. Colbert. num. 1952, ad initium capituli xxvii in Job : Οἱ λοιποὶ τῶν ἑρμηνευσάντων, « ἐνεφύθησαν εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς » ἐκδεδῶχται. *Reliqui interpretes*, « *In-sufflavit in nates ejus flatum vitæ*, » ediderunt, ubi

magis sensum, quam verba ejusque, respexisse videtur. Catenæ omnes hanc versionem, εἰς τοὺς μυκτῆρας, citant ex Origene. — Coislin. e regione vocis Ἐδέμ ad marginem habet, αἷμασις, ἢ τρυφή, id est : *septum*, aut *voluptas*, et sic solet ad nomina quæque propria suas significationes in margine ponere, v. g., Φισῶν, στόμα κόρης, *os puellæ*. Εὐλάτ, ὠδίνησεν, *parturivit*. Γηῶν, στήθος, *pectus*. Αἰθιοπία, σκότωσις, *obtenebratio*. Τίγρις, ἀρπαγὴ ἢ ταπεινώσις, *rapina aut humiliatio*. V. 14, Εὐφρότης, ἠύξημένος, *auctus*. V. 17, Ἀδάμ, γηγενής, ἢ ἀνθρώπος, ἢ χοῦς, *terrigena, aut homo, aut pulvis*. Et cap. iv, 1, Κάιν, ζηλοτυπεῖ, *æmulatur*. V. 2, Ἀδελ, ἀτμὶς, ἢ πένθος, *vapor aut luctus*, cap. 11, 10, Σήμ, *nomen*. Χάμ, θερμὴ, *calor*. Ἰάφεθ, πλατύναι, *extendat, dilatat*. Et similia multa quæ consulto prætermisimus, quia hujusmodi etymologiæ alibi editæ, et aliunde non accuratæ, nec tanti pretii sunt.

V. 8. Versionem Aquilæ habemus ex Basilio et ex schedis Comb., Symmachi, et Theodotionis ex Hieronymo; Syri interpretis ex cod. Reg. 1883, ubi locus dicitur esse Eusebii Emiseni; sic autem

habetur ibidem : Ὁ μὲν οὖν Σύρος οὕτως ἔχει γεγραμμένον, « Καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ. » Ἐξ ἀρχῆς δὲ φησι μὴ κείσθαι ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. Id est : *Syrus sic habet, « Et plantavit Deus paradysum in Edem. » Illud autem « ab initio » ait non exstare in Hebraico.* Imo vero exstat in Hebraico עֵדֶן, sed melius vertitur κατὰ ἀνατολάς, ab oriente.

V. 11. De fluviorum nominibus hæc Acacius in catenis Regiis mss. Τὰ τῶν τεσσάρων ποταμῶν ὀνόματα κατὰ μὲν Ἑβραίουσιν οὕτω καλεῖται, ὁ μὲν πρῶτος Φεϊσῶν, ὁ δὲ δευτέρως Γαῖων, ὁ τρίτος Φοράδ, ὁ τέταρτος Ἐδέκελ. Παρὰ δὲ Ἕλλησι, Γάγγης, Νεῖλος, Ἐυφράτης, Τίγρης. *Quatuor fluviorum nomina hæc sunt apud Hebræos, primus Phison, secundus Gæzon, tertius Phorad, quartus Eddekel. Apud Græcos autem, Ganges, Nilus, Euphrates, Tigris.*

V. 12. Ex Hieronymo et Drusio. Infra cap. xxxix Exodi, versu 6, אַיִל וְתוֹרַב אַיִל Aquila et Theodotio vertunt, τοὺς λίθους ὄνυχινους, lapides onychinos; Symmachus, τοὺς λίθους ὄνυχας, lapides onychas; LXX, τοὺς λίθους σμαράγδου, lapides smaragdii.

V. 13. Origenes in schedis Combellisianis Αἰθιοπίας, ἥτις ἐστὶν Ἑβραϊστὶ Χούς· σημαίνει δὲ σκότων. *Æthiopiæ quæ Hebraice dicitur Chus : significat autem tenebras.*

V. 14. Ἄ., ἐξ ἀνατολῆς, Coislin.

V. 15. Locum habemus ex Hieronymo in *Quæst. Hebr. in Genesim*, ubi sic legitur : *Symmachus vero, qui florentem paulo ante « paradysum » transtulerat, hic posuit, ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς ἄλσος, quod et ipsum amœnitatem et delicias sonat : Drusius vocem ἄλσος suspectam habet, opinaturque legendum ἄλοσύνης. At si voces omnes quæ in Lexicis non exstant suspectas haberemus, non in Hexaplis modo, sed etiam in aliis quibusque libris verba multa quasi dubia notare opus esset. Mihi vero secus videtur : ἄλσος significat nemus et locum arboribus consitum : hinc ἄλση, amœnitas, quæ vox, ut et infinitæ aliæ, in Lexicis non observata fuit : ne*

legatur enim τοῦ ἄλσος, omnes Hieronymi editiones vetant; et alioquin τοῦ ἄλσος non vertisset Hieronymus amœnitatis aut deliciarum.

V. 17. Versio Symmachi Græce in omnibus catenis Regiis habetur. In hunc vero locum Hieronymus *Quæst. Hebr.* hæc habet : *In quacunque autem die comederis ex eo, morte morieris. Melius interpretatus est Symmachus dicens, « Mortalis eris. »* Ambrosius *De paradiso*, c. 5, ait, *Symmachus utrumque singulariter dixit.* Respicit Ambrosius ad LXX Interpretes, qui hunc versum pluraliter efferunt. — Ἄ., ὅτι ἐν ἡμέρᾳ βρώσεώς σου, Coislin.

Ibid. Coislin., οἱ λοιποὶ, θνητὸς ἐσθ. Θ. θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. Priorem lectionem Hieronymus et Ambrosius uni Symmacho tribuunt. At non infrequenter observatur notam ὁ λοιποὶ usurpari etiam, cum unus tantum interpres versionem aliquam exhibet.

V. 18. In hunc locum Anastasius serm. 9 in *Hexæmeron* : Ὁμοίως καὶ Ἀκύλας ὁ δυσσεβῆς ἐλληνοφρων καθάψασθαι τοῦ Θεοῦ βουλομένου, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, « Ποιήσωμεν τῷ ἀνθρώπῳ βοηθὸν κατ' αὐτόν, » ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατέναντι αὐτοῦ εἶπε, τοῦτέστιν ἀντιδίκον καὶ πολέμιον. Sic Anastasius, impietatis Aquilam accusans hoc loco, cujus hic est sensus : *Similiter et Aquila, impius ille et gentilitium more sentiens, Deum carpere volens, pro illo, « Faciamus homini adiutorem secundum ipsum, » ita vertit, « Faciamus ipsi adiutorem ex adverso ipsius ; » id est adversarium et inimicum.* Hæc ille, Aquilæ profecto iniquus : nam illius versionis Græcæ sensus est, *Faciamus ei adiutorem e regione ipsius, quemadmodum et Hebraica sonant.* — Οἱ λοιποὶ, μοναχόν, Coislin.

Ibid. Ἄ., ὡς κατέναντι αὐτοῦ, Coislin. In versione Aquilæ ὡς desideratur, et quidem a librariis, ut puto, prætermisum; nam exprimit ἡ Hebraicum. Versio Symmachi nunc primum prodit ex Coislin.

V. 19. Σ., ζῶα, at in sequenti, Ἄ., Σ., ζῶοις, Coislin.

V. 21. In hunc locum Hieron. *Quæst. Hebr.*

CAPUT III GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
הַחַיָּה מִכָּל חַיָּה הַחַיָּה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים כִּי יִבְרָא	1. Αρωμ.	1. Καὶ ὁ ὄφις ἦν πανοῦργος ἀπὸ παντὸς ζώου τῆς χώρας, οὗ ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός.
5. הַנְּפֹקִים עֵינֵינוּם	5.	5.
6. לֹאכְלָה	6.	6.
7. וַתִּפְקְחֶנּוּ עֵינָי	7.	7.
8. לִרְדֹּחַ הַיּוֹם	8. Ααρουμ αιωμ.	8. Ἐν τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας.
12. מִתְּחִלָּה עִמָּדִי	12.	12.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et serpens erat callidior omni bestia agri, quam fecerat Dominus Deus.	1. Sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecerat Dominus Deus.	1. Et serpens erat callidus præ omni animali regionis, quod fecerat Dominus Deus.
Etiam quid. Horti.	Cur. Paradisi.	
5. Aperientur oculi vestri.	5. Aperientur oculi vestri.	5
6. Et comedit.	6. Et comedit.	6.
7. Aperti sunt oculi.	7. Aperti sunt oculi.	7.
8. Ad auram diei.	8. Ad auram post meridiem.	8. In vento diei.
12. Dedisti mecum.	12. Dedisti mihi sociam.	12.

Pro exstasi, id est mentis excessu, in Hebræo habetur, **תְּרַדְמָא**, quod *Aquila* καταφοράν, *Symmachus* κάρον, id est gravem et profundum soporem interpretatur. *Drusius* : κάρον, id est soporem : proprie soporem cum gravedine significat : sed usurpatur pro sopore simpliciter, ut **כְּסִיטָא** in lingua Hebræorum. *Plutarchus* in Antonio de Cleopatra, Καὶ μόνον εὗρισκε τὸ δῆγμα τῆς ἀσπίδος ἀνευ σπασμοῦ κάρον ὑπνώδη καὶ καταφοράν ἐφελκόμενον. Hic simul nominat κάρον et καταφοράν. Loci sensus est : Solumque reperit morsum aspidis, sine convulsione soporem gravem et somnum profundum attrahentem.—'A., καὶ ἐπεκλ., Σ. συνεχλ., Coislin.

Eteros, ὕπνον. Hanc lectionem viri doctissimi Jo. Ernesti Grabe beneficio habemus. Ipse vero mutuatus est ex Anastasio lib. ix in *Hexaemeron*, cujus duo mss. codd. habentur, alter in bibliotheca episc. Norvic., alter in collegio Oxoniensi. Alius autem habetur in biblioth. Colbertina. Locus sic jacet, Ἀντὶ τῆς ἐκστάσεως, ὁ μὲν τῶν ἐρμηνευτῶν καταφοράν εἶπεν ἄλλος κάρον, ἕτερος ὕπνον. Pro exstasi alius interpretes somnum altum, alius, soporem graveum, alius somnum. Hic vero postremus mihi sine ulla prorsus dubitatione Theodotio esse videtur.

V. 22. Anastasius serm. 9 in *Hexaemeron* : Μετὰ τὸ εἰπεῖν, ἔ καὶ ὠκοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἢ στίξας τελείαν στιγμὴν ὁ μέγας Κλήμης καὶ τότε ἀρχὴν στίγου ποιήσας, ἐπήγαγε τὸ, ἔ ἦν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἄδάμ, εἰς γυναῖκα, καὶ δοκεῖ μοι πάνυ θεοσεβῶς ἐπιστήσασαι τῇ λέξει. Καὶ γὰρ καὶ ὁ Θεοδοσιῶν οὕτω διάστειλε τοιοῦτο ῥῆμα. Id est, Postquam dixerat : « Et edificavit Dominus Deus costam, » plenam et maximam interpunctionem apponens magnus Clemens, initium versus ducens, adjecit illud, « quam acceperat ab Adam, in mulierem, » videturque mihi admodum pie lectioni insistere. Siquidem Theodotio hoc dictum ita distinguit.

V. 23. Hunc versum Græce mutuamur partim ex catenis Regiis, partim ex *Drusio* et ex edit. Ro-

mana. *Symmachi* interpretatio in catenis mss. habetur in loco qui Apollinarii esse dicitur. Apud *Origenem* in *Matthæum* Theodotionis versio sit habet, *Hæc* vocabitur mulier sumptio. In hunc locum Hieronymus *Quæst. Hebr. in Gen.* : Non videtur in Græco et in Latino sonare, cur mulier appelletur, quia ex viro sumpta sit : sed etymologia in Hebræo sermone servatur. Vir quippe vocatur is, et mulier issa. Recte igitur ab is appellata est mulier issa. Unde et *Symmachus* pulchre etymologiam etiam in Græco voluit custodire, dicens : *Hæc* vocabitur ἀνδρίς, ὅτι ἀπὸ ἀνδρὸς ἐλήφθη, quod nos Latine possumus dicere : « *Hæc* vocabitur virago, quia ex viro sumpta est. » Porro Theodotio aliam etymologiam suspicatus est, dicens : « *Hæc* vocabitur assumptio, quia ex viro sumpta est. » Potest quippe issa secundum varietatem accensus et assumptio intelligi. Sunt qui commodius προσλήμμα substituentium putent, quia Hieronymus Assumptio vertit. Sed quid vetabat ne Hieronymus λῆμμα verteret Assumptio, cum alioquin apud Origenem *Genebrardi* in *Matth.*, p. 42, legatur Sumptio? Verum quid si λῆψιν scriptum fuisse putemus? id sane suadere videtur Theodorus Heracleotes, qui in catenis hæc habet in hunc locum, Ἐπιστηματέον μέντοι κάκεινο, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ Ἄδάμ διηρημένως εἶπεν, τῆς τε σαρκὸς τὴν ποιήσασιν καὶ τῆς ψυχῆς ἐπὶ δὲ τῆς γυναικὸς μόνον τὴν λῆψιν εἶπεν τῆς πλευρᾶς. Notandum etiam et illud, quod de Adam quidem corporis et animæ creationem divisim dixerit ; de muliere autem solam costæ sumptionem. — Coislin. ad marginem, Ἔσσα Ἐβραϊστὶ λῆψις ἢ ἀνδρίς, prima versio λῆψις est Theodotionis ; secunda ἀνδρίς *Symmachi*, ut videre est supra. Non male ergo augurati sumus, cum diximus, lectionem Theodotionis, quam Latine assumptionem expressit Hieronymus, Græce λῆψιν esse debere. Ad *Symmachum* vero in Coisliniano videtur legi ἐνανδρίς, sed litteræ paululum erasæ sunt.

CAPUT III GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1. Πανουργότερος.
- πρὸς τι.
- 5. Συνετισθήσονται οἱ ὀφθαλμοὶ ὀμῶν.
- 6.
- 7. Συνετίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί.
- 8. Διὰ πνεύματος ἡμέρας.
- 12. Συνώκησάς μοι.

- 1. Ὁ δὲ ὄφρις τὴν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός.
- Τί ὅτι.
- Παραδείσου.
- 5. Διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί.
- 6. Καὶ ἔφαγον. Ἄλλοι κατἔφαγε.
- 7. Διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί.
- 8. Τὸ δειλινόν.
- 12. Ἔδωκας μετ' ἐμοῦ.

- 1. Πανουργός.
- Κήπου.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8. Ἐν τῷ πνεύματι πρὸς κατὰ ψοξὶν τῆς ἡμέρας.
- 12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 1. Callidior.
- Ad quid.
- 5. Prudentiores reddentur oculi vestri.
- 6.
- 7. Prudentiores redditi sunt oculi.
- 8. Per spiritum diei.
- 12. Habitare fecisti mecum.

- 1. Serpens autem erat prudentissimus omnium bestiarum, quæ erant super terram, quas fecerat Dominus Deus.
- Quid quod.
- Paradisi.
- 5. Aperientur oculi vestri.
- 6. Et comederunt. Alii, et comedit.
- 7. Aperti sunt oculi.
- 8. Ad vesperam.
- 12. Dedisti mecum.

- 1. Callidus.
- Horti.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8. In spiritu ad refrigerium diei.
- 12.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
השמיני 13	13.	13.
ועשר 14	14.	14. Χοῦν.
והיא ישרף ראש 15	15	15.
והיה 16 תשוקתך	16.	16. Τὰς συλλήψεις σου. Συνάφειά σου.
אחרתה האדם בעבודתך 17 בעצבך תאכלנה	17.	17. Ἐπικατάρατος ἡ χθὼν ἐνεκά σου...
שוקך 19	19.	19. Ἐπιστρέψαι σε.
זהה 20	20.	20. Αῖα.
הן האדם היה כאחד ממות 22 לדעת כבוד ורע ועתה פך-ישלח ידך	22.	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Seduxit me.	13. Decepit me.	13.
14. Pulverem.	14. Terram.	14. Pulverem.
15. Ipsum conteret tibi caput.	15. Iosa conteret caput tuum.	15.
16. Conceptum tuum. Desiderium tuum.	16. Conceptus tuos. Sub viri potestate eris.	16. Conceptus tuos. Conjunctio tua.
17. Maledicta terra propter te : in labore comedes ex ea.	17. Maledicta terra in opere tuo : in laboribus comedes ex ea.	17. Maledicta humus propter te....
19. (Donec) revertaris.	19. (Donec) revertaris.	19. (Donec) revertaris.
20. Hava.	20. Heva.	20. Ava.
22. Ecce Adam fuit sicut unus ex nobis ad sciendum bonum et malum. Et nunc ne forte mittat.	22. Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum et malum : nunc ergo ne forte mit- tat.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Genesis.

V. 4. Lectio Aquilæ apud Theodoretum, et in codice Regio 1888 sic habetur, itemque in schedis Combesisii. Hieronymus *Quæst. Hebr.*, in hunc locum : *Pro sapiente in Hebræo habetur ΑΡΟΜ, quod Aquila et Theodotus πανουργον interpretati sunt, hoc est, nequam et versipellem. Magis itaque ex hoc verbo calliditas et versutia quam sapientia demonstratur.* Anastasius mss. in *Hexaemeron* : 'Ο Σύμ. καὶ ὁ Ἄξ. ἀντὶ τοῦ, « φρονιμώτερος, » παρουσίαστέρος εἰρήκασσι. *Symmachus et Aquila illius loco, « prudentior, » callidior dixerunt.* Verum Aquilam πανουργος habuisse multis testimoniis asseritur : videturque Symmachus solus vertisse πανουργότερος, quos ne disjungeret Anastasius, id ipsum de utroque dixit, quod modicum esset discrimen. Symmachum sequitur Vulgatus interpres, qui vertit *callidior*. — A., ζώων. Coisl. in.

Ibid S., πρὸς τὴν, Coisl. in.

Ibid. Θ., κήπου. Idem.

V. 5. Anastasius, uti supra, ὁ Σύμ. εἰς τὸ διανοικήσονται, συνετίσθησονται τέθεικται. Et ad versum 7 : συνετίσθησαν εἰρήκας [Σύμμαχος], τουτέστιν, ἐσοφίσθησαν, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἤλθον τῆς οικίας γυμνότητος τὰ τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἕματα. Id est, *Symmachus, pro illo, « aperientur, » posuit, « prudentiores reddentur, »* Et ad vers. 7 : *Symmachus, « prudentiores redditi sunt, » id est sapientiores facti sunt, et in cognitionem propriæ nuditatis venerunt oculi animæ eorum.*

V. 6. Sic plerique mss. et notæ edit. Rom. Videturque esse lectio veterum interpretum, nam cum Hebraico et cum Vulgata consonat.

V. 7. Coisl. Θ., συνετίσθησαν. Anastasius hanc lectionem Symmacho tribuit, ut diximus, forte est utriusque. Versum 12 et 14 lectiones mutuumur ex Coisl. iniano, qui versu 15 pro voce τηρήσει in

CAPUT IV GENESIS

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
והיה 1 איש אחד יהיה אלוהים ואלוהים אלוהים	1.	1.
והיה 2 והיה	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Acquisivi hominem cum Domino. <i>Hebr. interp. et Syrus, acquisivi hominem in Deo.</i>	1. Possedi hominem per Deum.	1.
2. Et addit ut pareret.	2. Rursumque peperit.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

17.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

13.	13. Ἡπάτησέ με. Ἄλλοι, ἐπηγάγετό με.	13.
14.	14. Γούν.	14.
15.	15. Αὐτός σου τηρήσει κεφαλῆν. Ἄλλος, αὐτή σου τηρήσει κεφαλῆν.	15.
16. Τὰς κυήσεις σου. Ἡ ὄρμη σου.	16. Τὸν στεναγμὸν σου. Πρὸς τὸν ἄνδρα ἢ ἀποστροφῆ σου.	16. Τὰς κυήσεις σου.
17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τῇ ἐρῳασίᾳ σου, ἐν κακοπάθει (f. κακοπαθείᾳ) φάγη αὐτήν.	17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου ἐν λύπαις φάγη αὐτήν.	17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἀδελφὰ ἐν τῇ παραβάσει σου, μετὰ μέθου φάγη αὐτήν.
19.	19. Ἀποστρέψαι σε.	19.
20. Ζωογόνοσ.	20. Ζωή.	20.
22. Ἴδες Ἀδὰμ γέγονεν ὁμοῦ ἀπ' (ἡμῶν) ἐν τῷ γινώσκειν καλὸν ἢ πονηρόν. Νῦν οὖν μηδαμῶς ἐκταίνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ.	22. Ἴδοῦ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἰς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν· καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνη τὴν χεῖρα αὐτοῦ.	22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

13.	13. Decepit me. <i>Alli</i> , seduxit me.	13.
14.	14. Terram.	14.
15.	15. Ipse servabit caput tuum. <i>Alius</i> , ipsa conteret caput tuum.	15.
16. Partus tuos. Appetitus tuus.	16. Gemitum tuum. Ad virum conversio tua.	16. Partus tuos.
17. Maledicta terra in operatione tua; in ærumna comedes eam.	17. Maledicta terra in operibus tuis, in tristitiis comedes eam.	17. Maledicta terra adama in transgressione tua, cum labore comedes eam.
19.	19. (Donec) revertaris.	19.
20. Vivipara.	20. Vita.	20.
22. Vidisti, Adam factus est simul a nobis in cognoscendo bonum aut malum. Nunc igitur nequaquam extendens manum suam.	22. Ecce Adam factus est sicut unus ex nobis in cognoscendo bonum et malum. Et nunc ne forte extendat manum suam.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Genesis.

marginē habet τρέψει, eraso interpretis nomine.

V. 8. Hieronymus : *In plerisque codicibus Latino- rum, pro eo quod hic posuimus « ad vesperam, » post meridiem habetur, quia τὸ δειλινόν Græcum sermonem ad verbum transferre non possumus : pro quo in Hebræo scriptum est, LARVE AIOM, quod Aquila interpretatus est, ἐν τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας, id est, « in vento diei. » Symmachus vero, διὰ πνεύματος ἡμέρας, « per spiritum diei. » Porro Theodotio manifestius, ἐν τῷ πνεύματι πρὸς κατάψυξιν τῆς ἡμέρας, ut meridiano calore transacto, refrigerium auræ spirantis ostenderet.*

V. 13. Sic Drusius ex Augustino Eugubino Steuchio, qui vertit, *seduxit me*. Mavult Drusius verti, *incitavit, vel impulit me, vel persuasit mihi*. At si seriem spectes, recte, ni fallor, vertitur, *seduxit me*. Quid vero si suspicemur legendum ἀπηγάγετό με, pro ἐπηγάγετό με.

V. 15. Ἄλλοι, αὐτή σου τηρήσει κεφαλῆν. Ita mss., quidam, et hæc videtur fuisse lectio veteris cujusdam interpretis, cujus nomen tacetur, et quem sequitur vulgatus int. Hieronymus in *Quæst. Hebraicis*, ipse legendum esse confirmat; sed Augustinus et cæteri fere Patres, ipsa legunt, ut notatur in edit. Rom.

V. 16. Hieronymus *Quæst. in Genes. : Pro « conversione » Aquila « societatem, » Symmachus « appetitum vel impetum » transtulerunt vocem Græcam συμμαχία, jam antehac, quasi Aquilæ esset, a nupero quodam adhibitam, utpote suspectam, nulloque veterum testimonio assertam.*

Ibid. Coislin. Ἀ., τὰς συλλ. Σ., Θ., τὰς κν.
Ibid. Coislin. Ἀ., Σ., συνάφεια, ὄρμη. Prima lectio est Aquilæ; secunda Symmachi.

V. 17. Hæ Symmachi et Theodotionis lectiones ex eodem Coisliniano proferuntur. Reliquæ lectiones ex Coislin.

CAPUT IV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

17.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ.	1.
2. Καὶ πάλιν ἔτεκεν.	2. Καὶ προσέθηκε τέκειν.	2.
1.	1. Acquisivi hominem per Deum.	1.
2. Rursumque peperit.	2. Et adjecit parere.	2.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וַיִּשַׁע יְהוָה 4 'Ο Σύρος, καὶ εὐ- δόκησεν ὁ Θεός.	4.	4. Καὶ ἀπεκλήθη [al. ἀπεκηλή- θη· Coisl. ἐπεκλήθη] ὁ Θεός.
לֹא שָׁחַ 5 וַיַּחַד לְקַן מֵאֵד וַיִּפְלוּ פָנָיו	5.	5. Καὶ ὄργιλον τῷ Κάϊν σφόδρα, καὶ ἔπεσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַן לְמַה חָרָה לְךָ 6.	6.	6. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Κάϊν, Εἰς τί τὸ ὄργιλον σοι;
7 הֲלֹא אֲכַתִּימִיב שָׂאת וְאִם לֹא תִּשְׁמַע לְפִתַּח חַמְאֵר רַבָּץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁרָקְתָּ וְאַתָּה תְּבַשְׂלֵם 8	7.	7.
8 'Ο Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, Σαλευόμενος καὶ ἀκαταστα- τῶν.	8.	8. Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον.
12 נָע וְנָד וַיֹּאמֶר לִי יְהוָה לֵן כְּלֵהָרֵג 15 קַן שִׁבְעִיתִים יָקָם	12.	12.
24 כִּי שִׁבְעִיתִים יָקָם 25 וְתִקְרָא אֶת-שֵׁמוֹ שֵׁט וְכִי שָׂדֵלִי אֱלֹהִים דָּרַע אֲדָרַע	24.	15. (Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος, Διότι πᾶς ὁ ἀποκτείνων Κάϊν, δίκην δώσει ἑπταχῆ.)
26 'Ο Ἑβραῖος, οὕτως ἤλπισεν ἐπικαλεῖ- σθαι τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ.	26.	24..... 25. (Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐ- τοῦ Σῆθ λέγουσα, Ὅτι ἔθηκε Θεός μοι σπέρμα ἕτερον.) 26. Τότε ἤρξατο τοῦ καλεῖσθαι ἐν ὀνόματι Κυρίου.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

4. Et respexit Deus. Syrus, et acceptum habuit Deus.	4. Et respexit Deus.	4. Et delinitus [al. inclinatus] est Deus.
5. Non respexit. Et iratus est Cain valde, et con- siderunt vultus ejus.	5. Ad Cain vero et ad munera illius non respexit. Iratuque est Cain vehemen- ter, et concidit vultus ejus,	5. Et iratus est Cain valde, et con- cidit vultus ejus.
6. Et dixit Dominus ad Cain: Ad quid est ira tibi?	6. Dixitque Dominus ad eum: Quare iratus es?	6. Et dixit Dominus ad Cain: Cur iratus es?
7. Nonne si bene feceris, ele- vare; et si non bene feceris, ad ostium peccatum cubans? Et ad te appetitus ejus; et tu dominaberis in eum.	7. Nonne si bene egeris, reclu- pies; sin autem male, statim in foribus peccatum aderit? Sed sub te erit appetitus tuus, et tu domi- naberis illius.	7.
8.	8. Egrediamur foras.	8. Transeamus in campum.
12. Hebraeus et Syrus, Flu- tuans et instabilis.	12. Vagus et profugus.	12.
15. Et dixit ei Dominus: Pro- pterea omnis occidens Cain, sep- templaciter vindicabitur.	15. Dixitque ei Dominus, Ne- quaquam ita fiet: sed omnis qui occiderit Cain, septuplum punietur.	15. Et dixit ei Dominus, Pro- pterea omnis qui occiderit Cain, septemplaciter ulciscetur.
24. Quia septemplaciter vindi- cabitur.	24. Septuplum ultio dabitur.	24. Septimus poenas dabit.
25. Et vocavit nomen ejus Seth dicens: Quia posuit mihi Deus se- men alterum,	25. Vocavitque nomen ejus Seth dicens: Posuit mihi Deus semen aliud.	25. Et vocavit nomen ejus Sêth, dicens, Quia posuit Deus mihi semen alterum.
26. Tunc coeptum est invocari nomen Domini.	26. Iste coepit invocare nomen Domini. Hebraeus alio modo, hic speravit appellari nomine Domini Dei.	26. Tunc coeptum est vocari in nomen Domini.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Genesis.

V. 1. Hic locus prodit ex schedis Combefisii, qui ex ms. quodam Monspeliensi se mutuatum esse testificatur: sic autem habet: 'Ο Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, « ἐκτετράμην ἄνθρωπον ἐν Θεῷ, » ὡς ἀνατιθένης (sic) τὸν πρωτότοχον Θεῷ. Id est, Hebraeus et Syrus, « possedi hominem in Deo, » ac si primogeni-

tum suum Deo consecrat.

V. 4. Ἄκ., καὶ ἀπεκλήθη, vel melius, ἀπεκηλήθη, delinitus est. Interpres Procopii Latine, Solationem accepit. Theodotio, ἐνεπύρισεν, inflammavit. Hieronymus: Unde scire poterat Cain quod fratribus munera suscepisset Deus, et sua respisset, nisi

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4. Καὶ ἐτέρφθη ὁ Θεός.	4. Καὶ ἐπεῖθεν ὁ Θεός.	4. Καὶ ἐνεπύρισεν ὁ Θεός. . . .
5.	5. Οὐ προσέσγε. Καὶ ἐλυπήθη Κάιν λαν, καὶ συν- έπεσε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. Ἄλλως, καὶ ἐλύπησε Κάιν.	5. . . . οὐκ ἐνεπύρισε.
6.	6. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Καῖν, Ἵνα τί περίλυπος ἐγένου ;	6.
7. Ἄλλ' ἐὰν ἀγαθῆς, ἀφήσω εἶν δὲ μὴ ἀγαθῆς, παρὰ θύραν ἁμαρτία ἐγκείται.	7. Οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκης, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλης, ἡμαρτες ; Ἡσύχασον. Πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ.	7. Οὐκ ἂν ἀγαθῶς ποιῆς δεκτὸν, καὶ ἂν μὴ ἀγαθῶς ποιῆς, ἐπὶ θύρας ἁμαρτία ἐγκάθηται. Πρὸς σὲ ὀρμὴ αὐτοῦ, καὶ ἄρξεις αὐτοῦ.
8.	8. Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον.	8.
12.	12. Στένων καὶ τρέμων.	12.
15. (Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος, Οὐχ οὕτως, ἀλλὰ πᾶς ὁ ἀποκτείνας Καῖν, ἕβδομος ἐκδικήσιν λήψε- ται.)	15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος, Οὐχ οὕτως, πᾶς ὁ ἀποκτείνας Καῖν, ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει.	15. (Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος, Οὐχ οὕτω. πᾶς ὁ ἀποκτείνας Καῖν, τὴν ἕβδομάδα ἐκδικούμενα παρα- λύσει.)
24.....	24. Ἑπτάκις ἐκδεδίχεται.	24.....
25.	25. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐ- τοῦ Σήθ λέγουσα, Ἐξανέστης γάρ μοι ὁ Θεὸς σπέρμα.	25.
26.	26. Οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Et delectatus est Deus.	4. Et respexit Deus.	4. Et inflammavit Deus super Abel, et super sacrificium ejus.
5.	5. Non advertit. Et contristatus est Cain valde, et concidit vultu suo. Alius, et contristavit Cain.	5. Super Cain vero, et super sacrificium ejus non inflammavit.
6.	6. Et dixit Dominus Deus ad Cain : Quare tristis factus es ?	6.
7. Sed si bene feceris, dimittam ; si vero non bene feceris ad januam peccatum jacet.	7. Nonne si recte offeras, non autem recte divides, peccasti ? Quiesce : ad te conversio ejus ; et tu principatum habebis ipsius.	7. Nonne si bene feceris ac- ceptabile erit ; et si non bene fe- ceris, super januam peccatum in- sudet ? ad te impetus ejus, et principatum habebis ipsius.
9.	8. Transeamus in campum.	8.
12.	12. Gemo et tremens.	12.
15. Et dixit ei Dominus, Non sic, sed omnis qui occiderit Cain septimus vindictam accipiet.	15. Et dixit ei Dominus : non sic, omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet.	15. Et dixit ei Dominus, Non sic : omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet.
24. Septimus poenas dabit.	24. Septies vindictatum est.	24. Per septenarium ulciscetur.
25.	25. Et cognominavit nomen ejus Seth, dicens : Suscitavit enim mihi Deus semen alterum.	25.
26.	26. Hic speravit invocare nomen Domini Dei.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Genesis.

interpretatio illa vera est, quam Theodotio posuit :
• Et inflammavit Deus super Abel et super sacrifi-
cium ejus ; super Cain vero et super sacrificium ejus
non inflammavit. »

Coislin., ἐπεκλήθη. En tertiam Aquilæ lectionem.
Prior erat ἀπεκλήθη, advocatus est, quam ex conjec-
tura sic restitui voluit Drusius, ἀπεκλήθη, deli-
nitus est. Verum sincerior videtur hæc Coisliniani
codicis, ἐπεκλήθη, inclinatus est. Ad Theodotionem
puto melius ἐνεπύρισεν dici quam ἐπύρισεν.

V. 5. Hanc Aquilæ versionem habemus ex Theo-
doreto. Drusius male legerat, ut et ipse subdora-

τις, καὶ ὀργῶν τῶν Κάιν· melius legitur, τῷ Κάιν, ut essent Theodoretī editi et schedæ Combefisiana; quæ postremæ omittunt σφῶδρα. LXX habent, καὶ ἐλύπηθη. Alii, καὶ ἐλύπησε, supple τῶν Κάιν.

V. 7. Hunc insignem Symmachi et Theodotionis locum ex schedis Combefisianis excerptimus. Ille vero ex codice Monspelienſi acceperat. In iisdem porro schedis paulo post subjicitur: Χρὴ γινώσκειν ὅτι ὁ μακάριος Κύριλλος οὕτως εἶπεν εἶρησθαι παρὰ Θεοῦ· πρὸς μὲν τὸν Κάιν, « ἤμαρτες, ἡσυχάσον » πρὸς δὲ τὸν Ἀβελ, « Πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ. » Ταῦτα τίθησιν ἐν τοῖς Γλαφυροῖς. Id est: *Sciendum est B. Cyrillum hoc Deidictum sic interpretari ac distinguere; nempe ad Cainum dici, « Peccasti, quiesce; » ad Abelem vero: « Ad te conversio ejus, et tu principatum habebis ipsius. » Hæc ille in Glaphyris.*

V. 8. Διέλωμεν εἰς τὸ πεδῖον. In hæc verba scholion, Παρ' οὐδενὶ τῶν λοιπῶν κεῖται τὰ ῥήματα τοῦ Κάιν τὰ πρὸς Ἀβελ· ἀλλ' οὐδὲ παρ' Ἑβραίοις· ἀλλ' ἐν ἀποκρύφῳ φασίν. Παρὰ δὲ τοῖς Ὁ κεῖται· ἔχει δὲ αὐτὰ καὶ τὸ Σαμαρειτικόν. *Apud neminem reliquorum exstant verba Cain ad Abel; sed neque apud Hebræos. Verum aiunt in Apocrypho esse. Habentur autem apud LXX atque etiam in Samaritano. Alii vero codices ex Origene: « Ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Κάιν πρὸς τὸν Ἀβελ, οὐ γέγραπται· καὶ οἱ περὶ Ἀκύλαν εἰδείξαν· ὅτι ἐν τῷ ἀποκρύφῳ φασίν οἱ Ἑβραῖοι κεῖσθαι τοῦτο ἐν ταῦθα κατὰ τὴν τῶν Ὁ ἐκδοχῆν. In Hebraico dictum illud Cain ad Abel, scriptum non reperitur: Aquila tamen exhibet: quoniam Hebræi dicunt hoc in Apocrypho jacere, quemadmodum habetur apud LXX. Hæc notatu digna ignoti cujusdam et Origeneſis loca, quæ ex manuscriptis nostris excerptimus, in serie reponenda duximus, ut unde prodeat illud, διέλωμεν εἰς τὸ πεδῖον, quod Aquila et LXX expresserunt, statim de-*

prehendatur. Observandum est autem priorem notam a Nobilio et Drusio Cyrilli nomine circumferri; sed perperam, ut monet Combefisius in memoratis schedis: *Ex Regiis codicibus et cod. Mazarini (sic ille) Sixtina habet Cyrilli nomine, cum Cyrillus non habeat. Quia forte invenit Nobilius in catena istis simili subjectum superiori scholio. cui nec ipsum bene inscriptum Cyrilli nomen.* Porro in nota a Nobilio et Drusio Cyrilli nomine allata, deest illud, ἀλλ' ἐν ἀποκρύφῳ φασίν. Monent autem hæc duo scholia, verba superius allata, quæ in Hebraico non exstant, ex apocrypho desumpta esse a Septuaginta Interpretibus et ab Aquila, ipsosque Hebræos in apocrypho quodam agnoscere. Apocryphus vero liber hujusmodi qui fuerit ignoratur. Hieronymus *Quæst. in Genesim: « Et dixit Cain ad Abel fratrem suum, » subauditur ea quæ locutus est Dominus. Superfluum ergo est quod in Samaritanorum et nostro volumine reperitur.* Notat Nobilius ea ipsa verba in Thargum Jerosolymitano, qui Romæ est, haberi.

V. 12. Catenæ Regiæ: Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, σαλευόμενος καὶ ἀκαταστατῶν, τούτεστι μὴ μένων ἐν τῷ τόπῳ. Id est, *Hebræus et Syrus, « fluctuans et instabilis, » hoc est, non manens in eodem loco.* Editio autem Romana loco τοῦ, ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, habet, οἱ ἄλλοι, similiterque Theodoretus, qui ait: τὸ « τρέμειν, » ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους ἐρμηνεύτας « ἀκαταστατεῖν. » Id est, « Tremere, » sive, *secundum alios interpretes, « instabilem esse. »* Hinc suspicatur Drusius illos alios interpretes esse Aq., Symm., et Theodotionem: quod et ego facile crediderim. Scholiastæ quippe et Theodoretus, quando οἱ ἄλλοι, vel οἱ λοιποὶ ponunt, hos interpretes indicant. Huic opinioni suffragatur Procopius in *Genesim: Hebraica veritas, inquit, habet, ut ex aliis interpretibus didici, « Eris mobilis et instabilis, non manens fixis sedibus in uno loco, sed errabundus et*

CAPUT V GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYTAAS.
אדם ותולדתו כפר מה 1	1.	1. Τοῦτο τὸ βιβλίον γεννημάτων Ἀδάμ.
בשרם 2	2.	2.
ויהיו כל ימי אדם ויהיו חמש מאות שנה וששים חמש 5	5. Οὐασεῖου χολίμε Ἀδάμ ασερ αι θησα μρωθ σανα ουσάλωσειμ σανα.	5. Καὶ ἐξήσεν Ἀδάμ τριάκοντα ἔτος, καὶ ἐννακόσια ἔτος.
25 ויהיו חמשתשים שבע ויהיו חמשתשים שנה ומאת שנה. Το Ἑβραϊκόν καὶ τὸ Σαμαρειτικόν, καὶ ἐξήσεν Μαθουσάλα ἔτη ρπζ' καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ.	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Hic liber generationum Adam.	1. Hic est liber generationis Adam.	1. Hic liber generationum Adam.
2. Nomen eorum.	2. Nomen eorum.	2.
5. Et fuerunt omnes dies Adam, quibus vixit nongenti anni et triginta anni.	5. Et factum est omne tempus quod vixit Adam, anni nongenti triginta.	5. Et vixit Adam triginta annos et nongentos annos.
25. Et vixit Mathusala septem et octoginta annos et centum annos, et genuit Lamech. <i>Hebr. et Samarit.</i> Et vixit Mathusala cxxxvii annos, et genuit Lamech.	25. Vixit quoque Mathusala centum octoginta septem annis. et genuit Lamech.	25.

vagabundus in orbe vires. » Sane hæc expositio vera est et ab omnibus Catholicis recipitur. Nec dubium videtur hos interpretes esse Aq., S. et Th. Hieron. Quæst. in Gen. : Quod LXX Naid translulerunt, in Hebræo non dicitur, et interpretatur, σαλευόμενος, id est fluctuans et instabilis, ac sedis incertæ. Itaque hæc lectio, non Hebræi modo et Syri, ut ferunt catenæ Regiæ, sed etiam aliorum interpretum esse videtur.

V. 15. Græca trium interpretum verba a quodam nupero allata, uncinis inclusimus, quia nusquam reperimus. In hunc locum Hieronymus, Quæst. in Genes. : « Omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet. » Pro « septem vindictas » Aquila « septemplexiter » interpretatus est; Symmachus, « septimum; » Theodotio, « per hebdomadam. » Super quo capitulo exstat epistola nostra ad Damasum. In epistola autem ad Damasum sic habet : VAIGMER LO ADONAI LOCHEN CHOL OREG CAIN SOBATHAIM IOCCAMO. Aquila. Et dixit ei Dominus, « Propterea omnis qui occiderit Cain, septemplexiter ulciscetur. » Symmachus : « Et dixit ei Dominus : Non sic, sed omnis qui occiderit Cain, hebdomas, sive septimus vindicabitur. » Septuaginta et Theodotio : « Et dixit ei Dominus : Non sic, sed omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet. » Reliqua vide ibi. Procopius in Genes. p. 86 : Quidam magis proprie istum locum interpretantur, dicentes : oportet Cainum septies puniri ob commissum parricidium; Aquilas sic reddidit : « Septies. » Symmachus vero sic vertit : « Septies dabit pœnas, » quod quidam sic intellexerunt : in septem generationibus pœnas pendet. Verum Hebræus post dictionem « interficiens » punctum locat.

V. 24. Hæc ex Procopio desumpta sunt, cujus hæc sunt verba p. 90 : Sed nihil moror sive dona Spiritus sancti, sive septem patrum personas, illa septem accipias. Illi sententiæ astipulatur Theodo-

tio præsentem locum transferens : « Per septennarium ulciscetur. » Symmachus sic vertit : « Septimus pœnas dabit. » Proinde Lamechus forte septimus fuit, qui pœnas infligit.

V. 25. Latine hic versiculus exstat apud Hieronymum in Quæst. ad Genesis. Ex Latinis Græca concinnavimus, quia videtur non potuisse alio modo legi. Uncinis tamen inclusimus, ne quis aliunde excerpta putaret.

V. 26. Sic omnes catenæ Regiæ, sic item schedæ Combetsianæ Aquilæ locum efferunt. Drusius legerat : 'Ακ., τότε ηρχθη του καλειν εν ονοματι Κυριου. Theodoretii editi, 'Ακ., τότε ηρχθη του καλεισθαι τῷ ονοματι Κυριου. Versionem ex Hebræo catenæ omnes mss. habent nomine Eusebii Emiseni, cujus totum locum afferre libet : 'Εν τῷ 'Εβραϊκῷ οὐχ οὕτως λέγει : ἀλλ', « Οὗτος ηλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τῷ ονοματι Κυριου του Θεου, » τουτέστιν Ἰδὸς Θεοῦ λέγεσθαι καὶ Θεός. Οἱ γὰρ ἀπὸ του Σηθ δικαιοι γεγόνασιν. Ὅθεν ἡ Γραφή ἐαυτῆ ἀκολουθοῦσα μετὰ ταῦτά φησι : « Καὶ Ἰδον οἱ υἱοὶ του Θεου τὰς θυγατέρας των ἀνθρώπων, » τουτέστιν οἱ δικαιοι. Οὐ γὰρ ἦν ἐπιμιξία των υἱῶν Σηθ πρὸς τοὺς ἀπὸ του Κάιν. Id est : In Hebraico non ita dicit; sed, « Hic speravit appellari nomine Domini Dei, » hoc est, Filius Dei ac Deus dici. Nam qui a Setho ortum ducebant, justi fuerunt. Quamobrem Scriptura, sibi ipsi consonans, postea dicit : « Et viderunt filii Dei filias hominum, » id est justis. Nulla quippe commisitio erat inter filios Sethi et Caini progeniem. Aliam interpretationem exhibet Hieronymus Quæst. in Gen. : Enos, juxta linguæ Hebrææ proprietatem, homo vel vir dicitur, et pulchre, quia hoc vocabulum habuit, de eo scriptum est, « Tunc initium fuit invocandi nomen Domini : » licet plerique Hebræorum aliud arbitrentur, quod tunc primum in nomine Domini et similitudine ejus, fabricata sint idola.

CAPUT V GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ω.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Αὐτῆ ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων.	1.
2.	2. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἄλλοι, τὸ ὄνομα αὐτῶν.	2.
5.	5. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἄδὰμ, ἅς ἐξησε, τριάκοντα καὶ ἑννακόσια ἔτη.	5.
25.	25. Καὶ ἐξησε Μαθουζάλα ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ. ●	25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Hic liber generationis hominum.	1.
2.	2. Nomen ejus. Alii, nomen eorum.	2.
5.	5. Et facti sunt omnes dies Adam quibus vixit, triginta et nongenti anni.	5.
25.	25. Et vixit Mathusala septem annos et sexaginta et centum, et genuit Lamech.	25.

TO EBPAIKON.

יְהוָה יָרָא בְנֵי־אֱנוֹשׁ וְאֵת בְּנֵי־הַבְּהֵמָה וְאֵת בְּנֵי־הַבְּרָעָה וְאֵת בְּנֵי־הַבְּשָׂר׃
 אֵת בְּנֵי־הַבְּשָׂר׃
 Εβρ. και Σαμαρ. και
 Εξησε Μαθουσαλα μετα τὸ γεννησαι
 αὐτὸν Λάμεχ, δύο και ὀγδοηκοντα
 και ἑπτακόσια ἔτη.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

26. Et vixit Mathusala, postquam genuit ipse Lamech, duos et octoginta annos et septingentos annos. *Hebr. et Samar.* Et vixit Mathusala, postquam genuit Lamech, duos et octoginta et septingentos annos.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.
 26.

VULGATA LATINA.

26. Et vixit Mathusala, postquam genuit Lamech, septingentis octoginta duobus annis.

AKYAAΣ.

26.

AQUILA.

26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Genesis.

V. 1. Hanc Aquilæ lectionem mutuati sumus ex loco quodam Origenis, quem supra attulimus in notis ad versum 4 capitis 1.

V. 2. Ἄλλοι, τὸ ὄνομα αὐτῶν, ex plerisque manuscriptis. Hæc vero lectio cum Hebraico consonat.

V. 5. Prodit hic Aquilæ locus ex Epiphanio *De mensuris et ponderibus*, p. 169. Ubi non omnia Hebraici textus verba transferuntur. An Aquila ipse omiserit, an Epiphanius detruncarit, incertum. Hebraica item Græcæ scripta non quadrant apud Epiphanium. Nos ad litteram referimus. Hic vides nimio scrupulo Aquilam Hebraicæ litteræ servientem, τριάκοντα ἔτος, *triginta annum*, et ἑννακόσια ἔτος, *nongentos annum* vertere, quia nimirum Hebraicus textus ad utrumque habet הַשָּׁנָה in singulari. In annos autem generationum insignem Eusebii Emiseni locum affirmari desumptum ex schedis Combellisianis. Ὅτι ὁ Ἑβραῖος και ὁ Σύρος, και ὁ Σύμμαχος παρὰ ρ' ἔτη ἀεὶ γενεαλογεῖ, και ὑποδείγματος ἕνεκεν. ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀδάμ γέγραπται σλ' γεννᾶν τὸν Σῆθ· ὁ Ἑβραῖος ρλ' προστίθησι δὲ αὐτὰ εἰς ὑπόλοιπον ζωῆς τοῦ Ἀδάμ. *i. e. Hebræus et Syrus et Symmachus in genealogiis centum annos minus semper ponunt; exempli causa, scriptum est [in LXX Interpretibus] quod Adam anno vitæ cccxx genuerit Seth: ibi Hebræus cxxx habet. Illos autem centum*

annos reliquis Adami vitæ annis adjungit. Animadvertas autem Hebræum et Syrum afferri, quæ de re pariterque de Samaritano pluribus agitur in Preliminaribus, ubi disquiritur an Græci interpretes qui ex Hebraico, Syriaco et Samaritano transulerint, his in locis intelligantur; an vero ipsi veteres lectionum indagatores, Hebraicum, Syriacum et Samaritanum textum, ad certa loca consulentes, ea ipsa Græcæ versa nobis exhibeant.

Vers. 25 et 26 interpretationem ex schedis Combellisii desumpsimus. Ille vero ex codd. Monspeiliensi et Mazarinæo exscripsisse se dicit. In hunc locum Hieronymus *Quæst. in Genesim*: « *Et vixit Mathusala centum annos et sexaginta et septem,* » etc. *Famosa quæstio, et disputatione omnium Ecclesiarum ventilata, quod juxta diligentem supputationem, quatuordecim annos post diluivium Mathusala vixisse referatur. Etenim cum esset Mathusala annorum centum sexaginta septem, genuit Lamech. Rursum Lamech, cum esset annorum centum octoginta octo, genuit Noe, anni vitæ Mathusalæ, trecenti quinquaginta quinque. Sexcentesimo autem unno vitæ Noe, diluivium factum est. Ac per hoc habitæ supputatione per partes, nongentesimo quinquagesimo anno Mathusalæ, diluivium fuisse convincitur. Cum autem supra nongentis sexaginta novem annis vixisse sit dictus, nulli dubium est quatuordecim eum*

CAPUT VI GENESIS.

TO EBPAIKON.

וַיִּרְאוּ בְנֵי־הָאָדָם וְאֵת בְּנֵי־הַבְּהֵמָה וְאֵת בְּנֵי־הַבְּרָעָה וְאֵת בְּנֵי־הַבְּשָׂר׃
 אֵת בְּנֵי־הַבְּשָׂר׃

3 לא ראו בני חיות באדם נעלם

4 הפלים היו בארץ

6 וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et viderunt filii Dei filias hominis, quod pulchræ.

3. Non contendet spiritus meus cum homine in sæculum.

4. Gigantes fuerunt in terra.

5. Et pœnituit Dominum quod fecisset hominem in terra, et indoluit ad cor suum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

3.

4.

6.

VULGATA LATINA.

2. Videntes filii Dei filias hominum quod essent pulchræ.

3. Non permanebit spiritus meus in homine in æternum.

4. Gigantes autem erant super terram.

5. Pœnituit eum quod hominem fecisset in terra: et tactus dolore cordis intrinsecus.

AKYAAΣ.

2. Ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῶν θεῶν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων.

3.

4. Οἱ ἐπιπίπτοντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

6. Καὶ μετῃμελήθη ὁ θεὸς ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ διεπονθήθη πρὸς καρδίαν αὐτοῦ.

AQUILA.

2. Videntes autem filii deorum filias hominum.

3.

4. Cadentes, *sive* irruentes, erant super terram.

5. Et pœnituit Deum quia fecerat hominem super terram, et laboravit ad cor suum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

25.

26. Καὶ ἔζησε Μαθουσάλα μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Λάμεχ δύο καὶ ὀκτακόσια ἔτη.

26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

26.

26. Et vixit Mathusala postquam genuit Lamech, duos et octingentos annos.

26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Genesis.

annos vixisse post diluuium. Et quomodo verum est quod octo tantum animæ in arca salvæ factæ sunt? Restat ergo ut quomodo in plerisque, ita et in hoc, sit error in numero. Siquidem et in Hebræis et Samaritanorum libris ita scriptum reperi: « Et vixit Mathusala centum octoginta septem annis, et genuit Lamech. Et vixit Mathusala postquam genuit Lamech, septingentos octoginta duos annos, et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Mathusalæ, anni nongenti sexaginta novem, et mortuus est. Et vixit Lamech centum octoginta duobus annis, et genuit Noe. » A die ergo natiuitatis Mathusalæ, usque ad diem ortus Noe, sunt anni trecenti sexaginta novem: his adde sexcentos annos Noe: qui in sexcentesimo vitæ ejus anno factum est diluuium: atque ita fit, ut nongentesimo sexagesimo nono vitæ suæ Mathusala mortuus sit, eo anno quo cæpit esse diluuium. In eundem locum Origenes in schedis Combel.: Περιέχει ἐν τοῖς ἑμπροσθεν ὅτι ἔζησε Λάμεχ ἔτη ς', καὶ π', καὶ η', καὶ ἐγέννησε Νῶε. Καὶ ἔζησε Λάμεχ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Νῶε ἔτη φξε'. Καὶ ἐγένετο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Λάμεχ ἔτη ἑπτακόσια καὶ πενήκοντα τρία, καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἦν Νῶε ἔτων ς', καὶ ἐγέννησε τρεῖς υἱούς. Καὶ εὐρίσκομεν ἐκ τούτου διαφωνίαν ἐξήκοντα πέντε ἔτων τοῦ Νῶε. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἡ Γραφή λέγει ὅτι τῷ Θεῷ

εὐηρέστησε Νῶε, καθὼς γέγραπται καὶ περὶ τοῦ Ἐνώχ. Κάκεινος γὰρ ὅτε εὐηρέστησε τῷ Θεῷ, τότε καὶ μετέθηκεν αὐτόν. Ὁμοίως οὖν καὶ τοῦ Νῶε τὰ πρὸ τῆς εὐαρεστήσεως ἔτη οὐκ ἐλογίσαστο αὐτῷ ἢ θεῶι Γραφή. Ὡσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀβραάμ οὐκ ἐλογίσθη εἰς ζωὴν τὰ ξ' ἔτη τὰ πρὸ τῆς θεογονίας αὐτοῦ. Καὶ τοῦ Ἐνώχ ἔτη λ', καὶ τοῦ Σαούλ ἔτη κ', καὶ τοῦ Σολομῶντος ἔτη μ', καὶ τοῦ Ἐζεχίου ιζ'. Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Μαθουσάλα εὐρίσκεται διαφωνία ἑτῶν ιε'. Hoc est: Supra legitur, « Vixit Lamech annos centum et octoginta et octo, et genuit Noe. Et vixit Lamech postquam genuit Noe annos DLXXV. Et facti sunt omnes dies Lamech anni septingenti quinquaginta tres, et mortuus est. Et erat Noe annorum vi et genuit tres filios. » Ex hoc autem annorum Noe sexaginta quinque discrepantiamprehendimus. Verum hoc loco Scriptura dicit, Noe Deo placuisse, sicut etiam de Enoch scriptum est. Nam ille quoque cum placuit Deo, tunc translatus est ab eo. Similiter autem et ipsi Noe sexaginta annos, antequam placeret Deo elapsos, non computavit divina Scriptura. Sicuti nec Abrahamo sexaginta anni vitæ antequam Deum cognosceret computati sunt, nec Enocho triginta, nec Sauli viginti, nec Salomoni quadraginta, nec Ezechiæ septemdecim. Sed etiam circa Mathusala reperitur discrimen annorum quindecim.

CAPUT VI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Καὶ ἰδόντες υἱοὶ τῶν δυναστευόντων τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων.

3. Οὐ κρίνει τὸ πνεῦμά μου τοὺς ἀνθρώπους αἰωνίως.

4. Οἱ βίαιοι ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς, Αἰ. δυσίατοι.

6. Καὶ ἀπέστρεψεν.

2. Ἰδόντες δὲ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ., υἱοὶ τῶν δυναστῶν.

3. Οὐ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα.

4. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

6. Καὶ ἐνεθυμήθη ὁ Θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ διενοήθη.

2. Καὶ ἰδόντες υἱοὶ τοῦ Θεοῦ.

3.

4. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Et videntes filii potentium filias hominum.

3. Non judicabit spiritus meus homines æternum.

4. Violenti erant super terram, Αἰ. sanatu difficiles.

6. Et avertit.

2. Videntes autem filii Dei filias hominum. Αἰ. filii potentium.

3. Non permanebit spiritus meus in hominibus his in æternum.

4. Gigantes autem erant super terram.

6. Et cogitavit Deus, quia fecit hominem super terram, et recogitavit.

2. Et videntes filii Dei.

3.

4. Gigantes autem erant super terram.

6.

TO EBPAIKON.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
7 כִּי נִחַמְתִּי	7.	7. Ὅτι μετεμελήθη.
9 אֶת־הַאֱלֹהִים הִתְלַךְ־בָּם	9.	9. Σὺν τῷ Θεῷ περιπατεῖ.
13 יָקַץ	13.	13. Τέλος.
14 עֲצִיב־גֹּפֶר	14.	14.
קנים תעשה את־התבה		
וכפרת ... בכפר		Ἄλοιφῆσεις ἀλοιφῆ.
16 עֲדָרָה תַּעֲשֶׂה לַתְּבָה שָׁנִים וְשִׁלְשִׁים תַּעֲשֶׂה	16.	16. Μεσημβρινὸν ποιήσεις τῆ κατωτῷ.
18 אֶת־בְּרִיתִי אֶתְךָ	18.	18.
19 וּמִכְלִדָּהי	19.	19. Ἀπὸ πάντων τῶν ζώων.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Quia pœnitet me.	7. Pœnitet enim me.	7. Quia pœnituit me.
9. Cum Deo ambulavit Noe.	9. Cum Deo ambulavit.	9. Cum Deo ambulabat.
13. Finis.	13. Finis.	13. Finis.
14. Lignorum Gopher.	14. De lignis lævigatis.	14.
Nidos facies cum arca. Bituminabis bitumine.	Mansiunculas in arca facies. Bitumine liniis.	Liniis linimento.
16. Fenestram facies arcæ. Secunda et tertia facies.	16. Fenestram in arca facies. Deorsum cœnacula et tristega facies in ea.	16. Meridianum facies arcæ.
18. Fœdus meum tecum.	18. Fœdus meum tecum.	18.
19. Ab omni vivente.	19. Ex cunctis animantibus.	19. Ab omnibus animantibus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Genesis.

V. 2. Locum plenum Aquilæ et Symmachi ex Comb. filianis schedis et ex catenis mss. eruimus. Hieronymus : *Verbum Hebraicum ELOIM communis est numeri : et Deus quippe et dii similiter appellantur : propter quod Aquila, plurali numero, filios deorum ausus est dicere deos, intelligens sanctos sive angelos. Deus enim stetit in Synagoga deorum : in medio autem deos discernit. Unde et Symmachus istiusmodi sensum sequens, ait : « Videntes filii potentium filias hominum, » et reliqua.* Cyrillus in catenis mss. citatus hæc habet : Οἶδαμεν οὖν ὅτι τῶν ἀντιγράφων τινὰ περιέχει σαφῶς ἡ Ἰδόντες δὲ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. » Εἶτα περιτρέπουσι τινες τῆς φιλοσαρχίας τὰ ἐγκλήματα, καὶ τῆς οὕτω μυσσαρωτάτης ἐπιθυμίας ἀναπτουσι τὰς αἰτίας ὠλισθηρόσιν ἄγγελοι, οἱ τὴν ἴδιαν ἀρχὴν οὐ τετηρήχασιν κατὰ τὸ γεγραμμένον. Ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν πᾶν ἀρρώστημα νοῦ πρέπει ἂν ἐκείνοις, φαίην ἂν καὶ συνθήσομαι τὸ δὲ γε τοῦ εἰκότος λογισμοῦ τὴν ἐπὶ τῷ πράγματι πίστιν ὡς ἀποτάτω φέρεσθαι συγχωρεῖν, εἰεν ὡς γέ μοι φαίνεται τῶν ἀτοπωτάτων. Id est : *Scimus quædam exemplaria sic habere : Videntes autem angeli Dei filias hominum. Hinc carnalis amoris, et execrandæ concupiscentiæ crimen nonnulli referunt in angelos lapsos, qui proprium principatum non servaverunt, sicut scriptum est. Ego vero omnem quidem ipsis mentis morbum competere dicam et fatear; sententiæ autem alioqui probabilis fidem ultra modum ferri sincere, meo qui-*

dem iudicio absurdissimum fuerit.

V. 3. Sic editio Romana Drusius et catenæ mss. In uno tamen codice locus Symmachi ita legitur, Ὁ κρίνει τὸ πνεῦμά μου τοὺς ἀνθρώπους αἰώνιους, *Non iudicabit spiritus meus homines æternos.* Hieronymus in *Quæst. in Genes. : In Hebræo scriptum est : « Non iudicabit spiritus meus homines istos in sempiternum, quoniam caro sunt. » Hoc est, quia fragilis est in homine conditio, non eos ad æternos servabo cruciatus; sed hic illis restituam quod merentur.*

V. 4. Sic interpretum lectiones edidit Martianæus noster. Drusius in hunc locum : Οἱ ἐπιπίπτοντες id est irruentes. Siquidem *בָּבֶל* etiam irruo denotat ut ibi *בְּעֵצֵי בָבֶל*, irruit validis suis. *Locus est alibi apud Davidem. In editione Romana, A. οἱ ἐπιπίπτοντες, οἱ βίαιοι. Hoc postremum Symmachi est. Sequitur tamen ibidem, Sym. οἱ δυστατοὶ οἱ βίαιοι. Quod mihi pariter suspectum. Οἱ βίαιοι, « violenti. » Hieron. : « Pro cadentibus sive gigantibus, violentos interpretatus est Symmachus. » Ex quo emendabis locum in editione Romana, quem modo citavimus, δυστατοὶ, id est sanatu difficiles. Hactenus Drusius, et quidem probe.*

V. 6. Locum Aquilæ plenum, ut nos edimus, habent omnes catenæ mss. Regiæ ex Diodoro Tarsensi. In editione Romana et apud Drusium prima tantum vox legebatur, A. καὶ μετεμελήθη. Symm.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7.	7. Ὅτι ἐνεθυμήθην. Ἄλλος, ἐθυμήθην.	7.
1. Τῷ Θεῷ ἐπηκολούθησε.	9. Τῷ Θεῷ εὐηρέστησε Νῶε.	9.
13. Πέρασ.	13. Καιρός.	13.
14.	14. Ἐκ ξύλων τετραγώνων. Ἄλλος, ἐκ ξύλων ἀσήπτων, ἢ κεδρίων. Ἄλλος, ἐπὶ πλακῶν πυξίνων.	14.
Καλιὰς ποιήσεις.	Νοσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτόν.	
Πλαστηρίω.	Ἄλλος, κατὰ τὴν κιβωτόν.	
16. Διαφανὲς ποιήσεις.	Ἄσφαλτώσεις.	
Κατὰ δίστεγα καὶ τρίστεγα ποιήσεις αὐτήν.	16. Ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτόν.	16. Θύραν ποιήσεις.
18. Συνθήκην μου μετὰ σοῦ.	Κατάγια διώροφα, καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν.	
19. Ἀπὸ πάντων τῶν ζώων.	18. Τὴν διαθήκην μού μετὰ σοῦ.	18.
	19. Ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	7. Quia cogitavi. <i>Alius</i> , iratus sum.	7.
3. Deum secutus est.	9. Deo placuit Noe.	9.
13. Terminus.	13. Tempus.	13.
14.	14. Ex lignis quadratis. <i>Alius</i> , ex lignis imputribilibus, aut cedrinis. <i>Alius</i> , super tabulis buxinis.	14.
Nidos facies.	Nidos facies arcam. <i>Alius</i> , ad arcam.	
Propitiatione.	Bituminabis.	
16. Pellucidum facies arcæ.	16. Colligens facies arcam.	16. Januam facies.
Per binas et ternas contignationes facies eam.	Inferiora bicamerata et tricamerata facies eam.	
18. Fœdus meum tecum.	18. Testamentum meum tecum.	18.
19. Ab omnibus animalibus.	19. Ab omnibus pecoribus.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Genesis.

καὶ ἀπέστραψε. et reversus est, id est et pœnituit, quam lectionem sequitur Onkelos.

V. 7. Sic in editione Romana et in codicibus nostris.

V. 9. Hæc habemus ex codice Regio ms. optimæ rotæ, num. 1871, qui continet Heptateuchum aliosque Scripturæ libros. In editione Romana lectiones Aquilæ et Symmachi quasi scholia asserbantur, tacitis interpretum nominibus. Lectionem Symmachi adnotare videtur Hieron. cum dicit, *Quæst. in Gen.*: Cum Deo ambulabat Noe, hoc est, ipsius vestigia sequebatur.

V. 13. Sic editio Romana et Drusius habent.

V. 14. Hunc item ex editione Romana mutatur. Tres autem interpretationes, quæ post LXX Interpretum versionem, ad tres haud dubie interpretes, Aquilam, Symmachum et Theodotionem pertinent, ita ut alius habuerit ἐκ ξύλων ἀσήπτων, ex lignis imputribilibus; alius, ἐκ ξύλων κεδρίων, ex lignis cedrinis: atque ita vertunt Onkelos et Jonathan; alius denique, ἐκ ξύλων πυξίνων, ex lignis buxinis. Hebræus autem, teste Procopio, habet: *Ex tabulis quadrangulari forma connexis.* Ἄλλος, ἐπὶ πλακῶν πυξίνων. Sic mss. et edit. Videtur autem esse lectio Theodotionis.

Ibid. Σύμ., καλιὰς ποιήσεις. Lectionem Symmachi sic efferunt tum catenæ mss., tum editio Rom. In hunc locum hæc habet scholiastes editi. Rom.

τὰς εἰς νεοστοροφίαν ἐπιτηδείως ἐχοῦσας καταλόσεις, id est mansuinculas ad nutriendos pullos concinne adornatas. Interpres Procopii sic habet p. 97: *Nidos Symmachus appellat tuguria.*

Ibid. Ἄκ., ἀλοιφήσεις ἀλοιφῆ. In codice Regio 1871, optimæ notæ, legitur ἀλοιφώσεις, quasi ab ἀλοιφῶ, quæ lectio non spernenda. Lectionem Symmachi exscripsimus ex eodem cod. Regio 1871. Habuerit autem ille, ἰάσεις ἰλαστηρίω, propitiaberis propitiatione; sed primam vocem omisit scriba Regii codicis.

V. 16. Locus ex editione Romana prodit. Hic Hieronymus *Quæst. Hebr.*: Pro eo quod est, « colligens facies arcam, » in Hebræo habetur, « meridianum facies arcæ: » quod manifestius interpretatus est Symmachus dicens, διαφανές, hoc est, dilucidum facies arcæ, volens fenestram intelligi. Procopius autem sic habet.: Primo præcepit Deus Noacho, ut pararet ostium ab obliqua parte arcæ. Theodotio transtulit « januam; » sed Aquila vertit « ostium sive fenestram vel valvam » aut quamdam apertionem.

Ibid. Sic locum Symmachi plenum habent catenæ mss. et schedæ Combedisianæ. Hic Origenis de arcæ forma locum asserit libel, quia nondum quod sciam Græce editus est: Ζητητέον ποταπόν, etc. *Est Origenis homilia 2 in Genesin, quam vide Operum ejus nostræ editionis tom. II, col. 161.* EDIT. PATR.

V. 19. Sic habetur in editione Romana.

TO EBPAIKON.	CAPUT VII GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
את־כֹּהֵיִקִים אֲשֶׁר עָשִׂיתָ 4	4.	4.
וְאֵרֶבֶת הַשָּׁמַיִם 11	11.	11. Αἱ θυρίδες τοῦ οὐρανοῦ.
הַעֲוָה 14	14.	14.
מִכֹּל הַבְּשָׂר אֲשֶׁר־בָּ רַחַח הַיּוֹם 15	15.	15.
גִּבְרָה 20	20.	20. Ἐνεδυναμώθη.
מִכֹּל אֲשֶׁר 22	22.	22.
וַיִּגְבַּד 24	24.	24. Ἐνεδυναμώθη.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Omnem substantiam quam feci.	4. Omnem substantiam quam feci.	4.
11. Cataractæ cœli.	11. Cataractæ cœli.	11. Fenestræ cœli.
14. Volatile.	14. Volatile.	14.
15. Ab omni carne, in qua est spiritus vitæ.	15. Ex omni carne, in qua erat spiritus vitæ.	15.
20. Invaluit.	20. Altior fuit aqua.	20. Invaluit.
22. Ex omni quod erat.	22. Vacat.	22.
24. Et invaluit.	24. Obtinueruntque aquæ.	24. Invaluit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Genesis.

V. 4. Ita quidam codd., πᾶσαν τὴν ἀνάστασιν, tacito interprete.

V. 11. Prodit hic locus Aquilæ et Symmachi ex edit. Rom. et ex Drusio.

V. 14. Πτερωτόν. Sic codex Reg. 1871, nou indicato interpretis nomine.

V. 15. In hunc versum Augustinus in *Locut.*, num. 20: *Non refertur, e in quo, nisi genus subaudias, id est, in quo genere. Nam si in carne subaudiremus, e in qua fuerat dicendum: quod solus interpres Symmachus dixit. — Hoc ut intelligas, infert Drusius, sciendum in editione τῶν Ὁ inveniri, ἀπὸ πάσης σαρκός, ἐν ᾧ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς, e ab*

TO EBPAIKON.	CAPUT VIII GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיַּעֲבֹד 1	1.	1. Καὶ παρήγαγεν.
וַיִּשְׁבוּ הַבָּיִת 2	2.	Καὶ ἐστάλησαν (τὰ ὕδατα).
וַיִּסְגְּרוּ מַעֲיָנֹת 2	2.	2. Καὶ ἐνεφράγησαν αἱ πηγαί.
אֲרָרַת 4	4.	4.
אֲתִּיחַלֵּץ 6	6.	6.
שָׂדֶה 7 Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβρ., δπέστρεψε.	7.	7.
עֵלָה 11	11.	11.
אֲתִּמְנַסֶּה הַתְּבָה 13	13.	13. Τὸ κάλυμμα τῆς κιβωτοῦ.
עֵלָה 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et transire fecit. Et quieverunt aquæ.	1. Adduxit spiritum. Et imminutæ sunt aquæ.	1. Et traduxit. Et coercitæ sunt aquæ.
2. Et clausi sunt fontes.	2. Et clausi sunt fontes.	2. Et obturati sunt fontes.
4. Ararat.	4. Armeniæ.	4.
6. Fenestram.	6. Fenestram.	6.
7. <i>Heb. et Syrus</i> , Reversus est.	7. Non revertetur.	7.
11. Ramum.	11. Ramum.	11.
13. Operculum arcæ.	13. Tectum arcæ.	13. Operculum arcæ.
20. Holocausta.	20. Holocausta.	20.

CAPUT VII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Πᾶν τὸ ἀνάστημα ὃ ἐποίησα. "Ἄλλος, ἐπανάστημα. "Ἄλλος, πᾶσαν τὴν ἀνάστασιν ἣν ἐποίησα.	4.
11. Αἱ θυρίδες τοῦ οὐρανοῦ.	11. Οἱ καταβράχται τοῦ οὐρανοῦ.	11.
14.	14. Πτερινόν. "Ἄλλ., πτερωτόν.	14.
15. (Ἀπὸ πάσης σαρκὸς ἐν ᾗ ἔστι πνεῦμα ζωῆς.)	15. Ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ἐν ᾗ ἔστι πνεῦμα ζωῆς.	15.
20. Ἐπεκράτησεν.	20. Ὑψώθη ὕδωρ.	20.
22.	22. Πᾶν ὃ ἦν. "Ἄλλοι, πᾶς ὃς ἦν.	22.
24. Ἐπεκράτησεν.	24. Ὑψώθη ὕδωρ.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4.	4. Omne quod surgit, quod feci. <i>Alius</i> , quod insurgit. <i>Alius</i> , omnem insurrectionem, quam feci.	4.
11. Fenestræ cœli.	11. Cataractæ cœli.	11.
14.	14. Volatile. <i>Al.</i> , alatum.	14.
15. Ab omni carne, in qua est spiritus vitæ.	15. Ab omni carne, in quo est spiritus vitæ.	15.
20. Prævaluit.	20. Exaltata est aqua.	20.
22.	22. Omne quod erat. <i>Alit</i> , omnis qui erat.	22.
24. Prævaluerunt (aquæ).	24. Exaltata est aqua.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Genesis.

ἐν πᾶσι σαρκὶ, in quo, » etc., et est constructio sensu congrua non voce. Siquidem carnis vocabulo significatur homo aut animal, quo referendum ἐν ᾗ. Non est hoc novum aut insolens in his libris. Nos ex Latini Symmachi Græca concinnavimus, nullo periculo ut quisque videat. Verum eadem Græca Symmachi verba uncinis de more inclusimus.

Versus 20 et 24 ex editione Romana et ex Drysidio prodeunt. August., *Quæst. in Gen.*, lib. 1, quæst. 2: *Exaltata est aqua super terram cl. dies. Aquila, » obtinuit, » Symmachus, » prævaluerunt aquæ. » V. 22. "Ἄλλοι, πᾶς ὃς ἦν. Sic quidam mss., tacitis interpretibus.*

CAPUT VIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Καὶ παρήγαγεν. Καὶ ἐλώφησαν (τὰ ὕδατα).	1. Καὶ ἐπήγαγεν. Καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ.	1.
2. Καὶ ἐκλείσθησαν αἱ πηγαί.	2. Καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαί.	2. (Καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαί.)
4.	4. Ἀραράτ. <i>Οἱ λοιποὶ, Ἀρμενίας.</i>	4.
6.	6. Τὴν θυρίδα. "Ἄλλος, τὴν θύραν.	6.
7.	7. Οὐκ ἀνέστρεψεν.	7.
11. Θάλλον.	11. Φύλλον.	11.
13. Τὸ κάλυμμα τῆς κιβωτοῦ.	13. Τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ.	13.
20. Ἀναφοράς.	20. Ὀλοκάρπωσιν. "Ἄλλος, ὀλοκαύτωςιν.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Et traduxit. Et desierunt aquæ.	1. Et induxit. Et cessavit aqua.	1.
2. Et clausi sunt fontes.	2. Et operati sunt fontes.	2. (Et operati sunt fontes.)
4.	4. Ararat. <i>Reliqui, Armeniæ.</i>	4.
6.	6. Fenestram. <i>Alius</i> , januam.	6.
7.	7. Non reversus est.	7.
11. Ramum.	11. Folium.	11.
13. Operculum arcæ.	13. Tectum arcæ.	13.
20. Oblationes.	20. Holocarposim. <i>Alius</i> , holocaustum.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַיִם 21	21.	21. Εἶπε Κύριος πρὸς τὴν καρδίαν αὐτοῦ.
<p>יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנְעוּרָיו. Ἐβραῖος, ἢ πλάσμα τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ.</p>	22.	22.
כָּל־יְמֵי הָאָרֶץ 22	22.	22.
יְדִים וְלַיְלָה	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Dixit Deus ad cor suum.	21. Et ait.	21. Dixit Deus ad cor suum.
Cogitatio cordis hominis mala a pueritia sua.	Sensus enim et cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua.	
Hebr. Int. Formatio cordis hominis ad mala a juventute sua.		
22. Omnes dies terræ.	22. Cunctis diebus terræ.	22.
Dies et nox.	Nox et dies.	Dies et nox.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Genesis.

V. 1. Hæc Aquilæ et Symmachi lectio prodit ex margine codicis Regii 1871.

Ibid. 'A., καὶ ἐστάλησαν, etc. Hæc ex editione Romana et ex Drusio.

V. 2. 'A., καὶ ἐνεφράγησαν. Sic codex Regius 1871, egregiæ notæ, quem præferendam censemus scholiastæ Romano qui habet ἐπεφράγησαν, si tamen editores recte legerint. Siquidem ἐμφράττω in Bibliis Græcis frequentissime occurrit, ἐπιφράττω nusquam. In hunc locum Hieronymus Quæst. in Gen.: Pro «*revelatis fontibus*», «*clausos et obturatos omnes interpretes transtulerunt*».

V. 4. Sic codex Regius jam memoratus. LXX vero interpretes hic et IV Reg. xix, 47, ubi vox אַרְבָּי occurrit, Ἀραπατ reddiderunt.

V. 6. Ἄλλος, τὴν θύραν. Sic mss., videtur autem Theodotionis ut supra.

V. 7. Hanc Syri et Hebræi versionem efferunt catenæ mss. et schedæ Combesianæ ex Didymo, qui sic habet: Ὁ Σύρος οὐχ ὁμοίως τῇ Ἑλληνικῇ λέγει γὰρ ὑπέστρεψε, καὶ ὁ Ἑβραῖος, id est, Syrus non similem Græcæ lectionem habet: dicit enim, «*Reversus est*», ut et Hebræus. Græca igitur editio LXX et Vulgata particulam negativam habent: *Egrediebatur et non revertiebatur*, quæ nec in Hebraico hodierno est, nec tempore Didymi in Hebræo et Syro exstabat. De Hebræo et Syro diximus in nota ad vers. 5 cap. v.

V. 11. Θαλιό, ramum. Hæc lectio prodit ex memorato codice Regio 1871, qui Francisci primi

CAPUT IX GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עַל כָּל־חַיָּו 2	2.	2.
בְּנֶפֶשׁ דָּבָר 4	4.	4. Ἐν ψυχῇ αὐτοῦ αἷμα αὐτοῦ.
חַיָּה 5	5.	5.
בְּעֵנִי עָן עַל־הָאָרֶץ 14	14.	14.
אֵת עֵרֹת אֲבִי 22	22.	22. Τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
וַיִּיקָץ 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Super omnem bestiam.	2. Super cuncta animalia.	2.
4. In anima ejus sanguis ejus.	4. Carnem cum sanguine non comedetis.	4. In anima ejus sanguis ejus.
5. Bestiæ.	5. Bestiarum.	5.
14. In obnubilando me núbem super terram.	14. Cumque obduxero nubibus celum.	14.
22. Turpitudinem patris sui.	22. Verenda scilicet patris sui.	22. Turpitudinem patris sui.
24. Et exspectatus est.	24. Evigilans autem.	24.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

21. Εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν.

21. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς δια-
νηθεῖς.21. Εἶπε Κύριος πρὸς τὴν καρ-
δίαν αὐτοῦ.Ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμε-
λῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐ-
τοῦ.

22.

22. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς.
Ἄλλος, πάντα τὸν χρόνον τῆς γῆς.

22.

Ἡμέραν καὶ νύκτα.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

21. Dixit Deus ad seipsum.

21. Dixit Deus recogitans.
Mens hominis diligenter super
mala a juventute sua.

21. Dixit Deus ad cor suum.

22

22. Omnes dies terræ. *Alius,*
omne tempus terræ.

22.

Diem et noctem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Genesis.

tempore in Bibliothecam Regiam advectus et pulchre compactus est. Cum autem pro more extrema foliorum exciderent operæ, ut auræ linirent, nomen aut notam interpretis absciderunt, quod sæpissime factum infra dicemus. Interpres hic est Symmachus, ut docet nos cod. Coislinianus qui habet: Σ., Ἐλάλον. Proverb. xi, 28, eandem vocem πῆγ Symmachus vertit ἄλλος.

V. 15. Sic editio Romana. Coislin., A., Σ., τὸ κάλυμμα.

V. 20. Sic item editio Rom. Ἄλλος, ὀλοκαύτωςιν, sic quidam mss. Coislin., Σ., ἀναφοράν.

V. 21. Hic variant codices: nam Romanus scholiastes primam lectionem, quæ est Aquilæ, Theodotioni tribuit. At codices nostri et schedæ Combeil-

sianæ Aquilæ ascribunt; et quidem, ut videtur, recte. Nam hic et alibi Aquila litteram ad verbum sequitur.

Ibid. Hanc lectionem afferunt catenæ Regiæ et Combefis. ex Eusebio Emiseno, cujus hæc sunt verba: Ὁ δὲ Ἑβραῖος ἀντὶ τοῦ, « ἐπιμελῶς, » ἐφυσικὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ. Ἡ νοεῖται δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ οὕτως, « τὸ πλάσμα τῆς καρδίας ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτοῦ. » Id est: *Hebraeus pro illo, « diligenter, » habet, « Natura hominis ad mala a juventute sua. » Sic item explicatur apud illos, « Formatio cordis hominis ad mala a juventute sua. »*

V. 22. Bina loca desumpsimus ex codice Regio 1871.

CAPUT IX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Κατὰ πάντων τῶν θηρίων.

2. Ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις. Ἄλλ.,
ἐπὶ πᾶσι τοῖς κτήνεσι.

2.

4. Ὅθ σὺν ψυχῇ αἷμα αὐτοῦ.

4. Ἐν αἵματι ψυχῆς.

4.

5. Ζῶων.

5. Θηρίων.

5.

14.

14. Ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας
ἐπὶ τὴν γῆν. Ἄλλος, ἐν τῷ συνά-
γειν με νεφέλας ὑπεράνω τῆς γῆς.

14.

22. Τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ.22. Τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ.

22.

24.

24. Ἐξένηψε δέ. Ἄλλος, καὶ
ἐξυπνίσθη.

24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Contra omnes feras.

2. In omnibus feris. *Al.*, in omni-
bus jumentis.

2.

4. Ubi cum anima sanguis ejus.

4. In sanguine animæ.

4.

5. Animalium.

5. Bestiarum.

5.

14.

14. In connubilando me nubes
super terram. *Alius*, in colligendo
me nubes super terram.

14.

22. Turpitudinem patris sui.

22. Nuditatem patris sui.

22.

24.

24. Et sobrius factus est. *Alius,*
et evigilavit.

24.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יְהִי כְנָעַן עֶבֶד לְכֹי 26	26.	26. Δούλος δούλων ἔστω Χανααν παῖς.
בְּאֶהְיֶה 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
26. Et sit Chanaan servus eis.	26. Si Chanaan servus ejus.	26. Servus servorum sit Chanaan puer.
27. In tabernaculis.	27. In tabernaculis.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Genesis.

V. 1. Ad vocem Hebraicam אֲנִי לְכֹי ubi LXX habent πληρώσατε, Coislin. in margine θερῆσατε pro θερίσατε, quæ vox non quadrat ad Hebraicam.

V. 2. Hæc ex codice Regio 1871 mutuati sumus.

V. 4. Sic in editione Romana. Symmachus, οὐ σὺν ψυχῇ αἷμα αὐτοῦ, ubi cum anima sanguis ejus. In hunc locum hæc catenæ mss. afferunt: Ὁ Σὺμ-μαχος σαφῶς αὐτὸ εἶρηκεν· ὁ μὲν τοῦτο ὁ λόγος αἰνίτ-

τεται, ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἄλλων ζώων ἢ ψυχὴ αὐτῶν ἔστι. Διὸ ἐκχυθέντος τοῦ αἵματος αὐτῶν, συναπόλλυται ἢ ψυχὴ αὐτῶν. Οὐ δεῖ τινα, φησί, ψυχὴν ἐσθίειν. Id est: *Id clare Symmachus dixit: attamen hoc Scriptura indicat, quod sanguis cæterorum animalium sit anima illorum. Quamobrem effuso illorum sanguine, simul interit anima ipsorum: at neminem, inquit, animam comedere par est.* Forte verba, οὐ σὺν ψυχῇ τὸ αἷμα αὐτοῦ melius vertantur, *cujus cum*

CAPUT X GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
גַּבְרָא צוֹד 9	9.	9.
אֲשֶׁר יִצְחָק כֹּשֵׁם פְּלִשְׁתִּים 14	14.	14.
הַבְּדוּל 21	21.	21.
פְּלֶג 25	25.	25.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
9. Potens venatione.	9. Robustus venator.	9.
14. Quod egressi sunt inde Philistiim.	14. De quibus egressi sunt Philistiim.	14.
21. Majoris.	21. Majore.	21.
25. Phaleg.	25. Phaleg.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Genesis.

V. 9. Ἄλλος, βλαιος. Suspiciatur Drusius esse interpretationem Symmachi, quia is Gen. vi, 4, הַנְּבִלִים vertit, of βλαιοι. Sed Num. xxxiii, idem Symmachus הַנְּבִלִים vertit τεραστίους.

V. 14. Ἄλλ., ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεῖμ. Sic quidam mss. et edit. Complut. Suspicor autem esse versionem Symmachi.

CAPUT XI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בְּנִסְעָם 2	2.	2. Ἄρατι.
וְהִזְכִּיר הֵיךָ לְהִזְכֹּר 3	3.	3.
Ἐβρ. καὶ ὁ Σὺρ., καὶ ἀσβεστος ἦν αὐτῶν ὁ πηλός.		
אֲשֶׁר יוֹכַד לַעֲשׂוֹת 6	6.	6. Ὁ ἐννοηθήσονται.
וְנִבְלָה 7	7.	7. Ἀναμίξωμεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. In proficiscendo ipsos.	2. Cum proficiscerentur.	2. In proficiscendo ipsos.
3. Et lutum erat eis in cæmentum.	3. Et bitumen pro cæmento.	3.
Hebr. int. et Syrus, et calx erat illis cæmentum.		
6. Quod cogitaverunt facere.	6. Donec eas opere compleant.	6. Quod cogitab....
7. Confundamus.	7. Confundamus.	7. Commisceamus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
26.	26. Καὶ ἔσται Χαναάν παῖς οἰκέ- της αὐτοῦ.	26.
27.	27. Ἐν τοῖς οἴκοις. Ἄλλος, ἐν τοῖς σκηνώμασι.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
26.	26. Et erit Chanaan puer famu- lus ejus.	26.
27.	27. In domibus. <i>Alius</i> , in taber- naculis.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Genesis.

anima sanguis ejus; quamvis Symmachus hos Hebraismos in versione sua non soleat exprimere.

V. 5. Ex cod. Coislin.

V. 14. Ex eod.

V. 22. Sic habetur in editione Romana.

V. 24. Sic legit Theodoretus, ἐξυπνίσθη· videtur autem Symmachi esse, qui semper vocem ὕπνῃ, ἐξυπνίσθην vertere solet. Sic psalm. xliii, v. 16, et

psalm. lxxii, v. 20.

V. 26. Locum plenum habemus in catenis mss. et in schedis Combef. ex Diodoro, cujus hæc sunt verba: Ἡ κατὰ Ἀκύλαν, δοῦλος δούλων ἔστω Χαναάν παῖς, τοῦ Σήμ, ἢ τοῦ Ἰαφὲτ διὰ τὴν ἀμαρτίαν. Id est: *Vel secundum Aquilam, servus servorum sive Chanaan puer, Semi, vel Japhet. propter peccatum.*

V. 27: Ἄλλος, ἐν τοῖς σκηνώμασι. Sic in eodem Diodori loco.

CAPUT X GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Γίγας κυνηγός. Ἄλλος, βλαῖος.	9.
14.	14. Ὅθεν ἐξῆλθε Φυλιστιεῖμ. Ἄλλος, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεῖμ.	14.
21. Τοῦ πρεσβύτου.	21. Τοῦ μεζονος.	21.
25.	25. Φαλέγ.	25.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. Gigas venator. <i>Alius</i> , violentus.	9.
14.	14. Unde egressus est Philistiim. <i>Alius</i> , unde egressus est inde Philistiim.	14.
21. Senioris.	21. Majoris.	21.
25.	25. Phaleg.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Genesis.

V. 21. Σ., τοῦ πρεσβύτου. Ex cod. Coislin.

V. 25. Codex Reg., qui est catena, hoc scilicet habet: Φαλέκ « μερισμός » ἐρμηνεύεται. Ἄλλος φη-

σὶν « ὀδόντων ἐκτιναγμός. » Id est: *Phalec « divisionem » significat; alius ait, « excussionem dentium. »*

CAPUT XI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἀπᾶραι.	2. Ἐν τῷ κινήσαι αὐτούς.	2.
3.	3. Καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτῶν ὁ πηλός.	3.
6. Ὅ ἐάν λογιῶνται.	6. Ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιῆσαι.	6.
7.	7. Συγγέωμεν.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. In proficiscendo ipsos.	2. Cum moverent.	2.
3.	3. Et bitumen erat illis cæmentum.	3.
6. Quod cogitaverunt.	6. Quæcunque conati fuerint facere.	6.
7.	7. Confundamus.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
	9. בבל	9. Βάβελ.
	בלל	Συνέχεε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
9. Babel.	9. Babel.	9. Babel.
Confudit.	Confusum est.	Commiscuit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Genesis.

V. 2. 'A., ἀραι. Σ., ἀπᾶραι. Ita Coislin.

V. 3. Ex Diodoro, qui sic habet in omnibus cætenis mss. : Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος ἔχει· Καὶ ἄσβεστος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός· καὶ μάλα εἰκότως· Ἄσφαλτος γὰρ εἰς οἰκοδομὴν ἀχρηστος, ἄσβεστος δὲ ἐπιτηδαιότατος. Id est : *Hebræus et Syrus* : « *Et calx erat eis cæmentum, quod optime quadrat, nam bitumen*

ad structuram inutile est, calx autem aptissima.

Scholion autem editionis Romanæ Diodori sententiæ repugnat his verbis : Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος ἄσβεστόν φασὶ τὴν ἀσφαλτον. Τινὲς τῶν διδασκάλων ἄσβεστον ἔρασαν εἶναι, ἀγνοοῦντες ὡς εἰκός τὰς ἐν τῇ Ἀσσυρίᾳ πηγὰς. Id est : *Hebræus et Syrus calcem dicunt loco bituminis. Quidam doctores calcem*

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
	6. עד אֶלֶן מוֹרֵה	6.
	8. ויעֲזֹק מִשָּׁם	8. Καὶ μετῆρην.
	מִיָּם	Ἄπὸ θαλάσσης.
	9. הַגְּבָה	9. Νότονδε.
	10. כִּי־נָבַד הָרֶעֶב	10. Ὅτι ἐδάρυνεν ὁ λιμός.
	12. יָחִי	12. Ζωώσουσιν.
	17. ויִנְעִיזוּהָ אֶת־פְּרִעָה נִגְעִים	17. Ἦπτετο. . . ἀραις ἐβατάνι- σεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Usque ad quercum Moreh.	6. Usque ad convallem illustrem.	6.
8. Et profectus est inde.	8. Et inde transgrediens.	8. Et transmovit.
A mari.	Ab occidente.	A mari.
9. Ad meridiem.	9. Ad meridiem.	9. Ad austrum.
10. Quia gravis erat famēs.	10. Prævaluerat enim fames.	10. Quia gravis erat fames.
12. Vivere facient.	12. Servabunt.	12. Vivere facient.
17. Et percussit Dominus Pharaonem percussioibus.	17. Flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis.	17. Tangebat... tactibus cruciabat.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Genesis.

V. 6. Versionem Symmachi, quæ sine interpretis nomine allata est a Drusio, addimus ex Coislin. Vox ἕως deest in Coislin., sed ex altera lectione restituitur.

V. 8. Versionem Aquilæ primam habet editio Ro-

mana ; alteram vero, ut et utramque Symmachi, Coislin. Arias Montanus πηγιὸν non ita commode verterat, *evulsit se*. — Ad vocem τῶν Ὁ, κατὰ ἀνατολάς, quæ respondet Hebraicæ דְּקָדִים, notat Coislinianus, οἶον κατὰ νότον, quod videtur esse scholion.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
	1. הַגְּבָה	1.
	2. נָבַד מִמֶּנָּה	2.
	3. מִנְּגַב	3.
	5. צִאֲדֹבְקָר וְאֹהֶלִים	5.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad meridiem.	1. Ad australem plagam.	1.
2. Gravis valde.	2. Erat dives valde.	2.
3. A meridie.	3. A meridie.	3.
5. Pecus et bos, et tabernacula.	5. Greges ovium, et armenta, et tabernacula.	5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Σύγχυσις. 'Ανεμίξε.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. Confusio. Confudit.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Genesis.

fuisse dixerunt, ignorantes, ut videtur, fontes illos, qui sunt in Assyria, id est, fontes bituminis. Ibi Romanus editor hæc verba, τινες τῶν διδασκάλων ἔβριστον ἔρασαν εἶναι, perperam interpretatus est; et nonnulli doctores bitumen inexstinctum esse dixerunt. Ea de re vide Theodoret. Quæst. in Gen. Cujus etiam dicuntur esse in catenis ea quæ jam allatum

scholion habet.

V. 6. 'A., ὃ ἐννοηθήσονται. Σ., ὃ ἐὰν λογιῶνται. Ex Coislin.

In hoc versu legitur, ὅθεν ἐννοηθήσονται sine interpretis nomine, sic referente Drusio. Id autem corruptum videtur. Sed veras lectiones exhibet Coislin.

V. 7, 9. Aquilæ lectiones, ex cod. Coislin.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6. Ἔως τῆς δρυὸς Μαμβρῆ.	6. Ἐπὶ τὴν δρῦν τὴν ὑψηλὴν.	6.
8. Ἀπῆρεν. 'Απὸ δυσμῶν.	8. Καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν. Κατὰ θάλασσαν.	8.
9. Εἰς νότον.	9. Ἐν τῇ ἐρήμῳ.	9.
10.	10. Ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμός.	10.
12.	12. Περιπόιήσονται.	12.
17.	17. Καὶ ἤτασεν ὁ θεὸς τὸν Φαραῶν ἑτασμοῖς.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6. Usque ad quercum Mambre.	6. Ad quercum altam.	6.
8. Profectus est. Ab occidente.	8. Et recessit inde. Ad mare.	8.
9. In austrum.	9. In deserto.	9.
10.	10. Quia invaluerat fames.	10.
12.	12. Servabunt.	12.
17.	17. Et afflixit Deus Pharaonem afflictionibus.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Genesis.

Ibid. Hæ lectiones, quæ videntur esse Aquilæ et Symmachi, a Drusio afferuntur. Mare accipi pro Occidente tritum est in libris sacris: quia scilicet mare Mediterraneum ad occidentem Palæstinæ est.

V. 9 et 10. Sic apud Drusium. Pro ἑδάρυνεν habet Coislin., ἑδαρύνθη. Rectius.

V. 17. 'A., ἤπτετο, ἀφαίς ἑθασάνισεν. Sic Coislin. Verum hæc Aquilæ versio mutila est, voxque ἑθασάνισεν videtur addita explicationis causa.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Εἰς τὸν νότον.	1. Εἰς τὴν ἔρημον.	1.
2.	2. Ἦν πλούσιος σφόδρα.	2.
3. Εἰς τὸν νότον.	3. Εἰς τὴν ἔρημον.	3.
5.	5. Βόες καὶ σκηναί. Ἄλλες, βόες καὶ κτήνη.	5.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. In Austrum.	1. In desertum.	1.
2.	2. Erat dives valde.	2.
3. In Austrum.	3. In desertum.	3.
5.	5. Boves et tabernacula. <i>Alins,</i> oves et jumenta.	5.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

6 תלדינלו לשבת יחד

6.

6.

12 ישב

12.

12.

17 כי לך אתננה

17.

17.

18 וישב

18.

18.

באלני מבורא

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

6. Et non poterant habitare pariter.

6. Et nequibant habitare communiter.

6.

12. Habitavit.

12. Habitavit.

12. Sedit.

17. Quia tibi dabo eam.

17. Quia tibi daturus sum eam.

17.

18. Sedit.

18. Habitavit.

18.

In quercubus Mambre.

Juxta convallem Mambre.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Genesis.

V. 1 et 3. Σ., εἰς ἓν νότον. Ex Coislin.

V. 3. Hæc Hebraici lectio βαρὺς σφόδρα, prodit ex Hieronymo Quæst. in Gen. : Pulchre, inquit, de Ægypto liberatus ascendisse dicitur. Sed occurrit huic sensui illud quod sequitur : quomodo potuerit exiens de Ægypto fuisse dives valde? Quod solvitur illa Hebraica veritate, in qua scribitur : Abram gravis vehementer, hoc est βαρὺς σφόδρα.

V. 5. Ο', βόες καὶ σκῆval. Sic editio Romana ætiam vetustissimi codd. Biblici. Alii, βόες καὶ κτήνη. Dubium autem an veteris cujusdam interpretis sit hæc postrema lectio. In utraque autem interpretatione omittitur ἴσχυς, ovis aut pecus.

V. 6. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα. Hanc lectionem præferunt cod. mss. non pauci edit. Complut. Etique illa veteris cujusdam inter-

CAPUT XIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1 מלך אלסר

1.

1.

מלך עילם

מלך גוים

3 חברו ארעמק השדים

3.

3. Συνέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν περιπεδίων.

5 רפאים

5.

5. Ῥαφαίμ.

ותת האימים

6 עד איל

6.

6.

8 השדים

8.

8. Τῶν περιπεδίων.

9 מלך גוים

9.

9.

מלך אלסר

13 הפלים

13.

13.

העברי

Τῷ περαίτη.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Regis Ellasar.

1. Rex Ponti.

1.

Regis Elam.

Rex Elamitarum.

Regis gentium.

Rex gentium.

3. Convenerunt ad vallem Sid-dim.

3. Convenerunt in vallem sit-vestrem.

3. Congressi sunt in vallem campestrium.

5. Raphaim.

5. Raphaim.

5. Raphaim.

Et Æmim.

Et Emim.

6. Usque ad planitiem.

6. Usque ad campestria.

6.

8. Siddim.

8. Silvestri.

8. Campestrium.

9. Regem gentium.

9. Gentium.

9.

Regem Ellasar.

Regem Ponti.

13. Qui evaserat.

13. Unus qui evaserat.

13.

Hebræo.

Hebræo.

Transitori.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6.	6. Καὶ οὐκ ἐγώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα.	6.
12. Ἐμεινεν.	12. Παρέφηksen. Ed. Rom., κατώκησεν.	12.
17.	17. Ὅτι σοι δώσω αὐτήν ἰ καὶ τῷ σπέρματι σου εἰς τὸν αἰῶνα ὀ	17.
18.	18. Κατώκησε. Ἄλ., παρέφησε. Παρὰ τὴν δρυὸν τὴν Μαμβρῆ. Ἄλλος, ἀπὸ δράσεως.	18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Et non capiebat eos terra ad habitandum simul. <i>Alius</i> , et non poterant habitare simul.	6.
12. Mansit.	12. Advena fuit. <i>Edit. Rom.</i> , habitavit.	12.
17.	17. Quia tibi dabo eam ἰ et semini tuo in sæculum ὀ	17.
18.	18. Habitavit. <i>Alius</i> , peregrinatus est. Juxta quercum Mambre. <i>Alius</i> , a visione.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Genesis.

pretis, atque in multis codicibus in textum τῶν Οἱ irrepsit.

jusdam interpretis, ad marginem habent schedæ Combesiana.

V. 12. Ἄ., ἐκάθισεν. Σ., ἔμεινεν. Ex Coislisn.

Ibid. Ἄλλος, ἀπὸ δράσεως, a visione. Hanc versionem veteris cujusdam interpretis afferunt item schedæ Combesianæ ex ms. quodam codice desumptam. His autem exprimitur מָרַב, quasi מֵרַב sit præpositio et מָרַב et מָרַב, vidit, efformetur.

V. 17. Ὅτι σοι δώσω αὐτήν ἰ καὶ τῷ σπέρματι σου εἰς τὸν αἰῶνα. Hæc postrema verba obelo notantur, utpote quæ in Hebraico non exstent, ut monet quædam catena mss.

V. 18. Hanc lectionem, veteris, ut videtur, cu-

CAPUT XIV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Βασιλέως Πόντου.
Βασιλέως Σκυθῶν.
Βασιλέως Παμφυλίας.	1. Βασιλέως Ἑλλάσάρ.
Βασιλέως Ἐλάμ.
Βασιλέως ἔθνῶν.	1.
3. Συνῆλθον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν ἄλσῶν.	3. Συνεφώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἄλυκην.	3. Συνῆλθον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν ἄλσῶν.
5.	5. Τοὺς Γίγαντας.
Καὶ τοὺς Ὀμμαίους. Ἄλλος, καὶ τοὺς Ἐμμαίους.	5.
6.	6. Ἔως τῆς τερεβίνθου. Ἄλλος, ἕως δρυός.	6.
8. Τῶν ἄλσῶν.	8. Τῇ ἄλυκῃ.	8. Τῶν ἄλσῶν.
9. Παμφυλίας.
Βασιλέα Πόντου.	9. Ἐθνῶν.
Βασιλέα Ἑλλάσάρ.	9.
13. Τῶν ἐιαφυγόντων τις.
Ἑβραῖω.	13. Τῶν ἀνασωθέντων τις.
Τῷ περάτη. Ἄλλος, Ἑβραῖω.	13.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Regis Ponti.
Regis Scytharum.
Regis Pamphylizæ.	1. Regis Ellasar.
Regis Elam.
Regis gentium.	1.
3. Convenerunt in vallem amœnitatum.	3. Consenserunt ad vallem salisam.	5. Convenerunt in vallem amœnitatum.
5.	5. Gigantum.
Et Ommæos. <i>Alius</i> . Et Emmæos.	5.
6.	6. Usque ad terebinthum. <i>Alius</i> , usque ad quercum.	6.
8. Amœnitatum.	8. Salsa.	8. Amœnitatum.
9. Pamphylizæ.
Regem Ponti.	9. Gentium.
Regem Ellasar.	9.
13. Unus ex iis qui aufugerant.
Hebræo.	13. Eorum qui evaserant quidam.
Transitori. <i>Alius</i> , Hebræo.	13.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
18 וכלכר צדק מלך שלם הדינא חם ויון ודנא כהן לאל עליון	18. Ουμελχισεδεχ μελεχ σαλημ- ωσι λεεμ ουαιιν, ουου χουεν λεελ- ελιουν.	18.
19 ויברכהו ויאמר ברוך אברכ לאל עליון קנה שבמים וארך	19. ουιβαρχεου ουιωμερ βαρουχ αβραμ λεελ ελιουν κονε σαμαιμ ουααρες.	19.
20 וברוך אל עליון אשר-כנגן צריך בידך ויהדלו מעשר מכל	20. ουβαρουχ ελ ελιουν εσερ μαγγεν σαραχ βιαδαχ ουαιθεν λα- μαασερ μεχολ.	20.
21 השש	21.	21. Την ψυχην.
25 מוהוב	25.	25. Ἀπὸ ράμματος.
שרד-נעל		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

18. Et Melchisedec rex Salem protulit panem et vinum : erat autem Sacerdos Dei excelsi.

19. Benedixitque illi, et ait, Benedictus Abram Deo excelsio, qui creavit caelum et terram.

20. Et benedictus Deus altissimus, qui tradidit inimicos tuos in manu tua : et dedit ei decimas ex omnibus.

Umelchisedec melech salem hosi lehem vaiain, uhu choen leel elion : vaibarcheu, vaiomer barnuch abram leel eliou cone samaim vaares : ubaruch el elion eser maggen sarach biadach vaithen lo maasser mechol.

21. Et animam.

25. A sutura.

Corrigiam calceamenti.

VULGATA LATINA.

18. At vero Melchisedech, rex Salem, proferens panem et vinum, erat enim Sacerdos Dei altissimi.

19. Benedixit ei et ait : Benedictus Abram Deo excelsio, qui creavit caelum et terram.

20. Et benedictus Deus excelsus, quo protegente, hostes in manibus tuis sunt. Et dedit ei decimas ex omnibus.

21. Animas.

25. A filo subtegminis.

Corrigiam calceamenti.

AQUILA.

18.

19.

20.

21. Animam.

25. A sutura.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Genesis.

V. 4. Symmachus, βασιλέως Πόντου. Procopium sequimur qui sic habet: *Symmachus interpretatus est Ellasar Pontum, Elam Scythas, gentium Pamphyliam.* In edit. Rom. et apud Drus. hæc confusa sunt: nam ad primum versum ponitur: 'A., Βασιλέως Πόντου, Σ., Σκυθῶν' hæc autem respondent Hebraicæ voci אֵלְסָר, *Ellasar*: et ad nonum, Σ., Σκυθῶν. Schol. Παμφυλίας, hæc vero respondent voci גֵּוֹרִים, *gentium*. Quis credat autem Symmachum duas distinctasque gentes, uno eodemque nomine appellasse eodem in capite? Quare malum Procopii lectionem sequi. Puto igitur in primo versu A. substitutum fuisse pro Σ., scilicet Aquilam pro Symmacho, uti sæpe solet. Hic vero non conjectura, sed Procopii auctoritate, veram lectionem restituimus; quod nemo sane improbaturus est.

V. 5. Hic sequimur ed. Rom. et Hieron. qui ait *Quest. in Gen.*: *seddin Aquila τῶν περιπεδίωνων, Theodotio τῶν ἀλσῶν, « amæna nemora » significantes.* Martianæus noster hanc postremam lectionem Symmacho pariter et Theodotio tribuit. Vide ad versum 15 cap. 11. Hic Drusii conjectura non prætermittenda. 'Αλσῶν, inquit, *vetus interpres, « in vallem silvestrem. »* Τῶν περιπεδίωνων *reddi potest, eorum qui campestria seu campos aut planitiem incutunt.* Porro in *editione Romana scriptum περιπεδίωνων, cum accentu in penultima, supra 11, 15, בג-ך-ך.* Sym., 'Ἐν παραδείσῳ τῆς ἀλας. *Vide quæ scripsimus ad illum locum. Libet hariolari: quid si ἀλῶν, id est, salis? Sane οἱ Ὁ τὴν φάραγγα τὴν ἀλυκίην. Cogitemus amplius.* — Coisl. habet, 'A., συνέβαλον, Σ., συνήλθον. Quo probatur postremam lectionem, quam non sine scrupulo Symm. tribueramus atque Theodot., Symm. revera esse. Theod. vero non memorat Coisl.

V. 5. 'A., Παφ. Sic editio Romana atque Drusius. Hic autem אֵלְסָר, *gentis* cujusdam nomen esse putat Buxtorfius. Alibi pro *mortuis* usurpatur. De hujus vocis significato mire dissonatum est. Vide Robertsoni *Thsaurum* in voce אֵלְסָר.

Ibid. 'Aλλ., Ἐμμαῖος. Sic mss. quidam: atque ita legit edit. Complut. Coisl., *ol. Louv.*, Ἐμμαῖος.

V. 6. Ὁ, Ἔως τῆς Τερεβίνθου. In hæc verba hoc vetus scholion habet schedæ Combefisiana: Ἔως τῆς Τερεβίνθου. Ἡ πόλις αὕτη τοῦ Ἰώδ ἐπὶ τῆς Βοτανείας [i. Βατανείας]. Οὕτω καλούμεναι δύο χωμαί. Ἀπέγρουσι δὲ ἀλλήλων σημεῖοις θ' μεταξὺ Ἀδάρον καὶ Ἀμιδῆς πόλεως. Id est: *Usque ad Terebinthum. Hæc est urbs Jobi ad Bataneam. Sic vocantur duo pagi: qui alter ab altero distant novem signis, id est milliaribus, inter Adara et Amidam urbem.* Hoc scholion videtur Origenis aut Eusebii Cæsariensis esse. Hinc Hesychius, Τερέβινθος, πόλις Ἰώδ, *Terebinthus, urbs Jobi.*

V. 9. Hunc versum perinde atque primum hujus capituli ex Procopio restitimus. In *editione Romana* et apud Drusium perperam legebatur אֵלְסָר. Symm., Σκυθῶν. Schol., Παμφυλίας. γγζω Schol., Πόντου. Mendum ibi subodoratur Drusius. Vide supra ad versum primum. — Coisl. Σ., Σκυθῶν, ubi LXX, Ἐλάμ: quæ lectio non solum hic notatur in eodem cod. sed etiam versu 1, ubi eadem ipsa nomine habentur: quo firmatur lectio nostra.

V. 13. Σ., τῶν διαφυγόντων τις, hanc lectionem ex *editione Romana* mutuamus.

Ibid. Celebris locus a veteribus pariter et a recentioribus agitur. In *catenis* mss. hæc afferuntur loca circa vocem περάτης. Ex Origene: Περάτης καλεῖται ὁ Ἀβραάμ, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς Χαλδαίων χώρας

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

18.	18. Καὶ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σα-
λήμ ἐξήνεγκε ἄρτους καὶ οἶνον ἦν
δὲ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου.	18.
19.	19. Καὶ εὐλόγησε τὸν Ἄβραμ,
καὶ εἶπεν· Εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ
Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, ὃς ἔκτισε τὸν οὐ-
ρανὸν καὶ τὴν γῆν.	19.
20.	20. Καὶ εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ὑψι-
στος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθροὺς σου
ὑποχειρίους σοι. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
Ἄβραμ δεκάτην ἀπὸ πάντων.	20.
21. Τὰς ψυχάς·	21. Τοὺς ἀνδρας.	21.
23. Ἀπὸ νήματος.	23. Ἀπὸ σπαρτίου.
Σφυρωτῆρος τοῦ ὑποδήματος. Ἄλλ-
λος, τοῦ ἱμάντος τοῦ ὑποδήματος.	23.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

18.	18. Et Melchisedech rex Salem
protulit panes, et vinum : erat au-
tem sacerdos Dei altissimi.	18.
19.	19. Et benedixit Abram, et dixit:
Benedictus Abram Deo altissimo,
qui creavit caelum et terram.	19.
20.	20. Et benedictus Deus altissi-
mus, qui tradidit inimicos tuos sub
manus tuas. Et dedit ei Abram de-
cimam de omnibus.	20.

21. Animas.	21. Virós.	21.
23. A filo.	23. A funiculo.	23.

Corrigiam calceamenti. Alius
lorum calceamenti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Genesis.

διαπεράσας τὴν Μεσοποταμίαν, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη τῶν Χανααναίων. Ἐρμηνεύεται δὲ τοῖς περὶ Ἀκύλαν Ἑβραῖος. Id est : *Transitor vocatur Abraham, quia ex Chaldaeorum regione trajecta Mesopotamia venit in partes Chanaanavorum. Interpretatur autem Aquila « Hebræus. »* Ex Gennadio : Περὰ τὴν αὐτὸν ἐπωνόμαζον, διὰ τὸ περαιωθέντα τὴν μέσην τῶν ποταμῶν, πρὸς αὐτοὺς οὕτως ἔλθειν. Περὰ τῆς δὲ, κατὰ τὴν τῶν Σύρων γλῶσσαν, Ἑβραῖος προσγορεῖται. Ὅθεν καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ γένος ἄπαν συστάν, τὴν ἐπωνυμίαν αὐτῆι ἐδέξαντο. Id est : *Transitorem ipsium vocabant, quia trajecta Mesopotamia ad ipsos transierat. Περὰ τῆς autem, Syrorum lingua, Hebræus dicitur. Unde iotium genus ab eo originem ducens illam denominationem accepit.* Ex Acacio : « Καὶ ἀπήγγειλε, φησὶν, Ἄβραμ τῷ περὰ τῆ· » τὸ ἀπὸ τοῦ προπάτορος τοῦ Ἄβραμ, λέγω δὲ τοῦ Ἑβέρ, ἐθνικὸν ὄνομα ἔρμηνευθὲν ἐτέθη. Οἶον ἀντὶ τοῦ Ἄβραμ τῷ Ἑβραῖω, Ἄβραμ τῷ περὰ τῆ. Ἑβραῖος γὰρ περὰ τῆς ἔρμηνεύεται. Id est : « *Ei nuntiavit, inquit, Abram transitori. » Ibi gentile nomen ab Abrami abavo ductum, ab Heber sciticet, explicatur; nempe pro Abram Hebræo, Abram transitori. Nam Hebræus transitorem significat.* Ex Diodoro : Τὰ ἐπέκεινα τοῦ Ἰορδάνου διεγησάμενος ὁ Μωϋσῆς, τοιτέστι τὸν πόλεμον δὲ ἐπολέμησαν Πέρσαι πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Σοδομιτῶν καὶ Γομόρρων. τότε περὰ τῆν καλεῖ τὸν Ἄβραμ, ὡσανεὶ πέραν οἰκοῦντα τοῦ Ἰορδάνου. Ἐπάγει γάρ· « *Αὐτὸς δὲ κατῴκει πρὸς τῆ ὄρῳ τῆ Μαμβρή,* » δεικνὺς διὰ τί περὰ τῆς ὀνομάσθη νῦν. Id est : *Res ultra Jordanem gestas enarrans Moyses; id est bellum Persarum contra reges Sodomæ et Gomorrhæ, tunc περὰ τῆν vocat Abraham, utpote qui ultra Jordanem habitaret. Infert enim : « Ipse autem habitabat ad quercum Mambre, » decla-*

rans cur nunc περὰ τῆς appellatus sit. Ex Theodoro : Ἄλλὰ τινὲς φασὶν ἀπὸ τοῦ Ἑβέρ Ἑβραῖον κεκληθῆσθαι τὴν γλῶσσαν. Ἐκείνῳ γὰρ μόνον ἐν τῇ προτέρῃ μείναι φωνῇ, ἐκεῖθεν Ἑβραῖους ὀνομασθῆναι ἐκ τοῦ τὸν πατριάρχην Ἄβραμ ἀπὸ τῆς Χαλδαίων χώρας εἰς τὴν Παλαιστίνην ἔλθειν, τὸν Εὐφράτην ποταμὸν διαβάντα. Ἑβραὶ γὰρ τῆ Σύρων φωνῇ ὁ περὰ τῆς ἔρμηνεύεται. Id est : *Verum quidam dicunt ab Heber Hebræam linguam denominari : ipsumque solum priscam linguam conservasse, ac inde Hebræos nuncupari, quod patriarcha Abraham ex Chaldaeorum regione in Palæstinam venerit, transgressus fluvium Euphraten. Nam Hebra Syrorum lingua transitorem significat.* Hic vides in variis abissis sententias veteres Bibliorum interpretes. Nec minor est inter recentiores ac nuperos opinionum varietas; aliis vocem עבר ab עבר, transiit, derivantibus, ac dicentibus Abraham Hebræum vocatum fuisse, quia trajecto Euphrate sedes mutavit; aliis autem ab Heber, abavo Abrahami, denominationem ducentibus. Ego huic postremæ sententiæ libentius accederem.

Edit. Rom. lectionem Aquil. sic habet, περὰ τῆ. At O.igenes supra dicit Aquil., habere ἑβραῖος. Forte dicitur primam Aquilæ editionem alio, secundam alio modo habuisse. Nam duæ fuerunt Aquilæ editiones.

V. 18. Hunc versum ipsis verbis ex Hieronymo excerpimus, cum lectione Latina Hebraicarum vocum, ad cuius fidem Græca concinnavimus. Habetur porro in epist. ad Evang. t. II, p. 572 ed. Martianæi.

V. 21 et 23. Ex ed. Rom. et ex Drusio mutuamur.

V. 23. Ἄλλ., τοῦ ἱμ. Scholion quoddam, ex aliquo veteri interprete : σφυρωτῆρα, al. σφαιρωτῆρα, τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος φησιν. I. e. *Corrigiam vocat lorum calceamenti.* Coislin. vero, Σ., ἱμάντος

TO EBPAIKON.	CAPUT XV GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
הַלֵךְ עִירֵי וּבְךָ־בֵיתִי 2	2.	2. Ἀπέρχομαι ἄγονος. Υἱὸς τοῦ ποτιζόντος οἰκίαν μου.
דמשק. Ἐβρ. Δαμασκηός. וּנְחָל 9	9.	9. Περιστεράν.
עַל־הַפְּגָרִים 11 וַיִּנְנֶה אֹתָם	11.	11. Ἀπεσόθησεν αὐτούς.
וַיֵּשֶׁב אֹתָם וַתְּרַדְמָה נַפְלָה 12	12.	Ἀπεσόθησεν αὐτούς. 12. Καταφορὰ ἐπέπεσε.
תקבר בשיבה טובה 15	15.	15. Ταφείς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vado absque liberis. Filius procurator domus meæ.	2. Vadam absque liberis. Et filius procuratoris domus meæ.	2. Vado absque liberis. Filius rotantis domum meam!
Damesec. Heb. int., Damasce- nus.	Damascus.	
9. Et pipionem. 11. Super cadavera. Exsufflavit eas.	9. Columbam. 11. Super cadavera. Abigebat eas.	9. Columbam. 11. Abegit eas.
12. Et sopor cecidit. 15. Sepelieris in canitie bona.	12. Sopor irruit. 15. Sepultus in senectute bona.	12. Somnus cecidit. 15. Sepultus in canitie bona.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Genesis.

V. 2. Ἄ, ἀπέρχομαι ἄγονος. Σ., πορεύομαι. Et iterum Σ., ὁ δὲ συγγενής, etc. Ita Coislin. cod.

Ibid. Ἄ, υἱός, etc. Hanc lectionem sic efferunt tum editio Romana, tum mss. Catenæ autem mss. et schedæ Combellis. in hunc locum ita habent, καὶ υἱὸς ποτιζῶν τὸν οἶκόν μου, οὗτος Δαμασκός Ἐλιέζερ. Ὁ δὲ συγγενής τοῦ οἴκου μου ἐστὶν οὗτος ὁ Δαμασκός Ἐλιέζερ. Postremam lectionem, ὁ δὲ συγγενής, etc., Symmacho tribuit cod. Coislin., eam vero alii codices sine interpretis nomine afferunt. Gelasius hoc modo legerat, οὗτω τινὲς ἠρμηνεύασιν· Υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενούς μου, οὗτος Δαμασκός

Ἐλιέζερ. Id est : Sic quidam interpretati sunt : *Filius Masec in domo mea natus, hic Damascus Eliezer.* Ubi Masec nomen mulieris esse dicitur, in domo Abrahæ natæ, et matris Eliezer. Ubi advertas Diodorum item perinde atque Gelasium eandem ipsam interpretationem afferre in Catenis mss. Alterutra autem ex his interpretationibus videtur Symmachi esse. Sed postrema sincerior videtur. Hieronymus *Quæst. in Genes.* totum locum sic explicat : *Quod autem dicit hoc est, Ego sine liberis moriar, et filius procuratoris mei vel villici, qui universa dispensat et distribuit cibaria familiæ meæ, vocaturque Dama-*

CAPUT XVI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
עֲצַרְנִי 2 אוֹלִי אֲבִנָּה	2.	2. Ἐπειγες. Ἐξπῶς οἰκοδομηθήσομαι.
וּתְבַרַח 6 שָׂדֶר 7	6. 7.	6. Μετὰ φυγῆς ὑπανεχώρησεν. 7.
יִשְׁמַעְיָאֵל 11 פְּרָא אָדָם 12	11. 12.	11. 12. Ἄγριος.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Conclusit me. Si forte ædificabor.	2. Conclusit me. Si forte saltem ex illa suscipiam filios.	2. Cohibuit. Si forte ædificabor.
6. Fugit. 7. Sur. 11. Ismael. 13. Ferus homo.	6. Fugam iniiit. 7. Sur. 11. Ismael. 12. Ferus homo.	6. Fuga secessit. 7. 11. 12. Agrestis.

CAPUT XV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Πορεύομαι.
Ὁ δὲ συγγενὴς τοῦ οἴκου μου.

2. Ἀπολόσομαι ἄτεκνος.
Ὁ δὲ υἱὸς Μασέε.

2.
Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου.

9.
11.

Δαμασκός.
9. Περιστεράν.
11. Ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν. Ἄλλος, ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομηθέντα.

9. Νεοσσὸν περιστερῶν.
11.

12. Κάρος ἐπέπεσε.
15. Ταφελς ἐν πολιᾷ ἀγαθῆ.

Συνεκάθισεν αὐτοῖς.
12. Ἐκστασις ἐπέπεσε.
15. Τραφελς ἐν γῆρα καλῶ.

12. Ἐκστασις ἐπέπεσε.
15.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Vado...
Cognatus vero domus meæ.

2. Dissolvor sine liberis.
Filius autem Mascæ.

2.
Et filius ejus qui est super domum meam.

Damascus.

9.
11.

9. Columbam.
11. Super corpora, super divisiones eorum. Alius, super corpora divisa.

9. Pullum columbarum.
11.

12. Sopor gravis cecidit.
15. Sepultus in canitie bona.

Consedit illis.
12. Extasis cecidit.
15. Nutritus in senectute bona.

12. Extasis cecidit.
15.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Genesis.

scus Eliezer, hic meus hæres erit.

Ibid. Diodorus in catenis mss. ait ϩϩϩϩ, Δαμασκηνόν, ex Hebræo verti. Τὸ Δαμασκηνός λέγει· τουτέστιν ὁ ἐκ Δαμασκοῦ.

V. 9. Versionem Aquilæ et Theodotionis affert Procopius p. 127.

V. 11. Ἄλλος, ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομηθέντα. Sic quidam mss.

Ibid. Ἄ., ἀπεσῶθησεν αὐτοῦς. Sic editio Romana atque Drusius.

V. 12. In hunc locum Hieronymus *Quæst. in*

Genes. : In Hebræo legitur καταφορά, quam supra vertimus e soporem. » Vide supra cap. 11, 21. Coislin. habet : Ἄ., πολιᾷ ἀγαθῆ, quo asseritur conjectura nostra.

V. 15. Hoc Romanum scholion, ταφελς ἐν πολιᾷ ἀγαθῆ, vix dubitamus esse Aquilæ et Symmachi lectionem; nam ita vertunt ambo infra xxv, 8. LXX, τραφελς ἐν γῆρα ἀγαθῶ. Ubi suspicor mendum in voce τραφελς legendum existimo, ταφελς, ut et sensus et vox Hebraica postulant. [Edit. Complut. habet ταφελς, al. ταφθελς. DRACH.]

CAPUT XVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.
Εἴπως τεκνωθῶ.

2. Συνέκλειτε.
Ἴνα τεκνοποιησῶμαι. Ἄλλος, τεκνοποίησής μοι.

2.

6.
7.

6. Ἀπέδρα.
7. Σούρ. Ἄλλοι, τείχος ἢ εὐθύσμός.

6.
7.

11. Ἴσμαήλ, εἰς ἀκοὴν Θεοῦ.
12. Κεχωρισμένος ἀνθρώπων.

11. Ἴσμαήλ.
12. Ἄγρωστος ἀνθρώπος.

11. Ἴσμαήλ, εἰς ἀκοὴν Θεοῦ.
12. Ἐρημος ἀνθρώπος.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.
Si forte filios suscipiam.

2. Conclusit.
Ut filios faciam. Alius, filios facias mihi.

2.

6.
7.

6. Aufugit.
7. Sur. Alii, murus vel directio.

6.
7.

11. Ismael, in auditum Dei.
12. Seregatus ab hominibus.

11. Ismael.
12. Rusticus homo.

11. Ismael, in auditum Dei.
12. Desertus homo.

CAPUT XV GENESIS.

TO EBPAIKON.

2 הולך ערירי
ובדמשק בתי

דמשק. Ἐβρ. Δαμασκηός.

9 והולך

11 עליהפנים
וישנה אתם

וישב אתם

12 ותדמה נפלה

15 תקבר בשיבה טובה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Vado absque liberis.

Filius procurator domus meæ.

Damesec. *Heb. int.*, Damasce-
nus.

9. Et pipionem.

11. Super cadavera.

Exsufflavit eas.

12. Et sopor cecidit.

15. Sepelieris in canitie bona.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

2.

9.

11.

12.

15.

VULGATA LATINA.

2. Vadam absque liberis.

Et filius procuratoris domus
meæ.

Damascus.

9. Columbam.

11. Super cadavera.

Abigebat eas.

12. Sopor irruit.

15. Sepultus in senectute bona.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. Ἀπέρχομαι ἄγονος.

Υἱὸς τοῦ ποτιζόντος οἰκίαν μου.

9. Περιστεράν.

11.

Ἀπεσόθησεν αὐτούς.

Ἀπεσόθησεν αὐτούς.

12. Καταφορά ἐπέπεσε.

15. Ταφείς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ.

AQUILA.

2. Vado absque liberis.

Filius potantis domum meam.

9. Columbam.

11.

Abegit eas.

12. Somnus cecidit.

15. Sepultus in canitie bona.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Genesis.

V. 2. 'A, ἀπέρχομαι ἄγονος. Σ., πορεύομαι. Et iterum Σ., ὁ δὲ συγγενής, etc. Ita Coislin. cod.

Ibid. 'A., υἱός, etc. Hanc lectionem sic efferunt tum editio Romana, tum mss. Catenæ autem mss. et schedæ Combells. in hunc locum ita habent, καὶ υἱὸς ποτιζῶν τὴν οἰκίαν μου, οὗτος Δαμασκός Ἐλιέζερ. Ὁ δὲ συγγενής τοῦ οἴκου μου ἐστὶν οὗτος ὁ Δαμασκός Ἐλιέζερ. Postremam lectionem, ὁ δὲ συγγενής, etc., Symmacho tribuit cod. Coislin., eam vero alii codices sine interpretis nomine afferunt. Gelasius hoc modo legerat, οὕτω τινὲς ἡρμηνεύασιν· Υἱὸς Ματῆχ τῆς οἰκογενούς μου, οὗτος Δαμασκός

Ἐλιέζερ. Id est : Sic quidam interpretati sunt : Filius Masec in domo mea natæ, hic Damascus Eliezer. Ubi Masec nomen mulieris esse dicitur, in domo Abrahæ natæ, et matris Eliezer. Ubi advertas Diodorum item perinde atque Gelasium eandem ipsam interpretationem asserre in Catenis mss. Alterutra autem ex his interpretationibus videtur Symmachi esse. Sed postrema sincerior videtur. Hieronymus *Quæst. in Genes.* totum locum sic explicat : *Quod autem dicit hoc est, Ego sine liberis moriar, et filius procuratoris mei vel villici, qui universa dispensat et distribuit cibaria familiæ meæ, vocaturque Dama-*

CAPUT XVI GENESIS.

TO EBPAIKON.

2 ערירי
אתי מבנה

6 ותברח

7 שר

11 ישמעאל

12 פרא אדם

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Conclusit me.

Si forte ædificabor.

6. Fugit.

7. Sur.

11. Ismael.

13. Ferus homo.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

2.

6.

7.

11.

12.

VULGATA LATINA.

2. Conclusit me.

Si forte saltem ex illa suscipiam
filios.

6. Fugam inii!

7. Sur.

11. Ismael.

12. Ferus homo.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. Ἐπέχε.

Εἴπως οἰκοδομηθήσομαι.

6. Μετὰ φυγῆς ὑπανεχώρησεν.

7.

11.

12. Ἄγριος.

AQUILA.

2. Cohibuit.

Si forte ædificabor.

6. Fuga secessit.

7.

11.

12. Agrestis.

CAPUT XV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Πορεύομαι.
Ὁ δὲ συγγενὴς τοῦ οἴκου μου.

2. Ἀπολύομαι ἄτεκνος.
Ὁ δὲ υἱὸς Μασέκ.

2.
Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου.

9.
11.

Δαμασκός.
9. Περιστερὰν.
11. Ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν. Ἄλλος, ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομηθέντα.

9. Νεοσσὸν περιστερῶν.
11.

12. Κάρος ἐπέπεσε.
15. Ταφείς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ.

Συνεκάθισεν αὐτοῖς.
12. Ἐκστασις ἐπέπεσε.
15. Τραφεῖς ἐν γῆρᾳ καλῷ.

12. Ἐκστασις ἐπέπεσε.
15.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Vado...
Cognatus vero domus meae.

2. Dissolvor sine liberis.
Filius autem Masec.

2.
Et filius ejus qui est super domum meam.

Damascus.

9.
11.

9. Columbam.
11. Super corpora, super divisiones eorum. *Alius*, super corpora divisa.

9. Pullum columbarum.
11.

12. Sopor gravis cecidit.
15. Sepultus in canitie bona.

Consedit illis.
12. Extasis cecidit.
15. Nutritus in senectute bona.

12. Extasis cecidit.
15.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Genesis.

icus Eliezer, hic meus hæres erit.

Ibid. Diodorus in catenis mss. ait ϩϩϩϩ, Δαμασκηνόν, ex Hebræo verti. Τὸ Δαμασκηνός λέγει· τουτέστιν ὁ ἐκ Δαμασκοῦ.

V. 9. Versionem Aquilæ et Theodotionis affert Procopius p. 127.

V. 11. Ἄλλος, ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομηθέντα. Sic quidam mss.

Ibid. Ἄ., ἀπισσόθησεν αὐτούς. Sic editio Romana atque Drusius.

V. 12. In hunc locum Hieronymus *Quest. in*

Genes. : In Hebræo legitur καταφορά, quam supra vertimus « soporem. » Vide supra cap. 11, 21. Coislin. habet : Ἄ., πολιᾷ ἀγαθῇ, quo asseritur conjectura nostra.

V. 15. Hoc Romanum scholion, ταφείς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, vix dubitamus esse Aquilæ et Symmachi lectionem; nam ita vertunt ambo infra xxv, 8. LXX, τραφεῖς ἐν γῆρᾳ ἀγαθῷ. Ubi suspicor mendum in voce τραφεῖς legendum existimo, ταφείς, ut et sensus et vox Hebraica postulant. [Edit. Complut. habet ταφείς, al. ταφθείς. Dracm.]

CAPUT XVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.
Εἴπωσ τεκνωθῶ.

2. Συνέκλεισε.
Ἴνα τεκνοποιήσωμαι. Ἄλλος, τεκνοποιήσῃς μοι.

2.

6.
7.

6. Ἀπέδρα.
7. Σούρ. Ἄλλοι, τείχος ἢ εὐθυσμός.

6.

7.

11. Ἴσμαήλ, εἰς ἀκοήν Θεοῦ.
12. Κεχωρισμένος ἀνθρώπων.

11. Ἴσμαήλ.
12. Ἄγρωστος ἄνθρωπος.

11. Ἴσμαήλ, εἰς ἀκοήν Θεοῦ.
12. Ἐρημος ἄνθρωπος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.
Si forte filios suscipiam.

2. Conclusit.
Ut filios faciam. *Alius*, filios facias mihi.

2.

6.
7.

6. Aufugit.
7. Sur. *Alii*, murus vel directio.

6.

7.

11. Ismael, in auditum Dei.
12. Segregatus ab hominibus.

11. Ismael.
12. Rusticus homo.

11. Ismael, in auditum Dei.
12. Desertus homo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Genesis.

V. 2. 'A., ἐπαίχε. Coislin.

Ibid. 'A., εἴπως οἰκοδ. Σ, εἴπως τεκνωθῶ. Sicidem.

Ibid. Ἄλλοι, τεκνοποίησιν μοι. Sic Catenæ mss. et schedæ Combeffs. Est vero cujusdam interpretis versio.

V. 6. 'A., μετὰ φυγῆς ἀνεχώρησαν. Sic Coislin. :

mirum autem si Aquila tanta sit usus paraphrasi; certe hærere me fateor.

7. Sic scholion editionis Romanæ, τεῖχος ἢ εὐθυσμός. Vocem eamdem πῶς τεῖχος vertunt Aquila et Symmachus infra c. XLIX. v. 6.

V. 11. Undecimi et duodecimi versus lectiones ex catenis mss. et ex schedis Combeffs. mutuamur, ubi sic habetur : Σημείωσον ὅτι ὁ Σύμμαχος, καὶ ὁ

CAPUT XVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYTAAS.
חמים 1	1.	1.
בריה 2	2.	2.
ונחתיך 8	8.	8.
זכר אשר לא ימותל אחד בשש 14	14.	14.

הנה ונכרה 'O 'Eδρ., πᾶς ὁ μὴ περιτέμνων, ἐξολοθρευθήσεται. 'O Σύρος, πᾶς ὃς οὐ περιτέμνει, ἐξολοθρευθήσεται.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Perfectus.	1. Perfectus.	1.
2. Fœdus meum.	2. Fœdus meum.	2.
8. Et dabo tibi.	8. Daboque tibi.	8.
14. Masculus, cum non circumcidetur caro præputii ejus, excidetur. <i>Heb. Int.</i> , quisquis non circumcidetur, interibit. <i>Syrus</i> , omnis qui non circumcidit, interibit.	14. Masculus, cum præputii caro circumcisa non fuerit, deletur.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Genesis.

V. 1. Ἄλλοι, τέλειος. Sic mss.

V. 2. Ἄλλοι, συνθήκη. Sic mss. quidam. Notat vero Hieronymus ubicunque in Græco *testamentum*legitur, ibi in Hebræo sermone esse *fœdus* sive *pactum*, quod Græci interpretes hic *ε*: alibi sæpe συνθήκη exprimunt.

CAPUT XVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYTAAS.
שלש סאים 6	6.	6. Τρία σάτα.
ותצחק שרה בקרבה לאמר 12	12.	12. Ἐγέλασε κατ' αὐτῆς (λέγουσα), Μετὰ τὴ κατατριβῆναι μὲ, ἐγένετό μοι τρυφερία.
אחרי בתי היתה לי עדנה 18	18.	18. Ὅστέϊνον.
יעצום 18	18.	20. Ἐβαρύνθησαν.
כבדה 20	20.	21.
עשו כלה 21	21.	25.
הללה לך מעשת 25	25.	

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Tria sata.	6. Tria sata.	6. Tria sata.
12. Et risit Sara intra sese dicendo, Postquam senui erit mihi voluptas.	12. Quæ risit occulte, dicens, Postquam consenui... voluptati operam dabo.	12. Risit apud se (dicens): Postquam contrita sum, fuerunt mihi delicia.
18. Et fortem.	18. Robustissimam.	18. Osseam.
20. Gravia fuerunt.	20. Aggravatum est.	20. Gravia fuerunt.
21. Fecerint consummationem.	21. Opere compleverint.	21.
25. Absit tibi a faciendo.	25. Non est hoc tuum.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Genesis.

Θεοδοτίων τὸν Ἰσμαὴλ ἠρμήνευσαν, *ἔρημος ἀνθρώπος* Ἰσμαὴλ εἰς ἀκοήν Θεοῦ, id est: *Nota Symmachum et Theodotionem Ismael interpretatos esse, « Desertus homo Ismael in auditum Dei. »* Quis credit autem talem interpretationem dedisse Symmachum pariter et Theodotionem? Et tamen sic manuscripti tres habent. Verum prima interpretatio, nempe, *ἔρημος ἀνθρώπος*, pertinet ad sequentem

versum, respicitque hæc verba *אִישׁ נָדָב*, videturque esse Theodotionis.

V. 12. Coislinianus sic habet ad hunc versum: *Ἄ., ἄγριος, Σ., ἔρημος ἀνθρώπος*. Sed alii codices Regii hanc postremam lectionem Theodotioni ascribunt, et Symmachi versionem sic efferunt: *Σ., κενωρισμένος ἀνθρώπων*, quos libentius sequor.

CAPUT XVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἄμεμπτος. Ἄλλοι, τέλειος.	1.
2.	2. Τὴν διαθήκην μου. Ἄλλοι, τὴν συνθήκην μου.	2.
8. Καὶ δίδωμί σοι.	8. Καὶ δώσω σοι.	8.
14.	14. Καὶ ἀπερίτμητος ἄρσεν, ἧς οὐ περιτμηθήσεται, ἐξολοθρευθήσεται. Ἄλλος, ἀφανισθήσεται.	14.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Inculpatus. <i>Alīi</i> , perfectus.	1.
2.	2. Testamentum meum. <i>Alīi</i> , fœdus meum.	2.
8. Et do tibi.	8. Et dabo tibi.	8.
14.	14. Et incircumciscus masculus, qui non circumcidetur, interibit. <i>Alius</i> , delebitur.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Genesis.

V. 8. Hæc Symmachi lectio ex Drdsio et ex edit. Romana desumitur.

V. 14. Hanc Hebræi et Syri versionem veterem afferunt Catenæ Regiæ mss. ex Diodoro. Ibid. Ἄλλος, ἀφανω Coislin.

CAPUT XVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6. Τρία σάτα.	6. Τρία μέτρα.	6.
12. Μετὰ τὸ παλαιωθῆναι με, ἐγένετό μοι ἀκμή.	12. Ἐγέλασε δὲ Σάρρα ἐν ἑαυτῇ, λέγουσα: Οὐπω μὲν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν.	12.
18. Ἰσχυρόν.	18. Πολύ.	18.
20. Ἐβαρύνθησαν.	20. Μεγάλοι σφόδρα.	20.
21. Ἐπετέλεσαν τὸ ἔργον.	21. Συντελοῦνται.	21.
25. Οὐχὶ σόν.	25. Μηδαμῶς σὺ ποιήσης.	25.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6. Tria sata.	6. Tres mensuras.	6.
12. Postquam vetustate conseqni, facta est mihi adolescentia.	12. Risit autem Sara in semetipsa, dicens: Nondum mihi factum est usque nunc.	12.
18. Fortem.	18. Multam.	18.
20. Gravia fuerunt.	20. Magna valde.	20.
21. Perfecerunt opus.	21. Consummantur.	21.
25. Non tuum.	25. Nequaquam tu facies.	25.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ
השפט כל־הארץ לא יעשה משפט		
26 אס־אבנא בסדום חמשים צדקים	26.	26.
50 אל־נא יחד לאדני	30.	30. Μη δὴ ὀργίλον τῷ Κυρίῳ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Numquid iudex omnis terræ non faciet iudicium?	Qui iudicas omnem terram, nequaquam facies iudicium hoc.	
26. Si invenero in Sodom quinquaginta justos.	26. Si invenero Sodomis quinquaginta justos.	26.
50. Ne nunc ira sit Deo meo.	30. Ne, quæso, inquit, indigneris, Domine.	30. Ne, quæso, iracundia sit Domino.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Genesis.

V. 6. Ex Drusio et ex Edit. Romana. Eandem vocem דָּמָא, *sáta*, similiter vertit Aquila I Reg. xxv, 18.

Coislin. hanc lectionem *sáta*, τοὺς Θ', tribuit, quæ Aquilæ et Symmachi est, atque ex A. et S. in LXX translata fuerat, ut sæpe contigit. Hic autem notat Coislin. ad marginem: Ἐγκρυφίας ἄρτος ἐκαλεῖτο ὁ ὑπὸ τὴν σπόδον χωνυόμενος, καὶ κρυπτόμενος ἐν τῷ ὀπτᾶσθαι. Id est: *Subcinericius panis vocabatur qui sub cinere positus et occultus coquebatur.*

V. 12. In hunc locum hujusmodi scholion habetur in codice Reg. 1888: 'A., μετὰ τὸ κατατριβῆναι με ἐγένετό μοι τρυφερία. Σύμμ. μετὰ τὸ παλαιωθῆναι με ἐγένετό μοι ἀκμή, τούτεστι τὸ ἐξῆς ἐν καιρῷ τῆς ὀπώρας, ὅτι Σάρρα κατεκρίθη ὡς ἐπεγγελεῶσα

τῷ ῥήματι· ὁ δὲ Ἀβραάμ εὐκτικῶς αὐτῷ εἶπεν· Δι τῷ ἑκατονταετῆ γενήσεται υἱός; τούτεστι, ναὶ Κύριε, γένοιτό μοι υἱός ἐν γήρῃ. Id est: *Aq. Postquam contrita sum, fuerunt mihi delicie. Sym. Postquam vetustate consenui, facta est mihi adolescentia; hoc est, deinceps tempore autumnii; quia Sara reprehensa fuit, quod ad verbum Domini risisset. Abraham autem precantis more ipsi dixit: Num centenario filius nascetur? id est, etiam, Domine, sit mihi filius in senectute.*

In hunc locum Hieronymus in *Quæst. in Gen.*: *Risit autem Sara in semetipsa, dicens: Necdum mihi factum est usque nunc, et dominus meus senex est. Aliter multo legitur in Hebræo: ε Εἰ risit Sara in semetipsa, dicens: Postquam attrita sum, et facta*

CAPUT XIX GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ
40 ויביא	40.	40.
16 ויתברכה	16.	*16. Ἐμέλλησεν.
17 ויהי כדוציאם אתם החוצה	17.	17.
19 להחיות	19.	19.
21 נשאתי פניך	21.	21. Ἦρα τὸ πρόσωπόν σου.
23 צעה Σύρος, Zaari.	23.	23.
28 קישר Ἐβρ., ἀναπνεύμασις.	28.	28.
31 כדרך כל־הארץ	31.	31. (Καθ' ὁδὸν πάσης τῆς γῆς.)
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
40. Introduxerunt.	40. Introduxerunt.	40.
16. Tardabat.	16. Dissimulante illo.	16. Moram traxit.
17. Et fuit cum illi educerent eos foras.	17. Eduxeruntque eum, et posuerunt extra civitatem.	17.
19. Ad vivificandum.	19. Ut salvares animam meam.	19.
21. Suscepi faciem tuam.	21. Suscepi preces tuas.	21. Sustuli faciem tuam.
23. Sobar. <i>Syrus, Zaari.</i>	23. Segor.	23.
28. Fumus. <i>Heb. Int., vapor.</i>	28. Fumus.	28.
31. Secundum viam universæ terræ.	31. Juxta morem universæ terræ.	31. Secundum viam universæ terræ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ὅ πάντα ἀνθρώπων ἀπαιτῶν δικαιοπραγεῖν, ἀκρίτως μὴ ποιήσης τοῦτο;

Ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, οὐ ποιήσεις κρίσιν;

26.

26. Ἐάν ὦσιν ἐν Σοδόμοις πενήκοντα. Ἄλλος, ἐάν εὖρω ἐν Σοδόμοις πενήκοντα δικαίους.

26.

30.

30. Μῆτι, Κύριε.

30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Qui exigit ab omni homine, ut juste agat, id sine iudicio ne feceris.

Qui iudicas omnem terram, non facies iudicium?

26.

26. Si fuerint in Sodomis quinquaginta iusti. *Alius*, si invenero in Sodomis quinquaginta iustos.

26.

30.

30. Numquid, Domine?

30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Genesis.

est mihi voluptas. » Simul nota quod ubi nos posuimus « voluptatem », EDEN scriptum est in Hebræo. Symmachus hunc locum ita transtulit : « Postquam iustitate consenui, facta est mihi adolescentia. » Ἄ., κατ' αὐτῆς. Coislin. habet, ἐγκάτω αὐτῆς.

V. 18. Ἄ., ὀστῆνον. Σ., ἰσχυρόν. Sic in editione Romana. Ubi notes, vocem ἰσχυρῶν, ὀστῆνον verti frequenter : quidam vero mss., et quidem optimæ notæ, nonnunquam habent ὀστοτόν. Qua de re vide ad initium Exodi.

V. 20. Ἄ. Σ., ἐδαρύνθησαν. Ita in notis edit. Romanæ.

Coisl. habet, Ἄ., ἐδαρύνθησαν, quæ lectio etiam Symmacho tribuitur ab aliis.

V. 21. Σ., ἐπέτελεσαν τὸ ἔργον. Ita in notis ed. Rom.

V. 25. Σ., οὐχὶ σόν. Ibid.

Σ., ὁ πάντα, etc., Coislin. Quæ sane lectio despectere videtur ab Hebraico. Verum Symmachus non infrequenter παραφραστικῶς interpretatur.

V. 26. Ἄλλος, ἐάν εὖρω, etc. Hanc versionem quam, tacito interpretis nomine, afferunt quidam mss., suspicor esse Symmachi. Eam vero sequitur Vulgata.

V. 30. Ἄ., μὴ δὴ ὀργίλιον τῷ Κυρίῳ. Hæc versio quasi scholion affertur in edit. Romana. Sed est Aquilæ, ut in uno codice notatur, et comprobatur ex simili versione supra cap. 4, v. 6.

CAPUT XIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

14.

10. Εἰσεσπάσαντο. Ἄλλος, ἐπίσαν.

10.

16.

16. Ἐταράχθησαν. Ἄλλος, ἐστρατεύσατο.

16.

17. Καὶ ἐξήγαγε Κύριος αὐτὸν, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως.

17. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω.

17.

19.

19. Τοῦ ζῆν τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλος, τοῦ ζῶσαι.

19.

21. Ὅράσει ἐδουπηθήην τὸ πρόσωπόν σου.

21. Ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον.

21.

23.

23. Σηγῶρ.

23.

28.

28. Ἄτμις.

28.

31.

31. Ὡς καθήκει πάση τῇ γῆ.

31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10.

10. Attraxerunt. *Alius*, comprehenderunt.

10.

16.

16. Turbati sunt. *Alius*, repugnabat.

16.

17. Et eduxit Dominus illum, et posuit eum extra urbem.

17. Et factum est cum educent eos foras.

17.

19.

19. Ut vivat anima mea. *Alius*, ad vivificandum.

19.

21. Visu reveritus sum

[tuam. faciem

21. Admiratus sum faciem tuam.

21.

23.

23. Segor.

23.

28.

28. Vapor.

28.

31.

31. Sicut convenit omni terræ.

31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Genesis.

V. 10. Ἄλλος, ἐπλάσαν, *comprehenderunt*, ita legit Justinus. Et ita videtur primitus fuisse apud LXX. Nam vox εἰσεπάσαντο, vel similis a verbo εἰσπάω, nusquam alias legitur apud LXX Interpretes, etsi vox Hebraica נבין frequentissime occurrit in Bibliis. Quare crediderim τὸ εἰσεπάσαντο esse alterius interpretis lectionem, quæ in LXX versionem irrepserit, ut et innumeræ aliæ.

V. 16. Sic Drusius ex editione Romana. Porro τὸ ἐστρατεύσατο, *pugnabat*, cum Hebraica voce נחמתי quæ significat, *moras iraxit* aut *tardavit*, vix quadrare posse putarem, nisi eadem interpretatione uterentur LXX Interpretes libr. Judic. xix, 8. — Coisl. Σ., ἐστρατεύετο, quam lectionem ex editione Roman. sine interpretis nomine attulimus.

V. 17. Ἄ., καὶ ἐξήγαγε etc. Coisl. n.

V. 19. Sic editio Romana.

V. 21. Lectionem Aquilæ habet editio Romana; Symmachi attulit Hieronymus his verbis: *Et dixit ei*: « *Ecce admiratus sum faciem tuam.* » In Hebræo

habet: « *Ecce suscepi faciem tuam,* » id est, *acquiesco precibus tuis, quod Symmachus secundum sensum interpretans, ait, ὁράσει ἐδυσωπήθην τὸ πρόσωπόν σου.* Suspiciatur Drusius hic ὁράσει mendose positum esse pro ὄρα σοι id est, *Id est, ecce, quod respondet voci Hebraicæ ראה.* Sed si error est, sane vetustissimus sit oportet, quandoquidem Catenæ fere omnes ita habent, ut Hieronymus.

V. 23. Hæc desumpta sunt ex insigni Diodori loco, quem hic totum exscribam ex Catenis Regii mss.: Τὴν Σηγῶρ ἐπηγγεῖλατο ὁ Θεὸς δι' ἀγγέλου μὴ καταστρέψαι διὰ τὸν Λῶτ. Ταύτην δὲ ἀλλαγὴν ἢ Γραφὴ Ζῳγόρα καλεῖ. Ὁ δὲ Σύρος Ζααρὶ καὶ Βαλὰ τουτέστι καταπιούσα. Διὸ φασὶν τινες ὅτι οἱ ἐκ Σηγῶρ οὐ κατεστράφησαν, ἀλλὰ κατεπόθησαν. Ἐδεῖ γὰρ τὴν πόλιν στήναι διὰ τὸν Λῶτ, ἐκείνους δὲ ἀναίρεθῆναι. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Λῶτ ἀπὸ ταύτης εἶγε τὰς τροφὰς ἐν τῷ ὄρει. Καὶ ὁ Ἑβραῖος οὕτω πῶς λέγει, ἕως τῆς καταπιούσης, περὶ τῆς Σηγῶρ. Τοῦτο συναγωνίζεται τῷ πολμῆσαι τοιοῦτο τὰς θυγατέρας τοῦ Λῶτ, ὡς μηδενὸς μηδὲ ἐκ Σηγῶρ περιλειφθέντος. Οὐ γὰρ αὖ

CAPUT XX GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל-סָרָה אִשְׁתּוֹ 2 אחתי	2.	2. (Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ πρὸς Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀδελφή μου.)
גַּם-צִדִיק הָרַב 4	4.	4.
בְּתַלְבָּבִי 5	5.	5. Ἐν ἀθωώτητι (καρβίας).
מִה רְאִיתְּ כִי עָשִׂיתְּ אֵת-זֶה 10 הזה	10.	10. Τί εἶδες, ὅτι ἐποίησας σὺ τὸ ῥῆμα τοῦτο;
אַלף כֶּסֶף 16 אשר אתך	16.	16. Χιλιάδα ἀργυρίου.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et dixit Abraham ad Sarain uxorem suam, Soror mea.	2. Dixitque de Sara uxore sua: Soror mea est.	2. Et dixit Abraham ad Sarain uxorem suam, Soror mea.
4. Etiam justum occides?	4. Gentem ignorantem et justam interficies?	4.
5. In perfectione cordis mei.	5. In simplicitate cordis.	5. In innocentia (cordis).
10. Quid vidisti, quia fecisti verbum hoc?	10. Quid vidisti, ut hoc faceres?	10. Quid vidisti, quia fecisti tu verbum hoc?
16. Mille argenteos. Qui tecum sunt.	16. Mille didrachmas. Qui tecum sunt.	16. Millenarium argenti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Genesis.

V. 2. Lectio Aquilæ ex Procopio desumi videtur p. 141. Vulgatæ, quæ habet, *Dixitque de Sara uxore sua, Soror mea est*, favent LXX Interpretes, et series ut liquet. Cæterum אֶל-סָרָה, bene vertitur, *super Sara*, aut, *de Sara*.

V. 4. Vocem ἀγνοῦν obelo notari docet Origenes his verbis: Οὐκ ἀγνοητέον δὲ ὅτι ὠβέλίστο, τὸ

ἀγνοῦν, ὡς παρ' Ἑβραίων μὴ κείμενον. Id est: *Non ignorandum est, hanc vocem, « ignorantem, » obelo notatam fuisse, utpote quæ apud Hebræos non existaret.*

V. 10. Has trium interpretum lectiones ex Drusio mutuamur.

V. 13. In hæc τῶν Ὁ verba ταύτην τὴν δικαιο-

CAPUT XXI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בְּשֻׁבָה 8	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Convivium magnum.	8. Grande convivium.	8.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Genesis.

τὰ ἐκείσε ἔφυγεν ὁ Λῶτ. Id est : Segor urbem in Loti gratiam se non subversurum, per angelum pollicitus est Deus. Hanc autem Zogoram vocat alibi Scriptura. Syrus vero, Zaari et Bala; id est, absorbens. Ideo dicunt nonnulli, Segoritas non quidem subversos, sed absorptos fuisse. Par erat enim ut in Loti gratiam urbs ipsa stare; illi vero de medio tollerentur. Quamobrem Lot in monte degens, cibum ex ipsa mutuatus est. Hebræus vero sic fere habet : Usque ad absorbentem, de Segore loquens. Cui rei fidem facit ausus ille filiarum Lot, quasi nullus ne quidem in urbe Segor tunc superstes esset. Neque enim Lot ignorare potuit ea quæ ibi gerebantur. Sic in quibusdam catenis et in schedis Combefis. Adsunt pene similia, sed sinceriora videtur, in catena Regium. 1888, nomine Eusebii Emiseni, nimirum : Ταῦτα ἀκούσας, ὅτι « διὰ σὲ οὐ καταστραφήσεται. » Διό φασί τινες, ὅτι οὐ κατεστράφησαν οἱ εἰς Σηγῶρ, ἀλλὰ κατεπόθησαν, διὸ καὶ Βαλὰ ἐκλήθη, ὃ ἐρμηνεύεται καταποθῆσα. Ἄλλαχού δὲ ἡ Γραφή Ζῳγορα κα-

λεῖ· ὁ δὲ Σῶρος, Ζααρί καὶ Βαλά. Καὶ τούτω συν-αγωνίζεται τὸ τολῆσαι τοιοῦτο τὰς θυγατέρας τοῦ Λῶτ, ὡς μηδενὸς μηδὲ ἐκ Σηγῶρ περιλειφθέντος· οὐ γὰρ ἂν τὰ ἐκείσε ἔφυγεν ὁ Λῶτ. Id est : Hæc cum audisset : « Propter te non subvertetur. » Ideo dicunt nonnulli Segoritas non quidem subversos, sed absorptos fuisse, ac propterea urbem vocatam fuisse Balam, id est absorptam. Eam vero alibi Zogoram vocat Scriptura. Syrus autem, Zaari et Bala. Cui rei fidem facit ausus ille filiarum Lot, quasi nullus, ne quidem in urbe Segor, tunc superstes esset : neque enim Lot ignorare potuit ea quæ ibi gerebantur.

V. 28. Ἑβρ., ἀναπνεύματος. Sic Hieronymus : « Et ecce ascendebat flamma de terra quasi vapor fornacis ; » pro quo legitur in Hebræo : « Ecce ascendebat flamma de terra κίτων quasi ἀναπνεύματος fornacis : » quod nos vaporem vel fumum seu favillam possumus dicere.

V. 31. Hanc Aquilæ lectionem ex Procopio mutauimus.

CAPUT XX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀδελφὴ μου ἐστίν.	2.
4.	4. Ἔθνος ἴσχυος ἄγνοον ; καὶ δίκαιον ἀπολεῖς.	4.
5. Ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ.	5. Ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ.	5.
10. Τί ἰδὼν ἐποίησας τὸ πρᾶγμα τοῦτο ;	10. Τί ἐνιδῶν ἐποίησας τοῦτο ;	10. Τί ἐώρακας, ὅτι ἐποίησας τὸν λόγον τοῦτον ;
16.	16. Χίλια δίδραγμα. Ταῖς μετὰ σοῦ.	16.

SYMMACHUS:

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Et dixit Abraham de Sara uxore sua, Quia soror mea est.	2.
4.	4. Gentem ἴσχυος ignorantem ; et justam perdes ?	4.
5. In simplicitate cordis.	5. In puro corde.	5.
10. Quid videns, fecisti rem hanc ?	10. Quid videns fecisti hoc ?	10. Quid vidisti, quia fecisti sermonem istum ?
16.	16. Mille argenteos. Quæ tecum sunt.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Genesis.

σόντην, etc., in Coisluniano notatur ad marginem : Τοῦτο συμβάλλεται πρὸς τὸ ἐπάνω ἐν τῇ Ἀκύλου ἑρμηνείᾳ. Καὶ εἶπερ Ἀβραὰμ πρὸς Σάρραν γυναικα αὐτοῦ· Ἀδελφὴ μου ἐστίν. Φαίνεται γὰρ ἐκ τούτων ὅτι πρὸς αὐτὴν εἶπεν, οὐ περὶ αὐτῆς. Id est : Hoc confertur ad illud supra in Aquilæ interpretatione : « Et dixit Abraham ad Saram uxorem tuam : Soror mea est. » Ex his enim apparet quod

dixerit ad eam, non vero de ea.

V. 16. Lectionem Aquilæ eamdem quam præferunt LXX Interpretes, ex codice Regio 1888 excerpimus, ταῖς μετὰ σοῦ, quæ tecum sunt. Vulgata vero, qui tecum sunt. Hebraica verba utrique explanationi possunt aptari, neque enim masculinum magis quam femininum expriment.

CAPUT XXI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8.	8. Δοχὴν μεγάλην. Ἄλλοι, πότον μέγαν.	8.
8.	8. Convivium magnum. Alii, computationem magnam.	8.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
באר שבע 14	14.	14.
והחזיק אדתיך ב 18	18.	18.
באר שבע 31	31.	31.
אשל 33	33.	33. Δένδρων φυτελαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Bersabee.	14. Bersabee.	14.
18. Et corrobora manum tuam in eo.	18. Et tene manum illius.	18.
31. Bersabee.	31. Bersabee.	31.
33. Arborem.	33. Nemus.	33. Arborum plantationem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Genesis.

V. 8. Coislin. in margine, πόντον μέγαν. Sic autem solent vertere Aquila et Symmachus.

V. 18. Sic editio Romana. Sunt qui putent LXX Interpretes germanum sensum expressisse: *Tene illum manu tua*, quibus consentit Vulgata et alius

interpres, qui vertunt: *Tene manum illius.*

V. 33. Sic Drusius et editio Rom. eandem vero ipsam vocem ἄσκησιν habemus infra I Reg. xxxi, 31, cum omnium interpretum versione. Nimirum, ἄσκησιν δένδρωνα, arboretum; Σ. φυτόν, arborem; Ο' ἄρου-

CAPUT XXII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
נכה 1	1.	1.
אדתיך 2	2.	2. Τὸν μονογενῆ.
אלא ארץ מוריה		Εἰς τὴν γῆν τὴν καταφανῆ.
אדתיך 12	12.	12.
איל 13 'Ο Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, κριδὸς κρεμάμενος.	15.	15.
בסך בקרניו		Ἐν συχνῷ, al. συχνῶνα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Tentavit.	1. Tentavit.	1.
2. Unicum.	2. Unigenitum tuum.	2. Unigenitum.
In terram Moria.	In terram visionis.	In terram conspicuam.
12. Unicum tuum.	12. Unico.	12.
13. Aries detentus. <i>Syrus et Hebr.</i> , aries suspensus.	13. Arietem inter vepres.	13.
In perplexo cornibus suis.	Hærentem cornibus suis.	In condenso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII.

V. 1. Σ. ἐδύσαθεν. Forte mendum pro ἐδοκίμασεν, *exercuit, probavit*, vel *tentavit*: nam sic et series et vox נכה postulat. Jud. iii, 4. נכחתי veritit Symmachus, ἀσκήσαι, ad exercendum.

V. 2. Sic Editio Romana. Vocem יחיד sic explicant Interpretes Psalm. cxiv, 16. A. μοναχός. Σ. μόνος. Ο' μονογενής. Aquila, *Solitarius*; Sym., *unicus*; LXX, *unigenitus*. Et Proverb. iv, 3. A. Σ. Θ. μονογενής. Ο' ἀγαπώμενος. Sic in eadem voce variant hic ut et alibi.

Ibid. Hieronymus in illud, *Vade in terram excelsum. Difficile est*, inquit, *idioma linguæ Hebrææ in Latinum sermonem vertere. Ubi nunc dicitur, Vade in terram excelsum, in Hebræo habet, MORIA, quod Aquila transtulit, τὴν καταφανῆ, hoc est, lucidam. Symmachus, τῆς ὀπτασίας, hoc est, Visionis. Aiunt ergo Hebræi hunc montem esse, in quo postea templum conditum est in area Ornæ Jebusæi. Eucherus*

autem sic: *In primo Regum ubi Græci, terra visionis: Hebræus habet, terra Moria.*

V. 13. Sic omnes mss. et Combessius ex Eusebio Emiseno cuius hæc sunt verba, τὸ καταχόμενος τῶν κεράτων, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος κρεμάμενος, φαίν. Id est: *Illud κ cornibus detentus Syrus et Hebræus κ suspensus dicunt.*

Coislin. איל 13. A. Ἐν συχνῶνα ἐν κέρασιν αὐτοῦ. Σ. Κρατούμενον ἐν δικτύῳ τοῖς κέρασιν αὐτοῦ. Ο' Κατεχόμενος ἐν φυτῷ Σαβὴκ τῶν κεράτων. 13. Hebr., detentus in perplexitate in cornibus suis. A., in condenso in cornibus suis. S., detentum in rete cornibus suis. LXX, qui tenebatur in virgulto Sabec cornibus. *Vulg.*, inter vepres hærentem cornibus. Sinceriolem pleniolemque hic A. et S. lectionem exhibet, quæ cum Hieronymo consonat: nam ille συχνῶνα posuit, ut lectionem Aquilæ ad seriem suam adaptaret, uti

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14. Βηρσαβεή.	14. Φρέαρ τοῦ ὄρκου.	14.
18.	18. Κράτησον τῆ χειρὶ σου αὐτό. "Ἄλλος, κράτησον τῆς χειρὸς αὐ- τοῦ.	18.
31. Βηρσαβεή.	31. Φρέαρ ὀρκισμοῦ.	31.
33. Δένδρων φυτεῖαν.	33. "Ἄρουραν.	33.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14. Bersabee.	14. Puteus juramenti.	14.
18.	18. Tene illum manu tua. <i>Alius,</i> tene manum illius.	18.
31. Bersabee.	31. Puteus juramenti.	31.
33. Arborum plantationem.	33. Agrum.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Genesis.

ραν, agrum; Θ. τὰς δρῦς, *quercus*.

Coislin. 'Α., δένδρωνα, Σ., φυτεῖαν. Hæc videtur esse vera lectio. Nam ea quam ex editone Romana protulimus, 'Α., Σ., δένδρων φυτεῖαν, vitio librarium corrupta est, ut putamus. Lectum fuisse

videtur initio, 'Α., Σ., δένδρωνα, φυτεῖαν, ita ut δένδρωνα Aquilæ, φυτεῖαν Symmachi esset. Quæ vitio laborare existimantes qui describere, δένδρων φυτεῖαν posuerunt.

CAPUT XXII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐδόξασεν.	1. Ἐπίρασε.	1.
2. Τὸν μόνον σου.	2. Τὸν ἀγαπητόν.	2.
Γῆν τῆς ὀπτασίας.	Εἰς τὴν γῆν ὑψηλήν.	
12. Μονογενοῦς.	12. Ἀγαπητοῦ.	12.
15.	15. Κριὸς κατεχόμενος.	15.
Ἐν δικτύῳ.	Ἐν οὐτῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων.	Ἐν φυτῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων αὐτοῦ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Glorificavit.	1. Tentavit.	1.
2. Unicum tuum.	2. Dilectum.	2.
Terram visionis.	In terram excelsam.	
12. Unigenito.	12. Dilecto.	12.
15.	15. Aries detentus.	15.
In rete.	In virgulto Sabec cornibus suis.	In virgulto Sabec cornibus suis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Genesis.

solet.

Ibid. In hunc locum Hieronymus *Quæst. in Gen.* : « Et elevans Abraham oculos suos : et ecce aries post tergum ejus tenebatur in virgulto Sabec cornibus suis. » Ridiculam rem in hoc loco Eusebius Emisenus est locutus : Sabec, inquit, dicitur hircus, qui rectis cornibus et ad carpendas arboris frondes sublimis attollitur. Rursus Aquila συγχωνά interpretatus est : quem nos veprem possumus dicere, vel spinetum, et ut verbi vim interpretemur, condensa et inter se implexa virgulta. Unde et Symmachus in eandem ductus opinionem : Et apparuit, ait, aries post hoc retentus cornibus suis. Verum quibusdam, in hoc duntaxat loco, melius videntur interpretati esse LXX et Theodotio qui ipsum nomen Sabec posuere dicentes : « In virgulto Sabec cornibus suis. » Etenim συγχων, sive rete, quod Aquila posuit et Symmachus, per sin litteram scribitur ; hic vero SAMECH littera posita est ;

ex quo manifestum est, non interpretationem stirpium condensarum, et in modum retis inter se virgulta contexta verbum Sabec, sed nomen sonare virgulti, quod ita Hebraice dicitur. Ego vero diligenter inquirens, συγχωνά per SAMECH litteram scribi crebro reperi. In edito Hieronymi Plantiniano legitur ἐν συγχωνῷ. Mss. quamplurimi Græci ἐν συγχωνῷ habent. In hanc vocem hæc Diodorus in catenis omnibus : Τὸ ἐν φυτῷ ὅτι ἔχει ὁ Σύρος, μόνον δὲ τὸ « Σαβὲκ. » Τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα τοῦ φυτοῦ εἶναι νομίζω. Τοῖς δὲ Ἑβραίοις δοκεῖ τὸ Σαβὲκ ἀφραση σημαίνει. Id est : Syrus non habet « In virgulto, » sed tantum « Sabec. » Hoc autem nomen esse virgulti existimo. Hebræi putant Sabec significare « remissionem, » hoc postremum τοῦ Sabec apud Hebræos significatum, memorant alii interpretes in catenis.

TO EBPAIKON.

בדנכם 9
לארדני 11
מסני 13
שקל 15
וקם 17

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. In medio vestrum.
11. Non, Domine mi.
13. A me.
15. Siclorum.

17. Et stetit.

CAPUT XXIII GENESIS.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

9.
11.
13.
15.
17.

VULGATA LATINA.

9. Coram vobis.
11. Nequaquam ita fiat, Domine mi.
13. Vacat.
15. Siclis.

17. Confirmatusque est.

ΑΚΥΤΑΣ.

9. Ἐν μέσῳ ὑμῶν.
11. Οὐχὶ Κύριέ μου.
13.
15.
17. Καὶ ἐκυρώθη.

AQUILA.

9. In medio vestrum.
11. Non, Domine mi.
13.
15.

17. Confirmatusque est.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Genesis.

V. 13. Sic mss. utrum autem παρ' ἐμοί sit varia lectio; an alicujus interpretis versio, incertum.

V. 15. Nota in omnibus ferme codicibus talis ha-

betur, στατήρ ἐστίν, ὡς φησὶν Ὀριγένης, τὸ ἡμῶν τῆς οὐγγίας, ἔχει δὲ δραχμὰς δύο. Id est: *Stater est, ut ait Origenes, dimidium uncia, habet autem dra-*

CAPUT XXIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

שימים ידך תחת ירכי 2

ויברך 11
הבחה 14
לדבר 15

הגבויאני 17
בקע 22
ברוך יהוה 31

ויפתח 32
העלמה 43
על-אפה 47

50 לא נוכל דבר אלקי רע ארמב.
Ὁ Σύρος, οὐ δυνασόμεθα εἰπεῖν τὸ
ἢ καλὸν ἢ κακόν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Pone, quæso, manum tuam sub femore meo.

11. Et flectere genu fecit.

14. Arguisti.

15. Loqui.

17. Refrigerare me.

22. Dimidium sicli.

31. Benedicte Domini.

32. Solvit.

43. Puella.

47. Super faciem ejus.

50. Non poterimus dicere ad te aut bonum aut malum. *Syrus*, non poterimus dicere aut malum aut bonum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

11.
14.
15.

17.
22.
31.

32.
43.
47.
50.

VULGATA LATINA.

2. Pone manum tuam super femur meum.

11. Cumque camelos fecisset accumbere.

14. Præparasti.

15. Necdum intra se verba compleverat.

17. Pauxillum aquæ mihi ad bibendum præbe.

22. Siclos duos.

31. Benedicte Domini.

32. Destrahit.

43. Virgo.

47. Ad ornandam faciem ejus.

50. Non possumus extra placitum ejus quidquam aliud loqui tibi.

ΑΚΥΤΑΣ.

2.

11. Ἐγονάτισε.
14. Ἐλεγξας.
15.

17. Βρόχθισόν με.
22.
31. Εὐλόγημένος Κύριος.

32.

43. Ἀπόκρυφος.

47. Ἐπὶ μυχτῆρας αὐτῆς.
50.

AQUILA.

2.

11. Et in genu procumbere fecit.

14. Arguisti.

15.

17. Sorbere me fac.

22.

31. Benedictus Dominus.

32.

43. Abscondita.

47. Supra nares ejus.

50.

CAPUT XXIII GENESIS.

O'.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9.	9. Ἐν ὑμῖν.	9.
11.	11. Παρ' ἐμοὶ γενοῦ, Κύριε.	11.
13.	13. Παρ' ἐμοῦ. Ἄλλος, παρ' ἐμοί.	13.
15.	15. Διδράχμων. Ἄλλ., στατήρων.	15.
17.	17. Καὶ ἔστη.	17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9.	9. In vobis.	9.
11.	11. Apud me esto, Domine.	11.
13.	13. A me. <i>Alius</i> , apud me.	13.
15.	15. Didrachmarum. <i>Alius</i> , staterum.	15.
17.	17. Et stetit.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Genesis.

almas duas. Id autem forte dixerit Origenes respiciens ad Aquilam vel Symmachum, qui I Reg. xiiii, בְּרַחֲמֵי vertunt στατήρα et hoc item loco ita fortasse posuerint.

CAPUT XXIV GENESIS.

O'.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Θέσ τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸν μηρόν μου.	2.
11.	11. Ἐκοίμισε.	11.
14. Ἀπέδειξας.	14. Ἐποίησας.	14.
15.	15. Αἰλουῦντα ἢ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ ;	15.
17.	17. Πότισόν με.	17.
22.	22. Δραχμὴν. Ἄλλος, διδράχμην.	22.
31. Εὐλογημένος Κύριος.	31. Εὐλογητὸς Κυρίου. Ἄλλ., Εὐλογητὸς Κύριος.	31.
32.	32. Ἀπέσαξε. Ἄλλ., ἀπέστρωσε.	32.
43.	43. Παρθένος.	43.
47.	47. <i>Vacat.</i>	47.
50.	50. Οὐ δύνησόμεθά σοι ἀντιπεῖν κακὸν ἢ καλόν.	50.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Pone manum tuam super femur meum.	2.
11.	11. Et accumbere fecit.	11.
14. Ostendisti.	14. Præparasti.	14.
15.	15. Loquentem ἢ in mente sua ;	15.
17.	17. Pota me.	17.
22.	22. Drachmam. <i>Al.</i> didrachmam.	22.
31. Benedictus Dominus.	31. Benedictus Domini. <i>Aliter</i> , Benedictus Dominus.	31.
32.	32. Destrauit. <i>Al.</i> Dempit clitellas.	32.
43.	43. Virgo.	43.
47.	47. <i>In LXX vacat.</i>	47.
50.	50. Non poterimus tibi contradicere malum vel bonum.	50.

TO EBPAIKON.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַשָּׁמַיִם 59
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָרֶץ 61
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַיָּם 63
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַבְּרִיָּוִת 67

וַיִּבְרָא

VERSIO HEBRAICI TEXT.

59. Et nutricem ejus.
 61. Et puellæ illius.
 63. Ad meditantum in agro.
 67. Et introduxit eam Isaac in tabernaculum Saræ matris suæ.
 Consolatus est se.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

59.
 61.
 63.
 67.

VULGATA LATINA.

59. Et nutricem ejus.
 61. Puellæ illius.
 63. Ad meditantum in agro.
 67. Qui introduxit eam in tabernaculum Saræ matris suæ.

In tantum ut a dolore temperaret.

ΑΚΥΛΑΣ.

59. Καὶ τὴν τιτθὴν αὐτῆς.
 61. Παιδίσκαι.
 63. Ὁμιλῆσαι ἐν χώρῳ.
 67. Εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν σκηνὴν Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

AQUILA.

59. Et nutricem ejus.
 61. Puellæ illius.
 63. Ad confabulandum in regione.
 67. Et induxit eam in tabernaculum Saræ matris suæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Genesis.

V. 1. Codd. mss. habent hic : *Φασὶ τὸν Σύρον καὶ τὸν Ἑβραῖον μὴ οὕτως ἔχειν, ἀλλ', εἰς τὸ παιδογόνον ὄργανον.* Ἑβραῖος ἐπὶ τῆς ὄσφυν. Id est : Quidam dicunt Syrum et Hebræum non ita habere, scilicet, in prolificum instrumentum. Hebræus super *lumbos*.

Ibid. יָרַךְ. Quando de membro animalis intelligitur, *μηρός* sive *femur* significat. Alius vertit ὄσφυν, *lumbos*. Aliam autem versionem affert Diodorus in calenis. his verbis : *Τινὲς φασὶ τὸν Σύρον καὶ τὸν Ἑβραῖον μὴ οὕτως ἔχειν τὸ εἶδος τῆς χειρὸς σου ἐπὶ τὸν μηρόν μου, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ παιδογόνον ὄργανον, ἐπειδὴ τῆς διαδοχῆς ἢ εὐλογίᾳ τὸ ἀξάνεσθαι ἦν καὶ πληθύνεσθαι.* Id est : *Quidam dicunt Syrum et Hebræum non ita habere; nempe, εἰ super manum tuam super femur meum; sed εἰ super ipsum prolificum instrumentum; quoniam successionis benedictio ad crescendo et multiplicandum spectabat.* Chrysostomus hom. 44 : *ὑπὸ τὸν μηρόν σου. εἰ ἐν δὲ τῇ Ἑβραϊδὶ φασὶν, εἰ ὑπὸ τῆς ὄσφυν.*

V. 11. Ἄ., ἐγονάτισε. Ita Coislin. Drusius, editio Romana et catenæ omnes mss. eandem exhibent interpretationem, sed absque interpretis nomine.

V. 14. Σ., ἀπέδειξας. Ita Coislinianus; et quidem recte; scilicet, *quam ostendisti sermo tuo Isaac.* Verbum יָצַד, conjug. Hiphil, hoc sensu occurrit alibi.

V. 15. In codice quodam Colbert. hæc verba obelo notantur, quia disertè non sunt in Hebræo, licet subaudiri possint, ita ut servus ille Aarabæ hæc non ore locutus sit, sed mente tantum; ut intellexisse videntur tum LXX, tum Vulgatus interpretes.

V. 22. שֶׁבַע vulgo intelligitur dimidium steli. Infra Exod. xxxviii legitur *δίδραχμον*, atque ita legit hic Hieronymus, qui sic habet *Quæst. in Genes. : εἰ Et tulit vir in aurem auream, didrachmum pondus ejus.* *ΒΑΞΕ*, quod in hoc loco pro didrachmo scribitur, *semuncia est* : *SECEL* vero, qui Latino sermone *selcus* corrupte appellatur, *uncie pondus habet.*

V. 31. Coislin. in textu habet, *εὐλογητὸς Κύριος*,

TO EBPAIKON

בְּשֵׁיבָה טוֹבָה 8
 אֶל-עַמִּי
 וַיִּתְרַצַּץ הַבָּיִם 22
 יִצְחָק 23
 עָרַךְ 25
 חָם 27
 עָרַךְ 29
 מִן-הָאֵדָם 30
 מִכְרָה 31
 וַיִּבֶן עֵשָׂא אֶת-דְּבַר-כְּרָה 34

VERSIO HEBRAICI TEXT.

8. In canitie bona.
 Ad populos suos.
 22. Collidebant se filii.
 23. Erit fortior.
 25. Pilosus.
 27. Perfectus.
 29. Lassus.
 30. De rufo.
 31. Vende.
 34. Contempsitque Esau primogenituram.

CAPUT XXV GENESIS.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

8.
 22.
 23.
 25.
 27.
 29.
 30.
 31.
 34.

VULGATA LATINA.

8. In senectute bona
 Ad populum suum.
 22. Collidebantur.
 23. Superabit.
 25. Hirsutus.
 27. Simplex.
 29. Lassus.
 30. De coctione tua rufo.
 31. Vende.
 34. Parvipendens, quod primogenita vendidisset.

ΑΚΥΛΑΣ.

8. Ἐν πολὺ ἄγαθῇ.
 22. [Διεβρῆγγοντο τὰ τέκνα.]
 23.
 25.
 27. Ἀπλοῦς.
 29.
 30.
 31. Πώλησον.
 34. Ἐξουδένωσεν Ἡσαῦ τὴν πρωτοτοκίαν.

AQUILA.

8. In canitie bona.
 22. Confringebantur filii.
 23.
 25.
 27. Simplex.
 29.
 30.
 31. Vende.
 34. Contempsit Esau primogenituram.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

59. Καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς.
61. Κοράσια.
63. Ἀλλῆσαι ἐν τῷ ἀγρῷ.
67.

59. Καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς.
61. Ἄβραι.
63. Ἄδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδῖον.
67. Εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

59.
61.
63.
67.

Παρηγορήθη.

Παρειλήθη.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO:

59. Et nutricem ejus.
61. Puellæ.
63. Ad loquendum in agro.

59. Et substantiam ejus.
61. Ancillæ.
63. Ad exercendum se in agro.

59.
61.
63.

67.

67. Ingressus est autem Isaac in domum matris suæ.

67.

Consolatus est.

Consolatus est se. *Alius*, consolationem accepit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Genesis.

et hanc notam affert: Τὸ, εὐλογητός εἰ, Κύριος, οὐ πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Ἀβραὰμ εἶπεν. Ὁ γοῦν Ἀκύλας φησὶν, εὐλογημένος Κύριος, Σ. δὲ, εὐλογημένος Κύριος. Hic vero ad Symmachum legendum suspicor, εὐλογημένος Κυρίου. Sed hic folia excissa sunt, ita ut postremæ syllabæ sint avulsæ.

V. 52. Coislin., ἀπέστρωσα. Interpretis nomen excidit; sed est haud dubie Aquilæ vel Symmachii.

V. 45. Hæc ex Hieronymo in *Isaiam*, qui sic habet: *Et in Genesi legimus, ubi Rebecca dicitur ALMA, Aquilam non adolescentulam nec puellam, sed absconditam transtulisse.* Quæst. autem in Genesin: *Notandum autem quod verbum ALMA nunquam nisi de virgine scribitur, et habet etymologiam ἀπόκρυφος, id est abscondita;* et infra: *Ergo ALMA, quod interpretatur, abscondita, id est virgo nimia diligentia custodita, majoris mihi videtur laudis esse quam virgo. Virgo quippe juxta Apostolum potest esse corpore non spiritu; abscondita vero, quæ virgo*

est, ἐπίτασιν virginitatis habet. Vide ibi hac de re pluribus *Isaiæ vii.*

V. 50. Syri versionem, ut hic refertur, habent omnes catenæ Regiæ et schedæ Combefis. Unus codex omittit τὸ.

V. 59. Sic editio Romana et Drusius, itemque mss. Coislin., Ἄ., τὴν τίσθον.

Versum 61 pariter ex edit. Rom. mutuamur. Manuscriptæ item catenæ habent, sed sine nomine interpretum.

V. 63. Sic editio Romana et unus codex Regius. Ὁμιλῆσαι, λαλεῖν, ἀδολεσχῆσαι. Sic semper vertunt interpretes. Hieronymus *Quæst. in Genes.:* *Quod autem ait, Et egressus est Isaac, ut exerceatur in campo, quod Græce dicitur, ἀδολεσχῆσαι, in Hebræo legitur: Et egressus est Isaac, ut loqueretur in campo, inclinante jam vespera.*

V. 67. Σ. παρηγορήθη. Hanc lectionem sine interpretis nomine exhibet editio Romana; sed eam Coislinianus cod. Symmachi esse docet.

CAPUT XXV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Ἐν πολιῇ ἀγαθῇ.
22. Διεπέλαιον. Ἄ., διέπλεον.
23. Ὑπερισχύσει.
25. Τετριχωμένος.
27. Ἄμωμος.
29.
30. Ἀπὸ τοῦ ἐδώμ.
31.
34.

8. Ἐν γῆρα καλῷ.
πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ἄλλος, πρὸς τοὺς περάτας.
22. Ἐσκίρων δὲ τὰ παιδία.
23. Ὑπερίξει.
25. Δασύς.
27. Ἄπλαστος.
29. Ἐκλείπων.
30. Ἀπὸ τοῦ ἐψήματος πυρρῶ.
31. Ἀπόδου.
34. Καὶ ἐφάυλισεν Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια.

8.
22.
23.
25.
27. Ἄπλοῦς.
29. Πεινῶν.
30.
31.
34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8. In canitie bona.
22. Concertabant.
23. Prævalebit.
25. Pilosus.
27. Inculpatus.
29.
30. De Edom.
31.
34.

8. In senectute bona.
Ad populum suum.
22. Exsultabant.
23. Superabit.
25. Pilosus.
27. Non fictus
29. Deficiens.
30. De coctione rubra.
31. Ὁα
34. Et contempsit Esau primogenita.

8.
22.
23.
25.
27. Simplex.
29. Esuriens.
30.
31.
34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Genesis.

V. 8. Sic editio Romana et Drusius. Vide quæ diximus supra, c. xv, v. 15.

Ibid. scholiastes Romanus, πρὸς τοὺς περάτας, ad transitores. Hoc scholion versionem LXX nullatenus respicit. Quare videtur omnino esse interpretis ejusdem versio, et forte Aquilæ, qui עברי supra περάτην vertit. Hic autem pro עברי fortasse legerit עברי, quæ transmutatio litterarum frequenter observatur in Hexaplis: atque inde sæpe provenit interpretationum varietas, ut non infrequenter observes infra. Vide quæ ea de re diximus in Præli-

minaribus.

V. 22. [Aquilæ lectionem sic habet Martianæus noster. Sed Coislin., 'A., συνεβλάσθησαν υἱοί. Symmachii versionem præferunt editio Romana sic διεπλάταιον, et Hieronymus sic διέπλεον; sed audendus Hieronymus: « Et movebantur filii ejus in ea: » Pro « motione » LXX Interpretes posuerunt ἐσχιρτων, id est, « ludebant, » sive « calcitrabant: » quod Aquila transtulit, « constringebantur filii in utero ejus. » Symmachus vero διέπλεον, id est, in similitudinem navis in superficie ferebantur. Hic

CAPUT XXVI GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

וְתוֹרַתִּי	5
אֲשֶׁם	10
כֹּחַ שְׁעִירִים	12
וְיִרְיֹב	20
עֶשֶׂק	
דְּחַעֲשָׁקִי	
שְׂמַחַ שְׂטָנָה	21
מִרְעֹד	26
מִשׁוּחַ	30
בְּשֹׂאִים	31
שְׂבָעָה	33
בְּאֵר שָׁבַע	
מִרְדָּ 35	Ὁ Σύρος, οὐκ εὐαρεστοῦσαι. Ὁ Ἑβραῖος, παροργίζουσαι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

5. Et leges meas
10. Delictum.
12. Centum æstimationes (i. e. centies tantum quantum æstimaverat).
20. Jurgati sunt.
Calumnia.
Litigaverunt.
21. Nomen ejus Satana.
26. Amicus illius.
30. Convivium. *Alius*, compositionem.
31. In pace.
33. Sabeæ.
Bersabee.
35. Amaritudo. *Syrus*, non placentes. *Hebræus*, irritantes.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

5.
10.
12.
20.
21.
26.
30.
31.
33.
35.

VULGATA LATINA.

5. Legesque meas.
10. Peccatum.
12. Centuplum.
20. Jurgium fuit.
Calumniam.
Ex eo quod acciderat, vocavit Calumniam.
21. Appellavitque eum, Inimicitias.
26. Amicus illius.
30. Convivium. *Alius*, Compositionem.
31. Pacifice.
33. Abundantia.
Bersabee.
35. Offenderant animumꝑ (Isaac et Rebeccæ).

ΑΚΥΛΑΣ.

5. Καὶ τοὺς νόμους μου.
10. Πλημμέλημα.
12. Ἑκατὸν εἰκασμένον.
20. Ἐδικάσαντο.
Συκοφαντία.
Ἑσυκοφάντησαν.
21. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀντικειμένη.
26. Ὁ συνέταιρος.
30.
31.
33. [Πλησμονή.]
[Φρέαρ πλῆσμονῆς.]
35.

AQUILA.

5. Et leges meas.
10. Scelus.
12. Centuplum æstimatum.
20. Disceptaverunt.
Calumnia.
Calumniati sunt.
21. Nomen ejus, adversum.
26. Amicus.
30.
31.
33. Saturitas.
Puteus saturitatis.
35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Genesis.

V. 5. Ita Drusius.

V. 10. 'A., Σ., πλημμέλημα. Sic edit. Rom. Vocem אֲשֶׁם LXX Interpretes frequentissime vertunt πλημμέλημα vel πλημμέλειαν. — Coislin. ubi LXX habent ἀγοίαν, in margine notat πλημμέλημα. Vox Hebræa est אֲשֶׁם 'A. Σ. πλημμέλημα supra in textu.

V. 12. Locum mutuamur ex Hieronymo, qui sic habet: « Seminavit autem Isaac in terra illa, et invenit in anno illo centuplum hordei. » Licet in aliena terra seminaverit Isaac, tamen non puto quod tanta ei fertilitas hordei fuerit. Unde melius puto illud esse, quod habetur in Hebræo, et Aquila quoque transtulit: Et invenit in anno illo centuplum æstimatum; id est, ἑκατὸν εἰκασμένον. Licet enim eisdem litteris et æstimatio scribitur et hordeum; tamen æstima-

tiones SAARIM leguntur, hordea vero SORIM.

V. 20. Ἄλλος, ἐδικάσαντο. Sic edit. Rom. Hæc porro lectio videtur Aquilæ esse, qui vocem ירִיב per δικάζειν et ὑπερδικάζειν solet vertere, sic Job x, 2, et xxxiii, 13. — 'A., συκοφαντία, et ad vocem sequentem, Σ., ἐσυκοφάντησαν. Sic Coislin., sed dubium non est etiam Aq. si פָּשַׁע verterit συκοφαντία vocem sequentem ירִיב verterit ἑσυκοφάντησαν. Ibid. 'A., ἐσυκοφάντησαν. Ex Coislin.

V. 21. Sic Martianæus. In hunc locum Hieron. Quæst. in Genes.: Pro « inimicitias, » quod Aquila et Symmachus τὴν ἀντικειμένην et ἐναντίωσιν transtulerunt, id est, « adversum atque contrarium, » in Hebræo habet ΣΑΤΑΝΑ. Ex quo intelligimus ΣΑΤΑΝΑ « contrarium » interpretari.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Genesis.

conspicuum est Hieronymum legisse διέπλεον. In Græcis quibusdam codicibus διεπάλαιον habetur, quæ vox apprimè quadrat ad hunc locum. Forte in vitiatò exemplari legerit Hieronymus διεπλεον, pro διεπάλαιον. — Coislin. 'A., συνεθλάσθησαν οἱ υἱοί. Hæc est vera lectio, non autem illa, διεβήγγυντο τὰ τέκνα, quam ut suspectam et ex Latino Hieronymi effectam uncinis inclusimus. Idem Coislin. Σ., διεπάλαιον, quo confirmatur id quo supra diximus, nempe, verisimile esse Hieronymum vitiatò exemplari usum διεπλεον p̄suisse.

V. 27. Coislin. A., Θ., ἀπλοῦς. In editione Romana hæc versio uni Aquilæ ascribitur, et Symmachi lectio sic exprimitur. ζῆλωμος.

V. 30. Σ., ἀπὸ τοῦ Ἐδώμ. Sic omnes mss. Regii et schedæ Combef. cum hoc scholio singuli : Ὁ Σύμμαχος ἀντὶ τοῦ ἐψήματος, ὁ Ἐδώμ πέθεικεν, ὃ ἐρμηνεύεται ἐ παρῶδος. Id est : Symmachus pro « coctione » Edom posuit, quod interpretatur, « ruber. » In editione Romana, ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ legebatur ad Symmachum.

CAPUT XXVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Καὶ τοὺς νόμους μου	5. Καὶ τὰ νόμιμά μου.	5. Καὶ τοὺς νόμους μου.
10. Πλημμέλημα.	10. Ἄγνοιαν.	10.
12.	12. Ἐκατοστεύουσαν κριθῆν.	12.
20.	20. Ἐμαχέσαντο. 'Αδικία. 'Ἐδίχσαν.	20.
21. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐναντίωσις.	21. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐχθρία.	21.
26. Ὁ συνέταιρος.	26. Ὁ νομφαγωγὸς αὐτοῦ.	26.
30.	30. Δοχῆν. Ἄλλος, πότον. Ἄλλος, ἐστίασιν.	30.
31.	31. Μετὰ σωτηρίας. Οἱ λοιποὶ, μετ' εἰρήνης.	31.
33. [Πλησμονή.] [Φρέαρ πλησμονῆς.]	33. Ὀρκος. Φρέαρ ὄρκου.	33.
35.]	35. Ἐρίζουσι.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5. Et leges meas.	5. Et legitima mea.	5. Et leges meas.
10. Scelus.	10. Ignorantiam.	10.
12.	12. Centuplicans hordeum.	12.
20.	20. Pugnaverunt. Injustitia.	20.
21. Nomen ejus, contrarium.	Injustitiam fecerunt. 21. Nomen ejus, inimicitia	21.
26. Amicus.	26. Pronubus ejus.	26.
30.	30. Convivium. Alius, Compo- tationem. Alius, epulationem.	30.
31.	31. Cum salute. Reliqui, cum pace.	31.
33. Saturitas, Puteus saturitatis.	33. Juramentum. Puteus juramenti.	33.
35.	35. Renitentes.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Genesis.

V. 26. 'A., Σ., ὁ συνέταιρος. Sic Coislin.

V. 30. Ἄλλος, πότον. Ἄλλος, ἐστίασιν. Hæc lectiones procedunt ex Coislin.

V. 31. Οἱ λοιποὶ, μετ' εἰρήνης. Ex eodem.

V. 33. Sic Martianæus binas hujus versus lectiones edidit. In hunc versum Hieronymus : Quæ enim etymologia est, propterea vocari juramentum, quod aquam non invenerunt? E contrario in Hebræo, cui interpretationi Aquila consentit et Symmachus, hoc significat, quæ invenerint aquam : et propterea appellatus sit puteus ipse « saturitas, » et vocata civitas BERSABEE, hoc est, puteus saturitatis. »

V. 35. Syri et Hebræi interpretationem mutamur [ex ENSEBIO in catenis omnibus mss. ubi sic legitur : ΕΥΣΕΒΙΟΥ ὁ Σύρος οὐκ ἔχει, ἐρίζουσι, »

ἀλλ' « οὐκ εὐαρεστοῦσαι, » ἀντὶ τοῦ, ἐριδι καὶ φιλονεικία πάντα ποιοῦσαι. Ὁ γὰρ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος « παροργίζουσαι » ἔχει. Id est : Syrus non habet « disceptantes, » sed, « displicentes ; » id est, contentione et jurgiis omnia facientes. Nam Syrus et Hebræus « irritantes, » habent. Hæc paulum perplexa sunt : videtur enim duas Syro interpretationes tribuere : at Procopius clarius habet : « Et contendebant cum Rebecca, » etc. Syrus habet, « displicebant Rebecca ; » Hebræus vero, « non cessabant irritare et ad iram provocare Rebecca, » — Illud Coisliniani. μαχόμενοι, φιλονεικοῦσαι, ἀνθιστάμεναι, vel Scholion est, vel trium interpretum translationes exhibet.

Ibid. Ἐρίζουσι. Coislin. ad marg., μαχόμεναι, φιλονεικοῦσαι, ἀνθιστάμεναι.

CAPUT XXVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΔΑΣ.
זחכהזן 1	1.	1. Ἀλμυρώθησαν [φορία, ἡμαυρώθησαν], ἠσθένησαν.
תליך 3	3.	3.
הביאה לי ציד 7	7.	7.
כמותחץ 12	12.	12. Καταμωκώμενος.
אחד בגדי 15	15.	15. τὰ ἱμάτια.
גדיו העצים 16	16.	16.
חלקת 17	17.	17. Λεῖα.
שדה 27 Ὁ Εὐρος, ἀρούρας.	27.	27. Χώρας.
ויחרד 33	33.	33. Ἐξεπλάγη.
בבזמה 35	35.	35. Δι' ἐνέδρας.
ולכה אפיא מה אעשה בני 37	37.	37.
וזהו כאשר תריד ופרקת 40	40.	40.
מתנחם רק 42	42.	42.
קצתי 46	46.	46. Ἐστίχυνα.
VERSIO HEBRAICI TEXTI.	VULGATA LATINA.	AQUILA
1. Caligassent.	1. Et caligaverunt.	1. Caligaverunt, infirmai sunt.
3. Pharetram tuam.	3. Pharetram.	3.
7. Affer mihi venationem.	7. Affer mihi de venatione.	7.
12. Sicut errare faciens.	12. Ne putet me sibi voluisse illudere.	12. Deridens.
15. Vestes.	15. Vestibus.	15. Vestimenta.
16. Hædorum caprarum. Lævitatem.	16. Hædorum. Atinus, caprarum. Nuda.	16. Lævia.
27. Agri. Syrus, Arvi.	27. Agri pleni.	27. Agri. Syrus, Arva.
33. Et contremuit.	33. Expavit.	33. Exterritus est.
35. In dolo.	35. Fraudulenter.	35. Per insidias.
37. Et tibi nunc quid faciam, fili mi?	37. Et tibi post hæc, fili mi, ultra quid faciam?	37.
40. Et erit quando dominaberis, franges jugum ejus.	40. Tempusque veniet cum excutias et solvas jugum ejus.	40.
42. Consolans se tibi.	42. Minatur.	42.
46. Angustiis sum affecta.	46. Tædet me.	46. Tædio affecta sum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Genesis.

V. 1. Coislin. Ἀ., ἀλμυρώθησαν, ἠσθένησαν. Prima lectio corrupta videtur; secunda est fortasse Symmachi. Prima vero Aquilæ ex ἡμαυρώθησαν haud dubie facta est: nam ipse כחז vertit ἀμαυρούσθαι I Reg. III, 15, et כחז ἀμαυρός, Isa., XLII, 5.

V. 3. Ἄλλος, βελοθήχην. Coislin.

V. 7. Ἄλλος, θήρευσόν μοι θήραν. Sic quidam mss. tacito interprete.

V. 12. Sic editio Romana. In mss. omnibus sic legitur. Ὁ Σύμμαχος τὸ καταφρονῶν, ἀντὶ τοῦ

καταπαίζων. ὁ δὲ Ἀκύλας, καταμωκώμενος. Id est: Symmachus pro illo, ἀσπρηνς, habet illudens. Aquila vero, deridens.

V. 15. Ἀ., τὰ ἱμάτια. Ex Coisliu.

V. 16. Ἄλλος, αἰγῶν. Ex eod.

Ibid. Ἀ., Σ., λεῖα. Ex eod.

V. 27. Ita omnes mss. ex Diodoro: Ὁ Εὐρος, ἀντὶ τοῦ ἀγροῦ, ἀρούρας ἔχει τὸ δὲ πλήρους, πεπληρωμένου βλαστημάτων εὐωδιστάτων. Id est: Syrus, pro agro, habet arva; illud autem e ple-

CAPUT XXVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἡμιδύνθησαν.	1.
3.	3. Τὴν φαρέτραν. Ἄλλος, βελοθήκην.	3.
7.	7. Ἐνεγκόν μοι θήραν. Ἄλλος, θήρευσόν μοι θήραν.	7.
12. Καταπαίζων.	12. Καταφρονῶν.	12.
15.	15. Τὴν στολήν.	15.
16.	16. Ἐρίφων. Ἄλλος, αἰγῶν.	16.
Λαία.	Γυμνά.	
27.	27. Ἄγροῦ πλήρους.	27.
33. Ἐξεπλάγη.	33. Ἐξέστη.	33.
35. Ἐν ἐπιθέσει.	35. Μετὰ δόλου.	35.
37. Σοὶ πρὸς ταῦτα τί ποιήσω, υἱέ μου;	37. Σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον;	37.
40. Ἔσται δὲ ὅταν καμφθῆς, ἐκλύσεις τὸν ζυγὸν αὐτοῦ.	40. Ἔσται δὲ ἥνικα ἐὰν καθέλης. Ἄλλος, ἔσται δὲ ἐὰν καμφθῆς. Ἄλλος, καὶ ἔσται καθὰ καταδιβάσῃς.	40.
42.	42. Ἀπειλεῖ σοι. Ἄλλος, διανοεῖται κατὰ σοῦ.	42.
46. Ἐνεκάκησα.	46. Προσώχθικα.	46.

SYMMACHEUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Hebetes facti sunt.	1.
3.	3. Pharetram. <i>Alius</i> , Sagittarum thecam.	3.
7.	7. Adfer mihi venationem. <i>Alius</i> , Venare mihi venationem.	7.
12. Illudens.	12. Spernens.	12.
15.	15. Stolum.	15.
16. Lævia.	16. Hædorum. <i>Al.</i> Caprarum. Nuda.	16.
27.	27. Agri pleni.	27.
33. Exterritus est.	33. Expavit.	33.
35. In fraude.	35. Cum dolo.	35.
37. Tibi ad hæc quid faciam, filii mi?	37. Tibi autem quid faciam, filii?	37.
40. Erit autem cum incurvatus fueris, solves jugum ejus.	40. Et erit cum deposueris. <i>Alius</i> , Erit autem si flectaris. <i>Alius</i> , Et erit quemadmodum deprimeris et solveris jugum ejus.	40.
42.	42. Minatur tibi. <i>Alius</i> , Cogitat contra te.	42.
46. Vexata sum.	46. Infensa sum.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Genesis.

πὶ, » *repleti germinibus odoriferis*. Unus Regius codex habet, ἀρουραν.

Ibid. Ἄ., χώρας. Sic Coislin.

V. 33. Ἄ. Σ., ἐξεπλάγη. Ex eod.

V. 35. Hæc lectiones prodeunt ex edit. Romana. — Coislin. Ἄ., δι' ἐνέδρας. Σ., ἐν ἐπιθέσει.

V. 37. Σ, σοὶ πρὸς etc. Sic habet Coislin.

V. 40. Hæc etiam in editione Romana. In hunc porro locum hæc habet Procopius in Genesis: *Ve-*

rum Syrus, « erit, » pro, « respicias, » accipit, dicens: Si respueris, et vitæ tuæ bellicosissimum institutum omiseris. Quæ interpretatio cum nulla ex allatis quadrat. — Cod. Coislin., Σ., ἔσται δέ, etc., pro, Ἄλλος, ἔσται δέ, etc.

V. 42. Ita Drusius et editio Rom.

V. 46. Ita editio Romana. Aquila vocem ἠσυχάτω vertere solet. Sic Num. xxi, 5, ubi Symmachus ἐνεκάκησεν. Et Exod. i, 13.

CAPUT XXVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ
אכך 16	16.	16. Ἄρα.
בית-אל 19	19.	19. Βαιθήλ.
ואתם לח-שם העיר	Ουαλαμ λουζ σεμ αιρ.	Πρότερον Λουζ ἄνομα τῆ πόλι.
בשם 21	21.	21. Ἐν εἰρήνῃ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
16. Vere.	16. Vere.	16. Num, <i>vel</i> , utique.
19. Bethel.	19. Bethel.	19. Bæthel.
<i>Hebraicum Græcis lit.</i> Ualam Luz sem air.	Quæ prius Luza vocabatur.	Prius Luz nomen urbi erat.
Et utique Luz nomen civitatis.		
21. In pace.	21. Prospere.	21. In pace.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Genesis.

V. 16. Ἄ., ἄρα. Σ., ὄντως. Has lectiones affert Coislín.

V. 19. Sic Drusius et editio Romana.

Ibidem. Hanc Aquilæ lectionem habent codices mss. quidam cum nota Theodori, quæ sic habet: Ἡ Βαιθήλ Ουαλαμ Λουζ πρότερον λεγομένη διὰ τῆν

τῶ Ἰακώβ γενομένην ἁπασίαν Βαιθήλ ὠνομάσθη. Ἐδομήκοντο. « Καὶ Ουαλαμ Λουζ ἦν ἄνομα τῆ πόλι. » Ἀκύλας. « Πρότερον Λουζ ἄνομα τῆ πόλι. » Ὁ Ἑβραῖος. « Ουαλαμ Λουζ σεμ αιρ. » Ἰστέον, ὅτι « Ουαλαμ » πρότερον εἶπον οἱ περὶ Ἀκύλαν, καὶ οὐχ ὡς μέρος τοῦ ὀνόματος. Λουζα δὲ τὴν πόλιν ἠγοῦσιν μετὰ ταῦτα καλεῖ. Id est: *Bæthel*, quæ prius

CAPUT XXIX GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
רעת 17	17.	17. Ἀπαλοί.
בשות 22	22.	22. Πότον.
רמייתי 25	25.	25. Ἐπέθου μοι.
לחמי ישי אלי 34	34.	34. [Συνάφεται μοι ὁ ἀνὴρ μου.]
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Teneri.	17. Lippis erat oculis.	17. Delicati.
22. Convivium.	22. Nuptias.	22. Computationem, <i>vel</i> convivium.
25. Deceperisti me.	25. Imposuisti mihi.	25. Imposuisti mihi.
34. Copulabitur vir meus mihi.	34. Copulabitur mihi maritus meus.	34. Applicabitur mihi vir meus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX.

V. 17. Ἄ., Σ., ἀπαλοί. Ex Coislín.

V. 22. Ἄ., Σ., πότον. Ὁ, γάμον. Notandum est LXX Interpretes, qui vocem בשות hic vertunt γάμον eandem frequentissime vertere πότον. Sic Gen. xix, 3, et xl, 20; Judicium xiv, 10, et alibi sæpi-

sime.

V. 25. Ἄ., ἐπέθου μοι. Σ., ἐνήδρευσάς με. Ita Coislín. In edit. Rom. legitur solum ἐνήδρευσάς μοι, sine interpretis nomine.

V. 34. Sic lectionem [Aquilæ posuit Martianus.

CAPUT XXX GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
נפתלי אלהים נפתלי 8	8.	8. Συνανέστρεψέν με ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφη.
בגד 11	11.	11. Ἦλθεν εὐζωία. [Ἦλθεν ἡ ζῶσις.]
לכן 15	15.	15. Διὰ τοῦτο.
ואבנני 20	20.	20. Συνοικήσει μοι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Luctationibus Dei luctata sum.	8. Comparavit me Deus cum sorore mea, et invalui.	8. Convertit me Deus, et conversa sum.
11. Venit prosperitas.	11. Feliciter.	11. Venit prosperitas. [Venit accinctio.]
15. Idcirco.	15.	15. Propter hoc.
20. Habitabit mecum.	20. Mecum erit.	20. Habitabit mecum.

CAPUT XXVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
16. Ὅντως.	16. Ὅτι.	16.
19.	19. Οἶκος Θεοῦ. Ὀυλαμλοῦς ἦν ὄνομα τῆ πόλει τὸ πρότερον.	19.
21. Ἐν εἰρήνῃ.	21. Μετὰ σωτηρίας.	21.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
16. Vere.	16. Quia.	16.
19.	19. Domus Dei. Hulamuz erat nomen civitati prius.	19.
21. In pace.	21. Cum salute.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Genesis.

Uiam Luz vocabatur, propter visionem Jacobi istic habitam Bæthel nuncupata est. LXX: « Ualam Luz erat nomen urbi. » Aquila, « prius Luz nomen urbi. » Hebræus, « Ualam Luz sem air. » Sciendum est Ualam ab Aquila, « prius, » redditum esse. Urbem postea Luzam diserte vocat ipse. Hieron. ad hunc locum: Ecce manifestissime comprobatur Bethel non

Ulam Luz, sed Luzam, id est « amygdalum » ante vocitatam. Vide ibi Quæst. in Gen. — Coislin. 'A., Σ., Λουζά. Crederem autem Aquilam, scrupulosum interpretem, Λουζ edidisse, ut habent alii manuscripti.

V. 21. 'A., Σ., ἐν εἰρήνῃ. Ita Coislin.

CAPUT XXIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17. Ἀπαλοί.	17. Ἀσθενεῖς.	17.
22. Πότον.	22. Γάμον.	22.
25. Ἐνήδρευσάς με.	25. Παρελογίσω μοι.	25.
34.	34. Πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνήρ μου.	34.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17. Delicati.	17. Infirmi (oculi).	17.
22. Computationem, vel convivium.	22. Nuptias.	22.
25. Insidiatus es mihi.	25. Decepisti me.	25.
34.	34. Apud me erit vir meus.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Genesis.

Hieronymus vero sic habet: *Ubi nos legimus, « Apud me erit vir meus, » Aquila interpretatus est: « Applicabitur mihi vir meus, » quod Hebraice dicitur. KLLAVE, et a doctoribus Hebræorum aliter transfertur, ut dicant, « persequetur me vir meus, »*

id est, non ambigo de amore in me viri mei: erit mihi in hac vita comes, et ejus dilectio me ad mortem usque deducet et prosequetur: tres enim filios genui.

CAPUT XXX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Συναντελάβετό μου ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφη.	8.
11. Ἦλθεν γὰρ πειρατήριον.	11. Ἐν τύχῃ.	11.
15.	15. Οὐχ οὕτως.	15.
20.	20. Αἰρετιεῖ με.	20.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Coassumpsit me Deus, et conversa sum.	8.
11. Venit Gad prædatorum manus.	11. In fortuna.	11.
15.	15. Non sic.	15.
20.	20. Diliget me.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
נקבה 28	28.	28. Ἐπονόμεσων.
נקד וכלוא 32	32.	32.
העקדים הכולאים 35	35.	35.
ושם 36	36.	36.
לח 37	37	37.
ולח 38	38.	38.
אשר תבאן הצאן ששחת לנבח הצאן ויחבנה בבאן לשחת		
41	41.	41.
והיה בכל יום הצאן הבקשרות ושם יעקב את הבקלות		
42	42.	42.
והעסיף הצאן לא ישום העטפים		Ἵψιμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
28. Nomina.	28. Constitue.	28. Nomina.
32. Punctatum et maculosum.	32. Furfum et maculosum.	32.
35. Fasciatis et maculosos.	35. Varios atque maculosos.	35.
36. Et posuit.	36. Et posuit.	36.
37. Viridem Corylum.	37. Virides. Amygdalinas.	37.
38. Quo veniebant pecudes ad bibendum e regione pecudum, et incalescebant in veniendo eas ad bibendum.	38. Ut cum venissent greges ad hibendum, ante oculos haberent virgas, et in aspectu earum con- ciperent.	38.
41. Et fuit in omni coitu pecu- dum colligatarum, et ponebat Ja- cob virgas.	41. Igitur quando primo tem- pore ascendebantur oves, ponebat Jacob virgas.	41
42. Et in serotinando pecudes, non ponebat	42. Quando vero serotina ad- missura erat, et conceptus extre- mus, non ponebat eas.	42.
Cessantia.	Serotina.	Serotina.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Genesis.

V. 8. In hæc verba Hieronymus *Quæst. in Gen.*: *Causa nominis « Nephthalim » alia hic multo exponitur, quam in libro Hebræorum nominum scripta est. Unde et Aquila ait, συνανέστρεψέν με ὁ Θεός, καὶ συνανέστράφη, pro quo in Hebræo scriptum est, κερεθθולה ελοים κερεθθαληתי. Unde a conversione, sive a comparatione, quia utrumque sonat « confusio-nem, » sive « comparationem, » Nephthalim nomen ἔ.ο. imposuit.*

V. 11. Pergit Hieronymus in hunc versum: *Ubi nos posuimus, « in fortuna, » et Græce dicitur, ἐν τύχη, quæ potest eventus dici, in Hebræo habet ΒΑ-ΓΑΔ, quod Aquila interpretatur, « Venit accinctio: » nos autem dicere possumus, « In procinctu. » Βα enim potest præpositionem sonare in, et venit. Ab eventu ergo sive procinctu, qui γαδ dicitur Zelphe filius, Gad vocatus est. Putat Drusius non posse stare Hie-*

ronymi conjecturam, quia in בגד, ב cum Camæa scribitur. Sed quam infirmæ sint hæ Massoretarum motiones ad lectiones quaslibet asserendas, et in Præliminaribus dicimus, et in sequentibus frequenter observabitur. Dixerim ego verisimilius esse il-lud ב, pro ב, venit, non accipi: 1° quia non solent Hebræi in hoc verbo כ suppressere; 2° quia ב præ-positionis loco conjunctum melius quadrat ad sen-sum, significatque, in fortuna, aut feliciter. — In Bibliis tamen Massoreticis in margine scribitur בַּגַּד.

Ibid. 'A., ἤλθεν εὐζωΐα. Sic Coislin. qui Symma-chi etiam interpretationem adjicit. Præstare vide-tur Aquilæ lectio; ἤλθεν ἡ ζῶσις, ut confirmatur ex Hieronymo, qui ait Aquilam vertisse, venit accinctio.

V. 15. 'A., διὰ τοῦτο. Ex Coislin.

V. 20. 'A., συναίχσει μοι. Ex eod.

CAPUT XXXI GENESIS

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
7	7.	7. Περιελογιστό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθὸν μου δέκα ἀριθμούς.
7 החי בי ודחף את - משטתי		
7 שרת בני		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Fefellit me, et mutavit mer-	7. Circumvenit me, et mutavit	7. Circumvenit me, et mutavit

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

28. Ὅρισον.	28. Διάστειλον.	28.
32.	32. Φαίον. Ἄλλοι, ποικίλον, πέρκον.	32.
35. Λευκόποδας.	35. Ῥαντούς καὶ διαλεύκους. Ἄλλος, λαϊόποδας.	35.
36.	36. Ἀπέστησεν. Ἄλλος, διώρισεν.	36.
37. Ἄμυγαλίην.	37. Χλωρόν. Ἄλλος, λευκόν. Καρυίην.	37.
38. Ὅπως ἐρχομένων τῶν βοσκημάτων πειν, ἀντικρυς ὧσιν τῶν βοσκημάτων, καὶ ἐγκιστήσῃ ἐλθόντα πειν.	38. Ἵνα ὡς ἂν ἐλθῶσι τὰ πρόβατα πειν, ἐνώπιον τῶν βάρδων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πειν, ἐγκιστήσῃσι τὰ πρόβατα.	38.
41. Πάντοτε ὅταν ἐνεκίσσων τὰ βοσκήματα πρώϊμα (Ἄ., συνδεμένοις), ἐτίθει Ἰακώβ τὰς βάρδους.	41. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα, ἔθηκεν Ἰακώβ τὰς βάρδους.	41.
42. Ὅποτε δὲ ἦν ὄψιμα τὰ βοσκήματα, οὐκ ἔθηκεν. Δευτερόγωνα.	42. Ἦνίκα δ' ἂν ἔτεκε τὰ πρόβατα, οὐκ ἐτίθει. Ἄσημα.	42.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

28. Defini.	28. Distingue.	28.
32.	32. Furvum. Alii, varium nigris maculis.	32.
35. Albos pedes habentes.	35. Sparsos et subalbos. Alius, sinistripedes.	35.
36.	36. Fecit distare. Alius, determinavit.	36.
37. Amygdalinam.	37. Viridem. Alius, albam. Nucinam. Alius, amygdalinam.	37.
38. Ut venientibus pecudibus ad bibendum, e regione pecudum essent, et conciperent venientes bilere.	38. Ut cum venissent oves bibere, in conspectu virgarum venientibus ipsis bibere, conciperent oves.	38.
41. Semper cum conciperent pecudes prætaturæ (A., colligatis), ponebat Jacob virgas.	41. Factum est autem in tempore quo conciperant oves in utero accipientes, posuit Jacob virgas.	41.
42. Cum autem serotinæ erant pecudes, non ponebat.	42. Cum vero peperissent oves, non ponebat.	42.

Secundo genita.

Non signata.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Genesis.

V. 28. Ἄ., ἐπονόμασον. LXX Interpretes hanc vocem צרָא quinquies vertunt per ὀνομάζω, et semel per ἐπονομάζω. V. Conradi Kircheri *Conecordantiam ad eam vocem*. Hæ lectiones prodeunt ex edit. Rom. et ex Drusio.

V. 32 Ἄλλοι, ποικίλον, πέρκον, *Varium et nigris maculis*: cujus sint hæ interpretationes, quas scholiastes Romanus et codex unus ex nostris afferunt, ignoratur. צרָא, ποικίλον, sic etiam vertunt LXX hæc ca. ite et sequenti. Πέρκον מלח. Hanc vocem in plurali vertit Theodotio ἐμβολίσματα. Ezech. xvi, 16, et Josue ix, 5; alius interpres sine nomine, ἐπιδήματα ἔχοντα. Ibi vide.

V. 35. Σ., λευκόποδας. Sic editio Romana; unus ex codicibus nostris habet λαϊόποδας, sine interpretis nomine, quod est ac si dicas *sinistripedes*. Suspicor mendum esse.

V. 37. Sic codex unus, sed, ut suspicor, mendose; nam illud λευκόν ad vocem מלח spectare putō. — Coislin. in illud τῶν Ο΄, φαίνετο ἐπὶ ταῖς βάρδοις, in margine habet τότε ἐπὶ τῶν σχυταλῶν: quod an sit Scholion, an alicujus interpretis versio, non satis intelligo.

Ibid. Edit. Rom. Ἄλλος, ἀμυγαλίην. Σ. reposuimus ex Coislin. vocem item צרָא, quam LXX κάρουον vertunt, alii ἀμύγαλον interpretantur.

V. 38. Σ., Ὅπως ἐρχομένων, etc. Sic Coislin.

V. 42. Coislin. Σ., ὅποτε δὲ ἦν ὄψιμα, etc. Ibid. Editione Romana. Ἄ., ὄψιμα. Σ., δευτερόγωνα, sed illud ὄψιμα bis Symmacho tribuitur in Coislin. ubi hæc Symmachi lectio repetitur: et aliunde, qui supra venit πρώϊμα, hic vertisse videtur ὄψιμα, nam hæc sunt opposita.

CAPUT XXXI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7. Παρελογίσάτο με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου δεκάκις ἀριθμῷ.	7. Παρεκρούσατό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμνῶν. Ὁ Σύρος, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου δεκάκις.	7.
---	---	----

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7. Circumvenit me, et mutavit	7. Circumvenit me, et mutavit	7.
-------------------------------	-------------------------------	----

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
18 מוקנה כנינו אשר רכש	18.	18.
19 הלך	19.	19.
24 אדתזופים	24.	19. Μορφώματα.
26 רע	26.	24.
ותגנב אדללבו	26.	26.
30 אדאלהי	30.	30. Μορφώματα.
39 מרפה	39.	39.
41 וחקף אדמשרתו עשרת	41.	41. Δεκάκις ἀριθμὸν.
מנים		
50 הענה	50.	50.
52 אדדגל הזה	52.	52. ✕ Σὺν τὸν σωρὸν τοῦτον.
54 לאכל להם	54.	54.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
decem meam decem partibus.	mercedem meam decem vicibus.	mercedem meam decem numeros.
18. Possessionem acquisitionis suæ, quam acquisierat.	18. Omnem substantiam, et gre- ges, et quidquid in Mesopotamiis acquisierat.	18.
19. Ierat. Theraphim.	19. Ierat. <i>Alius</i> , ivit. Idola.	19. Figuras.
24. Malum.	24. Aspere.	24.
26. Et furatus es cor meum.	26. Ut clam me abigeres, etc.	26.
30. Deos meos.	30. Deos meos.	30. Figuras.
39. Raptum.	39. Captam a bestia. <i>Alius</i> , de- voratum a fera.	39.
41. Et mutasti mercedem meam decem partibus. <i>Dux Editiones</i> , et circumvenisti mercedem meam decem agnabus.	41. Immutasti mercedem meam decem vicibus.	41. Decies numero.
50. Affixeris.	50. Affixeris.	50.
52. ✕ Cumulum istum.	52.	52. ✕ Cumulum istum.
54. Ad comedendum panem (et <i>Alius</i> .)	54. Ut comederent panem.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Genesis.

V. 7. Hujus versus lectiones plenas et varias habemus ex mss. ubi ex Eusebio Emiseno et Diodoro affertur versio Syri interpretis, itemque Aquilæ et Symm. Ibidem exstat locus insignis Origenis, qui sic habet Ἰακώβ εἰ δεκά ἀριθμούς ἢ εἰρηκεν Σὺμμαχος, εἰ δεκάκις ἀριθμῶν. » Ἐλεγεν οὖν, φησὶν ὁ Ἑβραῖος, δεκάκις ἰθὺέτησε τὰς συνθήκας πρὸς τὸν Ἰακώβ ὁ Λάβαν, διὰ τὸ τὰ γεννώμενα ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰακώβ πλεῖστα ὄσα ὑπάρχεν, χἀκείνον ἐποφθαλμιᾶν αὐτόν· ὅπερ ἐδήλωσαν αἱ δύο ἐκδόσεις· « Καὶ παρηλογίσω τὸν μισθόν μου δεκά ἀμνάδας. » Ἀμνῶν δὲ ὄλωσ οὐκ ἔχει, οὗς συνέθετό μοι δοῦναι· οὐδαμῶν φαίνεται ὅτι συνέθετο· ἀλλ' ἀφ' ὧν αὐτὸς λέγει φα- νερόν ἐστιν. Ὅσπερ γὰρ ἀποκτείνοντα τὸν Λάμειχ οὐκ εἰσάγει, ἐκζητούμενον δὲ, ὡς ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως εἶναι φανερόν καὶ τὸ γενόμενον· οὕτω καὶ ἐνταῦθα. Πολλάκις οὖν ἡ Γραφή, ἢ ἐν τῷ πράττεσθαι οὐκ ἐξηγήσατο, διὰ τινος ἐξηγουμένου ἐδήλωσεν. Id est: *Aquila*, « decem numeros » dixit; *Symmachus*, « de- cies numero. » Dicebat igitur, ut ait *Hebræus*, de-

cies pacta cum Jacob inita violavit Laban: quia quæ nomine Jacobi gignebantur quamplurima erant, ita ut ille invidia moveretur: quod duæ editiones declarant: « Et decepisti mercedem meam decem agnas. » Agnorum vero quos dare promiserit nulla mentio fuit, neque apparet eum hæc unquam pollicitum fuisse; sed id ex verbis ejus manifestum est. Quemadmodum enim Lamechum quempiam occidisse nunquam nar- raverat; sed is postea requisitus, id clare enuntiavit: ita et hoc loco. Plerumque igitur Scriptura, quæ in rerum gestarum recensione non enarrat, postea alio referente, declarare solet.

Coislin. A., Σ., παρελογίσάτο με, ἠπάτησέ με, καὶ παρὰ τὰς συνθήκας ἠδίκησεν. Ubi illud, ἠπάτησέ με, etc., est scholion explicationis causa additum, id est, *Decepit me, et præter pacta injuria me affecit.* Deinde affertur nota Origenis quam edidimus supra, et quidem pleniorum quam in Coisliniano codice affertur.

V. 18. Ἄλλος, κτήσιν κτήσεως, etc. Sic Coislin. sine nomine Interpretis, qui videtur esse *Aquila*.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

18.	18. Καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἦν περιποιήσατο. Ἄλλος, κτήσιν κτήσεως ἦν περιουσίασατο.	18.
19.	19. Ὀρχετο. Ἄλλος, ἐπορεύθη.	19.
Θεραφεῖν.	Εἶδωλα.	Θεραφεῖν.
24.	24. Πονηρά. Ἄλλος, σκληρά.	24.
26.	26. Ἰνατί κρυφῆ ἀπέδρας, καὶ ἐκλοποφόρησάς με. Ἄλλος, ἰνατί ἐκρύβης τοῦ ἀποδρᾶναι, καὶ ἐκλεψάς με.	26.
30. Εἶδωλα.	30. Τοὺς θεούς.	50. Εἶδωλα.
39.	39. Θηριάλωτον. Ἄλλος, θηρόρωτον.	39.
41.	41. Καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάσιν.	41. •
50.	50. Ταπεινώσεις. Ἄλλος, ἀδικήσεις.	50.
52.	52. Τὸν βουνὸν τοῦτον.	52.
54.	54.	54.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

mercedem meam decies numero.

mercedem meam decem agnorum. Syrus, et mutavit mercedem meam decies.

18.	18. Et omnem apparatus suum quem adquisierat. Alius, possessionem possessionis quam adquisiverat.	18.
19.	19. Ierat. Alius, ivit.	19.
Theraphin.	Idola.	Theraphin.
24.	24. Mala. Alius, dura.	24.
26.	26. Ut quid occulte aufugisti, et furatus es me? Alius, Ut quid abscondisti te ad aufugiendum, et furatus es me.	26.
30. Idola.	30. Deos.	30. Idola.
39.	39. Captum a bestia. Alius, devoratum a fera.	39.
41.	41. Et decepisti mercedem meam decem agnabus.	41.
50.	50. Humiliabis. Alius, injuria afficies.	50.
52.	52. Acervam hunc.	52.
54.	54.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Genesis.

V. 19. Ἄλλος, ἐπορεύθη. Ita Coislin.

Ibid. Ita fere semper hanc vocem vertunt quatuor interpretes, ut ad singulos enuntiat. — Coislin. habet: Ἄ., μορφώματα. Σ., θεραφεῖν, quæ postrema lectio etiam Theodotioni tribuitur in textu.

V. 24. Ἄλλος, σκληρά. Ex Coislin.

V. 26. Ἄλλος, ἰνατί ἐκρύβης, etc. Ex eod.

V. 30. Hanc trium interpretationem ex codicibus mss. eruiimus.

V. 33. In Coislin. hæc verba καὶ ἠρεῦνήσεν τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδισκῶν, καὶ οὐκ εὗραν, asteriscis notantur.

V. 39. Θηριάλωτον. Hanc lectionem afferunt Schedæ Combefisianæ.

V. 41. Duarum editionum lectio ex Origenis loco jamjam allato deducitur. — Coislin. sic habet Ἄ., δεκάκις ἀριθμόν, quæ versio Symmacho tribuitur ad versum 7 in omnibus aliis mss. ubi legitur: Σ., παρελογίσαστό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου δεκάκις ἀριθμῶ.

V. 44. In Coislin. hæc verba, εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰδοὺ οὐδεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστίν Ἰδοὺ ὁ Θεὸς μάρτυς ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, obelis notantur, utpote quæ in Hebræo non existent.

V. 47. In hæc verba τῶν Ο. quæ sic cum asteriscis habet Coislin.: Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν σῶρευμα βουνῶς μαρτυρίας, Ἰακώβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν βουνῶς μάρτυς, hanc notam affert idem Coislin. sine auctoris nomine, sed videtur esse Origenis: Ἑβραίου καλὴ παρατήρησις, ὅτι ὁ μὲν Λάβαν Συριστὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, ὁ δὲ Ἰακώβ Ἑβραϊστὶ. Αὐτὸ καὶ δικαστὶς ἐρμηνεύεται κατὰ τινα βραχελίαν ἐναλλαγὴν ὁ δὲ Ἑβρ. ἔλεγε, ὅτι ὁ μὲν Ἰακώβ Ἑβραϊστὶ βουνὸν μάρτυρα ἐκάλεσε τὸν βουνὸν, ὁ δὲ Λάβαν Συριστὶ ὄσπερ μὴ ἠδύνατο Ἑλληνιστὶ διχῶς εἰρησθαι: βιασάμενοι οἱ Ο. πεποιθήκασιν ἐν βραχελίᾳ ἐναλλαγῇ τὸ αὐτὸ σημαίνοντα σημαίνοντες, οὐδὲν γὰρ διαφέρει βουνῶς μαρτυρίας, ἢ βουνῶς μάρτυς. Id est: Hebræi pilchra observatio, quia Laban quidem Syriace ipsum vocavit, Jacob autem Hebraice. Quamobrem secu-

aum parvam mutationem duplici modo redditur, cum brevi discrimine. Hebræus dicebat Jacobum Hebraice collem testem nuncupasse; Labanum vero Syriace: quod non poterat Græce dupliciter exprimi;

sed LXX Interpretes brevi facta violenter mutatione idem ipsum significasse: nihil enim differt collis testimonii a colle teste. Sequentia porro verba obliis notantur in Coislin. utpote quæ quoad maxi-

CAPUT XXXII GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
וַיִּצַר לוֹ 7	7.	7.
קָמַנְתִּי כַּנְל הַחַסִּידִים וּמַלְאֵי הָאָרֶץ 10	10.	10. (Ἐσμικρύνθη ὑπὲρ πάντας ἄλλοι, καὶ πάση ἀληθείᾳ.)
אֲחֻלִּי וְשֵׂא פָנַי 20	20.	20.
יִבֹקֶךָ 22	22. Ἰαβώκ.	22.
וַיִּלָּחֶם אִישׁ עִמּוֹ 24	24.	24. Ἐκυλλετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ.
כִּי־שָׂרִית עִם־אֱלֹהִים 28	28.	28. Ὅτι ἤρξας μετὰ Θεοῦ.
פְּנִימָל 30	30.	30. Πρόσωπον ἰσχυροῦ.
צָרַע 31	31.	31.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Et angustia fuit ei.	7. Et perterritus.	7.
10. Parvus sum præ omnibus misericordiis, et præ omni veritate.	10. Minor sum cunctis miserationibus et veritate tua.	10. Minor factus sum supra omnes misericordia et omni veritate.
20. Si forte suscipiat faciem meam.	20. Forsitan propitiabitur mihi.	20.
22. Iaboc.	22. Iaboc.	22.
24. Et luctatus est vir cum eo.	24. Vir luctabatur cum eo.	24. Et volvebatur vir cum eo.
28. Quia princeps fuisti cum Deo.	28. Quoniam si contra Deum fortis fuisti.	28. Quia princeps fuisti cum Deo.
30. Pheniël.	30. Phanuel.	30. Facies Dei.
31. Claudicans.	31. Claudicabat.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Genesis.

V. 7. Ἄλλος, θλιβῶδες αὐτῷ. Ex Coislin.

V. 10. Sic necessario restituenda Aquilæ lectio. Interpres Procopii male legerat, ἐμακρύνθη, qui vertit *elongatus sum*. Quid autem illud cum verbo Hebraico קָמַנְתִּי, qui semper significat, *minor sum*, vel *parvus sum*? Ἄλλος ἱκανοῦται μοι: in Schedis Combesis legitur ἱκανοῦσαι μοι, *sufficiens es mihi*.

V. 20. Ἄλλος, ἐάν πως. Sic editio Romana.

V. 22. Ἄλλος, Ἰαβώκ. Sic ms. Alex. Rom. autem ed., Ἰαβώγ.

In vocem Ἰαβώκ, hæc mss. habent ex Origene: Ἰαβώκ ποταμός ἐστι τῆς Ἀραβίας, ὃ νῦν καλούμενος

Ἰαμβύκης. Id est: *Jaboc fluvius est Arabia, qui nunc vocatur Jambyces*. Combesisius legit Ἰαμβίτης.

V. 24. Lectionem Aquilæ et Symmachi sic habent omnes mss. et editio Romana. — Ἐκυλλετο ἀνὴρ, Coislin. in marg., ubi interpretis nomen erasum fuisse videtur.]

V. 28. Hæc ex Hieronymo desumpta sunt, qui sic habet in *Quæst. in Gen.*: « *Vocabitur nomen tuum Israel, quia invaluisti cum Deo.* » Josephus in primo *Antiquitatum libro*, Israel ideo ita appellatum putat, quod adversus Angelum steterit. Quod ego diligenter excutiens, in *Hæbræo* penitus invenire non potui.

mam saltem partem in Hebræo non existent : nempe, εἶπεν δὲ Ἰακώβ τῷ Ἰσὺ οὗτος, καὶ ἡ στήλη ἦν ἔστησα ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· μαρτυρεῖ δὲ βουνὸς οὗτος, καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη.

V. 50. Ἄλλος, ἀδικήσις. Ex Coislín.
V. 52. Ἄ., σὺν τῶν etc. Ita Coislín. cum as'er'aco.
V. 54. Ἄλλος, φαγεῖν ἄρτον. Idem.

CAPUT XXXII GENESIS.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

7.	7. Ἦπορεῖτο. Ἄλλος· θλιθῶδες αὐτῷ.	7.
10.	10. Ἰκανούσθω μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας. Ἄλλος· ἱκανοῦται μοι. Ἄλλος· ἱκανός εἰμι.	10.
20.	20. Ἴσως γὰρ προσδέξεται. Ἄλλος· ἔάν πως ἐντραπή.	20.
22.	22. Ἰαβόκ. Ἄλλος, Ἰαβόκ.	22.
24. Ἐκυλίετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ.	24. Ἐπάλατεν ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ. Ἄλλος· ἐκονίζετο ἀνὴρ.	24.
28. Ὅτι ἤρξω ἰσχύϊ πρὸς Θεόν.	28. Ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ.	28. Ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ.
30. Φανουήλ.	30. Ἔδος Θεοῦ.	30.
31.	31. Ἐπέσκαζεν. Ἄλλος· ἐνεκυλίετο.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7	7. Et hæsitabat. <i>Alius</i> , angustum illi.	7.
10.	10. Sufficiat mihi ab omni misericordia et ab omni veritate. <i>Alius</i> , sufficit mihi. <i>Alius</i> , sufficiens sum.	10.
20.	20. Forsitan enim suscipiet. <i>Alius</i> , si forte revereatur.	20.
22.	22. Iaboch. <i>Alius</i> , Iaboc.	22.
24. Et volvebatur vir cum eo.	24. Et luctabatur homo cum eo. <i>Alius</i> , in pulvere volvebatur vir.	24.
28. Quia princeps fuisti fortitudine contra Deum.	28. Quia invaluisti cum Deo.	28. Quia invaluisti cum Deo.
30. Phanuel.	30. Species Dei.	30.
31.	31. Claudicabat. <i>Alius</i> , volvebatur.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Genesis.

Ecquid me necesse est opiniones quærere singulorum, cum etymologiam nominis exponat ipse qui posuit? Non vocabitur, inquit, nomen tuum Jacob : sed Israel erit nomen tuum. Quare interpretatur Aquila, ὅτι ἤρξας μετὰ Θεοῦ : Symmachus, ὅτι ἤρξω ἰσχύϊ πρὸς Θεόν, et Theodotio, ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ. SARITH enim, quod ab Israel vocabulo derivatur, principem sonat. Cætera ibi vide.

V. 29. Ad hæc verba, καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστόν, quæ in LXX Interpretibus leguntur, addunt codd. mss.: Τὸ καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστόν παρ' οὐδενὶ κίται ἐν τῷ ἑξαπλῷ. Id est : Illud et hoc est mirabile apud nullum in hexaplo habetur. Itidem abest

ab Hebraico textu.

V. 50. Sic mss. nostri et editio Romana. Symmachus et Vulgata Phanuel; et tamen Hebræus פָּנִיֵּל sive Phaniel habet. Sed Phaniel an Phanuel dicas, inquit Abenmelech, pluma non interest. Nam litteræ EBEVI permutantur inter se. Hæc postrema Drusius.

V. 31. Ἄλλος, ἐνεκυλίετο. Hanc lectionem habet Regius codex unus, quæ ad quem interpretum pertineat ignoratur. — Coislín. in illud τῶν Ο', ἐπέσκαζεν, notat in margine : ἐπεχώλευεν, ἐπέκλιεν τῷ ποδί, quod videtur scholion esse.

CAPUT XXXIII GENESIS.

TO EBPAIKON.

1 וישא יעקב עיניו וירא והגו
עש בא

ויהי 4
4 וישקרו
5 אשר הונן אלהים את עבדך
12 נסעה ונלכה ואלכה לנגדך

13 עלה
17 סבת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Et levavit Jacob oculos suos, et vidit, et ecce Esau venit.

Et divisit.

4. Et osculatus est eum.

5. Quos benigne dedit Deus servo tuo.

12. Proficiscamur et ambulemus, et ambulabo e regione tui.

13. Lactantes.

17. Socchoth.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

4. Ουεσσακη.

5.

12.

13.

17.

VULGATA LATINA.

1. Elevans autem Jacob oculos suos, vidit venientem Esau.

Divisitque.

4. Et osculans.

5. Quos donavit Deus servo tuo.

12. Gradiamur simul, eroque socius itineris tui.

13. Fœtas.

17. Sochoth.

AKYAAΣ.

1. Καὶ ᾗρεν Ἰακώβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

Καὶ ἤμισευσεν

4.

5. Ἄ χαρίσατο (ὁ θεὸς τῷ δούλῳ σου).

12. Ἀπάρωμεν καὶ πορευθῶμεν, ἵνα συνοδεύσω σοί.

13. Τίττουσι.

17.

AQUILA.

1. Et levavit Jacob oculos suos.

Et dimidiavit.

4.

5. Quæ dedit Deus servo tuo.

12. Proficiscamur et ambulemus ut tecum vadam.

13. Pariunt.

17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Genesis.

V. 1. Sic editio Romana et quidam mss. Unus tamen ad lectionem Aquilæ habet, ὀφθαλμὸν αὐτοῦ.

Ibid. Ex Hieronymo in *Quæst.*, qui dicit: *Denique ubi nos habemus, divisit, Aquila posuit, ἤμισευσεν, id est, dimidiavit.* Shedæ Combefisianæ aliam lectionem, ἐπιδιελε, efferunt.

V. 4. Hic duo manuscripti codd. Regii, notam

afferunt sine auctoris nomine; sed videtur Origenis esse. Sic autem habet: Τὸ, κατεφιλησεν αὐτὸν ὅπερ ἐστὶν Ἑβραϊστὶ, ουεσσακη, ἐν παντὶ Ἑβραϊκῷ βιβλίῳ περιέσσικται, οὐχ ἵνα μὴ ἀναγινώσκηται, ἀλλ' ὑπαινικτομένης ὡσπερ διὰ τοῦτο τῆς βίβλου τὴν πονηρίαν τοῦ Ἡσαῦ. Κατὰ δόλον γὰρ κατεφιλησε τὸν Ἰακώβ. Id est: *Illud, osculatus est eum, quod est Hebraice uessake, in omnibus Hebrai-*

CAPUT XXXIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

2 שכם
והוי
12 כוזר
15 ארדהער
נאח
17 לא תשמעו
19 כי הפץ בבת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Seshem.

Evæus.

12. Dotem.

Puellam.

15. Complacēbimus.

17. Non audieritis.

19. Quia complacuerat in filia.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

12.

15.

17.

19.

VULGATA LATINA.

2. Sichem.

Hevæi.

12. Dotem.

Puellam.

15. Valebimus fœderari.

17. Nolueritis.

19. Amabat enim puellam.

AKYAAΣ.

2. Συχέμ.

Εὐαῖος.

12.

15.

17.

19.

AQUILA.

2. Sychem.

Evæus.

12.

15.

17.

19.

GENESIS CAP. XXXIV.
CAPUT XXXIII GENESIS.
Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

1. Ἐπάρας δὲ Ἰακώβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, εἶδε φανεῖτα Ἡσαῦ ἐρχόμενον.
- 4.
5. Ἄ ἐδωρήσατο (ὁ Θεὸς τῷ δούλῳ σου).
12. Καὶ πορευθῶμεν, ἵνα συνοδῶσω σοι.
13. Κύουσι.
17. Σογχῶθ.

SYMMACHUS.

1. Tollens Jacob oculos suos, vidit apparentem Esau venientem.
- 4.
5. Quæ donavit Deus servo tuo.
12. Et proficiscamur, ut socius itineris sim tibi.
13. Parturiunt.
17. Socchoth.

1. Ἀναβλέψας δὲ Ἰακώβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, εἶδε· καὶ ἰδοὺ Ἡσαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐρχόμενος· Καὶ διεῖλε. Ἄλλος· ἐπιδιεῖλε.
4. Κατεφιλησεν αὐτόν.
5. Οἶς ἐλέησεν ὁ Θεὸς τὸν παῖδά σου.
12. Ἀπάραντες πορευσώμεθα ἐπ' εὐθείαν. Ἄλλος· πορεύσομαι εἰς κατεναντίον σου.
13. Λοχεύονται.
17. Σκηναί. ;

LXX INTERPRETES.

1. Respiciens autem Jacob oculis suis, vidit, et ecce Esau frater ejus veniens.
- Et divisit. *Alius*, et distribuit.
4. Osculatus est eum.
5. Quos misericorditer dedit Deus puero tuo.
12. Promoventes eamus in rectum. *Alius*, gradiare regione tui.
13. Foetantur.
17. Tabernacula.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1.
- 4.
- 5.
- 12.
- 13.
- 17.

THEODOTIO.

- 1.
- 4.
- 5.
- 12.
- 13.
- 17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Genesis.

cis libris, undique punctis notatur: non ut non legatur; sed subindicante libro Esau nequitiam; nam dolo Jacobum osculatus est. Hactenus etiam in Massoreticis Bibliis vox Ἰταῖω punctis notatur.

V. 5. Hujus versus lectiones Aquilæ et Symmachi Latine attulit Procopius; Græce codex Reg. 1825.

V. 12. Sic Drusius et Reg. 1825. — Coislin. : Ἄ.,

ἀπάρωμεν καὶ πορευθ. Ex modo vertendi dixerim hanc lectionem Symmachi esse; nomina enim sæpe confunduntur.

V. 13. Ἄ., τίκτουσι. Σ. κύουσι. Ex Coislin.

V. 17. Σ., Σογχῶθ. Sic unus codex Græcus Reg. 1888. Procopius item ait: *Symmachus exponit sucthoth TABERNACULA.*

CAPUT XXXIV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

- 2.
12. Τὸ ἐδνον. Τὴν παιδίσκην.
- 15.
- 17.
19. Ἐπεθύμει γὰρ τὴν παιδίσκην.

SYMMACHUS.

- 2.
12. Dotale munus. Adolescentulam.
- 15.
- 17.
19. Concupiscebat enim adolescentulam.

Ο.

2. Συχέμ. Εὐαίος. Ἄλλος· Χορράιος.
12. Τὴν φέρην. Τὴν παῖδα.
15. Ὁμοιωθησώμεθα. Ε'. εὐνοήσομεν.
17. Μὴ εἰσακούσητε. Ἄλλος· μὴ ὑπακούσητε.
19. Ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυγατρὶ.

LXX INTERPRETES.

2. Sychem. Evæus. *Alius*, Chorræus.
12. Dotem. Puellam.
15. Similes erimus. *V. ed. benevoli erimus.*
17. Non exaudieritis. *Alius*, non obedieritis.
19. Appositus enim erat filiæ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 2.
- 12.
- 15.
- 17.
- 19.

THEODOTIO.

- 2.
- 12.
- 15.
- 17.
- 19.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שׁלֹמֹם 21	21.	21. Ἀπηρτισμένοι.
תָּמָר 22	22.	22.
בַּחַב 25	25.	25.
מִסְפָּר 30	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Pacifici.	21. Pacifici.	21. Perfecti.
22. Complacebunt.	22. Biffertur tantum bonum.	22.
25. Fiducia.	25. Confidenter.	25.
30. Numero.	30. Pauci.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Genesis.

V. 2. Ἄ., Συγέμ. Sic Regii duo, quorum hæc sunt verba : Ἀκύλας « Συγέμ, » ὅπερ ἐρμηνεύεται « ὤμος, » ἢ « ὤμων. » Id est : *Aquila*, « *Sychem*, » quod significat « *humerus*, » aut « *humerum*. »

Ibid. Ἄλλ., Χορράτος. Sic unus codex, Ἐμμώρ δ Χορράτος : Ἀκύλας, Εὐάτος. Id est : *Emmor Chor-ræus*; *Aquila*, « *Hevæus*. » Coislín. quoque habet ad marg. : Ἄ., Εὐάτος.

In Græco non ita facilis videtur eorum vocum

transmutatio; in Hebraico secus; nam in יַחַד si י in ך commutes, quod non infrequenter factum deprehenditur infra, facies יַחַד, *Horraeus*, vel *Chorraeus*.

V. 12. Lectionem Symmachi, τὸ ἔδον, habet codex Regius 1871, egregiæ notæ, x sæculi, qui magnam Bibliorum partem complectitur; similiterque sequentem, τὴν παιδίσκην.

V. 15. Quintæ editionis lectionem affert idem ipse

CAPUT XXXV GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הָאֵלֶּךְ 4	4.	4. Τὴν δρῦν.
דְּבָרָה 8	8.	8.
נָתַי 12	12.	12.
כְּבִרְת־הָאָרֶץ 16	16.	16. Καθ' ἔδον τῆς γῆς.
לְבָנָא		
בְּנִימִין 18	18.	18.
אֶפְרַתָּה וְזֵאת בֵּית לָחֶם 19	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Quercum.	4. Terebinthum.	4. Quercum.
8. Leborah.	8. Debora.	8.
12. Dedi.	12. Dedi.	12.
16. Quasi tractus terræ. Ad veniendum.	16. Verno tempore ad terram. Venit.	16. Secundum viam terræ.
18. Benjamin.	18. Benjamin.	18.
19. Ephratha, hæc Bethlehem.	19. Ephratam, hæc est Bethlehem.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Genesis.

V. 4. Ἄ. Σ. Θ. τὴν δρῦν. Sic Drusius. LXX quoque Ἄλ., non infrequenter vertunt δρῦν.

V. 8. Ἄλλος, μέλ., etc. Sic schedæ Combefisiana. Incertum autem an hæc sint scholion an interpretum variæ lectiones.

V. 12. Ἄλλος, ὤμοσα. Sic editio Romana et Drusius.

V. 16. In hunc locum Hieronymus : *Verbum He*

braicum CHABRATHA, in consequentibus, ubi Jacob loquitur ad Joseph : « Ego autem cum venirem de Mesopotamia Syria, mortua est mater tua Rachel in terra Chanaan, in via Hippodromi, ut venirem Ephratha : » nescio quid volentes, « Hippodromum, » Septuaginta Interpretes transtulerunt : et statim ibi, ubi in Hebræo dicitur, « Et sepelierunt eam in via Ephrata, hæc est Bethlehem, » rursus Septuaginta

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

21.	21. Ειρηνικοί.	21.
22. Πισθήσονται.	22. Ὀμοιωθήσονται.	22.
25.	25. Ἀσφαλῶς. Ἄλλος· πεποιθώς.	25.
30.	30. Ἐν ἀριθμῷ. Ἄλλος· ἐν βραχεῖ.	30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

21.	21. Pacifici.	21.
22. Morem gerent.	22. Similes erunt.	22.
25.	25. Confidenter. <i>Alius</i> , fiducia-liter.	25.
30.	30. In numero. <i>Alius</i> , in brevi.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Genesis.

codex Regius. Pariterque sequentes versuum 17 et 19.

V. 21. Ἄ., ἀπειρητισμένοι. Amos 1, 9, אֲפִרְתִּים apud LXX vertitur ἀπειρητισμένη. In hunc locum Hieronymus in *Quæst.* : *Ubi nunc LXX Interpretes « pacificos » transtulerunt, Aquila interpretatus est, « ἀπειρητισμένους, » id est, « consummatos atque perfectos, » pro quo in Hebræo legitur SALAMIM.*

V. 22. Σ., πισθήσονται. Sic Regius 1871.

V. 25. Ἄλλος, πεποιθώς. Sic mss. Regii. Hieronymus vero in *Quæst.* : *Pro eo quod in Græcis legitur ἀσφαλῶς, id est « diligenter, » in Hebræo scriptum est, ΒΕΤΕ, id est, « audaciter et confidenter. » Illud autem ΠΩΑ, etiam LXX vertunt πεποιθώς Jerem. xxxii, 16 et 57, et Zachar. xiv, 11.*

V. 30. Ἄλλος, ἐν βραχεῖ. Sic duo mss., qui non indicant cuius sit hæc interpretatio.

CAPUT XXXV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4. Τὴν δρῦν.	4. Τὴν τερέβινθον.	4. Τὴν δρῦν.
8.	8. Δεβόρρα. Ἄλλος· μέλισσα. Ἄλλ. λαλιά. Ἄλλ. λαλουμένη.	8.
12.	12. Ἐδωκα. Ἄλλος· ὠμοσα.	12.
16.	16. Χαβραθά. Ἦνίκα ἤγγισεν. Ἄλλος· ἐν τῷ ἐλθεῖν.	16.
18. Υἱὸς δεξιᾶς.	18. Βενιαμίν.	18.
19.	19. Ἐφραθά, αὕτη ἐστὶ Βηθλεέμ. Ε'. Ἐφραθά, αὕτη ἐστὶ οἰκία ἔρτου.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Quercum.	4. Terebinthum.	4. Quercum.
8.	8. Deborra. <i>Alius</i> , apis. <i>Alius</i> , loquela. <i>Alius</i> , dicta.	8.
12.	12. Dedi. <i>Alius</i> , juravi.	12.
16.	16. Chabratha. Dum appropinquaret. <i>Alius</i> , cum veniret.	16.
18. Filius dexteræ.	18. Benjamin.	18.
19.	19. Ephratha, hæc est Bethlehem. V. ed. Ephratha, ipsa est domus panis.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Genesis.

pro « Ephratha » posuerunt, « Hippodromum, » cum utique si Chabratha Hippodromus est, Ephratha Hippodromus esse non possit. Aquila autem hoc ita transtulit : « Et factum est καθ' ὄδον τῆς γῆς, id est, in itinere terræ, introiens in « Ephratha, etc. Hæc Hieronymus. Totus igitur Aquilæ locus, sic Græce expressus fuisse videtur : Καὶ ἐγένετο καθ' ὄδον τῆς γῆς, εἰσερχόμενος εἰς Ἐφραθά.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐλθεῖν. Sic codex Reg. 1871.

V. 18. Σ., υἱὸς δεξιᾶς. Ex Procopio.

V. 19. Ε', Ἐφρ., etc. Sic habet Ambrosius epist. ad Horontianum, quæ est in nova editione num. 70, p. 1065 : *Quinta autem traditio, Ephratha, ipsa est domus panis. Hoc præteritum est in aliorum traditionibus. Ubi traditiones Ambrosius hic et alibi pro editionibus habet.*

CAPUT XXXVI GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

19 אלה בני-עש ואלה אחיהם
19 אלה בני-עש ואלה אחיהם

19.

19.

20 אלה בני-שעיר

20.

20.

24 וזה ענה אשור כצנא את-הים
במדבר בְּרַעְיָא וְיַחְזִיקוּ אֶת-אֲזָנוֹתָם לִצְבָעוֹן
בְּדָבָר הַזֶּה וְיִשְׁמְעוּ אֶת-אֲזָנוֹתָם לִצְבָעוֹן
בְּדָבָר הַזֶּה וְיִשְׁמְעוּ אֶת-אֲזָנוֹתָם לִצְבָעוֹן
בְּדָבָר הַזֶּה וְיִשְׁמְעוּ אֶת-אֲזָנוֹתָם לִצְבָעוֹן

24.

24. Αὐτὸς Αἰνὰς ὅς εὔρε σὺν ταῖς Ἰαμελὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῷ βόσκειν αὐτὸν τὰς ὄνουσ τοῦ Σεβιγῶν.

35 הַמָּסָה

35.

35. Ὁ πατάξας.

36 מַסְרַחָה

36.

36.

40 מַסְרַחָה

40.

40. Ἐν τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

19. Isti filii Esau, et isti duces eorum : ipse est Edom.

19. Isti sunt filii Esau, et hi duces eorum : ipse est Edom.

19.

20. Isti filii Seir.

20. Isti sunt filii Seir.

20.

24. Hic Anah, qui invenit mulos in deserto, dum pasceret asinos Sebahon patris sui. Syrus ait ipsum invenisse fontem.

24. Iste est Ana, qui invenit aquas calidas in solitudine, cum pasceret asinos Sebahon patris sui.

24. Ipse Aenas, qui invenit lamim in deserto, dum pasceret asinos Sebegon.

35. Qui percussit.

35. Qui percussit.

35. Qui percussit.

36. De Masrecha.

36. Masreca.

36.

40. In nominibus suis.

40. Et vocabulis suis.

40. In nominibus suis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Genesis.

V. 19. Sic mss. et editio Romana.

V. 24. Hunc locum, cujus antea pauca verba exstabant, etiam lacera, apud Drusium et alios, plenum reperimus secundum omnes editiones, in tribus Catenis Regiis et in schedis Combesianis, cum sequentibus notis : prima sic habet : Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, τὸν Ἰαμελὶν εἰς ὕδωρ βούλονται λέγειν, ἀντὶ τοῦ, εὔρε πηγὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ὅι δὲ ἐρμηνεύσαντες, αὐτὴν πως τὴν λέξιν τὴν Ἑβραϊκὴν τερθεῖλαι. Id est : Syrus et Hebræus Iamin εἰς aquam significare volunt ; ac si diceretur : Invenit fontem in deserto. At interpretes ipsam vocem Hebraicam posuerunt. Altera nota, quæ est Diodori, sic habet : Ὁ Σύρος λέγει πηγὴν αὐτὸν εὑρηκέναι· ἢ γὰρ πηγὴ εἰς Ἄναν καλεῖται τῇ Σύρων φωνῇ. Id est : Syrus dicit ipsum invenisse fontem : nam fons Syrorum lingua, εἰς Ἄναν vocatur. Ubi Diodorus inventoris nomen cum inventæ rei nomine confundit, ut notat sequens scholiastes. Tertia nota hæc est : Πανταχοῦ μὲν τὸ ὕδωρ εἰς Ἄμαϊμ λέγεται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ἢ δὲ πηγὴ εἰς Ἄμαϊμ· ἐν γὰρ τῷ λεῖ ψαλμῷ εἰς τὸ, εἰς Παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ κεῖται, εἰς μακρὸν αἰοῦμ. Ὅυτε οὖν τὸν εἰς Ἰαμελὶν κατὰ Διό-

δωρον εὔρον ἀντὶ τοῦ ὕδατος· οὔτε ἀντὶ τῆς πηγῆς τὸν εἰς Ἄναν· κατὰ Θεοδώρητον δὲ, οὐ τὸ Ἄλιν εἰς πηγὴν εἰς εἶδει λέγεσθαι· ἀλλ' ἢ ἄρα τὸ εἰς Ἰαμελὶν. Ὁ γὰρ Ἄλιν εὔρε τὸν Ἰαμελὶν, οὐχ ὁ Ἰαμελὶν τὸν Ἄλιν. Id est : Ubique in Hebraico aqua dicitur εἰς amaim, εἰς fons autem, εἰς mocor : nam in xxxv psalmo, ad illud, εἰς Apud te est fons vitæ, εἰς Hebraico legitur, εἰς mocor aium. Neque igitur εἰς Iamin inveni pro aqua ; neque pro fonte εἰς Aenan, εἰς secundum Diodorum. Secundum Theodoretum autem, non Aenan fontem dici oportuit, sed potius, Iamin. Si quidem Aenan invenit Iamin, non Iamin Aenan.

Eadem de re audiendus Hieronymus : Multa et varia apud Hebræos de hoc capitulo disputantur : apud Græcos quippe et nostros super hoc silentium est. Alii putant Ἰαμὶμ maria appellata. Iisdem enim litteris scribuntur maria, quibus et nunc hic sermo descriptus est. Et volunt illum dum pascit asinos patris sui in deserto, aquarum congregationes reperisse : quæ juxta idioma linguæ Hebraicæ maria nuncupentur : quod scilicet stagnum reperit, cujus rei inventio in eremo difficilis est. Nonnulli putant aquas calidas juxta Punicæ linguæ viciniam, quæ

CAPUT XXXVII GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2 ונש

2.

2

וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא
וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא
וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא
וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא
וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא וְנָשָׁא

Kal ηνεγκε [al. κατηνεγκε δὲ] Ἰωσήφ ψόγον αὐτῶν πονηρῶν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Uxorum.

2. Uxorum.

2.

Et retulit Joseph infamiam eorum ad patrem eorum. Syrus et Hebræus, detulit.

Accusavitque fratres suos apud patrem crimine pessimo.

Et detulit [al. detulit autem] Joseph vituperium ipsorum malum ad patrem suum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
19.	19. Οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ οὗτοι ἠγέμενοι αὐτῶν· οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἐδώμ. Ἄλλος, οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ οὗτός ἐστιν Ἐδώμ.	19.
20.	20. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηείρ. Ἄλλος, καὶ οὗτοι υἱοὶ Σηείρ.	20.
24. Οὗτός ἐστιν ὁ Αἰνάν, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἐνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβαιγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.	24. Οὗτός ἐστιν Ἄνὰ, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἐνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβειγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.	24. Οὗτός ἐστιν ὁ Αἰνάν, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἐνεμε τὰ βουκόλια Σεβαιγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
35.	35. Ὁ ἐκκόφας.	35.
36.	36. Μασσεκάς.	36. Μασσηφάς.
40.	40. Ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.	40.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
19.	19. Isti filii Esau, et isti principes eorum : hi sunt filii Edom. <i>Alius</i> , hi filii Esau : hic est Edom :	19.
20.	20. Hi autem filii Seir. <i>Alius</i> , et hi filii Seir.	20.
24. Hic est Enan, qui invenit lamim in deserto, dum pasceret subjugales Sebægon patris sui.	24. Hic est Ana, qui invenit lamim in deserto, cum pasceret subjugales Sebegon patris sui.	24. Hic est Enan, qui invenit lamim in deserto, cum pasceret bucolia Sebægon patris sui.
35.	35. Qui excidit.	35.
36.	36. Massecas.	36. Massephas.
40.	40. In gentibus suis.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Genesis.

Hebrææ contermina est, hoc vocabulo signari. Sunt qui arbitrentur onagros ab hoc admisos esse ad asinas : et ipsum hujusmodi reperisse concubitum, ut velocissimi ex his asini nascerentur, qui vocantur lamim. Plerique putant quod equarum greges ab asinis in deserto, ipse fecerit primus ascendi, ut mulorum inde nova contra naturam animalia nascerentur. Aquila hunc locum ita transtulit : Ipse est Ana qui invenit σὺν τοῖς Ἐμίμ. Et Symmachus similiter τοὺς Ἐμίμ : quæ interpretatio pluralium numerum significat. Septuaginta vero et Theodotion equaliter transtulerunt dicentes : τὸν Ἰαμίμ, quod indicat numerum singularem. Hic σὺν τοῖς Ἐμίμ ad Aquilam legitur; et ad Symmachum, τοὺς Ἐμίμ. Omnes Græci nostri codices, tres numero, σὺν τὸν Ἰαμεῖμ habent ad Aquilam, uno excepto de quo infra; ad Symmachum vero, τὸν Ἰαμεῖμ omnes, in singulari ad utrumque. Hieronymus in plurali legit ad Aquilam et Symmachum, ut ipse testificatur; quem hac in parte sequi maluimus. Verum lectionem Aquilæ sic restituendam putamus apud Hieronymum, σὺν τοῖς Ἐμίμ vel Ἰαμίμ; non vero σὺν τοῖς Ἐμίμ.

Nam σὺν hoc loco non præpositionis vice fungitur sed illo exprimitur Hebraicus articulus הַמ, nota accusativi casus; cujus loco Aquila σὺν ponere solet et cum accusativo copulat, ut passim videas supra et in sequentibus. Quæ lectio etiam unius ex codicibus nostris auctoritate firmatur, ubi legitur, σὺν τοῦ σιμεῖμ, Librarii, ut perspicuum est vitio, pro σὺν τοῖς Ἰαμίμ. Et sane hic accusativus postulatur. Quod ad vocem autem Ἐμίμ vel Ἰαμίμ, notandum est omnes Latinos codices Ἐμίμ habere, ut testificatur Martianæus noster. Codices autem nostri Græci omnes ad Aquilam et Symmachum Ἰαμεῖμ habent, uno excepto, in quo legitur ad Aquilam, Ἰαμίμ, ut paulo ante dictum est, ita ut omnes Ἰαμεῖμ, ut par est, expriment; quos hac in parte sequi visum est.

V. 35, 36, 40. Horum versuum lectiones ab eximio codice 1871 mutuamur. Ad versum autem 36 lectio τὸν Ὁ Μασσεκάς, et Theodotionis, Μασσηφάς, corruptæ videntur. Nam in Hebraico legitur הַמַּסְסָה, de Masreca.

CAPUT XXXVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Τῶν γυναικῶν. Ἄλλος· τῶν παλλακῶν.	2.
Καὶ ἔφερον Ἰωσήφ διαβολὴν κατ' αὐτῶν πονηρὰν πρὸς πατέρα αὐτῶν.	Κατήνεγκαν δὲ Ἰωσήφ ψόγον πονηρὸν πρὸς Ἰσαράηλ τὸν πατέρα αὐτῶν.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Uxorum. <i>Alius</i> , concubinarum.	2.
Et tulit Joseph criminationem in eos malam ad patrem eorum.	Detulerunt autem Joseph crimine malo ad patrem suum.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
כַּתְנַת פָּסִים 3	3.	3. Χιτώνα ἀστραγάλειον.
חֲלֹמֹתַי 9	9.	9.
אֶת־שְׁלֹמֹם אֶת־חַדְשָׁיו 14	14.	14.
הַצָּן		
וַיִּתְנַבֵּל 18	18.	18.
יִגְמְלוּהֶם נְשָׁאִים נֹכַח 25	25.	25. Καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἐγ- μον στύρακος.
מִדְּבַצַּע 26	26.	26. Τί πλεονέκτημα ;
וַיִּשְׁמְעוּ 27	27.	27.
מְדִינִים 28	28.	28.
לְפֻטִּיפָר 36	36.	36. Φουτιφάρ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Tunicam sericorum.	3. Tunicam polymitam.	3. Tunicam talarem.
9. Somniavi.	9. Vidi per somnium.	9.
14. Pacem fratrum tuorum et pacem gregis.	14. Si cuncta prospera sint erga fratres tuos et decora.	14.
18. Et machinati sunt.	18. Cogitaverunt eum occidere.	18.
25. Et cameli eorum ferentes aromata.	25. Et camelos eorum portantes aromata.	25. Et cameli eorum onusti erant styrace.
26. Quæ utilitas?	26. Quid nobis prodest?	26. Quod emolumentum?
27. Et audierunt.	27. Acquieverunt.	27.
28. Madianæi.	28. Madianitæ.	28.
36. Phutipphar.	36. Putiphari.	36. Phutipphar.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Genesis.

V. 5. Ἄλλος, τῶν παλλακῶν, *pellicum*. Hæc lectio prodit ex codice Reg. 1871, sine nomine interpretis, qui pellices vocavit concubinas, ut distingueret ab uxoribus Lia et Rachele.

Ibid. 'A., καὶ ἤνεγκε, etc. Sic mss. nostri et editio Romana. Codex unus in lectione Aquilæ habet κατήνεγκεν pro καὶ ἤνεγκεν. In hæc verba Diodorus in Catenis mss. : Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, ἔτι δὲ καὶ ὁ Σύρος, ἀντὶ τοῦ κατήνεγκαν, κατήνεγκεν ἔχει. Τουτέστιν· Ὁ Ἰωσήφ διέβαλε τοὺς ἀδελφοὺς τῷ πατρὶ, ὡς οὐκ εὐτάκτους ὄντας· ὅθεν καὶ ἐμισήθη παρ' αὐτῶν. Id est : *Aquila et Symmachus itemque Syrus, pro illo « detulerunt, » habent, detulit. Id est : Joseph criminatus est fratres suos apud patrem, ut qui*

non probe se gererent : unde invisus fuit illis.

V. 5. 'A., χιτώνα, etc. Hieronymus in *Quest.* : *Pro « varia tunica, » Aquila interpretatus est « tunicam » ἀστραγάλειον, id est tunicam talarem. Symmachus, « tunicam manicatam, » sive quod ad talos usque descenderet, et manibus artificis mira esset corietate distincta, sive quod haberet manicas. Antiqui enim magis colobis utebantur. Il Reg. xlii, 18, eadem Hebraicam vocem vertit A., cum LXX, καρπῶτόν, Symmachus χειρῶτόν, alius, ἀστραγαλιῶτόν.*

V. 9. Ἄλλος, ἐνυπνιάσθη. Sic mss. Reg. 1871. V. 14. Ἄλλος, τὴν εἰρήνην τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ τὴν εἰρήνην τῶν βοσκημάτων. Unus Regius pro hæc postrema voce habet προβάτων. Hanc autem lectio-

CAPUT XXXVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שֵׁלָה הַיְהִי 5	5.	5.....
בְּכֹזֵב בְּלִזְתָּא אִתָּא		
וַיִּשָּׂח 9	9.	9.
בְּצַעַף 14	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et vocavit nomen ejus Selah, et erat in Chezib, dum pareret eum.	5. Quem appellavit Sela : quo nato parere ultra cessavit.	5. Et vocavit nomen ejus Selom. Et factum est ut mentiretur in partu postquam genuit eum.
9. Corrumpebat.	9. Semen fundebat.	9.
14. In velamine.	14. Theristrum.	14.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3. Χιτώνα χειριδωτόν.	3. Χιτώνα ποικίλον.	3.
9.	9. Ένυπνιασάμην. "Άλλος" ένυπνιασθήν.	9.
14.	14. Εί ύγιαίνουσιν οί άδελφοί σου, και τὰ πρόβατα. "Άλλος" τήν ειρήνην τών άδελφών σου, και τήν ειρήνην τών βοσκημάτων.	14.
18.	18. Έπονηρεύοντο. "Άλλος" έδολιεύσαντο.	18.
25.	25. Και αι κάμηλοι αυτών έγεμον θυμιαμάτων.	25.
26. Τί κέρδος ;	26. Τί χρήσιμον ;	26.
27.	27. "Ηκουσαν. "Άλλος" έπειθησαν.	27.
28.	28. Μαδιηναίοι. "Άλλος" Ίσμαηλίται.	28.
36. Φουτιφάρ.	36. Πεπεφρή.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3. Tunicam manieatam.	3. Tunicam variam.	3.
9.	9. Somniavi. <i>Alius</i> , somnium habul.	9.
14.	14. Si valent fratres tui et oves. <i>Alius</i> , pacem fratrum tuorum, et pacem pecorum.	14.
18.	18. Malignabantur. <i>Alius</i> , fraudulenter agebant.	18.
25.	25. Et camelii eorum onusti erant odoramentis.	25.
26. Quod lucrum ?	26. Quæ utilitas ?	26.
27.	27. Audierunt. <i>Alius</i> , obtemperaverunt.	27.
28.	28. Madianæi. <i>Alius</i> , Ismaclitæ.	28.
36. Phutiphtar	36. Petephre.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Genesis.

nem puto esse Aquilæ, qui litteram κατά πίδα sequitur.

V. 18. "Άλλος, έδολιεύσαντο. Hanc lectionem habent duo mss. Regii et editio Romana. Vocem autem Hebraicam חס per δολιύω vertunt LXX Interpretes, Num. xxv, 17, et Psal. civ, 24.

V. 25. "Α., και αι, etc. Sic editio Romana. Vocem פרוץ etiam Gen. xlv, 11, στύραχα vertit Aquila.

V. 26. "Α., τί κλέον. Sic unus codex Regius cum editione Komana et Drusio. Psal. cxix, 11, eandem vocem vertit Symmachus κέρδος.

V. 27. "Άλλος, έπειθησαν. Hanc lectionem affert Regius 1825, non allato interpretis nomine.

V. 28. "Άλλος, Ίσμαηλίται. Sic editio Romana.

V. 36. Hæc ex Origene affert Drusius. At nota Origenis longe sincerior habetur in mss. nostris, his verbis : *Οριγένους*. Τοίς μὲν περὶ Ἀκύλαν καὶ Σύμμαχον « Φουτιφάρ » [al. Φουρτιφάρ, al., Φουρτουφάρ] εἰρηται ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἔν δὲ τῷ ἑτέρῳ « Φουρτιφάρ », καὶ ἡ μὲν τοῦ παρόντος ὀνόματος ἐρμηνεῖα παράκειται τῇ λέξει ἡ δὲ ἕχθεσις τοῦ ἐτέρου ἐν τοῖς ἑξῆς φανέεται. *Aquila et Symmachus* « Phutiphtar » dixerunt hoc loco : in alio autem « Phutiphare » : presentis vero nominis interpretatio voci adjacet ; alterius autem expositio in sequentibus declarabitur. Nimirum ille ex Philone Judæo, ac plerumque suo marte nominum propriorum Hebraicorum significata ad marginem ascripserat.

CAPUT XXXVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Και εκάλεσα τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σηλώμ. Αὕτη δὲ ἦν ἐν Χασβί, ἡνίκα ἔτεκεν αὐτούς.	5.
9.	9. Ἐξέχεεν. "Άλλος" διάφθειρεν.	9.
14.	14. Θέριστρον. "Άλλος" σπαθαρίσκον.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Et vocavit nomen ejus Selom : hæc autem erat in Chasbi, quando peperit eos.	5.
9.	9. Effundebat. <i>Al.</i> , corrumpebat.	9.
14.	14. Theristrum. <i>Alius</i> , spathariscum.	14.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
מִצְנֵי 47	17.	17.
חֹמֶךְ וּפְתִילֶךְ חֹמֶךְ 'Ο Σύρος, ὠράριον.	18.	18. Τὴν σφραγίδα σου, καὶ τὸν στρεπτὸν σου.
הַקְדְּשָׁה 21	21.	21. Ἐνδιηλλαγμένη.
לְאִדְהִיתָה בְּהָא קְדֵשָׁה	23.	Οὐκ ἦν ἐν τούτῳ διηλλαγμένη.
נְהִיָּה לְבָד 23	25.	25. Γενώμεθα εἰς ἐξουδέκωσιν.
הַבִּיָּה 25	25.	25.
הַפְתִּילִיָּה		
מִדְּפָרְצֵי עֵץ פָּרָה 29 'Ο Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, τί διεκόπη ἐπὶ σὲ διακοπή;	29.	29. Τί διεκόφας ἐπὶ σὲ διακο- πήν;
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Ex ovibus.	17. De gregibus.	17.
18. Sigillum tuum et tæniam tuam et baculum tuum. <i>Syrus</i> , Strophium.	18. Annulum tuum et armillam et bæculum.	18. Sigillum tuum et torquem: tuum.
21. Prostituta. Non fuit in hoc prostituta.	21. Mulier. Non fuit in isto loco meretrix.	21. Scortum. Non erat in hoc scortum.
23. Simus in contemptum.	23. Mendacii arguere nos non potest.	23. Vilipendamus.
25. Socerum suum.	25. Socerum suum.	25.
Et tæniās.	Armilla.	
29. Cur divisisti super te divi- sio? <i>Syrus et Hebræus</i> , cur dissecta est super te dissectio?	29. Quare divisa est propter te maceria.	29. Cur dissecuisti super te dis- sectionem?

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Genesis

V. 5. Hunc Aquilæ locum Latine tantum habemus apud Hieronymum, qui sic habet in *Quæst.* : « Et adjecit et peperit filium, et vocavit nomen ejus *Sela*; hæc autem erat in *Chazbi*, quando peperit eum. » Verbum Hebræum hic pro loci vocabulo positum est, quod Aquila pro re transtulit dicens : « Et vocavit nomen ejus *Selom* : et factum est ut mentiretur in partu, postquam genuit eum. » Postquam enim genuit *Selom*, stetit partus ejus. *Chasbi* ergo non nomen loci, sed mendacium : unde et in alio loco scriptum est : « Mentietur opus. *ol. vav*, » id est, fructum *oliva* non faciet.

V. 9. Ἄλλος, διέφθειρες. Hanc lectionem sine nomine interpretis affert codex unus Regius, quæ magis quadrat cum Hebraica voce *חָזַב*.

V. 14. Θέριστρον. De hac lectione *Drusus* : Θέριστρον legitur et *Genesis* xxiv. *Hieron.* in *Quæstio-*

nibus : « *Theristrum*, » pallium dicitur : genus etiam nunc Arabici vestimenti quo mulieres provinciarum illius velantur. Appellatur quoque θερίστρον. *Suidas* : « Θέριστρον καὶ θερίστρον, θερινὸν ἱμάτιον, » etc. *Rursum Hieronymus in Isaiam* : « Θέριστρα, inquit, nos possumus appellare palliola, ut hodie quoque Arabiæ et Mesopotamiæ operiuntur feminae : ab eo quod ἐν θέρει, id est, æstate et caumate corpora protegat feminarum. Altera lectio est, σπαθαρίσκον, quam habent editio Romana et duo manuscripti Regii, quorum unus habet σπαθαρίσκω. Quid autem hic significet nondum satis perspectum habemus. Hæc sane vox σπαθαρίσκος, medio et infimo ævo pro gladiolo accipiebatur; at hic est, ut liquet, ornamentum muliebre.

V. 17. Ἄλλος, ἐκ τῶν ποιμνίων. Sic codices nostri, cujus autem sit hæc interpretatio non indicant. Hanc lectionem sequitur Hieronymus, qui vertit, *de*

CAPUT XXXIX GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
סֵרִיס פָּרָעָה 1	1.	1.
אִישׁ מְצַלֵּחַ 2 Σύρος, καὶ ἦν ἀνὴρ κατευοδούμενος.	2.	2. Κατευθυνόμενος.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Eunuchus, Pharao.	1. Eunuchus Pharaonis.	1.
2. Vir prosperans. <i>Syrus</i> , et erat vir prospere agens.	2. Et erat vir in cunctis pro- spere agens.	2. Prospere agens.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17.	17. Ἐκ τῶν προβάτων. Ἄλλος, ἐκ τῶν ποιμνίων.	17.
18. Στρεπτὸν, ἐγχειρίδιον.	18. Τὸν δακτύλιόν σου καὶ τὸν ὀρμίσκον. Ἄλλος τὸν ἐπιτράχηλον.	18.
21.	21. Πόρνη. Οὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη.	21.
23. Γενώμεθα εἰς ἐξουδένωσιν.	23. Καταγελασθῶμεν.	25.
25.	25. Πενθερὸν αὐτῆς. Ἄλλος ἐκυρόν.	25.
Περιτραχήλιον.	Ὅρμισκος.	
29.	29. Τί διεκόπη διὰ σὲ φραγμός; Ἄλλος, Τί διήπλωσας καθ' ἡμῶν ἄπλωμα; Ἄλλος, διαίρεσιν.	29.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17.	17. Ex ovibus. <i>Alius</i> , ex ovilibus.	17.
18. Torquem, baculum.	18. Annulum tuum et parvum monile. <i>Alius</i> , stolam.	18.
21.	21. Meretrix. Non fuit hic meretrix.	21.
23. Vilipendamur.	23. Derideamur.	23.
25.	25. Socerum suum. <i>Alius</i> , <i>Id.</i> alio verbo.	25.
Collare.	Monile.	29.
29.	29. Quare divisa est propter te maceria? <i>Alius</i> , Cur expandisti contra [nos] expansionem? <i>Alius</i> , divisionem.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Genesis.

gregibus.

V. 18. Ὁ Σύρος, etc. Sic omnes manuscripti nostri cum Drusio, qui tamen Syri lectionem non indicat. quæ in nota quadam fertur his verbis: Ὁ Σύρος ὠράριον λέγεσθαι φησιν, καὶ οὐχ ὀρμίσκον. Syrus STROPHIUM legi ait, non ARMILLAM. Ὁράριον autem est sudarium vel strophium. Aliqui legunt ὀράρων. Ἐγχειρίδιον apud Symmachum videtur baculum significare, quod indicat vox Hebraica יָדָיו. Ἐγχειρίδιον quippe quidvis quod manu teneri solet exprimit, ut pugionem, baculum, quam postremam significationem sequitur Hieronymus.

V. 21. Ἄ., ἐνδιηλλαγμένη, et infra διηλλαγμένη: pro scortio ponitur, itemque ab eodem interprete Osee xli, μετὰ τῶν ἐνδιηλλαγμένων: ἐταιρίων. Hinc Hieronymus De xlii mansionibus, ad mansionem 33, πῶτρ scortum, cujus habitus a cæte-

ris feminis mutatus est.

V. 23. Lectionem Aquilæ et Symmachi habet unus codex ex nostris, ut et Drusius.

V. 25. Ἄλλος, ἐκυρόν. Ex Coislinio. Scholion editionis Rom., κύριον.

Ibid. Σ., περιτραχήλιον. Ex eod.

V. 29. Hæ omnes lectiones in manuscriptis nostris, et apud Drusium habentur. Nota vero quam affert Drusius est Diodori, ut docent mss.; ea est: Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος. Τί διεκόπη ἐπὶ σὲ διακοπή. Aliud scholion: Ἄλλως, Τί διήπλωσας καθ' ἡμῶν ἄπλωμα: quorum interpretatio supra. Hieronymus in *Quest.*: Pro «maceria» divisionem Aquilæ et Symmachi transtulerunt, quod Hebraice dicitur ὕψ. Ab eo igitur quod dividerit membranulam secundinarum, divisionis nomen accepit. Ἄλλος, διαίρεσιν. Forte Symmachus.

CAPUT XXXIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Εὐνοῦχος Φαραώ.	1.
2. Εὐδοούμενος.	2. Ἀνήρ ἐπιτυγχανών.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Eunuchus Pharao.	1.
2. Prosperos successus habens.	2. Vir prosperans.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אשׁא 7	7.	7. Ἦρεν.
הרעה הגולה הזאת 9	9.	9. Τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταύτην.
ויתנו אל־בית הסדר 20	20.	20. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν πρὸς οἶκον τοῦ δεσμοῦ τριῶν.
שר בית־הסדר 22	22.	22.
אחד־כל־החסירים VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	Πάντας τοὺς ἐγκεκλεισμένους. AQUILA.
7. Levavit.	7. Injecit.	7. Levavit.
9. Malum grande hoc.	9. Hoc malum.	9. Malum grande hoc.
20. Et dedit eum ad domum carceris.	20. Tradiditque Joseph in carcerem.	20. Et dedit eum ad domum carceris.
22. Principis domus carceris.	22. Principis carceris.	22.
Omnes victos.	Universos victos.	Omnes inclusos.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Genesis.

V. 1. Εὐνούχος Φαραώ. De Putiphare eunuchō Pharaonis multa dicuntur in Catenis. Anonymus quidam ait eunuchum nomen officii esse, nec castratum indicare. Diodorus vero, aut nomen officii solum esse putat, aut spadones antiquitus uxores duxisse: remque dubiam arbitratur. Theodoretus, spadonem fuisse existimat, qui pro rei familiaris

cura tantum, uxorem haberet. Gennadius vero dicit: Εὐνούχος Πετρεφρῆς, πῶς εὐρίσκειται γυναῖκα ἔχων; Ἄλλ' ὁ μὲν Σύρος μίαν προσηγορίαν τὸν τε σπάδοντα, καὶ τὸν πιστὸν ἄνδρα λέγει τοῖς δεσπότηται· ὁ δὲ Ἑβραῖος ἀληθῶς εὐνούχον καὶ τοῦτον. Id est: Si eunuchus Petephres, quare uxorem habere deprehenditur? Verum Syrus una voce spadonem et virum

TO EBPAIKON.	CAPUT XL GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
משקה כל־מצרים והמפה 1	1.	1. Ὁ ποτιστὴς τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ὁ πέσσων.
וישרה 4	4.	4. Ἐλειτούργει.
המשקה והמפה 5	5.	5. Ὁ ποτιστὴς καὶ ὁ πέσσων.
זעפים 6	6.	6. Ἐμβρασσόμενοι.
ופתר 8	8.	8. Ἐπιλυόμενος.
פתונים		Ἐπλυσις.
שזיגם 10	10.	10. Κληματίδες.
כפרות		Βλαστῶσα.
שלושה סדי דרי 16	16.	16. Τρεῖς κοφίνους γύρεως.
VERS O HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
4. Pincerna regis Ægypti et pistor.	4. Pincerna regis Ægypti, et pistor.	4. Pocillator regis Ægypti et coquens.
4. Ministrabat.	4. Ministrabat.	4. Ministrabat.
5. Pincerna et pistor.	5. Ambo.	5. Pocillator et coquens.
6. Conturbati.	6. Tristes.	6. Æstuantes.
8. Et solvens.	8. Qui interpretetur.	8. Solvens.
Solutiones.	Interpretatio.	Solutio.
10. Rami.	10. Propagines.	10. Rami.
Germinans.	Crescere paulatim in flores.	Germinans.
16. Tria canistra alba.	16. Tria canistra farinæ.	16. Tres cophinos pollinia.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Ἐπέβαλεν.	7.
9.	9. Τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο.	9.
20.	20. Καὶ ἐπέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὄχυρωμα.	20.
22.	22. Ἀρχιδεσμοφύλαξ. Ἄλλος ἀρχιδεσμῶτης.	22.
Πάντας τοὺς δεδεμένους.	Πάντας τοὺς ἀπηγμένους.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7 Injecit.	7.
9.	9. Verbum hoc malum.	9.
20.	20. Et injecit illum in custodiam.	20.
22.	22. Princeps custodiæ carceris. <i>Alius, princeps vincitorum</i>	22.
Omnes vincitos	Omnes abductos.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Genesis.

fidem dominis exprimit; Hebræus vero hunc vere eunuchum esse indicat. Concludit tamen hic eunuchum dici a fida rerum heri sui custodia, nec spandone indicari. Longe aliud habet Hieronymus in Quæst., ubi vide.

V. 2. Ἄ., κατευθ., etc. Sic mss. Versionem autem Syri habemus ex Diodoro in Catenis, et ex Pro-

copio qui sic habet pag. 191: *Syrus reddidit: « Erat vir prospere agens. »* Aquilæ lectiones versuum 7, 9, 20, ex Coislin. cod. prodeunt.

V. 22. Ἄλλος, ἀρχιδεσμῶτης. Sic mss. nostri, nec indicant cuius sit interpretatio.

Ibid. Has Aquilæ et Symmachi lectiones ex manuscriptis iisdem mutuamur.

CAPUT XL GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ὁ ἀρχιοινοχός τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ὁ ἀρχιστοποιός.	1.
4.	4. Παρέστη.	4.
5.	5. Τοῦ ἀρχιοινοχού, καὶ ἀρχιστοποιού.	5.
6. Σκυθρωποί.	6. Τετραραγμένοι.	6.
8. Διακρίνων.	8. Συγκρίνων.	8.
Διάκρισις.	Διασάφησις.	
10. Κληματίδες.	10. Πυθμένες.	10.
Ελαστῶσα.	Θάλλουσα.	
16. Τρία κανὰ βαϊνά.	16. Τρία κανὰ χονδριτῶν.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Princeps vinariorum regis Ægypti, et princeps pistorum.	1.
4.	4. Adfuit.	4.
5.	5. Principis vinariorum, et principis pistorum.	5.
6. Tristes.	6. Perturbati.	6.
8. Discernens.	8. Qui conjectet.	8.
Dijudicatio.	Declaratio.	
10. Rami.	10. Propagines.	10.
Germinans.	Ferens flores.	
16. Tria canistra ex foliis palmarum.	16. Tria canistra chondritorum.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Genesis

V. 4. 'Α., ὁ ποτιστὴς τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου καὶ ὁ πέσων, *pacillator regis Ægypti et coquens*. Drusus in hunc locum: *Pocillator vel pincerna qui et a poculis*. Hieronymus *Quæst.*: *Ubi nos posuimus e principem vinariorum, in Hebræo scriptum habet MASEK [Drus. במשקה] ... quem nos possumus more vulgi vocare pincernam. Nec vile putetur officium, cum apud reges barbaros usque hodie maximæ dignitatis sit poculum porrexisse. Πέσων post Drusium verti coquens, id est coquum. Coquum et pistorem, inquit Festus, apud antiquos eundem fuisse acce-*

pimus.

V. 4. 'A., ελειτούργει. Coislin.

V. 5. Idem codex hoc modo præfert textum τῶν 'Ο', ἐν μιᾷ νυκτὶ θρασις τοῦ ἐνυπνίου αὐτοῦ· ὁ ἀρχι-οινοχόος καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός. Sic etiam mss. Alex.

V. 6. Ἐμβρασσόμενοι, *æstuantes et quasi fluctibus agitati*. *Vox frequens Patribus*. Sic Gregorius Nazianzenus: ἔνθα καὶ ἔνθα κακοὺς βρασσόμενον μεγάλους· *et: βρασσόμενός τε πόθοισι καὶ ἀργαλαίαις μελεδῶσι*. Hæc Drusius.

V. 8. 'A., ἐπίλυσις. Coislin. Alii vero mss. sine

CAPUT XLI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ובדי'את בשר 2	2.	2. Στερέμνιοι σαρκί.
באד		Ἐν τῷ ελει.
בבקה 5	5.	5. Καλάμω.
ושדפת קדים 6	6.	6. Ἐφθαρμένιοι καύκωνι.
ותפעם רחוד 8	8.	8.
חרימיו		Κρυφιαστάς.
ויפתור לנו את החלכותם 12	12.	12.
וירייעזר 14	14.	14.
בלעדו אלהים יענה את-שלום 16 פרעה Σύρος, (οὐκ ἀποκριθῆσθε- μεθα).	16.	16. (*Ἄνευ ἐμοῦ οὐκ ἀποκριθή- σεται ὁ Θεὸς σωτηρίαν.)
בבקה 22	22.	22. Καλάμω.
את-החרסמים 24	24.	24. Πρὸς τοὺς κρυφιαστάς.
כבד 31	31.	31. Βαρύς.
נכון דובר 32	32.	32. Ἐτοιμον τὸ ῥήμα.
פקדים 34	34.	34.
את-כל-אכל 35	35.	35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Pingves carne.
In prato.
5. In culmo.
6. Arefactæ Euro.
8. Contritus est spiritus ejus.
Genethliacos.
12. Et solvit nobis somnia nostra.
14. Currere fecerunt eam.
16. Præter me Deus respondebit pacem Pharaoni. Syrus, non respondebimus.
22. In culmo.
24. Ad genethliacos.
31. Gravis.
32. Paratum verbum.
34. Præfectos.
35. Omnem escam.

VULGATA LATINA.

2. Crassæ nimis.
In locis palustribus.
5. In culmo.
6. Percussæ uredine.
8. Pavore perterritus.
Conjectores.
12. Audivimus quidquid postea rei probavit eventus.
14. Protinus eductum.
16. Absque me Deus respondebit prospera Pharaoni.
22. In culmo.
24. Conjectoribus.
31. Inopiæ magnitudo.
32. Firmitatis indicium est.
34. Præpositos.
35. Omne frumentum.

AQUILA.

2. Solidæ carne.
In palude.
5. In culmo.
6. Corruptæ asta.
8.
Occultorum interpretes.
12.
14.
16. Absque me non respondebit Deus salutem.
22. In culmo.
24. Ad occultorum interpretes.
31. Gravis.
32. Paratum verbum.
34.
35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Genesis.

nomine interpretis. Symmachi versionem, διακρίτων, desumptissimus Coislin.

Ibid. 'Α., ἐπιλωσις. Σ., διακρίσις. Ex eod. Coislin. eod.

V. 10. 'Α. Σ., κληματίδες. Sic mss. Regii, et Drusius. Κληματίδες sunt flagella aut sarmenta teste Hieronymo: *Tria flagella*, inquit, *et tres ramos sive propagines Hebræo sermone significat, quæ ab illis vocantur εαριγim*. Hic ramos aptius vertimus.

Ibid. 'Α. Σ., βλαστῶσα. Ita Coislin. Aquila, psalm. LXX, 7, eandem Hebraicam vocem βλαστῶ

aut βλαστῶ vertit. Ibi vide.

V. 16. Sic omnes mss. Drusius legerat κόφινοι, sed accusativum postulat series, ut codices habent. Γύρεως, pollinis aut farinæ. Interpretatio Aquilæ plana est; sed in Symmachi lectione hæret Drusius, sensumque ejus in incerto relinquit. Ead est, *τρία κανῶ βάτνα*. Nos vertimus. *tria canistra ex foliis palmarum*. Quæ interpretatio non uno asseritur exemplo. Nam in *Apophthegmatibus Patrum*, βαίνη βάδος, *palmea virga*, non semel occurrit; sic n. 6 et 38.

CAPUT XLI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Παχείαι σαρκί.	2. Ἐλεκταὶ ταῖς σαρκί. Ἄλλος, στερέμνιοι κρέει, καὶ παχείαι σαρκί.	2.
Ἐν τῷ ἔλει.	Ἐν τῷ Ἄχει. Ἄλλος, ἐν τῇ ὄχθῃ.	
5. Καλάμψ.	5. Πυθμένι.	5
6.	6. Ἀνεμόφθοροι. Ἄλλος, πεφυγμένοι ἀνέμψ.	6.
8.	8. Ἐπαράχθῃ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Ἄλλος, κατέπαρη.	8.
Μάγους.	Ἐξηγητάς. Ἄλλος, σοφοῦς.	
12.	12. Καὶ συνέκρινεν ἡμῖν. <i>A is addunt, τὰ ἐνύπνια ἡμῶν.</i>	12.
14.	14. Ἐξήγαγον. Ἄλλος, δρομῆ ἡγαγον.	14.
16. (Οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀποκριθήσεται εἰρήνην Φαραῶ.)	16. (Ἄνευ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραῶ.)	16.
22. Καλάμψ.	22. Πυθμένι.	22.
24. Μάγους.	24. Τοῖς ἐξηγηταῖς.	24. Σοφισταῖς.
31. Βαρύς.	31. Ἰσχυρός. Ἄλλος, σφοδρός.	31.
32. Βέβαιος ὁ λόγος.	32. Ἀληθὲς ἔσται τὸ ῥῆμα.	32.
34. Ἐπισκόπους.	34. Τοπάρχας.	34.
35.	35. Βρώματα. Ἄλλος, πάντα τὰ γεννήματα.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Pingues carne.	2. Electæ carnibus. <i>Alius, solidæ carne, et pingues carnibus.</i>	2.
In palude.	In Achi. <i>Alius, in ripa.</i>	
5. In culmo,	5. In propagine.	5.
6.	6. A vento corruptæ. <i>Alius, tostæ vento.</i>	6.
8.	8. Turbata est anima ejus. <i>Alius, transfixus est.</i>	8.
Magos.	Interpretes. <i>Alius, sophos.</i>	
12.	12. Et interpretatus est nobis. <i>Alii addunt, somnia nostra.</i>	12.
14.	14. Eduxerunt. <i>Alius, cursu duxerunt.</i>	14.
16. Non ego, sed Deus respondebit pacem Pharaoni.	16. Sine Deo non respondebitur salutare Pharaoni.	16.
22. In culmo.	22. In propagine.	22.
24. Magos.	24. Interpretibus.	24. Sophistis.
31. Gravis.	31. Fortis. <i>Alius, vehemens.</i>	31.
32. Firmus sermo.	32. Verum erit verbum.	32.
34. Inspectores.	34. Principes.	34.
35.	35. Escæ. <i>Alius, omnes fructus.</i>	35.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΞ.
לפקח 36	36.	36. Εἰς παραθήκην.
ולא תברח		Καὶ οὐκ ὀλοθρευθήσεται.
אגדל ממך 40	40.	40.
רבד 42	42.	42. Τὸν μανιάκην.
ויקרא לפניו אברך 43	43.	43. [Καὶ ἐβόησεν ἔμπροσθεν αὐ- τοῦ γονατίζει.]
לא ירים איש	44.	44. Οὐχ ὑψώσει οὐδεὶς.
עצנת פענח 43	45.	45. Σαμφανή.
ὅως τὰ κρυπτά.		
עד כן-חלל 49	49.	49. Οὐκ ἐπαύσατε.
עמלי 51	51.	51.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. In deposito. Et non succidetur.	36. Et præparetur. Et non consumetur.	36. In depositum. Et non perdetur.
40. Major'ero te.	40. Te præcedam.	40.
42. Torquem.	42. Torquem.	42. Torquem.
43. Et clamabant ad facies ejus, Abrech.	43. Clamante præcone ut omnes coram eo genuflecterent.	43. Et clamavit in conspectu ejus adgeniculationem.
44. Non levabit vir.	44. Non movebit quisquam.	44. Attollet nemo.
45. Saphnath Pahaneah. <i>Syrus</i> , oculorum gnarus	45. Salvatorem mundi.	45. Samphane.
49. Usque dum cessaret.	49. Et cōpia mensurarum exce- deret.	49. Non cessavit.
51. Laboris mei.	51. Laborum meorum.	51.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLI Genesis.

V. 2. 'A., στερέμνιοι σαρκί. Σ., παχίσαι σαρκί. Ex Coislino. Lectio στερέμνιοι vera est Aquilæ, non autem στερέωμα, ut profert Coislinianus codex; nullatenus enim hic quadrare potest.

Ibid. 'A., Σ., ἐν τῷ ἔλει. Ex eodem Hieronymus in hunc locum *Quæst. in Genesim*: *Bis in Genesi scriptum est ACHI: et neque Græcus sermo est. nec Latinus. Sed et Hebræus ipse corruptus est: dicitur enim, in אֲחִי; hoc est, (in palude.) Sed quia וְאֵל לִיטְרָא opud Hebræos, et יִסּוּב, similes sunt, et tantum magnitudine differunt; pro אֲחִי, ACHI, LXX interpretes transtulerunt: et secundum consuetudinem suam ad exprimendam duplicem aspirationem, HETH, Hebrææ litteræ, CH, Græcam litteram copulaverunt. Voce ἄχει pro palude utitur etiam auctor Ecclesiastici xl, 16. Nec omittendum est scholion codicum nostrorum: ἄχος ἐστὶ τὸ λεπτὸν καὶ βοτανῶδες φυτῶριον, Achos est tenuis herbaceusque frutex.*

V. 5. 'A., Σ., καλάμψ. Ita Coislino.

V. 6. 'A., ἐφθαρμένοι καύσων. Sic idem.

Ibid. ἄλλος, παφρυγμένοι ἀνέμψ. Sine nomine interpretis in omnibus codicibus nostris, ut et apud Drusium. Sed non ambigo Symmachi esse. Exod. enim, x, 13, Aq. et Sym. vocem עֵיפֶה bis vertunt καύσωνα. sed Job xxxviii, 24. Symmachus עֵיפֶה vertit ἀνεμος. ut etiam hic legitur.

V. 8. ἄλλος, κατεπάρη. Suspiciatur Drusius lectionem hanc editionis Romanæ κατεπάρη vitiatam esse, legendumque putat κατηπόρει. At κατεπάρη optime quadrat hoc loco, a καταπέρω *transfigo*, cum aliisque interpretationibus consonat.

Ibid. 'A., κρυφιαστάς etc. Sic editio Romana. Aquila, κρυφιαστάς item vertit Exod. ix, 11. Symmachus vero, qui hic verterat, μάγους, ibi ἐπαοι-

δοὺς transtulit.

V. 12. ἄκι addunt, etc. Sic mss. nostri, qui omissa a LXX Interpretibus, ex alia quadam versione suppleunt.

V. 16. Aquilæ et Symmachi lectiones ex Procopii versione prodeunt Latine: ad cuius fidem Græca concinnavimus; sed uncinis inclusimus, ne quis putaret nos aliunde hausisse.

V. 22. 'A. Σ., καλάμψ. Ita Coislino.

V. 24. 'A., πρὸς τοὺς κρυφιαστάς. Σ., μάγους. In has interpretationes, vidè quæ diximus ad versum 8. Θ., σοφισταῖς. Ex Coislino.

V. 51. 'A., Σ., βαρύς. Coislino.

Ibid. ἄλλος, σφοδρός. Sic codices nostri; cuius autem sit hæc lectio non indicant.

V. 52. 'A., ἔτοιμον τὸ ῥῆμα. Σ., βέβαιος ὁ λόγος. Sic Coislino. In aliis autem codicibus nostris et in edit. Rom. tacitis interpretibus.

V. 54. Σ., ἐπισκόπους. Ex Coislino.

V. 35. ἄλλος, πάντα τὰ γεννήματα. Unus codex habet, γεννήματα. Lectio est incerti interpretis.

V. 36. 'A., εἰς παραθήκην. Sic eandem vocem ἵτηψ vertunt LXX Interpretes Levit. vi, 2, 4. (H. b. v. 20, 23) Σ., εἰς ἐνθήκην. Has utriusque lectiones habent codex unus Regius et Drusius.

Ibid. 'A., καὶ οὐκ ὀλοθρευθήσεται. Ex Coislino.

V. 40. Σ., μελίων σου ἔσομαι. Sic tres codices Regii, quorum unus tantum nomen interpretis præfert.

V. 42. 'A., Σ., τὸν μανιάκην. Sic Coislino.

V. 43. 'A., καὶ ἐβόησεν etc. Græca effert Martianus noster; Latina ex Hieronymo mutuamur. Sed

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

36. Εἰς ἐνθήκην.	36. Πεφυλαγμένα.	36.
40. Μείζων σου ἔσομαι.	Καὶ οὐκ ἐκτριβήσεται.	40.
42. Τὸν μανιὰκην.	40. Ὑπερέξω σου.	42.
43. (Καὶ ἐδόθησεν ἔμπροσθεν αὐ-	42. Κλοιδόν.	42.
τοῦ, Ἄδρέχ.)	43. Καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐ-	43.
44.	τοῦ κήρυξ.	44.
45. Σαφαθφανή.	44. Οὐκ ἐξαρεῖ οὐθείς.	44.
49. Οὐκ ἐπαύσατο.	45. Ψονθομφανήχ. Ἄλλος, ᾧ	45.
51.	ἀπεκαλύφθη τὸ μέλλον. Ἄλλος, ᾧ	49.
	κεκρυμμένα ἐκάλυψεν.	51.
	49. Ἔως οὐκ ἠδύνατο.	
	51. Τῶν πόνων μου. Ἄλλος,	
	τῶν λυπῶν.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

36. In depositum	36. Custodita.	36.
40. Major te ero.	Et non atteretur.	40.
42. Torquem.	40. Præcedam te.	42.
43. Et clamavit ante eum,	42. Torquem.	42.
Abrech.	43. Et clamavit ante eum præ-	43.
44.	co.	
45. Saphathphane.	44. Non levabit quisquam.	44.
49. Non cessavit.	45. Psonthomphanech. <i>Alius,</i>	45.
51.	cui revelatum est futurum. <i>Alius,</i>	49.
	49. Donec non potuit.	
	51. Laborum meorum. <i>Alius,</i>	51.
	dolorum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLI Genesis.

pro πρόγνυ Martianæi, quod ex latino factum videtur, ex Coisliniano reposuimus γονατίζει. Forte melius γονατίσιον, ut quadret ad versionem Hieronymi, adgeniculationem; vel γονατίζειν, ut suadet nota aota Originis quam allaturi sumus.

In hunc locum Origenes in catenis omnibus Regiis: Τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, Ἄδρήχ, ὃ κυρίως σημαίνει, ἢ πατὴρ ἀπαλδός, ἢ καὶ εἰκότως ἐνάπαλος γὰρ ὢν κατὰ τὴν ἡλικίαν, ὡς πατὴρ σωτήριον ἀρχὴν Αἰγυπτίους ἐνεδείξατο. Δηλοῖ δὲ οὐδὲν ἢ λέξις, ἢ τὸ γονατίζειν· φανερὰ γάρ ἐστιν ἢ φωνὴ τοῦ κήρυκος. Id est, *Hebraicum habet, ABRECH; quod proprie, ἢ pater tener, ἢ significat. Nam cum ætate tener esset, quasi pater salutarem principatum Ægyptiis exhibuit. Hæc vox autem (Abrech) nihil aliud significat, quam genua flectere. Clara quippe est vox præconis. Ex Origene expiscatus Hieronymus ita habet in Quæst.: Aquila transtulit: ἢ Et clamavit in conspectu ejus adgeniculationem. ἢ Symmachus ipsum Hebraicum sermonem interpretans, ait: ἢ Et clamavit ante eum ABRECH. ἢ Unde mihi videtur non tam præco, sive adgeniculatio, quæ in salutando vel adorando Joseph accipi potest, intelligenda: quam illud quod Hebræi tradunt, dicentes, ἢ patrem tenerum ἢ et hoc sermone transferri; ab quippe dicitur pater; RECH, delicatus, sive tenerrimus: significante Scriptura, quod juxta prudentiam quidem pater omnium fuerit: sed juxta ætatem tenerrimus adolescens et puer.*

V. 44. Ἄ., οὐκ ὑψώσει οὐδεὶς. Ex Coislin.

V. 45. Hæ omnes interpretationes in tribus Regiis manuscriptis exstant. In hunc vero locum Hieronymus in Quæst.: Et vocavit Pharaon nomen Joseph Saphaneth Phanez, et dedit ei Aseneth filiam Putiphar sacerdotis Heliopoleos in uxorem. Licet

Hebraice hoc nomen, absconditorum repertorem significet, tamen quia ab Ægyptio ponitur, ipsius lingua debet habere rationem. Interpretatur ergo sermone Ægyptio SAPHANETH PHANEZ; sive, ut Septuaginta transferre voluerunt, ἢ Psonthom-Phanech, ἢ Saviour mundi, eo quod orbem terræ ab imminente famis excidio liberarit. Notandum autem quod domini quondam et emptoris sui filium uxorem acceperit qui ad id locorum pontifex Heliopoleos erat. Neque enim fas absque eunuchis idoli illius esse antistites ut vera illa Hebræorum super eo quod ante jum diximus suspicio comprobetur. Hoc postremum de Putiphare sic explicat Origenes in catenis mss.: Τὸ μὲν Φουρτιφάρ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς ἐστὶ τῆς γαμηθείσης τῷ Ἰωσήφ. Φήσεται δὲ τις ἕτερον εἶνα τοῦτον παρὰ τὸν ὠνησάμενον τὸν Ἰωσήφ· οὐ μὲν οὕτως ὑπεκλήφασιν Ἑβραῖοι· ἀλλ' ἐξ ἀποκρύφου λέγουσι τὸν αὐτὸν εἶναι, καὶ δεσπότην καὶ πενθερὸν γενέσθαι. Καὶ φασὶ ταύτην τὴν Ἀσενὲθ διαβεβηκέναι τὴν μητέρα παρὰ τῷ πατρὶ ὡς ἐπιβουλεύσασα τῷ Ἰωσήφ, καὶ οὐκ ἐπιβουλεύθεισαν. Ἦν καὶ ἐκδέδωκε τῷ Ἰωσήφ, δεῖξαι σπουδάσας καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις, ὅτι μηδὲν τοιοῦτον ἡμάρτηται παρὰ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Id est: Phurtiphar nomen erat patris uxoris Joseph. Existimabit quispiam alium esse ab eo qui Josephum emit. Sed non si arbitrantur Hebræi; verum ex apocrypho dicunt, eundem ipsum esse, qui ejus herus et socer fuit: narratque Aseneth illam, matrem suam apud patrem accusasse, quod insidias in Josephum straxisset, non autem ab eo insidiis appetita fuisset. Quam ille Josepho sponsam dedit, ut Ægyptiis declararet, a Josepho nihil hujusmodi contra domum suam perpetratum fuisse.

V. 49. Ἄ., Σ., οὐκ ἐπαύσατο. Ita Coislin.

V. 51. Ἄλλος, τῶν λυπῶν. Ex eod.

CAPUT XLII GENESIS

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ.
ושברדלג 2	2.	2.
אסך 4	4.	4. Σύμπτωμα.
ויתגבר 7	7.	7.
סרגלים 9	9.	9. Ἐφοδευταί.
אתערוח הארץ		Τὰ κρυπτὰ τῆς χώρας.
כנים 11	11.	11. Ὅρθοί.
ערוח הארץ 12	12.	12. Τὰ κρυπτὰ τῆς γῆς.
בזאת תבטו 15	15.	15. Ἐν τούτῳ δοκιμασθήσεθε.
חי פרעה		Ζῆ Φαραώ
האסך 16	16.	16. Δεθήσεσθε.
אבל אשמים 21	21.	21. Μάλιστα ἐν πλημμελείᾳ
אתדשקך 27	27.	27. Θύλακον.
אכותחו		Θυλάκου.
דושב 28	28.	28. Ἀπεστράφη μοι.
בבואוהו		
ויתן 30	30.	30.
עלי 36	36.	36.
אסך 38	38.	38.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et emite nobis.	2. Et emite nobis.	2.
4. Periculum.	4. Quidpiam inani.	4. Casus.
7. Et extraneum se ostendit.	7. Quasi ad alienos.	7.
9. Exploratores.	9. Exploratores.	9. Lustratores.
Nuditatem terræ.	Infirmiora terræ.	Occulta regionis.
11. Recti.	11. Pacifici.	11. Recti.
12. Nuditatem terræ.	12. Infirmiora terræ.	12. Occulta terræ.
15. In hoc probabimini.	15. Jam nunc experimentum vestri capiam.	15. In hoc probabimini.
Vivat Pharao.	Per salutem Pharaonis.	Vivat Pharao.
16. Vinciemini.	16. Eritis in vinculis.	16. Vinciemini.
21. Vere delinquentes.	21. Merito hæc patimur quia peccavimus.	21. Maxime in delicto.
27. Saccum suum.	27. Apertoque unus sacco	27. Vas.
Sacci sui.	Sacculi.	Vasis.
28. Reddita est.	28. Reddita est.	28. Reductum est mihi.
In sacco meo.	In sacco.	
30. Et dedit.	30. Et putavit.	30.
36. Super me.	36. In me.	36.
38. Periculum.	38. Si quid ei adversi acciderit.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLII Genesis

V. 2. Ἄλλος, καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν. Sic quidam mss. tacito interpretis nomine. Coisl. post illud ἀπαξενούτο, in margine positum, adjecit ἀποπροσποιεῖτο τῶν εἰδῶν, id est, specie simulabat. quod videtur esse scholion.

V. 4. Ἄ., σύμπτωμα. Σ., κίνδυνος. Sic Drusius cum nominibus interpretum. At Regii codices duo, nomina interpretum non ascribunt.

V. 7. Ἄ., ἐξοδευταί. Coisl.

V. 9. Ἄ., ἐφοδευταί. Sic iidem Regii codices, ta-

cito interpretis nomine, sed, Aquila fertur apud Drusium et edit. Rom.

Ibid. Ἄ., Σ., τὰ κρυπτὰ τῆς χώρας. Regii codd. sine nomine int. Sed Coisl. adscribit nomen Symmachi; et revera locus est ex Aquil. et Symmacho, ut infra v. 12.

V. 11. Sic iidem codices non indicato interpretum nomine.

V. 12. Ex Drusio et editione Rom.

V. 15. Sic duo codices Regii supra memorati

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
2.	2. Καὶ πρίασθε ἡμῖν. "Ἄλλος" καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν.	2.
4. Κίνδυνος.	4. Μαλακία.	4.
7.	7. Ἕλλοτριούτο. "Ἄλλος" ἀπεξενούτο.	7.
9.	9. Κατάσκοποι.	9.
Τὰ κρυπτά ἀτῆς χώρας	Τὰ ἴχνη τῆς χώρας.	
11. Ἄπλοϊ.	11. Εἰρηνικοί.	11.
12. Τὰ κρυπτά τῆς γῆς.	12. Τὰ ἴχνη τῆς γῆς.	12.
15. Ἐν τούτῳ δοκιμασθήσεσθε.	15. Ἐν τούτῳ φανεῖσθε.	15.
	Νῆ τὴν ὑγίειαν Φαραῶ. "Ἄλλος" μὰ τὴν ὑγίειαν.	
16. Δεθήσεσθε.	16. Ἀπάχθητε.	16.
21. Μάλα, ἢ θυσις.	21. Ναὶ ἐν ἀμαρτίαις.	21.
27. Σάκκον.	27. Μάρσιπον.	27.
	Μαρσίπου.	
28.	28. Ἀπεδόθη μοι.	28.
Ἐν τῷ σάκκῳ μου.	Ἐν τῷ μαρσίπῳ μου.	
30. Ἐλογίσατο.	30. Ἔθετο.	30.
36.	36. Ἐπ' ἐμέ. "Ἄλλος" κατ' ἐμοῦ.	36.
38.	38. Μαλακισθῆναι. "Ἄλλος" ἀβρωσθῆσαι.	38.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Et emite nobis <i>Alius</i> , et emite nobis.	2.
4. Periculum.	4. Languor.	4.
7.	7. Alienum se fecit. <i>Alius</i> , et extra neum se ostendit.	7.
9.	9. Exploratores.	9.
Occulta regionis.	Vestigia regionis.	
11. Simplicis.	11. Pacifici.	11.
12. Occulta terræ.	12. Vestigia terræ.	12.
15. In hoc probabimini.	15. In hoc manifesti critis.	15.
	Per salutem Pharaonis. <i>Alius</i> , per salutem.	
16. Viuciemini.	16. Abducimini.	16.
21. Utique, <i>vel</i> vere.	21. Certe in peccatis.	21.
27. Saccum.	27. Marsupium.	27.
	Marsupii.	
28.	28. Redditum est mihi.	28.
In sacco meo.	In marsupio meo.	
30. Futavit.	30. Posuit.	30.
36.	36. Super me. <i>Alius</i> , contra me.	36.
38.	38. Languere. <i>Alius</i> , infirmari.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLII Genesis.

sine interpretum nomine. Sed edit. Rom. nomina ascribit.

Ibid. Sic manuscripti duo, tacitis de more nominibus. Editio Romana nomen Aquilæ ascribit. Lectionem, μὰ τὴν ὑγίειαν habet cod. Reg. 1871.

V. 16. Hæc Aquilæ et Symmachi lectio desumitur ex editione Rom.

V. 21. Ἄ., μάστιγα etc. Ex Coislin.

V. 25. Coislin. ad illud, τὰ ἀγγεῖα, in τοῖς Ὑ positum, notat in margine, ἀγγεῖα, καὶ μάρσιπποι καὶ σάκκοι, καὶ πορσεῖα, μίαν ἔχουσι τὴν σημασίαν,

ὡς ἐν τοῖς ἐπομένοις εὐρήσεις.

Ibid. ad ἐπιστησιμάν, notat Coisl. in marg.: τροφάς.

V. 27. Ἄ., θύλακον, etc. Ex edit. Rom.

Ibid. Ἄ., θυλάκου. Coislin.

V. 28. Ἄ., ἀπεστράφη μοι. Ex eod.

Ibid. Σ., ἐν τῷ σάκκῳ μου. Codex Reg. 1871 sine interpretis nomine: sed Symmachi esse suadet similis interpretatio versus 27.

V. 30. Σ., ἐλογίσατο. Ita Coislin.

V. 36. Ἄλλος, κατ' ἐμοῦ. Ex eod.

V. 38. Ἄλλος, ἀβρωσθῆσαι. Ex eod.

CAPUT XLIII GENESIS.

TO EBPAIKON.

טפנ 8	8.
אערב 9	9.
נכא 11	11.
ושקדים	
שלום 23	23.
רחבי 30	30.
החיה	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

8. Parvuli nostri.
9. Spondeo pro illo.
11. Aromata.
Amygdalas.
23. Pax vobis.
30. Miserationes ejus.
In cubiculum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

VULGATA LATINA.

8. Parvuli nostri.
9. Suscipio puerum.
11. Storacii.
Amygdalarum.
23. Pax vobiscum.
30. Viscera.
In cubiculum.

AKYAAΣ.

8. Νήπια ἡμῶν.
9. Ἐγγυῶματ.
11. Στύραχα.
Τὰ ἀμύγδαλα.
23. Εἰρήνη ὑμῖν.
30. Τὰ σ-λάγχνα.

AQUILA.

8. Parvuli nostri.
9. Spondeo.
11. Styracem.
Amygdala.
23. Pax vobis.
30. Viscera.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIII Genesis

V. 8. Ἄ., νήπια ἡμῶν. Ita Coislin.

V. 9. Ἄ., ἐγγυῶματ. Ex eod.

V. 11. In hunc locum Origenes in catenis mss. : Ἄπο τῶν καρπῶν τῆς γῆς φέρεται τῷ Ἰωσήφ δῶρα, & οὐκ ἔχει Ἄγυπτος· ἔστι δὲ ῥητίνη, μέλι, θυμίαμα, στακτή, τερέβινθος, κάρυα. Καὶ ἀνωτέρω δὲ, καὶ αἱ κάμηλοι ἔγεμον θυμιαμάτων, ῥητίνης, στακτῆς· ἀλλ' οὐχὶ καὶ μέλιτος, καὶ τερέβινθου, καὶ καρύων. Id est : Ex fructibus Josepho dona feruntur, quæ non habet Ægyptus; resina, mel, incensum, stacte, terebinthus, nuces. Supra quoque cameli onusii dicuntur aromatibus, resina et stacte; sed

non melle, terebintho et nucibus. Hieronymus vero in *Quæst.* : « Et deserte viro munera, aliquid resinæ, et mellis, thymiama et stacten, et terebinthum et nucas. » Sive, ut Aquila et Symmachus transtulerunt, « amygdala. » Idcirco hoc capitulum posuimus : ut sciamus ubi in nostris codicibus habetur « thymiama, » in Hebræo esse ΝΕCΟΤΗΛ, quod Aquila « storacem » transtulit. Ex quo « domus Necotha, » quæ in *Isaia* legitur, manifestissime, cella thymiamaatis, sive storacis intelligitur, quod in illa aromata diversa sint condita. *Isaia* xxxix, 2, Aquila et Symmachus vertunt, τὸν οἶκον τῶν ἀρωμάτων.

CAPUT XLIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

כאשר יוכלו שמה 1	1.
ואותי גובעי 2	2.
ויפתחו 11	11.
כלה 12	12.
הזוא ידעתם כירוש ינחש 15	15.
אשר כבני א"ש. Το Σαμαρειτικόν, καὶ αὐτὸς πειρασμῷ πειράζει ἐν αὐτῷ.	
קשרה 30	30.
ביגן 31	31.
צרב 32	32.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Quantum poterunt ferre.
2. Et scyphum meum.
11. Et aperuerunt.
12. Finit.
15. Nonne scitis, quod augurando augurabitur vir qui sicut ego. *Samarit.*, et ipse tentando tentat in eo.
30. Ligata est.
31. In dolore.
32. Spondit.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

VULGATA LATINA.

1. Quantum possunt capere.
2. Scyphum meum.
11. Aperuerunt.
12. Vacat.
15. An ignoratis, quod non sit similia mei in augurandi scientia.
30. Pendeat.
31. Cum dolore.
32. In meam hunc recepi fidem et spondi.

AKYAAΣ.

1.
2. Σκύφον.
11.
12.
15.

AQUILA.

1.
2. Scyphum.
11.
12.
15.
30. Συνδεμένη.
31. Μετὰ λύπης.
32.
30. Colligata.
31. Cum tristitia.
32.

CAPUT XLIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Α.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
8.	8. Ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν.	8.
9.	9. Ἐκδέχομαι αὐτόν.	9.
11.	11. Θυμίαμα.	11.
Τὰ ἀμύγδαλα.	Κάρυα.	
23. Εἰρήνη ὑμῖν.	23. Ἦλεως ὑμῖν.	23.
30. Τὰ σπλάγχνα.	30. Ἐγκατα. Ἄλλος, τὰ ἔντερα. Εἰς τὸ ταμεῖον. Ἄλλος, κοιτῶνα.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Apparatus noster.	8.
9.	9. Suscipio illum.	9.
11.	11. Incensum.	11.
Amygdala.	Nuces.	
23. Pax vobis.	23. Propitius vobis.	23.
50. Viscera.	30. Intestina. <i>Alius</i> , intestina. In cubiculum. <i>Alius</i> , <i>id. alio verbo</i> .	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIII Genesis.

V. 11. Ἄ., Σ., τὰ ἀμύγδαλα. Sic Coisl. confirmatque S. Hier. modo citatus.

V. 18. In hæc verba τῶν Ο', συκοφαντῆσαι ἡμᾶς, in margine Coisl. codicis legitur, κατηγορίαν ψευδῆ συστήσασθαι καθ' ἡμῶν, et in sequentia, καὶ ἐπιθέσθαι ἡμῖν legitur, κατατυρανῆσαι ἡμᾶς καὶ δουλαγωγῆσαι, quæ videntur esse scholia.

V. 23. In vocem ἀπέχω, etc., quæ in LXX legitur, notam habuit Coisl. codicis, quæ deinde excisis foliis partim periit; quæ supersunt lacera, sic habent: Τὸ Ἑβραϊκὸν ἐστὶ Βαηλαί, ὅπερ ἐστὶν, ἦλθε πρὸς μέ... ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ ἔχομεν, τὸ γὰρ Β... Βερ-

σαμμα ἐκ κ... Βαρκαθαυ ὀπὸ τοῦ Ἰσαὰκ λεγόμενον, σημαίνει, ἦλθεν ὁ ἀδελφὸς ἐν ἐπιθέσει, καὶ ἔλαβεν εὐλογίας σου καὶ... ὁρθῶς τε μετὰ τοῦ παραδόξου ἐπ... οεῖν τοῦ οἴκου τοῦ Ἰωσήφ τὸ ἀργύριον ἐληλυθέναι πρὸς αὐτόν. Ἐπεὶ περ... οὐδεὶς ἀνθρώπων αὐτὸ ἤγεγεν. Hic verba ista cap. xxvii, v. 35. וְיָקִים מִבְּרִית בְּרִית וְיִשְׁמַח בְּבָרְכָתוֹ exprimentur, sed mendosissime, nam sic secundum veterem morem legendum, Βα εσγ βεμαρμα ουικε βαρκαθακ.

V. 30. Ἄ., Σ., τὰ σπλάγχνα. Ex Coisl.

Ibid. Ἄλλος, τὰ ἔντερα. Ita in mss. et in notis Drusii.

Ibid. Ἄλλος, κοιτῶνα. Coisl. in.

CAPUT XLIV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ὅσα ἐὰν δύνωνται ἄραι. Ἄλλος, ὅσα ἀν ἄρωτιν.	1.
2. Φιάλην	2. Κόνδυ.	2. Κόνδυ.
11.	11. Ἐνοιξάν. Ἄλλος, ἔλυσαν.	11.
12.	12. Vacat. Ἄλλος, συντελέσας.	12.
15.	15. Οὐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῶ οἰωνοῖται ὁ ἀνθρώπος, οἶος ἐγώ; Ἄλλος, καὶ γὰρ ἐγινωτε ὅτι πειρασμῶ πειράζεται (sic) ὁμοιος ἐμοί.	15.
30. Ἐνδέδεταί.	30. Ἐκκρέματαί.	30.
31.	31. Μετ' ὀδύνης.	31.
32. Ἐνεγυήσατο.	32. Ἐκδέδεταί.	32.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Quantascunque possint tollere. <i>Alius</i> , quantas tulerint.	1.
2. Phialam	2. Condy.	2. Condy.
11.	11. Aperuerunt. <i>Alius</i> , solverunt.	11.
12.	12. Vacat. <i>Alius</i> , cum finivisset.	12.
15.	15. Nesciebatis quia augurio augurabitur homo qualis ego? <i>Alius</i> , etenim nostis quod tentando tentat similis mei.	15.
30. Illigata est.	30. Dependet.	30.
31.	31. Cum dolore.	31.
32. Spondit.	32. Suscepit.	32.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIV Genesis.

V. 1. Ἄλλος, ὅσα ἂν ἄρωσιν. Hæc lectio, quæ habetur in textu LXX Interpretum, in aliquot exemplaribus quasi lectio alterius interpretis affertur.

V. 2. 'A., σχύφον. Σ., φιάλην. Θ., κόνδυ. Sic mss. nostri et edit. Rom.; vocem גביען σχύφον item vertit

Aquila Exod. xxv, 31. Hieronymus in *Quæst.*: Pro condy id est poculo, quod etiam in *Isaia* legitur, Aquila, ε scyphium; Symmachus, ε phialam, transtulerunt. In memorato *Isaia* loco li, 17, Hebræicam vocem כרם, vertunt LXX κόνδυ. Hanc porro vocem sic explicat Diodorus. Κόνδυ μὲν τὸ λεγόμενον

CAPUT XLV GENESIS.

TO EBPAIKON.

למחה 5
וקציר 6
ולחיותה לכם לפליטה גדלה 7
פך-תורש 11
עבדיו 16
אד-בעירכם 17
אד-חלב 18
צדה 21
שלוש מאות כסף ודבש חלפת 22
שפירן. 'O Σύρος πέντε ζυγάς 24
στολών και διακοσίους χρυσίνους. 24
תרגו 24
ויפג לבו 26

VERSIO HEBRAICI TEXT.

5. In vivificationem.
6. Et messis.
7. Et ad victum dandum vobis in salvationem magnam.
11. Ne depaupereris.
16. Servorum ejus.
17. Jumenta vestra.
18. Pinguedinem.
21. Escam.
22. Trecentos argenteos et quinque mutatorias vestes. Syrus, quinque paria stolarum, et ducentos aureos.
24. Contendatis.
26. Et debilitatum est cor eius.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

5.
6.
7.
11.
16.
17.
18.
21.
22.
24.
26.

VULGATA LATINA.

5. Pro salute.
6. Meti.
7. Et escas ad vivendum habere possitis.
11. Ne et tu pereas.
16. Familia ejus.
17. Jumenta.
18. Medullam.
21. Cibaria.
22. Trecentos argenteos cum quinque stolis optimis.
24. Irascamini.
26. Quasi de gravi somno evigilans.

AQUILA.

5. Εἰς ζώωσιν.
6. Θερσιμός.
7. Καὶ τοῦ ζῶωσαι ὑμῖν εἰς ἀνασωσμένων μέγαν.
11. Ἀναλωθῆς.
16. Δούλοι.
17. Τὰ κτήνη ὑμῶν.
18. Στέαρ.
21. Ἐπισιτισμόν.
22.
24. Κλονεῖσθε.
26. Ἐξένηψε.

AQUILA.

5 In vivificationem.
6. Messis.
7. Et ad vivificandum vos in salvationem magnam.
11. Consumaris.
16. Servi.
17. Jumenta vestra.
18. Pinguedinem.
21. Cibaria.
22.
24. Commoveamini.
26. Evigilavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLV Genesis.

V. 4. Ο, ἤγγισαν. Coislin. in margine notat πρὸς αὐτόν, quod in Hebræo positum in LXX desiderabatur: et similia quædam hoc capite, ut versu 9, post κατάθηθι οὖν, in margine additur τὸ τάχος, et versu 10, post καὶ οἱ υἱοὶ σου, adjicitur in marg.,

καὶ ὁ οἶκός σου, similiterque v. 11.

V. 5. 'A., εἰς ζώωσιν, etc. Sic editio Romana. Aquilæ interpretationes versuum 6, 7, 11, 16, 18, 24, 26, ex Coislin. prodeunt, ut et Symmachi versum 24, 26.

CAPUT XLVI GENESIS.

TO EBPAIKON.

סם הבא 8
ארד 21
לדורת לפניו 28
8. Qui ingressi sunt.
21. Arad.
28. Ad præparandum ante eum.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

8.
21.
28.

VULGATA LATINA.

8. Qui ingressi sunt.
21. Arad.
28. Ut nuntiaret ei.

AKYAAΣ.

8.
21.
28. Φωτίζειν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

AQUILA.

8.
21.
28. Illuminare in faciem ejus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIV Genesis.

ποτήριον λέγει, *CONDY* vocat illud quod haplopoten-
tium, sive simplex poculum dicitur.
V. 11. Ἄλλος, Ευσαν. Coislín.
V. 12. Ἄλλος, συντελέσας. Id.
V. 15. Hanc Samaritani lectionem, similiterque
aliam alius ipsi adjunctam, habent codices nostri

atque Drusius.

V. 30. Ἄ., συνδεδεμένη etc. Sic editio Rom.

V. 31. Coislín. in textu τῶν Ο' habet λύπης, et ad
marg. Ἄ., λύπης, ut et mss. Alex., ex Aquila vide-
licet desumptum.

V. 32. Σ., ἐνεγύησατο. Sic Coislín.

CAPUT XLV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5. Εἰς σωτηρίαν.	5. Εἰς ζώην.	5.
6.	6. Ἄμητός.	6.
7.	7. Καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατάλει- ψιν μεγάλην.	7.
11.	11. Ἴνα μὴ ἐκτριβῆς.	11.
16.	16. Θεραπεία αὐτοῦ.	16.
17. Τὰ κτήνη ὑμῶν.	17. Τὰ φορεῖα ὑμῶν.	17. Τὰ φορεῖα ὑμῶν.
18.	18. Μυελόν.	18.
21. Ἐπισιτισμόν.	21. Ἐπισιτισμόν.	21. Ἐπισιτισμόν.
22.	22. Τριακοσίους χρυσοῦς, καὶ πέντε ἑξαλλασσοῦσας στολάς.	22.
24. Μάχεσθε.	24. Ὁργίζεσθε.	24.
26. Ἐλειποψύχησε.	26. Ἐξέστη τῇ διανοίᾳ.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5. In salutem.	5. Ad vitam.	5.
6.	6. Messis.	6.
7.	7. Et enutrire vestras reliquias magnas.	7.
11.	11. Ut non atteraris.	11.
16.	16. Familia ejus.	16.
17. Jumenta vestra.	17. Vehicula vestra	17. Vehicula vestra.
18.	18. Medullam.	18.
21. Cibaria.	21. Cibaria.	21. Cibaria.
22.	22. Trecentos aureos, et quin- que mutatorias vestes.	22.
24. Contendatis.	24. Irascamini.	24.
26. Animo deliquit.	26. Obstupuit mente.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLV Genesis.

V. 17. Ἄ., τὰ κτήνη etc. Sic editio Romana, quæ
notat in aliis libris legi φορεῖα, in aliis φορτία.

V. 21. Vocem ΠΤΣ solet Aquila vertere ἐπισιτι-
σμός, sic Judicum xx, 10, et psalm. cxxxi, 15, ubi
Sydmachus στήσιν habet. Hieronym. in *Quæst.* :

Vocem SEDΑ omnes hic ore consensu ἐπισιτισμόν, id
est « cibaria, » vel « sitarcia, » interpretati sunt.

V. 22. Ὁ Σύρος etc. Ita mss. nostri et editio
Rom. At textus Syriacus hodiernus trecentos ar-
genteos habet, ut et Hebraicus.

CAPUT XLVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8.	8. Εἰσελθόντων. Ἄλλος· εἰσπο- ρευομένων.	8.
21.	21. Ἀράδ :- ὅθεν Ἀράδιος :	21.
28. Δηλώσαι αὐτῷ.	28. Συναντῆσαι αὐτῷ.	28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8.	8. Qui intraverunt. <i>Alius</i> , in- gradientium.	8.
21.	21. Arad :- unde Aradius :	21.
28. Ad manifestandum ei.	28. Ad occurrendum ei.	28.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
29.	29. Πίονι. Ἄλλος πλείονι.	29.
30.	30. Ἀποθανοῦμαι.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
29.	29. Uberi. <i>Alius</i> , plurimo.	29.
30.	30. Moriar, <i>futuro</i> .	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVI Genesis.

hæ voces ὄθεν Ἀράδιος non exstant hodie in textu LXX Interpretum. Verum in illam τῶν Ο' editionem infinitæ pene mutationes advectæ sunt. Οἱ Ἐβδομήκοντα διὰ τοὺς ὀβελισμούς. Reg. cod. de nominibus loquitur eorum qui in Ægyptum profecti sunt.

V. 28. Ἄ., φωτίζεῖν etc. Ex Coislin.
V. 29. Πίονι. Ἄλλος, πλείονι. Incertum an varia interpretatio, an vitio librariorum invecata lectio. Πλείονι melius ad sensum quadrare videtur
V. 30. Ἄ., ἀποθάνομαι. Sic editio Rom.

CAPUT XLVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6 Ἴδου ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστὶ ἐν τῇ βελτίστῃ γῆ κατοικισον τὸν πατέρα σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου. Οἱ λοιποὶ, Ἴδου ἡ γῆ Αἰγύπτου εἰς πρόσωπόν σου ἔστιν ἐν ἀγαθοτάτῃ τῆς γῆς καθισον τὸν πατέρα σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ. Εἰ δὲ ἐπίστη, κ. τ. λ.	6.
9.	9. Ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου.	9.
12.	12. Σίτον κατὰ σῶμα.	12.
22. Σύνταξις γὰρ ἦν τοῖς ἱερεῦσιν.	22. Ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόμα τοῖς ἱερεῦσι Φαραώ. Ἄλλος, καὶ γὰρ μέρος ἦν τοῖς ἱερεῦσιν ἐκ συγκωρήσεως Φαραώ.	22.
24.	24. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ εἰς βρωσιν τοῖς νηπίοις ὑμῶν.	24.
27.	27. Ἐκληρονόμησαν ἐπ' αὐτῆς, καὶ ῥύξήθησαν. Ἄλλος, ἐκληρονομήθησαν.	27.
31. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης.	31. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ἑσθῆδος αὐτοῦ.	31.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Ecce terra Ægypti ante te est : in terra optima colloca patrem tuum et fratres tuos. <i>Cæteri</i> , ecce terra Ægypti ad faciem tuam est : in optima terræ constitue patrem tuum et fratres tuos : habitent in terra Gesem. Si autem noveris, etc.	6.
9.	9. Dies annorum vitæ meæ.	9.
12.	12. Triticum secundum corpus.	12.
22. Constitutio enim erat sacerdotibus.	22. In dono enim dedit donum sacerdotibus Pharao. <i>Alius</i> , etenim portio erat sacerdotibus ex concessione Pharaonis.	22.
24.	24. <i>Vacat. Alius</i> , et in cibum parvulis vestris.	24.
27.	27. Habuerunt hæreditates in ea, et creverunt. <i>Alius</i> , hæreditatem acceperunt.	27.
31. Et adoravit Israel ad summitatem lecti.	31. Et adoravit Israel super summitatem virgæ ejus.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVII Genesis.

V. 5. — ἦλθον δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσήφ Ἰα-
 — κὼδ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἤκουσαν Φαραὼ βασι-
 λέως Αἰγύπτου. * Καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσήφ
 * λέγων Ὁ πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἦκασι
 * πρὸς σέ Ἰδοὺ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστίν.
 * Ἐν τῇ κρατίστῃ γῆ κατοικήσων τὸν πατέρα σου
 * καὶ τοὺς ἀδελφούς σου. Hæc sic in Coislin. No-
 tantur primo obelis, deinde asteriscis, quia hæc
 olim alio præpostere translata fuerant. Qua de re
 vide notam Origenis, infra ad v. 6.

V. 6. Hunc locum mutuamur ex schedis Combe-
 flianis, ubi adjicitur hæc Origenis nota ex codice
 Monspeliensi: Ἐπειδὴ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς, ἐξ ὧν καὶ
 τὸ ἀντίγραφον μεταλήφθη πρὸς τὸν εἰρμὸν τὸν ἐν τῷ
 Ἑβραϊκῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκδόσεσι, δεικνύται καὶ ἡ
 τῶν Ἑβδομήκοντα ἐν τισὶ τόποις μετατεθεῖσα, ὡς τὰ

πρῶτα ὑστερα καὶ τὰ ὑστερα πρῶτα γενέσθαι· ὅπερ
 καὶ ἐνταῦθα εὐρέθῃ παθοῦσα· τούτου χάριν παρεθῆ-
 καμεν ἀκολουθίαν· ἐστὶ δὲ αὕτη. Τῷ, « κατοικήσου-
 οἱ παῖδες σου ἐν γῆ Γεσέμ, » συνάπτεται τὸ, « εἶπε
 δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, Κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ.
 Εἰ δὲ ἐπίστη, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς. » Id est: *Quando-
 quidem in Tetraplits, unde exemplar secundum seriem
 Hebraici aliarumque editionum transumptum est,
 ostenditur Septuaginta Interpretum editionem ali-
 quot in locis transpositam fuisse; ita ut quæ priora
 erant, posterius, quæ posteriora, prius locarentur:
 quod hoc etiam loco ipsi accidisse deprehenditur;
 ideo veram seriem hic apposuimus, quæ sic habet.
 His verbis: « Habitabimus pueri tui in terra Ge-
 sem, » subjungitur illud, « Dixit autem Pharaos Jo-
 seph: « Habitent in terra Gesem. Si autem noseris*

CAPUT XLVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.

להל 1
 כבד 10
 כעדי 15
 הגאל 16
 וירע בעיניו 17
 והשיב 21
 שכם אחד 22

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Ægrotans.
 10. Graves erant.
 15. Ab adhuc me.

17. Malum fuit in oculis ejus.
 21. Redire faciet.

22. Partem unam.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
 10.

15.
 16.

17.
 21.

22.

VULGATA LATINA.

1. Quod ægrotaret.
 10. Caligabant.

15. Ab adolescentia mea.
 16. Qui eruit.

17. Graviter accepit.
 21. Reducet.

22. Partem unam.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ἀβρώσται.
 10.

15.
 16. Ὁ ἀγχιστεύων.

17. Ἑξακόθη.
 21.

22. Ὁμὸν ἕνα.

AQUILA.

1. Infirmatur.
 10.

15.
 16. Propinquus existens.

17. Malum fuit.
 21.

22. Humerum unum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVIII Genesis.

V. 1. Ἄ., ἀβρώσται. Σ., vocat. Ex Coislin.
 Hoc versu hæc minoris pretii marginales lectiones
 habentur in Coislin. Ad vocem τῶν Ὁ ἀναλαδῶν, in

marg. παραλαδῶν. Ibid. ad υἱοὺς αὐτοῦ additur in
 margine μετ' αὐτοῦ, ut legitur in mss. Alex. Ibid.
 ἐναλλάξ, in Coisliano legitur ἐναλλάξ, et in mar-

CAPUT XLIX GENESIS.

TO EBPAIKON.

כבד 2

3 ראוהן ברוי אהן כח ראשית
 אהני ותר שאת ויתר יצ
 'Ρουθην πρωτότοκός μου, ἡ δύνα-
 μίς μου, καὶ ἀρχὴ τῆς ἰσχύος.
 4 אהני כביי אפס 4 Ὁ Σύρος,
 ἐπιλανθήσης ὡς ὕδωρ, μὴ παραμει-
 νης.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Congregate vos.

3. Ruben primogenite mi, tu
 fortitudo mea, et principium ro-
 boris mei, excellentia extollendi.
 Syrus, Ruben primogenitus meus,
 virtus mea, et principium fortitu-
 dinis.

4. Festinatio sicut aquæ, ne fias
 excellens. Syrus, vagatus es ut
 aqua, ne remaneres.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

3.

4.

VULGATA LATINA.

2. Congregamini.

3. Ruben primogenitus meus,
 tu fortitudo mea, et principium
 doloris mei: prior in donis, major
 in imperio.

4. Effusus es sicut aqua: non
 cresces.

ΑΚΥΛΑΣ.

2.

3. Ῥουθην πρωτότοκός μου, σὺ
 ἰσχύς μου καὶ κεφάλαιον λύτης
 μου, περισσὸς ἄρσει, καὶ περισσὸς
 κράτει.

4. Ἐθάμβευσας ὡς ὕδωρ, μὴ πα-
 ρισσεύσης.

AQUILA.

2.

3. Ruben primogenitus meus,
 tu fortitudo mea, et capitulum
 doloris mei: præstans dignitate,
 præstans fortitudine.

4. Obstupnisti ut aqua, ne ex-
 cellas.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVII Genesis.

quod sint in eis, » etc. De iis locis, in LXX Int. versione præpostere positus, pluribus agitur in Præliminaribus.

V. 9. Hæc Aquilæ lectio habetur in omnibus mss. et in editione Romana.

V. 12 'A., νηπίων. Hanc lectionem excerpimus ex manuscriptis. Igitur Aquila, pro more suo literæ serviens, ηπίων verterat, κατὰ στόμα νηπίων, ad os parvulorum. Sensus autem est Josephum jussu Pharaonis panem dedisse familiæ Jacobi usque ad parvulos, id est, a magno usque ad parvum; sive singulis, ut vertit Vulgata nostra. Plane aliter præfert Coislin. lectionem Aquilæ: Τροφήν κατάλογον (melius forte, κατάλληλον) τοῦ ὄχλου, escam congruentem turbæ.

V. 22. 'A. ἀκριθασμὸς etc. Sic editio Romana.

Aquila solet vocem πη vertere ἀκριθασμὸν, ἀκριθασμα, ἀκριθείων, id est, statutum accurate et stricte servandum, ut infra observabis plurimis in locis. Coislin. pro ἀκριθασμὸς γάρ, habet: ὅτι ἀκριθ.

V. 27. Sic versionem Aquilæ profert edit. Rom.

V. 31. Sic versionem Aquilæ et Symmachi habent omnes mss. et editio Romana, quæ versionem Symmachi plenam non efferebat, ut habetur in codicibus mss. In hunc locum Hieronymus in *Quæst.*: *Et in hoc loco quidam frustra simulant adorasse Jacob summitatem sceptri Joseph, quod videlicet honorans filium, potestatem ejus adoraverit, cum in Hebræo multo aliter legatur. « Et adoravit, inquit, Israel ad caput lectuli: » quod scilicet postquam ei juraverat filius, securus de petitione quam rogaverat, adoraverit Deum contra caput lectuli sui.*

CAPUT XLVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Νοσεῖ.

1. Ἐνοχλεῖται

1.

10.

10. Ἐδαρυώπησαν. Ἄλλος· ἐδαρυθήσαν.

10.

15. Ἄφ' οὗ εἰμι.

15. Ἐκ νεότητος.

15.

16.

16. Ὁ ρυόμενος. Ἄλλ., ὁ ἀγγιστεύς.

16.

17. Ἀηδὲς αὐτῷ.

17. Βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη.

17.

21.

21. Ἀποστρέψει. Ἄλλ., ἀνάξει.

21.

22.

22. Σίκιμα ἐξαίρετον.

22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Ægrotat.

1. Molestæ habet.

1.

10.

10. Gravati erant. *Alius*, graves facti erant.

10.

15. A quo sum.

15. A juventute.

15.

16.

16. Qui eruit. *Alius*, qui propinquus est.

16.

17. Injucundum ei.

17. Grave ei visum est.

17.

21.

21. Reducet. *Al.*, ascendere faciet.

21.

22.

22. Sicimam præcipuam.

22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVIII Genesis.

gine notatur, ἀντιστρέφας ἢ ἐπιστημόνας.

V. 10. Ἄλλος, ἐδαρυθήσαν. Sic quidam mss.

V. 15. Σ., ἀφ' οὗ εἰμι. Coislin.

V. 17. 'A., ἐκακώθη etc. Sic mss. nostri et ed. Rom.

V. 21. Ἄλλος, ἀνάξει. Ita Coislin.

V. 22. 'A., ὤμων ἕνα. Ex eod.

CAPUT XLIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

2. Συνάχθητε. Ἄλλος· ἀθροίσθητε.

2.

3 et 4. Ρουθὴν πρωτότοκός μου, καὶ ἀρχὴ ὀδύνης, περισσὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περισσοῦ ὑπερξείσας ὡς ὕδωρ, οὐκ ἔσθι περισσότερος.

3. Ρουθὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς φέρεσθαι, καὶ σκληρὸς αὐθάδης.

3.

4. Ἐξύθρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης.

4.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.

2. Congregamini. *Alius*, confer tim convenite.

2.

3 et 4. Ruben primogenitus meus, et principium doloris, tu abundantanter acciperes, et redundantanter effervesces ut aqua, non eris excellentior.

3. Ruben primogenitus meus, tu fortitudo nrea, et principium filiorum meorum, durus ad ferendum, et durus pervicax.

3.

4. Fecisti contumeliam sicut aqua, ne effervescas.

4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
כָּלִי חַסֵּם בִּמְחַרְתֵּיהֶם 5	5	5. Σκευή ἀδικίας ἄνάσκαφε.
אֶל־תִּדּוּ כַבֵּד 6 עַקְרֵד שׂוֹר	6.	6. Μὴ μονωθήτω δόξα μου. Ἐξεβρίζωσαν τείχος
8 יְהוּדָה אֲתָה יְחִיד חֶזְקָךְ יִדְךָ 'Ο Ἑβραῖος' Ἰούδα, σοὶ ἐξομολογήσονται οἱ ἀδελφοί σου. Αἱ χεῖρές σου ἐπὶ τὰ μετὰφρενα τῶν ἐχθρῶν σου.	8.	8. Σοὶ ἐξομολογησάσθωσαν.
9 גֵּר אֲרִידָה יְהוּדָה מִסֻּרְף בְּנֵי עֲלִית כִּרְע רַבָּן	9.	9. Σκύλαξ λέοντος Ἰούδα, ἀπὸ ἀλώσεως, υἱὲ μου, ἀνέβης, κάμψας κατεκλίθης. Ἄναστήσει.
10 יְקִימוּ לֹא־יִסֹר שִׁבְטֵ מִיְהוּדָה וּמַחֲקֵק מִבֶּן רַגְלָיו עַד כִּרְיֹבָא שִׁילָה וְלֹא יִקְרָת עִמּוֹם	10.	10. Οὐκ ἀναστήσεται σκήπτρον ἀπὸ Ἰούδα, καὶ ἀκριβαζόμενος ἀπὸ μεταξὺ ποδῶν αὐτοῦ ἕως ἂν Ἐλθῇ ὃ ἀπόκειται. Καὶ αὐτῷ σύστηγ- λαῶν.
12 חֲכִלִּי	12.	12. Κατάχοροι.
13 לְחֵדָה יָמִים	13.	13. Μηρὸς αὐτοῦ.
וּרְסֻד 14 חֲסֹר גֵּרָם	14.	14. Ὄνος ὀστώδης. Ἄνὰ μέσον τῶν κλήρων.
בֶּן הַמִּשְׁפָּתִים 15 וְיִהְיֶה לְמַס עֵבֶד	15.	15. Καὶ ἔστι γεωργὸς ὑπηρατεῖν.
19 גִּזְדֵּי יִגְדֹּנֵי	19.	19. Εὐζωνος; εὐζωνιεῖ.
יָגֵד עֵקֶב 20 מֵעַדְנֵי	20.	Εὐζωνισθήσεται πτέρναν. 20. Τρυφάς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Arma iniquitatis machærae eorum.	5. Vasa iniquitatis bellantia.	5. Vasa iniquitatis. . . .
6. Ne uniatur gloria mea. Eradicarunt murum.	6. Non sit gloria mea. Suffoderunt murum.	6. Ne uniatur gloria mea. Eradicarunt murum.
8. Juda tu, laudabunt te fratres tui: manus tua in cervice inimicorum tuorum <i>Hebr. Int.</i> , Juda, tibi constebuntur fratres tui: manus tuæ supra terga inimicorum tuorum.	8. Juda, te laudabunt fratres tui: manus tuæ in cervicibus inimicorum tuorum.	8. Tibi conflentur.
9. Catulus leonis Juda: a præda, filii mi, ascendisti, incurvavit se, cubavit.	9. Catulus leonis Juda. Ad prædam, filii mi, ascendisti: requiescens accubuisti.	9. Catulus leonis Juda: a captura, filii mi, ascendisti: cum incurvasses te, reclinatus es.
Suscitabit eum.	Suscitabit.	Suscitabit.
10. Non recedet: virga de Juda, et legislator de inter pedes ejus, usquequo veniat Sihoh: et ipsi obedientia populorum.	10. Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est: et ipse erit expectatio gentium.	10. Non exsurget sceptrum a Juda, et legislator de inter pedes ejus, donec veniat cui repositum est: et ipsi coetus populorum.
12. Rubicundior oculis.	12. Pulchriores.	12.
13. Ad littus marium.	13. In littore maris.	13.
Latus ejus.	Pertingens.	Femur ejus.
14. Asinus osseus. Inter duos terminos.	14. Asinus fortis. Inter terminos.	14. Asinus osseus. Inter medios clerios.
15. Et fuit tributo serviens.	15. Factusque est tributis serviens.	15. Et est agricola ad ministrandum.
19. Exercitus superabit eum. Superabit tandem.	19. Accinctus præliabitur. Accingetur retrorsum.	19. Accinctus accinget se. Accingetur calcaneo.
20. Delicias.	20. Delicias.	20. Delicias.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξαιρέσεως αὐτῶν.	5.
6.	6. Μὴ ἐρίσαι τὰ ἥπατά μου. 'Ενευροκόπησαν ταύρον.	6.
8.	8. 'Ιούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νότου τῶν ἐχθρῶν σου.	8.
9. Σκύμνος λέοντος 'Ιούδα, ἐκ θηριαλώσεως. υἱέ μου, ἀνέθης, δκλάσας ἠδράσθης.	9. Σκύμνος λέοντος 'Ιούδα· ἐκ βλαστοῦ, υἱέ μου, ἀνέθης· ἀναπεσῶν ἐκοιμήθης. 'Εγερεῖ. Coislin., ἐξεγερεῖ.	9.
10. Οὐ περιαιρεθήσεται ἐξουσία ἀπὸ 'Ιούδα.... (ἕως ἂν ἔλθῃ ὡ ἀπόκειται).	10. Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ 'Ιούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκαίμενα αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν.	10.
12.	12. Χαροποιοί. "Αλλ., καθαροί, θερμοί, διάπυροί, φοβεροί.	12.
13.	13. Παράλιος. "Αλλος· παράλιος θαλασσῶν. Παρατενεῖ.	13.
14.	14. Τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν. 'Ανὰ μέσον τῶν κληρῶν.	14.
15. Καὶ ἔστι γεωργὸς ὑπηρετεῖν.	15. Καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωργός. "Αλλος, ἀνθρώπος εἰς φόρον δουλεύειν.	15.
19. Λόχος. ...	19. Πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν. Πειρατεύσει αὐτὸν κατὰ πόδας.	19.
20.	20. Τρυφήν. "Αλλος, τροφήν.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Consummaverunt iniquitatem propositi sui.	5.
6.	6. Non contendant viscera mea, Subnervaverunt taurum.	6.
8.	8. Juda, te laudent fratres tui : manus tuæ super dorsum inimicorum tuorum.	8.
9. Catulus leonis Juda. Ex captura ferarum, filii mi, ascendisti : postquam in genua procubuisses, firmatus es.	9. Catulus leonis Juda. Ex gemmine, filii mi, ascendisti : recumbens obdormisti. Excitabit.	9.
10. Non auferetur potestas a Juda, donec veniat cui repositum est.	10. Non deficiet princeps. ex Juda, et dux ex femoribus ejus, donec veniant quæ reposita sunt ei; et ipse exspectatio gentium.	10.
12.	12. Gratosi. <i>Alii</i> , puri, ardentes, ignei, formidabiles.	12.
13.	13. Maritimus. <i>Alius</i> , ad oram marium Pertendet.	13.
14.	14. Bonum desideravit. Inter medios cleros.	14.
15. Et est agricola ad ministrandum.	15. Et factus est vir agricola. <i>Alius</i> , homo sub tributo serviens.	15.
19. Cohors. ...	19. Tentatio tentabit. Tentabit eum secus pedes.	19.
20.	20. Delicias. <i>Alius</i> , escam.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
יְשׁוּעָה הַנָּתַן הַנְּחִימָה לְיִשְׂרָאֵל 21	21.	21. Ἐλαφὸς ἀπεσταλμένος ὁ βουδὸς καλλονήν.
וְשִׁמְחוּ בְעֵלֵי הָאָרְצוֹת 23 Ἐμαρειτικόν· καὶ ἐμίσησαν αὐτὸν κάτοχοι μερίδων.	23.	23.
וְחָשַׁב בְּאֵזְרָתוֹ 24 Ἐμαρειτικόν· καὶ διέμεινε ἐν βάθει τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.	24.	24.
בְּעֵת 26	26.	26. Βουδῶν.
לְחַלֵּק 27	27.	27. Διαμεριεῖ λάφυρα.
בְּקָר יִמְכַל עַד וְלַעֲרַב יִחַלֵּק שָׁלַל Ὁ Σύρος· ἑσπέρως ἀρπάσει, καὶ τὸ πρωῒνὸν μεριεῖ σκυλα.		
וְיָרַח 33	33.	33. Καὶ συνέλεξεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Cervus dimissus, dans dicta pulchritudinis.	21. Cervus emissus, et dans eloquia pulchritudinis.	21. Cervus dimissus, dans pulchritudinem.
25. Oderunt eum domini sagittarum. Samarit., et oderunt eum tenaces partium.	25. Invideruntque illi habentes jacula.	25.
24. Et habitavit in forti arcus ejus. Samarit., et mansit in profundo sagitta ejus.	24. Sedit in forti arcus ejus.	24.
26. Collium.	26. Collium.	26. Collium.
27. Dividet spoliū.	27. Dividet spolia.	27. Dividet exuvias.
In matutino comedet prædam, et in vespera dividet spoliū. Syrus, vespere rapiet, et mane dividet spoliū.	Mane comedet prædam, et vespere dividet spolia.	
33. Et collegit.	33. Et collegit.	33. Et collegit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIX Genesis.

V. 2. Ἄλλος, ἀποσθῆσε. Sic mss. nostri et aliquot editi. Variam interpretationem esse puto.

V. 3 et 4. Sic mss. nostri lectiones plenas habent, plerique tamen ad singulos legunt Ῥουβελμ, schedæ Combefisianæ Ῥουβὴν, quæ lectio cum Hebræo consonat. Regii duo codices ad illud Syri interpretis, μὴ παραμελήσῃς, ne maneat, addunt ex Diodoro, ἀντὶ τοῦ, μὴ ζήσῃς, ac si diceret, ne vivas. Mire variant interpretes, illud רַחֵם אֲנִי recte explicant LXX principium filiorum, sive primus in prole: nam hoc item sensu hæc loquendi forma accipitur Dent. xxii, 27; psal. lxxvii, 51, et civ, 16. Totius loci interpretatio sic clare enuntiatur: *Ruben primogenitus meus, tu vis mea es et principium seminis mei, excellens dignitate, excellens fortitudine. Effusus es sicut aqua: non crescas. Quam interpretationem aut fere similem παραπραστικῶς affert Hieronymus in Quæst. in Gen. his verbis: In Hebræo, ita scriptum est: « Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, et capitulum in liberis meis. Major ad portandum, et major robore: effusus es sicut aqua, ne adjicias. Ascendisti enim cubile patris tui, et contaminasti stratum in ascensu. » Est autem sensus hic: Tu es primogenitus meus, major in liberis: et debebas juxta ordinem natiuitatis tuæ et hæreditatem, quæ primogenitis jure debebatur, et sacerdotium accipere et regnum: hoc quippe in portando onere et prævalido robore demonstratur. Verum quia peccasti, et quasi aqua quæ vasculo non tenetur, voluptatis impetu effusus es: idcirco præcipio tibi ut ultra non pecces: sisque in fratrum numero, pœnam ex peccato luens, quod primogeniti*

ordinem perdidisti.

V. 5. Ἄ., σκευὴ ἀδικίας· ἀνάσταφς. Sic Coislin. Vox postrema prorsus vitata videtur. Licet enim ἀνασκάπτειν quadret ad vocem Hebraicam כָּרַח, illud ἀνάσταφς corruptum nullo modo potest convenire cum כָּרַח.

V. 6. Coislin. Ἐξεβρίξωσαν τείχος. Hoc quasi scholion affert editio Romana. Sed codex Basiliensis, qui toto Genesis libro ad usque caput 48 a male feriatis hominibus damno nostro detruncatus est, sic habet: Ἄ., Σ., ἐξεβρίξωσαν [sic] τείχος.

V. 7. Ubi LXX habent μῆνις, in margine Coislin. notatur, ὄργῃ ἐπίμονος.

V. 8. Hanc Hebræi lectionem mutuamur ex uno codice Reg., Aquilæ vero ex Coislin.

V. 9. Prima pars hujus versus secundum versionem Aquilæ et Symmachi habetur in *Demonstratione evangelica* Eusebii, pag. 378 sine discrimine. Hieronymus hic כָּרַח pro captivitate habet. Vertit enim secundum Hebræum, *de captivitate, filii mei, ascendisti.*

Ibid. Ἄ., ἀνασθῆσε. Ex Coislin.

V. 10. Sic Eusebius *Demonstr. evang.*, p. 570 et 372. Illud autem Symmachi, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, in schedis meis scriptum reperi: sed unde prodeat nescio, quare uncini inclusi. Τὰ ἀποκείμενα αὐτῶν. Ἄ., ᾧ ἀπόκειται. Hæc postrema lectio in quibusdam τῶν Ὁ' editionibus reperiebatur. Quare SS. Patres modo illam, modo aliam lectionem adhibent. Contendit autem Justinus in *Dialogo cum Tryphone*, illud ᾧ ἀπόκειται veram esse LXX lectionem, non autem, τὰ ἀποκείμενα αὐτῶν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Στέλεχος ἀνειμένον ἐπιδοῦς ἐν τῷ γεννηματι κάλλος.	21.
25.	23. Καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων.	25.
24.	24. Καὶ συνετριβή μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν.	24.
26.	26. Θινῶν.	26.
27. Μερῖσαι σκυλά.	27. Δίδωσι τροφήν. Τὸ πρωῖνον ἐδεται ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας δίδωσι τροφήν.	27.
33. Συναγαγών.	33. Ἐξάρα.	33.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
21.	21. Virgultum resolutum dans in germine pulchritudinem.	21.
23.	23. Et intendebant in eum domini sagittarum.	23.
24.	24. Et contriti sunt cum potentia arcus eorum.	24.
26.	26. Collium, sive cumulorum.	26.
27. Dividet spolia.	27. Dat escam. Mane comedet adhuc, et ad vesperam dat escam.	27.
33. Colligens.	33. Sustollens.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIX Genesis.

V. 12. Sic manuscripti duo nostri, qui tamen habent *κατάκαροι*, mendose, ubi *καθαροί* legendum. Nam Proverbiorum *xxiii, 29*, eandem vocem *יִכְרֹךְ*. Aquila vertit *καθαροί*, unde suadetur etiam hoc loco versionem *καθαροί* Aquilæ esse. Ibidem in Proverbii Symmachus vertit *χαροποι*, *gratiosi*, LXX, *πελιδοί*, *lividi*. Cyprianus libro primo *Testimoniorum ad Quirinum*, *formidolosí*; sic referente V. cl. Stephano Baluzio, habent omnes mss. Operum S. Cypriani. In editis legitur, *formosi*. Sed alteram lectionem, *formidolosí*, postremæ anteponit laudatus vir: quæ item optime quadrat cum illa Græca, quam ex inter interprete attulimus, *φοβεροί*. — A., *κατάκαροι*. Coislin. Legitur in alio codice sine interpretis nomine *κατάκαροι*, quam lectionem prius suspectam habui, et pro *καθαροί* positam existimavi: cum maxime Aquila vocem eandem Hebraicam alibi *καθαρός* vertat. Nunc autem hæere me facior et circa vocis *γησιότητα*, et circa ejusdem significationem.

V. 13. A., *μηρός αὐτοῦ*. Sic Coislinianus.

V. 14. A., *δνος ὀστώδης*. Coislin.

Ibid. A., *ἀνά μέσον* etc. Sic Drusius. *Viciniarum*, id est, *γειτονῶν*, ut posuimus inter duos uncinos. In hunc locum Hieronymus: *In Hebræo ita scriptum est: « Issachar avinus osseus recumbens inter terminos, et videns requiem, quia bona est, et terram, quia pulchra est: inclinavit humerum suum ad portandum: et factus est in tributum serviens. »* Judicum v, 16, vocem *יִשְׂשַׁכָּר*, vertit Aquila *κλήρων*, Symmachus, *μεταγχιλών*. Ibi vide.

V. 15. Sic editio Romana et Drusius. Lectio po-

stréma, sine interpretis nomine, videtur esse Symmachii. Coislin. autem aliam exhibet Aquilæ lectionem: *Καὶ ἔστι εἰς φόρον δουλεύων, et est in tributum serviens.*

V. 19. A., *εὐζωνος*. Σ., *λόχος*. Sic editio Romæ *πῖπ* solet Symmachus vertere *λόχος*, ut alias videbitur. In hunc locum Hieronymus: *« Gad latrunculus, et ipse latrocinabitur plantam. »* Juxta Hebræum interpretati sumus. Sed ubi nos *« latrunculum »* posuimus, ibi scriptum est *cedub*, ut ad eam nomen alluderet. LXX Interpretes, *πειρατήριον* vertitur autem *tentatio*, sed forte melius, *cohors latronum*, a *πειρατής*. — Cod. Coislin. plenior lectionem Aquilæ: *εὐζωνος εὐζωνιετ*.

Ibid. A., *εὐζωνισθήσεται πτέρναν*. Ex Coislin.

V. 20. A., *τροφάς*. Ita Coislin.

Ibid. *Ἄλλος*, *τροφήν*. Verisimile est villo liberiorum *τροφήν* pro *τροφῆν* positum fuisse: nequid enim crediderim quempiam interpretum *יִתְרָן* *τροφῆν* vertisse.

V. 21. A., *ελαφος* etc. Coislin.

V. 23 et 24. Iias Samaritani lectiones præfert edit. Rom.

V. 26. A., *βουνῶν*. Vocem Hebraicam *בְּנֵי*, *βουνῶν* vertit Aquila Deut. xii, 2, similiterque Symmachus et Theodotio; LXX, *θινῶν*. Sed alibi eandem vocem LXX vertunt *βουός*, et quidem frequentissime.

V. 27. Codex Basiliensis sic: A., *μερῖσαι λάφρα*. Σ., *μερῖσαι σκυλά*. Sequentem vero Syri lectionem afferunt catenæ ex Apollinario.

V. 33. A., *συνέλεξεν*. Σ., *συναγαγών*. Ex Coislini.

TO EBPAIKON.	CAPUT L GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
על־פני 1	1.	1.
פ החנבים	3.	3. Τῶν ἀρωματιζομένων.
16 לאמר	16.	16.
17 שם נא לפשע אחיך	17.	17. Ἄρον δὴ ἀθεσίαν ἀδελφῶν σου.
דעה גבולך		Κακίᾳ ἡμελίψαντό σε.
18 גם־אחיו ויפלד לפניך	18.	18.
19 אלתיראני כי התרת אלהים יִנִּי <i>Tò Συμμᾶρ.</i> , μὴ φοβείσθε, καὶ γὰρ φοβούμενος Θεόν εἰμι ἐγώ.	19.	19. Ὅτι μὴ ἀντὶ Θεοῦ ἐγώ;
21 אכילכל	21.	21. Διοικῆσω.
25 והעלתם	25.	25.
26 ויחבדו בארץ	26.	26. Ἐρωμάτισαν. Ἐν γλωσσοκόμφῳ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Super faciem.	1. Super faciem.	1.
3. Balsamatorum.	3. Cadaverum conditorum.	3. Aromatibus conditorum.
16. Dicendo.	16. Ut hæc tibi verbis illius diceremus.	16.
17. Parce nunc prævaricationi fratrum tuorum. Malum retribuerunt tibi.	17. Obliviscaris sceleris fratrum tuorum. Atque malitiæ quam exercuerunt in te.	17. Tolle, quæso, prævaricationem fratrum tuorum Malitia tibi gratiam retulerunt.
18. Etiam fratres ejus, et ceciderunt in conspectu ejus. <i>Samar.</i> : Ne timeatis, etenim timens Deum sum ego.	18. Fratres sui, et proni adorantes in terram.	18.
19. Ne timeatis, quoniam numquid pro Deo ego?	19. Nolite timere: num Dei possumus resistere voluntati?	19: Quoniam an pro Deo ego?
21. Alam.	21. Pascam.	21. Curabo.
25. Et facietis ascendere.	25. Asportate.	25.
26. Balsamarunt. In arca.	26. Conditus aromatibus. In loculo.	26. Aromatibus condierunt. In loculo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. L Genesis.

- V. 1. Ἄλλος, ἐπὶ τὸν τράχηλον. Sic mss. nostri.
- V. 3. Aquilæ lectiones versuum 3, 17, 21, 25, 26, e cod. Coislin. mutuati sumus.
- V. 16. Σ., παρακαλῶν. Ex Coislin.
- V. 18. Κατὰ ἀδελφοί etc. Quæ hic prætermissa sunt a LXX, ita supplentur in Coislin. cod., asteriscis notata.
- V. 19. Duas Aquilæ et Symmachi lectiones afferunt editio Rom. et Drusius; primam nempe, quæ supra fertur in textu; alteram vero quæ sic habet: Ἄ., ὅτι μὴ Θεός ἐγώ; *quoniam an Deus ego?* Σ., μὴ γὰρ ἀντὶ Θεοῦ ἐγώ; *Num enim pro Deo ego?* Ex duplici autem Aquilæ et Symmachi editione putat

IN EXODUM ADMONITIO.

In Exodum bene multas veterum interpretum lectiones variis ex manuscriptis collegimus, quarum maxima pars nondum observata fuerat. Cæteræ autem a Drusio allatæ, si cum aliis nunc primum editis conferantur, numero paucissimæ sunt, ac plerisque in locis ope manuscriptorum vel emendantur, vel pleniores afferuntur. Hi porro codicestam mss. tam editi, nobis ad hæc adornanda subsidio fuerunt.

Codex Regius 1825, xi vel xii sæculi, membranaceus.

Cod. Reg. 1871, egregiæ notæ, x sæculi, membran.

Cod. Reg. 1888, bombycinus, xii sæculi.

Cod. 1889. recens, continet ab initio Exodi ad caput xii.

CAPUT L GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

1.	1. Ἐπὶ πρόσωπον. Ἄλλος ἐπὶ τὸν τράχηλον.	1.
3.	3. Τῆς ταφῆς.	3.
16. Παρακαλῶν.	16. Λέγων.	16.
17.	17. Ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν.	17.
	Ἵτι πονηρὰ σοὶ ἐνεδείξαντο.	
18.	18. ✕ Καί γε ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ✕ ἔπεσαν εἰς πρόσωπον.	18.
19. Μὴ γὰρ ἀντὶ Θεοῦ εἰμὶ ἐγώ;	19. Μὴ φοβείσθε, τοῦ γὰρ Θεοῦ ἐγώ.	19.
21.	21. Διαθρέψω.	21.
25.	25. Συνανοίσατε. Ἄλλος συναναθιθάσατε.	25.
26.	26. Ἐθαψαν. Ἐν σωρῶ.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Super faciem <i>Alius</i> , super collum.	1.
3.	3. Sepulturæ.	3.
16. Adhortans.	16. Dicens.	16.
17.	17. Dimitte eis iniquitatem.	17.
	Quoniam mala tibi ostenderunt.	
18.	18. ✕ Utique fratres ejus, et ✕ ceciderunt in faciem.	18.
19. Num enim pro Deo sum ego?	19. Ne timeatis, Dei enim sum ego.	19.
21.	21. Enutriam.	21.
25.	25. Simul efferetis. <i>Alius</i> , simul ascendere facietis.	25.
26.	26. Sepelierunt. In arca.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. L Genesis.

Drusius emanasse hanc lectionum varietatem. Et primo quidem certum est Aquilam duas editiones emisisse, ac utriusque lectionem hic posse exhiberi. De Symmacho quaeritur an duas Bibliorum interpretationes ediderit, qua de re in Præliminaribus. Etiam si vero duas edidisset, non videtur hic binarum lectio efferri, nam hic eadem habetur inter-

pretatio, quæ repetitur nullo fere discrimine; sed in postrema lectione, fortasse lapsu graphico, vox *εἰμὶ* deest, quæ etiam subintelligitur neque necessaria est.

V. 25. Ἄλλος, συναναθιθάσατε. Sic codices nostri, non allato interpretis nomine.

Cod. Reg. 1872, recens, est secunda pars præcedentis, et continet a cap. XII usque ad finem.

Codex Basiliensis x sæculi, membranaceus, eximie notæ, quem supra descripsimus. Is, ut jam dictum est, tota pene Genesi truncatus, reliquos Heptateuchi libros integros exhibet, demptis tantum duobus postremis libri Judicum capitibus.

Cod. Colbert. 5084, quarti quintive sæculi: ubi aliquot capita Exodi, Levitici et Numerorum, cum obelis et asteriscis: estque unciali caractere descriptus, sine accentibus et spiritibus.

Cod. Colbertinus 1599, recens.

Schedæ Combesianæ in Exodum: ubi vir doctus Franciscus Combesius ex variis catenis mss. ad singula Exodi loca variorum Patrum interpretationes collegerat. Earum vero mihi copiam fecit vir amicissimus P. Michael Lequien.

Theodoretus editus anno 1642.

Chronicon Alexandrinum.

Procopius in *Heptateuchum.*

Editionis Romanæ et Drusii lectiones.

Ex his qui majorem lectionum copiam suppeditaverunt, sunt Basiliensis, cujus formam descripsimus in *Monito ad Genesim*, et Regius 1871, paris circiter ætatis (a). Præter illas autem veterum interpretum lectiones, hæc notatu digna variis in locis exhibemus, nimirum ad cap. xxviii, ubi magna editionum varietas, ex Basiliensi codice sex versus afferimus asteriscis notatos, quia in editione τῶν Ὑ desiderabantur antiquitus : cujus autem interpretis sint hi versus a Basiliensi cum asteriscis allati, nondum satis compertum habemus. Ad caput xxxvi, v. 8, ex eodem codice Basiliensi, proluxa adnotatio exhibetur,

(a) Adde Coislinianum, cujus lectiones in appendice Montefalconius, quod serius in manus venissent, conjecerat. EDIT. PATR.

CAPUT I EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON	AKYΛAΣ.
	Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	
5 כל־נפש יצאי ירד־יעקב	5.	5. Ἐκ μηρῶν Ἰακώβ.
7 וישרצו	7.	7. Ἐξήρποσαν.
והמלא הארץ אהם		Ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν.
8 מלך־חדש	8.	8. Βασιλεὺς καινός.
9 אל־עבד תעבד	9.	9.
11 ערי מסים בסבלתם ערי מסכות	11.	Ἵστοῖνος. 11. Ἐν τοῖς βασιτάγμασι. Πόλεις σκηνωμάτων.
12 ויקצו מפני בני ישראל Ὀ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος· ἐθλιθόντες ἄρῶντες αὐτοὺς πληθυσνομένους.	12.	12. Ἐσιχαίνοντο.
13 ויעבדו מצרים אחד־בני ישראל בפרך Ὀ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος· καὶ ἐχάκουν αὐτούς.	13.	13. Ἐτρυφήματι.
14 ויבורדו	14.	14.
15 שפיה פיעה	15.	15.
16 וראיתן	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Omnis anima egredientium femur Jacob.	5. Omnes animæ eorum, qui egressi sunt de femore Jacob.	5. Ex femoribus Jacob.
7. Et produxerunt se.	7. Quasi germinantes multipli- cati sunt.	7. Repserunt.
Et repleta est terra eis.	Impleverunt terram.	Repleta est terra ex eis.
8. Rex novus.	8. Rex novus.	8. Rex novus.
9. Ad populum suum. Et fortis.	9. Ad populum suum. Fortior nobis est.	9. Osseus.
11. Principes tributorum. In oneribus eorum. Urbes thesaurorum.	11. Magister operum. Oncribus. Urbes tabernaculorum.	11. In oneribus. Urbes tabernaculorum
12. Et angustiabantur propter filios Israel. <i>Syrus et Hebr. int.</i> , affligebantur cum viderent eos multiplicatos.	12. Oderantque filios Israel Ægy- ptii.	12. Tædio affliciebantur
13. Et servire fecerunt Ægyptii filios Israel in duritia. <i>Syrus et Hebræus</i> : et vexabant eos.	13. Et affligebant illudentes eis.	13. Illusione.
14. Amarificaverunt.	14. Ad amaritudinem perduce- cebant.	14.
15. Sephora.	15. Sephora.	15.
Phuah.	Phuah.	
16. Et videbitis.	16. Et tempus advenerit.	16.

circa præposterum ordinem, qui in τῇ κοινῇ LXX Interpretum editione observatur in postremis Exodi capitibus : qui præposterus ordo jam Origenis tempore invecus deprehendebatur. A capite autem xxxvi usque ad finem ex vetustissimo codice Colbertino num. 3084 editionis LXX Interpretum omnia quæ in eodem codice habentur obelis et asteriscis notata afferimus, Latine versa e regione. Hæc monenda duximus ; cætera quisvis observabit.

CAPUT I EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Πᾶσαι αἱ ψυχαι ✕ ἐξεληθῶσαι : ἐξ Ἰακώβ.	5. Ἐκ μηρῶν Ἰακώβ.
7. Ἐξήρψαν.	7. Χυδαῖοι ἐγένοντο. "Ἄλλ., ἐπληθύνθησαν. Ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτούς.	7. Ἐξήρψαν. Ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν.
8.	8. Βασιλεὺς ἕτερος.	8. Βασιλεὺς καινός.
9.	9. Τῷ ἔθνει αὐτοῦ. "Ἄλλος" τῷ γένει αὐτοῦ. Ἰσχύει ὑπὲρ ἡμᾶς.	9
11. Ἐργοδιώκτας. Ἐν τοῖς βαστάγμασι. Πόλις σκηνωμάτων.	11. Ἐπιστάτας τῶν ἔργων. Ἐν τοῖς ἔργοις. Πόλις ἰσχυράς.	11.
12.	12. Καὶ ἐβδελύσσοντο οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.	12.
13. Ἐμπαίγματι.	13. Καὶ κατεδυνάστευον οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ βίβλ.	13. Ἐμπαίγματι.
14.	14. Κατωδόνων. "Ἄλλος" παρπιπράινόν.	14.
15.	15. Σεπφώρα. "Ἄλλος" ὀρνέθιον. Φούα. "Ἄλλος" ἐρυθρόν.	15.
16.	16. Καὶ ὧσι. "Ἄλλος" καὶ βψεσθε.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5 Omnes animæ ✕ egressæ ex Jacob.	5. Ex femoribus Jacob.
7. Repserunt.	7. Effusi facti sunt. <i>Al.</i> , multiplicati sunt. Multiplicabat autem illos terra.	7. Repserunt. Repleta est terra ex eis.
8.	8. Rex alius.	8. Rex novus.
9.	9. Genti suæ. <i>Al.</i> , generi suo. Valet super nos.	9.
11. Magistros operum. In oneribus. Urbes tabernaculorum.	11. Præfectos operum. In operibus. Urbes munitas.	11.
12.	12. Et abhorrebant Ægyptii a filiis Israel.	12.
13. Derisione.	13. Et opprimebant Ægyptii filios Israel violentia.	13. Derisione.
14.	14. Dolore conficiebant. <i>Alius</i> , exacerbabant.	14.
15.	15. Sephora. <i>Alius</i> , avicula. Phua. <i>Alius</i> , rubrum.	15.
16.	16. Et fuerint. <i>Alius</i> , et videbitis.	16.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עֲשֵׂה לָהֶם בָּתִּים 17	17.	17. Τὰ παιδάρια.
בָּתִּים בָּתִּים בָּתִּים בָּתִּים 19	19.	19.
בָּתִּים בָּתִּים בָּתִּים בָּתִּים 21	21	21. Ἐπεὶ οὖν ἐφοδοῦντο αἱ μαιᾶς τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἴκους.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Pueros.	17. Mares.	17. Puerulos,
19. Quia obstetrices ipsæ : antequam veniat ad eas obstetrix, et pepererunt.	19. Ipsæ enim obstetricandi habent scientiam, et priusquam veniamus ad eas, pariunt.	19.
21. Et fuit, quia timuerunt obstetrices Deum, et fecit eis domos.	21. Et quia timuerunt obstetrices Deum, ædificavit eis domos.	21. Quoniam igitur timebant obstetrices Deum, fecerunt sibi domos.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Exodi.

V. 5. Sic codex Regius 1871, egregiæ notæ. Vox ἐξελοῦσαι asterisco notatur quia a LXX Interpretibus prætermissa fuerat. Perinde notari debuit vox sequens μηρῶν, quæ deest item apud eosdem ; nisi fortasse exciderit : nam infinitæ pene in illam editionem mutationes advectæ sunt.

V. 7. Ἄ., Θ., ἐξήρπασαν (mendose ut videtur, pro ἐξήρπασαν) Σ., ἐξήρσαν. Sic mss. nostri et editio Romana, quæ tamen lectionem incerti, fortasse Theodotionis, ἐπληθύνθησαν prætermisit. In hæc Procopius : « Quapropter ut illam dictionem magis dilucide explicaret Aquila, inquit : Diffundebantur more inundationis in omnem terram Ægypti. Cæterum Symmachus, ut simili ratione multiplex denotaret Hebræorum incrementum, ait : progerminantes aucti sunt, sumpta metaphora ab herbis quas magna copia tellus profundit. »

Ibid. Ἄ., ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν. Sic codex Reg. 1871. Procopius vero : « Aquila interpretatus est, et impleta est terra ab eis. »

V. 8. Sic manuscripti nostri et editio Romana.

V. 9. Ἄλλος, τῷ γένει αὐτοῦ. Hanc lectionem habet Reg. supra memoratus 1871 ; cuius vero sit, ignoratur.

Ibid. Ἄ., ὁστοῖνός. Lectio dubie jacet, quia exciso ad compingendum codice Regio jam laudato, postremæ vocis litteræ exciderunt, ita ut ὄστο solum remaneat. Haud dubie legendum, ὄστοῖνός : quia vocem ὄστυ ita vertit Aquila ; Deut. ix, 1. Alibi legitur, ὄσταῖνός.

V. 11. Σ., ἐργοδιώκτας. Hanc lectionem quasi scholion attulit editio Romana ; sed codex Basiliensis, cuius opæ multa restaurantur, Symmacho tribuit.

Ibid. Ἄ., Σ., ἐν τοῖς βασταγάμοις. Sic Reg. 1871. Vocem ἡβδω βασταγμόν vertit Symmachus psalm. LXXX, 7.

Ibid. Ἄ., Σ., πόλεις σκηνοματῶν. Sic idem ipse codex. Procopius ait, « Aquila vertit, tabernacula. »

V. 12. Ἄ., ἐσικχαίνοντο. Illa voce non infrequen-

CAPUT II EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בְּתוֹלָה 1	1.	1.
בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה 2	2.	2..... ὅτι ἀγαθός... τρεῖς μῆνας.
בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה 3	3.	3. Κιβωτὸν παπύρου.
בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה 5	5.	Ἐν τῷ παπυρεῶνι.
בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה 5	5.	5. Παιδίσκαι αὐτῆς.
בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה בְּתוֹלָה 8	8.	Ἐν μέσῳ τοῦ παπυρεῶγος.
8.	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Filiam Levi.	1. Et accepit uxorem stirpis suæ.	1.
2. Et vidit eum quod pulcher ipse, et abscondit eum tres menses.	2. Et videns eum elegantem, abscondit tribus mensibus.	2... quod bonus ... tres menses.
3. Arcam junci.	3. Fiscellam scirpeam.	3. Arcam papyri.
In junceto.	In carecto.	In papyreone.
5. Et puellæ ejus.	5. Puellæ ejus.	5. Puellæ ejus.
In medio junceti.	In papyrione.	In medio papyreonis.
8. Et dixit ei Alia Pharao.	8. Respondit.	8.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17.
19. Μαῖται γάρ εἰσι, καὶ πρὶν εἰσέλθειν τὰς μαῖας τίκτουσιν.
21. Ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

SYMMACHUS.

17.
19. Obstetrices enim sunt, et antequam ingrediantur obstetrices, pariunt.
21. Quia timebant obstetrices Deum, fecerunt sibi domos.

17. Τὰ ἄρσενά.
19. Τίκτουσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς μαῖας.
21. Ἐπεὶ δὲ ἐφοβοῦντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.

LXX INTERPRETES.

17. Masculos.
19. Pariunt enim priusquam ingrediantur ad eas obstetrices.
21. Quoniam autem timebant obstetrices Deum, fecerunt sibi domos.

17. Τὰ παιδάρια.
19. Ὅτι ζωογονοῦσιν, διότι πρὶν εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τίκτουσι.
21. Ἐποίησεν αὐταῖς οἰκούς.

THEODOTIO.

17. Puerulos.
19. Quia vividos edunt : ideo priusquam ingrediantur ad eas pariunt.
21. Fecit ipsis domos.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Exodi.

ter utitur Aquila. Eam vero lectionem habet codex Reg. 1871. Sequentem Syri, omnes catenæ Regiæ cum editione Romana.

Ibidem. 'A., ἐντροφήματι. Σ., ἐμπαγίματι, id est *illusionē*, vel *irrisione*; hos secutus est Interpres Vulgatæ, qui vertit, *illudentes eis*.

Coislinian. habet : Σ., ἐντροφώντες, Θ., ἐμπαγιμῶ (ἰ. ἐμπαγιμῶ) : sed præstare videtur lectio quam secuti sumus. Nam vocem ΤΩ solet Symmachus vertere ἐμπαγιμῶς et ἐμπαγιμα.

V. 14. Ἄλλος, παρεπ. Sic idem codex Reg. Versionem παρεπίχραινον Symmachi esse suspicor.

V. 15. Ἄλλος, ὀρνίθιον, et postea ἐρυθμόν, sic nomina propria, Saphora et Phua, vertisse videtur Symmachus, qui persæpe illa secundum eam, quam præferre possunt, significationem, Græce convertit. Hæc autem procedunt ex eodem cod. Reg.

V. 16. Ἄλλος, καὶ ὄψασθς. Sic idem Reg. Hæc autem versio videtur esse Aquilæ.

V. 17. Ex eodem Regio.

V. 19. Sic mss. nostri et editio Romana. In hunc locum Diodorus in catenis : Ἡ τῶν Ο΄ ἐρμηνεία τὴν ταχύτητα δοκεῖ σημαίνειν τῶν Ἑβραίων γυναικῶν, τὴν κατὰ τὸ τίκτειν φθάνουσαν τὴν παρουσίαν τῶν μαῖῶν. Ἡ δὲ τοῦ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος ἔκδοσις ἐστὶ αἱ γυναῖκες τῶν Ἑβραίων Ἰσασὶ τὴν μαιευτικὴν ἐπιστήμην, καὶ τῆς τῶν μαῖῶν παρουσίας οὐ χρῆζουσι· διὸ δὴ αὐταῖς παραχωρεῖ τὸ ζωογονεῖν τοὺς ἄρρηνάς. Id est : LXX Interpretum versio celeritatem in pariendo Hebræarum mulierum, quæ obstetricum adventum prævertebat, indicare videtur. Symmachi autem et Theodotionis editio, Hebræorum uxores obstetricandi peritas esse et obstetricum præsentia non opus habere declarat. Quamobrem ipsis tribuit, quod masculos vividos et incolumes parerent.

V. 21. Sic omnes catenæ mss. nostræ. Videntur autem omnes interpretes, præter Theodotionem, legisse πῶν qui vertunt ἐποίησαν. Theodotionem vero sequitur Vulgatus interpres.

CAPUT II EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.
2. Ἴδὼν δὲ ὅτι καλὸς, ἐσκέπασεν αὐτὸν τρεῖς μῆνας.
3. Κιθωτὸν παπύρου.

5. Κοράσια αὐτῆς.

8.

1. Θυγατέρων Λευί. *Alii adjiciunt*, καὶ ἔσχεν αὐτήν.

2. Ἰδόντες δὲ αὐτὸ ἀστειὸν ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς.

3. Θίβιν. Ἄλλος· θήκην. Εἰς τὸ ἔλος.

5. Ἄβραι αὐτῆς. Ἐν τῷ ἔλει.

8. Ἡ δὲ εἶπεν ἡ θυγάτηρ Φαραῶ. Ἄλλος· ἡ δὲ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραῶ.

1.

2.

3.

5.

8.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

1.
2. Videns autem quod pulcher occultavit eum tres menses.

3. Arcam papyri.

5. Puellulæ ejus.

8.

1. Filiarum Levi. *Alii adjiciunt*, et habuit eam.

2. Videntes autem eum elegantem, occultaverunt eum tres menses.

3. Thibin. *Alius*, τ'ἑccam In palude.

5. Ancillæ ejus. In palude.

8. Illa autem dixit filia Pharao. *Alii*, illa autem dixit ei filia Pharao.

1.

2.

3.

5.

8.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תת אישׁעבר 11	11.	11.
נצים 13	13.	13. Διαμαχομένους.
שמך לאישׁ שׁ 14	14	14.
אמר		
מדין 15	15.	15.
אתהרהבים 16	16.	16.
ויגרשים 17	17.	17.
מיד הרעים וגם הלויים 19	19.	19.
ויואל משה לשבת אתצפה 21	21.	21.
גרשם 22	22.	22. Προσέλυτον. Ἐν γῆ ξένη.
בארץ נבריה במקום 24	24.	24. Τῆς οἰμωγῆς αὐτῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et iuit.	Perrexit.	
11. Virum Hebræum,	11. Quemdam de Hebræis.	11.
13. Contententes.	13. Rixantes.	13. Pugnantes.
14. Posuit te in virum principem,	14. Te constituit principem.	14.
Dicens.	Tu vis.	
15. Madian,	15. Madian,	15.
16. Canales.	16. Canalibus.	16.
17. Et expulerunt eas.	17. Ejecerunt eas.	17.
19. De manu pastorum, et etiam pauriendo hausit.	19. De manu pastorum : insuper et hausit.	19.
21. Et voluit Muzeh habitare.	21. Juravit ergo Moyses quod habitaret.	21.
Sephoram.	Sephoram.	
22. Gersom.	22. Gersam.	22. Proselytum.
In terra aliena.	In terra aliena.	In terra peregrina.
24. Clamorem eorum.	24. Gemitum eorum.	24. Ejulatum eorum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Exodi.

V. 1. Καὶ ἔραυν αὐτήν. Hoc additamentum, quod multa exemplaria, et quidem antiquissima, præferunt, videtur olim obelo notatum fuisse; in Hebræo quippe non exstat.

V. 2. פ., ἰδὼν δὲ etc. Sic Regius 1871, melius ἰδούσα; nam refertur ad matrem Moysis. Ibid. δτι etc. Sic Aquilæ et Symmachi lectiones exhibet codex Basiliensis: 'A., δτι ἀγαθός. Σ., δτι καλός. Editio Romana habet: 'A., ἀγαθόν. Σ., καλόν. Sic nempe legitur in exemplari Romano, ut hæ voces quadrarent cum lectione LXX, ἀρετῶν. Ibid. Σ., ἐκτέπασεν αὐτόν. Sic Reg. 1871 in singulari, ut supra ἰδὼν δὲ. LXX in plurali habent.

V. 3. Sic Basiliensis et Reg. 1871. In hunc vero locum hoc Scholion legitur in catenis Regiis et in schedis Combellsianis; Κιβωτὸς παπύρου, θήκη, ἢ φθόρα, ἢ πλατυσμός, ἢν τινες καλοῦσι στίβιν. Id est; i Arca ex papyro; theca vel hydria; aut vas latum, quod quidam vocant *Sitina*.

Ibid. 'A., ἐν τῷ παπυρεῶνι. Sic Basiliensis et

Regius 1871; primus habet ἐν παπυρεῶν, male.

V. 5. Sic Basiliensis.

Ibid. 'A., ἐν μέσῳ τοῦ παπυρεῶνος. Lectionem Aquilæ sequitur Vulgatus interpres, qui vertit, « in papyrone. »

V. 8. Hæ variæ lectiones in multis exemplaribus exstant; neutra bene habere videtur. Sic legendum est, καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραῶ.

Ibid. Ἄλλος, ἀπελθούσα. Ita Reg. 1871.

V. 11. Ἄλλος, τινὰ τῶν Ἑβραίων. Sic idem codex Regius; nec indicat cuius sit hæc lectio.

V. 13. 'A., Σ., διαμαχομένους. Sic idem Reg.

V. 14. In eodem Reg. illud εἰς ἀνδρα omissum a LXX, et ab alia editione sumptum, asterisco notatur.

Ibid. Ἄλλος, λέγεις. Idem Reg. Nescitur cuius sit interpretis, quia, excisis ad compingendum extremis foliis, nomina interpretum saepe excisa fuere.

V. 15. Ἄλλος, ἐκκρίσεως. Vel est interpretatio Symmachi, vel significatio nominis proprii, quales

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἐλθοῦσα. Ἄλλος· ἀπελθοῦσα.	
11.	11. Τινὰ τῶν υἱῶν Ταραήλ. Ἄλλος· τινὰ τῶν Ἑβραίων.	11.
13. Διαπληκτιζομένους.	13. Διαπληκτιζομένους.	13.
14.	14. Κατέστησεν ✕ εἰς ἄνδρα ; ἄρχοντα. Θέλεις Ἄλλος, λέγεις.	14.
15.	15. Μαδιάμ. Ἄλλος· ἐκκρί- σεως.	15.
16.	16. Δεξαμενάζ. Ἄλλος· ποτί- στρας.	16.
17.	17. Ἐξέβαλλον. Ἄλλοι· ἐξέβα- λον.	17.
19.	19. Ἀπὸ τῶν ποιμένων ✕ ἀν- τῶν ; καὶ ἤντησεν.	19.
21. Ὁρκισε δὲ Μωϋσῆν ὥστε οἰ- κῆται.	21. Κατηρκίσθη δὲ Μωϋσῆς. Σεπφώραν. Ἄλλος· ὀρνίθιον.	21. Ἦρξατο Μωϋσῆς κατε- κεῖν.
22.	22. Γηρσάμ. Ἄλλος, πάροικος. Ἐν γῆ ἄλλοτριζ.	22.
24. Τῆς οἰμωγῆς αὐτῶν.	24. Τὸν στεναγμὸν αὐτῶν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Profecta. <i>Alius</i> , profecta.	
11.	11. Quemdam filiorum Israel, <i>Alius</i> , quemdam Hebræorum.	11.
13. Pugnantes.	13. Rixantes.	13.
14.	14. Constituit ✕ in virum ; prin- cipem. Vis. <i>Alius</i> , dicis.	14.
15.	15. Madiam. <i>Alius</i> , secretionis.	15.
16.	16. Canales. <i>Alius</i> , alveos.	16.
17.	17. Expellebant. <i>Alius</i> , ejece- runt.	17.
19.	19. A pastoribus ✕ hauriens ; et hausit.	19.
21. Adjuravit autem Moysen ut habitaret.	21. Habitavit autem Moyses.	21. Cœpit Moyses habitare.
22.	22. Gersam. <i>Alius</i> , aviculam. in terra aliena.	22.
24. Ejulatum eorum.	24. Gemitum eorum.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Exodi.

Origenes ad margines Hexaplorum posuerat ut indicat ipse supra ad vers. 7 cap. XLVII Genesis.

V. 16. Ἄλλος, ποτίστρας. Vox nusquam a me observata : significatque alveos aut canales ad pecorum potum adornatus, a ποτίζω, « potio. » Prodit ex eodem cod. Reg. nesciturque cujus interpretis sit.

V. 17. Ἄλλος, ἐξέβαλον. Sic quidam mss.

V. 19. Ἀντῶν, omissum a LXX Interpretibus, asterisco notatur in codice Reg. 1871.

V. 21. Hunc insignem Symmachi et Theodotio nis locum mutuamur ex cod. Reg. 1871. Ratio varietatis in interpretando inde est quod Symmachus ἔκρη ab ἵρκη « juravit » derivatum putans, ὠρκισσε sive « adjuravit » verterit, utpote in Hiphil positum ; Theodotio autem ab ἔκρη deduxerit, quod in Hiphil significat ἤρξατο « cœpit. » Interpres Vulg. Symmachum secutus videtur, sed « intransitive » posuit, « juravit, »

Ibid. Ἄλλος, ὀρνίθιον. Sic idem Reg. ut cap. præcedenti versu 15.

V. 22. Ita Reg. idem. — Coislin. ✕ Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν Ἐλιεζέρ. Ὁ γὰρ Θεὸς τοῦ πατρὸς μου. βοηθὸς μου, καὶ ἐρρύσατό με ἐκ χειρὸς Φαραῶ. — ✕ Nomen vero secundi vocavit Eliezer. Deus enim patris mei adjutor meus, ✕ et liberavit me de manu Pharaonis. Vulg. : « Alterum vero peperit, quem vocavit Eliezer dicens : Deus enim patris mei, adjutor meus, eripuit me de manu Pharaonis. » Hæc vero in Hexaplis erant ut notant asterisci, atque fortasse ex aliquo Hebraico exemplari versa fuerant ; sed nec in hodierno exemplari Hebraico, nec in LXX reperiuntur : unde suspicio oriatur asteriscos vitio librariorum adjectos fuisse.

Ibidem. Ἄ. ἐν γῆ ξένη. Sic Reg. idem.

V. 24. Ἄ., Σ., τῆς οἰμωγῆς αὐτῶν. Ita Coislin. In Regio et in *Chronico Alexandrino*, p. 65, tacito interpretis nomine.

TO EBPAIKON.

CAPUT III EXODI.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

1 חזו	1.	1. Νυμφευτοῦ αὐτοῦ.
2 יבא	2.	Ἦλασεν.
3 בער	3.	2. Ἀναπτόμενος.
4 אֶתְדַמְרָאָה	4.	3.
5 הנני	5.	4. Ἴδου ἐγώ.
6 של	6.	5. Ἐκσπασον.
7 ויסר	7.	6. Ἐπέκρυψεν.
8 אֶתְמַכְאֵבִי	8.	8.
9 והסיראיתי אתה לחץ אשר	9.	9. Καίτε ἐώρακα σὺν τὸν ἀπο-
מצרים לחצים אהם		θλιμμένον, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι ἀποθλί-
12 בהציאך	12.	βουσιν αὐτούς.
14 על ההר הזה		12.
14 אהיה אשר אהיה	14.	14. Ἔσομαι, ἔσομαι.
15 זכרי	15.	15.
16 אֶתְדַקְּנִי יִשְׂרָאֵל	16.	16. Τοὺς πρεσβύτας Ἰσραήλ.
18 נקרה	18.	18.
20 בקרב	20.	20. Ἐν ἐγκάτῳ αὐτοῦ.
21 בעיני	21.	21.
22 לא תלכו		
22 וכונרת ביתה	22.	22.
23 ונצלחם את־מצרים	23.	23. Σκυλεύσατε.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Soceri sui.	1. Soceri sui.	1. Pronubi sui.
Venit.	Venit.	Accessit.
2. Ardebat.	2. Quod rubus arderet.	2. Accensus.
3. Visionem.	3. Visionem.	3.
4. Ecce ego.	4. Adsum.	4. Ecce ego.
5. Solve.	5. Solve.	5. Extrahe.
6. Et abscondit.	6. Abscondit.	6. Abscondit.
8. Dolores ejus.	8. Dolorem.	8.
9. Et etiam vidi oppressionem,	9. Vidique afflictionem eorum,	9. Et vero vidi oppressionem
qua Ægyptii opprimunt eos.	qua ab Ægyptiis opprimuntur.	qua Ægyptii opprimunt eos.
12. Cum eduxeris.	12. Cum eduxeris.	12.
Super montem istum.	Super montem istum.	
14. Ero qui ero.	14. Ego sum qui sum.	14. Ero, ero.
15. Mentio mea.	15. Memoriale meum.	15.
16. Senes Israel.	16. Senes Israel.	16. Senes Israel.
18. Occurrit.	18. Vocavit.	18.
20. In medio ejus.	20. In medio eorum.	20. In visceribus ejus.
21. In oculis.	21. Coram.	21.
Non ibitis.	Non exibitis.	
22 Hospita domus	22. Hospita sua.	22.
23. Et spoliabitis A	23. Et spoliabitis Ægyptum.	23. Spoliare.

CAPUT III EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΩΝ.
Πενθεροῦ αὐτοῦ.	1. Γαμβροῦ αὐτοῦ. Ἦλθεν.	1.
2. Φλεγόμενος. Ἄλλως ἐφλέγτο.	2. Καίεται.	2.
3. Τὸ θίαμα.	3. Ἐὶ δὴ δραμα. Ἄλλος, θαῦμα.	3.
4.	4. Τί ἐστιν;	4. Ἰδοὺ ἐγώ.
5. Ὑπόλυσαι.	5. Ἀῦσαι.	5.
6.	6. Ἀπίστρεψεν.	6.
8.	8. Τὴν ὀδύνην. Ἄλλος· τὰς κατα- πονήσεις.	8.
9. Καὶ ἐώρακα τὴν θλίψιν αὐτῶν, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.	9. Κἀγὼ ἐώρακα τὸν θλιμμένον, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.	9. Κἀγὼ ἐώρακα τὸν θλιμμένον, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.
12. Ὅταν ἐξαγάγῃς.	12. Ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε. Ἐν τῷ ἔρει τούτῳ. Ἄλλος· ἐν Χωρῆθ.	12.
14.	14. Ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν.	14. Ἔσομαι, ἔσομαι.
15. Ἀνάμνησίς μου.	15. Μνημόσυνον.	15.
16.	16. Τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.	16.
18.	18. Προσκέκληται. Ἄλλος· ἐπι- κέκληται.	18.
20.	20. Ἐν αὐτοῖς.	20.
21.	21. Ἐναντίον. Ἄλλος· ἐνώπιον. Οὐκ ἀπελεύσεσθε. Ἄλλος· οὐκ ἐξελεύσεσθε.	21.
22. Σταθμοῦ σου αὐτῆς.	22. Συσκήνου αὐτῆς.	22.
23. Σπουγέσατε.	23. Σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους. Ἄλλως, συσκευάσατε. Ἄλλος, καὶ συνεπάγετε αὐτοῖς τὴν ἐν τοῖς σκεύεσιν αὐτῶν δύναμιν.	23.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTUS.

1. Soceri sui.	1. Soceri sui. Venit.	1.
2. Ardens. <i>Aliter</i> , ardebat.	2. Uritur.	2.
3. Spectaculum.	3. Visionem. <i>Alius</i> , miraculum.	3.
4.	4. Quid est?	4. Ecce ego.
5. Solve.	5. Solve.	5.
6.	6. Avertit.	6.
8.	8. Dolorem. <i>Alius</i> , afflictiones.	8.
9. Et ego vidi afflictionem eo- rum, qua Ægyptii affligunt eos.	9. Et ego vidi tribulationem, qua Ægyptii tribulant eos.	9. Et ego vidi tribulationem, qua Ægyptii tribulant eos.
12. Cum eduxeris.	12. In educendo te. In monte hoc. <i>Alius</i> , in Choreb.	12.
14.	14. Ego sum is qui est.	14. Ero, ero.
15. Commemoratio mea.	15. Memoriale.	15.
16.	16. Senatam filiorum Israel.	16.
18.	18. Vocavit. <i>Alius</i> , invocatus est (super nos).	18.
20.	20. In ipsis.	20.
21.	21. Coram. <i>Alius</i> , in conspectu. Non discedetis. <i>Alius</i> , non exi- bitis.	21.
22. Hospita sua.	22. Contubernali sua.	22.
23. Spoliare.	23. Et spoliare Ægyptios. <i>Aliter</i> , expilate. <i>Alius</i> , et vobiscum auferetis vim vasorum ipsorum.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Exodi.

V. 1. 'A., νυμφευτοῦ αὐτοῦ. Σ., πενθεροῦ αὐτοῦ. Hæc ex Regio 1874 mutuamur, ubi lectio Aquilæ, ut et multæ aliæ, excisa fuit, ita ut postrema tantum syllaba τοῦ remaneat. Sed ibi legendum esse νυμφευτοῦ αὐτοῦ non dubium, quia infra cap. xvii, v. 1, ubi de Jethro Moysis socero agitur, Aquila ἵππῃ vertit νυμφευτής, id est, ad litteram « pronubus; » tametsi puto Aquilam intellexisse socerum: neque enim ignorare potuit Jethro Moysis socerum esse.

Ibid. 'A., ἤλασεν. Ex Coislín.

V. 2. Cod. Basiliensis lectionem Symmachi sic effert, ἐφλέγετο, melius, ni fallor, quam φλεγόμενος, ut habet editio Rom.

V. 3. Σ., τὸ θέαμα, ex Coislín. In codice Regio 1871 nomen excidit.

V. 4. A., Θ., ἰδοὺ ἐγώ. Sic idem Reg.

V. 5. 'A., ἔσπασον etc. Ita Basiliensis codex et editio Rom., in qua legitur Σ., ὑπόλυσον.

V. 6. 'A., ἐπέκρυψεν. Ita Basiliensis codex solus. — Coislín. habet: 'A., ἀπέκρυψεν. Hic notatur in margine Coislíniani κατὰ Σαμαρειτῶν, quæ nota repetitur infra ad versum 15.

V. 8. Ἄλλος, τὰς καταπονήσεις. Hæc lectio videtur Aquilæ aut Symmachi, aut utriusque esse; sed exciso margine nomen excidit in Reg. 1871 unde prodit.

V. 9. 'A., καὶ γε etc. Sic lectiones trium interpretum affert codex Basiliensis. Editio Romana solam Aquilæ habet, legiturque ibi θλίβουσι. Sed melius ἀποθλίβουσι, ut habet Basiliensis, ac refertur ad ἀποθλιμμόν.

V. 12. Σ., ὅταν ἐξαγαγῆς. Sic Reg. 1871. Procopius habet, « Symmachus legit: Cum eduxeris. »

Ibid. Ἄλλος, ἐν Χωρήθ. Ita codex idem. Verum

CAPUT IV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בנתב 4	4.	4.
והנה יד בצרעת כשל 6	6.	6. Καὶ ἰδοὺ ἡ χεὶρ αὐτοῦ λεπρῶσα ὡσεὶ χιών.
והנה יד בצרעת כשל 8	8.	8. Τοῦ σημείου τοῦ ἐσχάτου.
והנה יד בצרעת כשל 10 'O Σύρος, οὐκ εὐλάλας.	10.	10. Οὐκ ἀνήρ ρημάτων.
גם מאז דרדך אל-עבדך כי נבד פה וכבד לשון אנכי		Καίγε ἀπὸ τοῦ ἐλαλήσαντός σου πρὸς δοῦλόν σου ὅτι βαρὺς στόματι, καὶ βαρὺς γλώσση ἐγώ εἰμι.
אלם 11	11.	11. Μογιλάλον.
והנה יד בצרעת כשל 12	12.	12. Φωτίσω σε.
בי אדני 13	13.	13. Ἐν ἐμοί, Κύριε.
והנה יד בצרעת כשל 15	15.	15. Φωτίσω ὑμᾶς.
לך לשלם 18	18.	18. Βάδις ἐν εἰρήνῃ.
אחוק 21	21.	21. Ἐνισχύσω.
את-דבני 23	23.	23. Υἱόν μου.
והנה יד בצרעת כשל 24	24.	24. Θεός.
צר 25	25.	25. Πέτρον. Ἄλλως, πέτρον.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 4. In cauda ejus.
- 6. Et ecce manus ejus leprosa sicut nix.
- 8. Signi posterioris.
- 10. Non vir verborum. Syrus, non bene loquens.
- Etiam ex tunc loqui te ad servum tuum, quia gravis ore et gravis lingua sum ego.
- 11. Mutum.
- 12. Docebo te.
- 13. Pro me, Domine.
- 15. Docebo vos.
- 18. Vade in pace.
- 21. Indurabo.
- 23. Filium meum.
- Renuisti.
- 24. Dominus.
- 25. Petram.

VULGATA LATINA.

- 4. Caudam ejus.
- 6 Protulit leprosam instar nivis.
- 8. Signi sequentis.
- 10. Non cloquens.
- Et ex quo locutus es ad servum tuum, impeditioris et tardioris linguæ sum.
- 11. Mutum.
- 12. Doceboque te.
- 13. Obsecro, Domine.
- 15. Ostendam vobis.
- 18. Vade in pace.
- 21. Indurabo.
- 23. Filium meum
- Noluisti.
- 24. Dominus.
- 25. Petram acutissimam.

AQUILA.

- 4.
- 6. Et ecce manus ejus leprosa sicut nix.
- 8. Signi ultimi.
- 10. Non vir verborum.
- Etiam ex tunc loqui te ad servum tuum, quia gravis ore et gravis lingua sum ego.
- 11. Difficulter loquentem.
- 12. Illuminabo te.
- 13. In me, Domine.
- 15. Illuminabo vos.
- 18. Vade in pace.
- 21. Corroborabo.
- 23. Filium meum.
- Renuisti.
- 24. Deus.
- 25. Petron. Aliter, petram.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Exodi.

illud, ἐν Χωρῆθ, incertum est an scholion an alia interpretatio sit.

V. 13. Reg. 1871. 'Α., Θ., ἔσομαι, ἔσομαι. Videatur excidisse δ; ac legendum, ἔσομαι δς ἔσομαι, «ero qui ero.» Ut consonant cum Hebraico, וְיִהְיֶה אֲנִי וְיִהְיֶה.

V. 15. Σ., ἀνάμνησίς μου. Ex eodem codice.

V. 16. 'Α., τοὺς πρεσβύτας Ἰσραήλ. Sic editio Romana. — 'Α., πρεσβυτέρους. Coisl. Nos cum editione Rom. legimus supra πρεσβύτας.

V. 18. Hujus versus, pariterque 19, 20 et 21, lectiones ex sæpe memorato codice Regio 1871 desumptæ sunt.

V. 22. 'Α., Σ., σκυλεύσατε. Sic Coisl. Hanc lectionem habent et O', edit. Rom. Coisl. vero, ut et Alex., in textu præfert συσκευάσατε. In aliis aliter exhibetur Symmachi lectio: καὶ σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους. In hunc autem locum

sic Drusius edisserit: «Συλεύσατε, συλεύω, spolio, quod et συλέω, συλάω. Dicitur et σκυλεύω unde in libris veteribus edit. LXX σκυλεύσατε, cum in aliis sit συσκευάσατε, ἦτοι σκευάσατε, quam pos'remain lectionem Theodoretus agnoscit quæ-t. 23 in Exodum, ita scribens: Τί αἰτιῶνται τινες τὸ προσεταχέναι τὸν Θεὸν τοῖς Ἑβραίοις σκευῆ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἐσθῆτας συλεύσαι τοὺς Αἰγυπτίους; οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος τὸ «σκευάσασθαι» ἠρμήνευσεν. In fragmentis, quæ olim collexi, Symmachus σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους, puto verum esse quod posui. In notatis ad edit. Rom. σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους, ita LL. VV. In aliis est, συσκευάσατε. Scholion. Ἄλλος φησὶ, καὶ συνεπάγετε αὐτοῖς τὴν ἐν τοῖς σκεύεσιν αὐτῶν δύναμιν.» Hactenus Drusius. Procopius vero sic habet: «Syrus vertit, Excutite, vacuifacite.»

Ibid. Σ., σταθμούχου αὐτῆς. Sic. Reg. 1871.

CAPUT IV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.	4. Τῆς κέρκου. "Ἄλλος" τῆς οὐράς.	4.
6. Καὶ ἐφάνη ἡ χεὶρ αὐτοῦ λευκωμένη ὡσεὶ χιῶν.	6. Καὶ ἐγενήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡσεὶ χιῶν.	6. Καὶ ἰδοὺ ἡ χεὶρ αὐτοῦ λευκωσα ὡσεὶ χιῶν.
8. Τοῦ σημείου τοῦ ἐπομένου.	8. Τοῦ σημείου τοῦ δευτέρου.	8.
10. Μογιλάος.	10. Οὐχ ἰκανός. "Ἄλλος" οὐκ εὐλογός.	10. Μογιλάος.
	Οὐδὲ ἀφ' οὗ ἤρξα λαλεῖν τῷ θεοῦ ῥάποντί σου ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωστος ἐγὼ εἶμι.	
11. Μογιάλων.	11. Δύσκωφον.	11. Μογιάλων
12. Ὑποδείξω σοι.	12. Συμβιθάσω σε.	12.
13.	13. Δέομαι, Κύριε.	13. Ἐν ἐμοί, Κύριε.
15. Ὑποδείξω ὑμῖν.	15. Συμβιθάσω ὑμᾶς.	15.
18. Βάδιζε ἐν εἰρήνῃ.	18. Βάδιζε ὑγιαίνων.	18. Βάδιζε ἐν εἰρήνῃ.
21. Θρασυνῶ.	21. Σκληρυνῶ.	21.
23. Υἱόν μου.	23. Λαόν μου.	23. Υἱόν μου.
Ἐπέθεσας.	Μὴ βούλει.	
24. Κύριος.	24. Ἄγγελος.	24. Κύριος.
25. Ψῆφον πετρίνην.	25. Ψῆφον.	25. Ἀχρότομον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Caudam. <i>Alius</i> , caudam.	4.
6. Et apparuit manus ejus leprosa sicut nix.	6. Et facta est manus ejus tanquam nix.	6. Et ecce manus ejus leprosa sicut nix.
8. Signi sequentis.	8. Signi secundi.	8.
10. Difficulter loquens.	10. Non idoneus. <i>Alius</i> , non eloquens.	10. Difficulter loquens.
	Neque ex quo cœpisti loqui famulo tuo, gracili voce et tarda lingua ego sum.	
11. Difficulter loquentem.	11. Mutum.	11. Difficulter loquentem.
12. Ostendam tibi.	12. Instruam te.	12.
15.	13. Obsecro, Domine.	13. In me, Domine.
15. Ostendam vobis.	15. Instruam vos.	15.
18. Vade in pace.	18. Vade sanus.	18. Vade in pace.
21. Audax faciam (cor)	21. Indurabo.	21.
23. Filium meum.	23. Populum meum.	23. Filium meum.
Recusasti.	Non vis.	
24 Dominus.	24. Angelus.	24. Dominus.
25. Calculum lapideum.	25. Calculum.	25. Petram acutam.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
וּבָעַר לְרַגְלֵי הוֹאֲבֵר כִּי תַחַדְדִּים וְהָאָה לִי		
26 וַיִּרְךָ בְּכַנּוֹ אֶת אֲבֹתָהּ וְהָאָה לִי	26.	26. Καὶ εἶπεν, συμφίον αἱμάτων ἔχω εἰς περιτομᾶς.
27 וַיִּשָּׁק לָהּ	27.	27.
28 הָאָה לִי	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et tangere fecit pedes ejus, et dixit : Quia sponsus sanguinum es mihi.	Tetigitque pedes ejus, et ait: Sponsus sanguinum tu mihi es.	
26. Et recessit ab eo; tunc dixit: Sponsus sanguinis ad circumcisiones. <i>Hebræus interpr.</i> , obsignavit sanguinem circumcisionis.	26. Et dimisit eum postquam dixerat: Sponsus sanguinum ob circumcisionem.	26. Et dixit, Sponsum sanguinum habeo ad circumcisiones.
27. Et osculatus est eum.	27. Et osculatus est eum.	27.
28. Signa.	28. Signa.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Exodi.

- V. 4. Ἄλλος, τῆς οὐράς. Ex Coislin.
 V. 6. Ex Codice Basiliensi, ubi ad Symmachum legitur λεπρωμένη pro λελεπρωμένη.
 V. 8. Sic catenæ et editio Rom.
 V. 10. Hæc omnia perplexe jacent apud Drusium, ubi versio quæ Syri est, Symmachi esse dicitur; quæ Symmachi, prorsus omittitur. Omnes catenæ nostræ sic habent ut nos representamus. Atque etiam versu sequenti. — Coislin. Σ., οὐκ εὐλαλος, οὐκ ἱκανός. A., οὐκ ἀνὴρ ῥημάτων. O', οὐκ εὐλογος. Sic ille cum edit. Rom. lectionem, quam omnes alii codices Syro tribuunt, Symmacho adscribit. Error ex littera Σ., initiali, in utroque eadem, evenire potuit. Res in dubio relinquitur. O., οὐκ εὐλογος. In editione Romana οὐκ ἱκανός legitur in textu.
 Ibid. Hæc interpretatio Aquilæ, καί γε ἀπὸ τότε εἰς. prodit ex codice Basiliensi.
 V. 11. 'A., Σ., Θ., μογιλάλον. Sic mss.
 V. 12. Sic *Chronicon Alexandrinum*, p. 67.
 V. 15. 'A., Θ., ἐν ἑμοί, Κύριε. Ita codex Basiliensis
 V. 15. Has lectiones exhibet *Chronicon Alexandrinum*, p. 67.

CAPUT V EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
3 נִקְרָא עָלַי	3.	3.
4 דַּבַּר אֶת בְּרַב		4. Αοιμὸς ἢ μάχαιρα.
5 תַּפְיֹעַ 4	4.	4. Ἀποπατάζετε.
6 אֲדַגְנֹשִׁים 6	6.	6. Τοὺς εἰσπράττας.
7 כַּחֲבוֹל שֶׁלֶשׁ דָּם יִלְכוּ וְקִשְׁוּ לָהֶם תֵּבַן	7.	7. Κατὰ ἔχθρας τρίτην, αὐτοὶ περυσέθωσαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Invocatus est super nos.	3. Vocavit nos.	3.
Cum pestilentia vel gladio.	Pestis aut gladius.	Pestis aut gladius.
4. Cessare facietis.	4. Sollicitatis.	4. Abducitis.
6. Exactores.	6. Præfectis operum.	6. Exactores.
7. Sicut heri nudius tertius ipsi vadant, et colligant sibi paleam.	7. Sicut prius: sed ipsi vadant et colligant stipulas.	7. Sicut heri nudius tertius vadant.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Καὶ ἀφαιμένη τῶν ποδῶν αὐτοῦ εἶπεν· Ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι.

26. Ἀφῆκεν δὲ αὐτὸν ὅτι εἶπεν· Νυμφίος αἱμάτων τῆς περιτομῆς.

Καὶ προσέειπε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· Ἔσθη τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου μου.

26. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, διότι εἶπεν· Ἔσθη τὸ αἷμα περιτομῆς τοῦ παιδίου μου.

Καὶ ἤφατο τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· Ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι.

26. Καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ὅτι εἶπεν· Νυμφίος αἱμάτων εἰς περιτομῆς.

27.

27. Καὶ κατεφίλησαν ἀλλήλους. Ἄλλος· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

27.

28.

28. Ῥήματα, Ἄλλος· σημεῖα.

28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIC.

Et tangens pedes ejus, dixit : Sponsus sanguinum tu mihi es.

26. Dimisit autem ipsum, quia dixit : Sponsus sanguinum circumcisionis.

Et procidit ad pedes ejus, et dixit : Stetit sanguis circumcisionis infantis mei.

26. Et recessit ab eo propterea quod dixit : Stetit sanguis circumcisionis infantis mei.

Et tetigit pedes ejus, et dixit : Sponsus sanguinum tu mihi.

26: Et dimisit eum quia dixit : Sponsus sanguinum ad circumcisiones.

27.

27. Et osculati sunt se invicem. Alius, et osculatus est eum.

27.

28.

28. Verba. Alius, signa.

28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Exodi.

V. 18. Sic codex Basiliensis, *Οἱ Λοῖκοι*, βᾶδιζε ἐν εἰρήνῃ. — Coislin. : *Οἱ Λοῖκοι*, εἰς εἰρήνῃ.

V. 21. Sic Editio Romana et Drusius.

V. 23. Ita Codex Basiliensis. — Coislin. : *Οἱ Λοῖκοι*, ὑδὸν μου.

Ibid., ex *Chronico Alexandrino*, p. 68, et ex edit. Rom.

V. 24. Coislin. habet : Ἄ., ὁ Θεός. Σ., Θ., Κύριος. Υ', ἄγγελος, cum hac nota in marg. : Θέλων ὁ ἄγγελος ἐζητεῖ ἀνελεῖν Μωϋσῆν. Εἰς κατά μὲν Ἄ., Θεός ἦν, κατά δὲ Σ., καὶ Θ. ΚΣ. κω. (sic).

V. 25. Ita Basiliensis codex. Editio Romana solum Aquilæ interpretationem habet, legiturque ibi *πέτραν*. Basiliens. *πέτρον*.

Ibidem. Hunc locum eujus aliquot ἀποσπασμάτια exstabant apud Drusium sine interpretum nomine, sic restituumus ex codice Basiliensi, qui interpretum nomina lectionibus singulis præmittit.

V. 26. Coislin. : *Λοῖκοι*, ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι. Hæc tantum habet.

V. 27 et 28. Ex schedis Combefis. et editione Romana.

CAPUT V EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

Λοιμός ἢ μάχαιρα.

3. Προσκέκληται ἡμᾶς. Ἄλλος· ἐπικέκληται ἡμῖν. Θάνατος ἢ φόνος.

3.

4. Ἀποστρέφετε.

4. Διαστρέφετε.

4. Διασπιδάζετε.

6.

6. Τοῖς ἐργοδιώκταις.

6.

7. Καθάπερ καὶ πρότερον αὐτοὶ ἐπεργόμενοι καλαμάσθωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρον.

7. Καθάπερ χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ἀλλ' αὐτοὶ πορευέσθωσαν, καὶ συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα.

7. Καθάπερ ἐχθὲς καὶ τῆς τρίτης αὐτοὶ πορευέσθωσαν, καὶ καλαμάσθωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIC.

3.

Pestis aut gladius.

3. Vocavit nos. Alius, invocatus est nobis.

3.

Mors aut cædes.

4. Avertitis.

4. Pervertitis.

4. Dissipatis.

6.

6. Exactoribus.

6.

7. Sicut prius abeuntes, colligant sibi paleam.

7. Sicut heri et nudius tertius ; sed ipsi abeant et colligant sibi palas.

7. Sicut heri et nudius tertius ipsi profecti, colligant sibi paleam.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
15 הגשם אצים	15.	13. Καὶ οἱ εἰσπράτται.
16 הגה עבדיך מניחם עכ	16.	16. Καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοι σου πε- πληγμένοι, καὶ ἁμαρτία λαοῦ σου.
18 לכו	18.	18.
19 לאמור לאתגרעו	19.	19. Λέγοντες, Οὐχ ὠφελεῖτε.
21 הבאשחם	21.	21. Ἐσαπρῖσατε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Et exactores. Urgebant.	13. Præfecti quoque operum. Instabant.	13. Et exactores.
16. Et ecce servi tui cæsi, et peccat populus tuus.	16. En famuli tui flagellis cæ- dimur, et injuste agitur contra populum tuum.	16. Et ecce servi tui percussi, et peccatum populo tuo.
18. Ite.	18. Ite.	18.
19. Dicendo non diminuētis.	19. Eo quod diceretur eis : Non minuetur.	19. Dicentes, Non subtrahetis.
21. Fetere fecistis.	21. Fetere fecistis.	21. Putere fecistis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Exod. li.

V. 3. Ἐπιπέκληται ἡμῖν. Ita Basiliensis codex, non allato interpretis nomine.

Ibid. Ἄ, Σ., λοιμὸς ἡ μάχαιρα. Ita Coislinianus. Basiliensis codex, tacito, ut sæpe alias, interpretum nomine. Iidem interpretes etiam alibi הדבר solent vestere λοιμὸν, sic infra cap. ix, 3 et 15. Hanc lectionem secutus est Vulgatus interpretes, *pestis aut gladius*.

V. 4. Ἄ, ἀποπετάζετε, etc., ita Basiliensis codex, in quo lectio Symmachii sic habetur, ἀποτρέπετε. Sed in *Chronico Alexandrino* melius, ni fallor, le-

gitur, ἀποστρέφετε. Hic notes velim vocem γῆ alibi vertisse Aquilam, ἀποσκηδασθήσεται, *dissipabitur*. Sed nihilominus sincera hujus versus lectio ejusdem, ἀποπετάζετε, quæ bis etiam reperitur infra Exod. xxxii, 25, eodem Aquila interprete. — Coislin. habet : Σ., ἀποτρέπετε, quemadmodum et Basiliensis. *Chronicon Alex.*, ἀποστρέφετε utram malis lectionem elige.

V. 7. Ita codex Basiliensis, melius ut videtur quam editio Rom. et Drusius, qui ad Aquilam habent, κατὰ ἐχθρῶν καὶ τρίτης. Ad Symmachium,

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 Σαμαρ., Ἰαβέ. Ἐβρ., אֵת יְהוָה	2	2.
3 וּאֵת אֱבְרָהָם אֱלֹהֵינוּ וְאֵת עֶקֶב בְּאֵל שְׁדֵי	3	3. Καὶ ὠράθην πρὸς Ἀβραάμ, πρὸς Ἰσαάκ, πρὸς Ἰακώβ ἐν τῷ θεῷ Ἰκανῶ.
6 מִתַּחַת סֹלֶה	6.	6.
8 אשר	8.	8.
9 מִקְצֵר רוּחַ	9.	9. Ἀπὸ κολοδότητος πνεύματος.
12 עַל שְׁפָתַי	12.	12. Ἀκρόβυστος χεῖλεσι.
15 לְדַעֲיָא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִצֵּרִים	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Dominus. Samar. Iabe. Hebr. Aia.	2. Dominus.	2.
3. Et visus sum ad Abraham, ad Isaac et ad Jacob in Deo po- tente.	3. Qui apparui Abraham, Isaac et Jacob, in Deo omnipotente.	3. Et visus sum ad Abraham, ad Isaac, ad Jacob in Deo sulti- ciente.
6. De sub oneribus.	6. De ergastulo.	6.
8. Quam.	8. Super quam.	8.
9. Propter angustiam spiritus.	9. Propter angustiam spiritus.	9. A defectione spiritus.
12. Incircumcisis labiis.	12. Incircumcisum labiis.	12. Præputiatus labiis.
13. Ad educendum filios Israel de terra Ægypti.	13. Ut educerent filios Israel de terra Ægypti.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
13.	13. Οι δε ἐργαδιώκται. Κατίσπευδον. "Ἄλλος" ἐσπούδα- ζον.	13.
16. Καὶ οἱ δοῦλοι σου μεμαστι- γυμένοι, καὶ ἁμαρτίαν ἔχεις.	16. Καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες σου μεμα- στίγυνται· ἀδικήσεις οὖν τὸν λαόν σου.	16. Καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοι σου μεμα- στίγυνται, καὶ ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν λαόν σου.
18.	18. Πορευθέντες. "Ἄλλος" ἀπελ- θόντες.	18.
19.	19. Λέγοντες, οὐκ ἀπολείψετε.	19.
21. Ἐσαπρίσατέ. SYMMACHUS.	21. Ἐδδελύξατε. LXX INTERPRETES.	21. THEODOTIO.
13.	13. Exactores autem. Urgebant. <i>Alius</i> , sollicitabant.	13.
16. Et servi tui flagellati, et pec- catum habes.	16. Et ecce pueri tui flagellati: facies igitur injuriam populo tuo.	16. Et ecce servi tui flagel- lantur, et peccatum in populum tuum.
18.	18. Euntes. <i>Alius</i> , profecti.	18.
19.	19. Dicentes, non omittetis.	19.
21. Putere fecistis.	21. Exsecrabilem fecistis.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Exodi.

ἄχυρα pro ἄχυρον; ad Theodotionem, πορευθέντες, minus recte pro πορευέσθωσαν. *Alius* pro καθάπερ in LXX, legit καὶ, et *alius* pro καὶ τρίτην ἡμέραν, legit καὶ τῆς σήμερον, et hodie. — Coislín., 'A., Σ., Θ., καλαμάσθωσαν.

V. 13. 'A., καὶ οἱ εἰσπράχται. Ita Basiliensis codex; atque ita vertit ipse Aquila eandem vocem Job xxxvi, 7; at Job iii, 18, εἰσπράσσοντες.

Ibid. "Ἄλλος, ἐσπούδαζον. Sic Basiliensis, non indicato interpretis nomine.

V. 16. Ita Basiliensis. Drusius Theodotionis lectionem non attulit, sed eam miscuit cum interpretatione Symmachi, quem solum memorat post Aquilam.

V. 18. "Ἄλλος, ἀπελθόντες. Hanc lectionem, sine interpretis nomine, ex uno Basiliensi mutuamur.

V. 19. Sic lectionem Aquilæ effert Basiliensis; editio Romani, οὐκ ὑφελίψτε, tantum.

V. 21. 'A., Σ., ἔσαπρίσατε. Editio Rom. et mss. Regii, qui nomen interpretum omittunt.

CAPUT VI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Κύριος.	2.
3.	3. Καὶ ὤφθη Ἄβρααμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. Θεὸς ὢν αὐ- τῶν.	3.
6.	6. Ἀπὸ τῆς δυναστείας. "Ἄλλος" ἐκ τῆς κακώσεως.	6.
8.	8. Εἰς ἣν. "Ἄλλος" ἐφ' ἣν.	8.
9.	9. Ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας.	9.
12. Οὐκ εἰμι καθαρὸς τῷ φθέ- γματι.	12. Ἐγὼ δὲ ὀλιγός εἰμι. "Ἄλλος" οὐκ εἰμι καθαρὸς χεῖλεσι.	12. Ἀπερίτμητος τοῖς χελεσι.
13.	13. Ὅστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. "Ἄλλος" ἵνα ἐξαγάγῃ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	13.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Dominus.	2.
3.	3. Et apparui ad Abraham, et Isaac et Jacob, Deus existens eo- rum.	3.
6.	6. De dominatione. <i>Alius</i> , ex afflictione.	6.
8.	8. In quam. <i>Alius</i> , super quam.	8.
9.	9. A defectione animi.	9.
12. Non sum purus voce.	12. Ego autem sine sermone sum. <i>Alius</i> , non sum purus labiis.	12. Incircumcisis labiis.
13.	13. Ad emittendum filios Israel de terra Ægypti. <i>Alius</i> , ut edu- ceret filios Israel de terra Ægypti.	13.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
גרשן 16	16.	16.
והלך 20	20.	20.
את בני ישראל ממצרים 27	27.	27.
מן בני ערל שפתיים 30	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
16. Gerson.	16. Gerson.	16.
20. Et peperit.	20. Quæ peperit.	20.
27. Ad educendum filios Israel ex Ægypto.	27. Ut educant filios Israel de Ægypto.	27.
30. Ecce ego incircumcisis la- biis.	30. En incircumcisis labiis sum.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Exodi.

V. 2. In hunc locum Theodoretus de תרין lo-
quens: Τοῦτο δὲ παρ' Ἑβραίοις ἄφραστον ὀνομάζε-
ται. Ἀπαίρηται γὰρ αὐτοῖς τοῦτο διὰ τῆς γλιώττης
προφέρειν. Γράφεται δὲ διὰ τεσσάρων στοιχείων.
Αἰδ καὶ τετράγραμμον αὐτὸ λέγουσι. Τοῦτο καὶ τῷ
πετάλῳ ἐπεγράφεται τῷ χρυσῷ, ὃ τῷ μετώπῳ τοῦ
ἀρχιερέως ἐπιτίθεται, τῇ ταινίᾳ τῆς κεφαλῆς προσ-
δεσμούμενον. Καλοῦσι δὲ αὐτὸ Σαμαρείται μὲν,
Yabé, Ἰουδαῖοι δὲ, alá. Id est: Hoc autem apud
Hebræos ineffabile vocatur: vetitum quippe ipsis est

illud lingua proferre. Scribitur autem quatuor ele-
mentis: quapropter tetragrammon nuncupant. In-
scriptum etiam fuit in lamina aurea quæ fronti
summi pontificis imponebatur, vittâ capitis alliga-
tum; Samaritani porro vocant illud, Jabe. Judæi vero,
aia. Hæc Theodoretus, alii vero Græci secundum He-
bræos legunt τὸ תרין sic, Iaw, vel, Iaw; alii, Iaw.

V. 5. Sic Demonst. evang. Eusebii, p. 240 et
editio Rom. Aquila, Ixavw, sufficienti. Ἰxavός est
epitheton Dei. Hinc apud veteres auctores ecclesia-

CAPUT VII EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
ראה נתתן אלהים לפרעה 1	1.	1. Ἴδὲ, δέδωκά σε θεὸν τῷ φα- ραῶ.
בדברם 7	7.	7.
לחנך 9	9.	9. Κῆτος.
חרסמי מצרים 11	11.	11. Καὶ γὰρ αὐτοὶ οἱ κρυφιασταὶ Αἰγύπτου ἐν ἡραμαῖοις αὐτῶν εὐ- τῶς.
בלחמיהם 13	13.	13.
דבר 14	14.	14.
על מימיהם 19	19.	19. Ἐπὶ τὰ ρεῖθρα.
ועל אגמיהם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Vide, dedi te deum ipsi Pha- raonis.	1. Ecce constitui te deum Pha- raonis.	1. Vide, dedi te deum Pharaoni.
7. Quando locuti sunt.	7. Quando locuti sunt.	7.
9. In draconem.	9. In colubrum.	9. Cetus.
11. Etiam ipsi genethliaci Ægy- pti in incantationibus suis sic.	11. Et fecerunt ipsi etiam per incantationes Ægyptiacas, et ar- cana quædam, similiter.	11. Atque ipsi occultorum in- terpretes Ægypti in incantationi- bus suis sic.
13. Roboravit se. Locutus est.	13. Induratumque est. Præceperat.	13. 15.
14. Grave est.	14. Ingravatum est.	14.
19. Super aquas. Et super paludes eorum.	19. Super aquas. Ac paludes.	19. Super fluenta.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
16.	16. Γερσών. "Αλλος· Γεδσών. Bis.	16.
20.	20. Καὶ ἐγέννησεν. "Αλλος· καὶ ἔτεκεν.	20.
27.	27. Καὶ ἐξήγαγον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. "Αλλος· ὥστε ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.	27.
30. Οὐκ εἰμι καθαρὸς φθέγματι.	30. Ἰδοὺ ἐγὼ ἰσχνόφωνός εἰμι. "Αλλος, οὐκ εἰμι καθαρὸς χεῖλεσι.	30.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
16.	16. Gerson. <i>Alius</i> , Gerson. Bis.	16.
20.	20. Et genuit. <i>Alius</i> , et peperit.	20.
27.	27. Et eduxerunt filios Israel de terra Ægypti. <i>Alius</i> , ut edu- cent filios Israel ex Ægypto.	27.
30. Non sum purus loquela.	30. Ecce ego gracili voce sum. <i>Alius</i> , non sum purus labiis.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Exodi.

sticus. Deus sæpe ἰκανός vocatur.

V. 6. "Αλλος, ἐκ τῆς κακώσεως. Ita Basil., non indicato interprete.

V. 8. "Αλλος, ἐφ' ἧν. Sic idem Basil.

V. 9. "Αλλος, ἀπὸ καλ. Sic Basil., ac Drusius etiam, sed hic postremus sine nomine interpretis.

V. 12. Sic Drusius et *Chronicon Alexandrinum*, in quo male ad Aquilam legitur, ἄλογος χεῖλεσι.

V. 13. "Αλλος, ἵνα etc. Sic quidam mss.

V. 16. "Αλλος, Γεδσών. Sic codex Basiliensis,

qui bis habet Γεδσών, et bis etiam Γηδσών pro Γερσών ob similitudinem γ et γ. Hæc commutatio frequens observatur.

V. 20. "Αλλος, καὶ ἔτεκεν. Ita codex Basiliensis, καὶ ἔτεκεν, non indicato interpretis nomine.

V. 27. "Αλλ., ὥστε etc. Hanc lectionem habent catenæ Reg. et schedæ Comb., non allato nomine interp.

V. 30. Cod. Coislin., Σ., οὐκ εἰμι καθαρὸς, quod habent catenæ Regiæ et schedæ Combesianæ, non allato nomine interpretis.

CAPUT VII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἴδὲ, κατέστησά σε θεὸν Φαραώ.	1. Ἴδοὺ δέδωκά σε θεὸν Φαραώ.	1. Θεὸν Φαραώ.
7.	7. Ἦνίκα ἐλάλησεν. "Αλλος· ἐλάλησαν.	7.
9.	9. Δράκων.	9.
11. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀποκρύφων αὐτῶν ὡσαύτως.	11. Καὶ ἐποίησαν καὶ οἱ ἐπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.	11. Καίγε αὐτοὶ οἱ ἐπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.
13. Ἀντίστη.	13. Κατίσχυσεν. Ἐνετελιατο. "Αλλος· ἐλάλησεν.	13.
14. Ἀνένευσε.	14. Βεβάρηται.	14.
19.	19. Ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ἐπὶ τὰ ἔλη αὐτῶν. "Αλλος· ἐπὶ τὰς λίμνας αὐτῶν.	19.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Vide, constitui te deum Pharaoni.	1. Ecce dedi te deum Pharaoni.	1. Deum Pharaoni.
7.	7. Quando locutus est. <i>Alius</i> , locuti sunt.	7.
9.	9. Draco.	9.
11. Et ipsi incantatores Ægyptiorum per secreta sua similiter.	11. Et fecerunt etiam incantatores Ægyptiorum veneficiis suis similiter.	11. Atque ipsi incantatores Ægyptiorum in veneficiis suis similiter.
13. Restitit.	13. Invaluit. Præcepit. <i>Alius</i> , dixit.	13.
14. Renuit.	14. Aggravatum est.	14.
19.	19. Super aquas. Super paludes eorum. <i>Alius</i> , super stagna eorum.	19.

TO EBPAIKON.

22 ויעשוק חרסמו מצרים
ב'סיהם
ולא שמע
24 ויתפירו כל מצרים מב'סרת
ה אר מים לשחת כי לא יכלו לשחת
מ'מימי היאר

VERSIO HEBRAICI TEXT.

22. Et fecerunt sic genethliaci
Ægypti incantationibus suis.

Et non audivit.

24. Et foderunt omnes Ægyptii
circuitibus fluminis aquas ut bi-
berent, quia non poterant bibere
ex aquis fluminis.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

22.

24.

VULGATA LATINA.

22. Feceruntque similiter male-
fici Ægyptiorum incantationibus
suis.

Nec audivit.

24. Foderunt autem omnes
Ægyptii per circuitum fluminis
aquam ut biberent: non enim
poterant bibere de aqua fluminis.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

22. Καὶ γε αὐτοὶ οἱ κρυφιστῆται
Αἰγύπτου καὶ ἐν ἡρεμαῖοις οὕτως

24. Καὶ ὤρυξε πᾶσα ἡ Αἰγύπτου
κυκλόθεν τοῦ βελθροῦ ὕδωρ τοῦ
πιεῖν, ὅτι οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ
ὑδατος τοῦ ποταμοῦ.

AQUILA.

22. Atque ipsi occultorum in-
terpretes Ægypti et in incantati-
onibus suis sic.

24. Et fodit universa Ægyptus
in circuitu alvei aquam ad biben-
dum, quia non poterant bibere ex
aqua fluminis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Exodi.

V. 1. Sic versionem Aquilæ habet codex Basi-
liensis. Alii omnes et Urusius, θεὸν φαραώ. Præ-
stat lectio Basiliensis. Quæ Theodotionis sunt, ex
uno Basiliensi prodeunt.

V. 7. Ἄλλοις, ἐλέησαν. Sic catenæ nostræ in-
scriptæ.

V. 9. Ἄ., κῆτος. Coislin.

V. 11. Sic omnes lectiones plenas habet Basi-

liensis cum nominibus interpretum. Codex quidam
Colbertinus ad lectionem Symmachi habet ἐν ἀπο-
κρύφῳ Regius 1888, ἐν ἀποκρύφῳ; sed hi ἀπο-
σπασμάτια tantum afferunt. Basiliensis vero le-
ctiones integras exhibet, et διὰ τῶν ἀποκρύφων his
habet; hoc scilicet versu et 22; editio item Ro-
mana διὰ τῶν ἀποκρύφων. Vocem ἡρεμαῖοις κρυφισ-
τῆς vertere solet Aquila. Sic Gen. xli, 8, et infra

CAPUT VIII EXODI.

TO EBPAIKON.

3 במשארותך
7 החרסמים ב'סיהם
8 ואשלחה אתהעם
14 ויצברו
הכורים חכרים
15 ידחה
16 לכנם
17 כל עפר הארץ היה כנים

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3.

7

8.

14.

15.

16.

17.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

3.

7. Οἱ κρυφιστῆται ἐν ἡρεμαῖοις
αὐτῶν.

8.

14. Συνέχωσαν.

Κόρους, κόρους.

15. Ἀνάπνευσας.

16.

17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. In conspersiones tuas.
7. Genethliaci incantationibus
suis.
8. Et dimittam populum.
14. Et congregaverunt.
Acervos, acervos.
15. Respiratio.
16. In pediculos.
17. Omnis pulvis terræ fuit pedi-
culi.

VULGATA LATINA.

3. Et in reliquias ciborum tuo-
rum.
7. Malefici per incantationes
suas.
8. Et dimittam populum.
14. Congregaveruntque.
In immensos aggeres.
15. Requies.
16. Sciniphes.
17. Omnis pulvis terræ versus
est in sciniphes.

AQUILA.

3.
7. Occultorum interpretes in
incantationibus suis.
8.
14. Obruerunt.
Cumulos, cumulos.
15. Respiratio.
16.
17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἔπαιδοι τῶν Αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀποκρύφων αὐτῶν ὡσαύτως.

Ὁὐ προσέσχεν.

24. Ὁρυξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλω τοῦ ποταμοῦ εἰς ὕδωρ ὥστε πιεῖν, ὅτι οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.

SYMMACHUS.

22. Et ipsi incantatores Ægyptiorum per secreta sua similiter.

Non attendit.

24. Foderunt autem omnes Ægyptii in circuitu fluminis propter aquam, ut biberent, quia non poterant bibere ex aqua fluminis.

22. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἔπαιδοι τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν.

Ὁὐκ εἰσῆκουσεν.

24. Ὁρυξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλω τοῦ ποταμοῦ, ὥστε πιεῖν ὕδωρ· καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.

LXX INTERPRETES.

22. Et fecerunt similiter incantatores Ægyptiorum veneficii suis.

Non exaudivit.

24. Foderunt autem omnes Ægyptii in circuitu fluminis, ut biberent aquam: et non poterant bibere de aqua fluminis.

22. Καίτε αὐτοὶ οἱ ἔπαιδοι τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.

24. Καὶ ὄρυξαν πάντες οἱ Αἰγύπτιοι οἱ κύκλω τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ εἰς τὸ πιεῖν, ὅτι οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.

THEODOTIO.

22. Atque ipsi incantatores Ægyptiorum in veneficiis suis similiter.

24. Et foderunt omnes Ægyptii, qui in circuitu fluminis, aquam ad bibendum; quia non poterant bibere ex aqua fluminis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Exodi.

vers. 22.—Coi-lin. ad Aquilam habet κρυφιασταί, et ibid. ad Symmachum, ἀποκρύφω. Sed idem vers. 22, Σ., διὰ τῶν ἀποκρύφων.

V. 13. Σ., ἀντέστη. Ex Coistlin.

Ibid. Ἄλλος, ἐλάλησεν. Sic catenæ Regiæ et Combesiana.

V. 19. Ἄ., ἐπὶ τὰ βεῖθρα. Sic codex Regius 1871, qui sequentem etiam lectionem habet sine inter-

pretis nomine.

V. 22. Hic versus, similis proreus madecimo habetur in edit. Rom. sine nominibus interpretum, uno excepto Aquila. Sed nomina feruntur in Basiliensi.

V. 24. Sic totas trium interpretum lectiones affert codex Basiliensis; editio autem Romana solius Aquilæ habet.

CAPUT VIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

7. Οἱ ἔπαιδοι διὰ τῶν ἀποκρύφων αὐτῶν.

8.

14. Κόρους, κόρους.

15. Ἄκεις.

16.

17.

SYMMACHUS.

3.

7. Incantatores per secreta sua.

8.

14. Cumulos, cumulos.

15. Remissio.

16.

17.

3. Ἐν τοῖς φεράμασί σου. Ἄλλος· ἐν τοῖς φεράσι σου.

7. Οἱ ἔπαιδοι + τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς ἔπαιδίαις; καὶ ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν.

8. Ἐξαποστελῶ αὐτούς. Ἄλλος· ἐξαποστελῶ τὸν λαόν.

14. Συνήγαγον.

θημωνίας, θημωνίας.

15. Ἀνάψυξες.

16. Σκνίφες. Ἄλλος· σκνίπες. Ἄλλος· φθεῖρες.

17. Καὶ ἐν παντὶ χώματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνίφες. Ἄλλος· καὶ ὁ χεὺς τῆς γῆς ἐγένετο εἰς σκνίφας.

LXX INTERPRETES.

3. In conspersis tuis. *Alius*, in puteis tuis.

7. Incantatores + Ægyptiorum in incantationibus; et in veneficiis suis.

8. Dimittam eos. *Alius*, dimittam populum.

14. Collegerunt.

Acervos, acervos.

15. Refrigeratio.

16. Sciniphes. *Alius*, scinipes. *Alius*, pediculi.

17. Et in omni pulvere terræ facti sunt sciniphes. *Alius*, et pulvis terræ factus est in sciniphes.

3.

7. Οἱ ἔπαιδοι ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν.

8.

14.

15.

16.

17.

THEODOTIO.

3.

7. Incantatores in veneficiis suis.

8.

14.

15.

16.

17.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ
לְבַרְכֶיךָ תֹּסַם <i>Tō Samur., κόρακα.</i> 21	21.	21. Παρμούσαν.
תְּרַחֵם		
בְּשׂוֹ 22	22.	22.
לְבַלְתִּי הִיחַ		
תְּשֹׁחַ 24	24.	24.
הֵנָּה 29	29.	29.
תִּלְלֵה		Παραλογίσασθα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Mixtionem. <i>Samar.,</i> corvum.	21. Omne genus muscarum.	21. Omnimodam muscam.
Terra.	Universa terra.	
22. Ghosen.	22. Gessen.	22.
Ut non sit.	Ut non sint.	
24. Corrumpebatur.	24. Corrupta est.	24.
29. Ecce.	29. <i>Deest.</i>	29.
Fallere.	Fallere.	Fallere.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Exodi.

V. 5. Ἄλλος, ἐν τοῖς φρέσσι σου. Sic Reg. 1874, sine nomine interpretis. Ille vero quisquis fuerit, legisse videtur בְּבִשְׁמִי.

V. 7. Aquilæ, Symm. et Theod. lectiones habet cod. Basiliensis. Tōν Ὁ interpretationem sic habet codex Reg. 1871, qui locum obelo notatum initalæ, quia in Hebræo non exstat. Hæc autem obelo signantur, τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς ἐπαοιδίαις, ἢ ἐπαοιδίαις. Hoc postremum ἐν ταῖς ἐπαοιδίαις, non legitur in editione Romana.

Ibid. Φαρμακείαις. Coislin. ad marg., ἐπαοιδίαις. V. 8. Ἄλλος, ἐξαποστελῶ τὸν λαόν. Hæc lectio habetur in mss. nostris, et in edit. Rom. notatur ut varia lectio LXX Interpretum.

Ibid. Ὁ, περιελέτω. Coislin. ad marg., ἀφελέτω. V. 14. Ἄ., συνέχωσαν. Ita Basiliensis codex.

Ibid. codex Basiliensis lectionem, κόρους, κόρους uni Aquilæ tribuit; *Chronicum* autem *Alexandrinum* p. 71, Aquilæ et Symmacho, quæ lectio confirmatur ex cap. xlv Ezech., ubi ead. vox Hebr. κόρους

CAPUT IX EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
כִּי אֶחָד 2	2.	2.
מִחֶמְרָה		Ἐπιλαμδάνη.
דְּבַר 3	3.	3. Λοιμὸς βαρῦς.
דְּבַר 4	4.	4.
מִבְּעֵת 9	9.	9. Φλυκτίδες πεταζόμεναι.
אֲנִי שָׁלַחְתִּי כָל־מַגְפָּאִים אֵלֶיךָ 14	14.	14. Ἐγὼ ἀποστέλλων σὺν πάσας τὰς θραύσεις μου πρὸς καρδίαν σου.
בְּדָבָר 15	15.	15. Ἐν λοιμῷ.
הֵעֲמַדְתָּ 16	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Renuis.	2. Renuis.	2.
Retinens.	Retines.	Coerces.
3. Pestis gravis.	3. Pestis gravis.	3. Pestis gravis.
4. Verbum.	4. Nihil omnino.	4.
9. Inflationes.	9. Vesicæ turgentes.	9. Vesicæ expansæ.
14. Ego mittens omnes plagas meas ad cor tuum.	14. Mittam omnes plagas meas super cor tuum.	14. Ego mittens omnes fractiones meas ad cor tuum.
15. In peste.	15. Peste.	15. In peste.
16. Stare feci te.	16. Posui te.	16.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Κυνόμουαν. "Άλλος" κοινό- μουαν. Εἰς τὴν γῆν. "Άλλος;" ἐπὶ τῆς γῆς.	21.
22.	22. Γεσέμ. "Άλλος" εἰσαγωγή αὐτῶν. Οὐκ ἔσται.	22. Ἵστε μὴ γενέσθαι.
24. Ἐφθάρη.	24. Ἐξωλοθρεύθη.	24.
29. Παραλογίσασθαι.	29. Ὁ δέ. "Άλλος" ἰδοῦ. Ἐξαπατήσαι.	29.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
21.	21. Cynomyiam. <i>Alius</i> , cœno- myiam. In terram. <i>Al.</i> , super terram.	21.
22.	22. Gesem. <i>Alius</i> , introductio eorum. Non erit.	22. Ut non sit.
24. Corrupta est.	24. Destructa est.	24.
29. Fallere.	29. Ille vero. <i>Alius</i> , ecce. Decipere.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Exodi.

vertitur a tribus intt. Coislín. vero : 'A., σωρός, σωρούς.

V. 15. Ita codex Basiliensis lectionem Aquilæ et Symmachi exhibet. Coislín., 'A., ἀνάπαισις. Sed melius ἀνάπνευσις aliorum.

V. 16. "Άλλος, σκνίπες etc. Ita catenæ Regiæ et edit. Rom. quæ habet φθείρες, nec indicat cujus sit hæc lectio.

V. 17. "Άλλος, καὶ ὁ χούς τῆς γῆς etc. Sic Reg. 1871, exciso interpretis nomine, ut sæpe diximus.

Videtur autem hæc lectio esse Aquilæ vel Symmachi, vel utriusque.

V. 21. Ita Drusius. Samaritanus habet κέρακα, *cornuum*, ac si legeretur כרף.

Ibid. "Άλλος, ἐπὶ τῆς γῆς. Sic Basiliensis, non indicato interprete.

V. 29. "Άλλος, ἰδοῦ. Sic codices quidam.

Ibid. 'A., Σ., παραλογίσασθαι. Hanc lectionem habent Basiliensis, Reg. 1888 et Drusius.

CAPUT IX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἄπειθεῖς. Κατέχεις.	2. Μὴ βούλει. Ἐγκρατεῖς.	2.
3. Λοιμὸς βαρῦς.	3. Θάνατος μέγας.	3.
4.	4. Ῥητόν. "Άλλος" οὐδὲν ἴτιοῦν.	4.
9. Φλυκτίδες ἐξανθοῦσαι.	9. Φλυκτίδες ἀναζέουσαι. "Άλλος" φλυκτίδες ζέουσαι.	9.
14. Ἄποστειλῶ πάσας τὰς πλη- γὰς μου ἐπὶ καρδίαν σου.	14. Ἐγὼ ἐξαποστέλλω πάντα τὰ συναντήματά μου εἰς τὴν καρδίαν σου.	14.
15. Ἐν λοιμῶ.	15. Θανατώσω.	15.
16.	16. Διετηρήθης. "Άλλος" διετή- ρησά σε.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Non obtemperas. Detines.	2. Non vis. Retines.	2.
3. Pestis gravis.	3. Mors magna.	3.
4.	4. Verbum. <i>Alius</i> , nihil omnino.	4.
9. Vesicæ efflorescentes.	9. Vesicæ effervescentes. <i>Alius</i> , vesicæ ferventes.	9.
14. Mittam omnes plagas meas super cor tuum.	14. Ego emittam omnes impe- tus meos ad cor tuum.	14.
15. In peste.	15. Morti tradam.	15.
16.	16. Conservatus es. <i>Alius</i> , con- servavi te.	16.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

שׁוֹכֵן			
מסוקל 17	17.	17.	17. Ἀντιποιή.
בד נבד 18	18.	18.	18. Χάλαζαν βαρβαν.
הדסה			Ἐθεμελιώθη.
הנים 20	20.	20.	20.
בכל ארץ 22	22.	22.	22.
קלת 23	23.		23.
מהלקחת 24	24.		24. Συναναλαμβανόμενοι.
את כל אשר בשדה 25	25.		25.
הטאתי דפעם 27	27.		27.
והנסמת 32	32.		32. Ζέα.
מעם פרעה 33	33.		33.
ויפרש כפיו אל ידיו			Καὶ ἐξέπτεσας τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς Κύριον.
אוד בני ישראל 35	35.		35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Nomen meum.	Nomen meum.	Nomen meum.
17. Elevans te.	17. Retines.	17. Detines.
18. Grandinem gravem.	18. Grandinem multam.	18. Grandinem gravem.
Fundata est.	Fundata est.	Fundata est.
20. Fugere fecit.	20. Fecit confugere.	20.
22. In omni terra.	22. In universa terra.	22.
23. Voces.	23. Tonitrua.	23.
24. Immiscens se.	24. Grando et ignis mista.	24. Comprehensus.
25. Omnia quæ in agro.	25. Cuncta quæ fuerunt in agro.	25.
27. Peccavi hac vice.	27. Peccavi etiam nunc.	27.
32. Spelta.	32. Far.	32. Far.
33. A Pharao.	33. A Pharaone.	33.
Et expandit volas suas ad Dominum.	Tetendit manus.	Et expandit manus suas ad Dominum.
35. Filios Israel.	35. Filios Israel.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Exodi.

V. 2. Σ., ἀπειθείς. Hanc lectionem affert Reg. 1871.

Ibid. Ex Basiliensi unico lectionem Aquilæ et Symmachi mutuamur.

V. 5. Ἀ., Σ., λοιμὸς βαρὺς. Sic Basiliensis.

V. 4. Ἄλλος, οὐδὲν ὄτιον. Ex Coislina.

V. 9. Sic Basiliensis et editio Romana, ubi πεταζόμενοι vertitur *volaticæ*; sed melius *expansæ*; nam πετάζω et πετάννυμι, semper *expando* et *extendo* significat. Eisdem Aquilæ et Symmachi lectiones sine discrimine habent codex Reg. 1888 et Col. certinus unus. — Coislina. Σ., ἐξανθούνα. Basiliensis, Σ., ἐξανθούσαι. Id est φλοκτίες, ut habetur in LXX. Crederem Coislinaiani lectionem sincerio-

rem esse, Symmachumque vocem πυρρῶμα alio nomine quam LXX in neutro genere vertisse.

V. 14. Ἀ., ἐγὼ ἀποστέλλων etc. Sic Basil.

V. 15. Lectiones item omnes versuum 15, 16, 17, 18 et 22, ex eodem codice Basiliensi procedunt.

V. 16. Ubi LXX δύναμιν habent, Coislina. ad marg., ισχόν.

V. 17. Coislina. in textu habet ἐχρησται; et in marg. ἐμπροσθί, quæ postrema lectio est in edit. Rom. Aquilæ vero et Symm. lectiones exhibet, ut nos edidimus.

V. 20. Σ., διέσωσεν. Ex Coislina.

V. 23. Ita codex Colbertinus, qui hæc habet ad

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	"Ονομά μου. "Αλλος· δύναμίν μου.	
17. Κατέχεις.	17. Ἐμποίῃ.	17.
18. Χάλαζαν βαρβαίν.	18. Χάλαζαν πολλήν.	18.
Ἐθεμελιώθη.	"Ἐκτισται.	
20. Διέσωσεν.	20. Συνήγαγεν.	20.
22.	22. Ἐπὶ τῆς γῆς. "Αλλος, ἐν τῇ χαλάζῃ.	22.
23.	23. Φωνάς. "Αλλος· ἀνέμων ἤχους. "Αλλος· βροντάς.	23.
24. Ἐνειλούμενον.	24. Φλογίζον.	24.
25.	25. <i>Deest.</i> "Αλλος· πάντα ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ.	25.
27.	27. Ἠμάρτηκα τὸ νῦν. "Αλλος· ἡμάρτηκα ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν.	27.
32.	32. Ὀλυρα.	32. Ὀλυρα.
33.	33. Ἀπὸ Φαραώ. "Αλλος· παρὰ προσώπου Φαραώ.	33.
	Καὶ ἐξέτεινε τὰς χεῖρας πρὸς Κύριον.	
35.	35. Τοὺς υἱούς Ἰσραήλ. "Αλλος· τὸν λαὸν Ἰσραήλ.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Nomen meum. <i>Alius</i> , virtutem meam.	
17. Retines.	17. Insultas.	17.
18. Grandinem gravem.	18. Grandinem multam.	18.
Fundata est.	Condita est.	
20. Conservavit.	20. Congregavit.	20.
22.	22. Super terram. <i>Alius</i> , in grandine.	22.
23.	23. Voces. <i>Alius</i> , ventorum sonitus. <i>Alius</i> , tonitrua.	23.
24. Obvolutus.	24. Flagrans.	24.
25.	25. <i>Deest.</i> <i>Alius</i> , omnia quæcumque erant in campo.	25.
27.	27. Percavi nunc. <i>Alius</i> , peccavi in tempore usque nunc.	27.
32.	32. Far.	32. Far.
33.	33. A Pharaone. <i>Alius</i> , a conspectu Pharaonis.	33.
	Et extendit manus ad Dominum.	
35.	35. Filios Israel. <i>Alius</i> , populum Israel.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Exodi.

marginem : Κύριος ἔδωκε φωνήν, ἄλλος φησὶν, ἀνέμων ἤχους· ἄλλος, βροντάς. Id est « Dominus dedit vocem ; alius ait, ventorum sonitus ; alius, tonitrua. »

V. 24. Has lectiones Aquilæ et Symmachi habent Basiliensis et Colbertinus supra memoratus.

V. 27. "Αλλος, ἡμάρτηκα ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν. Sic habent Regius 1825 et editio Romana, non alio interpretis nomine.

V. 32. Ἄ., ζέα. Sic editio Romana. In hunc locum hæc Drusius habet : « Ζέα vel ζειά, id est far. » Hieron. Is. xxviii, 25 : « Pro farre, quod Græci ζέαν vocant, quidam viciam intelligunt. Idem Ezech. iv, 9 : Quam nos viciam interpretati sumus, pro quo in He-

bæro dicitur עֵינֶס, LXX Theodotioque posuerunt ὄλυραν, quam alii avenam, alii secale putant : Aquilæ autem prima editio et Symmachus ζέας αἰνε ζειάς interpretati sunt, quas nos vel far, vel gentili Italia Pannoniæque sermone spicam speltamque dicimus. » Lexicon vetus, far, ζειά, στρος, ὄλυρα. Farina, ζειά, ὄλυρα. Hesychius quoque ζειάς exponit ὄλυρα. Aliter Plinius, quem vide, si placet. R. David in libro *Radicum עֵינֶס spelta*. Idem in Commentariis, quos in Ezechielem composuit, עֵינֶס « vulgo, inquit, עֵינֶס, (seigle) id est secale, si recte capio. » Hactenus Drusius.

V. 33 et 35. Lectiones horum veruum ex Basiliensi codice mutuamur.

CAPUT X EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
הבדתי 4	4.	4.
אדיתר 5	5.	5. Λεῖπον.
ויפן ויצא 6	6.	6. Καὶ ἐκκλίνας ἐξῆλθεν.
Tò Samar., eis áτας. ἔβορη 7	7.	7. Πρόσπταισμα.
ייעבד אדיתרה אלהים		
<p>הבורים קודים כי אבדה מצרים Tò Samar., πρὶν γνῶς ὅτι ἀπόλλυται Αἴγυπτος.</p>		
אלפרעה 8	8.	8.
ובבקרטי נך 9	9.	9.
ואהרמפכם 10	10.	10. Τὰ νήπια ὁμῶν.
לנו נא הנבירים ועבדו אד 11	11.	11.
יורה		
קדים 13	13.	13. Καύσωνα.
הקדים		Ἵ καύσων.
וינה 14	14.	14. Ἀνέπαυσεν.
ויכס 15	15.	15. Ἐσκοτάσθη.
לקרא 16	16.	16.
הבאתי		
חן אפל 22	22	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Aggravare feci.	1. Induravi.	1.
5. Residuum.	5. Quod residuum fuerit.	5. Residuum.
6. Et avertit se, et egressus est.	6. Avertitque se, et egressus est.	6. Et avertens se exiit.
7. In scandalum. Samar., in noxas.	7. Scandalum.	7. In scandalum.
Et servient Domino Deo suo.	Ut sacrificent Domino Deo suo.	
Num ante scies quod periiit Ægyptus? Samar., antequam noscas quod periiit Ægyptus.	Nonne vides quod perierit Ægyptus?	An nondum nosti...
8. Ad Pharaonem.	8. Ad Pharaonem.	8.
9. Et in bobus nostris ibimus.	9. Et armentis.	9.
10. Infantes vestros.	10. Parvulos vestros.	10. Infantes vestros.
11. Ite nunc, viri, et servite Domino.	11. Sed ite tantum, viri, et sacrificate Domino.	11.
13. Orientalem.	13. Ventum urentem.	13. Ventum urentem.
Orientalis.	Ventus urens.	Ventus urens.
14. Et requievit.	14. Et scderunt.	14. Et requievit.
15. Operuit.	15. Operueruntque.	15. Obscurata est.
16. Ad vocandum.	16. Vocavit.	16.
Peccavi.	Peccavi.	
22. Obscuritas caliginis.	22. Tenebræ horribiles.	22.

CAPUT X EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
4.	1. Ἐσκήρυνα. "Ἄλλος· ἐδά- ρυνα.	4.
5.	5. Καταλειφθέν.	5.
6.	6. Καὶ ἐκκλίνας ἐξῆλθεν.	6.
7. Πρόσπταισμα.	7. Σκῶλον.	7.
	"Ὅπως λατρεύσωσι τῷ Θεῷ αὐ- τῶν. "Ἄλλος· ὅπως θύσωσι Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν.	
"Ἄρα οὐπω οἶδας;	"Ἡ εἰδέναι βούλει, ὅτι ἀπόλωλεν Ἄγυπτος;	
8.	8. Πρὸς Φαραῶ. "Ἄλλος· εἰς πρόσωπον Φαραῶ.	8.
9.	9. Καὶ βουσὶν ἡμῶν ✕ πορευ- σόμεθα :	9.
10. Τὸν ὄχλον ὑμῶν.	10. Τὴν ἀποσκευὴν ὑμῶν.	10.
11.	11. Πορευέσθωσαν δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατέωσαν τῷ Θεῷ. "Ἄλ- λος· πορευέσθε δὴ, οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατε τῷ Κυρίῳ.	11.
13. Καύσωνα.	13. Νότον.	13.
Ὁ καύσων.	Ὁ νότος.	
14.	14. Κατέπαυσεν.	14.
15. Ἐσκοτάσθη.	15. Ἐκάλυψε.	15.
16.	16. Καλέσαι. "Ἄλλος· καὶ ἐκάλε- σεν.	16.
Ἐσφάλην.	Ἡμάρτηκα.	
22. Γνόφος.	22. Σκότος, γνόφος.	22.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Induravi. <i>Alius</i> , aggravavi.	4.
5.	5. Quod relictum est.	5.
6.	6. Et avertens se exiit.	6.
7. In scandalum.	7. Scandalum.	7.
An nondum nosti?	Ut serviant Deo suo. <i>Alius</i> , ut sacrificent Domino Deo suo. Numquid scire vis quod perit Ægyptus?	
8.	8. Ad Pharaonem. <i>Alius</i> , in fa- ciem Pharaonis,	8.
9.	9. Et bobus nostris ✕ ibimus :	9.
10. Turbam vestram.	10. Supellectilem vestram.	16.
11.	11. Eant autem viri, et serviant Deo. <i>Alius</i> , ite nunc, viri, et ser- vite Domino.	11.
13. Ventum urentem.	13. Notum.	13.
Ventus urens.	Notus.	
14.	14. Et requievit.	14.
15. Obscurata est.	15. Operuit.	15.
16.	16. Vocare. <i>Alius</i> , et vocavit.	16.
Erravi.	Peccavi.	
22. Caligo.	22. Tenebræ, caligo.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Exodi.

V. 1. Ἄλλος, ἐδάρινα. Videtur esse Aquilæ et Symmachi, qui כבד semper vertunt βαρύς. Hæc lectio prodit ex Basiliensi.

V. 5. Ἄ., λέϊπον, sic idem Basiliensis. — Ubi LXX habent τὸ περισσόν, Coisl. in marg., τὸ λοιπόν. Basiliensis vero, Ἄ., τὸ λέϊπον, quæ vox respondere potest etiam sequenti τὸν Ὁ, καταλειφθέν· ad utramque enim περισσόν et καταλειφθέν periinde quadrat.

V. 6. Ἄ., καὶ ἐκκλ. Ex eodem Basiliensi.

V. 7. Ἄ., Σ., πρόσπταισμα. In cod. Colbertino et in edit. Rom. uni Aquilæ tribuitur, ut in Coisl. uni Symmacho. Sed Basiliensis utriusque adscribit, et utriusque esse non dubitamus. Lectio Samar. ex eod. cod. prodit.

Ibid. Ἄλλος, ὅπως θύσονται etc. Sic mss. quidam.

Ibid. Ἄ., ἀρα etc. Ita Colb. et edit. Rom. quæ addit lectionem Samaritani, πρὶν etc. Σ., ἀρα etc. Ita Coisl.

CAPUT XI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עד נגע אחד כשלו	1.	1. Ἐκ μίαν ἀφῆν.
2 ואשה כאת רעותה	2.	2.
5 עד בכר השפחה	5.	5.
7 תכל	7.	7.
לא יחרץ כלב		
10 מארצו	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Adhuc plagam unam. Cum dimiserit.	1. Adhuc una plaga. Dimittet.	1. Adhuc unum ictum.
2. Et mulier a socia sua.	2. Et mulier a vicina.	2.
5. Usque ad primogenitum ancillæ.	5. Usque ad primogenitum ancillæ.	5.
7. Et ad omnes.	7. Apud omnes autem.	7.
Non movebit canis.	Non mutiet canis.	
10 Ex terra sua.	10. De terra sua.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Exodi.

V. 1. Sic codex unus Reg. cum editione Romana. Basiliensis vero, ἀφῆν solum, sine nomine interpretum.

Ibid. Ἄλλος, ἀποστελεῖ. Sic Basiliensis.

V. 2. Sic quidam codices atque editio Romana.

Hæc, καὶ γυνή παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς, asterisce notantur, quia decrant in Ὁ.

V. 5. Ἄλλος, ἕως etc. Ita Basiliensis et editio Romana.

V. 7. Ἄλλος, ἐν δὲ πᾶσι. Ex Basiliensi.

CAPUT XII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
5 חמים זכר	5.	5.
7 חמשקף	7.	7. Τὸ ὑπέρθυρον.
10 ולא יתירד	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Perfectus masculus.	5. Absque macula masculus.	5.
7. Superliminare.	7. In superliminaribus.	7. Superliminare.
10. Et non relinquetis.	10. Nec remanebit.	10.

Notæ e' variæ lectiones ad cap. X Exodi.

- V. 8. Sic Regius cod. 1871.
 V. 9. Sic asterisco notatur in eodem Regio codice vox *παρευσόμεθα*, utpote quæ in LXX Interpretum versione non compareat, et tamen sit in Hebraico פָּרַעְסָנוּ .
 V. 10. Ex eodem Regio codice. Vocem Hebraicam חָרַב , *δχλον* vertit Symmachus etiam infra cap. 12.
 V. 11. *Ἄλλος*, *πορεύεσθε δὴ*, etc. Ita mss. quidam, cum Hebraico consonantes.
 V. 13. Hæ lectiones prodeunt ex Basiliensi.
 V. 14. Ex codice Regio 1871.—Coistin. in textu τῶν Ὁ, ἴσται· ad marg. γέγονεν.
 V. 15 et 16. Ex Basiliensi.
 Eodem vers. 16. Σ., ἐσφάλην. Sic Reg. 1871.
 V. 22. Sic idem codex Reg.

CAPUT XI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐτι μίαν ἀφήν.	1. Ἐτι μίαν πληγὴν. Ἐξαποστέλλη. Ἄλλος· ἀποστελῆ.	1.
2.	2. ✕ Καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς·	2.
3.	5. Ἔως πρωτοτόκου τῆς θεραπαίνης. Ἄλλος· ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος.	5.
7.	7. Καὶ ἐν πᾶσι. Ἄλλος· ἐν δὲ πᾶσι. Ὁὐ γρύξει κύων. Ἄλλος· οὐκ ἀποφθέγγεται κύων.	7.
10.	10. Ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Adhuc unum icium.	1. Adhuc unam plagam. Dimiserit, <i>Alius</i> , miserit.	1.
2.	2. ✕ Et mulier a vicina sua ;	2.
3.	5. Usque ad primogenitum ancillæ. <i>Alius</i> , usque ad primogenitum captivæ.	5.
7.	7. Et in omnibus. <i>Alius</i> , in omnibus autem. Non mutiet canis. <i>Alius</i> , non vociferabitur canis.	7.
10.	10. Ex terra Ægypti.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Exodi.

- Ibid. Ἄλλος, οὐκ, etc. Hanc lectionem exhibent quidam codices et schedæ Combesianæ his verbis : Ἄλλος· οὐκ ἀποφθέγγεται κύων, ὡς ἀλγῶν ἢ ἐνοχλοῦμενος. Id est : « *Alius* : Non vociferabitur canis, ut dolens aut molestia affectus. »
 V. 10. Ἄλλος, ἐκ etc. Sic Basiliensis et editio Romana. Hæc porro lectio, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, videtur fuisse aliorum omnium interpretum, præter LXX, utpote quæ in Hebræo clare feratur.

CAPUT XII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Τέλειον ἄρσεν. Ἄλλοι, ἔμμωμον ἄρσεν.	5.
7.	7. Τὴν φλιάν.	7.
10.	10. Οὐκ ἀπολείψεται Ἄλλ., οὐ καταλείψετε. Ἄλλ., οὐχ ὑπολείψετε.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Perfectum masculum. <i>Alii</i> , inculpatum masculum.	5.
7.	7. Limen.	7.
10.	10. Non remanebit. <i>Alii</i> , non relinquētis.	10.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

41. בתפוך פסח דזא	41.	41. Ἐν θάμβῳ ὑπέρβασίς ἐστ.
13. נגף	13.	13. Θραῦσμα.
14. חקה	14.	14. Ἀκριβείαν.
15. השביתו	15.	15. Διαλείψετε.
19. לא ימצא	19.	19.
מועדת ישראל		
בגר		Ἐφ' προσγλύτῳ.
20. בכל מושבתים	20.	20.
27. דזא ליהוה	27.	27.
28. כאשר צוה	28.	28.
29. בבית המדר	29.	29.
וכל בטרד בהמה		
36. וינצול	36.	36.
37. מרעמוס סבה	37.	37.
לכד מסוף		Χωρὶς ἀπὸ νηπίου.
40. ומושב	40.	40.
ישב		
41. יצא כל־צבאות יהודה מארץ מצרים	41.	41.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

41. In festinatione transitus ipse.	41. Festinanter : est enim Phasce; id est, transitus.	41. In stupore transitio est.
13. Plaga.	13. Plaga.	13. Fractio.
14. Statutum.	14. Cultu sempiterno.	14. Accuratam consuetudinem.
15. Cessare facietis.	15. Non erit.	15. Relinquetis.
19. Non inveniatur.	19. Non inveniatur	19.
Et cœtu Israel.	De cœtu Israel.	
In peregrino.	De advenis.	Advenæ.
20. In omnibus habitaculis vestris.	20. In cunctis habitaculis vestris.	20.
27. Ipsum Domino.	27. Domini est.	27.
28. Quemadmodum præcepit.	28. Sicut præceperat.	28.
29. In domo foveæ.	29. Carcere.	29.
Et omne primogenitum animalis.	Et omne primogenitum jumentorum.	
36. Et spoliaverunt.	36. Et spoliaverunt.	36.
37. De Rahmeses in Succhoth.	37. De Ramesse in Socoth.	37.
Tantum præter familiam.	Absque parvulis.	Præter ab infante.
40. Et habitatio.	40. Habitatio.	40.
Habitaverunt.	Manserunt.	
41. Exierunt omnes exercitus Domini de terra Ægypti.	41. Egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti.	41.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11. Ἐν ἐτείξει ὑπερμάχῃς ἐστὶ.	11. Μετὰ σπουδῆς, πάσχα ἐστὶ.	11. Φασέχ.
13.	13. Πιηγῆ.	13.
14. Πρόσταγμα.	14. Νόμιμον.	14.
15. Παύσετε.	15. Ἀφανιεῖτε.	15.
19.	19. Οὐχ εὐρεθήσεται. Ἄλλος οὐκ ὀφθήσεται.	19.
Τῷ προσηλύτῳ.	Ἐκ συναγωγῆς Ἰσραήλ. Ἄλλος ἐκ γῆς υἱῶν Ἰσραήλ.	
20.	Ἐν τοῖς γειώραις.	20.
27.	20. Ἐν παντί κατοικητηρίῳ ὑμῶν. Ἄλλος ἐν παντί ὑμῶν οἰκήματι.	20.
28.	27. Τοῦτο Κυρίου. Ἄλλος τοῦτο Κυρίου.	27.
29. Δεστωτηρίῳ.	28. Καθὰ ἐνετελλατο. Ἄλλος καθὰ συντάξεν.	28.
36. Σκευάσασθαι.	29. Λάκκῳ.	29.
37.	Καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους. Ἄλλος καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους.	29.
(Χωρὶς) τοῦ ἔχλου.	36. Ἐσκύλευσαν.	36.
40.	37. Ἐκ Ῥαμεσσή εἰς Σοχῶθ. Ἄλλος ἰασις κρίσεως σκηναί.	37.
41.	Πλὴν τῆς ἀποσκευῆς.	
	40. Κατοίκησις. Ἄλλος παροικήσις.	40.
	Κατώκησαν. Ἄλλος παρώκησαν.	
	41. Ἐξῆλθε πάσα ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος ἐξῆλθε πάσα ἡ στρατιὰ Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	41.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODO TI O.
11. In festinatione propugnatio est.	11. Cum festinatione, pascha est.	11. Phasech.
13.	13. Plaga.	13.
14. Præceptum.	14. Legitimum.	14.
15. Cessare faciatis.	15. Removebitis.	15.
19.	19. Non inveniatur. <i>Alius</i> , non videbitur.	19.
Advenæ.	Ex Synagoga Israel. <i>Alius</i> , ex terra filiorum Israel.	
20.	In advenis.	20.
27.	20. In omni habitaculo vestro. <i>Alius</i> , in omni domicilio vestro.	20.
28.	27. Hoc Domino. <i>Alius</i> , hoc Domini.	27.
29. Carcere.	28. Sicut præcepit. <i>Alius</i> , sicut constituit.	28.
36. Vasa diripere.	29. Fovea.	29.
37.	Et usque ad primogenitum omnis pecoris. <i>Alius</i> , et omne primogenitum pecoris.	
Præter turbam.	36. Prædati sunt.	35.
40.	37. De Ramesse in Socchoth. <i>Alius</i> , medicina iudicii, tabernacula. Præter apparatus.	37.
41.	40. Habitatio. <i>Alius</i> , peregrinatio. Habitaverunt. <i>Alius</i> , peregrinati sunt.	40.
	41. Egressa est omnis virtus Domini de terra Ægypti. <i>Alius</i> , egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti.	41.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ליל שְׁמֹרִים הוּא לִיְהוָה (vñξ) φιλῶξίως ἐστὶ τῷ Κυρίῳ.	42.	42. (Nύξ) παρατηρήσεων.
וְאֵת שַׁבָּת	46.	46.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
42. Nox custodiarum ipsa Domino. Samar., (nox) custodiæ est Domino.	42. Nox ista est observabilis Domini.	42. Nox observationum.
46. Neque trangetis.	46. Nec contringetis.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Exodi.

V. 5. Ἄλλ., ἄμωμον. Sic unus codex et ed. Rom.
 V. 7. Ἄ., τὸ ὑπέρθυρον. Ita codex Basiliensis.
 V. 8. Coislin. ad vocem τῶν ὄ, ἔδονται, in marg. ποῖα. ἔσθωσι.
 V. 10. Ἄλλος, οὐ κατ-. Ita codex Basil. et alii.
 Ibid. Ἄλλος, οὐχ etc. Sic Basil. Hæc clausula, ὅσπουν οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ, *os non comminuetis de eo*, in Hebræo exstat vers. 46 tantum; in LXX vero bis adest, vers. scilicet 40, quo a librariis translata videtur; et vers. 46, qui est proprius ejus locus.
 V. 11. Hujus insignis loci lectiones apud Drusium mutilæ et permistæ habentur. Legitur enim: Ἄ., ἐν θάμβῳ. Σ., ἐν ἐπιλείῃ, recte; sed postea Σ. ὑπέρβασις, contra quam habent mss. Basiliensis et Regius et 1889, qui ad Aquilam ὑπέρβασις, ad Symmachum ὑπερμάχησις habent. Lectiones Drusii et editionis Romanæ prodeunt ex Theodoretii quæst. 24 in Exodum, ubi sic legitur: Τὸ δὲ Πάσχα ὁ μὲν Φίλων ἠρμηνεύσει διαβατήρια· ὁ δὲ Ἰώσηπος ὑπέρβασις [al. ὑπερβασία], ὁ δὲ Σύμμαχος, ὑπέρβασις [al. ὑπερβάσεις], ὁ δὲ Θεοδοτίων, Φασέχ, αὐτὴν τῶν Ἑβραίων τεθεικῶς φωνήν. Id est: ε Pascha vero Philo interpretatus est, διαβατήρια, id est sacrificia quæ in transitu fiunt; Josephus autem ὑπέρβασις,

id est *transgressionem*; Symmachus vero ὑπερβάσεις, id est *transgressiones*; Theodotio Phasch, Hebraica posita voce. Ego vero suspicor Theodoretii locum esse mutilum, atque Aquilam in enumeratione interpretationum excidisse. Non enim crediderim ipsum, dum omnes etiam extraneas interpretationes quæreret, Aquilani, qui præ manibus erat, prætermisisse. Opinor igitur ita legendum esse: Ἰώσηπος ὑπέρβασις. Σύμμαχος ὑπερμάχησις. Ἀκύλας ὑπέρβασις. Ut vero fuerit, sic afferunt memorati duo mss.; sed Basiliensis pro ἐν θάμβῳ, ἐν θαυμῷ habet; mendose; et pro ἐν ἐπιλείῃ, ἐν ἐπιλείῃ, vitio librarii, ut videtur. — Coislin.: Ἄ., ἐν θάμβῳ ὑπέρβασις ἐστὶ. Σ., ἐν ἐπιλείῃ Φασέχ ὑπερμάχησις ἐστὶ. Ubi ἐπιλείῃ pro ἐν ἐπιλείῃ ponitur; Φασέχ autem irrepsit ex edit. Theodotionis.
 V. 13. Ἄ., θραύσμα, sic Basiliensis. Idem Aquila supra ix. 14, ἰσθμὸν vertit θραύσεις.
 V. 14. Ἄ., ἀκριθείαν. Σ., πρόσταγμα. Ex Basil. Sic etiam vertunt ambo Levit. xxiii, 40, ubi vide si vacat.
 V. 15. Sic idem Basiliensis.
 V. 19. Ὀδὸν ὁφθήσεται. Sic Basiliensis, non allato interpretis nomine.
 Ibid. Ex eodem Basiliensi.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וְלֹא יֵאָכַל חֶמֶץ 3	3.	3.
בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב 4	4.	4.
כִּי 5	5.	5.
וְאֵת דְּתֵיקָה 10	10.	10.
וְעֵרְפוּ 13 Samar., παραδόσεις.	13.	13. Τενοντώσεις, al. ταναυώσεις.
וְלִפְנֵי 16	16.	16. Καὶ εἰσινακτά [l. εἰς ἀκτάνακτα].
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et non comedetur fermentatum.	3. Non comedatis fermentatum panem.	3.
4. In mense novarum frugum.	4. Mense novarum frugum.	4.
5. Cum.	5. Cumque (introduxerit).	5.
10. Statutum.	10. Statuto tempore.	10.
13. Decervicabis Samar., trades.	13. Interficiēs.	13. Decervicabis.
16. Et in frontalia.	16. Et quasi appensum.	16. Et in iamota.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
42. (Νύξ) παρατετηρημένη.	42. Νυκτὶ προφυλαχὴ ἔστι τῷ Κυρίῳ.	42.
46.	46. <i>Post hæc verba</i> : Οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ. Ἄλλος, οὐ καταλείψετε ἕως πρωῆ. Ἄλλος, ἀπὸ τῶν κρείων ἕως τὸ πρωῆ.	46.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
42. Nox observata	42. Nocte custodia est Domino.	42.
46.	46. <i>Post hæc verba</i> : Non contetis de eo. <i>Alius</i> , non relinquetis usque mane. <i>Alius</i> , de carni- bus usque mane.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Exodi

V. 19. Ἄ., Σ., τῷ προσηλύτῳ, ex eodem Basiliensi. Hic Theodoretus, Γειώραν τὸν προσήλυτον προσηγόρευσεν, « Gioram proselytum appellavit. »

V. 20. Ἄλλ. ἐν παντί, etc. Ita ex Basiliensi.

V. 27. Idem Basiliensis, hanc pariterque sequentem versus 28 lectionem habet, nec non versus 29.

V. 56. Σ., σκευάσασθαι. Hanc lectionem afferunt quidam codices ex Theodoro, cuius hæc sunt verba Q. 23 : Τί αἰτιῶνται τινες τὸ προστεταχέναι τὸν Θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰτῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους σκευὴ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἐσθῆτας, καὶ σκυλεῦσαι τοὺς Αἰγυπτίους; οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος, τὸ σκευάσασθαι, ἠρμήνευσεν. Id est : « Quid conquirentur nonnulli, Deum Hebræis præcepisse ut peterent ab Ægyptiis vasa aurea et argentea, et vestes, et eos spoliarent? Sic enim Symmachus interpretatus est, *vasa diripere.* »

V. 57. Ἄλλ., *lascis*, etc. Ita Basiliensis; est autem vel lectio cuiusdam interpretis, vel glossema nominum propriorum qualia fuisse indicat Origenes

(*) In Alex. textu, et Aldina edit. post hæc verba, ἐν οἰκίᾳ μὴ βρωθήσεται, quæ sunt principium hujus nostri versus, additur : οὐ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρείων εἰς τὸ πρωῆ, ubi melius collocatur hæc additio quam in Basil. et in Coisl. codd.

DRACH.

supra, Gen. cap. xxxvii, v. 36.

Ibid. Ἄ., χωρὶς ἀπὸ νηπίου. Sic Aquilæ litteræ servientis lectionem affert Basiliensis, melius quam editio Romana, quæ habet χωρὶς νηπίων. Symm., τοῦ ἔχλου. Sic vocem ηῖν vertunt ambo supra, Exod. x, 40.

V. 40. Ita Basil. ambas lectiones habet τοῦ ἔλλου.

V. 41. Hanc lectionem, ἐξῆλθε πᾶσα ἡ στρα-
τιά, etc., affert unus codex, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 42. Ἄ., νύξ παρατ-. Ita Basiliensis et Colbertinus, itemque Regiæ catenæ. Ad Aquilam editio Romana habet παρατηρήσεως, Basiliensis παρατηρήσεων, melius, Hebr. ׀ַרְבָּוּ, non solet enim Aquila pluralem Hebræicam per singularem exprimere.

V. 46. Ἄλλ., οὐ κατ-. Has lectiones habet Basil. codex, quæ non exprimuntur in Hebræo (*). — Coisl. in hæc verba τῶν Ο', οὐκ ἐξοίσατε, etc., notat. in margine, Οὐκ ἀπολείπεται ἀπὸ τῶν κρείων εἰς τὸ πρωῆ. Quæ lectio convenit cum alia ibidem posita.

CAPUT XIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Οὐ βρωθήσεται ζύμη. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ζύμην.	3.
4.	4. Ἐν μηνὶ τῶν νέων. Ἄλλος, ἐν μηνὶ τῶν νεαρῶν.	4.
5.	5. Ἦνίκα. Ἄλλος, ὡς ἐν.	5.
10.	10. Νόμον. Ἄλλος, ἀκριβασμόν. Ἄλλος, πρόσταγμα.	10.
13. Ἀποκτενεῖς.	13. Λυτρώση.	13. Νωτοκοπήσεις.
16. Καὶ ἀσάλευτον.	16. Καὶ ἀσάλευτον.	16. Καὶ ἀσάλευτον.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTION.
3.	3. Non manducabitur fermentum. <i>Alius</i> , non comedetis fermentum.	3.
4.	4. In mense novorum. <i>Alius</i> , in mense novarum frugum.	4.
5.	5. Cum. <i>Alius</i> , ut.	5.
10.	10. Legem. <i>Alius</i> , accuratum statutum. <i>Alius</i> , præceptum.	10.
13. Interficiēs.	13. Redimes.	13. Decollabis.
16. Et immobile.	16. Et immobile.	16. Et immobile.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פִּלִּיִּטִּים 17	17.	17.
וְחִמְשִׁים עָלוּ בְּנוֹיִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם 18	18.	18. Καὶ ἐνοπλισάμενοι, αὐτοὶ ἐνωπλισμένοι, ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς Αἰγύπτου.
בְּאֶתְמֵן בְּקֶצֶף הַמִּדְבָּר 20	20.	20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημητάτην.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Philistim.	17. Philistim.	17.
18. Et quintati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.
20. In Etham in fine deserti.	20. In Etham in extremis finibus solitudinis.	20. In Ethan in extremo deserti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Exodi.

V. 3. Ἄλλος, οἱ φάγεσθε ζύμην. Ita Basiliensis.

V. 4. Ἄλλος, ἐν μηνὶ τῶν νεαρῶν. Sic idem Basiliensis.

V. 5. Ἄλλος, ὡς ἄν. Ex eodem Basiliensi.

V. 10. Ἄλλος, ἀκριθασμόν et πρόσταγμα. Prima lectio videtur haud dubie esse Aquilæ; secunda Symmachi: nam ita vertere solent vocem חֲרִיבָה. Ambæ exstant in editione Romana. — Coislin., Ἄ., ἀκριθάσματα. Σ., πρόσταγμα.

V. 13. Ἄ., τενοντώσεις, αὐτὴν τεναντώσεις. Primam lectionem habet Drusius, quæ quidem præstare videtur, nempe a τένων, τένοτος, «nervus colli.» Τοῦ τένοτος legitur infra, Job xvi, 12. Secundam habet cod. Reg. 1871. Atque infra, Exodi xxiv, 20, in Basiliensi legitur τεναντοκοπήσεις, «decollabis.» Reliquorum lectiones, Symmachi nempe et Theodotionis, habent cod. Basiliensis et Drusius. Samarit. παραδώσεις. Sic Colbertinus unus et duo Regii. — Coislin., Ἄ., τενοντώσεις, Σ., ἀποκτενεῖς, Θ., νετοκοπήσεις, cum hac nota: «Ἐτέρῃ διανοτῆ γρώμενο:

οἱ παρὰ τοὺς Ὁ. Ἐὰν γὰρ, φησὶ, μὴ δυναθῆς ἀλλὰ ξαι, ἀρελεῖς αὐτό, ἵνα μὴ δουλεύσῃ ἀνθρώπων, τῷ Θεῷ ἀφωρισμένον· ὅμως κάλλιον οἱ Ὁ ἐνόησαν τὸ, λυτρώσῃ αὐτό, ἀντὶ τοῦ τιμὴν αὐτοῦ δώσει, οὕτω γὰρ αὐτολεξεῖ κάτω λέγει τὸ νό· κεφάλαιον, καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ Λευϊτικοῦ. » Id est, «Alia mente usi sunt cæteri interpretes. Nam aiunt: Si non potueris commutare, occides ipsum, ut quod Deo consecratum fuerat homini non scriviret. Altamen LXX pulchrius excogitarunt illud, redimes ipsum, ac si dicerent, pretium ejus dabis; sic enim ipsis verbis dicitur infra cap. lvi, necnon in fine Levitici.»

V. 16. Lectio Aquilæ varie fertur in libris mss. Editio Romana habet: Ἄ., καὶ εἰς ἐνεκτά, quod sane nihil significat. Basiliensis hic καὶ εἰσανακτά, unde non majorem notitiam expisceris. Idem Basiliensis infra Deut. vi, 8, ad vocem עֲשֵׂהְךָ אֵלֶיךָ, Ἄ., ἀνακτά, quod perinde nihil significat. Has omnes lectiones vitiatas puto, legendumque opinor, καὶ εἰς

CAPUT XIV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פִּי הַחִירָת 2	2.	2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).
בְּמִגְדֹל 3	3.	3.
וְשֵׁשִׁ 7	7.	7.
וְיִחֻק 8	8.	8.
עַל־פִּי הַחִירָת 9	9.	9. Ἐπὶ Φιεθρών.
לְמוֹת 11	11.	11.
וַיֵּצֵא 15	15.	15.
<i>Τὸ Σαμαρ., ἵνα ἀπαρωσιν.</i>		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Phihabiroth. Migdol.	2. Phihabiroth. Magdolum.	2. Phietro (mel. Phieroth).
3. Et dicit Pharao super filiis Israel.	3. Dicturusque est Pharao super filiis Israel.	3.
7. Duces.	7. Duces.	7.
8. Et roboravit.	8. Induravitque.	8.
9. Juxta Phihabiroth.	9. In Phihabiroth.	9. Juxta Phietro.
11. Ad moriendum.	11. Ut moreremur.	11.
15. Et proficiscantur. Samar., ut proficiscantur.	15. Ut proficiscantur.	15.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17.	17. Φυλιστιείμ. Ἄλλος, πτώ- σεως δισσης.	17.
18. Καὶ καθωπλισμένοι ἀνέβη- σαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Αἰγύ- πτου.	18. Πέμπτη δὲ γενεὰ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	18. Περμπατίζοντες δὲ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς Αἰγύ- πτου.
20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημοτάτην.	20. Ἐν Ὀθὸμ παρὰ τὴν ἔρημον.	20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημοτάτην.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

17.	17. Phylistiim. <i>Alius</i> , ruinæ du- plicis.	17.
18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Quinta autem progenie a- scenderunt filii Israel de terra Æ- gypti.	18. Quintati autem ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.
20. In Ethan in extremo deserti.	20. In Othom juxta desertum.	20. In Ethan in extremo deserti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Exodi.

ἀνάστα, « in immota, » ut quadret cum aliis in-
terpretibus, καὶ ἀσάλευτον. — Coislin., εἰς νάχτα, duæ
postremæ syllabæ lectionis quam veram putavimus,
εἰς ἀνάστα.

V. 17. Ἄλλος, πτώσεως δισσης. Sic Basiliensis
ad vocem □ηηωθ.

V. 18. Prodeunt hæc ex cod. Basiliensi, Drusio
et Hieronymo. In hac porro lectione hæc Drusius :
« Ἐνοπλισμένοι, id est, ἐνοπιοί, sive ἐνόπλιοι, ar-
ματί. Putavi aliquando legendum esse ἐνωπλισμέ-
νοι. Hieron. epist. 125, quæ ad Damasum scripta :
*Aquila namque, qui non contentiosius, ut quidam pu-
tant, sed studiosius, verbum interpretatur ad ver-
bum, in eo loco ubi LXX posuerunt « Quinta autem
generatione ascenderunt filii Israel de terra Ægypti, »
ita transtulit, καὶ ἐνοπλισμένοι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Αἰγύπτου, id est, « et armati a-
scenderunt filii Israel de terra Ægypti. » Licet pro
eo quod nos « armati » diximus, secundum Græci*

*sermonis ambiguitatem, « instructi » sive « muniti »
propter supellectilem, qua Ægyptios spoliaverant,
possit intelligi. Idem paulo post. Aquilam vero, ut
in cæteris, et in hoc maxime loco proprie transtu-
lisse omnis Judæa conclamat, et Synagogarum uni-
versa consonant subsellia. Περμπατίζοντες, numero
quinario, verbum a πεμπτὰς deformatum. Jonathan,
Quilibet cum quinque infantibus aut puerulis, » etc.
Huc usque Drusius. Cætera Rabbinorum commenta
omittenda ducimus. Ibi vide si vacat.*

Notandum est Diodorum in catenis ad Aquilam
legere ἐνωπλισμένοι, ad Symmachum vero ὀπλίται·
editionem autem Romanorum perinde atque Basi-
liensem codicem, Ἄ., Σ., καθωπλισμένοι. Puto me-
lius legi ad Aquilam, ἐνωπλισμένοι. — Coislin., Ἄ.,
ἐνωπλισμένοι. Σ., ὀπλίται. Θ., περμπατίζοντες. Le-
ctio Aquilæ ea est, quam nos cum Drusio putavi-
mus restituendam. Symmachi, ὀπλίται. Cod. Basil.
et alii, καθωπλισμένοι.

CAPUT XIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).	2. Τῆς ἐπαύλεως. Μαγδώλου.	2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).
3.	3. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ τῶ λαῷ αὐτοῦ, Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Ἄλλοι, καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	3.
7. Ἄνὰ τρεῖς.	7. Τριστάτας.	7.
8.	8. Καὶ ἐσκήρυνε. Ἄλλος, καὶ ἐβάρυνε.	8.
9. Ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ Ἰερῶθ.	9. Ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως.	9. Ἐπὶ Φιεθρών.
11.	11. Θανατώσαι. Ἄλλος, ἀπο- κτείναι.	11.
15.	15. Καὶ ἀναζευξάτωσαν.	15.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Phietro (mel. Phieroth).	2. Suburbii. Magdolum.	2. Phietro (mel. Phieroth).
3.	3. Et dicit Pharao populo suo : Filii Israel. <i>Alii</i> , et dicit Pharao de filiis Israel.	3.
7. Per ternos.	7. Tristatas.	7.
8.	8. Et induravit. <i>Alius</i> , et aggra- vavit.	8.
9. Juxta os Ieroth.	9. E regione suburbii.	9. Juxta Phietron.
11.	11. Ut morti traderes. <i>Alius</i> , ut occideres.	11.
15.	15. Et disjungant se.	15.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ביבשה 16	16.	16. Εἰς χέρσον.
ואני הנני מחזק 17	17.	17.
ויהי הנני וההשך לא את- הלילה ולא קרב ה' אלי כל הלילה Τὸ Σαμαρειτικόν, καὶ ἦν τὸ νέφος, καὶ τὸ σκότος, καὶ ἔφαινε τῇ νυκτί.	20.	20. Καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη σκό- τος, καὶ ἐφώτισε σὺν τὴν νύκτι, καὶ οὐκ ἤγγισεν οὗτος πρὸς τού- τον.
לחרבב 21	21.	21. Εἰς χέρσον.
ויסר 25	25.	25.
ויאמר		
לאיתנו 27	27.	27. Εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ. Ἀνέδρασεν.
וינער		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
16. Per aridam.	16. Per siccum.	16. In continentem.
17. Et ego ecce ego roborans.	17. Ego autem indurabo.	17.
20. Et fuit nubes et obscuritas, et illuminavit noctem, et non appropinquavit hic ad istum tota nocte. Samarit., et erat nubes et tenebrae, et lucebat nocte.	20. Et erat nubes tenebrosa, et illuminans noctem, ita ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non valerent.	20. Et facta est nubes tenebrae, et illuminavit noctem, et non appropinquavit hic ad illum.
21. In siccitatem.	21. In siccum.	21. In continentem.
25. Et removit.	25. Et subvertit.	25.
Et dixit.	Dixerunt ergo.	
27. Ad fortitudinem suam. Excussit.	27. Ad priorem locum. Involvit.	27. In antiquum locum suum. Vi aestus ejecit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Exodi.

V. 2. Ἀ., Σ., Θ., φιεθρῶ. Ita Coislin. Hanc lectionem prorsus corruptam, et φιερῶθ legendum crederem, nisi repeteretur cum v in line.

Ibid. Μαγδῶλου. Ad hanc vocem in Basiliensi hæc nota habetur, quæ videtur Origenis esse: Ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς κέεται, Ἀπὸ Βουθάν ἐπὶ στόμα Εἰρώθ, ὃ ἐστὶν ἀπέναντι Βεελοσεφῶν, παρεμβεβλημένοι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Hoc est: In Numerorum libro jacet, A Buthan ad os Iroth, quod est e regione Beel-sepphon, castra posuisse filios Israel.

V. 3. Ἄλλοι, καὶ ἐρεῖ, etc. Sic duo mss., tacito interpretum nomine, videturque esse interpretatio reliquorum.

V. 7. Σ., ἀνά τρεῖς. Coislin. Hanc lectionem habet Basiliensis sine nomine interpretis. In hunc vero locum hæc Origenis nota fertur in catenis omnibus mss.: Τοὺς πρὸς τρεῖς δυναμένους μάχεσθαι, ἢ τοὺς ἐν τῇ παρατάξει μετὰ τὸν πρωτοστάτην, καὶ τὸν δευτεροστάτην ἰσταμένους ἐν τῇ τρίτῃ τάξει. Ἄλ-

λοι δὲ φασιν ὡς εἰς τὰς χρεῖας τῶν πολέμων ἄρματα ἐποιοῦν μεγάλα, ὥστε καὶ τρεῖς χωρεῖν, ἵνα ὁ μὲν εἰς ἡνιοχίῃ, οἱ δὲ δύο πολεμῶσιν: ἢ τοὺς ἐπὶ τριῶν ἵππων βεβηκότας. Οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἐπὶ δύο ἢ τριῶν ἵππων ἐπωχοῦντο ἐξιόντες ἄρματα. Ἡ τριστάτην λέγει τὸν ἐν τῷ καθέζεσθαι τὸν βασιλέα τρίτον ἰστάμενον, ἢ τοὶ τρίτην ἔχοντα καθέδραν· οἷον ἦν Δαυὶδ παρὰ Σαούλ, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν εὐρήσεις. Hoc est: Eos qui cum tribus pugnare possent [supple τριστάτας vocat] vel eos qui in acie post antesignanum et secundum ab eo, tertio ordine stabant. Alii vero dicunt, ad bellorum usum ingentes olim currus fuisse, adeo ut tres caperent: quorum unus aurigæ officio fungeretur, alii duo pugnarent. Aut eos qui ternis equis veherentur. Antiqui enim in bellis bigis vel trigis utebantur, aurigantesque incedebant. Vel τριστάτην vocat eum qui sedente rege tertius staret, aut tertiam sedem occuparet: qualis erat David apud

CAPUT XV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ה' זמרתו 2	2.	2.
שלושן מבוע 4	4.	4.
קמך 7	7.	7.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et cantatio iah.	2. Laus mea Dominus.	2.
4. [Electio] ducum ejus submersi sunt.	4. Electi principes ejus submersi sunt.	4.
7. Insurgentes in te.	7. Adversarios tuos.	7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

16. Εἰς ξηράν.	16. Κατὰ τὸ ξηρόν.	16.
17.	17. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ. Ἄλλος, ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶ.	17.
20. Καὶ ἦν ἡ νεφέλη σκότος μὲν ἐπισθεν, φαίνουσα δὲ ἐντεῦθεν.	20. Καὶ ἐγένετο σκότος καὶ γνό- φος· καὶ διήλθεν ἡ νύξ· καὶ οὐ συνέμιξαν ἀλλήλοις ὄλην τὴν νύκτα.	20.
21. Εἰς ξηράν.	21. Ξηράν.	21.
25. Καὶ μετέστησεν.	25. Καὶ συνέδησεν. Καὶ εἶπαν. Ἄλλος, καὶ εἶπαν τῷ λέγειν.	25.
27. Εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς.	27. Ἐπὶ χώρας. Ἐξετίναξε.	27.
SYMMACHUS. LXX INTERPRETES. THEODOTIO.		
16. In aridam.	16. Per siccum.	16.
17.	17. Et ecce ego indurabo. <i>Alius</i> , et ecce ego obfirmo.	17.
20. Et erat nubes tenebræ qui- dem hinc, lucens vero inde.	20. Et factæ sunt tenebræ et ca- ligo, et venit nox, et non commi- scuerunt se invicem totam noctem.	20.
21. In aridam.	21. Siccum.	21.
25. Et transtulit.	25. Et colligavit. Et dixerunt. <i>Alius</i> , et loquendo dixerunt.	25.
27. In pristinum locum suum.	27. Super locum. Excussit.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Exodi.

Saulem ut in Regnorum primo invenies. Drusius ad vers. 4, cap. seq. hujus notæ aliquot ἀποσπασμάτια affert. Hanc porro ex se conjecturam adjicit, τριστάτην fuisse tertium a rege; sed eam vocem latius sumptam, quemvis ducem ac principem significare. Symmachus autem cujus versionem affert Coisl. codex, nempe ἀνὰ τρεῖς, (per ternos,) significare videtur duces illos ternos incessisse, ideoque vocari τῶν τῶν.

V. 8. Ἄλλος, καὶ ἐδάρυε. Sic regius unus.

V. 9. Ἄ., Θ., ἐπὶ Φιεθρών. etc. Sic Coisl.

V. 11. Ἄλλος, ἀποκτεῖναι. Ita Basiliensis, non indicato interprete.

V. 15. Τὸ Σαμαρ. Ita Drusius.

V. 16. Ἄ., εἰς χέρσον etc. Sic Basiliensis. Edit. hom. habet, Σ., ξηρόν.

V. 17. Ἄλλος, ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶ. Sic Basiliensis sine nomine interpretis.

V. 20. Sic omnes mss. nostri et editio Romana. Unus Basiliensis habet, σὺν τὴν νύκτα, recte secundum consuetudinem Aquilæ. Ad lectionem Samaritani Colberinus habet τὴν νύκτα. Reg. unus, εἰπαγεν ἐν τῇ νύκτι. Duo codices Regii hoc scholion addunt: Παρῆλθεν ἡ νύξ διὰ μέσου τῶν δύο στρατοπέδων σκοτίζουσα μόνους Αἰγυπτίους. Id est: (Transiit nox in medio duorum exercituum, quæ solis Ægyptiis tenebrosa erat.) — Ἄ., καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη καὶ τὸ σκότος. Sic Coisl., et quidem melius, ut ex Hebraico arguitur. Cætera in Coisl. quadrant ad editum nostrum.

V. 25. Σ., καὶ μετέστησεν. Sic editio Romana. Ibid. Ἄλλος, καὶ εἶπαν τῷ λέγειν. Sic editio Romana.

V. 27. Lectionem Aquilæ habet edit. Rom., Symmachi Basiliensis et unus Regius.

Ibid. Ἄ., ἀνέθρασεν. Sic Basiliensis et edit. Romana.

CAPUT XV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Σκεπαστής. Ἄλλος, ὑπερα- πιστής.	2.
4.	4. Τριστάτας. κατεπόθησαν. Ἄλ- λος, τριστάτας κατεπόντισαν.	4.
7.	7. Ὑπεναντίους. Ἄλλος, ἐχ- θρούς σου.	7.
SYMMACHUS. LXX INTERPRETES. THEODOTIO.		
2.	2. Protector. <i>Alius</i> , defensor.	2.
4.	4. Tristatas: submersi sunt. <i>Alius</i> , tristatas demersit.	4.
7.	7. Adversarios, <i>Alius</i> , inimicos tuos.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
8 נעִיבו	8.	8. Ἐσωρεύθη.
11 מִדְּבַרְכָּם בְּאֵלִים יוֹדָה מִיָּד כִּמְסָה נֹאדָר בְּקֹדֶשׁ	11.	11.
13 בְּחֶסֶד	13.	13. Ἐν τῷ ἐλέει σου. <i>Al.</i> , ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ σου.
נָחַת		
14 יִרְגֹז	14.	14. Ἐκλονήθησαν.
15 נִבְהָל	15.	15.
16 קִנִּית	16.	16.
17 מִסֵּן לְשִׁבְתָּ	17.	17. Ἐδρασμα εἰς καθέδραν σου.
		Ἦδρασαν.
כִּנְיָ		
21 וְתַעַן לָהֶם	21.	21. Καὶ κατέλεγεν αὐταῖς
23 לְשִׁתּוֹת מַיִם כְּמִדְּבָרָהּ	23.	23.
25 וַיִּזְדַּד	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

8. Coacervatæ sunt.
 11. Quis sicut tu in diis, Domine? quis sicut tu magnificus in sanctitate?
 13. In misericordia tua. Duxisti.
 14. Contremiscent.
 15. Territi sunt.
 16. Possedisti.
 17. Loço ad sedendum te.
 Firmaverunt.
 21. Et respondit eis.
 23. Bibere aquas de Marah.
 25. Et docuit eum.

VULGATA LATINA.

8. Congregatæ sunt.
 11. Quis similis tui in fortibus, Domine? quis similis tui, magnificus in sanctitate?
 13. In misericordia tua. Portasti.
 14. Irati sunt.
 15. Conturbati sunt.
 16. Possedisti.
 17. Firmissimo habitaculo tuo.
 Quod firmaverunt.
 21. Quibus præcinebat.
 23. Bibere aquas de Mara.
 25. Ostendit.

AQUILA.

8. Coacervatæ sunt.
 11.
 13. In misericordia tua. *Aliter*, in miseratione tua.
 14. Commoti sunt.
 15.
 16.
 17. Firmitatem ad sedem tuam.
 Firmaverunt.
 21. Et recensuit eis.
 23.
 25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Exodi.

- V. 2. Ἄλλος, ὑπεραπειστικός. Sic codex unus.
 V. 4. Ἄλλ., τριστάτας, etc. Sic Drusius et mss. quidam. Vide notas ad caput xiv, 4, supra.
 V. 8. Ἄ., ἐσωρεύθη, etc. Ita Basiliensis et Drusius.
 V. 11. Hunc Symmachi locum plenum mutatur ex duobus Regiis atque uno Colbertino. Apud Drusium mutilus erat legebaturque ἐν δυναστείᾳ. Alii omnes, melius, ἐν δυναστείαις, nam vox He-

- braica in plurali est.
 V. 13. Ἄ., ἐν τῷ etc. Sic codex unus Reg. Ibid. Σ., διεδάστασας. Sic codices omnes et Drusius. Hinc Vulgata, « portasti. »
 V. 14. Ἄ., ἐκλονήθησαν. Verbum κλονέω solet vertere Aquila, Symmachus vero, ταραττω. Hinc ἐταράχθησαν videtur Symmachi esse.
 V. 15. Ἄλλος, ἐθορυβήθησαν. Sic Drusius sine nomine interpretis.

CAPUT XVI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 וַיִּסַּע	1.	1.
4 כְּמִבְּרִית	4.	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et profecti sunt.	1. Profectique sunt.	1. Et inclinaverunt vel respuerunt.
4 Pluens.	4. Fluam.	4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Ἐσωρεύθη.
 11. Οὐτε ἐν δυναστείαις, οὐτε ἐν ἀγασμῶ ἐξισωθῆναι τις δυνήσεται, ἢ κατὰ τι γούν ὠμοιωθῆναι.
 13.
 Διεδάστασας.
 14.
 15.
 16. Ἐκτίσω [Ἐκτήσω].
 17. Ἐδρασμα εἰς καθέδραν σου.

8. Διέστη.
 11. Τίς ὁμοίος σοι ἐν θεοῖς, Κύριε; τίς ὁμοίος σοι, δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις;
 13. Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου.
 Παρεκάλεσας.
 14. Ὀργίσθησαν. Ἄλλος, ἐφοβήθησαν. Ἄλλος, ἐπαράχθησαν.
 15. Ἔσπευσαν. Ἄλλος, ἐθορυβήθησαν.
 16. Ἐκτήσω. Ἄλλως, ἐλυτρώσω.
 17. Ἐτοιμον κατοικητήριόν σου.

8. Ἐσωρεύθη.
 11.
 13.
 14.
 15.
 16. Ἐλυτρώσω.
 17.

21.

Ἄλλως, ἐλυτρώσω.
 21. Ἐξῆρχεν δὲ αὐταῖς.

21.

23.

23. Πιεῖν ἐκ Μερβάς. Ἄλλος, πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερβάς.

23.

25.

25. Ἐδειξεν. Ἄλλος, ἐφώτισεν.

25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8. Coacervatae sunt.
 11. Neque in potentiis, neque in sanctificatione æquiparari quis poterit, aut in quopiam similis effici.
 13. Portasti.
 14.
 15.
 16. Possedisti.
 17. Firmitatem adsedem tuam.

8. Divisa est.
 11. Quis similis tibi in diis, Domine? quis similis tibi glorificatus in sanctis?
 13. In justitia tua. Advocasti.
 14. Irati sunt. *Alius*, timuerunt. *Alius*, turbati sunt.
 15. Festinaverunt. *Alius*, turbati sunt.
 16. Possedisti. *Aliter*, redemisti.
 17. Paratum habitaculum tuum.

8. Coacervatae sunt.
 11.
 13.
 14.
 15.
 16. Redemisti.
 17.

21.

Quod paraverunt.
 21. Principium autem dedit illis.

21.

23.

23. Bibere de Merra. *Alius*, bibere aquam de Merra.

23.

25.

25. Ostendit. *Alius*, illuminavit.

25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Exodi.

V. 16. Σ., ἐκτίσω, etc. Lege ἐκτήσω. Hæc prodeunt ex altero Coislino 1x vel x sæculi, n. 90, ubi Psalmi et Cantica Scripturæ cum scholiis.

Ibid. Ed. Rom., ἐκτήσω. Coisl. autem et Alex., ἐλυτρώσω.

V. 17. Ἀ., Σ., ἔδρασμα εἰς καθέδραν σου. Coisl. Sine interpretum nomine id afferunt mss.

Ibid. Ἀ., ἔδρασαν. Coisl. Sequens item lectio Aquilæ ex Coislino, sine interpretis nomine af-

fertur in aliis mss.

V. 23. Ἄλλος, πιεῖν etc. Sic unus codex et Drusius.

V. 25. Ἄλλος, ἐφώτισεν. Ita Basilien. Eadem Hebraicam vocem ἐφώτισε item vertit Aquila Job xii, 7, et Exod. xiv, 20, et xxiv, 12. φωτίσαι. Quare certum videtur hic etiam Aquilæ esse.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.
 4.
 SYMMACHUS.

1. Ἀπῆραν δέ.
 4. Ἦω Ἄλλος, βρέχω.
 LXX INTERPRETES.

1.
 4.
 THEODOTIO.

1.
 4.

1. Promoverunt autem.
 4. Pluo. *Alius*, idem.

1.
 4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
כֹּפֶר 14	14.	14
אִישׁ לְפִי אֶכְלוּ 16	16.	16.
עֹמֵר		
וִירָם 20	20.	20.
אִישׁ כְּפִי אֶכְלוּ 21	21.	21.
רִיגְזָד 22	22.	22.
תַּחְתִּי 29	29.	29.
31 נֹזֶרַע גֹּד μα ὀρύζης. Τὸ Σαμαρ., ὡς σπέρ-	31.	31.
כַּצְפִּיחַת בְּדִבֶּשׁ		Ἄμυλος ἐν ἐλαίῳ μελιττηρίου.
אֶרֶץ אֶרֶץ כְּנָעַן 35	35.	35.
עֶשְׂרִית הָאֶפֶה 36	36.	36.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Ut pruina.	14. Pruina.	14.
16. Vir secundum cibum suum.	16. Quantum sufficit ad vescendum.	16.
Homer.	Gomor.	
20. Et vermiculavit.	20. Scatere cœpit.	20.
21. Vir secundum cibum suum.	21. Quantum sufficere poterat ad vescendum.	21.
22. Et nuntiaverunt.	22. Narraverunt.	22.
29. Sub se.	29. Apud semetipsum.	29.
31. Tanquam semen coriandri. Samar., ut semen oryzae.	31. Quasi semen coriandri.	31.
Tanquam jagani cum melle.	Quasi similæ cum melle.	Placenta in oleo et favo mellis.
35. Ad extremum terræ Chanaan.	35. Usquequo tangerent fines terræ Chanaan.	35.
36. Decima ephah.	36. Decima pars est ephi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI EXODI.

V. 4. Procopius p. 266 : « Aquila, et inclinaverunt vel respexerunt. »

V. 4. Ἄλλος, βρέχων. Ex Coislin.

V. 14. Ἄλλος, πάχνη. Ex Basiliensi sine nomine.

V. 16. Symmachi lectionem ex Procopio mutamur p. 266 : « Symmachus habet, quoniam singulis competit dimensum. »

Ibid. Ο, γομόρ. In hunc vero locum duplex nota habetur in miss. Altera anonymi sic: Ὁ γομόρ, μόδοι δεκάπεντε, τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Id est : « Gomor, modii quindecim : decima pars trium mensurarum ; » altera Epiphaniï his verbis : Τὸ γομόρ, δέκατον τοῦ μεγάλου μέτρου, τουτέστι τῆς ἀρτάβης· ὃ γίνεται ἑπτὰ ξέσται καὶ πέμπτον. Id est :

« Gomor decima pars magnæ mensuræ, artabæ scilicet, quæ septem sextarios et quintam partem continet. »

V. 20. Ἄλλος, ἀνέθρασεν. Hæc lectio habetur in Basiliensi et in edit. Romana, videturque Aquilæ esse, qui supra hac voce utitur, cap. xiv, 27.

V. 21. Ἄλλος, ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν. Sic Drusius. Videtur autem esse lectio Symmachi, qui magis sensum quam verba respicit.

V. 22. Ἄλλος, ἀνήγαγον. Sic codices aliquot et schedæ Combelsianæ.

V. 29. Ἄλλος, παρ' ἑαυτῶ. Sic Basiliensis. Videtur autem esse lectio Aquilæ vel Symmachi, quam sequitur vulgatus interpres, qui vertit, « apud semetipsum. »

CAPUT XVII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
וְאִין כִּיִּם לְשֶׁתַּח הָעֵד 1	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et non aqua ut biberet populus.	1. Ubi non erat aqua ad bibendum populo.	1.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

14.	14. Πάγος. Ἄλλος, πάχνη.	14.
16. (Ὅσον ἐκάστοις καθήκει με- μερημένον.)	16. Ἐκαστος εἰς τοὺς καθήκον- τας. Γομόρ.	16.
20.	20. Ἐξίξεσε. Ἄλλος, ἀνέθρα- σεν.	20.
21.	21. Ἐκαστος τὸ καθήκον αὐτῶ. Ἄλλος, ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν.	21.
22.	22. Ἀνήγγειλαν. Ἄλλος, ἀνή- γαγον.	22.
29.	29. Εἰς τοὺς οἴκους ὕμῶν. Ἄλ- λος, παρ' ἑαυτῶ.	29.
31.	31. Ὡς σπέρμα κορίου.	31.
Ὡς ἄμυλος ἐν μέλιτι.	Ὡς ἔγκρις ἐν μέλιτι.	
35. Ἔως τὰ πέρατα τῆς γῆς Χαναάν.	35. Εἰς μέρος τῆς Φοινίκης.	35.
36.	36. Τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Ἄλλος, τὸ δέκατον τοῦ οἴφ.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14.	14. Gelu. <i>Alius</i> , pruina.	14.
16. Quantum singulis competit dimensum.	16. Unusquisque in eos qui ad se pertinent. Gomor.	16.
20.	20. Et ebullivit. <i>Alius</i> , emisit.	20.
21.	21. Unusquisque quod pertine- bat ad se. <i>Alius</i> , unusquisque quod sufficiebat.	21.
22.	22. Nuntiaverunt. <i>Alius</i> , retu- lerunt.	22.
29.	29. In domibus vestris. <i>Alius</i> , apud se.	29.
31.	31. Tanquam semen coriandri.	31.
Ut placenta in melle.	Tanquam lagani cum melle.	
35. Usque ad fines terræ Cha- naan.	35. In partem Phoeniciæ.	35.
36.	36. Decima pars trium mensura- rum. <i>Alius</i> , decimum æphi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Exodi.

V. 31. Τὸ Σαμαρ., etc. Sic Colbertinus et Drusus.

Σ., ἐξ ἐλαίου. Sic Coishin., verum hæc parum lucis afferunt.

Ibid. Hic mire variant exemplaria. Editio Rom. habet: Ἄ., ἄμυλος ἐξ ἐλαίου. Σ., ὡς ἄμυλος ἐν μέλιτι. Incertus, μελιχηρίου. Regius unus, Ἄκ., φησὶν, ἄμυλος ἐξ ἐλαίου μελιχηρίου. R. 1888, ἄμυλος ἐν ἐλαίῳ, atque ita legisse videtur Procopius, cuius interpres vertit, « cum oleo. » Veram igitur lectionem Aquilæ esse existimo ἄμυλος ἐν ἐλαίῳ μελιχηρίου. Neque enim crediderim, ubi שָׁמַר legitur in Hebræo, nullam mellis mentionem fecisse interpretem illum, qui litteram accurate sequitur. Procopii interpres sic habet: « Aquila legit, *simila cum oleo*; Symmachus reddit, *ut mellis favus*. » Ubi videtur τὸ μελιχηρίου Symmachi esse existimasse. — Ἄ., ἄμυλος.

V. 35. Σ., ἕως etc. Sic unus codex Symmachi lectionem præfert. Interpres autem Procopii p. 266: « Symmachus transtulit, *Usque ad fines terræ Chanaan*. »

Ibid. Ἄλλος, τὸ δέκατον τοῦ οἴφ. Sic mss. nostri et editio Romana sine interpretis nomine. Hic Drusus sic habet: « Hieron. *decima pars Ephæ*; LXX, τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Noster alibi τρεῖς modios reddit. Ergo μέτρον modius, nomine generis ad certam speciem restricto. Oncelos et Jonathan יָנֹס גִּלְתִּי, *trium satorum*. Huc accommodanda modii vox, quam pro sato usurpant. Est autem satum mensura Hebraica, quam ter continebat Ephæ. »

CAPUT XVII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ ἐν λαῶ πιεῖν. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ ὥστε πιεῖν τὸν λαόν.	1.
1.	1. Et non erat aqua populo ad bibendum. <i>Alius</i> , et non erat aqua ut biberet populus.	1.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
וילן העם ערששו 3	3.	3.
ומסך 5	5.	5.
הגבעה 9	9.	9. Τοῦ βουνοῦ.
ידיו אבותה 12	12.	12. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ πιστις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et murmuravit populus contra Moseh.	3. Et murmuravit contra Mosen.	3.
5. Et virgam tuam.	5. Et virgam.	5.
9. Collis.	9. Collis.	9. Collis.
12. Manibus ejus fidelitas.	12. Ut manus illius non lassarentur.	12. Manus ejus fides.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Exodi.

V. 1. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ ὥστε πιεῖν τὸν λαόν. Sic duo mss.

V. 3. Ἄλλος, καὶ ἐγ-. Sic unus codex. Videtur autem lectio secunda esse Aquilæ.

V. 5. Ἄλλος, καὶ τὴν βακτηρίαν. Sic unus codex, tacito interprete. Sic vocem ;כֹּסֶף vertit Aquila I Reg. xiv, 27.

V. 9. Ἄ., Σ., Ο', Θ., τοῦ βουνοῦ. Sic unus Reg.

CAPUT XVIII EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
חזן 1	1.	1. Νυμφευτής.
אחד שלחיה 2	2.	2.
ויבא יתרו חזן כושה 5	5.	5. Καὶ ἦλθεν Ἰεθρῶ νυμφευτής Μωϋσῆ.
חזנו 7	7.	7.
חזי 11	11.	11.
מה'הדבר הזה 14	14.	14.
עד-ערב		
והודרתה 20	20.	20. Διαστελή vel διασ-ελλου.
יראי אליהם 21	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Socer.	1. Cognatus.	1. Pronubus.
2. Post dimissiones ejus.	2. Quam remiserat.	2.
5. Et venit Iithro socer Moseh.	5. Venit ergo Jethro cognatus Moysi.	5. Et venit Iethro pronubus Moysi.
7 Socero suo.	7. Cognati sui.	7.
11. Superbe egerunt.	11. Superbe egerint.	11.
14. Quæ res hæc.	14. Quid est hoc quod facis?	14.
Usque ad vesperam.	Usque ad vesperam.	
20. Et significabis.	20. Ostendasque.	20. Mandabis, vel manda.
21. Timentes Deum.	21. Timentes Deum.	21.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Διεγόγγυσεν ἐκεῖ ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν. Ἄλλος, καὶ ἐγόγγυσεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωϋσῆ.	3.
5.	5. Καὶ τὴν ῥάβδον. Ἄλλος, καὶ τὴν βακτηρίαν σου.	5.
9. Τοῦ βουνοῦ.	9. Τοῦ βουνοῦ.	9. Τοῦ βουνοῦ.
12.	12. Αἱ χεῖρες Μωϋσῆ ἐστρηγμέναι.	12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Et murmuravit ibi populus contra Moysen. <i>Alius</i> , et murmuravit populus super Moysen.	3.
5.	5. Et virgam. <i>Alius</i> , et baculum tuum.	5.
9. Collis.	9. Collis.	9. Collis.
12.	12. Manus Moysi stabiles.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Exodi.

V. 12. 'A., αἱ χεῖρες etc. Ita Basiliensis lectionem Aquilæ affert, ubi πιστις. pro ΠΙΣΤΗΝ « manus ejus fides, » id est manus Moysi erectæ fideliter stabant nec demittebantur. — Coislin. 'A., ἐπιστη-
 ριγμέναι. Sed puto sinceriores esse lectionem Basiliensis, nempe πιστις pro ΠΙΣΤΗΝ. Quæ ratio verendi Aquilæ familiaris est. Posset forte ἐπιστη-
 ριγμέναι desumptum esse ex altera Aquilæ versione.

CAPUT XVIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Πενθερός.	1. Γαμβρός.	1.
2.	2. Μετὰ τὴν ἀφασιν αὐτῆς. Ἄλλος, ἐξ ἀποστολῆς αὐτῆς.	2.
5. Ἐλθεν οὖν Ἰοθὴρ ὁ πενθερός Μωϋσῆ.	5. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰοθὴρ ὁ γαμβρός Μωϋσῆ.	3.
7. Πενθερῶ αὐτοῦ.	7. Γαμβρῶ.	7.
11.	11. Ἐπέθεντο. Οἱ λοιποὶ, ὑπερηφανεύσαντο.	11.
14.	14. Τί τοῦτο; Ἄλλος, τί τὸ ῥῆμα τοῦτο; Ἄλλος, τίς ὁ λόγος οὗτος ἔν.	14.
	Ἔως δειλῆς. Ἄλλος, ἕως ἐσπέρας.	
20.	20. Διαμαρτύρη.	20.
21.	21. Θεοσεβεῖς. Οἱ λοιποὶ, φοβουμένους τὸν Θεόν.	21.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Socer.	1. Socer.	1.
2.	2. Post dimissionem ejus. <i>Alius</i> , ex dimissione ejus.	2.
5. Venit igitur Iothor socer Moysi.	5. Et egressus est Iothor socer Moysi.	5.
7. Socero suo.	7. Socero.	7.
11.	11. Insectati sunt. <i>Reliqui</i> , superbierunt.	11.
14.	14. Quid hoc? <i>Alius</i> , quod hoc verbum? <i>Alius</i> , quis hic sermo, quem.	14.
	Usque ad crepusculum vespertinum. <i>Alius</i> , usque ad vesperam.	
20.	20. Testaberis.	20.
21.	21. Deum colentes. <i>Reliqui</i> , timentes Deum.	21.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
שנא' בצב		
הגל 22	22.	22.
קל מע'ך עובי 24	24.	24.
הקה 26	26.	26. Σκληρόν.
אד-תד 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Odientes lucrum.	Qui oderint avaritiam.	
22. Rem magnam.	22. Quidquid majus.	22.
Et allevia desuper te.	Leviusque sit tibi, partito in alios onere.	
24. Et obedivit.	24. Quibus auditis.	24.
26. Durum.	26. Gravius.	26. Durum.
27. Socerum suum.	27. Cognatum suum.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Exodi.

V. 1. 'A., συμφευτής etc. Sic Basiliensis. Drusus, 'A., συμφευτή, perperam. Vide quæ in hanc interpretationem diximus supra cap. iii, 1.

V. 2. Ἄλλος, ἐξ ἀποστολῆς αὐτῆς. Sic unus codex Regius atque Drusus; alter vero ἐξαποστολήν perperam.

V. 5. 'A., καὶ ἤλθεν etc. Sic Basiliensis, Regius unus et editio Romana, in qua ad lectionem Aquilæ perperam jacet, συμφευτή. Codex Regius ad

Aquilam habet Ἰοθόρ. Alii, melius, Ἰεθρώ. Basiliensis ad Symmachum, ἤλθεν Ἰοθόρ, omisso οὖν.

V. 7. Σ., πενθερῶ αὐτοῦ. Sic duo mss.

V. 11. Οἱ λοιποὶ, ὑπερηφανεύσαντο. Sic Basiliensis. Id est, Aquil., Symmach. et Theodotion. Drusus non indicat cujus sit interpretatio.

V. 14. Ἄλλος τί τό etc. Sic Basiliensis, nec interpretum nomen affert. Sed prima interpretatio

CAPUT XIX EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
הויתם לי סלה סבלהעמים 5	5.	5.
ויקרא לזקני העם 7	7.	7.
וקדשתם 10	10.	10.
הגבלת אתהעם 12	12.	12.
ירה יירה 15	15.	15. 'Ροιζήσει [ροιζηθήσεται].
כעשך 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et eritis mihi peculium ab omnibus populis.	5. Eritis mihi in peculium, de cunctis populis.	5.
7. Vocavit seniores populi.	7. Convocatis majoribus natu populi.	7.
10. Et sanctificabis eos.	10. Sanctifica illos.	10.
12. Et terminabis populum.	12. Constituesque terminos populo.	12.
13. Jaeculando jaculis impeteur.	13. Confodietur jaculis.	13. Cum stridore jaculorum confodietur.
18. Sicut fumus.	18. Fumus.	18.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
	Μισούντας ὑπερηφανίαν. Ἄλλος, μισούντας πλεονεξίαν.	
22.	22. Τὸ ὑπέρογκον. Οἱ λοιποὶ, τὸ μέγα.	22.
Καὶ συμβαστάσουσί σοι.	Καὶ συναντιλήφονται σοι.	Καὶ συμβαστάσουσί σοι.
24.	24. Ἦκουσε δέ. Ἄλλος, καὶ ὑπήκουσε.	24.
26. Σκληρόν.	26. Τὸ ὑπέρογκον. Ἄλλος, τὸ μέγα.	26. Τὸ δυσχερές.
27. Τὸν πενθερὸν αὐτοῦ.	27. Τὸν ἑαυτοῦ γαμβρόν.	27.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Odiētes superbiam. <i>Alius</i> , odiētes avaritiā.	
22.	22. Verbum grave. <i>Reliqui</i> , (Verbum) magnum.	22.
Ei una tecum portabunt.	Ei suscipient onus tecum.	Ei una tecum portabunt.
24.	24. Audivit. <i>Alius</i> , et obedivit.	24.
26. Durum.	26. Grave. <i>Alius</i> , magnum.	26. Difficile.
27. Socerum suum.	27. Sui ipsius socerum.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Exodi.

videtur esse Aquilæ, secunda Symmachi.

Ibid. Ἄλλος, ἕως ἐσπέρας. Sic Basiliensis. Videtur autem esse trium interpretum; non enim alio modo vertere potuisse putantur.

V. 20. Editio Romana, Ἄ., διαστειλῆ. Basiliensis, Ἄ., διαστέλλου. Prior Hebraico magis consonat. — Coislin. habet, Ἄ., διαστέλου.

V. 21. Οἱ λοιπ., φοβ-. Ita Basiliens. et ed. Rom.

Ibid. Μισούντας πλεονεξίαν. Sic Drusus.

V. 22. Οἱ λοιπ., τὸ μέγα. Ita Basiliensis solus.

Ibid. Σ., Θ., καὶ συμβαστάσουσί σοι. Ex editione Romana.

V. 24. Ἄλλος, καὶ ὑπήκουσε. Ex Basiliensi.

V. 26. Ἄ., σκληρόν etc. Sic Basiliensis et edit. Romana.

V. 27. Σ., τὸν πενθερὸν αὐτοῦ. Sic duo mss.

CAPUT XIX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Ἐσεσθέ μοι ἐξαιρέτον ἐκ πάντων τῶν λαῶν.	5. Ἐσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν.	5.
7.	7. Ἐκάλεσε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ. Ἄλλος, ἐλάλησε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ.	7.
10.	10. Ἄγνισον αὐτούς. Οἱ λοιποὶ, ἀγίασον αὐτούς.	10.
12.	12. Ἀφοριεὶ τὸν λαόν. Ἄλλος, ὀροθετήσεις τῷ λαῷ.	12.
13. Βέλεσιν...	13. Βολίδι κατατοξευθήσεται.	13. Τοξευόμενος κατατοξευθήσεται.
18.	18. Ὡσεὶ καπνός. Ἄλλος, ὡσεὶ ἀτμίς.	18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5. Eritis mihi selectum ex omnibus populis.	5. Eritis mihi populus peculiaris ab omnibus gentibus.	5.
7.	7. Vocavit seniores populi. <i>Alius</i> , locutus est ad seniores populi.	7.
10.	10. Purifica illos. <i>Reliqui</i> , sanctifica illos.	10.
12.	12. Terminabis populum. <i>Alius</i> , terminos pones populo.	12.
13. Telis...	13. Jaculo confodietur.	13. Sagittis confixus configetur.
18.	18. Sicut fumus. <i>Alius</i> , sicut vapor.	18.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יהוה גהו גר יפ רך 22	22.	22. Μήποτε διακόψη ἐν αὐτοῖς Κύριος.
בם 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
22. Ne forte dividat in illis Dominus.	22. Ne percutiat eos.	22. Ne forte dirumpat in illis Dominus.
24. In eis.	24. Hos.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Exodi.

V. 5. Σ., ἔσεσθέ μοι etc. Sic Colbertinus unus, Regius item et Theodoretus qui ad Symmachum ἐξαιρέτος habet. Hanc vero lectionem perperam Theodotioni tribuit editio Romana. Legerint fortasse editores, Θεοδ., ἐξαιρέτος, Θεοδοτίων, ἐξαιρέτος, cum legendum esset Θεοδώρητος, ἐξαιρέτος. Cæterum hanc lectionem Symmachi esse suadent tum mss. et Theodoretus, tum etiam locus psalmi cxxxiv, vers. 4, ubi Symmachus הך כח vertit ἐξαιρέτος. In hunc locum Drusius: « In fragmentis meis mss., λαδς περιούσιος, *populus peculiaris*. Posset etiam reddi,

populus eximius. Sed Hebrææ voci magis quadrat, *peculiaris*. Sane quartum prædicabile הך כח vocant. Hieron. in *Comment. Malachiæ* III: *Aquila περιούσιον*, cæteri *περιποίησιν* interpretati sunt. Cohel. II, 8 (id est Ecclesiastæ II, 8), Ἄ., οὐσίας. Symm. πεκοῦλια. Hieronymus hoc loco: *Eritis mihi peculiarium*. LXX, περιούσιον. » Hactenus Drusius. — Coislin. Σ., ἐξαιρέτος. Nos dedimus supra ἐξαιρέτον, quod idipsum valet hic.

V. 7. Ἄλλος, ἐλάλησε πρὸς τοὺς etc. Ita codex unus, tacito interpretis nomine.

CAPUT XX EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ךתאד הנה 2	2.	2.
לפס 4	4.	4.
לשא 7	7.	7. Εἰς εἰκῆ.
לעפס 21	21.	21. Ἀραφὲλ.
כי דרב הנה עליה 25	25.	25. Ὅτι μάχαιράν σου ἐξήρες ἐπ' αὐτό.
ותאד		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Qui eduxi te.	2. Qui eduxi te.	2.
4. Sculptile.	4. Sculptile.	4.
7. In vanum.	7. In vanum, et frustra.	7. Temere.
21. Caliginem.	21. Caliginem.	21. Araphel.
25. Cum gladium tuum elevaveris super illud. Et pollues illud.	25. Si enim levaveris cultrum tuum super eo, polluetur. Polluetur.	25. Quia gladium tuum extulisti super illud.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Exodi.

V. 2. Ἄλλος, ὁ εξαγαγών σε. Sic Basiliensis.

V. 4. Sic Basiliensis et editio Romana, οἱ λοιποὶ γλυπτόν. LXX, εἰδωλον. In hanc vocem Origenes in Catenis mss: Ἄλλο εἰδωλον καὶ ἕτερον ὁμοίωμα. Ὅμοίωμα μὲν γὰρ ἐστίν. ἐὰν ποιῆς ἰχθύος, ἢ τετραπόδου, ἢ θηρίου, ἢ διὰ τεχνουργίας, ἢ διὰ ζωγραφίας ὁμοίωμα· εἰδωλον δὲ ὅσα ἀνατυπούσα ψυχὴ ποιεῖ, οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων πρωτοτύπων· οἶον

ἀναμεμιγμένον τὸ ζῶον ἀπὸ ἀνθρώπου καὶ ἴππου. Id est: « Aliud est idolum, aliud simulacrum. Nam simulacrum est, cum piscis, aut quadrupedis, aut feræ similitudinem sive per fabrillem artem, sive per picturam repræsentaveris; idolum vero quidquid mens ex non existentibus in rerum natura sibi comminiscitur, quale est animal ex homine et equo confictum. »

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22. Μήποτε διαφθείρη...	22. Μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐ- τῶν Κύριος.	22.
24.	24. 'Απ' αὐτῶν. Ἔξ αὐ- τῶν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22. Ne forte corrumpat...	22. Ne forte avellaturab illis Do- minus.	22.
24.	24. Ab eis. <i>Alius</i> , ex eis.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Exodi.

V. 10. *Oi λοιπ.*, ἀγ-. Sic edit. Rom. et Drusius.

V. 12. Ἄλλος, ὄροθ-. Sic Basiliensis et editio Romana. Ὀροθετήσεις. Quam lectionem auguratur Drusius esse reliquorum trium : cujus autem vel quorum sit, incertum. — Coisl. *oi λοιπ.*, ὄρωθ-
τήσεις.

V. 13. Sic editio Romana et Basiliensis, qui habet, Ἄ., ροιζίσει perperam : ροιζήσει autem hic est datus casus a ροιζήσις, « jaculatio cum stridore, » non autem futurum verbi ροιζέω, ut putasse videtur Drusius, qui τὸ ροιζήσει vertit, « cum magno

streptu ac stridore occidetur. » Verterit igitur Aquila ירר ירר, ροιζήσει ροιζήθησεται, ut solet talem Hebraismum interpretari. Idem Aquil. I Reg. xxxi, 3, ירר ירר, ροιζοῦντες, vertit.

Idem Coisl., Ἄ., ροιζήσει σὺν βέλεσι, mendose pro ροιζήσει. Σύμ., βέλεσι, ut ex aliis manuscriptis arguitur.

V. 18. Basiliensis, ὡσεὶ ἀτμός, tacito interpretis nomine.

V. 22. Has lectiones habent Basil. et alii mss.

V. 24. Ἄλλος, ἐξ αὐτοῦ. Sic Basiliensis.

CAPUT XX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Ὅστις ἐξήγαγέν σε. Ἄλλος, ὁ ἐξαγαγὼν σε.	2.
4.	4. Εἶδωλον. <i>Oi λοιποί</i> , γλυ- πτόν.	4.
7.	7. Ἐπὶ ματαίῳ.	7.
21. Ὅμιχλιν.	21. Ἀραφέλ. Ἄλλος, τὸν γνό- φον.	21. Ἀραφέλ.
25. Τὴν γὰρ μάχαιράν σου ἐπι- νησας ἐπ' αὐτό.	25. Τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σου ἐπι- δέβληκας ἐπ' αὐτούς. Καὶ μεμίανται. Ἄλλος, καὶ ἐθε- βήλωσας αὐτό.	25. Ὅτι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπι- δέβληκας ἐπ' αὐτό.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Qui eduxit te. <i>Alius</i> , qui eduxi te.	2.
4.	4. <i>Idolum. Reliqui</i> , sculptile.	4.
7.	7. In vano.	7.
21. Caliginem.	21. <i>Araphel. Alius</i> , caliginem.	21. <i>Araphel</i> .
25. Nam gladium tuum movisti super illud.	25. Cultrum enim tuum injeci- sti super eos. Et inquinati sunt. <i>Alius</i> , et pro- fanasti ipsum.	25. Quia frameam tuam injeci- sti in illud.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Exodi.

V. 7. Ἄ., εἰς εἰκῆ. Sic Basiliensis et editio Romana. Psalm. cxxxviii Aquila eandem vocem vertit, εἰς εἰκῆ. Symm., ματαίως.

V. 21. Hæc Maximus Schol. in Dionysii lib. *De mystica theologia*, cap. 1 : Οἱ Ἐβδομήκοντα καὶ Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων τὸ Ἀραφέλ ἔδωκαν. Σύμμαχος μέντοι ὀμίχλην. Id est : « LXX, Aquila et Theodotion *Araphel* ediderunt ; Symmachus, *caliginem*. »

Ubi notes LXX hodie γνόφον habere ; sed in hanc editionem infinitæ pene mutationes adveclæ sunt, ut fuse narratur in Præliminaribus.

V. 25. Ἄ., ὅτι μάχαιράν σου etc. Sic catena nostræ et editio Romana. Unus Regius ad lectionem Theodotionis habet, ἐπ' αὐτόν.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐθεβήλωσας αὐτό, ex Basiliensi, qui interpretem non indicat.

CAPUT XXI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
2 ויצא לחפשו	2.	2.
3 ויצאה אשתו עמו	3.	3.
6 והגישו אדניו אל־האלהים	6.	6. Καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς τοὺς θεοῦς.
7 וכי־ימכר איש את־בתו לאמה לא תצא כעצרת העבדים	7.	7. Καὶ ὅταν πωλήσῃ ἀνὴρ τὴν θυγατέρα εἰς οἰκέτιν· οὐκ ἐξελεύσεται ὡς ἔξοδος τῶν δούλων.
8 אסדרעה בעיני אדניה אשר־לא יעדה	8.	8. Ἐὰν κακισθῆ ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ κυρίου αὐτῆς, ὅς οὐ καθωμολογήσατο αὐτήν.
9 כמשפט הבנות	9.	9.
11 שלש־אלה	11.	11.
12 מות יומת	12.	12.
13 ואשר לא צדה אנה	13.	13. Καὶ ὅς οὐ μεθώδευσεν. Ἄφηκεν.
17 מות יומת	17.	17.
18 וכי יריבן הכהדאיש את־רעדו	18.	18. Ἐὰν δὲ διαμάχωνται.
22 הרה	22.	22.
32 שקלים	32.	32. Στατήρας.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Egredietur liber.	2. Egredietur liber.	2.
3 Et egredietur uxor ejus cum eo.	3. Et uxor egredietur simul.	3.
6. Et accedere faciet eum dominus suus ad deos.	6. Offeret eum dominus diis.	6. Et duces eum ad deos.
7. Et cum vendiderit vir filiam suam in ancillam, non egredietur, secundum egressionem servorum.	7. Si quis vendiderit filiam suam in famulam, non egredietur sicut ancillæ exire consueverunt.	7. Et cum vendiderit vir filiam suam in famulam, non egredietur, ut est exitus servorum.
8. Si mala in oculis domini sui, qui non desponsavit eam.	8. Si displicuerit oculis domini sui, cui tradita fuerat.	8. Si mala sit in oculis domini sui, qui non desponsavit eam.
9. Secundum judicium filiarum.	9. Juxta morem filiarum.	9.
11. Tria hæc.	11. Tria ista.	11.
12. Moriendo morietur.	12. Morte moriatur.	12.
13. Et qui non insidiatus est. Fecit occurrere.	13. Qui autem non est insidiatus. Tradidit.	13. Et qui non insidiatus fuerit. Dimisit.
17. Moriendo morietur.	17. Morte moriatur.	17.
18. Si rixati fuerint. Et percusserit vir socium suum.	18. Si rixati fuerint. Et percusserit alter proximum suum.	18. Si vero pugnaverint.
22. Prægnantem.	22. Prægnantem.	22.
32. Siclos.	32. Siclos.	32. Stateras.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Ἀπελεύσεται ἐλεύθερος. Ἄλλος, ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον.	2.
3.	3. Ἐξελεύσεται καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ἡ γυνὴ συνεξελεύσεται μετ' αὐτοῦ.	3.
6. Καὶ ἔξεις αὐτὸν πρὸς τοὺς θεούς.	6. Προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ Θεοῦ.	6.
7. Οὐ προελεύσεται προέλευσιν δουλικήν.	7. Ἐὰν δέ τις ἀποδῶται τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα οἰκέτιν, οὐκ ἀπελεύσεται ὡσπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δούλαι.	7. Οὐκ ἐξελεύσεται, ὡσπερ ἐκπορεύονται οἱ δούλοι.
8. Εἰ μὴ ἀρέσκη ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ κυρίου αὐτῆς, εἰ μὴ καθωμολογήμένη.	8. Ἐὰν μὴ εὐαρεστήσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ἢ αὐτῷ καθωμολογήσατο.	8. Εἰ πονηρά ἐστιν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου αὐτῆς, ἢν οὐ καθωμολογήσατο αὐτήν.
9. (Κατὰ τὸ δίκαιωμα τῶν εὐγενῶν.)	9. Κατὰ τὸ δίκαιωμα τῶν θυγατέρων.	9.
11.	11. Τὰ τρία ταῦτα. Ἄλλος, πάντα ταῦτα.	11.
12.	12. Θανάτῳ θανατούσθω. Ἄλλος, θανατωθήσεται. Ἄλλος, τελευτήσει θανάτῳ.	12.
13. Ἄφηκεν.	13. Ὁ δὲ οὐχ ἐκὼν. Παρέδωκεν.	13.
17.	17. Θανάτῳ τελευτάτῳ. Ἄλλος, θανατούσθω.	17.
18. Ἐὰν δὲ διαμάχωνται.	18. Ἐὰν δὲ λοιδορῶνται. Πατάξωσι τὸν πλησίον. Ἄλλος, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον.	18.
22.	22. Ἐν γαστρὶ ἔχουσαν. Ἄλλος, ἔμβρυον ἔχουσαν.	22.
32. Στατήρας.	32. Δίδραχμα.	32.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Abibit liber. <i>Alius</i> , dimittes ipsum liberum.	2.
3.	3. Egredietur et uxor ejus. <i>Alius</i> , et uxor simul egredietur cum eo.	3.
6. Et duces cum adideos.	6. Et adducet eum dominus ejus ad tribunal Dei.	6.
7. Non prodibit, ut prodeunt servi.	7. Si quis autem vendiderit filiam suam, famulam, non abibit ut recedunt ancillae.	7. Non exhibit ut egrediuntur servi.
8. Si non placuerit in oculis domini sui, si non desponsata est.	8. Si non placuerit domino suo, quæ ipsi desponsata est.	8. Si mala est in oculis domini sui, qui non desponderit eam,
9. Secundum jus nobilium.	9. Secundum jus filiarum.	9.
11.	11. Tria hæc. <i>Alius</i> , omnia hæc.	11.
12.	12. Morte moriatur. <i>Alius</i> , occidetur. <i>Alius</i> , morietur morte.	12.
13.	13. Qui autem nolens.	13.
Dimisit.	Tradidit.	
17.	17. Morte moriatur. <i>Alius</i> , occidatur.	17.
18. Si vero pugnaverint.	18. Si autem jurgati fuerint. Et percusserint proximum. <i>Alius</i> , et percusserit quis proximum.	18.
22.	22. In utero habentem. <i>Alius</i> , fetum habentem.	22.
32. Stateras.	32. Didrachma.	32.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Exodi.

V. 2. Ἄλλος, ἐξαποσταλεῖς αὐτόν. Sic Basiliensis et alii mss. nostri, tacito Interpretis nomine; sed videtur esse versio Symmachii, qui liberiori more interpretatur.

V. 3. Ἄλλ., καὶ ἡ γυνή, etc. Sic duo mss.

V. 6. Sic omnes mss. nostri et edit. Rom. Ἄ., Σ., πρὸς τοὺς θεοὺς. Drusius in hunc locum: « Locus iste plenior exstat in fragm. meis mss. $\text{תְּוֹלַדֵּי הַבְּרִיָּה וְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מִן־מִצְרָיִם}.$ A. S. καὶ ἄξει αὐτόν πρὸς τοὺς θεοὺς, et ducet illum ad deos. » Sic Drusius, qui hac ex Theodoro mutuatur quæst. 8 in *Deut.* ubi sic legitur: Θεοὺς τοὺς κριτὰς ὀνομάζει. Θεοὺς γὰρ, φησὶν, οὐ κακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεις κακῶς. Καὶ ἐνθα δὲ εἶπον οἱ Ἑβδομήκοντα, Ἄξεις αὐτόν εἰς τὸ κριτήριον· οἱ περὶ τὸν

Ἀκύλαν καὶ τὸν Σύμμαχον, Ἄξεις αὐτόν πρὸς τοὺς θεοὺς. Id est: « Judices deos vocat. « Diis enim, inquit, non detrahes, et principi populi tui non maledices. » Et ubi Septuaginta dixerunt: « Adduces eum in judicium; » Aquila et Symmachus interpretati sunt: « Adduces eum ad deos. » Unus codex et schedæ Combells. hoc scholion habent: Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος εἶπον, πρὸς τοὺς θεοὺς. Θεοὺς δὲ τοὺς κριτὰς ὀνομάζουσι· καὶ Θεοῦ κριτήριον, τὴν τούτων ψήφον. Id est, « Aquila et Symmachus dicunt, ad deos; deos autem vocant judices, et Dei tribunal, eorum judicium. »

V. 7 et 8. Hunc insignem locum plenum mutuum secundum omnes versiones ex codice Basiliensi. In editione Romana mutilus exstat, Aquilæ nomen non comparet, ejus versio mutila effertur;

- CAPUT XXII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYKAS.
10. אִין רֵאָה	10.	10.
11. אַמְלֵא שְׁלֵחַ יָד	11.	11.
12. לְבַעֲלֵי	12.	12.
19. כִּלְשֵׁנִי עִם בְּדַבְּרָה מִיַּד יְשׁוּבָה	19.	19.
20. זָבַח לְאֱלֹהִים יָחִידִים	20.	20. Ὁ θυσιάζων θεοῖς ἀναθεματισθήσεται αὐτός.
21. וְגַר לֹא־תִזְנֶה וְלֹא תִחַצְצֵנּוּ כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	21.	21. Οὐ κακοῦχησεται.
28. לֹא תִקְלֵל	28.	28. Οὐκ ἀτιμάσεις.
VERSIO HEBRAICA TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Nemine vidente.	10. Nullusque hoc viderit.	10.
11. Si non misit manum suam.	11. Quod non extenderit manum.	11.
12. Domino ejus.	12. Domino.	12.
19. Omnis cubans cum animali, morte morietur.	19. Qui coierit cum jumento, morte moriatur.	19.
20. Immolans diis excindetur.	20. Qui immolat diis occidetur.	20. Qui immolat diis anathematizabitur.
21. Proselytum non humiliabis, et non opprimes eum, quia proselyti fuistis in terra Ægypti.	21. Advenam non contristabis, neque affliges eum: advenæ enim et ipsi fuistis in terra Ægypti.	21. Non affligetur.
28. Non maledices.	28. Non maledices.	28. Non inhonorabis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Exodi.

V. 10. Ἄλλος, καὶ μηδεὶς ὄη. Ita Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 11. Ἄλλος, μὴ μετεσχηχέναι αὐτῶν. Sic Basiliensis, sine interpretis nomine

V. 12. Ita Basiliensis.

V. 19. Hanc Theodotionis lectionem affert idem Basiliensis.

V. 20. Ἄ., ὁ θυσιάζων θεοῖς ἀναθεματισθήσεται

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Exodi.

Symmachi vitata est : nam ibi legitur οὐ προσελύσεται προσελυσιν δουλικήν, « non accedet quomodo servi accedunt ; » quod oppositam Scripturæ sententiam efficit ; non enim de accessu, sed de recessu hic agitur : quare præstat omnino lectio Basiliensis, οὐ προσελύσεται προσελυσιν. Unus Regius in lectione Aquilæ, illud πωλήσει ἀνὴρ, πωλήσει πατήρ exprimit.

V. 9. Σ., κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν εὐγενῶν. Græca concinnatissimum secundum interpretem Procopii, qui sic habet : « Symmachus in sua versione posuit pro secundum jus filiarum, secundum jus nobilium. »

V. 11. Ἄλλ., πάντα ταῦτα, Sic Basiliensis, non indicato interprete.

V. 12. Ἄλλ., θανατ. Item ex Basiliensi et altero

colice Regio.

V. 15. Ἄ., καὶ ὅς etc. Ita Basiliensis, Regius unus et editio Romana.

Ibidem. A., Σ., ἀφῆκεν. Hanc versionem uni Symmacho tribuit editio Romana ; Basiliensis vero uni Aquilæ. Utriusque crediderim esse.

V. 17. Ἄλλος, θανατούσῳ. Ita Basiliensis.

V. 18. Ἄ., Σ., ἐὰν δὲ διαμάχωνται. Aquilæ tribuit editio Romana : Symmacho Basiliensis ; duo Regii nomen interpretis non afferunt.

Ibid. Ἄλλος, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον. Sic unus Reg. qui interpretis non indicat.

V. 22. Ἄλλος, ἐμβροτον ἔχουσα. Sic Basiliensis, sine interpretis nomine.

V. 32. Coisl. Σ., στατήρας. Alii omnes habent Ἄ., Σ., στατήρας. Sic autem vertere solet uterque,

CAPUT XXII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10.	10. Καὶ μηδεὶς γινῶ. Ἄλλος, καὶ μηδεὶς ἴδη.	10.
11.	11. Μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι. Ἄλλος, μὴ μετεσχίκεναι αὐτῶν.	11
12.	12. Τῷ κυρίῳ ✕ αὐτοῦ :	12.
19.	19. Πᾶν κοιμώμενον μετὰ κτήνους θανάτῳ ἀποκτενεῖτε αὐτούς.	19. Πᾶν κοιμώμενον μετὰ κτήνους ἀναθεματισθήσεται
20.	20. Ὁ θυσιάζων θεοῖς θανάτῳ ἐξολοθρευθήσεται.	20.
21.	21. Καὶ προσήλυτον οὐ κακώσετε, οὐδὲ μὴ θλίψετε αὐτόν· ἦτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. Ἄλλος, προσήλυτον οὐ ταπεινώσεις, καὶ οὐ κακώσεις αὐτόν· ὅτι προσήλυτοι ἦτε ἐν γῆ Αἰγύπτου.	21
28.	28. Οὐκ ἀτιμάσεις.	28. Οὐκ ἀτιμάσεις.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

10.	10. Et nemo noverit. <i>Alius</i> , Et nemo viderit.	10.
11.	11. Se non esse malignatum. <i>Alius</i> , se non illa accepisse.	11.
12.	12. Domino ✕ ejus :	12.
19.	19. Omne dormiens cum pecore, morte interficite eos.	19. Omne dormiens cum jumento anathematizabitur.
20.	20. Qui immolat diis morte exterminabitur.	20.
21.	21. Proselytum non vexabitis, nec affligetis eum : proselyti enim fuistis in terra Ægypto. <i>Alius</i> , proselytum non humiliabis, et non affliges eum : quia proselyti fuistis in terra Ægypti.	21.
28.	28 Non inonorabis.	Non inonorabis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Exodi

ἀτόξ. Hanc lectionem ut scholion affert editio Romana. Alii codices pleniorē Aquilæ tribuunt. Et vere ille vocem ⲙⲣⲏ ἀναθεματίζειν vertere solet. Sic Deut. III, 6. — Coisl. οἱ λοιποὶ, ἀναθεματισθήσεται.

V. 21. Ἄ., οὐ κακουγήσεται. Coisl. n.

Ibid. Ἄλλος, προσήλυτον οὐ ταπεινώσεις, οἶδ. Sic codex unus.

V. 28. Sic codex Basiliensis.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
ל'הח 2	2.	2.
לא תהדר בדיב 3	3.	3.
השוב השבנו 4	4.	4.
תנזב 5	5.	5.
כדבר 7	7.	7.
פקדים 8	8.	8. Σοφῶν.
ואספת 10	10.	10.
הית השדה 11	11.	11. Ζῶα τῆς χώρας
ריקם 15	15.	15.
האבך 16 <i>Σαμαρ., συνεισφορᾶς.</i>	16.	16. Συλλογῆς.
זבחי 18	18.	18.
לא תבשל גדי בחלב אמו 19	19.	19.
לפניך 20	20.	20.
אל תבאר 21	21.	21. Μὴ προσερίσῃς.
וצרתו אדעצריך 22	22.	22. Καὶ ἐνδῆσω τοὺς ἐνδουσιού- τάς σε.
הנזחותי 23	23.	23.
משגלה 26	26.	26.
ימך 27	27.	27. Τὴν κατάπληξιν

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Ad pervertendum.	2. Ut a vero devies.	2.
3. Non decorabis in causa sua.	3. Non misereberis in iudicio.	3.
4. Reducendo reduces eum.	4. Reduc ad eum.	4.
5. Deseres.	5. Sublevabis.	5.
7. A verbo.	7. Mendacium fugies.	7.
8. Apertos.	8. Prudentes.	8. Sapientium.
10. Congregabis.	10. Congregabis.	10.
11. Animal agri.	11. Bestiæ agri.	11. Animalia agri.
15. Vacue.	15. Vacuus.	15.
16. Collectionis. <i>Samar., illationis.</i>	16. Quando congregaveris.	16. Collectionis.
18. Victimæ mezæ.	18. Victimæ mezæ.	18.
19. Non coques hædum in lacte matris suæ.	19. Non coques hædum in lacte matris suæ.	19.
20. Coram te.	20. Qui præcedat te.	20.
21. Ne rebellis sis.	21. Nec contemnendum putes.	21. Ne contendas.
22. Et coarctabo coarctantes te.	22. Affligam affligentes te.	22. Alligabo alligantes te.
23. Et succidam eum.	23. Quos ego conteram.	23.
26. Abortiens.	26. Infecunda.	26.
Dierum tuorum.	Dierum tuorum.	
27. Terrorem meum.	27. Terrorem meum.	27. Terrorem.

CAPUT XXIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2	2. Ὅτε ἐκκληῖσαι κρίσιν. Ἄλλος, ὥστε ἐγκλίνει κρίσιν.	2
3. Οὐ τιμῆσαις ἐν δίκῃ αὐτοῦ.	3. Οὐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει.	3.
4.	4. Ἀποστρέψας ἀποδώσεις. Ἄλλος, ἀποστροφῇ ἀποστρέψεις.	4.
5.	5. Συναρεῖς. Ἄλλος, συνεγερεῖς.	5.
7.	7. Ἀπὸ παντὸς ῥήματος. Ἄλλ., κρίματος.	7.
8.	8. Βλεπόντων.	8.
11.	10. Συνάξεις. Ἄλλος, εἰσάξεις.	10.
11.	11. Ἄγρια θηρία.	11.
13.	15. Κενός. Ἄλλος, κοῦφος.	15.
16. Συγκομιδῆς.	16. Συντελείας.	16.
18.	18. Θυμιάματος. Ἄλλος, θυσιασματος. Ἄλλ., ἀγιάσματος. Ἄλλ., θυμιάσματος.	18.
19. Οὐ σκευάσεις ξριφον διὰ γάλακτος μητρὸς αὐτοῦ.	19. Οὐχ ἐφήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ.	19.
20. Προάγοντά σε.	20. Πρὸ προσώπου σου.	20.
21. Μὴ παραπικραίνης.	21. Μὴ ἀπειθεί.	21.
22.	22. Καὶ ἀντικείμενοι τοῖς ἀντικειμένοις σοι.	22.
23.	23. Καὶ ἐκτρέψω αὐτούς. Ἄλλ., καὶ συντρέψω αὐτούς.	23.
26.	26. Ἄγονος. Ἄλλος, ἀτεκνος. Ἡμερῶν σου. Ἄλλος, ἐτῶν σου.	26.
27. Τὴν κατάπληξιν.	27. Τὸν φόβον. Ἄλλος, τὴν κατάπληξιν.	27.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Ut excludas iudicium. <i>Alius</i> , ut declines iudicium.	2
3. Non honorabis in litē ejus.	3. Non miseraberis in iudicio.	3.
4.	4. Reducens reddes. <i>Alius</i> , reducendo reduces.	4.
5.	5. Sublevabis. <i>Alius</i> , simul surgere facies.	5.
7.	7. Ab omni verbo. <i>Alius</i> , a iudicio.	7.
8.	8. Videntium.	8.
10.	10. Colliges. <i>Alius</i> , induces.	10.
11.	11. Bēstīæ agrestes.	11.
13.	15. Vacuus. <i>Alius</i> , levis.	15.
16. Comportationis.	16. Consummationis.	16.
18.	18. Thymiamatis. <i>Alius</i> , sacrificii. <i>Alius</i> , sanctificationis. <i>Alius</i> , incensi.	18.
19. Non apparabis hædum in lacte matris suæ.	19. Non coques agnum in lacte matris suæ.	19.
20. Præcedentem te.	20. Ante faciem tuam.	20.
21. Ne exacerbēs	21. Non sis incredulus; <i>melius</i> , inobsequens.	21.
22.	22. Adversabor adversariis tuis.	22.
23.	23. Et atteram eos. <i>Alius</i> , et conteram eos.	23.
26.	26. Qui non generet. <i>Alius</i> , sine liberis. Dierum tuorum. <i>Alius</i> , annorum tuorum.	26.
27. Terrorem.	27. Timorem. <i>Alius</i> , terrorem.	27.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פּוֹרַח 28	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
28. Et expellet.	28. Fugabunt.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Exodi.

V. 2. Ἄλλ., ὥστε ἐγκλίνας κρῖσιν. Ita mss. Regii et edit. Rom.
 V. 3. Σ., οὐ τιμήσεις etc. Sic Regii duo et editio Romana.
 V. 4. Ἄλλ., ἀποστροφῆ ἀποστρέψεις. Ex Basiliensi.
 V. 5. Ἄλλ., συνεγερεῖς. Sic quidam mss. et editio Rom.
 V. 7. Ἄλλος, κρίματος. Sic quidam mss. et edit. Complut.
 V. 8. Ἄ., σοφῶν etc. Ita Regii duo et editio Rom.
 V. 10. Ἄλλ., εἰσάξεις. Sic mss. Regii et schedæ

Combesianæ.

V. 11. Ἄ., ζῶα τῆς χώρας. Ita Regii duo et editio Romana.

V. 15. Ἄλλος, κόυφος. Sic omnes mss. Regii et Colbertinus sine interpretis nomine.

V. 16. Ἄ., συλλογῆς. Σ., συγκομιδῆς. Ita Basiliensis et editio Romana. Duo item Regii habent lectionem Samaritani, συνεισφορᾶς. — Ὁ, ἐκ τοῦ ἀγροῦ. Coislin. habet in margine, ἐν τῷ ἀγρῷ.

V. 18. Ἄλλ., θυσίασματος etc. Has lectiones habent quidam mss. Regii et editio Romana. Eadem lectionum varietas reperitur infra, Exod. xxxiv, 25.

CAPUT XXIV EXODI

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיִּשֶׁם בְּאֵזָבִיב 6	6.	6. Ἐθήκεν ἐν προθύμασιν.
וַיִּשֶׁם בְּאֵזָבִיב 9	9.	9.
וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 10	10.	10. Καὶ εἶδον τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.
וַאֲנִי לְךָ אֲדַלְּתֵם הַמִּצֵּי 12	12.	12. Καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας τὰς λιθίνας. Φωτίσαι αὐτούς.
וַיִּשְׁרֹף 13	13.	13. Λειτουργῆς αὐτοῦ.
וַיִּשְׁב 14	14.	14. Καθίσατε.
וַיִּשְׁב 16	16.	16. Ἐσχίηυσεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Et posuit in crateribus.	6. Misit in crateras.	6. Posuit in pateris.
Sparsit.	Fudit.	
9. De senioribus Israel.	9. De senioribus Israel.	9.
10. Et viderunt Deum Israel.	10. Et viderunt Deum Israel.	10. Et viderunt Deum Israel.
12. Et dabo tibi tabulas lapidis.	12. Daboque tibi tabulas lapideas.	12. Et dabo tibi tabulas lapideas.
Ad docendum eos.	Ut doceas eos.	Ad illuminandum eos.
13. Minister ejus.	13. Minister ejus.	13. Minister ejus.
14. Sedete.	14. Exspectate.	14. Sedete.
16. Habitavit.	16. Habitavit.	16. Habitavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Exodi.

V. 6. Ἄ., ἔθηκεν, etc. Ita Basiliensis. Illud autem, ἐν προθύμασιν, vertimus, « in pateris, » quia pateræ significant vasa excipiendo sanguini : ita Tullius de *claris Oratoribus*, « excipere sanguinem patera : » et lib. 1 *De divinatione* : « Mercurius e patera sanguinem visus est fundere. »

Ibid. Ἄλλος, προσέχυσε. Sic unus codex et schedæ Combesianæ.

V. 9. Ἄλλ., τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ. Ita duo mss.

V. 10. Ἄ., καὶ εἶδον, etc. Sic Basiliensis. Hic Aquilam sequitur Vulgatus interpret.

V. 12. Ἄ., Σ., Θ, καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας λιθί-

CAPUT XXV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיִּתְּחֵם 2	2.	2. Ἀφαίρεμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Elevationem.	2. Primitias.	2. Separationem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

σ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

28.	28. Ἐκβαλεῖς. Ἄλλος, ἐκβαλῶ. Ἄλλ., ἐκβαλεῖς.	28.
ΣΥΜΜΑΧΙΟΣ	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
28.	28. Ejicies. <i>Alius</i> , ejiciam. <i>Al.</i> , ejicies.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Exodi.

Verisimile est θυμιάσματος mendum esse pro θυμιάματος.

V. 19. Σ., οὐ σκευάσεις etc. Sic Colbert. et Regius unus ex Cyrillo itemque editio Romana.

V. 20. Σ., πρῶτοντά σε. Sic Basiliensis. Hanc vero lectionem Symmachi secutus est Vulgatus interpretis, dum ait, « qui præcedat te. »

V. 21. Ἄ., μὴ προσερίσῃς etc. Sic Basiliensis, qui ad Aquilam habet, μὴ προσαιρήσεις. Sed legendum est μὴ προσερίσῃς : nam idem verbum vertit Aquila προσερίσκειν aliis in locis. — Coisl. Σ., μὴ παραπειράινου.

V. 22. Ἄ., καὶ ἐνδύσω τοὺς ἐνδεσμοῦντάς σε, sic unus Basiliensis.

V. 26. Ἄλλος, ἴτεκνος. Hæc versio videtur Aquilæ, qui alibi ἴτσω vertit, ἀτέκνωσιν. Psal. xxxiv, 12.

Ibid. Ἄλλ., ἐτώ σου. Sic Basiliensis unus.
V. 27. Ἄ., Σ., τὴν κατάπληξιν. Sic Coisl. Regius vero unus et ed. Rom. tacitis interpretum nominibus.

V. 28. Ita quidam mss. Reg. et schedæ Combesiana. Ubi notes eos qui ἐκβαλεῖς verterunt, ἴτσωτῃ legisse; qui ἐκβαλῶ, ἴτσωτῃ: proclivis est mutatio.

CAPUT XXIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

σ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	6. Ἐνέχεεν εἰς κρατῆρας. Ἄλλ., κρατῆρα.	6.
	Προσέχεε. Ἄλλος, προσέχουσε.	
	9. Τῆς γερουσίας Ἰσραήλ. Ἄλλος, τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ.	9.
10. Καὶ εἶδον δράματι τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.	10. Καὶ εἶδον τὸν τόπον, οὐ εἰ- στήκει ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ.	10
12. Καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας τὰς λιθίνας.	12. Καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα.	12. Καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας τὰς λιθίνας.
Ἵποδείξαι αὐτοῖς.	Νομοθετῆσαι αὐτοῖς.	
13. Λειτουργῆς αὐτοῦ.	13. Παραστηκὸς αὐτοῦ.	13. Λειτουργὸς αὐτοῦ.
14. Προσμείνατε.	14. Ἠσυχάζετε.	14.
16. Ἐπανεπαύσατο.	16. Κατέβη.	16.
ΣΥΜΜΑΧΙΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Infudit in crateras. <i>Alius</i> , cratera.	6.
	Effudit. <i>Alius</i> , profudit.	
9	9. Senatus Israel. <i>Alius</i> , senio- rum Israel.	9.
10. Et viderunt visione Deum Israel.	10. Et viderunt locum ubi ste- terat Deus Israel.	10.
12. Et dabo tibi tabulas lapideas.	12. Et dabo tibi tabellas lapi- deas.	12. Et dabo tibi tabulas lapideas
Ad ostendendum eis.	Ad leges ponendas eis.	
13. Minister ejus.	13. Qui aderat ei.	13. Minister ejus.
14. Expectate.	14. Quiescite.	14.
16. Requievit.	16. Descendit.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Exodi.

νας. Sic Basiliensis. LXX etiam Interpretes ἴτσω τὰς πλάκας fere semper vertunt.

Ibidem. Ἄ., φωτίσαι αὐτούς. Sic Basiliensis, Vide supra notam ad Exod. xv, 25.

V. 13. Ἄ., Σ., Θ., λειτουργὸς αὐτοῦ. Sic Basiliens., unus Regius et edit. Rom. Vide Proverb. xxix, 12.

V. 14. Καθίστατε. Σ., προσμείνατε, etc. Lectionem Symmachi sequitur interpres Vulgatus. Hæc notuamur ex codice Basiliensi. — Coisl. ad Symmachum habet περιμείνατε.

V. 16. Ἄ., ἐσκήνωσεν, etc. Sic Basiliensis. Versioni Aquilæ hæret Vulgata.

CAPUT XXV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

σ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Ἀπαρχάς.	2.
ΣΥΜΜΑΧΙΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2	2. Primitias.	2.

TO EBPAIKON.

4 ותלת עשני	4.
5 וצרת אירם מאדכים	5.
7 וצרת תחשים 7 אבני־שדה	7.
8 ומשכני	8.
10 ארץ	10.
11 רחבו	11.
12 פועמתי	12.
13 עני שמים	13.
17 דרב מהדר	17.
18 קצות	18.
20 פרשי	20.
22 ונתעודי	22.
24 דר דרב	24.
30 לחם פנים	30.
31 ירכה	31.
33 משקדים	33.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Vermiculum cocci.
5. Pelles arietum rubricatas. Et pelles taxorum.
7. Lapidés onychis. Plenitudinum. Ephod. Et pectorali.
8. Et habitabo.
10. Arcam. Latitudo ejus.
11. Coronam.
12. Angulos ejus.
13. Lignorum Sittim.
17. Auri puri.
18. Extremitatibus.
20. Expandentes. Tegentes.
22. Conveniam.
24. Coronam auri.
30. Panem facierum.
31. Femur ejus. Calices ejus. Et flores ejus.
33. Amygdalati.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

4.
5.
7.
8.
10.
11.
12.
13.
17.
18.
20.
22.
24.
30.
31.
33.

VULGATA LATINA.

4. Coccumque bis tinctum.
5. Pelles arietum rubricatas. Pelles ianthinas
7. Lapidés onychinos. Ad ornaudum. Ephod. Rationale.
8. Habitabo.
10. Arcam. Latitudo.
11. Coronam.
12. Angulos.
13. De lignis Setim.
17. De auro mundissimo.
18. Parte.
20. Expandentes. Operientes.
22. Præcipiam.
24. Labium aureum.
30. Panes propositionis.
31. Hastile ejus. Scyphos. Lilia.
33. Quasi in nucis modum.

ΑΚΥΤΑΣ.

4. Σκόληκος διάφορον.
5. Δέρματα κριῶν πετυρωμένα
Δέρματα λάνθινα.
7. Αἰθους θυροχος. Πληρώσεως. Ἐπέन्दυμα. Εἰς τὸ λόγιον.
8. Σκηνώσω.
10. Γλωσσόκομον.
11.
12.
13.
17.
18.
20. Ἐκπετάζοντες. Σκεπάζοντες.
22. Συντάξομαι.
24.
30. Ἄρτους προσώπων.
31. Ὁ μῆρος αὐτῆς. Σκύφοι. Βλαστοί.
33. Ἐξημυγδαλισμένοι.

AQUILA.

4. Vermiculi varium.
5. Pelles arietum ignei coloris. Pelles ianthinas.
7. Lapidés onychis. Plenitudinis. Superindumentum. In rationale.
8. Habitabo.
10. Scrinium.
11.
12.
13.
17.
18.
20. Expandentes. Tegentes.
22. Constituam.
24.
30. Panes facierum.
31. Femur ejus. Scyphi. Ramuli.
33. Amygdalati.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

4. 4. Κόκκινον διπλοῦν. *Οἱ λοιποί, διδαφές.*
 5. Δέρματα κριῶν πεπυρωμένα. 5. Δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα.
 Δέρματα λάνθινα. Δέρματα ὑακίνθινα.
 7. Λίθους ὄνυχος. 7. Λίθους Σαρδίου.
 Πληρώσεως. Εἰς τὴν γλυφὴν.
 Ἐπένδυμα. Ἐπωμίδα.
 Εἰς τὸ λόγιον. Ποδήρη.
 8. Σκηνώσω. 8. Ὀφθήσομαι.
 10. Γλωσσόκομον. 10. Κιθωτόν.
 Πλάτος. Ἄλλος, εὔρος.
 11. Στεφάνην. 11. Κυμάτια.
 12. Πλεύρας. 12. Κλίτη.
 13. 13. Εὐλα ἀσηπτα. Ἄλλος, ἐκ ξύλων ἀσηπτῶν.
 17. 17. Χρυσίου καθαροῦ. Ἄλλος, χρυσίου χυτοῦ.
 18. Τῶν ἄκρων. 18. Τῶν κλιτῶν.
 20. 20. Ἐκταίνοντες. Συσκιάζοντες.
 22. Συντάξομαι. 22. Γνωσθήσομαι.
 24. 24. Στρεπτά κυμάτια χρυσοῦ. Ἄλλος, στρεπτόν κυμάτων χρυσοῦ.
 30. Ἄρτους προθέσεως. 30. Ἄρτους ἐνωπίους.
 31. Ὁ μῆρος αὐτῆς. 31. Ὁ καυλὸς αὐτῆς.
 Κρατῆρες.
 Ἄνθη. Κρίνα.
 33. Ἐντετορνευμένοι. 33. Ἐκτετυπωμένοι καρυτσοῦς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. 4. Coccinum duplex. Reliqui, bis tinctum.
 5. Pelles arietum ignei coloris. 5. Pelles arietum rubricatas.
 Pelles ianthinas. Pelles hyacinthinas.
 7. Lapidēs onychis. 7. Lapidēs Sardii.
 Plenitudinis. In sculpturam.
 Superindumentum. Superhumerales.
 In rationale. Poderem.
 8. Habitabo. 8. Apparebo.
 10. Scrinium. 10. Arcam.
 Latitudo. Alius, amplitudo.
 11. Coronam. 11. Cymatia.
 12. Latera. 12. Latera.
 13. 13. Ligna incorruptibilia. Alius, ex lignis incorruptilibus.
 17. 17. Auri puri. Alius, auri fusi.
 18. Summitatibus. 18. Lateribus.
 20. 20. Extendentes. Obumbrantes.
 22. Constituam. 22. Innotescam.
 24. 24. Tortilia cymatia aurea. Al., tortile cymatium aureum.
 30. Panes propositionis. 30. Panes præsentes.
 31. Femur ejus. 31. Hastile ejus.
 Crateres.
 Flores. Lilia.
 33. Tornati. 33. Reddentes formam nucum.

TO EBPAIKON.

וּפְרִיחֵי 34
מִקְרָשׁ 36
וּמִלְקָחֵי 38

יִמְחֹתֶיהָ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

34. Et flores ejus.
36. Ductile.
38. Et forcipes ejus.

Et receptacula ejus.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.'

34.
36.
38.

VULGATA LATINA.

34. Lilia.
36. Ductilia.
38. Emunctoria.

Ubi quæ emuncta sunt extinguantur.

ΑΚΥΛΑΣ.

34. Βλαστοί.
36. Ἐξημυδαλωμένης
38.

AQUILA.

34. Ramuli.
36. Amvzalata.
38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Exodi.

V. 2. 'A., ἀφαίρεμα. Sic Basiliensis. Hac voce frequenter utuntur LXX, ut וּפְרִיחֵי expriment, quod Latine vertitur, exemptio, aut separatio. Verum nescio an melius elevationem dicamus. — Coislin. 'A., ἀφαίρεματα. Sed præstat lectio Basiliensis cod. ἀφαίρεμα, nam vox Hebraica est in singulari.

V. 4. 'A., σκύληχος διάφορον. Οἱ λοιποὶ, διδάφες. Ex Coislin. Horat. Carm. II, ode 16:

Te bis Afro

Murice tinctæ

Vestiunt lanæ.

V. 5. Ita Basiliensis et alii codices, 'A., Σ., Θ., δέρματα κριῶν πεπυρωμένα. — Coislin., οἱ λοιπ., πεπυρωμένα. Sic et ibid., οἱ λοιπ., λάνθινα.

Ibid., 'A., Σ., Θ., δέρματα λάνθινα. Sic Basiliensis et alii. Hanc autem versionem secutus est Vulgatus interpres.

V. 7. 'A., Σ., Θ., λίθους ονυχος. Sic Basiliensis. Hinc Vulgatus interpres, « lapides onychinos. » Vide supra ad caput II Genesis.

Ibid., 'A., Σ., Θ., πληρώσεως, sic Basiliensis.

Ibid., 'A., Σ., Θ., ἐπέन्दυμα. Ex eodem Basiliensis. Sic Aquila et Symmachus vocem יָבֵן interpretar' solent.

Ibid., 'A., Σ., εἰς τὸ λόγιον. Sic Coislin.

V. 8. 'A., Σ., σκηνώσω, sic Basiliensis. Illam versionem sequitur Vulgatus interpres.

V. 10. 'A., Σ., Θ., γλωσσόκομον. Ex Basiliensis. LXX etiam Interpretes in Paralipomenis γῆν vertunt γλωσσόκομον. — Coislin., 'A., γλωσσόκομον. Basil. vero, 'A., Σ., Θ., γλωσσόκομον.

Ibid., Ἄλλος, εὐρος. Coislin:

V. 11. Σ., στεφάνην. Id.

V. 12. Σ., πλευράς. Θ., μέρη. Sic Coislin.

CAPUT XXVI EXODI.

TO EBPAIKON.

וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּנְשֵׂא 1

יִרְעֵת
שֶׁבַח

מִקְרָשׁ הַלְלֵהּ וְאֵת אֲלֹהֵיהָ 5

Τὸ Σαμαρειτικόν, διαδεχόμεναὶ συμβολαὶ μία πρὸς μίαν ἀντιπροσώπως, κατὰ τὸ προσέχειν ἀλλήλαις.

6 קְרִי

וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן 7

וְיִרְעֵת עֵינַי 7

15 וְהָרָשִׁים 15

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Et tabernaculum facies.

Cortinis.
Cogitantis.

5. Suscipientes ansuæ, quæque ad sororem suam. Samar., excipientes commissuræ; una ad unam e regione, secundum quod hærent mutuo.

6. Uncinos.
Et erit tabernaculum unum.

7. Cortinas caprarum.
15. Tabulas.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.'

1:

5.

6.

7.

15.

VULGATA LATINA.

1. Tabernaculum vero ita facies.

Cortinas.
Plumario.

5. Ita insertas, ut ansa contra ansam ventat, et altera alteri possit aptari.

6. Circulos.
Ut fiat tabernaculum unum.

7. Saga cilicina.
15. Tabulas.

ΑΚΥΛΑΣ.

1.

Δέρβεις.

5.

6.

Καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ ἐν τῇ σκηνῇ

7. Καλυπτῆρας τριχίνους.

15. Σανίδα.

AQUILA.

1.

Pelles.

5.

6.
Et erit tabernaculum in tabernaculo.

7. Operimenta capillacea.
15. Tabulas.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

34. Ἄνθη.	34. Κρίνα.	34.
36. Ἐκτετορνευμένη.	36. Τορευτή.	36.
38.	38. Ἐπαρυσπῆρα. <i>Οἱ λοιποὶ, λαβίδες.</i>	38.
	Ἵποθέματα. <i>Οἱ λοιποὶ, πυριατά.</i>	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

34. Flores.	34. Lilia.	34.
36. Tornata.	36. Tornatile.	36.
38.	38. Emunctorium. <i>Reliqui, forcipis.</i>	38.
	Suppositoria. <i>Reliqui, pyriata.</i>	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Exodi.

V. 13. Ἄλλος, ἐκ ξύλων etc. Ex Basil. codice.
 V. 17. Ἄλλος, χρυσοῦ χυτοῦ. Sic unus codex.
 V. 20. Ἐκπερίζοντες. Hanc lectionem ut scholion avertit editio Romana; sed Basiliensis Aquilæ tribuit.
 Ibid. Σ., τῶν ἄκρων. Sic Coisl.
 Ibid. Ἀ., σκεπάζοντες. Sic edit. Romana.
 V. 22. Ἀ., Σ., Θ., συντάξομαι. Sic quidam mss. et edit. Rom. quæ habet: *Cæteri, συντάξομαι.* Codex unus Regius habet, *ὄλον συντάξομαι.* — Coisl., *οἱ λοιποὶ, συντάξομαι.*
 V. 24. Ἄλλ., στροπετόν, etc. Ita Basiliensis.
 V. 30. Ἀ., ἄρτους etc. Sic Basiliensis et editio Romana. Prior tamen et alius Regius habent, *ἄρτους προσώπου, ἢ panes faciei.* Σ., *ἄρτους προθέσεως.* Quem sequitur Vulgatus interpres, *panes propositionis.* — Coisl. Ἀ., Σ., προσ-

ώπου. Θ., προθέσεως, ubi Basil. Ἀ., προσώπου προθέσεως.

V. 31. Ἀ., ὁ μῆρος αὐτῆς. Sic Basiliensis. Hic Vulg. interpres LXX sequitur. — Coisl. *οἱ λοιπ., μῆρος.*

Ibid. Ἀ., σκύφοι. Quem sequitur Vulgatus interpres. Ex Basiliensi.

Ibid., Ἀ., βλαστοί. Σ., ἄνθη. Similiterque versu 34 ex Basiliensi.

V. 33. Ἀ., ἐξημυγδαλισμένοι. Ita Basiliensis. — Coisl. Ἀ., ἐξημυγδαλισμένοι. Σ., *ἐκτετορνευμένοι ἀμύγδαλα, ἢ tornati amygdalis;* vox postrema deest in Basiliensi.

V. 36. Ἀ., ἐξημυγδαλωμένη, etc. Sic schedæ Combesianæ.

V. 38. Coisl. *Οἱ λοιπ., πυριατά, καλούμενα τρύβλια, ἢ Pyriata quæ vocantur tryblia.*

CAPUT XXVI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.	Καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις. Ἄλλος, καὶ τῆ σκηνῆ ποιήσεις. Αὐλαίας. Ἵφάντου. Ἄλλος, ποικιλοῦ.	4.
5.	Κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευτέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι ἀλλήλαις εἰς ἐκάστην.	5.
6.	6. Κρίκους. Ἄλλος, δακτύλους. Καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ μία.	6.
7. Καλυπτῆρας τριχίνους.	7. Δέρρεις τριχίνας.	7.
15. Σανίδας.	15. Στύλους.	15. Σανίδας.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Et tabernaculum facies. <i>Al., et tabernaculo facies.</i> Αὐλαία. Textoris. <i>Alius, variantis.</i>	4.
5.	5. Ad commissuram secundi faciem contra faciem concurrentes ad invicem ad unamquamque.	5.
6.	6. Circulos. <i>Alius, digitos.</i> Et erit tabernaculum unum.	6.
7. Operimenta capillacea.	7. Vela capillacea	7.
15. Tabulas.	15. Columnas.	15. Tabulas.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ
שתי ידות 17	17.	17. Δύο χεῖρας.
נגבה תיבונה 18	18.	18.
צפון 20	20.	20.
ראש 24	24.	24.
מסך לפתח האהל 36	36.	36. Παρατανυσμόν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Duæ manus.	17. Duæ incastraturæ.	17. Duas manus.
18. Meridiei ad austrum	18. Ad austrum.	18.
20. Aquilonis.	20. Ad aquilonem.	20.
24. Caput ejus.	24. Sursum.	24.
36. Operimentum ad ostium tabernaculi.	36. Tentorium in introitu tabernaculi.	36. Tentorium.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Exodi.

V. 1. Ἄλλ., καὶ τῆ σκητῆ ποιήσεις. Sic duo mss.
Ibid. Ἄ., δέρβεις. Ex Coislín.
Ibid. Ἄλλος, ποιητοῦ. Ex eod.
V. 5. Versionem Samaritani sic sine discrimine afferunt Reg. unus, schedæ Combefisianaæ et editio Romana.
V. 6. Ἄ., καὶ ἔσται etc. Ex Coislín.
Ibid., Ἄλλος, δακτύλους. Ex eod.
V. 7. Ἄ., Σ., καλυπτῆρας τριγίνους. Ex eod.
Aliam lectionem, scilicet, τρίγνοι καλυπτῆρας, affert Basiliensis, item Regius unus et editio Romana, tacito interpretum nomine.

V. 15. Ἄ., Σ., Θ., σανίδας. Sic Colbertinus cod.
V. 17. Σ., κατοχεῖς. Ita Basiliensis, Coislín., et edit. Rom. Ἄ., Θ., δύο χεῖρας. Ex Coislín.
V. 18. et 20. Sic ex catenis nostris.
V. 24. Φιλάδων hanc singularem vocem sine interpretis nomine affert Basiliensis solus. [Est autem φιλάς, *compago*. Ita Bielíus. Secundum Schleusnerum est vocabulum nihili, nec justa auctoritate muniri potest. Inde pro lectione φιλάδων, censei reponendum esse κεφαλίδων, neglecta prima syllaba, κε, et loco motis litteris ι et α. Sed vide ad hunc locum Scharfenbergium. DRACH.]

CAPUT XXVII EXODI.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ
ועשית לו מבנה 4	4.	4.
פירב 5	5.	5.
אודבדו 7	7.	7.
בשאת את 9	9.	9.
נב 9	9.	9.
לפאה 10	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Et facies ei cribrum.	4. Craticulamque in modum retis.	4.
5. Ambitum.	5. Arulam.	5.
7. Vectes ejus. In ferendo illud.	7. Vacat.	7.
9. Meridiei.	9. In australi plaga.	9.
Ad angulum.	Unum latus tenebit.	
10. Et columnæ ejus.	10. Et columnas.	10.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17. Κατοχῆς.	17. Δύο ἀγκωνίσκους.	17. Δύο χεῖρας.
18.	18. Πρὸς βορρᾶν. Ἄλλος, πρὸς νότον.	18.
20.	20. Πρὸς νότον. Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν.	20.
24.	24. Ἐκ κεφαλῶν. Ἄλλος, φιλάδων.	24.
33.	36. Ἐπίσπαστρον τῆ θύρᾳ τῆς σκηνῆς. Ἄλλος, παρακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

17. Retinacula.	17. Duos anconiscos.	17. Duas manus.
18.	18. Ad aquilonem. <i>Alius</i> , ad austrum.	18.
20.	20. Ad austrum. <i>Alius</i> , ad aquilonem.	20.
24.	24. De capitibus. <i>Alius</i> , compaginum.	24.
36.	36. Adductorium ostio tabernaculi. <i>Alius</i> , operculum ostii tabernaculi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Exodi.

V. 36. Ἄ., παρατανυσμόν. Ita Coislin. Ibid. Ἄλλος, παρακάλυμμα. Sic unus Regius num. 1825. Capite seq., v. 16. eandem vocem πρῶς vertunt Aquila et Symmachus. παρατάνυσμα. Eiusdem vocis hæc interpretationes habentur cap. xxxvii, v. 35. Ἄ., παραπέτασμα. Ο., καταπέτασμα. Ἄλλος, παρατάνυσμα. Ἄλλος, κάλυμμα. In hunc locum habet quidam anonymus in catenis mss. : Τὸ καταπέτασμα ἦν εἶδος καλύμματος, εἰς ᾗ εἰσῆει ἡ κιβωτός, ὡς ἐπίσπαστρον. Ἀμέλει τοῦτο αὐτὸ καὶ καταπέτασμα ἐκαλεῖτο. Ἄλλὰ τὸ κυρίως καταπέτασμα ἐν τάξει βήλου χαλεῖται· τὸ δὲ ἐπίσπαστρον ὡς σκηνή

παστοιδῆς γίνεται· ἕκαστ' ἀμφοτέρω σκέπεται πάντως τὸ ἔνδον. Ἡ ἐπίσπαστρον λέγεται τὸ καταπέτασμα τὸ ἔχον κρίκους, ὡς διὰ τούτων ἔλκεσθαι, καὶ διὰ τούτων συντελεῖσθαι. Id est : « Velum erat species operculi, in quod ingrediebatur arca, quasi tentorium. Revera hoc ipsum velum appellabatur. Sed velum proprie, secundum rationem veli deprimitur. Tentorium vero, ut tabernaculum thalami more concinnatum efficitur. Aut tentorium dicitur, velum habens annulos, ita ut horum ope trahi et componi possit. »

CAPUT XXVII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.	4. Καὶ ποιήσεις αὐτῷ ἐσχάραν. <i>Oi λοιποί</i> , κοσκίνωμα δικτυωτόν.	4.
5.	5. Ἐσχάραν. Ἄλλος, σύνθεσιν.	5.
7.	7. Τοὺς ἀναφορεῖς. Ἄλλος, τοὺς φορεῖς. Ἐν τῷ ἀφρῖν αὐτό. Ἄλλος, ἕως ἀφρῖν αὐτό.	7.
9.	9. Πρὸς λίθα. Ἄλλος, πρὸς νότον. Κλίται. Ἄλλος, γωνία.	9.
10.	10. Καὶ στύλοι. <i>Oi λοιποί</i> , σάνιδες.	10.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Et facies ei craticulam. <i>Cæteri</i> , craticulam in modum retis.	4.
	5. Craticulam. <i>Alius</i> , synthesisin.	5.
7.	7. Vectes. <i>Alius</i> , vectes. In portando illud. <i>Alius</i> , donec gestent ipsum.	7.
9.	9. Ad africanam. <i>Alius</i> , ad notum. In latere. <i>Alius</i> , in angulo.	9.
10.	10. Et columnæ. <i>Cæteri</i> , tabulæ.	10.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
צפן 11 קלעים	11.	11.
מהרה 13	13.	13.
כתף 14	14.	14. Ὀμῶν.
בסך 16 משור	16.	16. Παράτασμα.
זית שכן 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Aquilonis.	11. Aquilonis.	11.
Fundæ.	Tentoria.	
13. Ad orientem.	13. Ad orientem.	13
14. Humero.	14. Lateri.	14. Humero.
16. Operimentum.	16. Tentorium.	16. Tentorium.
Retorta.	Retorta.	
20. Oleum oleæ.	20. Oleum de arboribus olivarum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Exodi.

V. 4. Καὶ ποιήσεις αὐτῶ ἐσχάραν. In hunc locum hæc habentur in catenis mss. ex anonymo : εἶδος καυκίου, ἐν αἷς ἀνέματτον σὺν τῷ ἐλαίῳ τὴν σεμίδαλιν. Κεῖται ἐν τῷ ἰς Ἀριθμῶν, ἐν ᾧ φησι τρύβλιον ἀργυροῦν, καὶ φιάλην, ἀμφοτέρω πλήρη σεμίδαλεως ἀναπεποιημένης ἐλαίῳ. Id est : « Species pateræ, in qua similam cum oleo commiscerunt. In cap. xvi, Numerorum [est nunc cap. vii] legitur, *vaticellam argenteam, et phialam utramque*

plenam similæ resectæ oleo. » — Οἱ λοιποί, etc. Ex Coislin.

V. 5. Ἄλλος, σύνθεσιν. Ex Coislin.

V. 7. Ἄλλος, τοῖς φορεῖς. Sic unus ms. et Al dina editio. — Ibid. Ἄλλ., ἕως ἀφραίν αὐτό. Sic Basiliensis solus.

V. 9. Ἄλλος, πρὸς νότον. Sic quidam mss., tacito interprete.

Ibidem. Ἄλλος, γωνία. Sic edit. Rom., ubi ad

CAPUT XXVIII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
לכהנודי 1 שן 4	1. 4.	1. Τοῦ ἱερατεῦσθαι αὐτὸν ἐμοί. 4.
צמח שבשן מנפח To Samar., πῆλιον ἦτοι μίτραν.		Ἐπένδυμα. Σύσφιγκτον.
ואת תולעת השני 5	5.	5.
ואת תולעת השני 6 ואגב תולעת שני וש משור	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.
4. Pectorale.	4. Rationale.	4.
Superhumerales. Oculatum. Cidarim. Samar., pileum, sive mitram.	Superhumerales. Strictam. Cidarim.	Superindumentum. Constrictam.
5. Vermiculum cocci.	5. Coccumque bis tinctum.	5
6. Et facient superhumerales, auro, hyacintho et purpura, vermiculo cocci, et bysso retorta.	6. Facient autem superhumerales de auro et hyacintho et purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Πρὸς ἀπηλιώτην. "Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν. Ἰστία. "Ἄλλος, πλεκτόν.	11.
13.	13. Πρὸς νότον. "Ἄλλος, πρὸς ἀνατολάς.	13.
14. Ὡμία.	14. Κλίτει.	14.
16. Παρατάνουσμα.	16. Κάλυμμα. Κεκλωσμένην. "Ἄλλος, διανενισμένα (sic). "Ἄλλος, νενισμένης.	16.
20.	20. Ἐλαιον ἐξ ἐλαίων. "Ἄλλος, ἔλαιον ἐκ σπερμάτων.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11.	11. Ad subsolanum. <i>Alius</i> , ad aquilonem. Tentoria. <i>Alius</i> , plexum.	11.
13.	13. Ad austrum. <i>Alius</i> , ad orientem.	13.
14. Humero.	14. Lateri.	14.
16. Tentorium.	16. Tegimen. Torta. <i>Alius</i> , texta. <i>Alius</i> , neta.	16.
20.	20. Oleum ex olivis. <i>Al.</i> , oleum ex seminibus.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Exodi.

marginem scriptum erat calamo, inquit Drusius, ὦμία pro γωνία, videlicet in exemplari Drusii. Sed ὦμία pertinet ad versum 14, quod ignorabat Drusius, quia lectio illa ὦμία in hoc capite nondum observata fuerat.

V. 10. Οἱ λοιποὶ, σανίδες. Sic Drusius ex Theodoreto.

V. 11. "Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν. Sic mss. quidam.

V. 13. "Ἄλλος, πρὸς ἀνατολάς. In catenis.

V. 14. Ἄ., Σ., ὦμία. Sic Basiliensis.

V. 16. Ἄ., Σ., παρατάνουσμα. Ita Basiliensis. Vide quæ diximus cap. præcedenti ad versum 36. — Coisl. in textu. τὼν Ο΄ habet διανενησμένους· in marg. vero κεκλωσμένου.

Ibid. "Ἄλλος, διανενισμένα. "Ἄλλος, νενισμένης. Ex Basiliensi. Lege: διανενησμένα et, νενησμένης.

V. 20. "Ἄλλος, ἔλαιον etc. Ita editio Rom.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

CAPUT XXVIII EXODI.

Ο΄

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἱερατεῦσαι αὐτὸν ἐμοί.	1. Ἱερατεῦειν μοι.	1. Εἰς τὸ ἱερατεῦειν αὐτὸν μοι.
4.	4. Τὸ περιστήθιον. "Ἄλλος, τὸ λόγιον. "Ἄλλος, περιδόλαιον. Τὴν ἐπωμίδα. Κοσύμβωτον. Κίδαριν.	4.
Σύσφιγκτον.		
5.	5. Καὶ τὸ κόκκινον. "Ἄλλος, καὶ τὸ κόκκινον κεκλωσμένον. "Ἄλλος, τὸ κόκκινον τὸ διάφορον. "Ἄλλος, σὺν σκώληκος τὸ διάφορον. "Ἄλλος, τὸ κόκκινον τὸ δίδαφον.	5.
6.	6. Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλοῦ.	6. Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσοῦ καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενισμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Ad sacerdotio fungendum ipsum mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.
4.	4. Pectorale. <i>Alius</i> , rationale. <i>Alius</i> , amictus. Superhumerales. Cosymbotam. Cidarim.	4.
Constrictam.		
5.	5. Et coccinum. <i>Alius</i> , coccinum retortum. <i>Alius</i> , coccinum varium. <i>Alius</i> , cum vermiculo varium. <i>Alius</i> , coccinum bis tinctum.	5.
6.	6. Et facient superhumerales ex bysso torta, opus textum variatoris.	6. Et facient superhumerales ex auro, et hyacintho et purpura, et coccino neto, et bysso torta.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
7 שתי כתפז	7.	7.
8 שני	8.	8. Διάφορον.
9 שהם	9.	9. Ὄνυχος.
11 אחד שתי האבנים על שמרת בני ישראל מסבת משבעות זהב תעשה אתם	11.	11.
מסבת		Μετεστραμμένους.
13 משבעת	13.	13. Σφιγκτηῖρας.
14 שרשרת	14.	14.
זהב מזהור כנגלות		
15 מעשה חשב	15.	15. Ἔργον βροχωτόν.
כמעשה		Κατὰ τὸ ποίημα.
17 ומלאת בו מלאח אבן	17.	17. Καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πληρώματα λίθων.
וברקת		
20 ית-שיש	20.	20. Χρυσόλιθος.
22 שרשת	22.	22. Ἀλύσεις.
כעשה עבת		
23 תעשית על-החשן שתי מבעות זהב ותת את-שתי המבעות על-שני קצות החשן	23.	23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Duæ scapulæ.	7. Duas oras.	7.
8. Cocci.	8. Coccoque bis tincto.	8. Varium.
9. Onychis.	9. Onychinos.	9. Onychis.
11. Ambos lapides super nominibus filiorum Israel circumdatos ocellaturis auri facies eos.	11. Sculpes eos nominibus filiorum Israel, inclusos auro atque circumdatos.	11.
Circumdatos.	Inclusos.	Transversos.
13. Ocellaturas.	13. Uncinos.	13. Uncinos.
14. Catenas.	14. Catenulas.	14.
Auro mundo conterminas.	Ex auro purissimo sibi invicem cobærentes.	
15. Opere cogitantis.	15. Opere polymito.	15. Opus laqueatum.
Sicut opus.	Juxta texturam.	Juxta opificium.
17. Et implebis in eo plenitudinem lapidis.	17. Ponesque in eo quatuor ordines lapidum.	17. Et implebis in eo plenitudines lapidum.
Et smaragdus.	Smaragdus.	
20. Chrysolithus.	20. Chrysolithus.	20. Chrysolithus.
22. Catenas.	22. Catenas.	22. Catenas.
Opere complicationis.	Cohærentes.	
23. Et facies super pectorali duos annulos auri, et dabis ambos annulos super duabus extremitibus pectoralis.	23. Et duos annulos aureos, quos pones in utraque rationalis summitate.	23.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7.	7. Δύο ἐπωμίδες.	
8. Δίβαφον.	8. (Ἐκ κοκκίνου) διανεντισμένου. Ἄλλος, κεκλωσμένου.	
9. ὄνουχος.	9. Σμαράγδου.	9. ὄνουχος.
11.	11. Τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἄλλος, τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, περικεκυκλωμένους, καὶ συνεσφραγισμένους χρυσῷ ποιήσεις αὐτούς. Ἄλλος, ἐπὶ τῶν ὠμων τῆς ἐπωμίδος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, περικεκλωσμένους καὶ συνεσφριγμένους χρυσῷ ποιήσεις αὐτούς.	11.
13.	13. Ἀσπίδισκας.	Καὶ συνεσφριγμένους.
14. Σύσφιγμα.	14. Κρυσσωτά. Ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ καταμμιγμένα ἐν ἀνθεσιν.	13. 14.
15. Ἔργον βροχωτόν.	15. Ἔργον ποικιλοῦ. Κατὰ τὸν ρυθμόν.	15.
17. Καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πληώματα λίθων. Κεραύνιος.	17. Καὶ καθυφανεῖς ἐν αὐτῷ ὕψασμα κατὰ λίθον. Σμάραγδος.	17. Καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πληώματα λίθων.
20. Ἰάκινθος.	20. Χρυσόλιθος.	20.
22. Ἀλύσεις. Ἔργον βροχωτόν.	22. Κρυσσοῦς. Ἔργον ἀλυσιδωτόν.	22. Ἀλύσεις.
25.	25. ✕ Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τοῦ ✕ λογιῦ δύο δακτυλοῦς χρυσοῦς ✕ καὶ δύοσεις τοὺς δύο δακτυλοῦς ✕ ἐπὶ τῶν ἄκρων τοῦ λογιῦ : Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογιεῖον	25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	7. Duo superhumerata.	7.
8. Bis tinctum.	8. (Ex cocco) neto. <i>Alius</i> , retorto.	8.
9. Onychis.	9. Smaragdi.	9. Onychis.
11.	11. Ambos lapides in nominibus filiorum Israel. <i>Alius</i> , ambos lapides super nominibus filiorum Israel, circumdatos et obsignatos auro facies eos. <i>Alius</i> , super humeris superhumeralis filiorum Israel, circumtortos, et constrictos auro facies eos.	11.
13.	13. Aspidiscas.	Et constrictos.
14. Constrictionem.	14. Catenulas. Ex auro puro admistas in floribus.	13. 14.
15. Opus laqueatum.	15. Opus variatoris. Juxta modum.	15.
17. Et implebis in eo plenitudines lapidum. Ceraunius.	17. Et attexes in eo texturam lapidarem. Smaragdus.	17. Et implebis in eo plenitudines lapidum.
20. Hyacinthus.	20. Chrysolithus.	20.
22. Catenas. Opus laqueatum.	22. Fimbrias. Opus catenatum.	22. Catenas.
25.	25. ✕ Et facies supra rationale ✕ duos annulos aureos : et dabis ✕ duos annulos supra summitatem rationalis : Et facies super rationale fim-	25.

TO EBPAIKON:

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

24 ונתחה את־שתי עבות החדב
על־שתי המבערות אל־קצות החשן

24.

24.

25 ואת שתי קצות שתי העבות
חתך על־שתי המשבצות ונתחה
על־כתפית האפד אל־כרל פניו

25.

25

26 ועשית שתי מבעות חדב ושבות
אתם על־שני קצות החשן על־עצב

26.

26

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

24. Et dabis duas complicationes
auri super duobus annulis in ex-
tremitatibus pectoralis.24. Catenasque aureas junges
annulis, qui sunt in marginibus
ejus.

24.

25. Et duas extremitates dua-
rum complicationum dabis super
duabus ocellaturis, et dabis super
scapulis superhumeralis e regione
facierum ejus.25. Et ipsarum catenarum ex-
trema duobus copulabis uncinis
in utroque latere superhumeralis
quod rationale respicit.

25.

26. Et facies duos annulos auri,
et pones eos super duabus extre-
mitatibus pectoralis super labio26. Facies et duos annulos au-
reos: quos pones in summatibus
rationalis, in oris, quæ e regione

26.

κρωσσούς συμπεπλεγμένους ἔργον ἄλυσιδωτῶν ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ. Καὶ λήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ λογεῖου τῆς κρίσεως, ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον, μνημόσυνον ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Ἄλλος, καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον δύο δακτυλλοὺς χρυσοῦς· καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δύο δακτυλλοὺς τοὺς χρυσοῦς ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογεῖου.

24.

24. ✕ Καὶ δώσεις τὰ δύο ἄλυσιδωτὰ τὰ χρυσοῦ ἐπὶ τοῖς δυοῖν δακτυλλοῖς, ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ λογεῖου. Καὶ θήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τοὺς κρωσσούς· τὰ ἄλυσιδωτὰ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογεῖου ἐπιθήσεις. Ἄλλος, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς κρωσσούς, καὶ τὰ ἄλυσιδωτὰ χρυσοῦ ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλλοὺς, ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογεῖου.

24.

25.

25. ✕ Καὶ τὰ δύο ἄκρα τῶν δύο ἄλυσιδωτων δώσεις ἐπὶ τῶν δύο σφραγιδῶν, καὶ δώσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Καὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρου τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον. Ἄλλος, καὶ δύο κλίτη τῶν δύο κρωσσῶν ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο ἐμπλόκια· καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον.

25.

26.

26. ✕ καὶ ποιήσεις δύο δακτυλλοὺς χρυσοῦς, καὶ θήσεις (Ο΄. Θ. δώσεις) αὐτοὺς ἐπὶ τὰ δύο ἄκρα

brias' complectentes opus catenatum ex auro puro. Et sumet Aaron nomina filiorum Israel super rationale iudicii, super pectus, introeunti in sanctum, memorie coram Deo. *Alius*, et facies super rationale duos annulos aureos super utraque initia rationalis.

24.

24. ✕ Et dabis duo catenata aurea super duobus annulis, supra summitatem rationalis. Et pones super rationale iudicii fimbrias: catenata super utraque latera rationalis impones. *Alius*, et impones fimbrias et catenata auri super duos annulos, super ambo latera rationalis.

24.

25.

25. ✕ Et duas summitates duarum catenarum dabis super duos uncinos: et dabis super humeros superhumeralis, super frontem faciei ejus. Et duas aspidiscas impones super ambos humeros superhumeralis, secundum faciem. *Alius*, et duo latera duarum fimbriarum impones supra duas implicationes: et impones super humeros superhumeralis ex opposito secundum faciem.

25.

26.

26. ✕ Et facies duos annulos aureos, et pones (LXX, Th. dabis) eos super duas summi-

26.

TO EBPAIKON.

אשר אל עבר האפד ביהוה

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

Ὁ πρὸς πέραν τοῦ ἐπιπυδύματος; οἰκονθε.

27 ועשית שתי טבעות זהב ותתתה
אתם על שתי כתפות האפד מלבסה
ממול פניו לעמת מחברתו מסועל
לחשב האפד

27.

27.

לעמת מחברתו
לחשב

28 וירכסו אתהחשו מסבעתו
אל טבעת האפד בפתיל תכלת להיות
על חשב האפד ולא ייזח ויחשן מעל
האפד

28.

28.

וּלְאִיִּחַ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

ejus, quod ad latus superhumeralis
intus.

27. Et facies duos annulos auri,
et dabis eos super duabus scapulis
superhumeralis ab infra e regione
facierum ejus contra conjunctionem
ejus desuper artificium superhume-
ralis.

Contra conjunctionem ejus.
Artificium.

28. Et stringent pectorale ab
annulis ejus ad annulos superhu-
meralis in filo hyacinthi ad exsi-
stendum super artificium super-
humeralis, et non tollatur pecto-
rale desuper superhumerali.

Et non tollatur.

VULGATA LATINA.

sunt superhumeralis, et posteriora
ejus aspiciunt.

27. Necnon et alios duos annu-
los aureos, qui ponendi sunt in
utroque latere superhumeralis de-
orsum, quod respicit juxta faciem
juncturae inferioris, ut aptari pos-
sit cum superhumerali.

28. Et stringatur rationale an-
nullis suis cum annulis superhu-
meralis vitta hyacinthina, ut ma-
neat junctura fabrefacta, et a se
invicem rationale et superhume-
rale nequeant separari.

Ut nequeant separari,

AQUILA.

Quod est ad oram superim-
damenti intus.

27.

28.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ὁ ἐστὶν εἰς τὸ ἀντικρυς τοῦ ἐπινδύματος. ✕ ὁ ἐστὶν εἰς τὸ μέ-
✕ ρος τῆς ἐπωμίδος ἑσῶθεν.

✕ τοῦ λογιῦ ἐπὶ τοῦ χειλούς ἀ-
✕ τοῦ. Ἄλλος, καὶ ποιήσεις δύο
✕ δακτυλοῦς χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις
✕ ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια τοῦ λογιῦ
✕ ἐπὶ τὸ ἄκρον.

Ὁ ἐστὶν εἰς τὸ ἀντικρυς τῆς
✕ ἐπωμίδος. Ἄλλος, ἀπ' ἄκρου τοῦ
✕ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἑσῶθεν.

27.

27. ✕ Καὶ ποιήσεις δακ-
✕ τυλοῦς χρυσοῦς καὶ δύοσεις
✕ αὐτοῦς ἐπὶ τοὺς δύο ὠμούς τῆς
✕ ἐπωμίδος κάτωθεν ἐκ τοῦ κατὰ
✕ πρόσωπον, κατὰ τὴν συμβολὴν
✕ αὐτῶν, ἐπάνω τοῦ μηχανώμα-
✕ τος τῆς ἐπωμίδος. Ἄλλος,
✕ καὶ ποιήσεις δύο δακτυλοῦς χρυ-
✕ σοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτε-
✕ ρους τοὺς ὠμούς τῆς ἐπωμίδος κά-
✕ τωθεν αὐτοῦ, κατὰ πρόσωπον, κατὰ
✕ συμβολὴν ἄνωθεν τῆς συνουφῆς τῆς
✕ ἐπωμίδος.

27.

Ἄλλος, συμφώνως.

Ἄλλος, κατασκευάσματος. Ἄλ-
✕ λος, διαζώσματος.

28.

28. ✕ Καὶ συσφίξουσι τὸ βλό-
✕ γιον ἐκ τοῦ δακτύλιου αὐτοῦ
✕ εἰς τὸν δακτύλιον τῆς ἐπωμίδος
✕ ἐν κλώσματι ὑακινθίνῳ, ἵνα (ἦ)
✕ ἐπὶ τοῦ μηχανώματος τῆς ἐπω-
✕ μίδος· καὶ οὐ μὴ ἀποσπάσῃς
✕ τὸ λόγιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος.
✕ Ἄλλος, καὶ σφίξεις τὸ λογιῶν
✕ ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ
✕ εἰς τοὺς δακτυλοῦς τῆς ἐπωμίδος
✕ συνεχόμενους, ἐκ τῆς ὑακίνθου
✕ συμπελεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα
✕ τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλαῖται τὸ
✕ λογιῶν ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος.

28.

Ἄλλος, καὶ οὐ σαλευθῆ σεται.
✕ Ἄλλος, καὶ μὴ ἀποκλίνητε.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Quod est e regione superin-
✕ dumentis. ✕ Quod est in partem
✕ superhumeralis intrinsecus.

✕ tates rationalis, super labium
✕ ejus. Ἄλιος, et facies duos annu-
✕ los aureos, et impones super duos
✕ alas rationalis super summitatem.

Quod est e regione superhume-
✕ ralis. Ἄλιος, a summitate poste-
✕ rioris partis superhumeralis ab
✕ intus.

27.

27. ✕ Et facies annulos aureos,
✕ et dabis eos supra duos humeros
✕ superhumeralis deorsum, ex eo
✕ quod est secundum faciem,
✕ juxta commissuram eorum, su-
✕ pra structuram superhumeralis.
✕ Al. et facies duos annulos aureos,
✕ et impones super duos humeros
✕ superhumeralis infra ipsum, secun-
✕ dum faciem, juxta commissuram
✕ superne texturæ superhumeralis.

27.

Al., concorditer.

Ἄλιος, apparatus. Ἄλιος, subli-
✕ gaculi.

28.

28. ✕ Et constringent rationale
✕ ex annulo ejus in annulum su-
✕ perhumeralis, in vitta hyacin-
✕ thina, ut sit supra structuram
✕ superhumeralis, et ne abstrahas
✕ rationale a superhumerali. Ἄλιος,
✕ et stringes rationale ab angulis
✕ supra positis ad annulos superhu-
✕ meralis bærentes, ex hyacintho con-
✕ textos in texturam superhumera-
✕ lis, ut non laxetur rationale a su-
✕ perhumerali.

28.

Ἄλιος, et non commovebitur.
✕ Ἄλιος, et ne declinetis.

* factenus Basiliensis codex asteriscos notavit quia in exemplaribus usu tritis textus LXX Interpretum hic deficiebat.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אִרְמִי וְטִמְנִים 30	30.	30.
עַל־לִבִּי		
פְּרִי־אֲשֶׁר בְּתוֹכִי 32	32.	32.
כַּפִּי תְּחִידָא עַל־שֵׁחַלִּי 33	33.	Προσπλοχην. 33. Ἀπόληγμα.
עַל־נֶפֶשׁ		
עַל־אֲזָנוֹתַי 35	35.	35. Ἐπὶ τοῦ Ἀαρώνα.
קִדְשׁ לַיהוָה 36	36.	56.
עַל־הַמְּצַנְפָּת 37	37.	37. Ἐπὶ τῆς κιθάρας.
וְשִׁבְצָה 39	39.	39. Αἱ συσφιγξεις.
מְצַנְפָּת		
אֲנִי בְּשִׁתָּם 43	43.	Κίθαρην. 43.
עַל־לִבִּי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
30. Urim et Tummim.	30. Doctrinam et veritatem.	30.
Super cor suum.	In pectore.	
32. Os capitis ejus in medio jus.	32. In cujus medio supra erit capitium.	32.
Sicut os loricae.	Sicut fieri solet in extremis vestium partibus.	Complexum.
33. Super simbriis ejus. Super simbriis ejus.	33. Ad pedes ejus.	33. (Ad) terminum.
35. Super Aaronem.	35. Aaron.	35. Super Aaronem.
36. Sanctitas Domino.	36. Sanctum Domino.	56.
37. Super cidarim.	37. Super tiamam.	37. Super cidarim.
39. Et stringes.	39. Stringesque.	39. Nodi.
Cidarim.	Tiamam.	Cidarim.
43. Aut in accedendo ipsos.	43. Vel quando appropinquant.	43.
Sæculi.	Sempiternum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Exodi.

V. 1. Versus primi lectiones omnium interpretum prodeunt ex sæpissime memorato codice Basiliensi.

V. 4. Ἄλλος, τὸ λόγιον. ita Basiliensis. Ἄλλος, περιβόλαιον. Sic quidam mss. et schedæ Combefisianaæ, ubi sic legitur: Ἄλλος φησι περιβόλαιον τὸ περιστήθιον. Id est: « Pectorale alius vocat amictum. » Ἀλόγιον est Aquilæ et Symmachi supra, Exod. xxv, 7. — ὕψους Α., Σ., σύσφιγκτον. Ο., κοσμη-

ρωτόν. — Hebr. oculatam. A., S., constrictam. LXX, cosybotam. Vulg., strictam.

Ibid. sic habet editio Romana, κατὰ τὸ Σαμαρειτικόν, πήλιον, ἤτοι καθ' ἑτέραν γραφήν, μίτραν. Id est: Secundum Samaritanum, « pileum, » sive secundum aliam scripturam, « mitram. » Fortasse legendum πλίον, nam hac voce utitur Plutarchus in « Solone » pro « pileo » sive « galero. » In hunc locum hæc notat Drusius: « Vel secundum aliam

Hæc porro desumpta fuisse videntur ab aliquo codice Hexaplorum. Qua de re, necnon de aliis quamplurimis in Præliminaribus pluribus agitur.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

30.	30. Τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλη- θειαν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειότητας. Ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ. <i>Ἄλ- λος</i> , ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ.	30.
32.	32. Τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτοῦ μέ- σον. <i>Ἄλλος</i> , τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτοῦ μέσον αὐτοῦ. <i>Ἄλλος</i> , τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ.	32.
Σειρωτόν.	Συμβολήν.	Σειρωτόν.
33. Πρὸς ποδῶν.	33. Ὑπὸ τὸ λῶμα. Ὑπὸ τοῦ λώματος. <i>Ἄλλος</i> , ἐπὶ τοῦ λώματος.	33.
35. Ἐπὶ τοῦ Ἀαρῶν.	35. Ἐπὶ Ἀαρῶν.	35. Ἐπὶ Ἀαρῶν.
36.	36. Ἀγίασμα Κυρίου. <i>Ἄλλος</i> , ἀγίασμα Κυρίῳ.	36.
37.	37. Ἐπὶ τῆς μέτρας.	37. Ἐπὶ τῆς κιδάρως.
39. Αἱ συσφιγξίαι.	39. Οἱ κοσμητικοί. <i>Ἄλλος</i> , οἱ κόσμητοι.	39. Αἱ συσφιγξίαι.
Κιδάριν.	Κιδάριν.	Ἵψωμα.
45.	45. Ἢ ὅταν προσπορεύωνται. <i>Ἄλ- λος</i> , καὶ ὅταν προσπορεύωνται. Αἰώνιον. <i>Ἄλλος</i> , εἰς τὸν αἰῶνα.	45.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

30.	30. Demonstrationem et verita- tem. <i>Reliqui</i> , illuminationes et perfectiones. Super pectus suum. <i>Alius</i> , super cor suum.	30.
32.	32. Peristomium ex ea medium. <i>Alius</i> , peristomium ex ea medium ejus. <i>Alius</i> , capitis ejus in medio ejus.	32.
Catenatum.	Commissuram.	Catenatum.
33. Ad pedes.	33. Sub margine. Sub margine. <i>Alius</i> , super mar- ginem.	33.
35. Super Aaronem.	35. Super Aaronem.	35. Super Aaronem.
36.	36. Sanctificationem Domini. <i>Alius</i> , Sanctificationem Domino.	36.
37.	37. Super mitram.	37. Super cidarim.
39. Nodi.	39. Nodi. <i>Alius</i> , <i>idem alio verbo</i> .	39. Nodi.
Cidarim.	Cidarim.	Cacumen.
45.	45. Aut quando accedent. <i>Al.</i> et quando accedent. Sempiternum. <i>Alius</i> , in sempi- ternum.	45.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Exodi.

scripturam, ἢ καθ' ἑτέραν γραφὴν. Utrum diversam lectionem, an aliam innuit editionem? sunt sane qui מצנפת mitram interpretantur. Idem מצנף significat. Hieron. in Comment. Zach. iii: מצנף cidaris, vel secundum alios, mitra. Idem in epistola quam Fabiolæ scripsit De veste sacerdotali: « Quartum genus, inquit, est vestimenti, rotundum pileolum, quale pictum in Ulysse conspicimus, quasi sphaera media sit divisa, et pars una ponatur in capite. Hoc Græci et nostri tiaram et nonnulli galeorum vocant, Hebræi מצנפת. Non habet acumen in summo, nec totum usque ad comam caput tegit, sed tertiam partem a fronte inopertam relinquit:

atque ita in occipito vitta constrictum est, ut non facile labatur ex capite. Est autem byssinum, et sic fabre opertum linteolo, ut nulla acius vestigia extrinsecus appareant. » Hactenus Drusus.

Ibid. Ἄ., ἐπένδυμα. Supra cap. xxv, v. 7, eadem lectio habetur ad vocem מצנף, tribuiturque Aq., Symmacho et Theodotio. Hieronymus in epistola ad Fabiolam de veste sacerdotali, et in Oseam iii, 4, testificatur Aquilam vertisse ἐπένδυμα.

V. 5. Hic trium interpretum lectiones exhibebat codex Basiliensis, verum hoc exemplar, cum Romæ agerem, meque inscio, denuo compactum extremis foliorum mutilatum est; quo factum ut interpretum

nomina interciderent. Jam divinando solum cuius sint singulæ interpretationes dicere possumus. Prima igitur, καὶ τὸ κόκκινον κεκλωσμένον, videtur esse varia lectio LXX interpretum. Secunda, τὸ κόκκινον τὸ διάφορον, Theodotionis esse putatur. Tertia, σὺν σκιάληκος τὸ διάφορον, videtur omnino esse Aquilæ, qui litteram cum scrupulo sequitur, atque lisdem prorsus verbis easdem Hebraicas voces interpretatur infra, cap. xxv, 23 et 55. Apud Drusium perperam legitur, διάφανον, infra, vers. 8. Quarta, τὸ κόκκινον τὸ διάβαφον, vel melius, δίβαφον, Symmachi est, ut infra, vers. 8. Cæterum observes velim codices mss. dum interpretationes afferunt nullum ordinem vulgo tenere; sed Aquilam modo primum, modo secundum, mox tertium afferre, et sic de reliquis.

V. 6. Θ., καὶ ποιήσουσι, etc. Hanc lectionem sine interpretis nomine affert edit. Rom.

V. 7. Δύο ἐπωμίδες, « duo superhumeralia. » In hæc verba hæc notæ leguntur in mss., et in schedis Combeffianis ex anonymo : Δύο ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιθεμένων ἢ δύο ὄμοι συνημμένοι ἔσονται. Id est : « Duabus utroque humero impositis; vel duo humeri conjuncti erunt. » Alia item anonymi : Δύο ἐπωμίδες ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιτιθέμεναι, καὶ ἔχουσαι τὰ ἄκρα αὐτῶν ἀσπίδισκας χρυσοῦς ὡς ζώνης λεπτάς δι' ὧν τοῖν ὤμων συνειζευγμέναι ἐκ μέρους, καὶ τῷ στήθει ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐξηρτῶντο συνδεσμούμεναι ἐνθεν τοῦ λογίου. Id est : « Duo superhumeralia amobus humeris imposita, habentia in summitatibus suis aspidiscas aureas tenues in modum cinguli : quibus ex una parte humeris jungebantur; ex altera ante pectus pendebant, utrinque rationali colligata. »

V. 8. 'A., διάφορον. Σ., δίβαφον. Editio Romana perperam διάφανον habet ad Aquilam. Cæteras lectiones ex Basiliensi.

V. 9. 'A., Σ., Θ., ὄνυχος. Sic Basiliensis; Hieronymus ad Fabiolam de veste sacerdotali : « In utroque humero habet singulos lapides clausos et astrictos auro, qui Hebraice dicuntur soom, ab Aquila Symmacho et Theodotione onychini, a Septuaginta smaragdi transferuntur, Josephus sardonychas vocat, cum Hebræo Aquilæque consentiens : ut vel colorem lapidum, vel patriam demonstraret. » Sic Hieronymus cum Basiliensi codice consentiens.

Unde arguitur Drusius, qui vult hæc verba Hieronymi, « Symmacho et Theodotione, » spuria esse, ac lectionem uni Aquilæ ascribi. — Coisl., οἱ λοιστοὶ, ὄνυχος, τὸ Σαμαρ., σαβίλου. In Basiliensi legitur. 'A., Σ., Θ., ὄνυχος, tantum.

V. 11. Prior lectio, Ἄλλος, τοὺς δύο λίθους, etc. habetur in editione Romana; posterior, Ἄλλος, ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος, etc., ex codice Basiliensi.

Ibid. Θ., καὶ συνεπιγμένους. 'A., μεταστραμμένους. Sic Basiliensis.

V. 13. 'A., σφιγκτῆρας ex Basiliensi. — Coisl. 'A., Σ., σφιγκτῆρας.

V. 14. Σ., σύσφιγμα. Sic Basiliensis. Ο., κροσωτά. In hanc vocem hæc nota anonymi fertur in catenis mss. et in schedis Combeffianis : Στεράς εἶναι φαινὸν τὰ κροσωτά, ἐκπεποικιλμένην ἐγούσας τὴν ὡς ἐν χρώμασιν ὄψιν. Ἄνθη γὰρ ἔφη τὰ χρώματα ταυτὶ βύσσοσ δὲ ἦν ἀρα καὶ πορφύρα τὰ χρώματα. Id est : « Fimbriata dicimus esse catenas, varia colorum specie ornatas, nam flores hic colores nuncupat. Colores autem illi fuerint byssus et purpura. — Ἰσραήλ 'A., Σ., ἀλύσεις. Ο., κροσωτά. Θ., χαλαστά. Ἐν ἄλλω βιβλίῳ εἶρον, A. Σ., σύσφιγτα. » — Heb., A. S., catenas. LXX, Th., Vulg., catenulas. In alio libro reperi, A., S., constricta. Hæc lectiones germanæ sunt Ἰσραήλ 'A., Σ., ἔργον βροχωτόν. Ο., ἔργον πλοκῆς. — Heb. opere funis. A. S., opus laqueatum. LXX, opus plicaturæ. Vulg., sibi invicem coherentes.

Ibid. 'A., Σ., ἔργον βροχωτόν. Ο., ἔργον πλοκῆς. Huc laud dubie pertinent versiones 'A., Σ., ut habet Coisl., nempe ad Ἰσραήλ, non autem ad Σαμωὶτῶν sequentem, ut habent Basiliensis et alii omnes mss.

Ibid. ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ καταμιγμένα ἐν ἄνθεσιν. Ibidem Anonymus : Ἄντι τοῦ, ἐκ χρυσοῦ ὄνυχου ὄψιν. Ἄνθη γὰρ ὄνυχον ῥόδα, κρίνα, καὶ τὰ τοιαῦτα. Id est : « Ac si diceret, aureis illis texta : flores quippe aderant, cujusmodi sunt rosæ, lilia et similes. »

V. 15. 'A., Σ., βροχωτόν ex Basiliensi, et ex aliis omnibus mss. nostris. Addit Colbertinus, Ὁ Ἐβραῖος, Ἐσσιθ.

V. 17. 'A., Σ., Θ., καὶ πληρώσεις, etc. Sic duo mss. Regii, quorum unus ita pergit, ἀντι τοῦ διὰ

CAPUT XXIX EXODI.

TO EBPAIKON,	TO EBPAIKON	AKYAAΣ.
	Ἑλληνικοὶ γράμμασι.	
עֲוֹן קִשְׁתֹּךָ 1	1.	1.
וְקִיפִי כֶסֶף בְּשׂוֹמֵי 2	2.	2. Κολλύρας ἀζύμους ἀναμιγμένας ἐν ἐλαίῳ.
וְעָשִׂיתָ לָּהּ חֹרֵט 5	5.	5.
וְעָשִׂיתָ לָּהּ חֹרֵט 6	6.	6. Τὸ πέταλον τὸ ἄγιον.
וְעָשִׂיתָ לָּהּ חֹרֵט 9	9.	9. Διαζωνὴ Ἄαρών.
VERSIO HEBRAICI TEXT,	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad sanctificandum eos.	1. Ut mihi in sacerdotio consecrentur.	1.
2. Lagana infermentata uncta in oleo.	2. Lagana quoque azyma oleo lita.	2. Collyras infermentatas mixtas in oleo.
5. Tunicam et pallium superhumeralis.	5. Linea et tunica et superhumerali.	5.
6. Diadema sanctitatis.	6. Laminam sanctam.	6. Laminam sanctam.
9. Balteo Aaron.	9. Balteo Aaron scilicet.	9. Zona Aaron.

λιθον καρβατορικόν ἔργον, (sive opus lapillis coagmen-
tatum.)

Ibid. Σ., κεραύνιος. Hieronymus de veste sacer-
dotali ad Fabiolam : (Symmachus dissentit in
smaragdo, ceraunium pro eo transferens.)

V. 20. 'Α., Ο', χρυσώδιθος. Σ., δάκνθος. Ex editio-
ne Romana.

V. 22. Basiliensis, *οἱ λοιποὶ, ἀλύσεις*, (catenas.)

Ibid. Sic Drusus et editio Romana.

V. 23. Hic et vicesimus quartus versus in edi-
tione Romana habentur ; sed multum variant a Ba-
siliensi, et ab alia horum interpretatione, quæ in
Complutensi habetur : pars autem vicesimi quinti
quæ sequitur abest ab illa editione ; sed in codice
Basiliensi, quasi Septuaginta Interpretum legitur.
Ab hinc autem usque ad tricesimum versum deside-
rantur in editione Romana versus numero quinque,
qui in editione Complutensi habentur ut nos exhibemus
post interpretationem Basiliensis, incipientes
a vicesimo tertio, qui multum variat ab editione
Romana, ut et vicesimus quartus. In codice Basiliensi
versus a vicesimo tertio ad vicesimum octa-
vum inclusive, ex alia nescio qua editione substi-
tuuntur, et asteriscis notantur de more ut erant in
Hexaplis, et ut nos representamus.

V. 26. Sic codex Basiliensis, qui versionem LXX
Interpretum hic affert, etsi illa versio hic deficiat,
quemadmodum et ipse testificatur, qua de re fuse
in Præliminariis agitur.

Ibid. Has Aquilæ et Symmachi interpretationes
profert codex Basiliensis. Jam non semel vidimus
supra, Aquilam et Symmachum ἸϞ passim vertere
ἐπένδυμα.

V. 27. Ἄλλος, συμφώνως. — Coislín., 'Α., δια-
ζώματος. Sed videtur non posse pertinere ad hunc
versum.

Ibid. Ἄλλος, κατασκευάσματος, etc. Hic dum
Basiliensem codicem compingerent, nomina interpre-
tum exciderunt ut supra.

V. 28. Ἄλλος, καὶ οὐ σαλευθήσεται, etc. Id ipsam
accidit hoc loco. Hæ versiones sunt veterum inter-
pretum, quorum excisa nomina sunt.

V. 30. *Οἱ λοιποὶ, τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώ-
τητας. Ο', τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν.* Sic om-
nes mss. nostri, quorum aliquot hanc notam ha-
bent : *Οἱ λοιποὶ τῶν ἐκ τῆς Ἑβραίας εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα φωνὴν καὶ γλῶτταν τὴν θεόπνευστον ἐρμηνευ-*

σάντων Γραφῆν, τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν,
τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώτητας ὀνόμα-
σαν. Id est : Reliqui eorum qui ex Hebraica in
Græcam linguam divinam Scripturam interpretati
sunt, (demonstrationem) et (veritatem,) inter-
pretati sunt (illuminationes) et (perfectiones.)

Ibid. ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ. Hanc versionem sine
interpretis nomine affert Basiliensis ; sed videtur
esse Aquilæ.

V. 32. Ita Basiliensis codex, quem unum hic ha-
bemus.

Ibid. 'Α., προσπλοχῆν, etc. Sic Basiliensis. —
Sed Coislín. 'Α., Θ., προσπλοχῆν. Σ., σειρωτῆν.

V. 33. 'Α., ἀπόληγμα [Coisl. ἀπόπλεγμα]. Σ.,
πρὸς ποδῶν. Versionem Symmachi secutus est
Vulgatus Interpres, (ad pedes.)

Ibid. ἐπὶ τοῦ λώματος, ita idem Basiliensis, ta-
cito interprete.

V. 35. 'Α., Σ., ἐπὶ τοῦ Ἀαρῶν, sic Basiliensis et
edit. Rom.

V. 36. Ἄγισμα Κυρίῳ. Basiliensis cod. — Coislín.
Α. Σ., ἀφόρισμα. Ο', πέταλον. Sed hæc Aquilæ et
Symmachi lectio non videtur quadrare posse ad
vocem Hebraicam פִּיץ.

V. 37. 'Α., Θ., ἐπὶ τῆς κιδάρεως. Sic editio Ro-
mana.

V. 39. 'Α., Σ., Θ., Αἱ συσφιγξεις. Ἄλλος, οἱ κό-
σμοι. Ex Basiliensi et edit. Rom.

Ibid. 'Α., Σ., Ο', κιδάριν. Θ., ὕψωμα. Sic Regius
codex unus. Quis credat Theodotionem qui supra,
versu 39, κιδάριν vertit, hic vertisse ὕψωμα ? Certe
libenter credam supra versu 39 Θ., pro Σ., substi-
tutum fuisse. — Hæc notat Coisl. : *Τὴν κιδάριν Ἄ-
μίτραν καλεῖ Θ., ὕψωμα, δεικνύς ὅτι τὰς κιδάρεις
ἀναντενομένας εἶχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Πίλος δὲ ἦν
βύσσινος εἰς ὄξυ λήγων, ὅπερ οὐρανοῦ σῆμα. Διὰ
καὶ τοῦ Θεοῦ ὄνομα ἔφερεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἱε-
ρέως διὰ τὴν τοῦ παντὸς κεφαλῆν. Id est : (Mitram
vocat Aquila Cidarium ; Theodotio, cacumen, ostendens
eos cidares habuisse supra caput acuminatas. Pileus
autem erat byssinus, in acumen desinens, quæ est
cæli figura. Quapropter nomen Dei supra sacerdotis
caput eminebat propter caput universi.)*

V. 43. Καὶ ὄταν. Sic Basil.

Ibid. Ἄλλος, εἰς τὸν αἰῶνα, in eodem codice.

CAPUT XXIX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1	1. Ἀγιάσεις αὐτοῦς. Ἄλλος, αγιάσαι αὐτοῦς.	1.
2	2. Λάγανα ἄζυμα χειρισμένα ἐν ελαίῳ.	2. Ἄναπεποιημένους.
5. Τὸν χιτῶνα καὶ τὸ ἐπένδυμα τοῦ ἐπενδύματος.	5. Τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη, καὶ τὴν ἐπωμίδα.	5. Τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ἐπενδύτην τῆς ἐπωμίδος. Ἄλλος, καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ποδήρη τοῦ ἐπενδύματος.
6. Ἀφόρισμα.	6. Τὸ πέταλον τὸ ἄγισμα.	6.
9. Ζωνὴς Ἀαρῶν.	9. Ταῖς ζωναῖς Ἀαρῶν.	9. Ζωνὴ Ἀαρῶν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Sanctificabis eos. <i>Alius</i> , u. sanctifices eos.	1.
2.	2. Lagana infermentata uncta in oleo.	2. Confectos.
5. Tunicam et superindumentum superindumenti.	5. Tunicam talarem et superhumeralis.	5. Tunicam et superindumentum superhumeralis. <i>Alius</i> , tunicam et talarem superindumenti.
6. Separationem.	6. Laminam sanctificationem.	6.
9. Zonas Aaron,	9. Zonis Aaron.	9. Zona Aaron

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
היתרת 13	13.	13. Τὸ περιττόν.
חטאת הוא 14	14.	14. Περὶ ἁμαρτίας.
ריח נידוח אשה לידה הוא 18	18.	18. Ὅσμη εὐαρεστήσεως πύργον Κυρίῳ αὐτό.
בהן ידם הימנית 20	20.	20. Τὸν ἀντιδάκτυλον.
ולקחת מן הדם אשר המזבח 21	21.	21.
החלב והאליה 22	22.	22.
שק 24	24.	24.
אתם 24	24.	24.
על-הגפרים והטואח 36	36.	36. Ἐξλασμοῦ περὶ ἁμαρτίας.
תכפר 37	37.	37.
קדש קדשים 40	40.	40.
ההין 40	40.	40.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Reticulum.	13. Reticulum.	13. Superfluum.
14. Peccatum hoc.	14. Eo quod pro peccato sit.	14. Pro peccato.
8. Odor quietis ignitio Domino ipsum.	18. Odor suavissimus victimæ Domini.	18. Odor placibilitatis ignitum Domino ipsum.
20. Pollicem manus eorum dexteræ.	20. Pollices manus.	20. Pollicem.
21. Et accipies de sanguine qui est super altare.	21. Cumque tuleris de sanguine, qui est super altare.	21.
22. Apidem et caudam.	22. Adipem de ariete et caudam.	22.
Coxam.	Armum.	
24. Ea.	24. Quod positum est.	24.
36. Super expiationes et expiabis.	36. Ad expiandum, mundabisque.	36. Expiationis pro peccato.
37. Expiabis.	37. Expiabis.	37.
Sanctitas sanctitatum.	Sanctum sanctorum.	
40. Hin.	40. Hin.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Exodi.

V. 1. Sic codex Basiliensis.

V. 2. Lectionem Aquilæ mutuamur ex codicibus Regiis duobus et ex editione Rom. Sed ibi nomen interpretis tacetur: itemque ex Basiliensi qui Aquilam nominat. Theodotionis lectio, ἀναπεποιημένους, in uno Basiliensi habetur.

V. 5. Lectio Symmachi et Theodotionis exstat in Basiliensi et in editione Romana. LXX vero Interpretum lectionem sic effert Basiliensis, καὶ τὸν χιζῶνα καὶ τὸν ποδήρη τοῦ ἐπενδύματος. Aquila item vocem צֶמֶא solet vertere ἐπένδυμα, ut jam sæpe memoravimus.

V. 6. 'A., τὸ πέταλον τὸ ἅγιον. Sic Basiliensis, qui eandem lectionem ibidem LXX Interpretibus tribuit. Σ., ἀφόρισμα. Sic etiam נָדַר vertit Aquila

psal. cxxxi, 19, et LXX Exod. cap. xxxix, 50. Hieronymus ad Fabiolam De veste sacerdotali: « Tertium genus est vestimenti, quod illi appellant ΑΒΑΝΕΤ, nos *cingulum* vel *balteum*, vel *zonam* possumus dicere. Babylonii novo vocabulo ΠΕΜΙΑΣ vocant. »

V. 9. 'A., διαζωνή 'Ααρών. Sic Reg. unus et Basiliensis. Edit. Rom., minus recte, διὰ ζωνὴν 'Ααρών. Symmachi lectionem sic habent Basiliensis et duo Regii, ζωνάς 'Ααρών. Theodotio, ζωνή 'Ααρών. Ita mss. nostri et edit. Rom.

V. 14. 'A., Θ., περὶ ἁμαρτίας. Sic Basiliensis, qui lectionem LXX Interpretum sic effert, ἁμαρτία γάρ ἐστιν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
13.	13. Τὸν λόβον.	13. Τὸ περιττόν.
14.	14. Ἄμαρτίας γάρ ἐστιν. Ἄλλος, ἄμαρτία γάρ ἐστιν.	14. Περὶ ἄμαρτίας.
18. Ὅσμη εὐαρεστήσεως.	18. Εἰς ὄσμη εὐωδίας θυμίαμα Κυρίῳ ἐστίν.	18. Ὅσμη εὐαρεστήσεως πύβρον Κυρίῳ αὐτό.
20.	20. Τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρός.	20.
21.	21. Καὶ λήψη ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ θυσιαστηρίου. Ἄλλος, καὶ προσχεεῖς τὸ αἶμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.	21.
22.	22. Τὸ στέαρ αὐτοῦ. Ἄλλοι, τὸ στέαρ καὶ τὴν κέρκον. Brachiona. Οἰλοιοι, τὴν κνήμην.	22.
24.	24. Αὐτά. Ἄλλος, αὐτούς.	24.
36. Ἐξίλασμοῦ περὶ ἄμαρτίας.	36. Καθαρισμοῦ, καὶ καθαριεῖς.	36. Ἐξίλασμοῦ περὶ ἄμαρτίας.
37.	37. Καθαριεῖς. Ἄλλοι, ἐξίλαση. Ἄγιον τοῦ ἁγίου. Ἄλλοι, ἄγιον τῶν ἁγίων.	37.
40.	40. Τοῦ εἶν. Ἄλλος, αἶν.	40.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

13.	13. Pennam.	13. Superfluum.
14.	14. Peccati enim est. <i>Alius</i> , peccatum enim est.	14. Pro peccato.
18. Odor placabilitatis.	18. In odorem suavitatis thymiana Domino est.	18. Odor placabilitatis ignitum Domino ipsum.
20.	20. Summitatem dexteræ manus.	20.
21.	21. Et accipies de sanguine altaris. <i>Alius</i> , et effundes sanguinem super altare in circuitu.	21.
22.	22. Adipem ejus. <i>Alit</i> , adipem et caudam. Brachium. <i>Cæteri</i> , coxam.	22.
24.	24. Ipsa. <i>Alius</i> , ipsos.	24.
36. Expiationis pro peccato.	36. Purificationis, et purificabis	36. Expiationis pro peccato.
37.	37. Purificabis. <i>Alit</i> , expiabis. Sanctum sancti. <i>Alit</i> , sancta sanctorum.	37.
	40. In. <i>Alit</i> , Ain.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Exodi.

V. 18. Ex uno Regio et ex editione Romana. Aquila et Theodotio $\pi\upsilon\beta\rho\nu\sigma$ solent vertere πύβρον, ut passim videas in Levitico.

V. 20. Ἄ., τὸν ἀντιδάκτυλον. Sic Basiliensis. Editio Romana id quasi scholion affert, sine nomine interpretis.

V. 21. Ἄλλος, καὶ πρόσχεεῖς τὸ αἶμα, etc. Sic Basiliensis. Verum videtur non ad hunc locum pertinere; sed aliunde translatum esse.

V. 22. Τὸ στέαρ καὶ τὴν κέρκον. Sic Basiliensis, non allato interpretum nomine.

Ibid. Τὴν κνήμην. Sic Regius unus, qui habet $\sigma\omega\upsilon\tau\eta\upsilon\sigma$ τὴν κνήμην. Editio Romana, τὴν κνήμην tantum, itemque Basiliensis.

V. 36. Ἄ., Σ., Θ., ἐξίλασμοῦ περὶ ἄμαρτίας. Sic locum plenior habet Regius unus. Editio Romana. ἐξίλασμοῦ tantum.

V. 37. Ἄλλοι, ἐξίλαση. Sic Basiliensis, unus Regius et editio Romana.

Ibid. Ἄλλοι, ἄγιον τῶν ἁγίων, ex Basiliensi.

V. 40. Sic quidam mss. et schedæ Combefisianæ, cum hac nota: Ἄιν, μέτρον Ἑβραϊκὸν οἴνου καὶ ἐλαίου. Δέχεται δὲ, ὡς φησιν Ἰώσηπος, δύο χοῶς Ἀττικῆς· πιστευτέον δὲ ἐν τούτοις αὐτῷ, ἀκριδῶς τοῦ ἔθνους τὰ μέτρα ἐπισταμένῳ. Id est: « Ain, mensura Hebraica vini et olei; capit autem, ut ait Josephus, duos choas Atticos: cui utpote, gentis suæ mensuras apprime scienti, credendum est. »

TO EBPAIKON.

'CAPUT XXX EXODI.

TO EBPAIKONJ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

3 אֲדִיגוּ 3
4 וְהָיָה לְבָתִּים וּבָדִים 4
6 הַפְּרִיטָה 6

3.
4.
6.

3.
4. Εἰς κρήνας τοὺς δωσθήσονται.
6.

לפני הכפרת אשר עליהעדת

7 קְמַרְתָּ סֻמִּים 7
10 וּכְפַר אַהֲרֹן עַל־קַרְנֹתָיו אַחַר־כֵּן 10
בְּשֵׁנָה מִדָּם חֲסֹאת הַכֹּפְרִים

7.
10.

7. Θυμίαμα ἡδυσμάτων.
10.

הַכֹּפְרִים
12 כֹּפֵר 12
13 הֵא וְהָיָה יָתֵב מִלְּהַעֲבֹר עַל־הַפְּסָדִים 13

12.
13.

Τοῦ ἐξυλασμοῦ.
12. Ἐξυλασμα.
13.

הַשֶּׁטֶל
20 אֶשֶׁה 20

20.

Στατήρος.
20. Πύρρον.

25 בְּשֻׂמִּים 25
32 וּבְמִחְבַּת 32

25.
32.

23. Ἀρώματα.
23.

VERSIO HEBRAICI TEXT

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Tectum ejus.
4. Et erit in domos vectibus.
6. Velum.
Ante expiatorium, quod super
testimonium.

3. Craticulam.
4. Ut mittantur in eos vectes.
6. Velum.
Coram propitiatorio, quo testi-
tur testimonium.

3.
4. In circulos vectibus.
6.

7. Suffimentum aromata.
10. Et expiabit Aaron super
cornua ejus semel in anno de
sanguine peccati expiationum.

7. Incensum suave fragrans.
10. Et deprecabitur Aaron su-
per cornua ejus semel per annum,
in sanguine qui oblatas est pro
peccato.

7. Incensum condimentorum.
10.

Expiationum.
12. Expiationem.
15. Hoc dabunt omnis transiens
ad visitatos.

Pro peccato.
12. Pretium.
15. Hoc autem dabit omnis qui
transit ad nomen.

Propitiationis.
12. Propitiationem.
15.

Sicli.
20. Ignitionem.
23. Aromata.
32. In pondere ejus.

Sicli.
20. Thymiama.
23. Aromata.
32. Compositionem.

Stateris.
20. Ignitum.
23. Aromata.
32.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Ἐσχάραν. Ἄλλος, ἐσχαρίδα.

4. Φαλίδες τὰς σκυτάλαις.

6.- Καταπετάσματος. Ἄλλος, βλήματος.

Τῶν μαρτυριῶν : *Post hanc vocem addunt alii*, κατὰ πρόσωπον ἱλαστηρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μαρτυριῶν.

7. Θυμίαμα ἡδυσμάτων.

7. Θυμίαμα σύνθετον.

10.

10. Καὶ ἐξιλιάσεται ἐπ' αὐτοῦ Ἄαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ καθαρισμοῦ καθαριεὶ αὐτό. Ἄλλος, καὶ ἐξιλιάσεται Ἄαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ αἵματος τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ ἐξίλασμοῦ, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καθαριεὶς αὐτό. Ἄλλος, τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας καθαρισμοῦ.

Καθαρισμοῦ.

12. Ἐξίλασμα.

12. Λύτρα.

13. Τοῦτο δώσουσι πᾶς ὁ παρερχόμενος ἐπὶ τὰς ἐπισκέψεις.

13. Καὶ τοῦτο ἐστὶν ὃ δώσουσιν ὅσοι ἂν παροπαρεύωνται τὴν ἐπισκεψίν.

Στατήρος.

Διδράχμου.

20.

20. Ὀλοκαυτώματα. Ἄλλος, ὀλοκαρπώματα.

23.

23. Ἡδύσματα.

32.

32. Σύνθεσιν. Ἄλλος, συμμερίαν.

3.

4. Εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσι.

6.

7. Θυμίαμα ἀρωμάτων

10.

12. Ἐξίλασμα.

13. Καὶ τοῦτο δώσουσι πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπὶ τὰς ἐπισκοπὰς. Ἄλλος, πᾶς πορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς.

20. Πύρρον.

23.

32.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Ingressus.

3. Cratem. *Alius*, craticulam.

6.

4. Circuli vectibus.

3.

4. In tneas vectibus.

6. Veli. *Alius*, velaminis.

6.

Testimoniorum. *Alii addunt*, juxta faciem propitiatorii, quod super testimonium.

7. Incensum condimentorum.

7. Incensum compositum.

10.

10. Et depropitiabit super illud Aaron super cornua ejus semel in anno : de sanguine purificationis purificabit illud. *Alius*, et expiabit Aaron super cornua ejus semel in anno de sanguine purificationis peccatorum. *Alius*, de sanguine peccatorum purificationis et expiationis, semel in anno purificabit illud. *Alius*, purificationis pro peccato.

7. Incensum aromatum.

10.

Purificationis.

12. Propitiationem.

12. Redemptiones.

13. Hoc dabunt omnis transiens ad inspectiones.

13. Et hoc est quod dabunt quicunque transibunt ad inspectionem.

12. Propitiationem.

13. Et hoc dabunt omnis transiens ad visitationes. *Alius*, omnis qui transit ad numeros.

Stateris.

Didrachmatis.

20.

20. Holocausta. *Alius*, oblationes.

20. Ignitum.

23.

23. Condimenta.

23.

32.

32. Compositionem. *Alius*, commensurationem.

32.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
שׁוּבָה ל' 37	37.	3 .
שׁוּבָה ל' 38	38.	38.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
37. Non facietis.	37. Non facietis.	37.
38. Vir qui faciet.	38. Homo quicumque fecerit.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Exodi.

V. 1. מִצֵּיבֹתָיִם, θυσιαστήριον. Coislin. ad marg. θυμιατήριον.

V. 3. Ex Basiliensi, ἔσχαριδα. Sic interdum vertunt LXX Interpretes.

V. 4. Ex Colbertino, duobus Regii et Basiliensi. Duo Regii hanc notam habent sine nomine auctoris : Ἀκύλας μάλλον ἐνταῦθα τοὺς ἀναφορεῖς, ἦτοι διωστῆρας καλεῖ ψαλίδας δὲ τοὺς κρικους, οὓς καὶ εἰσόδους ἐκάλεσεν ὁ Σύμμαχος. Il est : « Aquila hic vectes vocat διωστῆρας, annulos vero, *circulos*, quos *ingressus* vocat Symmachus. » — Coislin Hic multum differt ab omnibus aliis codicibus : nam primo habet : Ἀ., Σ., εἰσδοί, et postea Σ., Θ., εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσι. Deinde hanc notam subjicit : Σκυ-

τάλας μὲν ἐνταῦθα τοὺς ἀναφορεῖς, ἦτοι διωστῆρας καλεῖ, ψαλίδας τοὺς κρικους, οὓς καὶ εἰσόδους ἐκάλεσεν ὁ Σύμμαχος, « Scytalas hic vocat ἀναφορεῖς vel διωστῆρας, id est *vecies*, » etc. Et quidem melius jacet hic scholion quam in aliis codicibus, ubi corrupte, ni fallor, legitur Ἀκύλας μάλλον ἐνταῦθα τοὺς ἀναφορεῖς, ἦτοι διωστῆρας, etc. Lectiones tamen interpretum accuratius in aliis codicibus efferuntur quam in Coisliniano supra, ut etiam ex hac nota probatur.

V. 6. Sic Basiliensis, βλήματος, sine nomine interpretis.

Ibid. Κατὰ πρόσωπον θιαστήριου ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων. Hæc videntur excidisse ex versione

CAPUT XXXI EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
בְּרֵאשִׁית 2	2.	2.
בְּרֵאשִׁית 4	4.	4.
וְאֵת מִזְבֵּחַ הַקִּטְרוֹת 8	8.	8.
וְאֵת מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֵת נֹלְכָיו 9	9.	9.
דָּבַר 13	13.	13.
שָׁבַח וַיִּכְפֹּשׂ 17	17.	17. Διέλιπεν καὶ ἀνέψυξεν.
כִּלְתָּו 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vocavi.	2. Vocavi.	2.
Filium Uri.	Filium Uri.	
4.	4.	4.
8. Et altare suffimenti.	8. Et altaria thymiamatis.	8.
9. Et altare holocausti, et omnia vasa ejus.	9. Et holocausti et omnia vasa eorum.	9.
13. Loquere.	13. Loquere.	13.
17. Cessavit et respiravit.	17. Ab opere cessavit.	17. Cessavit et respiravit.
18. Cum complevisset.	18. Completis hujuscemodi sermonibus.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Exodi.

V. 2. Ex Basiliensi, ut et aliæ pene omnes hujus capituli.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, ὑπὸν Οὐρῆ. Sic quidam mss.

V. 4. Hæc verba, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστὸν, et

alia quæ in Basiliensi codice adduntur, non exstant in Hebræo, et haud dubie obelo notata erant in Hexaplis.

V. 8. Hæc desunt in LXX et in Basiliensi sup-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
57.	37. Οὐ ποιήσετε. <i>Oi λοιποί, οὐ ποιηθήσεται.</i>	37.
58.	38. Ὅς ἂν ποιήσῃ. Ἄλλος, ἀθήρ ὅς ἂν ποιήσῃ.	38.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
37.	37. Non facietis. <i>Alius, vir qui fecerit. Reliqui, non fiet.</i>	37.
38.	38. Quicumque fecerit. <i>Alius, Vir quicumque fecerit.</i>	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Exodi.

LXX Interpretum ὄβ ὁμοιοτέλευτον, quia nempe clausula præcedens desinebat per vocem μαρτυριῶν.

V. 7. Has trium interpretum lectiones suppeditat codex Basiliensis.

V. 10. Prior lectio post LXX interpretationem, prodit ex editione Romana. Posteriores ex Basiliensi, qui interpretes non indicat. Ibid. Ἄ., τοῦ ἐξέλασμοῦ. Sic editio Rom.

V. 12. *Oi λοιποί*, scilicet, Ἄ., Σ., Θ., ἐξέλασμα. Sic Basiliensis.

V. 13. Has lectiones Symmachi et Theodotionis plenas mutuamur ex Basiliensi.

V. 20. Ὀλοκαυτώματα. Sic in textu Basiliensis, qui ὀλοκαυτώματα ad marginem ponit. Ἄ., Θ.,

πύρρον. Ita solent ambo vertere vocem πῦρ.

V. 23. Ἄ., ἀρώματα. Ex editione Romana. Unus Regius habet βρώματα sine interpretis nomine sed mendose, ut puto.

V. 32. Συμμετρίαν. Ita Basiliensis, tacito interprete. — Coislin. Ἄ., συμμετρίαν, Ο', σύνθεσιν. Illud vero συμμετρίαν, sine interpretis nomine affertur suo loco. Coislin. etiam versu 37, Ο', σύνθεσιν et ad margin. συμμετρίαν, quod est Aquilæ, ut supra.

V. 37. *Oi λοιποί, οὐ ποιηθήσεται.* Ex editione Romana.

V. 38. Ex Basiliensi.

CAPUT XXXI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἀνακέκλημαι. Ἄλλος, ἀνακεκληκα. Οὐρείου. <i>Oi λοιποί, υἱὸν Οὐρί.</i>	2.
4.	4. Καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστὸν. <i>Alius addit, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην.</i>	4.
8.	8 et 9. Deficit, sed ab alio additur, Καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὀλοκαυτώσεως, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς.	8. 9.
13.	13. Σύνταξον. Ἄλλος, λάλησον.	13.
17.	17. Κατέπαυσε καὶ ἐπαύσατο.	17.
18.	18. Ἦνίκα κατέπαυσε.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Revocavi. <i>Alius, revocavi. Uriæ.</i>	2.
4.	4. Et coccinum aestivi. <i>Alius addit, et byssum retortiam.</i>	4.
8.	8 et 9 Deficit in LXX, sed ab alio additur, et altare thymiamatis, et altare holocausti, et omnia vasa ejus.	8. 9.
13.	13. Præcipe. <i>Alius, loquere.</i>	13.
17.	17. Requievit et cessavit.	17.
18.	18. Ut cessavit.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Exodi.

plentur ad marginem ex alio interprete, cujus nomen tacetur.

V. 13. Λάλησον. Sic, ut videtur, ceteri interpretes. Ex Basiliensi.

V. 17. Sic Coislin., qui accurate lectionem Aquilæ refert ad hunc locum τῶν Ο', κατέπαυσε καὶ ἐπαύσατο. V. autem 18, ubi Ο', κατέπαυσεν, Coislin. in margine habet ἐπαύσατο.

TO EBPAIKON.

CAPUT XXXII EXODI.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

1	1.	1.
יהוה משה האיש		
4 בחרים	4.	4.
9 ויאמר יהוה אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף והוא	9.	9.
13 אתן לזרעכם	13.	13. Δώσω τῷ σπέρματι ὑμῶν.
18 אין קול ענות נבורה ואין קול ענות הלושה קול ענות אנכי שבע	18.	18.
<i>Tò Samaritanikon, οὐκέτι φωνῆ ἀποκρίσεως ἀνδρείας, καὶ οὐκέτι φωνῆ ἀποκρίσεως ἡττητῆς, ἀλλὰ φωνῆς ἀμαρτιῶν ἐγὼ ἀκούω.</i>		
25 וירא משה את העם כי פירע והוא כרפעה ארוך לשבעה בסמיהם	25.	25. Εἶδεν Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι ἀποπετασμένος αὐτός· ὅτι ἀπέπτασεν αὐτὸν Ἄαρὼν εἰς ὄνομα ῥύπου ἐν ἀνθεστηκόσιν αὐτῶν.
31 וישב	31.	31.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et congregatus est.	1. Congregatus.	1.
Hic Moyses vir.	Moysi enim huic viro.	
4. In stylo.	4. Opere fusorio.	4.
9. Et dixit Dominus ad Moysen : vidi populum hunc, et ecce populus durus cervicis ipse.	9. Rursumque ait Dominus ad Moysen : cerno quod populus iste duræ cervicis sit.	9.
13. Dabo semini vestro.	13. Dabo semini vestro.	13. Dabo semini vestro.
18. Non vox clamandi fortitudinis, et non vox clamandi debilitatem : vocem canendi ego audiens. Samaritanum, non ultra vox responsionis fortitudinis ; et non ultra vox responsionis cladis ; sed vocem peccatorum ego audio.	18. Non est clamor adhortantium ad pugnam, neque vociferatio compellentium ad fugam ; sed vocem cantantium ego audio.	18.
25. Et vidit Moyses populum, quod nudatus ipse, quia denudaverat eum Aharon ad infamiam in insurgentibus eorum.	25. Videns ergo Moyses populum, quod esset nudatus (spoliaverat enim eum Aaron propter ignominiam sordis, et inter hostes nudum constituerat).	25. Vidit Moyses populum quia discooperus ipse : quia discooperaverat eum Aaron in nomen turpitudinis, in obsistentibus eorum.
31. Et reversus est.	31. Reversusque est.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Exodi.

V. 1. Ita tres mss. Regii et editio Romana. Videntur autem esse duæ interpretationes, quarum altera συνηροσθη, altera ἐπανέστη, haberei.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, οὗτος ὁ Μωϋσῆς ἀνὴρ. Sic unus codex.

V. 4. Ita duo mss. Regii et schedæ Combesianæ. In iis vero hæc nota legitur: Ἄλλος, ἐν τέχνῃ, φησὶ, τὸ χρυσίον ἐχώνευσεν, διαπλάσας τὸν μόσχον καὶ τορυσσας αὐτόν. Ἐπίπερ οἱ Αἰγύπτιοι τοῦτον ἔσεθον,

ὄν καὶ Ἄπιν ἐκάλουν. Καὶ γὰρ καὶ Ἱεροβοὰμ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰγύπτου, τῷ αὐτῷ σκοπῷ ἐποίησε τὰς χρυσᾶς δαμάλεις. Id est : « Alius ait, in arte aurum conflavit, efformato atque affabre elaborato vitulo : quoniam Ægyptii hunc adorabant et Apin vocabant. Etenim Jeroboam quoque, postquam ex Ægypto egressus est, eodem scopo vitulas aureas effecit. »

V. 9. Hic versus, a LXX interpretibus prætermisus in Basilienſi codice, ad marginem affertur

CAPUT XXXIII EXODI.

TO EBPAIKON

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

2 לפניך	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Ante faciem tuam.	2.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

CAPUT XXXII EXODI.

Ϛ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Συνέστη. Ἄλλος, συνθροσθη, ἢ ἐπανέστη. Μωϋσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Οἱ λοιποὶ, οὗτος ὁ Μωϋσῆς ἀνὴρ.	1.
4.	4. Γραφίδι. Ἄλλος, ἐν τέχνῃ.	4.
9. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· Ἐώρακα τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ ἰδοὺ λαὸς σκληροτράχηλός ἐστιν.	9.	9. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· Ἐώρακα τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ ἰδοὺ λαὸς σκληροτράχηλός ἐστιν.
13.	13. Δοῦναι αὐτοῖς.	13.
18.	18. Οὐκ ἐστι φωνὴ ἐξαρχόντων κατ' ἰσχύν, οὐδὲ φωνὴ ἐξαρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ φωνὴν ἐξαρχόντων οἴνου ἐγὼ ἀκούω.	18.
25. Εἶδεν δὲ Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι γεγύμνωται, προΐδωκεν γὰρ αὐτὸν Ἄαρὼν εἰς κακωνυμίαν τοῖς ἀθεστηκόσιν αὐτοῖς.	25. Καὶ ἰδὼν Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασται, διεσκέδασε γὰρ αὐτοῖς Ἄαρὼν ἐπίχαρμα τοῖς ὑπεναντίοις αὐτῶν.	25. Καὶ εἶδε Μωϋσῆς τὸν λαὸν, ὅτι διασκεδασμένοι ἐστίν· ὅτι διεσκέδασεν αὐτὸν Ἄαρὼν, ἐπίχαρμα τοῖς ἀθεστηκόσιν αὐτῶν.
31.	31. Ἰπέστρεψε δέ. Ἄλλος, ἐπέστρεψε δέ. Ἄλλος, καὶ ἀπεστράφη.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Convenit. <i>Alius</i> , congregatus est, <i>aut</i> , insurrexit. Moyses hic homo. <i>Reliqui</i> . Hic Moyses vir.	1.
4. In stylo. <i>Alius</i> , in arte.	4.
9. <i>In LXX vacat.</i>	9. Et dixit Dominus ad Moysen : Vidi populum hunc, et ecce populus duræ cervicis est.
13. Dare ipsis.	13.
18. Non est vox præcinentium secundum fortitudinem, neque vox præcinentium fugam : sed vocem præcinentium vinum ego audio.	18.
25. Vidit autem Moyses populum quia nudatus est : prodiderat enim eum Aaron in infamiam obaistentibus ipsis.	25. Et cum vidisset Moyses populum, quia dissipatus est : dissipavit enim eum Aaron, gaudium adversariis eorum.
31. Revertit autem. <i>Alius</i> , conversus est autem. <i>Alius</i> , et aversus est.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Exodi.

ex versione Symmachi et Theodotionis.

V. 13. 'A., δῶσω τῷ σπέρματι ὑμῶν. Ita codex unus.

V. 18. In hoc versu Samaritanæ versionis mss. codices multum variant. Colbertinus enim et duo Regii bis habent οὐκ ἐστὶ φωνῆς. Colbertinus idem legit οὐκ ἐστὶ φωνῆς. Alius bis habet ἀπὸ κρίσεως, duplici voce pro ἀποκρίσεως. Colbertin.,

κρίσεως tantum. Editio Romana habet φωνὴν ἀμαρτιῶν, alii φωνῆς ἀμαρτιῶν, utrumque bene. Vocem ἀμαρτιῶν susp clam habet Drusius. Sed injuria, nam mss. omnes sic habent.

V. 25. Hunc insignem locum ex Basiliensi codice secundum tres interpretes mutuamur.

V. 31. Ita codex Basiliensis.

CAPUT XXXIII EXODI.

ϛ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

2.	2. Πρὸ προσώπου σου. Ἄλλος, πρότερόν σου.	2.
2.	2. Ante faciem tuam. <i>Alius</i> , virius te.	2.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	AKYAAZ.
3	3.	3.
ולא־ששׁ אישׁ עדין עליך 4	4	4.
ובליחך 5	5.	5.
הודעני נא את־דרכך 15	15.	15.
הראני נא את־בבך 18	18.	18.
אני מעביר כל־שבתי על־פניך 19	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3.	3. Intres.	3.
3. Et non posuerunt unusquisque ornamentum suum super se.	4. Et nullus ex more indatus est cultu suo.	4.
5. Et consumam te.	5. Et delebo te.	5.
15. Scire fac me nunc viam tuam.	15. Ostende mihi faciem tuam.	15.
18. Videre fac me nunc gloriam tuam.	18. Ostende mihi gloriam tuam.	18.
19. Ego transire faciam omne bonum meum super facies tuas.	19. Ego ostendam omnem bonum tibi.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Exodi.

V. 2. Neutra lectio exstat in Hebraico, utraq̄ue in Hebraico, sed utramvis lectionem sensus adtamen cum serie quadrat. Prodit ex mss. mittit. Unus codex habet εἰσάξεις, male.

V. 3. LXX, εἰσάξω, Al., εἰσάξει. Hæc non exstat

V. 13. Δεῖξόν μοι σεαυτοῦ δόξαν. Sic editio Rom.

CAPUT XXXIV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	AKYAAZ.
ויקרא בשם יהוה 5	5.	5.
יהוה יהוה 6	6.	6.
נצר חסד 7	7.	7.
למוקש 12	12.	12.
בתוץ 16	16.	16.
בניך		
וערפתי 20	20.	20. Τεταντοκοκοπήσεις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et vocavit in nomine Domini.	5. Invocans nomen Domini.	3.
6. Dominus Dominus.	6. Dominator Domine.	6.
7. Servans misericordiam.	7. Qui custodis misericordiam.	7.
12. In laqueum.	12. In ruinam.	12.
16. Filiz ejus.	16.	16.
Filios tuos.	Filios tuos.	
20. Excervicabis eum.	20. Occidetur.	20. Decollabis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Εισάξω. Ἄλλος, εισάξει.	3.
4.	4. ✕ Καὶ οὐκ ἐπέθηκεν ἀνήρ ✕ κόσμον αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ ;	4.
5.	5. Καὶ ἐξαναλώσω. Ἄλλος, καὶ ἐξαλοθρεύσω.	5.
13.	13. Ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν. Ἄλλος, δείξόν μοι σεαυτοῦ ὁδόν.	13.
18.	18. Ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν. Ἄλ- λοι, δείξόν μοι τὴν σεαυτοῦ ὁδόν.	18.
19.	19. Ἐγὼ παρελεύσομαι πρότε- ρός σου. Ἄλλος, ἐγὼ προπορεύ- σομαι πρὸ προσώπου σου.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Introducam. <i>Alius</i> , introdu- cet.	3.
4.	4. ✕ Et non posuit vir orna- ✕ mentum suum super se ;	4.
5.	5. Et consumam. <i>Alius</i> , et de- lebo.	5.
13.	13. Ostende mihi teipsum. <i>Alius</i> , ostende mihi tui ipsius viam.	13.
18.	18. Ostende mihi teipsum. <i>Alit</i> , ostende mihi tui ipsius gloriam.	16.
19.	19. Ego transibo prior te. <i>Alius</i> , ego præibo ante faciem tuam.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Exodi.

Est haud dubie lectio alterius interpretis.

V. 19. Προπορεύσομαι πρὸ προσώπου σου. Sic

V. 18. Ἄλλοι, δείξόν μοι, etc. Sic quædam ca-
tense.

Basiliensis codex.

CAPUT XXXIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Καὶ ἐκάλεσε τῷ ὀνόματι Κυ- ρίου. Ἄλλος, καὶ ἐκάλεσε ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου.	5.
6.	6. Κύριος ὁ Θεός. Ἄλλος, Κύ- ριε, Κύριε.	6.
7.	7. Διατηρῶν καὶ ἔλεος. Ἄλλος, καὶ ποιῶν ἔλεος.	7.
12.	12. Πρόσκομμα. Ἄλλος, ἐγκομ- μα.	12.
16.	16. Αἱ θυγατέρες σου. Ἄλλος, τὰς θυγατέρας σου. Οἱ υἱοὶ σου. Ἄλλος, τοὺς υἱούς σου.	16.
20. Τραχηλοκοπήσεις.	20. Τιμὴν δώσεις.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Et vocavit nomine Domini. <i>Al.</i> , et vocavit in nomine Domini.	5.
6.	6. Dominus Deus. <i>Al.</i> , Domine, Domine.	6.
7.	7. Servans et misericordiam. <i>Al.</i> , et faciens misericordiam.	7.
12.	12. Offendiculum. <i>Alius</i> , scan- dalum.	12.
16.	16. Filiz tuæ. <i>Al.</i> , filias tuas. Filii tui. <i>Al.</i> , filios tuos.	16.
20. Collo truncabis.	20. Pretium dabis.	20.

TO EBPAIKON.

- 22 בכרו קציר חטים
- 24 שלש פעמים
- 25 דם זבחי
- 29 ושני לחת

ובשה לא ידע כי קרו עד פני

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 22. Primitias messis triticorum.
- 24. Tribus vicibus.
- 25. Sanguinem sacrificii mei.
- 29. Duæ tabulæ.

Et Moseh non cognovit quod promicuisset cutis facierum suarum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 22.
- 24.
- 25.
- 29.

VULGATA LATINA.

- 22. In primitiis frugum messis tuæ triticeæ.
- 24. Ter in anno.
- 25. Sanguinem hostiæ meæ.
- 29. Tenebat duas tabulas.

Et ignorabat quod cornuta esset facies ejus.

ΑΚΥΛΑΞ.

- 22. Ἀρχὴ πρωτογενημάτων.
- 24. Τρεῖς καθόδους.
- 25.
- 29.

Græce abest.

AQUILA.

- 22. Initium primitiarum fructuum.
- 24. Tres descensus.
- 25.
- 29.

Et Moyses nesciebat, quia cornuta erat species vultus ejus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Exodi.

V. 5. Lectiones ad versus 5, 6 et 7 prodeunt partim ex editione Romana, partim ex catenis: atque ex aliis interpretibus in aliquot exemplaria editionis LXX interpretum irrepisse prorsus videntur.

V. 12. Ἐγκομμά. Sic Basiliensis codex, tacito interprete.

V. 16. Ex Basiliensi.

V. 20. Ἀ., τεναντοκοπήσεις. Σ., τραχηλοκοπήσεις. Sic Basiliensis. Τεναντοκοπέω dicitur et τενοντοκοπέω, sed postrema forma sincerior videtur a τένων, τένοτος. — Coislín. Α., τενοντοκοπήσεις αὐτό. Σ., τραχηλοκοπήσεις αὐτό.

CAPUT XXXV EXODI.

TO EBPAIKON.

- 5 מדיב לב
- 7 ועצי שטים
- 8 ותשן למאור ובשמים לשמן
- דבש וליקטורית הסמים
- 9 שהם מלאים
- לחשן
- 11 את אהאן קרסח ביד
- 21 וכל אשר סביב רוחו את בניא

- 5.
- 7.
- 8.
- 9.
- 11.
- 21.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 5. Spontaneus corde.
- 7. Et ligna sittim,
- 8. Et oleum ad luminaria, et aromata oleo unctionis, et suffimento aromaticum.
- 9. Onychis. Plenitudinum.
- Rationali.
- 11. Tentorium ejus. Uncinos ejus. Vectes ejus.
- 21. Et omnis quem spontaneum fecit spiritus ejus ipsum attulerunt.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 5.
- 7.
- 8.
- 9.
- 11.
- 21.

VULGATA LATINA.

- 5. Voluntarius et prono animo.
- 7. Ligna setim,
- 8. Et oleum ad luminaria con-cinnanda, et ut conficiatur, unguentum, et thymiana suavissimum.
- 9. Onychinos. Ad ornatum.
- Rationalis.
- 11. Tectum ejus. Annulos. Cum vectibus.
- 21. Attulerunt mente promptissima atque devota.

ΑΚΥΛΑΞ.

- 5. Ἐκουσιαζόμενος.
- 7.
- 8.
- 9. Ὀνυχός.
- Λόγιον.
- 11. Καὶ τὴν σκέπην αὐτοῦ. Κρίκους.
- 21.

AQUILA.

- 5. Libens.
- 7.
- 8.
- 9. Onychis. Rationale.
- 11. Tegumentum ejus. Circulos ejus.
- 21.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22. Ἀρχὴ πρωτογεννημάτων.

24.

25.

29.

22. Ἀρχὴν θερισμοῦ πυρῶν.

24. Τρεῖς καιροὺς.

25. Αἷμα θυμιαμάτων. Ἄλλος, θυσιασμάτων. Ἄλλος, θυμάτων.

29. Αἱ δύο πλάκες. Καὶ οἱ λοιποὶ. Ἄλλος, αἱ πλάκες.

Μωϋσῆς οὐκ ᾔδει ὅτι δεδόξαται ἡ ὄψις τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Ἄλλος, τοῦ χρωτὸς τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

SYMMACHUS.

22. Initium primitiarum fructuum.

24.

25.

29.

LXX INTERPRETES.

22. Principium messis triticorum.

24. Per tria tempora.

25. Sanguinem incensorum. *Al.* sacrificiorum. *Alius*, hostiarum.29. Duæ tabulæ. *Reliqui, idem.* *Alius*, tabulæ.Moyses non sciebat, quia glorificatus est aspectus coloris faciei suæ. *Alius*, cutis faciei suæ.

THEODOTIO.

22. Initium primitiarum fructuum.

24.

25.

29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Exodi.

V. 22. Ita tres codices Regii et Basiliensis, qui habent, *οἱ λοιποὶ*, ἀρχὴ πρωτογεννημάτων.

V. 24. Ἄ.; τρεῖς καθόδους. Ita Basiliensis codex.

V. 29. Ex Basiliensi.

Ibid. Hic versionem Aquilæ Latine tantum habemus ex Hieronymo in *Amos*, cap. vi, circa finem,ubi sic legitur : « Unde et in Exodo juxta Hebraicum et Aquilæ editionem legimus : *Et Moyses nesciebat quia cornuta erat species vultus ejus : qui vere dicere poterat, In te inimicos meos cornu tenuit.* »

CAPUT XXXV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5. Αὐθαίρετος.

7. Καὶ ξύλα ἀκάνθινα,

8. Καὶ ἔλαιον εἰς φαῦσιν, καὶ ἀρώματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὸ θυμίαμα τῶν ἡδυσμάτων.

9. Ὀνυχος.

11. Καὶ τὴν σκέπην αὐτοῦ.

Περώνας.

21.

5. Καταδεχόμενος τῇ καρδίᾳ.

7. Καὶ ξύλα ἀσηπτα,

8. *In Basiliensi codice*, Καὶ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ λίθους σαρδίου, etc.

9. Σαρδίον.

Εἰς τὴν γλυφὴν. *Οἱ λοιποὶ*, πληρώσεως.

Ποδήρη.

11. Καὶ τὰ παραρύματα.

Διατόνια.

Τοὺς μογλοὺς. Ἄλλοι, τὰς σαρίδας.

21. Καὶ οἱ εἶδε τῆ ψυχῆ αὐτῶν, ἀφαίρεμα. Ἄλ., καὶ οἱ ἐν ἐκουσίᾳ τὸ πνεῦμα αὐτῶν.

5.

7. Καὶ ξύλα ἀσηπτα,

8. Καὶ ἔλαιον εἰς τὸ φῶς, καὶ ἀρώματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως.

9. Ὀνυχος.

Λόγιον.

11. Καὶ τὴν σκέπην αὐτοῦ.

21.

SYMMACHUS.

5. Sua sponte agens.

7. Et ligna acanthina,

8. Et oleum ad lucendum, et aromata ad oleum unctionis, et ad thymiana condimentorum.

9. Onychis.

11. Tegumentum ejus.

Fibulas.

21.

LXX INTERPRETES.

5. Suscipiens corde.

7. Et ligna imputribilia,

8. *In Basiliensi codice*, Et oleum unctionis, et thymiana compositionis, et lapides Sardii.

9. Sardii.

In sculpturam. *Reliqui*, plenitudinis.

Poderem.

11. Et propugnacula.

Circulos.

Vectes. *Alii*, Tabulas.21. Et quibus visum est animæ eorum, demptionem. *Al.*, et quibus in spontaneitate spiritus eorum.

THEODOTIO.

5.

7. Et ligna imputribilia,

8. Et oleum ad lucem, et aromata ad oleum unctionis, et ad thymiana compositionis.

9. Onychis.

Rationale.

11. Tegumentum ejus.

21.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ.
כר ו נדיב לב 22	22.	92. Ὁ ἐκούσιος καρδίᾳ.
וכול איש אשר נבצא אתו 23	23.	93. Καὶ πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἐκρέθη σὺν αὐτῷ ὑακίνθος καὶ πορφύρα καὶ σκόληκος διάφορον, καὶ βύσσος καὶ αἰγία καὶ δέρματα κριῶν.
תכלת וארנבן ותולעת בני וש 24	24.	24.
ועינים וערת אילם 24	24.	24.
24. וכל אשר נבצא אתו 24.	24.	24.
34. ולהתרת 34.	34.	34.
35. בתכלת ובארנבן בתולעת 35.	35.	35. Ἐν ὑακίνθῳ καὶ πορφύρᾳ ἐν σκόληκος τῷ διαφόρῳ, καὶ ἐν βύσσῳ.
ושני ובשש 35.	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
22. Omnis spontaneus corde.	22. <i>Deest.</i>	22. Spontaneus corde.
23. Et omnis vir qui inventus est cum eo hyacinthus, et purpura, et vermiculus cocci et byssus et caprae et pelles arietum.	23. Si quis habebat hyacinthum, et purpuram, coccumque bis tinctum, byssum et pilos caprarum, pelles arietum rubricatas, et ianthinas,	23. Et omnis vir apud quem et cum quo inventus fuerit hyacinthus, et purpura, et vermiculi varium, et byssus et caprina et pelles arietum.
24. Et omnis qui inventum est cum eo.	24. <i>Deest.</i>	24.
34. Et ad docendum.	34. <i>Deest.</i>	34.
35. In hyacintho, et in purpura, in vermiculo cocci, et in bysso.	35. De hyacintho, ac purpura, coccoque bis tincto et bysso.	35. In hyacintho et purpura, in vermiculi vario, et in bysso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Exodi.

V. 5. Ex Basiliensi, ut et aliæ pene omnes hujus capituli lectiones. Aquila vertit alibi ἐκούσιος.

V. 7. Ita Basiliensis, ex quo etiam Græca versio- nis τῶν Ὁ excerpimus. In editis namque post, καὶ ξύλα ἀσητητα, cætera deficiunt. Vocem כסף ἡδυσμα vertunt Aquila et Symmachus supra, Exod. xxx. 7.

V. 9. Ἄ., Σ., Θ., ὄνυχος. Sic Basiliensis: vocem כנף ita vertere solent tres interpretes; attamen Genesis cap. 11, § 12, Aquila vertit σαρόδνυξ. Ibi videsis.

Ibid. Ἄ., Θ., λόγιον. Sic Basiliensis: ita solent vertere omnes, atque etiam LXX.

V. 11. Ἄ., Σ., Θ., καὶ τὴν σκέπην αὐτῆς. Sic mss. Regii et editio Rom. Trium autem interpretum versionem hic sequitur vulgatus int. qui habet

tectum ejus. — Coislin. *Οἱ Λοιπ.*, καὶ τὴν σκέπ. Alii omnes Ἄ., Σ., Θ., habent. Ibid. Coislin., habet Σ., περόνας, melius quam alii, περόνας.

Ibid. Ἄ., κριχοῦς. Σ., περόνας. Ita Basiliensis.

Ibid. σανίδας ex Basiliensi.

V. 12. In Basiliensi codice post, τὸ θυσιαστήριον τῶν Ὁ, hæc adduntur ad marginem, τῆς ὀλοκαυτώσεως, καὶ τὸ κοσμητικόν (sic), τὸ χαλκοῦν τὸ αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκευὴ αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτήρα, καὶ τὴν βᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ περισσὰ αὐτῶν. Ὁ καὶ πάντα τὰ σκευὴ αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς ἁγίας Ἀαρῶν τοῦ ἱερέως. ἰ. Holocausti,

CAPUT XXXVI EXODI.

8. Et fecit omnis sapiens, etc. *In margine Basiliensis codicis hæc notantur.* Cum huc adveneris, multam deprehendes dissonantiam inter hanc Scripturam et eam quæ in Hexaplis fertur ad Septuaginta Interpretum versionem; neque dico solum illam quoad ea quæ asteriscis notantur ab hæc differre, siquidem et in his illa sæpe ab hac dissonat; imo vero his (id est asteriscis) multo magis abundat quam alius Scripturæ textus; Sed etiam in iis quæ asterisci non notant a LXX Interpretibus prætermissa fuisse, non minor differentia deprehenditur. Etenim hoc loco præsens editio de sacris vestimentis verba facit; illa vero, præsentem

8. Καὶ ἐποίησε πᾶς σοφός, etc., *in margine Basiliensis cod. hæc notantur:* Ἐνταῦθα σοὶ γενομένην, παρέστιν ὄρθην πολλὴν τὴν διαφωνίαν τῆς τε προκειμένης γραφῆς, καὶ τῆς ἐν Ἑξαπλοῖς ἀναφερομένης εἰς τοὺς Ὁ, καὶ οὐ τοῦτο φημι ὡς τοῖς κατηστερισμένοις ταύτης ἐκείνη διαφέρει πολλοῦ γὰρ ταύτης τοῦτοις παραλλάσσει. Ἄλλ' ὅτι καὶ ἐν τοῦτοις, μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ ἄλλο τῆς γραφῆς ἔδαφος, ἐνταῦθα πλεονάζει. Καὶ ἂ μὴ οἱ ἀστερίσκοι ὅ οὐ δηλοῦσι παραθεῖν τοὺς Ὁ, κἂν τοῦτοις οὐδὲν ἕλαττον τὸ τῆς παραλλαγῆς εἶδος οἰκείουται. Καὶ γὰρ ἐνταῦθα ἐκδοσις μὲν ἢ παρούσα διήγησιν ποιεῖται τῶν ἁγίων στολῶν ἐκείνη δὲ τῆς προκειμένης συνεχείας παρεξήγηται,

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22.

23. Καὶ πᾶς ἀνὴρ παρ' ᾧ εὐρέθη παρ' αὐτῷ ὑάκινθος καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον δίβαφον, καὶ βύσσος καὶ τρίχες καὶ δέρματα κριῶν.

24.

34.

35. Διὰ τῆς ὑακίνθου καὶ τῆς πορφύρας καὶ τοῦ κοκκίνου τοῦ δίβαφου, καὶ τῆς βύσσου.

22. Πᾶς ᾧ ἔδοξε.

23. Καὶ παρ' ᾧ εὐρέθη βύσσος, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα ἤνεγκαν. Ἄλλος, καὶ πᾶς ᾧ εὐρέθη βύσσος παρ' αὐτῷ, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, ἤνεγκαν, καὶ δέρματα ὑακίνθινα.

24. Καὶ παρ' οἷς εὐρέθη. Ἄλλ., καὶ παντὶ ὅσοις εὐρέθη.

34. Προβιδάσαι. Ἄλλος, ὑποδείξαι.

35. Καὶ ποικιλτὰ ὑφάναι τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσσῳ.

22.

23. Καὶ πᾶς ἀνὴρ ᾧ εὐρέθη παρ' αὐτῷ, ὑάκινθος καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον ἀλλοιούμενον, καὶ βύσσος καὶ αἴγεια, καὶ δέρματα κριῶν.

24.

34.

35. Καὶ ποικιλτὰ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ τῷ ἀλλοιούμενῳ, καὶ τῇ βύσσῳ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22.

23. Et omnis vir apud quem inventus fuerit apud eum hyacinthus et purpura, et coccinum bis tinctum, et byssus, et pili et pelles arietium.

24.

34.

35. Per hyacinthum et purpuram et coccinum bis tinctum, et byssum.

22. Omnis cui visum est.

23. Et apud quem inventa est byssus, et pelles hyacinthinæ, et pelles arietum rubricatæ (ipsa) attulerunt. Alius, et omnis cui inventa fuerit apud eum byssus, et pelles arietum rubricatæ, attulerunt, et pelles hyacinthinas.

24. Et apud quos inventa sunt. Alius, Et omni quibuscunque inventa sunt.

34. Proficere. Alius, Ostendere.

35. Et varia texere cocco et bysso.

22.

23. Et omnis vir cui inventus est apud eum hyacinthus et purpura, et coccinum variegatum, et byssus et caprina, et pelles arietum.

24.

34.

35. Et varia in hyacintho, et in purpura, et in cocco variegato et bysso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Exodi.

et craticulam æream ejus, et vectes ejus, et omnia vasa ejus, et labrum, et basim ejus, et tentoria atrii, et columnas ejus, et velum portæ, et paxillos tabernaculi, et supervacanea eorum. LXX. et omnia vasa ejus et stolas sanctas Aaroni sacerdotis. Ἡ ἁρὰ ἔχουσιν ἐν Ἑβραῖοις, ut neque ea quæ in edit. Romana eodem versio feruntur; sed aliunde et fortasse ex aliis versionibus consarcinata sunt. Ab hinc autem versio LXX usque ad finem libri Exodi, aut manca aut confusa est, ut infra monebitur.

V. 21. Ex Basiliensi codice. — Coislin. Ἄ., οὗ ἂν ἐκούσιόσατο πνεῦμα αὐτοῦ. Θ., καὶ οἷς ἔδοξε τῇ ψυχῇ αὐτῶν.

V. 22. Ἄ., ὁ ἐκούσιος καρδίᾳ. Sic Basiliensis.

Editio Romana habet ἐκούσιον καρδίαν, sine nomine interpretis.

V. 23. Ita Basiliensis hunc versum secundum tres interpretes attulit; quartum etiam adjecit, quem non nominat. Ἄ., καὶ σκόληκος τὸ διάφορον. Sic solet vertere Aquila: nam sic infra V. 35, et supra cap. xxviii, v. 15. Vide notam ibi.

V. 24. Ex Basiliensi.

V. 34. Item ex Basiliensi. — Σ., ὑποδείξαι. Coislin. Ibi vero sine interpretis nomine affertur ex Basiliensi.

V. 35. Ita Basiliensis trium interpretationem attulit.

CAPUT XXXVI EXODI.

περὶ τῆς σκηνης διαλαμβάνει, καὶ περὶ τῶν αὐλαίων αὐτῆς, περὶ τε τῶν δέβρων, καὶ περὶ τῶν ἐπὶ τοῦ χειλοῦς τῆς δέβρων ἀγκυλῶν, καὶ περὶ τῶν συναπτόντων κριῶν τὰς αὐλαίας εἰς ἀπαρτισμὸν τῆς σκηνης, καὶ περὶ τῶν δερματινῶν αὐτῆς κατακαλυμμάτων, περὶ τε τῶν ἐξ ἀσήπτων ξύλων στύλων αὐτῆς, καὶ τῶν ἀγκωνίσκων, καὶ τῶν βάσεων καὶ τῶν μοχλῶν. Ὅν οὐδὲν ἐστὶν ὄραν ἐνταῦθα. Εἶτα ταῦτα ἔξωθεν ἐπεισαγαγοῦσα, ἐφεξῆς περὶ τοῦ καταπετάσματος ἀπαγγέλλει. Καὶ πρόεισι μὲν συμφώνως τῇ προκειμένῃ ἐκδόσει, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ. Μέχρι γὰρ τοῦ Καὶ τὰς κεφαλίδας καὶ τὰς ψαλλίδας αὐτῶν κατακρύψωσε χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν

serie prætermissa, de tabernaculo edisserit, et de ejus auleis, de pellibus et de ansulis, quæ ad oram pellium erant, ac de fibulis quæ auleæ copulabant ad Tabernaculi constructionem, de pelliceis ejus operimentis, de columnis ejus ex lignis impubilibus, de anconiscis, de basibus et de vectibus. De quibus nihil hic videre est. Deinde postquam hæc alio transtulit, sub hæc de velo sermonem habet: atque cum hac editione consentit, sed non diu: nam usque ad illud: *Et capitella et circulos eorum inauravit auro, et bases eorum quinque æreæ coeuntes*. Deinde transgreditur, et narrat quomodo Beseleel construxerit arcam, et ea quæ ad eam

pertinebant, atque propitiatorium ex auro et cherubim in eo, et mensam vasaque ejus, itemque candelabrum atque oleum unctionis sanctæ, et compositionem thymiamatis, et altare æneum, phialas quoque, et carnarias fuscinas, thuribulum, labrum æneum et bases ejus. Hæc omnia, alia quidem præpostere posita, alia vero dictione diversa; sed tamen quodammodo in serie conveniunt. Ab hac vero clausula cum hac editione convenit, sed cum nonnullo discrimine; attamen convenit usque ad illud, *Et capitella earum deargentata circum*. Deinceps vero sine discrimine procedit usque ad illud, *qui fabricatus est textilia, polymita et variegata in hyacintho, et purpura, et cocchino, et bysso*. Postea vero deflectit iterum ad ea, quæ hic habentur, de vestimentis sanctorum verba faciens, atque aliquantulum eadem serie procedens usque ad illud: *Et intulerunt in ipsum marginem hyacinthinum, ita ut jaceret supra mitram a parte superiori, quemadmo-*

δίτε χαλκαῖ συμκροιοῦσαι. Πάλιν ὑπερβαίνει καὶ διηγείται ὡς Βεσελεὴλ κατεσκευάσασε τὴν κιβωτὸν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐκ χρυσοῦ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ χερουθίμ, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ χρισματος τοῦ ἁγίου, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιήματος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς κρεάγρας, καὶ τὸ πυρεῖον, καὶ τὸν λουτήρα τὸν χαλκοῦν, καὶ τὰς βάσεις αὐτοῦ. Ταῦτα πάντα, τὰ μὲν ὑστερόπρωτα, τὰ δὲ τῇ φράσει παρηλλαγμένα, ὁμῶς τρόπῳ τινὶ συνδιέξουσιν. Ἐκ δὲ τῆς περικοπῆς ταύτης συνάπτεται πάλιν τῇ προκειμένῃ ἐκδόσει, πλὴν ἐπ' ὄλιγον κἀνταῦθα παραλλάττουσα, συνδιέξουσιν ὁμῶς μέχρι τοῦ, *καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιτηρηρωμέναι*. Ἐντεῦθεν λοιπὸν καὶ τὸ ἀπαράλλακτον φυλάσσει μέχρι τοῦ: *Ὅς ἀρχιτεκτονῆσεν τὰ ὕφαστά, καὶ τὰ βασιδευτικὰ, καὶ ποιητικὰ, ἐν τῇ ὑακίνθῳ καὶ ἐν τῇ πορφύρῃ, καὶ τῷ κοκκίνῳ, καὶ τῇ βύσσῳ*. Μετὰ ταῦτα ἀνακἀμ-

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYΛAΣ.

תבנית ארבעת בסיסיהם 35
תבנית ארבעת בסיסיהם 36

35.

36.

35. Παραπέτασμα.

36.

תבנית ארבעת בסיסיהם 38

38.

38. Καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέτρα χαλκαῖ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

35. Velum.

35. Velum.

35. Velum.

36. Et fudit eis quatuor bases argenti.

36. Fuis basibus earum argenteis.

36.

38. Et bases earum quinque æneæ.

38. Basesque earum fudit æneas.

38. Et bases earum quinque æneæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Exodi.

V. 8. Hæc insignis adnotatio codicis Basiliensis docet quantum discriminis intercederet inter textum Septuaginta Interpretum, qualis in vulgatis exemplaribus ferebatur, et eum qui nomine LXX Interpretum in *Hexaplis* Origenianis locum habebat. Quia enim jam ante Origenis tempus, postrema Exodi capita a xxxvi hodierno ad finem (nam hæc capitum distinctiones non hujusmodi erant illo tempore), confusa omnino, præpostere posita, et non paucis in locis vitiosa erant; neque cum Hebraico quadrabant; is ipse Origenes talem LXX interpretum versionem concinnavit, ut Hebraico e

regione posito responderet: additis obelis et asteriscis sicubi opus esset. Qua autem ratione id egerit, tum in decursu operis quisque deprehendere valeat; tum maxime in Preliminaribus, ubi hac de re pluribus. Cæterum hanc Basiliensis codicis notam in textu reponendam duximus, quia tota textum ipsum respicit. Adjicimus autem fragmentum ex illa Hexapla LXX Interpretum versione, qualis habetur in codice Colbertino num. 3084, remotissimæ vetustatis, ante annos circiter 1200 exarato, caractere quadro et rotundo, sine accentibus et spiritibus; cujus exemplum dedimus in *Palæogra-*

CAPUT XXXVII EXODI.

Cum asteriscis et obelis ex cod. Colbert. 3084.

1. Et fecit Beseleel arcam ✕ de lignis imputribilibus, duorum cubitorum et dimidii longitudo ✕ ejus, et cubiti et dimidii latitudo ejus, et cubiti ac ✕ dimidii altitudo ejus: Et inauravit eam auro mundo intus et foris. 2. Et fecit ipsi cymatium aureum in circuitu. 3. Et conflavit ipsi quatuor annulos aureos in quatuor partes ejus: duos annulos in la-

1. Καὶ ἐποίησεν Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν ✕ ἐκ ξύλων ἀσπίτων, δύο πηχίων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος ✕ αὐτῆς, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος αὐτῆς, ✕ καὶ πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος αὐτῆς: καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. 2. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλιον. 3. Καὶ ἐχόνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς

πει πάλιν πρὸς τὰ ἐνταῦθα, τὰς τῶν ἁγίων ὑφηρευμένην στολὰς, καὶ ἐφ' ἱκανὸν συμπροσελθούσα μέχρι τοῦ· Καὶ εἰσήνεγκαν ἐπ' αὐτὸ λῶμι ὑακίνθινον, ὥστε ἐκικεῖσθαι τὴν μίτραν ἀνωθεν, ὅν μικροῦ φάσαι μέχρι τέλους καὶ πολλαῖς πολλαῖς βημάτων προσθήκαις, καὶ μῶν καὶ τῇ τούτων ἀλλοιώσει τῆς τάξεως, παρηλλαγμένον ἔχουσα περιφανῶς ἐπιδεικνύται.

aum præcepit Dominus Moysi. Hinc vero ferme usque ad finem, multis interdum adjunctis verbis, et cum pari ordinis varietate, discrimen aperte exhibet.

τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῇ. Ἐκείθεν δὲ ἐρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῇ. Ἐκείθεν δὲ ἐρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῇ.

Ex versione LXX Interpretum cum asteriscis et obelis ex cod. Colb. 3084.

✠ 5. Ὑφαντοῦ ✠ ἐποίησεν αὐτό : Χερουβεῖμ. 6. Καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας στύλους ἀσήπτους καταχερυσωμένους χρυσίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ τέσσαρες βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ 37. Καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς + τοῦ μαρτυρίου : ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου νενησμένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντοῦ + Χερουβεῖμ : 38. Καὶ τοὺς στύλους αὐτοῦ πέντε, καὶ τοὺς κρίκους αὐτῶν, καὶ καταχρύσωσαν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ.

5. Textoris ✠ et fecit illud : Cherubim. 6. Et imposuerunt illud super quatuor columnas imputribiles inauratas auro, et capitella eorum aurea, et quatuor bases eorum argentæ..... 37. Et fecerunt velum januæ Tabernaculi + testimonii : ex hyacintho, et purpura, et coccino neto, et bysso torta, opus textoris + Cherubim : 38. Et columnas ejus quinque, et fibulas eorum, et inauraverunt capitella eorum et circulos eorum auro. Et bases eorum quinque æneæ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

35.

35. Καταπέτασμα. Ἄλλος, παραπάνυσμα, κάλυμμα

35.

36.

36. Καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ. Ἄλλος, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ. Ο' ἄλλως, καὶ αἱ τέσσαρες βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ.

36.

38. Καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκᾶς.

38. Καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ.

38. Καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

35.

35. Velum. *Alius*, tentorium, operculum.

35.

36.

36. Et capitella earum inargentata argento. *Alius*, Et ansulæ eorum argentæ. LXX *aliter*, et quatuor bases eorum argentæ.

36.

38. Et bases earum quinque æneæ.

38. Et bases earum quinque æneæ.

38. Et bases earum quinque æneæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Exodi.

ripia Græca, pag. 188. Hic autem codex sequentia capita exhibet ut paulo post videbis.

V. 35. Ita codex Basiliensis. Ἄ., παραπέτασμα. Cæteræ autem versiones quorum interpretum sint non indicat.

— Coislin. Ἄ., παραπάνυσμα. Ο', καταπέτασμα. Al. ibid. Ο', κατακάλυμμα. Hic textus LXX mire confusus est, ut videas suo loco cap. xxxvi, Basiliensis ibid. habet Ἄ., παραπέτασμα.

Eodem capite Coislin. Ἄ., παραπέτασμα. Ο', αὐλαῖαι, quod quo pertineat ignoro : nam vox αὐλαῖαι in hac postrema Exodi parte sæpe occurrit ex

variis Hebraicis verbis expressa, et capita versusque permista sunt.

V. 36. Sic Basiliensis. Ubi advertas versionem LXX, quæ prima fertur ex τῆς κοινῆς, sive ex vulgari desumptam esse, et nullatenus quadrare cum Hebraico, ut supra diximus, imo etiam vitiatam videri. Sequens item lectio, καὶ αἱ ἀγκύλαι, suspecta mihi videtur et aliunde huc translata. Tertia est versionis LXX quæ erat in *Hexaplis*, et cum Hebraico consentit.

V. 38. Ex Basiliensi. Lectio τῶν Ο' affertur ut erat in *Hexaplis*.

CAPUT XXXVII EXODI.

Cum asteriscis et obelis ex cod. Colbert. 3084.

ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς· δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος αὐτῆς τὸ δεύτερον + εὐρεῖς τοῖς ζωστήρσιν. 4. ✠ Καὶ ἐποίησεν ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, ✠ καὶ καταχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ : 5. Καὶ εἰσήνεγκεν τοὺς ἀναφορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους ἐπὶ τοῖς πλευροῖς τῆς κιβωτοῦ ὥστε αἶρειν αὐτήν + ἐν αὐτοῖς :

tere ejus uno, et duos annulos in latere ejus secundo + latos cingulis . 4. ✠ Et fecit vectes de lignis ✠ imputribilibus et inauravit eos auro : 5. Et intulit vectes in annulis in lateribus arcæ ad portandum eam + in ipsis :

6. Et fecit propitiatorium + super arcam : ex auro mundo ✕ duorum cubitorum et dimidii longitudo ejus, et cubiti et dimidii latitudo ejus : 7. Et fecit duo cherubim ✕ aurea : tornatilia fecit ea ex utraque parte propitiatorii 8. Cherub unum in summitate propitiatorii una, et cherub unum in summitate propitiatorii secunda. ✕ ex propitiatorio ✕ fecit Cherubim ex utraque parte (ad marg. summitate) ejus : 9. Et facti sunt cherubim extendentes alas, desuper obumbrantes alis suis super propitiatorium secundum faciem suam, vir ad fratrem suum supra propitiatorium erant facies cherubim.

στήριον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον ἦσαν τὰ πρόσωπα τῶν χειροῦν.

10. Et fecit mensam + propositam ex auro puro : + et conflavit ipsi quatuor annulos aureos : duos + ad latum unum, et duos ad latum secundum, latos + ad portandum cingulis ipsis. Et cingula arcae et + mensæ fecit, et inauravit ea auro de lignis impuribilibus : ✕ duorum cubitorum longitudo ejus, et ✕ cubiti latitudo ejus, et cubiti ac dimidii altitudo ✕ ejus. 11. Et inauravit eam auro puro, et fecit ipsi ✕ cymatium aureum in circuitu. 12. Et fecit ipsi coronam palmi in circuitu : et fecit cymatium aureum coronæ ejus in circuitu. 13. Et fecit ipsi ✕ quatuor annulos aureos, et imposuit annulos ✕ super quatuor partes, quæ sunt quatuor pedum ✕ ejus sub corona : 14. Et facti sunt annuli in thecas vectibus ad portandum mensam. 15. Et fecit vectes ex lignis impuribilibus, et inauravit eos auro ad portandum mensam. 16. Et fecit vasa mensæ, ca-

6. Καὶ ἐποίησεν ἱλαστήριον + ἀνωθεν τῆς κιβωτοῦ : ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ ✕ δύο πηχέων καὶ ἡμίσεος ✕ σουσ μήκος αὐτοῦ, καὶ πῆχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος αὐτοῦ : 7. Καὶ ἐποίησεν δύο χειροῦν ✕ χρυσοῦ : τορευτὰ ἐποίησεν αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἱλαστηρίου. 8. Χεροῦν ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱλαστηρίου τὸ ἐν· καὶ Χεροῦν ἕνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱλαστηρίου τὸ δευτέρου ✕ ἐκ τοῦ ἱλαστηρίου ✕ ἐποίησεν τοὺς χειροῦν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν (ad marg. ἀκρων) αὐτοῦ : 9. Καὶ ἐγένοντο οἱ χειροῦν ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας, ἐπάνωθεν συσκιάζοντες τὰς πτέρυξιν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον ἦσαν τὰ πρόσωπα τῶν χειροῦν.

10. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν + τὴν προκειμένην ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ, καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς· δύο ἐπὶ τοῦ κλίτους + τοῦ ἐνός, καὶ δύο ἐπὶ τοῦ δευτέρου, εὐρεῖς ὡστε + αἰρεῖν τοῖς ζωστήρσιν ἑαυτοῖς, καὶ τοὺς ζωστήρας τῆς κιβωτοῦ καὶ τῆς τραπέζης ἐποίησεν καὶ + κατεχύρωσεν αὐτοὺς χρυσοῦ ἐκ ξύλων ἀσήπτων : ✕ δύο πηχέων τὸ μήκος αὐτῆς, καὶ πῆχεος τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ πῆχεος καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος αὐτῆς. ✕ 11. Καὶ κατεχύρωσεν αὐτὴν χρυσοῦ καθαροῦ, ✕ καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλω. 12. ✕ Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ στεφάνην παλαιστοῦ κύκλω, ✕ καὶ ἐποίησεν κυμάτιον χρυσοῦν τῇ στεφάνῃ αὐτῆς κύκλω. 13. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκεν τοὺς δακτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη, ἃ ἔστιν τῶν τεσσάρων ποδῶν αὐτῆς ὑπὸ τὴν στεφάνην : 14. Καὶ ἐγένοντο οἱ

TO EBPAIKON.

יָנִי־טִי־מִן 1
 יָנִי 2 *Σαμαρ.*, στέφανον.
 מִנְסָה 6
 מִנְסָה 18

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Arcam.
 2. Coronam. *Samar. Id.*
 6. Propitiatorium.
 18. Ex latere ipsius.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

1.
 2.
 6.
 18.

VULGATA LATINA.

1. Arcam.
 2. Coronam.
 6. Propitiatorium.
 18. Ex parte.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Γλωσσόκομον.
 2.
 6.
 18. Ἐκ τοῦ μέρους αὐτοῦ.

AQUILA.

f. Arculam.
 2.
 6.
 18. Ex parte ipsius.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Exodi.

Totum pene caput xxxvii ut in *Hexaplis* erat ex codice Colbertino supra memorato num. 3084 mutamur, cum obelis et astericis, quos ad fidem exemplaris hujus adnotavimus. Sic autem totum concinnatum fuerat ab Origene, ut, exceptis iis

quæ obelis notantur, Græca Hebraicis semper responderent, secus quam in illa alia τῶν Γ' editione, quæ vocabatur κοινή, ubi omnia confusa et præpostere posita sunt, ut supra dictum est.

V. 1. A., γλωσσόκομον. Sic editio Romana. Hæc

CAPUT XXXVIII EXODI.

Fragmentum ex cod. Colbert. 3084.

24. Omne aurum, quod elaboratum est ad opera secundum omnem operationem sanctorum, fuit auri primitiarum, novem et viginti talenta, et triginta et septingenti sicli juxta siclum sanctum : et argenti + demptio : 25. A visitatis + viris : Synagogæ, centum talenta, et quinque et septuaginta, et mille et septingenti sicli ✕ in siclo sancto : dra-

24. Πᾶν τὸ χρύσιον ὃ κατεργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων ἐγένετο χρυσοῦ τοῦ τῆς ἀπαρχῆς ἑννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ τριάκοντα καὶ ἑπτακόσιοι σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· καὶ ἀργυρίου + ἀφαίρεμα : 25. Παρὰ τῶν ἐπισχεμεμένων + ἀνδρῶν : τῆς συναγωγῆς, ἑκατὸν τάλαντα, καὶ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ χίλιοι καὶ

δατύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὥστε αἶρειν τὴν τράπεζαν. 15. Καὶ ἐποίησεν τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ζύλων ἀσήπτων, καὶ κατεχρῶσασεν αὐτοὺς χρυσίῳ ὥστε αἶρειν τὴν τράπεζαν. 16. Καὶ ἐποίησε τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, τὰ τρούβλια αὐτῆς, καὶ τὰς θυσιασκάς αὐτῆς, καὶ τοὺς κυάθους αὐτῆς, καὶ τὰ σπονδεία αὐτῆς, ἐν οἷς σπασίσει ἐν αὐτοῖς, χρυσίου καθαροῦ.

17. Καὶ ἐποίησε τὴν λυχνεῖαν + ἡ φωτίζει, χρυ- + σῆν, στερεάν, τὸν καῦλον καὶ τοὺς καλαμίσκους + ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς, ἐκ τῶν καλα- + μίσκων αὐτῆς οἱ βλαστοὶ ἐξέχοντες, τρεῖς ἐκ τοῦ- + του, καὶ τρεῖς ἐκ τούτου, ἐξισούμενοι ἀλλήλοις, + καὶ τὰ λαμπάδεια αὐτῶν ἅ ἐστιν ἐπὶ τῶν ἄκρων + καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν καὶ τὰ ἀνθέμια ἐν αὐτοῖς, ἵνα + ὦσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ λύχνοι· καὶ τὸ ἀνθέμιον τὸ + ἑβδομον, τὸ ἐπ' ἄκρου τοῦ λαμπαδείου ἐπὶ τῆς + κορυφῆς ἄνωθεν στερεόν, ὅλον χρυσοῦν· καὶ ἑπτὰ + λύχνους αὐτῆς ἐπ' αὐτῆς, χρυσοῦς, καὶ τὰς λα- + βίδας αὐτῆς χρυσαῖς, καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας αὐτῆς + χρυσαῖς ἐκ χρυσίου καθαροῦ· ✕ τορευτὴν ἐποίησε ✕ τὴν λυχνεῖαν, τὸν καῦλον αὐτῆς καὶ τοὺς καλαμί- ✕ σκους αὐτῆς, καὶ τοὺς κρατήρας αὐτῆς, καὶ τοὺς ✕ σφαιρωτήρας αὐτῆς, καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς ἐξ αὐτῆς ✕ ἦσαν. 18. Ἐξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ἐκ ✕ πλαγιῶν αὐτῆς· τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνείας ✕ ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ ἐνδῆς, καὶ τρεῖς καλα- ✕ μίσκοι τῆς λυχνείας ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ ✕ δευτέρου. 19. Τρεῖς κρατήρες ἐκτετυπωμένοι καρ- ✕ υσσῶσους ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἐνὶ σφαιρωτῆρ καὶ κρι- ✕ νον, καὶ τρεῖς κρατήρες ἐκτετυπωμένοι καρυ- ✕ σσῶσους· ἐν τῷ καλαμίσκῳ τῷ ἐνὶ σφαιρωτῆρ καὶ κρίνον· οὕτως τοῖς ἐξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ✕ ἐκ τῆς λυχνείας. 20. Καὶ ἐν τῇ λυχνεῖᾳ τέσσαρες κρατήρες ἐκτετυπωμένοι καρυσσῶσους· οἱ σφαιρω- ✕ τῆρες αὐτῆς καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς· ὁ σφαιρωτῆρ ὑπὸ τοὺς....

tinus ejus, et thuribula ejus, et cyathos ejus, et li- batoria ejus, in quibus libabit, auri puri.

17. Et fecit candelabrum + quod illuminat, au- + reum, solidum, hastile et calamiscos ex utraque + parte ejus : ex calamiscos ejus rami exeuntes; tres + ex hoc, et tres ex hoc, æquales invicem, et lampa- + des ex ipsis, quæ sunt supra summitates : nucas + ex ipsis, et rosæ in ipsis, ut sint super illas lu- + cernæ : et rosa septima, quæ est supra summi- + tatem lampadis, supra cacumen sursum, solida, + tota aurea : et septem lucernas ejus supra illud, + aureas; et forcipes ejus aureos, et fusoria ejus + aurea ex auro puro; ✕ tornatile fecit cande- ✕ labrum, hastile ejus, et calamiscos ejus, et ✕ crateras ejus, et sphærulas ejus; et lilia ejus ex ✕ ipso erant. 18. Sex autem calamisci exeuntes e ✕ lateribus ejus : tres calamisci candelabri ex late- ✕ re ejus uno, et tres calamisci candelabri ex latere ✕ ejus secundo. 19. Tres crateres reddentes formam ✕ nucum, in calamisco uno sphærula et lilium; et ✕ tres crateres reddentes formam nucum, in cala- ✕ misco uno sphærula et lilium : sic sex calami- ✕ scis exeuntibus ex candelabro. 20. Et in candelabro quatuor crateres reddentes formam nucum : ✕ sphærulæ ejus, et lilia ejus. Sphærula sub....

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Κιβωτόν.	1.
2.	2. Κυμάτιον. "Ἄλλος, χεῖλωμα.	2.
6.	6. Ἰλαστήριον. "Ἄλλος, θυσια-
στήριον.	6.
18.	18. Ἐκ τοῦ κλίτους αὐτοῦ.	18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Arcam.	1.
2.	2. Cymatium. <i>Alius</i> , labrum.	2.
6.	6. Propitiatorium. <i>Alius</i> , altare.	6.
18.	18. Ex latere ipsius.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Exodi.

autem Aquilæ versio supra etiam observatur, c. 25, v. 10. Significat autem γλωσσόχομον, *scrinium, arculam, capsulam*, vel etiam *marziparium*.

V. 2. Sic Colbertinus et tres Regii. Samaritanus hodiernus habet 777, quod est corona.

V. 6. "Ἄλλος, θυσιαστήριον. Sic Colbertinus et tres Regii.

V. 18. 'Α., μέρους. Ita Colbertinus et Regius unus.

CAPUT XXXVIII EXODI.

Fragmentum ex cod. Colbert. 3084.

ἑπτακόσιοι σίκλοι ✕ ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ· δράχμη μία τῇ κεφαλῇ, τὸ ἕμισυ τοῦ σίκλου κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἐξήκοντα μυριάδας, καὶ τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ πενήκοντα. 26. Καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τοῦ ἀργυρίου εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεραλίδων τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς

chma una capiti, dimidium sicli secundum siclum sanctum. Omnis transiens visitationem a vicesimo anno et supra, ad sexaginta myriadas, et ter mille quingenti et quinquaginta. 26. Et facta sunt centum talenta argenti in conflationem capitellorum tabernaculi, et in capitella velaminis. 27. Centum capitella ad centum talenta, talentum capitello.

28. Et quinque et septuaginta mille et septingentos siclos, fecit in ansulas columnis: et inauravit capitella earum, et ornavit eas. 29. Et æs demptionis, septuaginta talenta et bis mille quadringenti sicli. 30. Et fecerunt ex eo bases ostii tabernaculi testimonii, ✕ et altare æneum: et additamentum æneum

τὰς κεφαλίδας τοῦ καταπετασματος. 27. Ἐκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον τῇ κεφαλίδι. 28. Καὶ τοὺς πέντε καὶ ἑβδομήκοντα χιλίους καὶ ἑπτακοσίους σίκλους ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας τοῖς στύλοις, καὶ κατεχρύσωσεν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν καὶ κατεκόσμησεν αὐτούς. 29. Καὶ ὁ χαλκὸς τοῦ ἀραιού-

TO EBPAIKON.

אשר צבא 8	8.
בשקל 24	24.
בקע 25	25.
דבנשה שבעים ככר 29	29.
וארפים	

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

AKYAAΣ.]

8. Στρατευσαμένων.
24. Κατὰ τὸν στατήρα.
25.
29.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

8. Quæ exercebant.
24. In siclo.
25. Beca.
29. Et æs elevationis, septuaginta talenta, et duo millia.

VULGATA LATINA.

8. Quæ excubabant.
24. Ad mensuram.
25.
29. Æris quoque oblata sunt talenta septuaginta duo millia, et quadringenti supra sicli.

AQUILA.

8. Quæ excubabant.
24. Secundum staterem.
25.
29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Exodi

Postremam tantum hujus capituli partem præfert codex Colbertinus 3084 secundum versionem LXX hexaplaem. Cætera vero hujus capituli amissa sunt.

V. 8. 'A., στρατευσαμένων. Sic Basilienis. Nos vertimus ut vulgatus interpres, « quæ excubabant. » — Coislin. 'A., Σ., στρατευσαμένων, ubi Basilienis id uni Aquilæ ascribit.

CAPUT XXXIX EXODI.

Ex cod. Colbert. 3084.

✕ 1. Et reliquum hyacinthi et purpuræ, et coccinum ✕ netum fecerunt stolas ministeriales ad ministrandum in sancto: et fecit stolas sanctorum, quæ sunt Aaron + sacerdoti: sicut præcepit Dominus Moysi.

2. Et fecit superhumeralia ex auro, et hyacintho, et purpura, et cocco, et auro neto, et bysso torta. 3. Et sectæ sunt laminæ auri, capilli, ut contexterentur cum hyacintho et purpura, et cocco neto, et bysso + torta: opus textile. 4. Superhumeralia fecerunt illud continuantia ex utrisque partibus ejus, contexta: opus textile ad invicem. 5. Secundum seipsum effecerunt, secundum ipsius facturam, ex auro, et hyacintho, et purpura, et cocco neto, et bysso torta, sicut præcepit Dominus Moysi. 6. Et fecerunt utrosque lapides smaragdi, constrictos fibulis et conclusos auro, sculptos et excusos excusione sigilli ex nominibus filiorum Israel. 7. Imposuit eos super humeros superhumeralis, lapides memorialis filiorum Israel, sicut præcepit Dominus Moysi.

vous χρυσίῳ, γεγλυμμένους ἐκκόλαμμα σφραγίδος τοὺς ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, λίθους μνημοσύνου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ.

8. Et fecit rationale, opus textile varietate, secundum opus superhumeralis; ex auro, et hyacintho, et purpura, et cocco neto, et bysso torta: 9. Quadrangulum ✕ erat: duplex fecit rationale: spithames longitudo ejus, et spithames latitudo ejus, duplex. 10. Et contexta est in eo + textura lapi-

✕ 1. Καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθου καὶ πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νενησμένον ἐποίησαν ✕ στολὰς λειτουργικὰς ὥστε λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ: καὶ ἐποίησεν τὰς στολὰς τῶν ἁγίων, αἰεῖσιν Ἁαρὼν + τῷ Ἰσραὴλ: καθάπερ συνέταξεν ὁ Κύριος τῷ Μωσῆ.

2. Καὶ ἐποίησεν τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑάκινθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ χρυσοῦ νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. 3. Καὶ ἐτμήθη τὰ πέταλα τοῦ χρυσοῦ, τρίχες, ὥστε συνυφάναι σὺν τῇ πορφύρᾳ, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ, καὶ σὺν τῇ βύσσῳ + τῇ κεκλωσμένῃ: Ἔργον ὕφαντόν. 4. Ἐπωμίδας ἐποίησαν αὐτὸ, συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτοῦ, συμπεπλεγμένα, ἔργον ὕφαντόν εἰς ἄλληλα. 5. Καθ' ἑαυτὸ ἐξ αὐτοῦ ἐποίησαν κατὰ τὴν ποίησιν αὐτοῦ ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑάκινθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 6. Καὶ ἐποίησαν ἀμφοτέρους τοὺς λίθους σμαράγδου συμπεπορημένους, καὶ πεοισσεαλωμέ-

ἐκ τῶν ὀνομάτων υἱῶν Ἰσραὴλ. 7. Ἐπίθηκεν αὐτῷ ποικιλία κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος, ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑάκινθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. 9. Τετράγωνον ✕ ἦν: διπλοῦν ἐποίησεν τὸ λόγιον· σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος αὐτοῦ, διπλοῦν.

8. Καὶ ἐποίησεν ✕ τὸ: λογίον, ἔργον ὕφαντόν ποικιλία κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος, ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑάκινθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. 9. Τετράγωνον ✕ ἦν: διπλοῦν ἐποίησεν τὸ λόγιον· σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος αὐτοῦ, διπλοῦν.

ματος ἑβδομήκοντα τάλαντα καὶ δισχιλιοὶ καὶ τετρακόσαιο σίκλοι. 30. Καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτοῦ τὰς βάσεις τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκῶν· καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκῶν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ πάντα τὰ σκευῆ θυσιαστηρίου. 31. Καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς καὶ πάντας τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς· καὶ πάντας τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλω.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

8.
24.
25.
29.

SYMMACHUS.

8.
24.
25.
29.

altaris, et omnia vasa altaris. 31. Et bases atrii et omnes paxillos tabernaculi et omnes paxillos atrii in circuitu.

V.

8. Νηστευσασῶν.
24. Κατὰ τὸν σίκλον.
25. Δράχμη. Ἄλλος, δίδραχμον.
29. Χαλκὸς ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχιλιοὶ. Ἄλλοι, τετρακόσια καὶ ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχιλιοὶ. Ἄλλος, τριακόσια.

LXX INTERPRETES.

8. Quæ jejunaverant.
24. Secundum siclum.
25. Drachma. Al. didrachmum.
29. Æs septuaginta talenta, et bis mille. Alii, quadringenta et septuaginta talenta, et bis mille. Alius, trecenta.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

THEODOTIO.

8.
24.
25.
29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Exodi.

V. 24. Ἄ., κατὰ τὸν στατήρα. Sic Aquila vocem χρῶ vertit. Ex Basiliensi.

V. 25. Hebraico autem textu V. 26. Ἄλλος, δίδραχμον, ex Basiliensi. — Coislin. Ἄ., δίδραχμον.

Ο', δράχμη. In Basiliensi δίδραχμον, tacito interprete V. 29. Hasce varias supputationes præfert codex Basiliensis. Una vero LXX Interpretum *Hexaplaris* editio cum Hebraico consentit. Cæteræ dissonant.

CAPUT XXXIX EXODI.

Ex cod. Colbert. 3084.

10. Καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ ἡ ὑφασμα κατὰ λίθον· τετράστιχον. Αἰθῶν στίχος, σάρδιον καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδος, ὁ στίχος ὁ εἰς. 11. Καὶ ὁ στίχος ὁ δεύτερος, ἀνθραξ, καὶ σάπφειρος καὶ ἱασπις· 12. Καὶ ὁ στίχος ὁ τρίτος, λιγύριον, καὶ ἀγάτης, καὶ ἀμέθυστος. 13. Καὶ ὁ στίχος ὁ τέταρτος, χρυσολίθος καὶ ἰνύχιον, καὶ βηρύλλιον, περικεκλωσμένα καὶ συνδεδεμένα χρυσίω, ἐν τῷ χρυσίω αὐτῶν. 14. Καὶ οἱ λίθοι ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἦσαν, δώδεκα ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἐγγεγλυμμένοι εἰς σφραγίδας, ἕκαστος ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. 15. Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λόγιον κρωσσούς συμπλεγμένους, ἔργον ἐμπλοκίου, ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ. 16. Καὶ ἐποίησαν δύο ἀσπίδισκας χρυσαῖς καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθησαν ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους ἡ τοὺς χρυσοῦς· ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογείου. 17. Καὶ ἐπέθησαν τὰ ἐμπλόκια ἐκ χρυσοῦ ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ λογείου, καὶ εἰς τὰς δύο συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια. 18. Καὶ ἐπέθησαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας, καὶ ἔθηκαν αὐτάς ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. 19. Καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθησαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια ἡ ἐπ' ἄκρου τοῦ λογείου, ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἕσθην. Καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἔθηκαν αὐτοὺς ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ ἕσθην τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος. Καὶ συνέσφιγγεν τὸ λογεῖον

daris· quatuor ordinum. Lapidum ordo, sardius et topazius et smaragdus, ordo unus· 11. Et ordo secundus, carbunculus et saphirus, et jaspis· 12. Et ordo tertius, ligurius, et achates et amethystus· 13. Et ordo quartus, chrysolithus et onychinus, et beryllus, circumtorti et colligati auro, in auro ipsorum. 14. Et lapides ex nominibus filiorum Israel erant, duodecim ex nominibus eorum· exsculpta in sigillis, unusquisque ex suo nomine in duodecim tribus. 15. Et fecerunt supra rationale catenulas complicatas, opus complicationis, ex auro puro. 16. Et fecerunt duas aspidiscas aureas, et duos annulos aureos· ad utraque principia rationalis. 17. Et imposuerunt complicationes ex auro super duos annulos, super utrasque partes rationalis, et in duas commissuras duas complicationes. 18. Et imposuerunt super duas aspidiscas, et posuerunt eas in duos humeros superhumeralis ex adverso secundum faciem ejus. 19. Et fecerunt duos annulos aureos, et imposuerunt super duas alas ἡ super summitatem· rationalis, super summitatem dorsi superhumeralis intus. Et fecerunt duos annulos aureos, et posuerunt eos ad utrosque humeros superhumeralis ab imo ejus, secundum faciem ejus, ad commissuram ejus de super contexturæ superhumeralis. Et constrinxit rationale ab annulis, qui super ipsum, in annulos superhumeralis continentes ex hyaciatho complicatos ad contexturam superhumeralis, ut non diffuat ra-

tionale a superhumerali, sicut præcepit Dominus Moysi. 36. Vasa ejus, et oleum lucis. 37. ✕ Et altare aureum ; et oleum unctionis, et thymiama compositionis. 38. Et tentorium ostii ✕ tabernaculi ; 39. Et altare æneum, et additamentum æneum, quod est

ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτύλους τῆς ἐπωμίδος συνοχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕψος τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλαρᾷ τὸ λόγιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 36. Σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ

TO EBPAIKON.

טַמְּדִתֵּי שָׁמַיִם 2	2.
אֲבָנֵי יִשְׁבֵּת 6	6.
כֶּסֶף	
מִשְׁבַּח	
שָׁמַיִם 8	8.
יִשְׁבֵּת 35	35.
אֲבָנֵי יִשְׁבֵּת 36	36.

טַמְּדִתֵּי 39

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et fecit superhumeralia.
6. Lapidés onychis.
Circumdatos.

Ocellaturis.

8. Cocci.
35. Vectes ejus.
36. Panem facierum.

39. Et basim ejus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

2.
6.

8.

35.

36.

39.

VULGATA LATINA.

2. Et fecit superhumeralia.
6. Lapidés onychinos.
Astrictos.

Inclusos.

8. Bis tincto.
35. Vectes.
36. Cum panibus propositionis.

39. Cum basi sua.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ ἐπένδυμα.
6. Τοὺς λίθους ὄνυχος.

8. Διάφορον.

35. Ἀναφορεῖς.

36.

39.

AQUILA.

2. Et fecit superindumentum.
6. Lapidés onychis.

8. Varium.

35. Vectes.

36.

39.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Exodi.

Ex eodem Colbertino 3084 caput xxxix Exodi penitotum eruimus, ut erat in *Hexaplis* ab Origene ita concinnatum ut Hebraico e regione posito responderet, secus quam in illa κοινῇ, ubi omnia sus deque versa sunt, ut diximus. Hæ lectiones, ἐμπλόκια, λήμψη et similes, sic habentur in mss.

V. 2. Sic mss. nostri, ubi Aquila et Sym. טַמְּ

semper ἐπένδυμα vertunt. Martianæus tamen noster ad Symm. posuit, καὶ ἐποίησεν Ἐφώδ.

V. 6. Ita 'A., Σ., Θ., ut sæpe vidimus supra. Martianæus tamen noster sic habet 'A., Θ., τοὺς λίθους ὄνυχίνους. Σ., τοὺς λίθους ὄνυχας.

Ibid. *Oi Λοιποὶ*, συνεσφιγμένους, ita Basiliensis.

CAPUT XL EXODI.

Ex eodem codice.

... Domino in circuitu. 7. Et pones labrum inter tabernaculum testimonii, et inter altare, et dabis illic aquam. 8. Et pones atrium in circuitu. Et dabis velamen portæ atrii. 9. Et accipies oleum unctionis, et unges tabernaculum, et omnia quæ in eo sunt. Et sanctificabis illud et omnia vasa ejus, et erunt sancta. 10. Et portabis ad altare fructuum... 12. Et adduces Aaron et filios ejus ad portas tabernaculi testimonii, et lavabis eos aqua. 13. Et indues Aaron stolas sanctas, et unges eum, et sanctificabis eum, et sacerdotio fungetur mihi. 14. Et adduces illos ejus, et indues eos tunicas. 15. Et unges eos quemadmodum unxisti patrem eorum, et sacerdotio fungentur mihi. 16. Et erit ut sit ipsis chrisma sacerdotii eorum in sæculum, in generationes eorum. Et fecit Moyses secundum omnia quæ præcepit ipsi Dominus, sic fecit.

17. Et factum est in mense primo, anno secundo + egredientibus ipsis ex Ægypto ; in neomenia con-

... Κυρίῳ κύκλῳ. 7. Καὶ θήσεις τὸν λουτήρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ δώσεις ἐκεῖ ὕδωρ. 8. Καὶ θήσεις τὴν ἀλὴν κύκλῳ. Καὶ δώσεις τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πόλης τῆς ἀλῆς. 9. Καὶ λήμψη (sic) τὸ ἐλαιον τοῦ χρίσματος, καὶ χρίσεις τὴν σκηνήν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ. Καὶ ἀγιάσεις αὐτήν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ἔσται ἅγια. 10. Καὶ ἀρεῖς εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων. . . . τον. 12. Καὶ προσάξεις ✕ τὸν : Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ λούσεις αὐτοὺς ὕδατι. 13. Καὶ ἐνδύσεις ✕ τὸν : Ἀαρὼν τὰς στολὰς τὰς ἁγίας, καὶ χρίσεις αὐτὸν, καὶ ἀγιάσεις αὐτὸν καὶ ἱερατεύσει μοι. 14. Καὶ προσάξεις τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας. 15. Καὶ ἀλεῖψεις αὐτοὺς ὃν τρόπον ἠλεῖψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ ἱερατεύσουσίν μοι. 16. Καὶ ἔσται ὥστε εἶναι αὐτοῖς χρίσμα αὐτῶν ἱερατείας εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν Μωσῆς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετάλλατο αὐτῷ Κύριος, οὕτως ἐποίησεν.

17. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, ἔτει τῷ δευτέρῳ + ἐκπορευομένων αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου ; νο-

Ελαιον τοῦ φωτός· ✕ 37. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ super vectes. Et omnia vasa ejus, labrum ✕ et basium χρυσοῦν· καὶ τὸ εἶλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα ejus· et velamina atrii, et columnas ejus, et bases.... τῆς συνθέσεως. 38. Καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας ✕ τῆς σκηνῆς· 39. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν τὸ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς. Καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, τὸν λουτήρα ✕ καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ· καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις τῆς...

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ ἐπένδυμα.

6. Τοὺς λίθους ὄνυχος.

8. Διδαφον.

35. Ἀναφορεῖς.

36.

39.

SYMMACHUS.

2. Et fecit superindumentum.

6. Lapides onychis.

8. Bis tinctum.

35. Vectes.

36.

39.

2. Καὶ ἐποίησε τὴν ἐπωμίδα.

6. Τοὺς λίθους σμαράγδου.

Συμπεπορημένους. Οἱ λοιποὶ, συνεσφιγμένους.

Περισεσιαλωμένους. Οἱ λοιπ., συνεσφιγμένους.

8. Διανεντησμένου.

35. Διωστήρας.

36. Ἄρτους τοὺς προκειμένους. Ἄλλος, ἄρτους τῆς προθέσεως.

39. Βάσιν αὐτοῦ. Ἄλλος, γήσιον.

LXX INTERPRETES.

2. Et fecit superhumurale.

6. Lapides smaragdi.

Constrictos fibulis. Cæteri, constrictos.

Inclusos. Reliqui, astrictos.

8. Neti.

35. Impulsoria. i. e. vectes.

36. Panes propositos. Alius, panes propositionis.

39. Basim ejus. Alius, gesium.

2. Καὶ ἐποίησεν ἐφώδ.

6. Τοὺς λίθους ὄνυχος.

8.

35. Ἀναφορεῖς.

36.

39.

THEODOTIO.

2. Et fecit Ephod.

6. Lapides onychis.

8.

35. Vectes.

36.

39.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Exodi.

V. 8. Ἄ., διὰφορον. Σ., διδαφον. Sic vertere soent hi interpretes, ut sæpe vidimus.

V. 34. Οἱ λοιποὶ, ἀναφορεῖς. Ubi Basil. Ἄ., Σ., θ., ἀναφορεῖς.

V. 36. Ex Basiliensi.

V. 39. Ἄλλος, γήσιον, ex Basiliensi.

Alia notat Coislin., quæ ad quem locum pertinent non ita facile est assequi; Ἄ., Σ., σφιγκτῆρας. Ο΄, ἀσπιδίσκας.

Ἄ., Σ., ἀλύσεις, Ο΄, ἐμπλόκια. Θ., χαλαστά, Ο΄, ὑποδύτην. In marg. ποδῆρη.

CAPUT XL EXODI.

Ex eodem codice.

μηνία ἐστάθη ἡ σκηνή. 18. Καὶ ἔστησεν Μωσῆς τὴν σκηνήν ✕ καὶ ἔθηκεν τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ ἐπέθηκεν τὰς κεφαλίδας αὐτῆς, καὶ ἐνέβαλεν τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ ἔστησεν τοὺς στύλους αὐτῆς. 19. Καὶ ἐξέτεινεν τὰς αὐλαίας ἐπὶ σκηνήν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα τῆς σκηνῆς ἐπ’ αὐτὴν ἄνωθεν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 20. Καὶ λαβὼν ἐνέβαλεν τὰ μαρτύρια εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ὑπέθηκεν τοὺς διαζωστήρας ὑπὸ τὴν κιβωτὸν, ✕ καὶ ἔθηκεν τὸ ἱαστήριον ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ ἐπάνωθεν· 21. Καὶ εἰσήνεγκεν τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν σκηνήν· καὶ ἐπέθηκεν τὸ κατακάλυμμα τοῦ καταπετάσματος, καὶ ἐσκέπασεν τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, ὃν τρόπον συνέταξεν Κύριος τῷ Μωσῆ. 22. Καὶ ἔθηκεν τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνήν τοῦ μαρτυρίου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς + τοῦ μαρτυρίου· τὸ πρὸς βορρᾶν ἐξῶθεν τοῦ καταπετάσματος τῆς σκηνῆς. 23. Καὶ προσέθηκεν ἐπ’ αὐτῆς ἄρτους τῆς προθέσεως, ἄρτους ἐναντι Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 24. Καὶ ἔθηκεν τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνήν τοῦ μαρτυρίου ✕ ἀπέναντι

stitutum est tabernaculum 18. Et statuit Moyses tabernaculum, ✕ et posuit bases ejus· et imposuit capitella ejus, et injecit vectes ejus, et statuit columnas ejus· 19. Et extendit aulaea super tabernaculum, et imposuit operimentum tabernaculi super illud desuper, sicut præcepit Dominus Moysi. 20. Et sumens injecit testimonia in arcam, et supposuit vectes sub arca, ✕ et posuit propitiatorium super arcam, desuper· 21. Et intulit arcam in tabernaculum· et imposuit operimentum velaminis, et textit arcam testimonia, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 22. Et posuit mensam in tabernaculo testimonii, ad latus tabernaculi + testimonii· ad aquilonem extra velamen tabernaculi. 23. Et apposuit in ea panes propositionis, panes ante Dominum, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 24. Et posuit candelabrum in tabernaculo testimonii ✕ e regione mense· ad latus tabernaculi, quod est ad austrum. 25. Et imposuit lucernas + ejus· ante Dominum, quemadmodum præcepe-

rat Dominus Moysi. 26. Et posuit altare aureum in tabernaculo testimonii e regione velaminis. 27. Et incensavit super illud incensum compositionis, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 28. ✕ Et posuit velamen portæ tabernaculi ; et altare fructuum posuit ad januam tabernaculi ✕ testimonii ; 29. Et imposuit super illud holocaustum, et sacrificium, sicut præceperat Dominus Moysi. 30. Et fecit labrum ✕ inter tabernaculum testimonii, et inter altare ; 31. Et dedit ibi aquam, ut lavarent ex eo Moyses et Aaron et filii ejus manus suas et pedes, 32. ingredientibus ipsis in tabernaculum testimonii, aut cum accederent ad altare + ad ministrandum ; lavabantur ex eo, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 33. Et statuit atrium in circuitu tabernaculi et altaris, ✕ et posuit velamen

τῆς τραπέζης ; εἰς τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς πρὸς νότον. 25. Καὶ ἐπέθηκεν τοὺς λύχνους + αὐτῆς ; ἕνα πρὸς Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξεν Κύριος τῷ Μωσῆ. 26. Καὶ ἔθηκεν τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσεῖον ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἀπέναντι τοῦ καταπέτασματος. 27. Καὶ ἐθυμιάσεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 28. ✕ Καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς ; καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκεν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς + τοῦ μαρτυρίου ; 29. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ τὴν θυσίαν, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωσῆ. 30. Καὶ ἐποίησεν τὸν λουτήρα ✕ ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου ; 31. Καὶ ἔδωκεν ἐκεῖ ὕδωρ ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ Μωσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας.

TO EBPAIKON.

שׁוֹמֵר 3
בְּמִזְבֵּחַ הַזֶּה 5

וַיִּשָּׂא
וַיִּשָּׂא 16

וַיִּשָּׂא 22

וַיִּשָּׂא 25

וַיִּשָּׂא 26

וַיִּשָּׂא 27

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶ γράμμασι.

3.

5.

16.

22.

25.

26.

27.

ΑΚΥΛΑΞ.

3. Καὶ θήσεις ἐκεῖ.
5.

16. Ἐνετείλατο.

22.

25.

26. Ἐν σκέπη.

27.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Et pones ibi.
5. Altare aureum ad suffimentum.

Ostii.

16. Præcepit.

22. Ad aquilonem.

25. Ascendere fecit.

26. In tabernaculo.

27. Præcepit.

VULGATA LATINA.

3. Pones in eo.
5. Altare aureum, in quo adoletur incensum.

In introitu.

16. Præceperat.

22. In parte australi.

25. Vacat.

26. Sub tecto.

27. Jusserat.

AQUILA.

3. Et pones ibi.
5.

16. Præcepit.

22.

25.

26. In tꝑumento.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Exodi.

Exodi caput ultimum ex eodem Colbertino 5084, aliquot tamen versibus mulctatum, edi curavimus cum obelis et asteriscis, ut exstat in illo exemplari.
V. 3. 'A., Σ., Θ., καὶ θήσεις ἐκεῖ. Sic Basiliensis.

V. 5. Ἄλλοι, θυμιατήριον τὸ χρυσεῖον, etc. Ibi θυμιατήριον sumitur pro altari incensi. Ita Basiliensis codex.

Ibid. Th., ἐπὶ παρὰ τὴν θύραν. Ex Basiliensi.

IN LEVITICUM ADMONITIO.

Lectiones Levitici multis partibus auctiores proferimus, quam a Drusio allatæ fuerant. His porro codicibus et libris editis usi sumus :

Cod. Regio 1825, xi vel xii sæculi, membranaceo.

Cod. Reg. 1871, eximie notæ, x sæculi, membranaceo.

Cod. Reg. 1888, bombycino, xii sæculi.

Cod. Basiliensi x sæculi, egregie notæ.

Cod. Colbertino 5084, quarti quintive sæculi, unde multa capita cum obelis et asteriscis decerpimus. Theodoreto edito an. 1642.

32. Εισπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρ-
τυρίου, ἢ ὅταν προσπορευῶνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον
Κύριος τῷ Μωσῆϊ. 33. Καὶ ἔστησεν τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς, καὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔθηκεν τὸ
ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς.

34. Καὶ συνετέλεσεν Μωσῆς πάντα τὰ ἔργα.
Καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου,
καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή. 35. Καὶ οὐκ ἐδυ-
νάσθη Μωσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυ-
ρίου, ὅτι ἐπεσκίαζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης
Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή. 36. Ἦνίκα δ' ἂν ἀνέβη ἡ
νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀνεξεύγνυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν. 37. Εἰ δὲ μὴ ἀνέβη ἡ νεφέλη, οὐκ
ἀνεξεύγνυσαν ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνέβη. 38. Νεφέλη
γὰρ Κυρίου ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν
νυκτὸς ἐπ' αὐτῆς ἐνώπιον παντὸς οἴκου Ἰσραὴλ ἐν
πάσαι, ἀναξυγίαις αὐτῶν.

januae atrii.
+ λειτουργεῖν ἐνίπτοντο ἐξ αὐτοῦ, καθάπερ συνέταξε
+ liturgere in tabernaculo testimonii, et gloria Do-
mini repletum est tabernaculum. 35. Et non potuit
Moyses ingredi in tabernaculum testimonii, quia
obumbravit super ipsum nubes, et gloria Domini
repletum est tabernaculum. 36. Quando autem ascen-
debat nubes a tabernaculo, disjungebant filii Israel
cum sarcinis suis. 37. Si autem non ascenderet
nubes, non disjungebant usque ad diem qua ascen-
debat. 38. Nubes enim Domini erat super taberna-
culum, die; et ignis erat super ipsam nocte eorum
omni domo Israel in omnibus disjunctionibus eorum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Καὶ θήσεις ἐκεῖ.

3. Καὶ θήσεις.

3. Καὶ θήσεις ἐκεῖ.

5.

5. Θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς
τὸ θυμίζν. Ἄλλος, θυμιατήριον τὸ
χρυσοῦν εἰς τὸ θυμίαμα.

5.

Εἰς τὴν θύραν.

Ἐπὶ παρὰ (sic) τὴν θύραν.

16. Ἐνετεῖλατο

16. Ἐνετεῖλατο. Ἄλλος, συνέ-
ταξεν.

16. Ἐνετεῖλατο.

22.

22. Τὸ πρὸς βορρᾶν. Ἄλλος,
ἀπὸ βορρᾶ.

22.

25.

25. Ἐπέθηκεν. Ἄλλοι, ἔθηκεν,
ἐνετεῖλατο.

25.

26. Ἐν τῇ σκηνῇ.

26. Ἐν τῇ σκηνῇ. Ἄλλος, εἰς
τὴν σκηνήν.

26. Ἐν τῇ σκηνῇ.

27.

27. Συνέταξε. Ἄλλος, ἐνετεῖ-
λατο.

27.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3. Et pones ibi.

3. Et pones.

3. Et pones ibi.

5.

5. Altare aureum ad incensan-
dum. *Alius*, thymiaterium aureum
ad thymiana.

5.

In januam.

Ad januam.

16. Præcepit.

16. Præcepit. *Alius*, constituit.

16. Præcepit.

22.

22. Ad aquilonem. *Alius*, ab
aquilone.

22.

25.

25. Imposuit. *Alii*, posuit, præ-
cepit.

25.

26. In tabernaculo.

26. In tabernaculo. *Alius*, in ta-
bernaculum.

26. In tabernaculo.

27.

27. Constituit. *Alius*, præcepit.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Exodi.

V. 16. Ex eodem Basiliensi.

V. 25. Ex Basiliensi.

V. 22. Ἄπὸ βορρᾶ. Ita Basiliensis, tacito inter-
prete.

V. 26. Ἄ., ἐν σκέπη, etc., ex Basiliensi.

V. 27. Ex Basiliensi.

Hesychio in Leviticum.

Procopio in Heptateuchum.

Editionis Romanæ et Drusii lectionibus.

Ex his autem magis subsidio fuerunt, cod. Basiliensis, unde ingentem lectionum copiam, nondum observatam, mutuati sumus (a), Hesychius in Leviticum, cod. Colbertinus 3084, qui multas Levitici partes, asteriscis et obelis notatas, nobis suppeditavit.

(a) Adde Coislinianum, cujus lectiones ex appendice huc revocamus. EDIT. PATR.

CAPUT I LEVITICI.

Ex cod. Colbert. 3084.

1. Et revocavit Mosem, et locutus est Dominus ipsi ex tabernaculo testimonii dicens : 2. Loquere filiis Israel, et dices ad eos : Homo ex vobis si offerat munera Domino de pecoribus, de bobus et de ovibus offeretis munera vestra. 3. Si holocaustoma munus ejus de bobus, masculinum immaculatum adducet, ad ostium tabernaculi testimonii offeret illud, acceptabile ✕ ipsi : ante Dominum. 4. Et imponet manum ✕ suam : super caput holocausti : acceptabile ipsum ad depropitiandum pro ipso. 5. Et jugulabunt vitalium ante Dominum : et offerent filii Aaron sacerdotes sanguinem, et effundent ad altare in circuitu, quod est super januas tabernaculi testimonii. 6. Et decoriantes holocaustoma, membratim dividunt illud per membra ✕ ejus : 7. Et imponet filii Aaron sacerdotes ignem super altare : et sternent ligna super ignem. 8. Et imponent filii Aaron sacerdotes membra divisa, et caput et adipem super ligna, quæ sunt super ignem, quæ sunt super altare. 9. Intestina vero ✕ ejus : et pedes ✕ ejus : lavabunt aqua. Et imponet sacerdos omnia super altare : holocaustum est sacrificii, odor suavitatis Domino.

τὸ θυσιαστήριον. Κάρπωμά ἐστιν θυσίας, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

10. Si autem de ovibus donum ejus → Domino :

1. Καὶ ἀνεκάλεσεν Μωσὴν, καὶ ἐλάλησεν Κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου λέγων· 2. Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἐάν προσάγῃ δῶρα τῷ Κυρίῳ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε τὰ δῶρα ὑμῶν· 3. Ἐάν ὀλοκαύτωμα τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐκ τῶν βοῶν, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει, πρὸς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου προσοίσει αὐτὸ, δεκτὸν ✕ αὐτῷ : ἐναντὶ Κυρίου. 4. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ✕ αὐτοῦ : ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κάρπωματος· δεκτὸν αὐτὸ ἐξειλάσασθαι περὶ αὐτοῦ. 5. Καὶ σφάξουσιν τὸν μόσχον ἐναντὶ Κυρίου. Καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσγεύουσιν τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ, τὸ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 6. Καὶ δειραντὶς τὸ ὀλοκαύτωμα, μελιούσιν αὐτὸ κατὰ μέλη ✕ αὐτοῦ· 7. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ στοιθάσουσιν ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ. 8. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὰ διχοτομήματα, καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στέαρ ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς, τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 9. Τὰ δὲ ἐγκολία ✕ αὐτοῦ : καὶ τοὺς πόδας ✕ αὐτοῦ : πλουνοῦσιν ὕδατι· καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα ἐπὶ

10. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ →

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶ γράμμασι.

AKYAAΣ.

ויקרא 1	1. Ουικρα.	1.
קרבן 2	2.	2. Προσφοράν.
עלה 3	3.	3.
אחד בן הבקר 5	5.	5.
חוק		
השמים 6	6.	6.
וערט 7	7.	7.
וקרב 9	9.	9.
עלה		Δῶρον.
גידוח		Ἀναπαύσεως.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Et vocavit. <i>Heb. lect.</i> Uicra.	1. Vocavit autem.	1.
2. Appropinquationem.	2. Hostiam.	2. Oblationem.
3. Ascensio.	3. Holocaustum.	3.
5. Filium bovis.	5. Vitulum.	5.
Et spargent.	Fundentes.	
6. Et exspoliabit.	6. Detractaque pelle.	6.
7. Et ordinabunt.	7. Strue composita.	7.
9. Intestinum ejus.	9. Intestinis.	9.
Ascensio.	Holocaustum.	Donum.
Quietis.	Suavem odorem.	Requiei.

Ex cod. Colbert. 3084.

τῷ Κυρίῳ ἃ ἀπό τε τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν ἐρίφων εἰς ὀλοκαύτωμα, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει αὐτό. 11. + Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἃ καὶ σφάζουσιν αὐτὸ ἐκ πλαγίων τοῦ θυσιαστηρίου πρὸς βορρᾶν ἔναντι Κυρίου, καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἄαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα αὐτοῦ, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. 12. Καὶ διελούσιν αὐτὸ κατὰ μέλη ἄλλοι αὐτοῦ ἃ καὶ τὴν κεφαλὴν ἄλλοι αὐτοῦ ἃ καὶ τὸ στέαρ. Καὶ ἐπιστοιβάσουσιν οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς, τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 13. Καὶ τὰ ἐγκοιλία καὶ τοὺς πόδας πλυνούσιν ὕδατι. Καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Κάρπωμά ἐστιν θυσία, ὁσμὴ εὐωδίας Κυρίου.

14. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν πετηνῶν κάρπωμα προσφέρῃ δῶρον αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περιστερίδων τὸ δῶρον αὐτοῦ. 15. Καὶ προσοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀποκνίσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ στραγγίσει τὸ αἷμα αὐτοῦ πρὸς τὴν βάσιν θυσιαστηρίου. 16. Καὶ ἀφελεί τὸν πρόλοβον αὐτοῦ σὺν τοῖς πτεροῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὸ παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατὰ ἀνατολᾶς εἰς τὸν τόπον τοῦ σποδοῦ. 17. Καὶ ἐκκλάσει αὐτὸ ἐκ τῶν πτερῶν, καὶ οὐ διαλεί. Καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς. Κάρπωμά ἐστιν θυσία, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

de agnis, et de hædis in holocaustum, masculum immaculatum adducet illud, 11. + Et imponet manum super caput ejus ἃ et jugulabunt illud a latero altaris ad Aquilonem ante Dominum ἃ et effundent filii Aaron sacerdotes sanguinem ejus super altare in circuitu. 12. Et dividunt illud per membra ἄλλοι ejus ἃ et caput ἄλλοι ejus ἃ et adipem. Et constipabunt ea sacerdotes super ligna, quæ super ignem, quæ super altare. 13. Et intestina et pedes lavabunt aqua ἃ et offeret sacerdos omnia, et imponet super altare ἃ holocaustum est sacrificium, odor suavitatis Domino.

14. Si autem de volatilibus holocaustum offerat manus suum Domino, et offeret de turturibus vel de columbis munus suum. 15. Et offeret illud sacerdos ad altare; et retorquebit caput ejus, et imponet super altare. et exstillabit sanguinem ejus ad basim altaris. 16. Et auferet vesiculam gutturis ejus, cum plumis ejus ἃ et projiciet eam ad altare versus Orientem in locum cineris. 17. Et effringet eam ab alis, et non dividet ἃ et imponet eam sacerdos super altare, super ligna, quæ super ignem ἃ Holocaustum est sacrificium, odor suavitatis Domino.

θυσία, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καὶ ἀνεκάλεισεν.	1.
2. Προσφοράν.	2. Δῶρα.	2.
3.	3. Ὀλοκαύτωμα. Ἄλλος, ὀλοκαυτώματα.	3.
5.	5. Τὸν μόσχον. Ἄλλος, υἶον τοῦ βουκόλου. Προσχεοῦσι. Ἄλλος, ἀκοντιοῦσι.	5.
6.	6. Ἐκδείραντες. Ἄλλος, δείραντες. Ἄλλος, ἐκδύσει.	6.
7.	7. Ἐπιστοιβάσουσιν. Ἄλλος, ἐπιθήσουσιν. Ἄλλος, στοιβάσουσιν οἱ ἱερεῖς.	7.
9.	9. Τὰ ἐγκοιλία. Ἄλλος, τὰ κοιλίας.	9.
Δῶρον. Ἄνακαύσεως.	Κάρπωμα. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα. Εὐωδίας.	Εὐαρεστήσεως.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Et revocavit.	1.
2. Oblationem.	2. Dona.	2.
3.	3. Holocaustum. Alius, holocausta.	3.
5.	5. Vitulum. Alius, filium bucolii. Effundent. Alius, jaculabuntur.	5.
6.	6. Decoriantes. Alius, excoriantes. Alius, exuet.	6.
7.	7. Constipabunt. Alius, imponent. Alius, sternent sacerdotes.	7.
9.	9. Intestina. Alius, ventres.	9.
Donum.	Fructuum oblatio. Alius, holocaustum.	
Requiei.	Suaveolentiæ.	Beneplaciti.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.
חצאן 10	10.	10.
11	11.	11.
על־יִרְךָ		
ונתן 12	12.	12.
והגרעים 13	13.	13.
עלה 14	14.	14.
מִכְּבַּנֵי הַיּוֹנָה		
וחקר 15 Ἐθ̄ Σαμαρ. ἀνακλάσει.	15.	15.
על קיר		
והזכירתי בנעוה 16	16.	16. Στείζουσιν.
והזכירתי		
עש 17	17.	17.
עלה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. De pecore.	10. De pecoribus.	10.
11.	11.	11.
Ad femur.	Ad latus.	
12. Et concidet.	12. Divident.	12.
13. Crura.	13. Pedes.	13.
14. Ascensio.	14. Holocaustum.	14.
De filiis columbæ	De pullis columbæ.	
15. Et contorquebit. Samar., reflectet.	15. Retorto ad collum capite.	15.
Super parietem.	Super crepidinem.	
16. Vesiculam ejus cum pluma ipsius.	16. Vesiculam gutturis et plumas.	16. Vesicam.
Et projiciet.	Projiciet.	
17. Et scindet.	17. Confringetque.	17.
Ascensio.	Holocaustum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Levitici.

In hujus libri nomen hanc notam habet Origenes in *Catenis Regiis* mss. : Λευιτικὸν ὀνόμασται, ἐπειδὴ τὸ τῆς Ἰερωσύνης καὶ τὰ τῶν θυσιῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα προσέταξεν ὁ Θεός, ἐν τούτῳ φέρεται. Ἔχει μὲν οὖν καὶ ἡ ἔξοδος τοῦ Θεοῦ νομοθεσίας, ὅπως δὲ ἐτελέσθησαν οἱ ἱερεῖς χρισθέντες, καὶ ὅπως κατασκευάσθη ἡ σκηνή, καὶ σύμπηξεν ἔλαβεν ἑναρμόνιον. Καὶ ἄλλα πλείονα ἱστορεῖ τὸ Λευιτικόν. Εἰ δὲ καὶ ἑτέρα τινα περιέχει, οὐ θαυμαστὸν, ἐπιγραφῆ γὰρ ἔστιν ἐκάστου βιβλίου τοῦ ἐν αὐτῷ καιρωτέρου δηλωτικῆ. Id est : « Leviticus ita dicitur, quia tum sacerdotii ritum, tum et quæ ad sacrificia et similia a Deo præscripta sunt, continet. Habet quidem et Exodus Dei leges. De modo autem initiandi sacerdotis uncti, de modo item quo adornatum fuit tabernaculum, atque congruentem sibi constructionem accepit, aliaque per multa, narrat Leviticus. Quod si etiam diversa quædam complectatur, nihil mirum : nam cujusque

libri titulus, quæ ipsi magis propria sunt indicat. » Idem Origenes in *Psalms*, ait hunc librum Hebraice vocari Οὐκίρα.

Hujus libri priora capita, et alia quædam fragmenta, ut in *Hexaplis* erant ex versione LXX interpretum cum asteriscis et obelis edi curavimus, prout habentur in sæpe memorato codice Colbertino num. 3084. Hic vero obeli et asterisci longe pauciores habentur quam in postremis Exodi capitibus, quia Levitici textus longe sincerior erat illa postrema Exodi parte.

V. 2. Ita Basiliensis codex, unde maximam lectionum partem hoc libro mutuamur. — Coislin. Ἄ., Σ., οἱ λοιποὶ, προσφορὰν. Sic et vers 4. Ο, καρπώματος. In marg. ὀλοκαυτώματος.

V. 3. Ἄλλος, ὀλοκαυτώματα. Ita Basiliensis.

V. 5. Ἄλλος, υἶὸν τοῦ βουκόλου, ex Basiliensi,

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Προβάτων. <i>Alius addit</i> , τοῦ ποιμνίου.	10.
11.	11. + Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ : Ἐκ πλαγίων. Ἄλλος, ἐπὶ μηρόν.	11.
12.	12. Διελούσιν. Ἄλλος, μελιούσιν.	12.
13.	13. Τοὺς πόδας. Ἄλλος, τὰ σκέλη.	13.
14.	14. Κάρπωμα. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα. Περιστερῶν. Ἄλλος, νεοσσῶν περιστερῶν.	14.
15.	15. Ἀποκνίσει. Ἄλλος, λεπύσει. Ἄλλος, μαδίσει. Πρὸς τὴν βάσιν. Ἄλλος, παρὰ τὸν τοῖχον.	15.
16. Τὴν φύσιν αὐτοῦ σὺν τοῖς πτελοῖς.	16. Τὸν πρόλοβον σὺν τοῖς πτεροῖς. Ἐκβαλεῖ. Ἄλλος, ἐμβαλεῖ.	16. Τὴν φύσιν αὐτοῦ σὺν τοῖς πτελοῖς.
17.	17. Ἐκκλάσει. Ἄλλος, διχάσει. Κάρπωμα. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα.	17.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. De ovibus. <i>Alius addit</i> , ovihs.	10.
11.	11. + Et imponet manum super caput ejus : E lateribus. <i>Alius</i> , ad femur.	11.
12.	12. Divident. <i>Alius</i> , membratim concident.	12.
13.	13. Pedes. <i>Alius</i> , crura.	13.
14.	14. Oblatio fructuum. <i>Alius</i> , holocaustum. Columbarum. <i>Alius</i> , pullis columbarum.	14.
15.	15. Contorquebit. <i>Alius</i> , decoraticabit. <i>Alius</i> , glabrum reddet. Ad basim. <i>Alius</i> , ad murum.	15.
16. Vesicam ejus cum pinnis.	16. Vesicam gutturis cum plumis. Ejiciet. <i>Alius</i> , injiciet.	16. Vesicam ejus cum pinnis.
17.	17. Effringet. <i>Alius</i> , dividet. Fructuum oblatio. <i>Alius</i> , holocaustum.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Levitici.

sine interpretis nomine.

V. 6. Ἄλλος, δειραντες, Ἄλλος, ἐκδύσει. Sic Basiliensis. Hæc vero postrema lectio videtur esse Aquilæ.

V. 7. Ἄλλος, ἐπιθήσουσιν, ex Basiliensi. Ἄλλος, στοιδάσουσιν, sic Basiliensis, item hanc ut variam lectionem habet Colb. 5084 ad marg.

V. 8. □□□□□ Ο, διχοτομήματα. Coislin. in marg., μὲν. Et ibid. Ο, στέαρ in marg. σῶμα.

V. 9. Ἄλλος, τὰς κοιλίας. Basiliensis. Ibid. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα. Basil. Ἄ., Σ., δῶρον. Coislin.

Ibid. Ἄλλος, ἀναπαύσεως. Basil. Sic etiam infra, cap. xxxi, 18. Ἄ., Σ., ἀναπαύσεως reposuimus ex Coislin.

V. 10. Ex Basiliensi.

V. 11. Hic locus obelo notatus in Coisertino 5084 non exstat in Hebræo. — Ἄ., ἐπὶ μηρόν. Quam le-

ctionem sine interpretis nomine affert Basiliensis.

V. 12. Ἄλλος, μελιούσιν. Ex Basil.

V. 13, 14. Ita Basil.

Ibid. Ἄλλος, νεοσσῶν περιστερῶν. Ita Basiliensis. Hinc vulgatus interpres hausit.

V. 14. Ο, περιστερῶν. In marg. Coislin., ὑῶν τῶν περιστερῶν, cum hac nota : Ἐδεῖ λέγειν, περιστεριδίων, δηλοῖ Σύμμαχος τῶν περιστερῶν τοὺς νεοσσούς. Hinc vero sequitur lectionem νεοσσῶν περιστερῶν, quam tacito interprete affert Basiliensis, esse Symmachi.

V. 15. Ita Regius unus et editio Romana. Samaritanus, ἀνακλάσει. Lectiones sequentes, λεπύσει, μαδίσει quorum interpretum sint non notatur. Animadvertas velim in editione Romana et in Regio uno codice, easdem interpretationes referri etiam

ad vocem **יִבְדִּיל**, quæ legitur versu 17, infra. Sed male, ut odoratur Drusus.

Ibid., **παρὰ τὸν τοῖχον**. Ita Basil.

V. 16. Ita Basiliensis, optime, ex Symmacho et

Theodotione. In edit. Rom. legitur male, **τὴν φύσιν** pro **τὴν φύσαν**, sane hic de vesica gutturis agitur, non de natura. 'A., **τὴν σιτίζουσαν**, quasi dicas frumenti receptaculum, id est, vesicam ad grana fru-

CAPUT II LEVITICI.

1. Si vero anima offerat munus sacrificium Domino, similia erit munus ejus; et effundet super illud oleum, et imponet super illud thus. 2. Et afferet ✕ illud; ad filios Aaron sacerdotes: et sumens de ea plenum pugillum ✕ ejus; de similia ✕ ipsa; cum oleo ✕ ejus; et omne thus ejus: et imponet sacerdos memoriale ejus super altare: sacrificium odor suavitalis Domino. 3. Et reliquum de sacrificio est Aaron et filiis ejus, sanctum sanctorum de sacrificiis Domini.

4. Si autem offerat munus, sacrificium coctum in clibano, ex similia panes azymos conspersos in oleo, et lagana azyma peruncta in oleo.

5. Si autem sacrificium de sartagine munus tuum, similia conspersa in oleo, azyma erunt. 6. Et comminues ea in frusta, et effundes super ipsa oleum: sacrificium + est; Domino.

7. Si autem sacrificium de craticula munus tuum, similia in oleo fiet. 8. Et offeret sacrificium quodcumque fecerit de his Domino: et afferet ✕ illud; ad sacerdotem. 9. Et accedens ad altare, auferet sacerdos de sacrificio memoriale ejus: et imponet

TO EBPAIKON.

קרבנו 1	1.
מלא קמח 2	2.
מאשי יהוה 3	3.
תנור 4	4.
חלות מצת בלילה 5	5.
ורקיקי 6	6.
פתים 6	6.
אשה 9	9.
קלוי באש 14	14.
גרש כרמל 15	15.
הקטיר 16	16.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Appropinquatio ejus.
2. Plenum pugillum suum.

3. De ignitionibus Domini.
4. Clibani.
Placentæ infermentatæ mistæ.

Et lagana.
6. Frusta.
9. Ignitio.

14. Tostam in igne.
Triticum contusum spicæ viridis.

16. Et suffire faciet.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.
9.	9.
14.	14.
16.	16.

VULGATA LATINA.

1. Ejus oblatio.
2. Pugillum plenum.
3. De oblationibus Domini.
4. In clibano.
Panis absque fermento conspersos.

Lagana.
6. Minutissimi.
9. Vacat, sed subjungitur: in odorem suavitalis Domino.

14. Igni.
Et confringes in modum farris.

16. Adolebit.

AKY'AAΣ.

1.	1.
2.	2.
3.	3. Ἀπὸ τῶν πυρῶν Κυρίου.
4.	4.
5.	5. Καλλύρας ἀναπεφυρμένας.
6.	6. Ψωμούς.
9.	9. Πύρρον.
14.	14. Πεφρυγμένα πυρ.
16.	16. Ἀπαλὰ λάχανα ὑσπερωῦθη.

AQUILA.

1.
2.
3. Ab ignibus Domini.
4.
Collyras respersas.
6. Frustula.
9. Ignitum.
14. Torrefacta igni.
Tenera olera legumini similia.
16.

menti recipienda. Hesychius in *Leviticum* habet σίτιον, minus recte, ni fallor. — 'Α., Σ., τὴν σιτί- ζουσαν. Θ., Ε', τὴν ὀσφὺν ἣν ἡμεῖς καλοῦμεν φύσαν. Coislin. quæ suspicione mendii non vacant. Ibid. in

hæc verba τῶν Ο' σὺν τοῖς πεπεροῖς, notatur in marg. ἄμα τῷ σώρω αὐτῆς, « cum congerie ejus. » Ibid., ἐμβαλεῖ. Ex Basil. V. 17. Ex Basil.

CAPUT II LEVITICI.

σίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς· καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυ- σιαστήριον, (κάρπωμα) ὀσμὴ εὐωδίας Κυρίου. 10. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας, Ἄαρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἄγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυ- ρίου.

super altare holocaustum, odor suavitatis Domino. 10. Quod autem reliquum erit de sacrificio, Aaron et filii ejus, sancta sanctorum de holocaustis Do- mini.

11. Πᾶσαν θυσίαν ἣν ἂν προσφέρητε Κυρίῳ, οὐ ποιήσατε ζυμωτόν· πᾶσαν γὰρ ζύμην καὶ πᾶν μέλι οὐ προσοίσετε ἀπ' αὐτοῦ, καρπῶσαι Κυρίῳ δῶρον. 12. Ἄπ' ἀρχῆς προσοίσετε αὐτὰ Κυρίῳ, ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἀναβιάσατε [αἰ. οὐκ ἀναβήσεται] εἰς ὀσμὴν εὐωδίας Κυρίου.

11. Omne sacrificium quodcumque offeratis Do- mino, non facietis fermentatum; omne enim fer- mentum et omne mel non offeretis de eo, ad offe- rendum Domino munus. 12. De primitiis offeretis ea Domino, super altare autem non importabitis in odorem suavitatis Domino.

13. Καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἄλλ' ἁλισθήσε- ται· οὐ διαπαύσατε ἄλλα διαθήκης Θεοῦ ἀπὸ θυσια- σμάτων ὑμῶν· ἐπὶ παντὸς δώρου ὑμῶν προσοίσετε ἄλλα.

13. Et omne munus sacrificii vestri sale salietur. Non omitteris salem testamenti Dei a sacrificiis ve- stris: super omne munus vestrum offeretis salem.

14. Ἐὰν δὲ προσφέρῃς θυσίαν πρωτογενημάτων τῷ Κυρίῳ, νέα πεφρυγμένα χίδρα ἐρικτὰ τῷ Κυ- ρίῳ· καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν τῶν πρωτογενημά- των σου. 15. Καὶ ἐπιχειεῖς ἐπ' αὐτῆς ἔλαιον, καὶ ἐπι- θῆσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον. Θυσία ἐστίν. 16. Καὶ ἀνοί- σει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ τῶν χίδρων σὺν τῷ ἔλαιῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς, κάρπωμα τῷ Κυρίῳ.

14. Si autem offeras sacrificium primarum fru- gum Domino, novas torrefactas spicas vigentes, comminutas Domino: et offeres sacrificium prima- rum frugum tuarum. 15. Et effundes super illud oleum, et impones super illud thus: sacrificium est. 16. Et offeret sacerdos memoriale ejus de farribus cum oleo, et omne thus ejus: hostia Domino.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Δῶρον αὐτοῦ.	1.
2.	2. Πλήρη τὴν δράκα. Ἄλλος, πλήσει. Ἄλλος, πληρώσει. Οἱ λοι- ποί, πλήρης τὴν δράκα.	2.
3. Ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου.	3. Ἀπὸ τῶν θυσιῶν Κυρίου.	3. Ἀπὸ τῶν τοῦ πυρὸς Κυρίου.
4.	4. Ἐκ κλιβάνου. Ἄλλος, ἐν κλι- βάνῳ.	4.
Κολλύρας ἀναπεφυρμένας.	Ἄρτους ἀζύμους πεφυρμένους. Λάγανα. Ἄλλος, ἀπαλά.	Κολλύρας ἀναπεφυρμένας.
6. Ψωμούς.	6. Κλάσματα.	6. Ψωμούς.
9.	9. Κάρπωμα.	9. Πύβρον.
14. Πεφρυγμένα πυρί.	14. Πεφρυγμένα.	14.
Ἄπαλά λάγανα ὀσπερώδη.	Χίδρα ἐρικτὰ.	Πον.
16.	16. Ἀνοίσει. Ἄλλος, ἐπιθήσει.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Donum ejus.	1.
2.	2. Plenum pugillum. <i>Alius</i> , im- plebit. <i>Alius</i> , replebit. <i>Reliqui</i> , ple- nus pugillo suo.	2.
3. De oblationibus Domini.	3. De sacrificiis Domini.	3. Ab iis quæ sunt de igne Domini.
4.	4. Ex clibano. <i>Alius</i> , in clibano.	4.
Collyras respersas.	Panes azymos conspersos.	Collyras respersas.
6. Frustula.	Lagana. <i>Alius</i> , tenera,	6. Frustula.
9.	6. Frusta.	9. Ignitum.
14. Torrefacta igni.	9. Oblatio fructuum.	14.
Tenera olera legumini similia.	14. Torrefactas.	Pingue.
16.	Spicas virentes, comminutas.	16.
	16. Offeret. <i>Alius</i> , imponet.	16.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

כַּרְמֶה

פֶּשֶׁה

Πύρρον.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

De frumento contuso ejus.

Partem farris fracti.

Ignitio

Vacat.

Ignitum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Levitici.

In versione LXX Interpretum hexaplari cum obelis et asteriscis, qualem eruimus ex cod. Colbertino num. 3084 semper legitur *σπιθάλις*, ut videas supra. In editis vero *σεμίδαλις*. Ibid. vers 12 legitur in Colbertino, *ἀναθήσεται*, supra vero emendatur prima manu, *ἀναθιάσεται*: editi hodierni, *ἀναθιάσθησεται*.

V. 1. קרבן O, δῶρον. Coislin. in marg. habet *προσφορά*.

V. 2. *Οἱ λοιποὶ*, πλήρης τὴν δράξα, « plenus manu. » Hanc lectionem cum sequentibus ex codice Basiliensi mutuamur.

V. 4. Ἄλλος, ἐν κλιθάνῳ. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur vulgatus interpres. —

Coislin. *οἱ λοιποὶ*, *κολλυρίδας*, ubi Basiliensis habet Ἄ. Σ. Θ. *κολλύρας*, etc.

Ibid. A., S., Th., *κολλύρας ἀναπεφυρμένας*, ex Basiliensi.

V. 6. Ἄ., Σ., Θ., *ψωμούς*. Ex Basiliensi.

V. 9. Ἄ., Θ. *πύρρον*. Sic solent interpretes isti vertere vocem *פֶּשֶׁה*, ut sæpe videas infra. Ex eodem Basiliensi. — Coislin. Ἄ., Θ. *πύρον*. Sic.

V. 14. Ἄ. ἐν πυρὶ. Ex Basiliensi.

Ibidem, ita tres mss. Regii, quorum unus habet *λάγανα*. Totus locus Hebraice sic habet *וְהָיָה כְּבִיבָה לְכֶרֶם וְכֶרֶם וְשֶׁמֶן וְשֶׁמֶן*, i. e. « Teneram spicam tostam in igne: triticum contusum viridis spicæ. » Hierony-

CAPUT III LEVITICI.

1. Si autem sacrificium salutaris munus ejus + Domino: si quidem ex bobus suis adduxerit, sive masculinum sive femininum, immaculatum adducet illud ante Dominum. 2. Et imponet manus suas super caput muneris ✕ sui: et jugulabit ✕ illud: ad januas tabernaculi testimonii: et effundent filii Aaron sacerdotes sanguinem super altare + holocaustorum: in circuitu. 3. Et offerent de sacrificio salutaris oblationem Domino, adipem qui cooperit ventrem, et omnem adipem qui est super ventrem. 4. Et duos renes, et adipem qui super ipsos, qui super femora, et pennam quæ super jecur cum renibus auferet. 5. Et offerent ea filii Aaron super altare, super holocaustomata, super ligna, quæ super ignem: oblatio odor suavitatis Domino. *ματα*, ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός· *κάρπωμα ὁσμῆ*

6. Si autem de ovibus munus ejus sacrificium salutaris Domino, masculinum aut femininum immaculatum offeret illud. 7. Si agnum adduxerit munus suum, offeret illud ante Dominum. 8. Et imponet manum ✕ suam: super caput muneris sui: et jugulabit illud ad januas tabernaculi testimonii. 9. Et effundent filii Aaron + sacerdotes: sanguinem ✕ ejus: super altare in circuitu. Et offeret de sacrificio salutaris oblationem Domino, adipem et

1. Ἐὰν δὲ θυσία σωτηρίου τὸ δῶρον αὐτοῦ + τῷ Κυρίῳ: ἐὰν μὲν ἐκ τῶν βοῶν αὐτοῦ προσάγῃ, ἐὰν τε ἄρσεν, ἐὰν τε θῆλυ, ἄμωμον προσάξει αὐτὸ ἐναντι Κυρίου. 2. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρου ✕ αὐτοῦ: καὶ σφάξει ✕ αὐτό: παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσχεύουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον + τῶν ὀλοκαυτωμάτων: κύκλῳ. 3. Καὶ προσάξουσιν ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου κάρπωμα Κυρίῳ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τὴν κοιλίαν. 4. Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρῶν, καὶ τὸν λόβον τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ. 5. Καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ὀλοκαυτωμά- *εὐωδίας Κυρίῳ*.

6. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ, ἄρσεν ἢ θῆλυ ἄμωμον προσοίσει αὐτό. 7. Ἐὰν ἄρνα προσάγῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ, προσοίσει αὐτὸ ἐναντι Κυρίου. 8. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ✕ αὐτοῦ: ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρου αὐτοῦ· καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 9. Καὶ προσχεύουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν + οἱ ἱερεῖς: τὸ αἷμα ✕ αὐτοῦ: ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σω-

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

שְׁלָמִים 1

1.

1. Eιρηνηκῶν.

פֶּשֶׁה 3

3.

3.

שְׁלָמִים 4

4.

4.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Pacificorum.

1. Pacificorum.

1. Pacificorum.

3. Ignitio.

3. In oblationem.

3.

4. Iliā.

4. Iliā.

4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Πύρρον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

Πύρρον.

THEODOTIO.

De farribus. *Alius*, de torrefactione ejus.

Ignitum.

Oblatio fructuum.

Ignitum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Levitici.

mus, de spicis virentibus torrebis igni, et confringes in modum farris. LXX Int., νέα πεφυγγμένα χίδρα έρικτά, « novas torrefactas spicas virentes comminutas. » Ubi vox χίδρα, utramque vocem Hebraicam חִדְרָא et חִרְיָא videtur exprimere. In hæc verba locum Eusebii asserimus ex mss. Regiis plenioram quam in editione Romana jacet : Χίδρα έστιν όταν από των άκμασάντων άσταχύων λαβών διαβρύψη τις χερσίν, οίονε! άλέσας· τουτο γάρ έστιν, έρικτά προσοίσει τῷ Θεῷ. Έρικτά δέ τὰ έν μύλῳ πισθέντα και την φλοιδν άποβαλόντα άσπριώδη λάχανα. Id est : « Χίδρα sunt, cum quispiam spicas quasdam virentes manibus alterit, ac si moleret. Id enim sibi vult illud : *Comminuta offeret Deo.* Έρικτά vero

dicuntur ea, quæ mola teruntur et glumam abjiciunt, olera leguminibus similia. »

Ibid. Basiliensis, tacito interprete, του έρύγματος αύτης, mendose, ut puto, pro φρύγματος.

Ibid. ex Basiliensi.

Coislin. 'Α., Σ., άπαλά. Θ., πιον, et μοx, 'Α., Σ., πεφυγγμένα πυρρ. Quæ lectiones sinceriores sunt iis quas ex aliis mss. eruimus, quæ non consonant cum Hebræo.

V. 16. Ο΄, των χίδρων. Coislin. in marg. habet, του έρύγματος αύτης. Alii, έρύγματος. Forte φρύγματος. Ibid., ad illud χίδρων, notatur in marg. άφίτων.

CAPUT III LEVITICI.

τηρίου κάρπωμα τῷ Κυρίῳ, τὸ στέαρ και την άσφύν έρωμον σύν ταις ψόαις περιελεί αυτὸ, και τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον την κοιλίαν, και πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. 10. Και άμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, και τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αυτῶν, τὸ ἐπὶ των μηρίων, και τὸν λόβον, τὸν ἐπὶ του ήπατος σύν τοις νεφορις περιελών. 11. Άνοισαι ὁ ιερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὁσμὴ εὐωδίας κάρπωμα Κυρίῳ.

lumbum immaculatum cum ilibus auferet illum, et adipem qui cooperit ventrem, et omnem adipem qui super ventrem. 10. Et duos renes, et adipem qui est super ipsos, qui super femora, et pennam, quæ super jecur cum renibus auferens. 11. Afferet sacerdos super altare, odor suavitalis. oblatio Domino.

12. Εάν δὲ από των αϊγῶν τὸ δῶρον αυτου, και προσάξει ✕ αυτὸ ὃναντι Κυρίου. 13. Και ἐπιθήσει τὰς χείρας αυτου ἐπὶ την κεφαλήν αυτου· και σφάξουσιν αυτὸ εναντι Κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνης του μαρτυριου· και προσχεοῦσιν οἱ υιοι 'Ααρῶν οἱ ιερεῖς τὸ αίμα ✕ αυτου ὃ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω. 14. Και άνοισαι άπ' αυτου ✕ δῶρον αυτου ὃ κάρπωμα Κυρίῳ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον την κοιλίαν και πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. 15. Και άμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, και πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αυτῶν, τὸ ἐπὶ των μηρίων, και τὸν λόβον του ήπατος σύν τοις νεφορις περιελεῖ. 16. Και άνοισαι αυτὰ ὁ ιερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ✕ άρτον ὃ κάρπωμα, ὁσμὴ εὐωδίας Κυρίῳ. 17. Πᾶν στέαρ τῷ Κυρίῳ, νόμιμον εις τὸν αἰῶνα εις τὰς γενεὰς ὡμῶν έν πάση κατοικία ὡμῶν. Πᾶν στέαρ και πᾶν αίμα οὐκ έδεσθε.

12. Si autem de capris munus ejus, et adducet ✕ illud ὃ ante Dominum. 13. Et imponet manus suas super caput ejus : et jugulabunt illud ante Dominum ad januas tabernaculi testimonii : Et effundent filii Aaron sacerdotes sanguinem ✕ ejus : super altare in circuitu. 14. Et offeret de eo ✕ munus suum ὃ hostiam Domino, adipem, qui cooperit ventrem, et omnem adipem, qui est super ventrem : 15. Et utrosque renes, et omnem adipem qui super ipsos, qui super femora, et pennam jecoris cum renibus auferet. 16. Et offeret ea sacerdos super altare ✕ panem ὃ oblatio, odor suavitalis Domino. 17. Omnis adeps Domino ; legitimum in sæculum in progenies vestras, in omni habitaculo vestro. Omnem adipem et omnem sanguinem non comedetis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ειρηνικῶν.

5.

4.

SYMMACHUS.

1. Pacificorum.

5.

4.

1. Σωτηρίου.

3. Κάρπωμα. Άλλοι, πυρρον.

4. Μηρίων. Άλλοι, λαγόνων.

LXX INTERPRETES.

1. Salutaris.

3. Oblatio. *Alii*, ignitum.

4. Femora. *Alius*, ilia.

1. Ειρηνικῶν.

3

4

THEODOTIO.

1. Pacificorum.

5.

4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΛΑΣ
לִזְבַּח שְׁלָמִים 6	6.	6. Εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν.
כֶּשֶׁב 7	7.	7. Ἄμνόν
לִפְנֵי 8	8.	8.
מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר 9	9.	9.
הָאֵלִיָּה		
שְׁוֵי 10	10.	10.
הַכִּסִּיִּים		
לֶחֶם אֲשֶׁר 11	11.	11.
לִפְנֵי 12	12.	12.
וְהַקָּרִיב 14	14.	14.
אֲשֶׁר		
לֶחֶם אֲשֶׁר 16	16.	16.
לְרִיחַ		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. In nostiam pacificorum.	6. Pacificorum hostia.	6. In hostiam pacificorum.
7. Agnum.	7. Agnum.	7. Agnum.
8. Ad facies.	8. In vestibulo.	8.
9. De sacrificio pacificorum ignitionem.	9. De pacificorum hostiæ sacrificium.	9.
Caudam ejus.	Caudam.	
10. Duo.	10. Cum renibus.	10.
Ilia.	Ilia.	
11. Panem ignitionis.	11. In pabulum ignis.	11.
12. Ad facies.	12. Domino.	12.
14. Et appropinquare faciet. Ignitionem.	14. Tollent. Ignis.	14.
16. Panem ignitionis.	16. In alimoniam ignis.	16.
In odorem.	Et suavissimi odoris.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Levitici.

Textum LXX Interpretum ut erat in *Hexaplis* ex codice Colb. supra memorato num. 3084 desumpsimus.

V. 1. 'A., Σ., Θ., εἰρηνικῶν. Sic vocem שְׁלָמִים vertere solent iidem Interpretes. Hanc porro lectionem, ut et alias omnes hujus capituli ex Basiliensi

codice mutuamur.

V. 3. Alii, πύργον, Aquila scilicet et Theodotio, ut his capite præcedenti. — Coisl. ad vocem σωτηρίου in margine habet τελειότητος. Tres interpretes, v. 4 eandem vocem שְׁוֵי vertunt, εἰρηνικῶν. V. similiter 9, Coisl. ad marg. τελειότητος, et τῶν.

CAPUT IV LEVITICI.

1. Et locutus est Dominus ad Mosem, dicens : 2. Loquere ad filios Israel dicens : Anima si peccaverit + ante Dominum : non sponte, de omnibus præceptis Domini, quæ non oportet facere, et fecerit unum aliquid de eis 3. Si quidem princeps sacerdotum, qui unctus est, peccaverit, ✕ ut populus peccaret : et adducet pro peccato suo quod peccavit, vitulum de bobus immaculatum Domino, pro peccato. 4. Et adducet vitulum ad ostium tabernaculi testimonii ante Dominum, et imponet manum

1. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων. 2. Λάλησον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων· ψυχὴ ἐὰν ἀμάρτη + ἐναντὶ Κυρίου : ἀκουσίως ἀπὸ πάντων τῶν προσταγμάτων Κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ ποιήσῃ ἐν τῇ ἀπ' αὐτῶν. 3. Ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ καθρισμένος ἀμάρτη ✕ τοῦ τὸν λαὸν ἀμαρτεῖν : καὶ προσάξει περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ ἧς ἤμαρτεν, μόσχον ἐκ βοῶν ἀμωμον τῷ Κυρίῳ περὶ τῆς ἀμαρτίας. 4. Καὶ προσάξει τὸν μόσχον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐναντὶ Κυρίου, καὶ ἐπιθήσει

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6. Εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν.	6. Θυσία σωτηρίου.	6. Εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν.
7. Πρόβατον.	7. Ἄρνα.	7.
8.	8. Παρὰ τὰς θύρας. Ἄλλ., κατὰ πρόσωπον.	8.
9.	9. Ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου κάρπωμα. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν πύρρον.	9.
10.	10. Καὶ τὴν ὀσφύν. Ἄλλος, καὶ τὸ κέριον. Ἄμφοτέρους. Ἄλλος, τοὺς δύο. Μηρίων. Ἄλλος, ὀσφύων.	10.
11.	11. Κάρπωμα. Ἄλλοι, ἄρτον πύρρον.	11.
12.	12. Ἐναντι. Ἄλλος, κατὰ πρόσωπον.	12.
14.	14. Ἀνοίσει. Ἄλλ., προσάξει. Κάρπωμα. Ἄλλοι, πύρρον.	14.
16.	16. Κάρπωμα. Ἄλλοι, ἄρτον πύρρον. Ὅσμη. Ἄλλ., ὀσμὴν.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6. In hostiam pacificorum.	6. Sacrificium salutaris.	6. In hostiam pacificorum.
7. Ovem.	7. Agnum.	7.
8.	8. Apud januas. <i>Alius</i> , ad faciem.	8.
9.	9. De sacrificio salutaris oblationem. <i>Reliqui</i> , de sacrificio pacificorum ignitum. Et lumbum. <i>Alius</i> , et caudam.	9.
10.	10. Utrosque (renes). <i>Alius</i> , duos (renes) Femora. <i>Alius</i> , lumbos.	10.
11.	11. Oblationem. <i>Alii</i> , panem ignitum.	11.
12.	12. Ante. <i>Alii</i> , ad faciem.	12.
14.	14. Offeret. <i>Alius</i> , adducet. Oblationem. <i>Alii</i> , ignitum.	14.
16.	16. Oblationem. <i>Alii</i> , panem ignitum. Odor. <i>Alius</i> , odorem.	16.

Notæ et varis lectiones ad cap. III Levitici.

εἰρηνικῶν, ubi eadem vox Hebraica. Eodem versu 9, ubi LXX habent σὺν ταῖς ψόαις, Coislin. in marg. habet. ἐν ἰσότητι τῶν ψυῶν.

V. 6. Ex Basiliensi.

V. 9. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλος, τὸ κέριον. Idem Basiliensis, tacito

interprete. Sed infra idem Basiliensis habet, *of λοιποὶ*, τὸ κέριον. Levit. vii, 3.

V. 10. Ex Basiliensi, ut et sequentes versiculi.

V. 16. Ο', κάρπωμα. Coislin. in margine, ἄρτον πύρον et ἄρτον προσφοράν. Idemque vers. 3, supra, legit πύρον, ubi alii πύρρον.

CAPUT IV LEVITICI.

τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου + ἐναντι Κυρίου ; καὶ σφάξει τὸν μόσχον ἐνώπιον Κυρίου. 5. Καὶ λαθὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χριστός + ὁ τετελειωμένος τὰς χεῖρας ; ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ εἰσώσει αὐτὸ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. 6. Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ εἰς τὸ αἷμα, καὶ προσρρανεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπτάκις τῷ δακτύλῳ ἐναντι Κυρίου κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον. 7. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος + τοῦ μόσχου ; ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος τῆς

suam super caput vituli + ante Dominum ; et jugulabit vitulum coram Domino. 5. Et accipiens sacerdos, qui unctus est + qui initiatus est manibus ; de sanguine vituli, et inferet illum in tabernaculum testimonii. 6. Et intinget sacerdos digitum suum in sanguinem, et asperget de sanguine septies digito ante Dominum contra velum sanctum. 7. Et imponet sacerdos de sanguine + vituli ; super cornua altaris thymiamatis compositionis ante Dominum, quod est in tabernaculo testimonii. Et

omnem sanguinem vituli effundet ad basim altaris holocausti, quod est ad januas tabernaculi testimonii. 8. Et omnem adipem vituli pro peccato auferet ab eo, adipem operientem intestina, et omnem adipem, qui est super ipsos, qui est super femora, et pennam quæ super jecur cum renibus auferet ipsam, 10. quemadmodum auferitur ipsa a vitulo sacrificii salutaris, et offeret ipsam sacerdos super altare holocausti. 11. Et pellem vituli et omnem ejus carnem cum capite ejus, et extremitatibus, et ventre, et fimo. 12. Et efferent totum vitulum extra castra in locum mundum, ubi effundunt cinerem, et comburent illam super ligna in igne: super effusione cineris cremabitur.

12. Καὶ ἐξοίσουσιν ὅλον τὸν μόσχον ἐξω τῆς κόπρου. 12. Καὶ ἐξοίσουσιν ὅλον τὸν μόσχον ἐξω τῆς σποδιάς, καὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρὶ.

13. Si autem omnis Synagoga Israel ignoraverit, et latuerit verbum ab oculis Synagogæ, et fecerint unum de omnibus mandatis Domini, quod non fiet, et deliquerint: 14. Et innotuerit eis peccatum, quod peccaverunt in eo: et adducet Synagoga vitulum ex bobus + immaculatum: pro peccato: et adducet eum ad ostium tabernaculi testimonii. 15. Et imponent seniores Synagogæ manus suas super caput vituli ante Dominum, et jugulabunt vitulum ante Dominum. 16. Et inferet sacerdos.

17. ... sanguine vituli: et asperget septies ante Dominum ad faciem velaminis + sancti: 18. Et de

συνθέσεως ἐναντι Κυρίου, ὃ ἐστὶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. Καὶ πᾶν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῆς ὀλοκαυτώσεως, ὃ ἐστὶν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

8. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἀμαρτίας, περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων, 9. Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος, σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτὸ, 10. Ὅν τρόπον ἀπαιρεῖται ἀπὸ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου. Καὶ ἀνοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως. 11. Καὶ τὸ δέριμα τοῦ μόσχου, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀκροτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ τῇ ἐπὶ τῆς ἐκχύσεως τῆς σποδιάς καυθήσεται.

13. Ἐὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσωσι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσωσι, 14. Καὶ ἐγνώσθῃ αὐτοῖς ἡ ἀμαρτία ἣν ἤμαρτον ἐν αὐτῇ. Καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν + ἄμωμον: περὶ τῆς ἀμαρτίας. Καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 15. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἐναντι Κυρίου, καὶ σφάζουσι τὸν μόσχον ἐναντι Κυρίου. 16. Καὶ εἰσώσει ὁ ἱερεὺς.

17. ... αἵματος τοῦ μόσχου. Καὶ ῥανεῖ ἐπὶ τὰς ἐναντι Κυρίου κατ' ἐνώπιον τοῦ καταπετάσματος +

TO EBPAIKON.

בשגג 2
למשח 3
לחמץ
ודביא 4
אתדפני פרת 6
זבחים 7
העלה
אלה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 2. In ignorantia.
- 3. Ad delictum populi. In peccatum.
- 4. Et afferet.
- 6. Cum faciebus veli.
- 7. Aromaticum.

Ascensionis.

Ad fundamentum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.
3.
4.
6.
7.

7.

7.

VULGATA LATINA.

- 2. Per ignorantiam.
- 3. Delinquere faciens populum. Pro peccato.
- 4. Adducet.
- 6. Contra velum.
- 7. Thymiamatis gratissimi.

Holocausti.

In basim.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. Ἐν ἀγνοίᾳ.
3. Εἰς πλημμέλειαν τοῦ λαοῦ.
4.
6.
7.

AQUILA.

- 2. In ignorantia.
- 3. Ad delictum populi.
- 4.
- 6.
- 7.

τοῦ ἀγίου : 18. Καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπιθήσει + ὁ ἱερεὺς : ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων + τῆς συνθέσεως : ὃ ἐστὶν ἐνώπιον Κυρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ τὸ πᾶν αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν καρπωμάτων, τὸ ὄν πρὸς τῆ θύρᾳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 19. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 20. Καὶ ποιήσει τὸν μόσχον.

✠ τῷ : καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς + ἡ ἁμαρτία : 21. Καὶ ἐξοίσουσιν τὸν μόσχον + ὄλον : ἐξω τῆς παρεμβολῆς. Καὶ κατακαύσουσιν τὸν μόσχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν μόσχον τὸν πρῶτον ἁμαρτίας συναγωγῆς ἐστὶν.

22. Ἐὰν δὲ ὁ ἀρχὼν ἁμάρτη καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, ἢ οὐ ποιηθήσεται, ἀκουσίως, καὶ πλημμεληθῆ. 23. Καὶ γνωσθῆ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία ἣν ἤμαρτεν ἐν αὐτῇ· καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ χίμαρον.

24. ... τοῦ χιμάρου, καὶ σφάξουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίου ἁμαρτίας ἐστὶν. 25. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ + δώσει : ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων, καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων, 26. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ αὐτοῦ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὡσπερ τὸ στέαρ θυσίας σωτηρίου. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ.

sanguine imponet + sacerdos : super cornua altaris thymiamatum + compositionis : quod est coram Domino, quod est in tabernaculo testimonii. Et omnem sanguinem effundet ad basim altaris holocaustorum, quod est apud ostium tabernaculi testimonii. 19. Et omnem adipem auferet ejus ab eo, et offeret super altare. 20. Et faciet vitulum. et depropitiabit pro eis sacerdos et dimittetur eis + peccatum : 21. Et efferent vitulum + totum : extra castra. Et comburent vitulum, quemadmodum combusserunt vitulum priorem : peccati Synagogæ est.

22. Si autem princeps peccaverit, et fecerit unum de omnibus mandatis Domini Dei sui, quod non fiet, non sponte, et deliquerit, 23. Et innotuerit ei peccatum, quod peccavit in eo, et offeret munus suum hircum.

24... hirci, et jugulabunt eum in loco, ubi jugulant holocausta coram Domino : peccati est. 25. Et imponet sacerdos de sanguine, qui peccati est, digito suo, et + dabit : super cornua altaris holocaustorum : et omnem sanguinem ejus effundet ad basim altaris holocaustorum : 26. Et omnem adipem ejus offeret super altare, sicut adipem sacrificii salutaris. Et depropitiabit pro.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Ἐν ἀγνοίᾳ.	2. Ἀκουσίως.	2.
3.	3. Τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλος, εἰς τὴν ἁμαρτίαν.	3.
4.	4. Προσάξει. Ἄλλος, προσοίσει.	4.
6.	6. Κατὰ τὸ καταπέτασμα. Ἄλλος, σὺν τῷ προσώπῳ τοῦ καταπέτασματος.	6.
7.	7. Τῆς συνθέσεως. Ἄλλος, τῶν ἀρωμάτων. Τῶν ὀλοκαυτωμάτων. Ἄλλος, τῆς ὀλοκαυτώσεως. Ἄλλος, τῆς καρπώσεως. Παρὰ τὴν βᾶσιν. Ἄλλος, ἐπὶ τὸν θεμέλιον.	7.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

2. In ignorantia.	2. Non sponte.	2.
3.	3. Ut populus peccaret. Pro peccato. <i>Alius</i> , in peccatum.	3.
4.	4. Adducet. <i>Alius</i> , adferet.	4.
6.	6. Ad velum. <i>Alius</i> , cum facie veli.	6.
7.	7. Compositionis. <i>Alius</i> , aromatum. Holocaustorum. <i>Al.</i> , oblationis holocausti. <i>Alius</i> , oblationis. Ad basim. <i>Alius</i> , ad fundamentum.	7.

omnem sanguinem vituli effundet ad basim altaris holocausti, quod est ad januas tabernaculi testimonii. 8. Et omnem adipem vituli pro peccato auferet ab eo, adipem operientem intestina, et omnem adipem, qui est super intestina : 9. Et duos renes, et adipem qui super ipsos, qui est super femora, et pennam quæ super jecur cum renibus auferet ipsam, 10. quemadmodum auferetur ipsa a vitulo sacrificii salutaris, et offeret ipsam sacerdos super altare holocausti. 11. Et pellem vituli et omnem ejus carnem cum capite ejus, et extremitatibus, et ventre, et ilmo. 12. Et efferent totum vitulum extra castra in locum mundum, ubi effundunt cinerem, et comburent illum super ligna in igne : super effusione cineris cremabitur.

κόπρω. 12. Καὶ ἐξοίσουσιν ὅλον τὸν μόσχον ἕξω τῆς σποδιάς, καὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρὶ. 13. Si autem omnis Synagoga Israel ignoraverit, et latuerit verbum ab oculis Synagogæ, et fecerint unum de omnibus mandatis Domini, quod non fiet, et deliquerint : 14. Et innotuerit eis peccatum, quod peccaverunt in eo : et adducet Synagoga vitulum ex hobus + immaculatum : pro peccato : et adducet eum ad ostium tabernaculi testimonii. 15. Et imponent seniores Synagogæ manus suas super caput vituli ante Dominum, et jugulabunt vitulum ante Dominum. 16. Et inferet sacerdos . . .

17. ... sanguine vituli : et asperget septies ante Dominum ad faciem velaminis + sancti : 18. Et de

συνθέσεως ἐναντι Κυρίου, ὃ ἐστὶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. Καὶ πᾶν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάση τοῦ θυσιαστηρίου τῆς δλοκαυτώσεως, ὃ ἐστὶν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

8. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἁμαρτίας, περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδοσθία, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων,

9. Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μηρῶν, καὶ τὸν ἰσθμὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος, σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτὸ, 10. Ὃν τρόπον ἀπαιρεῖται ἀπὸ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου. Καὶ ἀνοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως. 11. Καὶ τὸ δέσμα τοῦ μόσχου, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ τοὶς ἀκροτηρίους καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ τῇ

παρεμβολῇ εἰς τόπον καθαρὸν, οὗ ἐκχεοῦσιν τὴν ἐπὶ τῆς ἐκχύσεως τῆς σποδιάς καυθίσεται.

13. Ἐὰν δὲ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ ἀγνοῆσῃ, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσωσι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου ἣ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσωσι, 14. Καὶ ἐγνώσθῃ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία ἢ ἡμαρτον ἐν αὐτῇ. Καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν + ἀμωμον : περὶ τῆς ἁμαρτίας. Καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 15. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἐναντι Κυρίου, καὶ σφάξουσιν τὸν μόσχον ἐναντι Κυρίου. 16. Καὶ εἰσίοσει ὁ ἱε-

17. ... αἵματος τοῦ μόσχου. Καὶ ῥανεῖ ἐπτὰκις ἐναντι Κυρίου κατ' ἐνώπιον τοῦ καταπετάσματος +

TO EBPAIKON.

בשׂב 2	2.
שׂב אלה 3	3.
תאמה	
אבי 4	4.
פני אלה 6	6.
מים 7	7.
הנה	
אלה	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 2. In ignorantia.
- 3. Ad delictum populi. In peccatum.
- 4. Et afferet.
- 6. Cum faciebus veli.
- 7. Aromatum.

Ascensionis.

Ad fundamentum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 2.
- 3.
- 4.
- 6.
- 7.

VULGATA LATINA.

- 2. Per ignorantiam.
- 3. Delinquere faciens populum. Pro peccato.
- 4. Adducet.
- 6. Contra velum.
- 7. Thymiamatis gratissimi.

Holocausti.

In basim.

AKYΛAΣ.

- 2. Ἐν ἀγνοίᾳ.
- 3. Εἰς πλημμέλησιν τοῦ λαοῦ.
- 4.
- 6.
- 7.

AQUILA.

- 2. In ignorantia.
- 3. Ad delictum populi.
- 4.
- 6.
- 7.

τοῦ ἁγίου : 18. Καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπιθήσει + ὁ ἱερεὺς : ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων + τῆς συνθέσεως : ὃ ἐστὶν ἐνώπιον Κυρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ τὸ πᾶν αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν καρπωμάτων, τὸ ὄν πρὸς τῆ θύρᾳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 19. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 20. Καὶ ποιήσει τὸν μόσχον.

καὶ ἐξυλάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς + ἡ ἁμαρτία : 21. Καὶ ἐξοίσουσιν τὸν μόσχον + ὄλον : ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Καὶ κατακαύσουσιν τὸν μόσχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν μόσχον τὸν πρότερον ἁμαρτίας συναγωγῆς ἐστίν.

22. Ἐὰν δὲ ὁ ἄρχων ἁμάρτη καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, ἢ οὐ ποιηθήσεται, ἀκουσίως, καὶ πλημμεληθῆ. 23. Καὶ γνωσθῆ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία ἣν ἤμαρτεν ἐν αὐτῇ· καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ χίμαρον.

24. ... τοῦ χιμάρου, καὶ σφάζουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίου ἁμαρτίας ἐστίν. 25. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ + δώσει : ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων, καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων, 26. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ αὐτοῦ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὡσπερ τὸ στέαρ θυσίας σωτηρίου. Καὶ ἐξυλάσεται περὶ.

sanguine imponet + sacerdos : super cornua altaris thymiamatum + compositionis : quod est coram Domino, quod est in tabernaculo testimonii. Et omnem sanguinem effundet ad basim altaris holocaustorum, quod est apud ostium tabernaculi testimonii. 19. Et omnem adipem auferet ejus ab eo, et offeret super altare. 20. Et faciet vitulum.

et depropitiabit pro eis sacerdos et dimittetur eis + peccatum : 21. Et efferent vitulum + totum : extra castra. Et comburent vitulum, quemadmodum combusserunt vitulum priorem : peccati Synagogæ est.

22. Si autem princeps peccaverit, et fecerit unum de omnibus mandatis Domini Dei sui, quod non fiet, non sponte, et deliquerit, 23. Et innotuerit ei peccatum, quod peccavit in eo, et offeret munus suum hircum.

24... hirci, et jugulabunt eum in loco, ubi jugulant holocausta coram Domino : peccati est. 25. Et imponet sacerdos de sanguine, qui peccati est, digito suo, et + dabit : super cornua altaris holocaustorum : et omnem sanguinem ejus effundet ad basim altaris holocaustorum : 26. Et omnem adipem ejus offeret super altare, sicut adipem sacrificii salutaris. Et depropitiabit pro.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Ἐν ἀγνοίᾳ.	2. Ἀκουσίως.	2.
3.	3. Τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. "Ἄλλος, εἰς τὴν ἁμαρτίαν.	3.
4.	4. Προσάξει. "Ἄλλος, προσοίσει.	4.
6.	6. Κατὰ τὸ καταπέτασμα. "Ἄλλος, σὺν τῷ προσώπῳ τοῦ καταπέτασματος.	6.
7.	7. Τῆς συνθέσεως. "Ἄλλος, τῶν ἄρωμάτων. Τῶν ὀλοκαυτωμάτων. "Ἄλλος, τῆς ὀλοκαυτώσεως. "Ἄλλος, τῆς καρπώσεως. Παρὰ τὴν βᾶσιν. "Ἄλλος, ἐπὶ τὸν θεμέλιον.	7.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

2. In ignorantia.	2. Non sponte.	2.
3.	3. Ut populus peccaret. Pro peccato. <i>Alius</i> , in peccatum.	3.
4.	4. Adducet. <i>Alius</i> , adferet.	4.
6.	6. Ad velum. <i>Alius</i> , cum facie veli.	6.
7.	7. Compositionis. <i>Alius</i> , aromatum. Holocaustorum. <i>Al.</i> , oblationis holocausti. <i>Alius</i> , oblationis. Ad basim. <i>Alius</i> , ad fundamentum.	7.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι

ΑΚΥΤΑΑΣ.

8 החבאת	8.	8.
ירים		
על הקרב		
על הקרב		
9 הכסלים	9.	9.
10 השלמים	10.	10.
11 העל-כרעתי	11.	11.
13 והעלם דבר	13.	13.
14 הקדל	14.	14.
לחבאת		
והביא		
17 את פני	17.	17.
18	18.	18.
אליסוד		
העלה		
20 לפי	20.	20.
החבאת		
21 הקדל	21.	21.
22 בשגנה	22.	22. Ἐν ἀγνοίᾳ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

8. Peccati. Levabit. Intestinum. Super intestinum.	8. Pro peccato. Auferet. Vitalia. Quæ intrinsecus sunt.	8.
9. Ilia.	9. Ilia.	9.
10. Pacificorum	10. Pacificorum.	10.
11. Et cum cruribus ejus.	11. Pedibus.	11.
13. Et absconditum fuerit verbum.	13. Et per imperitiam.	13.
14. Congregatio. Ad peccatum.	14. Vacat. Pro peccato suo.	14.
Et adducent.	Adducent.	
17. Ad facies.	17. Contra.	17.
18.	18.	18.
Ad fundamentum. Ascensionis.	Juxta basim. Holocaustorum.	
20. Juuenco. Peccati.	20. De hoc vitulo. Vacat.	20.
21. Congregationis.	21. Multitudinis.	21.
22. In ignorantia.	22. Per ignorantiam.	22. In ignorantia.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

8	8. Τῆς ἁμαρτίας. "Ἄλλος, τοῦ ἰλασμοῦ. Περιελεί. "Ἄλλος, ὑψώσει. Τὰ ἐνδόσθια. "Ἄλλος, τὴν κοιλίαν. Τῶν ἐνδοσθίων. "Ἄλλος, τῆς κοιλίας.	8.
9.	9. Μηρίων. "Ἄλλος, λαγόνων.	9.
10.	10. Τοῦ σωτηρίου. "Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν.	10.
11.	11. Τοῖς ἀκροτηρίοις. "Ἄλλος, τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.	11.
13.	13. Καὶ λάβη βῆμα. "Ἄλλως, καὶ παροράθη λόγος.	13.
14	14. Ἡ συναγωγή. "Ἄλλος, ἡ ἐκκλησία. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. "Ἄλλ., ἐξιλασμόν. Προσάξει. "Ἄλλος, προσάξουσιν.	14.
17.	17. Κατενώπιον. "Ἄλλος, κατὰ ὀρόσωπον.	17.
18.	18. Τῶν θυμιαμάτων. "Ἄλλ., τῶν ἀρωμάτων. Πρὸς τὴν βάσιν. "Ἄλλ., εἰς τὸν θεμέλιον. Τῶν καρπώσεων. "Ἄλλος, ὀλοκαυτώσεως.	18.
20.	20. Τὸν μόσχον. "Ἄλλος, ὁ μόσχος. Τῆς ἁμαρτίας. "Ἄλλος, ἐξιλασμοῦ.	20.
21.	21. Συναγωγῆς. "Ἄλλος, ἐκκλησίας.	21.
22. Ἐν ἀγνοίᾳ.	22. Ἄκουστως.	22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES

THEODOTIO.

8.	8. Peccati. <i>Alius</i> , propitiationis. Auferet. <i>Alius</i> , levabit. Intestina. <i>Alius</i> , ventrem. Intestina. <i>Alius</i> , ventrem.	8.
9.	9. Femora. <i>Alius</i> , ilia.	9.
10.	10. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum	10.
11.	11. Extremitatibus. <i>Alius</i> , pedibus ejus.	11.
13.	13. Et latuerit verbum. <i>Aliter</i> , et neglectum fuerit verbum.	13.
14.	14. Synagoga. <i>Al.</i> , Ecclesia. Pro peccato. <i>Alius</i> , propitiationem. Adducet. <i>Alius</i> , adducent.	14.
17.	17. In conspectu. <i>Alius</i> , ad faciem	17.
18.	18. Thymiamatum. <i>Alius</i> , aromaticum. Ad basim. <i>Al.</i> , in fundamentum. Oblationum. <i>Alius</i> , oblationis holocaustorum.	18.
20.	20. Vitulum. <i>Alius</i> , vitulus. Peccati. <i>Alius</i> , propitiationis.	20.
21.	21. Synagogæ. <i>Al.</i> , Ecclesiæ.	21.
22. In ignorantia.	22. Non sponte.	22.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
זכר חבִּים 23	23.	23.
השלמים 31	31.	31.
כבש 32	32.	32.
תקח 34	34.	34.
העלה		
הכשב 35	35	35.
חבִּים		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. Masculum integrum.	23. Immaculatum, <i>omissa voce</i> , masculum.	23.
31. Pacificorum.	31. Pacificorum.	31.
32. Agnum.	32. De pecoribus	32.
34. Et accipiet. Ascensionis.	34. Sumetque. Holocausti.	34
35. Agni. Peccavit.	35. Arietis. Pro peccato.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Levitici.

Caput IV Levitici secundum versionem LXX Interpretum, ut in *Hexaplis* erat, mutuatur ex Colbertino sæpe memorato num. 3084. Sed aliquot in locis lacerum et in fine mutilum.

V. 2. 'A., Σ., ἐν ἀγνοίᾳ. Sic duæ catenæ Regiæ. edit. Romana soli Aquilæ tribuit. Basiliensis vero, ἐν ἀγνοίᾳ, tacito interpretum nomine. — ἴσως Ὁ, προσταγμάτων. Coisl. in marg. ἐντολῶν, et ibid., ubi LXX habent μόσχον ἐκ βοῶν, in marg., μοσχό-ταυρον.

V. 3. 'A., εἰς πλημμύλησιν τοῦ λαοῦ. Sic Eusebius in *Psalms*, p. 586. Basiliensis interpretem non indicat.

Ibid. Ἄλλοι, εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Sic Basiliensis, acito interprete, quem puto esse Aquilam.

V. 4. Προσώσται. Ex Basiliensi.

V. 6. Ἄλλοι, σὺν τῷ προσώπῳ τοῦ καταπετάσματος. Sic Basiliensis sine interpretis nomine, quem puto Aquilam esse.

V. 7. Ἄλλοι, τῶν ἀρωμάτων, ex Basiliensi. Vocem חבִּים ita vertit supra Aquila, Exod. xxx, 7; Symmachus, Exod. xxv, 8, et Theodotio in utroque loco.

Ibid. Has lectiones ex Basiliensi mutuatur, tacitis interpretibus.

V. 8. Ἄλλοι, ὀφέσει, forte Aquila, nam liucram o vestigio sequitur. Ex Basiliensi.

Ibid., duas lectiones sequentes, τὴν κοιλίαν et τῆ; κοιλίας affert Basiliensis, tacito interprete.

V. 10. Ἄλλοι, τῶν εἰρηκῶν, (= pacificorum;) id est, A. S. et Th., ut sæpe vidimus supra, quos sequitur vulgatus interpres. Ex Basiliensi. — Ὁ, τοῦ

CAPUT V LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אֱלֹהִים 1	1.	1.
עֵד		
שָׁרֵי 2	2.	2. Ἐρπαστοῦ.
עֲשֵׂה 4	4.	4.
אֲשֶׁר הִשְׁפִּיחַ אֶשׁ חַמָּה 5	5.	5.
עַל חַמָּתוֹ		
עַל חַמָּתוֹ 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Adjurationis. Iniquitatem ejus.	1. Jurantis. Iniquitatem suam.	1.
2. Reptilis.	2. Reptile.	2. Reptills.
4. Deliquit.	4. Delictum suum.	4.
5. Et confessa fuerit quod peccavit.	5. Agat pœnitentiam pro peccato.	5.
6. Super peccato suo.	6. Vacat.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

23.	23. Ἄρσεν ἁμωμον. Ἄλλος, περι ἁμαρτίας.	23.
31.	31. Σωτηρίου. Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν.	31.
32.	32. Πρόβατον. Ἄλλος, ἀμνόν.	32.
34.	34. Καὶ λαβών. Ἄλλος, καὶ λήψεται. Τῆς ὀλοκαυτώσεως. Ἄλλος, τῶν ὀλοκαυτωμάτων.	34.
35.	35. Πρόβατου. Ἄλλος, τοῦ ἀμνοῦ. Ἡμαρτε. <i>Alius addit</i> , Κυρίου.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

23.	23. Masculum immaculatum. <i>Alius</i> , pro peccato.	23.
31.	31. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	31.
32.	32. Ovem. <i>Alius</i> , agnum.	32.
34.	34. Et accipiens. <i>Al.</i> , et accipiet. Holocautorum oblationis. <i>Alius</i> , holocaustum.	34.
35.	35. Ovis. <i>Alius</i> , agni. Peccavit, <i>Alius addit</i> , Domino.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Levitici.

ᾠτηρίου. Coislin., marg., τῶν εἰρηνικῶν, et τελειότητος. vers. autem 28 et 35 ad marg., τελειώσεως.

V. 11. Ἄλλος, τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. Sic Basiliensis, non nominato interprete, quem sequitur Hieronymus, seu vulgatus interpres.

V. 15. Ο, παραρῆθη λόγον. Est altera lectio LXX Interpretum, quam observant et edit. Rom. et Regii codices.

V. 14. Ἄλλος, ἡ ἐκκλησία. Ita Basiliensis. Vocem ἕπρ LXX Interpretes modo συναγωγῆν, modo ἐκκλησίαν vertunt.

Ibid. Ἄλλος, προσάξουσιν. Ex Basiliensi.

V. 15. Ο, πρεσβύτεροι. Coislin., in marg., σοφοί.

V. 17. Ex Basiliensi.

V. 18. Ο, τῶν θυμιαμάτων. Ἄλλ., τῶν ἀρωμά-

των. Sic omnes codices mss., et editio Romana. Neutram vero lectionem habet Hebræus.

Ibid., εἰς τὸν θεμέλιον. Sic omnes codices et editio Rom.

Ibid., ὀλοκαυτώσεως. Ex Basiliensi.

V. 21. Ἄλλος, ἐκκλησίας. Ita Basiliensis.

V. 23. Ἄλλος, περι ἁμαρτίας. Sic Basiliensis. Non est in Hebræo.

V. 24. Ο, ἁμαρτία ἐστίν. Coislin., ad marg., θασμός ἐστίν, et v. 35. Ο, περι ἁμαρτίας. Coislin., ad marg., εἰς θασμόν.

V. 31, 32. Ex Basiliensi, ut et sequentes, quarum pleræque jam supra leguntur.

V. 35. Post, ὀλοκαυτώματα LXX Interpretum, qued respondet verbo תָּגַח Hebraici textus, *Alius addit*, ἐν τόπῳ ἁγίῳ, in loco sancto.

CAPUT V LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ὁρκισμοῦ. Ἄλλος, συνθήκης. Τὴν ἁμαρτίαν. Ἄλλος, τὸ ἀνόμημα.	1.
2. Ἐρπετοῦ.	2. Κτηνῶν.	2.
4.	4. Ἀμάρτη. Ἄλλος, πλημμελήση.	4.
5.	5. Καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν. Ἄλλος, μετανοήσει ἐφ' ὧν ἥμαρτε.	5.
6.	6. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλος, λύτρον.	6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

1.	1. Jurationis. <i>Alius</i> , pacti. Peccatum. <i>Alius</i> , iniquitatem.	1.
2. Reptilis.	2. Pecorum.	2.
4.	4. Peccaverit. <i>Alius</i> , deliquerit.	4.
5.	5. Et confitebitur peccatum. <i>Alius</i> , poenitentiam aget pro iis quæ peccavit.	5.
6.	6. Pro peccato. <i>Alius</i> , redemptionem.	6.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
8 ומלך	8.	8.
ערפי 10 כמשפט	10.	10.
11 תשיג	11.	11.
האפה 12 והביאה	12.	12. Αὐτήγ.
13 כמחזה	13.	13.
15 נפש כידחבעל מעד החסאה בשגה	15.	15.
שקלים בשקל דקדקש		
17 ענד	17.	17.
18 לאשם	18.	18.
19 אשם דא אשם אשם	19.	19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
8. Contorquebit. Cervicis ejus.	8. Retorquebit. Ad pennulas.	8.
10. Juxta judicium.	10. Ut fieri solet.	10.
11. Attigerit.	11. Quiverit offerre.	11.
Epha.	Ephi.	
12. Et adducet eam.	12. Tradetque eam.	12. Eam.
13. Sicut munus.	13. In munere.	15.
15. Anima cum prævaricata fuerit prævaricationem, et peccaverit in ignorantia.	15. Anima, si prævaricans cæremontias per errorem.	15.
Siclorum in siclo sanctitatis.	Duobus siclis juxta pondus sanctuarii.	
17. Perversitatem suam.	17. Iniquitatem suam.	17.
18. Ad delictum.	18. Juxta mensuram æstimationemque peccati.	18.
19. Delictum illud delinquendo deliquit.	19. Quia per errorem deliquit.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Levitici.

V. 1. Ἄλλος, ἀνόμημα. Ita Basiliensis codex.
V. 2. Ἄ., Σ., ἐρπετοῦ. Ex Isychio, qui sic habet : « Vel quodlibet reptile, id est, quod super ventrem suum trahitur, quæ nihilominus Symmachus et Aquila reptilia ediderunt, LXX autem abominationes. » Sic ille, qui non genera et casus refert, ut exstabant in *Hexaplis*; sed ea ad seriem orationis suæ accommodat, ut liquet, quemadmodum et alii Patres persæpe fecerunt. In hoc autem peccat, quod vocem βδελυγμάτων, « abominationum, » quæ in LXX legitur, putet respondere voci Symmachi et Aquilæ ἐρπετοῦ, « reptilis, » sive ἄλλος Hebraico.

Nam LXX hæc Hebraici textus verba ἄλλος πῶς κτηνῶν, sic exprimunt, ἢ τῶν θνησιμαίων κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων, « aut morticinorum pecorum imundorum. » Ubi ἄλλος per κτηνῶν exprimitur (*).

V. 4. Ἄλλος, πλεμμελήση. Ex Basiliensi. — Οὐ, πρὸ ὀφθαλμῶν. Coislin., ad marg., ἐξ ὀφθαλμῶν.

V. 9. Οὐ, περὶ τῆς ἀμαρτίας, Coislin., ad marg., Ἰλασμοῦ, et similiter v. 11.

V. 10. Ἄλλος, κατὰ τὴν κρίσιν, כמשפט. Videtur autem Aquilæ esse, qui litteram κατὰ πόδα se-

(* In hoc nostro versu κτηνῶν LXX Interpretum respondet voci בהמה Hebraici textus; ἄλλος autem reipsa reddunt βδελυγμάτων. Textus vero Græcus aliquam passus est transpositionem, quam auctor imprudenter non animadvertit. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΩΝ.
8.	8. Καὶ ἀποκνίσει. "Ἄλλος, ἀνακλάσει. Σφρονδύλου. "Ἄλλος, τένοντος.	8.
10.	10. Ὡς καθήκει. "Ἄλλος, κατὰ τὴν κρίσιν.	10.
11.	11. Εὐρίσκη. "Ἄλλος, καταλάβη. Οἰφί. "Ἄλλος, σάτου.	11.
12. Αὐτήν.	12. Καὶ οἶσει αὐτό.	12. Αὐτήν.
13.	13. Ὡς θυσία σεμιδάλεως. "Ἄλλος, ὡς θυσία αἰνέσεως.	13.
15.	15. Ἡ ἂν λάβῃ αὐτὸν λήθῃ, καὶ ἀμάρτη ἀκουσίως. "Ἄλλος, ἀδικήσῃ ἀδικίαν, ἢ ἐὰν παραβῇ παράβασιν. Σίκλων, τῷ σίκλω τῶν ἁγίων. "Ἄλλος, σταθμὸν, ἐν σταθμῷ ἁγίων.	15.
17.	17. Ἄμαρτιαν. "Ἄλλος, ἀνομίαν.	17.
18.	18. Εἰς πλημμέλειαν. "Ἄλλος, εἰς λύτρωσιν.	18.
19.	19. Ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεῖα. "Ἄλλος, ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεῖα πλημμέλῃσιν.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTUS.

8.	8. Et retorquebit. <i>Al.</i> , refringet. <i>Vertebræ. Alius, tendonis.</i>	8.
10.	10. Ut decet. <i>Alius, juxta judicium.</i>	10.
11.	11. Inveniat. <i>Alius, apprehendat.</i> <i>Ἐφί. Alius, sati.</i>	11.
12. Eam.	12. Et afferet illud.	12. Eam.
13.	13. Ut sacrificium simillæ. <i>Al.</i> , ut sacrificium laudis.	13.
15.	15. Quæcunque latuerit eum oblivione, et peccaverit non sponte. <i>Al.</i> , si injuste fecerit injustitiam, vel si transgressa fuerit transgressionem. <i>Siclorum, siclo sanctorum. Al.</i> , pondus, in pondere sanctorum.	15.
17.	17. Peccatum. <i>Al.</i> , iniquitatem.	17.
18.	18. In delictum. <i>Al.</i> , in redemptionem.	18.
19.	19. Deliquit enim delicto. <i>Alius, deliquit enim delinquendo delictum.</i>	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Levitici.

quitur. Ex Basiliensi.

V. 11. Ex Basiliensi.

V. 12. Ex eodem. Hic autem LXX αὐτό in neutro habent, quia referunt ad τὸ δέκατον, A., S., Th., in feminino, quia σεμιδάλην respiciunt. — Ο', ὀλοκαυτωμάτων. Coislín., in marg., προσφορῶν, vers. 13. Ο', ἀφ' ἑνός, Coislín., in marg., ἐφ' ἐνί. Ibid. Ο', θυσία, ad marg., κάρπωμα.

V. 13. Ο', σεμιδάλεως. *Alius, αἰνέσεως.* Neutrum exstat in Hebræo. Ex Basiliensi.

V. 15. "Ἄλλος, ἀδικήσῃ ἀδικίαν, ἢ ἐὰν παραβῇ παράβασιν. Sic mss. omnes et editio Romana. Puto autem Aquilæ esse.

Ibid. "Ἄλλος, σταθμὸν, ἐν σταθμῷ ἁγίων. Sic duo mss. Regii et edit. Rom., Drusius legendum putat,

σταθμῶν ἐν σταθμῷ, sed nullum exemplar sic habet. — Coislín., in marg., σταθμῶν ἐν σταθμῷ ἁγίων, recte; alii omnes mss., σταθμὸν ἐν σταθμῷ ἁγίων, ubi jure suspicabatur Drusius legendum esse σταθμῶν. Addo ἁγίων, etiam legendum esse ut habet Coislínianus, non vero ἁγίων, ut alii.

V. 17. "Ἄλλος, ἀνομίαν. Ita Basiliensis.

V. 18. "Ἄλλος, εἰς λύτρωσιν. Sic omnes mss. Regii et editio Romana. Drusius legendum putat, εἰς πλημμέλειαν. Sed reclamant omnia exemplaria. Et alioquin hæc interpretatio si non litteram, ὄρων, sensum tamen respicit, esseque potest Synimachi.

V. 19. "Ἄλλος, ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεῖα πλημμέλῃσιν. Sic editio Romana; videtur autem esse Aquilæ versio.

TO EBPAIKON.

CAPUT VI LEVITICI.

TG EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

2 ובע'ה מעל ביהוה	2	2.
יחש השוכח יד		
בגול		
עשק את־עמיתו	4.	Ἐσυκοφάντησε τὸν πλησίον αὐτοῦ.
4 את־העשק אשר עשק	4.	4. Συκοφαντίαν ἦν ἐσυκοφάντη- σεν.
5 אִצְבוֹחַ	5.	5.
10 מוֹד בַּד	10.	10.
וּמִכְנָסֵי בַד		
עַל־בְּשׂוּר		
אֶת־הָרִשִׁי		
אֶצֶל		
11 אֶת בְּגָדָיו	11.	11.
בְּגָדִים אֲתֵרִים		
12 הַשְּׁלֵמִים	12.	12.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Prævaricata fuerit prævaricationem in Dominum.

2. Contempto Domino.

2.

Et mentitus fuerit.

Negaverit.

In positione manus.

Quod fidei ejus creditum fuerit.

In rapina.

Vel vi aliquid extorserit.

Vi occupavit proximum suum.

Aut calumniam fecerit.

Calumniatus est proximum suum.

4. Usurpationem quam usurpavit.

4. Quæ per fraudem voluit obtinere.

4. Sycophantiam qua calomniatus est.

5. Delicti sui

5. Cui damnum intulerat.

5.

10. Indumento suo lini.

10. Tunica linea.

10.

Et feminalia suo lini.

Et feminalibus lineis.

Super carnem suam.

Deest.

Cinerem.

Favillam.

Apud.

Juxta

11. Vestes suas.

11. Prioribus vestimentis.

11.

Vestes alias.

Aliis (sc. vestimentis.)

12. Pacificorum.

12. Pacificorum.

12.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Παριδὼν παρίδη τὰς ἐντολάς Κυρίου. Ἄλλος, ἀδίκησῃ ἀδίκημα εἰς τὸν Κύριον. Ψεύσεται Ἄλλος, ἀρνήσεται. Περὶ χειρῶν. Ἄλλος, ἐν θέματι χειρῶν. Ἄλλος, ἐν πιστώσει χειρῶν. Περὶ ἀρπαγῆς. Ἄλλ., ἐν ἀναγκασμῶν.	2.
Ἐσυκοφάντησε τὸν πλησίον αὐτοῦ. 4. Συκοφαντίαν ἦν ἐσυκοφάντησεν.	Ἠδίκησε τὸν πλησίον. 4. Ἀδίκημα ὃ ἠδίκησε.	Ἐσυκοφάντησε τὸν πλησίον αὐτοῦ. 4. Συκοφαντίαν ἦν ἐσυκοφάντησεν.
5.	5. Εἰς ὃ ἐπλημμέλησε. Ἄλλος, εἰς λύτρωσιν.	5.
10.	10. Χιτῶνα λινοῦν. Ἄλλος, ἐπενδύτην λευκόν. Ἄλλος, διπλοῦν. Περὶ σκελῆς λινοῦν. Ἄλλος, σκάπας λευκάς. Ἐπὶ τὸ σῶμα. Ἄλλος, περὶ τὰς σάρκας. Κατακάρπωσιν. Ἄλλος, πύτητα. Ἐχόμενον. Ἄλλος, ἐκ πλαγίου.	10.
11.	11. Τὴν στολὴν αὐτοῦ. Ἄλλος, τὰ φάρσα. Στολὴν ἄλλην. Ἄλλος, φάρσα ἕτερα.	11.
12.	12. Τοῦ Σωτηρίου. Ἄλλος, ἰσρηγικῶν.	12.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Despiciens 'despexerit mandata Domini. Alius, injuste fecerit injustitiam in Dominum. Mentitus fuerit. Alius, negaverit. De societate. Alius, in positione manus. Alius, in probatione manus. De rapina. Alius, in coactione. Injuriam fecit proximo.	2.
Calumniatus est proximum suum. 4. Sycophantiam qua calumniatus est.	4. Injustitiam quam injuste fecit.	Calumniatus est proximum suum. 4. Sycophantiam qua calomniatus est.
5.	5. In quod deliquit. Alius, in redemptionem.	5.
10.	10. Tunicam lineam. Alius, superindumento albo. Alius, duplici. Feminale lineum. Alius, operimenta alba. Super corpus. Alius, circum carnes suas. Catacarposin. Alius, pinguedinem. Juxta. Alius, e latere.	10.
11.	11. Stolum suam. Alius, indumenta. Stolum aliam. Alius, vestimenta alia.	11.
12.	12. Salutaris. Alius, pacificorum.	12.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

הקרב 14	14.	14.
המנחה 15	15.	15.
מאשני 17	17.	17.
יקדש 18	18.	18.
האפה 20	20.	20.
מנחה המיד		
מרבכת 21	21.	21. Ζεστήγ.
תפיני		
מנחת פתים		Δῶρον ψωμόν.
הבשיח 22	22.	22.
וכל-מנחת 23	23.	23.
כליל תהיה		[Ὀλόκληρον ἔσται.]
החמאת 25	25.	25.
הבחמאת 26		26.
וזרק ושבו 28	28.	28.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

14. Admovere.	14. Offerent.	14.
15. Munus.	15. Vacat.	15.
17. Ex ignitionibus.	17. Incensum.	17.
18. Sanctificabitur.	18. Sanctificabitur.	18.
20. Epha. Munus juge.	20. Ephi. Sacrificio sempiterno.	20.
21. Frictam. Coctiones. Munus buccellarum.	21. Calidam. Deest. Offeret autem eam calidam.	21. Fervidam. Donum frustulum.
22. Unctus.	22. Vacat.	22.
23. Omne munus.	23. Omne sacrificium.	23.
• Totum erit.	igne consumetur.	Integrum erit.
25. Peccati.	25. Pro peccato.	25.
26. Qui expians.	26. Qui offert.	26.
28. Et tergetur et inundabitur.	28. Defricabitur et lavabitur.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Levitici.

(*) V. 2. Ἄλλος, ἀδικήση ἀδικήμα. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem puto esse Aquilam. Vid. supra, Levit. v, 15. — Coislin. in marg. O, ψεύσεται. Ἄ., ἀρνήσεται, quam lectionem sine interpretis nomine habet Basiliensis. Vers. autem 5, ubi LXX ἐλεγχθῆ, Coislin. ad marg., ὠφληθῆ.

Ibid. Ἄλλος, ἀρνήσεται. Ita Basiliensis, sine nomine interpretis, quem sequitur Vulgata.

Ibid. Ἄλλος, ἐν θέματι χειρός. Hic videtur Aquila esse, qui litteram sequitur. Ἄλλος, ἐν πιστώσει χειρός. Hic putatur esse Symmachus. Ex Basiliensi

primus; secundus vero ex editione Romana, et ex duabus Regiis Catenis.

Ibid. Ἐν ἀναγκασμῶ. Sic unus Regius et edit. Rom., non indicato interpretis nomine.

Ibid. Ἄ., Σ., Θ., ἐσυκοφάντησεν. Sic duo Regii codices et editio Rom. In hunc locum Isychius. « Cæteri interpretes, Aquila, Theodotio et Symmachus, ubi dixerunt LXX, Si nocuit aliquid proximum suum, isti verterunt, Si calumniatus est aliquid. » V. 4. Ἄ., Σ., Θ., συκοφαντήσεν. Ita Basiliensis et editio Romana.

(*) Sciendum cel. restauratorem Hexaplorum divisionem sequi, hic et ubique, non Bibliorum Hebraico-
רמון, sed Vulgatæ seu Latinæ seu Græcæ: quod semel monuisse sufficiat. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14.	14. Προσέξουσιν. Ἄλλος, προσέξουσιν.	14.
15.	15. Θυσίας. Ἄλλος, καρπώσεως.	15.
17.	17. Τῶν καρπωμάτων Κυρίου. Ἄλλος, τοῦ πυρός μου.	17-
18.	18. Ἁγιασθήσεται. Ἄλλος, μολυνθήσεται.	18.
20.	20. Οἶφι. Ἄλλος, σάτου. Εἰς θυσίαν διαπαντός. Ἄλλος, καρπώματος διηνεκεῦς.	20.
21. Πεπλατυμένην.	21. Πεφυραμένην. Ἐλεκτά. Ἄλλος, ἐρεικτά. Θυσίαν ἐκ κλασμάτων.	21. Δῶρον κλασμάτων.
22.	22. Χριστός. Ἄλλος, ἀλειφθεῖς.	22.
23.	23. Πᾶσα θυσία. Ἄλλος, πᾶν μάννα. Ὀλόκαυτος ἔσται.	23.
25. Ἄμαρτίας.	25. Ἄμαρτίας.	25. Ἄμαρτίας.
26.	26. Ὁ ἀναφέρων. Ἄλλος, ὁ ἰλάζων.	26. [Ἰλασκόμενος.]
28.	28. Ἐκτρήσει αὐτὸ καὶ ἐκκλύσει. Ἄλλος, σμυχθήσεται, καὶ βαπτισθήσεται.	28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14.	14. Adducent. <i>Alius</i> , offerent.	14.
15.	15. Sacrificii. <i>Alius</i> , oblationis.	15.
17.	17. Ab hostiis Domini. <i>Alius</i> , ab igne meo.	17.
18.	18. Sanctificabitur. <i>Alius</i> , pollutetur.	18.
20.	20. Oēphi. <i>Alius</i> , sati. In sacrificium semper. <i>Alius</i> , oblatione perpetua.	20.
21. Dilatatam.	21. Consersam. Circumvoluta. <i>Alius</i> , fresa. Sacrificium de fragmentis.	21. Donum fragmentorum.
22.	22. Unctus. <i>Alius</i> , id. alio verbo.	22.
23.	23. Omne sacrificium. <i>Alius</i> , omne manna. Holocaustum erit.	23.
25. Peccati.	25. Peccati.	25. Peccati.
26.	26. Qui offert. <i>Alius</i> , qui expiat.	26. Expians.
28.	28. Defricabit illud, et diluet. <i>Alius</i> , et tergetur et inundabitur.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Levitici.

V. 10. Ἄλλος, διπλοῦν. Ex Basiliensi. Sic vocem τῷ solet vertere interpres quidam, qui nusquam nominatur. *Vid.* infra cap. xvi, passim.

Ibid. Ἄλλος, περὶ τὰς σάρκας. Sic Basiliensis, non indicans interpretem, qui videtur esse Aquila.

Ibid. Ὡς LXX τὸ σῶμα, Coislin. in margine, τὴν σάρκα.

Ibid. Ἄλλος, πίσσητα. Ex Basiliensi. — Ο΄, τὴν κατακάρπωσιν. Coislin. ad marg., πίσσητα. Addit postea Coislin. τὴν σποδόν, ut supra.

V. 12. Ἄλλοι, εἰρηνικῶν. Ex Basiliensi. Sic semper tres interpretes, quos sequitur Vulgata. — Ο΄, τοῦ σωτηρίου. Coislin. in marg., τῶν εἰρηνικῶν, et ibid., τῶν τελειώσεων, ut supra.

V. 14. Ἄλλος, προσέξουσιν. Sic quidam mss.

V. 16. ἡῖκα, Ο΄, ἔδετα. Coislin. in marg., βρώσεται.

V. 17. Τοῦ πυρός μου. Ex Basiliensi. Viaetur omnino Aquilæ esse. — Ο΄, ὡς περὶ τὸ τῆς ἁμαρτίας. Coislin. ad marg., ὡς ἰλασμός καὶ ὡς λύτρωσις.

V. 18. Ἄλλος, μολυνθήσεται. Hanc lectionem mutuamur ex loco Origenis in *Catenis Regils* mss., ubi sic legitur: Τινὲς τὸ, ἁγιασθήσεται, μολυνθήσεται φασιν, οὐ διὰ τὴν θυσίαν αἷμαι, ἀλλὰ διὰ τὸ τολμηρὸν τοῦ ἀποτομένου. Ἀγγαῖος γάρ φησιν, Ὅς ἀνᾶγεται, μανθήσεται. Id est: « Quidam illud, sanctificabitur; sic expriment, pollutetur. Non propter sacrificium, ut arbitror, sed propter audaciam tangentis. Aggæus enim ait: *Quicumque tetigerit, pollutetur.* » — Ο΄, καρπωμάτων. Coislin. in margine,

προσφορῶν.

V. 21. Ἄ., ζεστήν, Σ., πεπλατομένην. Ex Basiliensi et ex Hesychio, qui sic habet : « Addidit autem et, *consersam*, quod LXX sic ediderunt, *consersam offeret eam buccellas, sacrificium boni odoris Domino*; odorem *consersam* eandem dicentes, *buccellas*. Et *buccellas* quidem dixisse intelliguntur, utpote multipliciter procedentem, propter passiones, per partes provenientes : *Consersam* autem, utpote in unum collectam, unde pro *buccellis* Symmachus, *dilatatam*, edidit : quædam autem

ἀντίγραφα, ἐλιχτά habent, id est complexa, quia invicem sibi cohærent passiones Domini. » Hactenus Isychius, qui existimat vocem *buccellas*, id est ἐλιχτά, ut legitur in textu Græco LXX Interpretum, respondere voci Symmachi, πεπλατομένην sed perperam, ut cum ipsa ratio, tum Basiliensis codex commonstrant : nam ad vocem, πεφυραμένην, qua LXX vocem Hebræam כרבתב exprimiunt, Basiliensis applicat versionem Aquilæ ζεστήν, et Symmachi, πεπλατομένην. Vox autem sequens Hebraica in plurali numero posita ינישר, pluraliter effertur a

CAPUT VII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
כַּדְמָה וְחֵלֶב אֵדָמָה לְעֹלֹתֶיךָ 5 אֵדָמָה וְחֵלֶב	5.	5.
דְּבַר 4 הַכֹּלִים 4	4.	4.
אֵכֶל 6	6.	6.
אִישׁ 8	8. Vacat.	8.
הַקְרִיב		
בְּנֵשׂ 9	9.	9.
בְּמִזְבֵּחַ		
אִישׁ כְּאֵדָמָה 10	10.	10.
זֶבַח הַשְּׁלָמִים 11	11.	11.
עַל-הַזֹּחֶלֶת 12	12.	12.
הָלֶחֶת בַּחֲמֵץ		
וְסֶלֶח כְּרִבְבַת		Σαμβάλιν ζεστήν.
עַל-הָלֶחֶת לֶחֶם זֶבֶץ 13	13.	13.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Caudam et adipem operientem intestinum.	5. Caudam et adipem, qui operit vitalia.	5.
4. Hia.	4. Hia.	4.
6. Comedet.	6. Vescetur his carnibus	6.
8. Viri.	8. Vacat.	8.
Accedere fecit.	Offert.	
9. Quod fiet.	9. Coquitur.	9.
In sartagine.	In clibano.	
10. Vir secundum fratrem suum.	10. Mensura æqua per singulos dividetur.	10.
11. Sacrificii pacificorum.	11. Hostiæ pacificorum.	11.
12. Super confessione.	12. Pro gratiarum actione.	12.
Placentas infermentatas.	Panes absque fermento.	
Similam frictam.	Coctamque similam.	Similam fervidam.
15. Super placentis panis fermentati.	15. Panes quoque fermentatos.	15.

LXX Interpretibus, ἐλικτά, quod Isychius, *buccellas*, alii, *circumvoluta*, vertunt.—Coislin. 'A., δῶρον φωρόν. Ο', θυσίαν ἐκ κλασμάτων. Θ., δῶρον κλασμάτων.

Ibid. Ἄλλος, ἐρικτά, vel, ἐρικτά. Ex edit. Rom. Videtur varia lectio esse LXX Interpretum.

Uulg. *offeret autem eam calidam*. Hæc non clare referuntur ad voces Hebraicas.

V. 22. Ο', όταν ἐπιτελεσθήσεται. Coislin. in marg., ἀνάθεμα ἐπιτεθήσεται.

V. 23. Ἄλλ., πᾶν μάννα. Sic Basiliensis. Vide-

tur autem Theodotionis esse.

Ibid. 'A., ὀλόκληρον ἔσται. Uncinis inclusimus, utpote ex Latino Isychii eformatum, qui ait Aquilam vertisse, *integrum erit*.—Ο', πᾶσα θυσία. Coislin. in marg., πᾶν μάννα. Ibid., ἀνάθεμα.

V. 25. Ex Isychio.—Ο', ἀμαρτίας. Coislin. in marg., Ἰασμοῦ, ut frequenter supra.

V. 26. Theodotionis lectionem, Ἰασκόμενος, uncinis inclusam ex Latina Isychii, *exprians*, expressimus.

CAPUT VII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Τὴν σπύρον καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια. Οἱ λοιποὶ, τὸ κέρκιον [καὶ τὸ στέαρ] τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν.	3
4.	4. Μηρίων. Ἄλλος, λαγόνων.	4.
6.	6. Ἐδεταί. Ἄλλος, βρωθήσεται.	6.
8.	8. Ἀνθρώπου. Ἄλλος, ἀνδρός. Προσφέρει. Ἄλλος, φέρει. Ἄλλος, προσάγει.	8.
9.	9. Ποιηθήσεται. Ἄλλος, πεφθήσεται	9.
	Ἐπ' ἐσχάρας. Ἄλλος, καυστή.	
10.	10. Τὸ ἴσον. Ἄλλος, ἀνὴρ ὡς ἀδελφῷ αὐτοῦ.	10.
11.	11. Θυσίας σωτηρίου. Ἄλλοι, θυσίας τῶν εἰρηγικῶν.	11.
12.	12. Περὶ αἰνέσεως. Ἄλλοι, ἐπὶ εὐχαριστίας. Ἄρτους ἐκ σεμιδάλεως. Ἄλλος, ἄρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλεως. Ἄλλος, κολλυρίδας. Ἄλλος, κολλύρας. Σεμιδαλιν πεφυραμένην.	12.
13.	13. Ἐπ' ἄρτους ζυμिताίς. Ἄλλος, ἐπὶ κολλύρων ἄρτων.	13.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Lumbum et omnem adipem operientem intestina. <i>Reliqui</i> , caudam [et adipem] qui operit ventrem.	3.
4.	4. Femora. <i>Alius</i> , ilia.	4.
6.	6. Edet. <i>Alius</i> , manducabit.	6.
8.	8. Hominis. <i>Alius</i> , viri. Offert. <i>Alius</i> , fert. <i>Alius</i> , adducit.	8.
9.	9. Fiet. <i>Alius</i> , coquetur. Super craticulam. <i>Alius</i> , combustum sacrificium.	9.
10.	10. <i>Æquale</i> . <i>Alius</i> , vir ut fratri suo.	10.
11.	11. Sacrificii salutaris. <i>Alii</i> , sacrificii pacificorum.	11.
12.	12. Pro laudatione. <i>Alii</i> , super gratiarum actione. Panes ex simila. <i>Alius</i> , panes azymos ex simila. <i>Alius</i> , collyridas. <i>Alius</i> , collyras. Similam conspersam.	12.
13.	13. Super panes fermentatos. <i>Alius</i> , super collyris panum.	13.

TO EBPAIKON. שְׁלֵמִים	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
14 תרומה	14.	14.
18 כֹּהֵן יִרְצֶה	18.	18.
פְּנֹל יִהְיֶה		'Απόβλητον.
20 הַשְּׁלֵמִים	20.	20.
25 אֲשֶׁה	25.	25. Πύρρον.
30 אֶת אֲשֶׁי	30.	30.
לִהְנוֹת אֶת־תְּנוּפֵה		
31 אֲנִידְהַלִּיב הַמִּזְבֵּחַ	31.	31.
32 וְאֶת שַׁדָּךְ	32.	32.
35 מֵאֲשֵׁי יְרֵחַ	35.	35.
36 מִשַׁדָּךְ	36.	36.
37 הַשְּׁלֵמִים	37.	37.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA,

Pacificorum suorum. 14. Oblationem.	Pro pacificis. 14. Offeretur Domino.	14.
18. Non acceptus erit.	18. Irrita fiet oblatio.	18.
Corruptum erit. 20. Pacificorum.	Nec proderit offerenti. 20. Pacificorum.	Abjectum erit. 20.
25. Ignitionem.	25. Incensum.	25. Ignitum.
30. Ignitiones.	30. Vacat.	30.
Ad elevandum ipsum elevationem. 31. Adipem super altare.	Oblata Domino consecraverit. 31. Adipem super altare.	31.
32. Et armum.	32. Armus quoque.	32.
35. De ignitionibus Dei.	35. In cæremoniis Domini.	35.
36. Ungendo ipsum.	36. Vacat.	36.
37. Pacificorum.	37. Pacificorum.	37.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Levitici.

V. 1. אֲשֶׁה אֹרֶן, πλημμελειᾶς. Coislin. in marg., λυτρώσεως, et similiter v. 5 et v. 32.
V. 3. *Οι λοιποί*, τὸ κέρκιον, τὸ κατακαλύπτον τῆν κοιλίαν. Sic mss. duo Regii et Basiliensis, qui postremus videtur tantum habet, *οι λοιποί*, τὸ κέρκιον. Alii plenior locum habent, ut supra; sed ipsum haud d. .bie mutilum : nam legendum, τὸ κέρκιον καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον.
V. 6. "Αλλος, βρωθήσεται. Sic Basiliensis. Hæc autem vox videtur active sumi.
V. 7. אֲשֶׁה אֹרֶן יְכַפְּרוּ, ὁ ἱερεὺς ὅστις ἐξιλιάσεται. Coislin., τοῦ ἱερέως τοῦ ἐλάζοντος αὐτό, αὐτοῦ ἔσται, ἡγή, ἵ.
V. 8. "Αλλ., ἀνδρός. Ex Basiliensi.
Ibid. "Αλλος, φέρει. "Αλλος, προσάγει. Ex eodem Basiliensi.

V. 9. "Αλλ., πεφθήσεται. Ex Basiliensi.—Ο', ποιηθήσεται ἐπ' ἔσχ., Coislin. in marg., πεφθήσεται ἐπ' ἔσχ., et ibid. Θ., καυστή. Vide suo loco, vers. 10. Ο', θυσιά. Coislin. in marg., κάρπωσις. Ibid. Ο', μὴ ἀναπεποιημένα. Coislin. in marg., ξηρά.
Ibid. "Αλλος, καυστή. Supple, θυσιά. Ex Basiliensi.
V. 10. "Αλλ., ἀνὴρ ὡς ἀδελφῶ αὐτοῦ, ἡτις ἐστὶν. Videtur omnino Aquilæ esse. Ex Basiliensi.
V. 11. Ex Basiliensi, ut alibi passim.
V. 12. "Αλλ., ἐπὶ εὐχαριστίας. In edit. Rom. legitur περὶ εὐχαριστίας, sed præstat lectio Basiliensis, meliusque quadrat cum Hebræο ἡτις ἐστὶν. Videtur autem esse Aquilæ, qui psalmb cvi, 22, eandem vocem vertit, εὐχαριστίας. Hinc nomen Juda, εὐχαριστίαν interpretatur Joseph. *Antiquit.*

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
	Σωτηρίου. "Άλλοι' ειρηνικῶν.	
14	14. Ἀφαίρεμα. Σχόλιον, ἀφάρισμα, ἐπίθεμα, καρπώματα.	14.
18.	18. Οὐ δεχθήσεται. "Άλλος, οὐκ εὐδοκίσει.	18.
Ἀπόδηλον.	Μίασμά ἐστιν.	Φεγγῶλ ἔσται.
20.	20. Τοῦ Σωτηρίου. "Άλλοι, τῶν ειρηνικῶν.	20.
25.	25. Κάρπωμα.	25. Πύρρον.
30.	30. Καρπώματα. "Άλλοι, τύρβα. Ὅσα ἐπιτιθέναι δόμα. "Άλλος, εἰς τὸ ἀφορῆσαι αὐτὰ ἀφαίρεμα.	30.
31.	31. Τὸ στέαρ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. "Άλλος, τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στήθους ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.	31.
32.	32. Τὸν βραχίονα. "Άλλος, τὴν κνήμην.	32.
35.	35. Ἀπὸ τῶν καρπωμάτων τοῦ Κυρίου. "Άλλοι, τοῦ πυρὸς Θεοῦ.	35.
36.	36. Ἐχρισεν. "Άλλος, ἤλειψεν.	36.
37	37. Τοῦ σωτηρίου. "Άλλοι, τῶν ειρηνικῶν.	37.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	
14.	14. Demptionem. <i>Scholium</i> , separationem, impositionem, fructuum oblationes.	14.
18. Abiectum erit.	18. Non erit acceptum. <i>Alius</i> , non placebit.	18.
	Inquinatio est.	Phengol erit.
20.	20. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	20.
25.	25. Hostiam.	25. Ignitum.
30.	30. Hostias. <i>Alii</i> , ignita. Ut imponatur donum. <i>Alius</i> , ad separanda ipsa separationem.	30.
31	31. Adipem super altare. <i>Alius</i> , adipem, qui super pectusculum est super altare.	31.
32.	32. Brachium. <i>Alius</i> , femur.	32.
35.	35. Ab hostiis Domini. <i>Alii</i> , ignis Dei.	35.
36.	36. Unxit. <i>Alius</i> , id. alio verbo.	36.
37.	37. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	37.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Levitici.

Jud. lib. 1, cap. 19; Hieron. lib. *Quæst. Hebr.* « A confessione confessoris, id est *Judæ*, nomen est dictum. Verumtamen hic confessio pro gratiarum actione, seu pro laude accipitur, ut frequenter in Psalmis et in Evangelio. » Hæc adnotavit Drusius.

Ibid. "Ἄρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλεως." Ἄλλ., κολλυρίδας. Ἄλλ., κολλύρας. Priores duas ex editione Romana mutuamus; postremam ex Basiliensi. In hunc locum hæc habet Drusius. « A κολλύρα diminutivum est, κολλυρίς, unde, κολλυρίδες II Samuel xiii, 6, תבביל יתש δύο κολλυρίδας; et II Samuel vi, ἐπὶ τῆς κολλυρίδα ἄρτου, *collyridem panis*. Hieronymus hic vertit *panes*, ut LXX, ἄρτους; sed mox, תבביל תחתיה idem, *collyriasis olei admistione conspersas*. Similiter cap. viii, 16, תבביל תחתיה

collyridam conspersam oleo. Ælius Anton. Nebricensis male, *collycidam*, reponit. Collyridæ mentionem facit et Ambrosius epist. ad Vercellenses: « Elias, quem Dominus erudiebat ad perfectionem virtutis, ad caput suum collyridam et vas aquæ reperit. » Pro quo I Reg. xix, 6, ימים פנג. Est autem פנג panis subcinericus. Augustinus *De Genesi ad litteram*: « pro uno pace subcinericio, quem alio nomine κολλύραν vocant. » — Ο΄, ἄρτους ἐκ σεμίδ. Coislin. ad marg., ἐπὶ κολλυρῶν ἄρτων ἀζύμωτων, quæ utroque erasa, dubia sunt.

Ibid. Ἄ., σεμίδαλιν ζεστήν. *Alii* mss. legunt ζεστήν. Jam supra vidimus, cap. vi, 21, Aquilam תבביל vertisse ζεστήν.

V. 13. Ἄλλ., ἐπὶ κολλυρῶν ἄρτων, ex Basiliensi. — Ο΄, ἄ δῶρα. Coislin. in marg., *ci loia.*, ειρηνικῶν

αὐτοῦ, quæ referenda ad extremam versiculi vocem וְלִבְשׁוֹ.

Ibid. Ἀ.λ.λ., εἰρηγικῶν. Ita Basiliensis de more.

V. 14. Has omnes lectiones præfert scholion quoddam in mss. nostris et in edit. Rom., quod sic habet : Ταυτὸν ἐστὶν ἀφαίρεμα καὶ ἀφορίσμα, καὶ ἐπίθεμα, καὶ καρπώματα, ἀπὸ τῶν θυσῶν ἀφορίζόμενα Θεῷ, ἅπερ γίνεται μέρη τοῦ ἱερέως. Id est : « Ipsum est, demptio, separatio, impositio et fructuum oblationes, quæ ab hostiis Deo separantur, et sunt sacerdotis partes. » Quæ lectiones ex variis interpretibus sumptæ sunt.

V. 15. Ο', δωρεῖται. Coisl. in marg., προσφέρει.

V. 16. Ο', εὐχή. Coisl. in marg., ἐπὶ ὄρω.

V. 18. Ἀ. Σ., ἀπόβλητον, Θ., φεγγῶλ ἔσται. Editio Romana omissa, A., S. interpretatione, Theodotionis versionem sic effert, φόγγους δέεται, splendore indiget. Drusius tali interpretatione stupefactus exclamat : « Quid vidit interpres ille, cum ita verberet? » Non animadvertit scilicet interpretationem illam Theodotionis, non hæc verba Hebraica לְרִיבֵי שָׁמַר spectare, ut putat ipse, sed mox sequentia וְלִבְשׁוֹ שָׁמַר. Ubi vocem לְרִיבֵי cum non intelligeret Theodotion, uti solet Græcis litteris expressit

CAPUT VIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
לְרִיבֵי 5	5.	5.
וְלִבְשׁוֹ 7 וְלִבְשׁוֹ בְּשׂוֹתָם 7	7.	7. Τὸ ἔνδυμα. Τὸ ἐπένδυμα. Ἐν τῷ διαζώσματι τοῦ ἐπενδύματος.
וְלִבְשׁוֹ 8 וְלִבְשׁוֹ 8	8.	8. Τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώσεις.
וְלִבְשׁוֹ 9 וְלִבְשׁוֹ 9	9.	9.
וְלִבְשׁוֹ 10 וְלִבְשׁוֹ 10	10.	10. Καὶ ἤλειψεν σὺν τῇν σκηνῇ, καὶ σὺν πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἤγγασεν αὐτά.
וְלִבְשׁוֹ 11 וְלִבְשׁוֹ 11	11.	11. Καὶ ἐβράντισεν ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸ θυσιαστήριον.
וְלִבְשׁוֹ 15 וְלִבְשׁוֹ 15	15.	15. Ἰποδύτας.
וְלִבְשׁוֹ 16 וְלִבְשׁוֹ 16	16.	16.
וְלִבְשׁוֹ 17 וְלִבְשׁוֹ 17	17.	17.
וְלִבְשׁוֹ		Ἐνέπρησεν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Congrega.	3. Congregabis.	5.
7. Pallium. Superhumeralē. In artificio superhumeralis.	7. Tunica hyacinthina. Humeralē. Et desuper humeralē.	7. Indumentum. Superindumentum. In cinctura superindumenti.
8. Pectorale. Urim et thummim.	8. Rationali. In quo erat doctrina et veritas.	8. Illuminationes et perfectiones.
9. Et cidarim. Samar., super cidarim pileos.	9. Cidari quoque texit caput.	9.
10. Et unxit tabernaculum et omnia quæ in illo : et sanctificavit ea :	10 et 11. Quo linivit tabernaculum cum omni supellectili sua. Cumque sanctificans aspersionem altare.	10. Et unxit tabernaculum et omnia quæ in eo, et sanctificavit ea :
11. Et aspersit ex illo super altare.		11. Et aspersit ex eo in altare.
15. Tunicas.	15. Tunicis lineis	15. Subuculas.
15. Et expiavit. Samar., et propitiavit.	15. Quo expiato.	15.
16. Super intestinum.	16. Super vitalia.	16.
17. Et pellem ejus.	17. Cum pelle.	17.
Combussit.	Cremanis.	Incendit.

φεγγώλ, quam imperiti librarii non intelligentes, mutaverunt in φέγγους δέεται. Veram lectionem ex Basiliensi mutuamur.—Coislin. in marg., 'A., απόβλητον. Θ., φεγγούλ. *Oi λοιποί*, ἄργον, et postea, ἐν ἄλλοις βιβλίοις ἀπόβλον εὔρον, ὁ μέντοι, Θ., φησὶ φεγγούλ ἔσται, ὁ δέ, 'A., ἀπόβλητον.

Versuum 20, 25 et 30 interpretationes jam sæpius repetitæ, ex Basiliensi prodeunt.—V. 24. Ο', θηριαλώπων. Coislin. in marg., ἀπεβριμμένον, et v. 29. Ο', σωτηρίου, in marg., τελειώσεως.—V. 30. Ο', καρπώματα, in marg., προσφοράς.

V. 31. Ἄλλ., τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυνίου ἐπὶ

τὸ θυσιαστήριον. Sic paraphrasticè interpres quædam V. 32. Ἄλλ., τὴν κνήμην. Ex Basiliensi.

V. 33. Coislin. Ο', βραχίων, in marg., κνήμη.

Versuum 35 et 37 lectiones ex Basiliensi passim habentur supra.

V. 35. Coislin. Ο', χρίσις, in margine, ἡ μεγαλειότης.

V. 36. Coislin. Ο', νόμιμον, in marg., μερίδα.

V. 37. Coisl. Ο', δλοκαυτωμάτων, marg., καρπώσεων et θυσίας, in marg., ἰλασμοῦ et τελειώσεως. In margine, πληρώσεως, quæ omnia vel scholia sunt vel variz lectiones sæpius repetitæ.

CAPUT VIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ἐκκλησιαστων. Ἄλλος, συναθροίσων.	3.
7.	7. Τὸν ὑποδύτην. τὴν ἐπωμίδα.	7.
τῷ μηχανώματι τῆς ἐπωμίδος.	κατὰ τὴν ποιησιν τῆς ἐπομίδος.	τῷ μηχανώματι τῆς ἐπωμίδος.
8. Τὸ δόχιον.	8. Τὸ λογεῖον. τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀληθειαν.	8. τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώσεις.
9.	9. Μίτραν. Ἄλλ., μίτρας. Ἄλλ., κιδάμεως.	9.
10. Καὶ ἔχρισεν τὴν σκηνὴν καὶ πάντα ἐν αὐτῇ	10 et 11. Καὶ ἔβρανεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπτάκις· καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἤγγασεν αὐτό.	10. Καὶ ἔχρισεν τὴν σκηνὴν καὶ πάντα ἐν αὐτῇ
11. Καὶ ἔβρανεν.		11. Καὶ ἔβρανεν.
13. Ὑποδύτας.	13. Χιτώνας.	13. Ὑποδύτας.
15.	15. Καὶ ἐκαθάρισε. <i>Oi λοιποί</i> , καὶ περιημάρτησεν.	15.
16.	16. Ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς κοιλίας.	16.
17.	17. Καὶ τὴν βύρσαν. Ἄλλος, τὸ δέρμα. Ἐνέπρησεν. <i>Al. ed.</i> , κατέκαυσεν.	17.

SYMMACHUS.

XX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Convoca. <i>Alius</i> , congrega.	5.
7.	7. Subuculam. Superhumerales.	7.
In artificio superhumeralis.	Secundum structuram superhumeralis.	In artificio superhumeralis.
8. Receptaculum.	8. Rationale. Manifestationem et veritatem.	8. Illuminationes et perfectiones.
9.	9. Mitram. <i>Alius</i> , mitræ. <i>Alius</i> , ciliaris.	9.
10. Et linivit tabernaculum et omnia quæ in eo :	10 et 11. Et aspersit de eo super altare septies. Et unxit altare, et sanctificavit illud.	11. Et aspersit.
11. Et aspersit.		
13. Subuculas.	13. Tunicas.	13. Subuculas.
15.	15. Et mundavit. <i>Reliqui</i> , et expiavit.	15.
16.	16. Super intestina. <i>Alius</i> , super ventrem.	16.
17.	17. Et pellem. <i>Alius</i> , id. alio verbo.	17.
Incendit.	Combustit. <i>Aliter</i> , incendit.	

TO EBPAIK6N.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAE.
וְקָרַד 20	20.	20.
וְאָשָׁה 21	21.	21.
וְתַנְךְ 23	23.	23.
וְאֵת דְּהַבִּי 25	25.	25. Τὴν κέρκον.
וְאֵת יִתְדֵי הַבַּד		Τὴν περίσσειαν τοῦ ἥπατος.
וְאֵת שַׁרְיָן הַיְבוּסִים		
וְלִבְנֵי 26	26.	26.
וְזָרָת חֶמֶץ שֶׁבֶן		
וְתַנְפֶּה 27	27.	27.
עַד יוֹם מִלְאֵת יְמֵי מַלְאִכִּים 33	33.	33.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Suffire fecit.	20. Adolevit.	20.
21. Ignitio.	21. Vacat.	21.
23. Cartilaginem.	23. Extremum.	23.
25. Caudam.	25. Et caudam.	25. Caudam.
Fibram jecoris.	Reticulumque jecoris.	Superfluitatem jecoris.
Armum dextrum.	Armo dextro.	
26. Ad facies.	26. Coram.	26.
Et placentam panis olei.	Collyram.	
27. Agitatione.	27. Levaverunt ea.	27.
33. Usque ad diem implendi dies plenitudinum vestrarum.	33. Usque ad diem quo completur tempus consecrationis vestrae.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Levitici.

V. 2. הגדיד ו' סטולאס. Coislin. in marg., φάρσα, ut supra non semel.

V. 7. Unus codex Reg. sic habet: 'A., τὸ ἐνδύμα, τὸ ἐπένδυμα, Ὁ, τὸν ὑποδύτην, τὴν ὑπωμίδα, mendose pro ἐπωμίδα. Aquila igitur qui פָּא solet vertere ἐπένδυμα, hic פָּעא ἐνδύμα vertit.

V. 8. 'A., Θ., τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώσεις. Ita duo Regii et edit. Romana. Exodi vero xxviii, 30, ad eandem voces Hebraicas וְחַמִּים וְחַמִּים habent, Ὁι λοιποὶ, τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώσεως. Ibi videsis. Ad hunc locum hæc Drusius: «Ezrae ii, 63. וְחַמִּים וְחַמִּים לִלְבָּשׁ לִלְבָּשׁ, τοὺς φωτίζουσιν καὶ τοὺς τελείους. Alibi reddunt, τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ut hic et Exodi xxviii, 30 et Num. xxvii, 21. Interpres noster hic habet, *doctrina et veritas*. Quod hausit, nisi fallor, partim ex Aquila (nam φωτισμός, reddi potest, *doctrina*. Sane φωτίζω idem usurpat pro, *doceo*, id est וְדָעוּ), partim ex editione LXX, in qua וְחַמִּים, ἀλήθεια, id est *veritas*, quæ potius וְחַמִּים dicitur: וְחַמִּים autem est *integritas sive perfectio*.» Hæc Drusius. Verum existimo interpretem vulgatum utrumque expressisse ex LXX versione, nam δὴλωσις magis ad doctrinam accedit quam φωτισμός. Notandum est Basiliensem codicem hic legere τοὺς φωτισμοὺς καὶ τοὺς τελείους.

V. 9. אֲלֵל., κιδάρεως. Sic supra. Samaritani vero lectionem sic efferunt duo Regii codices: Τὸ

Σαμαρειτικὸν ἐπὶ τῆς κιδάρεως, πῆλια. Ἐν δὲ τῷ λε' Ἀριθμῶν λινὰς λέγει τὰς κιδάρεσις. Id est: «Samaritana editio pro *cidari*, pileos. In cap. autem xxxv Numerorum, *cidares lineas* dicit.» Suspicio legendum ἀντὶ τῆς κιδάρεως πῆλια. Jam vidimus non semel, Samaritanum, ut a Græcis scriptoribus citatur פָּעא פָּהִלִּון aut *pileum* vertere. — Ὁ, ἐπὶ τῆς μίτρας. Coislin. ad marg., οἱ λοιποὶ, κιδάρεως. Ibid. Ὁ, πέταλον. Coislin. in marg., στέφανον. Ibid. Ὁ, τὸ καθηγιασμένον. Coislin. in marg., Σ., ἀδικτον: ἱερέων, quæ quo pertineant non satis capere possum.

V. 10 et 11. Has lectiones plenas mutuamur ex Basiliensi codice. Ubi sola Aquila versio Hebræum κατὰ πόδα sequitur. LXX vero interpretes, unctio-nem tabernaculi prætermittunt. Vulgata autem omnia exprimit.

V. 13. Ita omnes mss. nostri, quorum aliquot trium nomina plena exprimunt. In editione Romana Symmachus omittitur. Legitur enim A. Th., ὑποδύτας, פָּעא. In hanc vocem Hieronymus *De teste sacerdotali ad Fabiolam*: «Secunda ex lino tunica est ποδήρης, id est, *talariis*, duplici sindone, quam ipsam Josephus byssinam vocat: appellaturque σποτοναθη, id est, *χιτών*, quod Hebræo sermone in *lineam* vertitur. Hæc adhæret corpori, et tam arcta est et strictis manicis, ut nulla omnino in veste sit

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

20.	20. <i>Vacat. Oī loiποι, ἐθυμίασε.</i>	20.
21.	21. <i>Κάρπωμα. Ἄλλοι, πύβρον.</i>	21.
23. Ἐλινα.	23. <i>Λοβόν. Ἄλλος, ὕφος.</i>	23.
25. Τὸ κέρκιον.	25. <i>Τὴν ὀσφύν.</i>	25. Τὸ κέρκιον.
	<i>Τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος.</i>	
	<i>Τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν. Ἄλλ., κνήμην. Oī loiποι, τὴν κνημίδα τὴν δεξιάν.</i>	
26.	26. <i>Ἐναντι. Ἄλλος, ἀπέναντι.</i>	26.
	<i>Ἄρτον ἐξ ἐλαίου. Ἄλλος, κολλύραν. Ἄλλος, λάγανον.</i>	
27.	27. <i>Ἀφαίρεμα. Ἄλλος, ἐπίθεμα.</i>	27.
33.	33. <i>Ἔως ἡμέρα πληρωθῆ ἡμέρα τελειώσεως ὑμῶν. Ἄλλος, ἕως ἡμέρα πληρωθῆ ἡμερῶν τελειώσεως ὑμῶν.</i>	33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

20.	20. <i>Vacat. Reliqui, adolevit.</i>	20.
21.	21. <i>Hostia. Alii, ignitum.</i>	21.
23. <i>Extremum.</i>	23. <i>Pennam. Alius, cacumen.</i>	23.
25. <i>Caudam.</i>	25. <i>Lumbum.</i>	25. <i>Caudam.</i>
	<i>Pennam jecoris.</i>	
	<i>Brachium dextrum. Reliqui, crus dextrum. Alius, femur.</i>	
26.	26. <i>Ante. Alius, e regione.</i>	26.
	<i>Panem ex oleo. Alius, collyram. Alius, laganum.</i>	
27.	27. <i>Demptionem. Alius, impositionem.</i>	27.
33.	33. <i>Donec dies impleatur dies consummationis vestrae. Alius, usque ad diem impletionis dierum consummationis vestrae.</i>	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Levitici.

regæ, et usque ad crura descendat. Volō pro legentis facilitate abuti sermone vulgato. Solent militantes habere lineas, quas *Camisias* vocant, sic aptas membris et astrictas corporibus, ut expediti sint vel ad cursum, vel ad prælia, dirigendo jaculo, tenendo clypeo, ense vibrando, et quocumque necessitas traxerit. Ergo et sacerdotes parati in ministerium Dei, utuntur hac tunica, ut habentes pulchritudinem vestimentorum, nudorum celeritate discurrant. — Ο΄, *κιδαρὶς*. Coislin. in margine, *πήλια*, quæ est lectio Samaritani v. 9, ubi vide.

V. 15. *Oī loiποι, περιημάρτησεν*. Sic Basiliensis; mss. Regii non indicant interpretes, sed hanc notam habent: *Τὸ Σαμαρειτικὸν ἔχει, καὶ ἰλάτουσεν*. Ἄλλη δὲ ἐκδοσις, *περιημάρτησεν*, ἦτοι ἠγλάσεν αὐτὸ διὰ τῆς χρίσεως τοῦ αἵματος, διὰ τὸ ἰλασθῆναι αὐτῶν, καὶ μὴ λογισασθαι τὰ παραπτώματα τῶν αἰτουόντων. Id est: «Samaritanum habet, et propitiavit. Alia autem editio, *expriavit*, sive sanctificavit illud per unctionem sanguinis, ut propitius esset eis, et ut delicta petentium non reputarentur.»

V. 16. Ἄλλ., ἐπὶ τῆς κοιλίας. Sic Basiliensis, ut supra.

V. 17. Ἄ., Σ., Ο΄, ἐνέπρησεν. Ita Basiliensis, qui alteram τῶν Ο΄ editionem memorat. Qua de re vide supra et in Præliminaribus.

V. 19. *πηγὴ Ο΄, ἐκρεανόμησε*. Coislin. ad marg.,

διεῖλεν κατὰ μέλη αὐτοῦ. Est forte scholion.

V. 21. Ἄλλοι, πύβρον. Ex Basiliensi, ut supra frequentissime.

V. 24. *τρωγὸ΄, τοὺς λοβούς*. Coislin. ad marg., τὰ ὄψηλά.

V. 25. Ἄλλ., κνήμην. Basiliensis, ut supra, cap. vii, 32.

V. 26. Ἄλλ., ἀπέναντι. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., κολλύραν. Ἄλλ., λάγανον. Primam lectionem habet Basiliensis, utramque tres Regii codices.

Coislin. quædam habet in textu quæ non sunt in edit. Romana, vel transposita sunt; et varias lectiones adjicit in margine, v. g. in textu τῆς τελειώσεως, in marg., *οἱ loiποι, τῶν ἀζύμων*. In textu, *ἄρτον, οἱ loiποι, κολλύραν*. In textu, Ο΄, *ἄρτον ἐξ ἐλαίου*, in marg., *ψῶμον ἠλειμμένον*. In textu, *λάγανον*, in marg., *ἀπαλόν*.

V. 27. Ἄλλ., ἐπίθεμα. Vid. supra notam ad verbum 14 capitis septimi.

V. 28. *τρωγὴ Ο΄, ἀνήνεγκεν*. Coislin. ad marg., ἀφώρισεν et pro *κάρπωμα*, marg., *προσφορά*.

V. 33. Ἄλλ., ἕως ἡμέρα πληρωθῆ, etc. Ex Basiliensi, qui interpretem non nominat.

CAPUT IX LEVITICI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
לְזִבְחַת אֵילִם 2	2.	2.
תְּמִימִים 3	3.	3.
בְּלֹלָהּ בַשֶּׁמֶן 4	4.	4.
וְאֵת־הַיֶּחֱזֵית־הַכֹּבֵד 10	10.	10.
וְיִחְסֹאֲתָהּ 15	15.	15.
הַבֶּקֶר 17	17.	17.
זֶבַח הַשְּׁלָמִים 18	18.	18. Τῆς θυσίας τῶν εἰρηναίων.
וְיִתְחַזַּק הַכֹּבֵד 19	19.	19.
וְאֵת שֵׁם הַיָּמִין 21	21.	21.
וְיִרְגָּו 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. In peccatum, et arietem.	2. Vitulum pro peccato et arietem.	2.
3. Perfecta.	3. Sine macula.	3.
4. Confusam in oleo.	4. Consersam oleo.	4.
10. Fibram de jecore.	10. Reticulum jecoris.	10.
15. Expiavit.	15. Expiatoque altari.	15.
17. Matutini.	17. Matutini.	17.
18. Hostiæ pacificorum.	18. Hostias pacificas.	18. Hostiæ pacificorum
19. Fibram jecoris.	19. Reticulum jecoris	19.
21. Armum dextrum.	21. Armos dextros.	21.
24. Et ovarunt.	24. Laudaverunt.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Levitici.

V. 2. Hæc lectio, περί ἀμαρτίας καὶ κριῶν καὶ μωσγαρίων, videtur prodiisse ex aliquo exemplari LXX Interpretum, vitiatæque est, ut et alia quæ in textu editionis Romanæ fertur. Ἄλλ., δάμαλιν. Sic Basiliensis, tacito interprete.

V. 3 et 4. Sic unus codex. — Ὁ, θυσίαν. Coislin. in marg., κάρπωσιν.

V. 7. Ὁ, τὸ περί τῆς ἀμαρτίας. Coislin. ad marg.,

τὸν Ἰλασμόν.

V. 10. Ἄλλ., τὸ περισσὸν ἀπὸ τοῦ ἥπατος. Ex Basiliensi, sine interpretis nomine. Sed videtur esse Aquilæ et Symmachi, qui supra Gen. xlix, 15, τῆς vertunt περισσός. — Ὁ, τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος. Coisl. ad marg., τὸ περισσὸν τοῦ ἥπατος, quæ videtur esse versio Aquilæ, ut supra.

V. 14. Ὁ, τὴν κοιλίαν. Coislin. in marg., τὰ ἐν-

CAPUT X LEVITICI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תְּרִיבֻלָּהּ 1	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Thuribulum suum.	1. Thuribulis.	1.

CAPUT IX LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Περὶ ἁμαρτίας, καὶ μοσχάριον. Ἄλλος, περὶ ἁμαρτίας καὶ κριὸν, καὶ μοσχάριον. Ἄλλος, δάμαλιν.	2.
3.	3. Ἄμωμα. Ἄλλος, τέλεια.	3.
4.	4. Πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ. Ἄλλος, ἀναπεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ.	4.
10.	10. Τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος. Ἄλλος, τὸ περισσὸν ἀπὸ τοῦ ἥπατος.	10.
15.	15. Ἐκαθάρισεν αὐτόν. Ἄλλος, περιημάρτησεν αὐτόν.	15.
17.	17. Τοῦ πρωϊνοῦ. Ἄλλος, τοῦ πρώτου.	17.
18. Τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν.	18. Τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου.	18. Τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν.
19.	19. Καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος. Ἄλλος, καὶ τὸ περισσὸν τοῦ ἥπατος.	19.
21.	21. Τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν. Ἄλλος, τὴν κνήμην τὴν δεξιάν.	21.
24.	24. Ἐξέστη. Ἄλλος, ἠλάλαξεν.	24.

SYMMACHUS.

LIX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Pro peccato, et vitulum. <i>Alius</i> , pro peccato, et arietem et vitulum. <i>Alius</i> , vitulam.	2.
3.	3. Inculcata. <i>Alius</i> , perfecta.	3.
4.	4. Consersam in oleo. <i>Alius</i> , respersam in oleo.	4.
10.	10. Pennam jecoris. <i>Alius</i> , superfluum a jecore.	10.
15.	15. Mundavit eum. <i>At.</i> , expiavit.	15.
17.	17. Matutino. <i>Alius</i> , primo.	17.
18. Hostiæ pacificorum.	18. Hostiæ salutaris.	18. Hostiæ pacificorum.
19.	19. Et pennam quæ super jecur. <i>Alius</i> , et superfluum jecoris.	19.
21.	21. Brachium dextrum. <i>Alius</i> , femur dextrum.	21.
24.	24. Mente excessit. <i>Alius</i> , jubilavit.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Levitici.

δόσια.

V. 15. Περιημάρτησεν. Basiliensis habet ad marginem. περιημάρτησεν, solum. Videturque esse lectio reliquorum trium. Vid. cap. præcedenti, vers. 15, ad notæ. — Ο', εκαθάρισεν. Coislin. ad marg., Ἄ., περιημάρτησεν, Ἰασεν. Sic; ubi illud, Ἰασεν, vel schelion vel altera versio est.

V. 17. Ἄλλ., τοῦ πρώτου. Ex Basiliensi.

V. 18. Ἄ., Σ., Θ., τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν. Ex Basiliensi. — Ο', προσήνεγκαν. Coislin. in marg., ἐπέδωκαν.

V. 19. Vide notam ad versum 10.

V. 21. Ex eodem, τὴν κνήμην, ut superius passim.

V. 24. Ἄλλ., καὶ ἠλάλαξεν. Ex eodem Basiliensi.

CAPUT X LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. τὸ θυρίβιον αὐτοῦ. Ἄλλος, θυμιατήριον.	1.
1.	1. Thuribulum suum. <i>Alius</i> , thymiaterium.	1.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικαῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אבב 3	3.	3.
וידם אהרן		
מישאל 4	4.	4.
שרף יהוה 6	6	6.
ושכר 9	9.	9.
תהרת 11	11.	11.
דחיק את־המנחה הנחזרת מאש 12	12.	12. Τὸ δῶρον τὸ καταλειφθὲν ἐπὶ τοῦ πύβρου. 14.
כדור שלמי 14	14.	14.
הגה 16	16.	16. Ἴδού.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Glorificabor.	3. Glorificabor.	3.
Et tacuit Aaron.	Quod audiens tacuit Aaron.	
4. Misael.	4. Misaele.	4.
6. Combussit Dominus.	6. Incendium quod Dominus suscitavit.	6.
9. Siceram.	9. Omne quod inebriare potest.	9.
11. Et ad docendum. Statuta.	11. Docentisque. Legitima.	11.
12. Munus relictum ex ignitionibus.	12. Sacrificium quod remansit de oblatione.	12. Donum relictum ab igni.
14. Mundo. Pacifcorum.	14. Mundissimo. Salutaribus.	14.
16. Et ecce.	16. Vacat.	16. Ecce.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X LEVITICI.

V. 3. "Α.Λ.Λ., ἐνδοξασθήσομαι. Ex Basiliensi. — O', κατενύχθη. Coislin. ad marg., παρεμυθήθη, ἐσιώπησεν.

Ibid. "Α.Λ.Λ., καὶ ἐσιώπησεν Ἀαρών. Sic unus eodex.

V. 4. Hæ lectiones in Basiliensi exstant. Verum nomen est Μισαήλ, ut habet alius codex.

V. 6. "Α.Λ.Λ., ἐνεπύρισε Κύριος. Ex Basil. Gen. iv, 10, Theodotion, ἐνεπύρισε ὁ Θεός. Ubi Hebræus sic habet וישך ידוה. — O', ἀποκιδάρωσете. Coislin.

in marg., καλύψετε. forte, ἀποκαλύψετε. Ibid. O', διαβρήξετε, marg., παραλύσετε.

V. 9. Hæc verba, ἢ προσπορευομένων, obelo, sine, ut ibidem dicitur, obelisco, signata esse docet Procopius in *Levit.*, p. 341. Et vere non exstant in Hebræo.

V. 11. "Α.Λ.Λ., φωτίζετω. Sic Basiliensis, hæc interpretatio videtur omnino Aquilæ esse; sic enim Exodi cap. iv, 12, 15, ἡ γυνὴν vertit φωτίζω. — "Α.Λ.Λ., ἡκριδασμένα. Est, ut videtur, Aquilæ.

CAPUT XI LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικαῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אֶשְׁרֵי 5	5.	5.
ובגבלתם רמ 8	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Cuniculus.	5. Charogryllus.	5.
8. Et in cadaver eorum non tangetis.	8. Nec cadavera contingetis.	8.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	3. Δοξασθήσομαι. "Αλλος, ενδοξασθήσομαι. Και κατενύχθη 'Ααρών. "Αλλος, και ἐσώπησεν 'Ααρών.	3.
4.	4. Μισαδάη. "Αλλος, Μισαδαί. "Αλλος, Μισαδαήλ. "Αλλος, Μισαήλ.	4.
6.	6. 'Ενεπερίσθησαν ὑπὸ Κυρίου. "Αλλος, ἐνεπύρισε Κύριος.	6.
9.	9. Σίκερα. "Αλλος, μέθυσμα. + ἡ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον.	9.
11.	11. Συμβιδάζειν. "Αλλος, φετίζειν. Νόμιμα. "Αλλος, ἡκριδασμένα.	11.
12.	12. Τὴν θυσίαν τὴν καλειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων.	12.
14.	14. 'Αγιῶ. "Αλλος, καθαρῶ. Τοῦ σωτηρίου. "Αλλος, τῶν σωτηρίων. "Αλλος, τῶν εἰρηνικῶν.	14.
16.	16. "Ὁδε.	16. 'Ἰδοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Glorificabor. <i>Alius</i> , gloria implebor. Et compunctus est Aaron. <i>Alius</i> , et siluit Aaron.	3.
4.	4. Misadae. <i>Alius</i> , Misadai. <i>Alius</i> , Misadael. <i>Alius</i> , Misael.	4.
6.	6. Incensi sunt a Domino. <i>Alius</i> , inflammavit Dominus.	6.
9.	9. Siceram. <i>Alius</i> , omne quod inebriarepotest. + Aut cum acceditis ad altare.	9.
11.	11. Instruere. <i>Alius</i> , illuminare. Legitima. <i>Alius</i> , accurate statuta.	11.
12.	12. Sacrificium residuum ab hostiis.	12.
14.	14. Sancto. <i>Alius</i> , mundo. Salutaris. <i>Alius</i> , salutarium. <i>Alius</i> , pacificorum.	14.
16.	16. Ille vero.	16. Ecce.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Levitici.

V. 12. 'Α., τὸ δῶρον τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τοῦ πύργου. Hunc Aquilæ locum male legit et vertit Isychius, qui sic habet: « Aperte ergo Aquila edidit, dicens: *Donum quod reliquum est de frumento.* » Legit videlicet, ἀπὸ τοῦ πύργου, cum sit legendum, ἀπὸ τοῦ πύργου, ut supra legitur frequentissime ad vocem Hebraicam *פִּינָה*.

V. 14. "Αλλ., καθαρῶ. Ex Basiliensi.—*ἤρη* Ο', νόμιμόν σοι. Coislin. ad marg., *μῆρις γὰρ σου ἐστίν.* Ibid. Τῶν εἰρηνικῶν. Ita Basiliensis. Est autem

trium interpretatio, ut supra videas, Levit. iv, 1, 6, 9, atque alibi.

V. 15. Ο', καρπωμάτων. Coislin. in marg., *προφορῶν.* Non exstat in Hebræo.

V. 16. 'Α., ὁ., ἰδοῦ. Ex Basiliensi.—Ο' ἐνεπεπύριστο. Coislin. in marg., *ἐκέλευτο.*

V. 17. *ἤρη* Ο', *ἵνα ἀφέλητε.* Coislin. in marg., *ἀναδέξασθαι.*

V. 19. *ἤρη* Ο', *μὴ ἀρεστόν.* Coislin. ad marg., *εἰ ἀρεστόν.*

CAPUT XI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Δασύποδα. "Αλλος, λαγῶν.	5.
8.	8. Τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἀψεσθε. "Αλλος, τὰ θνησιμαία αὐτῶν βδελύξασθε.	8.
5.	5. Leporem, <i>vel</i> , cuniculum. <i>Alius</i> , leporem.	5.
8.	8. Morticina eorum non tange-tis. <i>Alius</i> , morticina eorum de-testabimini.	8.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.

וּקְשָׁשׁ 9	9.
עֵרֵב יְבוּיִם 15	15.
הַכֶּסֶם 17	17.
וּמִתְדַהֵם 18	18.
וּמִתְדַהֵיָהּ 19	19.
מִכֹּל שָׂרָץ 21	21.
אֶת־הָאֲרֵבָה 22	22.
אִינֶנָה מֵעַלָּהּ 26	26.
בְּמֹתָם 31	31.
כֹּלֵי 33	33.
פֶּטְסִים 42	42.
הַמִּדְבָּר 47	47.
הַחַיָּה	

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΣ.

9.
15.
47. Νυκτικόρακα.
18.
19. Ἐρωδιόν.
21.
22. Πολόν.
26.
31.
33.
42. Στῆθος.
47.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. Squama.
15. Corvus in specie sua.
17. Falconem.
18. Philostorgon.
19. Ciconiam.
21. Ex omni reptili.
22. Locustam.
26. Non ipsum ascendere facit.
31. In cadavere eorum.
33. Vas.
42. Pectus.
47. Mundum.
Viventem.

VULGATA LATINA.

9. Squamas.
15. Et omne corvini generis in similitudinem suam.
17. Bubonem.
18. Porphyrionem.
19. Herodionem.
21. Vacat.
22. Bruchus.
26. Nec ruminat.
31. Morticina.
33. Vas.
42. Pectus.
47. Mundi.
Vacat.

AQUILA.

9.
15.
17. Nycticoracem
18.
19. Erodium.
21.
22. Mulium.
26.
31.
33.
42. Pectus.
47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Levitici.

In hoc Levitici caput de animalibus mundis et immundis, hæc habet Eusebius Emisenus in catenis Regiis mss. : Ἀπαγορεύει τὰ μὲν ἐσθίειν, τὰ δὲ μὴ ἐσθίειν. Οὐχ ὅτι κοινόν τι, ἀλλὰ διὰ δύο αἰτίας· μίαν μὲν, ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ προσεκύουν, ἐσθίεσθαι προστάττει, ἵνα διὰ τούτων καταφρονῶσιν αὐτῶν, καὶ ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ ἡσθιον λαιμάργως, ἀπαγορεύει, ὡς τὸν ὕν. Δι' ἑτέραν δὲ πρόφασιν τοιαύτην· ἡ κοινή φύσις πολλάκις προλαβοῦσα ἐβδελύξατο, τὰ μὲν διὰ τὸ μέγεθος, τὰ δὲ διὰ τὸ δυσειδές, τὰ δὲ διὰ τὸ νεκρῶν ἀπογεύσασθαι, τὰ δὲ κατὰ πρόληψιν μίσους. Ὅσα οὖν προέλαβεν ἡ συνήθεια, οὐκ ἀνέτρεψεν ὁ νόμος. Id est : « Jubeat alia quidem comedere, ab aliorum autem esu abstinere. Non quod commune quidpiam sit; sed duas ob causas : altera est, quod ea comedenda præcipiat quæ in Ægypto adorabantur; ut ea re eorum cultum despicerent : quæcunque item Ægyptii voraciter comederent, ea vetat, ut porcum. Altera item causa hujusmodi præcepti ista fuit : communis omnium natura legem prævertens quædam detestabatur : alia quidem ob immanem proceritatem, alia ob deformitatem, alia,

quod cadavera comederent, alia ob præconceptum odium. Quæ igitur consuetudo præverterat, lex non evertit. »

V. 5. Ita Basiliensis. Ααγωῶι item legitur Prov. xxx, 26.

V. 8. Ἀλλ., τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδελύξασθε. Ex eodem Basiliensi.

V. 9. Ἀλλ., φολις. Ex Basiliensi, tacito auctoris nomine, qui videtur esse Aquila. Nam is I Reg. xvii, 5, οὐραυρῶν vertit φολιδοτόν, squamatium.

V. 15. Ἀλλ., κόρακα εἰς τὸ γένος αὐτοῦ. Ex Basiliensi.

V. 17. Ita Drusius, qui nomen ἐποψ ex conjectura Symmacho tribuit. Et quidem recte; nam ita vertit Symmachus τὸ כַּרְסַּי psal. ci. 7. Hieronymus hic et in eodem psalmo bubonem interpretatur.

V. 19. A., LXX, Th., ἐρωδιόν. Ex eodem Drusio.

V. 21. Ex Basiliensi.

V. 22. Σ., Θ., πολόν. Ex Basiliensi. Hi interpre-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
9.	9. Λεπίδες. "Αλλος, φολίς.	9.
15.	15. Κόρακα και τὰ θμια αὐτῶ. "Αλλος, κόρακα εἰς τὸ γένος αὐτοῦ.	15.
17. (Ἐποπα)	17. Νυκτικόραχα.	17. Νυκτικόραχα. Sic etiam E. Γ, γλαῦκα.
18.	18. Κύκνον. "Αλλος, ταών.	18.
19.	19. Ἐρωδιόν.	19. Ἐρωδιόν.
21.	21. Ἀπὸ τῶν ἑρπατῶν. <i>Alius</i> <i>addit</i> , πάντων.	21.
22.	22. Βρούχον.	22. Πολύν.
26.	26. Ὅδ μηρυκάται. "Αλλος, οὐ κατάγει.	26.
31.	31. Αὐτῶν τεθνηκότων. "Αλλος, τῶν θνησιμαίων.	31. Αὐτῶν τεθνηκότων. Sic etiam E.
33.	33. Σκεῦος. "Αλλος, ἔγγος.	33.
42.	42. Κοιλίας.	42.
47.	47. Τῶν καθαρῶν + και συμβι- θάσειν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ; Ζωογονούντων, <i>bis</i> . "Αλλος, ζώντων.	47.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9.	9. Squamæ. <i>Alius</i> , squama.	7.
15.	15. Corvum et similia ei. <i>Alius</i> , corvum in genus suum.	15.
17. Upupam.	17. Nycticoracem.	17. Nycticoracem. Sic etiam V <i>editio</i> ; VI <i>editio</i> , noctuam.
18.	18. Cygnum. <i>Alius</i> , pavonem.	18.
19.	19. Erodium.	19. Erodium.
21.	21. De reptilibus. <i>Alius addit</i> , omnium.	21.
22.	22. Bruchum.	22. Multum.
26.	26. Non ruminat. <i>Alius</i> , non reducit.	26.
31.	31. Ipsa mortua. <i>Alius</i> , morti- na.	31. Ipsa mortua. Sic etiam V <i>editio</i> .
33.	33. Vas. <i>Alius id. alio verbo</i> .	33.
42.	42. Ventrem.	42.
47.	47. Mundorum + et instruere filios Israel ; <i>Vivificantia. Alius</i> , viventia.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Levitici.

tes, Symmachus nempe et Theodotion, magis ad vocem Hebraicam מְרִיבָה, quam ad sensum respexisse videntur. Nam vox Hebraica quidem *multum* vulgo significat (*). Sed hic indicatur nomen insecti ejusmodi.

V. 31. Sic idem Basiliensis.

Lectiones ex cod. Coislino. — Hæc animalium nomina confusa et permista sunt. Hic lectiones quæ ad marginem Coisliniiani notantur confertim profertimus, iis solum omissis quæ jam exhibitæ sunt. V. 5. Ο, δασύποδα. Α., λαγῶν, quod sine nomine interpretis affertur in edito. V. 14. Ο, τὰ θμια. In marg., εἰς τὸ γένος. V. 15. Στρουθόν, m. στρουθοκάμηλον. V. 17. Ο, καταράκτην, m. ΤΟΝ ΤΙΡΕΑ

(sic). V. 19. Ο, ἑποπα, m. ἀγριτέκτονα. Ibid. Ο, νυκτερίδα, m. τὴν χελιδόνα, καὶ τὸν ἀφάρπαγα. V. 22. Ο, βρούχον, m. γόβα. Ο, ἀττάκην. Α., θ., πολύν. Basiliensis ad eumd. versum, Σ., θ., πολύν. Potius Coislinianum sequor, quia tam scrupulosa versio Aquilæ potius quam Symmacho convenit. Ibid. Ο, ὀφιομάχην, m. ἀτταχίδα.

V. 32. Ο, ὃ ἂν ποιηθῆ ἔργον. Coislino. ad marg., ἐν ᾧ γίνεται ἔργον. V. 35. Ο, καθαιρεθήσονται, m. ἐξαρθήσονται. V. 40. Ο, ὃ ἐσθίων, m. ὃ ἐκδυρσεύων. V. 44. Ο, κινουμένοις, m. ἔρπουσιν. V. 47. Ο, διασείλαι, m. ἀφρίσαι. Ibid. Ο, τῶν ζωογονούντων, m. τῶν ζῶων τῶν βιθροσκομένων.

(*) Mirum in modum cel. Benedictinus in manifestissimum incidit errorem. Siquidem *multum* dicitur Hebraice מְרִיבָה. Potius conjiciendum Symmachum Theodotionemque מְרִיבָה legisse pro מְרִיבָה, et quidem per imprudentiam. DRACH.

CAPUT XII LEVITICI.

TO EBPAIKON.

ב'ימי נדת חתה 2
 4 תשב בדמי סדרה 4
 5 כבודתה 5
 תשב על דמי סדרה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Secundum dies separationis menstrui sui.
 4. Sedebit in sanguinibus purificationis suæ.
 5. Secundum separationem suam.
 Sedebit super sanguinibus purificationis ejus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῦς γράμμασι.

2.
 4.
 5.

VULGATA LATINA.

2. Juxta dies separationis menstruæ.
 4. Manebit in sanguine purificationis suæ.
 5. Juxta ritum fluxus menstrui.
 Manebit in sanguine purificationis suæ.

AKYΛAΣ.

2. [Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς τάλαιπωρίας.]
 4. Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [Aliter et melius, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]
 5.

Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [Aliter et melius, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]

AQUILA.

2. Secundum dies separationis miseris.
 4. Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]
 5.
 Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Levitici.

V. 2. Hunc locum sic Latine effert Hesychius : *Secundum dies separationis menstruæ*. Vel sicut LXX, *secundum dies purgationis menstruæ immunda erit*. Quid autem hoc sit, alii interpretes planius ediderunt : Symmachus quidem dicens, *secundum dies separationis afflictionis*; Aquila, *separationis miseris*; Theodotion, *separationis doloris ejus*. Harum autem interpretationum Græca non habemus, uno excepto Theodotione, cujus lectionem,

ὀδύνης, in qua sola voce varii illi versionum auctores discrepant, attulit Basilianus.

V. 4. Ἀ., Σ., Θ., καθαρίσεως καθαρισμοῦ. Sic Basiliensis. Tres vero Regiæ catenæ mss. sic habent : Ἀξ., Συμ., Θεοδ., καθιεῖς ἕως καθαρισμοῦ, unus καθιεῖς. Forte melius legatur καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ, sedens usque ad purgationem : nam de lumina agitur. Hebræa sic habent כַּדְרֵי דַמֵי סִדְרָה, *sedebit in sanguine purificationis*, quæ non ita qua-

EX CAPITE XIII LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLBERT. 3084.

49. . . . vel in vestimento, vel in pelle, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in omni vase operario ; pellis ; tactus lepræ est ; jet ostendet sacerdoti. 50. Et videbit sacerdos tactum, et segregabit + sacerdos ; tactum septem dies. 51. Et videbit + sacerdos ; tactum die septimo. Si autem diffusus fuerit tactus in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in pelle, secundum omnes quæcunque factæ fuerint pelles in operatione, lepra permanens est ipse tactus : immundus est. 52. Comburet vestimentum, vel stamen, vel subtegmem in laneis, vel in lineis, vel in omni vase pelliceo, in quocunque fuerit in eo tactus ; quoniam lepra permanens est, in igne comburetur. 53. Si autem viderit sacerdos et non diffundatur tactus in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in omni vase pelliceo ; 54. et constituet sacerdos, et lavabit in quocunque fuerit in eo tactus : et segre-

49. . . . ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει + ἐργασίμῳ : δέρματος, ἀφῆ λέπρας ἐστίν· καὶ δείξει τῷ ἱερεὶ. 50. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν, καὶ ἀφοριεῖ + ὁ ἱερεὺς : τὴν ἀφῆν ἑπτὰ ἡμέρας. 51. Καὶ ὄψεται + ὁ ἱερεὺς : τὴν ἀφῆν τῇ ἡμέρῃ τῇ ἑβδόμῃ. Ἐὰν δὲ διαχέηται ἡ ἀφῆ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, κατὰ πάντα ὅσα ἂν ποιηθῇ δέρματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ ; λέπρα ἔμμονός ἐστιν ἡ ἀφῆ, ἀκάθαρτός ἐστιν. 52. Κατακαύσει τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸν στήμονα, ἢ τὴν κρόκην ἐν τοῖς κρείτοις, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, ἐν ᾧ ἂν ἢ αὐτῷ ἡ ἀφῆ, ὅτι λέπρα ἔμμονός ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. 53. Ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ διαχέηται ἡ ἀφῆ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ. 54. Καὶ συντάξει ὁ ἱερεὺς καὶ πλυνεῖ ἐφ' οὗ ἂν ἢ ἐπ' αὐτῷ ἡ ἀφῆ· καὶ ἀφοριεῖ + ὁ ἱερεὺς : αὐτὸ ἑπτὰ ἡμέρας

CAPUT XIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.

2 דבב
 3 הבשר
 קמח

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Adducetur.
 3. Carnis.
 Profundus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῦς γράμμασι.

2.
 3.

VULGATA LATINA.

2. Adducetur.
 3. Vacat.
 Humiliorem.

AKYΛAΣ.

2.
 5.

Κοιλῆ.

AQUILA.

2.
 3.
 Cava.

CAPUT XII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. [Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς θλίψεως.]

4. Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [*Aliter et melius*, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]

5.

Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [*Aliter et melius*, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]

SYMMACHUS.

2. Secundum dies separationis afflictionis.

4. Purgationis purgamenti. [*Aliter et melius*, Demissa usque ad purgationem.]

5.

Purgationis purgamenti. [*Aliter et melius*, Demissa usque ad purgationem.]

2' Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀφόδρου αὐτῆς.

4. Καθίθεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐτῆς.

5. Κατὰ τὴν ἀφόδρον αὐτῆς. "Αλλος, ὀδύνην.

Καθεσθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐτῆς. "Αλλος, καθαρῶ.

LXX INTERPRETES.

2. Secundum dies secessionis purgationis ejus.

4. Sedebit in sanguine immundo suo.

5. Secundum purgationem suam. *Alius*, dolorem.

Sedebit in sanguine immundo suo. *Alius*, mundo.

2. Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ὀδύνης αὐτῆς.

4. Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [*Aliter et melius*, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]

5.

Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. (*Aliter et melius*,) Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ

THEODOTIO.

2. Secundum dies separationis doloris ejus.

4. Purgationis purgamenti. [*Aliter et melius*, Demissa usque ad purgationem.]

5.

Purgationis purgamenti. [*Aliter et melius*, Demissa usque ad purgationem.]

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Levitici.

drant cum illa trium versione: Basiliensis etiam codicis interpretatio non caret suspicione. Sed quia illa bis repetitur in eodem codice, ipsam, dubitando tamen, posuimus. — Ο', καθίθεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐτῆς. Coislin. ad marg., 'Α., Σ., Θ., καθάρσεως καθαρισμοῦ. Basil. vero, καθαρίσεως καθαρισμοῦ. Alii, καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ. Quam postremam propius ad veritatem accedere putamus, si legatur καθιεῖ ἕως καθαρισμοῦ. *Sedebit usque ad*

purificationem. Hæc tamen lectio sic restituta non prorsus convenit cum Hebræo, ubi legitur *שבת הטהרה* *Sedebit in sanguinibus purificationis suæ*. V. 5. "Αλλ., ὀδύνην. Sic Basiliensis. Videtur esse Theodotionis, ut supra.

Ibid. 'Α., Σ., Θ., καθαρίσεως καθαρισμοῦ. Sic Basiliensis. *Vide quæ diximus ad versum 4.*

V. 6. Ο', νεοσσόν. Coislin. in marg., στόν. Ibid. Ο', παρὶ ἁμαρτίας. Coislin. in marg., εἰς ἰασμόν.

EX CAPITE XIII LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLBERT. 3084.

τὸ δεύτερον. 55. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, μετὰ τὸ πλυθῆναι τὴν ἀφήν· καὶ ἦδε μὴ μετέβαλεν τὴν ὄψιν αὐτῆς, καὶ ἡ ἀφή οὐ διαχίεται, ἀκαθάρτον ἐστίν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ἐσθίρισται (sic) ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ. 56. Καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ ἦ ἀμαυρὰ ἡ ἀφή μετὰ τὸ πλυθῆναι αὐτὸ, ἀπορρήξει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, ἢ ἀπὸ τοῦ ἔρματος, ἢ ἀπὸ τοῦ στήμονος, ἢ ἀπὸ τῆς κρόκης. 57. Ἐὰν δὲ ὀφθῆ ἔτι ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, + λέπρα· ἐξανθοῦσά ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ ἀφή. 58. Καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὁ στήμων, ἢ ἡ κρόκη, ἢ πᾶν σκεῦος δερματίνον ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ ἀφή, καὶ πλυθήσεται τὸ δεύτερον, καὶ καθαρὸν ἔσται. 59. Οὗτος ὁ νόμος ἀφῆς λέπρας ἱματίου ἐρέου, ἢ στικπιπλινου, ἢ στήμονος, ἢ κρόκης, ἢ παντὸς σκεύους δερματίνου εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτὸ, ἢ μιᾶναι αὐτό.

gabit + sacerdos : ipsum septem diebus secundo-

55. Et aspiciet sacerdos, postquam lotus fuerit tactus : et ipse non mutavit aspectum suum, et tactus non diffunditur. immundum est, in igne comburetur : sicut se in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine. 56. Et si vidērit sacerdos, et non fuerit obscurus tactus, postquam ipsum lotum fuerit, abrumpet illud a vestimento, vel a pelle, vel a stamine, vel a subtegmine. 57. Si autem apparuerit adhuc in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in omni vase pelliceo, + lepra : efflorescens est, in igne comburetur id, in quo est tactus. 58. Et vestimentum, vel stamen, vel subtegmen, vel omne vas pelliccum, quod lavabitur, et abscedet ab eo tactus : et lavabitur secundo, et mundum erit. 59. Hæc est lex tactus lepræ vestimenti lanei, vel sturpei, vel staminis, vel subtegminis, vel omnis vasis pellicei, ut mundetur ipsum, vel inquinetur ipsum.

CAPUT XIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

3.

Βαθύτερον.

SYMMACHUS.

2.

3.

Profundiorem.

2. Ἀχθήσεται. "Αλλος, ἀχθῆ. "Αλλος, ἐλεύσεται.

3. Τοῦ χρωτός. "Αλλος, τῆς σαρκός.

Ταπεινή.

LXX INTERPRETES.

2. Ducetur. *Alius*, ductus fuerit. *Alius*, veniet.

3. Pellis. *Alius*, carnis.

Humilis.

2.

3.

Κοιλῆ.

THEODOTIO.

2.

3.

Cava.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
4 בדרת לבנר	4.	4. Τηλαυγές λευκόν.
דחגיר		
פשה 5	5.	5
מספח 6	6.	6. Ἐξανάδοσις.
פשה תפשה 7	7.	7. Ἐπιδώσει ἐπιδῶ.
המספח		
פשה 8 <i>Tò Σαμαρ.</i> , ἐπλατύνθη.	8.	8. Ἐπέδωκεν.
לא יסגרנ	11.	11. Οὐκ ἀποκλείσει.
הפך 13	13.	13. Ἔστρεψεν.
הבשר החי 15	15.	15.
שחך 18	18.	18. Ἐξανάδοσις.
שאת 19	19.	19.
דחגיר 21	21.	21.
בבדרת 26	26.	26.
דחגיר		Τηρήσει.
הגדרת 28	28.	28.
נתק 30	30.	30. Ἀπόσπασμα.
דחגיר 31	31.	31.
אתהנתק 33	33.	33. Ἀπόσπασμα.
יבקר 36	36.	36. Ζητήσεται.
לשער העתג		Εἰς τρίχωμα τὸ ξανθόν.
בשר 38	38.	38.
בק 39	39.	39.
צרעת פרוחת דא בכרחת 42	42.	42.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Candor albus.	4. Lucens candor.	4. Lucidum album.
Claudere faciet.	Recludet.	
5. Expandit se.	5. Creverit.	5.
6. Inhærentia.	6. Scabies.	6. Eruptio.
7. Diffundendo se diffuderit.	7. iterum lepra creverit.	7. Accessione accreverit.
Inhærentia.	Lepra.	
8. Diffudit se. <i>Sam.</i> dilatata fuit.	8. Creverit.	8. Accrevit.
11. Non claudere faciet eum.	11. Non recludet.	11. Non claudet.
15. Versus est.	13. In candorem versa sit.	13. Vertit se.
15. Caro viva.	15. Caro viva.	15.
18. Inflammatio.	18. Ulcus.	18. Accretio.
19. Tumor.	19. Cicatrix.	19.
21. Recludere faciet eum.	21. Recludet eum.	21.
26. In candore.	26. Vacat.	26.
Recludere faciet eum.	Recludet eum.	Custodiet.
28. Candor.	28. Candor.	28.
30. Convulsio.	30. Vacat.	30. Avulsio.
31. Recludere faciet.	31. Recludet.	31.
33. Convulsionem.	33. Vacat.	33. Avulsionem.
36. Quæret.	36. Quæret.	36. Quæret.
In pilum flavum.	Capillus in flavum colorem.	In capillitium flavum.
38. Carnis.	38. In cujus cute.	38.
39. Splendor.	39. Maculam coloris candidi.	39.
42. Lepra gemmescens ipsa in calvitie eius.	42. Calvus et mundus est.	42.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ω.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

4. Ἐκλαμπρον.
5.
6. Ἐκθρασμα.
7.
Τὸ ἔκφυμα.
8. Ὑπερέθη.
11. Οὐχ ὑπερθήσεται.
13. Μετεχρώσθη.
15.
18. Ἐκθρασμα.
19.
21.
26.
Συγκλείσει.
28. Τὸ τηλαύγημα.
30.
31.
33.
36.
Στιλθῆς.

4. Τηλαυγῆς λευκῆ.
Ἄφοριεῖ.
5. Μετέπεσεν. Ἄλλος, ἐκκέχυται.
6. Σημασία.
7. Μεταβαλοῦσα μεταπέση.
Σημασία.
8. Μετέπεσεν.
11. Καὶ ἀφοριεῖ.
13. Μετέθαλε.
15. Τὸν χρωῖτα τὸν ὑγιῆ. Ἄλλος, τὴν σάρκα τὴν ζῶσαν.
18. Ἐλκος.
19. Οὐλή. Ἄλλος, σήθ.
21. Ἄφοριεῖ αὐτόν. Ἄλλος, χωρίσει.
26. Ἐν τῷ αὐγάζοντι. Ἄλλος, τῇ ἐκλάμψει.
Ἄφοριεῖ αὐτόν.
28. Τὸ αὐγάζον.
30. Θραῦσμα.
31. Ἄφοριεῖ. Ἄλλος, συγκλείσει.
33. Θραῦσμα.
36. Ἐπισκέψεται.
Περὶ τῆς τριχὸς ξανθῆς. Ἄλλος, ξανθίζούσης.
38. Τῆς σαρκός. Ἄλλος, τοῦ χρωτός.
39. Ἄλφός.
42. Λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ φαλακρώματι. Ἄλλος, λέπρα ἐξανθοῦσά ἐστιν ἐν τῷ φαλακρώματι.

LXX INTERPRETES.

4. Splendidum.
5.
6. Ejectamentum.
7.
Pustula.
8. Transcendit.
11. Non differet.
13. Cutem mutavit.
15.
18. Ejectamentum.
19.
21.
26.
Concludet.
28. Fulgor.
30.
31.
33.
36.
Splendoris.
38.
39.
42.

4. Lucida alba.
Segregabit.
5. Decidit. *Alius*, effusa est.
6. Significatio.
7. Conversa deciderit.
Significatio.
8. Decidit.
11. Et segregabit.
13. Mutavit.
15. Carnem sanam. *Alius*, carnem vivam.
18. Ulcus.
19. Cicatrix. *Alius*, Seth.
21. Segregabit eum. *Alius*, separabit.
26. In fulgido. *Alius*, in splendore.
Segregabit eum.
28. Fulgidum.
30. Vulnus.
31. Segregabit. *Alius*, concludet.
33. Vulnus.
36. Considerabit.
De pilo flavo. *Al.*, flavescente.
38. Carnis. *Alius*, cutis.
39. Impetigo.
42. Lepra est in calvitie. *Alius*, lepra efflorescens est in calvitie.

THEODOTIO.

4.
Concludet.
5.
6. Masphaa.
7.
8. Diffusa est.
11.
13.
15.
18.
19.
21.
26.
28.
30.
31.
33.
36.
De pilo flavo.*
38.
39.
42.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בדו ישב 46	46.	46.
לפשתים תצמר 48	48.	48.
מבארת 51 Τὸ Σαμ., φιλόνητος.	51.	51.
מבארת 52	52.	52.
פחתה 55	55.	55.
את אשר בר 57	57.	57.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
46. Solus habitabit.	46. Solus habitabit.	46.
48. Linis et lanæ.	48. Vacat.	48.
51. Corrodens. Sam. contentiosa.	51. Perseverans.	51.
52. Corrodens.	52. Perseverans.	52.
55. Fossio.	55. Infusa sit.	55.
57. Cum quo in eo.	57. Vacat.	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Levitici.

Partem hujus capituli damus, qualis erat in *Hexaplis* ex versione LXX Interpretum, ex Colbertino codice 5084 desumptam.

V. 2. Ἄλλ., ἀχθῆ. Ἄλλ., ἐλεύσεται. Ex Basiliensi, tacito interpretum nomine. — פָּאָוּ ו', οὐλή. Coisl. ad marg., λεπίς ἢ ἀγασμα.

V. 3. Ἄλλ., τῆς σαρκός. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄ., Θ., κοιλῆ. Σ., βαθύτερον. Ita Basiliensis. In editione Romana hæc confusa sunt; nimirum: Ἄ., Σ., κοιλῆ, βαθύτερα. Qui sic notavit, ambas voces femininas reddidit, ut simul quadrarent. Βαθύτερον edit Symmachus, quia vocem פָּאָוּ, substantivam, per masculinum aut neutrum nomen expresserat.

V. 4. Ἄ., τηλαυγὲς λευκόν. Σ., ἐκλαμπρον. Sic Basiliensis. — Coisl. Ἄ. καὶ οἱ λοιποὶ, ἀγασμα λευκόν. Ἄ. et reliqui, fulgor albus. Mox Coisl. in marg., Θ., συγκλείσει, quæ lectio tacito interprete in Basiliensi.

V. 5. Ἄλλ., ἐκχέχεται. Ex eodem Basiliensi.

V. 6. Ita Basiliensis. In editione Romana, quæ Symmachi est versio, Theodotioni ascribitur, et vera Theodotionis, μασφάα, omititur: nam Theodotioni solemne est, si vel tantillum difficultatis insit vocibus Hebræis, illas litteris Græcis describere. Ἐχθρασμα *ejectamentum* est vel *papula*, ut notat Drusius. In vocem ἐχθρασμός, hæc Hieronymus, *Comment. in Nahum.* II: « Et postquam rursus

fuerit excussus, et superficies illius emundata, ne quid intrinsecus sordidum maneat, fit etiam ei ebullitio, quæ significantius in Græco dicitur ἐχθρασμός. Proprie siquidem ἐχθρασμός in istius modi rebus ponitur, cum quod latebat intrinsecus, erumpit in faciem. Unde papulae quousque, quæ post ægritationem nascuntur in labiis, vocantur ἐχθρασματα: et sanitatis videatur indicium, morbum in faciem prorupisse. — Ο', μετέπεσεν. Coisl. ad marg., μετέβλεν. Θ., διαχέχεται. Hæc confer cum vers. 6, et præcipue vers. 8. Ibid. Coisl. in marg., Θ., μασφάε. Basil., Θ., μασφάα. In Coisl. iniano μασφάα legendum. Nihil enim frequentius quæm mutatio τὸ Ἄ in Λ, et τὸ ὤ in Ε, ac vicissim, nimirum ob similitudinem harum litterarum in mss. unciali characterere; qua de re in Præliminaribus.

V. 7. Ἄ., ἐπιδώση ἐπίδομα. Ita Basiliensis. In editione autem Romana hæc perplexa sunt, nimirum: Ἄ., Σ., ἐπιδώση ἐπίδομα τὸ ἐμφύσημα. Codices Regii, ut et Basiliensis, uni Aquilæ tribuunt. Cujus vere sunt duo verba ἐπιδώσει ἐπίδομα. Illud autem ἐμφύσημα, corruptum est pro ἐκφυμα, ut habet Basiliensis, qui id Symmacho tribuit. Id vero ad sequentem Hebraicam vocem פָּאָוּ pertinet. — Ο', μεταβαλοῦσα μεταπέση. Coisl. in marg., ἐπιδώσει ἐπίδομα, recte. Hinc corrigendus Basiliensis qui habet, Ἄ., ἐπιδώση ἐπίδομα. Nam vera lectio Aquilæ est in Coisl. iniano, qui aliam sine interpretis

EX CAPITE XIV LEVITICI, UT EXSTAT IN COD. COLBERT. 5084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: 2. Hæc erit lex leprosi, quacunque die mundatus fuerit, et adducetur ad sacerdotem. 3. Et exiit sacerdos extra castra, et aspiciet sacerdos, et ecce sanatur tactus lepræ a leproso. 4. Et præcipiet sacerdos, et sument ei qui mundatus est duas aviculas viventes mundas, et lignum cedrinum, et tor-

1. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 2. Οὗτος ἔσται ὁ νόμος τοῦ λεπροῦ, ἥ ἂν ἡμέρα καθαρισθῆ. Καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα. 3. Καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἐξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἴσται ἡ ἀφῆ τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ. 4. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήψονται (') τῷ νεκαθαρισμένῳ δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ, καὶ ξύ-

(') Sic, et frequenter in cod. Colbert. λήψομαι pro λήφομαι. Notum est doctis futurum Doricum λάψομαι; unde apud Herodot. I, 199: λάψεται.

Idem cod. non raro ponit ei pro i, ut κρειόν, ἐσθειών, ἐξειλάττομαι, ὀρνείθιον, quam scriptiōnem, amanuensis græculo attribucendam, non dubitabamus corrigere. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
46.	46. Κεχωρισμένος καθήσεται. "Αλλ., καταμόνας οικήσει.	46.
48.	48. "Η ἐν τοῖς λίνοις, ἢ ἐν τοῖς ἐρίοις. "Αλλος, ἢ εἰς τὸ στίππουον, ἢ εἰς τὸ ἔριον.	48.
51.	51. "Εμμονος. "Αλλος, σπανίζουσα.	51.
52.	52. "Εμμονος. "Αλλος, σπανίζουσα.	52.
55.	55. "Εστήρικται. "Αλλος, σπανίζουσαν.	55.
57.	57. "Εν ᾧ ἐστίν. "Αλλος, ἐν ᾧ ἐστίν ἐν αὐτῷ.	57.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
46.	46. Separatus sedebit. <i>Alius</i> , solus habitabit.	46.
48.	48. Aut in lineis, aut in laneis <i>Alius</i> , aut in stuppam, aut in lanam.	48.
51.	51. Permanens. <i>Alius</i> , rara.	51.
52.	52. Permanens. <i>Alius</i> , rara.	52.
55.	55. Fixit se. <i>Alius</i> , raram.	55.
57.	57. In quo est. <i>Alius</i> , in quo est in eo.	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Levitici.

nomine adicit, nempe πλατύουσα πλατυνόθη.

V. 8. Sic mss. nostri et editio Romana. Unus ad Aquilam legit ἀπέδωκε, male. Alter versionem Samaritanam, ἐπλατύονθη, Symmacho perperam ascribit.

V. 10. ΓΝΩ Ο΄, οὐλή. Coislin. in marg., σήθ. Ibid. τὴ πωβ πηπωθ Ο΄, καὶ ἀπὸ τοῦ ὄγχιους τῆς σαρκὸς τῆς ζωῆς. Idem in marg., ὡς ὁμοίωμα σαρκὸς ζωῆς.

V. 11. Has lectiones mutuamur ex Basiliensi. — Coislin. ad Symmachum legit οὐχ ὑπερτεθήσεται.

V. 13. Item ex Basiliensi. — πηπωθ Coislin., Σ., ἐκλαμπρον, ubi Ο΄, ἐκάλυψεν; sed hæc Symmachi lectio alio pertinere debet.

V. 15. Τὴν σάρκα τὴν ζώσαν. In editione Romana.

V. 19. "Αλλ., σήθ. Hebr. ΓΝΩ. Videtur esse Theodotionis, qui, ut jam diximus, voces Hebraicas Græce sæpe describit, ut vertendi molestiam declinet.

V. 20. ΞΩ Ο΄, ταπεινωτέρα. Coislin. in marg., κοιλωτέρα.

V. 21. "Αλλ., χωρίσει. Ex Basiliensi.

V. 22. ΠΩΣΗ ΠΩΣ Ο΄, διαχύσει διαχέεται. Coislin. m., πλατύουσα πλατυνόθη. Ibid. Ο΄, ἔλαει (quod non habet Hebræus), m., δέρματι.

V. 23. πηπωθ Ο΄, κατὰ γώραν. Coislin. m., ἐν τόπω.

V. 26. "Αλλ., τῇ ἐκλάμψει. Ex Basiliensi. — Coislin. Symmacho tribuit.

Ibid. "Α., τηρήσει. Σ., συγκλείσει. Ex Basiliensi.

V. 28. Σ., τὸ τηλαύγημα. Ita Basiliensis.

V. 30. "Α., ἀπόσπασμα. Ita Basiliensis hic et

v. 33. — πρω Ο΄, κοιλωτέρα. Coislin. m., βαθυτέρα. Ibid. πη Ο΄, λεπτή, m., λευκή.

V. 51. "Αλλ., συγκλείσει. Nempe Symmachus, ex Basiliensi.

V. 33. Ο΄, τὸ δὲ θραύσμα. Coislin. in marg., πέριξ.

V. 36. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi.

V. 38. Ex Basiliensi.

V. 39. Ο΄, "Αλφός. In hanc vocem hæc notant ex anonymo Catenæ Regiæ inss.: "Αλφός καλεῖται ἡ ἐπίλυσις ἢ καλουμένη μελανία, ἢ περὶ τὰς παρελάς γινόμενη ἐκ τοῦ ἡλιακοῦ καύσωνος. Id est: « Alphas vocatur, nigror ille qui μελανία dicitur, et ab æstu solis in genis procreatur. »

V. 42. Λέπρα ἐξανθοῦσα, etc. Ex Basiliensi.

V. 48. Ex Basiliensi.

V. 51. Hæc nota habetur in mss. nostris: Τὸ Σαμαρειτικὸν φιλόκειον, ὅπισω δὲ παλαιουμένην αὐτήν, ἀντὶ τοῦ, συγγηρώσαν τῷ σώματι καὶ ἀνίατον. Hoc est: « Samaritanus, contentiosam, jam ante retro inveteratam, ac si dicat, consenscentem corpori et insanabilem. » Lectio, σπανίζουσα, est Basiliensis, qui interpretem tacet. Pariterque in versu sequenti. — πηπωθ Ο΄, ἢ ἀφή, Coislin. m., πληγή.

V. 55. "Αλλ., σπανίζουσαν. Hanc editionis Romanæ lectionem, alio et extra locum proprium translatai puto.

V. 57. Ex Basiliensi.

EX CAPITE XIV LEVITICI, UT EXSTAT IN COD. COLBERT. 3084.

λον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένων κόκκινον, καὶ ὑσσωπῶν. 5. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάξουσιν τὸ ὄρνιθον τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὄστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι. 6. Καὶ τὸ ὄρνιθον τὸ ζῶν λήμψεται αὐτὸ

33. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσὴν καὶ πρὸς "Ααρὼν λέγων, 34. "Ὡς ἀν εισέλθητε εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναταίων, ἦν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κτήσει, καὶ δώσω ἀπὴν λέπρας ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐκτῆτου ὑμῖν. 35. Καὶ ἔξει τινὸς αὐτοῦ ἡ οἰκία, καὶ ἀναγγεῖ τῷ ἱερεὶ λέγων· "Ὅσπερ ἀφή ἑώραται μοι ἐν τῇ

tum coccinum et hyssopum. 5. Et præcipiet sacerdos, et jugulabunt arviculam unam in vase testaceo super aquam viventem. 6. Et arviculam viventem sumet illam

33. Et locutus est Dominus ad Moysen et Aaron, dicens. 34. Cum ingressi fueritis in terram Chanæeorum. quam do vobis in possessione, et dabo tactum lepræ in domibus terræ possessæ a vobis.

35. Et veniet cujus est domus, et annuntiabit sacerdoti, dicens: Quasi tactus visus est mihi in

domo. 36. Et præcipiet sacerdos vasis vacuare domum, priusquam ingressus sacerdos videat tactum, et non sint immunda quæcunque fuerint in domo. Et post hæc ingredietur sacerdos ad cognoscendam domum. 37. Et aspiciet tactum : et ecce tactus in parietibus domus, cavitates viridantes vel rube-scentes, et aspectus eorum humilior parietibus. 38. Et egressus sacerdos e domo od ostium domus, et segregabit sacerdos domum septem dies. 39. Et redibit sacerdos die septimo, et aspiciet + domum : et ecce diffusus est tactus in parietibus domus. 40. Et præcipiet sacerdos, et eruent lapides in quibus est tactus, et ejicient eos extra civitatem in locum immundum. 41. Et domum radent extrinsecus in circuitu, et effundent pulverem ✕ quem raserunt : extra civitatem in locum immundum. 42. Et sument lapides + rasos : alios, et ponent pro lapidibus ; et pulverem alium sument, et linient domum. 43. Si autem redierit rursus tactus, et repullularit in domo postquam eruti fuerunt lapides,

οικία. 36. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευασαί τὴν οἰκίαν πρὸ τοῦ εἰσελθόντα τὸν ἱερέα ἰδεῖν τὴν ἀφήν, καὶ οὐ μὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα ἐὰν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν. 37. Καὶ ὄψεται τὴν ἀφήν, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀφή ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, κοιλιάδας χλωρίζουσας ἢ πυρρίζουσας, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινότερα τῶν τοίχων. 38. Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς ἐκ τῆς οἰκίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν ἐπὶ τῆς ἡμέρας. 39. Καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ ὄψεται + τὴν οἰκίαν : καὶ ἰδοὺ διεχύθη ἡ ἀφή ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας. 40. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐξελοῦσι τοὺς λίθους ἐν οἷς ἐστὶν ἡ ἀφή, καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον, 41. Καὶ τὴν οἰκίαν ἀποξύσουσιν ἔξωθεν κύκλῳ. Καὶ ἐκχεοῦσι τὸν χεῖν ✕ ὃν ἀπέξυσαν : ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 42. Καὶ λήμψονται λίθους + ἀπέξυσμένους : ἑτέρους καὶ ἀντιθήσουσιν ἀντὶ τῶν λίθων, καὶ χεῖν ἕτερον λήμψονται καὶ ἐξαιλέψουσι τὴν οἰκίαν. 43. Ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἡ ἀφή,

CAPUT XIV LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
נרפא 3	3.	3.
ספינים 4	4.	4.
ושני תולעת		Διάφορον σκώληκος.
הקה 6	6.	6.
על פני השדה 7	7.	7.
מנחם 10	10.	10.
למשל 12	12.	12.
ומדולג		
היה 13	13.	13.
הניקה 24	24.	24.
תנפה		
ומל-אהרן 33	33.	33.
הקהל 34	34.	34.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Sanatus est.	3. Esse mundatam.	3.
4. Passeres. Coccum vermiculi.	4. Passeres. Vermiculumque.	4. Varium vermiculi.
6. Vivum.	6. Vivum.	6.
7. Super facies agri.	7. In agrum.	7.
10. Munus.	10. Sacrificium.	10.
12. In delictum. Log.	12. Pro delicto. Sextarium.	12.
13. Ipse.	13. Est.	13.
24. Motitabit. Motitationem.	24. Levabit. Vacat.	24.
33. Et Aaron.	33. Et Aaron.	33.
34. In possessionem.	34. In possessionem.	34.

καὶ ἀνεταίη ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς λίθους, καὶ μετὰ τὸ ἀποξυσθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι, 44. Καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται· εἰ διακέχεται ἡ ἀφή ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἑμμονός ἐστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἀκάθαρτός ἐστιν. 45. Καὶ καθελούσιν τὴν οἰκίαν κατὰ τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χοῦν τῆς οἰκίας ἐξόλουσιν ἐξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 46. Καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἄς ἀφωρισμένη ἐστίν, ἀκάθαρτός ἐστιν ἕως ἑσπέρας. 47. Καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ + καὶ ἀκάθαρτός ἐσται ἕως ἑσπέρας; καὶ ὁ ἐσθίων ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ + καὶ ἀκάθαρτός ἐσται ἕως ἑσπέρας; 48. Ἐὰν δὲ παραγεγνημένος εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἴδῃ, καὶ ἴδῃ οὐ διαχύσει διαχεῖται ἡ ἀφή ἐν τῇ οἰκίᾳ, μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν, ὅτι ἴδῃ ἡ ἀφή. 49. Καὶ λήμψεται ἀφαγνί

et postquam domus fuerit rasa, et postquam linita fuerit. 44. Et ingreditur sacerdos, et aspiciet si diffusus est tactus in domo; lepra permanens est in domo: immunda est. 45. Et destruent domum et lapides ejus, et ligna ejus, et omnem pulverem domus efferent extra civitatem in locum immundum. 46. Et qui ingreditur in domum omnibus diebus, quibus segregata est, immundus erit usque ad vesperam. 47. Et qui dormit in domo lavabit vestimenta sua + et immundus erit usque ad vesperam; et qui manducat in domo, lavabit vestimenta sua + et immundus erit usque ad vesperam; 48. Si autem accedens intraverit sacerdos, et viderit, et ecce diffusionem diffusus non est tactus in domo, postquam linita fuit domus: et mundabit sacerdos domum, quia sanatus est tactus. 49. Et sumet ad purif.

CAPUT XIV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Ἰάται. Ἄλλος, ἤρται.	3.
4.	4. Ὀρνίθια. Ἄλλος, στρουθία. Κεκλωσμένον κόκκινον.	4. Κόκκινον ἀλλοιούμενον.
Διβαφον κόκκινον.		
6.	6. Τὸ ζῶν. Ἄλλος, τὸ ἐξω.	6.
7.	7. Εἰς τὸ πεδίον. Ἄλλος, ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ.	7.
10.	10. Θυσίαν. Ἄλλος, κατάπαυσιν.	10.
12.	12. Τῆς πλημμελείας. Ἄλλος, περὶ τῆς πλημμελείας. Κοτύλην. Ἄλλος, λόγγην.	12.
13.	13. Ἔστι τῷ. Ἄλλος, καὶ ἵσται τῷ.	13.
24.	24. Ἐπιθήσει. Ἄλλος, ἀφορίσει. Ἐπίθεμα. Ἄλλος, ἀφόρισμα.	24.
33.	33. Καὶ Ἀαρών. Ὁδτω καὶ οἱ λοιποὶ.	33.
34.	34. Ἐν κτήσει. Ἄλλος, ἐν κλη- ρῷ. Ἄλλος, εἰς κατάσχεσιν.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Sanatus est. <i>Alius</i> , sublatus est.	3.
4.	4. Aviculas. <i>Alius</i> , passeres. Tortum coccinum.	4. Coccinum variegatum.
Bis tinctum coccinum.		
6.	6. Viventem. <i>Al.</i> , extra positum.	6.
7.	7. In campum. <i>Alius</i> , super faciem agri.	7.
10.	10. Sacrificium. <i>Alius</i> , requies- tionem.	10.
12.	12. Delicti. <i>Alius</i> , pro delicto. Cotylam. <i>Alius</i> , longem.	12.
13.	13. Est. <i>Alius</i> , erit.	13.
24.	24. Imponet. <i>Alius</i> , separabit. Impositionem. <i>Alius</i> , separatio- nem.	24.
33.	33. Et Aaron. <i>Cæteri</i> , id.	33.
34.	34. In possessione. <i>Alius</i> , in sorte. <i>Alius</i> , in adeptionem.	34.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	AKYAAΣ.
יטכוא 36	36.	36.
בוראיהן שפל 37	37.	37.
בךדבית 38	38.	38.
ממארת 44	44.	44.
ולכה לחסא 49	49.	49.
רשני		
ובשני 52	52.	52.
ולשאח ולספחח ולבררת 56	56.	56.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Polluatur.	36. Immunda fiunt.	36.
37. Et aspectus eorum humilior.	37. Et humiliores superficie reliqua.	37.
38. E domo.	38. Ostium domus.	38.
44. Corrodens.	44. Perseverans.	44.
49. Et capiet ad purificandam.	49. Et in purificationem ejus sumet.	49.
Coccum.	Vermiculum.	
52. Et cocco.	52. Vermiculo.	52.
56. Et tumori, et inhaerentiae, et candori.	56. Cicatricis et erumpentium papularum, lucentis maculae.	56.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Levitici.

V. 3. "A.L.L., ἦραι. Ita Basiliensis, qui alias omnes hujus capituli lectiones nobis suppeditavit.

V. 4. Ex Basiliensi. *Vid.* supra, Exod. xxxv, 23, 35.

V. 6. "A.L.L., τὸ ἔξω. Sic Basiliensis. At nescio quis interpres ἰσχυρὸν τὸ ἔξω vertere potuerit.

V. 10. "A.L.L., κατάπαυσιν. Ex eodem.

V. 12. "A.L.L., περὶ τῆς πλημμελείας. Ex eodem. *Ibid.* "A.L.L., λόγγην. Videtur esse interpretatio Theodotionis, qui לַגְּגֵי pro more suo לֹגְגֵי reddidit, ut quam non intelligebat Hebraicam vocem Græcis litteris exprimeret.

V. 13. "A.L.L., ἔσται τῷ. Ex Basiliensi.

V. 24. "A.L.L., ἀφορίσει. Ex eodem, et sequens lectio pariter.

V. 33. Ex eodem Basiliensi, in margine.

V. 34. Ex Basiliensi.

V. 36. "A.L.L., ἀκαθαρτιοθῆ, sine interpretis nomine.

V. 38. Ex Basiliensi.

V. 44. "A.L.L., σπανίζουσα. Hanc versionem sæpe vidimus supra, sine interpretis nominis.

V. 49. "A.L.L., καὶ λήψεται περὶ ἀμαρτίας. In Basil. tacito interprete.

EX CAP. XV LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLB. 3084.

24. ... cubaverit super illum, immundus est. 25. Et mulier si fluat fluxum sanguinis sui dies plures, non in tempore purgationis suæ, si etiam fluat post purgationem suam, omnes dies fluxus immunditiæ ejus, sicut dies purgationis ejus, erit immunda. 26. Omnis lectus super quem cubaverit super illum; omnes dies fluxus, secundum lectum purgationis erit ei. Et omne vas super quod sederit super illud, immundum erit secundum immunditiam purgationis ejus. 27. Omnis tangens eam immundus erit: et lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus aqua, et immundus erit usque ad vesperam. 28. Si autem mundata fuerit a fluxu suo: et numerabit sibi septem dies, et post hæc mundabitur. 29. Et die octavo sumet sibi duos turtures, aut duos pullos

24. κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς, ἀκάθαρτός ἐστιν. 25. Καὶ γυνὴ ἐὰν βέη ῥύσιν αἱματος αὐτῆς, ἡμέρας πλείους, οὐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφόδρου αὐτῆς, ἐὰν καὶ βέη μετὰ τὴν ἀφόδρον αὐτῆς, πάσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀκαθαρτίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι ἀφόδρου αὐτῆς, ἔσται ἀκάθαρτος. 26. Πᾶσα ἡ κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως αὐτῆς κατὰ τὴν κοίτην τῆς ἀφόδρου αὐτῆς ἔσται αὐτῇ καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτὴν, ἀκάθαρτον ἔσται κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφόδρου αὐτῆς. 27. Πᾶς ὁ ἀπτόμενος αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσται, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. 28. Ἐὰν δὲ καθαρισθῆ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαριθμησεται αὐτῇ ἐπὶ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρισθῆσεται. 29. Καὶ τῆ

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

56.	36. Ἀκάθαρτα γένηται. Ἄλλος, ἀκαθαρτισθῆ.	56.
57.	37. Καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινότερα. Ἄλλος, καὶ ἡ ἰδέα αὐτῶν κοιλοτέρα.	57.
58.	38. Ἐκ τῆς οἰκίας. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς οἰκίας.	38.
44.	44. Ἐμμονος. Ἄλλος, σπανίζουσα.	44.
49.	49. Λήψεται ἀφαγίῃσαι. Ἄλλος, καὶ λήψεται περὶ ἀμαρτίας. Κεκλωσμένον. Ἄλλος, ἀλλοιούμενον.	49.
52.	52. Κεκλωσμένον. Ἄλλος, ἀλλοιούμενον.	52.
56.	56. Οὐλῆς, καὶ σημασίας, καὶ τοῦ ἀυγάζοντος. Ἄλλος, τοῦ σῆθ καὶ τοῦ ἐνδεδωκότος. Ἄλλος, τοῦ ἀυγάσματος.	56.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

36.	36. Immunda fiant. <i>Alius</i> , immunda facta fuerint.	36.
37.	37. Et aspectus eorum humilior. <i>Alius</i> , et conspectus eorum depressior.	37.
38.	38. E domo. <i>Alius</i> , a domo	38.
44.	44. Permanens. <i>Alius</i> , rara.	44.
49.	49. Sumet ad purificandum. <i>Alius</i> , et sumet ad expiandum. Tortum. <i>Alius</i> , variatum.	49.
52.	52. Torto. <i>Alius</i> , variato.	52.
56.	56. Cicatricis, et significationis, et splendentis. <i>Alius</i> , ipsius seth et influentis. <i>Alius</i> , splendoris.	56.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Levitici.

Ibid. Ἄλλ., ἀλλοιούμενον. Ex eodem.

V. 52. Ἄλλ., ἀλλοιούμενον. Ex eodem.

V. 56. Ἄλλ., τοῦ σῆθ καὶ τοῦ ἐνδεδωκότος. Est lectio Theodotionis, qui capite præcedenti, vers. 19, πᾶσιν vertit σῆθ.

Hæc notantur in margine Coislin. V. 4. ἦν ἕν ὄψις ὄ, καὶ κέδρινον, marg. κυπάριστος. Ibid. ἦν ὄ, καὶ ὕσωπον, m. ὄργανον. Videtur scholion. V. 10. ἦν ὄ, καὶ κοτύλην, m. ξέστην. V. 12. ἦν ὄ, τῆς πλημμυλείας, m. περὶ λυτρώσεως. V. 14. ἦν ὄ, τῆς πλημμυλείας, m. τοῦ μίαςματος. Ibid. ἦν ὄ, λοβόν, m., ὄψος. V. 21. ἦν ὄ, ἀφαίρεμα, m.,

ἀφόρισμα. V. 22. ἦν ὄ, ὅσα εὔρεν, m., ὡς ἂν δυνηθῆ. V. 32. ἦν ὄ, καὶ τοῦ μὴ εὔριπτοντος, eic., m. ἂν δυνατεῖ [i. ἀδυνατεῖ] ἡ χεὶρ αὐτοῦ.

V. 56. ἦν ὄ, καὶ προστάξει, m. καὶ ἐντελεῖται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐκφορήσουσι τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ibid. ἦν ὄ, οὐ μὴ ἀκάθαρτα, m., οὐ μιανθήσεται.

V. 38. ἦν ὄ, ἀφορεῖ, m., ἀποκλείσει. V. 42. ὄ, ἐξαλείψουσι, m., χρίσουσι. V. 43. ἦν ὄ, ἐξαλειφθῆναι, m., χρισθῆναι. V. 44. ἦν ὄ, διακέχεται, m., σπανίζουσα. Ibid. ἦν ὄ, ἔμμονος, m., φιλόνεικος. V. 57. ἦν ὄ, ἐξηγήσασθαι, m., φωτίσαι.

EX CAP. XV LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLB. 3084.

ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήμψεται ἑαυτῇ δύο τρύγονας, ἢ δύο βασάνους περιστερῶν, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 30. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὄλοκαύτωμα· καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου ἀπὸ ρύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς. 31. Καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μίαινειν αὐτοὺς τὴν σκηνὴν μου τὴν ἐν αὐτοῖς. 32. Οὗτος ὁ νόμος τοῦ γονόρρου, καὶ ἂν τινὶ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ὥστε μίανθῆναι ἐν αὐτῇ. 33. Καὶ τῇ αἰμορροῦσῃ ἐν τῇ ἀπέδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονόρρου τῆ ρύσει αὐτοῦ, τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ, καὶ τῷ ἀνδρὶ, ὃς ἂν κοιμηθῆ μετὰ ἀποκαθιμένης.

columbarum, et feret ea ad sacerdotem ad ostium tabernaculi testimonii. 30. Et faciet sacerdos unum pro peccato, et unum in holocaustum : et expiabit pro ea sacerdos ante Dominum a fluxu immunditiæ ejus. 31. Et pius facietis filios Israel ab immunditiis suis, et non morientur propter immunditiam suam, in eo quod ipsi inquinent tabernaculum meum quod in eis. 32. Hæc est lex ejus qui patitur fluxum seminis, et si cui exeat ex eo concubitus seminis, ita ut inquinetur in illo. 33. Et ei quæ patitur fluxum sanguinis, in purgatione sua, et qui patitur fluxum seminis in fluore suo, masculo vel femina, et viro quicumque dormierit cum menstrua.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

וּשְׁמַח 36	36.	36.
מִרְאִיָּה שֶׁפֶל 37	37.	37.
בְּקִדְוֵיחַ 38	38.	38.
מִמְאֹרֶת 44	44.	44.
וְלֶחֶם לְחֵמָה 49	49.	49.
רֶשֶׁנִי		
וּבִשְׁנֵי 52	52.	52.
וְלִשְׂמַח וְלִסְפָּחַת וְלִבְדִּירָת 56	56.	56.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

36. Polluatur.	36. Immunda sunt.	36.
37. Et aspectus eorum humilior.	37. Et humiliores superficie reliqua.	37.
38. E domo.	38. Ostium domus.	38.
44. Corrodens.	44. Perseverans.	44.
49. Et capiet ad purificandam.	49. Et in purificationem ejus sumet.	49.
Coccum.	Vermiculum.	
52. Et cocco.	52. Vermiculo.	52.
56. Et tumori, et inhaerentiae, et candori.	56. Cicatricis et erumpentium papularum, lucentis maculae.	56.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Levitici.

V. 3. "A.L.L., ἦρται. Ita Basiliensis, qui alias omnes hujus capituli lectiones nobis suppeditavit.

V. 4. Ex Basiliensi. *Vid.* supra, Exod. xxxv, 25, 55.

V. 6. "A.L.L., τὸ ἔξω. Sic Basiliensis. At nescio quis interpretes ἔξω τὸ ἔξω vertere potuerit.

V. 10. "A.L.L., κατάπαυσιν. Ex eodem.

V. 12. "A.L.L., περὶ τῆς πλημμυλείας. Ex eodem.

Ibid. "A.L.L., λόγγην. Videtur esse interpretatio Theodotionis, qui ἄλλοτρη pro more suo λόγγην reddidit, ut quam non intelligebat Hebraicam vocem Græcis litteris exprimeret.

V. 13. "A.L.L., ἔσται τῷ. Ex Basiliensi.

V. 24. "A.L.L., ἀφορίσει. Ex eodem, et sequens lectio pariter.

V. 33. Ex eodem Basiliensi, in margine.

V. 34. Ex Basiliensi.

V. 36. "A.L.L., ἀκαθαρτιοθῆ, sine interpretis nomine.

V. 38. Ex Basiliensi.

V. 44. "A.L.L., σπανίζουσα. Hanc versionem sæpe vidimus supra, sine interpretis nomine.

V. 49. "A.L.L., καὶ λήψεται περὶ ἀμαρτίας. Ita Basil. tacito interprete.

EX CAP. XV LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLB. 3084.

24. ... cubuerit super illum, immundus est. 25. Et mulier si fluat fluxum sanguinis sui dies plures, non in tempore purgationis suæ, si etiam fluat post purgationem suam, omnes dies fluxus immunditiae ejus, sicut dies purgationis ejus, erit immunda. 26. Omnis lectus super quem cubuerit super illum; omnes dies fluxus, secundum lectum purgationis erit ei. Et omne vas super quod sederit super illud, immundum erit secundum immunditiam purgationis ejus. 27. Omnis tangens eam immundus erit: et lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus aqua, et immundus erit usque ad vesperam. 28. Si autem mundata fuerit a fluxu suo: et numerabit sibi septem dies, et post hæc mundabitur. 29. Et die octavo sumet sibi duos turtures, aut duos pullos

24. κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς, ἀκάθαρτός ἐστιν. 25. Καὶ γυνὴ ἔαν βέη ρύσιν αἵματος αὐτῆς, ἡμέρας πλείους, οὐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς, ἔαν καὶ βέη μετὰ τὴν ἀφεδρον αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι ρύσεως ἀκαθαρτίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι ἀφέδρου αὐτῆς, ἔσται ἀκάθαρτος. 26. Πᾶσα ἡ κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ρύσεως αὐτῆς καὶ τὴν κοίτην τῆς ἀφέδρου αὐτῆς ἔσται αὐτῆ· καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτον ἔσται· κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφέδρου αὐτῆς. 27. Πᾶς ὁ ἀπτόμενος αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσται, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. 28. Ἐάν δὲ καθαρῶσθῃ ἀπὸ τῆς ρύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαριθμησεται αὐτῇ ἐπὶ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρῶσθῆσεται. 29. Καὶ ἑ

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

56.	36. Ἀκάθαρτα γένηται. Ἄλλος, ἀκαθαρτισθῆ.	36.
57.	37. Καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινότερα. Ἄλλος, καὶ ἡ ἰδέα αὐτῶν κοιλοτέρη.	37.
58.	38. Ἐκ τῆς οἰκίας. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς οἰκίας.	38.
44.	44. Ἐμμονος. Ἄλλος, σπανίζουσα.	44.
49.	49. Λήψεται ἀφαγίσαι. Ἄλλος, καὶ λήψεται περὶ ἀμαρτίας. Κεκλωσμένον. Ἄλλος, ἀλλοιούμενον.	49.
52.	52. Κεκλωσμένω. Ἄλλος, ἀλλοιουμένω.	52.
56.	56. Οὐλῆς, καὶ σημασίας, καὶ τοῦ αὐγάζοντος. Ἄλλος, τοῦ σῆθ καὶ τοῦ ἐνδεδωκότος. Ἄλλος, τοῦ αὐγάσματος.	56.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

36.	36. Immunda siant. Alius, immunda facta fuerint.	36.
37.	37. Et aspectus eorum humilior. Alius, et conspectus eorum depressior.	37.
38.	38. E domo. Alius, a domo	38.
44.	44. Permanens. Alius, rara.	44.
49.	49. Sumet ad purificandum. Alius, et sumet ad expiandum. Tortum. Alius, variatum.	49.
52.	52. Torto. Alius, variato.	52.
56.	56. Cicatricis, et significationis, et splendidis. Alius, ipsius seth et influentis. Alius, splendoris.	56.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Levitici.

Ibid. Ἄλλ., ἀλλοιούμενον. Ex eodem.

V. 52. Ἄλλ., ἀλλοιουμένω. Ex eodem.

V. 56. Ἄλλ., τοῦ σῆθ καὶ τοῦ ἐνδεδωκότος. Est lectio Theodotionis, qui capite præcedenti, vers. 49, ἄφω vertit σῆθ.

Hæc notantur in margine Coislin. V. 4. ἄφω ἄφω ὄ, καὶ κέδρινον, marg. κυπάρισσος. Ibid. ἄφω ὄ, καὶ ὕσωπον, m. ὄργανον. Videtur scholion. V. 10. ἄφω ὄ, καὶ κοτύλην, m. ξέστην. V. 12. ἄφω ὄ, τῆς πλημμελίας, m. περὶ λυτρώσεως. V. 14. ἄφω ὄ, τῆς πλημμελίας, m. τοῦ μίαςματος. Ibid. ἄφω ὄ. λοδόν, m., ὕφος. V. 21. ἄφω ὄ, ἀφαίρεμα, m.,

ἀφόρισμα. V. 22. ἄφω ὄ, ὅσα εὔρεν, m., ὡς ἀνδνηθῆ. V. 32. ἄφω ὄ, καὶ τοῦ μὴ εὐρίσκοντος, etc., m. ἐὰν δυνατεῖ [i. ἀδυνατεῖ] ἡ χεὶρ αὐτοῦ.

V. 56. ἄφω ὄ, καὶ προστάξει, m. καὶ ἐντελείται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐκφορήσους τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ibid. ἄφω ὄ, οὐ μὴ ἀκάθαρτα, m., οὐ μὴ μιανθῆσεται.

V. 38. ἄφω ὄ, ἀφορεῖ, m., ἀποκλείεται. V. 42. ὄ, ἐξαλειψοῦσι, m., χρίσουσι. V. 43. ἄφω ὄ, ἐξαλειφθῆναι, m., χρισθῆναι. V. 44. ἄφω ὄ, διακέχεται, m., σπανίζουσα. Ibid. ἄφω ὄ, ἔμμονος, m., φιλόνηκος. V. 57. ἄφω ὄ, ἐξηγησασθαι, m., φωτίσαι.

EX CAP. XV LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLB. 3084.

ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήμψεται ἑαυτῇ δύο τρύγωνα, ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 30. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἔναντι Κυρίου ἀπὸ ρύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς. 31. Καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μαιίνειν αὐτοὺς τὴν σκηνὴν μου τὴν ἐν αὐτοῖς. 32. Οὗτος ὁ νόμος τοῦ γονορροῦς, καὶ ἐὰν τινὶ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κόττη σπέρματος, ὥστε μιανθῆναι ἐν αὐτῇ. 33. Καὶ τῇ αἰμορροῦσῃ ἐν τῇ ἀφόδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονορροῦς τῇ ρύσει αὐτοῦ, τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ, καὶ τῷ ἀνδρὶ, ὅς ἐν κοιμηθῇ μετὰ ἀποκαθημένης.

columbarum, et feret ea ad sacerdotem ad ostium tabernaculi testimonii. 30. Et faciet sacerdos unum pro peccato, et unum in holocaustum : et expiabit pro ea sacerdos ante Dominum a fluxu immunditiæ ejus. 31. Et pius facietis filios Israel ab immunditiis suis, et non morientur propter immunditiam suam, in eo quod ipsi inquinant tabernaculum meum quod in eis. 32. Hæc est lex ejus qui patitur fluxum seminis, et si cui exeat ex eo concubitus seminis, ita ut inquinetur in illo. 33. Et ei quæ patitur fluxum sanguinis, in purgatione sua, et qui patitur fluxum seminis in fluore suo, masculo vel femina, et viro quicumque dormierit cum menstruata.

TO EBPAIKON.	CAPUT XV LEVITICI. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	AKYAAΣ
2 דבר אל בני ישראל ואמרתם אלהם	2.	2.
כי יהיה זב		
3 הזדנים	3.	3. Ἐσφραγίσθη.
6 et 4 הזב	4 et 6.	4 et 6.
7 בבשר	7.	7.
8 וכירק	8.	8. [Ἐὰν ἐπακτύσῃ.]
13 בשרד במים חיים	13	13.
19 בנדחה	19.	19.
20 בנדחה;	20.	20.
24 נדחה	24.	24.
25 נדחה	25.	25.
27 במ	27.	27.
33 חזרה	33.	33.
חזב		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Loquimini ad filios Israel, et dicetis ad eos.	2. Loquimini filiis Israel, et dicetis eis.	2.
Cum fluens fuerit.	Fluxum seminis.	
3. Claudere fecit.	3. Concretus est.	3. Obsignatus est.
4 et 6. Fluens.	4 et 6. Vacat.	4 et 6.
7. In carnem.	7. Carnem.	7.
8. Et cum spuerit.	8. Si salivam jecerit.	8. Si superexpuerit.
13. Carnem suam in aquis vivis.	13. (Lotis vestibus,) et toto corpore in aquis viventibus.	13.
19. Separatione sua.	19. Separabitur.	19.
20. Separatione sua.	20. Vacat.	20.
24. Separatio ejus.	24. Tempore sanguinis menstrualis.	24.
25. Separationis suæ.	25. Menstruali.	25.
27. Ea.	27. Quicumque tetigerit ea.	27.
33. Dolentis.	33. Quæ menstruis temporibus separatur.	33.
Fluentis.	Vacat.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Levitici.

Ex eodem codice Colbertino 5084 postremam capituli xv partem damus secundum versionem LXX Interpretum, prout in *Hexaplis* erat, ab hodierno τῶν Ὁ textu in multis discrepantem. Cætera vero a principio usque ad partem versus 24 desiderantur.

V. 2. *Οἱ Ὁ καὶ οἱ λοιποὶ, λαλήσατε*, etc. Sic Basilienensis, qui testificatur versionem LXX Interpretum, ut in *Hexaplis* erat, cum aliis interpretibus concordare: quia videlicet ex aliis versionibus emendata fuerat, ut cum Hebraico quadraret. S:

CAPUT XV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Λαλήσατε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς. <i>Aliter</i> , λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. <i>Oi λοιποὶ</i> , λαλήσατε κ. τ. λ. ὡς αἱ Ο.	2.
3. Περιπήγνυται. 4 et 6.	3. Συνέστηκε. 4 et 6. Γονορροΐης. <i>Oi λοιποὶ</i> , ῥέων.	3. Ἐσφράγισται. 4 et 6.
7.	7. Τοῦ χρωτός. Ἄλλος, τῆς σαρκός.	7.
8.	8. Ἐὰν δὲ προσαιλίση.	8.
13.	13. Τὸ σῶμα ὕδατι. Ἄλλος, τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ζῶντι.	13.
19.	19. Ἀφέδρω. Ἄλλος, μετακινήσει. [<i>Ἄλλος</i> , ἐν τῷ χωρισμῷ τῆς ἀδικίας.] [<i>Ἄλλος</i> , ταιλαιπωρίας.]	19.
20.	20. Ἀφέδρω. Ἄλλ., τοῦ χωρισμοῦ.	20.
24.	24. Ἀκαθαρσία. Ἄλλος, ὁ χωρισμός.	24.
25.	25. Ἀφέδρου. Ἄλλος, τοῦ χωρισμοῦ.	25.
27.	27. Αὐτῆς. Ἄλλος, αὐτῶν.	27.
33.	33. Καὶ τῇ αἱμορροΐᾳ. Ἄλλ., ὀδυνηρᾶ. Καὶ ὁ γονορροΐης. Ἄλλος, τῷ γονορροΐῃ.	33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Loquimini filiis Israel, et dicetis eis. <i>Alio modo</i> , loquere filiis Israel, et dices eis. <i>Reliqui</i> , loquimini, etc. <i>ut LXX</i> .	2.
3. Circumconcretus est. 4 et 6.	Cuicunque fuerit fluxus. <i>Alius</i> , fluens. 3. Constitit. 4 et 6. Qui fluxum seminis patitur. <i>Reliqui</i> , fluens.	3. Sigillatus est. 4 et 6.
7.	7. Cutis. <i>Alius</i> , carnis.	7.
8.	8. Si aulem spuerit.	8.
13.	13. Corpus aqua. <i>Alius</i> , corpus suum aqua vivente.	13.
19.	19. Purgatione. <i>Alius</i> , transmutatione. <i>Alius</i> , in separatione iniquitatis. <i>Alius</i> , miseriae.	19.
20.	20. Purgatione. <i>Alius</i> , separatione.	20.
24.	24. Immunditia. <i>Alius</i> , separatio.	24.
25.	25. Purgationis. <i>Alius</i> , separationis.	25.
27.	27. Illam. <i>Alius</i> , illa.	27.
33.	33. Et fluxum sanguinis patienti. <i>Alius</i> , dolenti. Et ei qui patitur fluxum seminis. <i>Al.</i> , et ei qui patitur fluxum seminis.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Levitici.

cus autem ἡ κοινή, sive Vulgata Græca, quæ etiam hodie ab illis differt, ut vides.

Ibid. Ἄλλ., ὁ ῥέων. Ita Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 3. Basiliensis ita habet : Θ., Ἐσφράγισται. Ἄ.,

Ἐσφραγίσθη. Σ., περιπήγνυται. Symmachi versionem sequitur Vulgatus interpres, qui vertit, *concretus est*.

V. 4 et 6. *Oi λοιποὶ*, ῥέων. Sic Basiliensis, unde versionem similem, v. 2, supra, trium interpretum

esse inferatur.

V. 7. Ἀλλ., τῆς σαρκός. Ex Basiliensi.

V. 8. Ἀ. [ἐάν ἐπιπτώσῃ.] Hanc versionem expressimus ex Latina Aquilæ interpretatione, quam affert Isychius sic, *Aquila, si superspuerit.*

V. 13. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ζῶντι. Ex editione Romana.

V. 19. Ἀλλ., μετακινήσει. Ex Basiliensi. Sequentes vero lectiones Græce expressimus ex Isychio, qui sic habet: « Quid dixit: *Septem diebus separabitur?* quod alii, *Erit in purgatione sua.* Alii vero interpretes, *In separatione iniquitatis suæ.* Alii autem, *Miseriæ ediderunt.* »

V. 20-25. Lectiones, quæ eandem vocem πῦρ

CAPUT XVI LEVITICI, EX EODEM CODICE COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen postquam defuncti sunt duo filii Aaron, cum offerrent ignem alienum ante Dominum, et mortui sunt. 2. Et dixit Dominus ad Moysen: Loquere ad Aaron fratrem tuum, et ne ingrediatur omni hora ad sanctum interius velaminis ad faciem propitiatorii, quod est super arcam + testimonii; et non morietur. Nam in nube apparebo super propitiatorium. 3. Sic ingreditur Aaron in sanctum in vitulo ex bobus peccato, et arietem in holocaustum: 4. Et tunicam lineam sanctificatam induet, et femorale lineum erit super corpus ejus, et zona linea cingetur, et cidarim lineam circumponet: vestimenta sancta sunt. Et lavabit aqua totum corpus suum, et induet ea: 5. Et a synagoga filiorum Israel accipiet duos hircos ex capris pro peccato, et arietem unum ad holocaustum. 6. Et offeret Aaron vitulum, qui pro peccato suo: et expiabit pro se et domo sua. 7. Et accipiet duos hircos, et statuet eos ante Dominum ad ostium tabernaculi testimonii. 8. Et imponet Aaron supra duos hircos sortes: sortem unam Domino, et sortem unam emissario. 9. Et offeret Aaron hircum super quem supervenit super eum sors Domino, et offeret pro peccato: 10. Et hircum super quem supervenit super eum sors emissarii, statuet viventem ante Dominum, ut propitiatur super eo; ita ut emitat eum in emissionem + dimittet eum: in desertum. 11. Et offeret Aaron vitulum suum, qui pro peccato, et expiabit pro se et pro domo sua. Et jugulabit vitulum suum, qui pro peccato. 12. Et sumet thuribulum plenum carbonum ignis ab altari, quod est coram Domino. Et implebit manus suas incenso compositionis subtilis, et inferet intra velamen. 13. Et imponet incensum super ignem ante Dominum: et operiet vapor incensi propitiatorium, quod est super testimonia, et non morietur. 14. Et sumet de sanguine vituli: et asperget digito suo super propitiatorium ad orientem, secundum faciem propitiatorii. Et asperget septies de sanguine digito suo. 15. Et jugulabit hircum pro peccato, eum qui a populo est + ante Dominum: et inferet de sanguine ejus intra velamen. Et faciet sanguinem ejus quemadmodum fecit sanguinem vituli: et asperget sanguinem ejus super propitiatorium secundum faciem propitiatorii. 16. Et expiabit sanctum ab immunditiis filiorum Israel, et ab injustitiis eorum pro omnibus peccatis eorum: et sic faciet tabernaculo testimonii, quod ædificatum est in eis, in medio immunditiæ eorum. 17. Et omnis homo non erit in tabernaculo testimonii, ingrediente illo ad expiandum in sancto, donec exierit: et expiabit pro seipso, et pro

1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν μετὰ τὸ τελευτῆσαι τοὺς δύο υἱοὺς Ἀαρὼν ἐν τῷ προσαγαγεῖν αὐτοὺς πῦρ ἀλλότριον ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐτελεύτησαν. 2. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωσῆν· Λάλησον πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὸ ἅγιον ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος εἰς πρόσωπον τοῦ ἱεστηρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ + τοῦ μαρτυρίου: καὶ οὐκ ἀποθανεῖται. Ἐν γὰρ νεφέλῃ ὀφθῆσομαι ἐπὶ τοῦ ἱεστηρίου. 3. Οὕτως εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς ὀλοκαύτωμα. 4. Καὶ χιτῶνα λινοῦν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκαλῆς λινοῦν ἔσται ἐπὶ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ ζώνη λινῆ ζώσεται, καὶ κίθαρην λινῆν περιθήσεται, ἱμάτια ἁγία ἐσὶ· καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται αὐτά· 5. Καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ λήμψεται δύο χιμάρους ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα. 6. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. 7. Καὶ λήμψεται τοὺς δύο χιμάρους, καὶ στήσει αὐτοὺς ἔναντι Κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 8. Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους κλήρους· κλήρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. 9. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν χιμάρων ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας. 10. Καὶ τὸν χιμάρων, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει: ζῶντα ἔναντι Κυρίου, τοῦ ἐξιλιάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ· ὥστε ἐξαποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπὴν + ἀφήσει αὐτὸν: εἰς τὴν ἔρημον. 11. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ σφάξει τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ. 12. Καὶ λήμψεται τὸ πυρεῖον πλήρες ἀνθράκων πυρὸς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἀπέναντι Κυρίου. Καὶ πλῆσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ θυμιάματος συνθέσεως λεπτῆς, καὶ· εἰσώσει ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. 13. Καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμιάμα ἐπὶ τὸ πῦρ ἔναντι Κυρίου, καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος τὸ ἱεστήριον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται. 14. Καὶ λήμψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ θάψει τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱεστήριον κατὰ ἀνατολὰς, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱεστηρίου· καὶ θάψει ἐπτάκις ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ. 15. Καὶ σφάξει τὸν χιμάρων τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ τοῦ λαοῦ + ἔναντι Κυρίου: καὶ εἰσώσει τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. Καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτοῦ ὃν τρόπον ἐποίησεν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου καὶ θάψει τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱεστήριον, κατὰ πρόσωπον τοῦ

spectant, mutuamur ex Basiliensi.

V. 27. Ex Basiliensi.

V. 33. "A. L. L., ὀδνηρη. Ex Basiliensi, qui interpretem tacet.

Ibid. Ex Basiliensi.

Hæc notantur in Coislin. ad marg: V. 1. Ο, καὶ ἐλάγησ, m. καὶ εἶπεν. V. autem 3 reliquorum qui-

dem interpretum lectiones ut in Basiliensi; sed in Coislin. adjicitur, Σαμαρ., ἐσπίλωσεν, maculavit; ad Theodotionem vero melius legitur, ἐσφράγιξεν obsignavit, ubi Basiliensis, ἐσφράγισταί. V. 8. Ο' προσσιελση, m. τὸ σῶμα πύση. V. 9. Ο, ἐπίσαγμα, m. κάθισμα. V. 17. Ο, ἦν, m. γένηται. V. 20. Ο, κοιτάζεται, m. καθεδῆσει.

CAPUT XVI LEVITICI, EX EODEM CODICE COLBERT. 3084.

Ἰαστηρίου. 16. Καὶ ἐξιλιάσεται τὸ ἄγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρτιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Καὶ οὕτω ποιήσει τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τῇ ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. 17. Καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, εἰσπορευομένου αὐτοῦ ἐξιλιάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἕως ἂν ἐξέλθῃ· καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς τῆς Ἰσραὴλ. 18. Καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν ἀπέναντι Κυρίου, καὶ ἐξιλιάσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήμψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ χιμάρου καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ. 19. Καὶ βραβεῖ ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ἐπτάκις· καὶ καθαριεῖ αὐτὸ καὶ ἀγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. 20. Καὶ συντελέσει· ἐξιλιάσκόμενος τὸ ἄγιον, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον + καὶ περὶ τῶν ἱερέων καθαριεῖ· καὶ προσάξει τὸν χιμάρων τὸν ζῶντα. 21. Καὶ ἐπιθήσει Ἄαρὼν τὰς δύο χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος, καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐπιθήσει αὐτάς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου + τοῦ ζῶντος· καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτοίμου εἰς τὴν ἔρημον. 22. Καὶ λήμψεται ὁ χιμάρων ἐφ' αὐτῷ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς τὴν ἄβατον· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χιμάρων εἰς τὴν ἔρημον. 23. Καὶ εἰσελεύσεται Ἄαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐκθύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν ἣν ἐνδεδύκει εἰσπορευομένου αὐτοῦ εἰς τὸ ἄγιον· καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ. 24. Καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ· καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ποιήσει τὸ ὀλοκαύτωμα αὐτοῦ, καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ λαοῦ. 25. Καὶ τὸ στέαρ τὸ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 26. Καὶ ὁ ἐξαποστέλλων τὸν χιμάρων τὸν δισταλμένον εἰς ἄφρον, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι· μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. 27. Καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὸν χιμάρων τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὧν εἰσηνέχθη τὸ αἷμα αὐτῶν ἐξιλιάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἐξοίσει αὐτὰ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ τὰ δέρματα αὐτῶν, καὶ τὰ κρέα αὐτῶν, καὶ τὴν κόπρον αὐτῶν. 28. Ὁ δὲ κατακαίων αὐτὰ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. 29. + Καὶ ἔσται τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον· ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνός, ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιή-

domo sua, et pro omni synagoga Israel. 18. Et egredietur ad altare, quod est coram Domino : et expiabit super illud, et sumet de sanguine vituli, et de sanguine hirci, et imponet super cornua altaris in circuitu. 19. Et asperget super illud de sanguine digito suo septies, et mundabit illud, et sanctificabit illud ab immunditiis filiorum Israel. 20. Et perficiet expians sanctum, et tabernaculum testimonii et altare + et pro sacerdotibus mundabit, et offeret hircum viventem. 21. Et imponet Aaron duas manus suas super caput hirci viventis : et confitebitur super eo omnes iniquitates filiorum Israel, et omnes injustitias eorum, et imponet eas super caput hirci + viventis : et emittet in manu hominis parati in desertum. 22. Et tollet hircus super se ipsum omnes injustitias eorum in inviam : et emittet hircum in desertum. 23. Et ingredietur Aaron in tabernaculum testimonii, et exuet stolam lineam, quam induerat ingrediente eo in sanctum : et deponet eam illic. 24. Et lavabit corpus suum aqua in loco sancto, et induet stolam suam : et excius faciet holocaustum suum, et holocaustum populi : et expiabit pro se, et pro domo sua, et pro populo. 25. Et adipem, qui pro peccatis. offeret super altare. 26. Et qui emittit hircum segregatum in remissionem, lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus suum aqua : post hæc ingredietur in castra. 27. Et vitulum pro peccato, et hircum pro peccato, quorum sanguis illatus est ad expiandum in sancto, offeret ea extra castra : et comburent igne pelles eorum, et carnes eorum, et fimum eorum. 28. Qui autem combusserit ea, lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus suum aqua : et postea ingredietur in castra. 29. + Et erit hoc vobis legitimum sempiternum in mense septimo, decima mensis, humiliabitis animas vestras, et omne opus non facietis, indigena, et proselytus, qui appositus est in vobis. 30. In hac enim die expiabit pro vobis, ad mundandum vos ab omnibus peccatis vestris, ante Dominum mundabimini. 31. Sabbata sabbatorum erunt vobis, et humiliabitis animas vestras, legitimum sempiternum. 32. Expiabit sacerdos, quem unxerint eum, et quem initiaverint manus ejus ad fungendam sacerdotio post patrem ejus. Et induet stolam lineam, stolam sanctam. 33. Et expiabit Sanctum sancti, et tabernaculum testimonii, et altare expiabit, et pro sacerdotibus, et pro omni synagoga expiabit. 34. Et erit hoc vobis legitimum sempiternum ad expiandum pro filiis Israel ab omnibus peccatis eorum ; semel in anno fiet, sicut præcepit Dominus Mosi.

σετε, ὁ αὐτόχθων καὶ ὁ προσήλυτος, ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν. 30. Ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξέλκεται περὶ ὑμῶν καθάρισαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, ἔναντι Κυρίου καθαρισθήσεσθε. 31. Σάββατα σαββάτων ἔσται ὑμῖν, καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον. 32. Ἐξέλκεται ὁ ἰσραὺς ὃν ἂν χρεῖσασιν αὐτὸν, καὶ ὃν ἂν τελειώσῃσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἰερατεύειν μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ.

CAPUT XVI LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
בכל-עַת 2	2.	2.
וְאֵיל 3	3.	3.
בְּד 4	4.	4.
(tertium.) בְּד		
שְׁעִירֵי 5	5.	5.
שְׁעִירִים 8 et 7	7 et 8.	7 et 8.
וְגֹרֶל אֶחָד לְעֹזָאֵל 8	8.	8. Καὶ κλῆρον ἓνα εἰς τράγων ἀποκελυμένον εἰς τὴν ἔρημον.
גֹרֶל אֶחָד לַיהוָה וְגֹרֶל אֶחָד לְעֹזָאֵל		Κλῆρος εἰς κεκρατημένον, καὶ εἰς ἀπερχόμενον.
10 לְעֹזָאֵל	10.	10.
וְעַמְדָּחִי לְפָנַי יִהְיֶה לְכַפֵּר וְיִיּוֹן לְשַׁלַּח אֹתוֹ לְעֹזָאֵל הַדְּבָרָה	
עֵנָן 13	13.	13.
אֶת-שְׁעִיר 15	15.	15.
עַל-הַקֹּדֶשׁ 16	16.	16.
קָדָל 17	17.	17.
הַשְּׁעִיר 18	18.	18.
אֶת-הַשְּׁעִיר 20	20.	20.
גֹרֶה 22	22.	22.
יִרְמֹשֶׁלַח אֶת-הַשְּׁעִיר לְעֹזָאֵל 26	26.	26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. In omni tempore.
3. Ariete.
4. Lini.
Lini.
5. Hircos.
7 et 8. Hircos.
8. Et sortem unam Azazel.

Sortem unam Domino, et sortem unam Azazel.
10. Ad Azazel.

Statuetur vivus ad facies Domini ad expiandum super illum, et mittendum eum ad Azazel in desertum.

13. Nubes.
15. Hircum.
16. Super sanctuarium.
17. Ecclesia.
18. Hirci.
20. Hircum.
22. Sejunctionis.
26. Et emittens hircum ad Azazel.

VULGATA LATINA.

2. Omni tempore.
3. Arietem.
4. Linea... lineis
Linea.
5. Hircos.
7 et 8. Hircos
8. Et alteram capro emissario.

Sortem unam Domino, et alteram capro emissario.
10. Et emittat eum.

Statuet eum vivum coram Domino et fundat preces super eo, et emittat eum in solitudinem.

13. Nebula et vapor.
15. Hircum.
16. Sanctuarium.
17. Coetu.
18. Hirci.
20. Hircum.
22. Solitariam.
26. Ille vero qui dimiserit caprum emissarium.

AQUILA.

2.
3.
4.
5.
7 et 8.
8. Et sortem unam in caprum absolutum in desertum.
Sors una retenta, et una descendens.
10.

Accipies hircum vivum coram Domino, ut expiatio per eum fiat et relegetur in desertum.

13.
15.
16.
17.
18.
20.
22.
26.

Καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν, στολὴν ἁγίαν. 33. Καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον τοῦ ἁγίου, καὶ τὴν σκηπὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐξιλάσεται, καὶ περὶ τῶν ἱερέων καὶ περὶ πάσης τῆς συναγωγῆς ἐξιλάσεται. 34. Καὶ ἔσται τοῦτο ὁμὴν νόμιμον αἰώνιον ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, ἅπαξ τοῦ ἑνιαυτοῦ ποιηθήσεται, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆϊ.

CAPUT XVI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Πᾶσαν ὥραν. "Ἄλλος, παντὶ καιρῷ.	2.
3.	3. Κριόν. "Ἄλλος, κριῶ.	3.
4.	4. Λινοῦν, bis. "Ἄλλος, διπλοῦν. Λινῆ. "Ἄλλος, διπλῆ.	4.
5.	5. Χιμάρους. "Ἄλλος, τράγους.	5.
7 et 8.	7 et 8. Χιμάρους. "Ἄλλ., τράγους.	7 et 8.
8. Κληῖρον ἓνα εἰς τράγον ἀπερχόμενον.	8. Καὶ κληῖρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Κληῖρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κληῖρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ.	8.
10.	10. Τοῦ ἀποπομπαίου. "Ἄλλος, εἰς τράγον ἀφιέμενον. Στήσει αὐτὸν ζῶντα ἐναντι Κυρίου, τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπὴν, καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον.	10.
13.	13. Ἄτρις. "Ἄλλος, νεφέλη.	13.
15.	15. Χίμαρον. "Ἄλλος, τράγον.	15.
16.	16. Τὸ ἅγιον. "Ἄλλος, περὶ τῶν ἁγίων.	16.
17.	17. Συναγωγῆς. "Ἄλλος, ἐκκλησίας.	17.
18.	18. Χιμάρου. "Ἄλλος, τράγου.	18.
20.	20. Χίμαρον. "Ἄλλος, τράγον.	20.
22.	22. Ἄδατον. "Ἄλλος, συγκεκριμένην.	22.
26.	26. Καὶ ὁ ἐξαποστέλλων τὸν χίμαρον τὸν διεσταλμένον εἰς ἄφεισιν. "Ἄλλος, καὶ ὁ ἐξαποστελλόμενος ἅμα τῷ χιμάρῳ ἐν Ἄζαζήλ.	26.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Omni hora. <i>Ali.</i> , omni tempore.	2.
3.	3. Arietem. <i>Alius</i> , ariete.	3.
4.	4. Lineam, bis. <i>Alius</i> , duplicem. Linea. <i>Alius</i> . duplici.	4.
5.	5. Hircos. <i>Alius</i> , capros.	5.
7 et 8.	7 et 8. Hircos. <i>Alius</i> , capros.	7 et 8.
8. Sortem unam in caprum discedentem.	8. Et sortem unam emissario. Sortem unam Domino, et sortem unam emissario.	8.
10.	10. Emissarii. <i>Alius</i> , in hircum emissum. Statuet eum viventem ante Dominum, ad expiandum super eum, ut emittat eum in emissionem, et dimittet eum in desertum.	10.
13.	13. Vapor. <i>Alius</i> , nubes.	13.
15.	15. Hircum. <i>Alius</i> , caprum.	15.
16.	16. Sanctum. <i>Alius</i> , pro sanctis.	16.
17.	17. Synagoga. <i>Alius</i> , ecclesia.	17.
18.	18. Hirci. <i>Alius</i> , capri.	18.
20.	20. Hircum. <i>Alius</i> , caprum.	20.
22.	22. Inviam. <i>Alius</i> , discretam.	22.
26.	26. Et qui emittit hircum segregatum in dimissionem. <i>Ali.</i> , et qui emittitur simul cum hircu in Azazel.	26.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
ואת ושעיר 27	27.	27.
תענו 29	29.	29.
הגור הגר בדככם		
שבת שבועות 31	31.	31.
ועניהם		
תחת אביו 32	32.	32.
הבד		
אחזכרהו הקדש 33	33.	33.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
27. Hircum.	27. Hircum.	27.
29. Affligetis.	29. Affligetis.	29.
Et peregrinus peregrinans in medio vestri.	Sive advena, qui peregrinatur inter vos.	
31. Cessatio quietis.	31. Sabbatum requietionis.	31.
Affligetis.	Affligetis.	
32. Pro patre suo.	32. Pro patre suo.	32.
Lini.	Lines.	
33. Sanctuarium sanctitatis.	33. Sanctuarium.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Levitici.

V. 3. Ἀλλ., κριῶ. Ex edit. Romana. Est alterius interpretis lectio.

V. 4 et 6. Διπλοῦν et διπλή. Ita Basiliensis, tacito interprete. Item v. 32. — Ὁ, λινοῦν. Coislin. in marg., διπλοῦν, λευκόν. Ibid. Ὁ, λινοῦν, m. διπλοῦν. Ibid. Ὁ, λινη, m. διπλή, λευκή. Ibid. Ὁ, κίθαρην, m. μίτραν.

V. 7, 8, 15, 18, 20, 27. שעיר et שיעיר Τράγον et τράγους. Ex Basiliensi, qui non nisi semel, scilicet v. 8, interpretes nominat, scilicet Aquilam et Symmachum, quorum haud dubie sunt aliæ omnes hujusmodi interpretationes in hoc capite.

V. 8. Ἀ., κλήρος εἰς κεκρατημένος, καὶ εἰς ἀπερχόμενος. Sic Catenæ Regiæ et edit. Romana. Ubi duorum interpretatio in unum coaluisse videtur. Nam Basiliensis ita habet, Ἀ., εἰς κεκρατωμένος. Σ., εἰς ἀπερχόμενος. Hæc tamen interpretatio sic distincta non concordat cum altera prius posita,

quam præferunt Theodoretus, editio Romana et Catenæ Regiæ, sicque habet: Ἀ., εἰς τράγον ἀπολωμένον εἰς τὴν ἔρημον. Σ.; εἰς τράγον ἀπερχόμενον. Pro hac vero posteriori Aquilæ lectione plures stant. Sed mallem Basiliensem sequi nisi solus esset. In hunc locum sic habet Procopius: *Symmachus sic præsentem locum transtulit: Sortem unam ad hircum abeuntem.*—Versiones Ἀ. et Σ., quas ex Basiliensi dedimus, sic effert Coislin. Σ., κλήρον ἕνα εἰς στρατηγὸν (sic mendose pro τράγον) ἀπερχόμενον. Ἀ., εἰς κειρατωμένον, lege κεκρατωμένον. Hæc melius et plenius in Basiliensi, ut vides.

V. 10. Ἀλλ., εἰς τράγον ἀφιέμενον. Ita Basiliensis, qui interpretem non nominat: sed posset esse Theodotion.—Coislin. Σ., εἰς ἀφιέμενον. Basiliensis vero sine interpretis nomine, εἰς τράγον ἀφιέμενον. Ibidem totum hunc versum sic habet Coislin., καὶ

EX CAPITE XVII LEVITICI, UT EST IN COD. COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens: 2. Loquere ad Aaron et filios ejus, et ad omnes filios Israel, et dices ad eos: Hoc est verbum, quod præcepit Dominus dicens: 3. Homo homo filiorum Israel, quicumque jugulaverit vitulum, aut ovem, aut capram in castris, et quicumque jugulaverit extra castra, 4. et ad ostium tabernaculi testimonii non attulerit illud + ut faciat illud in holocaustum + aut in salutare Domino, acceptabile in odorem + suavitatis: et quicumque jugulaverit extra, et ad + ostium tabernaculi testimonii non attulerit illud: ut offerat illud munus Domino ante tabernaculum Domini, sanguis imputabitur homini illi: sanguis-

1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 2. Λάλησον πρὸς Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ εἰρεῖς πρὸς αὐτούς· τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐνετείλατο Κύριος λέγων· 3. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὃς ἂν σφάξῃ μόσχον ἢ πρόβατον, ἢ αἶγα ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, 4. καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ + ὥστε ποιῆσαι αὐτὸ εἰς ὀλοκαύτωμα, ἢ εἰς σωτήριον Κυρίου, + δεκτὸν εἰς ὄσμην εὐωδίας· καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω, + καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ + ἐνέγκῃ αὐτὸ: ὥστε προσενέγκαι αὐτὸ δῶρον τῷ Κυρίῳ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς Κυρίου, αἷμα λογισθή-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

27.	27. Χίμαρον. Ἄλλος, τράγον.	27.
29.	29. Ταπεινώσετε. Ἄλλος, κακώσετε.	29.
	Καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκειμένος ἐν ὑμῖν. Ἐνια δὲ τῶν ἀντιγράφων, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν.	
31.	31. Σάββατα Σαββάτων. Ἄλλος, ἀνάπαυσις αὐτῆ.	31
	Ταπεινώσετε. Ἄλλος, κακώσετε.	
32.	32. Μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἄλλος, ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.	32.
	Λιγὴν. Ἄλλος, διπλῆν.	
33.	33. Ἅγιον τοῦ ἁγίου. Ἄλλος, ἁγίασμα τὸ ἅγιον.	33.

SYMMIACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

27.	27. Hircum. <i>Alius</i> , caprum.	27.
29.	29. Humiliabit. <i>Al.</i> , affligetis.	29.
	Et proselytus, qui appositus est in vobis. <i>Quaedam exemplaria</i> , aut proselytorum, qui appositi sunt in vobis.	
31.	31. Sabbata sabbatorum. <i>Alius</i> , requies hæc.	31.
	Humiliabit. <i>Alius</i> , affligetis.	
32.	32. Post patrem suum. <i>Alius</i> , pro patre suo.	32.
	Lineam. <i>Alius</i> , duplicem.	
33.	33. Sanctum sancti. <i>Alius</i> , sanctificatio sancta.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Levitici.

τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κληρὸς τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι Κυρίου, ὥστε ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἐξαποστῆλαι αὐτὸν εἰς Ἄραζήλ εἰς τὴν ἔρημον καὶ τὴν ἀποκομπήν. Καὶ ἄφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ λήφεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀγομίας αὐτῶν ἐν γῆ καὶ ἀβάτω. Sic *ibid.*, verum hæc quæ cum asteriscis adduntur, non habentur hoc loco in Hebræo. Cætera autem discrepant ab edito.

Ibid. Aquilæ versionem Latine mutuamur ex Procopio, qui sic habet, p. 356: « Nam inquit: Accipies hircum vivum coram Domino, ut expiatus per eum fiat et regegetur in desertum. Quod quidem interpretatus est Aquilas in hunc modum. »

V. 15. Ἄλλ., νεφέλη. Ita Basiliensis. Est forte Aquilæ et Symmachi, qui sic $\gamma\psi$ interpretantur, Exod. xiv, 20.

V. 16. Ἄλλ., περὶ τῶν ἁγίων. Sic Basiliensis.

V. 17. Ἄλλ., ἐκκλησίας. Ex Basiliensi.

V. 21. Ο', καὶ ἐξαγορεύσει. Coislin. in marg., καὶ ἐπινεχθήσονται αὐτῷ πᾶσαι. *Ibid.* Ο', ἀμαρτίας, m. ἀποτίας. *Ibid.* Ο', ἐτοίμου, m. καιρίμου, πλανητεύοντος.

V. 22. Ἄλλ., συγκεκριμένην. Ita Basiliensis. — Ο', ἄβατον. Coislin. in marg., γαζαρά $\pi\tau\tau\lambda$.

V. 23. Ο', στολὴν τὴν λιγὴν. Coislin. in marg., τὰ φάρσα τὰ λευκά. Ο', ἀφῆσιν, m. τὴν ἀποκομπήν.

V. 29 et 31. Ἄλλ., κακώσετε. Ex Basiliensi.

Ibid. Notam, ἔνια τῶν ἀντιγράφων, etc., habet Basiliensis.

V. 31. Ἄλλ., ἀνάπαυσις, αὐτῆ Basiliensis.

V. 32. Ἄλλ., ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 33. Ἄλλ., ἁγίασμα τὸ ἅγιον. Ita Basiliensis.

EX CAPITE XVII LEVITICI, UT EST IN COD. COLBERT. 3084.

σεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ· αἷμα ἐξέχεεν, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκεῖνῃ ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. 5. Ὅπως ἀναφέρουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν ὄσας ἀν αὐτοὶ σφάζουσιν ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ ὀσουςιν αὐτὰ τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ θύσουσιν θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ αὐτά. 6. Καὶ προσχεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον + κύκλῳ ἀπέναντι· Κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ἀνοίσει τὸ στέαρ εἰς ὄσμην ἐδωδίας τῷ Κυρίῳ. 7. Καὶ οὐ θύσουσιν ἐπὶ τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαίους, οἷς αὐτοὶ ἐκπορνεύουσιν ὀπίσω αὐτῶν. Νόμιμον αἰώνιον τοῦτο ἔσται ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. 8. Καὶ πρὸς αὐτοὺς

nem effudit; exterminabitur anima illa de populo suo: 5. ut offerant filii Israel sacrificia sua quæcunque ipsi jugulaverint in campis: et ferent illa Domino ad portas tabernaculi testimonii ad sacerdotem: et sacrificabunt ipsa sacrificium salutaris Domino. 6. Et effundet sacerdos sanguinem super altare + in circuitu coram: Domino ad januas tabernaculi testimonii: et offeret adipem in odorem suavitatis Domino. 7. Et non sacrificabunt amplius sacrificia sua vanis, quibus exornicantur ipsi post eos. Legitimum sempiternum hoc erit vobis in progenies vestras. 8. Et dices ad eos: homo, homo de filiis Israel, et de proselytis, qui appositi sunt in

vobis, quicumque fecerit holocaustum, aut sacrificium, 9. et ad ostium tabernaculi testimonii non attulerit, ut faciat illud Domino, disperdetur anima illa de populo suo. 10. Et homo homo de filiis

ἑρείς· ἄνθρωπος, ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν προσηλυτῶν τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἐν ποιήσῃ ὀλοκαύτωμα, ἢ θυσίαν, 9. Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ, ποιῆσαι

CAPUT XVII LEVITICI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΙΑΚΥΑΑΣ.

זבחים 5	5.	5.
שלמים לשעירים 7	7.	7. Τοῖς τριχιδῶσιν
האיש הזה מעמי 9	9.	9.
ונתתי פני 10	10.	10.
כי נפש הבשר בדם הוא 11	11.	11.
בעפר 13	13.	13. Xof.
דב 14	14.	14.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

5. Sacrificantes.	5. Occident.	5.
Pacificorum.	Pacificas.	
7. Pilosis.	7. Dæmonibus.	7. Pilosis.
9. Homo ille de populo suo.	9. De populo suo.	9.
10. Et dabo facies meas.	10. Obfirmabo faciem meam.	10.
11. Quia anima carnis in sanguine ipsa.	11. Quia anima carnis in sanguine est.	11.
13. In pulvere.	13. Terra.	13. Humo.
14. Sanguis ejus.	14. In sanguine est.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Levitici.

V. 5. 'A.L., θυσιάζουσιν. Ex Basiliensi. Ibid. Τῶν εἰρηνικῶν. Est versio A., S. et Th., ut videas supra, cap. iv et alibi passim. V. 7. 'A., τοῖς τριχιδῶσιν, pilosis, scilicet dæmonibus, qui hirsuti apparebant. Vide Isaiax xiii, 14, et c. xxxiv. — 'A., Σ., τοῖς τριχιδῶσιν. Θ., τοῖς σσει-

ρητιμ. Sic Coislin.; Basiliensis vero, 'A., τοῖς τριχιδῶσιν tantum. Addit Coislin.; hanc notam: Τριχιδῶσι, δαίμονσιν εἶπεν Ἀκύλας, ἐπεὶ καὶ τοιαύτης εἶσι τινες φύσεως αὐτῶν. Id est, « Pilosis. Aquila dæmonibus dicit, quia quidam eorum ejus sunt naturæ. »

EX CAPITE XVIII LEVITICI.

28. ...Gentibus, quæ ante vos. 29. Quoniam omnis quicumque fecerit de omnibus abominationibus his, exterminabuntur animæ, quæ faciunt, de medio populi sui. 30. Et custodietis præcepta mea, ut non

28. . . . Ἐθνεσιν τοῖς πρὸ ὑμῶν. 29. Ὅτι πᾶς ὅς ἐάν ποιήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων, ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαι αἱ ποιούσαι, ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῶν. 30. Καὶ φυλάξεσθε τὰ προσ-

CAPUT XVIII LEVITICI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΑΑΣ.

ובתקנתם 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. In statutis eorum.	3. In legitimis eorum.	3.

αὐτῶν τῶν Κυρίων, ἐξαλοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ Israel, aut de pros.
 τοῦ λαοῦ αὐτῆς. 10. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἐκ τῶν
 τῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσ.

CAPUT XVII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Σφάζωσιν. Ἄλλος, θυσιάζωσιν. Σωτηρίου. Ἄλλοι, εἰρηνικῶν.	5.
7. Τοῖς τριχιδῶσιν.	7. Ματατοῖς.	7. Τοῖς σεειρεῖμ.
9.	9. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἄλλος, ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.	9.
10.	10. Καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου. Ἄλλος, καὶ στήσω τὴν ψυχὴν μου.	10.
11.	11. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκός, αἷμα αὐτοῦ ἐστὶ. Ἄλλος, ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης σαρκός ἐν τῷ αἵματι ἐστίν.	11.
15. Χοῦ.	15. Γῆ.	15. Λώματι.
14.	14. Αἷμα αὐτοῦ ἐστὶ. Ἄλλος, τῷ αἵματι αὐτῆς ἦνωται.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Jugulaverint. <i>Alius</i> , sacrificaverint. <i>Salutaris. Alii</i> , pacificorum.	5.
7. Pilosis.	7. Vanis.	7. Seirim.
9.	9. Homo ille de populo suo. <i>Alius</i> , anima illa de populo suo.	9.
10.	10. Et statuam faciem meam. <i>Alius</i> , et statuam animam meam.	10.
11.	11. Anima enim omnis carnis, sanguis ejus est. <i>Alius</i> , quia anima omnis carnis in sanguine est.	11.
15. Humo.	15. Terra.	15. Cumulo terræ.
14.	14. Sanguis ejus est. <i>Alius</i> , sanguini ejus unita est.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Levitici.

V. 9. Ἄλλ., ἡ ψυχὴ ἐκείνη, etc., ex Basil.
 V. 10. Ἄλλ., καὶ στήσω τὴν ψυχὴν μου. Sic Basilienensis tacito interprete. — Ο', ἐπιστήσω. Coislin.
 ad marg., δώσω.
 V. 11. Ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης σαρκός ἐν τῷ αἵματι ἐστίν. Ita Basilienensis.

V. 15. Ἄ., Σ., γοφ. Θ., χώματι. Sic idem Basil.
 Ibid. πππ, Coislin. in textu, ζῶον, in marg., θήρμα, quæ postrema lectio est in editione Romana.
 V. 14. Ἄλλ., τῷ αἵματι αὐτῆς ἦνωται. Ita Basil., non indicato interprete.

EX CAPITE XVIII LEVITICI.

ἅγματά μου, ὅπως μὴ ποιῆτε ἀπὸ τῶν νομίμων faciatis de legitimis abominatis, quæ facta sunt ante
 τῶν ἐδδελυγμένων, & γέγονεν πρὸ τοῦ ἡμῶν, καὶ vos, et non iniquabimini in eis : quia ego Domi-
 εὐ μανθήσαθε ἐν αὐτοῖς· ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς nus Deus vester.
 ἡμῶν.

CAPUT XVIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν. Ἄλλος, ἡκριθωμένοις.	3.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. In legitimis eorum. <i>Alius</i> , accurate constitutis.	3.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ

ואת־הקתי	4.	4.
ואת־משפמי 5	5.	5.
איש איש אל־כל־שאר 6	6.	6.
מולדת בית או מולדת דוד 9	9.	9.
שאר אביך הוא 12	12.	12.
אשת בך הוא 15	15.	15.
זמה הוא 17	17.	17. Μύσος λίμμα αὐτῆς ἐστιν.
בזת 19	19.	19.
להעביר למלך 21	21.	21. Παραβιάσαι τῷ Μολόχ.
לא־תעמד לפני בזמה 23	23.	23.
תבל 23.	23.	Ἀπειρημένον.
ואפקד 25	25.	25.
הזבא הארץ, את־ישביה		
את־הקתי 26	26.	26.
ולא־תקיא 28	28.	28.
קאה		Ἐξήρασεν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

4. Statuta mea.	4. Præcepta.	4.
5. Judicia mea.	5. Judicia mea.	5.
6. Vir, vir ad omnes reliquias.	6. Omnis homo ad proximam sanguinis sui.	6.
9. Genitæ domi vel genitæ foris.	9. Quæ domi vel foris genita est.	9.
12. Caro patris tui ipsa.	12. Quia caro est patris tui.	12.
15. Uxor filii tui ipsa.	15. Quia uxor filii tui est.	15.
17. Nefas ipsum.	17. Incestus est.	17. Abominatio, reliquum ejus: et.
19. In separatione.	19. Quæ patitur menstrua.	19.
21. Ad transire faciendum Moloch.	21. Ut consecretur idolo Moloch.	21. Ad admovendum Moloch.
23. Non stabit ad facies animalis.	23. Non succumbet jumento.	23.
Confusio.	Scelus.	Prohibitum.
25. Visitavi.	25. Visitabo.	25.
Evomuit terra habitatores suos.	Ut evomat habitatores suos.	
26. Statuta mea.	26. Legitima.	26.
28. Et non evomat.	28. Ne evomat.	28.
Evomuit.	Evomuit.	Evomuit.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
4.	4. Προστάγματα. "Άλλος, ήκρι- θωμένα.	4.
5.	5. Κρίματα. "Άλλος, έγια. "Άλ- λος, δικαίωματα. "Άλλος, άκρι- βάσματα.	5.
6.	6. "Άνθρωπος άνθρωπος πρὸς πάντα οικεία. "Άλλος, άνήρ άνήρ πρὸς πᾶν λίμμα (sic pro λείμμα).	6.
9.	9. Ένδογενοὺς ή γεγεννημένης έξω. "Άλλος, γέννημα οικου, ή γέννημα έξω.	9.
12.	12. Οικεία γάρ του πατρός σου. "Άλλος, αίμα του πατρός σου.	12.
15.	15. Γυνή νάρ υίου σου. "Άλλος, οικειον σαρκός σου.	15.
17. Ζέμμα είναι.	17. "Ασέθημά είναι.	17.
19.	19. Έν χωρισμῶ. "Άλλος, εν μιάσμασι.	19.
21. Παραβιάσαι τῶ Μολόχ.	21. Λατρεύειν άρχοντι.	21. Παραβιάσαι τῶ Μολόχ
23.	23. Οὐ στήσεται πρὸς πᾶν τε- τράπουν. "Άλλος, ενώπιον κτήνους. Μυσαρόν.	23.
"Άρρήτον.	25. "Ανταπέδωκα. "Άλλος, επ- εσεψάμην.	Θάβελ.
25.	Προσώχτισεν ή γῆ τοίς έγκαθη- μένοις επ' αύτῆς.	25.
26.	26. Νόμιμα. "Άλλος, ήκριδα- σμένα.	"Ανάβαλεν ή γῆ τοὺς εννοικούντας.
28.	28. "Ινα μή προσοχθίση. "Άλλος, ού μή αποβάλῃ.	26.
Έξήμεσεν.	Προσώχτισε.	28.
		"Ανάβαλεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Præcepta. <i>Alius</i> , accurate con- stituta.	4.
5.	5. Judicia mea. <i>Alius</i> , sancta. <i>Alius</i> , justificationes. <i>Alius</i> , accu- rate constituta.	5.
6.	6. Homo, homo ad omnia do- mestica. <i>Alius</i> , vir vir ad omne reliquum.	6.
9.	9. Quæ domi nata est, vel quæ foris nata est. <i>Alius</i> , genitura do- mus, vel genitura foris.	9.
12.	12. Domestica enim patris tui est. <i>Alius</i> , sanguis patris tui.	12.
15.	15. Uxor enim filii tui. <i>Alius</i> , proprium carnis tuæ.	15.
17. Ζεμμα, i. e. abominatio, est.	17. Impium est.	17.
19.	19. In segregatione. <i>Alius</i> , in pollutionibus.	19.
21. Αἰ ἀδμοβενδου Μολοχ.	21. Servire principi.	21. Ad admovendum Moloch.
23. Succumbet.	23. Non stabit ad omne quadru- pes. <i>Alius</i> , in conspectu jumentii Scelestum.	23.
Infandum.	25. Retribui. <i>Alius</i> , visitavi.	Thabel.
25.	Et exhorruit terra eos qui insi- dent super eam.	25. Rejecit terra inhabitantes.
26.	26. Legitima. <i>Alius</i> , accurate constituta.	26.
28.	28. Ut non exhorrescat. <i>Alius</i> , ne ejiciat.	28.
Evomuit.	Exhorruit.	Rejecit.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKTAAΣ.

מִשְׁמַרְתִּי מִן 30

30.

30.

מִשְׁמַרְתִּי

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

30. Custodiam meani.

30. Mandata.

30.

Statutis.

Vacat.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Levitici.

V. 3. "A. l. l., ἡκριθωμένοις. Ex Basiliensi. Est, ut videtur, Aquilæ, qui vocem פִּת et ejus derivata per ἀκριθάω, ἀκριθώ, ἀκριθασμός, et ἀκριθεία, vertit. Ut Gen. xlvii, 22, et xlix, 10; Exod. xii, 14, et xiii, 10.—Ibid. מִשְׁמַרְתִּי מִן אֲנִי, καὶ νομίσμοις. Coislin. ad marg., ἡκριθασμένοις. Basil., ἡκριθωμένοις.

V. 4. "A. l. l., ἡκριθωμένα. Ex Basil., ut versu præcedenti.

V. 5. "A. l. l., ἅγια. "A. l. l., δικαιώματα. "A. l. l., ἀκριθάσματα. Ex eodem Basil. Postrema lectio Aquilæ esse videtur.

V. 6. "A. l. l., ἀνὴρ ἀνὴρ πρὸς πᾶν λίμμα. Sic Basiliensis, tacito interprete, qui videtur esse Aquila: nam infra, versu 17, ἄνθρωπος ἀνὴρ, ἄνθρωπος ἀνὴρ, etc. Coislin. in margine, ἀνὴρ ἀνὴρ πρὸς πᾶν λίμμα σύνεγγυς γένους αὐτοῦ.

V. 9. "A. l. l., γέννημα οἴκου, ἢ γέννημα ἔξω. Sic Basiliensis sine interpretis nomine. Videtur autem esse Aquilæ, qui litteram κατὰ πόδα sequitur.

V. 11. דָּבַר אֲנִי מִן אֲנִי, ὁμοπατρία. Coislin. in marg., ὁμομητρία.

V. 12. "A. l. l., αἷμα τοῦ πατρὸς σου. Ex Basi-

liensi, non notato interprete.

V. 14. Ο', συγγενής. Coislin. in marg., ὡς ἀδελφὴ τοῦ πατρὸς σου ἐστίν. Videtur esse scholion ad vocem פִּת.

V. 15. "A. l. l., οἰκεῖον σαρκός σου. Ita Basiliensis. Videtur autem hæc interpretatio ad alium locum pertinere.

V. 17. 'A., μύσος λίμμα αὐτῆς ἐστίν. Σ., ζέμμα ἐστίν. Ita Basiliensis. Hic Symmachus Hebraicam vocem מִשְׁמַרְתִּי Græcis litteris expressit. Apud LXX, Judic. xx, 6, מִשְׁמַרְתִּי, ζέμμα. — Coislin. Σ., μύσος. Θ., ζέμμα.

V. 18. אֲנִי מִן אֲנִי, ἀντίζηλον. Coislin. m., λίμμα αὐτῆς. Sed hæc alio pertinent.

V. 21. 'A., Σ., Θ., παραβιάσαι τῷ Μολόχ. Ita Basiliensis. Mss. Regii, Isychius, et editio Romana dicunt tres interpretes, quos sequitur Vulgata, vertisse, Μολόχ. In hunc vero locum hæc nota legitur in catenis Regiis: Τὸ Ἑβραϊκὸν τῷ Μολόχ ἔχει· καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἐρμηνεύονται τοῦτο θεοείκασιν. Εἰδὼλον δὲ τοῦτο ἦν· διὸ καὶ διὰ τοῦ προφήτου τοῦτο φησὶν ὁ Θεός· Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηγάτε μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ κτη τεσσαράκοντα, υἱοὶ Ἰσραὴλ,

LEVITICI CAP. XIX EX COD. COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens : 2. Loquere omni synagogæ filiorum Israel, et dices ad eos : Sancti eritis, quoniam sanctus ego Dominus Deus vester. 3. Unusquisque matrem suam timeat, et Sabbata mea custodietis. Ego Dominus Deus vester. 4. Non sequemini idola, et deos fusiles non facietis vobis, ego Dominus Deus vester. 5. Et si sacrificetis sacrificium salutaris Domino : acceptum vestrum sacrificabit. 6. Quacunque die sacrificaveritis comedetur, et crastina : et si residuum fuerit usque ad diem tertium, in igne comburetur. 7. Si autem manducatione manducatum fuerit die tertia, insacrificabile est, non acceptabitur. 8. Qui autem manducat illud, peccatum accipiet, quoniam sancta Domini profanavit : et disperdentur animæ, quæ comederint, de populo suo. 9. Et demetentibus vobis messem terræ vestræ, non perficietis messem vestram agri tui demetere, et quæ de messe tua decidierint, non colliges : 10. et vineam tuam non revindemiabis, neque grana vineæ tuæ colliges : mendico et proselyto derelinques ea : ego Dominus Deus vester. 11. Non furtum facietis, et non mentiemini, neque calumniam faciet unusquisque proximo. 12. Et non jurabitis nomine meo super injusto, et non profanabitis nomen Dei vestri. Ego + sum : Dominus Deus vester. 13. Non nocebis proximo tuo, et non rapies, et non dormiet merces mercenarii

1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· 2. Λάλησον πάσῃ τῇ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ εἰπὲς πρὸς αὐτούς· Ἅγιοι ἔσεσθε ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 3. Ἐκαστος μητέρα αὐτοῦ φοβεῖσθω, καὶ τὰ Σάββατά μου φυλάσσετε, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 4. Οὐκ ἐπακολουθήσετε εἰδώλοις, καὶ θεοὺς ὡμοιωθεὶς οὐ ποιήσετε ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 5. Καὶ ἐὰν θύσητε θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ, δεκτὴν ὑμῶν θύσετε. 6. Ἡ ἂν ἡμέρα θύσητε βρωθήσεται, καὶ τῇ αὔριον, καὶ ἐὰν καταλειφθῇ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. 7. Ἐὰν δὲ βρῶται βρωθῆ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἄθυτόν ἐστιν, οὐ δεχθήσεται. 8. Ὅ δὲ ἔσθων αὐτὸ, ἀμαρτίαν ληψεται, ὅτι τὰ ἅγια Κυρίου ἐβεβήλωσεν, καὶ ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ἐσθουσαι ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν. 9. Καὶ ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελήσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερῖσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξετε. 10. Καὶ τὸν ἀμπελώνᾳ σου οὐκ ἐπανατρογῆσεις, οὐδὲ τοὺς βῶγας τοῦ ἀμπελωνός σου συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 11. Οὐ κλέψετε, καὶ οὐ ψεύσεσθε, οὐδὲ συκοφαντήσετε ἕκαστος τὸν πλησίον, 12. Καὶ οὐκ ὀμνίσετε τῷ ὀνόματι μου ἐπ' ἀδικίᾳ, καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. Ἐγὼ + εἰμι : Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 13. Οὐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐκ ἀρπάξεις, καὶ οὐ κοιμηθή-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

30.

30. Προστάγματα. Ἄλλος. φυλάγματα.

30.

Νομίμων. Ἄλλος, ἡκριθασμένων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

30.

30. Præcepta. Alius, Observationes.

30.

Legitimis. Alius, accurate constitutis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Levitici.

καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ θεοῦ Μολοχ, καὶ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν· Ῥαφάν, τοὺς τύπους, οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς. Ἀπαγορεύει τοῖνον τὸ τοὺς παῖδας ἱεροδούλους τῶν εἰδώλων προσφέρειν. Ὡς δὲ τινὲς φασιν, τὸ τοῖς ἄλλοις ἔργουσιν μὴ δίδουσι τοὺς παῖδας ὥστε εἶναι αὐτῶν οἰκέτας, ἢ δορυφόρους, ἵνα μὴ τῆς ἐξέλιων μετὰσχῶσιν ἀσεβείας. Id est, « Hebraicum habet *Moloch*, ac reliqui interpretes sic posuerunt. Idolum autem erat : quare per prophetam ait Deus (Amos v, 25, 26) : *Num victimas et sacrificia obtulistis mihi annis quadraginta in deserto, filii Israel? Et accepistis tabernaculum Moloch, et astrum dei vestri Raphan, typos quos fecistis ad adorandum eos.* Vetat igitur filios idolorum ministros offerre. Ut vero dicunt nonnulli, prohibet ne aliis principibus dentur filii, in domesticos ipsorum, aut satellites, ne eorum impietatis participes sint. »

V. 25. Ἄλλ., ἐνώπιον κτηνός. Ex Basiliensi. Symmachi autem lectionem Græce non habemus. Sed exstat Latine apud Isychium sic : « Coire ergo, succumbere, edidit Symmachus, » ubi verbi modum ad seriem orationis accommodat. Vulgatus interpret *succumbet* similiter edidit. — Ο', πρὸς πᾶν τε-

τρᾶπου. Coislin. marg., ἐν παντὶ κτήνι. Ibid. Θ., θάβελ. Σ., ἀρήτων. Ἀ., ἀπειρημένον. Coisl. recte unde corrigas illud Θ., Βάβελ, in Basiliensi.

Ibid. Σ., ἀρήτων. Θ., βαθέλ (lectio vitiosa, pro θάβελ). Sic Basiliensis. Isychius vero Aquilæ quoque lectionem affert sic : « Symmachus, *ineffabile*, Aquila, *insectum*. »

V. 25. Ἄλλ., ἐπεσχεψάμην. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἀνέβαλεν ἡ γῆ τοὺς ἐνοικοῦντας. Est Theodotionis, ut infra, vers. 28. Isychius ait Theodotionem pro *evomere* vertisse *respuere*. — Ο', προσώχθισεν. Coislin. in marg., ἀπέβαλεν ἡ γῆ τοὺς ἐνοικοῦντας, et ibid., ἐξώρισεν.

V. 26. Ἄλλ., ἡκριθασμένα. Ex Basiliensi. Videatur esse Aquilæ, ut supra diximus.

Ibid. Πῖπῃ Ο', ἐγγώριος. Coislin. marg., αὐτόχθων.

V. 28. Ἄλλ., οὐ μὴ ἀποβάλῃ. Hæc lectio et sequens, ἀνέβαλεν, Theodotionis sunt. — Ἀ., ἀπέβαλεν. Σ., ἐξήρασεν. Θ., ἐξήμεσεν. Ο', προσώχθισεν. Coislin. marg., ἐξορίσῃ. Sic. Sed sinceriores videntur lectiones Basiliensis.

V. 50. Ἄλλ., φυλάγματα. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., ἡκριθασμένων. Aquilæ, ut similes.

LEVITICI CAP. XIX EX COD. COLBERT. 5084.

σεται ὁ μισθός τοῦ μισθωτοῦ παρὰ σοι ἕως πρωῆ.
14. Οὐ κακῶς ἐρεῖς κωφόν, καὶ ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ προσθήσεις σκάνδαλον, καὶ φοβηθήσῃ τὸν θεόν σου· ἐγὼ Κύριος + ὁ θεός ὑμῶν : 15. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει· οὐ λήμψῃ πρόσωπον πτωχοῦ, οὐδὲ θαυμάσεις πρόσωπον δυνάστου, ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖς τὸν πλησίον σου. 16. Οὐ πορεύσῃ δόλω ἐν τῷ ἔθει σου, οὐκ ἐπισυστήσῃ ἐφ' αἶμα τοῦ πλησίον σου· ἐγὼ Κύριος ὁ θεός + ὑμῶν : 17. Οὐ μισήσεις τὸν ἀδελφόν σου τῆ διανοίᾳ σου. Ἐλεγμῶ ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐ λήμψῃ δι' αὐτὸν ἁμαρτίαν. 18. Καὶ οὐκ ἐκδικᾶται σου ἡ χεὶρ, καὶ οὐ μηνιεῖς τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν· ἐγὼ Κύριος. 19. Τὸν νόμον μου φυλάξεσθε, τὰ κτήνη σου οὐ κατοχετεύσεις· ἑτεροζύγω, καὶ τὸν ἀμπελώνα σου οὐ κατασπερεῖς δίφορον, καὶ τὸ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον + κίβδηλον : οὐκ ἐπιβαλεῖς σταντῶ.

20. Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναϊκὸς κοίτην σπέρματος, καὶ αὐτὴ οἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνθρώπου, καὶ λύτροις οὐ λελύτρωται, ἡ ἐλευθερία οὐκ ἰδύθη αὐτῇ, ἐπισκοπῆ ἔσται + αὐτοῖς : οὐκ ἀποθανόνται, ὅτι οὐκ ἠλευθερώθη. 21. Καὶ προσάξει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου κρινὸν πλημμελείας. 22. Καὶ ἐξιάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κριῶ τῆς πλημμελείας ἔναντι Κυρίου περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ

apud te usque mane. 14. Non maledices surdum et coram cæco non appones scandalum : et timebis Deum tuum. Ego Dominus + Deus vester : 15. Non facietis injustum in iudicio : non accipies faciem mendici, neque miraberis faciem potentis, in justitia iudicabis proximum tuum. 16. Non ambulabis dolo in gente tua : non instabis in sanguinem proximi tui. Ego Dominus Deus + vester : 17. Non odio habebis fratrem tuum animo tuo : arguendo argues proximum tuum, et non accipies propter eum peccatum. 18. Et non vindicabitur manus tua, et non succensebis filiis populi tui, et diliges proximum tuum sicut teipsum. Ego Dominus. 19. Legem meam custodietis, jumenta tua non coire facies cum altero genere : et vineam tuam non seminabis differentem : et vestimentum ex duobus textum + adulteratum : non injicies tibi ipsi.

20. Et si quis dormierit cum muliere cubitu seminis, et hæc fuerit famula reservata homini, et redemptionibus redempta non sit, libertas non fuerit data ei, examen erit + eis : non morientur, quia liberata non est. 21. Et adducet delicti sui Domino ad ostium tabernaculi testimonii arietem delicti. 22. Et expiabit pro eo sacerdos, in arietem delicti coram Domino pro peccato ejus, quo peccavit : et dimittetur ei peccatum ejus quod peccavit.

23. Cum autem ingressi fueritis in terram + quam Dominus Deus dat vobis : et plantaveritis omne lignum manducabile, et circumrundabitur immunditiam ejus; fructus ejus tres annos erit vobis immundus, non manducabitur. 24. Et anno quarto, erit omnis fructus ejus sanctus laudabilis Domino. 25. In anno autem quinto comedetis fructum ejus : adjectio est vobis genimina ejus : Ego Dominus Deus vester. 26. Non comedetis super montes, et non augurabimini, neque auspicabimini. 27. Non facietis sisoen ex coma capitis vestri, neque corrumpetis aspectum barbæ vestræ. 28. Et incisiones super anima non facietis in corpore vestro, et litteras impressas non facietis in vobis : ego Dominus Deus vester. 29. Non profanabis filiam

ἥς ἡμαρτεν, καὶ ἀφεθήσεται· ἀνεῖν ἡ ἁμαρτία αὐτῶν ἣν ἡμαρτεν.

23. Ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν + ἣν Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσιν ὑμῖν : καὶ καταφυτεύσητε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ περικαθαριῆτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ. Ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται ὑμῖν ἀπερικάθαρος, οὐ βρωθήσεται. 24. Καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ, ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἅγιος αἰνετὸς τῷ Κυρίῳ. 25. Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτοῦ, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γενήματα αὐτοῦ· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 26. Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὄρεων, καὶ οὐκ οἰωνιεῖσθε, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε. 27. Οὐ ποιήσετε σισόην ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, οὐδὲ φερε... τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος ὑμῶν. 28. Καὶ ἐκτομίδας ἐπὶ ψυχῆ οὐ ποιήσετε ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ γράμματα στικτὰ οὐ ποιήσετε ἐν ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 29. Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σου ἐκπορνεύσαι

CAPUT XIX LEVITICI.

TU EBPAIKON.

איש 3	3.
האלילים 4	4.
פנהל דנה לא ירעה 7	7.
פאת שך 9	9.
לא תעלל 10	10.
לא תעששך 13	13.
לא תקלל 14	14.
ולא תשחר פני בנהל 15	15.
תעבד 16	16.
בלבך 17	17.
תסר 18	18.
את דקרתך 19	19.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3.	3.
4.	4.
7.	7. Ἀπόβλητον. . .
9.	9.
10.	10.
13.	13.
14.	14.
15.	15.
16.	16.
17.	17.
18.	18.
19.	19.

AKYAAΣ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Vir.
4. Inutilia.
7. Corruptum illud, non acceptabitur.
9. Angulum agri tui.
10. Non racemabis.
13. Non opprimes.
14. Non maledices.
15. Neque decorabis facies magni.
16. Stabis.
17. In corde tuo.
18. Observabis.
19. Statuta mea.

VULGATA LATINA.

3. Unusquisque.	3.
4. Idola.	4.
7. Profanus erit, et impietatis reus.	7. Abjiciendum.
9. Usque ad solum superficiem terræ.	9.
10. Neque.... racemos et grana decidentia congregabis.	10.
13. Non facies calumniam.	13.
14. Non maledices.	14.
15. Nec honores vultum potentis.	15.
16. Stabis contra	16.
17. In corde tuo.	17.
18. Memor eris.	18.
19. Leges meas.	19.

AQUILA.

3.
4.
7. Abjiciendum.
9.
10.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.

αὐτὴν οὐκ ἐκπορνεύσει ἡ γῆ, καὶ πλησθήσεται ἡ γῆ ἀνομίας. 30. Τὰ Σάββατά μου φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε· ἐγὼ Κύριος. 31. Οὐκ ἐπακολουθήσετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαλοῖσι οὐ προσκαλληθήσεσθε ἐκμικνῆναι ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 32. Ἀπὸ προσώπου πολιού ἐξαναστήσῃ, καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρου· καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 33. Ἐάν τις προσέλθῃ ὑμῖν προσήλυτος ἐν τῇ γῆ ὑμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν. 34. Ὡς ὁ αὐτόχθων ἐν ὑμῖν ἔσται ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἀγαπήσεις αὐτόν ὡς σεαυτὸν, ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῆ Αἰγύπτου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 35. Οὐ ποιήσετε ἀδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις, καὶ ἐν σταθμοῖς, καὶ ἐν ζυγοῖς. 36. Ζυγὰ δίκαια, καὶ στάθμια δίκαια ☩ καὶ οἱ [φι].

tuam prostituendo eam; non fornicabitur terra, et implebitur terra iniquitate. 30. Sabbata mea custodietis, et a sanctis meis timebitis: ego Dominus. 31. Non sequemini engastrimythos, et incantatoribus non adhærebitis, ut inquinemini in eis. Ego Dominus Deus vester. 32. A facie cani exsurges, et honorabis faciem senioris: et timebis Deum tuum: ego Dominus Deus vester. 33. Si quis autem avenerit vobis proselytus in terra vestra, non affligetis eum. 34. Sicut indigena in vobis erit proselytus accedens ad vos. Et diliges eum sicut teipsum, quia proselyti fuistis in terra Ægypti. Ego Dominus Deus vester. 35. Non facietis injustum in iudicio, in mensuris, et in ponderibus, et in stateris. 36. Stateræ justæ, et pondera justa ☩ et Oephi.

CAPUT XIX LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Ἐκαστος. Ἄλλος, ἀνήρ.	3.
4.	4. Εἰδώλοις. Ἄλλος, ἐλελεῖμ.	4.
7. Ἄργόν ἐστιν οὐκ εὐδοκηθήσεται.	7. Ἄθυτόν ἐστιν οὐ δεχθήσεται.	7. Φεγγυόλ. . .
9.	9. Θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ. Ἄλλος, τὸ φαθθ τοῦ ἀγροῦ.	9.
10.	10. Οὐκ ἐπανατρουγήσεις. Ἄλλος, οὐκ ἐπιφυλλιεῖς.	10.
13.	13. Οὐκ ἀδικήσεις. Ἄλλος, οὐ συκοφαντήσεις.	13.
14.	14. Οὐ κακῶς ἐρεῖς. Ἄλλος, οὐ καταράσῃ.	14.
15.	15. Οὐδὲ μὴ θαυμάσης πρόσωπον δυνάστου. Ἄλλος, οὐ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλου.	15.
16.	16. Ἐπιστήση. Ἄλλος, ἐπισυστήση.	16.
17.	17. Τῇ διανοίᾳ σου. Ἄλλος, ἐν τῇ καρδίᾳ σου.	17.
18.	18. Μηγιεῖς. Ἄλλος, τηρήσεις.	18.
19.	19. Τὸν νόμον. Ἄλλος, τὰ ἡκριβασμένα.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIΩΝ.

3.	3. Unusquisque. <i>Alius</i> , vir.	3.
4.	4. <i>Idolis. Alius</i> , ellim.	4.
7. inutile est, non acceptabitur.	7. Insacrificabile est, non acceptabitur.	7. Phengul. . . .
9.	9. Messem vestram agri. <i>Alius</i> , phaath agri.	9.
10.	10. Non revindemiabis. <i>Alius</i> , non racemabis.	10.
13.	13. Non nocebis. <i>Alius</i> , non calumniaberis.	13.
14.	14. Non male dices. <i>Alius</i> , non maledices.	14.
15.	15. Neque miraberis faciem potentis. <i>Alius</i> , non honorabis faciem magni.	15.
16.	16. Instabis. <i>Alius</i> , superinsurges.	16.
17.	17. Animo tuo. <i>Al.</i> , in corde tuo.	17.
18.	18. Succensebis. <i>Alius</i> , observabis.	18.
19.	19. Legem. <i>Al.</i> , accurate constituta.	19.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνιστοῖς γραμματοῖ.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
כלאים		
20 שפחה	20.	20.
בקר 23 וערלתם ערלות	23.	23.
26 לא האנלו עליהם לא תנחש	26.	26.
27 לא תקפי פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך	27.	27. Ὁὐ περικυκλώσεις τὸ κλῆμα [αἰ. κλίμα] τῆς κεφαλῆς σου. . . .
30 ומקדשי	30.	30.
31 מלחפתו מלחמתו ומלח הודענים	31.	31.
33 לא תחז	33.	33.
36 מבני צדק איפת צדק	36.	36.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Intertexturarum.	Ex duobus texta.	
20. Ancilla. Animadversio.	20. Ancilla. Vapulabunt ambo.	20.
23. Præputiabitur præputium ejus.	23. Auferetis præputia eorum.	23.
26. Non comedetis super san- guinem.	26. Non comedetis cum san- guine.	26.
Non ominabimini.	Non augurabimini.	
27. Non circumdabitis angulum capitis vestri, et non corrumpes angulum barbæ tuæ.	27. Neque in rotundum atton- debitis comam : nec radetis bar- bam.	27. Non circumdabis latus ca- pitis tui...
30. Sanctuarium meum.	30. Sanctuarium meum.	30.
31. Ne respiciatis ad pythones et ad sciolos.	31. Non declinetis ad magos, nec ab ariolis aliquid sciscite- mini.	31.
33. Non tribulabitis.	33. Non exprobetis.	33.
36. Lapidés justitiæ.	36. Æqua sint pondera.	36.
Epha justitiæ.	Justus modius.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Levitici.

V. 3. "A. L. L., ἀνήρ. Ex Basil. Videtur Aquilæ.
V. 4. "A. L. L., ἐλείλει. Ex eodem. Hæc interpreta-
tio est, ut puto, Theodotionis, qui in dubiis He-
braica Græcis litteris exprimere solet.
V. 7. Ex Coisl. Basil. exhibet solum Aquilam
'A., ἀπόδλητον. Ita Catenæ Regiæ et editio Ro-
mana. Sic vocem פגל vertant supra Aquila et
Symmachus. C. vii, 18. Theod. φεγγώλ.

V. 9. "A. L. L., τὸ φαθὸ τοῦ ἀγοῦ. Ita Basiliensis,
qui Symmachi aut Theodotionis, ut puto, lectio-
nem profert. Vide infra ad versum 27.
V. 13. "A. L. L., οὐ συκοφαντήσεις. Ex Basiliensi.
Videtur esse trium interpretum, qui ita vertunt su-
pra, Levit. vi, 2.—תגדוּ, ἀπάσεις, sic Coisl. in.
Edit. vero Rom., ἀρπῆ. Coisl. in marg., ἀποσε-
ρήσεις.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἐκ δύο ὑφασμένον. Ἄλλος, κύλυμα.	
20.	20. Οικέτις. Ἄλλος, δούλη.	20.
23.	Ἐπισκοπή. Ἄλλος, ἐπίσκοπος.	
	23. Περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ, ἀκροβυσσεῖτε ἀκροβυστίαν αὐτῶν.	23.
26.	26. Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ἐπὶ τοῦ αἵματος. Ἄλλος, ἐπὶ τοῦ δώματος.	26.
	Οὐκ οἰωνεῖσθε. Ἄλλος, οὐ κληδονισθήσεσθε.	
27.	27. Οὐ περιξυρῆσετε κύκλῳ τὴν ἔβιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, τὸ φαλλὸν τοῦ πώγωνός σου.	27. Οὐ ποιήσετε τὸ φαλλὸν τῆς κεφαλῆς.
30.	30. Ἀπὸ τῶν ἁγίων μου. Ἄλλος, τὸ ἀκρίθασμά μου.	30.
31.	31. Οὐκ ἐπακολουθήσετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαουδοῖς. Ἄλλος, μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τοὺς θελητάς καὶ πρὸς τοὺς γνωστάς.	31.
33.	33. Οὐ θλίψετε. Ἄλλος, οὐ κακώσετε.	33.
36.	36. Μέτρα δίκαια. Ἄλλος, στάθμια δίκαια.	36.
	Χοῦς δίκαιος. Ἄλλος, οἶφι δίκαιον.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Ex duobus textum. <i>Al.</i> , impedimentum.	
20.	20. Famula. <i>Alius</i> , serva.	20.
	Examen. <i>Alius</i> , consideratio.	
23.	23. Circummundabitur immunditiam ejus. <i>Reliqui</i> , præputiate præputium eorum.	23.
26.	26. Ne comedite super montibus. <i>Alius</i> , non comedetis super sanguinem. <i>Alius</i> , super tecto.	26.
	Non augurabimini. <i>Alius</i> , non hariolabimini.	
27.	27. Non radetis in circuitu aspectum capitis vestri, phalæ barbæ tuæ.	27. Non facietis phaath capita.
30.	30. A sanctis meis. <i>Alius</i> , accuratum præceptum meum.	30.
31.	31. Non sequemini ventriloquos et incantatores. <i>Alius</i> , ne declinetis ad voluntarios et ad hariolos.	31.
33.	33. Non affligetis. <i>Alius</i> , non vexabitur.	33.
36.	36. Mensuræ justæ. <i>Alius</i> , pondera justa.	36.
	Congius justus. <i>Alius</i> , æphi justum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Levitici.

V. 14. Ἄλλ., καταράση. Ex Basiliensi. Sic vocem ἤν vertunt Aquila et Theodotio, Isaiaë viii, 19. — Ο, οὐ κακῶς ἐρεῖς. Coisl. marg., οὐ καταράση, οὐ λυδορήση.

V. 15. Ἄλλ., Οὐ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλου. Sic omnes mss. Regii, Basiliensis et Drusiüs. Exod. xxiii, 3, eandem vocem ἤν τιμήσεις ver-

tit Symmachus.

V. 16. הַכֹּחַשׁ, ὄδω. Coisl. marg., ὀπούλως.

Ibid. Ἄλλ., ἐπισυστήση. Sic quidam mss. et editio Romana.

V. 17. Ἄλλ., ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Est, ut puto, Aquilæ.

V. 18. Ἄλλ., τηρήσεις. Ex Basiliensi.

V. 19. "Α.Λ.Λ., τὰ ἡκριθασμένα. Videtur esse Aquilæ, ut supra dictum est. Ex Basiliensi. Ibid. "Α.Λ.Λ., κώλυμα. Ex Basiliensi qui interpretem taceat. Sed videtur esse Theodotionis, qui vocem כלאים ita vertit, Deut. xxii, 9.—Ο', δίφορον. Edit. Rom., διάφορον. Coisl. ad marg., κώλυμα στανή. Quo exprimuntur Græcis litteris voces Hebraicæ, כלאים שטננו.

V. 20. "Α.Λ.Λ., δούλη. Basiliensis. Ibid. "Α.Λ.Λ., ἐπισκεψίς. Basiliensis. Est forte Theodotionis, ut infra, Num. i, 20.

Ibid. כתרפת Ο', διαπεφυλαγμένη. Coisl. in marg., ἐπηγγελμένη ἀνδρί. Ibid. Ο', ἐπισκοπή ἔσται αὐτοῖς, m. δνεϊδος ἔσται αὐτῶ.

V. 23. Οἱ λοιποὶ, ἀκροβυστεῖτε ἀκροβυστιαν αὐτοῦ. Sic catenæ Regiæ et Drusius. Ibid. צרלים Ο', ἀπερικάθατος. Coisl. marg., ἀκρόβυστον.

V. 26. "Α.Λ.Λ., οὐ φάγεσθε ἐπὶ τοῦ αἵματος. "Α.Λ.Λ., ἐπὶ τοῦ δώματος. Prior lectio est Basiliensis, altera editiois Romanæ. In hunc locum ita disserit Drusius. « Super domate, id est tecto על הגג. Hieron. in epistola ad Suniam. Δῶμα in orientalibus provinciis ipsum dicitur, quod apud Latinos, tectum. In Palæstina enim et Ægypto, vel ubi scripti sunt livini libri aut interpretati, non habent in tectis culmina, sed δώματα, quæ Romæ vel solaria vel me-

diana vocant, id est plana tecta, quæ transversis trabibus sustentantur. Eadem scribit in Comment. Dan. vi De domate satis. Quod hunc locum atinet, corruptus est et in LXX, qui legerunt על הדריים, ἐπὶ τῶν ὀρέων, hoc est Resch pro Daleth. Melius noster, cum sanguine. Et est sensus, non comedetis carnem cum sanguine. Jonathan, non comedetis de carne ullius victimæ, donec sanguis steterit in peltribus. Sane Thalmudici notant non esse comedendam carnem sacram ante sanguinem. Si divinationi locus, putarem in editione Romana, unde hæc descripsi, αἵματος, legendum pro δώματος. Nam nihil affine habet דם, sanguis, cum γὰ δώμα, sive tectum. Quo magis cogito, eo magis se probat mihi hæc emendatio. » Hactenus Drusius: utut vero sit de conjectura ejus, constat varios interpretes varie legisse. Nempe LXX, הרים, montes; vel potius nulla addita littera הרים, excelsum, scilicet montes. Alios דם, sanguinem. Prior vero lectio non spernenda, nam hic agitur de superstitionibus alienigenarum, quarum una eaque frequens erat, immolare in excelsis.

Ibid. "Α.Λ.Λ., οὐ κληδονισθήσεσθε. Ex Basiliensi.

V. 27. Sic lectiones plenas mutuamur ex Basiliensi, cum Symmachi nomine, quod ex Drusio aberat. Lectionem Aquilæ varie efferunt Regii ço-

CAPUT XX LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
למולך 2	2.	2.
למולך 3	3	3.
ואם העלים יענימו עם הארץ 4	4.	4.
הגנים אחרי 5	5.	5.
אחרי המולך		
תפנה אלהאבת ואלהידענים 6	6.	6. Ἐκκλίνει πρὸς τοὺς θελητάς, καὶ πρὸς τοὺς γνώστας.
אתהקתי 8	8.	8.
יקלל 9	9.	9.
דמיו ׀		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Moloch.	2. Idolo Moloch.	2.
3. Moloch.	3. Moloch.	3.
4. Et si absconsione absconderint populus terræ.	4. Quod si negligens populus terræ, et quasi parvipendens imperium meum.	4
5. Fornicantes post ipsum.	5. Qui consenserunt ei.	5.
Post Moloch.	Cum Moloch.	
6. Verterit se ad pythones, et ad divinos.	6. Quæ declinaverit ad magos et ariolos.	6. Declinat ad voluntarios, et ad hariolos.
8. Statuta mea.	8. Præcepta.	8.
9. Maledixerit.	9. Maledixerit.	9.
Sanguis ejus in ipso.	Sanguis ejus sit super eum.	

dices : nam habent κλήμα pro κλίμα, proclivis mutatio ; κλήμα vero est *palmes*, κλίμα *latus*. Si priorem lectionem sequamur, sensus erit : Non circumpones capiti tuo palmites sive coronam palmium ; si posteriorem : Non circumdabis latus capitis tui , id est, non tonsura circumdabis ; utram malis elige. In hunc autem Aquilæ locum hoc scholion addunt duo Regii mss. : Τριχῶν δὲ ἀφαίρεσις δόξης ἀφαίρεσις. Id est, *Capillorum autem factura est gloriæ factura*. Lectionem Symmachi pleniorē mutamur ex Basiliensi. Ibi vero ad hæc verba, τὴν πρόσφιν τῆς κεφαλῆς σου, hoc scholion affert codex unus Regius, μάλλον δὲ σισήν, ἢ ἐστὶν ὁ κρόβυλος. Id est, *Potius autem sisoen, quod est crobylus*. Κρόβυλος erant capilli certum in modum non ita notum concinnati. In Symmachi versionem sic Isychius, « Insuper nec comam in rotundum tondere, id est, nou radere in rotundum aspectum capitis, sicut et Symmachus edidit, quemadmodum etiam hi facere consueverunt, qui barbaricas student comas. » In sequentibus Symmachi verbis, τὸ φαλὲ τοῦ πρόγωνος ὑμῶν, puio φαθθ pro φαλέ legendum, ut cum Hebraico פנה consonet : in mss. enim unciali caractere, quales erant omnes antiquitus, λ in α et θ in ε facile commutantur. Vide *Palæographiam Græcam*, pag. 488, ubi harum litterarum formam

simillimam observabis. Theodotion item vertit φαθθ, retenta Hebraica voce. — Coislin. sic habet, θ., οὐ κυκλώσετε τὸ φαθθ τῆς κεφαλῆς. Σ., οὐ περιξυρήσετε κύκλω τὴν πρόσφιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. Hæc confer cum supra edito, ubi parva discrimina.

V. 29. Ο', ἀνομίαις. Coislin. in margine, ζέμμα ἐστίν.

V. 30. Ἄλλ., τὸ ἀκριθασμά μου. Basiliensis. Videtur Aquilæ esse.

V. 31. Ἄλλ., μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τοὺς θελητάς καὶ τοὺς γνώστας. Sic omnes mss. Puto autem esse Aquilæ, nam sic ipse vertit cap. sequenti, v. 6. — Ο', ἐγγαστριμύθοις. Coislin. marg., μάντεις.

V. 32. פניו Ο', πολιού. Coislin. marg., πρεσβυτέρου. Ibid. פניו Ο', πρεσβυτέρου, marg., σοφού.

V. 33. Ἄλλ., οὐ κανώσετε. Sic Basiliensis.

V. 34. רגליו Ο', προσπροευόμενος. Coislin. marg., προσηλυτεύων. Ibid. רגליו Ο', προσήλυτοι, marg., γέωραι, πάροικοι.

V. 36. פתי דנימו—Ο', ζυγά δίκαια, etc. Coislin. marg., λίθους δικαίους καὶ οἶφι δίκαιον. Ibid. Ἄλλ., στάθμια δίκαια. Sic Basiliensis. Ibid. Vocem דנימו στάθμια vertunt LXX et Theodotio Prov. xvi, 11. Ibid. Ἄλλ., οἶφι δίκαιον. Basiliensis. Hæc interpretatio in versionem LXX hexapla rem translata fuerat, ut supra videas.

CAPUT XX LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἄρχοντι. Ἄλλοι, τοῦ Μολόχ.	2.
3.	3. Ἄρχοντι. Ἄλλοι, τοῦ Μολόχ.	3.
4.	4. Ἐάν ὑπερόψει ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόχθονες τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐάν ὑπερόψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐάν κρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς.	4.
5.	5. Ὁμοιοῦντας αὐτῷ. Ἄλλος, πορνέοντας ὀπίσω αὐτοῦ. Εἰς τοὺς ἄρχοντας. Ἄλλος, ὀπίσω τοῦ Μολόχ. Ἄλλος, εἰς τὸν ἄρχοντα.	5.
6.	6. Ἐπακολουθήση ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαιδοῖς.	6.
8.	8. Προσαγγματα. Ἄλλος, ἡκριβασμένα.	8.
9.	9. Κακῶς εἶπη. Ἄλλος, καταράσσηται. Ἐνοχος ἔσται. Ἄλλος, αἷμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES	THEODOTIO.
2.	2. Principi. <i>Alii</i> , Moloch.	2.
3.	3. Principi. <i>Alii</i> , Moloch.	3.
4.	4. Si autem despectione despexerint indigenæ terræ. <i>Alius</i> , si despectione absconderint populus terræ. <i>Al.</i> , si absconsione absconderint populus terræ.	4.
5.	5. Consentientes ei. <i>Alius</i> , fornicantes post ipsum. In principes. <i>Alius</i> , post Moloch. <i>Alius</i> , in principem.	5.
6.	6. Secuta fuerit ventriloquos et incantatores.	6.
8.	8. Præcepta. <i>Alius</i> , accurate constituta.	8.
9.	9. Male dixerit. <i>Alius</i> , maledixerit. Reus erit. <i>Alius</i> , Sanguis ejus in ipso.	9.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΚΑΣ.
11 ואיש אשר ישכב	11.	11.
אדאשוי אביך To <i>σαμαρ.</i> , με- τὰ γυναικὸς ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.		
דמיהם במ		
12 תבל עשו	12.	12
14 זכה	14.	14.
17 עזבו ישא	17.	17.
18 דזה	18.	18.
אתמקרה 19 כי אודשאריו הערה עונם ישא	19.	19. Ὅτι τὴν σάρκα αὐτῶν ἤσχη- μόνησεν, ἀνομιαν αὐτῶν ἀρούσιν, (<i>Coistin. adjicit</i>), ὅτι τὸ λείμμα αὐ- τοῦ.
20 אודדחתו	20.	20.
עירירם ימותו		
21 נדה	21.	21.
עירירם יהיו		
22 משפמי	22.	22.
תקיא אתכם		
23 בוקת הגוי	23.	23.
25 אשר תרמש האדמה	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Vir qui cubuerit.	11. Qui dormierit.	11.
Cum uxore patris sui. <i>Samar.</i> cum uxore fratris patris sui.	Cum noverca sua.	
Sanguines eorum in ipsis.	Sanguis eorum super eos.	
12. Confusionem fecerunt.	12. Scelus operati sunt.	12.
14. Nefas.	14. Zelus.	14.
17. Perversitatem suam porta- bit.	17. Portabunt iniquitatem suam.	17.
18. Infirmus.	18. In fluxu menstruo	18.
Venam ejus.	Fontem.	
19. Quia carnem suam nudavit, perversitatem suam portabunt.	19. Ignominiam carnis suæ nu- davit; portabunt ambo iniquita- tem suam.	9. Quia carnem ipsorum denu- pavit, iniquitatem suam portabunt. <i>Coistin adjicit</i> , Quia reliquias suas.
20. Cum uxore patris sui.	20. Cum uxore patris.	20.
Sine filiis morientur.	Sine liberis morientur.	
21. Separatio.	21. Rem facit illicitam.	21.
Sine filiis erunt.	Absque liberis erunt.	
22. Judicia mea.	22. Judicia.	22.
Evomet vos.	Vos evomat.	
23. In statutis gentis.	23. In legitimis nationum.	23.
25. Quod reptabit humi.	25. Quæ moventur in terra.	25.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

α.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11.	11. Ἐάν τις κοιμηθῆ. Ἄλλος, ὅς ἂν κοιμηθῆ. Μετὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἄλλος, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἄμφότεροι ἔνοχοί εἰσιν. Ἄλλος, αἵματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.	11.
12.	12. Ἡσεθήκασι. Ἄλλος, βαβέλ ἐποίησαν.	12.
14.	14. Ἀνόμημα. Ἄλλος, ζέμμα.	14.
17.	17. Ἄμαρτιαν κομιοῦνται. Ἄλλος, ἄμαρτιαν αὐτοῦ λήψεται.	17.
	18. Ἀποκαθτημένης. Ἄλλος, ἐν αἰμοβρόει.	18.
	Πηγγῆν. Ἄλλος, βύσιν	
19.	19. Τὴν γὰρ οἰκειότητα ἀπεκάλυψεν, ἄμαρτιαν ἀποκρίσονται.	19.
20.	20. Συγγενοῦς αὐτοῦ. Ἄλλος, ἑωδαθῶ. Ἄτεκνοι ἀποθανοῦνται.	20.
Ἄτεκνοι ἔσονται.	21. Ἀκαθαρσία. Ἄλλος, νεδδά. Ἄτεκνοι ἀποθανοῦνται.	Ἄτεκνοι ἔσονται.
21.	22. Κρίματά μου. Ἄλλος, ἤκριτωμένα.	21.
Ἄτεκνοι ἔσονται.	Προσωχθίση ὑμῖν.	Ἄτεκνοι ἔσονται.
22.	23. Τοῖς νομίμοις τῶν ἐθνῶν. Ἄλλος, ἐν τοῖς ἤκριθασμένοις τοῦ ἔθνους.	22.
Ἀποβάλη ὑμᾶς.	25. Ἐρπετοῖς τῆς γῆς. Ἄλλος, οἷς ἐξέρπει Ἄδαμά.	Ἀποβάλη ὑμᾶς.
23.		23.
25.		25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11.	11. Si quis dormierit. <i>Alius</i> , qui dormierit. Cum uxore patris sui. <i>Alius</i> , cum matre sua. Ambo rei sunt. <i>Alius</i> , Sanguines eorum in ipsis.	11.
12.	12. Impie egerunt. <i>Alius</i> , babel fecerunt.	12.
14.	14. Iniquitas. <i>Alius</i> , zemma.	14.
17.	17. Peccatum accipient. <i>Alius</i> , peccatum suum accipiet.	17.
18.	18. Menstruata. <i>Alius</i> , in fluxu sanguinis. Fontem. <i>Alius</i> , fluxum.	18.
19.	19. Consanguinitatem enim revelavit, peccatum reportabunt.	19.
20.	20. Cum cognata sua. <i>Alius</i> , dodatho.	20.
Sine filiis erunt.	Sine filiis morientur	Sine filiis erunt.
21.	21. Immunditia. <i>Alius</i> , nedda.	21.
Sine filiis erunt.	Sine filiis morientur.	Sine filiis erunt.
22.	22. Judicia mea. <i>Alius</i> , accurate constituta.	22.
Abjiciat vos.	Exhorrescat vos.	Abjiciat vos.
23.	23. Legitimis gentium. <i>Alius</i> , in accurate statutis gentis.	23.
25.	25. Reptilibus terræ. <i>Alius</i> , quæ reptare facit Adam.	25.

TO EBPAIKON.

בדמ 27
ארב אר ידעני

VERSIO HEBRAICI TEXT.

27. In eis.
Pytho vel divinus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

27.

VULGATA LATINA.

27. In quibus.
In quibus pythonicus vel divinationis fuerit spiritus.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

27.

AQUILA.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Levitici.

V. 2 et 3. Ex Basiliensi. Vide quæ diximus supra, cap. xviii, ad versum 21.—Ο, ἀρχοντι. Coisl. marg., τῷ Μολόχ.

Ibid. וְהָיָה עַם Ο', τὸ ἔθνος τὸ ἐπὶ τῆς γῆς· m., ὁ λαὸς τῆς γῆς.

V. 4. Has lectiones mutuamur ex mss. Regiis et ex Basiliensi, qui sic habet καὶ ἐκκρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς. Ubi puto legendum, καὶ εἰ κρύψει, et sic quadrabit cum postrema interpretatione, quæ videtur Aquilæ, καὶ ἐὰν κρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς, ubi Hebraicum e vestigio sequitur.

V. 5. Ἄλλ., ὀπίσω τοῦ Μολόχ. Ex Basiliensi.

V. 6. Ἄ., ἐκκλίνει πρὸς τοὺς θελητάς καὶ πρὸς τοὺς γνώστας. Hanc lectionem jam vidimus cap. præcedenti. Ex Basiliensi.

V. 8. Ἐκρίθασμένα. Hæc lectio ex Basiliensi,

Aquilæ esse videtur, ut sæpe diximus.

V. 9. Ἄλλ., καταράσσηται. Ita Basiliensis. Vide supra ad cap. xix, v. 14.

Ibid. Ο', κακῶς εἴπη. Coisl. m., καθυδρίση. Ibid. Αἶμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ. Basiliensis. Puto esse Aquilæ.

V. 11. Ὅς ἂν κοιμηθῆ. Sic Basiliensis, sine interpretis nomine.

Ibid. Samaritani lectionem mutuamur ex tribus Regiis, quorum unus alteram lectionem affert nempe, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Ibid. Αἶματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς. Hæc lectio ex Basiliensi sumpta, videtur Aquilæ esse.

Ibid. πῆγυ Ο' ἀσχημοσύνην. Coisl. m., αἰῶ.

V. 12. Βαβὲλ ἐποίησαν. Hæc lectio Basiliensis codicis, videtur esse Theodotionis, ut diximus su-

CAPUT XXI LEVITICI.

TO EBPAIKON.

כִּי אִדְדָּאשׁוּ יְהוָה לֶחֶם אֱלֹהִים 6

זבה 7

לא יפרע 10

יפרם
ועל כרנפשה בות 11

וכן הבקדש 12

כי נוד שכן בשחת אלהיו עליו

לחם 17

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

6.

7.

10.

11.

12.

17.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

6.

7.

10.

11.

12.

Ὅτι ἀφόρισμα ἑλαίου ἀλειμματος Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ.

17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

6. Quia ignitiones Domini panem Dei sui.

7. Meretricem.

10. Non nudabit.

Scindet.

11. Super omnes animas mortui.

12. Et de sanctuario.

Quia corona olei unctionis Dei sui super eum.

17. Panem.

VULGATA LATINA.

6. Incensum enim Domini et panes Dei.

7. Scortum.

10. Non discooperiet.

Scindet.

11. Ad omnem mortuum.

12. De sanctis

Quia oleum sanctæ unctionis Dei super eum est.

17. Panes.

AQUILA.

6.

7.

10.

11.

12.

Quia separatio oleum unctionis Dei sui super eum.

17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
27.	27. Αὐτῶν. Ἄλλος, ἐν αὐτῷ. Ἐγγαστρίμυθος, ἢ ἐπασιδός. Ἄλλος, θελητής ἢ γνώστης.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
27.	27. Eorum. <i>Alius</i> , in eo. Ventriloquus aut incantator. <i>Alius</i> , voluntarius aut hariolus.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Levitici.

pra cap. xviii, ad versum 23. Ubi, ut et hic, θαβέλ pro βαβέλ haud dubie legendum. — Ο', ἡσεθήχασιν. Coisl. marg., ἀπειρημένον θάβελ ἐποίησαν. Ubi illud ἀπειρημένον videtur Aquilæ esse, illud vero θάβελ Theodotionis, ut supra.

V. 14. Ἄλλ., ζέμμα. Hæc lectio Basiliensis videtur Symmachi esse, ut supra, cap. xviii, v. 17. — Ο', ἀνόμημα. Coisl. m., ζέμμα, πορνεία.

V. 17. Ἄλλ., ἀμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται. Ex Basiliensi. — Ο' Ὀνειδος. Coisl. marg., φασές. Sic videtur esse τῶν Græcis litteris expressum pro χασέδ.

V. 18. Ἄλλ., αἰμορροία. In banc lectionem scholion habetur in uno Regio, ἄλλος, ἀκάθαρτον, λεπρῶσαν, ἢ ἐν αἰμορροία, ἢ ἐθνικόν. Id est, *alius, immundam, leprosam, aut in fluxu sanguinis, aut gentilem.*

V. 20. Ἄλλ., δωδαθῶ. Ex Basiliensi. Videtur esse Theodotionis (*).

Ibid. Ita Basiliensis et Isychius.

V. 21. Ἄλλ., νεδά. Basiliensis. Videtur Theodotionis. Ibid. Sic Basiliensis lectionem Symmachi et Theodotionis effert. — Ο', ἀκαθαρσία ἐστὶ. Coisl. m., ζέμμα ἐστὶ μίασμα.

V. 22. Ἐκριδωμένα. Aquilæ ut videtur, ut versu 23. Utraque ex Basiliensi.

Ibid. Σ., Θ., ἀποβάλη ὕμᾶς. Ex Basiliensi et Isychio.

V. 25. Οἱς ἐξέρπει ἄδαμά. Basiliensis. Est forte Symmachi et Theodotionis. Vide Gen. ii, 7.

Ibid. ὕμῃ Ο', ἐδάλυξάμην. Coisl. m., ὠργίσθην.

V. 27. Lectiones ex Basiliensi. Illud θελητής videtur esse Aquilæ, ut supra v. 6.

CAPUT XXI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Τὰς γὰρ θυσίας Κυρίου δῶρα τοῦ Θεοῦ αὐτῶν. Ἄλλος, ὅτι τὰ πύργα Κυρίου ἄρτους Θεοῦ αὐτῶν.	6
7.	7. Πόρνην. Ἄλλος, ἐνδιηλαγμένην.	7.
10.	10. Οὐκ ἀποκιδαρῶσει. Ἄλλος, οὐκ ἀπομιτρώσει. Διαρρήξει. Ἄλλος, παραλύσει.	10.
11.	11. Ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτηκυία. Ἄλλος, πάσαις ψυχαῖς νεκραῖς.	11.
12.	12. Καὶ ἐκ τῶν ἁγίων. Ἄλλος, ἐκ τοῦ ἁγιάσματος.	12.
Ὅτι ἀθικτον ἔλαιον τοῦ χρίσματος τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ.	Ὅτι τὸ ἅγιον ἔλαιον τὸ χριστὸν τοῦ Θεοῦ ἐπ' αὐτῷ.	Ὅτι τὸ ναζῆρ ἔλαιον τὸ χριστὸν παρὰ Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ.
17.	17. Τὰ δῶρα. Οἱ λοιπ., τοὺς ἄρτους.	17.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Sacrificia enim Domini munera Dei sui. <i>Alius</i> , quia ignita Domini panes Dei sui.	6.
7.	7. Meretricem. <i>Alius</i> , immutata.	7.
10.	10. Non nudabit cidari. <i>Alius</i> , non nudabit mitra. Discindet. <i>Alius</i> , solvet.	10.
11.	11. Ad omnem animam mortuam. <i>Alius</i> , omnibus animabus mortuis.	11.
12.	12. De sanctis. <i>Alius</i> , de sanctuario.	12.
Quia intactum oleum unctionis Dei sui super eum.	Quia sanctum oleum christum Dei super eum.	Quia nazer oleum unctum Deo suo super ipso.
17.	17. Munera. <i>Reliqui</i> , panes.	17.

(* Est autem ipsa vox Hebraica תַּרְתִּי, *patrui sui uxore*, Græcis expressa litteris. Idem dicendum de νεδά, τῷ, v. 21 sequentis ἄδαμά, ΠΠΠ v. 23, φαθή, ΠΠΠ, xxiii, 22. De ζέμμα, ΠΠΠ, supra cap. xviii, x. DRACH-

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
20 תבול בעים	20.	20. [Υπόχυσις.]
22 חם	22.	22.
23 לא יגש	23.	23.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Albugo in oculo suo.	20. Albuginem habens in oculo.	20. Suffusio.
22. Panem.	22. Panibus.	22.
23. Non ingredietur.	23. Nec accedat.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Levitici.

V. 6. "A.11., ετι τα πύρρα Κυρίου, etc. Ex Basiliensi. Hæc versio videtur prorsus Aquilæ esse, qui πάντα semper vertit, πύρρον, ut sæpe vidimus initio hujus libri.

V. 10. "A.11., ουκ απομιτρώσει. Sic omnes mss. et editio Romana. — U, ουκ αποκιδαρώσει. Coislin. in marg., ουκ αποκαλύψει.

Ibid. "A.11., παραλύσει. Ex Basiliensi.

V. 11. "A.11., πάσαις ψυχαῖς νεκραῖς. Basiliensis. Sic etiam Coislin. ad m.

V. 12. "A.11., ἐκ τοῦ ἀγιάσματος. Ex Basil. Ibid. Hic versiculus secundum interpretationem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis habetur in *Demonstratione evangelica* Eusebii, p. 349, ubi ad lectionem Theodotionis in mss. legitur τὸν χριστόν.

CAPUT XXII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
2 וינוד	2.	2.
4 איש איש כוד	4.	4.
צדע או זב		
6 ולא יאכל	6.	6.
10 זר	10.	10.
11 יאכל	11.	11.
13 לא יאכל	13.	13.
14 אודוקש	14.	14.
15 יריבד	15.	15.
18 בודריהם	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.:	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Separentur.	2. Caveant.	2.
4. Vir vir e semine.	4. Homo de semine.	4.
Leprosus aut fluens.	Qui fuerit leprosus, aut patiens fluxum seminis.	
6. Non comedet.	6. Non vescetur.	6.
10. Extraneus.	10. Alienigena.	10.
11. Comedet.	11. Vescetur.	11.
13. Non comedet.	13. Comedendi ex eis non habet potestatem.	13.
14. Sanctitatem.	14. In sanctuarium.	14.
15. Elevabunt.	15. Offerunt.	15.
18. Vota sua.	18. Vota.	18.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Πτελλος τούς ὀφθαλμούς. "Ἄλλος, στρεβλός. "Ἄλλος, νάνος. Οἱ λοιποί, λεύκωμα.	20
22.	22. Τὰ δῶρα. "Ἄλλος, τούς ἀρ- τους.	22.
23.	23. Οὐκ ἐγγιεῖ. "Ἄλλος, οὐ προσ- ελεύσεται.	23.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Maculosus oculos. <i>Alius</i> , strabo. <i>Al. nanus. Cæteri</i> , albugo.	20.
22.	22. Munera. <i>Alius</i> , panes.	22.
23.	23. Non appropinquabit. <i>Alius</i> , non ingreditur.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Levitici.

V. 18. **וַיִּשֶׁבֶט** Ο΄, *χολός*. Coislin. in marg., *βλέσος*. Verum hoc sive scholion, sive interpretamentum, non potest spectare vocem **וַיִּשֶׁבֶט**, sed unam ex sequentibus **וַיִּשֶׁבֶט** vel **וַיִּשֶׁבֶט**. Similiterque v. 20, *νάνος* videtur alii voci respondere, quam **לְבַלְבַל**.

V. 20. 'A., *ὀπόχυσις*. Isychius habet: « *Suffusio* autem, quod Aquila edidit. » Nos Græce posuimus

ὀπόχυσις, unde, ut putamus, *suffusio*. Uncinis tamen inclusimus, ne quis aliunde sumptum putaret. *οἱ λοιπ.*, *λεύκωμα*, *albugo*, quos secutus est vulgatus interpres. Prodit autem ex Coisliniano. — Ο΄, *Μονόρ-χης*. Coislin. marg., *ὕστερων πνεῦμα*, quod respicit vocem **וַיִּשֶׁבֶט**.

V. 22. "Ἄλλ., τούς ἀρτους. Ex Basiliensi.

V. 23. Οὐ προσελεύσεται. Ex eodem.

CAPUT XXII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Προσεχέτωσαν. "Ἄλλος, φυ- λαστέσθωσαν.	2.
4.	4. "Ἀνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος. "Ἄλλος, ἀνὴρ ἀπὸ σπέρματος. Λεπρῶ ἢ γονορροεῖ. "Ἄλλος, λε- πρός ἢ ρέων.	4.
6.	6. Οὐκ ἐδεται. "Ἄλλος, οὐ φάγε- ται. "Ἄλλος, οὐχ ἄψεται.	6.
10.	10. Ἄλλογενής. "Ἄλλος, ἀλλό- τριος.	10
11.	11. Φάγεται. "Ἄλλος, ἐδεται.	11.
13.	13. Οὐ φάγεται. "Ἄλλος, οὐκ ἐδεται.	13.
14.	14. "Ἄγιον. "Ἄλλος, ἀργύριον.	14.
15.	15. Ἀφαιροῦσι. "Ἄλλος, ἀναφέ- ρουσιν. "Ἄλλος, προσφέρουσιν.	15.
18.	18. Ὁμολογίαν αὐτῶν. "Ἄλλος, εὐχῶν αὐτῶν.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Attendant. <i>Alius</i> , custodian- tur.	2.
4.	4. Homo ex semine. <i>Alius</i> , vir a semine. Leprosus est, vel patitur fluxum seminis. <i>Alius</i> , leprosus aut fluens.	4.
6.	6. Non edet. <i>Alius</i> , non man- ducabit. <i>Alius</i> , non tanget.	6.
10.	10. Alienigena. <i>Alius</i> , alienus.	10.
11.	11. Manducabit. <i>Alius</i> , edet.	11.
13.	13. Non manducabit. <i>Alius</i> , non edet.	13.
14.	14. Sanctum. <i>Alius</i> , argentum.	14.
15.	15. Segregant. <i>Alius</i> , referunt. <i>Alius</i> , offerunt.	15.
18.	18. Confessionem suam. <i>Alius</i> , precum suarum.	18.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
לפלא כד 21	21.	21.
או כדבה		
לרצן		
דבה 23	23.	23.
ונתח 24	24.	24. Συγκεκολαμμένον. Κεκομμένον.
ונתק		
כדנב 25	25.	25
את להם		
אשה 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Ad separandum votum. Vel ad devotionem.	21. (Vel) vota solvens.] Vel sponte offerens.	21.
Ad beneplacitum.	Ut acceptatione sit.	
23. Spontaneum.	23. Voluntarie.	23.
24. Contusum. Excisum.	24. Tuis testiculis. Sectis testiculis.	24. Contusum. Excisum.
25. Filii extranei.	25. Alienigenæ.	25.
Panem.	Panes.	
27. Ignitionis.	27. Offerri poterunt Domino.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Levitici.

Varias interpretationes omnes hujusce capituli ex codd. Basiliensibus et Coisliniano mutuamur.

V. 2. "Αλλ., φυλασσεσθωσαν. Hæc interpretatio videtur esse Symmachi, qui verbum כדיר ita vertit Deut. xxxiii, 16, כדיר אדיר, φυλαξάντος τὸς ἀδελφούς αὐτοῦ, *custodientis fratres suos*.

V. 4. "Αλλ., ἀνήρ ἀπὸ σπέρματος. Videtur esse Aquilæ, qui vocem ἀνήρ haud dubie repetierat, ut est in Hebræo אִישׁ אִישׁ.

Ibid. Δεπρός ἢ βέων, trium interpretum videtur esse, qui τὸ βῖ ita vertunt, Levit. xv.

V. 6. "Αλλ., οὐχ ἄφεται. Τὸ ἀכל non video, quis possit, ἀφεται, vertisse, nisi forte Symmachus, qui liberiore interdum interpretandi genere utitur.

V. 7. לזכר O', ἀρκος. Coislin. ad marg., τροφή.

V. 8. נבלה Coislin. in textu, ἀπεβριμμένον, ad marg., θνησιμαῖον.

V. 14. "Αλλ., ἀργύριον. Sic forte Symmachus liberius verterit.

V. 18. "Αλλ., εὐχῶν αὐτῶν. Basiliensis. Forte Aquilæ, qui vocem כדיר ita vertit psal. lx, 6. Ibid. O', ὁμολογίαν. Coislin. marg., ἐξωμοσίαν.

CAPUT XXIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
תאכל 6	6.	6.
אשה 8	8.	8.
עבדה		
והגיק 11	11.	11.
השבת		
כבש 12	12.	12.
אשה 13	13.	13.
וכלי ותרמך 14	14.	14
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Comeditis.	6. Comeditis.	6.
8. Ignitionem. Servitutis.	8. Sacrificium. Servile.	8.
11. Agitabit. Cessationis.	11. Elevabit. Sabbati.	11
12. Agnum.	12. Agnus.	12.
13. Ignitionem.	13. Incensum.	13.
14. Et tostum et suicam teneram.	14. Polentam et pultes.	14.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Διαστελλας εὐχὴν. "Ἄλλος, τοῦ θαυμαστῶσαι ὄρκον. "Ἡ κατὰ αἵρεσιν. "Ἄλλος, ἡ εἰς ἐκούσιον. Εἰς δεκτόν. "Ἄλλος, εἰς ἐκούσιον.	21.
23.	23. Σφάγια. "Ἄλλος, ἐκούσιον.	23.
24.	24. Ἐκτεθλιμμένον. Ἐκτομίαν.	24.
25.	25. Ἄλλογενοῦς. "Ἄλλος, υἱοῦ ἄλλοτριου.	25.
27.	27. Κάρπωμα. "Ἄλλος, πύρρον. LXX INTERPRETES.	27.
21. (SYMMACHUS.)	21. Distinguens votum. <i>Alius</i> , ad mirificandum jusjurandum. Vel secundum electionem. <i>Alius</i> , aut in libitum. Ad placitum. <i>Alius</i> , in voluntarium.	THEODOTIO.
23.	23. Jugulata. <i>Al.</i> voluntarium.	23.
24.	24. Cui contriti testiculi. Cui exsecti testiculi.	24.
25.	25. Alienigenæ. <i>Alius</i> , filii alieni. Munera. <i>Alius</i> , panes.	25.
27.	27. Hostiam. <i>Alius</i> , ignitum.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Levitici

Ibid. וְהִנְחִיף אֹר, αἵρεσιν αὐτῶν. Coislin. marg., θέλῃσιν. Ibid. εὐχὴν αὐτῶν.

Coislin. hæc asteriscis notat : * τὰ δῶρα αὐτοῦ * κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐτῶν, ἢ κατὰ πᾶσαν δέησιν, quæ habentur in edit. Romana, ubi legitur αἵρεσιν pro δέησιν.

V. 21 et 23. Ἐκούσιον. Hæc interpretatio videtur Aquilæ esse, qui Exod. xxxiv, 22, ita vertit vocem וְהִנְחִיף.

V. 22, וְהִנְחִיף אֹר, συνετριμμένον. Coislin. m., ἄχρηστον

V. 23. וְהִנְחִיף אֹר, κολοδόκερκον. Coislin. marg., κολδοκέρατον.

V. 24. Ο', Ἐκτεθλιμμένον. Coislin. marg., σπάδοντα. Ibid. Coislin. 'A., ἐκκεκομμένον, et μοχ, 'A., κερυμμένον, mendose, ut puto, pro κερκομμένον, ut suo loco.

V. 25. וְהִנְחִיף אֹר, δεχθήσεται. Coislin. m., εὐχαριστίαν.

V. 29. וְהִנְחִיף אֹר, χαρμοσύνης. Coislin. marg., αἰνέσεως.
Ibid. וְהִנְחִיף אֹר, εἰσοδεκτόν ὁμῶν. Coislin. marg., τῇ θελήσει ὁμῶν.

CAPUT XXIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Ἐδεσθε. "Ἄλλος, φάγεσθε.	6.
8.	8. Ολοκαυτώματα. "Ἄλλ., πύρρα. Λατρευτών. "Ἄλλος, δουλευτόν.	8.
11.	11. Ἀνοίσει. "Ἄλλος, ἀναφέρει. Τῆς πρώτης. "Ἄλλος, τοῦ Σαββάτου.	11.
12.	12. Πρόβατον. "Ἄλλος, ἀμνόν.	12.
13.	13. Θυσία. "Ἄλλος, πύρρον.	13.
14.	14. Περφυγμένα χίδρα νέα. "Ἄλλος, ἀναλα. Οἱ λοιποὶ, ἀπαλά καὶ λεπιστα.	14.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Comedctis. <i>Al.</i> manducabitis.	6.
8.	8. Holocausta. <i>Alit</i> , ignita. Servile. <i>Alius</i> , famulare.	8.
11.	11. Offeret. <i>Alius</i> , afferet. Primæ. <i>Alius</i> , Sabbati.	11.
12.	12. Ovem. <i>Alius</i> , agnum.	12.
13.	13. Sacrificium. <i>Alius</i> , ignitum.	13.
14.	14. Fricta chidra nova. <i>Al.</i> non salita. <i>Cæteri</i> . tenera et decorticata.	14.

TO EBPAIKON.

'TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

ΑΚΥΑΑΞ.

15 התנופה	15.	15.
שבע שבתות המימות		
16 השבת השביעת	16.	16.
17 תנופה	17.	17.
18 אשה	18.	18.
ניחח		
21 עבדה	21.	21.
22 ובקצרכם	22.	22.
פאת		
ולקט		
24 שבתון	24.	24.
תדועה		
25 מלאכת עבודה	25.	25.
27 ועניתם	27.	27.
28 בעצם היום הזה	28.	28.
36 אשה	36.	36.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

15. Elevationis.	15. Primitiarum.	15.
Septem cessationes consum- matae.	Septem hebdomadas plenas.	
16. Sabbatum septimi.	16. Hebdomadae septimae.	16.
17. Elevationis.	17. Primitiarum.	17.
18. Ignitio.	18. Vacat.	18.
Quietis.	Suavissimum.	
21. Servitutis.	21. Servile.	21.
22. In metendo vos.	22. Postquam messueritis.	22.
Angulum.	Usque ad solum.	
Spicilegium.	Remanentes spicas.	
24. Requies.	24. Sabbatum.	24.
Vociferationis.	Clangentibus tubis.	
25. Functionem servitutis.	25. Opus servile.	25.
27. Affligetis.	27. Affligetis.	27.
28. In corpore diei ipsius.	28. In tempore diei hujus.	28.
36 Ignitionem.	36. Holocausta.	36
Retentio.	Collectae.	
Servitutis	Servile.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15.	15. Ἐπιθέματος. Ἄλλος, ἀφο- ρίσματος. Ἐπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους. Ἄλλος, ἑπτὰ Σάββατα ἁμῶμα.	13.
16.	16. Τῆς ἑσθᾶτης ἑβδομάδος. Ἄλ- λος, τοῦ Σαββάτου ἑβδομοῦ.	16.
17.	17. Ἐπίθεμα. Ἄλλος, ἀφαί- ρεμα.	17.
18.	18. Θυσία. Ἄλλος, πύρρον. Εὐωδίας. Ἄλλος, ἀναπαύσεως.	18.
21.	21. Λατρευτόν. Ἄλλος, δουλευ- τόν.	21.
22.	22. Ὅταν θερίζητε. Ἄλλος, ἐκ- θερίζόντων ὕμῶν. Τὸ λοιπόν. Ἄλλος, τὸ φαθθ. Ἀποπίπτοντα. Ἄλλος, συλλέ- γματα.	22.
24.	24. Ἀνάπαυσις. Ἄλλος, Σάβ- βατον. Σαλπίγγων. Ἄλλος, σαλπισμός. Ἄλλος, ἢ τῆς σκηνοπηγίας.	24.
25.	25. Ἔργον λατρευτόν. Ἄλλος, ἔργον δουλευτόν.	25.
27.	27. Ταπεινώσετε. Ἄλλος, κα- κώσετε.	27.
28.	28. Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. Ἄλλος, ἐν ἐγκρατεία τῆς ἡμέρας ταύτης.	28.
36.	36. Ὅλοκαυτώματα. Ἄλλος, πύρρον. Ἐξόδιον. Ἄλλος, ἐπισύσχεσις. Λατρευτόν. Ἄλλος, δουλευτόν.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15.	15. Superpositionis. <i>Alius</i> , se- gregationis. Septem hebdomadas integras. <i>Al.</i> , septem Sabbata immaculata.	15.
16.	16. <i>Ukimæ</i> hebdomadis. <i>Alius</i> , Sabbati septimi.	16.
17.	17. Superpositio. <i>Alius</i> , dem- ptio.	17.
18.	18. Sacrificium. <i>Alius</i> , ignitum. Suavitatis. <i>Alius</i> , cessationis.	18.
21.	21. Servile. <i>Alius</i> , famulare.	21.
22.	22. Cum messueritis. <i>Alius</i> , me- tentibus vobis. Residuum. <i>Alius</i> , phaath. Quæ decidunt. <i>Alius</i> , collecta- nea.	22.
24.	24. Requies. <i>Alius</i> , Sabbatum. Tubarum. <i>Alius</i> , tubæ clangor. <i>Alius</i> , vel scenopegiæ.	24.
25.	25. Opus servile. <i>Alius</i> , opus famulare.	25.
27.	27. Humiliabitis. <i>Alius</i> , affige- tis.	27.
28.	28. In hac ipsa die. <i>Alius</i> , in robore diei ipsius.	28.
36.	36. Holocausta. <i>Alius</i> , ignitum. Exodium. <i>Alius</i> , retentio. Servile. <i>Alius</i> , famulare.	36.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ
אשה 37	37.	37.
באספנס 39	39.	39.
שבחך חדר 40	40.	40.
נפת זכרים תענן עץ עבת		
וערבירגלך ושמוחתם לפני יהוה אלהיכם שבעת ימים חגתם אתו חג ליהוה שבעת ימים בשנה		Καὶ ἰτίας χειμάρρου. Καὶ εὐφρανθήσεσθε εἰς πρόσωπον Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν, ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ ἑορτάζετε αὐτήν, ἑορτήν τῷ Κυρίῳ ὧς ἡμέρας ἑνιαυτοῦ
41. חקת עולם לדורותיכם	41.	41. Ἀκρίβεια αἰῶνος ταῖς γενεαῖς ὑμῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
37. Ignitionem.	37. Oblationes.	37.
39. In colligendo vos.	39. Congregaveritis.	39.
Cessatio.	Sabbatum.	
40. Et decoris.	40. Pulcherrimæ.	40.
Curvitates palmarum.	Spatulasque palmarum.	
Ramum ligni complicati.	Et ramos ligni densarum frondium.	
Et salices torrentis, et lætabimini ad facies Domini Dei vestri septem diebus. Et tripudiabitis festum illud Domino septem diebus in anno.	Et salices de torrente: et lætabimini coram Domino Deo vestro. Celebrabitisque solemnitatem ejus septem diebus per annu.	Et salices torrentis: et lætabimini in faciem Domini Dei vestri septem dies. Et celebrabitis illam, festivitatem Domino septem dies in anno.
41. Statutum sæculi in generationibus vestris.	41. Legitimum sempiternum erit in generationibus vestris.	41. Statutum accuratum sæculi, generationibus vestris.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Levitici.

V. 6. Ἄλλος, φάγεσθε. Sic Basiliensis, tacito interprete.

V. 8. Ἄλλ., πύργα. Sic Aquila et Theodotio vertere solent, ut supra vidimus ad cap. II. Aliquando autem ad hanc vocem, Ἄ., Θ., ponit Basiliensis, interdum et quidem frequentius nomina interpretum tacet, ut hic et versibus 15, 18, 36 et 37. Nonnunquam in eodem Basiliensi scribitur πύργον, mendose.

Ibid. Ἄλλ., δουλευτόν. Sic Basiliensis, tacito interprete, hic et versibus 21, 25, 36.

V. 11. Ἄλλ., ἀναφέρει. Ita Basiliensis, tacito interprete.

Ibid. Ἄλλ., τοῦ Σαββάτου. Ita Basiliensis. Nescio quid legerint LXX, qui verterunt τῆς πρώτης.

V. 12. Ἄλλ., ἀμνόν. Ita Basiliensis sine interpretis nomine, ut et supra, Levit. IV, 32 et 35, alibique.

V. 14. Ἄλλ., ἀναλα. Ita Basiliensis. Forte melius legatur ἀναλα, arefacta, sicca; quæ interpretatio apprimè quadrat cum voce ἰלק.

V. 15. Ἄλλ., ἀφορισματος. Ita Basiliensis. Drusus vero legit cum editione Romana ἀφορισματα, et putat hanc vocem respondere Hebraicæ אָפְרַיִם, sed perperam: nam respondet sequenti אָפְרַיִם, דְּרֻשׁוֹ.

(*) Sabactha, Syriace. Unde Sabacthani, Matth. XXVII, 46; Marc. XV, 34. Sabas, Hebraice, סַבַּשׁ.

quam LXX vertunt ἐπιθέματος.

Ibid. Ἄλλ., ἑπτὰ Σάββατα ἄμωμα. Sic Basiliensis. In uno Regio codice legitur hæc nota: Κατ' ἐτυμολογίαν τοῦ Σαββάτου ἔστιν ἰδεῖν, ὅτι σάββαθ (sic) καλεῖται ἡ ἄφεσις. Ἀφίσει δὲ αὐτὴν ἑρᾶν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἑβδόμη ἔστιν· ὅ ἐστι σάββαθ. Id est, « Secundum etymologiam Sabbati, ut videre est; quoniam sabactha vocatur dimissio. Dimittunt autem illam sacram Domino, quia septima est, quod significatur voce, sabas. » (*)

V. 16. Ἄλλ., τοῦ Σαββάτου ἑβδόμου. Sic Basil. sine interpretis nomine.

V. 17. Ἄλλ., ἀφαίρεμα. Sic Basiliensis, tacito interprete.

V. 18. Ἄλλ., ἀναπαύσεως. Basiliensis.

V. 22. Ἄλλ., ἐκθεριζόντων ὑμῶν. Ex Basiliensi. Ibid. Τὸ φαθή. Ex Basiliensi. Videtur autem esse Symmachi vel Theodotionis, ut supra, c. XIX, v. 27.

Ibid. Ἄλλ., συλλέγματα. Ex Basiliensi, tacito interprete.

V. 24. Ἄλλ., Σάββατον. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

Ibid. Ἄλλ., σαλπισμός. Ex Basiliensi. Duo autem mss. Regii et editio Romana addunt ἡ τῆς σαλπιστίας. In hunc vero locum hæc apposite notæ:

xvii, 46; Marc. xv, 34. Sabas, Hebraice, סַבַּשׁ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

37.	37. Όλοκαυτώματα. "Άλλος πύβρον.	37.
39.	39. "Όταν συντελέσητε. "Άλλος συναγάγητε. 'Ανάπαυσις. "Άλλος, Σάββατον.	39
40.	40. Όραϊον. "Άλλος, ένδοξον. Κάλλυνθρα φοινίκων. "Άλλος, κάψω. "Άλλος, βάϊα φοινίκων. Και κλάδους ξύλου δάσεις. "Α. λος, ούλόκομον.	40.
Και ιτέαν χειμάβρον. Και ευφρανθήσεθε εμπροσθεν Κυρίου του Θεου ύμών επτά ημέρας· και πανηγυρίζετε αυτήν πανήγυριν τῷ Κυρίῳ ζ' ημέρας του ένιαυτου,		
Και ιτέας εκ χειμάβρον. Και ευφρανθήσεθε εναντι Κυρίου του Θεου ύμών ζ' ημέρας. Και εορτάσετε αυτήν εορτην τῷ Κυρίῳ επτά ημέρας του ένιαυτου· "Άλλως, και ιτέας και άγνου κλάδους εκ χειμάβρον, ευφρανθηγει εναντι Κυρίου του Θεου ύμών επτά ημέρας του ένιαυτου.		
Και ιτέας εκ χειμάβρον. Και ευφρανθήσεθε εναντι Κυρίου του Θεου ύμών ζ' ημέρας. Και εορτάσετε αυτήν εορτην τῷ Κυρίῳ επτά ημέρας του ένιαυτου·		
41. Πρόσταγμα αώνιον εις τὰς γενεάς ύμών.	41. Νόμιμον αώνιον. "Άλλως, νόμιμον αώνιον εις τὰς γενεάς ύμών	41. Νόμιμον αώνιον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETÈS.

THEODOTIO.

37.	37. Holocausta. <i>Alius</i> , ignitum.	37.
39.	39. Cum consummaveritis. <i>Alius</i> , congregaveritis. <i>Requies. Alius</i> , Sabbatum.	39.
40.	40. Speciosum. <i>Al.</i> gloriosum. <i>Spatulas palmarum. Alius</i> , caph- rho. <i>Alius</i> , ramos palmarum. Et ramos ligni densos. <i>Alius</i> , densarum frondium.	40.
Et salicem torrentis: et lætabimini in conspectu Domini Dei vestri septem dies; et solemnem facietis ipsam solemnitatem Domino septem dies anni.		
Et salices ex torrente: et lætabimini ante Dominum Deum vestrum septem dies. Et celebrabitis ipsam celebritatem Domino septem dies anni; <i>Aliter</i> . Et salices et agni (*) ramos ex torrente, ad lætandum ante Dominum Deum vestrum septem diebus anni.		
41. Præceptum sempiternum in generationes vestras.	41. Legitimum sempiternum. <i>Aliter</i> , 'sempiternum in generationes vestras.	41. Legitimum sempiternum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Levitici.

Drusius: « תעדתך לך. LXX, μνημόσυνον σαλπύγων. Ad hunc locum notatum reperio in editione Romana, ἡ τῆς σκηνοπηγίας. Quod quid sibi velit nescio. Nam festum Tubarum sive clangoris diversum erat a festo Scenopægiæ, sive Tabernaculorum. Illud celebrabatur primo die mensis septimi, quem Thesri vocant, et est initium anni veteris: hoc incipiebat primum decima quinta ejusdem mensis, et durabat dies septem; videlicet usque ad vigesimam secundam Thesri exclusive. »

V. 25. "Α.Λ., ἔργον δουλευτόν. Sic Regiæ omnes catenæ et Drusius.

V. 27. "Α.Λ., κακώσετε. Ex Basiliensi, tacito interprete.

V. 36. "Α.Λ., ἐπισύσσεις. Sic Basiliensis. Infra vero Num. xxix, 35. Samaritanus eandem vocem וְיָגִידוּ vertit τελείως ἐπισχέσεως.

V. 39. "Α.Λ., συναγάγητε. Ex Basiliensi.

Ibid. "Α.Λ., Σάββατον. Ita Basiliensis.

V. 40. "Α.Λ., ένδοξον. Sic Basiliensis.

Ibid. "Α.Λ., καψώ. Ita Basiliensis. Videtur autem esse versio Theodotionis, qui de more vocem Hebraicam Græcis litteris expresserit. "Α.Λ., βατα φοινίκων. Sic tres mss. Regii et edit. Rom.

Ibid. Ούλόκομον. Ex Basiliensi.

Ibid. Totum locum secundum trium interpretum versiones, mutuamur ex Basiliensi codice. Lectio LXX Interpretum bis affertur, primo ut in Hexaplis erat, ubi cum Theodotione quadrabat, quia quæ in Vulgata sive κοινή deerant, cum asteriscis ad fidem Theodotionis ibi addita fuerant; 2º ut in ipsa κοινή habebatur, ubi aliqua desunt, quæ in Hebraico extant, ut quisque videre possit.

Lectiones cod. Coislin. — V. 3. Ο', Σάββατα ανάπαυσις. ad marg., Σαββάτων έτοιμάσια. V. 5. Ο', πάσχα, marg., επίβασις. V. 11. Ο', ανοίσει, m., ἀφοριεῖ. Ibid. Ο', δεκτόν, m. εκούσιον. V. 18. Ο', θυσίας, m., καρπώσεις. Ibid. Ο', σπονδαί, m., προσφοραί. V. 19. Ο', σωτηρίου, m., ειρηνικών. V. 21. Post κλητήν in Ο' repetitur κλητή, et in marg. legitur, εν εγκρατεία. V. 22. Υπολειψεις αυτά, m., ἀφήσεις αυτά. V. 24. Ο', μιζ, m., πρώτη. Ibid. Ο', ανάπαυσις, m., Σαββάτων. Ibid. Α., σαλπύγων, m., σαλπυσμός εις άκοάς. V. 25. Ο', ολοκαύτωμα, m., πυρον. V. 27. Ο', ταπεινώσετε, m., νηστεύσατε. V. 29. Ο', ταπεινωθήσεται, m., νηστεύση εγκρατώς. V. 38. Ο', πλῆν, m., παρεκτός. Ibid. Ο', εύχών, m., έξωμοσιών. V. 39. Ο', συντελέσητε, m., αγάγετε. V. 40. Ο', ώραϊον, m., ένδοξον, et deinde δένδρου κίτριν.

(*) I. e. viticis, quæ vulgo *agnus castus* dicitur. DRACH.

TO EBPAIKON.	CAPUT XXIV LEVITICI.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
	TO EBPAIKON	
	Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	
6 מערכות	6.	6.
7 על־המערכת	7.	7.
זכה		
והיתה ללחם לאזכרה		
8 וערב	8.	8
ברית		
9 במקום קדש כי קדש קדשים דוא לו באשי יהוה חק־עולם	9.	9. Ἐν τόπῳ ἡγιασμένῳ, ὅτι ἡγιασμένον ἡγιασμένων ἐστὶν αὐτῷ ἀπὸ πυρῶν Κυρίου.
10 ויצא	10.	10. Καὶ ἐξῆλθεν.
11 ויקלל	11.	11.
12 לפרש להם ערפי יאמר	12.	12
15 איש איש כדיוקלל אהיו ונשא חכא	15.	15. [Ἄνθρωπος ὅς ἂν βλασφημήσῃ τὸν Θεὸν αὐτοῦ, καὶ λήψεται αὐτῷ αἰσμάτων.]
16 ונקב שם־יהוה מות יאמר	16.	16. [Καὶ ὁ ἐπονομάζων τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου θανάτῳ θανατούσθω].
רגים		
יבמית		
18 ומכה	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Dispositiones.	6. Vacat.	6.
7. Super dispositionem.	7. Super eos (panes).	7.
Mundum.	Lucidissimum	
Et erit ad panem in memoriale.	Ut sit panis in monumentum.	
8. Disponet eum.	8. Mutabuntur.	8.
Fœdere.	Fœdere.	
9. In loco sancto, quia sanctitas sanctitatum hoc ei de ignitionibus Domini: statutum sæculi.	9. In loco sancto: quia sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini jure perpetuo.	9. In loco sanctificato, quia sanctificatum sanctificatorum est ipsi ab ignitis Domini.
10. Et egressus est.	10. Ecce autem egressus.	10. Et egressus est.
11. Maledixit.	11. Maledixisset.	11.
12. Ad exponendum eis super ore Domini.	12. Donec nossent quid juberet Dominus.	12.
15. Vir vir cum maledixerit Deo suo: et portabit peccatum suum:	15. Homo qui maledixerit Deo suo, portabit peccatum suum.	15. Vir qui blasphemaverit Deum suum, et accipiet sibi iniquitatem,
16. Et nuncupans nomen Domini, moriendo morietur.	16. Et qui blasphemaverit nomen Domini, morte morietur.	16. Et denominans nomen Domini, morte morietur.
Lapidando.	Lapidibus.	
Moriatur.	Moriatur.	
18. Percutiens.	18. Qui percusserit.	18.

CAPUT XXIV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Θήματα. "Αλλος, στοιβάσεις.	6.
7.	7. Ἐπὶ τὸ θέμα. "Αλλος, ἐπὶ τὴν σύνθεσιν. Καθαρόν. "Αλλος, διαφανῆ. Καὶ ἔσονται εἰς ἄρτους εἰς ἀνάμνησιν προκειμένα. "Αλλος, καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκειμένοι.	7.
8.	8. Προσθήσεται. "Αλλος, προθήσετε. "Αλλος, στοιβάσεις. Διαθήκην.	8.
θήκην (mel. συνθήκην.) 9. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὅτι ἅγιον ἔστιν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου, σύνταξις αἰώνος.	9. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ. "Ἐστὶ γὰρ ἅγια τῶν ἁγίων· τοῦτο αὐτῶν ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων τῷ Κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον. "Αλλως, ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἅγια γὰρ ἔστιν τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων.	9. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἅγια ἁγίων ἔστιν αὐτῷ ἀπὸ τῶν τοῦ πυρός Κυρίου, νόμιμον αἰώνιον.
10. Καὶ ἐξῆλθεν.	10. Καὶ ἐξῆλθεν.	10.
11.	11. Κατηράσατο. "Αλλος, ἐδλασφήμησεν.	11.
12.	12. Διακρίναι αὐτὸν διὰ προστάγματος Κυρίου. "Αλλος, ἐπικρίναι αὐτοῖς ἐπικρίσιν Κυρίου. Οἱ λοιποὶ, διαστεῖλαι αὐτὸν (f. αὐτοῖς) διὰ στόματος Κυρίου.	12.
15.	15. "Ἀνθρωπος ὃς ἐὰν καταράσῃται τὸν Θεόν, ἁμαρτίαν λήψεται.	15.
16.	16. Ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατούσθω. Λίθοις. "Αλλος, λιθοβολίῃ. Τελευτάτῳ. "Αλλος, τελευτήσῃ.	16.
18.	18. Καὶ ὃς ἀνπατάξῃ. "Αλ., τύπτων. LXX INTERPRETES.	18.
SYMMACHUS.	6. Positiones. <i>Alius</i> , strues. 7. Super positionem. <i>Alius</i> , super struem. Mundum. <i>Alius</i> , pellucidum. Et erunt in panes ad rememorationem proposita. <i>Al.</i> , et erunt panes in rememorationem propositi.	THEODOTIO.
6.	6. Positiones. <i>Alius</i> , strues.	6.
7.	7. Super positionem. <i>Alius</i> , super struem. Mundum. <i>Alius</i> , pellucidum. Et erunt in panes ad rememorationem proposita. <i>Al.</i> , et erunt panes in rememorationem propositi.	7.
8.	8. Apponetur. <i>Alius</i> , proponentis. <i>Alius</i> , strues. Testamentum.	8.
Pactum. 9. In loco sancto, quia sanctum sanctorum est ipsi de oblationibus Domini: constitutio sæculi.	9. In loco sancto: sunt enim sancta sanctorum: hoc erit eorum de iis quæ sacrificantur Domino: legitimum sempiternum. <i>Aliter</i> , in loco sancto: sancta enim sanctorum sunt ipsius, de iis quæ offeruntur.	9. In loco sancto: sancta sanctorum sunt ipsi de igne Domini: legitimum sempiternum.
10. Et egressus est.	10. Et egressus est.	10.
11.	11. Maledixit. <i>Alius</i> , blasphemavit.	11.
12.	12. Ut dijudicaretur per præceptum Domini. <i>Al.</i> , ut dijudicaret eis iudicium Domini. <i>Reliqui</i> , ad discernendum eis per os Domini.	12.
15. Homo qui detraxerit Deo suo.	15. Homo quicumque maledixerit Deum, peccatum accipiet.	15.
16.	16. Nominans autem nomen Domini, morte moriatur. Lapidibus. <i>Alius</i> , lapidatione. Moriatur. <i>Alius</i> , morietur.	16.
18.	18. Et quicumque percusserit. <i>Alius</i> , percutiens.	18.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יבִּתֵּן 20	20.	20.
משפט 22	22.	22.
אֶבֶן 23	23.	23.
כִּשְׁרֵי צִדָּה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Dabitur.	20. Cogetur sustinere.	20.
22. Judicium.	22. Judicium.	22.
25. Lapidē.	23. Lapidibus.	23.
Quemadmodum præcepit.	Sicut præceperat.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Levitici.

V. 2. תִּיטֵן O', ἐλάττων. Coislin. in marg., ἐξ ἐλατίων.
 Ibid. תִּיטֵן O', καθαρὸν, id. m., διαφανές.
 Ibid. לִבְמֵיטֵן O', εἰς φῶς, id. m., φαύσιν.
 V. 3. יִעֲרֵךְ O', καύσουσι. id. m., στοιβάσουσιν.
 Ibid. חֲבִיטֵן O', ἐνδελεχῶς, id. m., διαπαντός.
 V. 4. יִעֲרֵךְ O', καύσετε. id. m., συνθήσει.
 V. 5. חֲרִיטֵן O', ἄρτους. id. m., κολλυρίδας.
 Ibid. חֲרִיטֵן O', ἄρτος, id. m., κολλύρα.
 V. 6. Ἄ.λ.λ., στοιβάσεις. Ex Basiliensi, qui interpretem tacet.
 V. 7. Ἄ.λ.λ., διαφανῆ. Ex eodem Basiliensi, sine nomine interpretis, quem sequitur Vulgata.
 Ibid. Ἄ.λ.λ., καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκείμενοι. Ex eodem Basiliensi.

V. 8. Ἄ.λ.λ., προθήσετε. Ἄ.λ.λ., στοιβάσεις. Has interpretationes affert idem Basil.
 V. 9 et 10. Totum locum, secundum versionem trium interpretum, ex eodem Basiliensi mutuamur. Versio autem prior LXX Interpretum ea est quæ in Bibliis hodiernis legitur : posterior in Basiliensi affertur ad marginem, mutila, ex veteri κοινῆ desumpta, ut putamus : quæ editio multis in locis ex aliis variorum interpretum versionibus restaurata fuit, ut fusius in Præliminaribus narramus.
 V. 11. Ἄ.λ.λ., ἐδλασφήμησεν. Ex Basiliensi. Videtur autem esse Aquilæ, qui paulo post eadem versionem utitur.
 Ibid. יִקְרֵי O', ἐπονομάσας. Coislin. m., κατηρά-

TO EBPAIKON.	CAPUT XXV LEVITICI. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ושבתה הארץ שבת ליהוה 2	2.	2. Καὶ σαββατιεῖ ἡ γῆ σάββατον τῷ Κυρίῳ.
זכרכך 4	4.	4.
בְּחִיטֵן 5 <i>Tò Σαμαρ.</i> τῶν χερσῶν (sic) σου.	5	5.
שבתך		
לאמדה 6	6.	6.
שבתך 8	8.	8.
והעברת שפך תרדעה 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et sabbatizabit terra sabbatum Domino.	2. sabbatizes sabbata Domino.	2. Et sabbatizabit terra sabbatum Domino.
4. Et vineam tuam.	4. Et vineam tuam.	4.
5. Separationum tuarum. <i>Samar.</i> , separatorum tuorum.	5. Primitiarum tuarum.	5.
Requiei.	Requitionis.	
6. Ad vescendum.	6. In cibum.	6.
8. Sabbatorum.	8. Hebdomadas.	8.
9. Et transire facies tubam jubilationis.	9. Clanges buccina.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Δοθήσεται. Ἄλλος, δώσετε. Ἄλλος, ποιηθήσεται.	20.
22.	22. Δικαιώσεις. Ἄλλος, κρίσις.	22.
23.	23. Ἐν λίθοις. <i>In aliis additur,</i> πάσα ἡ συναγωγή, καὶ ἀπέθανεν. Καθάπερ συνέταξε. Ἄλλος, κα- θότι ἐνετελιατο.	23.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Dabitur. <i>Alius, dabitur. Alius,</i> det.	20.
22.	22. Justificatio. <i>Alius, iudicium.</i>	22.
23.	23. <i>In lapidibus. In aliis addi-</i> <i>tur, omnis synagoga, et mortuus</i> <i>est.</i> Sicut constituerat. <i>Alius, sicut</i> præceperat.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Levitici.

εατο. Ibid. Ο΄, καθήρασατο, m., ἐξύδρισεν.

V. 12. Ο΄ Ἄλλος et oi λοιποὶ ex Coisliniano. Basiliensis vero habet. Ἄλλ., διασταλαί αὐτοὶ ἐπὶ στόματος Κυρίου.

V. 14. ἤρηται Ο΄, καταρασάμενον. Coislin. m., καθυδρίσαντα.

V. 15. Versionem Aquilæ ex glossa interlineari attulit Drusius Latine tantum: paulo diversam interpretationem Latinam affert Isychius, nimirum: « Vir quando blasphemaverit Deum suum, et acceperit iniquitatem sibi, et denominans nomen Domini, morte moriatur. » Ex Symmacho autem idem Isychius, « Homo qui detraxerit Deo suo. » Græca Aquilæ ex Latinis nos restituere posse putavimus,

uncinisque inclusimus de more; Symmachi vero non ausi sumus, cum non ita perspectum habemus ex qua voce Græca expressum sit illud, *detraxerit.*—Ο΄, καταράσσηται. Coislin m., καθυδρίση. Ibid. Ο΄, λήφεται, id. m., ἐκδέξηται.

V. 16. Ο΄, ὀνομάζων. Coislin. m., καὶ δεῖ ἄν λοι-
κρήσει.

Ibid. Ἄλλ., λιθοβολίᾳ. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., τελευτήσει. Basiliensis.

V. 18. Ἄλλ., τύπτων. Ex Basiliensi, ut et sequentium versuum lectiones.

V. 20. ἤρηται Ο΄, σύντριμμα. Coislin. m., κατέγαμα.

V. 23. ἤρηται, καταρασάμενον. Coisl. Ο΄, καταρά-
σαντα. m., καθυδρίσαντα.

CAPUT XXV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, σάββατα τῷ Κυ- ρίῳ.	2.
4.	4. Καὶ τὴν ἀμπελὸν σου. Ἄλλος, τὸν ἀμπελώνα σου.	4.
5.	5. Τοῦ ἀγιάσματος σου. Ἄλλος, τῆς Ναζιραίας. Ἀναπαύσεως. Ἄλλος, σαββά- των.	5.
6.	6. Βρώματα. Ἄλλος, εἰς βρω- σιν. Ἄλλος, βρωτά.	6.
8.	8. Ἀναπαύσεις. Ἄλλοι, σάβ- βατα.	8.
9.	9. Διαγγελεῖτε σάλπιγγος φωνῇ. Ἄλλος, παραβιάσεις κερατίνη.	9.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et requiescet terra, quanti ego do vobis, sabbata Domino.	2.
4.	4. Et vineam tuam. <i>Alius, id.</i> <i>alio verbo.</i>	4.
5.	5. Sanctificationis tuæ. <i>Alius,</i> Nazirææ. Requiei. <i>Alius, sabbatorum.</i>	5.
6.	6. Esce. <i>Alius, in conestio-</i> <i>nem. Alius, alimenta.</i>	6.
8.	8. Requiescet. <i>Alii, sabbata.</i>	8.
9.	9. Annuntiabitis tubæ voce. <i>A-</i> <i>lius, transire facies cornea.</i>	9.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
10 וקראתם דודר	10.	10. Παραφώρων.
יובל		
אל-אודותו		
אל-משפחתו		
11 יובל הוא	11.	11.
אוד-נוריה		
12 מן-השנה	12.	12.
13 היובל הוא	13.	13.
14 אל-דודו איש	14.	14.
היובל	15.	15.
ימנולך		
19 פריה	19.	19.
25 כיומוך	25.	25. [Ἐάν δὲ ἐκπέσῃ].
נאילו <i>Tò Samar.</i> λυτρωθήσ.		
28 היובל	28.	28.
ביובל		
30 שנת חמישה	30.	30.
ביובל		
31 וביובל	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et vocabitis libertatem.	10. Et vocabitis remissionem.	10. Insanorum.
Iobel.	Jubilæus.	
Ad possessionem suam.	Ad possessionem suam.	
Ad familiam suam.	Ad familiam.	
11. Iobel ipse.	11. Jubilæus est.	11.
Separationes ejus.	Primitias vindemiae.	
12. De agro.	12. Oblata.	12.
13. Iobel istius.	13. Jubilæi.	13.
14. Ne opprimatis vir.	14. Ne contristes.	14.
15. Iobel.	15. Jubilæi.	15.
Vendet tibi	Vendet tibi.	
19. Fructum suum.	19. Fructus suos.	19.
25. Cum attenuatus fuerit.	25. Si attenuatus.	25. Si exciderit.
Redimens. Samar., redemptor.	Propinquus.	
28. Iobel.	28. Jubilæum.	28.
In Iobel.	Vacat.	
30. Annum integrum	30. Anni circulus.	30.
In Iobel.	In jubilæo.	
31. Et in Iobel.	31. Et in jubilæo.	31.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10.	10. Διαδοήσετε ἀφ᾽εσιν. "Ἄλλος, καλέσετε δαρῶρ. Ἐνιαυτὸς ἀφέσεως. <i>Coisl.</i> Ἰωθὴλ. "Ἄλλος, Ἰωθὴλ. Εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ. "Ἄλλος, κατὰσχεσιν. Εἰς τὴν πατριάν. "Ἄλλοι, εἰς τὴν πατρίδα.	10.
11.	11. Ἀφέσεως σημασία αὕτη. "Ἄλλ., Ἰωθὴλ ἐστίν. Ἐγιασμένα αὐτῆς. "Ἄλλος, Ναζιραία.	11.
12.	12. Ἀπὸ τῶν πεδίων. "Ἄλλος, πετεινῶν.	12.
13.	13. Ὅτι ἀφέσεως σημασία ἐστίν. "Ἄλλος, τοῦ Ἰωθὴλ τούτου.	13.
14.	14. Μὴ θλιδέτω ἄνθρωπος. "Ἄλλ., μὴ κακούτω ἀνὴρ.	14.
5.	15. Τὴν σημασίαν. "Ἄλλος, τὸν Ἰωθὴλ. Ἀποδώσεται σοι. "Ἄλλος, ὁ ἀποδομένος.	15.
19.	19. Τὰ ἐκφόρια αὐτῆς. "Ἄλλος, τὸν καρπὸν αὐτῆς.	19.
25. Ἐάν δὲ ταπεινωθῆ.	25. Ἐάν δὲ πένηται. Ὁ ἀγχιστεύων.	25.
28.	28. Ἀφέσεως. "Ἄλλος, Ἰωθὴλ. Ἐν τῇ ἀφέσει. "Ἄλλος, ἐν τῷ Ἰωθὴλ.	28.
30.	30. Ἐνιαυτὸς ὄλος. "Ἄλλος, ἐνιαυτὸς ἄμωμος. Ἐν τῇ ἀφέσει. "Ἄλλ., ἐν τῷ Ἰωθὴλ.	30.
31.	31. Καὶ ἐν τῇ ἀφέσει. "Ἄλλος, καὶ ἐν τῷ Ἰωθὴλ.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

40.	10. <i>Acclamabitis remissionem. Alius, vocabitis Darror.</i> <i>Annus remissionis. Coisl. et Al., Iobel.</i> <i>In possessionem suam. Alius, id. alio verbo.</i> <i>In familiam. Alii, in patriam.</i>	40.
11.	11. <i>Remissionis significatio hæc. Alius, Iobel est.</i>	11.
12.	12. <i>De campis. Alius, avibus.</i>	12.
13.	13. <i>Quia remissionis significatio est. Alius, Iobel hujus.</i>	13.
14.	14. <i>Non tribulet homo. Alius, ne vexet vir.</i>	14.
15.	15. <i>Significationem. Alius, Iobel.</i> <i>Tradet tibi. Alius, qui tradidit.</i>	15.
19.	19. <i>Proventus suos. Alius, fructum suum.</i>	19.
25. Si humiliatus fuerit.	25. <i>Si pauper sit.</i> <i>Propinquus.</i>	25.
28.	28. <i>Remissionis. Alius, Iobel.</i> <i>In remissione. Alius, in Iobel.</i>	28.
30.	30. <i>Annum totum. Alius, annus immaculatus.</i> <i>In remissione. Alius, in Iobel.</i>	30.
31.	31. <i>Et in remissione. Alius, et in Iobel.</i>	31.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
33 וּמִרְיָאֵל בְּכִדְדֹתָיִם	53.	53. Καὶ ὅς ἐν ἐγγίζων ἐστὶν ἀπὸ τῶν Δευιτῶν.
35 וְכִי-יִמְרָךְ אֶחָד וּמִטָּה יִזַּח עִמָּךְ וְיִחֻקֶּת בּוֹ	35.	35. Καὶ ἐὰν ἐκπέσῃ ὁ ἀδελφός σου.
36 וְתִרְבִּית	36.	36.
42 עֲבָד	42.	42.
43 לְאַתְרֵהּ בּוֹ בַפֶּךְ	43.	43.
45 מִבְּנֵי הַחֹשְׁבִים הַגֵּרִים עִמָּכֶם	45.	45.
46 לְאַתְרֵהּ בּוֹ בַפֶּךְ	46.	46.
50 וְהִשָּׁב עִם סֵטוֹ	50.	50.
הִיבֵל		
כִּימוֹ שְׁכִיר		
33 אֲדִירְדֵנוּ בַפֶּךְ	53.	53.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
33. Et qui redimet a Levitis.	33. Si redemptæ non fuerint.	33. Et quicumque affinis est de Levitis.
35. Et cum attenuatus fuerit frater tuus, et nutaverit manus ejus tecum, et corroborabis in eo.	35. Si attenuatus fuerit frater tuus, et infirmus manu et susceperis eum.	35. Et si exciderit frater tuus, et culpaverit manus ejus tecum, auxiliare ei.
36. Et incrementum,	36. Nec amplius quam dedisti.	36.
42. Servi.	42. Servorum.	42.
43. Non dominaberis in eum in duritia.	45. Ne affligas eum per potentiam.	43.
45. De filiis advenarum peregrinantium vobiscum.	45. Et de advenis, qui peregrinantur apud vos.	45.
46. Non dominaberis in eum in duritia.	46. Ne opprimatis per potentiam.	46.
50. Et computabit cum emptore suo.	50. Supputatis duntaxat annis.	50. Supputabit cum eo qui possedit eum.
Iobel.	Annum jubileum.	
Juxta dies mercenarii.	Juxta annorum numerum et rationem mercenarii.	
53. Non dominaberis ei in duritia.	53. Non affliges eum violenter.	53.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Levitici.

V. 2. 'A., Καὶ σαββατιεὶ ἡ γῆ, etc. Ex Basiliensi.
 V. 4. 'A.Λ., τὸν ἀμπελώνά σου. Sic Basiliensis.
 V. 5. Samar., τῶν χερσῶν σου, et quidem περι-
 σπόμενον. Sic duo mss. Regii atque Drusius, qui hanc
 vocem necinjuria suspectam habet: « Χέρσοι τόποι,
 ait ille, loca sunt deserta et inculta: sed quid hoc ad
 rhombum? An υἱαί, τῶν χέρσων, quæ in locis asperis
 et incultis proveniunt? » Crediderim ego, vel vocem

fuisse vitiatam, ut multe aliæ, vel vocem χερσῶν,
 aliud significatum habere hactenus non observa-
 tum, nam de uvis, quæ in desertis locis nascuntur
 hæc accipere non sinit Scripturæ series.
 Ibid. 'A.Λ., τῆς Ναζιπαλας. Sic Basiliensis hic et
 ad versum 11; ita etiam editio Romana. Ad hunc
 vero locum Drusius: « Ναζιπαλας, separationis. No-
 men Hebraicum: declinatio Græca, ναζῖρα, ναζῖρα

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

53. Καὶ δε ἂν ἐγγίζων ἔστιν ἀπὸ τῶν Λευιτῶν.

35. Ἐὰν ταπεινωθῆ ὁ ἀδελφός σου

36.

42.

45.

45. Ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ἐνοικούντων ἐν ὑμῖν.

46.

50.

53.

SYMMACHUS.

33. Et quicumque affinis est de Levitis.

35. Si humiliatus fuerit frater tuus

36.

42.

43.

45. A filiis inquilinorum, qui habitant in vobis.

46.

50.

53.

33. Καὶ δε ἂν λυτρώσῃται παρὰ τῶν Λευιτῶν.

35. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου μετὰ σοῦ. καὶ ἀδυνατήσῃ ταῖς χεραὶ παρὰ σοί, ἀντιλήψῃ αὐτοῦ.

36. Οὐδ' ἐπὶ πλήθει. Ἄλλος, πλεονασμόν. Οἱ λοιποὶ, οὐδὲ διπλασιασμα.

42. Οἰκέτου. Ἄλλος, δούλου.

43. Οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ. Ἄλλος, οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῶ.

45. Ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ὄντων ἐν ὑμῖν.

46. Οὐ κατατενεῖ αὐτὸν ἐν τοῖς μόχθοις. Ἄλλος, οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῶ.

50. Καὶ συλλογιεῖται πρὸς τὸν κεκτημένον αὐτόν.

Τῆς ἀφέσεως. Ἄλλος, τοῦ ἰωβήλ.

Ὡς μισθίου ἔτος ἐξ ἔτους. Ἄλλος, καθάπερ ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ. Ἄλλος, ὡς ἡμέρα μισθίου.

53. Οὐ κατατενεῖς αὐτόν ἐν τῷ μόχθῳ. Ἄλλος, οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῶ.

LXX INTERPRETES.

33. Et quicumque redemerit a Levitis.

35. Si autem pauper fuerit frater tuus, qui tecum est, et non valet manibus apud te, suscipe eum.

36. Neque super multiplicationem. Alius, redundavitiam. Reliqui, neque duplicationem.

42. Famuli. Alius, servi.

43. Non distendes eum in labore. Alius, non corriges eum in illusionem.

45. De filiis inquilinorum, qui sunt in vobis.

46. Non distendet eum in laboribus. Alius, non corriges eum in illusionem.

50. Et computabit eum eo qui emit eum.

Remissionis. Alius, iobel.

Ut mercenarii annus ex anno. Alius, sicut merces mercenarii. Alius, ut dies mercenarii.

53. Non distendes eum in labore. Alius, non corriges eum in illusionem.

35.

35.

36.

42.

45.

45. Ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ἐνοικούντων ἐν ὑμῖν.

46.

50.

53.

THEODOTIO.

33.

35.

36.

42.

43.

45. A filiis inquilinorum, qui habitant in vobis.

46.

50. Tractabit eum eo qui acquisivit eum.

53.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Levitici.

ναζιρατα. Ab eo est, ναζιρατος, quod ita rectius scribitur, quam ναζηρατος, aut ναζαρατος. Nam Naziræus aliud est. LXX hic habent, τοῦ ἀγιάσματος. Oncelos תרש, vas religionis tuæ, id est arte relictas in vinea.)

Ibid. Ἄλλ., σαββάτων. Ita Basiliensis. Verisimile autem est hanc vocem esse reliquorum interpretum, sive A., S., Th., ut indicat infra Isychius ad

vers. 8.

V. 6. Ἄλλ., εἰς βρώσιν, Ἄλλ., βρωτά, ex Basil.

V. 8. Ἄλλοι, σαββάτα. Ex Basiliensi. Isychius vero ad hunc locum: « Sabbata autem pro requie, reliqui interpretum ediderunt. »

V. 9. Ἄλλ., παραβιάσεις κερατίνη. Ex Basil.

V. 10. Ἄλλ., καλέσετε δαρθώρ. Ita Coislin. in m. Quæ lectio cum voce Hebraica תרש convenit, se-

cus quam δαδῶρ, ut habet Basiliensis. Videtur autem esse interpretatio Theodotionis, qui vocem Hebraicam דרור, ut alibi solet, Græcis litteris expresserit.

Ibid. 'A., παραφόρων. Ex Coisl. Legerit ergo Aquila נבל aut נבל, et fortasse melius legatur vox Græca παράφορον.

Ibid. 'A. l. l., 'Iωβήλ. Ex Basiliensi, ut etiam vers. 11, 15, 28, 30, 34, 50. In duobus Regiis hoc scholion legitur: 'Iωβήλ ἢ 'Iωβιλαϊος.

Ibid. 'A. l. l., κατάσχεσιν. Ita Basiliensis.

Ibid. 'A. l. l., εἰς τὴν πατρίδα. Ex Drusio.

V. 12. 'A. l. l., πετεινῶν. Nescio, quid viderit, qui ita vertit vocem שׂוּדָה, quæ ubique significat agrum; sed vel mendum subest; vel aliud legerit, qui ita transtulit.

V. 14. 'A. l. l., μὴ κακούτω ἀνήρ. Ex Basiliensi.

V. 15. 'A. l. l., ὁ ἀποδοδομένος. Basiliensis.

V. 19. 'A. l. l., τὸν καρπὸν αὐτῆς. Basiliensis.

V. 25. 'A., ἐὰν δὲ ἐκπέσῃ. Σ., ἐὰν δὲ ταπεινωθῆ. Has lectiones mutuamur ex Basil., interpretationes

vero Latinas ex Isychio. Lectionem Aquilæ, utpote dubiam, uncinis inclusimus.

Ibid. Τὸ Σαμαρ., λυτρωτής. Ex Drusio, qui hanc notam adjicit: Interpretum vero Chaldæorum alter habet פִּרְקָה, alter פִּרְיִקָה. Utrumque valet, redemptor ejus, λυτρωτής αὐτοῦ. LXX. maluerunt, ὁ ἀγγιστεύων, et eos sequendo Hieron., propinquus ejus. Hæc Drusius.

V. 30. 'A. l. l., ἐνιαυτὸς ἀμωμος. Ex Basiliensi.

V. 35. 'A., Σ., καὶ ὅς ἂν ἐγγίζων ἐστὶν ἀπὸ τῶν Λευιτῶν. Hanc versionem Græce mutuamur ex cod. Basiliensi, Latine vero ex Isychio.

V. 35. Lectiones Aquilæ et Symmachi imperfectas legimus in Basiliensi. Isychius vero Aquilæ locum plenum Latine affert, ut nos exhibemus.

V. 36. 'A. l. l., πλεονασμόν. Ex Basiliensi. Catenæ Regiæ hic habent, Οἱ λοιποὶ οὐδὲ διπλασιασμα.

V. 42. 'A. l. l., δούλου. Ex Basiliensi.

V. 43. 'A. l. l., οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαγγμῷ. Ita Basiliensis hic et versu 46. Videtur autem esse interpretatio Symmachi, qui vocem קָרַר καίθεος in-

CAPUT XXVI LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אִלִּים 1	1.	1.
בְּשׂוּמִים 4	4.	4.
וְהַשְׁבֹּתִי 6 הַדְרִיב לֹא־תִעַבֵּר בְּאַרְצֶם	6.	6.
לְחָרֵב 7	7.	7.
וְשִׁנִּיתִי אִלִּים 9	9.	9.
מִהֵיטָה לָהֶם עֲבָדִים 13	13.	13.
מִסַּח 15 וְאִם־בְּחֶקְתִּי הִסָּאֵם	13.	13. Ἐὰν τὰς ἀκριβείας μου.....
וְהִפְקַדְתִּי עֲלֵיכֶם סִגְלָה אֶת־הַשָּׂחָבִת וְאֶת־הַקֹּחַח מִכֹּלֹת עֲלֵיכֶם 16	16.	16.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Vana.	1. Idolum.	1.
4. Pluvias vestras.	4. Pluvias.	4.
6. Cessare faciam.	6. Auferam.	6.
Et gladius non transibit in terra vestra.	Et gladius non transibit terminos vestros.	
7. Ad gladium.	7. Vacat.	7.
9. Vertam me ad vos.	9. Respiciam vos.	9.
13. Ut non essetis ipsis servi.	13. Ne serviretis eis.	13.
Vectes.	Catenas.	
15. Et si in idcretis meis reprobaveritis.	15. Si spreveritis leges meas.	15. Si subtilitates meas renue- ritis.
16. Et visitare faciam super vos terrorem, phthisim et ardorem consumentes oculos.	16. Visitabo vos in egestate et ardore, qui conficiat oculos vestros	16.

interpretatur, psal. cix, 3, vocem **יָבֵשׁ** ἐμπαιγμα, Exod. i, 12.

V. 45. **שׂ, ׁ**, ἀπὸ τῶν υἰῶν τῶν παροίκων, etc. Ex Isychio, qui testificatur S. et Th. cum LXX convenire, excepta voce, qui habitant.

V. 50. 'A., *supputabit*, etc. Lectiones Aquilæ et Theodotionis Latine tantum mutuamur ex Isychio. Græca non reperimus.

Ibid. 'Aλλ., καθάπερ ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ. Ex notis editionis Romanæ, ubi ita pergitur. « Verum in aliis libris est, ὡς ἡμέρα μισθοῦ, seu μισθωτοῦ, sicut dies mercenarii. »

Lectiones codicis Coislin. — V. 3. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, τὸν καρπὸν αὐτῆς. Ad marg., τὰ γενήματα, τὴν πρόσθον. V. 5. O, τοῦ ἀγροῦ, m., ἀμητοῦ. Ad versum 6. In marg., ΔΥΝ διάλειψις, ΔΥΝ ἀνάπαυσις. Lege δύναται. Id est, potest, vel significat.

Ibid. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, τῷ προσκειμένῳ, m., προσηλυτεύοντι. V. 7. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, καὶ τοῖς θηρίοις, m., ζώοις.

V. 11. O, ἡγιασμένα, m., Ναζιραία, ἐλευθερία

V. 14. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, ἀποδώ, m., πωλήσεις. V. 15. m., Ἰωθὴλ, et ἀφείσιν. Quæ vox desideratur in LXX.

V. 23. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, εἰς βεβαίωσιν, m., θήλωσιν.

V. 24. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, λύτρα, m., τῇ λυτρώσει.

V. 25. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, ἐγγίζων, m., συγγενής.

V. 27. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, τὸ ὑπερέχον, m., τὸ περισσόν.

V. 28. In margine legitur ἐνιαυτὸς ἡμερῶν τῇ

πράξει αὐτῆς, ἡμεροδέκτον ἔσται ἡ ὑπέρωσις αὐτῆς.

V. 31. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, ἐν ἐπαύλειν, m., ἐποικίσις.

Ibid. O, ἐν τῇ ἀφέσει, m., τῷ Ἰωθὴλ ἐλευθερία.

Ibid. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, καὶ ἐν τῇ ἀφέσει, m., τῷ Ἰωθὴλ.

V. 39. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, ταπεινωθῆ, m., ἐν δεήσει.

Ibid. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, οὐ δουλεύσει, m., οὐ καταργάσεις αὐτὸν ἐργασίαν δουλικήν.

V. 42. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, οἰκέται μου, m., δούλοι.

V. 45. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, κτήσεσθε, m. περιᾶσθε.

V. 47. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, ἐάν δὲ εὐρη, m., ἐάν δὲ ἦ

πλούσιος.

Ibid. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, ἡ ἐκ γενετῆς, m., ἡ ῥίζη

συγγενείας πρὸς αὐτούς, et postea ἐν γένει φυλῆς.

V. 50. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, ἀπέδοτο, m., ἐπράθη.

V. 51. **יִשְׁבְּתֵיכֶם** O, τῆς πράσεως αὐτοῦ, m., κτήσεως.

V. 53. O, κατατανεῖς, in marg., παιδεύσεις, καταργάσεις.

CAPUT XXVI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Χειροποίητα. "Αλλος, ἐλειλείμ.	1.
4.	4. Τὸν ὑετόν. "Αλλος, τοὺς χειμῶνας.	4.
6.	6. Ἀπολώ. "Αλλος, καταπαύσω. Γῆς ὑμῶν. <i>Alius addit</i> , καὶ πόλεμος (<i>al. ῥομφαία</i>) οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν.	6.
7.	7. Φόνῳ. "Αλλος, εἰς ῥομφαίαν.	7.
9.	9. Καὶ ἐπιθλέψω ἐφ' ὑμᾶς. "Αλλος, καὶ εὐιλατεύσω ὑμῖν.	9.
13.	13. Ὅντων ὑμῶν δούλων. "Αλλος, τοῦ μὴ εἶναι αὐτοῖς δούλους. Δεσμὸν. "Αλλος, κλοιόν.	13.
15.	15. Ἐάν τὰ προστάγματά μου ἀποδοκιμάσητε.	15. Ἐάν τὰς ἀκριθείας μου.....

16.	16. Καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν, τὴν τε ψώραν, καὶ τὸν ἴκτερα σφακελίζοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν. "Αλλος, καὶ ἐπισκέψωμαι ὑμᾶς σπουδῆ τὴν ἀνεμοφθορίαν, καὶ τὸν συμφρυγμὸν συντελοῦντα ὀφθαλμοῦς. "Αλλος, ἐντυφλοῦντα.	16.
-----	--	-----

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THE ODOTIO.

1.	1. Manu facta. <i>Alius</i> , elilim.	1.
4.	4. Pluviam. <i>Alius</i> , hyemes.	4.
6.	6. Perdam. <i>Alius</i> , cessare faciam.	6.
	Terræ vestræ. <i>Alius addit</i> : et bellum (<i>al. gladius</i>) non transibit per terram vestram.	
7.	7. Cæde. <i>Alius</i> , in gladium.	7.
9.	9. Et respiciam super vos. <i>Alius</i> , et propitius ero vobis.	9.
13.	13. Cum essetis servi. <i>Alius</i> , ut non essetis ipsis servi.	13.
	Vinculum. <i>Alius</i> , catenam.	
15.	15. Si constituta mea reprobaveritis.	15. Si subtilitates meas renucritis.
16.	16. Et constituam super vos hæsitacionem, et scabiem et regium morbum consumentem ocu-	16.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ונגפחם 17	17.	17.
ורדז בכם		
קרי 23	23.	23.
בקרו 24 <i>Tò Samar., ἐμφιλονει- κως.</i>	24.	24.
בשבריו לכם מזהדלחם	26.	26.
בכותקרי 28	28.	28.
אורה 33	33.	33.
ברך 36	36.	36.
נדך		
ונס		
ונכנז 37	37.	37.
39 והנשארים בכם ימקו בעזנם בארצת איביכם ואף בעזנת אבתם אחם ימקו	39.	39. Καὶ περιλειπόμενοι ἐν ὄρει ταχθήσονται ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν, ἐν γαίαις τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καίπερ ἐν ἀνομίαις πατέρων αὐτῶν αὐτοὶ ταχθήσονται.
41 לבכם הערר <i>Tò Samar., ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀκρόθυτος.</i>	41.	41.
43 ירצו <i>Tò Samar., θάσσονται.</i>	43.	43.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

17. Caedemini. Dominabuntur in vos.	17. Corruetis. Subjiciemini his.	17.
23. Occursive.	23. Ex adverso. nihil.	23.
24. In occursu. <i>Samar., conten- tioso animo.</i>	24. Adversus.	24.
26. In frangendo me vobis vir- gum panis.	26. Postquam confregero bacu- lum panis vestri.	26.
28. In fervore occursus.	28. In furore contrario.	28.
33. Dispergam.	33. Dispergam.	33.
36. Mollitiem. Impulsi. Fugient.	36. Pavorem. Volantis. Fugient.	36.
37. Et impingent.	37. Et corruent.	37.
39. Et reliqui in vobis contabe- scent in perversitate sua in terris inimicorum vestrorum: et etiam in iniquitatibus patrum suorum secum liquefient.	39. Quod si et de iis aliqui re- manserint, tabescent in iniquita- tibus suis in terra inimicorum suorum, et propter peccata patrum suorum et sua affligentur.	39. Et qui relinquentur in vobis tabescent in ignorantia sua, in terris inimicorum vestrorum: et quidem in iniquitatibus patrum suorum ipsi tabescent.
41. Cor eorum incircumcisum. <i>Samar., cor eorum præputiatum.</i>	41. Incircumcisa mens eorum.	41.
43. Volent. <i>Samar., expiabunt.</i>	43. Rogabunt.	43.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Levitici.

V. 1. Ἄλλος, ἐλείλει. Ita Basil., videtur autem
ess. Theodotionis. Vide supra, cap. xix, v. 4.

V. 4. Ἄλλ. τοὺς χειμῶνας. Ita Basiliensis.

V. 6. Ἄλλ. κα. ἀπαύσω. Basiliensis.

Ibid. Post τῆς γῆς ὑμῶν, cætera deficiunt in LXX;

supplentur autem in Basiliensi ex duabus aliis edi-
tionibus, quarum altera habebat, καὶ πόλεμος οὐ
διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν, altera vero, καὶ ῥομ-
φαία οὐ διελεύσεται, etc.

V. 7. Ἄλλ. εἰς δουωαταν. Ex Basiliensi.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17.	17. Πεσείθε.	17.
[Καταδουλεύσονται ὑμᾶς].	Διώζονται ὑμᾶς.
23.	23. Πάγιοι. Ἄλλος, ἐναντίοι.	23
24.	24. Θυμῷ πλαγίῳ. Ἄλλος, ἐναντιώσει.	24
26.	26. Ἐν τῷ θλίψαι ὑμᾶς σιτοδείξ ἄρτων. Ἄλλος, ἐν τῷ συντρίψαι με ὑμῖν στήριγμα ἄρτου.	26.
28.	28. Ἐν θυμῷ πλαγίῳ. Ἄλλος, ἐναντιώσει.	28
33.	33. Διασπερῶ. Ἄλλος, λικμήσω.	33.
36.	36. Δουλείαν. Ἄλλος, δειλίαν. Φερομένου. Ἄλλος, ἐξωθουμένου.	36.
37.	37. Καὶ ὑπερόψεται. Ἄλλος, καὶ εὐφρανθήσεται.	37.
39. Οἱ δὲ περιλειφθέντες ὑμῶν τακῆσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν ταῖς γαίαις τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας πατέρων αὐτῶν σὺν ταῖς ἑαυτῶν τακῆσονται.	39. Καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀφ' ὑμῶν, καταφθαρήσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν τῇ γῆ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν τακῆσονται.	39. Καὶ οἱ καταλειφθέντες ὑμῖν τακῆσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐν ταῖς γαῖς (sic) τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις πατέρων αὐτῶν μετ' αὐτῶν τακῆσονται.
41.	41. Ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀπειρητος.	41.
43.	43. Προσδέζονται.	43.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

los vestros. *Alius*, et prospiciam super vos studio ventum perniciosum, et ardorem consumentem oculos. *Alius*, excecantem.

17. Offendetis.	17. Cadetis.	17.
In servitutem redigent vos.	Persequentur vos.	Erudiunt a vobis.
23.	23. Obliqui. <i>Alius</i> , adversi.	23.
24.	24. Animo adverso. <i>Alius</i> , contrarietate.	24.
26.	26. In tribulando vos penuria panum. <i>Alius</i> , in frangendo me vobis fulcimentum panis.	26.
28.	28. In furore obliquo. <i>Alius</i> , contrarietate.	28.
33.	33. Dispergam. <i>Alius</i> , ventilabo.	33.
36.	36. Servitutem. <i>Alius</i> , timorem. Volantis. <i>Alius</i> , expulsi. Fugient. <i>Alius</i> , erunt.	36.
37.	37. Et despiciet. <i>Alius</i> , et latabitur.	37.
39. Qui autem relictii fuerint vestrum tabescent propter peccata vestra in terris inimicorum suorum; et propter peccata patrum suorum cum suis tabescent.	39. Et qui residui fuerint ex vobis, corrumpentur propter peccata sua, et propter peccata patrum suorum in terra inimicorum suorum tabescent.	39. Et qui relictii fuerint vobis tabescent propter peccata sua in terris inimicorum suorum, et in peccatis patrum suorum cum ipsis tabescent.
41.	41. Cor eorum incircumcisum.	41.
43.	43. Accipient.	43.

Notæ et variorum lectiones ad cap. XXVI Levitici.

V. 13. Ἄλλ., τοῦ μὴ εἶναι αὐτοῖς δούλους. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., κλοῖόν. Ex Basiliensi.

V. 15. Hunc locum sic habet Ipsychius : « Plinius ergo Aquila et Theodotion et Symmachus edidisse

inveniuntur. Nam ille quidem ait : *Si constituta mea reprobaveritis* ; illi autem : *Si subtilitates meas, id est agri viam, renueritis.* » Ubi pro *agri viam*, legas *acriviam*, sive ἀκρίβειαν. Hæc autem postrema versio est Aquilæ et Theodotionis : nam Aquila, ut

sæpe adnotavimus, vocem קח solet vertere ἀκριβεια, ἀκριβασμὸς, ἀκριβασμα, etc. Altera est Symmachii, qui de more vertit πρόσταγμα, id est, *constitutum, præceptum*.

V. 16. "Αλλ., καὶ ἐπισκέψομαι, etc. Hunc locum mutuamur ex Basiliensi.

V. 17. Symmachus, *offenditis*. Ex Isychio.

Ibid. S., *in servitute redigent vos*. Ita Isychius, nos Græce sic expressimus, καταδουλεθσονται ὑμᾶς. Theodotio ex eodem Isychio, *erudiant a vobis*; lectio manifeste mendosa. Legas, *erudiant in vobis*. Quæ Græce sic posita fuisse videntur, παιδεύουσιν ἐν ὑμῖν.

V. 23. "Αλλ., ἐναντίοι. Ex Basiliensi.

V. 24. Τὸ Σαμαρ., ἐμφιλονεῖτως. Sic omnes mss. Regii et Drusius. Ibid. et v. 28, ἐναντιώσαι. Ex Basiliensi.

V. 28. "Αλλοι, ἐν τῷ συντρίβαν με στήριγμα

αὐτου. Ex Basiliensi.

V. 33. "Αλλ., λιχμήσω. Ex Basiliensi.

V. 36. "Αλλ., δειλίαν. Ex Basiliensi.

Ibid. "Αλλ., ἐξωθουμένου. Ex Basiliensi.

Ibid. "Αλλ., ἔσονται. Ex eodem.

V. 37. "Αλλ., καὶ εὐφρανθήσεται. Ita tres mss. Regii.

V. 39. Totum hunc locum secundum omnium interpretationem versiones mutuamur ex Basiliensi.

V. 41. Τὸ Σαμαρ., ἡ καρβία αὐτῶν ἡ ἀκρόβυστος. Sic catenæ Regiæ, et editio Romana.

V. 43. Τὸ Σαμαρ. Ἰάσσονται. Ex iisdem.

Lectiones codicis Coislini. — V. 1. Ο', χειροποίητα. ad marg., ἀπάτας ἐλελιμ. V. 4. γγῆ Ο',

ξύλα m., δένδρα. V. 9. ἡγῆρη Ο', αὐξάνω, m., γο-

νοποιήσω. Ibid. ἡγῆρη Ο', διαθήκηγ, m., στερηξιν (sic).

V. 11. ἡγῆρη Ο', οὐ βδελύξεται, m., οὐκ ἀπομηκ-

νιεῖ. V. 13. כבץ Ο', ζυγοῦ, m. ῥάβδους (sic). Ibid.

CAPUT XXVII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
יפלא 2	2.	2. Θαυμαστώγη.
ואם וכך הוא מערך 8	8.	8. Καὶ ἐὰν ἐκπέση.....
רע 10	10	10.
והערים הכהן בין מוב ובין רע Τὸ Σαμαρ., καὶ διατιμήσεται αὐ- τήν ὁ ἱερεὺς, εἴτε καλῆ, εἴτε σαπρᾶ.	14.	14.
ואם דמקדיש יגאל 15	15.	15. Καὶ ἐὰν ὁ ἀγιάζων ἐγγίσῃ.
דמר שערים בחמשים שקל 16	16.	16.
היבל 17	17.	17.
כשדה הודים 21	21.	21.
התק 23	23.	23.
ישור 24	24.	24.
אך בכור אשר יבכר ליהודה בבדמה לאריותישי איש אתו אם- שור אם-שה ליהודה הוא 26	26.	26. Πλὴν πρωτότοκον πρωτοτο- κευθήσεται τῷ Κυρίῳ ἐν κτήνι, οὐκ ἀγιάσει ἀνὴρ αὐτό, ἐὰν τε βούς, ἐὰν τε βόσκημα, τῷ Κυρίῳ ἐστίν.
לֹא יגאל 33	33.	33. Οὐκ ἐγγισθήσεται.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Separaverit.	2. Votum fecerit.	2. Admirabile fecerit.
8. Et si attenuatus est ipse ab ordinatione tua.	8. Sipauper fuerit, et æstimationem reddere non valebit.	8. Et si exciderit. . .
10. Malo.	10. Malo.	10.
14. Et ordinabit eam sacerdos inter bonam et inter malam. Samar., æstimabitque eam sacerdos, sive pulchra, sive putida.	14. Considerabit eam sacerdos, utrum bona an mala sit.	14.
15. Et si sanctificans redemerit.	15. Sin autem ille qui voverat, redimere voluerit.	15. Et si sanctificans affinem fecerit.
16. Chomer hordeorum in quinquaginta siclis.	16. Triginta modis hordei quinquaginta siclis venundetur terra.	16.
17. Iobel.	17. Jubilæi	17.
21. Sicut ager anathematis.	21. Possessio consecrata.	21.
23. Et dabit.	23. Et dabit.	25.
24. Revertetur.	24. Revertetur.	24.
26. Verumtamen primogenitum, quod primitiabitur Domino in animali, non sanctificabit vir illud, sive bos, sive agnus, Domino ipse.	26. Primogenita, quæ ad Dominum pertinent, nemo sanctificare poterit, et vovere : sive bos, sive ovis fuerit, Domini sunt.	26. Verumtamen primogenitum primitiabitur Domino in animali : non sanctificabit vir ipsum, sive bos, sive pecus, Domino est.
33. Non redimetur.	33. Non redimetur.	33. Affinis non efficietur.

קריבוקר ו', μετά παρήρσιας, m., ἀνισταμένους. V.
 15. כבשתי ו', διασκαδάσαι, m., καταργῆσαι. V.
 16. השעמ יבן-תן ו', καὶ ἐγὼ ποιήσω, m., ὀργιζό-
 μενος.

V. 17. ו', διώξονται, m., παιδεύσωσι, ἐπικρατή-
 σουσι. Prior lectio videtur esse Theodotionis, altera
 Symmachi. Confer cum edito supra.

V. 18. עבש ו', ἐπτάκις, m., ἑπταπλασίως. V.
 19. כענן קמח-תמן ו', τὴν ὕβριν τῆς ὕπ-, m., τοὺς
 ὑπερφερεῖς τῆς ἰσχύος. V. 20. ה'יבול-תמן ו', τὸν
 σπόρον, m., τὰς προσόδους: Ibid. פני ו', ξύλον, m.,
 δένδρον. V. 21. ו'אני נלי ו', μὴ βουλεσθε, m.,
 πρὸς με ἐμφιλονείκως. V. 22. כ'תמן ה'יבשה ו', κα-
 τίεται ὑμᾶς m., πενθοποιήσω ὑμᾶς.

V. 30. ו'תשבוה ו', ἐρημώσω, m., ἀπαρτήσω. Ibid.

כ'יתבב ו', στήλας, m., τὰ ὑψώματα ὑμῶν. Ibid.
 כ'יבנה ו', χειροποίητα, m., προηγουμένους. Ibid.
 כ'יבנה ו', κῶλα, m., σώματα. Ibid. כ'יבנה ו', εἰ-
 δώλων, m., μυσερῶν. V. 31. כ'קני ו', τῶν θυ-
 σῶν, m., εὐωδίας. V. 36. In textu, δειλάν, in
 margine, ἀπαλότητα.

V. 37. ו', ὑπερέφεται ὁ ἀδελφός, m., προσκό-
 φουσιν ἕκαστος. Ibid. תן תתן ו', οὐδενὸς κατα-
 τρέγοντος, m., καὶ διώκων οὐκ ἔστι. V. 40. תן תתן
 ו', ἐξαγορεύσουσι τὰς, m., μετανοήσουσιν ἐπὶ ταῖς.
 V. 41. ו' ו' ו', εὐδοκήσουσι, m., ἰλάσσονται. V. 43.
 ו', προσδέξονται, m., ἰλατεύσωσι. Ibid. ו' ו' ו' ו',
 ἀνθ' ὧν, m., προφανῶς γάρ. Ibid. עשש ה'אני ו',
 προσώχθισαν τῇ ψυχῇ, m., ἀποσιώσατο (sic) ἡ ψυ-
 χή. V. 44. ו'שתי ו', διασκαδάσαι, m., καταργῆσαι.

CAPUT XXVII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

2. Εὐξήται.

2. Θαυμαστώση.

8.

8. Ἐάν δὲ ταπεινὸς ἦ τῇ τιμῇ.
Ἄλλος, ἐλάσσων ἢ τῆς διατιμήσεως.

8.

10. [Χείρον].

10. Πονηρῶ.

10.

14.

14. Καὶ τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς
ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πο-
νηρᾶς.

14.

15.

15. Ἐάν δὲ ἀγιάσας αὐτὴν λυ-
τρῶται.

15.

16.

16. Κόρου κριθῶν πενήκοντα δι-
δραχμα. Ἄλλος, γόμορ κριθῆς
πεντήκοντα σίκλων.

16.

17.

17. Τῆς ἀφέσεως. Ἄλ., τοῦ Ἰωθὴλ.

17.

21.

21. Ἡ γῆ ἡ ἀφωρισμένη. Ἄλ-
λος, ὁ ἀγρὸς τοῦ ἀναθέματος.

21.

23.

23. Ἀποδώσει. Ἄλ., καθαγιάσει.

23.

24.

24. Ἀποδοθήσεται. Ἄλλος, λυ-
τρωθήσεται.

24.

26. Πλὴν πρωτότοκον ὃ ἐάν πρω-
τότοκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς
κτήνεσιν, οὐχ ἀγιάσει οὐδεὶς, ἐάν τε
βοῦς, ἐάν τε βόσκημα, τῷ Κυρίῳ
ἔστί.

26. Καὶ πᾶν πρωτότοκον, ὃ ἂν
πρωτότοκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν
τοῖς κτήνεσιν, οὐ καθαγιάσει, (οὐχ
ἀγιάσει) οὐδεὶς αὐτό· ἐάν τε μῶσχον,
ἐάν τε πρόβατον τῷ Κυρίῳ ἔστί.

26. Πλὴν πρωτότοκον καὶ ὃ ἂν
πρωτότοκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν
τοῖς κτήνεσιν, οὐχ ἀγιάσει ὃ ἀνήρ
αὐτό, ἐάν μῶσχος, ἐάν ἐκ ποιμνίου
ἔστί.

33.

33. Οὐ λυτρωθήσεται.

33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Superaverit.

2. Voverit.

2. Admirabile fecerit.

8.

8. Si autem humilis fuerit pre-
tio. Al., minor fuerit æstimatione.

8.

10. Deteriori.

10. Malo.

10.

14.

14. Et æstimabit eam sacerdos
inter bonam et inter malam

14.

15.

15. Si autem qui sanctificavit
eam redimat.

15.

16.

16. Pro coro hordei, quinquaginta didrachma. Alius, gomor hordei quinquaginta siclorum.

16.

17.

17. Remissionis. Alius, Iobel.

17.

21.

21. Terra quæ segregata est.
Alius, ager anathematis.

21.

23.

23. Reddet. Alius, sanctificabit.

23.

24.

24. Reddetur. Alius, redimetur.

24.

26. Verumtamen primogenitum,
quodcunque primogenitum factum
fuerit Domino in animalibus, nemo
sanctificabit, sive bos, sive pecus,
Domino est.

26. Et omne primogenitum,
quodcunque primogenitum factum
fuerit Domino in pecoribus, nemo
sanctificabit, sive vitulum, sive
ovem, Domino est.

26. Verumtamen primogenitum,
et quodcunque primogenitum fa-
ctum fuerit Domino in pecoribus,
non sanctificabit vir ipsum, sive
vitulus, sive ex ovili est.

33.

33. Non redimetur.

33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Levitici.

V. 2. 'A., θ., θαυμαστώση. Ex Basiliensi: quæ lectio est Aquilæ et Theodotionis, ut indicat Isychius, cujus hæc sunt verba: « Propter quod Aquila et Theodotion, pro eo quod dictum est... Symmachus autem, si *superaverit*, ediderunt. Admirabile enim vere est, et valde beatitudini proximum totum semetipsum quempiam Deo offerre. » Locus in editis mutilus est, et versione Aquilæ et Theodotionis truncatus, ut liquet; nam ita legendum est: « Aquila et Theodotion, pro eo quod dictum est, *votum fecerit, admirabile fecerit*, Symmachus autem, *superaverit*, ediderunt. » Quod enim sequitur, *Admirabile enim vere est*, etc., suadet vocem illam, *admirabile*, in laudatis versionibus fuisse, ut etiam arguit τὸ θαυμαστώση, quod ex Basiliensi desumpsimus. Symmachi etiam lectionem vitiatam suspicor, ac forte melius legatur, *separaverit* pro *superaverit*.

Ibid. בפשוט בערעך O', וסע טימן תש פשוט.

Coislin. in margine, τάξασθαι ἐν διατιμήσει σου ψυχῶν.

V. 3. לךש O', διδραχμα. Coislin. m., σίλοι, σταθμά.

V. 8. 'A., καὶ ἐν ἐκπέση. Sic supra ex Basil., cap. xxv, v. 35. Isychius: *A. et si excessit*, melius, *extiderit*; ut ibidem c. xxv, v. 35, legis apud Isyobium.

V. 10. S., *deteriori*. Ita Isychius, unde nos χείρονι posuimus, et uncinis inclusimus.

Ibid. ופשוט בערעך O', ἀλλάξει αὐτό. Coislin. m., ἐπέληται.

V. 13. כן כן לךש O', πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ. Coisl. m., ἐπὶ τῇ διατιμήσει.

V. 14. τὸ Σαμαρ. καὶ διατιμήσεται αὐτὴν ὁ κερὸς, εἴτε καλῆ, εἴτε σαπρά. Sic editio Romana et Drusius.

IN NUMERORUM LIBRUM

Lectiones libri Numerorum ex sequentibus manuscriptis librisque editis muniti sumus.

Ex cod. Regio 1825.

Ex cod. Regio 1872.

Ex cod. Regio 1888.

Ex cod. Basiliensi x sæculi, egregiæ notæ.

Ex cod. Colbertino 5084 unde fragmenta aliquot cum obelis et asteriscis decerpimus.

CAPUT I NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶ γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΒ.
טע 2	2.	2. Συναγωγῆς.
ויתולד 18	18.	18.
כאשר צה 19	19.	19.
ומעלה כל יצא צבא 20	20.	20. . . . ἐν τῇ δυνάμει.
פקדיהם למסה ראובן 21	21	21. Ἡ ἐπισκοπὴ αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ρουβὴν.
ויהיו כל-פקדי בני ישראל לבית אבתם 45	45.	45. Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ ἐπισκεμμένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς οἶκον πατέρων αὐτῶν.
והלוים למסה אבתם לא חתפקו בעצם 47	47.	47. Οἱ δὲ Λευῖται εἰς ῥάβδον πατέρων αὐτῶν οὐκ ἐπισκέπησαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Cætus.	2. Congregationis.	2. Congregationis.
18. Adgenerarunt se.	18. Recensentes.	18.
19. Quemadmodum præcepit.	19. Sicut præceperat.	19.
20. Et supra, omnis egrediens exercitum.	20. Procedentium ad bellum.	20. . . . in virtute.
21. Visitati eorum virgæ Ruben.	21. Vacat.	21. Visitatio eorum ex tribu Ruben.
45. Et fuerunt omnes visitati filiorum Israel ad domum patrum suorum.	45. Fueruntque omnis numerus filiorum Israel per domos et familias suas.	45. Et facti sunt omnes visitati filii Israel in domum patrum suorum.
47. Et Levitæ ad virgam patrum suorum non visitati sunt in medio ipsorum.	47. Levitæ autem in tribu familiarum suarum non sunt numerati cum eis.	47. Levitæ autem in virgam patrum suorum non visitati sunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Levitici.

V. 15. 'A., καὶ ἐὰν ὁ ἀγιαζὼν ἐγγίση. Isychius, « et si sanctificans adfinem fecerit. » Ubi editi male, ad finem fecerit, habent.

V. 16. 'A.11., γόμορ, etc. Ex Coislin.

Ibid. םׁוֹר Id. O', ἀπό τοῦ ἀργού. m. χῶρας.

Ibid. םׁוֹר Id. O', κατὰ τὸν σπόρον αὐτοῦ. m. πρόσδοον.

V. 17. 'A.11., τοῦ Ἰωβήλ. Ex Basiliensi.

V. 21. 'A.11., ὁ ἀγρὸς τοῦ ἀναθέματος. Ex Basil. Videtur esse Aquilæ.

V. 23. 'A.11., καθαγιάσει. Ex Basiliensi.

Ibid. םׁוֹר λογίζεται. Coislin. m., ψηφίσει.

Ibid. םׁוֹר, τὸ τέλος, m., τὸ πλήρες.

V. 24. 'A.11., λυτρωθήσεται. Ex Basiliensi.

Ibid. םׁוֹר, ἀφέσεως. Coislin. m., ἐλευθερίας.

V. 25. םׁוֹר, ἴδ' διδραχμον. Id. m., σταθμίων.

V. 26. Has omnium interpretum lectiones plenas mutuamur ex codice Basiliensi. Versionem quoque LXX Interpretum ex eodem exscripsimus; in hodiernis vero Bibliis sic habetur: Καὶ πᾶν πρωτότοκον, ὃ ἐὰν γένηται ἐν τοῖς κτήνεσι σου, ἔσται τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐ καθαγιάσει αὐτὸ οὐδεὶς: ἐὰν τε μόσχον, ἐὰν τε πρόβατον, τῷ Κυρίῳ ἔστί.

V. 27. םׁוֹר, ἀλλάξει. Coislin. m., λυτρώσεται.

V. 28. םׁוֹר, ἀναθή. Id. m., ἀναθεματίση.

V. 30. םׁוֹר, ξυλίνου. Id. m., δένδρου.

V. 33. Hujus Aquilæ loci Latina sic effert Isychius: « Affinis non efficietur. » Ibid. םׁוֹר, οὐκ ἐπισκέπεται ἀναμέσον καλοῦ καὶ πονηροῦ, καὶ οὐκ ἀλλάξεις αὐτό. Et m., παραζητήσεις ἀνάμεσον καλοῦ, καὶ σαπροῦ, οὐδὲ ἐκλέξεται αὐτό.

ADMONITIO.

Denique ex cod. Coisliniano Heptateuchi et Regum, antiquissimo, septimi circiter sæculi.

Ex Hieronymi libro De locis Hebraicis.

Ex Theodoretii edito anno 1642.

Ex Procopio in Heptateuchum.

Ex editione Romana et Drusio.

Qui plura suppeditavit est codex Basiliensis de more.

CAPUT I NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.
18.
19.
20. Καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐξερχόμενος εἰς στρατιάν.
21. Οἱ ἐπισκεμμένοι αὐτῶν τῆς φυλῆς 'Ρουβήν.
45. Ἦσαν δὲ πάντες οἱ ἐπισκεμμένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ κατ' οἶκον πατέρων αὐτῶν.
47. Οἱ δὲ Λευῖται κατὰ τὴν φυλὴν τῶν πατέρων αὐτῶν οὐκ ἐπισκέπησαν ἐν αὐτοῖς.

2. Συναγωγῆς.
18. Ἐπηξονοῦσαν. 'Αλλοι, ἐπεσκέπησαν. 'Αλλος, ἐπεσκέψαντο.
19. Ὅν τρόπον συνέταξεν. 'Αλλος, καθὰ ἐνετείλατο.
20. Καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐξερχόμενος εἰς στρατιάν. 'Αλλως, καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει.
21. Ἐπισκεμμένοι αὐτῶν τῆς ῥάβδου 'Ρουβήν. 'Αλλως, ἡ ἐπισκεψίς αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς 'Ρουβήν.
45. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις υἱῶν Ἰσραὴλ σὺν δυνάμει αὐτῶν.
47. Οἱ δὲ Λευῖται ἐκ τῆς φυλῆς πατριᾶς αὐτῶν οὐκ ἐπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.

2. Συναγωγῆς.
18.
19.
20. Πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος δυνάμει.
21. Αἱ ἐπισκέψεις αὐτῶν τῆς φυλῆς 'Ρουβήν.
45. Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ ἐπισκεμμένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς οἶκον πατέρων αὐτῶν.
47. Καὶ οἱ Λευῖται εἰς φυλὴν πατέρων αὐτῶν οὐκ ἐπεσκέπησαν ἐν μέσῳ αὐτῶν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.
18.
19.
20. Et supra omnis egrediens in exercitum.
21. Visitati eorum ex tribu Ruben.
45. Erant autem omnes visitati filii Israel secundum domum patrum suorum.
47. Levitæ autem secundum tribum patrum suorum non visitati sunt in ipsis.

2. Congregationis.
18. Recensuerant. *Alii*, recogniti sunt. *Alius*, recognoverunt.
19. Quemadmodum constituit. *Alius*, sicut præcepit.
20. Et supra omnis egrediens in exercitum. *Aliter*, et supra omnis egrediens in virtute.
21. Visitati eorum virgæ Ruben. *Aliter*, recognitio eorum de tribu Ruben.
45. Et fuit omnis recognitio filiorum Israel cum virtute eorum.
47. Levitæ autem de tribu familiarum eorum, non recogniti sunt in filiis Israel.

2. Congregationis.
18.
19.
20. Omnis egrediens virtute.
21. Recensiones eorum tribus Ruben.
45. Et facti sunt omnes visitati filii Israel in domum patrum suorum.
47. Et Levitæ in tribum patrum suorum non visitati sunt in medio iusorum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Numerorum.

V. 1. Sic unus codex.

V. 18. "Αλλοι, ἐπεσκέπησαν. Edit. Romana. Hac voce utuntur infra tres interpretes v. 47. "Αλλ., ἐπεσκέψαντο. In hunc autem locum hæc leguntur in notis edit. Rom. « Ἐπηξονούσαν. "Αξονες olim dicebantur tabulæ publicæ, unde factum videtur, ἐπαξονούσιν, atque idem valere ac, *censere*, et referre numerum censumque in publicas tabulas. Dictum est autem ἐπηξονούσαν, eodem modo quo *Gen.* vi ἐγεννώσαν. Alii codices partim habent ἐπεσκέψαντο,

recognoverunt, partim ἐπεσκέπησαν, *recogniti sunt*. —Cod. Coislin. habet in textu ἐξεκκλησίασαν, ut ms. Alex., in margine vero, συνήγαγον.

V. 19. "Αλλ., καθὰ ἐνετάλατο. Ex Basiliensi. Hæc interpretatio videtur esse reliquorum interpretum, ut *Exod.* xl, 16 et 27.

V. 20. Hic locus secundum omnium interpretum versiones prodit ex codice Basiliensi. Suspicio autem in versione Aquilæ τὸ, ἐκ τῆς γουλῆς substitutum fuisse pro ἐκ τῆς ῥάβδου nam ipse infra

CAPUT II NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικὸς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הַפְקִדִים 9	9.	9.
יִסְעוּ		
תִּימְנָה 10	10.	10.
הַפְקִדִים 16	16.	16.
יִסְעוּ		
יִסְעוּ אִישׁ עַל-יָדוֹ לְדִגְלוֹתָם 17	17.	17. Ἀπαροῦσιν ἀνὴρ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν εἰς τάγμα αὐτῶν.
הַפְקִדִים 24	24.	24.
כָּל-הַפְקִדֵי 32	32.	32.
לֹא הִזְקִדוּ 33	33.	33.
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		
כֹּאשֶׁר צִוָּה		
נִסְעוּ 34	34.	34.
לְמִשְׁפַּחַתוֹ עַל-בֵּית אֲבוֹתָיו		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
9. Visitati. Proficiscentur.	9. Annuerati. Egredientur.	9.
10. Ad Austrum.	10. Ad meridianam plagam.	10.
16. Visitati. Proficiscentur.	16. Recogniti. Proficiscentur.	16.
17. Proficiscentur vir super manu sua ad vexilla sua.	17. Singuli per loca et ordines suos proficiscentur	17. Proficiscentur vir super manum ipsorum, in ordinem ipsorum.
24. Visitati.	24. Numerati.	24.
32. Omnes visitati.	32. Hic numerus.	32.
33. Non visitati sunt.	33. Non suut numerati.	33.
In medio filiorum Israel. Quemadmodum praecepit.	Inter filios Israel. Sic enim praeceperat.	
34. Profecti sunt	34. Profecti.	34.
Secundum familias suas, super domum patrum suorum.	Per familias ac domos patrum suorum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Numerorum.

v. 47 vocem רָאֲבֹד vertit רָאֲבֹדֹס . Idipsum suadet locus LXX Interpretum, quem ut in Hexaplis erat affert Basiliensis codex. Ibi vero legitur רָאֲבֹדֹס , quod videtur ex Aquila huc translatum, nam ἐν τῇ Κοινῇ legitur, ἐκ τῆς φυλῆς.

Ibid. In codice Basiliano hæc habentur ad marg.: Τὰ Ἑξαπλά τὴν συγγένειαν τοῦ Γὰδ εὐθὺς μετὰ τὴν συγγένειαν τοῦ Συμεὼν ὑποτάττει. Εἰθ' οὕτως τὴν τοῦ Γὰδ ὑποβάλλει. *Hexapla cognationem Gad statim post cognationem Symeon subjiciunt, et huic*

cognationem Gad subnectunt. Nota hæc monet, in Hexaplis versionem LXX eundem tribuum ordinem, qui in Hebraica exstabat, habuisse, secus quam in Vulgata sive Κοινῇ, ubi Gad post Benjamin ponitur: in Hebraico autem post Simeonem.

V. 45. Hunc locum secundum tres interpretes ex Basiliensi desumpsimus.

V. 47. Hunc pariter locum totum ex Basiliensi mutuamur.

CAPUT II NUMERORUM.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

9.	9. Ἐπεσκεμμένοι. "Ἄλλος, ἡριθμημένοι. Ἐξαροῦσι. "Ἄλλος, ἀναζεύξουσι.	9.
10.	10. Πρὸς νότον. <i>Τιτὲς</i> , πρὸς λίβα.	10.
16.	16. Ἐπεσκεμμένοι. "Ἄλλος, ἡριθμημένοι. Ἐξαροῦσι. "Ἄλλος, ἀναζεύξουσι.	16.
17. Ἀπαροῦσιν ἕκαστος ἀνὰ χεῖρα τοῦ ἰδίου κατὰ τάγμα (sic) αὐτῶν.	17. Ἐξαροῦσιν ἕκαστος ἐχόμενος καθ' ἡγεμονίας. "Ἄλλως, ἐχόμενος αὐτοῦ καθ' ἡγεμονίαν αὐτοῦ.	17. Ἐξαροῦσιν ἀνὴρ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν εἰς τάγμα αὐτῶν.
24.	24. Ἐπεσκεμμένοι. "Ἄλλος, ἡριθμημένοι.	24.
32.	32. Πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις. "Ἄλλος, πᾶς ὁ ἀριθμὸς.	32.
33.	33. Οὐ συνεπισκέπησαν. "Ἄλλος, ἔν αὐτοῖς. "Ἄλλος, ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Καθὰ ἐνετείλατο. "Ἄλλος, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξε.	33.
34.	34. Ἐξῆρον. "Ἄλλος, ἀνεζεύγνυσαν. Κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. "Ἄλλ., κατὰ συγ-	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTI.

9.	9. Recogniti. <i>Alius</i> , numerati. Promovebunt. <i>Alius</i> , profici-scentur.	9.
10.	10. Ad notum. <i>Quidam alii</i> , ad austrum.	10.
16.	16. Recogniti. <i>Alius</i> , numerati. Promovebunt. <i>Alius</i> , profici-scentur.	16.
17. Profici-scentur unusquisque per manum proprii secundum ordinem ipsorum.	17. Promovebunt unusquisque juxta secundum principatus. <i>Aliter</i> , adhærens secundum principatum suum.	17. Promovebunt vir super manum ipsorum in ordinem ipsorum.
24.	24. Recogniti. <i>Alius</i> , numerati.	24.
32.	32. Omnis recognitio. <i>Alius</i> , omnis numerus.	32.
33.	33. Non simul recogniti sunt. <i>Alius</i> , non numerarunt. In ipsis. <i>Alius</i> , in filiis Israel. Sicut mandavit. <i>Alius</i> , secundum omnia quæ constituit.	33.
34.	34. Promoverunt. <i>Alius</i> , profecti sunt. Secundum populos suos, secundum domos familiarum suarum.	34.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Numerorum.

V. 9. Ἄλλος, ἡριθμημένοι. Ita Basiliensis hic a
versu 16 et 24.Ibid. Ἄλλ., ἀναζεύξουσιν. Ita Basiliensis, hic ac
v. 16.V. 10. Ο, πρὸς νότον. Τινές, πρὸς λίβα. Ita Basi-
liensis, qui in textu habet πρὸς τὸν νότον. In edi-
tione vero Romana LXX Interpretum legitur, πρὸς

τὸν λίβα.

V. 17. Has trium interpretum lectiones suppli-
tat codex Basiliensis, ubi Symmachi versio videtur
in aliquo redundare. — Coislin. in textu, κατὰ
τάγμα, ut et ms. Alex.; in marg. vero, καθ' ἡγε-
μονίαν. Illud κατὰ τάγμα, est in versione Sym-
machi, ut vides.

CAPUT III NUMERORUM:

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

7 ותמו-משמרת כל-העדה לפני
אזל כועד לעבו אוד-עבודת הבשכן

7.

7. Καὶ τὴν φυλακὴν πάσης τῆς
συναγωγῆς εἰς πρόσωπον σάβητος
συναγωγῆς, τοῦ δουλεύειν τὴν δου-
λείαν τῆς σκηνῆς.

10 והזר הקרב יובת

10.

10.

16 על-פי יהוה כאשר צוה

16.

16.

22 פקדיהם

22.

22.

23 משפחת הגרשני אחרי

23.

23.

38 והזר הקרב יובת

38.

38.

39 כל-פקודי.

39.

39.

47 הכח עשרים גרה השקל

47.

47. Ἀθήνη εἴκοσι ὀβολῶν τὸν στα-
τήρα.

48 ותתנה

48.

48. Καὶ δώσεις.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Et custodiam omnis cœtus
ad faciem tentorii conventus, ad
serviendum servitutum taberna-
culi.7. Et observent quidquid ad
cultum pertinet multitudinis co-
ram tabernaculo testimonii.7. Et custodiam omnis synagogæ
ad faciem tecti constitutionis, ad
serviendum servitutum tabernaculi.10. Et extraneus propinquans
morietur.10. Externus, qui ad ministran-
dum accesserit, morietur.

10.

16. Super os Domini quemad-
modum præcepit.

16. Ut præceperat Dominus.

16.

22. Visitati eorum.

22. Quarum numeratus est po-
pulus.

22.

23. Familæ Gersoni post.

23. Hi post tabernaculum.

23.

38. Et extraneus propinquans
morietur.38. Quisquis alienus accesserit
morietur.

38.

39. Omnes visitati.

39. Omnes Levitæ quos nume-
raverunt.

39.

47. Accipies viginti gerah se-
kel.

47. Siclus habet viginti obolos.

47. Accipies viginti obolorum
pondus.

48. Et dabis.

48. Dabisque.

48. Et dabis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

γένειαν αὐτῶν, κατ' οἶκον πατρικῶν αὐτῶν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Alius, secundum cognationem suam, secundum domum paternam suam.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Numerorum.

- V. 33. "Αλλ., πᾶς ὁ ἀριθμός. Ex Basiliensi.
 V. 33. "Αλλ., ἤριθμησαν. Ita Basiliensis, forte pro ἤριθμήθησαν.
 Ibid. "Αλλ., ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ex eodem.
 Ibid. "Αλλος, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξεν. Ex eodem.
 V. 34. "Αλλ., ἀνεξέγνωνσαν. Ex eodem.

- Ibid. "Αλλ., κατὰ συγγένειαν αὐτῶν, κατ' οἶκον πατρικῶν αὐτῶν. Ex Basiliensi.
Lectiones ex cod. Coislin. — V. 4, 6. Ο', ἐπεσκαμμένοι. m., ἤριθμημένοι.
 V. 24. ΤΩΔ'. Ο', ἐξαρούσι, m., ἀναξεύξουσι.
 V. 32. ΤΥΡΩ ΠΗΝ. Ο', αὐτὴ ἡ ἐπίσκαψις, m., οὕτως ὁ ἀριθμός.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

CAPUT III NUMERORUM.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7. Καὶ τὴν φυλακὴν πάσης τῆς συναγωγῆς κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τῆς συναγωγῆς, λατρεύειν τὴν λατρείαν τῆς σκηνῆς.

10

7. Καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἕναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς.

10. Καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπτόμενος ἀποθάνειται. "Αλλος, ὁ δὲ ἀλλότριος, ὃς ἐὰν προσέλθῃ, ἀποθάνεται.

16.

16. Ὃν τρόπον συνέταξεν αὐτοῖς Κύριος. "Αλλος, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ.

22.

22. Ἡ ἐπίσκαψις. "Αλλος, ὁ αριθμός.

23.

23. Καὶ οἱ υἱοὶ Γερσῶν ὀπίσω. "Αλλος, καὶ οὗτοι οἱ δῆμοι Γηρσῶν ὀπίσω.

38.

38. Καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπτόμενος ἀποθάνειται. "Αλλος, καὶ ὁ ἀλλότριος ὁ προσερχόμενος θανατωθήσεται.

39.

39. Πᾶσα ἡ ἐπίσκαψις. "Αλλος, πᾶς ὁ ἀριθμός.

47. Λήψῃ· εἴκοσι νομισμάτων ὀστατήρ.

48. Καὶ δώσεις.

SYMMACHUS.

7. Et custodiam omnis synagoge ad faciem tabernaculi synagoge, ad ministrandum ministerium tabernaculi.

10.

47. Καὶ λήψῃ εἴκοσι ὀβολοὺς τοῦ σίκλου.

48. Καὶ δώσεις.

LXX INTERPRETES.

7. Et custodias filiorum Israel ante tabernaculum testimonii, ad operandum opera tabernaculi.

10. Et alienigena, qui tetigerit, morietur. *Alius*, alienus autem, qui accesserit, morietur.

16.

16. Quemadmodum constituit eis Dominus. *Alius*, secundum verbum Domini, quemadmodum præcepit Dominus Moysi.

22.

22. Recognitio. *Alius*, numerus.

23.

23. Et filii Gerson post. *Alius*, et hi populi Gerson post.

38.

38. Et alienigena qui tetigerit, morietur. *Alius*, et alienus accedens, morietur.

39.

39. Omnis recognitio. *Alius*, omnis numerus.

47. Accipies: viginti nomismatum stater.

48. Et dabis.

47. Et accipies viginti obolos sicli.

48. Et dabis.

7. Καὶ τὴν φυλακὴν πάσης τῆς συναγωγῆς κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, δουλεύειν τὴν δουλείαν τῆς σκηνῆς.

10.

16.

22.

23.

38.

39.

47. Λήψῃ· εἴκοσι ὀβολοὶ ὁ σίκλος.

48. Καὶ δώσεις.

THEODOTIO.

7. Et custodiam omnis synagoge secundum faciem tabernaculi testimonii, ad serviendum servitium tabernaculi.

10.

16.

22.

23.

38.

39.

47. Accipies: viginti oboli sicli.

48. Et dabis.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תב-א 51	51.	51.
צח		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
51. Argentum.	51. Pecuniam.	51.
Præcepit.	Præceperat.	
Notæ et variæ lectiones ad cap. III Numerorum.		
V. 7. Hunc versum secundum omnes omnium interpretum versiones mutuamur ex Basiliensi. 'A., συνταγῆς, מצע. Sic Aquila pariter et Symmachus cap. sequenti v. 26.	sæpe capite præcedenti.	
V. 10. Ἄλλος, ὃ δὲ ἀλλότριος, ὃς ἐὰν προσέλθῃ ἀποθανέτω. Ex Basiliensi, itemque versu 38.	V. 23. Ἄλλ., καὶ οὗτοι οἱ δῆμοι Γερσῶν ὄπισθ.	
V. 22 et 39. Ἄλλ., ὃ ἀριθμός. Ex Basiliensi. Sic	Ex Basiliensi.	
	V. 47. Trium interpretum versionem mutuamur ex Basiliensi. In hunc locum hæc nota legitur in cætenis Regiis, Severi et Cyrilli nomine: Ἰστέον ὅτι δίδραχμον καὶ ὃ σίκλος ταυτὸν ἐστίν. Ὡσπερ γάρ	

CAPUT IV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
4 ואת עבדת בני-קרת באהל מצע	4.	4.
5 המסך	5.	5.
18 אד-שבט משפחה	18.	18.
25. ומכסה התהש, ἐπίσπαστρον, καὶ δέρματα σακίνθινα.	25.	25.
ואת-מסך פתח אהל מצע		Καὶ τὸ παρατόνυσμα ἀνοίγματος σκέπης συνταγῆς.
26 ואת קרעי החצר ואת-מסך פתח ושני החצר אשר על-המשכן	26.	26. Καὶ τοὺς ἰστούς τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ παρατόνυσμα ἀνοίγματος πύλης τῆς αὐλῆς.
מסך Самар., ἐπίσπαστρον.		
37 אלה פקחי	37.	37.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Hoc servitium filiorum Caath in tentorio conventus.	4. Hic est cultus filiorum Caath: tabernaculum foederis.	4.
5. Operimenti.	5. Quod pendet ante fores.	5.
18. Virgam familiarum.	18. Populum.	18.
25. Et operimentum taxi. Samar., tentorium et pelles hyacinthinæ.	25. Velamen ianthinum.	25.
Et tegumentum ad ostium tentorii conventus.	Tentoriumque quod pendet in introitu tabernaculi foederis.	Et tentorium apertionis tecti constitutionis.
26. Et fundas atrii. et tegumentum ostii portæ atrii, quod super tabernaculum.	26. Cortinas atrii, et velum in introitu, quod est ante tabernaculum.	26. Et vela atrii, et tentorium apertionis portæ atrii.
Operimentum. Samar., tentorium.	Tentorium.	
57. Isti visitati.	37. Hic est numerus.	37.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

51. Τὰ λύτρα. Ἄλλος, τὸ ἀργύριον. 51.

Συνέταξε. Ἄλλος, ἐνετεῖλατο.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

[THEODOTIO.]

51. Redemptiones. *Alius*, argentum. 51.

Constituit. *Alius*, præcepit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Numerorum.

εἶπεν ἐνταῦθα εἴκοσι ὄβολοὺς εἶναι τοῦ σίχλου· οὕτως ἐν τῇ Ἐξόδῳ εἴκοσι ὄβολῶν εἶναι τὸ διδραχμον διωρίσατο.

interpretum, qui sic vertunt vocem *שֵׁשׁ*, Exod. xl, 16, 27, et Levit. xxiv, 23.

Lectiones ex cod. Coislín. — V. 15. *τρεῖς Ο'*, ἐπιπέψαι. In marg., ἀριθμῆσον. V. 29. *ἡνωτή*. In textu, νότον, in marg., *λίθα*. V. 38. *Ο'*, προσπορευόμενος, in marg., ὁ ἀπτόμενος.

V. 51. Ἄλλ., τὸ ἀργύριον. Videtur esse reliquorum interpretum. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., ἐνετεῖλατο. Videtur esse reliquorum

CAPUT IV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4. Καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Καθὸ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. 4.

Ἄλλοι, καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Καθὸ, ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.

5. Τὸ σκιάζον. *Aliter*, συσκιάζον. 5.

Ἄλλος, τοῦ παρατανυσμοῦ.

18. Τῆς φυλῆς τὸν δῆμον. Ἄλλος, τῆ φυλῆ τοῦ δήμου. 18.

25. Τὸ κατακάλυμμα τὸ ὑακίνθινον. 25.

Καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς συνταγῆς.

Καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλως, καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.

26. Καὶ τὰ ἱστία τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ παραπέτασμα τῆς θύρας τῆς αὐλῆς τὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς. 26.

Κάλυμμα.

37. Αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψις. Ἄλλος, οὗτος ὁ ἀριθμός. 37.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

4. Et hæc sunt opera filiorum Caath in tabernaculo testimonii. 4.

Alii, et hæc sunt opera filiorum Caath, ex medio filiorum Levi secundum populos suos, secundum domos familiarum suarum in tabernaculo testimonii.

5. Obumbrans. *Alius*, tentorii. 5.

18. Tribus populum. *Alius*, tribui populi. 18.

25. Cooperimentum hyacinthinum. 25.

Et velamen januæ tabernaculi constitutionis.

Et operimentum ostii tabernaculi testimonii. *Aliter*, et operimentum ostii tabernaculi testimonii.

26. Et vela tabernaculi, et velamen januæ atrii, quod est super tabernaculum. 26.

Et tentoria atrii et tentorium. *Aliter*, et tentoria atrii, quæcumque super tabernaculum testimonii.

Operimentum.

37. Hæc est recognitio. *Alius*, hic est numerus. 37.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
יְהוָה אלה 41	41.	41.
המשתח 44	44.	44.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
41. Isti visitati.	41. Hic est populus.	41.
44. Ad familias eorum.	44. Vacat.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Numerorum.

V. 4. Ἄλλος, καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν, etc. Sic quædam exemplaria, ex notis edit. Rom.

V. 5. Ἄλλ., τοῦ παραταυσοῦ. Sic Basiliensis.

V. 18. Ἄλλ., τῆ φυλῆ τοῦ δήμου. Ex Basiliensi.

V. 25. Συμαρ., ἐπίπαστρον καὶ δέρματα ὑακί-
θινα. Hæc lectio Samaritani ut scholion affertur

a Drusio : sed omnes catenæ Regiæ Samaritano tribuunt, et hanc notam habent : Τὸ Συμαρρετικόν, ἐπί-
παστρον καὶ δέρματα ὑακίθινα, ἅτινα καλεῖ τὸ
ξ κεφάλαιον Ἐξόδου, διφθέρας. Id est, « Samaritanum
habet, tentorium et pelles hyacinthinas, quæ capite LX
Exodi vocantur *diphthere*. » Hæc vox διφθέρα se-
cundum hodiernum capitum ordinem habetur

CAPUT V NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
כל צרור 2 ונלדב	2.	2.
עשו 7	7.	7.
אמן אמן 22	22.	22. Πεπιστωμένως, πεπιστωμέ- ως.
דמים 23	23.	23.
זנסה 28	28.	28.
הנאנא 29	29.	29.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Omnem leprosum. Et omnem fluentem.	2. Omnem leprosum. Et qui semine fluit.	2.
7. Fecerunt.	7. Vacat	7.
22. Amen, amen.	22. Amen, amen.	22. Fideliter, fideliter.
23. Amaras.	23. Amarissimis, in quas male- dicta coniecit.	23.
28. Innocens erit.	28. Erit innoxia.	28.
29. Zelotypiarum.	29. Zelotypiæ.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Numerorum.

V. 2. Sic unus codex, hic et in sequenti, *Oi λοι-
ποι*, καὶ πάντα βέοντα. Ita quoque supra, Levit.
IV, 6.

V. 7. Ἄλλ., ἤμαρτεν. Ex Basiliensi.

V. 22. Ἄ., πεπιστωμένως, πεπιστωμένως. Σ.,
ἀμήν, ἀμήν. Sic Basiliensis. Eodemque modo effo-

CAPUT VI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
וכל שרת ענבים 3	3.	3. Πᾶσαν ἀπόδρεξιν σαφυλῆς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et omnem madefactionem uvarum.	3. Et quidquid de uva exprimi- tur.	3. Omnem infusionem uva-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
41.	41. Αὕτη ἡ ἐπίσκοπος. "Ἄλλος, οὗτος ὁ ἀριθμός.	41.
44.	44. Κατὰ δῆμους αὐτῶν. "Ἄλλος, τῆς συγγενείας αὐτῶν.	44.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
41.	41. Hæc est recognitio. <i>Alius</i> , hic est numerus.	41.
44.	44. Secundum populos eorum. <i>Alius</i> , cognationis eorum.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Numerorum.

Exodi xxxix, 34, respondetque voci פְּדָדָּ, ut etiam hoc loco, secus quam opinatur Drusius, qui voci פְּדָדָּ applicat.

Ibid. et V. 28. Hi versus secundum Aquilæ et Symmachi interpretationem, prodeunt ex Basiliensi codice. Versionis LXX Interpretum priorem lectionem ex Basiliensi mutuamur, posteriorem ex edit.

Rom.

V. 37 et 41. "Ἄλλ., οὗτος ὁ ἀριθμός. Ita Basiliensis sine nomine interpretis, ut passim in præcedentibus.

V. 44. "Ἄλλ., τῆς συγγενείας αὐτῶν. Hanc incerti lectionem affert Basiliensis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Πάντα λεπρόν.	2. Πάντα λεπρόν. Καὶ πάντα γονοθήρη. <i>Οἱ λοιποὶ, καὶ πάντα βέοντα.</i>	2.
7	7. Ἐποίησεν. "Ἄλλος, ἤμαρτεν.	7.
22. Ἀμήν, ἀμήν.	22. Γένοιτο, γένοιτο.	22.
23.	23. Τοῦ ἐλεγμοῦ ἐπικαταρωμένου. <i>Οἱ λοιποὶ, πικροῦ.</i>	23.
28.	28. Ἄθῶα ἔσται. "Ἄλλος, ἀθωωθήσεται.	28.
29.	29. Ζηλοτυπίας. "Ἄλλος, ζηλοτυπουμένης.	29.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Omnem leprosum.	2. Omnem leprosum. Et omnem qui patitur fluorem seminis. <i>Reliqui</i> , et omnem fluentem.	2.
7	7. Fecit. <i>Alius</i> , peccavit.	7.
22. Amen, amen.	22. Fiat, fiat.	22.
23.	23. Argutionis, quæ maledicitur. <i>Reliqui</i> , amari.	23.
28.	28. Innocens erit. <i>Alius</i> , innocens declarabitur.	28.
29.	29. Zelotypiæ. <i>Alius</i> , zelotypiam passæ.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Numerorum.

sunt hæ lectiones in psalmis non semel.

V. 23. *Οἱ λοιποὶ, πικροῦ.* Ita Basiliensis.

V. 28. "Ἄλλ., ἀθωωθήσεται. Ex eodem.

V. 29. "Ἄλλ., ζηλοτυπουμένης. Ex eodem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3. Πᾶσαν ἀπόδρεξιν σταφυλῆς.	3. Καὶ ὅσα κατεργάζεται ἐκ σταφυλῆς.	3.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3. Omnem infusionem uvæ.	3. Et quæcumque conficiuntur ex uvæ.	3.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
גד 5	5.	5. Μεγεθύνων.
מת 6	6	6.
הגדיר 18	18.	18. Ὁ ἀφωρισμένος.
על-כפי הגדיר 19	19.	19. Ἐπὶ τοὺς ταρσοὺς τοῦ ἀφωρισμένου
וְגַדְתָּ אֶת-הַגִּידִי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Magnificando.	5. Crescente cæsarie.	5. Magnificans.
6. Mortui.	6. Super mortuum.	6.
18. Nazaræus.	18. Nazaræus.	18. Segregatus.
19. Super volas separati.	19. In manus Nazaræi.	19. Super volas separati.
Rasus fuerit.	Rasum fuerit.	
Nazaræatus ejus.	Caput ejus.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Numerorum.

V. 3. 'A. et Σ., πᾶσαν ἀπόδρεξιν σταφυλῆς. Ita Coislin. Eadem interpretationem sine auctorum nomine affert Basiliensis.

V. 5. 'A., μεγεθύνων. Σ., αἰξων. Ex Basil.

V. 6. 'A. λ., τεθνηκυῖα. Ex Basiliensi.

V. 18. 'A., ὁ ἀφωρισμένος. Σ., Ναζηραῖος. Ex Basil.

CAPUT VII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
עֲרֵבְתֶם 2	2.	2.
בַּשָּׁבֶעַת 3. Τὸ Σαμαρ. (Σ ^φ ἀμάξιας) δυνάμεως.	3.	3. (Ἐξ ἀμάξιας) κατασκευαστάς.
כֶּסֶף אֶחָד 85 בַּשֶּׁקֶל	85.	85.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Super visitatos.	2. Eorum qui numerati fuerant.	2.
3. Sex plaustra operimenti. Samar. sex vehicula virtutis.	3. Sex plaustra tecta.	3. Sex vehicula cooperta.
85. Una argenti. In sicko.	85. Vacat. Pondere.	85.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Numerorum.

V. 2. 'A. λ., ἐπὶ τῆς ἀριθμῆσεως τοῦ λαοῦ. Sic duo mss. Regii et edit. Romana. Hæc lectio videtur esse Symmachi et Theodotionis, qui עֲרֵבְתֶם ita vertunt alibi.

V. 3. 'A., κατασκευαστάς. Sic Basiliensis. Duo Regii habent σκεπαστάς, atque ita legit Drusius. Alius item κατασκευαστάς. Hæc porro nota legitur in tribus Regiis: 'Αλλος, κατασκευαστάς ἀμαξοσι-

δοῖς· ἦτοι ὡς βερῖδια, ὡς κεῖται ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν. Τὸ δὲ Σαμαρ. δυνάμεως ἔχει. Id est: « Alius, concinnatos (supp. currus) plaustri forme, videlicet sicut veredia, ut jacet in libro 1 Regum. Samaritanus autem habet, virtutis. » Omittendum non est eosdem ipsos codices, qui in nota habent κατασκευαστάς, in alia nota ad marginem σκεπαστάς habere. Σ., ὑπουργιάς. Ita Basiliensis. Ad

CAPUT VIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
תַּנְחִיחַ דָּמָא 13	13.	13.
גַּן בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל 19 הַקֹּדֶשׁ	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Agitationem Domino.	13. Oblatos Domino.	13.
19. Plaga in accedendo filiis Israel ad sanctuarium.	19. Plaga si rasi fuerint accedere ad sanctuarium.	19.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Α5ξων.	5. Τρέφων.	5.
6	6. Τετελευτηκυία. "Αλλος, τε- θνηκυία.	6.
18. Ναζηραϊος. (<i>Coislin. ναζω- ραϊος.</i>)	18. Ηύγμένος.	18.
19. 'Επί τὰς παλάμας τοῦ Να- ζηραίου.	19. 'Επί τὰς χεῖρας τοῦ ηύγμέ- νου. Ξυρήσασθαι. "Αλλος, ξυρηθῆναι. Εύχην αὐτοῦ. "Αλλος, κεφαλὴν.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5. Augens.	5. Nutriens.	5.
6.	6. Mortua. <i>Alius, defuncta.</i>	6.
18. Naziræus.	18. Qui vomit.	18.
19. Super palmas Naziræi.	19. Super manus ejus qui vomit. Raserit. <i>Alius, rasmus fuerit.</i> Votum suum. <i>Alius, caput.</i>	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Numerorum.

Forte melius Ναζιραϊος.

V. 19. 'Α., ἐπὶ τοὺς ταρσοὺς, etc. Sic duo mss.

Ibid. "Αλλ., ξυρηθῆναι. Ex Basiliensi.

Ibid. "Αλλ., κεφαλὴν. Sic Basiliensis, tacito in-
terprete, quem sequitur Vulgata.

CAPUT VII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. 'Επὶ τῆς ἐπισκοπῆς. "Αλλος, ἐπὶ τῆς ἀριθμήσεως τοῦ λαοῦ.	2.
7. ('Εξ ἀμάξας) ὑπουργίας.	3. 'Εξ ἀμάξας λαμπηνικάς.	3.
85.	85. Τὸ ἔν. 'Ἐν τῷ σίκλω. "Αλλος, διδράχμω.	85.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Super recognitione. <i>Alius,</i> super numeratione populi.	2.
3. Sex vehicula ministerii.	3. Sex vehicula lampenica.	3.
85.	85. Una (<i>i. e. patella.</i>) In siclo. <i>Alius, didrachmo.</i>	85.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Numerorum.

singulos autem supplevimus ἐξ ἀμάξας, quia mss. ea notant in quibus interpretes differunt, non autem ea vocabula quæ apud omnes eadem sunt. ζῶν et ἦλα, vertere solent, ἀμάξα. Θ', ἀμάξας λαμπηνικάς. Eusebius Emisenus, τὰς διατρόχους λέγει· ἅς τινες βηρώτια καλοῦσιν. Sic omnes mss. Drusius male ζηρώτια. Sensus est: « Plaustra

lampenica, illa dicit, quæ rotis instructa sunt, quæque nonnulli *berotia* vocant. »

V. 85. Τὸ ἔν. Addit Basiliensis ad marg., ἀργυροῦν, *argentea* (scil., patella).

Ibid. "Αλλ., διδράχμω. Sic idem Basil. Severus et Cyrillus supra in nota ad cap. III, v. 47, dicunt idipsum esse *διδραχμον* et *σίκλος*.

CAPUT VIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	13. Ἀπόδομα ἔναντι Κυρίου "Αλλος, ἀπέδομα Κυρίου.	13.
	19. ✕ Πληγή: προσεγγιζόντων σίων Ἰσραὴλ πρὸς τὰ ἅγια.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
15.	15. Donum ante Dominum. <i>Alius,</i> donum Domino.	15.
19.	19. ✕ Plaga: accedentibus filiis Israël ad sancta.	19.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
24. יבוא לצבא צבא בעבדו א בועד.	24.	24. Τοῦ στρατεύεσθαι στρατιῶν δουλείας.
26. וְהָיָה כִּי יֵצֵא VERSIO HEBRAICI TEXT.	26. VULGATA LATINA.	26. Σὺν ἀδελφοῖς. AQUILA.
24. Ingredietur ad militandum militiam in ministerio tentorii con- uentus.	24. Ingredientur ut ministrent in tabernaculo foederis.	24. Ad militandum militiam ser- vitutis.
26. Cum fratribus suis.	26. Ministri fratrum suorum.	26. Cum fratribus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Numerorum.

V. 13. Ἄλλος, ἀπόδομα Κυρίῳ. Basiliensis.	στασθαι παράστασιν εἰς λατρείαν. Vocem λατρεία sup- pra, c. 11, 7, usurpat idem pro ΠΙΠΥ. Præter ver- sionis LXX locum, ut habetur in hodiernis exem- plaribus, qui aliquot vocibus mutilus est, alterum
V. 19. Sic D. Ernestus Grabe cum asterisco.	
V. 24. Α., τοῦ στρατεύεσθαι στρατεῖαν δουλείας. Ex Basiliensi. Symmachus autem ex eodem, πρὸ-	

CAPUT IX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1. לְצֵאתָם 1	1.	1.
2. אֶתְדַהֲפֹם 2	2.	2.
14. וְכִי־יִגְדַר אֶחָבֶם גֵּר 14	14.	14. Ἐάν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσῆλυτος.
21. אִו יוֹמָם וְלַיְלָה 21	21.	21.
22. וְהֵאֵלְתוּ יָסֵעוּ 22	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Egrediendo eos.	1. Postquam egressi sunt.	1.
2. Transitum.	2. Phase.	2.
14. Et cum peregrinatus fuerit vobiscum peregrinus.	14. Peregrinus quoque et ad- vena si fuerint apud vos.	14. Si autem accesserit ad vos proselytus.
21. Vel die et nocte.	21. Si post diem et noctem.	21.
22. Et in ascendendo ipsam proficiscentur.	22. Statim autem ut recessisset, movebant castra.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Numerorum.

V. 1. Ἄλλος, ἐκπορευομένων. Est Theodotionis, et putatur, qui supra, Num. 1, 20, eandem vocem Hebraicam ita vertit.	ριον. Id est, Symmachus <i>phasec</i> , Philo autem, δια- δατήριον, id est, sacrificium quod in transitu fieri solet. » Supra, Exod. xii, 11, eandem vocem ΠΕΣ Theodotio vertit φασέχ, Symmachus autem, ὑπερ- μάχησις, <i>propugnatio</i> . Ibi vide. Hoc autem loco
V. 2. Σ., φασέχ. Ita tres mss. Regii, ubi hæc nota legitur : Ὁ Σύμμαχος φασέχ, ὁ δὲ Φίλων διαδατή-	

CAPUT X; NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
4. באחת יתקע הגשימים ראשו אלפי ישראל	4.	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. In una clangentur.	4. Si semel clangueris.	4.
Principes capita millium Israel.	Principes et capita multitudinis israel.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
24. Παρίστασθαι παράστασιν εἰς λατρείαν.	24. Εἰσελεύσονται ἐνεργεῖν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλως, εἰσελεύσονται λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.	24.
26. Τοῖς ἀδελφοῖς.	26. Ὁ ἀδελφός.	26. Μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Ad assistendum assistentiam ad ministerium.	24. Ingredientur operari in tabernaculo testimonii. <i>Aliter</i> , ingredientur ministrare ministerium in operibus in tabernaculo testimonii.	24.
26. Fratribus.	26. Frater.	26. Cum fratribus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Numerorum.

affert Basiliensis, ut erat in editione τῶν Ο' hexaplatari, ubi ea quæ deerant restituta sunt ex Theodotionis, ut putatur, versione.

V. 26. Trium lectionem mutuamur ex eodem Basiliensi.

CAPUT IX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐξελθόντων. Ἄλλος, ἐκπορευομένων.	1.
2. Φασέχ.	2. Τὸ πάσχα.	2.
14.	14. Ἐάν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος.	14.
21.	21. Ἡμέρας ἢ νυκτός. Ἄλλοι, ἡμέρας, ἢ μηνός.	21.
22.	22. ✕ Καὶ ἐν τῷ ἀπαχθῆναι αὐτὴν, ἀπῆραν.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Egressis illis. <i>Alius</i> , exeuntibus.	1.
2. Phaséc.	2. Pascha.	2.
14.	14. Si autem accesserit ad vos proselytus.	14.
21.	21. Die, vel nocte. <i>Alii</i> , die vel mense.	21.
22.	22. ✕ Et cum assumeretur ipsa, proficiscebantur.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Numerorum.

melius legatur φασέχ quam φασέκ. Nam π per κ nunquam exprimebatur, sed per χ.

V. 14. Sic unus codex. Ita solet Aquila vertere π προσήλυτος.

V. 21. Ἄλλ., ἡμέρας ἢ μηνός. Sic quædam

exemplaria, videtur autem esse transpositum ex versu sequenti, ubi Hebraice legitur שׁוּבֵי יָמֵי.

V. 22. Hunc locum cum asterisco, quia in editione τῶν Ο' deficit, ab Ernesto Grabe mutuamur.

CAPUT X NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Ἐν μιᾷ σαλπίσσῳ. Ἄλλος, μιᾷ σάλπιγγι σαλπίσσῳ.	4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	4. In una clangent. <i>Alius</i> , una tuba clangerint.	
	Principes duces Israel. <i>Alius</i> , principes et millenarii Israel.	

TO EBPAIKON.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תִּזְעַק 6	6.	6. Ἀλαλαγμὸν.
תִּזְעַק 10	10.	10.
בן אלישׁב 20	20.	20.
בן אחיעזר 25	25.	25.
עמישׁדי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Ovationem.	6. Ululatu tubæ.	6. Jubilationem.
10. Clangetis.	10. Canetis tubis.	10.
20. Elisaph filius.	20. Elisaph filius.	20.
25. Achiezer filius.	25. Achiezer filius.	25.
Mammisaddai.	Ammisaddai.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Numerorum.

V. 4. Ἄλλος, ἐν μιᾷ σάλπιγγι σαλπίσωσι. Sic quædam exemplaria, ut testatur edit. Rom.

Ibid. Ἄλλ., οἱ ἀρχοντες καὶ χιλιάρχοι. Ex Basil.

— Coislin. Ο', ἀρχοντες, m. χιλιάρχοι.

V. 6. 'A., ἀλαλαγμὸν. Ex eodem Coislin. Quam

lectionem sine interpretis nomine habet Basiliensis.

Ibid. תִּזְעַק. Coislin. in textu, νότον, in marg., λίβα.

V. 9. תִּזְעַק. Coislin. Ο', σαλπιεῖτε. marg., σημα-

CAPUT XI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
הַבְּדֵל 7	7.	7.
לֶשֶׁת הַשֶּׁבֶן 8	8.	8. Τοῦ μαστοῦ ἐλαίου.
כֶּשֶׁת 11	11.	1. Ἄρμα.
לֶרֶא 20	20.	20.
וְיִצְאֵל 25	25.	25. Περιεῖλεν.
בְּעַם 33	33.	33.
קִבְרוֹת הַתּוֹאֵה 34	34. Καθρωθαῶ.	34.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Edellii	7. Bdelii.	7.
6. Viroris olei.	8. Panis oleati.	8. Mammæ olei.
11. Onus.	11. Pondus.	11. Onus.
20. In dispersionem.	20. In nauseam.	20.
25. Reservavit.	25. Auferens.	25. Abstulit.
33. In populum.	33. In populum.	33.
34. Chibroth Hattaavah.	34. Sepulcra concupiscentiæ.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Numerorum.

V. 7. Οἱ λοιποὶ, βδελίου. Ex Basiliensi et uno Regio. In priore autem respondet voci χρυστάλλου, recte : secus quam in editione Romana, ubi perpetuam applicatur voci κορίου, ut notavit Drusius. Sic vocem הַבְּדֵל vertunt reliqui interpretes, Gen. 11, 12, ubi LXX ἀνθραξ transferunt. Ibi vide.

V. 8. Sic versiones Aquilæ et Symmachi probe distinguit codex Basiliensis, quæ in aliis codicibus et apud Drusium sic permistim referuntur. A., S.,

μαστοῦ ἐλαίου, μαστοῦ εἰς λίπος. Alifus, ἐκ μέλιτος. Sed illud, ἐκ μέλιτος, Symmachi interpretationi adiungit Basiliensis : licet in Hebræo nulla sit mellis mentio hoc loco. Sed melli simile sapore manna dicitur supra, Exod. xvi, ubi vide in notis.—Coislin. in lectione Symmachi sic habet. Σ., μαστοῦ, et postea spatium vacuo relicto, sic a linea resumit, εἰς λίπος ἐκ μέλιτος. Unde suspicio oriatur, hæc postrema verba ad Symmachi versionem nec perti-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	6. Σημασίαν. Ἄλλος, ἀλα- γμόν.	6
10.	10. Σαλπείτε. Ἄλλος, σημα- νείτε.	10.
20.	20. Ἐλισάφ ὁ τοῦ. <i>Alius addit,</i> υἷός.	20.
25.	25. Ἀχιέζερ ὁ τοῦ. <i>Alius addit,</i> υἷός.	25.
	Ἄμισαδαι. Ἄλλος, Μισαδαι.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Significationem. <i>Alius,</i> jubi- lationem.	6.
10.	10. Clangetis. <i>Alius,</i> significabi- tis.	10
20.	20. Elisaph., filius. <i>Alius addit,</i> filius.	20.
25.	25. Achiezer, filius. <i>Alius addit,</i> filius.	25.
	Amisadai. <i>Alius,</i> Misadai.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Numerorum.

νίτε.
V. 10. Ἄλλ., σημανείτε. Ex Basiliensi.
V. 20, 25. Ex eodem. [Ut probe intelligas addi-
tionem alius, quæ Latine versa nihil differt a LXX
virorum interpretatione, sciendum tibi est senes
illos reddere per ὁ τοῦ, more Græcorum, vocem he-
braici textus, יצ, quæ valet, filius. Alius autem ex-
plicitè reddit vocem subintellectam ὁ υἷός : nempe,
ὁ υἷός τοῦ. Sequitur nomen patris casu genitivo.
DRACH.]

CAPUT XI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7.	7. Κρυστάλλου. Οἱ λοιποὶ, βδελ- λίου.	7.
8. Μαστοῦν (sic) εἰς λίπος ἐκ μέ- λιτος.	8. Ἐγκρίς ἐξ ἐλαίου.	8.
11. Τὸ βάρος.	11. Τὴν ὄργην.	11. Τὴν ὄργην.
20. Εἰς ἀπεψίαν.	20. Εἰς χολέραν.	20.
25. Ἀπεσπᾶτο.	25. Παρελιατο.	25. Ἐπεσκίασεν.
33.	33. Εἰς τὸν λαόν. Ἄλλος, τῷ λαῷ.	33.
34.	34. Μνήματα τῆς ἐπιθυμίας.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	7. Crystalli. <i>Reliqui,</i> bdellii.	7.
8. Mamma in pinguedinem ex melle.	8. Laganum ex oleo.	8.
11. Pondus.	11. Iram.	11. Impetum.
20. In cruditatem.	20. In choleram.	20.
25. Abstraxit.	25. Assumpsit.	25. Obumbravit.
33.	33. In populum. <i>Alius,</i> populo.	33.
34.	34. Sepulchra concupiscentiæ.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Numerorum

nere, sed esse scholion.

V. 11. Ἄ., τὸ ἄρμα. Σ., τὸ βάρος. Ο', τὴν ὄργην.
Θ., τὴν ὄρμη. Sic etiam infra Deut. i, 12, in nota.
Vocem κωσ solet Symmachus vertere λῆμμα. Ο',
τὴν ὄργην. Sic etiam habet ms. Alex. Edit. vero
Rom., τὴν ὄρμη, quæ hic Theodotionis lectio esse
fertur.

V. 15. ἦ. Ο', ἔλεος. Coislin. in margine, χάριν καὶ
ἔλεον.

V. 20. Sic duo Regii codices et Drusius ex Theo-
doreto : cujus hæc nota adjicitur, Ἡ γὰρ ἀδηφα-
γία τὴν νόσον ἐπέγαγε, καὶ πολλοὺς τὸν θάνατον ἠ-
θεήλατος πληγή. Id est, « Nimia enim satietas mor-
bum, immissaque a Deo plaga plurimis mortem
adduxit. »

V. 25. Trium lectiones affert Basiliensis.

V. 33. Ἄλλος, τῷ λαῷ. Ex Basiliensi.

V. 34. Καθρωθαδᾶ. Ex eodem.

CAPUT XII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עגו מאד 3	5.	3.
לארנן עבדי 7	7.	7.
בשר 12	12.	12.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Mansuetus valde.	3. Mitissimus.	3.
7. Non sic servus meus.	7. Non talis servus meus.	7.
12. Carnis ejus.	12. Carnis ejus.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Numerorum.

V. 3. Καὶ οὕτως οἱ λοιποὶ. Ita codex unus.

CAPUT XIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וידבר יהוה 1	1.	1.
לבא חכות 22	22.	22. Εἰσοδος Ἐμάθ.
דבת הארץ 33 Τὸ Σαμαρ. δνει- δος κατὰ τῆς γῆς.	53.	53
עברנו בה לתור ארצה		
אתהגפילים 34	54.	54.
בני ענק מןהגפילים והנה בעיניהם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et locutus est Dominus.	1. Ibiq̄ue locutus est Dominus.	1.
22. Ingressus Chamath.	22. Intransibus Emath.	22. Ingressus Emath.
33. Infamiam terræ. Samar. op- probrium contra terram.	33. Detraxeruntque terræ.	53.
Transivimus in eam ad explo- randum eam.	Lustravimus.	
54. Perterrefacientes.	54. Proceræ staturæ.	54.
Filios Enac ex perterrefacienti bus.	Filiorum Enac de genere gigan- tum.	
Fuimus.	Videbamus.	
In oculis eorum.	Quibus comparati.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Numerorum.

V. 1. *Ad marg. Basiliensis.* Καὶ τούτων μνημονεύει Μωϋσῆς ἐν τοῖς πρώτοις τοῦ Δευτερονομίου· ἃ καὶ αὐτὰ ἐκ τοῦ τῶν Σαμαρειτῶν Ἑβραϊκοῦ μετεβάλομεν καταλλήλως τῇ τῶν Ὁ, ἔρμηνεῖα τῇ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ φερομένῃ. Καὶ εἶπεν Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Ἦλθετε ἕως ἡρῶν τοῦ Ἀμορρᾶτου, ὅπερ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν. Εἶδετε ὅτι ἔδωκεν Κύριος ὁ Θεὸς σου ἐμπροσθέν σου τὴν γῆν. Ἀναβὰς κληρονόμησον καθὰ ἐλάλησεν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου· Σὺ μὴ φοβοῦ μηδὲ δυνήσης. Καὶ προ-

σῆλθον Μωϋσῆ καὶ εἶπαν· Ἀποστελωμεν ἄνδρας ἐμπροσθεν ἡμῶν, καὶ κατασκοπήσωμεν τὴν γῆν· καὶ ὑποστρέψουσιν ἡμῖν λόγον περὶ τῆς ὁδοῦ δι' ἣς ἀνελευσώμεθα. Καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Μωϋσῆ. i. e. «*Horum meminit Moyses in principio Deuteronomii : quæ ex Hebraico Samaritanorum transtulimus congruenter ad versionem LXX interpretum, quæ in Deuteronomio fertur (1, 20). Et dixit Moyses filiis Israel : Venistis usque ad montem Amorrhæi, quem Dominus Deus vester*

CAPUT XII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3	3. Πραῦς σφόδρα. Καὶ οὕτως οἱ λοιποί.	3.
7	7. Οὐχ οὕτως ὁ θεράπων μου. Ἄλλος, οὐχ οὕτως ὡς ὁ θεράπων.	7.
12.	12. Τῶν σαρκῶν αὐτῆς. Ἄλλος, τῆς σαρκὸς αὐτῆς.	12.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Mansuetus valde. Sic etiam reliqui.	3.
7	7. Non sic servus meus. Alius, non sic sicut servus meus.	7.
12.	12. Carnium ejus. Alius, carnis ejus.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Numerorum.

V. 7. Ἄλλος, οὐχ οὕτως ὡς ὁ θεράπων. Ita duo mss., unde sequentem etiam lectionem mutuamur.

CAPUT XIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος.	1.
22.	22. Εἰσπορευομένων Αἰμαθ.	22.
33.	33. Ἐκστασιν τῆς γῆς. Ἄλλος, κατάχρισιν. Παρήλομεν αὐτὴν κατασκέψασθαι. Ἄλλος, παρήλομεν ἐν αὐτῇ κατασκέψασθαι αὐτήν.	33.
34. Τρακτίους.	34. Γίγαντας. ✕ Υἱὸς Ἐνάκ ἐκ τῶν γιγάντων. Ἦμεν. Ἄλλος, ἐγενήθημεν. Ἐνώπιον αὐτῶν. Ἄλλος, ἐναντίον αὐτῶν.	34.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Et locutus est Dominus.	1.
22.	22. Intransibus Emath.	22.
33.	33. Pavorem terræ. Alius, condemnationem. Transivimus eam explorare. Alius, transivimus in ea ad explorandum ipsam.	33.
34. Portentosos.	34. Gigantes. ✕ Filios Enac ex gigantibus. Eramus. Alius, facti sumus. In conspectu eorum. Alius, in comparatione eorum.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Numerorum.

dat nobis. Videte quia dedit Dominus Deus tuus in conspectu tuo terram. Ascendens hereditate accipe, quemadmodum locutus est Dominus Deus patrum tuorum: Tu ne timeas, neque segnis esto. Et accesserunt ad Moysen et dixerunt: Mittamus viros ante nos, et exploremus terram, et referent nobis sermonem de via, per quam ascendamus. Et placuit sermo in oculis Moysis.

Hæc nota Origenis esse videtur, etsi codex Basiliensis, unde illam mutuamur, id non indicet. Monet

autem, ea quæ sequuntur, in Samaritano haberi, ex Deuteronomio, cap. 1, v. 20, desumpta. Et sane exstant quoque in Samaritano hodierno textu, et in versione Samaritana, neque ullatenus ab hac Græca versione discrepant. Cum iis autem quæ in Deuteronomio leguntur, ea solum in re differunt, quod hic Moyses in tertia persona loquatur: *Et dixit Moyses filiis Israel*, etc., illic autem in prima: *Dixi vobis*, etc., Origenes autem ait, se hæc traustulisse congruenter ad versionem LXX

Interpretum, quæ in Deuteronomio fertur. Verum nonnihil est inter utramque discriminis, ut quisque videre possit. De Samaritano textu vide in Præliminaribus.

V. 3. לַמְּבָרָה. O', κατὰ δῆμους. Coisl. ad marg., οἴκους.

V. 22. 'A., εἰσοδος Ἐμάθ. Hieron. *De locis Hebraicis*: « *Laboemath*, pro quo Aquila interpretatur. *ingressus Emath*. » Ibid. Græca Eusebii sic habent Λαβοεμάθ. 'A., εἰσοδος Ἐμάθ. Drusius legit: 'A., εἰσοδος Ἐμάθ. Male, ni fallor, pro εἰσοδος. — רָדָה. O', Ροδδ. Coisl. marg., Ραδδ.

V. 35. Τὸ Σαμυρ., δνειδος, etc. Hanc Samaritan

CAPUT XIV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
לְרֵבְחָהּ 2	2.	2. Ὅφελον ἀπεθάνομεν.
מִן הַתְּרִים 6	6.	6. Ἐκ τῶν κατασκόπων.
עֲבַרְתָּ בָּהּ לְחֹרֶף 7	7.	7.
14 כִּרְאֵתָהּ יִזְהַר בְּקִרְבֵּי הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר־עִין בְּעֵין נִרְאָה וְאַתָּה יִזְהַר	14.	14. Ὅτι σὺ εἶ, Κύριε, ἐν ἐγκάτῳ τοῦ λαοῦ τούτου, οἷς ὀφθαλμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ σὺ, Κύριε.
21 וַיִּמְלֵא כְבוֹד יְיָ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ	21.	21. Ὅτι ἐμπλήσει πᾶσαν τῆν γῆν ἡ δόξα Κυρίου.
30 כִּי אִם־לֵבַב	30.	30.
33 וְנִשְׂאוּ	33.	33.
עֲדָתָם פְּגִימוֹת		
36 עַל־הָאָרֶץ	36.	36.
37 מִן־צֵאֵי דְבַת	37.	37. Οἱ ἐξενέγκαντες διαβολῆν.
43 עִמָּכֶם	43.	43.
45 וַיִּטְּסוּ וַיִּנְתּוּם עַד־חֹרְמָה	45.	45.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Utinam mortui essemus.
6. De exploratoribus.
7. Transivimus in ea ad explorandum.
14. Quod tu, Domine, in interiore populi istius, quod oculo in oculo visus tu, Domine.
21. Et implebitur gloria Domini omnis terra.
30. Nisi Chaleb.
33. Et portabunt.
- Donec consumantur cadavera vestra.
36. Super terram.
37. Educentes famam.
43. Vobiscum.
45. Et percusserunt eos, et conriverunt usque ad Chormah.

VULGATA LATINA.

2. Utinam mortui essemus.
6. Qui et ipsi lustraverant.
7. Quam circuivimus.
14. Quod tu, Domine, in populo isto sis, et facie videaris ad faciem.
21. Et implebitur gloria Domini omnis terra.
30. Præter Chaleb.
33. Et portabunt.
- Donec consumantur cadavera patrum.
36. Terræ.
37. Vacat.
43. Vobiscum.
45. Et persecutus est eos usque Horma.

AQUILA.

2. Utinam mortui essemus.
6. De exploratoribus.
- 7.
14. Quoniam tu es, Domine, in viscere populi hujus, quibus oculum in oculo videris tu, Domine.
21. Quoniam implebit omnem terram gloria Domini.
- 30.
- 33.
- 36.
37. Qui extulere calumniam.
- 43.
- 45.

lectionem habent duo mss. Regii et Drusius. Aliam vero, nempe κατάκρισιν, incerti interpretis, iidem duo mss. tantum.

Ibid. "Ἄλλος, παρήλθομεν ἐν αὐτῇ κατασκέψασθαι αὐτήν. Ex Basil.

V. 34. Σ., τεραστίους. Basil. Videtur Symmachus vocem Πῆλθιν τεραστίους vertere quasi ex Νῆθ. Nam

Πῆλθιν τεράστια vertit psal. xxxix, 6. Vide etiam psal. lxxvi, 12, et lxxvii, 11.

Ibid. Sic Ern. Grabe cum asterisco, quia in versione τῶν Ο' deerat.

Ibid. "Ἄλλος, ἐγενήθημεν. Basil.

Ibid. "Ἄλλος, ἐναντίον αὐτῶν. Basil.

CAPUT XIV NUMERORUM.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Εἰ ἀπεθάνομεν. Οἱ λοιποὶ, ὕφελον ἀπεθάνομεν.	2.
6.	6. Τῶν κατασχεψαμένων.	6.
7.	7. Κατασχεψάμεθα. "Ἄλλ., παρήλθομεν ὥστε κατασκέψασθαι.	7.
14.	14. "Ὅτι σὺ εἰ Κύριος ἐν τῷ λαῷ τούτῳ, ὅστις ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμοὺς ὀπτάξῃ, Κύριε.	14.
21.	21. Καὶ ἐμπλήσῃ: ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν.	21. "Ὅτι ἐμπλήσῃ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα Κυρίου.
30.	30. "Ἄλλ' ἢ Χαλέβ. "Ἄλλος, πλὴν Χαλέβ.	30.
35.	35. Καὶ ἀνοίσουσι. "Ἄλλος, βασιτάζοντες. "Ἔως ἂν ἀναλωθῇ τὰ κῶλα ὀμῶν. "Ἄλλος, ἕως ἂν τελειωθῶσι πτώματα ὀμῶν.	35.
36.	36. Περὶ τῆς γῆς. "Ἄλλος, κατὰ τῆς γῆς.	36.
37.	37. Οἱ καταίπαντες πονηρά.	37.
43.	43. "Ἐν ὀμῖν. "Ἄλλος, μεθ' ὀμων.	43.
45.	45. Καὶ ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως Ἐρμάν. Καὶ ἀπεστράφησαν εἰς παρεμβολὴν. "Ἄλλος, εἰς συνάντησιν αὐτῶν, κατεδίωξαν αὐτοὺς, ὥστε ποιῆσαι σὺν αἰ μέλισσαι.	45.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Si mortui essemus. <i>Reliqui</i> , utinam mortui essemus.	2.
6. De exploratoribus.	6. De iis qui exploraverant.	6.
7.	7. Exploravimus. <i>Alius</i> , transivimus ut exploraremus.	7.
4. Quoniam tu es, Domine	14. Quoniam tu es Dominus in populo hoc: qui oculis ad oculos aspiciaris, Domine.	14.
21. Quoniam implebit omnem terram gloria Domini.	21. Et implebit gloria Domini omnem terram.	21. Quoniam implebit omnem terram gloria Domini.
30.	30. Nisi Chaleb. <i>Alius</i> , verum tamen Chaleb.	30.
35.	35. Et portabunt. <i>Alius</i> , gestantes. Quoadusque consumpta fuerint membra vestra. <i>Alius</i> , donec consumpta fuerint cadavera vestra.	35.
36.	36. Circa terram. <i>Alius</i> , contra terram.	36.
37.	37. Qui locuti sunt mala.	37.
43.	43. In vobis. <i>Alius</i> , vobiscum.	43.
45.	45. Et fugaverunt eos, et coniderant eos usque Herman. Et reversi sunt in castra. <i>Alius</i> , in occursum eorum, et persecuti sunt eos, ut fecerint apes.	45.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Numerorum.

V. 2. Sic Basiliensis, qui in textu habet *εὶ ἀπεθά-
νομεν*, quasi lectionem LXX. In editione autem Ro-
mana τῶν Ὁ habetur *θφελον ἀπεθάνομεν*.

V. 7. "Αλλ., *παρήλθομεν ὥστε κατασκέψασθαι*.
Hanc incerti lectionem affert Basiliensis, quæ opti-
me cum Hebraico consonat.

V. 14. Hanc Aquilæ et Symmaehi lectionem mu-

tuamur ex Ensebii *Demonstratione evangelica*,
pag. 244. 'Α., *ἐν ἐγκάτω*. Ita quoque vertit Aquila
vocem *קרב* Exod. III, 18.

V. 21. 'Α., Σ., Θ., *ὅτι ἐμπλήσει πᾶσαν τὴν
γῆν*, etc. Ex Drusio.

V. 30. "Αλλος, *πλήν Χαλέβ*. Ita Basiliensis,

CAPUT XV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
רויח נידח 3	3.	3.
בלולה בשבח 6	6.	6.
ואודח 13	13.	13.
לוי ונסח לו 28	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Odorem quietis.	3. Odorem suavitatis.	3.
6. Confusæ in oleo.	6. Quæ conspersa sit oleo.	6.
13. Indigena.	13. Indigenæ.	13.
28. Ad expiandum super eum, et remittetur ei.	28. Impetrabitque ei veniam, et dimittetur ei.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Numerorum.

V. 3. "Αλλος, *ὁσμὴν ἀναπαύσεως*. Sic unus co-
dex. Vide supra, Levit. I, 9, et XXI, 18.

V. 6. Ex duobus exemplaribus mss. Videtur esse
Aq., Sym. et Theodoionis, ut supra, Levit. II, 4.

V. 13. "Αλλος, *ὁ ἐγγώριος*. Sic Basiliensis al-
teram τῶν Ὁ lectionem affert. In edit. Rom. le-
gitur *αὐτόχθων*. Alterutra autem lectio ex alio inter-
prete desumpta videtur. Qua de re consule ea quæ

CAPUT XVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKIΛAΣ.
קראי כותד 2	2.	2.
ויאמרו 3	3.	3.
רב לכם 6	6.	Πολὸν ὄμην.
זאת 6	6.	6.
רב לכם 7	7.	7.
מארט זבת 13	13.	13.
כדתשתיר עלינו חבור 15	15.	15. Δῶσον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vocati conventus.	2. Qui tempore consilii per no- mina vocabantur.	2.
3. Et dixerunt.	3. Dixerunt.	3.
Multum vobis.	Sufficiat vobis.	Multum vobis.
6. Hoc.	6. Hoc.	6.
7. Multum vobis.	7. Multum erigimini.	7.
13. E terra fluente.	13. De terra, quæ (lacte et melle) manabat.	13.
Quia principem te facis super nos.	Nisi et dominatus fueris in nobis.	
13. Asellum.	13. Asellum.	15. Donum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Numerorum.

tacito interpretis vel interpretum nomine.

V. 55. Ἄλλος, βασιλεύοντες. Sic Regiæ catenæ et edit. Rom.

Ibid. Ἄλλος, ἕως ἂν τελειωθῶσι πτώματα ὑμῶν. Sic Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 56. Ἄλλος, κατὰ τῆς γῆς. Ex Basil.

Ibid. קט. ו', בְּהֵמָה פֹּהֵרָה. Coislin. in marg.,

φοβερά.

V. 43. Ἄλλος, μεθ' ὑμῶν. Ex Basil.

V. 45. Ἄλλος, εἰς συνάντησιν αὐτῶν, καὶ καταδίωξαν αὐτούς, ὡσεὶ ποιήσαισαν αὐτὸ μέλισσαι. Sic Basiliensis. Hæc vero lectio cum Hebraico non consonat, sed huc translata est ex Deuteronomii c. 1, v. 44.—Ο', ἐστρέψαντο. Coislin. marg., ἀπίσαντο.

CAPUT XV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Ὅσμήν εὐδίας. Ἄλλος, ὁ σμήν ἀναπαύσεως.	3.
6.	6. Ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ. Ἄλλος, ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ.	6.
13.	13. Αὐτόχθων. Ἄλλως, ὁ ἐγχώριος.	13.
28.	28. Ἐξιδάσασθαι περὶ αὐτοῦ. <i>Alii addunt</i> , καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.	28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Odorem suavitatis. <i>Alius</i> . odorem requirit.	3.
6.	6. Refectæ in oleo. <i>Alius</i> , respersæ in oleo.	6.
13.	13. Indigena. <i>Aliter</i> , inquilinus.	13.
28.	28. Exorare pro eo. <i>Alii addunt</i> , et remittetur ei.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Numerorum.

diximus in Præliminaribus.

V. 28. Additamentum illud, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ, quod Hebraico respondet וְהָיָה אֵינָם habent quædam

exemplaria, ut fertur in edit. Rom., verisimileque est fuisse asterisco notatum in Hexaplis.

CAPUT XVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Συγκλητοὶ βουλῆς. Ἄλλος, αλούμενοι εἰς καιρόν.	2.
3.	3. Εἶπαν. Ἄλλοι, λέγουσιν. Ἐχέτω ὑμῖν.	3. Πολὺ ὑμῖν.
6.	6. Τοῦτο. Ἄλλος, οὕτως.	6.
7.	7. Ἰκανούσθω. Ἄλλος, ἀρκεῖτω.	7.
13.	13. Εἰς γῆν βέουσαν. Ἄλλος, ἐκ γῆς βέουσης.	13.
Κατατυραννεῖς γὰρ ἡμῶν βιαίως.	Ὅτι κατάρχεις ἡμῶν.	
15. Δῶρον.	15. Ἐπιθύμημα.	15. Δῶρον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Sepatores consilii. <i>Alius</i> , vocati ad tempus.	2.
3.	3. Dixerunt. <i>Alit</i> , dicunt. Sufficiat vobis.	3. Multum vobis.
6.	6. Hoc. <i>Alius</i> , sic.	6.
7.	7. Sufficiat. <i>Alius</i> , satis sit.	7.
13.	13. In terram fluentem. <i>Alius</i> , e terra fluente.	13.
Tyrannidem enim exerces in nos violenter.	Quoniam præes nobis.	
15. Donum.	15. Desiderium.	15. Donum.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	AKYAAΣ.
ויקח איש כותהו ויתן עליהם אש 18	18.	18.
ואם-בריאה 30	30.	30.
ותחתיהם 31	31.	31.
צפוי 38	38.	38.
השרפים 39	39.	39.
אלהעדה 46	46.	46.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
18. Et ceperunt unusquisque acerram suam : et dederunt super eis ignem.	18. Quod cum fecissent.	18.
30. Et si creationem.	30. Sin autem novam rem.	30.
31. Sub eis.	31. Sub pedibus eorum.	31.
38. Opertorium.	38. Et affligat.	38.
39. Combusti.	9. Quos incendium devoravit.	39.
46. Ad cœtum.	6. Ad populam.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Numerorum.

V. 2. Ἄλλος, καλούμενοι εἰς καιρόν. Sic Regius codex unus.

V. 3. Ἄλλος, λέγουσιν. Ex Basiliensi. Ibid. Ἄ., Θ., πολὺ ὑμῖν. Σ., ἀρξέτω. Ex Basil. Drusius illud, ἀρξέτω, quasi scholion affert, sed suspicatur esse Symmachi, ut Basiliensis confirmat.

V. 6. Ἄλλος, οὕτως. Ex Basil.

V. 7. Ἄλλος, ἀρξέτω. Videtur haud dubie esse Symmachi, ut supra. Ex Basil.

V. 13. Ἄλλος, ἐκ γῆς ρεούσης. Ex Basil.

Ibid. Σ., κατακυραννείς γὰρ ἡμῶν βίαιως. Sic Coisl. Hanc lectionem Basiliensis habet absque interpretis nomine.

V. 15. Ἄ. Σ., δῶρον. Ex Coisl. Hanc lectionem sine interpretum nomine exhibet Basiliensis. Omnes autem isti interpretes vocem דָּרָב, *asinus* derivatam putabant a דָּרַב, *desideravit*, mutato ך in ך. Hæc porro interpretum nota suspecta mihi est.

CAPUT XVII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עלי 5	5.	5.
ותקח 8	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Desuper me.	5. A me.	5.
8. Amygdalas.	8. Amygdalas.	8.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Numerorum.

V. 5. Ἄλλος, ἀπὸ σοῦ. Sic quædam exemplaria.

V. 8. Οἱ λοιποὶ, ἀμύγδαλα. Ita Regius, Basiliensis et Drusius sine nomine : atque ita vertunt Ἄ.,

S., Gen. xliii, 11. In hunc locum hæc habet Drusius. « Sic etiam Hieron. Ante in LXX erat κάρνα, id est, *noces*. Nam in censu nucum amygdala. Dici-

CAPUT XVIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ותישני 2	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et ministrent tibi.	2. Et ministrent tibi.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
18.	18. Καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὰ πῦρ. Ἄλλος, λαβόντες δὲ ἕκαστος πυρετον ἴδιον, καὶ ἐπιθέντες εἰς αὐτὰ πῦρ.	18.
30	30. Ἐν φάσματι. Ἄλλος, ἐν χάσματι. Ἄλλος, φαντάσματι.	30.
31	31. Ὑποκάτω αὐτῶν. Ἄλλος, υποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν.	31.
38	38. Περιθεμα. Ἄλλος, περιθεῖναι.	38.
39	39. Κατακεκαυμένοι. Ἄλλος, καυθέντες.	39.
46.	46. Εἰς τὴν παρεμβολήν. Ἄλλος, εἰς τὴν συναγωγὴν.	46.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
18.	18. Et sumpsit unusquisque thuribulum suum, et imposuerunt super ea ignem. <i>Alius</i> , accipientes autem unusquisque thuribulum proprium, et imponentes super ea ignem.	18.
30	30. In visione. <i>Alius</i> , in hiatu. <i>Alius</i> , in phantasmate.	30.
31	31. De sub eis. <i>Alius</i> , sub pedibus eorum.	31.
38.	38. Circumpositionem. <i>Alius</i> , ad circumponendum.	38.
39.	39. Combusti. <i>Alius</i> , <i>id. alio verbo</i> .	39.
46.	46. Ad castra. <i>Alius</i> , ad synagogam.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Numerorum

Nam sive תַּבְּרָה legas, ut hodie legitur; sive תַּבְּרָה, ut legerunt LXX, vix putaverim Aquilam vertisse ὄρον. Rectius Vulgata, *asellum*.

V. 18. Ἄλλος, λαβόντες δέ, etc. Ex Basil.

V. 30. Ἄλλος, ἐν χάσματι. Sic edit. Rom. ex Augustino. Ο΄, ἐν φάσματι, ex verbo פַּחַךְ derivatum putantes præmissa propositione וּ, הַיָּמִין: qui autem ἐν χάσματι vertit, videtur respexisse ad ea quæ postea gesta sunt, cum hiatu terræ absorptus

est Core.

V. 31. Ἄλλος, ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν. Sic Basil., tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 38. Ἄλλος, περιθεῖναι. Basil.

V. 39. Ἄλλος, καυθέντες. Basil.

V. 46. Ἄλλος, εἰς τὴν συναγωγὴν. Ex Basil. Videtur esse reliquorum interpretum, qui vocem אֵתְּיָא vertunt συναγωγὴν, Levit. iii, 7.

CAPUT XVII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Ἄπ' ἐμοῦ. Ἄλλος, ἀπὸ σοῦ.	5.
8.	8. Κάρυα. Οἱ λοιποὶ, ἀμύγδαλα.	8.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. A me. <i>Alius</i> , a te.	5.
8.	8. Nuces. <i>Reliqui</i> , amygdala.	8.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Numerorum.

mus autem ἀμύγδαλον et ἀμυγδάλην. Heracleon Ephesius, κάρυα ἐκάλουν καὶ τὰς ἀμυγδάλας, καὶ τὰ νῦν καστάνεια. Ab hoc nomine verbum est apud inter-

pretēs, ἐξαμυγδαλῶ, *instar amygdalæ torno*; de quo alias. »

CAPUT XVIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ λειτουργεῖτωσάν σοι. Ἄλλος, καὶ ὑπουργεῖτωσάν σοι.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et ministrent tibi. <i>Alius</i> , et subministrent tibi.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
על־בני ישראל 5	5.	5.
עבודת מותנה 7	7.	7.
מחנה אתך ארבעה עשר. τὸ Σαμαρ. καὶ δόματα δώσω τὰς ἱερατείας ὑμῶν.	9.	9.
מקדש הקדשים 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Super filios Israel.	5. Super filios Israel.	5
7. Servitium doni.	7. Per sacerdotes administrantur.	7
Servitium doni dabo sacerdotium vestrum. Samar., dona dabo sacerdotia vestra.	Per sacerdotes administrantur.	
9. De sanctitate sanctitatum.	9. De iis qui sanctificantur.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Numerorum.

V. 1. וְעַד עַד. Ubi edit. Rom. habet ἀμαρτίας, Coisl. ἀπαρχάς in textu, ἀμαρτίας in margine exhibet cum hac nota, Τουτέστι: τὰ APENATA, ἐκ τῶν ἱερῶν καταγόμενα, ὡς τὸ ια' κεφάλαιον τοῦ Λευιτικοῦ. Quid sibi velint ἀρέματα prorsus ignoro.

V. 2. Ἄλλος, καὶ ὑπουργεῖτωσάν σοι. Ex Basil
V. 5. Ἄλλος, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Ex Basil
V. 7. Ἄλλος, λειτουργίαν δόματος. Idem.
Ibid. τὸ Σαμαρ., καὶ δόματα δώσω τὰς ἱερατείας ὑμῶν. Sic tres Regii, quorum unus habet δώματι.

CAPUT XIX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ולגר הגר בזככם 10	10.	10.
לא יבדר 12	12.	12.
הזה 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et peregrino peregrinanti in medio vestrum.	10. Et advenæ, qui habitant inter eos.	10.
12. Non mundus erit.	12. Non poterit emundari.	12.
18. Et sparget.	18. Sparget.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Numerorum.

V. 10. Ex duobus mss.

V. 12. Ita Basiliensis.

CAPUT XX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ותו נועו 3	3.	5.
ובעירנו 4	4.	4.
ויבא 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Utinam obiissemus.	3. Utinam perissemus.	5.
4. Et jumenta nostra.	4. Et nostra jumenta.	4.
6. Venit.	6. Ingressus est.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
3.	5. Ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ἄλλος, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ.	5.
7.	7. Τὰς λειτουργίας δόμα. Ἄλλος, λειτουργίαν δόματος. Δόμα τῆς ἱερατείας ὑμῶν.	7.
9. Ἀπὸ ἡγιασμένου τῶν ἁγίων.	9. Ἀπὸ τῶν ἡγιασμένων. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων. Ἄλλος, ἀπὸ πάντων ἡγιασμένων.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. In filiis Israel. <i>Alius</i> , super filios Israel.	5.
7.	7. Ministeria dationem. <i>Alius</i> , ministerium doni. Dationem sacerdotii vestri.	7.
9. De sanctificato sanctorum.	9. De sanctificatis. <i>Alius</i> , a Sancto sanctorum. <i>Alius</i> , ab omnibus sanctificatis.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Numerorum.

ἑσσις. Omnes autem hanc notam adjiciunt, Ἄντι τοῦ ὀφελετε φυλάσσειν τὰς λειτουργίας ὑμῶν ἐπειδὴ ὡς κατὰ δωρεάν, καὶ κατ' ἐξαιρετον ἐδόθη ὑμῖν ἱερατεία. Id est, « Ac si diceret, Custodire debetis ministeria vestra, quandoquidem vobis sacerdotium doni ac prerogativæ loco datum est. »
 V. 8. **וְהָיָה**. Ο', γέρας. Coislin. in marg., τιμή.
 V. 9. Σ., ἀπὸ ἡγιασμένου, etc. Has omnes lectiones ex Basiliensi mutuamur.

CAPUT XIX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
10.	10. Καὶ προσηλύτοις προσκειμένοις. Ἄλλος, καὶ τοῖς προσηλύτοις προσκειμένοις ἐν μέσῳ ὑμῶν.	10.
12.	12. Οὐ καθαρὸς ἔσται. Ἄλλος, οὐ καθαρισθήσεται.	12.
18.	18. Περιβράνει. Ἄλλος, ἐπιβράνει. Ἄλλος, περιβράντις.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Et proselytis appositis. <i>Alius</i> , et proselytis appositis in medio vestrum.	10.
12.	12. Non mundus erit. <i>Alius</i> , non mundabitur.	12.
18.	18. Circumperfundet <i>Al.</i> , asperget. <i>Alius</i> , circumasperget.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Numerorum.

V. 18. Ἄλλος, ἐπιβράνει. Ἄλλος, περιβράντις. Sic quædam exemplaria.

CAPUT XX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
3.	3. Ὅφελον ἀπεθάνομεν. Ἄλλος, ὄφελον ἀπωλόμεθα.	3.
4.	4. Κτήνη ἡμῶν. Ἄλλος, τέκνα.	4.
6.	6. Ἦλθε. Ἄλλος, εἰσῆλθε.	6.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Utinam mortui essemus. <i>Alius</i> , utinam periissemus.	3.
4.	4. Jumenta nostra. <i>Alius</i> , filii.	4.
6.	6. Venit. <i>Alius</i> , ingressus est.	6.

TO EBPAIKON.

אלפני הסלע 10
 הכה מז מריבה 13
 ויכאן 21
 למי 24

VERSIO HEBRAICI TEXT.

10. Ad facies petrae.

13. Istæ aquæ jurgii.

21. Et renuit.

24. In aquis.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

10.

13.

21.

24.

VULGATA LATINA.

10. Ante petram.

13. Hæc est aqua contradictio-
nis.

21. Nec voluit.

24. Ad aquas.

ΑΚΥΛΑΣ.

10

13.

21.

24.

AQUILA.

10.

13.

21.

24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Numerorum.

V. 3. Ἄλλος, ὄφελον ἀπωλόμεθα. Sic quædam
 exemplaria. Videtur esse versio alterius interpre-
 tis, quem sequitur Vulga a.

V. 6. Ἄλλος, εἰσήλαθε. Ex eodem.

V. 10. Ἄλλος, ἐναντι Κυρίου. Ex Basil.

CAPUT XXI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

דוד דהתרים 1
 קצה 5
 הקלקל
 על-על 8
 בעי העברים 11
 משם נסע 12
 משם נסע ויהי מעד 13

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Viam exploratorum.

5. Abhorret.

Levissimo.

8. Super vexillum.

11. In cumulis Abarim.

12. Inde profecti sunt.

13. Inde profecti sunt et castra-
metati sunt trans.

17. Respondete ei.

20. Collia.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.

5.

8.

11.

12.

13.

17.

20.

VULGATA LATINA

1. Exploratorum viam.

5. Nauseat.

Levissimo.

8. Pro signo.

11. In leabarim.

12. Et inde moventes.

13. Quem relinquentes castra-
metati sunt contra.

17. Concinebant.

20. Phasga.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ὅδον τῶν κατασκόπων.

5. Σιχαίναι.

8.

11.

12.

13.

17. Καταλέξατε.

20. Ἡ λαξευτή.

AQUILA.

1. Viam exploratorum.

5. Tædio afficitur.

8.

11.

12.

13.

17. Enumerate.

20. Excisum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Numerorum.

V. 1. Ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis*, pag. 590, ubi locus corruptus est : nam sic legitur, Ἀθηθαρίμαχ, σύνδοδος τῶν κατασκόπων, etc. Verum ex levi mutatione, et germana syllabarum divisione, totum restituas sic : Ἀθηθαρίμα. Ἄ., Σ., ὁδὸς τῶν κατασκόπων. In Latino autem Hieronymi legitur *Abetharim* ; haud dubie pro *Athetharim* : *Locus* Latine sic habet : *Abetharim* ; pro quo *Aquila* et *Symmachus*, *exploratorum viam interpretati sunt*.

[Ita in nota ad hunc Eusebii locum. Consule S. Hier. ed. Migne. Sed potius restituendum *Haetharim* ; sic enim habet textus Hebraicus. Βαλαθ.]

V. 5. Ἄ., σιχαίναι, Σ., ἐνεκάκησεν. Sic omnes mss. atque ita vertunt ambo, Gen. xxvii, 46. — Coisl. in marg., ματαίω, ξηρῶ, οἱ λοιποὶ, κούρω.

Ibid. οἱ λοιποὶ, κούρω. Ita Basiliensis et Coisl.

V. 8. Ἄλλος, ἐπ' ὕψους. Ex Basiliensi. Sed

Coisl. in marg., Σ., τοῦ ὕψους. Utamque lectionem edimus.

V. 11. Ἐν Ἀχελγαί. Sic Basil. ad marg. ἐν Ἀχελγαί ἐκ τοῦ πέραν, ὃ ἐστὶν ἐν ἐποικίαις Ἑβραίων. i. e., in Achelgai ex transitu, quod est in habitationibus Hebræorum.

Ibid. Hieronym. *De locis Hebraicis*, pag. 589, ubi Græca Eusebii sic habent : Ἀθή, ἡ καὶ Ἀχελυγαί, ἐν τοῖς βουνοῖς. Supple Σ., ἐν τοῖς βουνοῖς, nam in Latinis Hieronymi sic legitur : « Athie quæ et Achalgai, pro hac Symmachus interpretatur, in collibus. » — Pro Ἀχελγαί, Coisl. in marg., Ἀχελυσεῖν.

V. 12. Basil. ad marg. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· Μὴ ἐχθραίνετε τοῖς Μωαβίταις, καὶ μὴ συνάψετε πρὸς αὐτούς· οὐ γὰρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν κλήρῳ. Τοῖς γὰρ υἱοῖς Λὼτ δέδωκα τὸ μέρος ἐν κλήρῳ, i. e., Et dixit Dominus ad Moysen : Ne inimicitias habeatis cum Moabitibus, et ne con-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ἀπέναντι τῆς πέτρας. Ἄλλος, ἐναντι Κυρίου.	10.
13.	13. Τοῦτο τὸ ὕδωρ ἀντιλογίας. Ἄλλος, τοῦτο τὸ ὕδωρ λοιδορίας.	13.
21.	21. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν. Ἄλλος καὶ οὐκ ἠβουλήθη.	21.
24.	24. Ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Ἄλλος, ἐν τῷ ὕδατι.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Ante petram. <i>Alius</i> , coram Domino.	10.
13.	13. Hæc aqua contradictionis. <i>Alius</i> , hæc aqua contumeliæ.	13.
21.	21. Et noluit. <i>Alius</i> , nec voluit.	21.
24.	24. Super aqua. <i>Alius</i> , in aqua.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Numerorum.

V. 13. Ἄλλος, τοῦτο τὸ ὕδωρ λοιδορίας. Sic V. 21. Ἄλλος, οὐκ ἠβουλήθη. Ex eodem Basil. quædam exemplaria. V. 24. Ἄλλος, ἐν τῷ ὕδατι. Ex eodem.

CAPUT XXI NUMERORUM. 1

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ὅδον τῶν κατασκόπων.	1. Ὅδον Ἀθαρείν.	1.
5. Ἐνεκάκησεν.	5. Προσώχθισεν. Διακένω. Οἱ λοιποὶ, κούφω.	5.
8. Τοῦ ὕψους.	8. Ἐπὶ σημείου. Ἄλλος, ἐφ' ὕψους.	8.
11. Ἐν τοῖς βουνοῖς.	11. Ἐν Ἀχελγαί.	11.
12.	12. Ἐκειθεν ἀπήραν.	12.
13.	13. Καὶ ἐκειθεν ἀπάραντες παρένεβαλον εἰς τὸ πέραν.	13.
17. Καταλέξατε.	17. Ἐξάρχετε.	17.
20.	20. Τοῦ λελαξευμένου.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Viam exploratorum.	1. Viam Atharin.	1.
5. Defecit.	5. Exhorruit. Inani. <i>Reliqui</i> , levi.	5.
8. Excelsi.	8. Super signum. <i>Alius</i> , super excelsum.	8.
11. In collibus.	11. In Achelgai.	11.
12.	12. Inde promoverunt.	12.
13.	13. Et inde promoventes castra metati sunt trans.	13.
17. Enumerate.	17. Præcinite.	17.
20.	20. Excisi.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Numerorum.

jungamini cum illis : non enim dabo vobis de terra eorum in sorte. Nam filiis Lot dedi montem in sorte. *Deut.* 11, 9.

V. 13. *Basil.* Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· Σὺ παραπορεύῃ σημερον τὰ ὄρια Μωάβ τὴν Ἀροέρ, καὶ προσάξετε ἐγγυς ὑμῶν Ἀμμάν. Μὴ ἐθραινέτε αὐτοῖς καὶ μὴ συνάψητε πρὸς αὐτούς· οὐ γὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς υἱῶν Ἀμμάν τοῖς ἐν κλήρῳ ὅτι τοῖς υἱοῖς Λὼτ δέδωκα αὐτὴν ἐν κλήρῳ. Καὶ ἀπήραν ἐκ τῆς φάραγγος Ζαρέθ, καὶ παρένεβαλον. Καὶ τούτων μέμνηται Μωϋσῆς ἐν Δευτερονομίῳ ἃ ἐν μόνον τῶν Σαμαρειτῶν εὑρομεν. i. e., Et dixit Dominus ad Moysen dicens : Tu pertinens hodie terminos Moab Aroer : et adducetis prope vos Amman : ne inimicitias feratis cum eis, et ne jungamini cum illis. Non enim dabo de terra filiorum Amman iis qui sunt in sorte : quia filiis Lot dedi eam in sorte. Et profecti sunt ex valle Zareth, et castrametati sunt. *Deut.* 11,

19. Horum etiam meminit Moyses, in Deuteronomio : quæ in solis Samaritanorum libris reperimus.

Hos tres versus ex Basiliensi desumpsimus prout erant in Hebraico textu Samaritano, quos Origenes secundum LXX Interpretum versionem huic loco adaptavit : sunt autem excerpta ex Deuteronomii libro, quæ Samaritani in libri Numerorum seriem invexerant, prout reperitur etiam in hodierno Samaritano, ubi multa alia quæ in Basiliensi non observantur, ex eodem Deuteronomio in Numerorum librum translata deprehenduntur. Vide in Præliminaribus.

V. 17. Ἄ., Σ., καταλέξατε. Ita Coislin. Quam lectionem tacito interprete affert Basiliensis.

V. 20. Ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis*, ad vocem *Phasga*, Græce Φασγά. LXX quoque Interpretes פַּסְגָּא λαξυτῆν interpretantur. *Deuter.* 11, 49.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΙΑΚΥΛΑΣ.
בְּעֵרְבוֹת מוֹאָב 1	1.	1. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ.
מִמַּנְי מוֹאָב 3	3.	3.
וַעֲנַם הוּא מִמַּנְי 6	6.	6.
וְהָחֵם 11	11.	11.
לְשׁוֹן 22	22.	22. Σατάν.
אֲתִדְחֶמְנָה לְהַפֹּתָהּ הַדֶּרֶךְ 23	23.	23. Τὴν ὁνάδα αὐτοῦ ἐκκλίνου αὐτὴν τὴν ὁδόν.
וַיַּעֲמֵד 24	24.	24. Καὶ ἔστη.
יְהוָה 31	31.	31.
לְשׁוֹן 32	32.	32.
אֶסְדֵּר בְּעֵינַי 34	34.	34.
אִתְּךָ תִּדְבֵּר 35	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In campestribus Moab.	1. In campestribus Moab.	1. Ad plana Moab.
3. Moab a faciebus.	3. <i>Vacat.</i>	3.
6. Osseus iste præ me.	6. Fortior me est.	6.
11. Pugnare.	11. Fugnans abigere.	11.
22. In adversarium.	22. Contra Balaam.	22. Satan.
23. Asinam ad declinare facien- dum eam viam.	23. Et vellet eam ad semitam reducere.	23. Asinam ejus ad declinara faciendum eam viam.
24. Et stetit.	24. Stetit.	24. Et stetit.
31. Domini.	31. <i>Vacat.</i>	31.
32. In adversarium.	32. Ut adversarer.	32.
34. Si malum in oculis tuis.	34. <i>Vacat.</i>	34.
35. Illud loqueris.	35. Cave ne aliud, quam præ- cepero tibi, loquaris.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Numerorum.

V. 1. Eusebius *De locis Hebraicis* in editione Hieronymiana, pag. 392, sic habet Ἀραβὼθ Μωάβ, ἔνθα δεύτερον ἠριθμήθη ὁ λαὸς πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ ἐπὶ τὴν περιάδα τῆς Μωάβ. Quæ vitio certe laborant, et sic haud dubie restituenda: Ἀραβὼθ Μωάβ, ἔνθα δεύτερον ἠριθμήθη ὁ λαός. Ἀ., πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ. Σ., ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ. Sic autem legendum esse patet ex versione Hieronymi, quæ sic habet: « Araboth Moab, ubi secundo numeratus est populus: quod Aquila interpretatur *humilia*,

sive *æqualia Moab*: hanc habens consuetudinem, ut eremum propter planitiem, ὀμαλὴν, id est, *æqualem* interpretetur et *planam*. Denique Symmachus, pro *Araboth Moab*, « *campestris Moab* » transtulit. Asseritur item hæc lectio ex iis quæ infra dicimus ad cap. 1, v. 7 Deuteronomii.

V. 5. Ἀλλ., Βαλάκ ἀπὸ προσώπου. Sic Basil.

V. 6. Ἀλλ., ἰσχύει οὗτος ἡ ἡμεῖς. Ex eodem.

V. 11. Ἀλλ., ἐκπολεμήσατ. Ex Basil.

V. 22. Lectio Aquilæ, Σατάν, Latine effertur apud

CAPUT XXIII NUMERORUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בְּנֵי 10	10.	10.
אֵת 12	12.	12.
הַמִּשְׁנָה 14	14.	14. Λαξευτήν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Numeravit.	10. Dinumerare possit.	10.
12. Hud.	12. <i>Vacat.</i>	12.
14. Collis.	14. Phasga.	14. Excisam.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
3.	3. Μωάβ ἀπὸ προσώπου. Ἄλλος, Βαλάκ ἀπὸ προσώπου.	3.
6.	6. Ἰσχυρότερός μου ἐστί. Ἄλλος, ἰσχύει οὗτος ἢ ἡμεῖς.	6.
11.	11. Πατάξαι. Ἄλλος, ἐκπολεμήσαι.	11.
22.	22. Διαβάλλειν.	22. Ἄντικεισθαί.
23.	23. Ἐν τῇ ράβδῳ τοῦ ἐκκλίνει αὐτήν. Ἄλλως, ἐν τῇ ράβδῳ αὐτοῦ τοῦ εὐθύναί αὐτήν ἐν τῇ ὁδῷ.	23.
24.	24. Καὶ ἔστη.	24.
31.	31. Κυρίου. Ἄλλος, Θεοῦ.	31.
32. Ἐναντιοῦσθαι.	32. Εἰς διαβολὴν σου.	32. Ἄντικεισθαί.
34.	34. Εἰ μὴ σοὶ ἀρκέσει. Ἄλλος, εἰ μὴ σοὶ ἀρέσκει. Ἄλλος, εἰ μὴ σοὶ δοκεῖ.	34.
35.	35. Τοῦτο φυλάξῃ λαλῆσαι. Ἄλλος, αὐτὸ ποιήσεις.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. In campestri Moab.	1. Ad occidentem Moab.	1. Ad occidentem Moab.
3	3. Moab a facie. <i>Alius</i> , Balac a facie.	3.
6.	6. Fortior me est. <i>Alius</i> , fortior est hic nobis.	6.
11	11. Percutere. <i>Alius</i> , debellare.	11.
22.	22. Differre.	22. Obstare.
23.	23. In virga ad declinare faciendum eam. <i>Alius</i> , in virga sua ad dirigendum eam in via.	23.
24.	24. Et stetit.	24.
31.	31. Domini. <i>Alius</i> , Dei.	31.
32. Adversari.	32. In dilationem tuam.	32. Obstare.
34.	34. Si tibi non satisfaciat. <i>Alius</i> , si tibi non placet. <i>Alius</i> , si tibi non videtur.	34.
35.	35. Hoc observabis loqui. <i>Alius</i> , ipsum facies.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Numerorum.

Procopium, qui sic habet: « Hebraismus quidem, *impedire*: Aquilas vero, *Satan*, habet: Theodotion, *obstare*. » Basiliensis ad Theodotionem, ἀντικεισθαί.

V. 23. Ἄ., τὴν ὁνάδα, etc. Ex Basiliensi.

Prima lectio LXX Interpretum sic habetur in eodem codice. Sequens vero est editionis Romanæ.

Ibid. 77. Coislin. in textu, καὶ ἐπάταξεν. Edit. Rom. καὶ ἔτυπτε. Coislin. in marg., ἐπάτασε Βαλαάμ.

V. 31. Ἄλλ., Θεοῦ. Ex Basiliensi.

Ibid. 377. Ο', μάχαϊραν, marg., ῥομφαίαν.

V. 32. Coislin. Σ., ἐναντιοῦσθαι. Θ., ἀντικεισθαί. Ο', εἰς διαβολὴν σου. Lectionem Symmachi in textu τῶν Ο' collocat Basil.

V. 34. Ἄλλ., εἰ μὴ σοὶ ἀρέσκει. Ἄλλ., εἰ μὴ σοὶ δοκεῖ. Ex Basiliensi. Εἰ μὴ σοὶ ἀρέσκει, videtur esse Symmachi, qui simile dictum Hebraicum ita vertit supra, Exod. xxi, 8.

V. 35. Ἄλλ., αὐτὸ ποιήσεις. Ex Basiliensi.

V. 38. 777. Ο', λαλῆσω, marg., φυλάξομαι λαλῆσαι.

CAPUT XXIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ἐξηκριδάσατο. Ἄλλος, ἐξ-ιχνιάσατο.	10.
12.	12. Τοῦτο. Ἄλλος, ταῦτα.	12.
14.	14. Λελαξευμένου.	14.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Accurate computavit. <i>Alius</i> , vestigavit.	10.
12.	12. Hoc. <i>Alius</i> , hæc.	12.
14.	14. Excisi.	14.

TO EBPAIKON.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
19. ויכזב ויתנחם	19.	19. Καὶ διαψεύσεται.
21. וְהִזְעִיתָ בְּלֶךְ	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
19. Ut mentiatur. Ut pœniteat eum.	19. Ut mentiatur. Ut mutetur.	19. Et mentiatur.
21. Et triumphus regis.	21. Clangor victoriæ regis.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Numerorum.

V. 10. Ἄλλος, ἐξιχνιάσατο. Ex Basiliensi.

V. 14. Ex Hieronymo. Vide supra c. XXI, v. 20.

V. 12. Ἄλλ., ταῦτα. Ex eodem.

V. 19. Sic Coislilianus. In Basiliensi vero hæc sine

CAPUT XXIV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1. פניו	1.	1.
7. וְיִלְבְּשׁוּם מְדִלְיוֹ וְרִיעַ	7.	7.
וירם מאגג בלבו		Ἵπὲρ Γῶγ.
17. אֵינִי וְאֵינִי עִתָּה אֲשֶׁר־נָתַתְּ לִי קָרָב וְקָם שִׁבְטִי וְכִמְדָּה פָּאֲחִי מִדָּבָר וְקִרְקַר	17.	17. Ὀφθαίμαι αὐτὸν καὶ οὐκ ὄν, προσκοπῶ αὐτὸν, ἀλλ' οὐκ ἐγγύς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Facies ejus.	1. Vultum suum.	1.
7. Fluet aqua de situlis ejus, et semen ejus.	7. Fluet aqua de situla ejus.	7.
Et exaltabitur præ Agag rex ejus.	Tolletur propter Agag rex ejus.	Super Gog.
17. Videbo eum, et non nunc; intuebor eum, et non prope. Et surget virga. Et configet angulos Moab. Et destruet.	17. Videbo eum, sed non modo; intuebor illum, sed non prope. Consurget virga. Et percutiet duces Moab. Vastabitque.	17. Videbo illum, et non nunc, prospiciam illum, sed non prope.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Numerorum.

V. 1. Τὴν ὄψιν αὐτοῦ. Ex Basiliensi.

V. 7. Procopius pag. 420 hæc notat: «Ejus loco quod dicitur, *Et prodibit homo, posuit Symmachus, aquas rigantes, et incrementum adjuvantes.*» Quid legerint LXX qui ita verterunt, non in promptu est divinare. Sed neque Symmachi versio, cujus Græca

non habemus, ita facile percipitur. Ibid. Ἄ., Σ. ὑπὲρ Γῶγ. Ita Coislil. Basil. id. ascribit uni Symmacho, cujus lectionem plenam habet. Καὶ ὑψώθησεται ὑπὲρ Γῶγ βασιλεὺς αὐτοῦ. Sic ex mss. nostris recte. Drusius legerat, καὶ ὑψώθησεται ὑπὲρ ἡγ βασιλέως αὐτοῦ.

Cap. XXV Numerorum. Ex cod. Colb. 3084.

2. + Eorum † et adoraverunt idola eorum. 3. Et initiatus est Israel Beelphegor, et iratus est furore Dominus in Israel. 4. Et dixit Dominus Mosi: Accipe omnes principes populi, et ostenta eos Domino contra solem, et avertetur ira furoris Domini ab Israel. 5. Et dixit Moses tribubus Israel: Occidite unusquisque proximum suum initiatum Beelphegor. 6. Et ecce homo filiorum Israel veniens adduxit fratrem suum ad Madianitidem in conspectu Mosi, et in conspectu omnis synagogæ filiorum Israel: ipsi autem flebant ad ostium tabernaculi testimonii. 7. Ft videns Phinees filius Eleazar, filii Aaron sacerdotis, exsurrexit de medio synagogæ, et accipiens sromasten in manu ✕ sua: 8. ingressus est post hominem Israelitam in caminum, et transfodit utros-

2. + Αὐτῶν † καὶ προσεκύνησαν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. 3. Καὶ ἐτελέσθη Ἰσραὴλ τῷ Βεελφεγῶρ, καὶ ὀργίσθη θυμῷ Κύριος τῷ Ἰσραὴλ. 4. Καὶ εἶπεν Κύριος τῷ Μωσῆ, λάβε πάντας τοὺς ἀρχηγούς τοῦ λαοῦ, καὶ παραδειγματίσον αὐτούς ✕ τῷ † Κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, καὶ ἀποστραφήσεται ἡ ὀργὴ θυμοῦ Κυρίου ἀπὸ Ἰσραὴλ. 5. Καὶ εἶπεν Μωσῆς ταῖς φυλαταῖς Ἰσραὴλ: Ἀποκτείνετε ἕκαστος τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ τὸν τετελεσμένον τῷ Βεελφεγῶρ. 6. Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐλθὼν προσήγαγεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν Μαδιανεῖτιν ἐναντίον Μωσῆ καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ: αὐτοὶ δὲ ἔκλαιον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 7. Καὶ ἰδὼν Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ, υἱοῦ Ἀαρῶν τοῦ ἱερέως, ἐξανάστη ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς, καὶ

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

19. Ἴνα διαψεύσῃται.

19. Διαρτηθῆναι.

19.

Ἄπειληθῆναι. Ἄλλοι, ἵνα μετανοήσῃ.

21. Σημεῖν.

21. Τὰ ἔνδοξα ἀρχόντων.

21. Σάλπιγξ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

19. Ut mentiatur.

19. Ut suspendatur.

19.

Minas patiat. Alius, ut pœnitent eum.

21. Signum.

21. Præclara principum.

21. Tuba.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Numerorum.

interpretatum nominibus jacent.

V. 21. Σ., σημεῖον. Θ., σάλπιγξ. Procopius, p. 420 : « Symm., signum, Theodot., tuba. »

Ibid. Ἄλλοι, ἵνα μετανοήσῃ. Ex Basil.

CAPUT XXIV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἄλλοι, τὴν ὄψιν αὐτοῦ.

1.

7. Ὑδατα.

7. Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ.

7.

Καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ Γὼγ βασιλεὺς αὐτοῦ.

Καὶ ὑψωθήσεται ἡ Γὼγ βασίλεια.

17. Ὅρῳ αὐτὸν, ἀλλ' οὐκ ἐγγύς.

17. Δεῖξω αὐτῷ, καὶ οὐχὶ νῦν, μακαρίζω, καὶ οὐκ ἐγγίξει.

17.

Ἄναστήσεται σκῆπτρον.

Ἄναστήσεται ἄνθρωπος.

Καὶ παῖσι κλίματα Μωάβ.

Καὶ θαυράσει τοὺς ἀρχηγούς Μωάβ.

Ἐξερευνήσει.

Προνομεύσει.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. Faciem suam. Alius, vultum suum.

1.

7. Aquas rigantes, et incrementum adjuvantes.

7. Egredietur homo de semine ejus.

7.

Et exaltabitur super Gog rex ejus.

Et exaltabitur Gog regnum.

17. Video ipsum, sed non prope.

17. Ostendam ei, et non modo; beatifico, et non appropinquat.

17.

Exsurget sceptrum.

Exsurget homo.

Et percussiet climata Moab.

Et percussiet duces Moab.

Investigabit.

Prædabitur.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Numerorum.

V. 13. נַגַּד יָדוּ בַּיָּד. O', καλὸν ἢ ποιηρόν. Coisl. dem σκῆπτρον. Ibid. Σ., καὶ παῖσι κλίματα Μωάβ. Sic omnes mss. Regii. Drusius legerat τὸ κλίμα.

V. 17. 'A., ὄψομαι αὐτὸν etc. Ex Demonstratione evangel. Eusebii. Ibid. Σ., ἀναστήσεται σκῆπτρον. Sic mss. Regii et Drusius. Eadem vocem וַבַּוּזוּ ἐξουσία vertit Symmachus, Gen. xlix, 10, et Aquila ibi-

Ibid. Σ., ἐξερευνήσει. Sic omnes mss. Drusius, ἐρευνήσει.

V. 24. וְיָצֵא. Coisl., O', Κιτιέων. marg. ✕ Χε-τεσίν cum asterisco.

Cap. XXV Numerorum. Ex cod. Colb. 3084.

λαβὼν σειρομάστιγην ἐν τῇ χειρὶ ✕ αὐτοῦ : 8. Εἰσῆλθεν ὀπίσω τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλῆτου εἰς τὴν χάμεινον, καὶ ἀπεκέντησεν ἀμφοτέρους τὸν τε ἀνθρώπον τὸν Ἰσραηλῆτην καὶ τὴν γυναῖκα διὰ τῆς Ἰσραήλ. 9. Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ

que, hominem Israelitam et mulierem per vulvam ejus. Et cessavit plaga a filiis Israel. 9. Et fuerunt mortui in plaga quatuor et viginti millia.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 11. Φινεὺς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως κατέπαυσεν τὸν θυμὸν μου ἀπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν ζηλώσαι + αὐτὸν : τὸν ζηλὸν μου ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐξανάλωσα τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ζήλω μου.

μητέρας αὐτῆς. Καὶ ἐπαύσατο ἡ πληγὴ ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ χ' χιλιάδες.

12. Ὅπως εἶπὸν Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτῷ ✕ διαθήκην εἰρήνης μου : 13. Καὶ ἔσται αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν διαθήκη ἰσραήλ αἰωνίας, ἀνθ' ὃν ἐζήλωσεν τῷ Θεῷ αὐτοῦ, καὶ ἐξιλιάσατο περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

10. Et locutus est Dominus ad Mozen, dicens : 11. Phinees filius Eleazar filii Aaron sacerdotis sedavit furorem meum ab Israelitis, zelando + eum : zelum meum in eis, et non consumpsi filios Israel in zelo meo. 12. Sic dicito : Ecce ego do illi ✕ testamentum pacis meæ : 13. Et erit ei et semini ejus post eum testamentum sacerdotii sempiterni pro eo quod zelavit Deo suo, et depropitiavit pro filiis Israel.

14. Nomen autem hominis Israelitæ percussii, qui percussus est cum Madianitide, Zambri filius Salom,

princeps domus familiæ Symeon. 15. Et nomen mulieri, quæ percussa est, Madianitidi, Chasbi filia Sur principis gentis Isommoth domus familiæ filiorum Madian est. 16. Et locutus est Dominus ad Mosen, dicens + Loquere filiis Israel, dicens; 17. Hostes estote Madianitis, et percutite eos: 18. quoniam hostes

14. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλίτου τοῦ πεπληγῶτος, ὃς ἐπλήγη μετὰ τῆς Μαδιανίτιδος, Ζαμβρι υἱὸς Σαλώμ ἀρχῶν οἴκου πατριᾶς Συμεών. 15. Καὶ ὄνομα τῆ γυναικὶ τῆ πεπληγυῖα τῆ Μαδιανίτιδι Χασβὶ θυγατὴρ Σούρ ἀρχόντος ἔθνους Ἰσομμόθ οἴκου πατριᾶς τῶν υἱῶν Μαδιάν ἐστίν. 16. Καὶ ἐλά-

CAPUT XXV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

טצײ ם	3.
דײ ם	4.
םײ ם	5.
דײ ם	7.
דײ ם	8.
דײ ם	18.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Et conjunxit se.
4. Et suspendere fac.
5. Conjugantes se.
7. Lanceam.
8. Lupanar.
18. Percussam.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 3.
- 4.
- 5.
- 7.
- 8.
- 18.

VULGATA LATINA.

3. Initiatusque est.
4. Et suspende.
5. Qui initiati sunt.
7. Arrepto pugione.
8. Lupanar.
18. Quæ percussa fuera.

AKYAAΣ.

3. Ἐζευγίσθησαν.
4. Καὶ ἀνάπηξον.
- 5.
7. Κόντον.
8. Τὸ τέγος.
- 18.

AQUILA.

3. Jugati sunt.
4. Et confige.
- 5.
7. Contum.
8. Tectum.
- 18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Numerorum.

V. 1. Sic Coislin. Basiliensis vero sine interpretis nomine, ἐζευγίσθη. Editio item Rom. in singulari habet ἐτελέσθη.

V. 4. 'A., καὶ ἀνάπηξον. Σ., καὶ χρέμασον. Sic Basiliensis et Drusius. Alii codices habent ad Aquilam, ἀνάπηξον, minus recte.

V. 5. Coislin. Σ., μνηθέντας, quam lectionem Aquilæ tribuit Basiliensis, habet enim ἀμνηθέντας, mendose, ut liquet, pro 'A., μνηθέντας.

V. 7. 'A., κόντον. Σ., δόρυ. Sic omnes mss. et Drusius. In ms. Oxoniensi, teste Briano Waltone,

Ex Numerorum cap. XXVI desumpta ex eodem cod. Colb. 3084.

Et factum est post plagam, et locutus est Dominus ad Mosen et ad Eleazar filium Aaron sacerdotem dicens: Accipe principium totius synagogæ a

Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγὴν καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ υἱὸν Ἀαρὼν τὸν ἱερέα λέγων· Λάβε τὴν ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς

CAPUT XXVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

ם ם ם	3.
ם ם ם	4.
ם ם ם	22.
ם ם ם	57.
ם ם ם	62.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Sacerdos cum eis.
- In campestribus Moab.
4. Egredientibus.
22. Ad visitatos suos.
57. Et isti visitati Levi.
62. In medio filiorum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 3.
- 4.
- 22.
- 57.
- 62.

VULGATA LATINA.

3. Sacerdos.
- In campestribus Moab.
4. Vacat.
22. Numerus.
57. Hic quoque est numerus filiorum Levi.
62. Inter filios

AKYAAΣ.

- 3.
- Πρὸς ὁμαλά Μωάβ.
- 4.
- 22.
- 57.
- 62.

AQUILA.

- 3.
- Ad plana Moab.
- 4.
- 22.
- 57.
- 62.

sunt vobis in dolo ✕ suo ; quæcunque decipiant vos per Phogor et per Chasbi filiam principis Madian, sororem eorum, quæ percussa est in die plagæ propter Phogor.

ὁμᾶς διὰ Φογῶρ, καὶ διὰ Χασβὶ θυγατέρα ἄρχοντος ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ Φογῶρ.

λήσεν Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων + Ἀθήσον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λέγων : 17. Ἐχθραίνετε τοῖς Μαδιηναίοις καὶ πατάξατε αὐτούς. 18. Ὅτι ἐχθροῖνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι ✕ αὐτῶν : ὅσα δολιοῦσιν τὴν πεπληγυῖαν ἐν τῇ

CAPUT XXV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Καὶ ἐτελέσθη. Ἄλλος, ἐξευγίσθη.	3.
4. Καὶ κρέμασον.	4. Καὶ παραδειγμάτισον.	4.
5.	5. Τὸν τετελεσμένον.	5.
7. Δόρυ.	7. Σειρομάστην.	7.
8. Τὸ πορνεῖον.	8. Κάμινον.	8.
18.	18. Πεπληγυῖαν. Ἄλλος, πληγείσαν.	18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Et initiatus est. <i>Alius</i> , jugatus est.	3.
4. Et suspende.	4. Et ostenta.	4.
5.	5. Initiatum.	5.
7. Hastam.	7. Pugionem.	7.
8. Fornicem.	8. Caminum.	8.
18.	18. Quæ percussa fuerat. <i>Alius</i> , percussam.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Numerorum.

legitur σειροκοντοδρυμάστην, ubi tres versiones Ἀ., Σ., Ο΄ in una voce concluduntur. — Coislin. Ἀ., κόντον, δόρυ, βομφαλαν, sic consequenter. Secunda autem lectio est Symmachii.

V. 8. Ἀ., τὸ τέγος. Σ., τὸ πορνεῖον. Sic Basil. et alii. Nobilius legit ad Symmachum πυρρίνον, per-

peram. Aliquot codices habent πορνεῖον, male. Alii teri lectioni favet etiam Procopius, pag. 423 : Καμινεῖον enim, ait, Aquilas quidem, tectum; Symmachus vero, prostibulum, exposuit. — Coisl. Σ., πορνεῖον.

V. 18. Ἄλλος, πληγείσαν. Ex Basil.

Ex Numerorum cap. XXVI desumpta ex eodem cod. Colb. 3084.

ἐπὶ κ' ἔτους καὶ ἐπάνω, κατ' οἴκους πατρῶν αὐτῶν πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐλάλησε.

viginti annis et supra, per domos familiarum suorum : omnis qui procedit ad standum in acie in Israel. Et locutus est

CAPUT XXVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Ὁ ἱερεὺς. <i>Alius</i> addit, αὐτοῖς. <i>Alius</i> , μετ' αὐτῶν.	3.
Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	Ἐν Ἀραβῶθ Μωάβ.	Ἐν δυσμαῖς Μωάβ.
4.	4. Ἐξεληθόντες. Ἄλλος, ἐκπορευόμενοι.	4.
22.	22. Κατ' ἐπίσκαψιν. Ἄλλος, κατὰ σκοπὴν. Ἄλλος, κατ' ἐπισκοπὴν.	22.
57.	57. Καὶ υἱοὶ Λευί. Ἄλλος, καὶ οἱ ἐπεσκεμμένοι Λευί.	57.
62.	62. Ἐν τοῖς υἱοῖς. Ἄλλος, ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν.	62.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Sacerdos. <i>Alius</i> addit, eis. <i>Alius</i> , cum eis.	3.
In campestri Moab.	In Araboth Moab.	In occidente Moab.
4.	4. Qui exierunt. <i>Alius</i> , qui egressi sunt.	4.
22.	22. Secundum recognitionem. <i>Alius</i> , secundum lustrationem. <i>Alius</i> , secundum visitationem.	22.
57.	57. Et filii Levi. <i>Alius</i> , et lustrati Levi.	57.
62.	62. In filiis. <i>Alius</i> in medio filiorum.	62.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בְּעַרְבַּת מוֹאָב 63	63.	63. Πρὸς ὀμαλά Μωάδ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
63. In campestribus Moab.	63. In campestribus Moab.	65. Ad plana Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Numerorum.

V. 3. *Al. addit, αὐτοῖς. Al., μετ' αὐτῶν.* Ex Basiliensi.

Ibid. et v. 63. Eusebius *De locis Hebraicis*, ad vocem Ἀραβῶθ Μωάδ. Vide supra notam ad cap. xxii, v. 1.

CAPUT XXVII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וּבֶן אֵין 8	8.	8.
אֲדֹנָיִךְ		
וּיְרַשׁ אֶתָּה 11	11.	11.
בְּמִדְבָּר 14	14.	14.
בְּמִשְׁפַּח הָאֲדָמִים 21	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Et filius non ei.	8. Absque filio.	8.
Hæreditatem ejus.	Ad filiam ejus transibit hæreditas.	
11. Et hæreditabit eam.	11. Dabitur hæreditas.	11.
14. In iurgio.	14. In contradictione.	14.
21. In iudicio Urim.	21. Consulēt Dominum.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Numerorum.

V. 8. Ἄλλος, υἱὸς μὴ ἔχη. Basil.
Ibid. Ἄλλος, τὸν κληρον.

V. 11. Ἄλλος, κληρονομήσεται αὐτόν. Ita Basil.
V. 14. Ἄλλος, ἐν τῷ ἀνταπειν. Basil.

CAPUT XXVIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיֹּדֶבֶר 1	1.	1.
וַיְהִי 5		5.
וַתַּעֲשֶׂה 8	8.	8.
וַתְּקַרְבֵּם 11	11.	11.
וַתְּקַרְבֵּם 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Locutus est.	1. Dixit quoque.	1.
5. Hin.	5. Hin.	5.
8. Facies.	8. Offeretis.	8.
11. Accedere facietis.	11. Offeretis.	11.
27. Et accedere facietis.	27. Offeretisque.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Numerorum.

V. 1. *Basiliensis ad marg.* Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Οἱ ὀφθαλμοὶ σου ἴδωσαν ὅσα ἐποίησεν τοῖς δυοῖ βασιλευσίν· οὕτως ποιήσει Κύριος πάσαις ταῖς βασιλείαις, εἰς ἃ· σὺ παρελεύση ἐκεῖ· οὐ φοβηθήσῃ. Κύριος ὁ θεὸς σου αὐτοὺς πολεμήσει αὐτοὺς μεθ' ὑμῶν. Καὶ ταῦτα κεῖται ἐν τῷ Δευτερονόμιῳ. i. e. Et dixit ad eum : « Oculi tui viderunt quæcumque fecit duo-

bus regibus; sic faciet Dominus omnibus regnis, in quæ tu transibis illuc : ne timueris, Dominus Deus tuus ipse debellabit eos vobiscum. Hæc etiam jacent in Deuteronomio. » (iii, 21.)

Hunc locum ex Deuteronomio huc translatum mutamur ex codice Basiliensi, cum nota Origenis sub- juncta. Etsi vero hic non moneat quare hunc locum

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

63. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.

SYMMACHUS.

63. In campestri Moab.

63. Ἐν Ἀραβῶθ Μωάβ.

LXX INTERPRETES.

63. In Araboth Moab.

63. Ἐν δυσμαῖς Μωάβ.

THEODOTIO.

63. In occidente Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Numerorum.

V. 4. Ἄλλος, ἐκπορευόμενοι. Ex Basil.

V. 57. Ἄλλος, καὶ οἱ ἐπισκευαμένοι Ἀζού. Basil.

V. 22. Ἄλλος, κατὰ σκοπὴν. Basil.

V. 62. Ἄλλος, ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν. Basil.

CAPUT XXVII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8.	8. Καὶ υἱὸς μὴ ἦ αὐτοῦ. Ἄλλος, υἱοὺς μὴ ἔχη. Τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, τὸν κληρον.	8.
11.	11. Κληρονομήσαι τὰ αὐτοῦ. Ἄλλος, κληρονομήσεται αὐτόν.	11.
14.	14. Ἐν τῷ ἀντειπίπτειν. Ἄλλος, ἐν τῷ ἀντειπεῖν.	14.
21.	21. Τὴν κρίσιν τῶν δῆλων. Οἱ Λοιποὶ, τὴν κρίσιν τῶν φωτισμῶν.	21.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8.	8. Et filius non fuerit ei. <i>Alius</i> , filios non habuerit. <i>Hæreditatem ejus. Alius</i> , sortem.	8.
11.	11. Ad hæreditandum ea quæ ipsius sunt. <i>Alius</i> , hæreditabit illum.	11.
14.	14. Cum obsisteret. <i>Alius</i> , cum contradiceret.	14.
21.	21. Judicium manifestorum. <i>Reliqui</i> , judicium illuminationum.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Numerorum.

V. 21. Οἱ Λοιποὶ, τὴν κρίσιν τῶν φωτισμῶν. Ita Drusius. Vide quæ diximus ad Levit. viii, 8.

CAPUT XXVIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καὶ ἐλάλησεν.	1.
5.	5. Ἐν. Ἄλλος, ἐν οἴνου. Ἄλλος, ἐν μέτρῳ τοῦ οἴνου.	5.
8.	8. Ποίησας. Ἄλλος, ποιήσατε.	8.
11.	11. Προσάξετε. Ἄλλος, προσάξετε.	11.
27.	27. Καὶ προσάξετε. Ἄλλος, καὶ ποιήσατε.	27.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES

THEODOTIO.

1.	1. Et locutus est.	1.
5.	5. In. <i>Alius</i> , in vini. <i>Alius</i> , in mensuræ vini.	5.
8.	8. Facies. <i>Alius</i> , facietis.	8.
11.	11. Offeretis. <i>Alius</i> , offeres.	11.
27.	27. Et offeretis. <i>Alius</i> , et facietis.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Numerorum.

descripserit, id ex præcedentibus liquet, ut supra monuimus, cap. xiii, v. 1. Nimirum hæc et similia loca ex Deuteronomio in librum Numerorum translata in Samaritano legebantur. Origenes autem secundum versionem LXX Interpretum in libro Numerorum suo loco, ut erant in Samaritano, descripsit: et quidem, ut videtur, ad

marginem Hexaplorum. Hic tamen locus non habetur in hodierna Samaritana Numerorum scriptura.

V. 2. ἴσχυα, in tempore suo. Ο', ταῖς ἰσχυαῖς μου. Coislin. marg., τοῖς καιροῖς μου.

V. 5. Ἄλλος, ἐν οἴνου. Hæc lectio, ut et sequentes hujus capituli ex Basiliensi codice prodeunt.

Ex cap. Numerorum XXIX, ut habetur in cod. Colb. 3084.

12... Celebrabitur eam solemnitate Domino, septem diebus. 13. Et offeretis holocausta, oblationem in odorem suavitatis Domino. Die prima vitulos ex bobus tres et decem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim, sine macula erunt. 14. Sacrificia eorum similia resecta in oleo, tres decimas vitulo uni, tribus et decem vitulis, et duas decimas arietem uni, in duos arietes. 15. Decimam, decimam agno uni, in quatuordecim agnos. 16. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum iuge, sacrificia eorum et libamina eorum.

17. Et die secunda vitulos ~~ex~~ bobus ^{duodecim}, et arietes duos, agnos anniculos quatuordecim immaculatos : 18. Sacrificium eorum, et libamen eorum, vitulis et arietibus, et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 19. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum iuge : sacrificia eorum et libamina eorum.

20. Die tertia vitulos undecim, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula. 21. Sacrificium eorum et libamen eorum, vitulis + et : arietibus et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 22. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum iuge : sacrificia eorum et libamina eorum.

12. . . . Ἐορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν Κυρίου ἡμέρας. 13. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα κάρπωμα εἰς ὄσμην εὐωδίας ~~ἐκ~~ τῶ : Κυρίου. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ πρώτῃ μόσχους ἐκ βοῶν γ' καὶ ε', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἑνιαυσίους δ' καὶ ε' ἄμμοι ἐσονται. 14. Αἱ θυσίαι αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ, γ' ἕκαστα τῶ μόσχῳ τῶ ἐνὶ, τοῖς τρισὶν καὶ ε' μόχοις, καὶ β' δέκατα τῶ κριῶ τῶ ἐνὶ, ἐπὶ τοὺς β' κριοὺς. 15. Δέκατον δέκατον τῶ ἀμνῶ τῶ ἐνὶ, ἐπὶ τοὺς δ' καὶ ε' ἀμνοὺς, 16. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

+ 17. Καὶ τῆ ἡμέρᾳ τῆ δευτέρᾳ μόσχους ~~ἐκ~~ βοῶν : ιβ', καὶ κριοὺς β', ἀμνοὺς ἑνιαυσίους δ' καὶ ε' ἄμμοι. 18. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν, τοῖς μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς, καὶ τοῖς ἀμμοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 19. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

20. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ γ', μόσχους ια', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἑνιαυσίους δ' καὶ ε' ἄμμοι. 21. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν, τοῖς μόχοις + καὶ : τοῖς κριοῖς, καὶ τοῖς ἀμμοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 22. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

CAPUT XXIX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶ γράμμασι.	AKYΛAΞ.
אֶחָד יֶזְבֵּחַ אֶחָד יֶזְבֵּחַ אֶחָד יֶזְבֵּחַ τῶν ἀκουστῆν.	1.	1.
אֶחָד יֶזְבֵּחַ אֶחָד יֶזְבֵּחַ 8	8	8.
אֶחָד יֶזְבֵּחַ אֶחָד יֶזְבֵּחַ הָלַךְ		
אֶחָד יֶזְבֵּחַ אֶחָד יֶזְבֵּחַ τῶν ἀκουστῆν, τελείως ἐπισχέτως.	35.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Dies clangoris. Samar., diem audibilem.	1. Dies clangoris	1.
8. Appropinquare facietis. Ascensionem.	8. Offeretis. Holocaustum.	8.
35. Retentio. Samar., perfectio retentionis.	35. Qui est celeberrimus.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Numerorum.

Partem hujus capituli, prout in Hexaplis erat, mutuamur ex codice Colbertino 3084, ut est ibidem cum obelis et asteriscis.

V. 1. Τὸ Samar., ἡμέραν ἀκουστῆν. Sic omnes mss. Regii et editi. Rom. Mss. vero Regii hanc notam habent, Τὸ Samaritanicὸν, ἡμέραν ἀκουστῆν, σημασιῶν δὲ ἐν πολλοῖς τὸν σαλπισμὸν εὐρίσκειν. Id est, « Samaritanum, diem audibilem, significatio-

nem autem in multis locis pro clangore tubarum usurpatam reperimus. » Interpres Origenis hom. 23 vocat, festivitatem memorie tubarum. Drusius ponendum censuit, ἡμέρα ἀκουστή, quia textus hebraicus nominativum casum expetere videtur. Nos maluimus ut in manuscriptis omnibus exstabat exprimere.

V. 8. Ἄλλος, προσάξετε. Basil.

Ex cap. Numerorum XXIX, ut habetur in cod. Colb. 3084.

23. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δ', μόσχους ἑ', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιασίους δ' καὶ ἑ' ἀμώμους. 24. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 25. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

26. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ, μόσχους θ', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιασίους β' ἀμώμους. 27. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 28. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας ἓνα, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

29. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ς', μόσχους ἡ', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιασίους δ' καὶ ἑ' ἀμώμους. 30. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 31. Καὶ χίμαρρον + ἐξ αἰγῶν : περὶ ἁμαρτίας ἓνα, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

32. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ζ', μόσχους ζ', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιασίους δ' καὶ ἑ' ἀμώμους. 33. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν.

23. Die quarta, vitulos decem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula : 24. Sacrificia eorum, et libamina eorum, vitulis et hircis et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 25. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum jüge, sacrificia eorum et libamina eorum.

26. Die quinta, vitulos novem, arietes duos, agnos anniculos duos immaculatos. 27. Sacrificia eorum et libamina eorum, vitulis et hircis et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 28. Et hircum ex capris pro peccato unum, præter holocaustum jüge, sacrificia eorum et libamina eorum.

29. Die sexta, vitulos octo, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula : 30. Sacrificia eorum et libamina eorum, vitulis et arietibus et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 31. Et hircum + ex capris : pro peccato unum, præter holocaustum jüge, sacrificia eorum et libamina eorum.

32. Die septima, vitulos septem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula : 33. Sacrificia eorum et libamina eorum, vitulis et arietibus et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum eorum.

CAPUT XXIX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	1. Ἡμέρα σημασίας.	1.
8.	8. Προσολατετε. Ἄλλος, ποσ- άζετε. Ὅλοκαύτωμα. Ἄλλος, κάρ- πωμα.	8
35.	35. Ἐξόδιον.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
4.	1. Dies significationis.	1.
8.	8. Offeretis. <i>Alius</i> , adducetis. Holocaustum. <i>Alius</i> , oblationem.	8.
35.	35. Exodium.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Numerorum

Ibid. Ἄλλος, κάρπωμα. Basil.
V. 35. Samar., τελειώσεις ἐπισχέσεως. Sic omnes mss. Regii cum notis edit. Romanæ. Mss. vero Cyrillo ascribunt. In hunc locum ita Drusius edisserit : «Τελειώσεις ἐπισχέσεως, perfectio retentionis aut inhibitionis, id est, perfecta retentio aut inhibitio. ׀׃, cohibuit, ׀׃׃, cohibitio. Festum significat quo populus cohibetur ab opere. Sic dico ׀׃׃ est

dies cessationis ab opere, cum homines vacant orationi et rebus divinis. Sic ἑορτή, a cohibendo. *Proprie et ἀντονομαστικῶς* ׀׃׃ dicitur xxii Theori, quæ est octava Succoth, id est, Fesli tabernaculorum. Pentecoste tamen sic etiam vocatur. Ab eadem mente prisca Ecclesia Græcica dixit εὐναξιν, id est *coactionem*, et Latina, *collectam*. »

CAPUT XXX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

15. וְאִם אֶתְּחַלְּתֵנּוּ לַעֲבֹד אֱלֹהֵי אֲחֵרִים

VERSIO HEBRAICI TEXT.

13. Et si infringendo infregerit ea vir ejus.

V. 13. Hic Aquilæ locus ex Basiliensi prodit.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

15.

VULGATA LATINA.

13. Sin autem extemplo contraxerit.

Nota ad cap. XXX Numerorum.

ΑΚΥΛΑΣ.

13. Ἐὰν ἀκυρῶν ἀκυρώσῃ αὐτὰ ὁ ἀνήρ αὐτῆς.

AQUILA.

13. Si abrogando abrogaverit ea vir ejus.

CAPUT XXXI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

12. אֵל עֲרֵבַת מוֹאָב
16. עַל דְּבַר פְּחֹר *Tō Samar.,*
διὰ λόγου Φογῶρ.
17. זָכָר
18. יְדָעָה
21. וַיֹּאמֶר אֵלְעָזָר
26. שָׁמָּה אָמַר רַחֵם *Tō Samar.,*
ἀλλῶς τὸ τέλος.
47. כִּשְׁבָן דָּוָד

VERSIO HEBRAICI TEXT.

12. In solitudinibus Moab.
16. Super verbo Pehor. Samar., per verbum Phogor.
17. Masculum.
18. Cognoverunt.
21. Et dixit Eleazar.
26. Tolle caput. Samar., sume impensam.
47. Tabernaculi Domini.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

12.

16.

17.

18.

21.

26.

47.

VULGATA LATINA.

12. In campestribus Moab.
16. Super peccato Phogor.
17. Generis masculini.
18. Virgines.
21. Eleazar quoque sic locutus est.
26. Tollite summam.
47. In tabernaculo Domini.

ΑΚΥΛΑΣ.

12. Πρὸς οὐαλὰ Μωάβ.
16.

17.

18.

21.

26.

47.

AQUILA.

2. Ad plana Moab.
6.
7.
18.
21.
26.
47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Numerorum.

V. 12. Ex Ensebio et Hieronymo. Vide supra, cap. xiii, v. 1, et Deut. 1, 7.

V. 16. Samar., διὰ λόγου Φογῶρ. Sic duo mss. Regii, qui hanc notam habent: *Tō Samaritanicὸν σαφέστερόν φησι· διὰ λόγου Φογῶρ.* Id est, (Samarclarius dicit, *per verbum Phogor.*) Scholiastes Romanus ac post eum Drusius hanc notam ascribunt Anespero cuidam. Videlicet Romani editores, ut arbitror, prælixam huic scholio notulam abbrevia-

tam, *av* significare putarunt Ἀνέσπερος, quæ haud dubie sibi vult ἀνεπιγράφου, id est, *anonymi*, sive ad litteram, *sine auctoris epigraphæ*, qualia multa hujusmodi scholia habentur in catenis omnibus.

Hujusmodi autem notæ ignoratione Anesperum nobis illum commentitium invexerunt.

V. 17. Ἄλλος, σπέρματος. Sic Basiliensis sine interpretis nomine.

V. 18. Ἄλλος, ἔγνωσεν. Ex Basiliensi.

V. 21. Basil. ad marg. Καὶ εἶπεν Μωϋσῆς πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα· εἶπον πρὸς τοὺς ἀνδρας τῆς δυνάμεως τοὺς ἐρχομένους ἐκ τοῦ πολέμου. Τὸ τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου ὁ συνέταξε Κύριος, πλην τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ σιδήρου, καὶ κασσιτέρου, καὶ μολίβου πᾶν πρᾶγμα ὃ διελεύσεται ἐν πυρὶ, διάξτε ἐν πυρὶ, καὶ καθαροσθήσεται· ἀλλ' ἢ τῷ ὕδατι τοῦ ἀγνισμοῦ ἀγνισθή-

CAPUT XXXII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

12. וְהָיָה *Tō Samar.,* ὁ Κε-
vezat.
14. תְּרִיבֹת
15. תְּשָׁבֵן

VERSIO HEBRAICI TEXT.

12. Cenisæi. Samar., Cenezæus.
14. Multiplicatio.
15. Aversi fueritis.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

12.

14.

15.

VULGATA LATINA.

12. Cenezæum.
14. Incrementa et alumni.
15. Quod si nolueritis sequi.

ΑΚΥΛΑΣ.

12.

14.

15.

AQUILA.

12.
14.
15.

CAPUT XXXI NUMERORUM.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

13. 13. Ἐάν δὲ περιελών περιέλη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. 13.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

13. 13. Si autem circumuferens circumuferat vir ejus. 13.

CAPUT XXXII NUMERORUM.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

12. 12. Εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ. 12. Εἰς Ἀραβῶθ Μωάβ.

16. 16. Ἐνεκεν Φογώρ. 16.

17. 17. Ἄρσενος. Ἄλλος, σπέρματος. 17.

18. 18. Οἶδε. Ἄλλος, ἔγνωσεν. 18.

21. 21. Καὶ εἶπεν Ἐλεάζαρ. 21.

26. 26. Λάβε τὸ κεφάλαιον. 26.

47. 47. Τῆς σκηνῆς Κυρίου 47.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

12. 12. In campestri Moab. 12.

16. 16. Propter Phogor. 16.

17. 17. Masculi. *Alius*, seminis. 17.

18. 18. Novit. *Alius*, cognovit. 18.

21. 21. Et dixit Eleazar. 21.

26. 26. Accipe caput. 26.

47. 47. Tabernaculi Domini 47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Numerorum.

εται. Καὶ πάντα ὅσα ἀν μὴ διαφρεύηται διὰ πυρός, διελεύσεται δι' ὕδατος, καὶ πλυνεῖτε τὰ ἱμάτια ὑμῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ζ', καὶ καθαρισθήσεται, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. i. e. Et dixit Moyses ad Eleazar sacerdotem: Dic ad viros virtutis qui veniunt ex bello. Hæc est justificatio legis quam præcepit Dominus. Præter aurum et argentum et æs, et ferrum, et stannum, et plumbum, omne opus quod transibit in igne, deducetis in igne, et mundabitur; sed et aqua purificationis purificabitur. Et omnia quæcumque non transierint per ignem, transibunt per aquam. Et lavabitis vestimenta vestra die septima, et mundabuntur, et postea ingredientur in castra.

Hanc lectionem, quæ in paucis differt a LXX Interpretum versione, affert ad marginem codex Basiliensis, et ad Samaritanum textum conceinnavit Origenes, ut supra non semel observavimus, ac in Hexaplorum margine descripsit, ut quidem opinamur.

V. 26. *Samar.*, λάβε τὸ τέλος. Sic duo mss. Regii et edit. Rom.

Ibid. *Additur in Basil.* Καὶ ἐποίησαν Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς ὡν τρόπον, etc. i. e. Et fecerunt Moyses et Eleazar quemadmodum, etc.

Additamentum hoc ex Basiliensi prodit. non est in Hebræo.

CAPUT XXXII NUMERORUM.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

12. 12. Διαχωρισμένος. 12.

14. 14. Σύντριμμα. Ἄλλοι, σύστρεμμα. 14.

15. 15. Ἀποστρήσεσθε. Ἄλλος, ἀποστήσεσθε. 15.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

12. 12. Segregatus. 12.

14. 14. Contritio. *Alius*, convolutio. 14.

15. 15. Avertetis vos. *Alius*, deficietis. 15.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שׁוֹשַׁן עֵשֶׂת 17	17.	17.
שׁוֹשַׁן עֵשֶׂת 38	38.	38.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Accingemur properantes.	17. Armati et accincti pergemus ad prælium.	17.
38. Versas nomine.	38. Versis nominibus.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Numerorum.

V. 12. Τὸ Σαμαρ., Κεναζατος. Sic omnes Regii codices et edit. Rom., qui hanc notam habent: Ἦτοι ὁ ἀποχωριστὸς ταυτὸν ἀπὸ τῆς βουλῆς τοῦ Ἰσραὴλ λέγοντος, Ὁδὸ παρευσόμεθα εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Id est, « Nimirum, segregans se a consilio Israel dicentis: *Non ibimus in terram promissionis.* » Unus Regius habet Κεναζέ.

V. 14. Ἄλλος, σύστρεμμα. Sic edit. Rom. Incertum est utrum sit varia lectio, an alterius interpretatio.

V. 15. Ἄλλος, ἀποστήσειθε. Sic Basiliensis.

V. 17. Ἄλλος, ἐνοπλισάμενοι παρελευσόμεθα προφυλακῆ. Ex edit. Rom. Incertum autem an va-

CAPUT XXXIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שׁוֹשַׁן עֵשֶׂת 23	23.	23.
בְּבֵנֵי יַעֲקֹב 31	31.	31.
בְּבֵנֵי 40	40.	40.
בְּעֵי 44	44.	44.
מְעֵי 45	45.	45.
בְּעֵרְבַת מוֹאָב 48	48.	48. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ.
מִבֵּית הַיְשׁוּבֹת 49	49.	49
אֶבֶל הַשִּׁטִּים		
בְּעֵרְבַת מוֹאָב 50	50.	50. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. In monte Sepher.	23. In monte Sepher.	23.
31. In Bene Iaacan.	31. In Bene Iaacan.	31.
40. In meridie.	40. Ad meridiem.	40.
44. In Hiie.	44. In Heabarim.	44.
45. Ex Hijim.	45. De Heabarim.	45.
48. In campestribus Moab.	48. In campestribus Moab.	48. Ad plana Moab.
49. A Beth Iesimoth.	49. De Bethsimoth.	49.
Abel Sittim.	Abelsatim.	
50. In campestribus Moab.	50. In planioribus locis Moabitatum.	50. Ad plana Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Numerorum.

V. 23. Ἄλλος, Ἀρσαφάρ. Οἱ λοιποὶ, ἐν δρεῖ Σαφάρ. Ex Basil. qui habet Ἀρσαφάρ, mendose.

V. 31. Ἄλλος, Βανιακάν. Ἄλλος, υἱὸς Ἰακάν. Ex eodem. Forte melius legatur εἰς υἱὸς Ἰακάν, vel ἐν υἱὸς Ἰακάν.

V. 40. Sic Ern. Grabe.

V. 44 et 45. Σ., ἐν βουνοῖς. Σ., ἐκ βουνοῖς. Eusebius *De nominibus Hebraicis*. Ἀιή, ἡ καὶ Ἀγελυγαί. Σ., ἐν τοῖς βουνοῖς. In editis deest Σ. Sed excidisse certum est. Nam Hieronymus sic vertit: « *Alie*, quæ et *Achalgai*, pro hac Symmachus interpretatur, *in collibus.* » Ἄλλος, ἐν τοῖς ὄρεσιν.

CAPUT XXXIV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עֵשֶׂת הָאֶרֶץ 2	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Ea terra.	2. Vacat.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	ΟΗ	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17.	17. Ἐνοπλισάμενοι προφυλαχῆν. "Ἄλλος, ἐνοπλισάμενοι παρελευσόμεθα προφυλαχῆν.	17.
38. Περιτετειχισμένας.	38. Περιτετειχισμένας. "Ἄλλος, περιεκαλυμμένας. "Ἄλλος, περιεκυκλωμένας.	38.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17.	17. Armati in prima acie. <i>Alius</i> , armati pertransibimus prima acie.	17.
38. Muris circummunitas.	38. Muris circummunitas <i>Alius</i> , circumtectas. <i>Alius</i> , circumdatas.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Numerorum.

ria lectio LXX Interpretum sit.

V. 38. Περιτετειχισμένας. "Ἄλλος, περιεκαλυμμένας. "Ἄλλος, περιεκυκλωμένας. Basiliensis in textu habet περιτετειχισμένας. Ad marginem vero περιεκαλυμμένας, quasi variam lectionem affert. Editio Rom. habet in textu περιεκυκλωμένας. Utra

vero sit germana LXX Interpretum versio, Incertum. Sed certum videtur tres illas ad varios interpretes pertinere. — Coislin. Σ., περιτετειχισμένας, Ο', in textu Coislin., περιεκυκλωμένας, ut edit. Rom.

CAPUT XXXIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
23.	23. Σαφάρ. "Ἄλλος, Ἄρσαφάρ. Οἱ λοιποὶ, ἐν ἕρει Σαφάρ.	23.
31.	31. Εἰς Βαναία. "Ἄλλος, Βανιακάν. "Ἄλλος, υἱοὶ Ἰακάν.	31.
40.	40. Ἐν τῷ νότῳ.	40.
44. Ἐν βουνοῖς.	44. Ἐν Γαί. "Ἄλλος, ἐν τοῖς ὕψηλοῖς.	44.
45. Ἐκ βουνοῖς.	45. Ἐκ Γαί.	45.
48. Ἐπὶ τὴν παιδίδα τῆς Μωάβ.	48. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	48. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
49.	49. Ἀναμέσον Ἀσιμῶθ "Ἄλλος, τῆς ἀοικῆς του. Βελοῦ. "Ἄλλος, Βελοσαττίμ.	49.
50. Ἐπὶ τὴν παιδίδα τῆς Μωάβ.	50. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	50. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
23.	23. Saphar. <i>Alius</i> , Arsaphar. <i>Reliqui</i> , in monte Saphar.	23.
31.	31. In Banaa. <i>Alius</i> , Baniacan. <i>Alius</i> , filii Iacan.	31.
40.	40. In austro.	40.
44. In collibus.	44. In Gai. <i>Alius</i> , in excelsis.	44.
45. Ex collibus.	45. Ex Gai.	45.
48. In campestri Moab.	48. Ad occasum Moab	48. Ad occasum Moab.
49.	49. Inter Asimoth. <i>Alius</i> , inhabitabilis. Belsa. <i>Alius</i> , Belsattim.	49.
50. In campestri Moab.	50. Ad occidentem Moab.	50. Ad occidentem Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Numerorum.

Ex Basiliensi. — Coislin., Σ., ἐν τοῖς ὕψηλοῖς. Verum Eusebius *De locis Hebraicis* testificatur Symmachum vertisse ἐν βουνοῖς, uti solet iste ad vocem *ny*. *Ilud*, ἐν τοῖς ὕψηλοῖς, sine interpretis nomine habet Basil.

V. 48. Ἄ., πρὸς ὀμαλά, etc. Vide quæ diximus

supra, ad cap. xxii, v. 4.

V. 49. "Ἄλλος, τῆς ἀοικῆς του. Ex Basil. LXX Interpretes legerunt *אסימות*, qui vertunt ἀναμέσον Ἀσιμῶθ.

Ibid. "Ἄλλος, βελοσαττίμ. Ex Basil.

V. 50. Vide quæ diximus Num. xxii, v. 4.

CAPUT XXXIV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Αὕτη ἔσται. "Ἄλλος, ἡ γῆ ἥτις ἔσται.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. <i>Hæc</i> erit. <i>Alius</i> , terra quæ erit.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
פאדנגב 3	3.	3.
מבטח אבטח 14	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Angulus meridiei.	3. Pars meridiana.	3.
14. Ad domum patrum suorum.	14. Per familias suas.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Numerorum. (

- V. 2. Ἄλλος, ἡ γῆ ἣτις ἔσται. Ex Basil. esse, κατὰ κληροῦς πατριῶν αὐτῶν, quod incertum
 V. 3. Οἱ λοιποὶ, τὸ πρὸς νότον. Basil. an ex alia editione LXX Interpretum, an ex altero
 V. 14. Post Ῥουβὴν Basil. monet adjiendum interprete desumptum sit. Alii, κατ' οἴκους πατριῶν

CAPUT XXXV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
בערבת מואב 1	1.	1. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ
ומחנה 5	5.	5.
פאדנגב		
בנימסח 30	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In campestribus Moab.	1. In campestribus Moab.	1. Ad plana Moab.
5. Et metiemini.	5. Vacat.	5.
Angulum meridiei.	Contra meridiem.	
30. Omnis pereutiens.	30. Homicida.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Numerorum.

- V. 1. Ἄ., πρὸς ὀμαλὰ, etc. Vide cap. xxii, v. 1. Ibid. Ἄλλος, τὸ πρὸς νότον. Ex eodem. Videtur
 V. 5. Ἄλλος, καταμετρήσεις. Ex Basiliensi. esse versio reliquorum interpretum, ut cap. præ-

CAPUT XXXVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
מבטח 7	7.	7.
מבטח בני ישראל 9	9.	9.
מביתן 12	12.	12
בערבת מואב 13	13.	13. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Patrum suorum.	7. De cognatione sua.	7.
9. Tribus filiorum Israel.	9. Vacat.	9.
12. Patris earum.	12. Patris earum.	12.
13. In campestribus Moab.	13. In campestribus Moab.	13. Ad plana Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Numerorum.

- V. 7. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ex Basiliensi. V. 12. Τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Alius addit. εἰς γυναῖ-
 V. 9. Ἄλλος, αἱ φυλαὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Basil. καὶ ἐκ τοῦ δήμου υἱῶν Μανασσῆ υἱοῦ Ἰωσήφ. i. e.

IN DEUTERONOMIUM ADMONITIO.

Deuteronomii paucissimas lectiones dederat Drusius, quas hic multis partibus auctores proferimus, uti maxime codd. Basiliensi et Coisluniano, qui longe plura, quam alii, suppeditarunt: etsi in Pentateucho, ubi scilicet eadem plerumque repetuntur, ac sæpe longa series nominum propriorum tribuum, et familiarum contextitur, multo pauciores interpretationes observent mss. nostri, quam in aliis Scripturæ libris. Præter Basiliensem, adhibuimus item codices et libros editos qui sequuntur.

Codicem Regium 1825

Cod. Reg. 1872.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
3.	3. Τὸ πρὸς λίβα. <i>Οἱ λοιποὶ, τὸ πρὸς νότον.</i>	3.
14.	14. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, κατὰ κλήρους πατριῶν αὐτῶν. Ἄλλος, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.	14.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3	3. Quod ad africanum. <i>Reliqui, quod ad austrum.</i>	3.
14.	14. <i>Vacat.</i> Al., secundum sortes familiarum suarum. <i>Alius, secundum domos familiarum suarum.</i>	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Numerorum.

αὐτῶν, quæ interpretatio cum Hebraico convenit.

V. 29. *לְכָל*. Ο, καταμερῖσαι. Coisl. marg., κληρονομησαι.

CAPUT XXXV NUMERORUM

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
1. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
5.	5. Καὶ μετρήσεις. Ἄλλος, καταμετρήσεις. Τὸ πρὸς λίβα. Ἄλλος, τὸ πρὸς νότον.	5.
30.	30. Πᾶς πατάξας. Ἄλλος, πάντα πατάξαντα.	30.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. In campestri Moab.	1. Ad occasum Moab.	Ad occasum Moab.
5.	5. Et metieris. <i>Alius, dimetieris.</i> Quod ad africanum. <i>Alius, quod ad austrum.</i>	5.
30.	30. Omnis qui percusserit. <i>Alius, omnem percutientem.</i>	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Numerorum.

cedenti v. 3.

V. 7. *וְהָיָה*. Ο, προόστεια αὐτῶν. Coisl.

marg., ὁμορῶντα.

V. 30. Ἄλλος, πάντα πατάξαντα. Ex eodem

CAPUT XXXVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
7.	7. Τῆς πατριᾶς αὐτοῦ. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.	7.
9.	9. Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Ἄλλος, αἱ φυλαὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	9.
12.	12. Τοῦ πατρὸς αὐτῶν.	12.
13. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	13. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	13. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7. Familiae suæ. <i>Alius, patris sui.</i>	7.
9.	9. Filii Israel. <i>Alius, tribus filiorum Israel.</i>	9.
12.	12. Patris eorum.	12.
13. In campestri Moab.	13. Ad occasum Moab.	13. Ad occasum Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Numerorum.

in uxores ex populo filiorum Manasse filii Joseph.)
Hoc additamentum affertur e Basiliensi codice .

quod in Hebræo non reperitur.

V. 13. Ἄ., πρὸς ὄμαλά, etc. Vide ad cap. xxi, v. 1.

Cod. Reg. 1888.

Cod. Coistin. de quo jam supra, admonitione in librum Numerorum.

Eusebium et Hieronymum De locis Hebraicis.

Theodoretum, editum anno 1642.

Procopium in Heptateuchum.

Agellium in Canticum Deuteronomii.

Editionis Romanæ et Drusii lectiones.

ΥΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΓΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΡΑΣ.

1 בערבה כול סף	1.
חזי זרב	
3 אל בני ישראל	3.
7 הר	7.
שכני	
בערבה	
8 בא	8.
9 שאת	9.
10 כוכבי	10.
12 ומשאכם	12.
וריבכם	
14 דברת	14.
17 מכם	17.
21 עלה	21.
22 נבא	22.
24 נול	24.
27 ותרגו	27.
31 נשאך	31.
כאשר ישא איש את בני	
33 לתור	33.

1. Ἐν τῇ ὄμαλῃ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.
Ἰκανόν.
3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.
7.
Γείτονας αὐτοῦ.
Ἐν ὄμαλῃ.
8.
9. Ἀἴρσιν.
10.
12. Τὸ ἄρμα ὑμῶν.
Καὶ τὴν δικασίαν ὑμῶν.
14.
17.
21.
22.
24. Χειμάρβρου.
27. Προσηρίσατε.
31. Ἦρεν.
Ὡσεὶ ἀραι τροφὸς τὸν υἱόν.
33. Κατασκοπῆσαι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In planitie contra Suph.
Et Di Zahab.
3. Ad filios Israel.
7. Montem.
Vicinos ejus.
In solitudine.
8. Ingredimini.
9. Ferre.
10. Sicut stellæ.
12. Et onus vestrum
Et contentionem vestram.
14. Locutus es.
17. A vobis.
21. Ascende.
22. Veniemus.
24. Torrentem.
27. Murmurastis.
31. Portavit te.
Quemadmodum portat vir puerum suum.
33. Ad explorandum.

VULGATA LATINA.

1. In solitudine campestri contra mare rubrum.
Ubi auri est plurimum.
3. Ad filios Israel.
7. Ad montem.
Quæ ei proxima sunt.
Campestria.
8. Ingredimini.
9. Sustinere.
10. Sicut stellæ.
12. Et pondus.
Ac jurgia.
14. Quam vis facere.
17. Vobis.
21. Ascende.
22. Ad quas pergere.
24. Vallem.
27. Murmurastis.
31. Portavit te.
Ut solet homo gestare parvulum filium suum.
33. Et metatus est.

AQUILA.

1. In planitie rubri maris.
Sufficiens.
3. Ad omnes filios Israel.
7.
Vicinos ejus.
In planitie.
8.
9. Tollere.
10.
12. Molem vestram.
Et litigationem vestram.
14.
17.
21.
22.
24. Torrentem.
27. Disceptastis.
31. Susulit.
Sicut tollit nutritor filium.
33. Ad explorandum.

DEUTERONOMII CAP. I.
CAPUT PRIMUM DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

1. Ἐν τῇ ὀμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.
7.

Ἐν τῇ πεδιάδι.
8.

9.
10.

12. Τὸ βᾶρος ὑμῶν.

14.
17.

21.

22.

24.

27.

31. Ἐδάστασεν.

33.

1. Πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Καὶ καταχρύσει.

3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.

7. Εἰς ἕρος. Ἄλλος, εἰς τὴν γῆν.

Περσικούς. Ἄλλος, οἰκούντας Ἀραβία.

8. Εἰσπορευθέντες. Ἄλλος, εἰσλθόντες. Ἄλλος, πορευθέντες.

9. Φέρειν.

10. Ὡσεὶ τὰ ἄστρα. Ἄλλος, καθὼς τὰ ἄστρα.

12. Τὴν ὑπόστασιν ὑμῶν.

Καὶ τὰς ἀντιλογίας ὑμῶν.

14. Ἐλάλησας. Ἄλλος, εἶπας.

17. Ἀφ' ὑμῶν. Ἄλλος, ὑπὲρ ὑμᾶς.

21. Ἀναβάντες. Ἄλλος, διαβάντες.

22. Εἰσπορευσόμεθα. Ἄλλος, εἰσελευσόμεθα.

24. Φάραγγος.

27. Διεγογγύσατε.

31. Ἐτροφοφόρησε.

Ὡς εἴτις τροφοφορήσει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

33. Ἐκλέγεσθαι.

3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.
7.

Ἐν δυσμαῖς.

8.

9.

10.

12.

14.

17.

21.

22.

24.

27. Παρεπικράνατε τὸ σπάμα Ἰσραήλ.

31.

33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. In planitie rubri maris.

3. Ad omnes filios Israel
7.

In campestri.
8.

9.
10.

12. Pondus vestrum.

14.

17.
21.

22.

24.

27.

31. Gestavit.

33.

1. Ad occidentem prope rubrum mare.

Et auri fodinas.

3. Ad omnes filios Israel.

7. In montem. *Alius*, in terram. *Accolas. Alius*, habitantes

Araba.

8. Ingressi. *Alius*, intrantes. *Alius*, euntes.

9. Ferre.

10. Velut sidera. *Alius*, quemadmodum sidera.

12. Pondus vestrum.

Et contradictiones vestras.

14. Locutus es. *Alius*, dixisti.

17. A vobis. *Alius*, super vos.

21. Ascendentes. *Alius*, trans-euntes.

22. Ingreдемur. *Alius*, intrabimus.

24. Vallem.

27. Obmurmurastis.

31. Gestavit.

Sicuti si quis homo gestet filium suum.

33. Ad eligendum.

1.

3. Ad omnes filios Israel.
7.

Ad occidentem.

8.

9.

10.

12.

14.

17.

21.

22.

24.

27. Exacerbastis os Domini.

31.

33.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
זולתי 36	36.	36. Παρεκτός.
ינחלני 38	38.	38.
יהושע וּטְפַנּוּ אִשְׁרָא מִדְּבַר לְבֹי יְהוָה יְבִיכֵה 39	39.	Ἰησοῦά. 39. ✕ Καὶ τὰ παῖδες ὑμῶν, ἃ ✕ εἶπετε ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι.
אתם פני לכם וסעו המדברה 40	40.	40. Καὶ ὑμεῖς νεύσατε αὐτοῖς, καὶ ἐπάρατε τὴν ἔρημον.
וּחְזַרְתִּי 41 וְחָתַיְתִי לְעֵלָת	41.	41. Ἐξώσασθε. Ἵμολοῆσαντες.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Præter.	36. Præter.	36. Præter.
38. Hæreditare faciet eam.	38. Sorte terram dividet.	38
Jehosua.	Josue.	Jesua.
39. Et parvulus vester, quem dixistis in prædam erit, et filii vestri.	39. Parvuli vestri de quibus dixistis, quod captivi ducerentur, et filii.	39. ✕ Et parvuli vestri, quos ✕ dixistis in prædam fore
40. Et vos respicite vobis, et proficiscimini in desertum.	40. Vos autem revertimini et abite in solitudinem.	40. Et vos annuite vobis, et proliciscimini in desertum.
41. Et accinxistis. Et sategistis. Ad ascendendum.	41. Cumque instructi armis. Vacat. Cum pergeretis.	41. Et accinxistis. Una consentientes.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Deuteronomii.

V. 1. 'A. Σ., ἐν τῇ ὁμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Sic omnes mss. Regii atque Drusius. Σ. forte melius, ἐν τῇ πεδιάδι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Symmachus alibi יבֵּהָרֵב semper vertit, πεδιάς, aut ἀοίκητος. Unde suspicio oriatur hic Symmachum lapsu graphico cum Aquila conjungi. Vide ad versum 7, infra. Lectioni Aquilæ et Symmachi ad hunc primum Deuteronomii versum hoc scholion adjicitur in omnibus Regii mss. : Οὕτως καλεῖται τὰ μεταξὺ πεδία τῶν τῆς Ἀραβίας καὶ Ἰουδαίας ὄρεων. « Sic vocantur campi inter montes Arabiæ et Judææ positi. » — Coislin. habet 'A., ἐν ὁμαλεί pro ὁμαλῇ.

V. 3. 'A. Σ., Θ., πρὸς πάντας υἱούς Ἰσραήλ. Sic Basiliensis. Legerunt ergo, אֶל-כָּל-בְּנֵי.

Ibid. בארץ. O', μιᾶ. Coislin. ad marg., πρώτη. Ibid. 'A., ἰκανόν. Hebraicum habet יְבֵהָרֵב. Ut putant quidam esse nomen proprium loci. O' vertunt καὶ Κσταχρύσσα, illud vero Aquilæ ἰκανόν, solum vocem ἵ respicit. Puto autem totum vertisse, καὶ ἰκανόν χρυσίου.

V. 6. רֵב-לָכֶם. O', ἰκανούσθω ἑμῖν. Coislin. in marg., πολὺ ὑμῖν.

V. 7. Ἄλλος, εἰς τὴν γῆν. Ex Basiliensi.

Ibid. 'A., γελτονας αὐτοῦ. Coislin.

Ibid. Ἄλλος, οἰκοῦντας. Ex Basiliensi.

Ibid. Eusebius *De locis Hebraicis* in editione Hieronymiana, p. 395, sic habet. Ἀραβία, Ἀχενομαλείου ἐν τῇ πεδιάδι. Αἰδὲ ἐν δυσμαῖς πάλιν ἐν ἀοικήτῳ. Miram depravationem vides : sed facilis nec dubia restitutio, si syllabas apte conjungas, ac divulsas suis vocibus reddas. Sic itaque legendum certum esse videtur : Ἀραβία. Ἀχ., ἐν ὁμαλεί. Σύ., ἐν τῇ πεδιάδι. Θεοδ., ἐν δυσμαῖς. Σ., πάλιν, ἐν ἀοικήτῳ. Ubi advertas in voce corrupta, ὁμαλείου, diphthongum ou, ex CY, id est, Σύμμαχος, factam esse, ob similitudinem litterarum C et O, in mss. Græcis unciali characterē conscriptis, quales erant omnes ante nonum sæculum, ut diximus in *Palæographia Græca*. Lectionem nostram confirmat versio Hieronymi, quæ sic habet : « Araba : hanc ut supra, Aquila transtulit planam ; Symmachus, interdum *campestem*, interdum *inhabitabilem*, Theodotion, *occidentalem*. » Sic solent autem vocem יְבֵהָרֵב vertere iidem interpretes, Aquila nimirum, ὁμαλή, ut supra v. 1, item infra cap. III, v. 17 ; Josue XI, 2. Job xxxix, 6, et alibi, Symmachus : πεδιάς, vel πε-

CAPUT II DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
הערבה 8	8.	8. Τῆς ὁμαλῆς.
מדבר		
וּדְבַר 13	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Planitiei. Deserti.	8. Campestem. Ad desertum.	8. Planitiei.
13. Et transite.	13. Ut transiremus.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Πλῆν.	36.
38.	38. Κατακληρονομήσει αὐτήν. Ἄλλος, κατακληροδοτήσει αὐτήν. Ἰησοῦς.	38.
39.	39. Καὶ πᾶν παιδίον. Ἄλλος, καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν ἃ εἶπατε εἰς διαρπαγὴν ἔσεσθαι, καὶ πᾶν παι- δίον.	39.
40. Ἀναστρέψαντες ἐπάρατε εἰς τὴν ἔρημον.	40. Καὶ ὑμεῖς ἐπιστραφέντες ἰστροποπεδεύσατε εἰς τὴν ἔρημον.	40.
41.	41. Ἀναλαβόντες. Συναθροισθέντες. Ἀναβαίνετε. Ἄλλος, ἀνέβητε.	41.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
36.	36. Præter.	36.
38.	38. In hæreditatem sortitur eam. <i>Alius</i> , in hæreditatem dabit eam. Jesus.	38.
39.	39. Et omnis parvulus. <i>Alius</i> , et parvuli vestri, quos dixistis in di- reptionem fore, et omnis parvulus.	39.
40. Conversi proficiscimini in desertum.	40. Et vos conversi castra mo- vistis in desertum.	40.
41.	41. Sumentes. Congregati. Ascenditis. <i>Alius</i> , ascendistis.	41.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Deuteronomii.

δίνη, vel ἀοίκητος, παιδιάς, Num. xxii, 1, et xxvi, 5, ἀοίκητος, infra Deut. iii, 17, et Josue iv, 13; Theo dotio, δυσμαί.

V. 8. Ἄλλος, εἰσαλθόντες. Ἄλλος, πορευθέντες. Basiliensis.

V. 10. Καθώς. Basiliensis.

V. 12. Ἄ., τὸ ἄρμα. ὑμῶν Σ., τὸ βάρος ὑμῶν. Basiliensis, non currum, sed pondus significat, ut respondeat voci מַשָּׂא quam sic solet Aquila vertere, ut videre est frequenter in Isaia, et alibi.

Ibid. Coisl. Ἄ., τὸ ἄρμα. Σ., τὸ βάρος. Ο', τὴν ὑπόστασιν, recte. Basiliensis vero cætera ut Coisl. Sed ad vocem τὸν κόπον ὑμῶν, quæ est in LXX, Aquilæ et Symmachi lectiones refert; minus bene, ni fallor.

V. 14. Ἄλλος, εἴπας. Basiliensis.

V. 17. Ἄλλος, ὑπὲρ ὑμᾶς. Ex Basiliensi. Rectius quam LXX ἀφ' ὑμῶν. Nani כַּכּ est comparatio hic, et alibi frequenter.

V. 21. Ἄλλος, διαβάντες. Sic Basiliensis.

V. 22. Ἄλλος, εἰσελευσόμεθα. Basiliensis.

V. 27. Ἄ., προσήρσατε. Θ., περιπεκράνατε τὸ

στόμα Κυρίου. Ex Basiliensi.

V. 31. Ἄ., ὡσεὶ ἄραι τροφῆς τὸν υἱόν. Σ., ἐδάστασεν. Sic tres mss. Regii. Drusius et adit. Rom. ad Symmachum, βαστάσαι duo; alii, ἐδάστασεν.

V. 32. וַיִּבְרַח. Ο', Καὶ ἐν τῷ λόγῳ, Coisl. marg., ῥήματι.

V. 38. וַיִּבְרַח. Ο', Ναυή. Coisl. marg., Νουή.

Ibid. Ἄλλος, κατακληροδοτήσει. Basiliensis.

V. 39. Ο', καὶ πᾶν παιδίον. Hic præmittitur a LXX Interpretibus hæc clausula textus Hebraici, וְהָיָה לְכָל בְּנֵי אֲשֶׁר אֲרַבְּסֶנְךָ, quæ in Basiliensi ex altero interprete supplentur.— Coisl. ✕ Ἄ., καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν, etc., quæ incerto tribuit Basil.

V. 40. Hujus versiculi secundum Aquilam et Symmachum interpretationem ex Basiliensi mutamur. Vocem נָשָׂא, νεύω, vertere solet Aquila, ut I Reg. xiiii, 18; Psal. xlv, 6; Isaï. xiiii, 14.

Ibid., Ἐστροποπεδεύσατε. Alius legit, ἀνέβητε.

V. 41. Aquilæ utraque lectio prodit ex Coisl.

Ibid. Ἄλλος, ἀνέβητε. Ex Basiliensi.

V. 45. וַיִּבְרַח. Ο', προσέσχεν. Coisl. marg., ἐνωτίσατο.

CAPUT II DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Τὴν Ἄραβα. Ἐρημον. Ἄλλος, ἔρους.	8.
13.	13. Καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς. Ἄλλος, ἀνάβητε.	13.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Araba. Desertum. <i>Alius</i> , montis.	8.
13.	13. Et promoveje vos. <i>Alius</i> , ascendite.	13.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תם 14	14.	14. Ἐτελειώθη.
מקרב 16	16.	16. Ἀπὸ ἐγκάτου.
אתער 18	18	18.
וקרבת מול 19	19	19.
עדה כפתרים 23	23.	23. Ἄζα Χαρθωρίμ.
מכפזר		Χαρθώρ.
אחל 25	25.	25. Ἄρξαι.
אעבדה 27	27.	27.
ב 30	30.	30.
ונתדם 34	34.	34. Καὶ ἀνεθεματίσαμεν.
שריד		Λεῖμμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Consumeretur.	14. Consumeretur.	14. Consumeretur.
16. Ab interiori.	16. <i>Vacat.</i>	16. Ab interiori.
18. Har.	18. Urbem nomine Ar.	18.
19. Et accedes e regione.	19. Et accedens in vicina.	19.
23. Haza, Caphthorim. De Caphthor.	23. Gazam, Cappadoces. Cappadocia.	23. Aza Chaphthorim. Chaphthor.
25. Incipiam.	25. Incipiam.	25. Incipe.
27. Transibo.	27. Transibimus.	27
30. In eo.	30. <i>Vacat.</i>	30.
34. Et anathematizavimus. Superstitem.	34. Interfectis habitatoribus. Quidquam.	34. Et anathematizavimus. Residuum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Deuteronomii.

V. 4. תע. Coislin. ad marg., Ὁ, τριχῶτος. Ἄ.,
τριχῶτος.

V. 6. תשברד. Id., Ὁ, ἄγοράσατε; in marg., Ἄ.,
αγορεύου.

V. 7. ונתדם. Id., Ὁ, μεγάλην; marg., πολλήν.

V. 8. Vide cap. præcedenti v. 1 et 7.

Ibid. Ἄλλος, θρους. Ex Basiliensi.

V. 13. Ἄλλος, ἀνάθητε. Ex eodem. — לך. Cois-
lin., Ὁ, φάραγγα; marg., χεῖμαρρον. Videtur esse
Aquilæ ut supra.

CAPUT III DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ונתדם 3	3	3. Ἀνεθεματίσαμεν αὐτόν
שריד		Λεῖμμα.
חבל 4	4.	4. Σχοινίσματα.
ארגב		
ממלכת		
בצרת 5	5	5. Διηρμέναι.
הפזי		Ἄτειχίστων.
ונתדם 6	6.	6. Ἀνεθεματίσαμεν.
בוז 7	7.	7. Διηρπάσαμεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et percussimus eum Superstitem.	3. Percussimusque eos. Internecionem.	3. Exterminavimus eum. Residuum.
4. Funem. Argob. Regni.	4. Regione Argob. Regni.	4. Funiculos.
5. Munitæ. Non muratis.	5. Munitæ. Quæ non habebant muros.	5. Elevatæ, vel, elatæ. Non muratis.
6. Et desolavimus.	6. Delevimus.	6. Anathematizavimus.
7. Prædati sumus.	7. Disperdentes.	7. Prædati sumus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14.	14. Διέπισε.	14.
16.	16. Ἐκ μέσου.	16.
18.	18. Τὴν Ἀροήρ. Ἄλλος, τὴν γῆν Σηείρ.	18.
19.	19. Καὶ προσάξετε ἐγγύς. Ἄλ- λος, καὶ ἐγγίσεις ἐναντίον.	19.
23.	23. Γάζης, καὶ οἱ Καππάδοκες. Ἐκ Καππαδοκίας.	23.
25.	25. Ἐνάργου.	25.
27.	27. Παρλεύσομαι. Ἄλλος, πο- ρεύσομαι.	27.
30.	30. Δι' αὐτοῦ. Ἄλλος, διὰ τῶν ὄριων αὐτοῦ.	30.
34.	34. Καὶ ἐξωλοθρεύσαμεν. Ζωγρίαν.	34.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14.	14. Decidit.	14.
16.	16. De medio.	16.
18.	18. Ipsam Aroer. <i>Alius</i> , terram Seir.	18.
19.	19. Et accedetis prope. <i>Alius</i> , et accedes e regione.	19.
23.	23. Gazam, et Cappadocea. E Cappadocia.	23.
25.	25. Incipe.	25.
27.	27. Præteribo. <i>Alius</i> , ibo.	27.
30.	30. Per ipsum. <i>Alius</i> , per ter- minos ejus.	30.
34.	34. Et disperdidimus. Vivum.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Deuteronomii.

V. 18. Ἄλλος, τὴν γῆν Σηείρ. Ex Basil. Legerit
fortasse Ἰγγω, qui ita vertit.

V. 23. Coislin. Ἄ., Ἄζα Χαφθωσίμ.

V. 27. Ἄλλος, πορεύσομαι. Ex Basiliensi.

V. 30. □ Coislin. marg., διὰ τῶν ὄριων αὐτοῦ.
Sic etiam παραφραστικῶς quidam in Basiliensi, ta-
cito nomine.

V. 35. Ὡπη Coisl., Ο', καὶ τὰ σκύλα, marg., λάφυρα.

CAPUT III DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Καὶ ἐπατάξαμεν αὐτόν. Σπέρμα.	3.
4.	4. Περίχωρα. Ἄργόβ.	4.
5.	5. Ὀχυραί. Φερεζαίων.	5.
6.	6. Ἐξωλοθρεύσαμεν.	6.
7.	7. Ἐπρονόμευσάμεν.	7.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Et percussimus eum. (<i>Non reliquerimus ipsius</i>) semen.	3.
4.	4. Adjacentia. ; Argob. Regis. <i>Alius</i> , regni.	4.
5.	5. Munitæ. Pherezæorum.	5.
6.	6. Exterminavimus.	6.
7.	7. Prædati sumus.	7.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι

ΑΚΥΤΑΑΣ.

ל מנח 8	8.	8.
צידנים יקרא 9	9.	9. Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν.
המזשד 10	10.	10. Τῆς εὐθείας.
יקרא 13	13.	13. Κληθήσεται.
ארגב 14	14.	14.
והמעכתי		
חח		Ἐπαύλεις.
והערבה היהרדן 17	17.	17. Καὶ ὄμαλή καὶ Ἰορδάνης.
מנרת		
אשח		Κατάχυσις.
חלצים 18	18.	13. Ἐξηρημένοι.
ויתעבר 26	26	26. Ὑπερέθετο.
רב		Πολύ.
הפסג 27	27.	27. Φάσγα.
והימנה		
והוקרה 28	28	28. Καὶ κραταίωσον αὐτόν.
יעבר לפני		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. A torrente.	8. A torrente.	8.
9. Sidonii vocant.	9. Sidonii vocant.	9. Sidonii nominant.
10. Planities.	10. (Quæ sitæ sunt) in planities.	10. Rectæ.
13. Vocabitur.	13. Vocatur.	13. Vocabitur.
14. Argob.	14. Argob.	14.
Et Maacbathi.	Machati.	
Villæ.	Havoth.	Villæ.
17. Et planitiem et Jordanem.	17. Et planitiem solitudinis et Jordanem.	17. Et planities et Jordanis.
A Chinnereth.	Cenereth.	
Effusionibus.	Radices.	Effusio.
18. Expediti.	18. Expediti.	18. Expediti.
26. Et transiit extra se.	26. Iratus est.	26. Distulit.
Multum.	Sufficit.	Multum.
27. Collis.	27. Phasgæ.	27. Phasga.
Et austrum.	Austrum.	
28. Et corrobora eum.	28. Et corrobora eum.	28. Et corrobora eum.
Transibit ad facies.	Præcedet.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Deuteronomii.

V. 3. 'A., ἀνεθεματίσαμεν. Sic edit. Rom. et Dru-sius. Verum hanc lectionem suspectam habeo, opinorque translata huc ex versu 6, ubi in Hebraico legitur ונזרם, quam vocem ἀνεθεματίζειν vertere solet Aquila. Causa dubitandi hinc suboritur, quod omnes Regii codices tres numero, qui ad versum 6 habent : 'A., ἀνεθεματίσαμεν, ad hunc versum 3, nihil habeant. Nam illi codices, ut in præcedentibus videre est, cum illis fere semper conveniunt, quibus usi sunt editores Romani.

V. 4. Σ., περίμετρον. Ex Eusebio, *De locis He-*

braicis : Καλεῖται δὲ νῦν Ἔργα, inquit ille, ἐρη-νεύει δὲ αὐτὴν ὁ Σύμμαχος *περίμετρον*. Hieronym., « qui *Arga* appellatur, quod interpretatur *Syma-chus, mensuram.* »

Ibid. Ἄλλος, βασιλείας. Ex codice Basiliensi, ta-cito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 5. In Coisl. legitur, 'A., διηρημῆ (sic).

V. 6. 'A., ἀνεθεματίσαμεν. Sic mss. nostri et edit. Rom.

V. 8. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ὄρους. Ex Basiliensi.

V. 9. Σ., Θ., Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν. Omnes inter-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8.	8. Ἀπὸ τοῦ χειμάρρου. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ὕδρου.	8.
9. Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν.	9. Οἱ Φοίνικες ἐπονομάζουσι. Ἄλλος, Σιδόνιοι ἐκάλουν. Ἄλλ., ἐπωνομάσαντο.	9. Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν.
10.	10. Μισώρ.	10.
13.	13. Λογισθήσεται.	13.
14. Περίμετρον.	14. Ἄργόβ. Καὶ Μαχαθί. Οἱ λοιποὶ, καὶ τοῦ Μαχασί. Θαυώθ.	14.
17. Καὶ πεδίνη, καὶ ἀοίκητος, καὶ Ἰορδάνης.	17. Καὶ ἡ Ἄραβα καὶ ὁ Ἰορδάνης. Μαχενερéd. Ἄλλως, Μαχαναρέθ. Ἄλλος, Μαχαναράδ. Ἄσηδώθ.	17. Καὶ ἐν θυσμαῖς καὶ ὁ Ἰορδάνης.
18.	18. Ἐνοπλισάμενοι.	18.
26.	26. Ὑπερέθεν. Ἰκανούσθω.	26. Ὑπερέθετο.
27.	27. Λελαξευμένου.	27.
28.	28. Καὶ κατίσχυσον αὐτόν. Διαθήσεται πρὸ προσώπου. Ἄλλος, προπορεύσεται.	28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIC.

8.	8. A torrente. <i>Alius</i> , a monte.	8.
9. Sidonii nominant.	9. Phoenices cognominant. <i>Alius</i> , Sidonii vocabant. <i>Alius</i> , denominabant.	9. Sidonii nominant.
10.	10. Misor.	10.
13.	13. Reputabitur.	13.
14. Mensura.	14. Argob. Et Machathi. <i>Reliqui</i> , et Machai. Thavoth.	14.
17. Et campestris et inhabitabilis, et Jordanis.	17. Et Araba et Jordanis. Machenered. <i>Aliter</i> , Machanareth. <i>Alius</i> , Machanarad. Asedoth.	17. Et in occidente et Jordanis.
18.	18. Armati.	18.
26.	26. Despexit. Sufficiat.	26. Distulit.
27.	27. Excisi. Africum. <i>Alius</i> , notum.	27.
28.	28. Et conforta eum. Transibit ante faciem. <i>Alius</i> , præibit.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Deuteronomii.

pretationes mutuamur ex codice Basiliensi. LXX interpretes, Φοίνικες.

V. 10. Coislin. Ἄ., τῆς εὐθείας.

V. 14. Vide supra ad v. 4.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, καὶ τοῦ Μαχασί. Ex Basiliensi. Mendose, ut videtur, pro Μαχαθί, ob similitudinem litterarum Θ et Ε, in manuscriptis codicibus unciali characterē, quales erant ante octavum et nonum sæculum.—Coisl. Οἱ λοιποὶ, τοῦ Μαχαθί. Ibid., Θαυώθ. Al., Αὐώθ.

V. 17. Ἄ., καὶ ὀμαλή καὶ Ἰορδάνης, etc. Has

omnes lectiones affert Martianæus, tom. II Oper. Hieronymi, p. 842.

Ibid. Ο΄, Μαχενερéd. Ἄλλος, Μαχαναράδ. Ex Basiliensi. Tertia lectio Μαχαναρέθ habetur in ed. Rom.

V. 18. Ἐνοπλισάμενοι. Coislin., ἐνωπλισμένοι.

V. 26. Ἄ., ὑπερέθετο. Ex Basiliensi.

V. 27. Ἄ., Φάσγα. Ex Basiliensi. Vocem Hebraicam פָּדָה vertit supra Aquila, λαξευτή, Num. xxi, 20. Vide ad notam.

Ibid., Ἄλλος, νότον. Ex Basiliensi.

V. 28. Ἄλλος, προπορεύσεται. Basiliensis.

CAPUT IV DEUTERONOMII.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
וְלֹא תִגְדַּע 2	2.	2
מִקִּרְבְּךָ 3	3.	3. Ἀπὸ τῶν ἐγκάτων σου.
הַדְּבָקִים 4	4.	4. Κολλώμενοι.
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ 5	5.	5. Ἐν ἐγκάτῳ τῆς γῆς.
חָכָם 6	6.	6. Συνετός.
חֻקִּים 8	8.	8.
עַד-לֵב הַשָּׁמַיִם 11	11.	11.
עַק חֲמוֹנָה 12	12.	Ἵμίγλη. 12.
חֲמוֹנָה 16	16.	16. Εἰδώλου.
תְּבִינָה 17	17	17. Ὑπόδειγμα.
צָבָא 19	19.	19. Στρατιάν.
נִחְלָה 20	20.	20. Κληροδοσίας.
אֲשֶׁר תִּלַּק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִתָּם (כֹּל) הַעֲמִים וְחַזַּק כֹּל-הַשָּׁמַיִם		*Ατινα διεκόσμησε Κύριος ὁ θεός σου πᾶσι τοῖς λαοῖς κάτω πα- τὸς τοῦ οὐρανοῦ.
הַשְּׂמֹרָה 23	23.	23. Φυλάξασθε.
אֲכָלָה 24	24.	24. Κατεσθίων.
הַפִּיץ 27	27.	27. Σχορπίσει.
יֵאָכְלוּ 28	28.	28.
מִקִּרְבְּךָ 34	34.	34. Ἀπὸ ἐγκάτου.
נִבְדִּיָה וּבְמִדְרָאִים		Ἐκτεταμένῳ. Φοβήμασι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et non diminuētis.	2. Nec auferetis.	2
3. Ex interiori tuo.	3. De medio vestri.	3. A visceribus tuis.
4. Adhærentes.	4. Qui adhæretis.	4. Conglutinati.
5. In interiori terræ.	5. In terra.	5. In interiori terræ.
6. Sapiens.	6. Sapiens.	6. Prudens.
8. Statuta.	8. Cæremonias.	8.
11. Usque ad cor cælorum. Nubes.	11. Usque ad cælum. Nubes.	11 Nebula.
12. Et imaginem.	12. Et formam.	12.
16. Imaginem.	16. Similitudinem.	16. Idoli.
17. Formam.	17. Similitudinem.	17. Repræsentationem.
19. Militiam.	19. Astra.	19. Militiam.
20. Hæreditatis.	20. Hæreditarium.	20. Hæreditatis.
Quas partitus est Dominus Deus tuus eas omnibus populis sub cælinibus cælis.	Quæ creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub cælo sunt.	Quæ distribuit Dominus Deus tuus omnibus populis sub omni cælo.
23. Observamini.	23. Cave.	23. Custodite.
24. Comedens.	24. Consumens.	24. Devorans.
27. Disperget.	27. Disperget.	27. Disperget.
28. Comedent.	28. Comedunt.	28.
34. Ex interiori. Extentio	34. De medio. Extentum.	34. Ex interiori Extentio.
Et in terroribus.	Horribiles visiones.	Terroribus.

CAPUT IV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Οὐκ ἀφελείτε. Ἄλλος, οὐκ ἀπολείψετε.	2.
3. Ἐκ μέσου σου.	3. Ἐκ μέσου ὑμῶν. Ἄλλως, ἐξ ὑμῶν.	3. Ἐκ μεσου ὑμῶν.
4.	4. Προσκειμένοι.	4.
5.	5. Ἐν τῇ γῆ.	5.
6.	6. Σοφός.	6.
8.	8. Δικαιώματα. Ἄλλος, ἐντολαί.	8.
11.	11. Ἔως ✕ καρδίας ; τοῦ οὐρανοῦ. Γνόφος. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , νεφέλη.	11.
12.	12. Καὶ ὁμοίωμα. Ἄλλος, μορφῆν.	12.
16.	16. Ὁμοίωμα.	16.
17.	17. Ὁμοίωμα.	17.
19.	19. Κόσμον.	19.
20.	20. Ἐγκληρον.	20.
"Ατινα διεκόμησε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τοὺς λαοὺς ὑπὸ ὄλον τὸν οὐρανόν.	"Α ἀπένειμε Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ.	"Ατινα διεκόμησε Κύριος ὁ Θεός σου πᾶσι τοῖς λαοῖς κάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ.
23.	23. Προσέχετε.	23.
24.	24. Καταναλίσκον.	24.
27.	27. Διασπερεῖ.	27.
28.	28. Φάγωσιν. Ἄλλος, λαλήσωσιν.	28.
34.	34. Ἐκ μέσου. Ἐψηλῶ. Καὶ ἐν ὀράμασι.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Nec auferetis. <i>Alius</i> , non relinquetis.	2.
3. De medio tui.	3. De medio vestri. <i>Aliter</i> , de vobis.	3. De medio vestri.
4.	4. Appositi.	4.
5.	5. In terra.	5.
6.	6. Sapiens.	6.
8.	8. Justificationes. <i>Alius</i> , præcepta.	8.
11.	11. Usque ad ✕ cor ; cæli. <i>Caligo. Reliqui</i> , nubes.	11.
12.	12. Similitudinem. <i>Alius</i> , formam.	12.
16.	16. Similitudinem.	16.
17.	17. Similitudinem.	17.
19.	19. Ornatum.	19.
20.	20. Hæreditarium.	20.
Quæ distribuit Dominus Deus tuus in populos sub universo cælo.	Quæ dispensavit Dominus Deus tuus ea omnibus gentibus, quæ sunt sub cælo.	Quæ distribuit Dominus Deus tuus omnibus populis sub omni cælo.
23.	23. Attendite.	23.
24.	24. Consumens.	24.
27.	27. Disperget.	27.
28.	28. Comedent. <i>Alius</i> , loquentur.	28.
34.	34. De medio. Excelso. Et in visionibus.	34.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תשחית ויהי עמך כעמך 36	36.	36.
ויהי עמך כעמך 49 הפסגה	49.	49.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Audire fecit te.	36. Te fecit audire.	36.
49. Et usque ad mare solitudinis sub declivitatibus collis.	49. Usque ad mare solitudinis, et usque ad radices montis Phasga.	49.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Deuteronomii.

V. 2. Ἄλλος, οὐκ ἀπολείψετε. Ex Basiliensi.
 V. 3. Hæ lectiones ex Basiliensi prodeunt. 'A., ἀπὸ τῶν ἐγκάτων σου. Sic etiam Aquila, Exod. iii, 18, et Num. xiv, 14. Σ., ἐκ μέσου σου. Θ., ἐκ μέσου ὁμῶν. In Romana τῶν Ο' editione, ἐξ ὁμῶν legitur. — בבועל־פערך. Coislín., Ο', τῷ Βεελφεγῶρ. in marg., οἱ λοιποὶ, ἐπὶ τῷ.
 V. 8. Ἄλλος, ἐντολαί. Ex Basiliensi.
 V. 9. Coislín., Ο', συμβιδάσεις, in marg, γνωρι-

σεις.
 V. 11. 'A., ὁμίγλη. Οἱ λοιποὶ, νεφέλη. נֶשֶׁן, νεφέλη, verit Aquila, Exod. xiv, 20.
 V. 12. Ἄλλος, μορφῆν. Sic Basiliensis, tacitè interprete.
 V. 16. γυνήθη. Coislín., Ο', ἀνομήσητε. in marg., διαφθερήσητε.
 V. 19. Sic in Basiliensi, omnium accuratissimè,

CAPUT V DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פסל 8	8.	8.
לשא 11	11.	11.
ינקח		Ἄθωώση.
שבוך 12	12.	12.
תעבד 13	13.	13. Δουλεύσεις.
חזריך 14	14.	14. Ὁ ἄσος σου.
אשר בשעריך		
כבד 16	16.	16. Δόξασαι.
ראשי 23	23.	23. Κεφαλαί.
חקינים		Οἱ πρεσβύτεροι ὁμῶν.
בש 26	26.	26. Κρέας.
פה 31	31.	31. Ἐνταῦθα.
והארכתם 33	33.	33.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Sculptile.	8. Sculptile.	8.
11. In vanum.	11. Frustra.	11.
Purgabit.	Erit impunitus.	Innocentem faciet.
12. Observa.	12. Observa.	12.
13. Servies.	13. Operaberis.	13. Servies.
14. Et asinus tuus.	14. Et asinus tuus.	14. Asinus tuus.
Qui in portis tuis.	Qui est intra portas tuas.	
16. Honora.	16. Honora.	16. Honora.
23. Capita.	23. Principes.	23. Capita.
Et seniores vestri.	Et majores natu.	Seniores vestri.
26. Caro.	26. Caro.	26. Caro.
31. Hic.	31. Hic.	31. Hic.
33. Et prolongetis.	33. Et protelentur dies.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Deuteronomii.

V. 7. על־פניו Ο', πρὸ προσώπου μου. Coislín. m., Supra Exodi xx, 4. A., S., Th., γλυπτόν. Ο', δὲ πλάγν ἔμοῦ.
 V. 8. Ἄλλοι, γλυπτόν. Sic Basiliensis qui hanc vocem in textu habet. Ad marginem vero, εἰδῶλον.
 V. 11. Ἄλλος, εἰς εἰκῆ. Ex Basiliensi. Est autem Aquilæ qui sic habet, εἰς εἰκῆ, ad eamdem vocem

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Ἀκουσθή ἐγένετο. Ἄλλος, ἀκουσθήν σοι ἐποίησαν.	36.
49.	49. ✕ Καὶ ἕως θαλάσσης τῶν δυσμῶν ἡλίου : ὑπὸ Ἀσηδὼ τὴν λαξευτήν.	49.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
36.	36. Audita facta est. <i>Alius</i> , auditam tibi fecerunt.	36.
49.	49. ✕ Et usque ad mare occasus solis : sub <i>Asedoth</i> excisam.	49.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Deuteronomii.

distinguuntur lectiones trium interpretum. In editione Romana et Drusio : A., S., Th., ἀτινα διεκόσμησεν Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντας τοὺς λαοὺς ὑφ' ὄλον τὸν οὐρανόν. Nimirum quia inter versionem Aquilæ et Theodotionis et interpretationem Symmachi parum intercedebat discriminis, omnes simul miscuerunt, itidemque Regii codices. Unus ex iis habet, & διεμέρισεν, sipe interpretis nomine. Idem alio loco, Ἄκυλ., πᾶσι τοῖς λαοῖς ὑποκάτω παν-

τὸς τοῦ οὐρανοῦ.— ΓΠΠΠ. Ἄ., ἐξωσθήσ. Coisl. ubi LXX, πλανηθεῖς.

Ibid. ΓΠΠΠ. Coisl. Ἄ., Θ., ὑποκάτω, cætera ut in edito supra.

V. 28. Ἄλλος, λαλήσωσιν. Nescio quid legerit qui ita vertit : an ἵππων ?

V. 36. Ἄλλος, ἀκουσθήν σοι ἐποίησαν. Ex Basil.

V. 45. 777. Coisl., Ο, ἐλάλησε ; marg., ἐνετείλατο.

V. 49. Sic Ern. Grabe.

CAPUT V DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Ἐβῶλον. Ἄλλοι, γλυπτόν.	8.
11.	11. Ἐπὶ ματαίῳ. Ἄλλος, εἰς εἰκῆ.	11.
	Καθαρίσῃ.	
12.	12. Φύλαξαι. Ἄλλος, μνήσθητι.	12. 1
13.	13. Ἐργᾶ.	13.
14.	14. Τὸ ὑποζύγιόν σου.	14.
	Ὁ παροικῶν ἐν σοί. Ἄλλος, ὁ ἐντὸς τῶν πυλῶν σου.	
16.	16. Τίμα.	16.
23.	23. Ἡγούμενοι.	23.
	Ἡ γερούσια ὁμῶν.	
26.	26. Σάρξ.	26.
31.	31. Αὐτοῦ.	31.
33.	33. Μακροήμερεύσητε. Ἄλλος, μακροήμεροὶ ἔσεσθε.	33.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Idolum. <i>Alii</i> , sculptile.	8.
11.	11. In vano. <i>Alius</i> , temere.	11.
	Mundabit.	
12.	12. Custodi. <i>Alius</i> , memento.	12.
13.	13. Operaberis.	13.
14.	14. Subjugale tuum.	14.
	Qui incolit in te. <i>Alius</i> , qui est intra portas tuas.	
16.	16. Honora.	16.
23.	23. Duces.	23.
	Senectus vestra.	
26.	26. Caro.	26.
31.	31. Hic.	31.
33.	33. Longævi sitis. <i>Alius</i> , longævi eritis.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Deuteronomii.

Hebraicam, 777, Exod. c. xx, v. 7, et sic Coisl. : Ἄ., εἰς εἰκῆ.

V. 12. Ἄλλος, μνήσθητι. Ex Basiliensi (').

(') Quæ est lectio textus Hebraici, Exod. xx, 8, 777, memento. DRACH.

V. 14. Ἄλλος, ὁ ἐντὸς τῶν πυλῶν σου. Ita Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 33. Ἄλλος, μακροήμεροὶ ἔσεσθε. Ex Basil.

TO EBPAIKON.

CAPUT VI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

	לבך 5	5.	5.
	ושנתם 7	7.	7. Δευτερώσεις.
ובשנתך ובקוםך	ובשנתך ובקוםך		
	וקשרתם 8	8.	8. Συνδήσεις.
	למפתח 8		Ἄνακτα.
	ונתבתם 9	9.	9.
	ובשעריך 9		
	השומר 13	13.	13. Φυλαξαι.
	פך השומר 13		
	הקוי 17	17.	17. Ἀκριδάσματα.
	אשר צדך 17		
	הקויים 20	20.	20. Ἀκριδάσματα.
	את כל הדברים 24	24.	24.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

5. Corde tuo.	5. Corde tuo.	5.
7. Repetes ea.	7. Narrabis ea.	7. Repetes.
In sedendo te in domo tua, et in eundo te in via, et in accumbendo te, et in surgendo te.	Sedens in domo tua, et ambulans in itinere, dormiens atque consurgens.	
8. Et ligabis ea.	8. Et ligabis.	8. Colligabis.
In frontalia.	Et movebuntur.	Immota.
9. Et scribes ea.	9. Scribetisque ea.	9.
Et in portis tuis.	Et januas domus tuæ.	
13. Observa.	13. Cave diligenter.	13. Observa.
Ne obliviscaris.	Ne obliviscaris.	
17. Et statuta ejus.	17. Et cæremonias.	17. Accurate statuta.
Quæ præcepit tibi.	Quas præcepit tibi.	
20. Et statuta.	20. Et cæremoniæ.	20. Accurate statuta.
24. Omnia statuta.	24. Omnia legitima.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλος, τῆς καρδίας. Basil. Verisimile est esse reliquorum omnium interpretum. — וְשָׁבַע. O', ψυχῆς. Coislin. ad marg., διαβολας. וְשָׁבַע. O'. δυνάμειος. Coislin. marg., ισχύος.

V. 7. 'A., δευτερώσεις. Coislin.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ καθῆσθαι, etc. Videtur esse

Aquilæ, qui Hebraica, κατὰ πόδα, sequitur. Ex Basiliensi. — O', καθήμενος ἐν οἴκῳ. Coislin. marg., ἐν τῷ καθῆσθαι ἐν οἴκῳ, etc., et hæc notantur asteriscis.

V. 8. 'A., ἀνακτα, melius, ἀτίνακτα. Σ., διεσταλμένα. Ex Basil. Vide quæ diximus Exod. xiiii, 16. — O', ἀσάλευτα. Coislin. marg., 'A., ΗΑΚΤΑ, cor-

CAPUT VI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Τῆς διανοίας. Ἄλλος, τῆς καρδίας.	5.
7.	7. Προβιβάσεις. Καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ διανιστάμενος. Ἄλλος, ἐν τῷ καθῆσθαι σε ἐν οἰκίᾳ σου, καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι σε ἐν ὁδῷ, καὶ ἐν τῷ καθεῦδειν σε, καὶ ἐν τῷ ἀνίστασθαι σε.	7.
8. Δισταλμένα.	8. Ἀφάψεις. Ἀσάλευτον. Ἄλλος, ἀσάλευτα.	8.
9.	9. Καὶ γράψετε αὐτά. Ἄλλος, καὶ γράψεις αὐτά. Καὶ τῶν πυλῶν σου. Ἄλλος, καὶ ἐν ταῖς πύλαις σου.	9.
15.	15. Πρόσεχε. Μὴ ἐπιλάβῃ. Ἄλλος, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου; καὶ ἐπιλάβῃ.	15.
17. Προστάγματα.	17. Δικαιώματα. Ὅσα ἐνετελιχτό σοι. Ἄλλος, ἃ ἐντέλλομαί σοι.	17.
20. Προστάγματα.	20. Δικαιώματα.	20.
24.	24. Πάντα τὰ δικαιώματα. Ἄλλος, πάσας τὰς ἐντολάς καὶ τὰ κρίματα.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. <i>Mente. Alius, corde.</i>	5.
7.	7. <i>Præscribes.</i> <i>Sedens in domo, et ambulans in via, et dormiens, et exurgens. Alius, in sedendo te in domo tua, et in ambulando te in via, et in dormiendo te, et in surgendo te.</i>	7.
8. <i>Distincta.</i>	8. <i>Alligabis.</i> <i>Immobile. Alius, immobilia.</i>	8.
9.	9. <i>Et scribetis ea. Alius, et scribes ea.</i> <i>Et portarum tuarum. Alius, et in portis tuis.</i>	9.
15.	15. <i>Attende.</i> <i>Ne obliviscaris. Alius, ne dilatetur cor tuum et obliviscaris.</i>	15.
17. <i>Præcepta.</i>	17. <i>Justificationes.</i> <i>Quæcumque præcepit tibi. Alius, quæ præcipio tibi.</i>	17.
20. <i>Præcepta.</i>	20. <i>Justificationes.</i>	20.
24.	24. <i>Omnes justificationes. Alius, omnia præcepta et judicia.</i>	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Deuteronomii.

rupte pro ἀτίναχτα, ut conjectamus.

V. 9. Ἄλλος, καὶ γράψεις αὐτά. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλος ἐν ταῖς etc. vide infra, xi, 20.

V. 15. Ἄλλος, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ ἐπιλάβῃ. Basiliensis.

V. 17. Ἄ., ἀκριβάσματα. Basiliensis. De hac Aquilæ interpretatione sæpissime actum est.

Ibid. Δικαιώματα. Coisl. . . κρίματα, *judicia.*

Ibid. Ἄλλος, ἃ ἐντέλλομαί σοι. Basiliensis.

V. 20. Ἄ., ἀκριβάσματα. Σ., προστάγματα. Sic uterque vertere solet.

V. 24. Ἄλλος, πάσας τὰς ἐντολάς καὶ τὰ κρίματα. Basiliensis.—Coisl. . . Ο΄, εὖ ἡμῖν ἦ, marg. πολυήμεροι ὄμεν.

CAPUT VII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

1 כי יביאך יהוה אלוקיך

1.

1.

רבים

2 ועצמים מסך
2 תחרים

2.

Καὶ ὀστέινά σου.

2.

תחנם

5 מובחזיהם

5.

5. Τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν.

7 משק

7.

7. Προσεκολληθή.

9 וידעת

9.

9.

15 פריבטנך

13.

13. Καρπὸν γαστρός σου.

דגך

Χεῦμά σου.

ותירשך

Ὅσπωρισμόν σου.

ויצורך

Στείλνότητά σου.

14 עקר

14.

14. Στείρος.

15 מסך

15.

15.

16 מצרים הרעים אשר ידעת לא
17 ישימם בך16 Αἰγύπτου τὰ πονηρά ὅσα
17 ἔγνωσ, οὐ θήσει αὐτὰ ἐν σοί.

16 מוקש

16.

16.

19 ראו

19.

19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Cum introduxerit te Domi-
nus Deus tuus.1. Cum introduxerit te Domi-
nus Deus tuus.

1.

Multas.

Multas.

Et osseas præ te.

Robustiores te.

Et osseas præ te.

2. Perdes.

2. (Percuties) usque ad inter-
necionem.

2.

Gratiam præstabis eis.

Misereberis earum.

Condonabis.

5. Altaria eorum.

5. Aras eorum.

5. Altaria eorum.

7. Amavit.

7. Junctus est.

7. Conglutinatus est.

9. Et scias.

9. Et scies.

9.

13. Fructum ventris tui.

13. Fructui ventris tui.

13. Fructum ventris tui.

Frumentum tuum.

Frumento tuo.

Effusionem tuam.

Et mustum tuum.

Atque vindemiz.

Fructum autumnalem tuum.

Et oleum tuum.

Oleo.

Splendorem tuum.

14. Infecundas.

14. Sterilis.

14. Sterilis.

15. A te.

15. A te.

15.

16. (Ægritudines) Ægypti malas, quas
17. nosti, non ponet eas in te.16. (Et infirmitates) Ægypti pessimas,
17. quas novisti, non inferet tibi.16. Ægypti mala, quæcumque nosti,
17. non ponet ea in te.

16. Laqueus.

16. Ruinam.

16.

19. Viderunt.

19. Viderunt.

19.

CAPUT VII DEUTERONOMII.

U.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

6.	1. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν σε Κύριον τὸν Θεόν σου. Ἄλλως, ἐὰν δὲ εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου. Μεγάλα. Ἄλλος, πολλά. Ἄλλος, ἰσχυρά. Καὶ ἰσχυρότερα ὑμῶν.	1.
2.	2. Ἄφανιαις. Ἄλλος, ἀναθεματιεῖς. Ἐλεήσητε αὐτούς. Ἐλεήσητε αὐτῶν.	2.
5.	5. Τὸς βωμοὺς αὐτῶν.	.
7.	7. Προελετο.	7.
9.	9. Γνώση. Ἄλλος, γνώσεσθε.	9.
13.	13. Τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας σου. Σιτόν σου. Οἶνον σου. Ἐλαιόν σου.	13.
14.	14. Ἄγονος.	14.
15.	15. Ἀπό σου. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἀπὸ προσώπου σου.	15.
Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς ἄς οἶδας ὡς ποιήσεις ἐν σοί.	Αἰγύπτου τὰ πονηρὰ, ἃ ἐώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπάξει ἐπὶ σέ. Ἄλλως, Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς, ἄς ἐώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπώθησει ἐπὶ σέ.	
16.	16. Σκῶλον. Ἄλλος, σκάνδαλον.	16.
19.	19. Ἴδσαν. Ἄλλος, εἶδον. Ἄλλος, ἐώρακασιν.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Et erit in introducendo te Dominum Deum tuum. <i>Aliter</i> , si autem introduxerit te Dominus Deus tuus. Magnas. <i>Alius</i> , multas. <i>Alius</i> , robustas. Et fortiores vobis.	1.
2.	2. Delebis. <i>Alius</i> , anathematizabis. Miserti fueritis eorum.	2.
5.	5. Aras eorum.	5.
7.	7. Præelegit.	7.
9.	9. Noveris. <i>Alius</i> , cognoscetis.	9.
13.	13. Fœtus ventris tui. Frumentum tuum. Vinum tuum. Oleum tuum.	13.
14.	14. Infœcundus.	14.
15.	15. A te. <i>Reliqui</i> , a facie tua. Ægypti mala, quæ vidisti, et quæcumque nosti, non inducet super te. <i>Aliter</i> , (morbos) Ægypti malos, quos vidisti, et quæcumque nosti, non imponet super te.	15.
16.	16. Offendiculum. <i>Alius</i> , scandalum.	16.
19.	19. Viderunt. <i>Alius</i> , inspexerunt. <i>Alius</i> , idem alio verbo	19.

Ægypti malas, quas nosti, non facies eas in te.

TO EBPAIKON.

23. והבם מהרסה גולה עד השבדם

25. והב עליהם לקחת לך פן
חוקש ב

TO EBPAIKON!

'Ελληνικοί γραμμασι.

23.

25.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

23. Καὶ φαγεδαίνωσαι αὐτοὺς
φαγεδαίνῃ μεγάλη.

25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

23. Et conteret eas contritione magna, usque ad disperdi eas.

25. Et aurum super eis, et capias tibi, ne forte te illaquees in eo.

VULGATA LATINA.

23. Et interficiet eos, donec penitus deleantur.

25. Et aurum de quibus facta sunt, neque assumes ex eis tibi quidquam, ne offendas.

AQUILA.

23. Et edaces faciet eos morbo edacitatis magno.

25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Deuteronomii.

V. 1. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν, etc. Hæc prior lectio in codice Basiliensi habetur in textu. Altera vero quæ nunc legitur in editione Romana, ἐὰν δὲ εἰσαγάγῃ, scribitur ad marginem ejusdem codicis. In editione Romana habetur εἰσαγγῆ.

Ibid. Ἄλλοι, πολλὰ. Ἄλλοι, ἰσχυρά. Basil.

V. 2. Ὁ, εἰς τὰς χεῖράς σου. Coisl. marg., ἐν χεῖρῶ σου (*).

Ibid. Ἄλλοι, ἀναθεματίζεις. Est, ut videtur, lectio Aquilæ, qui vocem חקק, ἀναθεματίζειν, vertit

(*) Scil. legerunt בידך, vel, sec. lectionem marginalem, בידך, pro לבנתך quod habet textus nostræ Hebraicus. DRACH.

Exod. xxxii, 20, et Deut. xxxvii.

Ibid. Ἐλεήσητε αὐτούς. Coisl. marg., ἐλεήση αὐτούς, miserius fueris eorum.

V. 9. Ἄλλοι, γνώσεσθε. Ex Basil.

V. 13. Ἄ. χεῦμά σου, et post, ὀπωρισμόν, ac deinde, στυγνότητα. Hunc haud dubie locum respicit Hieronymus cum ait in Epist. ad Pammachium de optimo genere interpretandi : « Aquila autem proselytus et contentiosus interpres, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre

CAPUT VIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

3. אַמְדַּבִּי

9. תַּחֲצֹב

14. וְרַם לִבְךָ

15. שֶׁרָף

הַדְּלִימִשׁ

17. וְאַמְדַּבִּי

18. חֵיל

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Man.

9. Excides.

14. Et elevetur cor tuum.

15. Adurens.

Silicis.

17. Et dices.

18. Virtutem.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοί γραμμασι.

3.

9.

14.

15.

17.

18.

VULGATA LATINA

3. Manna.

9. Æris metalla fodiuntur.

14. Elevetur cor tuum.

15. Flatu adurens.

Durissima.

17. Ne dices.

18. Vacat.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

3.

9. Λατομήσεις.

14. Καὶ ὑψωθείς τῆ καρδίᾳ σου.

15. Ἐμπρήστης.

Στερεοῦ.

17.

18. Εὐπορίαν.

AQUILA.

3.

9. Excides.

14. Et elevatus corde tuo.

15. Adurens.

Solido.

17.

18. Abundantiam.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Deuteronomii.

V. 3. Τὸ μόνον ἐν τῇ ἐρήμῳ. Hæc lectio quasi LXX Interpretum habetur in codice Basiliensi, sequens vero ad marginem. In editione Romana, τὸ

μόνον, tantum legitur : nam cætera non sunt in Hebræo. Illud autem, ἐν τῇ ἐρήμῳ, non pertinet ad hunc versum, sed ad sextum decimum, ubi legitur

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

25. Καὶ ταραξεί αὐτοὺς ταραχὴν μεγάλην.

25. Καὶ ἀπολείς αὐτοὺς ἀπολεία μεγάλη, ἕως ἀνέξολοθρεύσῃτε αὐτούς.

25. Καὶ ἐκστῆσαι αὐτοὺς ἐκστασιν μεγάλην, ἕως ἐκτρίψει αὐτούς.

25.

25. Οὐδὲ χρυσίον ἀπ' αὐτῶν οὐ λήψῃ σεαυτῶ, μὴ πταίσης δι' αὐτό. Ἄλλος, χρυσίον ἐπ' αὐτοῖς, καὶ οὐ λήψῃ σεαυτῶ, μήποτε σχολωθῆς ἐν αὐτῶ. Ἄλλος, λαβεῖν σεαυτῶ.

25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

25. Et turbabit eos turbatione magna.

25. Et perdes eos perditione magna, quoadusque exterminaveritis eos.

25. Et mente excedere faciet eos excessu magno, donec atterat eos.

25.

*25. Neque aurum ab eis sumes tibi, ne cadas propter ipsum. *Alius*, aurum super ipsis, et non capias tibi, ne forte offendas in eo. *Alius*, sumere, tibimetipsi.

25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Deuteronomii.

conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim profumto et vino et oleo, possit vel intelligere, χεῦμα, ὀπωρισμόν, στιλπνότητα, quod nos possumus dicere, » fusionem, pomationemque, et splendentiam, etc., quæ in Præliminaribus allata sunt.

liminaribus disserimus. — ὕπν. Ο', νόσους. Coisl. marg., τλαιπωρίαν. Ibid. Ο', ἐπιθήσει, m., ἐπάξει.

V. 16. Ἄλλος, σκάνδαλον. Ex Basil. — ΟΥΤΙΝῆ. Ο', οὐ φείσεται, Coisl. marg., οὐκ ἀφέξεται.

V. 19. Ἄλλος, εἶδον. Ἄλλος, ἐωράκασιν. Ex Basiliensi.

V. 25. Ἄ., καὶ φαγεδαινῶσει αὐτοὺς φαγεδαίνῃ μεγάλη, etc. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi. Φαγέδαινα est morbus edacitatis. Sic infra ex Aquila, c. xxviii, v. 20, et i Reg. v, 11.

V. 25. Ἄλλος, χρυσίον ἐπ' αὐτοῖς, etc. Ex Basil.

V. 15. *Oi λοιποὶ*, ἀπὸ προσώπου σου. Basil.

Ibid. Hæ lectiones Aquilæ et Symmachi ex eodem Basiliensi præleunt. Prior lectio, τῶν Ο' in eodem codice ponitur ad marginem, præfixa littera O, ut notet LXX Interpretum esse. Altera habetur in textu, ut in Romana editione. Ea de re in Præ-

CAPUT VIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

3. Τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἄλλος, τὸ μάννα, χωρὶς τοῦ, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3.

9.

9. Μεταλλεύσεις.

9.

14.

14. Ὑψωθῆς τῇ καρδίᾳ.

14. Καὶ ὑψωθῆ ἡ καρδία σου.

15.

15. Δάκνων.

15.

Ἰ' Ἀκροτόμου.

17.

17. Μὴ εἴπησ. Ἄλλος, καὶ οὐκ ρεῖς.

17.

18.

18. Δύναμιν.

18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.

3. Manna in deserto. *Aliter*, manna. *Alius*, manna, *absque illo*, in deserto.

3.

9.

9. Effodies.

9.

14.

14. Exalteris corde.

14. Et elatum fuerit cor tuum.

15.

15. Mordens.

15.

Prærupta.

17.

17. Ne dixeris. *Alius*, et non dices.

17.

18.

18. Virtutem.

18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Deuteronomii.

in Hebræo, מַן בַּדְּבַר בְּרָם, manna in deserto.

Th. ex Basiliensi mutuamur.

V. 14. Ἄ., καὶ ὑψωθῆς, etc. Has lectiones A. et

V. 17. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἔρεις. Ex Basiliensi.

CAPUT IX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
גדלים ועצמים במדך 1	1.	1.
ובישר 5 ברשעת ׀ דגוים האלה	5.	5. Διὰ τὴν εὐθύτητα.
עֵרֶף 6	6.	6. Τένων.
כחח 12	12.	12. Διέφθειραν.
הברית 15	15.	15. Τῆς συνθήκης.
ואשברים 17	17.	17. Κατέξα
בפעם הדוא 19	19.	19. Καθόδω.
ואתנפל 25	25.	25. Συνέπιπτον.
אדני יהוה 26	26.	26.
יחולתך		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Magnas et firmas ossibus præte.	1. Maximas et fortiores te.	1.
5. Et rectitudine. In impietate gentium istarum.	5. Æquitatem. Quia ille egerunt inique.	5. Propter rectitudinem.
6. Cervicis.	6. Cervicis.	6. Tendon.
12. Corrupt.	12. Vacat.	12. Corrupt.
15. Pacti.	15. Fœderis.	15. Pacti.
17. Confregi.	17. Confregi.	17. Confregi.
19. In vice ista.	19. Hac vice.	19. Descensu.
25. Procubui.	25. Jacui.	25. Procubui.
26. Domine Domine.	26. Domine Deus.	26.
Hæreditatem tuam.	Hæreditatem tuam.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Deuteronomii.

V. 1. Ὁ, μεγάλα καὶ ισχυρότερα σου. Sic Basiliensis lectionem LXX Interpretum habet: Ἄλλος, μεγάλα καὶ ὀστοῖνὰ ὑπὲρ σέ. Hæc lectio omnino videtur Aquilæ esse, qui vocem עֵרֶף vertere solet, ὀστοῖνόν, vel, ὀστέινόν. Sic Gen. xviii, 18, et Exod.

1, 9. Tertia lectio est LXX Romanæ edit.

V. 5. Διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Sic lectionem LXX Interpretum effert Basiliensis: alteram vero, quæ est Romanæ editionis, ad marginem locat. Ibid. Ἄ., διὰ τὴν εὐθύτητα. Ex Coislin.

CAPUT X DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אכתב על־ולוחי 2	2.	2.
שבים 3	3.	3. Σεττίμ.
בכתב 4	4.	4. Τὸ γράφιον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et scribam super tabulis.	2. Et scribam in tabulis.	2.
3. Sittim.	3. Settim.	3. Settim.
4. Juxta scripturam.	4. Juxta id quod prius scripserat.	4. Stylum.

CAPUT IX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα σου. "Ἄλλως, μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς. "Ἄλλος, μεγάλα καὶ ὁστοῖνά ὑπὲρ σέ.	1
5.	5. Διὰ τὴν ὁσιότητα. Διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. "Ἄλλως, διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐθνῶν τούτων.	5.
6.	6. Σκληροτράχηλος.	6.
12.	12. Ἠνόμησεν.	12.
15.	15. Τῶν μαρτυριῶν.	15.
17.	17. Συνέτριψα.	17.
19.	19. Ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ. "Ἄλ- λος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.	19.
25.	25. Ἐδεήθην.	25.
26.	26. Κύριε, βασιλεῦ τῶν θεῶν. "Ἄλ- λος, Κύριε, βασιλεῦ τῶν ἐθνῶν. Κληρονομίαν σου. "Ἄλλος, με- ρίδα σου.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Magnas et fortiores te. <i>Aliter</i> , magnas et fortiores magis quam vos. <i>Alius</i> , magnas et osseas su- per te.	1.
5.	5. Propter sanctitatem. Ob iniquitatem eorum. <i>Aliter</i> , propter impietatem gentium ista- rum.	5.
6.	6. Dura cervice.	6.
12.	12. Inique egit.	12.
15.	15. Testimoniorum.	15.
17.	17. Contrivi.	17.
19.	19. In tempore hoc. <i>Alius</i> , in tempore illo.	19.
25.	25. Oravi.	25.
26.	26. Domine, rex deorum. <i>Alius</i> , Domine, rex gentium. Hæreditatem tuam. <i>Alius</i> , por- tionem tuam.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Deuteronomii.

*Lectiones Aquilæ versuum 6, 12, 15, 17, 19, 25,
ex Coislin. prodeunt.

V. 19. "Ἄλλος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Ex Basiliensi.

V. 26. Κύριε, βασιλεῦ τῶν θεῶν. "Ἄλλος, Κύριε,
βασιλεῦ τῶν ἐθνῶν. Ex Basiliensi : uterque sane inso-

lens est modus vertendi vocem ΠΤΤ΄.

Ibid. Κληρονομίαν σου. Sic in textu Basiliensi.
"Ἄλλος, μερίδα σου. Hanc lectionem Romanæ edit.
ad marginem locat Basiliensis.

CAPUT X DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Καὶ γράψεις ἐπὶ τὰς πλάκας. "Ἄλλος, καὶ γράψω ἐπὶ τὰς δύο πλάκας.	2
3.	3. Ἀσήπτων.	3.
4.	4. Κατὰ τὴν γραφὴν.	4.
	LXX INTERPRETES.	
2.	2. Et scribes in tabulis. <i>Alius</i> , et sribam in duabus tabulis.	2.
3.	3. Imputribilibus.	3.
4.	4. Juxta scripturam.	4.

SYMMACHUS.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΑΣ.

ביום הזה

8 הבדיל

ולברך

10 השחיתך

11 קום לך רמוסע לפני העם

16 את ערלת לבבכם

17 ישא

שח

21 תהיתך

ואתדבראת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

In die congregationis.

8. Separavit.

Et ad benedicendum.

10. Corruptere te.

11. Surge, vade, proficiscendo ad facies populi.

16. Præputium cordis vestri.

17. Tollet.

Munus.

21. Laus tua.

Et terribilia.

8.

10.

11.

16.

17.

21.

VULGATA LATINA.

Quando populus congregatus est

8. Separavit.

Ut benediceret.

10. Te perdere.

11. Vade, et præcede populum.

16. Præputium cordis vestri.

17. Accipit.

Munera.

21. Laus tua.

Et terribilia.

8. Ἐχώρισε.

Εὐλογεῖν.

10

11. Ἀνάσθηθι σαυτῷ εἰς ἀπαρσιν ἔναντι τοῦ λαοῦ.

16. Ἀκροβυστίαν καρδίας.

17. Ἀρεῖ.

Δωροκοπίαν.

21. Ὑμνησις.

Ἐπίφοβα.

AQUILA.

8. Separavit.

Benedicere.

10.

11. Surge tibimetipsi in profectionem ante populum.

16. Præputium cordis.

17. Tollet.

Dona.

21. Laudatio.

Terribilia.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Deuteronomii.

V. 2. Ἄλλος, καὶ γράψω ἐπὶ τὰς δύο πλάκας. Hanc lectionem in textu habet Basiliensis, ut et alia quædam exemplaria. Prior est editionis Romanæ.

Aquilæ lectiones versuum 3, 4, 8, 16, 17, 21, ex

cod. Coislin. prodeunt.

V. 4. Ἄλλος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς συναγωγῆς, etc. Sic quædam exemplaria. Hæc vero desunt in edi-

CAPUT XI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΑΣ.

4 הציה

4.

4.

ים־סרה

11 אשר אחם עברי

11 שבה לרשתה

12 דרש

תביד

14 ואספת

בעת

11.

12.

14.

11. Καὶ ἡ γῆ, ἣν ὑμεῖς διέρχασθε ἐκεῖσε.

12. Ἐκζητεῖ.

Ἐνδελεχῶς.

14. Ἐν καιρῷ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Emergere fecit.

Maris Suph.

11. At terra, quam vos transeuntis illuc, ad possidendum eam.

12. Quærens.

Semper.

14. Et colliges.

In tempore suo.

VULGATA LATINA.

4. Operuerint eos.

Maris Rubri.

11. Terra enim ad quam ingredieris possidendam.

12. Visitat.

Semper.

14. Ut colligas.

Vacat.

4.

11. Et terra, quam vos pertransitis illuc.

12. Exquirat.

Perpetuo.

14. In tempore.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	<i>Vocat. "Αλλος, εν τῇ ἡμέρᾳ τῆς συναγωγῆς. Αλλος, εν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας.</i>	
8.	8. Διέστειλε. Coislin. ἐνέστειλε. Ἐπεύχεσθαι.	8
10	10. Ἐξολοθρεῦσαι. "Αλλος, ἐξ-αναλώσαι.	10.
11. Πορεύου εἰς τὸ ἀπαίρειν ἔμ-προσθεν τοῦ λαοῦ τούτου.	11. Βάδιζε, ἄπαρον ἐναντίον τοῦ λαοῦ τούτου.	11. Ἄναστῆς πορεύου εἰς ἄπαρ-σιν ἐναντίον τοῦ λαοῦ τούτου.
16.	16. Σκληροκαρδίαν.	16.
17.	17. Θαυμάζει. Δῶρον.	17.
21.	21. Καύχημα. Ἐνδοξα.	21.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	<i>Vocat. Alius, in die synagogæ. Alius, in die ecclesiæ, sive, con-cionis.</i>	
8.	8. Distinxit. Coislin. id. alio ver-bo. Orare.	8.
10.	10. Exterminare. Alius, consu-mere.	10.
11. Vade ad proficiscendum in conspectu populi hujus.	11. Vade, promove ante popu- lum hunc.	11. Surgens, vade in profectio- nem ante populum hunc.
16.	16. Duritiam cordis.	16.
17.	17. Admiratur. Munus.	17.
21.	21. Gloriatio. Gloriosa.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Deuteronomii.

zione Romana τῶν Ο΄.

V. 10. "Αλλος, ἐξαναλώσαι. Ex Basil.

V. 11. "Α., ἀνάστηθι σουτῶ, etc. Has trium le-

ctiones mutuamur ex Basil. Vocem Hebraicam ך putavit Aquila esse pronomen *tibi*. Alii pro impera- tivo verbi ך habuerunt.

CAPUT XI DEUTERONOMII.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

4.	4. Ἐπέκλυσε. "Αλλος, ἐκάλυ-ψεν.	4
	Τῆς θαλάσσης ἐρυθρᾶς.	
11. Ἡ δὲ γῆ, ἣν διαβαίνεις κλη-ρονομηῆσαι αὐτήν.	11. Ἡ δὲ γῆ, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομηῆσαι αὐτήν.	11.
12.	12. Ἐπισκοπεῖται. Διγπαντός.	12.
14.	14. Εἰσοίσεις. "Αλλος, συνάξεις. Καθ' ὤραν. Οἱ λοιποὶ, κατὰ και-ρόν.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

4.	4. Inundavit. Alius, operuit. Maris Rubri.	4.
11. Terra autem ad quam per- transis ad possidendum eam.	11. Terra autem ad quam in- gredieris illuc ad possidendum eam.	11.
12.	12. Invisit. Semper.	12.
14.	14. Inferes. Alius, congregabis. Tempore suo. Reliqui, per tem- pus.	14.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ
שב 15	15.	15. Χλόην.
לבבכם 16	16.	1 .
לדבר בם 19	19.	19.
בשבתך בביתך וביתך בדרך ובשכרך ובקרבך		Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πο- ρευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομέ- νου, καὶ διανισταμένου.
כחותי 20 ובשעריך	20.	20. Σταθμούς.
למען ירבו ימיכם וימי בניכם על־האדמה 21	21.	21.
האחרון 24	24.	24.
מבוא 30 בעדבה אלהי מרה	30.	30. Εἰσόδου. Ἐν ὁμαλῇ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Herbam.	15. Fœvum.	15. Herbam.
16. Cor vestrum.	16. Cor vestrum.	16.
19. Ad loquendum in eis.	19. Ad meditandum ea.	19.
In sedendo te in domo tua. et in ambulando te in via, et in accumbendo te, et in surgendo te.	Quando sederis in domo tua, et ambulaveris in via, et accumbueris, atque surrexeris.	Sedente te in domo tua, et ambulante in via, et accumbente, et surgente.
20. Postes. Et in portis tuis.	20. Postes. Et januas domus tuæ.	20. Stationes.
21. Ut multiplicentur dies vestri, et dies filiorum vestrorum super terram.	21. Ut multiplicentur dies tui, et filiorum tuorum in terra.	21.
24. Novissimum.	24. Occidentale.	24.
30. Ingressus. In solitudine. Elone Moreh.	30. Quæ vergit ad solis occubitum. In campestri. Juxta vallem tendentem et intrantem procul.	30. Ingressus. In planitie.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Deuteronomii.

- V. 2. כוּסֵד. Ὁ, παιδείαν. Coislin. ad marg., φωνήν.
 V. 4. Ἐβάλυφεν. Ex Basiliensi.
 Ibid. Σ., Ὁ, τῆς θαλάσσης ἐρυθρᾶς. Ex eodem.
 V. 8. קוּשֵׁי. Ὁ, εἰσέλθῃτε, Coislin. marg., κληρονομήσητε.
 V. 11. 'A., καὶ ἡ γῆ, ἦν, etc. Has lectiones Aquilæ et Symmachi mutuamur ex Basiliensi. Aquilæ lectiones versuum 12, 14, 15, 20, 30, e cod. Coislin. mutuamur.
 V. 14. Ἄλλος, συνάξετε. Basiliensis.
 Ibid. Οἱ λοιποὶ, κατὰ κριόν. Sic Coislin.
 V. 16. Ἄλλος, ἡ καρδία ὁμῶν. Ex eodem.
 V. 19. Ἄλλος, λέγειν αὐτά. Basiliensis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15.	15. Χορτάσματα.	15.
16.	16. Ἡ καρδία σου. Ἄλλος, ἡ καρδία ὑμῶν.	16.
19.	19. Λαλεῖν ἐν αὐτοῖς. Ἄλλος, λέγειν αὐτά.	19.
	Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πορευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένου, καὶ διανισταμένου.	Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πορευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένου, καὶ διανισταμένου.
20.	20. Φλιάς.	20.
	Καὶ τῶν πυλῶν σου. Ἄλλος, καὶ ἐν ταῖς πύλαις σου.	
21.	21. Ἴνα μακροήμερεύσητε, καὶ αἱ ἡμέραι τῶν υἰῶν ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλος, ἵνα πληθυνθῶσιν αἱ ἡμέραι ὑμῶν, καὶ αἱ ἡμέραι τῶν τέκνων ὑμῶν.	21.
24.	24. Ἐπὶ δυσμῶν. Οἱ λοιποὶ, ἐσχάτης.	24.
30.	30. Δυσμῶν.	30.
Ἐν πεδιάδι.	Ἐπὶ δυσμῶν	Ἐν δυσμαῖς.
	Τῆς δρυὸς τῆς ὑψηλῆς. Οἱ λοιπ., αὐλώνας καταφανούς.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15.	15. Pabula.	15.
16.	16. Cor tuum. <i>Alius</i> , cor vestrum.	16.
19.	19. Loqui in eis. <i>Alius</i> , dicere illa.	19.
	Sedente te in domo tua, et ambulante in via, et accumbente et surgente. <i>Alius</i> , sedente te in domo, et ambulante te in via, et dormiente te, et exsurgente te.	Sedente in domo tua, et ambulante in via, et accumbente, et surgente.
20.	20. Limina.	20.
	Et portarum tuarum. <i>Alius</i> , et in portis tuis.	
21.	21. Ut longævi sitis, et dies filiorum vestrorum super terram. <i>Alius</i> , ut multiplicentur dies vestri, et dies filiorum vestrorum.	21.
24.	24. Ad occidentem. <i>Reliqui</i> , novissimum.	24.
30.	30. Occasus.	30.
In campestri.	Ad occidentem.	In occidente.
	Quercum excelsam. <i>Reliqui</i> , canalis conspicui.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Deuteronomii.

Ibid. Ἄ., Σ., Ο., Θ., καθημένου, etc. Basiliensis. Versio LXX Interpretum in editione Romana, in quibusdam differt ab ea, quam Basiliensis præfert in textu, ubi legitur καθημένους ἐν οἴκῳ καὶ πορευομένους, etc., qualis etiam habetur in quibusdam exemplaribus editis. Vide varias lectiones Waltoni. V. 20. Ἄλλος, ἐν ταῖς πύλαις σου, etc. Basil. Hæc versio videtur esse reliquorum interpretum.

V. 24. Οἱ λοιπ., ἐσχάτης. Ita Coislin., sed Basil. Ἄλλ., τῆς ἐσχάτης.

V. 30. Ἄ., ἐν ὁμ. etc. Ex Eusebio, *De locis Hebraicis*, et Hieronymo, qui dicunt sic vocem πικρυῦν verti ab interpretibus in libris Numerorum et Deuteronomii. Vide supra notam ad versum 7, cap. 1.

Ibid., οἱ λοιποὶ, αὐλώνας, etc. Ita Coislin.

ΤΟΙΣ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
2 הנבטח	2.	2. Βουνῶν.
רענן		Εὐθαλοῦς.
5 מכל שבטויכם	5.	5.
7 בכל מעלה ידכם	7.	7. Ἐν πάσῃ ἀποστολῇ χειρὸς θμῶν.
8 ככל אשר אנהגו עשום	8.	8.
10 בבח	10.	10. Πεποιθότως.
11 ותרח	11.	11.
12 בשעריכם	12.	12.
18 בשעריך	18.	18. Ἐν ταῖς πόλει.
בכל		
19 כרימך	19.	19.
20 ואמרח	20.	20.
21 כיריחה מן המקום	21.	21.
23 חק	23.	23.
כי הדם		
26 קדשו	26.	26. Ἱγιασμένα.
28 הישר	28.	28. Εὐθέως.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Colles. Viridi.	2. Colles. Frondosum.	2. Colles. Frondosus.
5. Ex omnibus tribubus vestris.	5. De cunctis tribubus vestris.	5.
7. In omni missione manus vestrae.	7. In cunctis, ad quæ miseritis manum.	7. In omni missione manus vestrae.
8. Secundum omnia quæ nos facientes.	8. Quæ nos hic fecimus	8.
10. Confidenter.	10. Absque ullo timore.	10. Confidenter.
11. Et elevationem	11. Et primitias.	11.
12. In portis vestris.	12. In urbibus.	12.
18. In portis tuis. In omni.	18. In urbibus. In loco, quem elegerit.	18. In portis.
19. Omnibus diebus tuis.	19. Omni tempore, quo versaris.	19.
20. Et dixeris.	20. Et volueris.	20.
21. Cum longinquus fuerit a te locus.	21. Locus... si procul fuerit	21.
23. Confortare. Quia sanguis.	23. Cave. Sanguis enim.	23.
26. Sanctificata.	26. Quæ autem sanctificaveris.	26. Sanctificata.
28. Rectum.	28. Placitum.	28. Rectum.

Notæ et variz lectiones [ad cap. XII Deuteronomii.]

V. 2. Ἄ., Σ., Θ., βουνῶν. Basil. Sic vocem כבב vertit Aquila, Deut. xii, 2 et alibi. Aliæ Aquilæ lectiones, hujusce capituli e Coisl. cod. emergunt.

V. 5. Ἄλλος, ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν. Edit. Romana habet ἐν μιᾷ τῶν πόλεων. S. d. aliquot mss. et editi libri habent τῶν φυλῶν : quæ versio cum Hebraico

consonat.

V. 8. Ἄλλ., πάντα ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε. Basiliensis.

V. 11. Οἱ λοιποὶ, καὶ τὰ ἐκούσια. Sic Regii codices et Drusius.

V. 12. Ἄλλοι, ἐπὶ τῶν πόλεων. Sic quidam mss. et editi, quos sequitur Vulgata. Hi videntur legisse

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Βουνῶν.	2. Θινῶν Δασέως.	2. Βουνῶν.
5.	5. Ἐν μιᾷ τῶν πόλεων. Ἄλλος, ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν.	5.
7.	7. Ἐπὶ πᾶσιν οὐ ἐὰν ἐπιθάλητε τὴν χεῖρα.	7.
8.	8. Πάντα ὅσα ἡμεῖς ποιούμεν. Ἄλλος, πάντα ἃ ἡμεῖς ποιεῖτε.	8.
10.	10. Μετὰ ἀσφαλείας.	10.
11.	11. Καὶ τὰς ἀπαρχάς. Οἱ λοιποὶ, καὶ τὰ ἐκούσια.	11.
12.	12. Ἐπὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν. Ἄλλοι, ἐπὶ τῶν πόλεων.	12.
18.	18. Ἐν ταῖς πόλεσι. Οὐ ἐὰν. Ἄλλος, ὅσα ἄν.	18.
19.	19. Πάντα τὸν χρόνον ὅσον ἄν ζῆς. Ἄλλος, ὅν ἄν ζῆς.	19.
20.	20. Καὶ ἐρεῖς. Ἄλλος, καὶ εἴ- πηρς.	20.
21.	21. Ἐὰν δὲ μακρὸν ἀπέχη σου ὁ τόπος. Ἄλλος, ἀπόσχη ἀπὸ σοῦ ὁ τόπος.	21.
23. Ἀσφαλίζου.	23. Πρόσχε ἰσχυρῶς. Τὸ γὰρ αἷμα. Ἄλλος, ὅτι τὸ αἷμα.	23.
26.	26. Ἅγια.	26.
28.	28. Ἀρεστόν.	28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Colles.	2 Cumulos. Froncosa.	2. Colles.
5.	5. In una civitatum. <i>Alius</i> , in una tribuum.	5.
7.	7. In omnibus, quocumque mi- seritis manum.	7.
8.	8. Omnia quæcumque nos faci- mus. <i>Alius</i> , omnia quæ vos facitis.	8.
10.	10. Cum securitate.	10.
11.	11. Et primitias. <i>Reliqui</i> , et vo- luntaria.	11.
12.	12. In portis vestris. <i>Alii</i> . in urbibus.	12.
18.	18. In urbibus. Ubicumque. <i>Alius</i> , quæcumque.	18.
19.	19. Omni tempore, quocumque vixeris. <i>Alius</i> , quo vixeris.	19.
20.	20. Et dices. <i>Alius</i> , et dixeris	20.
21.	21. Si autem longe abfuerit a te locus. <i>Alius</i> , distet a te locus.	21.
23. Cave.	23. Attende valde. Sanguis enim. <i>Alius</i> , quia san- guis.	23.
26.	26. Sancta.	26.
28.	28. Placitum.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Deuteronomii.

בְּעָרֵיכֶם, in urbibus vestris.

V. 18. Ἄλλ., ὅσα ἄν. Basil. In edit. Romana
regitur ψ ἐάν.

V. 19. Ἄλλ., ὅν ἄν ζῆς. Basil.

V. 20. Ἄλλ., καὶ εἴπηρς. Basil.

V. 21. Ἄλλ., ἀπόσχη ἀπὸ σοῦ ὁ τόπος. Basil.

V. 23. Σ., ἀσφαλίζου. Coislín. Idem cod., Ὁ,
πρόσχε absque ἰσχυρῶς.Ibid. Τὸ γὰρ αἷμα. Sic Basil. in textu : ad
marg. vero, ὅτι τὸ αἷμα. Edit. Rom., ὅτι αἷμα.

CAPUT XIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
5 מבית עבדים	5.	5.
6 יסיתך בלכה	6.	6. Ἀναπέσει σε.
8 ולא תחבל	8.	8.
13 עירם	13.	13.
15 העיר ודדא	15.	15.
16 כליל תל	16.	16. Ὀλοτελώς. Χώμα.
17 כאשר נשבע	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. De domo servorum.	5. De domo servitutis.	5.
6. Seduxerit te. Eamus.	6. Tibi voluerit persuadere. Eamus.	6. Persuaserit tibi.
8. Neque ignosces.	8. Ut miserearis.	8.
13. Urbis suæ.	13. Urbis suæ.	13.
15. Urbis illius.	15. Urbis illius.	15.
16. Totum. Tumulus.	16. Ita ut universa consumas. Tumulus.	16. Penitus. Tumulus.
17. Quemadmodum juravit.	17. Sicut juravit.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλος, ἐξ οἴκου δουλείας. Basil.
V. 6. Ἄ., ἀναπέσει σε. Ex Coislín., ut et duæ
eiusdem interpretis lectiones versus 16.
Ibid. Ἄλλος, βαδίσωμεν. Hanc lectionem quam

editio Romana habet in textu, cod. Basiliensis ut
variā interpretationem exhibet ad marginem: hic
autem in textu habet παρέλθωμεν, βαδίσωμεν, vi-
detur esse trium interpretum, ut Exod. iv, 18.

CAPUT XIV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
1 תחבטו	1.	1. Περιτεμεῖσθε.
2 בזר	2.	2.
להח כגלה 5 ויחבד	5.	5.
6 ושעע שסע	6.	6. Δεδιχασμένον διχασμῶ. Ὅπλων.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Incidētis.	1. Incidētis.	1. Circumcidemini.
2. Elegit.	2. Elegit.	2.
Ut sit.	Ut sit.	
Pecullī.	Peculiarem.	
5. Bupalum.	5. Bupalum.	5.
6. Findens fissuram.	6. Quod in duas partes findit ungulam.	6. Diffissum diffissione.
Ungularum.	Ungulam.	Ungularum.

CAPUT XIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Ἐκ τῆς δουλείας. Ἄλλος, ἐξ οἴκου δουλείας.	5.
6.	6. Παρακαλέση σε. Παρέλθωμεν. Ἄλλος, βαδίσωμεν.	6.
8. Οὐκ ἐπισπλαγχνισθήση.	8. Οὐκ ἐπιποθήσεις. Ἄλλος, οὐκ ἐκσπλαγχνισθήση.	8.
13.	13. Τὴν γῆν. Ἄλλος, τὴν πόλιν.	13.
15.	15. Ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ. Ἄλλος, ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.	15.
16.	16. Πανθημεί. Ἄοικητος.	16.
17.	17. Ὅν τρόπον ὤμωσε. Ἄλλος, καθὼς ἐλάλησεν. Ἄλλος, ὃν τρόπον εἶπεν.	17.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

THEODOTIO.

3.	5. De servitute. <i>Alius</i> , de domo servitutis.	5.
6.	6. Hortatus te tuer Transeamus. <i>Alius</i> , eamus.	6.
8. Ne miserearis.	8. Non desiderabis. <i>Alius</i> , ne miserearis.	8.
13.	13. Terram. <i>Alius</i> , urbem.	13.
15.	15. In terra illa. <i>Alius</i> , in urbe illa.	15.
16.	16. Penitus. Inhabitabilis.	16.
17.	17. Quemadmodum juravit. <i>Alius</i> , sicut locutus est. <i>Alius</i> quemadmodum dixit.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Deuteronomii.

V. 8. Ἄλλος, οὐκ ἐκσπλαγχνισθήση. Basil. Editio Complut. habet ἐλεήσεις. (*)
V. 13. Ἄλλος, τὴν πόλιν. Sic editio Romana, et in 15 versu pariter.

V. 14. Γῆ-τῆ. Ο΄, ἐτάσεις. Coisl. m., ἐκζητήσεις.
V. 17. Ἄλλος, καθὼς ἐλάλησεν. Ἄλλος, ὃν τρόπον εἶπεν. Has interpretationes affert Basiliensis.

(*) Ἐκσπλαγχνίζομαι, verbum notandum. Nusquam enim alibi, quod sciam, inveniri potest. DRACH.

CAPUT XIV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1	1. Vacat.	1.
2	2. Ἐξελέξατο. Ἄλλος, προσέλατο. Γενέσθαι. Ἄλλος, εἶναι. Περιούσιον. Ἄλλος, ἐξαιρετον.	2.
5.	5. Καὶ πύγαρον. Ἄλλος, αἰγαγρον.	5.
6.	6. Ὀνουχοστῆρας ὄνουχίζον. Χηλῶν.	6.
	LXX INTERPRETES.	
1.	1. Vacat.	1.
2.	2. Elegit. <i>Alius</i> , præelegit. Ut fiat. <i>Alius</i> , ut sit. Peculiaris. <i>Alius</i> , delectum.	2.
5.	5. Et pygargum. <i>Alius</i> , caprum agrestem.	5.
6.	6. Findens fissuram. Ungularum.	6.

SYMMACHUS.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

דפסא 7	7.
ואחד הארנבת 8	8.
ובבלתם 9	9.
וקשקש 12	12.
דפס 13	13.
חזיהא 14	14.
ואת כל ערב 15	15.
היענה 21	21.
לגר 24	24.
לנכר 26	26.
אבן 29	29.
ירבה מכך הדרך	

7.	Αστων.
8.	Νεκριματων.
9.	Φολιδες.
12.	Ἴξον.
13.	
14.	Καὶ σύμπαντα κόρανα.
15.	Στροθοκαμηλων
21.	Τῷ προσηλύτῳ.
	Ξείνῳ.
24.	
26.	Μεθύσματι.
29.	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Ungulam.
Et leporem.
9. Et cadaver eorum.
9. Et squama.
12. Et asturem.
13. Et ixion.
14. Et omnem corvum.
15. Ululam.
21. Peregrino.
Alienigenæ.
Matris suæ.
24. Multa fuerit præ te via.
26. Et sechar.
29. Et saturabuntur.

7. Ungulam.
Leporem.
8. Cadavera.
9. Squamas.
12. Gryphem.
15. Ixion.
14. Et omne corvini generis.
15. Struthionem
21. Peregrino.
Ei.
Matris suæ.
24. Longior fuerit via.
26. Sicera.
29. Et saturabuntur.

7.
Leporem.
8. Morticina.
9. Squamæ.
12. Ixum.
13.
14. Et omnem corvum.
15. Struthocamelum.
21. Advenæ.
Hospiti.
24.
26. Ebrietate.
29

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Deuteronomii.

Aquilæ lectiones versuum 1, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 21, 26, præfert cod. Coislinianus.

V. 2. Ἄλλος, προσλατο. Basil. Est forte Symmachi, qui vocem אבן προσιλμην vertit Job xix. 25.

Ibid. Ἄλλος, εἶναι. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐξαιρετον. Basil. tacito interprete, id affert. Coisl. autem: Σ., ἐξαιρετον. Sic etiam

vocem חלזן vertit Symmachus, Exod. xix. 5.

V. 5. Ἄλλος, αἰγαρον. Coisl. in.

V. 7. Ἄλλος, τὰς δύο χήλας. Ex Basil.

V. 12. Ἄ., Ἴξον. Coisl. in. Sed Basil. id ad vocem ἱξον versu sequente videtur referre, præmisso asterisco sine interpretis nomine: et eo referendum suadet etiam Vulgata, quæ ἱξον reddit ixionem.

V. 13. Sic Ern. Grab. ἱξον, alii milvum, alii

CAPUT XV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

שכסה 1	1.
אדהננר 3	3.
תאבן 7	7.

1. Υποσπασμόν.
3.
7.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Remissionem.
5. Alienigenam.
7. Roborabis,

1. Remissionem.
5. A peregrino et advena.
7. Obdurabis.

1. Subtractionem.
3.
7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7.	7. Τὰς ὀπλάς. Ἄλλος, τὰς δύο χήλας. Δασύποδα.	7.
8.	8. Θνησιμαίων.	8.
9.	9. Λεπίδες.	9.
12.	12. Γρύπα.	12.
13.	13. ✕ Καὶ τὸν ἴξον.	13.
14.	14. Καὶ πάντα κόρακα	14.
15.	15. Στραυθόν.	15.
21.	21. Τῷ παροίκῳ. Ἄλλοτριῳ. Μητρὸς αὐτοῦ.	21.
24.	24. Μακρὰν γένηται ἡ ὁδὸς ἀπὸ σοῦ. Ἄλλ., ἀπέχη ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός.	24.
26.	26. Ἐπὶ σικερα.	26.
29.	29. Ἐμπλησθήσονται, Ἄλλος, εὐφρανθήσονται.	29.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	7. Ungulas. <i>Alius</i> , duas ungu- las. Leporem.	7.
8.	8. Morticina.	8.
9.	9. Squamæ.	9.
12.	12. Gryphem.	12.
13.	13. ✕ Et ixum.	13.
14.	14. Et omnem corvum.	14.
15.	15. Struthionem.	15.
21.	21. Advenæ. Alieno. Matris suæ.	21.
24.	24. Longe fuerit via a te. <i>Alius</i> , abfuerit a te via.	24.
26.	26. In sicera.	26.
29.	29. Implebuntur. <i>Alius</i> , læta- buntur.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Deuteronomii.

vulturem dicunt; sed conjectura omnes.

V. 14. Ἄ., καὶ σύμπαντα κόρακα. Ο΄, πάντα κόρακα, Coislin. Id vero deest in edit. Rom.

V. 21. Μητρὸς αὐτοῦ.

Basil. addit, Ὅς γὰρ ποιεῖ τοῦτο, ὡσεὶ ἀσπάλαχα θύσει, ὅτι μίασμά ἐστι (Ἄλ. μήνιμα) τῷ Θεῷ Ἰακώβ. i. e. Qui enim hoc facit, ac si talpam im-

molet, quia profanatio est (*al.* irritamentum) Deo Jacob.

Hæc clausula quæ nec in Hebraico, nec in aliquo exemplari aut versione exstat, in Basiliensi codice legitur in ipso textu.

V. 24. Ἄλλος, ἀπέχη ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός. Ex *Basil.*
V. 29. Ἄλλος, εὐφρανθήσονται. Ex eodem.

CAPUT XV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἄφεσιν.	1.
3.	3. Ἄλλοτριον. Ἄλλος, ἀλλογενῆ.	3.
7.	7. Ἀποστέρεςεις. Ἄλλος, ἀπο- στρέψεις.	7.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Remissionem.	1.
3.	3. Ab alieno (<i>exiges</i>). <i>Alius</i> , alienigenam.	3.
7.	7. Indurabis. <i>Alius</i> , avertes.	7.

TO EBPAIKON.

9 בלעל לאסר

18 כשנה

20 תאכלם

בשנה

22 בשערך

יחד

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. Belial, dicendo.

18. Duplex.

20. Comedes eum.

In anno.

22. In portis tuis.

Pariter.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

9.

18.

20.

22.

VULGATA LATINA.

9. Impia cogitatio, et dicas.

18. Vacat.

20. Comedes ea.

Per annos singulos.

22. Intra portas.

Similiter.

ἈΚΥΛΑΣ.

9. Ἀποστασίας τῷ λέγειν.

18. Δευτεροῦμενον.

20.

22. Ἐν ταῖς πύλαις σου.

Ἵμοῦ.

AQUILA.

9. Defectionis, dicendo.

18. Iteratum.

20.

22. In portis tuis.

Pariter.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Deuteronomii.

V. 1. Aquilæ lectiones versuum 1, 9, 18, 22, præfert Coislín.

V. 3. Ἄλλος, ἀλλογενῆ. Ex Basiliensi.

V. 7. Ἄλλος, ἀποστρέφεις. Basil. Est forte variis

CAPUT XVI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

1 פסח

דציאתך יזהא אלהך מסצרים לילה

3 חבץ

עני

8 כסף

8 עצרת

10 מסת נדבם

16 פעמים

17 כמותת

18 ושפטים

1.

3.

8.

10

16

17.

18.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Φεσά.

3. Ζυμωτόν.

Κακούλιας.

Ἐν θαμβήσει.

8. Ἐπίσχεσις.

19. Ἐπαρσιν ἐκουσίων.

16. Καθόδους.

17. Κατὰ δόσιν.

18. Ἀκριδαστάς Coisl. ἐκδιδα-
στάς.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Pesah.

Eduxit te Dominus Deus tuus de
Ægypto nocte.

3. Fermentatum.

Afflictionis.

In festinatione:

8. Retentio.

10. Sufficiantiam spontaneitatis.

16. Vicibus.

17. Secundum donum.

18. Et præfectos.

VULGATA LATINA.

1. Phase.

Eduxit te Dominus Deus tuus
de Ægypto nocte.

3. Panem fermentatum.

Afflictionis.

In pavore.

8. Collecta.

10. Oblationem spontaneam.

16. Vicibus.

17. Quod habuerit.

18. Magistros.

AQUILA.

1. Phese.

3. Fermentatum.

Afflictionis.

In pavore.

8. Retentio.

10. Elevationem spontaneorum.

16. Descensibus, seu vicibus.

17. Secundum donum.

18. Legislatores. Coisl., educto-
res.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Deuteronomii.

V. 1. Ἄλλοι, ἐξήγαγέ σε, etc. Sic quædam exemplaria. Videtur autem esse versio reliquorum interpretum. Non enim alio modo Hebraica verba posse videntur.

Aquilæ lectiones versuum 1, 3, 8, 10, 16, 17 habet cod. Coislínianus.

V. 18. Ἄ., ἀκριδαστάς. Sic Basil. Omnia derivata ab ἀκριδάω, vel ἀκρ:δάζω, Aquilæ passim in usu

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Ἀνόμημα, λέγων.	9.
18.	18. Ἐπέτειον.	18.
20.	20. Φάγη αὐτό. Ἄλλος, βρωθή- σεται. Ἐξ ἑνιαυτοῦ. Ἄλλος, κατ ἑνι- αυτόν.	20.
22.	22. Ἐν ταῖς πόλεσι σου. Ἐσαύτως.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. Iniquitas, dicens.	9.
18.	18. Annuam.	18.
20.	20. Comedes illud. <i>Alius</i> , co- medetur. Ex anno. <i>Alius</i> , per annum.	20.
22.	22. In civitatibus tuis. Similiter.	22.

Notæ et variæ sectiones ad cap. XV Deuteronomii.

lectio vitio libræriorum inducta.

V. 20. Ἄλλος, βρωθήσεται. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλος, κατ ἑνιαυτόν. Sic quædam
plaria.

CAPUT XVI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1	1. Πάσχα. Ἐξῆλθες ἐξ Αἰγύπτου νοκτός. Ἄλλοι, ἐξήγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐξ Αἰγύπτου νοκτός.	1.
3.	3. Ζύμην. Κακώσεως. Ἐν σπουδῇ.	3.
8.	8. Ἐξόδιον.	8.
10.	10. Καθὼς ἡ χεὶρ σου ἰσχύει.	10.
16.	16. Καιρούς.	16.
17.	17. Κατὰ δύναμιν.	17.
18. Παιδευτάς.	18. Γραμματοεισαγωγεῖς.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Pascha. Existi de Ægypto nocte. <i>Atii</i> , eduxit te Dominus Deus tuus de Ægypto nocte.	1.
3.	3. Fermentum. Afflictionis. In festinatione.	3.
8.	8. Exodium.	8.
10.	10. Prout valet manus tua.	10.
16.	16. Temporibus.	16.
17.	17. Secundum facultatem.	17.
18. Institutores.	18. Magistros.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Deuteronomii.

habentur. Sic ἀκριβαζόμενος, legislator, Gen. xliix, δευτάς. Ex eodem Basil. Sic etiam vertit Symma-
10. Vide notam ad Levitici cap. xviii, v. 3. Σ., πατ- chus I Paral. xxvi, 29. (*)

(*) Montf. reddit ἐκδιδακτής, exactor; sed potius est, exactor rei judicatae, apparitor qui in jus vocat. DRACII.

CAPUT XVII DEUTERONOMII.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

לֹא-תִזְבַּח	1
בְּעֵינַי	2
צָבָא	3
בַּעֲשׂוֹתָ דְדוֹעֵבָה	4
אִוְדָדְאִישׁ	5
עַל-פִּי שְׁנַיִם עֵדִים	6
יִפְלֵא	8
עַל-פִּי דְהַבֵּר	10
יִדְוֹךְ	
עַל-פִּי דְהִזְדִּיחַ אִשֶׁר יִדְוֹךְ	11
יִזְדְּוֹךְ	13
רַק	16
וְלֹא יִסְדֵּר	17
מִמַּלְכוֹתָ	20

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Non sacrificabis.
2. In oculis.
3. Militiæ.
4. Facta est abominatio.
5. Virum.
6. Super ore duorum testium.
8. Mirabile fuerit.
10. Super os verbi.
- Docebunt te.
11. Secundum legem, quam docebunt te.
13. Superbe agent.
16. Tantum.
17. Neque declinabit.
20. Regni sui.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

8.

10.

11.

13.

16.

17.

20.

VULGATA LATINA.

1. Non immolabis.
2. In conspectu.
3. Militiam.
4. Facta est abominatio.
5. Virum.
6. In ore duorum... testium.
8. Difficile et ambiguum.
10. Quodcumque dixerint.
- Docuerint te.
11. Juxta legem ejus.
13. Intumescat superbia.
16. Vacat.
17. Quæ alliciunt animum ejus.
20. Regnet.

1.

2.

3. Στρατιάν.

4.

5.

6. Ἐπὶ στοματος δύο μαρτυρων.

8. Ἐθαυμαστώθη.

10.

Φωτίσωσί σε.

11.

13. Ὑπερηφανεύσονται.

16.

17.

20. Βασιλείας.

AQUILA.

1.

2.

3. Militiam.

4.

5.

6. Super ore duorum testium.

8. Mirabile fuerit.

10.

Illuminauerint te.

11.

13. Superbe agent.

16.

17.

20. Regnum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Deuteronomii.

V. 1. Ἄλλος, οὐ προσοίσαις. Ex Basiliensi.

mutuamur ex Coislin.

V. 2. Ἄλλ., ἐνώπιον. Basiliensis.

V. 4. Ἄλλ., ἐγενήθη τοῦτο. Ex eodem.

Aquilæ lectiones versuum 3, 6, 8, 10, 13, 20,

V. 5. Ἄλλ., ἄνδρα. Ex eodem.

CAPUT XVIII DEUTERONOMII.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

אִשִּׁי	1
דְּהַבֵּר	3
מִמְכֵּרֶיךָ עַל-דְּאִמּוֹתָ	8

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Ignitiones.
3. Sacrificium.
8. Venditiones ejus super patribus.

1.

3.

8

VULGATA LATINA.

1. Sacrificia.
3. Victimias.
8. Excepto eo, quod in urbe sua ex paterna ei successione debetur.

1. Πύρα.

3.

8. Τῶν πρᾶσεων αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς πατέρας.

AQUILA.

1. Ignitiones.

3.

8. Venditionum ejus super patres.

CAPUT XVII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Οὐ θύσεις. Ἄλλος, οὐ προσοίσεις.	1.
2.	2. Ἐναντίον. Ἄλλος, ἐνώπιον.	2.
3.	3. Κόσμου	3.
4.	4. Γεγένηται τὸ βδελύγμα. Ἄλλος, ἐγενήθη τοῦτο.	4.
5.	5. Ἀνθρώπων. Ἄλλος, ἀνδρα.	5.
6.	6. Ἐπὶ δυοὶ μάρτυσιν.	6.
8.	8. Ἀδυνατήση.	8.
10.	10. Κατὰ τὸ ῥῆμα. Ἄλλος, κατὰ τὸ πρᾶγμα. Νομοθετηθῆ σοι.	10.
11.	11. Κατὰ τὸν νόμον ᾧ ἂν ἀνφωτισώσῃ σοι.	11.
13.	13. Ἀσεθήσει.	13.
16.	16. Διότι. Ἄλλος, πλήν.	16.
17.	17. Ἴνα μὴ μεταστῆ. Ἄλλος, οὐδὲ μεταστήσεται.	17.
20.	20. Ἀρχῆς.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Non immolabis. <i>Alius</i> , non offeres.	
2.	2. Ante. <i>Alius</i> , in conspectu.	2.
3.	3. Ornatu.	3.
4.	4. Facta est abominatio. <i>Alius</i> factum est hoc.	4.
5.	5. Hominem. <i>Alius</i> , virum.	5.
6.	6. In duobus testibus.	6.
8.	8. Impossibile fuerit.	8.
10.	10. Secundum verbum. <i>Alius</i> , secundum rem. Sancita fuerint tibi.	10.
11.	11. Secundum legem ᾧ qua illuminabunt te.	11.
13.	13. Impie aget.	13.
16.	16. Quare. <i>Alius</i> , cæterum.	16.
17.	17. Ut non discedat. <i>Alius</i> , neque transferetur.	17.
20.	20. Principatum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Deuteronomii.

V. 10. Ἄλλ., κατὰ τὸ πρᾶγμα. Basiliensis. Symmachus, Gen. xi, 10, עַל vertit πρᾶγμα, itemque Theodotio, Jud. vi, 29.

V. 11. Ex Ernesto Grabe.

V. 16. Ἄλλ., πλήν. Basiliensis.

V. 17. Ἄλλ., οὐδὲ μεταστήσεται. Basiliensis.

CAPUT XVIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Καρπώματα.	1.
3.	3. Θύματα. Ἄλλος, θυσίας.	3.
8. Τῆς κτήσεως ἑκαστος τῆς κατὰ τὰς πατριάς.	8. Πλὴν τῆς πράσεως τῆς κατὰ πατριάν.	8.
	LXX INTERPRETES.	
1.	1. Oblationes.	1.
3.	3. Sacrificia. <i>Alius</i> , hostias	3.
8. Possessionis unusquisque secundum familias.	8. Præter venditionem, quæ est secundum familias.	8.
	THEODOTIO.	

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
מעביר 10	10.	10. Διόγων.
מענין ומנחש		Ἐπερωτῶν μάγον.
ושאל איב 11	11.	11. Ἐπερωτῶν μάγον. Γνωσίστης.
וידעני		
ויד 20	20.	20. Ὑπερηφανεύσεται.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Transire faciens.	10. Qui lustret.	10. Traducens.
Præstigiator.	Observet somnia.	
Et augur.	Observet anguria.	Interrogans magum.
11. Et interrogans pythonem.	11. Qui pythonem consulat.	11. Interrogans magum.
Et divinus.	Nec divinos.	Divinus.
20. Superbe egerit.	20. Arrogantia depravatus vo iuerit.	20. Superbe egerit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Deuteronomii.

Lectiones Aquilæ versuum 1, 10, 11, 20 ex Coisl. prodeunt.

V. 3. Ἄλλος, θυσίας. Sic Basiliensis. Ita etiam habent editiones Aldina et Complutensis.

V. 8. Ἄ., τῶν πράσεων, etc. Has Aquilæ et Symmachi lectiones ex Basiliensi mutuamur. Πλήν videtur subaudiendum ad singulos.

V. 10. Σ., σημειοσκοπούμενος. Θ., θελητής. Coisl.

CAPUT XIX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אשר יודד 1	1.	1.
יירשתם		
ישבת		
תבדיל 2	2.	2. Χωρίσεις.
תכין 3	3.	3. Ἐτοιμάσεις.
דבר 4	4.	4.
לחטב 5	5.	5. Ἐκκόψαι.
ובוחה		Ἐξώσθη.
בנרץ לכת 10	10.	Ἐν πέλυκι τοῦ κόψαι.
נקי 10	10.	10. Ἄθων.
גבול 14	14.	14. Ὀριοθέτησαν.
ימים 15	15.	15. Ἀναστήσεται.
זמם 19	19.	19. Ἐνενοήθη.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Quarum Dominus.	1. Quarum tibi traditurus est.	1.
Possederis eas.	Possederis eam.	
Et habitaveris.	Habitaverisque.	
2. Separabis.	2. Separabis.	2. Separabis.
3. Parabis.	3. Sternens diligenter.	3. Parabis.
4. Verbum.	4. Lex.	4.
5. Ad cædendum.	5. Ad cædenda.	5. Ad cædendum.
Et impulerit.	Fugerit.	Expulsa fuerit.
In securi ad cædendum.	In succisione lignorum securis fugerit.	In securi ad cædenoum.
10. Innocens.	10. Innoxius.	10. Innocens.
14. Terminaverunt.	14. Fixerunt.	14. Terminaverunt.
15. Surget.	15. Stabit.	15. Surget.
19. Præsumpsit.	19. Cogitavit.	19. Cogitavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Deuteronomii.

V. 1. Lectiones ex Basiliensi mutuamur, præter illas Aquilæ versuum 2, 3, 5, 10, 14, 15, 19, quas ex Coisl. deprompsimus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10. Σημειοσκοπούμενος. Σημειοσκοπούμενος.	10. Περικαθαίρων. Κληθονιζόμενος. Κληθονιζόμενος.	10. Θελητής.
11. Γνώστης.	11. Ἐπαίδων ἐπαιδὴν. Τερατοσκόπος. Ἄλλ., γνωρίστης. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , γνώστης.	11. Θεατής.
20.	20. Ἄσεβηση.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10. Hariolus. Hariolaus.	10. Lustrans. Divinationes observans. Divinationes observans.	10. Voluntarius.
11. Divinus.	11. Incantans incantationem. Portentorum inspector. <i>al. et reliqui</i> , divinus.	11. Soeculator.
20.	20. Impie egerit.	20

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Deuteronomii.

Ibid. Ἄ., ἐπερωτῶν μάγον. Σ., σημειοσκοπούμενος. Ex Basiliensi. vertit γνώστης, Levit. κx, 6.
V. 11. Ἄ., γνωρίστης. Σ., γνώστης. Θ., θεατής. Ibid. Ἄλλος, γνωρίστης. *Οἱ λοιποὶ*, γνώστης.
Ex Basiliensi. Eadem Hebraicam vocem Aquila Ex Coisliniano.

CAPUT XIX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἄ ὁ Θεός. Ἄλλος, ὢν Κύριος. Καὶ κατακληρονομήσετε αὐτούς. Ἄλλος, κατακληρονομήσεις. Κατοικήσετε. Ἄλλος, κατοικήσεις.	1.
2.	2. Διαστελεῖς.	2.
3.	3. Ὑπόχασαι.	3.
4.	4. Πρόσταγμα. Ἄλλος, πρᾶγμα.	4
5.	5. Συναγαγεῖν. Ἐκκρουσθῆ Τῆ ἀξίῃ κόπτοντος.	5
10.	10. Ἄναλιον.	10.
11.	14. Ἔστησαν.	14.
15.	15. Ἐμμενεῖ.	15.
19.	19. Ἐπονηρεύσατο.	19.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Quæ Deus. <i>Alius</i> , quarum Dominus. Et possidebitis eos. <i>Alius</i> , possidebis. Habitatebis. <i>Alius</i> , habitabis.	1.
2.	2. Secernes.	2.
3.	3. Conjecta.	3.
4.	4. Præceptum. <i>Alius</i> , res.	4.
5.	5. Ad colligenda. Excussa fuerit. Securim cædentis.	5.
10.	10. Innoxius.	10
11.	14. Statuerunt.	14.
15.	15. Stabit.	15.
19.	19. Malignatus est.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Deuteronomii.

V. 4. Ἄλλος, πρᾶγμα, res, ut supra, cap. xvii, v. 10. Vide notam ibi.

CAPUT XX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικῶς γράμματι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בְּרַבְּבָם אִדְוִלְחָבָה 2	2.	2.
וְלֹא הָלַל 6	6.	6.
וְהָלַל		
בְּהַב 8	8.	8.
וְעַבְדְּךָ 11	11.	11. Δουλεύσουσι σοι.
וְצַרְתָּ 12	12.	12. Ἔξεις.
וְהַמָּוֶה 14	14.	14. Νηπίων.
תָּבוּ		Διαρπάσεις.
אֶת־שָׁלַל		Λάφυρα.
וְהָיָה רִבְּךָ מֵעַד הַיּוֹם הַזֶּה 15	15.	15.
הַיּוֹם רִבְּךָ מֵעַד הַיּוֹם הַזֶּה		
וְגִרְךָ 19	19.	19. Ἐν κελύξει.
הַשָּׂדֶה		
בְּמַעֲרָה		Ἐν τῇ περιοχῇ.
כְּעֵד 20	20.	20. Περιοχῆν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Circa appropinquare vos ad bellum	2. Appropinquante autem jam prælio.	2.
6. Et non profanavit eam.	6. Necdum fecit eam esse communem.	6.
Profanet eam.	Ejus fungatur officio.	
8. Corde.	8. Corde.	8.
11. Et servient tibi.	11. Serviet (populus).	11. Servient tibi.
12. Arctabis.	12. Oppugnavis.	12. Obtinebis.
14. Et pubem.	14. Infantibus.	14. Infantes.
Prædaberis	Exercitui divides.	Prædaberis.
Spolium.	De spoliis.	Manubias.
15. Quæ non de civitatibus gentium istarum ipsæ. Tantum de civitatibus populorum istorum.	15. Et non sunt de his urbibus, quas in possessionem accepturæ est. De his autem civitatibus.	15.
19. Securim.	19. Securibus.	19. In securi.
Agri.	Vacat.	
In coarctationem.	Vacat.	In munitione.
20. Munitionem.	20. Machinas.	20. Munitionem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Deuteronomii.

V. 2. Ἄλλοι, ἐν τῷ ἐγγίσειν σε, etc. Ex Basil.
 V. 6. Ἄλλ., οὐκ ἐλατῶσεν αὐτόν. Ex Basil. bis.
 Videtur autem esse Aquilæ, qui vocem וְלֹא vertit λατῶσους, Ezech. vii, 21, et וְלֹא λατῶς, 1 Reg. xxi, 4. Coislin. et λοιποί, pro ἄλλ. Basiliensis.
 V. 8. Ἄλλ., ὡσπερ ἡ καρδιά. Sic Basiliensis.
 Versuum 11, 12, 14, 19, 20, Aquilæ lectiones præfert Coislin. cod

CAPUT XX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
2.	2. Ὅταν ἐγγίσης τῷ πολέμῳ. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐγγίσειν σε ποδὸς πόλεμον.	2.
6.	6. Καὶ οὐκ ἠυφράνθη ἐξ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐλαίκωσεν αὐτόν.	6.
	Εὐφρανθήσεται ἐξ αὐτοῦ. Ἄλλος, λαϊκώσει αὐτόν.	
8.	8. Τῆ καρδίᾳ. Ἄλλος, ὡσπερ ἡ καρδία.	8.
11.	11. Ὑπήκοοί σοι.	11.
12.	12. Περικαθιεῖς.	12.
14.	14. Τῆς ἀποσκευῆς. Προνομεύσεις. Προνομήν.	14.
15.	15. Οὐχί ἐκ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων. Ἄλλος, αἱ οὐχί ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν πόλεων τούτων· ἰδοὺ δὴ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων.	15.
19.	19. Σίδηρον.] Ἐν τῷ δρυμῷ. Ἄλλος, ἐν τῷ ἀγγρῷ.	19.
	Εἰς τὸν χάρακα.	
20.	20. Χαράκωσιν	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Quando appropinquabis præ- lio. <i>Alius</i> , in appropinquando te ad bellum.	2.
6.	6. Et non lætatus est ex ea. <i>Alius</i> , et non profanavit eam. Lætabitur ex ea. <i>Alius</i> profanet eam.	6.
8.	8. Corde. <i>Alius</i> , sicut cor.	8.
11.	11. Obedientes tibi.	11.
12.	12. Obsidebis.	12.
14.	14. Apparatu. Prædaberis. Prædam.	14.
15.	15. Non de civitatibus gentium harum. <i>Alius</i> , quæ non de gentibus civitatum harum: ecce certe de civitatibus gentium harum.	15.
19.	19. Ferrum. In sylva. <i>Alius</i> , in agro. In vallum.	19.
20.	20. Vallum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Deuteronomii.

V. 15. Ἄλλ., αἱ οὐχί ἀπὸ τῶν, etc. In edit. LXX desiderantur hæc, ἰδοὺ δὴ, etc., quæ in Hebræo habentur

V. 19. Ἄλλ., ἐν τῷ ἀγγρῷ. Basil. Et sic alia quædam exemplaria. Videtur autem esse lectio reliquorum.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΣ.
אלהיה 3	3.	3. Ἀνηρημένω.
וערפו 4	4.	4. Τενοντώσουσιν.
בדו 5	5.	5.
לשרתו		Λειτουργεῖν.
עניוה 14	14.	14. Ἐκακούχησας.
אנו 17	17.	17.
משפט הבכרה		
סדרו 20	20.	20. Ἀφίσταται.
זכרה		Καὶ προσερίζει.
וסבא		Συμποσιάζει.
וכל ישראל ישמעו ויראו 21	21.	21.

22 et 23 וכי יהיה באיש חסא משפרכות דזכות ותלית אתו על-עץ : לאתליון נלותו עלהעץ כיר-קבוד תקברנו ביום הדוא כירקלות אלהים תלוי ולא תסבא את אדמותך אשר יהיה אלהיך נתן לך בטלה

22. 23.

22 et 23. (Καὶ ὅταν ᾗ ἐν ἀνδρὶ ἁμαρτία εἰς κρίμα θανάτου, καὶ θανατωθῆ, καὶ κρεμάσῃς αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐκ αὐλισθήσεται τὸ νεκροῦμα αὐτοῦ ἐπὶ ξύλου· ἀλλὰ θάπτων θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Ὅτι κατὰρα Θεοῦ ἐστὶν ὁ κρεμάμενος, καὶ οὐ μὴ μιανεῖς τὴν γῆν σου, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς δώσει σοὶ κληρονομίαν.)

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Ad occisum.
4. Et auferent cervices.
5. Elegit.
Ad ministrandum ei.
14. Compressisti eam.
17. Fortitudinis ejus.
Jus primogenituræ.
20. Declinans.
Et rebellis.
Et potator.
21. Et omnis Israel audient et timebunt.

VULGATA LATINA.

3. Vacat.
4. Cædent cervices.
5. Elegerit.
Ut ministrent.
14. Humiliasti.
17. Liberatorum ejus.
Primogenita.
20. Protervus.
Et contumax est.
Luxuriæ atque conviviis (vacat).
21. Et universus Israel audiens pertimescat

AQUILA.

3. Interfecto.
4. Decervicabunt.
5.
Ad ministrandum.
14. Ammixisti.
17.
20. Rebellat.
Et litigat.
Compotat.
21.

22. et 23. Et cum fuerit in viro peccatum judicii mortis : et interficiendus fuerit , et suspenderis eum super ligno , non pernoctabit cadaver ejus super ligno , sed sepelies eum in die ipsa , quia maledictio Dei suspensus : et non contaminabis humum tuam , quam Dominus Deus tuus dat tibi hæreditatem.

22. et 23. Quando peccaverit homo quod morte plectendum est, et adjudicatus morti appensus fuerit in patibulo, non permanebit cadaver ejus in ligno, sed in eadem die sepelietur, quia maledictus a Deo est qui pendet in ligno : et nequaquam contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dederit tibi in possessionem.

22. et 23. Et cum fuerit in viro peccatum in iudicium mortis, et occisus fuerit, et suspenderis eum super lignum : non commorabitur morticinum ipsius super lignum : sed sepeliens sepelies eum in die illa : quia maledictio Dei est qui suspensus est : et non contaminabis humum tuam, quam Dominus Deus tuus dabit tibi hæreditatem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Deuteronomii.

V. 3. 'A., ἀνηρημένω. Coislinianus. Codex insignis, unciali caractere vi vel vii sæculi, quadro scilicet et rotundo, cum accentibus et spiritibus, sed non ubique positis : nam sæpissime omittuntur : ita ut aliquando paginas ferme integras iis destitutas reperias, et in notis marginalibus primæ manus nunquam reperiantur.

V. 4. 'A., τενοντώσουσιν. Idem Coisl. Alibi legit Aquila, τεναντώω.

V. 5. Hic variant exemplaria, nam alia, ἐπελέξατο, alia ἐξελέξατο habent. Edit. Rom., ἐπέλεξεν.

Ibid. 'A., λειτουργεῖν. Coisl. in.

V. 14. 'A., ἐκακούχησας. Hæc et reliquæ pariter lectiones usque ad versum 21, ex eodem Coisl. niano procedunt.

V. 21. Ἄλλος, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται. Ex Basiliensi.

V. 22. Has omnes lectiones plenas Latine tantum excerptimus ex Hieronymi Comment. in Epist. ad Galatas, c. 3, ubi etiam LXX Interpretum versionem Latinam, qualem damus, attulit. Ne porro spatium nimium vacuum relinqueretur, Græca ex Latinis concinnavimus secundum morem vertendi

CAPUT XXI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Τραυματία.	3.
4.	4. Νευροκοπήσουσιν.	4.
5.	5. Ἐπέλεξεν. Ἄλλ., ἐπελέξατο. Ἄλλ., ἐξελέξατο.	5.
	Παρεστηκέναι.	
14.	14. Ἐταπεινώσας.	14.
17. Τυχός αὐτοῦ.	17. Τέκνων αὐτοῦ. Τὰ πρωτότοκεια. Ἄλλ., κρίσις τῆς πρωτοτοκίας.	17.
20.	20. Ἄπειθει. Καὶ ἐρεθίζει. Οἰνοφλυγεί.	20.
21.	21. Καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούοντες φοβηθήσονται. Ἄλλος, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται.	21.

22 et 23. (Ἐάν δὲ γένηται ἀνθρώπῳ ἁμαρτία εἰς κρίμα θανάτου, καὶ θανατωθῆ, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐκ αὐλισθήσεται τὸ θνησιμαῖον αὐτοῦ ἐπὶ ξύλου, ἀλλὰ ταφῆ θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῆ· ὅτι διὰ τὴν βλασφημίαν τοῦ Θεοῦ ἐκρεμάσθη, καὶ οὐ μὴ μιανεῖς τὴν γῆν σου, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δώσει σοι εἰς κληρονομίαν.)

22 et 23. Ἐάν δὲ γένηται ἐν τινι ἁμαρτία, κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐ κοιμηθήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀλλὰ ταφῆ θάψετε αὐτὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ Θεοῦ πᾶς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· καὶ οὐ μὴ μιανεῖτε τὴν γῆν ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσι σοι ἐν κλήρῳ.

22 et 23. (Καὶ ὅτι ἔσται ἐν ἀνδρὶ ἁμαρτία εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθανείται, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐν ξύλῳ, οὐ κοιμηθήσεται τὸ νεκριμαῖον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου, ὅτι ταφῆ θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῆ· ὅτι κατὰρα Θεοῦ ἔστιν ὁ κρεμάμενος· καὶ οὐ μὴ μιανεῖς τὴν ἀδαμὰ σου, ἣν Κύριος ὁ Θεός δώσει σοι κληρονομίαν.)

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Occiso.	3.
4.	4. Cædent cervicem	4.
5.	5. Elegit. <i>Alius</i> , elegit (<i>bis</i>). Adstare.	5.
14.	14. Humiliasti.	14.
17. Fortitudinis ejus.	17. Liberorum ejus. Primogenita. <i>Alius</i> , jus primogenituræ.	17.
20.	20. Contumaciter se gerit. Et protervus est. Vino inebriatur.	20.
21.	21. Et reliqui audientes timebunt. <i>Alius</i> , et omnis Israel audiens timebit.	21.

22. et 23. Si autem fuerit homini peccatum ad iudicium mortis, et occisus fuerit, et suspenderit eum super lignum, non pernoctabit cadaver ipsius super lignum, sed sepultura sepeliet eum in die ipsa: quia propter blasphemiam Dei suspensus est, et non contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dabit tibi ad hæreditatem.

22. et 23. Si autem fuerit in aliquo peccatum ad iudicium mortis, et mortuus fuerit: et suspenderit eum in ligno, non dormiet corpus illius super lignum, sed sepelientes sepelietis eum in die illa: quia maledictus a Deo omnis qui pendet in ligno: et non contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dabit tibi in hæreditatem.

22. et 23. Et quia erit in viro peccatum in iudicium mortis, et morietur, et suspendes eum in ligno, non dormiet morticinum ejus super lignum: quia sepultura sepelietis eum in die ipsa, quia maledictio Dei est suspensus: et non contaminabis adama tuam, quam Dominus Deus tuus dederit tibi in hæreditatem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Deuteronomii.

trium interpretum, uncinisque inclusimus, ne quis putaret aliunde desumpta. Pergit autem Hieronymus post allatam quatuor interpretum versionem: « Porro ADAMA, terra sive humus, lingua Hebræa appellatur. In eo autem loco ubi Aquila et Theodotio similiter transtulerunt, dicentes: « Quia maledictio Dei est suspensus, » in Hebræo ita ponitur. CHI CALALATHI ELOIM THALUI. Hæc verba Ebion ille Hæresiarches semi-Christianus, semi-Judæus ita interpretatus est, ὅτι ὕβρις Θεοῦ ὁ κρεμάμενος, id est, quia injuria Dei est suspensus. Memini me in altercatione Jasonis et Papisci. quæ Græco sermone

conscripta est, ita reperisse: λοιδορία Θεοῦ ὁ κρεμάμενος, id est, « maledictio Dei qui appensus est. » Dicebat mihi Hebræus, qui me in Scripturis aliqua ex parte instituit, quod possit et ita legi: « Quia contumeliose Deus suspensus est. » Hæc idcirco concessimus quia famosissima quæstio est, et nobis solet a Judæis pro insaniam objici, quod Salvator noster et Dominus sub Dei fuerit maledicto. Primum igitur intuendum est, quod non quicumque in ligno pependerit, maledictus sit apud Deum, sed qui peccaverit, et propter scelus morti fuerit adjudicatus, sublatusque in crucem, etc. »

CAPUT XXII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
לא תראה 4	4.	4.
שמלת 5	5.	5. Ἰματισμόν.
והארכת ימים 7	7.	7.
כלאים 9	9.	9. Ἀνομοιογενές.
יחוד 10	10.	10. Ὅμοῦ.
שעמנו 11	11.	11. Ἀντιδιακείμενον.
עלולת דברים 14	14.	14. Ἐνέλλακτα ῥήματα.
נבלה 21	21.	21. Ἀπόβρυσιν.
בתולה 23	23.	23. Νεάνις.
אודיהנער 24	24.	24. Τὴν παῖδα.
הדבר 26	26.	26.
כף 30	30.	30. Πτερόγιον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Non videbis.	4. Non videbis.	4.
5. Vestimentum.	5. Veste.	5. Vestimentum.
7. Et prolongare facias dies.	7. Et longo vivas tempore.	7.
9. Mixturis.	9. Altero semine.	9. Genere dissimile.
10. Pariter.	10. Simul.	10. Pariter.
11. Contextura.	11. Quod ex lana et lino con textum est.	11. Contra dispositum.
14. Causationes verborum.	14. Occasiones.	14. Commutatoria verba.
21. Stultitiam.	21. Nefas.	21. Effluxionem.
23. Virgo.	23. Virgo.	23. Puella.
24. Puellam.	24. Puella.	24. Puellam.
26. Verbum.	26. Vacat.	26.
30. Alam.	30. Operimentum.	30. Alam.

)Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Deuteronomii.

V. 4. Ἄλλος, οὐχ ὑπερέφει. Basiliensis. semina sibi mutuo officiant, ne fructum emittant.

V. 7. Ἄλλος, καὶ μακροχρόνιος ἤ. Α.λ., ἔση. Sic Eodem sensu Theodotio, κώλυμα, id est *impedi-*
mentum.

V. 9. Ἄ., ἀνομοιογενές, etc. Hæ omnes interpre-
tationes ex Basiliensi prodeunt : Σ., εἰργμόν, id est
detentionem, coarctationem, quasi illa varii generis

V. 11. Ἄ., ἀντιδιακείμενον. Σ., ἑτερογενές. Ex
Basiliensi. Procopius vero ita habet : ε Aquilas,
κίβδηλα (*sic*) illud, ἀντικείμενον exposuit, Symma-

CAPUT XXIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
פצע דכא 1	1.	1. Τραυματίας ἐπιτρίμμυ.
מפוזר 2	2.	2. Μαμζήρ.
מפתור ארם נהרים 4	4.	4. Ἀπὸ Φαθὼρ Συρίας ποταμῶν.
כרתצא מחנה 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Læsus attritione.	1. Eunuchus, attritis vel ampu- tatis testiculis.	1. Vulneratus attritione.
2. Spurius.	2. Mamzer, hoc est, de scorto.	2. Mamzer.
4. De Phathor Aram duorum fluminum.	4. De Mesopotamia Syriæ.	4. De Phathor Syriæ fluminum.
9. Si egressa fuerit castrameta- tio.	9. Quando egressus fueris ad versus hostes tuos.	9.

CAPUT XXII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Οὐκ ἐψη. "Αλλος, οὐχ ὑπερ- ψη.	4.
5.	5. Σπολήν.	5.
7.	7. Καὶ πολυήμερος γίνη. "Αλλος, καὶ μακροχρόνιος ἤ."Αλ., ἔση.	7.
9. Εἰργμόν. (Coisl. ἀνομοιογε- νός.)	9. Διάφορον. "Αλλος, Δίφορον.	9. Κώλυμα.
10.	10. Ἐπὶ τὸ αὐτό.	10.
11. Ἐτερογενές;	11. Κίβδηλον.	11.
14.	14. Προφασιστικούς λόγους.	14.
21.	21. Ἀφροσύνην.	21.
23.	23. Παρθένος.	23.
24.	24. Τὴν νεάνιν.	24.
26.	26. Τὸ πρᾶγμα. "Αλλος, τὸ ῥῆμα.	26.
30.	30. Συγκάλυμμα.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4.	4. Non videbis. <i>Alius</i> , non ne- gliges.	4.
5.	5. Siolam.	5.
7.	7. Et multorum dierum sis. <i>A- lius</i> , et longævus sis. <i>Al.</i> , eris.	7.
9. Detentionem. (Coisl. genere cissimile.)	9. <i>Variam. Alius</i> , duplicem se- mentem.	9. Impedimentum.
10.	10. In idipsum.	10.
11. Alterius generis.	11. Adulteratum.	11.
14.	14. Occasionis verba.	14.
21.	21. Stultitiam.	21.
23.	23. Virgo.	23.
24.	24. Adolescentulam.	24.
26.	26. Res. <i>Alius</i> , verbum.	26.
30.	30. Operimentum.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Deuteronomii.

chus vero, ἑτερογενές. »

V. 14. 'Α., ἐνάλλακτα ῥήματα. In Coisl. legitur ENAAAKKA PITIMA, mendose. Id vero non potest aliud esse quam ἐνάλλακτα ῥήματα, et sic vocem ῥήματα vertit alibi Aquila.

V. 19. Ἔσθ. Ο', σίχλους. In marg. Coisl. ad-

ditur ἀργυρίου.

V. 23. 'Α., νεάνις. Omnes Regii codices hanc notam habent: καὶ ἀντὶ τοῦ παρθένος, νεάνις ψησι, καθὼς καὶ Ἀκύλας ἐξέδωκεν.

V. 26. "Αλλ., τὸ ῥῆμα. Ex Basiliensi.

CAPUT XXIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Φλαδίας.	1.
2.	2. Ἐκ πόρνης.	2.
4.	4. Ἐκ τῆς Μεσοποταμίας. "Αλ- λος, ἀπὸ Βαβυρ Συρίας ποταμῶν.	4.
9.	9. Ἐάν δὲ ἐξέλθης παρεμβαλεῖν. "Αλλος, ἐάν ἐξέλθης εἰς πόλεμον.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Attritus.	1.
2.	2. De scorto.	2.
4.	4. De Mesopotamia. <i>Alius</i> , a Bathur Syriæ fluviorum.	4.
9.	9. Si autem egressus fueris ad castra ponenda. <i>Alius</i> , si egressus fueris in bellum.	9.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
מקרה 10	40.	40. Ἐκ συναντήματος.
את צאונך 13	13.	15. Τὸ ἐξελεθόν σου.
ולתת איביך לפניך יהיה 14	14.	14. Καὶ τοῦ δοῦναι ἐχθρούς σου ἐκ πρόσωπόν σου. Καὶ ἔσται.
קדשה 17	17.	17. Ἐνδιηλλαγμένη.
נדבה 23	23.	23.
כלך 24	24.	24. Σκεύη.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. De accidente.	40. Qui nocturno pollutus sit somnio.	40. De accidente.
13. Excrementum tuum.	13. <i>Vacat.</i>	15. Excrementum tuum.
14. Et ad dandum inimicos tuos ad facies tuas : et erit.	14. Et tradat tibi inimicos tuos : et sint castra.	14. Et ad dandum inimicos tuos in faciem tuam. Et erit.
17. Prostituta.	17. Meretrix.	17. Immutata.
23. Spontaneum.	23. Propria voluntate.	23.
24. Vas tuum.	24. Tecum.	24. Vasa.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Deuteronomii.

Aquilæ lectiones versuum 1, 2, 4, 10, 13, 17, 24, ex Coisl. prodent

V. 4. Ἄλλος, ἀπὸ Βαθούρ Συρίας ποταμῶν. Ex

Basiliensi, absque interpretis nomine : illud דָּרַב non exprimitur in LXX interpretibus, neque in Vulgata : estque nomen loci vel regionis. Videtur

CAPUT XXIV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ספר כריתת 4	1.	1. Βιβλίον κοπής. (Coisl. ἀποκοπής.)
חדשה 5	5.	5. Κατήν.
ובערד 7	7.	7.
ממצרים 9	9.	9.
את העבט 11	11.	11. Χρεοδοσίαν.
בעבט 12	12.	12.
את העבט 13	13.	13.
בשלוט 14	14.	14. Οὐ συκοφαντήσεις
דקדק 14	14.	Δίκαιον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Libellum excisionis.	1. Libellum repudii.	1. Libellum scissionis. (Coisl. abscissionis.)
5. Novam.	5. Nuper.	5. Novam
7. Et auferes.	7. Auferes.	7.
9. Ex Ægypto.	9. De Ægypto.	9.
11. Pignus.	11. Pignus.	11. Pignus.
12. In pignore ejus.	12. Non pernoctabit apud te pignus	12.
13. Pignus.	13. <i>Vacat.</i>	13.
In vestimento suo.	In vestimento suo.	
Justitia.	Justitiam.	Justum.
14. Non opprimes.	14. Non negabis.	14. Non calumniaberis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ἐκ λύσεως.	10.
13.	13. Τὴν ἀσχημοσύνην σου.	13.
14. Καὶ δοῦναι τὸν ἐχθρὸν σου εἰς πρόσωπόν σου. Ἔσται οὖν.	14. Καὶ παραδοῦναι τὸν ἐχθρὸν σου πρὸ προσώπου σου. Καὶ ἔσται.	14. Τοῦ δοῦναι ἐχθρούς σου κατὰ πρόσωπόν σου.
17.	17. Πόρνη.	17.
23.	23. Δόμα. <i>Οἱ λοιποὶ, ἐκούσιον.</i>	23.
24.	24. Ἄγγος.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. A fluore.	10.
13.	13. Turpitudinem tuam.	13.
14. Et dare inimicum tuum in faciem tuam. Erit igitur.	14. Et tradat inimicum tuum ante faciem tuam. Et erunt <i>castra</i> .	14. Ad dandum inimicos tuos contra faciem tuam.
17.	17. Meretrix.	17.
23.	23. Donum. <i>Reliqui, voluntarium.</i>	23.
24.	24. Vas.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Deuteronomii.

mendum esse in Basiliensi Βαθούρ pro φαθούρ; V. 14. Ἄ., καὶ τοῦ δοῦναι, etc. Hasce trium lectiones exhibet Basil.
 nisi fortasse interpretes legerit ὄψω. V. 25. *Οἱ λοιποὶ, ἐκούσιον.* Basil.

CAPUT XXIV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Βιβλίον διακοπῆς.	1. Βιβλίον ἀποστασίου.	1. Βιβλίον ἐξολοθρεύσεως.
5.	5. Προσφάτως.	5.
7. Καὶ ἐπιλέξεις.	7. Καὶ ἐξαρείς. Ἄλλος, καὶ ἐξαρείτε.	7. Καὶ ἐπιλέξεις.
9.	9. Ἐξ Αἰγύπτου. Ἄλλος, ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	9.
11.	11. Ἐνέχυρον.	11.
12.	12. Ἐν τῷ ἐνεχύρῳ αὐτοῦ. Ἄλλος, ἱματίῳ.	12.
13.	13. Ἐνέχυρον. Ἄλλος, ἱμάτιον. Ἐν τῷ ἱματίῳ αὐτοῦ. Ἄλλος, ἐν χρεωδότηᾳ αὐτοῦ. Ἐλεημοσύνη.	13.
14.	14. Οὐκ ἀπαδικήσεις. (Coisl. οὐκ ἀποστερήσεις.)	14.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Libellum discissionis.	1. Libellum repudii.	1. Libellum exterminationis.
5.	5. Nuper.	5.
7. Et colliges.	7. Et auferes. Et auferetis.	7. Et colliges.
9.	9. Ex Ægypto. <i>Alius, ex terra Ægypti.</i>	9.
11.	11. Pignus.	11.
12.	12. In pignore ejus. <i>Alius, in vestimento.</i>	12.
13.	13. Pignus. <i>Alius, vestimentum.</i> In vestimento suo. <i>Alius, in sua redditione debiti.</i> Misericordia.	13.
14.	14. Non fraudabis. (Coisl. non privabis.)	14.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
כֹּחַ 15	15.	15. Ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
תִּקְצַר קִצְיִד 19	19.	19. Θερίσης θερισμῶν.
עֵבֶד		Οὐλον.
תִּתְבַּט 20	20.	20. Παῦδισης.
דִּתְךָ לֹא תִפְאַר אֲדוּרִיךָ		
21. לֹא תִתְלַל	21.	21. Οὐκ ἐπιφυλλίσαις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. In die ejus.	15. Eadem die.	15. In die ejus.
19. Messueris messem tuam.	19. Messueris segetem.	19. Messueris messem.
Manipulum.	Manipulum.	Teneram spicam.
20. Excusseris.	20. Collegeris.	20. Virga excusseris.
Olivam tuam, non ramos requi- res post te.	(Si fruges collegeris) olivarum, quidquid remanserit in arboribus, non reverteris ut colligas.	
21. Non racemabis.	21. Non colliges remanentes ra- cemos.	21. Non racemabis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Deuteronomii.

V. 4. 'A., βιβλίον κοπῆς, etc. Trium lectiones exhibet Basiliensis.
Cæteras Aquilæ lectiones, nempe, versuum, 5, 11, 14, 15, 19, 20, mutuamur ex Coislin.
V. 7. Σ., Θ., καὶ ἐπιλέξεις. Basiliensis.
V. 9. 'Αλλ., ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Basiliensis.
V. 12. 'Αλλ., ἱματίῳ, et sequenti, ἱμάτιον. Basiliensis, tacito interprete.

V. 13. 'Αλλος, ἐν χρεωδοσίᾳ αὐτοῦ. Ex Basiliensi.
V. 20. 'Αλλ., ἐλαίαν σου οὐ στεφανώσεις. 'Αλλ., σὴν ἐλαίαν σου οὐ τρυγήσεις. Basiliensis : nec monet cujus sint hæ versiones; quæ sane ad alios interpretes pertinent.
V. 21. 'A., οὐκ ἐπιφυλλίσαις. Basiliensis et codices Regii, qui hanc notam habent : 'Ακύλας φησίν.

CAPUT XXV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
2. חִפְּתוּ 2	2.	2. Πτωματίσαις.
כֹּחַ		Ἡρὸς ἀρκετόν.
5. חֵד לֵאשׁוּ 5	5.	5.
חִיבְּהוּ		Ἐπιγαμβρεύσαι.
6. תִּלַּד 6	6.	6.
7. חִיבְּהוּ	7.	7. Ἐπιγαμβρευτῆς μου.
10. חֵד לֵאשׁוּ 10	10.	10. Ἐξαιρεθέντος.
11. חֵד לֵאשׁוּ 11	11.	11.
בְּבִשְׁוּ		Ἐν αἰσχύνῃ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Cadere facient.	2. Prosterment.	2. Cadere facies.
Secundum sufficientiam.	Pro mensura.	Secundum sufficientiam.
5. Viro extraneo.	5. Alteri.	5.
Et associabit eam.	Suscitabit semen fratris sui.	Ducet ut uxorem fratris.
6. Pariet.	6. Vacat.	6.
7. Associare me.	7. Me in conjugem sumere.	7. Qui me ducturus erat.
10. Soluti	10. Discalceati.	10. Sublati.
11. Homines.	11. Viri duo.	11.
Verenda ejus.	Verenda ejus.	In turpitudine.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
15.	15. Αὐθήμερον.	15.
19.	19. Ἀμήσης ἀμητόν. Δράγμα.	19.
20.	20. Ἐλαιολογῆς. Οὐκ ἐπαναστρέψεις καλαμήσα- σθαι τὰ ὀπίσω σου. Ἄλλος, ἐλαίαν σου, οὐ στεφανώσεις. Ἄλλος, τὴν ἐλαίαν σου, οὐ τρυγήσεις.	20.
21.	21. Οὐκ ἐπανατρογήσεις.	21.
ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
15.	15. Eadem die.	15.
19.	19. Messueris messem. Manipulum.	19.
20.	20. Olivas colligas. Non redibis ad colligendum, quæ post te. <i>Alius</i> , olivam tuam, non coronabis. <i>Alius</i> , olivam tuam, non vindemiabis.	20.
21.	21. Non revindemiabis.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Deuteronomii.

οὐκ ἐπιφυλλίσεις, φυλλίς γὰρ ὁ μικρὸς βότρυς, ἢ οἱ ἀποκίπτοντες βῶγες, καὶ ὑπὸ τὰ φύλλα εὐρισκόμενοι. Id est: « Aquila ait, non racemabis. Φυλλίς enim est parvus racemus, aut decedentes acini, qui sub foliis inveniuntur. » Hic Drusius notat: « Ἐπιφυλλίς, racemulus, qui sub foliis latet, aut magno racemo subjacet: item racematio Abd. v. Hinc

verbum ἐπιφυλλίζειν, racemationem facere: quo usi sunt et LXX Thren. 1, 22, ἐπιφύλλισον αὐτοῖς, racemare illis. Lexicon vetus, ἐπιφυλλίς, racemus. Abd. v, pro ἐπιφυλλίδα, quod racemationem reddunt, vide nam legendum sit, ἐπιφυλλίδας, id est racemos: quomodo et Hieronymus vertit, et Ebræa veritas habet תַּיִלָּע. »

CAPUT XXV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καθίεις. <i>Vacat.</i>	2.
5.	5. Μὴ ἐγγίζοντι. Ἄλλ., ἄλλο- τριψ.	5.
6.	6. Τέχη. Ἄλλος, τεχθῆ. Ἄλλος, τέξεται.	6.
7.	7. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρός μου.	7.
10.	10. Ἰπολυθέντος.	10.
11.	11. Ἄνθρωποι. Ἄλλος, ἄνθρω- ποι δύο. Ἄλλος, ἄνδρες δύο. Τῶν διδύμων αὐτοῦ.	11.
ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Constitues. <i>Vacat.</i>	2.
5.	5. Non appropianti. <i>Alius</i> , alie- no. Cohabitabit.	5.
6.	6. Pariat. <i>Alius</i> , natus fuerit. <i>Alius</i> , pariet.	6.
7.	7. Frater viri mei.	7.
10.	10. Discalceati.	10.
11.	11. Homines. <i>Alius</i> , homines duo. <i>Alius</i> , viri duo. Testes ejus.	11.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
אבן 13	13.	13. Λίθος.
אִישׁ וְאִישׁ 14	14.	14. Ἴψα καὶ ἑψά.
שְׁלֹמֹה 15	15.	15. Ἀπηρτισμένον.
בְּצֹאֲתֵיכֶם 17	17.	17.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Lapis.	13. Pondera.	13. Lapis.
14. Ephah et ephah.	14. Modius major et minor.	14. Ephah et ephah.
15. Perfectus.	15. Verum.	15. Perfectum.
17. In exeundo vos.	17. Quando egrediebaris.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλος, ἀλλοτριῶ. Sic Basil. Vocem Hebraicam וְ אֲלֹתֵיכֶם, vertit Aquila, Psal. lxxx, 10, et Theodotio, Jud. 6.

Versuum 2, 5, 7, 10, 11, 13, 14, 15, Aquilæ

lectiones exhibet cod. Coislin.

V. 6. Ἄλλος, τεχθῆ. Ἄλλος, τέξεται. Ex eodem.

CAPUT XXVI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
אִשׁוֹךְ אֶשְׁרֵי יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם בְּבֹטֵן אֶרְצוֹ מִבְּנֵי 2	2.	2. Ὅσα ὄσεις ἀπὸ γῆς σου.
5 אֶרְצוֹ מִבְּנֵי	5.	Ἀγγείων. 3.
7 אֶת־עֵינַי	7.	7. Πενταν ἡμῶν.
12 וְשִׁבְעַ	12.	12.
13 בְּעֵרְוִי	13.	13. Ἐξέλεξα.
14 בְּאֵנִי	14.	14. Ἐν λύπῃ μου.
וְלֹא־בְעֵרְוִי		Οὐκ ἐπέλεξα.
בְּשֹׂמֵךְ		Ἐν μiasμῶ.
17 וְהִמְצִיחַ	17.	17. Ἀντιγλάξου.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Quem venire facies de terra tua, quam Dominus Deus tuus dat tibi.	2. Vacat.	2. Quæcumque feres a terra tua.
Canistro.	Cartallo.	Cartallum.
5. Syrus periens.	5. Syrus persequeretur.	5.
7. Afflictionem nostram.	7. Humilitatem nostram.	7. Paupertatem nostram.
12. Et saturabuntur.	12. Et saturentur.	12.
13. Abstuli.	13. Abstuli.	13. Elegi.
14. In tristitia mea, Et non abstuli.	14. In luctu meo. Nec separavi.	14. In tristitia mea. Non selegi.
In immundo.	In qualibet immunditia.	In immunditia.
17. Condixisti.	17. Elegisti.	17. Elegisti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Deuteronomii.

V. 2. Ἄ., ὅσα ὄσεις ἀπὸ γῆς σου, etc. Has interpretationes mutuamur ex Basil.

Ibid. Ἄ., ἀγγείων. Ex Coislin., ut et cæteræ quæ hoc in capite sequuntur omnes Aquilæ interpretationes.

V. 5. Ἄλλος, Συρίαν ἀπέλειπεν. Ex Basil.

V. 12. Ἄλλος, ἐμπλησθήσονται. Basil. Est forte Aquilæ qui ἔγχεσθαι vertit ἐμπλησθήσονται, Psal. xvi, 14, et A., S., Isai. i, 11.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
13.	13. Στάθμιον.	3.
14.	14. Μέτρον καὶ μέτρον.	14.
15.	15. 'Αληθινόν.'	15.
17.	17. 'Εκπορευομένου σου. 'Αλλ., ἐκπορευομένων ὑμῶν.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
13.	13. Pondus.	13.
14.	14. Mensura et mensura.	14.
15.	15. Verum.	15.
17.	17. Exeunte te. <i>Alius</i> , exeunti- bus vobis.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Deuteronomii.

V. 11. 'Αλλος, ἄνθρωποι δύο. 'Αλλος, ἄνδρες V. 17. 'Αλλος, ἐκπορευομένων ὑμῶν. Basil. 80. Ex Basil.

CAPUT XXVI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Οὐ ἐὰν εἰσενέγκῃς ἀπὸ τῆς γῆς σου.	2. Τῆς γῆς σου ὅσα ἂν ἐνέγκῃς. 'Αλλως, τῆς γῆς σου, ἧς Κύριος ἐ- θεὸς δίδωσι σοι. Κάρταλλον.	2.
5.	5. Συρίαν ἀπέβαλεν. 'Αλλος, Συρίαν ἀπέλιπεν.	5.
7.	7. Τὴν ταπεινώσιν ἡμῶν.	7.
12.	12. Εὐφρανθήσονται. 'Αλλος, ἐμπλησθήσονται.	12.
13.	13. 'Εξεκάθαρα.	13.
14. 'Εν πένθει μου.	14. 'Εν ὀδύῃ μου. Οὐκ ἐκάρπωσα. Εἰς ἀκάθαρτον.	14.
17.	17. Εἴλου.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Quocumque inferas a terra tua.	2. Terræ tuæ quæcumque tuleris. <i>Alius</i> , terræ tuæ, quam Dominus Deus tuus dat tibi. Cartallum.	2.
5.	5. Syriam rejecit. <i>Alius</i> , Syriam eliquit.	5.
7.	7. Humilitatem nostram.	7.
12.	12. Lætabuntur. <i>Alius</i> , imple- buntur.	12.
13.	13. Abstuli.	13.
14. In luctu meo.	14. In dolore meo. Non abstuli. In immundum.	14.
17.	17. Elegisti.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Deuteronomii.

V. 13. 'Α., ἐξέλεξα. Symmachus et Theodotio vocem ἠγαγῶν vertierunt καὶ ἐπιλέξεις, supra, xxiv, 7.
V. 14. 'Α., ἐν λύπῃ μου. Ex Coislin. Idem interpres Gen. κλυτὸν, ἢ καὶ ἠγάπη vertit, ἀρχὴ λύπης. Ibid. Σ., ἐν πένθει μου. Coislin., quam versionem sequitur Vulgata, in luctu.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
שָׁמַרְתָּ אֶת כָּל דְּבָרֵי הַצִּוִּיּוֹת 1	1.	1. Φύλασσε σύμπασαν τὴν ἐπιτολήν.
שָׁמַרְתָּ 6	6.	6. Ἀπηρητισμένους.
אָמֵן 15	15.	15. Πεπιστωμένως.
וְאָמַר 16	16.	16.
אָמֵן 20	20.	20.
וְהָיָה 23	23.	23. Μετὰ νόμφης αὐτοῦ.
בְּסֵתֶר 24	24.	24. Ἐν ἀποκρύφῳ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Custodi omne mandatum.	1. Custodite omne mandatum.	1. Custodi omne mandatum.
6. Perfectis.	6. Informibus.	6. Perfectos.
15. Amen.	15. Amen.	15. Fideliter.
16. Et dicet.	16. Et dicet.	16.
20. Alam.	20. Operimentum.	20.
23. Cum socru sua.	23. Cum socru sua.	23. Cum nuru sua.
24. In abscondito.	24. Clam.	24. In abscondito.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Deuteronomii.

V. 1. 'A., φύλασσε σύμπασαν etc. Hasce trium interpretationes ex Basil. desumpsimus.
Lectiones Aquilæ versuum 6, 23, 24, prodeunt

ex Coislin.

V. 15. 'A., πεπιστωμένως. Σ., Θ., ἀμήν. Ex Basil. Sic passim vertunt tres interpretes. Vide supra

CAPUT XXVIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
שָׁמַר 1	1.	1.
פְּרִי 4	4.	4. Καρπός.
בְּרַךְ 6	6.	6.
שָׁמַרְתָּ 15	15.	15.
וְהָיָה עָלֶיךָ וְהָיָה אֶתְּךָ אֶתְּךָ 20	20.	20. Σπάνιον καὶ φαγέλαιον.
וְהָיָה וְהָיָה 21	21.	Ἐπιτίμησιν.
וְהָיָה 22	22.	21. Λοιμόν. 22. Περιφλευσµῶ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad custodiendum.	1. Atque custodias.	1.
4. Fructus.	4. Fructus.	4. Fructus.
6. Benedictus.	6. Benedictus.	6.
15. Obedieris.	15. Audire nolueris	15.
Et statuta ejus. Super te.	Et cæremonias. Super te.	
20. Maledictionem, conturbationem.	20. Famem et esuriem.	20. Penuriam et edacitatem.
Et increpationem.	Increpationem.	Increpationem.
21. Pestilentiam.	21. Pestilentiam.	21. Pestilentiam.
22. Et ardore.	22. Ardore.	22. Ambustiones.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Φυλάσσετε πᾶσαν τὴν ἐντολὴν.	1. Φυλάσσεσθε πᾶσας τὰς ἐντολὰς.	1. Φυλάσσου τὴν πᾶσαν ἐντολὴν.
6.	6. Ὀλοκλήρους.	6.
15. Ἀμήν.	15. Γένοιτο.	15. Ἀμήν.
16.	16. Ἐροῦσι. <i>Basil.</i> ἐρεῖ.	16.
20.	20. Συγκάλυμμα. Ἄλλος, ἀσχημοσύνην.	20.
23.	23. Μετὰ νύμφης αὐτοῦ. Ἄλλος μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ.	23.
24.	24. Δόλω.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Custodite omne mandatum.	1. Custodite omnia mandata.	1. Custodi omne mandatum.
6.	6. Integros.	6.
15. Amen.	15. Fiat.	15. Amen.
16.	16. Dicent. <i>Basil.</i> dicet.	16.
20.	20. Cooperimentum. <i>Alius</i> , turpitudinem.	20.
23.	23. Cum nuru sua. <i>Alius</i> , cum socru sua.	23.
24.	24. Dolo.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Deuteronomii.

um. v. 22.

V. 16. *Basil.*, ἐρεῖ. Sic decies habet in hoc capite idem codex, ubi LXX habent ἐροῦσι.V. 20. Ἄλλ., ἀσχημοσύνην. Sic quædam exemplaria.
V. 23. Ἄλλος, μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ. Alex. Sic etiam Coislin., quam versionem sequitur Vulgata.

CAPUT XXVIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Φυλάσσειν. Ἄλλος, φυλάσσεσθε.	1.
4.	4. Ἐκγόνα.	4.
6.	6. Εὐλογημένος. Ἄλλος, εὐλογητός, bis.	6.
15.	15. Εἰσακούσης. Ἄλλος, ἀκοῆ ἀκούσητε. ✕ Καὶ τὰ ἠκριθασμένα αὐτοῦ. Ἐπὶ σέ. Ἄλλος, πρὸς σέ.	15.
20. Τὴν ἀχορτασίαν.	20. Τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν. Ἐνάλωσιν.	20.
21.	21. Θάνατον.	21.
22. Περιφλογισμῶ.	22. Ἐρεθισμῶ.	22. Περιφλογισμῶ.
SYMMACHUS,	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Ad custodiendum. <i>Alius</i> , custodite.	1.
4.	4. Foetus.	4.
6.	6. Benedictus. <i>Alius</i> , idem.	6.
15.	15. Exaudieris. <i>Alius</i> , audition audieritis. ✕ Et accurata statuta ejus. Super te. <i>Alius</i> , ad te.	15.
20. Insatiabilitatem.	20. Egestatem et famem.	20.
2	Consumptionem.	21.
22. Circumadustione.	22. Mortem.	22. Circumadustione.
	22. Impetigine.	

TO EBPAIKON.

ובירקן	
25 נגף	25.
26 כחריד	26.
ובעפלים	27.
ובחרם	
28 ובעירון	28.
ובחבוזין	
30 ושגלנה	30.
תוללנו	
52 ראות	52.
וכלות	
33 פרי	33.
34 משגע	34.
35 להרפא	35.
37 לשמה	37.
ולשגינה	
48 ועבדת אדמיניך	48.
על	
49 לשנו	49.
50 ונער לא יוק	50.
52 חוצר לך	52.
53 במצור	53.
יציק	
54 האיש הדיך	54.
תרע	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Et aurugine.
25. Cæsum.
26. Qui exterreat.
27. Et in hæmorrhoidibus ani.
Et prurigine.
28. Et cæcitate.
Et stupore.
30. Concumbet cum ea.
Profanabis eam.
32. Videntes.
Et deficientes.
33. Fructum.
34. Vesanus.
35. Curari.
37. In desolationem.
Et in dicterium.
49. Et servies inimicis tuis.
Jugum.
49. Linguam ejus.
50. Et pueri non miserebitur.
52. Et angustix tibi.
53. In obsidione.
Coarctabit.
54. Vir tener.
Malignabitur.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοὶς γράμμασι.

25.	
26.	
27.	
28.	
30.	
52.	
33.	
34.	
35.	
37.	
48.	
49.	
50.	
52.	
53.	
54.	

VULGATA LATINA.

Rubigine.
25. Corruentem.
26. Qui abigat.
27. Et partem corpõris, perquam stercora cgeruntur.
Prurigine.
28. Cæcitate.
Furore.
30. Dormiat cum ea.
Vindemias eam.
32. Videntibus oculis tuis.
Et deficientibus.
33. Fructus.
34. Stupens.
35. Sanari.
37. Perditus.
Fabulam.
48. Et servies inimico tuo.
Jugum.
49. Linguam ejus.
50. Nec misereatur parvuli.
52. Et conterat.
53. In angustia.
Opprimet.
54. Delicatus.
Invidebit.

AKYAAΣ.

ικτερω.
25. Θραυόμενον.
26.
27.
28. Ἐν παρώσει.
30. Συγκοιτασθήσεται. Λαϊκώσεως αὐτόν.
52. Ταλούμενοι.
33. Καρπόν.
54.
35. Ὑγιάσαι.
37. Εἰς ἀφανισμόν.
Ἐν δευτερώσει.
48. Καὶ δουλεύσεις τῷ ἐχθρῷ σου.
Zυγόν
49. Γλώσσης αὐτοῦ.
50. Παιδί οὐ θαρῆσεται
52.
53. Ἐν τῇ περιοχῇ.
Ἐπιγύση.
54. Τρυφητής
Πονηρεύσεται.

AQUILA.

Aurugine.
25. Fractum.
26.
27.
28. In cæcitate.
30. Concumbet.
Profanabis eam.
32.
Consumpti.
33. Fructum.
34.
35. Sanari.
37. In desolationem.
Indeuterosi, id est, in exemplum.
48. Et servies inimico tuo.
Jugum.
49. Linguam ejus.
50. Pueri non condonabit
52.
53. In obsidione.
Infundet.
54. Voluptuarius.
Malignabitur.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

	ὄχρα.	
25. Τροπούμενον.	25. Ἐπὶ κοπήν.	25.
26.	26. Ἐκφοδῶν. Ἄλλος, ἀποσο- δῶν.	26.
27. Εἰς τὰ κρυπτά.	27. Ἐν ταῖς ἕδραις. Ἄλλως, εἰς τὴν ἕδραν. Ἄλλως, εἰς τὰς ἕδρας.	27.
Ἐλεφαντιάσει.	Κνήφη.	
28.	28. Ἄορασίς.	28.
	Ἐκστάσει. Ἄλλος, θάμβω.	
30.	30. Ἐξει.	30.
	Τρυγήσεις αὐτόν.	
32.	32. Βλέψονται. Ἄλλος, ὀφνται.	32.
Ἐκλείποντες ἔσονται.	Σφακελιζόντες.	Ἐκλείποντες ἔσονται.
33.	33. Ἐκφόρια.	33.
34. Παράφορος.	34. Παράπληκτος.	34.
35.	35. Ἰαθῆναι.	35.
37.	37. Ἐν αἰνίγματι.	37.
	Διηγῆματι.	
48. Καὶ δουλεύσεις τῷ ἐχθρῷ σου.	48. Καὶ λατρεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σου. Ἄλλως, καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ ταῖς ἐχθροῖς σου.	48. Καὶ δουλεύσεις τῷ ἐχθρῷ σου.
	Κλοῖόν.	
49.	49. Φωνῆς αὐτοῦ.	49.
50.	50. Νέον οὐκ ἐλεήσει.	50.
52.	52. Καὶ ἐκτρίψῃ σε. Ἄλλος, κα- ὡς ἂν ἐκτρίψῃ σε.	52.
53.	53. Ἐν τῇ στενοχωρίᾳ. Θλίψει.	53.
54. Σπάταλος.	54. Ὁ ἀπαλός. Βασκανεῖ.	54.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Rubigine.	
25. In fugam versum.	25. In occisionem.	25.
26.	26. Qui exterreat. <i>Alius</i> , qui abigat.	26.
27. In abscondita.	27. In sedibus (sive in ano). <i>Ali-</i> <i>ter</i> , in sedem. <i>Aliiter</i> , in sedes.	27.
Elephantiasi.	Prurigine.	
28.	28. Cæcitate.	28.
	Excessu mentis. <i>Alius</i> , stupore.	
30.	30. Habebit.	30.
	Vindemiabis eam.	
32.	32. Aspicient. <i>Alius</i> , videbunt.	32.
Deficientes erunt.	Tabescentes.	Deficientes erunt.
33.	33. Proventus.	33.
34. Vecors.	34. Stupidus.	34.
35.	35. Curari.	35.
37.	37. In ænigmate. Fabulam.	37.
48. Et servies inimico tuo.	48. Et servies inimicis tuis. <i>ali-</i> <i>ter</i> , et servies ibi inimicis tuis.	48. Et servies inimico tuo.
	Vectem.	
49.	49. Vocem ejus.	49.
50.	50. Juvenis non miserebitur.	50.
52.	52. Et attriverit te. <i>Alius</i> , et donec attriverit te.	52.
53.	53. In angustia. Tribulabit.	53.
54. Delicatus.	54. Mollis. Invidebit.	54.

TO EBPAIKON.

לֹא־נִסְתָּה כִּי־רָגַלְתָּ הַצֶּבֶל
וְהָאָרֶץ כְּמוֹתֶנּוּ וּמִדָּךְ תֵּרַע

57 ובשליחה
59 והפלא
ונאמנים
60 כחה
61 הלי
62 לרב

64 והפינק
65 לב רג

וכליון
האבק
בחינת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

56. Non tentavit planta pedis
ejus inniti super terram præ vo-
luptate et mollitie, malignabitur.

57. Et in parvulam suam. *Vel*,
secundinas suas.

59. Mirificabit.

Et stabiles.

60. Ægritudinem.

61. Infirmitatem.

62. In multitudinem.

64. Disperget te.

65. Cor pavidum.

Et deficientium.

Et mœstitiam.

66. In vita tua.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

56.

57.

59.

60.

61.

62.

64.

65.

66.

VULGATA LATINA.

56. Quæ super terram ingredi
non valebat, nec pedis vestigium
figere, propter molliem et teneri-
tudinem nimiam, invidebit.

57. Illuvie secundarum.

59. Augebit.

Perpetuas.

60. Afflictiones.

61. Languores.

62. Præ multitudine.

64. Disperget te.

65. Cor pavidum.

Deficientes.

Consumptam mœrore.

66. Vitæ tuæ.

ΑΚΥΛΑΣ.

56. Οὐκ ἐπείρασε τάρσος ποδὸς
αὐτῆς ὑφίστασθαι ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ
τῆς τρυφῆς καὶ ἀπαλότητος, κνη-
ρεύσεται.

57. Δευτέριον.

59. Θαυμαστώσει.

60. Ταλαιπωρίαν.

61. Ἀρρώστιαν.

62.

64.

65. Καοδίαν κλονοῦμένην.

Τελουμένους.

Ἐκλιμώσσοσαν.

66.

AQUILA

56. Non tentavit planta pedis
ejus inniti super terram præ vo-
luptate et mollitie, malignabitur.

57. Deuterium. *Vel*, secundinz.

59. Mirificabit.

60. Miseriam.

61. Infirmitatem.

61.

64.

65. Cor agitatum.

Consumptos.

Esurientem.

66.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Deuteronomii

V. 1. Ἄλλος, φυλάσσεσθε. Basil.
Aquilæ interpretationes versuum 4, 20, 21, 22,
30, 32, 33, 35, 37, 48, 49, 50, 53, 54, 56, 57, 59,
60, 61, 63, omnes ex Coislin. cod. desumpsimus.

V. 6. Ἐδλογητός, bis, ex Basil.

V. 15. Ἄλλος, ἀκοῆ ἀκούσητε. Ex eodem.

Ibid. Καὶ τὰ, etc. Ex Ern. Grabe.

Ibid. Ἄλλος, πρὸς σέ. Basil.

V. 20. Coislin. habet, Ἄ., σπάνιν καὶ φαγέδαιναν,
melius quam Basil., Ἄ., σπάνη καὶ φαγέδαινα. Σ., τὴν
ἀγορτασίαν. Sic omnes mss. Regii, Basil. et Drusius,
qui solius Symmachi lectionem habet. — Ο', ἐκλι-
μάταν. Coislin. ad marg., ἐκθλιψίν.

V. 21. Ἄ., λοιμόν. Idem interpres vocem דָּבַר λα-
μός vertit, Exod. ix, 5 et 15.

V. 22. Ἄ., περιφλευσμά. Σ., Θ., περιφλογισμῶ.
Ex Basil.

V. 25. Ἄ., θραυόμενον. Σ., τροπούμενον. Ex eo-
dem Basil. Vide Exod. ix, 14. Sic vertit Symma-
chus, II Reg. ii, 17. — Coislin. habet, Σ., Θ., τρο-
πούμενον.

V. 26. Ἄλλος, ἀποσοδῶν. Sic edit. Rom., tacito
interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 27. Σ., εἰς τὰ κρυπτά. Ex Basil., ut et lectiones
sequentes exceptis iis quas hausimus ex Coislin. Edi-
tio Romana habet εἰς τὴν ἔδραν. — Coislin. Σ., εἰ-

CAPUT XXIX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

2 לעיניכם
3 רא
5 לראב

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. In oculis vestris.

3. Viderunt.

5. Non inveteraverunt.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

2.

3.

5.

VULGATA LATINA.

2. Coram vobis.

3. Viderunt.

5. Non attrita sunt.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. Εἰς ὀφθαλμοὺς ὀμῶν.

3.

5.

AQUILA.

2. In oculis vestris.

3.

5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
56.	56. Οὐχὶ πείραν ἔλαβεν ὁ ποῦς αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν τρυφερότητα, καὶ διὰ τὴν ἀπαλότητα, βασκανεῖ.	56.
57. 1	57. Χόριον.	57.
59. 1	59. Παραδοξάσει.	59.
Ἐπιμονους.	Πιστάς.	
60.	60. Ὀδύνην.	60.
61.	61. Μαλακίαν.	61.
62.	62. Τῷ πλήθει. Ἄλλος, εἰς πλήθος.	62.
64. Σκορπίσει σε.	64. Διασπεραῖ σε.	64.
65.	65. Καρδίαν ἐτέραν ἀπειθοῦσαν. Ἄλλος, καρδίαν ἀθυμοῦσαν. Ἐκλείποντας. Τηχομένην.	65.
66. Περὶ τῆς ζωῆς σου.	66. Τῇ ζωῇ σου.	66.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩ.
56.	56. Non cepit experientiam pes ejus incedere super terram propter teneritudinem et propter molitiem, invidet.	56.
57.	57. Chorium.	57.
59.	59. Incredibiles faciet.	59.
Stabiles.	Fideles.	
60.	60. Dolorem.	60.
61.	61. Languorem.	61.
62.	62. Multitudine. <i>Alius</i> , in multitudinem.	62.
64. Disperget te.	64. Disseminabit te.	64.
65.	65. Cor aliud incredulum. <i>Alius</i> , cor desperans. Deficientes. Tabescentem.	65.
66. Circa vitam tuam.	66. Vitæ tuæ.	66.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Deuteronomii.

φαντίσει, quam lectionem sine interpretis nomine attulit Basiliensis. Ἐλεφαντίσις est genus lepræ, quæ vocatur etiam ἐλέφας. Vide Job II, 7.

V. 28. Ἄ., ἐν πωρώσει. Σύ. Sic Coislin., nec adjicit interpretationem Symmachi. Melius, ἐν πηρώσει, ut habet Basiliensis, sine interpretis nomine.

Ibid. Ἄλλος, θάμβω. Ex Basil.

V. 32. Ἄλλος, ἔφονται. Sic Basil.

Ibid. Ἄ., τελούμενοι., Σ., ἐκλείποντες ἔσονται. Ex Coislin.

V. 34. Σ. παράφορος. Sic Coislin. Basiliensis vero sine interpretis nomine.

V. 48. Ἄ., Σ., Θ., καὶ δουλεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σου. Hasce trium lectiones exhibet idem Basil.

V. 52. Ἄλλος, καὶ ἕως ἂν ἐκτρέψῃ σε. Ex eodem Basil.

V. 54. Ἄ., τρυφητῆς. Σ., σπάταλος. Ex eodem Basil.

V. 59. Σ., ἐπιμόνους. Coislin.

V. 62. Ἄλλος, εἰς πλήθος. Basil.

V. 64. Σ., σκορπίσει σε. Coislin.

V. 65. Ἄλλ., καρδίαν ἀθυμοῦσαν. Basil.— Ἄ., ἐκλιμώσσουσαν, Coislin., ac si legerit Aquila קרעו.

V. 66. Σ., περὶ τῆς ζωῆς σου. Ex Basil.

CAPUT XXIX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἐνώπιον ὑμῶν.	2.
3.	3. Ἐωράκασιν. Ἄλλοι, εἶδον.	3.
5.	5. Οὐ κατετρίβη. Ἄλλος, οὐκ ἐπαλαιώθη.	5.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩ.
2.	2. Coram vobis.	2.
3.	3. Viderunt. <i>Alii</i> , conspexerunt.	3.
5.	5. Non attrita sunt. <i>Alius</i> , non inveteraverunt.	5.

TO EBPAIKON.

6 ושכר
8 ולחצי

10 ראשיכם
11 כפכם

מחטב עציך

17 את־שקדציהם
ואת גלליהם
18 משפחה
פרה ראש
19 שלום
הרזה את־הצמאה

26 תא תק קהם

VERSIO HEBRAICI TEXT.

6. Et siceram.
8. Et dimidiæ.
10. Capita vestra.
11. Parvuli vestri.
A cæsore lignorum tuo.

17. Abominaciones eorum.
Et tornatilia eorum.
18. Familia.
Fructificans venenum.
19. Pax.
Ebriam cum sitiante.

26. Et non impartitus est eis.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

6.
8.

10.
11.

17

18.

19.

26.

VULGATA LATINA.

6. Siceram.
8. Et dimidiæ.
10. Principes vestri.
11. Liberi.
Exceptis lignorum cæsoribus.

17. Abominaciones eorum.
Sordes, id est, idola.
18. Familia.
Germinans fel.
19. Pax.
Ebria sitientem.

26. Et quibus non fuerant attributi.

ΑΚΥΤΑΣ.

6. Μέθυσμα.
8.

10. Ἡ κεφαλὴ ὑμῶν.
11.

17. Προσοχθίσματα αὐτῶν.
Καθάρματα.
18. Συγγένεια.
Αὐξάνουσα κεφαλὴν.
19. Εἰρήνη.

26. Οὐδ' ἐμέρισεν αὐτοῖς.
AQUILA.

6. Inebriamentum.
8.
10. Caput vestrum.
11.

17. Offendicula eorum.
Purgamenta.
18. Cognatio.
Augens caput.
19. Pax.

26. Neque partitus est eis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Deuteronomii.

Lectiones Aquilæ versuum 2, 6, 10, 17, 18, 19,

26, exhibet cod. Coislin.

V. 3. Ἄλλος, εἶδον. Ex Basil.

V. 5. Ἄλλος, οὐκ ἐπαλαιώθη. Sic Basil., τῶντο
interprete. Est forte Symmachi, qui ita vertit ἄλλος.

Gen. xviii, 12.

CAPUT XXX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

6 וכל
9 והחיתך

11 נפלא
12 וישמחנו אתה

13 אל־עבר
19 ובחרת בחיים

20 ודבקה ב

VERSIO HEBRAICI TEXT.

6. Et circumcidet.
9. Abundare te faciet.

11. Mirabile.
12. Et audire faciet nos illud.
13. Ad transitum.
19. Et eliges in vitis.

20. Et ad adhærendum in eo.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

6.
9.

11.

12.

13.

19.

20.

VULGATA.

6. Et circumcidet.
9. Abundare te faciet.

11. Supra te.
12. Et audiamus.
13. Trans.
19. Elige ergo vitam.

20. Et illi adhæreas.

ΑΚΥΤΑΣ.

6. Καὶ περιτεμεῖται.
9. Περισσεύσει σε.

11. Τεθαυμαστωμένη.
12. Καὶ ἀκουσθὴν αὐτὴν ἡμῖν
ποιήσει.

13. Ἀντιπέραν.
19.

20. Καὶ κολλᾶσθαι ἐν αὐτῷ.
AQUILA.

6. Et circumcidet.
9. Abundare te faciet

11. Admirandum.
12. Et auditum illud nobis faciet.
13. Ex opposita ora.
19.

20. Et ad conglutinandum se ei.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Σίκερα.	6.
8.	8. Τῷ ἡμίσει. Ἄλλος, τοῖς ἡμίσει.	8.
10.	10. Οἱ ἀρχίφυλοι ὑμῶν.	10.
11.	11. Ἐκγονα ὑμῶν. Ἄλλος, τέκνα ὑμῶν. Ἄπο ξυλοκόπου. Ἄλλος, ἀπο ξυλοφόρου.	11.
17.	17. Βδελύγματα αὐτῶν. Τὰ εἰδωλα.	17.
18.	18. Πατριά. Ἄνω φύουσα.	18.
19.	19. Ὅσια. Ὁ ἀμαρτωλὸς τὸν ἀναμάρτητον. Οἱ λοιποὶ, ἡ μεθύουσα τὴν δαψύσαν.	19.
26. Οὐδὲ προσῆκον αὐτοῖς.	26. Οὐδὲ διένειμεν αὐτοῖς.	26.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Siceram.	6.
8.	8. Dimidiæ. <i>Alius</i> , dimidiis.	8.
10.	10. Principes tribuum vestri.	10.
11.	11. Proles vestra. <i>Alius</i> , parvuli vestri. A cæsore lignorum. <i>Al.</i> , a lignorum bajulo.	11.
17.	17. Abominationes eorum. Idola.	17.
18.	18. Familia. Sursum germinans.	18.
19.	19. Sancta. Peccator eum qui sine peccato est. <i>Reliqui</i> , ebria sitientem.	19.
26. Neque conveniebant eis.	26. Neque distribuit eis.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Deuteronomii.

V. 8. Ἄλλος, τοῖς ἡμίσει. Ex Basil.

V. 19. Οἱ λοιπ., ἡ μεθύουσα τὴν δαψύσαν. Ex Basil.

V. 11. Ἄλλος, τέκνα ὑμῶν. Basil.

Eam interpretationem sequitur Vulgatus interpres.

Ibid. Ἄλλος, ἀπο ξυλοφόρου. Basil.

V. 26. Σ., οὐδὲ προσῆκον αὐτοῖς. Ex Coislin.

CAPUT XXX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Καὶ περικαθαριεῖ.	6.
9. Αὐξήσει σε.	9. Εὐλογήσει σε. Ἄλλος, πολυωρήσει σε.	9.
11.	11. Ὑπέρογκος.	11.
12.	12. Καὶ ἀκούσαντες αὐτήν.	12.
13. Ἐξεναντίας.	13. Πέραν.	13.
19.	19. Ἐκλεξαι τὴν ζωὴν. Ἄλλος, ἐκλεξαι τὴν εὐλογίαν.	19.
20.	20. Καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Et circumpurgabit.	6.
9. Augebit te.	9. Benedicet te. <i>Alius</i> , sollicitus erit tui.	9.
11.	11. Supra modum.	11.
12.	12. Et audientes illud.	12.
13. E regione.	13. Trans.	13.
19.	19. Elige vitam. <i>Alius</i> , elige benedictionem.	19.
20.	20. Et adhærere ei.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Deuteronomii.

V. 9. 'A., περισσεύσει σε. Σ., ἀξήσει σε. Ex Basil. 'Αλλος, πολυωρήσει σε. Sic multa exemplaria. Estque haud dubie varia interpretatio, forte Theodotionis.

CAPUT XXXI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΞ.
השכיח 4	4.	4.
עבך 6	6.	6.
יפך		Παρήσει.
הסכת 10	10.	10.
הסתר אסתר 18	18.	18. 'Αποκρύβων ἀποκρύψω.
לעד 19	19.	19.
ושן 20	20.	20. Πιανθήσονται.
ואצוני		Καὶ διασυροῦσί με.
והפך		'Ακυρώσουσι.
והיה כדחבצאן את רעתו 21	21.	21.
רבות וצרות		
לעד		Εἰς μαρτύριον.
את צעד		Τὸ πλάσμα αὐτοῦ.
חבם 24	24.	24. Τελειώτους ἀσπῶν
ממרים 27	27.	27. Προσερρίζοντες.
אתי מותי 29	29.	29. Μετὰ τὸν θάνατόν μου.
השחת תשחתן ומיהם		Διαφθορᾷ διαφθερεῖτε καὶ ἀποστήσεσθε.
וקראת		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Disperdidit.
6. Tecum.
Dimittet te.
10. Tabernaculorum.
18. Abscondens abscondam.
19. In testem.
20. Impinguabit se.
Exacerbabunt me.
Irritum faciet.
21. Et erit cum invenerint eum
mala multa et angustiae.
In testem.
Fignentum ejus.
24. Perficere ea.
27. Rebelles.
29. Post mortem meam.
Corruptione corrupemini et
recedetis.
Et eveniet.

VULGATA LATINA.

4. Delebitque.
6. Ductor tuus.
Dimittet.
10. Tabernaculorum.
18. Abscondam.
19. Pro testimonio.
20. Crassique fuerint.
Detrahentque mihi.
Et irritum facient.
21. Postquam invenerint eum
mala multa et afflictiones.
Pro testimonio.
Cogitationes ejus.
24. Complavit.
27. Contentiose egistis.
29. Cum mortuus fuero
Inique agetis, et declinabitis.
Occurrent.

AQUILA.

4.
6.
Dimittet.
10.
18. Abscondens abscondam.
19.
20. Impinguabuntur.
Et detrahentque mihi.
Irritum facient.
21.
In testimonium.
Fignentum ejus.
24. Consummationem eorum.
27. Contententes.
29. Post mortem meam.
Corruptione corrupemini et
recedetis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Deuteronomii.

V. 4. 'Αλλος, ἐξωλοθρεύσαμεν. Basil.
V. 6. 'Αλλος, ἐν ὑμῖν. Ex eodem.
Ibid. 'A., παρήσει. Ex Coislin., ut cæteræ hujus
capitis omnes Aquilæ lectiones.

V. 10. 'Αλλος, σκηνοποιίας. Ex eodem.
V. 19. 'Αλλος, εἰς μαρτύριον. Sic multa exem-
plaria.
V. 21. Καὶ ἔστα: ἔταν, etc. Nihil adnotat hic cel.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Deuteronomii.

V. 13. 'Α., ἀντιπέραν. Σ., ἐξεναντίας. Ex Drusio. V. 19. Ἄλλος, ἐκλεξαι τὴν εὐλογίαν. Basil.

CAPUT XXXI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΩΝ.
4.	4. Ἐξωλόθρευσεν. Ἄλλος, ἐξω- λοθρεύσαμεν.	4.
6.	6. Μεθ' ὑμῶν. Ἄλλος, ἐν ὑμῖν. 'Ανη.	6.
10.	10. Σκηνοπηγίας. Ἄλλος, σκη- νοποιίας.	10.
18.	18. Ἀποστροφή ἀποστρέψω.	18.
19.	19. Μαρτυροῦσα. Ἄλλος, εἰς μαρτύριον.	19.
20.	20. Κορήσουσι. Παροξυνούσι με. Διασκεδάσουσι.	20.
21.	21. ✕ Καὶ ἔσται ὅταν εὐρωσιν ✕ αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις. Μαρτυροῦσα. Τὴν πονηρίαν αὐτῶν.	21.
24.	24. Εἰς τέλος.	24.
27.	27. Παραπικραίνοντες.	27.
29.	29. Ἐσχάτον τῆς τελευταῆς μου. 'Ανομίξ ἀνομήσετε, καὶ ἐκκλι- νεῖτε. Συναντήσεται. Ἄλλος, ἀπαντή- σει σοι.	29.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTTO
4.	4. Exterminavit. <i>Alius</i> , Exter- minavimus.	4.
6.	6. Vobiscum. <i>Alius</i> , in vobis. Dimittet.	6.
10.	10. Scenopegiæ. <i>Alius</i> , taber- naculorum effectiois.	10.
18.	18. Avertendo avertam.	18.
19.	19. Testificans. <i>Alius</i> , in testi- monium.	19.
20.	20. Fastidient. Exacerbabunt me. Dissipabunt.	20.
21.	21. ✕ Et erit cum invenerint eum ✕ mala multa et angustię. Testificans. Malitiam eorum.	21.
24.	24. In finem.	24.
27.	27. Exacerbantes.	27.
29.	29. Post mortem meam. Iniquitate inique agētis, et de- clinabitis. Occurrent. <i>Alius</i> , prævenient te.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Deuteronomii.

Benedictinus. Attamen monendus est lector hunc textum asterisco signatum abesse ab edit. Rom. Estat autem in cod. Coislin. et in textu Alex. ab Ern. Grabe edito. DRACS.

Ibid. πηχγ. Coislin. in textu, ἀντικαταστήσεται, in marg., ἀποκριθήσεται.

V. 29. Ἄλλος, ἀπαντήσεται. Idem Basil.

CAPUT XXXII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
כשערים 2	2.	2. Ὡς τριχιῶντα. Καὶ ὡς ψεκάδες.
וכרבימים ואין על 4	4.	4.
שחת לו לא בניו מומם 5	5.	5. Διέφθειραν αὐτῶ οὐχ ἐὶ υἱοὺ αὐτοῦ.
ויכנגד 6	6.	6. Ἦτοίμασέ σε.
בהגדל 8	8.	8. Ὅτε ἐκκληροδοῖται. Ἐν τῷ διορίζειν αὐτὸν υἱὸς ἀν- θρώπου.
בהפריד בני אדם		Εἰς ψήφον υἱῶν Ἰσραήλ.
רמספר בני ישראל κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ.		
ימצאח בארץ מדבר 10	10.	10. Ἦῦρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ. Ἐν κενώματι ὀλολυγοῦ ἡφαν- σμένης.
ובתחו ילל ישמן		11.
יהי 11	11.	
יפוש		Ἐκπετάσας.
בדד 12	12.	12. Ἐξαιρέτως.
ירכנה על-במותי ארץ 13	13.	13. Ἐπὶ τὸ ὕψωμα τῆς γῆς ἐν- τοῦς ἀνεβίθασε.
בשן 14	14.	14. Βασάν. Καὶ κερεῖνῶν.
ועתודים		Αὐστηρόν.
חכור		16. Ἐζήλωσαν αὐτόν. Παρώργισαν αὐτόν.
יקנאו 16	16.	
יכעיסו		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Sicut imbres. Et quasi stillæ.	2. Quasi imber. Et quasi stillæ.	2. Ut pilosum. Et quasi stillæ.
4. Et non iniquitas.	4. Absque ulla iniquitate.	4.
5. Corruptit sibi, non filii ejus macula eorum.	5. Peccaverunt ei, et non filii ejus in sordibus.	5. Corruerunt ipsi, non filii ejus.
6. Firmavit te.	6. Creavit te.	6. Præparavit te.
8. Cum hæreditare faceret. In separando ipsum filios A- dam.	8. Quando dividebat. Quando separabat filios Adam.	8. Cum hæreditare faceret. In disterminando ipsum filios hominis.
Ad numerum filiorum Israel. Samar. Juxta numerum filiorum Israel.	Juxta numerum filiorum Israel.	Ad calculum filiorum Israel.
10. Inveniet eum in terra de- serti. Et in vastitate ululatus solitu- dinis.	10. Invenit eum in terra de- serta. In loco horroris et vastæ soli- tudinis.	10. Invenit eum sicut uvam in deserto. In inanitate ululatus dissipatæ.
11. Motitabit se.	11. Volitans.	11.
Expandet.	Expandit.	Expandens.
12. Solus.	12. Solus.	12. Eximie.
13. Equitare fecit eum super excelsa terræ.	13. Constituit eum super ex- celsam terram.	13. Super altitudinem terræ ipso ascendere fecit.
14. Basan. Et hircos. Merum.	14. Basan. Et hircos. Meracissimum.	14. Basan. Et corneorum. Austerum.
16. Zelare fecerunt eum. Irritaverunt eum.	16. Provocaverunt. Ad iracundiam concitaverunt.	16. Zelare fecerunt eum. Irritaverunt eum.

CAPUT XXXII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
2.	2. Ὡσεὶ ὄμιβρος. Καὶ ὡσεὶ νιφετός.	2.
4.	4. Καὶ οὐκ ἐστὶν ἀδικία. Ἄλλος, οὐκ ἐστὶν ἀδικία ἐν αὐτῷ.	4.
5. Διέφθειραν πρὸς αὐτὸν οὐχ οἷοι τὸ σύνολον.	5. Ἠμάρτοσαν, οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητὰ.	5.
6.	6. Ἐπλασέ σε. <i>Coisl.</i> ἔκτισέ σε.	6.
8.	8. Ὅτε διεμερίζεν. Ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδάμ.	8.
Κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ.	Κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων Θεοῦ.	Κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ.
10.	10. Αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἐν δίψει καύματος ἐν γῆ ἀν- ύδρω.	10. Εὔρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ.
11.	11. Ἐπεπόθησε. Ἄλλ., ἐπιφε- ρόμενος. Διείς.	11.
12.	12. Μόνος.	12.
13.	13. Ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ισχὺν τῆς γῆς.	13.
14.	14. Ταύρων. Καὶ τράγων. Οἶνον.	14.
16.	16. Παρώξυναν. Παρεπίκρανάν με. Ἄλλως, ἐξε- πίκραναν. Ἄλλος, ἐξεπείρασαν.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Quas. imber. Et tanquam nebula.	2.
4.	4. Et non est iniquitas. <i>Alius</i> , non est iniquitas in eo.	4.
5. Corruerunt ad illum, non filii omnino.	5. Peccaverunt non ei filii vitu- perabiles.	5.
6.	6. Formavit te. <i>Coisl.</i> creavit te.	6.
8.	8. Quando dividebat. Quando disseminabat filios Adam.	8.
Juxta numerum filiorum Israel.	Secundum numerum angelorum Dei.	Juxta numerum filiorum Israel.
10.	10. Necessaria tribuit ei in de- serto. In siti æstus, in terra inaquosa.	10. Invenit eum sicut uvam in deserto.
11.	11. Desideravit. <i>Alius</i> , involi- tans. Expandens.	11.
12.	12. Solus.	12.
13.	13. Ascendere fecit eos super fortitudinem terræ.	13.
14.	14. Taurorum. Et hircorum. Vinum.	14.
16.	16. Irritaverunt. Exacerbaverunt me. <i>Aliter, eod.</i> <i>significatu.</i> <i>Alius.</i> tentaverunt.	16.

ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ.

לֹא שִׁעֲרָם 17	17.
יִלְדָּךְ 18	18.
כַּעֲסוּנִי 21	21.
נָבֵל	
עֲפָר 24	24.
אִישׁ שִׁינָה 25	25.
וְאִין בָּהֶם תְּבוֹסָה לֹא 28 et 29	28. 29.
חֲבֹמוֹ וְשִׁנְיָו זָמַת יָבִיט לְאַחֲרֵיהֶם	
יָבִיט 30	30.
כִּי לֹא כַעֲדֵנוּ צָרָם 31	31.
וְרָאֵשׁ פְּתָנִים אֲכֹד 35	35.
וְהָאֲדֹמָה כִּמְסַ עֲבָדִי 34	34.
עֲתֹדָת 35	35.
כִּי־אֲזַלְתָּ 36	36.
וְדִי 40	40.
שְׁנוֹתָי 41	41.
פְּרִיעוֹת 42	42.
אֲרִיב	
וְהִיבִיט גֹּלִים עִמּוֹ 43	43.

יָקָם

VERSIO HEBRAICA TEXT.

17 Non exhorruerunt eos.
18. Te genuit.
21. Concitaverunt me.
Ingrata.
24. Terræ.
25. Viro caniciei.
28. 29. Et non in illis prudentia: utinam sapientes essent, intelligerent hoc, intelligerent novissimo suo.
30. Fugassent.
31. Quia non sicut petra nostra petra eorum.
33. Et caput aspidum crudele.
34. Nonne ipsum reconditum apud me?
35. Tempestive.
36. Quod abierit manus.
40. Manum meam.
41. Acui.
42. Nudationum. Inimici.
43. Personate gentes populum ejus.
Vindicabit.

ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ

Ἑλληνικαὶ γράμμασι.

17.
18.
21.
24.
25.
28. 29.
30.
31.
35.
34.
35.
36.
40.
41.
42.
43.

VULGATA LATINA.

17. Quos non coluerunt.
18. Qui te genuit.
21. Irritaverunt.
Stulta.
24. Super terram.
25. Homine sene.
28. 29. Et sine prudentia. Utinam saperent et intelligerent, ac novissima providerent.
30. Fugent.
31. Non enim est Deus noster ut dii eorum.
33. Et venenum aspidum insanabile.
34. Nonne hæc condita sunt apud me?
35. Tempora.
36. Quod infirmata sit manus.
40. Manum meam.
41. Acuero.
42. Nudati. Inimicorum.
43. Laudate gentes populum ejus.
Ulciscetur.

ΑΚΥΤΑΞ.

17. Οὐκ ἐτριχίλων αὐτούς.
18. Ὠδινόντος σε.
21.
Ἀπορρέοντι.
24. Χοῦν.
25. Ἄνδρὸς παλιᾶ.
28. 29. Οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς φρήνησις· (Coisl. οὐκ ἐνόησαν) ὕφαιον ἐσοφίσθησαν ἐπίστασθαι αὐτήν. Συνετίσθησαν εἰς ἐσχάτην αὐτῶν.
30. Φυγαδεύσουσι.
31. Οὐχ ὡς στερεὸς ἡμῶν, στερεὸς αὐτῶν.
35. Καὶ κεφαλὴ βασιλικῶν ἀπλαγχνος.
34.
35. Καιρίως.
36.
40.
41. Ἀκονήσω.
42. Ἀποπέτασμένων.
43. Αἰνοποιήσατε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ.

AQUILA.

17. Non depilaverunt eos vel non horruerunt eos.
18. Parturientem te.
21.
Effluente.
24. Pulverem.
25. Viro caniciei.
28. 29. Non est in illis prudentia (Coisl. non cognoverunt): utinam prudentes facti essent ad sciendum hanc: intelligentes rediti essent ad extremum eorum.
30. Fugabunt.
31. Non sicut solidus noster solidus eorum.
33. Et caput basiliscorum immisericors.
34.
35. Tempestive.
36.
40.
41. Acuam.
42. Expansorum.
43. Laudate gentes populus ejus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

17.	17. Οὐς οὐκ ἤδεισαν.	17.
18.	18. Τὸν γεννήσαντά σε. Ἄλλος, ποιήσαντα.	18.
21.	21. Παρώξυνάν με. Ἄλλος, παρώργισάν με.	21.
	Ἄσυνέτω.	
24.	24. Ἐπὶ γῆν.	24.
25.	25. Καθεστηκός τε προσβύτου.	25.
28. 29.	28. 29. Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐπιστήμη· οὐκ ἐφρόνησαν συνιέναι ταῦτα καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπὶ τὸν χρόνον.	28. 29.
30.	30. Μετακινήσουσι.	30.
31. Οὐ γὰρ ὡς ὁ φύλαξ ἡμῶν, ὁ φύλαξ αὐτῶν.	31. Ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς ἡμῶν ὡς οἱ θεοὶ αὐτῶν. Ἄλλως, οὐ γὰρ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν.	31. Ὅτι οὐκ ὡς φύλαξ ἡμῶν φύλακας αὐτῶν.
33.	33. Καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.	33.
34. Μὴ οὐχὶ ταῦτα ἀποκείται παρ' ἐμοί;	34. Οὐκ ἰδοὺ ταῦτα συνῆκται παρ' ἐμοί;	34.
35.	35. Ἔτοιμα.	35.
36.	36. Παραλελυμένους. Ἄλλος, τραιμένους.	36.
40.	40. Τὴν δεξιάν μου. Ἄλλος, τῆ δεξιᾶ.	40.
41.	41. Παροξυνῶ.	41.
42.	42. Ἀρχόντων.	42.
	Ἐχθρῶν. Ἄλλος, ἔθνῶν.	
43.	43. Εὐφράνητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.	43. Ἀγαλλισθε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ.
	Ἐκδικεῖται. (Al. ἐκδικᾶται.) Ἄλλος, ἐκζητεῖται.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

17.	17. Quos non noverunt.	17.
18.	18. Qui te genuit. <i>Alius</i> , qui te fecit.	18.
21.	21. Exacerbaverunt me. <i>Alius</i> , irritaverunt me.	21.
	Stulta.	
24.	24. Super terram.	24.
25.	25. Sene constante.	25.
28. 29.	28. 29. Et non est in eis scientia: non sapuerunt intelligere: hæc suscipiant in sequens tempus.	28. 29.
30.	30. Transmovebunt.	30.
31. Non enim sicut custos noster custos eorum.	31. Quoniam non est Deus noster sicut dii eorum. <i>Aliter</i> , non enim sunt dii eorum sicut Deus noster.	31. Quia non sicut custos noster custodes eorum.
33.	33. Et furor aspidum insana-bilis.	33.
34. Nonne hæc reposita sunt apud me?	34. Nonne ecce hæc congregata sunt apud me?	34.
35.	35. Parata.	35.
36.	36. Dissolutos. <i>Alius</i> , remissos.	36.
40.	40. Dexteram meam. <i>Alius</i> , dextera.	40.
41.	41. Actuam.	41.
42.	42. Principum.	42.
	Inimicorum. <i>Alius</i> , gentium.	
43.	43. Lætamini gentes cum populo ejus.	43. Exultate gentes populus ejus.
	Vindicabit. <i>Alius</i> , exquirat.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וכפר עברים 49	49.	Ἐξιλέσται.
קחם 50	50.	49. Τῶν πέρας.
מלחם 51	51.	50. Καὶ συλλέγηθι.
		51. Παρέδθητε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Propitiabitur.	Propitius erit.	Propitiabitur.
49. Habarim.	49. Abarim.	49. Eorum quæ trans.
50. Et colligeris.	50. Jungeris.	50. Et colligare.
51. Prævaricati estis.	51. Prævaricati estis.	51. Transgressi estis.

Notæ et varietate lectiones ad cap. XXXII Deuteronomii.

V. 1. וְכַפַּרְתָּ. Coislín. habet, 'A., ὑψώματα, optime: nam vox Hebraica est pluralis. Alii, ὑψωμα. Aquilæ lectiones versuum 2, 4, 6, 8 (primam et secundam), 10 (alteram), 11, 12, 14, 16, 17, 18, 21, 24, 25, 30, 33, 35, 41, 42, 43 (alteram), 50, 51, mutuati sumus ex Coislín.
 V. 4. Ἄλλοι, οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ. In Basiensi. In editis τῶν O deest ἐν αὐτῷ. Sed in veteri Itala legebatur: non est in eo iniquitas.
 V. 5. 'A., διέφθειραν αὐτῷ, etc. Hasc Aquilæ et Symmachi lectiones post editionem Romanam affert Drusius: O, ἡμάρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά. Vetus Itala: peccaverunt non ei filii maculati.
 V. 8. 'A., εἰς ψῆρον υἱῶν Ἰσραὴλ. Ita Basiensis qui tamen mendose habet, 'A., εἰς ψῆρον υἱῶν Θεοῦ υἱοῦ Ἰσραὴλ. Mss. Regii et Drusius, A., S., Th., κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Θεοῦ. Scholiastes Romanus: οὕτως οἱ λοιποὶ ἐρμηνεύονται ἐκδεδώκασιν, κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραὴλ. Sic reliqui interpretes ediderunt, secundum numerum filiorum Israel. Nam sic solent scholiastæ hujusmodi, quando parum interest discriminis, omnes simul referre, neglecta parva lectionum varietate. Omnes Regii codices addunt Samaritanum ut tres reliquos edidisse. — Coislín.

adjicit, Σ., υἱοὺς Ἰσραὴλ.
 V. 10. 'A., Θ., εὗρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ. Sic tamen Regius unus decimi sæculi habet, LXX, αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Vetus Itala vertit: sufficientem eum sibi fecit in terra deserta. Theodotio vero legisse videtur וְעָרַב עִירָא עִירָא עִירָא εὗρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ. Nisi forte dicatur hanc versionem huc translata esse ex Oseei, 10, ubi sic legitur in Hebræo וְעָרַב עִירָא עִירָא עִירָא וְעָרַב עִירָא, ubi LXX sic vertunt, ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ εὗρεν τὸν Ἰσραὴλ: Sicut uvam in deserto inveni Israel. [Aquilæ scripturam ἤρην exhibet cod. Coislín. De tali forma consule Stephani Thesaurum nuper a Dom. Didot editum. DRACB.]
 Ibid. 'A., ἐν κενώματι ὀλολυγμοῦ ἠφανισμένῳ. Sic Coislín. melius quam editio Romana, 'A., ἐν ἀτάκτῳ, ἀοικήτῳ, ἠφανισμένῳ: quæ versio vel est alterius interpretis, vel ex aliis translationibus consarcinata, ut quidem existimo. Certe Aquila ἤρην vertere solet κενώμα.
 V. 11. Διείξ. Coislín. διείξας.
 V. 13. 'A., ἐπὶ τὸ ὑψωμα τῆς γῆς αὐτοῦ ἀνεβίβασε. Ita tres Regii codices. Vocem הָרַב Aquila sæpe vertit ὑψωμα. Sic I Reg. ix, 22.

CAPUT XXXIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
חור 2	2.	2. Καὶ ἀνεφάνη.
סרבתת קח מלימין		Ἀπὸ μυριάδων ἀγιασμοῦ, ἀπὸ δεξιᾶς αὐτοῦ.
בִּשְׁמֵי הַקָּדוֹשׁ 5	5.	5.
ויהי מתויו כספר	6.	6.
מתויו		Ἀνδράσιν.
ואל עמו תביאנו	7.	7. Εἰς τὸν λαὸν Ἰούδα εἰσελεύσαν.
בר		Διχάσσονται.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et ortus est.	2. Apparuit.	2. Et alluxit.
Decem millibus sanctitatis, a dextera ejus.	Et cum eo sanctorum millia. In dextera ejus.	A myriadibus sanctificationis, a dextera ejus.
5. In colligendo se capita.	5. Congregatis principibus.	5.
6. Et sint viri ejus numerus.	6. Et sit parvus in numero.	6.
Viri ejus.	Parvus.	Viris.
7. Ad populum suum introduces eum.	7. Ad populum suum introduce eum.	7. In populum Juda ingrediantur.
Contendit.	Pugnabunt pro eo.	Litigabunt.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
49. Τῶν διαβάσεων.	Ἐκκαθαριεῖ.	
50.	49. Ἄβαριμ.	49.
51.	50. Καὶ προστέθητι.	50.
	51. Ἦπειθήσατε.	51.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIC
49. Transituum.	Expurgabit.	
50.	49. Abarim.	49.
51.	50. Et apponere.	50.
	51. Immorigeri fuistis.	51.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Deuteronomii.

V. 14. Coislin. habet, 'A., βιμῶν, mendose, pro καρῖνῶν, ut solet Aquila vertere.

V. 16. Ἄλλ., ἐξεπέρασεν. Ex Basiliensi, qui in textu habet, ἐξεπέπρασεν. Editio Romana, παρεπίπρασεν.

V. 17. Alter Coislinianus habet, 'A., οὐκ ἐνετριχίτων αὐτούς. Male Aquila qui פריצת solet vertere תריחיות *pilosi*. Hic פריצת vertit ἐτριχίτων, magis ad nominis etymon, quam ad sensum respiciens. Hic forte melius vertatur οὐκ ἐτριχίτων αὐτούς, non timuerunt eos ita ut pili exhorrescerent.

V. 18. Ἄλλ., ποιήσαντα. Basiliensis.

V. 21. Ἄλλος, παρώργισάν με. Sic alius, quem sequitur Vulgata. Est forte Symmachi, qui פריצת vertit παροργισαι, Eccles. vii, 10.

V. 28, 29. 'A., οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς φρόνησις, etc. Ex editione Romana. פרונהיסיס φρόνησις, prudentia. Sic etiam vertunt A., S., Th. Prov. ii, 11.

V. 31. Trium interpretum lectiones mutuamur

ex Basiliensi. פריצת στερεός, solidus. Sic etiam A., S. II Reg. ii, 16. A., S. Psal. lx, 4.

V. 33. Coislinian. 'A., καὶ κεφαλὴ βασιλίσκων ἀσπλαγγνός, et sic etiam alius Coislinianus: quam lectionem sine interpretis nomine habet Basil.

V. 34. Σ., μὴ οὐχὶ ταῦτα ἀπόκειται παρ' ἐμοῖ. Sic omnes Regii. Editio vero Romana, μὴ οὐχὶ τοῦτο.

V. 36. Ἄλλ., παρειμένους. Sic quædam exemplaria.

V. 40. Ἄλλος, τῇ δεξιᾷ. Basiliensis.

V. 42. Ἄλλ., ἔθνων. Ex Basiliensi.

V. 45. Ο', υἱοὶ Θεοῦ. Coislin. ad marg., ἄγγελοι (*).

Ibid. 'A., αἰνοποιήσατε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ. Sic Euseb. *Demonstr. evang.*, qui habet ἐνοπήσατε mendose, αἰνοποιήσατε melius. Theodotio, ἀγαλλιάσθε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ. Sic Euseb. ibidem.

Ibid. Ἄλλος, ἐκζητεῖται. Basiliensis.

V. 49. 'A., τῶν πέρας, forte πέραν. Σ., τῶν διαβάσεων. Basiliensis.

(*) Scil. initio versus 45 addunt LXX Interpr., Εὐφράνθητε οὐρανοὶ ἅμα αὐτῷ, καὶ προσκυνήσατέωσάυτῳ πάντες ἄγγελοι (Alex. υἱοὶ) Θεοῦ. Et post eos vetus Italica: *Latamini celi cum eo* (Breviar. Moz. et nonnulla alia, simul cum eo), et adorent eum omnes angeli Dei. Quæ autem omnia desiderantur in Hebraico textu. DRACH.

CAPUT XXXIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἐπεφάνη.	2. Καὶ κατέσπευσεν.	2.
'Ἀπὸ μυριάδος ἁγίας.	Σὺν μυριάσι Κάδης, ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.	
5.	5. Συναχθέντων αρχόντων. Ἄλλος, συναχθέντες ἄρχοντες.	5.
6.	6. Καὶ ἔστω πολὺς ἐν ἀριθμῷ. Ἄλλος, καὶ ἔσται.	6.
	Πολύς.	
7. Ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσάξεις εὐτόν.	7. Εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἔλθοις ἄν.	7.
Ἐπερμαχήσουσιν.	Διακρινουῖσιν.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
2. Illuxit.	2. Et festinavit.	2.
A myriade sancta.	Cum decem millibus Cades, a dextera ejus.	
5.	5. Congregatis principibus. Ἄλλος, congregati principes.	5.
6.	6. Et sit multus in numero. Ἄλλος, et erit.	6.
	Multus.	
7. Super populum suum induces eum.	7. Ad populum ejus venias utique.	7.
Propugnabunt.	Dijudicabunt.	

TO EBPAIKON.

8 המוך ואורוך לאיש חסידך אשר
נסתו במכה תריבדו עלמי מריבה

10 יורד	10.
משפטיך	
ישיבו	
11 תרעה	11.
מתנים	
12 עף	12.
14 ירחים	14.
15 קדם	15.
וממגד נבעת	
16 נזיר אחי	16.
19 שבע	19.
ושפני מכותי חלל	
23 שבע רצף	23.
27 אלהי קדם	27.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

8.

10.

11.

12.

14.

15.

16.

19.

23.

27.

ΑΚΥΛΑΞ.

8.

10. Φωτίσουσι.
Κρίματά σου.

11. Εύδοκῆσης.
Νῶτον.

12. Παστώσει.

14.

15. Ἀρχῆθεν.

Τραγημάτων τῶν βουνῶν.

16. Ἀφορισμένου ἀδελφῶν.

19. Πλήμμυρα.

Ἀποθέτους κεκρυμμένους ἄμμου.

23. Πλησμονῆ εὐδοκίας.

27.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

8. Perfectiones tuæ et illuminationes tuæ viro pio tuo, quem tentasti eum in tentatione, contendisti cum eo super aquas contentionis.

40. Docebunt.

Judicia tua.

Ponent.

11. Velis.

Lumbos.

12. Tegens.

14. Lunarum.

15. Orientis.

Et a deliciis collium.

16. Nazaræi fratrum ejus.

19. Affluentiam.

Tecta abscondita arenæ.

25. Satur voluntate.

27. Deus orientis.

VULGATA LATINA.

8. Perfectio tua et doctrina tua viro sancto tuo, quem probasti in tentatione, et judicasti ad aquas contradictionis.

40. Vacat.

Judicia tua.

Ponent.

11. Suscipe.

Dorsa.

12. Quasi in thalamo tota die morabitur.

14. Lunæ.

15. Antiquorum.

Pomis collium.

16. Nazaræi inter fratres suos.

19. Inundationem.

Et thesaurus absconditos arenarum.

25. Abundantia perfruetur.

27. Habitaculum ejus sursum.

AQUILA.

8.

10. Illuminabunt.
Judicia tua.

11. Accepta habeas.
Dorsum.

12. Thalamum ponet.

14.

15. A principio.
Bellariis collium.

16. Segregati a fratribus.

19. Inundatio.

Deposita abscondita arenæ.

25. Satietas beneplaciti.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Deuteronomii.

V. 2. 'A., και ἀνεφάνη. Σ., επεφάνη. Sic Basiliensis. Ibid. 'A., ἀπὸ μυριάδων ἀγιασμοῦ. ἀπὸ δεξιᾶς αὐτοῦ. Sic editio Romana. Σ., ἀπὸ μυριάδος ἀγίας. Ex Basiliensi. O', σὺν μυριάσι Κάδης. In hæc verba hanc notam afferunt catenæ Regiæ ex Origine: Nῦν Κάδης, οὐ τὸν τόπον λέγει, ἀλλὰ τοὺς ἁγίους. Κάδης γὰρ τὸ ἅγιον λέγεται τῇ Ἑβραϊδὶ γλώττει. Id est, nunc Cades, non locum dicit sed sanctos. Cades enim sanctum dicitur Hebraica lingua.

V. 5. 'A.L.L., συναγθέντες ἀρχοντες. Sic Basiliensis habet in textu LXX Interpretum.

V. 6. 'A., ἀνδράσιν. Aquilæ interpretationes versuum 6, 10, 11, 19, 25, e Coisl.n. desumpsimus. 'A.L.L., ἔσται. Sic Basiliensis.

V. 7. 'A., εἰς τὸν λαὸν Ἰουδα εἰσέλθοισαν ('). Hic variant codices: duo Regii sic habent, 'A., ἀνδράσι τινὲς εἰς τὸν λαὸν Ἰουδα εἰσέλθοισαν. Alius Reg., 'A., ἀνδρες τινὲς εἰς τὸν, etc. Σ., ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσάξει αὐτόν. Basiliensis habet, εἰσάξει αὐτό. Procopius vero, super populum tuum educes eum, quem admodum habet Symmachus. Videturque interpretis Procopii legisse ἐξάξει. Sed melius εἰσάξει, ut

(') Ne mireris formam εἰσέλθοισαν; bæoti enim dicunt ἔλθοισαν pro ἔλθοισαν. DRACB.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Ἡ τελειότης σου, καὶ ἡ διδασκαλία ἀνδρὶ ἀγίῳ. . . .

10.

11.

12.

14.

15. Ἀρχαίων.

Ὀπάρας τῶν βουνῶν.

16. Φυλάξαντος τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ

19.

25. Πλησμονὴ εὐδοκία.

27.

SYMMACHUS.

8. Perfectio tua, et doctrina viro sancto, quem omnigenis modis explorasti: probasti eum juxta aquas rebellious.

10.

11.

12.

14.

15. Antiquorum.

Pomis collium.

16. Custodientis fratres suos.

19.

25. Satietas beneplaciti.

27.

8. Δήλους αὐτοῦ καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀγίῳ, ὃν ἐπειράσαν αὐτὸν ἐν πείρᾳ, ἐλοιδύρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας.

10. Δηλώσουσι.

Τὰ δικαιώματά σου.

Ἐπιθήσουσι. Ἄλλος, ἐπιθήσει.

11. Δέξαι.

Ὅσφύν. Ἄλλος, ἰσχύν.

12. Σκιάσει.

14. Μηνῶν. Οἱ λοιποὶ, σελήνης.

15. Ἀρχῆς.

Καὶ ἀπὸ κορυφῆς βουνῶν.

16. Δοξασθεῖς ἐπ' ἀδελφούς. [Al., δοξασθέντος.]

19. Πλούτος.

Καὶ ἐμπόρια πασάλων κατοικούντων.

25. Πλησμονὴ δεκτῶν.

27. Θεοῦ ἀρχή. Ἄλλος, Θεοῦ ἀπὸ ἀρχῆς.

LXX INTERPRETES.

8. Manifestationes ejus, et veritatem ejus viro sancto, quem tentaverunt eum in tentatione: jurgati sunt in eum super aquam contradictionis.

10. Manifestabunt.

Justificationes tuas.

Imponent. *Alius*, imponet.

11. Suscipe.

Lumbum. *Alius*, fortitudinem.

12. Obumbrabit.

14. Mensium. *Reliqui*, lunæ.

15. Principii.

Et a vertice collium.

16. Glorificatus super fratribus suis. [Al. glorificati.]

19. Divitiæ.

Et emporia maritimum habitantium.

25. Satietas acceptabilium.

27. Dei principatus. *Alius*, Dei a principio.

8.

10.

11.

12. Σκεπάσει.

14.

15.

16.

19.

25.

27.

THEODOTIO

8.

10.

11.

12. Τεγετ.

14.

15.

16.

19.

25.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Deuteronomii.

vox Hebraica נִבְּרָה postulat.

Ibid. 'A., δικάσονται. Σ., ὑπερμαχήσουσιν. Sic Basiliensis. Hic Vulgata sequitur Symmachum.

V. 8. Σ., ἡ τελειότης σου, etc. Ex Latinis Procopii, qui versionem Symmachi in hunc versum exhibet, ut nos protulimus.

V. 10. Ἄλλ., ἐπιθήσει. Basiliensis.

V. 14. Ἄλλ., ἰσχύν. Sic Basiliensis. Coislin. autem, 'A., νότον. Et vero Aquila vocem Hebraicam נִבְּרָה vertere solet νότον. Sic Job xl, 11, Psal. lxxv, 11, Psal. lxxviii, 4.

V. 12. 'A., πατώσει. Θ., σκεπάσει. Sic Basil.

V. 14. Οἱ λοιποὶ, σελήνης. Ita Coislin. Hos sequitur Vulgata.

V. 15. 'A., ἀρχῆθεν. Σ., ἀρχαίων. Basiliensis.

Ibid. 'A., τραχημάτων τῶν βουνῶν. Σ., ὀπάρας τῶν βουνῶν. Ex Basiliensi.

V. 16. 'A., ἀφορισμένου ἀδ. etc. Has Aquilæ et Symmachi lectiones profert Basiliensis.

V. 25. Σ., πλησμονὴ εὐδοκίας. Sic codices Regii. —Coislin. Ο', δεκτῶν. 'A., εὐδοκίας.

V. 27. Ἄλλ., Θεοῦ ἀπὸ ἀρχῆς. Basiliensis.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
בְּעֵרְבֹת מוֹאָב הַשֶּׁמֶרָה עַל־פְּנֵי	1.	1. [Ἐξ ὀμαλῆς Μωάβ.] Λαξευτή.
וַיִּרְא 7 'O δὲ Ἐβρ., τὰ χλωρά αὐτοῦ.	7.	7.
בְּעֵרְבֹת מוֹאָב לְעֵינַי 12	8. 12.	8. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ. 12.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ex planitiebus Moab. Collis. Super facies.	1. De campestribus Moab. Phasga. Contra Jericho.	1. Ex planitie Moab. Excisa.
7. Viror ejus. <i>Heb. int.</i> , viridia ejus.	7. Dentes illius.	7.
8. In campestribus Moab.	8. In campestribus Moab.	8. Ad plana Moab.
12. In oculis.	12. Coram.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Deuteronomii.

V. 1. 'A., ἐξ ὀμαλῆς Μωάβ. Σ., ἐκ πεδιάδος
Μωάβ. Vide Num. xxi, 4, ad notam.
Ibid. 'A., λαξευτή. Vide Num. xxi, 20.

Ibid. Ἄλλ., κατὰ πρόσωπον. Sic Basiliensis.
V. 7. 'O δὲ Ἐβραῖος, τὰ χλωρά αὐτοῦ. Sic Regius
codex 2240. Aliquot exemplaria habent χελύνια, pro

N LIBRUM JOSUE ADMONTITIO.

Lectiones Libri Josue magno numero nobis suppetant Codex Basiliensis ille, de quo frequenter supra illius item ope plerumque ediscitur ex quo vel ex quibus interpretibus prodirent ea quæ in editione LXX interpretum hexapluri asteriscis notabantur. Num etsi ea ut plurimum ex Theodotione desumerentur, ali quando tamen ex aliis quoque, Aquila scilicet, vel Symmacho, vel ex omnibus simul excepta adhibebantur. Præter Basiliensem, subsidio etiam fuerunt sequentes libri manuscripti, ac etiam editi :

Codex Regius 1825.

Cod. Reg. 1872.

Cod. Reg. 1888.

Eusebius et Hieronymus de locis Hebraicis.

Theodoretus, editus anno 1642.

CAPUT PRIMUM JOSUE

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עַבְדֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה מִשְׁרָת	1.	1.
אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה 2	2.	2.
כָּל אֶרֶץ הַחַיִּים 4	4.	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et fuit post mortem Moysi servi Domini, et dixit Dominus. Ministrum.	1. Et factum est post mortem Moysi servi Domini, ut loqueretur Dominus. Ministrum.	1.
2. Jordanem hunc.	2. Jordanem istum.	2.
4. Omnis terra Chethæorum.	4. Omnis terra Hethæorum.	4.

CAPUT XXXIV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. { Ἐκ πεδιάδος Μωάβ. }	1. Ἀπὸ Ἀραβῶθ Μωάβ. Φασγά. Ἐπὶ προσώπου. Ἄλλος, κατὰ πρόσωπον.	
7.	7. Χελώνια αὐτοῦ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , σιαγῶν αὐτοῦ.	7
8. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	8. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	8. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
12.	12. Ἐναντι. Ἄλλος, ἐνώπιον.	12.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4. Ex campestri Moab.	4. Ab Araboth Moab, Phasga. Super faciem. <i>Alius, secundum faciem.</i>	4.
7.	7. Labia ejus. <i>Reliqui, maxilla</i> ejus.	7.
8. In campestri Moab.	8. Ad occidentem Moab.	8. Ad occidentem Moab.
12.	12. Ante. <i>Alius, coram.</i>	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Deuteronomii.

χελώνια.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, σιαγῶν αὐτοῦ. Ita Basiliensis.

V. 8. Vide Num. xxi, 4.

V. 9. ΠΡΩΤΗ. Ο, συνέσεως. Coislin. marg., σοφίας.

V. 12. Ἄλλ., ἐνώπιον. Basiliensis.

Procopius in Heptateuchum.

Andreas Masius in Josue.

Jo. Ernesti Grabe editio.

Notæ editionis Romanæ et Drusii ().*

Porro non modicum discriminis observabit plerumque eruditus lector inter ea quæ Masius et Grabe asteriscis notant, et ea quæ in Basiliensi feruntur. Quæ vero sit varietatis hujusmodi causa in Preliminaribus indagatum.

(*) Quas deprompsit posterius Montfauconius notas et varias lectiones e codice Coisliniano, reposulimus unainquamque in locum suum. Editor.

CAPUT PRIMUM JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Μετὰ δὲ τὴν τελευταίην Μωϋσῆ δουλοῦ Κυρίου εἶπε Κύριος.	1. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίην Μωϋσῆ εἶπε Κύριος. Ἐπουργῶ. Ἄλλ., λαειτουργῶ.	1.
2.	2. Τὸν Ἰορδάνην. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τὸν Ἰορδάνην τούτου.	2.
4.	4. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Χετταίου.	4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Post mortem autem Moysis servi Domini dixit Dominus.	1. Et factum est post mortem Mosis, dixit Dominus. Administro. <i>Alii, ministro.</i>	1.
2.	2. Jordanem. <i>Reliqui, Jordanem hunc.</i>	2.
4.	4. <i>Vacat. Alius, omnem terram Chettæi.</i>	4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΤΑΑΣ.
5 אִישׁ לְפָנָי	5.	5.
6 תְּחִיל	6	6.
7 מֵאָד כְּלִי־הַדְּרָה אֲשֶׁר צִדָּךְ	7.	7.
8 תִּלְךָ לְמִנְעַן תִּשְׁכַּח לַעֲשׂוֹת כְּכֹל	8.	8.
9 הַכְּתוּב בּוֹ כִי וְאֶל־תִּזְחַת	9.	9.
10 אֲדַשְׁבוּרִי	10.	10.
11 עֲבֵרִים	11.	11.
נתן לכם לרשותה		
14 מִפְּנֵיכֶם נתן לכם משה בעבר הירדן	14.	14.
15 וַיִּרְשָׁתֶם אֹתָהּ	15.	15.
משה עבד יהוה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Vir ad facies tuas.	5. Nullus poterit vobis resistere.	5.
6. Hæreditare facies.	6. Sorte divides.	6.
7. Valde. Secundum omnem legem quam præcepit tibi.	7. Valde. Omnem legem quam præcepit tibi.	7.
Iveris.	Agis.	
8. Ut custodias facere secundum omne.	8. Ut custodias et facias omnia.	8.
Quod scriptum in eo quia.	Quæ scripta sunt in eo.	
9. Et ne frangaris.	9. Et noli timere.	9.
10. Præfectis.	10. Principibus.	10. Exactoribus.
11. Transeuntes.	11. Transibitis.	11.
Dans vobis ad possidendum eam.	Daturus est vobis.	
14. Familia vestra.	14. Filii.	14.
Dedit vobis Moses in transitu Jarden.	Tradidit vobis Moyses trans Jordanem.	
15. Et possidebitis eam.	15. Et habitabitis in ea.	15.
Moses servus Domini.	Moses famulus Domini.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Josue.

¶ 1. Σ., μετὰ δὲ etc. Ita Drusius Symmachi locum effert. Illud autem, δούλου Κυρίου, cum asterisco ponunt Masius et Grabe.

Ibid. Ἄλλοι, λοιτούργῳ. Ita quædam exemplaria Vocem מִשְׁרֵת sic vertunt A., S., Th. Exod. xxiv. 13, et Prov. xxix, 12, quorum videtur esse præsens

ΣΥΝΜΑΧΟΣ.	ΟΨ.	ΘΕΟΔΟΥΤΩΝ.
5.	5. Ἄνθρωπος κατενόπιον ὑμῶν. Ἄλλος, οὐθεις κατά πρόσωπόν σου.	5.
6.	6. Ἄποδιελεις. Ἄλλος, διελεϊς. Ἄλλος, ἀποδιαστελεις.	6.
7.	7. Ἄνδρίζου. Καθότι ἐνετελιατο. Οἱ λοιποί, κατά πάντα τὸν νόμον. Πράσσης. Ἄλλος, πορεύη.	7.
8.	8. Ἴνα εἰδῆς ποιεῖν πάντα. Ἄλλος, Ἴνα συνῆς ἐν πάσιν οἷς ἐὰν πράσσης. Ἄλλος, οἷς ἐὰν ποιῆς. Ἄλλος, ὅπως φυλάσσης ποιεῖν πάντα.	8.
9.	9. Μηδὲ φοθηθῆς. Ἄλλος, μηδὲ πτοηθῆς.	9.
10.	10. Τοῖς γραμματεῦσι.	10.
11.	11. Διαθαίνετε. Ἄλλος, Διαθήσεθε. Δίδωσιν ὑμῖν. Ἄλλος, δίδωσιν ὑμῖν κληρονομῆσαι.	11.
14. Φορτίον.	14. Παιδία ὑμῶν. Ἔδωκεν ὑμῖν. Ἄλλος, ἔδωκεν ὑμῖν Μωϋσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου.	14.
15.	15. <i>Deest.</i> Ἄλλος, καὶ κληρονομήσετε αὐτήν. Μωϋσῆς. Ἄλλος, Μωϋσῆς ὁ δοῦλος Κυρίου.	15. Μωϋσῆς ὁ παῖς Κυρίου.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Homo in conspectu vestro <i>Alius</i> , nemo juxta faciem tuam.	5.
6.	6. Distribues. <i>Alius</i> , divides. <i>Alius</i> , divides.	6.
7.	7. Viriliter age. Sicut mandavit. <i>Reliqui</i> , secundum omnem legem. Feceris. <i>Alius</i> , iveris.	7.
8.	8. Ut scias facere omnia. <i>Alius</i> , ut intelligas in omnibus quæcumque feceris. <i>Alius</i> , quæcumque egeris. <i>Alius</i> , ut custodias agere omnia. Scripta.	8.
9.	9. Neque timueris. <i>Alius</i> , neque terrearis.	9.
10. Præfectis.	10. Scribis.	10.
11.	11. Transitis. <i>Alius</i> , transibitis Dat vobis. <i>Alius</i> , dat vobis possidendam.	11.
14. Sarcina.	14. Parvuli vestri. Dedit vobis. <i>Alius</i> , dedit vobis Moyses trans Jordanem.	14.
15.	15. <i>Deest.</i> <i>Alius</i> , et possidebitis eam. Moyses. <i>Alius</i> , Moyses servus Domini.	15. Moyses puer Domini.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Josue.

interpretatio. — ΟΨ, ὁπουργῶ. Coislin. in margine, λειτουργῶ, additur ibid., οἱ ΟΨ, γω, cujus notæ significantiū vide Jud. 1, 14. in nota, et in Præli-

naribus, cap. x, num. 1, ad litt. η. Hæ porro marginales notæ Coislin., ut plurimum in textu ms. Alex. reperiuntur.

V. 2. *Οἱ Λοικοί*, τὸν Ἰορδάνην τοῦτον. Sic Basiliensis : illud, τοῦτον, cum asterisco ponit Masius.

V. 3. רגלם ו', ποδῶν ὑμῶν. Coisl. marg., Θ., ἐπ' αὐτόν.

V. 4. Ἀλλ., πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Χετταίου. Ita Basiliensis. Masius vero cum asterisco ponit, πᾶσαν γῆν Ἐταλῶν. Nescio unde expiscatus : nam interpretes Græci, ἰσθμὸς solent exprimere præmisso χ, Χετταίων. — Coisl. Ο', τὸν ἀντιλίθανον, m., οἱ Λοικ., τοῦτον.

Ibid. Id. οἱ Λοικ., πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Χετταίου. Sæpe monuimus notam illam οἱ Λοικ. quæ passim occurrit, non esse semper de reliquis omnibus interpretibus accipiendam, sed etiam usurpari ubi aut duo, aut etiam unus interpres eam, quæ proponitur, lectionem efferunt.

V. 5. Ἀλλ., οὐθεὶς κατὰ πρόσωπον ὑμῶν. Sic Basiliensis.

V. 6. Ἀλλ., διελεῖς. Ἀλλ., ἀποδιασταλεῖς. Basiliensis. In editione Romana hæc lectiones annotantur. Codex Alexandrinus habet, ἀποδιασταλεῖς.

V. 7. Ἀνδρῆζου. Basiliensis ad marg. addit, σφόδρα, valde. Masius item et Grabe cum asterisco habent.

Ibid. *Οἱ Λοικοί*, κατὰ πάντα τὸν νόμον. Ita Basil. Masius autem et Grabe cum asterisco ponunt. Verisimile est LXX senes, verba omnia Hebraica quæ attulimus his expressisse, καθότι ἐνετελιατο : sed Origenem alia ex tribus interpretibus supplēvisse cum asterisco : uam in his omnibus quæ asterisco notantur, magis verba quam sensum spectare videtur.

Ibid. Ἀλλ., πορεύη. Basiliensis.

Ibid. Coisl. Ο', ἀνδρῆζου, m., Θ., οἱ Λοικ., σφόδρα. Ibid. in textu, ἡ εἰς ἀριστερά, m., Θ., οὐδέ.

Ibid. Id. Ο', πορεύη. Θ., πρᾶσσης.

V. 8. Ἀλλ., ἕνα συνῆς ἐν πᾶσιν. Hæc omnes le-

CAPUT II JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
אנשים 1 מרגלים חדש	1.	1.
וישכבו		
הנה אנשים באו הנה ולילה 2	2.	2.
האנשים 3 הבאים אליך אשר באו לביתך	3.	3.
ולא ידעתי מאין הבוה 4 רדפו מהר 5	4. 5.	4. 5.
בפשתי העץ 6	6.	6.
השער סגור אחרי כאשר יצאו 7 הרדפים אחריהם	7.	7. <i>1. Καὶ τὴν πύλην ἐκλείσαν ὀπίσω αὐτῶν, ὡς ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες ὀπίσω αὐτῶν.</i>
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Viros. Explorantes silentio. Deest. Et cubuerunt.	4. Viros. Explorantes in abscondito. Viri. Quieverunt.	4.
2. Ecce viri venerunt huc nocte.	2. Ecce viri ingressi sunt huc per noctem.	2.
3. Viros. Venientes ad te, qui venerunt ad domum tuam.	3. Viros. Qui venerunt ad te, et ingressi sunt domum tuam.	3.
4. Et non cognovi unde ipsi.	4. Sed nesciebam unde erant.	4.
5. Sequimini cito.	5. Persequimini cito.	5.
6. In linis ligni.	6. Stipula lini.	6.
7. Portamque clauerunt postquam egressi sunt insequentes post eos.	7. Illisque egressis, statim porta clausa est.	7 Et portam clauerunt post se, ut egressi sunt insequentes post eos.

etiones habentur in Basiliensi et in annotationibus edit. Romanæ.

Ibid. Basiliensis in margine addit, ἐν αὐτῷ ὅτι, in eo quia. Masius, ἐν αὐτῷ tantum sub asterisco ponit.

Ibid. Coislin. O', τότε, m., οἱ λοιπ., ἐν αὐτῷ ὅτι.

V. 9. "Αλλ., μηδὲ πτοηθῆς. Ex Basiliensi. — O', εἰς πάντα. Coislin. m., οἱ O', τόπον, οἱ λοιπ., χώρον.

V. 10. Græca non habemus. Supra, Deuter. xvi, 18. 'A., ἀκριδαστάς. Σ., παιδευτάς.

Procop. p. 480. Hæc per scriptores nota fecit populo, quos Aquylas, quidem exactores nominat, Symmachus vero præfectos.

V. 11. "Αλλ., διαβήσεσθε. Basiliensis. Sic item Alex.

Ibid. "Αλλ., διδωσιν ὑμῖν κληρονομησάτι. Basil. Masius cum asterisco habet κληρονομεῖν αὐτήν.

Ibid. Coislin. O', ἐτοιμάζεσθε, m., οἱ λοιπ., ταυτοῖς. Ibid. in textu, διαβήσεσθε, m., οἱ λοιπ., διαβαίνετε.

V. 12. Id. O', Ἰησοῦς, m., οἱ λοιπ., λέγων.

V. 14. Σ., φορτίον. Ita Drusius.

Ibid. Μωϋσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Hoc additamentum habent Basiliensis et Masius cum asterisco.

Ibid. Coislin. O', ἔδωκεν ὑμῖν, m., οἱ λοιπ., Μωσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V. 15. "Αλλ., καὶ κληρονομήσετε αὐτήν. Sic Basiliensis et Masius cum asterisco.

Ibid. "Αλλ., ὁ δούλος Κυρίου. Hæc versio est forte Symmachi, ut supra v. 1. Masius et Grabe cum asterisco habent, ὁ παῖς Κυρίου.

Ibid. Coislin. O', Μωϋσῆς, m., οἱ λοιπ., δούλος Κυρίου.

V. 17. O', ἤκούσαμεν Μωϋσῆ. Coislin. m., οἱ λοιπ., οὕτως.

CAPUT II JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Νεανίσκους. "Αλλος, ἄνδρας. Κατασκοπεῦσαι. "Αλλος, κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν κρυβῆ. Neanískoi. "Αλλος, ἄνδρες. Κατέλυσαν. "Αλλος, κατέπδυσαν.	1. Κατασκοπεῦσαι κρυφῆ.
2.	2. Εἰσπεπόμενται ὧδε ἄνδρες. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπόμενται ὧδε τὴν νύκτα.	2.
3.	3. "Ανδρας. "Αλλος, ἀνθρώπους. Εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου. "Αλλος, εἰσπορευμένους πρὸς σέ, οἱ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν σου.	3.
4.	4. Vacat.	4. Καὶ οὐκ ἔγνων πόθεν εἰσίν.
5.	5. Καταδιώξατε. <i>Alius addit, ταχέως.</i>	5.
6.	6. Ἐν τῇ λινοκαλάμῃ. "Αλλος, ἐν τοῖς ξύλοις τῆς λινοκαλάμης.	6.
7.	7. Καὶ ἡ πύλη ἐκλείσθη.	7.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Juvenes. <i>Alius, viros. Ad explorandum. Alius, ad explorandum terram clanculum. Juvenes. Alius, viri. Diverterunt. Alius, quieverunt.</i>	1. Ad explorandum clanculum.
2.	2. Ingressi sunt huc viri. <i>Reliqui, ecce viri ingressi sunt huc nocte.</i>	2.
3.	3. Viros. <i>Alius, homines. Qui ingressi sunt in domum tuam. Alius, ingressos ad te, qui ingressi sunt in domum tuam.</i>	3.
4.	4. Vacat.	4. Et non cognovi unde sint.
5.	5. Persequimini. <i>Alius addit, cito.</i>	5.
6.	6. In lini stipula. <i>Alius, in lignis culmorum lineorum.</i>	6.
7.	7. Et porta clausa est.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
9 וכי נבנו כל־ישבי הארץ ספניכם	9.	9. Ὅτι ἐκτετῆχασι πάντες δια- οικούντες τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ὀμῶν.
12 עֲדִיבִיה	12.	12.
ונתתם לי את אבות 13 אֲתֵּדְנַפְשֵׁתִינוּ	13.	13.
14 אִם לֹא תִגִּידוּ אֲתֵדְבַרְנוּ הַזֶּה	14.	14.
והיה בתת ידזה לנו את־דמאץ ועשינו עמך הסד ואבות		
15 בַּחֲבַל	15.	15.
כי ביתה בקיר והזוכה ובזוכה היא יושבת		
17 אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ	17.	17.
21 והקשר את־תקופת השני בלחץ וילכו	21.	21.
22 עֲדֵשְׁבוּ הַרְדֵּבָה	22.	22.
23 הַאֲנָשִׁים	23.	23.
ויעברו		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
h 9. Et quia liquefacti sunt omnes habitatores terræ a faciebus ve- stris.	9 Et elanguerunt omnes habi- tatores terræ.	9. Quia liquefacti sunt omnes habitantes terram a facie vestra.
12. Cum domo.	12. Cum domo.	12.
Et dabitis mihi signum veritatis.	Detisque mihi verum signum.	
13. Animas nostras.	13. Animas nostras.	13.
14. Si non indicaveritis verbum nostrum hoc.	14. Si tamen non prodideris nos.	14.
Et erit cum dabit Dominus nobis terram, et faciemus tecum misericordiam et veritatem.	Cumque tradiderit Dominus nobis terram, faciemus in te miseri- cordiam et veritatem.	
15. In fune.	15. In fune.	15.
Quia domus ejus in pariete muri, et in muro ipsa sedens.	Domus enim ejus hærebat muro.	
17. Quo jurare fecisti nos.	17. Quo adjurasti nos.	17.
21. Et ligavit lineam cocci in fenestra. Et abierunt.	21. Appendit funiculum cocci- neum in fenestra. Illi vero ambu- lantes.	21.
22. Donec reversi sunt insecu- tores.	22. Donec revertèrentur qui fuerant persecuti.	22.
23. Viri.	23. Exploratores.	23.
Et transierunt.	Transmisso Jordane.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Josue

V. 1 bis. Ἄλλος, ἄνδρας, et post, ἄνδρας. Ex Basiliensi.

Ibid. Lectionem Theodotionis et alterius anonymi affert Basiliensis. Masius legit κρυφή : utroque

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9. Ὅτι ἐκτετήχασαι πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ὀμῶν.

12.

13.

14.

15.

17.

21.

22.

23.

9. *Vacat.*

12. Ἐν τῷ οἴκῳ. Ἄλλος, μετὰ τοῦ οἴκου.

Vacat.

13. Τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλος, τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

14. *Vacat.* Ἄλλος, ἐὰν μὴ ἀπαγγείλῃς τὸ ῥῆμα τοῦτο.

Vacat. Ἄλλος, καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ἡμῖν τὴν πόλιν, ποιήσομεν μετὰ σου [ἔλεος καὶ ἀλήθειαν].

15. *Vacat.* Ἄλλος, ἐν σχοινίῳ.

Vacat.

17. *Vacat.* Οἱ λοιποὶ, ὃ ὤρκιας ἡμεῖς.

21. *Vacat.* Ἄλλοι, καὶ ἔδρασαν τὸ σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι, καὶ ἐπορεύθησαν.

22. *Vacat.* Ἄλλος, ἕως ἐπιστρέψαν οἱ καταδιώκοντες.

23. *Neapolis.* *Alius addit,* τέλος τριῶν ἡμερῶν.

Καὶ διέδρασαν. *Alius addit,* τὸν Ἰορδάνην.

9. Καὶ ὅτι κατέπησσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ γῇ ἀπὸ προσώπου ὀμῶν.

12.

Καὶ δότε μοι σημεῖον ἀληθινόν.

13.

14.

15. Ἐν σχοινίῳ.

Ὅτι οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ ταίχῳ καὶ ἐν τῷ ταίχῳ αὐτῆ ἐκάθητο.

17.

21.

22.

23.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9. Quia liquefacti sunt omnes habitantes terram a facie vestra.

12.

13.

14.

15.

17.

21.

22.

23.

9. *Vacat.*

12. In domo. *Alius,* cum domo.

Vacat.

13. Animam meam. *Alius,* animas nostras.

14. *Vacat.* *Alius,* nisi renuntiaveris verbum hoc.

Vacat. *Alius,* et erit, ut tradiderit Dominus nobis urbem, faciemus tecum misericordiam et veritatem.

15. *Vacat.* *Alius,* in fune.

Vacat.

17. *Vacat.* *Reliqui,* quo adjurasti nos

21. *Vacat.* *Alit,* et ligaverunt signum coccineum in fenestra. Et profecti sunt.

22. *Vacat.* *Alius,* donec reversi essent insequentibus.

23. *Juvenes.* *Alius addit,* terminus trium dierum.

Et transierunt. *Alius addit,* Jordanem.

9. Et quia consternati sunt omnes, qui habitant terram, a facie vestra.

12.

Et date mihi signum verum.

13.

14.

15. In funiculo.

Quia domus ejus in muro, ei in muro ipsa sedebat.

17.

21.

22.

23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Josue.

modo dicitur, κρυβῆ et κρυφῆ, *clanculum.*
Ibid. Ἄλλ., κατέκασαν. Ita Basiliensis.

V. 2. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπόμενται: ὄψε-
την νόκτα. Ex Basiliensi. Masius sic habet cūa

asteriscis. — Ibid. Coislin. O', κατασκοπεῦσαι, m., 'A., Θ., κρυβῆ.

Ibid. Id. O', Ἰσραήλ, m., οἱ λοῖπ., λέγοντες, quæ vox deest iu textu.

V. 3. "Α.Λ.Λ., ἀνθρώπους. Basiliensis.

Ibid. "Α.Λ.Λ., εἰσπεπορευμένους πρὸς σέ, οἱ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν σου. Ita Basiliensis, et sic item Grabe cum asterisco. Masius vero legit, εἰσπεπορευμένους πρὸς σέ, τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου. — Coislin. οἱ λοῖπ., πρὸς σέ, οἱ εἰσῆλθον.

Ibid. κ. Coislin. O', γάρ, 'A., Θ., πᾶσαν.

V. 4. Θ., καὶ οὐκ ἔγνω πῶθεν εἰσίν. Ex eodem Basil. Masius cum asterisco legit, καὶ οὐκ οἶδα πῶθεν ἦσαν.

V. 5. Alius addit, ταχέως. Ita Basil. eodemque modo Masius cum asterisco. — Coislin. O', καταδύξατε, m., οἱ λοῖπ., ταχέως.

V. 6. "Α.Λ.Λ., ἐν τοῖς ξύλοις τῆς λινοκαλάμης. Sic

Basiliensis.

Ibid. Coislin. m., Θ., τοὺς ξύλους, tantum.

V. 7. 'A., καὶ τὴν πύλην ἐκλείσαν, etc. Hæc Drusius, quæ cum Hebræo ad litteram quadrat.

V. 9. Lectionem Aquilæ et Symmachi mutuarum ex Basiliensi, Theodotionis ex Drusio, quam postremam exhibet item Masius, cum asterisco.

Ibid. π.π. Coislin. O', Κύριος, m., ὁ Θεὸς ὑμῶν. Id. ibid. οἱ λοῖπ., καὶ ὅτι τετάρτασι, ut supra.

V. 11. Id. O', ὁ Θεὸς ὑμῶν, m., οἱ λοῖπ., αὐτός.

V. 12. "Α.Λ.Λ., μετὰ τοῦ οἴκου. Basiliensis.

Ibid. Θ., καὶ δότε μοι σημεῖον ἀληθινόν. Sic Basiliensis. Masius etiam cum asterisco ponit. Grabe legit, καὶ δώσατέ μοι.

Ibid. Coislin. O', ἐν τῷ οἴκῳ, m., 'A., Θ., μετὰ τοῦ οἴκου. Id. ibid. οἱ λοῖπ., δώσατέ μοι σημεῖον ἀληθινόν.

V. 13. "Α.Λ.Λ., τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Basil.

CAPUT III JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וְהָא וּכְרַבְנֵי יִשְׂרָאֵל 1	1.	1.
מִחֲבַח שְׁלֹשׁ 4	4.	4.
וַעֲבָרוּ לְפָנֵי הָעָם 6	6.	6.
וַיֵּלֶט לְפָנֵי הָעָם		
עַד קֶצֶץ 8	8.	8.
וַיֵּאמְרוּ יְהוֹשֻׁעַ 10	10.	10.
בְּזֹאת וַיִּדְרֹךְ 11	11.	11. Κυριεύοντος.
עָבַר לְפָנֵיכֶם בִּירְדָן		
וַעֲתָה 12	12.	12.
יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־אֶחָד לְשִׁבְטוֹ		13. Ἰσραὴλ ἄνδρα ἕνα τοῦ πατρῶς.
מִלְּמַעַלָּה 13	15.	15.
VERSIŌ HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
1. Ipse et omnes filii Israel.	1. Ipse et omnes filii Israel.	1.
4. Ab heri et nudius tertius.	4. Prius.	4.
6. Et transite ad facies populi.	6. Præcedite populum.	6.
Et ambulaverunt ad facies populi.	Et ambulaverunt ante eos.	
8. Usque ad finem.	8. Partem.	8.
10. Et dixit Jehosua.	10. Dixitque Josue.	10.
In hoc.	,n noc.	
11. Dominatoris.	11. Domini.	11. Dominantis.
Transiens ad facies vestras in Jordane	Antecedit vos per Jordanem.	
12. Et nunc.	12. Vacat.	12.
Israel virum unum virum unum tribui.	Singulos per singulas tribus.	Israel virum unum accepti.
13. Desuper.	13. Desuper.	13.

V. 14. "Αλλ., ἐὰν μὴ ἀπαγγελῆς τὸ ῥῆμα τοῦτο. Basiliensis. Huius loci versio in LXX desideratur. Sic autem Masius cum asterisco supplēvit, ἐὰν μὴ γνωρίσῃτε ὁμοίως τὸ ῥῆμα ὁμῶν τοῦτο. Grabe autem, ἐὰν μὴ ἀπαγγελῆτε τὸ ῥῆμα ὁμῶν τοῦτο.

Ibid. Καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ἡμῖν, etc. Ex Basiliensi. Hæc item in LXX desiderantur, eorumque loco ponitur: Καὶ αὐτὴ εἶπεν. Ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, ποιήσατε μετ' ἐμοῦ εἰς εἰρήνην καὶ ἀλήθειαν. I. e. ε Et ipsa dixit, ut tradiderit Dominus vobis urbem, facite mecum misericordiam et veritatem.

Ibid. Coislin. m., *oi loix.*, ἐὰν μὴ ἀναγγελῆς τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ἡμῖν τὴν πόλιν ποιήθητε (sic) μετὰ σοῦ, quæ tacito interprete in Basiliensi.

V. 15. Θ., ἐν σχοινίσματι. "Αλλ., ἐν σχοινίῳ. Ita Basil. Masius item legit, *σχοινίσματι*, cum asterisco.

Nam in U vacat.—Coislin. m., *oi loix.*, ἐν σχοινίῳ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ ἐκάθητο.

Ibid. Θ., ὅτι οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ ἐκάθητο. Basil. Masius, pro ἐκάθητο, ponit κατῶκει.

V. 17. *Oi loixoi*, ὡς ὤρκισας ἡμᾶς. Basiliensis.

V. 21. "Αλλ., καὶ ἔδρασαν τὸ σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι. Ex Basil. Masius et Grabe melius, καὶ ἔδρασαν.

V. 22. "Αλλ., ἕως ἐπέστρεψαν οἱ καταδιώκοντες. Basil. Masius et Grabe, οἱ διώκοντες.

V. 23. Τέλος τριῶν ἡμερῶν, et postea, τὸν Ἰορδάνην. Hæc quæ in Basiliensi afferuntur in Hebræo non exstant.—Coislin. m., *oi loix.*, τὸν Ἰορδάνην καὶ ἤλθοσαν.

V. 24. Ο', Κύριος. Coislin. m., *oi loix.*, ὁ θεὸς ἡμῶν.

CAPUT III JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ'.	ΘΕΟΔΟΥΤΙΩΝ.
1.	1. Vacat. "Αλλος, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ πάντες Ἰσραὴλ.	1.
4.	4. Ἀπὸ ἑχθῆς καὶ τρίτης ἡμέρας.	4. Ἀπὸ ἑχθῆς καὶ τρίτης ἡμέρας.
6.	6. Προπορεύεσθε τοῦ λαοῦ. "Αλλος, προπορεύεσθε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. "Αλλος, καὶ ἀπῆλθον πρὸ τοῦ λαοῦ.	6.
8.	8. Ἐπὶ μέρους. "Αλλος, εἰς μέρος.	8.
10.	10. Vacat. <i>Oi loixoi</i> , καὶ εἶπεν Ἰησοῦς. Ἐν τούτῳ. "Αλλοι, ἐν τῷ νῦν.	10.
11. Δεσπότου.	11. Κυρίου. Διαβαίνει τὸν Ἰορδάνην. "Αλλος, διαβαίνει ἔμπροσθεν ὁμῶν τὸν Ἰορδάνην.	11.
12.	12. Vacat. "Αλλος, καὶ νῦν. Ἰσραὴλ, ἕνα ἀφ' ἐκάστης φυλῆς.	12.
13.	13. Vacat.	13. Ἄνωθεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Vacat. <i>Alius</i> , ipse et filii omnes Israel.	1.
4.	4. Ab heri et nudius tertius.	4. Ab heri et nudius tertius.
6.	6. Præcedite populum. <i>Alius</i> , præcedite in conspectu populi. Et ibant ante populum. <i>Alius</i> , et abscedebant ante populum.	6.
8.	8. Super partem. <i>Alius</i> , in partem.	8.
10.	10. Vacat. <i>Reliqui</i> , et dixit Jesus. In hoc. <i>Alius</i> , in hoc nunc.	10.
11. Dominatoris.	11. Domini. Transit Jordanem. <i>Alius</i> , transit ante vos Jordanem.	11.
12.	12. Vacat. <i>Alius</i> , et nunc. Israel, unum ab unaquaque tribu.	12.
13.	13. Vacat.	13. Desuper.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
כד ארז	16.	Εἰς σωρός.
הערה 16		16. Ἀραβα.
הבזח	17.	17. Ἐτοιμοι.
הך 17		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Acervo uno.	In una mole.	Unus acervus.
16. Solitudinis.	16. Solitudinis.	16. Araba.
Salis.	Quod nunc vocatur mortuum.	
17. Præparando.	17. Accincti.	17. Parati.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Josue.

V. 4. Ἀλλ., αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ πάντες Ἰσραήλ. Ex Basil. qui habet αὐτοί, male.

V. 4. Ο, Θ., ἀπὸ ἐχθρῶν καὶ τρίτης ἡμέρας. Ita Drusius. Masius et Grabe, ἡμέρας, cum obelo ponunt.

V. 6. Ἀλλ., προπορεύεσθε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. Basil.

Ibid. Ἀλλ., καὶ ἀπῆλθον πρὸ τοῦ λαοῦ. Ex Basil.

V. 8. Ἀλλ., εἰς μέρος. Basil.

V. 9. אֶתְיָוָה. Ο, τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. Coisl. m., καὶ εἶπεν Ἰησοῦς.

V. 10. Οἱ Λοιποὶ, καὶ εἶπεν Ἰησοῦς. Basil.

Ibid. Ἀλλ., ἐν τῷ νῦν. Basil.

V. 11. Ἀ., κυριεύοντος. Σ., δεσπότης. Ita Drus.

Ibid. Ἀλλ., διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην. Basil. — Coisl. marg., οἱ Λοιπ., ἔμπροσθεν ὑμῶν.

V. 12. Ἀλλ., καὶ νῦν. Basil.

Ibid. Ἀ., Ἰσραήλ ἀνδρα ἕνα τοῦ σκήπτρου. Ita Basil., ubi legitur, σκήπτου, mendose, ut videtur. Nam idem Aquila, Gen. xlix, 10, שבב vertit, σκήπτρον.

V. 13. Θ., ἀνωθεν. Sic Drusius. — Coisl. m., ἀνωθεν.

Ibid. Ἀ., Θ., εἰς σωρός. Basiliensis Aquilæ tribuit, Drusius Theodotioni. Σ., ἀσχωμα ἔν. Sic omnes mss. nostri et Drusius, qui hanc notam ad-

CAPUT IV JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שארלכם 3	3.	3.
במצב רגלי הכהנים		
7 נכחד מימי הירדן	7.	7.
10 בתוך הירדן	10.	10.
ככל אשר דעה משה את יהושע		
11 והסגנים לפני העם	11.	11.
12 הכשמים	12.	12.
13 כארבעים אלף	13.	13.
ערבת ירידו		Ἀραβὼθ Ἰεριχώ.
17 סך הירדן	17.	17.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Tollite vobis.	3. Ut tollant.	3.
A statione pedum sacerdotum.	Ubi steterunt pedes sacerdotum.	
7. Excisæ sunt aquæ Jordanis.	7. Defecerunt aquæ Jordanis.	7.
10. In medio Jordanis.	10. In Jordanis medio.	10.
Juxta omnia quæ præcepit Mose Jehosua.	Et dixerat ei Moyses.	
11. Et sacerdotes ad facies populi.	11. Sacerdotesque pergebant ante populum.	11.
12. Quintati.	12. Armati.	12.
13. Circiter quadraginta mille.	13. Quâdraginta milia.	13.
Campestris Jericho.	Campestris urbis Jericho.	Araboth Jericho.
17. Ex Jordane.	17. De Jordane.	17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ἄσχωμα ἔν.
16. Ἄοικητου.

17. Ἐτοιμοί.

SYMMACHUS.

Uter unus.
16. Inhabitabilis.
17. Parati.

Vacat.
16. Ἀραβα.
Ἄλός. Ἄλλος, τῶν ἄλων.
17. Vacat.

LXX INTERPRETES.

Vacat.
16. Araba.
Salis. *Alius*, salium.
17. Vacat.

Εἰς σωρός.
16.
17.

THEODOTIO.

Unus acervus.
16.
17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Josue.

jicit. *Quod Theodoretus explicans*, ἐπεχομένη, inquit, τῶν ὑδάτων ἡ ῥύμη, οἷον ἤσχοῦτο καὶ ἐχορυφοῦτο. *Psal.* xxxiii, 7, *תב* idem *Symmachus*, ὡς ἐν ἄσχω : ut in utre. *LXX*, ὡσεὶ ἄσχόν, nisi legatur, ὡς εἰς ἄσχόν, quasi in utrem : confundunt *תב* et *תב*, quorum hoc utrem, illud potius acervum aut cumulum denotat. Si divinare licet, ἄσχωμα est acervus vitris in morem assurgens. — Coislín. Ἀ., Θ., σωρός εἰς. Σ., ἄσχωμα ἔν.

V. 14. *תב*. Coislín. m. Ἀ., Θ., ἐγένετο.
Ibid. *תב*. Id. Ο΄, γιζωτόν, m., Ἀ., Θ., εἰς (sic).
V. 15. *תב* *תב* *תב*. Coislín. Ο΄, τῶν αἰρῶντων τῆν κλωτών, m., πάντες χω. τῆς διαθήκης. Recte igitur

conjecimus illud π quod in Basiliensi sæpe occurrit, significare πάντες. Vide notam ad Judieum 1, 14.

V. 16. Ἀ., Ο΄, Ἀραβα. Σ., ἀοικητου. Sic Drusius. Aquila alibi vertit ὀμαλή. Σ., modo παιδίας, modo ἀοικητος, teste Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis* in voce Ἀραβα. Vide cap. xxi Num.

Ibid. Ἀλλ., τῶν ἄλων. Basiliensis.

V. 17. Ἀ., Σ., ἔτοιμοι. Ita Drusius. Inde Vulgatus interpres, *accincti*. Basil., ἐτοιμῶς, atque ita cum asterisco ponit Masius.

Ibid. in Coislín., post Ἰορδάνου, m., *οἱ λοιπ.*, ἐτοιμῶς.

CAPUT IV JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.
7.
10.
11.
12.
15.
Ἄοικητον Ἰεριχώ.
17.

SYMMACHUS.

3.

7.
10.

11.

12.
13.

Inhabitabile Jericho.
17.

3. Ἀνέλεσθε. Ἄλλος, ἀνέλεσθε ἑαυτοῖς.
Vacat.
7. Ἐξέλιπεν ὁ Ἰορδάνης.
10. Ἐν τῷ Ἰορδάνη. Ἄλλος, ἐν μέσῳ τῷ Ἰορδάνη.
Πάντα δὲ ἐνετελιατο Κύριος. Ἄλλος, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετελιατο Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ.
11. Καὶ οἱ λίθοι ἔμπροσθεν αὐτῶν.
12. Διεσχευασμένοι. Ἄλλος, ἐνωπλισμένοι.
13. Τετραχισμῦριοι. Ἄλλος, τετραχισχίλιοι.
Πρὸς τὴν Ἰεριχώ πόλιν.
17. Ἐκ τοῦ Ἰορδάνου. Ἄλλος, ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου.

LXX INTERPRETES.

3. Tollite. *Alius*, tollite vobis.
Vacat.
7. Defecit Jordanis.
10. In Jordane. *Alius*, in medio Jordane.

Omnia quæ mandavit Dominus. *Alius*, juxta omnia quæcumque præcepit Moyses Jesu.

11. Et lapides ante eos.
12. Parati. *Alius*, armati.
13. Quadraginta mille. *Alius*, quater mille.
Ad Jericho civitatem.
17. Ex Jordane. *Alius*, ex medio Jordane.

3.
Ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερέων.
7. Ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου.
10.
11. Καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι.
12.
13.
Πρὸς πόλιν Ἰεριχώ.
17.

THEODOTIO.

3.
A statione pedum sacerdotum.
7. Defecit aqua Jordanis.
10.

11. Et sacerdotes primi.

12.
13.

Ad civitatem Jericho.
17.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אל הדבר 18	18.	18.
ויאמר אל בני ישראל 21	21.	21.
כל הימים 25	25.	25.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
18. Ad siccum.	18. Siccam humum.	18.
21. Et dixit ad filios Israel.	21. Et dixit ad filios Israel.	21.
25. Omnibus diebus.	25. Omni tempore.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Josue.

V. 3. וַיִּצַו. Coislin., post σύνταξον, m., *oi λοιπ.*, *καὺν*, sic pro καὶ *νῦν*.

Ibid. ἄλλ., ἀνέλασθε ἑαυτοὺς. Basil., sed Masius et Grabe habent ἑαυτοὺς cum asterisco. — Coislin. m., *oi λοιπ.*, ἑαυτοὺς.

Ibid. θ., ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερῶν. Sic Drusius. Basil. itemque Masius et Grabe cum asterisco. — Coislin. m., *oi λοιπ.*, ἀπὸ στάσεως ποδῶν ἱερῶν.

V. 4. אָמַר. Coislin. O', *ἐνα*, m., *ἀνδρα*, l., *ἀνδρα*.

V. 5. וַיִּדַּבֵּר. Id. O', *Κυρίου*, m., *τοῦ Θεοῦ ἡμῶν*.

V. 7. θ., ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου. Ita Dru-

sus, et sic etiam Masius et Grabe cum asterisco.

Ibid. ἄλλ. Coislin. O', *κιδῶτου*, m., O', *χω*, τῆς.

Vide notam Judic. cap. 1, v. 14.

Ibid. Id. Ἰσραήλ, m., *oi λοιπ.*, τοῦ.

V. 8. Id. Κύριος, m., *πάντες χω*, ὁ Θεός.

V. 10. ἄλλ., ἐν μέσῳ τῆς Ἰορδάνης. Sic Basil. et cum asterisco Masius et Grabe ad vocem μέσῳ — Coislin. m., A., θ., *EMMEΣω* (sic).

Ibid. ἄλλ., κατὰ πάντα ὅσα ἐνετελιετο Μωσῆς; τῆς Ἰησοῦ. Sic Basil., et cum asterisco Masius et Grabe. — Pro ἄλλος, Coislin. habet *oi λοιπ.*

CAPUT V JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ימה 1	1.	1.
4-6 וְהָיָה דְבַר אֲשֶׁר־מִל יְהוָה כִּלְהַעֲמֵם הַיּוֹצֵא מִמִּצְרַיִם הַזֵּה כֹּל אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ בַמִּדְבָּר בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם כִּדְמוּיִם הָיוּ כִּלְהַעֲמֵם הַיּוֹצֵאִים וְכִלְהַעֲמֵם הַיִּלְדִּים בַּמִּדְבָּר בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם לְאֶרֶץ	4-6.	4-6.
7 כִּדְעוּלִים הָיוּ כִּי לְאֶרְצוֹ אֹתָם בְּדֶרֶךְ	7.	7.
9 עַד הַיּוֹם הַזֶּה	9.	9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Ad mare.

4-6. Et hoc verbum, quo circumcidit Jehosuah omnem populum egressum ex Ægypto, masculi omnes viri belli mortui erant in deserto, in via in egrediendo eos ex Ægypto: quia circumcisi fuerunt omnis populus egredientes, et omnis populus natus in deserto, in via in egrediendo eos ex Ægypto, non circumcisi sunt.

7 Quia præputiati erant, quia non circumciderant eos in via.

9. Usque ad diem hunc.

VULGATA LATINA.

1. Ad occidentalem plagam.

4-6. Hæc autem causa est secundæ circumcisionis: omnis populus, qui egressus est de Ægypto generis masculini, universi bellatores viri, mortui sunt in deserto per longissimos viæ circuitus, qui omnes circumcisi erant. Populus autem qui natus est in deserto per quadraginta annos itineris latissimæ solitudinis incircumciscus fuit.

7. Quia sicut nati fuerant in præputio erant: nec eos in via aliquis circumciderat.

9. Usque in præsentem diem.

AQUILA.

1.

4-6.

7.

9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
18.	18. Ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.	18.
21.	21. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.	21.
25.	25. Ἐν παντὶ ἔργῳ. Ἄλλος, ἐν παντὶ χρόνῳ.	25.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
18.	18. Super terram. <i>Alius</i> , super aridam.	18.
21.	21. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et dixit ad filios Israel.	21.
25.	25. In omni opere. <i>Alius</i> , in omni tempore.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Josue.

V. 11. Θ., καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι. Ex Basil. LXX interpretes qui vertunt λίθοι, legisse videntur עֲבָדָה pro עֲבָדָה. — Coislin., οἱ λοιπ., καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι.

V. 12. Ἄλλ., ἐνωπλισμένοι. Sic Basiliensis, sine nomine interpretis quem sequitur Vulgata. Est autem, ut testatur Coislin., Aquilæ qui Exod. xiii, 18, עֲבָדָה vertit ἐνωπλισμένοι, vel fortasse melius ἐνωπλισμένοι, ut hic.

V. 13. Ἄ., Ἀραβῶθ Ἰεριχώ, etc. Has lectiones profert Drusius. V. supra, cap. iii, v. 16.

V. 17. Ἄλλ., ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου. Basil.

V. 18. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Ex Basil.

V. 21. Ἄλλ., καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Ex Basil. Itemque Masius et Grabe cum asterisco. — Coislin. in m. pro ἄλλος ponit οἱ λοιπ.

V. 22. וְהָיָה יְרֵיחוֹ. Coislin. τὸν Ἰορδάνην, m., οἱ λοιπ., τοῦτον.

V. 25. Ἄλλ., ἐν παντὶ χρόνῳ. Basil. Sic etiam legunt Masius et Grabe. Editio Romana, ἔργῳ. — Coislin. in textu, ἐν παντὶ χρόνῳ, et ad marg., οἱ λοιπ., πάντας, quo significat alios omnes interpretes χρόνῳ habere.

CAPUT V JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. <i>Vacat.</i> Ἄλλοι, παρὰ τὴν θάλασσαν.	1.
4-6.	4-6. Πάντας τούτους περιέτεμεν ὁ Ἰησοῦς. <i>Reliqua omnia desiderantur.</i> Ἄλλος, καὶ οὗτος ὁ λαὸς ὃν περιέτεμεν Ἰησοῦς, πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐκπορευόμενοι ἐξ Αἰγύπτου, τὸ ἀρασνικὸν, πάντες ἄνδρες πολέμου, οἱ ἀπέθανον ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξεληθὼν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐ περιτετμήθησαν.	4-6.
7.	7. Διὰ τὸ αὐτοῦς γεγενῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπεριτεμήτους.	7. Ὅτι ἀκροβυστοὶ ἦσαν.
9.	9. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.	9.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. <i>Vacat.</i> <i>Alti</i> , ad mare.	1.
4-6.	4-6. Hos omnes circumcidit Jesus. <i>Alius</i> , et hic populus, quem circumcidit Jesus, omnis populus qui egressi erant ex Ægypto masculini generis, omnes viri belli qui mortui erant in deserto in via, cum egressi fuissent ipsi de terra Ægypti: quia circumcisi erant omnis populus qui egressus fuerat: et omnis populus qui geniti sunt in deserto, in via, egressis ipsis de terra Ægypti, non fuerant circumcisi.	4-6.
7.	7. Eo quod nati fuissent in itinere incircumcisi.	7. Quia præputiati erant.
9.	9. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , usque ad diem hunc.	9.

TO EBPAIKON. •	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
10 ויחזו בני ישראל בגלגל	10.	10.
11 ממחרת הפסח	11.	11.
12 וכליו וישבת	12.	12.
15 ויאכלו מתבואת ארץ כנען וישפדו	15.	15. Καὶ ἔφαγον ἀπὸ γενήματος τῆς γῆς Χαναάν.
16 ויעש יהושע כן	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et castrametati sunt filii Israel in Ghilgal.	10. Manseruntque filii Israel in Galgalis.	10.
11. Crastino Phaseh.	11. Die altero.	11.
Et tostum.	Polentam.	
12. Et cessavit.	12. Defecit.	12.
Et comederunt de proventu ter- ræ Chanaan.	Sed comederunt de frugibus præsentis anni terræ Chanaan.	Et comederunt de fructu terræ Chanaan.
15. Et incurvavit se.	15. Et adorans.	15.
16. Et fecit Jehosua sic.	16. Fecitque Josue ut sibi sue- rat imperatum.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Josue.

V. 4. Ἄλλ., παρὰ τὴν θάλασσαν. Sic Basil. Itemque Masius et Grabe cum asterisco. — Coislin. *οἱ λοιποὶ* pro ἄλλοι.

V. 4-6. Totum hunc locum, ubi LXX deficiunt ex Basiliensi codice mutuamur. Affert item Dru-
sius, sed in quibusdam diversum et non semel mu-
tilum, ut erat in notis editionis Romanæ. Masius
Complutensem sequitur, appositis asteriscis, ut et
Grabe.

V. 5. Coislin. ad marg., καὶ οὗτος ὁ λόγος.
Mid. Id. Ὁ, ἀνέστραπτα, m., ἐνδιέτριψεν.

V. 6. Ὁ, οἱ ἀπειθήσαντες τῶν, etc. In hæc verba
notatur ad marg. Coislin., ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις:
ὡς τῶν λοιπῶν ἐρμηνευτῶν ἐκδεδωκότων φέρεται
ταῦτα.

V. 7. Ὁ, ὅτι ἀκρόβυστοι ἦσαν. Ita Basil. et Dru-
sius. Hæc autem Theodotionis versio respondet his
tantum Hebraicis verbis כִּי עָלִים הָיוּ. Hæc cum
asterisco Masius et Grabe.

V. 9 et 10. Hic deficiunt LXX in editione Ro-
mana. Monet autem Basiliensis hæc in editione

CAPUT VI JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
1 כופני בני ישראל	1.	1.
3 et 4 וסבתם אתהעיר כל אנשי המלחמה הקיף אתהעיר פעם אחת כה תעשה ששת ימים : ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות היובלים לפני הארץ וביום השביעי תסבו אתהעיר שבע פעמים	5 et 4.	3 et 4. Μὴ ὀδῶ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. A faciebus filiorum Israel.	1. Timore filiorum Israel.	1.
3. et 4. Et circuibitis civitatem omnes viri belli gyrando civitatem vice una. Sic facies sex diebus. Et septem sacerdotes tollent septem tubas arietum ad facies arcæ. Et in die septima circuibitis civita- tem septem vicibus.	3 et 4. Circuite urbem cuncti bellatores semel per diem. Sic facietis sex diebus. Septimo autem die sacerdotes tollant septem buc- cinas, quarum usus est in jubi- leo, et præcedant arcam foederis : septiesque circuibitis civitatem.	3 et 4. Una via.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ παρέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Γαλγάλοις.	10.
11.	11. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, τῇ ἐπαύριον τοῦ Πάσχα. Νέα. Ἄλλος, φρυκτόν.	11.
12.	12. Ἐξέλιπεν. Ἄλλος, ἐπαύσατο.	12.
Καὶ ἔφαγον ἀπὸ γενήματος τῆς γῆς Χαναάν.	Ἐκαρπίσαντο δὲ τὴν χώραν τῶν Φοινίκων.	Καὶ ἔφαγον ἀπὸ τῶν καρπωμάτων τῆς γῆς Χαναάν.
15.	15. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et castrametati sunt filii Israel in Galgalis.	10.
11.	11. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , postridie Paschæ. <i>Nova. Alius</i> , tostum.	11.
12.	12. Defecit. <i>Alius</i> , cessavit.	12.
Et comederunt de fructu terræ Chanaan.	Et perceperunt fructum terræ Phœnicum.	Et comederunt de fructibus terræ Chanaan.
15.	15. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , et adoravit eum.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et fecit Jesus sic.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Josue.

τῶν Ο΄ fuisse his verbis: ταῦτα φέρεται ἐν τοῖς Ο΄. In versione scilicet Hexaplati. Masius et Grabe cum asterisco afferunt.

V. 11. Hæc item desunt in LXX quæ ex reliquorum interpretum versione supplentur in Basil. Habenturque cum asterisco in editionibus Masii et Grabe.

Ibid. Ἄλλ., φρυκτόν. Basil. Videtur esse Aquilæ, qui vocem ἴλην ita vertit II Reg. vii, 28.

V. 12. Ἄλλ., ἐπαύσατο. Sic Basiliensis.

Ibid. Hasce trium interpretum lectiones suppeditat idem Basiliensis.

Ibid. Coisl. m. Θ., ἀπὸ τὸν καρπὸν, sic, male. Vera lectio est supra.

V. 15. ἴλην. Coisl. m. Ο΄, καὶ ἡ βομφατα, m., ὁ λοιπ., αὐτοῦ.

V. 15. Οἱ λοιποὶ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Sic Basiliensis.

Ibid. ἴλην. Coisl. m. Ο΄, ὑπόδημα, m. Ἄ., σοῦ.

V. 16. Ἄλλ., καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως. Basiliensis. — Coisl. pro ἄλλος habet οἱ λοιπ.

CAPUT VI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	1.
3 et 4. Μὴ περιόδω.	3 et 4. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ κυκλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου κύκλω τῆς πόλεως ἅπαξ. Οὕτως ποιήσατε ἐξ ἡμέρας. Καὶ ἑπτὰ ἡμερῶν λήψονται ἑπτὰ κερατίνες σάλπιγγας τῷ Ἰωθὴλ ἐνώπιον τῆς κίβωτου, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτὰκις.	3 et 4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , a facie filiorum Israel.	1.
3 et 4. Uno circuitu.	3 et 4. <i>Vacat.</i> Et circuite civitatem omnes viri belli circum civitatem semel. Sic facite sex diebus. Et septem sacerdotes sument septem corneas tubas jobel, coram arca: et die septima circuite urbem septies.	3 et 4.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

שופרות יובלים
5 היובל בשבעכם אתקול השופר

5.

Ἑλληπιγγας ἀπέστωας.
5.

תחזה

6 ויאמר אליהם שאו את ארון
הברית ושבעה כהנים ישאו שבעה
שופרות יובלים לפני ארון יהוה

6.

6.

9 תקעו השופרות

9.

9.

10 תאריצו מפיוכם דבר

10.

10.

11 אתהעיר הקף

11.

11.

13 נשאים

13.

13.

15 אתהעיר כמשפט הזה שבע
פעמים רק ביום הווא סבבו את
העיר שבע פעמים

15.

15.

16 בשופרות

16.

16.

אלהעם

17 ליהוה

17.

17.

כי החבאתו אתהמלאכים אשר
שלוהו

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Tubas arietum.

Buccinas, quarum usus est in jubileo.

Tubas remissionis.

5. Arietino, in audiendo vos vocem tubæ.

5. Vox tubæ longior atque concisior, et in auribus vestris increpuit.

5.

Sub se.

Funditus.

6.

6. Et dixit ad eos: Tollite arcam fœderis: et septem sacerdotes tollant septem tubas arietum, ad facies arcæ Domini.

6. Et dixit ad eos: Tollite arcam fœderis: et septem alii sacerdotes tollant septem jubileorum buccinas, et incedant ante arcam Domini.

6.

9. Clangentes tubis.

9. Buccinis omnia concrepabant.

9.

10. Et non egredietur de ore vestro verbum.

10. Neque ullus sermo ex ore vestro egredietur.

10.

11. Civitatem gyrando.

11. Civitatem.

11.

13. Tollentes.

13. Vacat.

13.

15. Civitatem secundum iudicium hoc septem vicibus: tantum in die ipsa circuierunt civitatem septem vicibus.

15. Circuierunt urbem, sicut dispositum erat, septies.

15.

16. In tubis.

16. Buccinis.

16.

Ad populum.

Ad omnem Israel.

17. Domino.

17. Domino.

17.

Quia abscondit legatos quos misimus.

Abscondit enim nuntios, quos direximus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Σάλπιγγας κερατίνας.	<i>Vacat.</i>	
5.	5. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, τοῦ Ἰωθὴλ, ἐν τῷ ἀκούσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης.	5.
	Ἀυτόματα. Ἄλλος, ὑποκάτω αὐτῶν.	
6.	6. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου· ἐπτά ἱερεῖς λήψονται ἐπτά κερατίνας τοῦ Ἰωθὴλ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ Κυρίου.	6.
9.	9. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, σαλπίζοντες ταῖς κερατίναίς.	9.
10.	10. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, καὶ οὐ διελεύσεται ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν λόγος.	10.
11.	11. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, τὴν πόλιν κύκλῳ.	11.
13.	13. Φέροντες. Ἄλλος, αἶροντες. Ἄλλος, ἔχοντες.	13.
15.	15. Τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπτάκις. Ἄλλος, τὴν πόλιν κατὰ τὸ κρίμα τοῦτο, πλὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκύκλωσαν τὴν πόλιν ἐπτάκις.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> Ἄλλοι, ταῖς σάλπιγξι ταῖς κερατίναίς.	16.
	Τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ἄλλος, πρὸς τὸν λαόν.	
17.	17. Κυρίῳ Σαβαώθ. Ἄλλος, Κυρίῳ τῶν δυνάμεων.	17.
	<i>Vacat.</i> Ἄλλος, ὅτι ἔκρυψε τοὺς χιτασκόπους, οὓς ἀπεστειλαμέν Ἄλλος, τοὺς ἀγγέλους τοὺς ἀπεσταλμένους.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Tubas corneas.

Vacat.

5.	5. <i>Vacat. Alius, jubilei, cum audieritis vocem corneæ.</i>	5.
	Sponte. <i>Alius, sub ipsis.</i>	
6.	6. <i>Vacat. Alius, et dixit ad eos : sumite arcam fœderis Domini : septem sacerdotes sument septem corneas jobel in conspectu arcæ Domini.</i>	6.
9.	9. <i>Vacat. Alius, clangentes corneis.</i>	9.
10.	10. <i>Vacat. Reliqui, et non pertransibit de ore vestro verbum.</i>	10.
11.	11. <i>Vacat. Alius, civitatem in circuitu.</i>	11.
13.	13. <i>Portantes. Alius, tollentes. Alius, habentes.</i>	13.
15.	15. <i>Civitatem in die illa septies. Alius, civitatem secundum iudicium hoc. Cæterum in die illa circuierunt civitatem septies.</i>	15.
16.	16. <i>Vacat. Alii, tubis corneis.</i>	16.
	Filiis Israel. <i>Alius, ad populum.</i>	
17.	17. <i>Domino Sabaoth. Alius, Domino virtutum.</i>	17.
	<i>Vacat. Alius, quia abscondit exploratores, quos misimus. Alius, nuntios missos.</i>	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ויקח 20	20.	20.
האשה הזנה 22	22.	22.
כאשר נשבעתם לה		
וישבע 26	26.	26.
יקח		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Et clamaverunt.	20. Et clangentibus tubis.	20.
22. Mulieris meretricis.	22. Mulieris meretricis.	22.
Sicut jurastis ei.	Sicut illi juramento firmastis.	
26. Et adjuravit.	26. Imprecatus est.	26.
Surrexerit.	Suscitaverit.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Josue.

V. 1. Ἄλλ., ἀπὸ προσώπου, etc. Basil. Grabe item cum asterisco. Masius legit πρὸ προσώπου. — Coislin. ad marg., *oi loip.* pro ἄλλος.

V. 2. גבורי. Coislin. *Ο*, δυνατούς, m., *Θ*, δυνατός.

V. 3. Ἄ., μὴ ὀδῶ. Σ., μὴ περιόδω. Ita Drusius. Masius autem, ἄπαξ, ut est in sequenti lectione.

Ibid. Ἄλλ., καὶ κυκλώσατε, etc. Ex Basil. Eadem affert Masius cum asterisco; sed cum aliquo discrimine. In editione Ern. Grabe aliqua hic deesse videntur.

Ibid. Ἄ., σάλπιγγας ἀφέσεως. Σ., σάλπιγγας κερατίνας. Drusius Latine: A., tubas remissionis. S., tubas arietinas.

Ibid. המלחמה במשח. Coislin. in textu, μαχητάς, m., μαχίμους.

V. 5. Ἄλλ., τοῦ Ἰωβήλ, etc. Ex Basiliensi. Sic item Masius et Grabe cum asterisco. — Coislin. m., τοῦ Ἰωβήλ, etc.

Ibid. Ἄλλ., ὑποκάτω αὐτῶν. Basiliensis. Hanc lectionem cum asterisco habent Masius et Grabe. Lectio autem αὐτόματα, quæ est LXX Interpretum

videtur esse altera vocis ἰσχυρῶν interpretatio: non raro enim contingit rei jam translatae, alteram interpretationem cum asterisco afferri.

V. 6. Ἄλλ., καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, etc. Ex Basil. Hæc cum asterisco habent Drusius et Grabe. — Coislin. m., *oi loip.*, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λήφονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωβήλ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ Κυρίου, καὶ ἀναλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πλέμου κύκλω τῆς πόλεως ἄπαξ. Οὕτω ποιήσετε ἐν ἡμέρας, καὶ τῇ ἑβδόμῃ οἱ ἱερεῖς λήφονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωβήλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ, καὶ τῇ ἡμέρῃ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἐπτάκις, καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ἐν ταῖς κερατίταις.

V. 8. ἐπιτίθει ἄνω πρὸς αὐτούς. Coislin. m., *oi loip.*, καὶ ἐγένετο, ὡς εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν.

Ibid. ἰσχυρῶν. Id. *Ο*, ἐπακολουθεῖτω, m., *oi loip.*, αὐτοῖς.

V. 9. Ἄλλ., σαλπίζοντες ταῖς κερατίταις. Basil. Masius et Grabe cum asterisco. — Coislin. *Ο*, σάλ-

CAPUT VII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וימעל 1	1.	1.
מיריח 2	2.	2.
בית חן	Bethaven.	Ofikon ἀνωφελούς.
מקדם לבית אל ואמר		
ויכנס 5	5.	5.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Prævaricati sunt.	1. Prævaricati sunt.	1.
2. De Jericho in Hai.	2. De Jericho viros contra Hai.	2.
Bethaven.	Bethaven.	Domum inutilis.
Ad orientem Bethel, dixitque.	Ad orientalem plagam oppidi Bethel, dixit eis.	
5. Et percusserunt eos.	5. Ceciderunt.	5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Καὶ ἐσάλπισαν. "Αλλος, ἠλάλαξαν.	20.
22.	22. Τῆς γυναικός. "Αλλος, τῆς γυναικός τῆς πόρνης. <i>Vacat.</i> "Αλλος, ὡς ὠμώσατε αὐτῇ.	22.
26.	26. Καὶ ὤρκισεν. "Αλλος, κατηράσατο. <i>Vacat.</i>	26. 'Αναστήσει
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Et clangerunt. <i>Alius</i> , jubilarunt.	20.
22.	22. Mulieris. <i>Alius</i> , mulieris meretricis. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , sicut jurastis ei.	22.
26.	26. Et juravit. <i>Alius</i> , maledixit. <i>Vacat.</i>	26. Excitabit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Josue.

πίζοντες, m., ταῖς κερατίνας.

V. 10. Οἱ λοιποὶ, καὶ οὐ διελεύσεται, etc. Basil. et iidem cum asterisco.

V. 11. "Αλλ., τὴν πόλιν κύκλω. Basil.

V. 13. "Αλλ., αἶροντες. "Αλλ. (Coislin. οἱ λοιπ.), ἔχοντες. Basil. Edit. Romana, φέροντες. Grabe, αἶροντες.

Ibid. Coislin. Ο', τῆς κιβωτοῦ, m., πάντες χω. τῆς διαθήκης.

V. 15. וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּיָמֵינוּ. Id. Ο', καὶ τῇ ἡμέρᾳ, m., ἐγένετο.

Ibid. וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּכַבְּשֵׁנוּ. Id. Ο', ἀνέστησαν ὄρθρου, m., ἐν τῇ ἀναβάσει τοῦ ὄρθρου.

Ibid. "Αλλ., τὴν πόλιν κατὰ τὸ κρῖμα, etc. Basil. Itemque Masius et Grabe cum asteriscis.

V. 16. "Αλλ., ταῖς σάλπιγξι ταῖς κερατίνας. Basiliensis.

Ibid. "Αλλ., πρὸς τὸν λαόν. Basiliensis.

V. 17. Ο', Κυρίῳ Σαβαώθ. "Αλλ., Κυρίῳ τῶν δυνάμεων. In Hebræo est tantum קַיְרִי, Dominus.

Ibid. "Αλλ., ὅτι ἐκρυψε τοὺς κατασκ., etc. Ex Basiliensi.

Ibid. Coislin. in textu, ✕ ὅτι ἐκρυφεν τοὺς ἀγγέλλους, οὓς ἀπεστείλαμεν. Quæ desunt in edit. Rom. et respondent Hebraicis verbis quæ datus in textu.

V. 18. Coislin. Ο', ἐνθυμηθέντες, m., ἐν ἐπιθυμίᾳ γενόμενοι.

V. 20. "Αλλ., ἠλάλαξαν. Ex Basil. Grabe, ✕ καὶ ἠλάλαξαν ὁ λαός; καὶ ἐσάλπισαν, quæ cum Hebraico consonant.—Coislin. m., καὶ ἠλάλαξεν ὁ λαός.

V. 22. "Αλλ., τῆς γυναικός τῆς πόρνης. Basil.

Ibid. "Αλλ., ὡς ὠμώσατε αὐτῇ. Basil. Grabe, καθὼς ὠμώσατε αὐτῇ, cum asterisco.

V. 25. Coislin. Ο', Ἰσραήλ, m., οἱ Ο', χω. τῶν υἱῶν.

V. 25. Id. Ο', τὸν οἶκον, m., οἱ Ο', χω. πάντα.

V. 26. "Αλλ., κατηράσατο. Basil.

Ibid. Θ., ἀναστήσει. Drusius.

Ibid. Coislin. Ο', ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη, m., πάντες χω. ἐναντίον Κυρίου.

CAPUT VII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Κατεφρόνησαν.	1. Ἐπλημμέλησαν.	
2.	2. Εἰς Γαί. "Αλλος, ἀπὸ Ἱεριχῶ εἰς Γαί. <i>Vacat.</i> Κατὰ Βαιθὴλ λέγων. "Αλλος, κατὰ ἀνατολάς Βαιθὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.	2. Οἶκον τῆς ἀδικίας.
5.	5. <i>Vacat.</i> "Αλλος, καὶ ἐπάταξαν αὐτούς. "Αλλ., καὶ ἐπληξαν αὐτούς.	5.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Despererunt.	1. Prævaricati sunt.	1.
2.	2. In Gai. <i>Alius</i> , a Jericho in Gai. <i>Vacat.</i> Contra Bethel, dicens. <i>Alius</i> , ad orientem Bethel, et dixit ad eos.	2. Domum injustitiæ.
5.	5. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et percusserunt eos. <i>Alius</i> , et conciderunt eos.	5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	AKYΛAΣ.
6 על־פניו ארצה לפני ארון יוהו	6.	6
7 אדה ונשב	7.	7. Ἄ, δ, ε.
8 בי אדני מה אמר	8.	8.
11 וגם לקח מן־זהרם	11.	11.
12 לפני	12.	12.
13 קדש	13.	13.
17 וילכד זבדי	17.	17.
18 ויקרב את־ביתו לגברים	18.	18.
21 אדת שנער שקלים משקלו	21.	21. Στολήν Βαβυλωνικήν Στατήρας.
24 ואת־כסף ואת־זהרם ואת־ לשון הזהב	24.	24.
עמוק ענר		
25 ענרתני וישרפו אתם באש וימקלו אתם באבנים	25.	25. Συνταράσσεις.
26 עד היום הזה	26.	26.
עמוק ענר		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Super facies suas in terram ad facies arcæ Domini.	6. In terram coram arca Do- mini.	6.
7. Ahah. Mansissemus.	7. Heu. Mansissemus.	7. Ἄ, α, α.
8. In me, Domine, quid dicam?	8. Mi Domine Deus, quid dicam?	8.
11. Et etiam ceperunt de ana- themate.	11. Tuleruntque de anathemate, et furati sunt.	11.
12. Ad facies.	12. Ante.	12.
13. Sanctifica.	13. Sanctifica.	13.
17. Et deprehensus est Zabdi.	17. Reperit Zabdi.	7.
18. Et applicuit domum ejus ad viros.	18. Cujus domum in singulos dividens viros.	18.
21. Pallium Senaar. Siclorum. Pondus ejus.	21. Pallium coccineum. Siclorum. Vacat.	21. Stolum Babyonicam. Stateras.
24. Et argentum, et pallium, et linguam auri. Vallem perturbationis.	24. Argentumque et pallium, et auream regulam. Vallem Achor.	24.
25. Turbasti nos. Et combusserunt eos in igne, et lapidaverunt eos in lapidibus.	25. Turbasti nos. Lapidavitque eum omnis Israel: et cuncta, quæ illius erant, igne consumpta sunt.	25. Conturbas.
26. Usque ad diem hanc. Vallem turbationis.	26. Qui permanet usque in præ- sentem diem. Vallis Achor.	26.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

6.	6. Ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίως Κυρίου. Ἄλλος, ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντι τῆς κιβωτοῦ Κυρίου.	6.
7.	7. Δέομαι. Καὶ κατεπίσθημεν. Ἄλλος, καὶ παρφήσαμεν.	7.
8.	8. Καὶ τί ἐρῶ; Ἄλλος, ἐν ἐμοί, Κύριε, τί ἐρῶ;	8.
11.	11. Κλέψαντες ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος. Ἄλλος, καὶ γε ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος.	11.
12.	12. Ἐναντι. Ἄλλος, ἐνώπιον.	12.
13.	13. Ἄγιασον. Ἄλλος, ἄγισον.	13.
17.	17. ✕ Καὶ ἐνεδείχθη ὁ οἶκος ✕ Ζαμβρί.	17.
18.	18. ✕ Καὶ προσήχθη ὁ οἶκος ✕ αὐτοῦ κατ' ἀνδρα.	18.
21. Ἐνδυμα Συνάρ. Στατήρας.	21. Ψιλὴν ποικίλην. Διδράχμων.	21.
24.	Vacat. Ἄλλος, ὀλκὴ αὐτῆς. 24. Vacat. Ἄλλος, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὴν στολὴν, καὶ τὴν γλώσσαν τὴν χρυσοῦν. Ἐμεκαχώρ. Ἄλλος, κοιλὰδα Ἄχώρ.	24.
25. Συνταράσσεις.	25. Ὠλόθρευσας. Vacat. Ἄλλος, καὶ κατέκαυσαν αὐτὰ ἐν πυρὶ, καὶ ἐλιθεθόλησαν αὐτὰ ἐν λίθοις.	25. Συνταράσσεις.
26.	26. Vacat. Ἄλλος, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ἐμεκαχώρ. Ἄλλ., κοιλὰς Ἄχώρ.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Super terram in faciem suam ante Dominum. <i>Alius</i> , super terram in faciem suam ante arcam Domini.	6.
7.	7. Precor. Et habitassemus. <i>Alius</i> , et mansionem habuissemus.	7.
8.	8. Et quid dicam? <i>Alius</i> , in me, Domine, quid dicam?	8.
11.	11. Furati de anathemate. <i>Alius</i> , et quidem ceperunt de anathemate.	11.
12.	12. Ante. <i>Alius</i> , in conspectu.	12.
13.	13. Sanctifica. <i>Alius</i> , purifica.	13.
17.	17. ✕ Et ostensa est domus ✕ Zambri.	17.
18.	18. ✕ Et adducta est domus ✕ ejus viritim.	18.
21. Indumentum Synar. Stateras.	21. Vestem variam. Didrachmorum. Vacat. <i>Alius</i> , pondus ejus.	21.
24.	24. Vacat. <i>Alius</i> , et argentum, et stolam, et linguam auream. Emecachor. <i>Alius</i> , vallem Achor.	24.
25. Conturbas.	25. Perdidisti. Vacat. <i>Alius</i> , et combusserunt eos in igne, et lapidaverunt eos in lapidibus.	25. Conturbas.
26.	26. Vacat. <i>Alius</i> , usque ad diem hanc. Emecachor. <i>Alius</i> , vallis Achor.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Josue.

- V. 1. Σ., κατεφρόνησαν. Basil.
- V. 2. "Α.Ι.Ι., ἀπὸ Ἱερριγὸν εἰς Γατ. Basil.
- Ibid. 'A., οἶκον ἀνωφελούς. Ex Martianæo. Et vere Aquila solet γῆν vertere, ἀνωφελές.
- Ibid. "Α.Ι.Ι., κατὰ ἀνατολᾶς βαίθηλ etc. Basil. Sic item habent Masius et Grabe cum asterisco.
- V. 4. קצו. Coislín. O', ἐκεῖ, in marg. additur, ἀπὸ τοῦ λαοῦ.
- V. 5. "Α.Ι.Ι., καὶ ἐπληξαν. Basil.
- V. 6. "Α.Ι.Ι., ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ etc. Ex Basil.
- V. 7. 'A., à, à, à. Drusius,
- Ibid. "Α.Ι.Ι., καὶ παρωκῆσαμεν. Basil.
- V. 8. "Α.Ι.Ι., ἐν ἐμοί, Κύρις etc. Basil. Masius vero legit δέομαι, Κύρις.
- V. 11. "Α.Ι.Ι., καὶ γε ἔλαβον. Ex Basil. In edi-

- tionē τῶν O' Hexaplarī sic legebatur.
- V. 12. "Α.Ι.Ι., ἐνώπιον. Basil.
- V. 15. "Α.Ι.Ι., ἄγισον. Basil.
- Ibid. סבבך סבבך. Coislín. O', ἀνάθεμα ἐξ ὕμῶν, m., πάντες χω. αὐτῶν.
- V. 15. כלה. Coislín. O', ὡς ἂν ἐνδείχθῃ, m., πάντες χω. διὰ Κυρίου ἐν τῷ ἀναθέματι αὐτοῦ.
- V. 17 et 18. Καὶ ἐνεδείχθη etc. Hæc asteriscis notantur in Basiliensi. Masius legit ✕ καὶ ἐν- ✕ εδείχθη ὁ Ζαβδί, καὶ προσήχθη ὁ οἶκος αὐτοῦ καὶ ✕ ἄνδρζ. Grabe item, καὶ ἀνεδείχθη. Reliqua ut Basiliensis.
- V. 21. Coislín. O', ἐν τῇ προνομή, m., ἐν τοῖς κει- φύροις ἱματίων.
- Ibid. 'A., στολὴν Βαβυλωνικῆν. Drusius. Basilien-

CAPUT VIII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וְהָיוּ עָמָר וְדַרְעוֹר וְדַרְעוֹר 1	1.	1.
וְלַמְלָכָה 2	2.	2.
וְהָיוּ לְפָנֵיהֶם 6	6.	6.
וְהָיוּ אֶתְּחֵילֵי אֶתְּחֵילֵי וְהָיוּ 7 וְהָיוּ אֶתְּחֵילֵי בִידָם	7.	7.
וְהָיוּ כְּתַפְשָׁכֶם אֶתְּחֵילֵי 8	8.	8.
וְהָיוּ אֶתְּחֵילֵי בְּאֵשׁ 9	9.	9.
וְהָיוּ וְהָיוּ בְּיַדְהֶם וְהָיוּ 11 וְהָיוּ	11.	11.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et populum ejus, et civitatem ejus.	1. Et populum urbemque.	1.
2. Et regi ejus.	2. Et regi ejus.	2.
6. Et fugiemus ad aspectus ipsorum.	6. Nobis ergo fugientibus.	6.
7. Et expelletis civitatem: et dabit eam Dominus Deus vester in manu vestra.	7. Et vastabitis civitatem: tradetque eam Dominus Deus vester in manus vestras.	7.
8. Et erit cum ceperitis civitatem.	8. Cumque ceperitis.	8.
Succendetis civitatem in igne.	Succendite eam.	
9. Et pernoctavit Jehosua nocte illa in medio populi.	9. Josue autem nocte illa in medio mansit populi.	9.
11. Et castrametati sunt ad aquilonem ipsi Hai: et vallis inter eum et inter Hai	11. Steterunt ad septentrionalem urbis plagam, inter quam et eos erat vallis media.	11.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Josue.

eis vero Βαβυλωνίαν habet. Σ., ἐνδομα Συνάρ. Drusus, qui hanc notam adjicit :

Consentit cum Int. Chaldæo, qui Jonathan vocatur. Hieron., pallium coccineum. LXX, στολήν ποικίλην. Sic Plutarchus, ἐπιβλημα τῶν ποικίλων Βαβυλώνιον. — Babylonicam. Zachar. v, 10, ἡν ἔβρα ἡν ἔβρα, ἐν γῆ Βαβυλώνας. Dan. 1, εἰς γῆν Σενναάρ. Schol., Βαβυλώνας. — Συνάρ. Malim, Σεννάρ, vel Σενναάρ. Quamquam in fonte Sinar. Gen. xiv, 1, Amraphel rex Sennaar. Oncelos, rex Babylonis. — Stotam. Theodoretus, τὴν δὲ ψιλὴν ὁ Ἀκύλας στολήν ἠρμήνευσεν, ὁ δὲ Ἰωσήπος χλανίδα. Cyrillus, ψιλὴν ποικίλην ὀνομασθεῖται εἶναι στρατιωτικὴν καὶ πλεονεξίας σύμβολον· παραπέφυκε γὰρ αἰεὶ πῶς στρατεύσιμω γένει τῷ ὡς ἥδιστα κλεονεκεῖν. Hactenus Drusus.

Ibid. Ἀ., Σ., στατήρας. Drusus.

Ibid. Ἀ.λ.λ., ὀλίγη αὐτῆς. Basil. Cum asterisco ponunt Masius et Grabe.

Ibid. ΠΠΠΠΠ. Coislin. Ο', ἐνθυμηθεῖς, m., ἐρασθεῖς.

V. 24. Ἀ.λ.λ., καὶ τὸ ἀργύριον etc. Basil. Masius item habet cum asterisco.

Ibid. Ἀ.λ.λ., κοιλάδα Ἀχώρ. et 26, κοιλάς Ἀχώρ. Basil. Euseb. *De locis Hebraicis* in Ἀχώρ, p. 396 Edit. Hieron. — Coislin. m., Σ., Θ., κοιλάδα. V. autem 26. Σ., κοιλάς Ἀχώρ.

V. 25. Id. Post Ἰησοῦς, m., πάντες χω. τῷ Ἀχώρ. Ibid. Ἀ., Σ., Θ., συνταράσσεις. Drusus, qui legit συνταράσσειν.

Ibid. Ἀ.λ.λ., κατέκρουσαν etc. Basil. Sic et Masius et Grabe cum asterisco.

V. 26. Ἀ.λ.λ., ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Basil.

CAPUT VIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. ✕ Καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ἀ.λ.λ.ος, καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ.	1.
2.	2. <i>Vacat.</i> Ἀ.λ.λ.ος, καὶ τῷ βασιλεὶ αὐτῆς.	2.
6.	6. <i>Vacat.</i> Ἀ.λ.λ.ος, καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.	6.
7.	7. ✕ Καὶ ἐκτρίψεται (sic) τὴν πόλιν, καὶ δώσει αὐτὴν Κύριος ✕ ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐν χειρὶ ὑμῶν. Ἀ.λ.λ.ος, καὶ ἐκτρίψατε τὴν πόλιν, καὶ δώσει αὐτὴν Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐν χειρὶ ὑμῶν.	7.
8.	8. ✕ Καὶ ἔσται ὡς ἂν συλλάβητε τὴν πόλιν. ✕ Καὶ ἐμπυρίσατε αὐτὴν ἐν πυρὶ.	8.
2.	9. ✕ Καὶ ἠύλισθη Ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ.	9.
11.	11. ✕ Καὶ παρενέβαλον ἀπὸ Βοβρὰ τῆς Γαί, καὶ ἡ κοιλάς ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆς Γαί.	11.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. ✕ Et terram ejus et populam ejus. <i>Alius</i> , et populum ejus, et civitatem ejus.	1.
2.	2. <i>Vacat. Alius</i> , et regi ejus.	2.
6.	6. <i>Vacat. Alius</i> , et fugiemus a facie ipsorum.	6.
7.	7. ✕ Et atteretur (sic) civitatem, et dabit eam Dominus Deus vester in manu vestra. <i>Alius</i> , et atterite civitatem: et dabit eam Dominus Deus vester in manibus vestris.	7.
8.	8. ✕ Et erit cum comprehenderitis civitatem. ✕ Et comburetis eam in igne.	8.
9.	9. ✕ Et pernoctavit Jesus uoce illa in medio populi.	9.
11.	11. ✕ Et castrametati sunt ab austro Gai: Et vallis inter eum et Gai.	11.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
12 ויקח כחמשת אלפים איש וישם אותם אורב בין בית אל ובין העי מים לעיר	12	12.
13 וישמו העם את מלחמתה אשר מצנף לעיר ומדעקו מים לעיר וילך יהושע בלילה והוא בתוך העמק	13.	13.
14 למדעו לפני הערבה	14.	14.
15 וינסו דרך המדבר	15.	15.
16 ויוצקו מלמעם אשר בעיר לדרך אחריהם	16.	16.
17 ובית אל	17.	17.
18 בכיוון	18.	18. Σὺν τῷ γεσῶ.
20 והעם הנס במדבר נתפך אל הדרך	20.	20.
22 לקראתם	22.	22.
השאירו להם		
24 והיו כמלות	24.	24.
ויפלד כלם לפי דבר לעיר הרב		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

12. Et accepit circiter quinque millia virorum, et posuit eos insidias inter Bethel et inter Hai a mari ipsi civitati.
13. Et posuerunt populus omnem castrametationem, quæ ab aquilone ipsi civitati et calcem ejus a mari ipsi civitati. Et ivit Jehosua in nocte illa in medium vallis.
14. Ad constitutum ad facies planitiei.
15. Et fugerunt via deserti.
16. Et vociferati sunt omnis populus, qui in civitate persequendo post eos.
17. Et Bethel.
18. In hasta.
20. Et populus fugiens in desertum conversus est ad persequentem.
22. In occursum eorum.
- Remansit eis.
24. Et fait cum complevisset.
- Et cecidissent ipsi ad os gladii.
In ore gladii.

VULGATA LATINA.

12. Quinque autem millia viros elegerat, et posuerat in insidiis inter Bethel et Hai: ex occidentali parte ejusdem civitatis.
13. Omnis vero reliquus exercitus ad aquilonem aciem dirigebat, ita ut novissimi illius multitudinis occidentalem plagam urbis attingerent. Abiit ergo Josue in die illa, et stetit in vallis medio.
14. Contra desertum.
15. Et fugientes per solitudinis viam.
16. At illi vociferantes pariter, et se mutuo cohortantes, persecuti sunt eos.
17. Et Bethel.
18. Clypeum.
20. Cum ii qui simulaverant fugam, et tendebant ad solitudinem, contra persequentes fortissime restitissent.
22. Contra suos.
- Ita ut nullus de tanta multitudine salvaretur.
24. Igitur omnibus interfectis.
- Et in eodem loco gladio corruentibus
Vacat.

AQUILA

- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
18. Cum geso.
- 20.
- 22.
- 24.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

12. * Καὶ ἔλαβεν ὡς ε' χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν-
* εδρὸν ἀναμέσον τῆς Βαιθαύη καὶ
* τῆς Γαί, θάλασσαν τῆς Γαί.
13. * Καὶ ἔθηκεν ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν, ἣ ἦν ἀπὸ
* Βορβᾶ τῆ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα
* αὐτοῦ θάλασσα τῆς πόλεως. Καὶ
* ἐπορεύθη Ἰησοῦς τὴν νύκτω
* ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος.
14. *Vacat.* Ἄλλος, εἰς τὸν και-
* ὄν κατὰ πρόσωπον Ῥαβᾶ.
15. *Vacat.* Ἄλλος, καὶ ἐφυγεν
* ὁδὸν τῆς ἐρήμου.
16. *Vacat.* Ἄλλος, καὶ ἐνίσχυ-
* σεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοῦ διώξει ὀπί-
* σω αὐτῶν.
17. *Vacat.* Ἄλλος, καὶ ἐν Βαιθ-
* ἡλ.
18. Ἐν τῷ γαισῷ.
20. *Vacat.* Ἄλλος, καὶ ὁ λαὸς
* ἐφύγων εἰς τὴν ἐρημον, ἐστράφη-
* σαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας.
22. Εἰς συνάντησιν. Ἄλλος, εἰς
* συνάντησιν αὐτῶν.
Καταλειφθῆναι αὐτῶν. Ἄλλος,
* καταλειφθῆναι ἐξ αὐτῶν.
24. Καὶ ὡς ἐπαύσαντο. Ἄλλος,
* καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο.
Vacat. Ἄλλος, καὶ ἔπεσον πάν-
* τες ἐν στόματι βομφαίας.
Ἐν στόματι βομφαίας. Ἄλλος,
* μαχαίρας.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

12. * Et accepit quasi quinque
* millia virorum, et posuit eos
* insidias inter Bethave et Gai,
* versus mare Gai.
13. * Et posuit populus omnem
* castrametationem, quæ erat
* ab austro civitati, et extrema
* ejus mare civitatis. Et abiit
* Jesus nocte illa in medio vallis.
14. *Vacat.* *Alius*, in tempus ad
* faciem Raba.
15. *Vacat.* *Alius*, et fugit viam
* deserti.
16. *Vacat.* *Alius*, et corroboratus
* est populus terræ ad persequen-
* dum post eos.
17. *Vacat.* *Alius*, et in Bæthel.
18. In gæso.
20. *Vacat.* *Alius*, et populus
* fugiens in desertum conversi sunt
* ad persequentes.
22. In occursum. *Alius*, in oc-
* cursum eorum.
Remanere eorum. *Alius*, rema-
* nere ex eis.
24. Et postquam cessaverunt.
* *Alius*, et factum est, cum cessa-
* verunt.
Vacat. *Alius*, et ceciderunt o-
* mnes in ore gladii.
In ore gladii. *Alius*, macharæ.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
26 אֲשֶׁר יָדָה אֶת בְּיָמָיו עַד אֲשֶׁר וַיִּדְרֹשׁ כָּל־יְשֻׁבֵי הָעָרַ	26.	26.
29 עַד־עַתָּה הָעֵרֶב	29.	29.
31 אֶל־פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר	31.	31.
34 בְּסֵפֶר הַדְּבָרִים	34.	34.
35 בְּמֹשֶׁה	35.	35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA
26. Et Jehosua non convertit manum suam, quam extenderat in hasta, donec interficeret omnes habitatores Hai.	26. Josue vero non contraxit manum, quam sublimem porreerat tenens clypeum, donec interficerentur omnes inhabitatores Hai.	26.
29. Usque ad tempus vespere.	29. Usque ad vesperam.	29.
Ad ostium portæ civitatis.	31. In ipso introitu civitatis.	
31. Non elevare fecit super eos.	31. Quos ferrum non tetigit.	31.
34. In libro legis.	34. In legis volumine.	34.
35. Moseh.	35. Moyses.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Josue.

V. 1. Καὶ τὴν γῆν. etc. Ex Coislin.
Ibid. Ἄλλ., καὶ τὸν λαόν, etc. Basil., sic Masius et Grabe cum asterisco.
V. 2. Ἄλλ., καὶ τῷ βασιλεὶ αὐτῆς. Basil. et Grabe cum asterisco.
V. 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13. Hæc omnia apud Coislinianum et Basiliensem codices ex altero interprete, ac ut plurimum, ex Theodotione supplentur, ut et alibi per totum Josue librum, ubi LXX passim deficiunt. Masius, Grabe et Coislin. cum asteriscis. Ad versum 7, Grabe legit ἐκτρέψετε. Et ad vers. 8, Masius et Grabe, ἐμπρήσατε. Basil., ἐμπυρίσατε. Ad vers. 12, Basil., Βηθαύη. Masius, Βηθαυ. Grabe, Βαυθῆλ.
V. 14. Ἄλλ., εἰς τὸν καιρὸν κατὰ πρόσωπον Παδά. Masius, κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀραβᾶ, legit, itemque

Grabe.
V. 15, 16 et 17. Defectus LXX Interpretum supplentur ex Basiliensi.
V. 18. Ἄ., σὺν τῷ γεσῷ. Σ., σὺν τῇ ἀσπίδι. Sic tres Regii, qui hanc notam habent ex Didymo: ὁ δὲ λεξογράφος Διογενιανὸς, ἐμβόλιον εἶναι ὀλοσίδηρον ἄλλοι δὲ ἀκόντιον· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, ὕσσον. Id est, *Lexicographus autem Diogenianus, ait esse embolium totum ferreum; alii telum; Romani vero hyssum.* Hesychius item, ἐμβόλιον ὀλοσίδηρον. Pollux, δόρυ ὀλοσίδηρον. Et Appianus *De Celtis*, c. 1. τὰ δὲ δόρυα ἦγούκ' ἐοικότα ἀκόντιος, & Ῥωμαῖοι καλοῦσιν ὕσσους... Procopius in hunc locum: *Symmachus cum scuto dicit, alius, cum baculo. Alii vero, cum amento ferreo. Lingua vero Iberica, acontium, quod Romani gæsum vocant.* Nec pratermittenda sunt ea

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
3 עֲשֵׂה	3.	3.
4 מִן־הַיָּמִין	4.	4.
5 מִן־הַיָּמִין	5.	5.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
3. Jehosua.	3. Josue.	3.
4. Asinis suis.	4. Asinis.	4.
5. Et maculosa.	5. rittacis consuta.	5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
26.	26. <i>Vacat.</i> "Αλλος, καὶ Ἰησοῦς οὐκ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐν τῷ γαισῷ ἕως ἀνεθεμάτισα πάντας τοὺς κατοικοῦντας Γαί.	26.
29.	29. Ἔως ἐσπέρας. "Αλλος, ἕως καιροῦ τῆς ἐσπέρας. Εἰς τὸν βῆθρον. "Αλλος, ✕ πρὸς ✕ τὴν πύλην τῆς πόλεως.	29.
31.	31. Οὐκ ἐπεβλήθη. "Αλλος, οὐκ ἐβλήθη ἐπ' αὐτούς.	31.
34.	34. Ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσῆ. "Αλλος, ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου Μωϋσῆ.	34.
35.	35. Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῖ. "Αλλος, Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ. "Αλλος, Κύριος τῷ Ἰησοῦ.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

26.	26. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et Jesus non reduxit manum suam, quam extenderat in gæso. donec anathematizaverit omnes habitatores Gai.	26.
29.	29. Usque ad vesperam. <i>Alius</i> , usque ad tempus vesperæ. In foveam. <i>Alius adjicit</i> , ✕ ad ✕ portam civitatis.	29.
31.	31. Non injectum est. <i>Alius</i> , non jactum est super eos.	31.
34.	34. In lege Moysis. <i>Alius</i> , in libro legis Moysis.	34.
35.	35. Moyses Jesu. <i>Alius</i> , <i>idem aliter.</i> <i>Alius</i> , Dominus Jesu.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Josue.

quæ Drusius habet in hunc locum.

Symm., ἀσπίδα. *Similiter et Josephus.* 4. *Sgm.* xvii, 6, ἦπδ, LXX, ἀσπίς. *Hieron.*, Clypeus. *Glossarium nominum propriorum*, Chidon, jaculum. *Hic LXX reddunt*, ἐν γαισῷ. *Theodoretus*, τὸν μὲν δὴ γαισὸν, ἀσπίδα ἠρμήνευσεν Ἰώσηπος, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Σύμμαχος. *De γαισῷ alias.* ἦπδ *Interpres Chaldæus* כפידא *convertit*, id est hastam, sive lanceam. *Latinius*, quem *Vulgatum* dicimus, clypeum. *Jesus Sirach*, ῥομφαλῶν, frameam. *Lex vetus*, ῥομφαλία, framea, gladius. *Sunt qui ῥομφαλῶν, gladium interpretentur*: esique usus hoc vocabulo *Ennius. Hesychius*, ῥομφαλία, μάχα:ρα, ξίφος, ἢ ἀκόντιον μακρόν: « Machæra, gladius, aut jaculum longum. » *Livius lib. 1*, Thracas quoque romphææ impediabant, *Hinc firmantur qui scribunt esse telum Thra-*

cicæ nationis. Ut ut sit, non dubito quin Jesus ille (Sirach. xxi, 4) gladium significare voluerit, sane ῥομφαλία δίσταμος, eidem est gladius anceps.

V. 20, usque ad 26, omnia ex Basiliensi. Ad verum vero 26, notat Drusius, illa, ἕως ἀνεθεμάτισα, esse alterius interpretis, et suspicatur Aquilæ, qui ita vertit alibi. Verum potest esse etiam Theodotianis, qui hac interpretatione utitur, *Exod. xxi, 12.* Lectiones versus 29 ex eodem Basiliensi prodeunt. A 29 autem ad finem usque hujus capituli LXX, varia in Basiliensi supplementur, etiamque in aliis manuscriptis et in Polyglotto Anglicano, exque Theodotianis editione videntur. Sequentes autem variæ lectiones a v. 29 in Basiliensi habentur in margine, sine interpretum nomine.

V. 31. *Coislin.* Ο΄, οὐκ ἐπεβλήθη, m., ἐπ' αὐτούς

CAPUT IX JOSUE:

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Κύριος. "Αλλος, Ἰησοῦς.	3.
4.	4. Ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν. "Αλλος, ἐπὶ τῶν ὀνων σῶτῶν.	4.
5. Ἐπεβλήματα ἔχοντα,	5. Καταπεπαιματωμένα.	5.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIQ.
3.	3. Dominus. <i>Alius</i> , Josue.	3.
4.	4. Super humeros suos. <i>Alius</i> , super asinos suos.	4.
5. Assumenta habentia.	5. Pituacis consuta.	5.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῦς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

וכל לחם צידם יבש היה נקדים

Καὶ πᾶς ὁ ἄρτος ὁ ἐπισιτισμὸς αὐτῶν ξηρὸς ἐγενήθη, καὶ ἐψαθυρωμένος.

8 תבוא
12 מבתינו

8.
12.

8.
12.

17 ויבאו אל־עריהם ביום השלישי

17.

17.

18 ביהודא אלהי ישראל

18.

18.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Et omnis panis viatici eorum siccus erat punctis.

Panes quoque, quos portabant ob viaticum duri erant, et in frustra comminuti.

Et omnis panis viaticum eorum siccus factus est et arefactus.

8. Venistis.

8. Venistis.

8.

12. De domibus nostris.

12. De domibus nostris.

12.

17. Et venerunt ad civitates eorum die tertio.

17. Et venerunt in civitates eorum die tertio.

17.

18. In Domino Deo Israel.

18. In nomine Domini Dei Israel.

18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Josue.

V. 3. Ἀλλ., Ἰησοῦς. Ex Basil.
V. 4. Ἀλλ., ἐπὶ τῶν ὄνων. Basil. Et hæc est vera lectio. Ἐπὶ τῶν ὄνων, videtur mendose iavectum ob nominum similitudinem. Utramque vero lectionem agnoscit Augustinus.
V. 5. Σ., ἐπεδλήματα ἔχοντα. Ex Coislipiano.

Basiliensis autem tacito interprete. Ibid. Hasce trium interpretum lectiones mutamur ex Basil. Ἀ., ἐπισιτισμὸς. Vocem ἴππς sic vertere solet Aquila. Vide Gen. xlv, 2, et Psal. cxxxi, 15 (*). Ibid. ἰππς ἐψαθυρωμένος. Eadem voce utitur

TO EBPAIKON.

CAPUT X JOSUE.
TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῦς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

1 אדני־צדק

1.

1. Ἀδωνισεδέκ.

אדני־ישראל ויהיו בקרבם

3 דביר

3.

3.

5 ויאספו ויעלו

5.

5.

8 האמורי
עגלון
לא יעמד

8.

Τῶν Ἀμορραίων.
Ἐγλώμ.
8.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1 Adonisedec.
Cum Israel, et essent in in-
feriore eorum.

1. Adonisedec.
Ad Israel, et essent fœderati
eorum.

1. Adonisedec.

3. Debir.

3. Dabir.

3.

5. Et coacti sunt et ascenderunt.

5. Congregati igitur ascende-
runt.

5.

Amorrhæi.
Heglon.

Amorrhæorum.
Eglon.

Amorrhæorum.
Eglom.

8. Non stabit.

8. Nullus ex eis resistere tibi
poterit.

8.

(* Edit. hexapl., Montf. exhibet Synmachi lectionem absque καὶ ante καυρὸς, nec ausi samas

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Και πᾶς ὁ ἄρτος τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν ξηρὸς ἐγένετο καχυρὸς.

Και ὁ ἄρτος αὐτῶν τοῦ ἐπισιτισμοῦ ξηρὸς καὶ εὐρωτιῶν καὶ βεβρωμένος.

Καὶ οἱ ἄρτοι τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν ξηροὶ καὶ βεβρωμένοι.

8.

8. Παραγεγόνατε.

8.

12.

12. *Vacat.* Ἄλλος, ἀπὸ οἴκου ἡμῶν.

12.

17.

17. Καὶ ἦλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. Ἄλλος, καὶ ἐξῆλθον τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν.

17.

18.

18. Κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ. Ἄλλος, ἐν Κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ.

18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Et omnis panis viatici eorum siccus erat et adustus.

Et panis eorum viatici aridus et cariem passus et corrosus.

Et panes viatici eorum aridi et corrosi.

8.

8. Advenistus.

8.

12.

12. *Vacat.* *Alius*, a domo nostra.

12.

17.

17. Et venerunt ad civitates eorum. *Alius*, et egressi sunt die tertia in civitates eorum.

17.

18.

18. *Dominium* Deum Israel. *Alius*, in Domino Deo Israel.

18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Josue.

Aquila, Psal. ci, 4.

V. 8. Παραγεγόνατε. Ex Coisliniano, et m., ἤκατα.

V. 12. Ἄλλ., ἀπὸ οἴκου ἡμῶν. Masius et Grabe habent, ἀπὸ οἴκων ἡμῶν, cum asterisco. — Coislin. m., ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἡμῶν.

V. 15. Coislin. Ο', ὠμώσαι αὐτοῖς, m., ὄρκον.

V. 17. Ἄλλ., καὶ ἐξῆλθον τῇ ἡμέρᾳ etc. Basil. atque ita Grabe cum asterisco.

V. 21. Ante ζήσονται, Coislin. m., καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες.

V. 24. Id. Post λέγοντες, m., ὅτι ἀγγελία.

CAPUT X JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

• Ἀδωνισεδέκ.

1. Ἀδωνισεδέκ. Ἄλλως, Ἀδωνιδαζέκ.

1. Ἀδωνισεδέκ.

3.

Πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς Ἰσραὴλ. Ἄλλος, πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν.

3.

5.

3. Δαβίν. Ἄλλος, Δαβείρ. Ἄλλος, Δαιβάν. Ἄλλος, Δαμίν.

5.

Τῶν Ἀμορραίων.

5. Καὶ ἀνέβησαν. Ἄλλος, καὶ συνήχθησαν καὶ ἀνέβησαν.

5.

Ἐγλώμ.

Τῶν Ἰεθουσαίων.

Τῶν Ἀμορραίων.

8.

Ἰδολλάμ.

Ἐγλώμ.

8. Οὐχ ὑπολειφθήσεται. Ἄλλος, εὐ στήσεται.

8.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Adonisedec.

1. Adonisedec. *Aliter*, Adonibesec Ad Jesum et ad Israel. *Alius*, ad Jesum et ad filios Israel: et facti sunt in medio eorum.

1. Adonisedec.

3.

3. Dabin. *Alius*, Dahir. *Alius*, Dæban. *Alius*, Damin.

3.

5.

5. Et ascenderunt. *Alius*, et coacti sunt et ascenderunt.

5.

Amorrhæorum.

Jebusæorum.

Amorrhæorum.

Eglom.

Odollam.

Eglom.

8.

8. Non remanebit. *Alius*, non stabit.

8.

non addere particulam, quam tamen exprimit latina versio. Drach.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γραμμασί.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

10 ביהודות	10.	10.
11 אבנים גדולות	11.	11. Αἰθους μεγάλους.
12 דם	12.	12. Σιὼνα.
בעמס אילון		
13 ולא-היא סדוקה על-ספר הישר	13.	13.
14 לשבע יהוה בקול איש	14.	14.
15 וישב יהושע וכל-ישראל עמו אל הדבנה הגלגלה	15.	15.
18 אבנים גדולות	18.	18.
19 אתם אלתעבודו רדפו אחרי	19.	19. καὶ ὑμεῖς μὴ-στήκατε, ἐδί- ξατε ὀπίσω.
20 שרדו בהם ו'בא אליעזר	20.	20.
21 אלתדבחה	21.	21.
26 וימיהם ותלם	26.	26.
27 אבנים גדולות	27.	27.
28 חרב ואת-מלטה	28.	28.

VERSIO HEBRAICÆ TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

10. Bethoron.	10. Bethoron.	10.
11. Lapidēs magnos.	11. Lapidēs magnos.	11. Lapidēs magnos.
12. Site. In valle Aialon.	12. Ne movearis. In valle Aialon.	12. Site.
13. An non hoc scriptum in li- bro recti ?	13. Nonne scriptum est hoc in libro justorum ?	13.
14. Ad audiendum Dominum in voce viri.	14. Obediente Domino voci ho- minis.	14.
15. Et reversus est Josue, et omnis Israel cum eo ad castrame- tationem in Galgal.	15. Reversusque est Josue cum omni Israel in castra Galgalæ.	15.
18. Lapidēs magnos.	18. Saxa ingentia.	18.
19. Et vos ne stetis, persequi- mini post.	19. Vos autem nolite stare, sed persequimini.	19. Et vos ne stetis, persequi- mini post.
20. Superfuerunt ex eis, et in- gressi sunt ad civitates.	20. Effugere potuerant, ingressi sunt civitates.	20.
21. Ad castrametationem.	21. Ubi tunc erant castra.	21.
26. Et occidit eos, et suspendit eos.	26. Et interfecit eos atque sus- pendit.	26.
27. Lapidēs magnos.	27. Saxa ingentia.	27.
28. Gladii, et regem ejus.	28. Gladii, regemque illius.	28.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10.	10. Ὀρωνίν. Ἄλλος, Ὀρωνείη. Ἄλλος, Βαιθωρών.	10.
11.	11. Λίθους χαλάζης.	11.
12. Παῦσον.	12. Στήτω. Κατὰ φάραγγα Αἰλὼν. Ἄλλος, κατὰ φάραγγα Αἰλὼν, ἕως ἐκπολε- μήσω τὸν λαὸν τοῦτον.	12.
13.	13. Vacat. Ἄλλος, οὐχὶ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐ- θούς;	13.
14.	14. Ἐπακοῦσαι Θεὸν ἀνθρώπου. Ἄλλος, ἐπακοῦσαι Θεὸς [1. Θεὸν] φωνῆς ἀνθρώπου.	14.
15.	15. Vacat. Ἄλλος, καὶ ἐπ- έστραψεν Ἰησοῦς, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Γαλγαλά.	15.
18.	18. Λίθους. Ἄλλος, λίθους με- γάλους.	18.
19. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἀποστήτε, δώ- ξατε κατόπισιν.	19. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἐστήκατε κα- ταδιώκοντες ὀπίσω.	19. Καὶ ὑμεῖς μὴ στήκατε, δώ- ξατε ὀπίσω.
20.	20. Διεσώθησαν εἰς τὰς πόλεις. Ἄλλος, διεσώθησαν ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς πόλεις.	20.
21.	21. Vacat. Ἄλλος, εἰς τὴν παρ- εμβολὴν.	21.
26.	26. Καὶ ἐκρέμασαν. Ἄλλος, καὶ μετὰ τὸ θανάτωσαι αὐτοὺς ἐκρέ- μασαν.	26.
27.	27. Λίθους. Ἄλλος, λίθους με- γάλους.	27.
28.	28. Σίφους. Ἄλλος, μαχαίρας, καὶ τὸν βασιλεία αὐτῆς.	28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10.	10. Oronin. <i>Alius</i> , Oronim. A- hus, Bathoron.	10.
11.	11. Lapidēs grandinis.	11.
12. Quiesce.	12. Stet. Ad vallem <i>Ælon</i> . <i>Alius</i> , ad val- lem <i>Ælon</i> , donec debellaverim populum hunc.	12.
13.	13. Vacat. <i>Alius</i> , An non hoc scriptum in libro recti?	13.
14.	14. Ut obediret Deus homini. <i>Alius</i> , ut obediret Deus voci ho- minis.	14.
15.	15. Vacat. <i>Alius</i> , et reversus est Jesus et omnis Israel cum eo in castra in Galgala.	15.
18.	18. Lapidēs. <i>Alius</i> , lapidēs ma- gnos.	18.
19. Vos autem ne abscedatis, persequimini retro.	19. Vos autem ne stetis perse- quentes post.	19. Et vos ne stetis, persequi mini post.
20.	20. Salvi evaserunt in civitates. <i>Alius</i> , salvi evaserunt ab eis, et ingressi sunt in civitates.	20.
21.	21. Vacat. <i>Alius</i> , ad castra.	21.
26.	26. Et suspendit. <i>Alius</i> , et post- quam interfecisset eos, suspendit.	26.
27.	27. Lapidēs. <i>Alius</i> , lapidēs ma- gnos.	27.
28.	28. Gladii. <i>Alius</i> , machæræ . et regem ejus.	28.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אז עיה הים מלך גור נעז אז עיה הים מלך גור נעז	33.	33. Τότε ἀνέβη Ὀράμ, βασιλεὺς Γαζερ βοηθήσων τῇ Λαχίς.
עגלנה 34	34.	34. Αἰγλώμ.
לא השאיר שריד	37.	37.
הגגב 40.	40.	40.
ויכם יהושע 41	41.	41.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
33. Tunc ascendit Horam rex Ghezer ad auxiliandum Lachis.	33. Eo tempore ascendit Horam rex Gazer, ut auxiliaretur Lachis.	33. Tunc ascendit Oram, rex Ga- zer auxilium laturus ipsi Lachis.
34. In Heglon.	34. In Eglon.	34. Æglom.
37. Non reliquit superstitem.	37. Non reliquit in ea ullas re- liquias.	37.
40. Et meridiei.	40. Et meridianam.	40.
41. Et percussit eos Josue.	41. Vacat.	41.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Josue.

V. 4. 'A., Σ., O., Θ., Ἀδωνισεδέκ. Sic Basiliensis, qui notat sine dubio hanc lectionem in Hexaplis haberi, etiam apud LXX secus quam ἐν τῇ κοινῇ, ubi legebatur, et hactenus legitur, Ἀδωνισεδέκ.

Ibid. Ἀλλ., πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν. Sic Basil. Ma habent Masius et Grabe, cum obelo ad πρὸς Ἰησοῦν καὶ, et cum asterisco ad illud, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν.

V. 2. Post μητροπολεων, ערי הממלכה, Coislin. m., ὅτι αὐτὴ μεγάλη ὑπὲρ τῆς Γαλ, quæ desunt in O'.

V. 3. Ἀλλ., Δαβείρ etc. Ex Basil

V. 5. Ἀλλ., καὶ συνήχθησαν etc. Sic Basil.

Ibid. 'A., Σ., Θ., τῶν Ἀμορραίων. Sic Drusius. Verisimile autem est hanc item lectionem in editione τῶν O' Hexaplari fuisse, non vero Ἰεβουσαίων. Nam ibi manifesta illa errata expuncta fuerant.

Ibid. 'A., Σ., Θ., Ἐγλώμ. Ex Basil.

V. 8. Ἀλλ., οὐ στήσεται. Basil.

V. 10. Ἀλλ., Ἰρωνεῖμ. Ἀλλ., Βαθωρών. Basil. Postrema lectio cum Hebræo quadrat. — In cod. Coisliniano desunt folia multa, nempe a cap. x, v. 6, usque ad ultimum versum capituli xxii.

V. 11. 'A., λίθους μεγάλους. Drusius.

TO EBPAIKON.	CAPUT XI JOSUE. ΤΟ EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 יבב שמרון	1.	1. Ἰωδάδ.
2 ובערבה ובנפת דור מים	2.	2. Τὴν ὀμαλήν.
3 בארץ המצפה	3.	3.
6 חללים	6.	6.
לפני ישראל		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Jobab. Simron.	1. Jobab. Semeron.	1. Jobab.
2. Et in planitie. Et in tractibus Dor a mari.	2. In campestribus. In regionibus Dor juxta mare.	2. Planitiem.
3. In terra Maspha.	3. In terra Maspha.	3.
6. Occisos. Ad facies Israel.	6. Vulnerandos. In conspectu Israel.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

33. Τότε ανέβη Ὀράμ, βασιλεὺς Γαζερ βοηθήσων τῇ Λαχεΐς.

33. Τότε ανέβη Ὀράμ [Ἄλλος, Ἐλάμ] βασιλεὺς Γαζερ βοηθήσων τῇ Λαχεΐς.

33. Ἄγαζερ βασιλεὺς Λαχεΐς.

34.

34. Αἰγλώμ. Ἄλλως, εἰς Ὀδολλάμ.

34.

37.

37. Οὐκ ἦν διαπεσωσμένος. Ἄλλος, οὐ κατέλειπεν σεσωσμένον.

37.

40.

40. Καὶ τὸν Ναγέβ. Ἄλλος, καὶ τὸν νότον. Ἄλλος, Nabai.

40.

41.

41. Vacat. Ἄλλος, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς.

41.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

33. Tunc ascendit Oram, rex Gazer auxilium laturus ipsi Lachis.

33. Tunc ascendit Oram (Aliter Elam) rex Gazer auxilium laturus ipsi Lachis.

33. Agazir rex Lachis.

34.

34. Aeglon. Aliter, in Odollam.

34.

37.

37. Non fuit superstes. Alius, non reliquit superstitem.

37.

40.

40. Et Nageb. Alius, et austrum. Alius, Nabai.

40.

41.

41. Vacat. Alius, et occidit eos Jesus.

41.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Josue.

V. 12. Ἄ., αἰώπα. Σ., παύσον. Drusius. Ibid. Ἄλλος, ἕως ἐκπολεμήσω τὸν λαὸν τοῦτον. Hæc, quæ in Hebræo non exstant, ex alio interprete afferuntur a Basiliensi.

V. 13. Ἄλλ., οὐχὶ τοῦτο γεγραμμ. Ex Basil. Masius item et Grabe cum asterisco habent.

V. 14. Ἄλλ., ἐπακούσαι Θεὸς φωνῆς ἀνθρώπου. Basil.

V. 15. Ἄλλ., καὶ ἐπέτρεψεν Ἰησοῦς etc. Ex Basil.

V. 18 et 27. Ἄλλ., λίθους μεγάλους. Basil.

V. 19. Ἄ., Θ., καὶ ὁμεῖς μὴ στήκετε etc. Hasce trium lectiones affert Basil.

V. 20. Ἄλλ., διεσώθησαν ἀπ' αὐτῶν etc. Basil.

V. 21. Ἄλλ., εἰς τὴν παρεμβολήν. Basil.

V. 26. Ἄλλ., καὶ μετὰ τὸ θανατώσαι etc. Basil.

V. 28. Ἄλλ., μαχαίρας, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς. Basil.

V. 33. Ἄ., Σ., Ο', τότε ανέβη Ὀράμ etc. In LXX Romanæ editionis legitur, Ἐλάμ. Lectio Theodotionis vitiosa fuit.

V. 34. Ἄ., Ο', Αἰγλώμ. Sic Basil.

V. 37. Ἄλλ., οὐ κατέλειπεν σεσωσμένον. Basil.

V. 40. Ἄλλ., καὶ τὸν νότον. Basil.

V. 41. Ἄλλ., καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς Basil.

CAPUT XI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἰωδάβ.

1. Ἰωδάβ. Ἄλλος, Ἰωάβ Συμοών. Ἄλλος, Ἰμερών. Ἄλλος, Συμερών. Ἄλλος, Σομερών.

1. Ἰωδάβ.

2. Πεδινήν.

2. Ἀραβά.

2.

Ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρά.

Φεναεδδώρ. Ἄλλος, Ναφεθδώρ. Ἄλλος, Ναφенаεδδώρ.

3.

3. Εἰς γῆν Μασσύμα. Ἄλλος, εἰς τὴν Μασσεμάθ.

3.

6.

6. Τετροπωμένους. Ἄλλος, τετρωμένους.

6.

Ἐναντίον τοῦ Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐνώπιον τῶν οὐρῶν Ἰσραήλ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Jobab.

1. Jobab. Alius, Joab. Symoon. Alius, Hymeron. Alius, Symeron. Alius, Someron.

1. Jobab.

2. Campestem.

In maritima Dora.

2. Araba.

2.

Phenaeddor. Alius, Naphethdor. Al., Naphenaeddor.

3.

3. In terrain Massyma. Alius, in ipsam Massemath.

3.

6. Occisos.

6. Fugatos. Alius, vulneratos. Ante Israel. Alius, in conspectu filiorum Israel.

6.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בשרפת מים 8	8.	8. Μαστραιωθ ὕδατος.
כאשר 9	9.	9.
וישב יהושע 10	10.	10.
הנחמת עליכם 13	13.	13. Ἐσθηκίας ἐπὶ χιῶματι.
מן הר ההק 17	17.	17. Ἀπὸ δρους μεριζομένου.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Combustiones aquarum.	8. Aquas Maserephoth.	8. Mastrephoth aquæ.
9. Quemadmodum.	9. Sicut.	9.
10. Et reversus est Josue.	10. Reversusque statim.	10.
13. Stantes super tumulum earum.	13. In collibus et in tumulis sitæ.	13. Stantes super aggerem.
17. A monte leni.	17. Et partem montis.	17. A monte diviso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Josue.

V. 1. 'Α., Σ., Ο., Θ., Ἰωδὰδ. Ex Basil.
 Ibid. 'Αλλ., Ὑμερῶν. 'Αλλ., Συμερῶν. Basil.
 fertia lectio, Σομέρων, habetur inter variantes Romanæ editionis.

V. 2. 'Α., τὴν ὀμαλήν. Σ., πεδινήν. Sic Drusius.
 Mallem, ἐν ὀμαλή, ἐν πεδινή.
 Ibid. Σ., ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρᾷ. Drusius Symmachi
 lectionem sic effert, τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης Δῶρ,
tillus maris Dor, nescio unde expiscatus. Puto veram eam lectionem quæ apud Eusebium et Hieronymum *De locis Hebraicis* habetur. Prior habet, *Ναφεθῶρ*, ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρᾷ, ubi illud, ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρᾷ, interpretationem Symmachi esse docet Hieronymus in versione Latina, *Nephegor*, quod *Symmachus interpretatur maritimam*. Nomen Symmachi excidisse videtur ex Eusebio.

CAPUT XII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ארנן 1	1.	1.
הפסנה 3	3.	3. Λαξευτήν.
הירשב 4	4.	4.
הגשרי 5	5.	5.
עגלון 12	12.	12.
עד 14	14.	14.
מלך לשון אחד מלך מרון אחד 18	18.	18.
מלך הגזר אחד מלך שחרן 24-19	19-24.	19-24.
מרון אחד מלך אכסאף אחד מלך מעק אחד מלך כנע אחד 19-24	19-24.	19-24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Arnon.	1. Arnon.	1.
3. Collis.	3. Phasga.	3. Excisam.
4. Habitantis.	4. Qui habitavit.	4.
5. Ghesuri.	5. Gessuri.	5.
12. Heglon.	12. Eglon.	12.
14. Harad.	14. Hered.	14.
18. Rex Lassaron unus, rex Madon unus.	18. Rex Saron unus, rex Madon unus.	18.
19-24. Rex Chasor unus; rex Simron Meroon unus; rex Achsaph unus; rex Tahianach, unus; rex Meghiddo, unus; rex Kedes, unus;	19-24. Rex Asor unus, rex Sameron unus, rex Achsaph unus, rex Thenac unus, rex Mageddo unus, rex Cades unus, rex Jacha-	19-24.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

8. Μαστραφῶθ θαλάσσης.	8. Μασσαιρεφῶθ Μαίμ. Ἄλλως, Μασερῶν.	8.
9.	9. Ὅν τρόπον. Ἄλλος, καθότι.	9.
10.	10. Καὶ ἐπιστρέφη Ἰησοῦς. Ἄλλος, καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ.	10.
13. Ἰδρυμένας ἐκάστην ἐπὶ ὕψους.	13. Κεχωματισμένας.	13. Ὅχυράς.
17. Ἀπὸ ὄρους λείου.	17. Ἀπὸ ὄρους Χελχά.	17.
SYMMACHUS. LXX INTERPRETES. THEODOTIO.		
8. Mastræphoth maris.	8. Mussærephoth Maim. <i>Aliter</i> , Maseron.	8.
9.	9. Quemadmodum. <i>Alius</i> , sicut.	9.
10.	10. Et reversus est Jesus. <i>Alius</i> , et reversus est Jesus, et omnis Israel cum eo.	10.
13. Constitutas unamquamque super cacumen.	13. Aggeratas.	13. Munitas.
17. A monte lævi.	17. A monte Chelcha.!	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Josue.

V. 5. Ἄλλ., εἰς τὴν Μασσαμάθ. Basil.	Romana, Μασερῶν.
V. 6. Ἄλλ., τετρωμένους, in notis Romanæ editionis. Est forte Symmachi qui vertit <i>occisos</i> , teste Drusio.	V. 9. Ἄλλ., καθότι. Basil.
Ibid. Ἄλλ., ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Basil.	V. 10. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς etc. Basil.
V. 8. Ἄ., Μαστραφῶθ ὕδατος etc. Sic Eusebius <i>De locis Hebraicis</i> . Drusius habet, Ἄ., Μασρεφῶθ τῶν ὕδατων. Σ., Μασρεφῶθ ἀπὸ θαλάσσης. Editio	V. 13. Ἄ., ἐστηκίας ἐπὶ γώματος etc. Basil.
	V. 17. Ἄ., ἀπὸ ὄρους μεριζομένου. Σ., ἀπὸ ὄρους λείου. Drusius. At Eusebius apud Hieronymum ad vocem Alan, p. 397, vitiatum est.

CAPUT XII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

1.	1. Ἀρνῶν. Ἄλλ., Ἀροήρ. Ἄλλ., Ἀριήρ.	1.
3.	3. Φασγά.	3.
4.	4. Κατοικῶν. Ἄλλος, ἐξουσιάζων.	4.
5.	5. Γεργεσί. Ἄλλος, Γεσουρί.	5.
12.	12. Αἰλάμ. Ἄλλος, Αἰγλώμ.	12.
14.	14. Ἀδέρ. Ἄλλος, Ἀράδ.	14.
18.	18. Οἱ λοιποὶ, βασιλέα Λεπαρῶν, βασιλέα Μαδῶν. Ἄλλος, Μαρρῶν.	18.
19-24.	19-24. Ἄλλος, βασιλέα Ἀσῶρ, βασιλέα Σαμβρῶν, βασιλέα Μαρθῶμ, βασιλέα Ἀχσάφ, βασιλέα Θανάχ, βασιλέα Μαγεδδῶν, βασιλέα Κέδες,	19-24.
SYMMACHUS. LXX INTERPRETES. THEODOTIO.		
1.	1. Arnon. <i>Alius</i> , Aroer. <i>Alius</i> , Arier.	1.
3.	3. Phasga.	3.
4.	4. Habitans. <i>Alius</i> , principatum gerens.	4.
5.	5. Gergesi. <i>Alius</i> , Gesuri.	5.
12.	12. Ælam. <i>Alius</i> , Æglom.	12.
14.	14. Ader. <i>Alius</i> , Arad.	14.
18.	18. <i>Reliqui</i> , regem Leparon, regem Madon. <i>Alius</i> , Marron.	18.
19-24.	19-24. <i>Alius</i> , regem Asor, regem Sambron, regem Marrhôm, regem Achsaph, regem Thanach, regem Mageddon, regem Kedes, regem Je-	19-24.

TO EBPAIKON.

וְשֵׁי אֶת מֶלֶךְ יִקְנַעַם לְרִמְלָה אֶת
מֶלֶךְ דּוֹר לְנֶפֶת דּוֹר אֶת מֶלֶךְ
גִּיּוֹם לְגַלְגַּל אֶת מֶלֶךְ תְּרֵסָה אֶת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

rex Jochneham Charmelo, unus;
rex Dor ipsi tractui Dor, unus; rex
Gentium ad Galgal, unus; rex
Thersa, unus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

VULGATA LATINA.

nam Carmeli unus, rex Dor et
provinciae Dor unus, rex Gentium
Galgal unus, rex Thersa unus.

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἐθνῶν τῆς Γαλγᾶ.

AQUILA.

Gentium Gelgel.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Josue.

- V. 1. Basil. legit, Ἀριήρ. Ἀλλ., Ἀροήρ.
V. 4. Ἀλλ., ἔξουσιάζων. Basil.
V. 5. Ἀλλ., Γεσουρί. Basil. et sic legit Grahe.
V. 12. Ἀλλ., Αἰγλώμ. Ex eodem Basil. Grahe,
Ἐγγλῶν.
V. 14. Ἀλλ., Ἀράδ. Ex Basil.
V. 18. Οἱ λοιποὶ, βασιλέα Λεπαρῶν, βασιλέα
Μαδῶν. Basil. Masius melius legit, Λεσαρῶν.
V. 19. Hæc omnia nomina, quæ apud LXX In-

terpretes mire perturbata et corrupta erant, ut
etiam hodie habentur in editione Romana, in co-
dice Basiliensi ex aliis, ut videtur, interpretibus
secundum veritatem Hebraicam restituantur ad
marginem, ut nos referimus. Masius aliquantum
variat, et lectionem Hebraicam e vestigio sequitur,
ad singulos autem reges adjicit ἕνα, ut est in He-
bræo.

Ecce nunc nomina secundum edit. Rom. : Βασι-
λέα Ἀσῶμ, βασιλέα Συμοῶν, βασιλέα Μαμβρόδ, βα-

CAPUT XIII JOSUE.

TO EBPAIKON.

3 מִיְצֵהָי 3.
5 הַגְּבִילִי 5.
מִבְּעַל גַּד
9 הַמִּישָׁר 9.
מִיַּדבָּה
11 הַגְּשׁוּרִי 11.
12 מִיַּתֵּד הַרְפָּאִים 12.
16 הַמִּישָׁר 16.
19 הַעֲרֵב 19.
20 הַפִּסְגָּה 20.
21 וְאֶת־רֵבַע נְסִיכֵי סִיחֹן 21.
22 אֶת־לְחֵילָיוֹם 22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Et Hevæi.
5. Ghibli.
A Bahagal.
9. Planitiem.
Medeba.
11. Ghesuri.
12. Ex residuo Rephaim.
16. Planities.
19. Vallis.
20. Pisgah.
21. Rehab præfectos Sichon.
22. Ad interfectos eorum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3.
5.
9.
11.
12.
16.
19.
20.
21.
22.

VULGATA LATINA.

3. Hevæi.
5. Confinia.
Baalgad.
9. Campestria.
Medaba.
11. Gessuri.
12. De reliquiis Raphaim.
16. Planitiem.
19. Convallis.
20. Phasga.
21. Rebe duces Schon.
22. Cum cæteris interfectis.

ΑΚΥΛΑΣ.

3.
5.
Βαεγγά.
9. Τὴν ὀμαλήν.
11.
12.
16. Τὴν ὀμαλήν.
19.
20. Λαξευτήν.
21.
22.

AQUILA.

3.
5.
Baenga.
9. Planitiem.
11.
12.
16. Planitiem.
19.
20. Excisam.
21.
22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Δὴρ τῆς παραλίας.
Ἐθνῶν τῆς Γεργέλ.

SYMMACHUS.

Dor maritima.
Gentium Gelgel.

Βασιλέα Ίεκομνάμ τοῦ Χερμέρ, βασιλέα Βαίθρλ, βασιλέα Ἀδόωρ τοῦ Ναφρναεδδώρ, βασιλέα Γοῖν τῆς Γεργέλ (*al.* Γαργάλ), βασιλέα Θερσά.

LXX INTERPRETES.

comnam ipsius Chermer, regem Bæthel, regem Addor ipsius Naphe-naeddor, regem Goim ipsius Gelgel (*al.* Galgal), regem Thersa.

THEODOTIO.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Josue.

σιλέα Ἀζίφ, βασιλέα Κάδης, βασιλέα Ζαχάκ, βασιλέα Μαρεδώθ, βασιλέα Ίεκόμ τοῦ Χερμέλ, βασιλέα Ὁσολλάμ τοῦ Φεννεαλδώρ, βασιλέα Γελ τῆς Γαλιλαίας, βασιλέα Θερσά. Regem Asom, regem Symoon, regem Manbroth, regem Aziph, regem Cades, regem Zachac, regem Maredoth, regem Jecom ipsius Chermel, regem Odollam ipsius Phennealdor, regem Gei Galilææ, regem Thersa.

Ibid. Σ., Δὴρ τῆς παραλίας. Vide quæ diximus

in notis ad v. 2 capitis præcedentis.

Ibid. Ἀ., Σ., ἔθνῶν τῆς Γεργέλ. Eusebius *De locis Hebraicis*, Γῶσιν τῆς Γεργέλ. Ἀ., εἰσιν ἔθνῶν τῆς Γεργέλ. Quæ postrema verba corrupta sunt: sed facile restituantur ex interpretatione Hieronymi, qui sic habet: *Goim in Gelgel: quod Aquila et Symmachus interpretantur, gentes in Gelgel. Legas igitur, Ἀ., Σ., ἔθνῶν τῆς Γεργέλ. Hieron. De locis Hebraicis, p. 447.*

CAPUT XIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Εὐαίφ. Ἄλλος, [Ἐθεῖν.	3.
5.	5. Γαλιάθ. Ἄλλος, Γαλιλάθ. Ἄλλος, Γαβλί.	5.
Βααργά.	Βααργά. Ἄλλος, Γαργάλ.	Βααργά.
9. Τὴν ὄμαλην.	9. Τὴν Μισώρ. Μαδζιδά. Ἄλλος, Μαϊδαβάν.	9.
11.	11. Γεσιρί. Ἄλλος, Γεσουρίτου.	11.
12.	12. Ἀπὸ τῶν γιγάντων. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων.	12.
16. Τὴν ὄμαλην.	16. Τὴν Μισώρ. Ἄλλος, τὴν τῆν ὄμαλην Μεισιώρ.	16.
19.	19. Ἐνάκ. Ἄλλος, Ἐνάβ. Ἄλλος, Αἰνάκ. Ἄλλος, Αἰμάκ. Ἄλλος, Ἐνέκ. Οἱ Λεῖκοι, τῆς κοιλάδος.	19.
20.	20. Φασγά.	20.
21.	21. Ροβὲ ἄρχοντα ἑναρα Σιών. Ἄλλος, Ροβὲ ἄρχοντας παρὰ Σιών. Ἄλλος, Ροβὲ ἄρχοντα Σιών.	21.
22.	22. Ἐν τῇ βροπῇ. Ἄλλος, ἐν τῇ τροπῇ. Ἄλλος, ἐν τῇ προνομῇ.	22.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Evæo. <i>Alius</i> , Evin.	3.
5.	5. Galiath. <i>Alius</i> , Galilath. <i>Alius</i> , Gabli.	5.
Βααργά.	Βααργά. <i>Aliter</i> , Galgal.	Βααργά.
9. Planitiem.	9. Ipsam Misor. Madæba. <i>Aliter</i> , Mædaban.	9.
11.	11. Gesiri. <i>Alius</i> , Gesurite.	11.
12.	12. Ex gigantibus. <i>Alius</i> , ex residuo gigantum.	12.
16. Planitiem.	16. Ipsam Misor. <i>Alius</i> , terram planam Misor.	16.
19.	19. Enac. <i>Alius</i> , Enab. <i>Alius</i> , Ænac. <i>Alius</i> , Æimac. <i>Alius</i> , Enec. <i>Reliqui</i> , vallis.	19.
20.	20. Phasga.	20.
21.	21. Robe principem spolia Sion. <i>Alius</i> , Robe principes a Seon. <i>Alius</i> , Robe principem Sion.	21.
22.	22. In impetu. <i>Alius</i> , in fuga. <i>Alius</i> , in vastatione.	22.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וְחַצְרֵיהֶן 23	23.	23.
עַדְעַד 25	25.	25.
רְבָה וּמְמַחֲנִים 26	26.	26.
דָּבַר וּבְעַמֶּם 27	27.	27. Ἐν τῇ κοιλάδι.
בֵּית הָרִם וּבֵית נַמְרָה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
25. Et villæ earum.	23. Viculos.	23.
25. Haroer.	25. Aroer.	25.
Rabba.	Rabba.	
26. Et a castris.	26. Manaim.	26.
Debir.	Dabir.	
27. Et in valle.	27. In valle.	27. In valle.
Betharam.	Betharan.	
Et Bethnemra.	Bethnemra.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Josue.

V. 3. Ἀλλ., Εὐεῖν. Basil.

V. 5. Ἀλλ., Γαλιλάθ. Ἀλλ., Γαβλί. Basil. Postrema lectio cum Hebræo consonat.

Ibid. Ἀ., Βαργά. Σ., Ο., Θ., Βαργά. Basil. qui de editione τῶν Ὁ Hexaplari intelligendus est, ubi vetusta lectio secundum Symmachum, et Theodotionem emendata fuerat. In Romana editione legitur, Γαγγάλ. Masius et Grabe posuerunt Βαγγάδ.

V. 9. Ἀ., Σ., τὴν ὀμαλήν. Sic Eusebius *De locis Hebraicis*, Μισώρ. Ἀ., Σ., τὴν ὀμαλήν. Ubi Hieron.,ὀμαλήν, vertit, *humilem*.

Ibid. Ἀλλως, Μαυδαβάν. Basil.

V. 11. Ἀλλ., Γεσουρίτου. Idem.

V. 12. Ἀλλ., ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων. Basil.

V. 16. Ἀ., Σ., τὴν ὀμαλήν. Vide supra, v. 9. Ἀλλ., τὴν γῆν ὀμαλήν Μεισώρ. Basiliensis in textu. Hæc autem interpretatio ex duabus facta videtur.

V. 19. Οἱ λοιποὶ, τῆς κοιλάδος. Basil. Ο., Ἐνάχ.

CAPUT XIV JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וּסְגֵרְשָׁהֶן 4	4.	4.
בְּגַלְגַל 6	6.	6.
וַאֲשַׁב אֶת דְּבַר 7	7.	7. Ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον.
אֶת־לֵב 8	8.	8.
כָּל־אָזְנוֹ		
וְהִבְנִי 9	9.	9.
יְדִישָׁע 13	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Et suburbana earum.	4. Suburbana earum.	4
6. In Galgal.	6. In Galgala.	6.
7. Et retuli ei verbum.	7. Nuntiavique ei.	7. Respondi ei verbum.
8. Cor.	8. Cor.	8.
Complevi.	Secutus sum.	
9. Et filiis tuis.	9. Filiorum tuorum.	9.
13. Jehosua.	13. Josue.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
25. Ἄγροι αὐτῶν.	25. Ἐπαύλεις αὐτῶν.	25.
25.	25. Ἀραβα. Ἄλλος, Ἀροήρ. Ἀράδ. Ἄλλος, Ραββά.	25.
26.	26. Μαάν. Ἄλλος, Μανάν. Ἄλλος, Μαανσίμ. Δαιβών. Ἄλλος, Δαβείρ.	26.
27. Ἐν τῇ κοιλάδι.	27. Ἐναδόμ. Μειθαρτάν. Ἄλλως, Ὀθαργαί. Ἄλλος, Βηθαράν. Βαιθναβρά. Ἄλλος, Βηθναβρά. Ἄλλος, Θαναβαρά.	27.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

25. Agri earum.	25. Pagi eorum.	25.
25.	25. Araba. <i>Alius</i> , Aroer. Arad. <i>Alius</i> , Rhabba.	25.
26.	26. Maan. <i>Alius</i> , Manan. <i>Alius</i> , Maanaim. Dæbon. <i>Alius</i> , Dabir.	26.
27. In valle.	27. Enadom. Mithartan. <i>Aliter</i> , Othargai. <i>Alius</i> , Betharan. Bænthanabra. <i>Alius</i> , Bethnabra. <i>Alius</i> , Thanabara.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Josue.

Græbe legit Ἐμάκ.

Ibid. Ἄλλος etc. Quæ omnes lectiones apud Lambertum Bos. DRACH.

V. 20. Ἄ., λαξευτήν. Vide quæ diximus supra, Num. XXI, 20.

V. 21. Ἄλλ., Ροβὲ ἀρχοντας παρὰ Σηών etc. Hæ variæ lectiones in notis edit. Romanæ habentur.

V. 22. Ἄλλ., ἐν τῇ τροπῇ. Ἄλλ., ἐν τῇ προνομῇ. Basil.

V. 23. Σ., ἄγροι αὐτῶν. Drusius.

V. 25. Ἄλλ., Ἀροήρ. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Ραββά. Basil.

V. 26. Ἄλλ., Μανάν. Ἄλλ., Μαανσίμ. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Δαβείρ. Basil.

V. 27. Ἄ., Σ., ἐν τῇ κοιλάδι. Drusius. Eusebius apud Hieron. *De locis Hebraicis*, p. 455, Ἐμεμάκ.

Ibid. Ο, Μειθαρτάν. Sic habet in textu Basil.

Ἄλλως, Ὀθαργαί, lectio editionis Romanæ.

Ἄλλ., Βηθαράν, Basiliensis ex altero, interprete.

Ibid. Ἄλλ., Βηθναβρά. Ἄλλ., Θαναβαρά. Basil.

CAPUT XIV JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

4. Προάστεια αὐτῶν.	4. Ἀφωρισμένα αὐτῶν.	4.
6.	6. Ἐν Γαλγάλ. Ἄλλος, Γαλγάλοις. Ἄλλος, Γαλγάδ.	6.
7. Ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον.	7. Ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον.	7.
8.	8. Καρδίαν. Ἄλλος, διάνοιαν. Προσετέθην. Ἄλλος, προσεθέμην.	8.
9.	9. Τέκνοις σου. Ἄλλος, υἱοῖς σου.	9.
13.	13. Ἴησοῦς. Ἄλλος, Ἰησοῦς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, καλῶς.	13.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Suburbana earum.	4. Segregata earum.	4.
6.	6. In Galgal. <i>Alius</i> , Galgalis. <i>Alius</i> , Galgad.	6.
7. Respondi ei verbum.	7. Respondi ei verbum.	7.
8.	8. Cor. <i>Alius</i> , mentem. Appositus sui. <i>Alius</i> , apposui.	8.
9.	9. Proli tuæ. <i>Alius</i> , filiis tuis.	9.
13.	13. Jesus. <i>Alius</i> , Jesus, et dixit ad eum, bene.	13.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Josue.

V. 4. Σ., προάστεια αὐτῶν. Ita Drusius.

V. 7. 'Α., Ο', ἀπεκρίθη αὐτῷ λόγον. Ita Drusius.

V. 6. Ἄλλος, Γαλιλάσις. Ἄλλος, Γαλιλάς. Basil.

V. 8. Ἄλλος, διάνοιαν. Basil.

CAPUT XV JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
נבד 1	1.	1.
ועלה אודה תכב הקרקע 3	3.	3.
ועבר עמנות 4	4.	4.
נבד עד קצה הירדן 5	5.	5.
לבית הערים 6	6.	6.
בין אלמי עין שמש 7	7.	Boén. 7. Πηγή ἡλίου.
בדהם 8	8.	8.
ויצא אלעזר הרעפון 9	9.	9. Καὶ διαβάλλει ἐπὶ κόμας θρους Ἐφρών.
אלנתף הרעפון 10	10.	10.
תכנה ימה 11	11.	11.
ארבע 13	13.	13.
אחדשש 14	14.	14.
הנגב 19	19.	19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Ad meridiem.	1. Contra meridiem.	1.
3. Et ascendet in Adar, et circuibit in Carcaha.	3. Ascendebat ad Addam, et circuiens Carcaa.	3.
4. Et transibit in Asmon.	4. Atque inde pertransiens in Asemona.	4.
Meridiei.	Meridianæ plagæ.	
5. Usque ad extremum Jordanis.	5. Usque ad extrema Jordanis.	5.
6. Betharaba.	6. In Beth Araba.	6.
Bohan.	Boen.	Boen.
7. Ad aquas Hensemes.	7. Aquas quæ vocantur fons solis.	7. Fons solis.
8. Filii Hennom.	8. Filii Ennom.	8.
9. Et egrediatur ad urbes montis Hephron.	9. Et pervenit usque ad vicos montis Ephron.	9. Et transit ad vicos montis Ephron.
10. Ad humerum montis Jearim.	10. Juxta latus montis Jarim.	10.
Thimna.	Thamna.	
11. Ad mare.	11. Vacat.	11.
13. Arba.	13. Arbe.	13.
14. Sesai.	14. Sesai.	14.
19. Meridiei.	19. Australem.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Josue.

Hid. Ἄλλος, προσθέμην. Ex eodem Basil.
V. 9. Ἄλλος, υἱοῦ σου. Basil.

V. 13. Ἄλλος, Ἰησοῦς, καὶ εἶπα πρὸς αὐτὸν, καλῶς.
Hæc afferuntur a Basiliensi nec exstant in Hebræo.

CAPUT XV JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΩΝ.
1.	1. Πρὸς λίβα. Ἄλλος, πρὸς νότον.	1.
3. Τὸ ἔδαφος.	3. Καὶ προσαναβαίνει εἰς Σάραδα, καὶ ἐκπορεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς Κάδης. Ἄλλος, προσαναβαίνει εἰς Ἀραβὰ, (Al. Ἀβδηρα) καὶ περιπορεύεται τὴν Γαλααδίτιν.	3.
4.	4. Καὶ ἐκπορεύεται ἐπὶ Σελμωνάν. Ἄλλος, καὶ πορεύεται ἐπὶ Ἀσελμώννα. Λιβός. Ἄλλος, νότου.	4.
5.	5. Ἔως τοῦ Ἰορδάνου. Ἄλλος, ἐπὶ μέρους τοῦ Ἰορδάνου.	5.
6. [Ἐν τόποις κατὰ ἀσίκηντον.]	6. Βαιθάραβα. Βαίων.	6. Βοίν.
7. Πηγή ἡλίου.	7. Τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς τοῦ ἡλίου.	7. Πηγή ἡλίου.
8.	8. Ἐννόμ. Ἄλλος, υἱοῦ Ἐννόμ.	8.
9. Καὶ ἐξῆλθεν εἰν. πόλις ὄρους Ἐφρών.	9. Καὶ διεκβάλλει ἐπὶ κώμας ὄρους Ἐφρών. Ἄλλος, καὶ διεκβάλλει εἰς τὸ ὄρος Ἐφρών.	9. Καὶ διεκβάλλει εἰς Γαί ὄρος Ἐφρών.
10.	10. Ἐπὶ νότου πόλιν Ἰαρίμ. Ἄλλος, ἐπὶ Ἰσαρες. Λίβα. Ἄλλος, νότον.	10.
11.	11. Ἐπὶ θάλασσαν. Ἄλλος, παρὰ θάλασσαν.	11.
13.	13. Ἀρβόκ. Ἄλλος, Ἀρβέ.	13.
14.	14. Σουσί, Ἄλλος, τριχίωτα.	14.
19.	19. Ναγέβ. Ἄλλος, νότου.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIQ.

1.	1. Ad africanum. <i>Alius</i> , ad austrum.	1.
3. Pavimentum.	3. Et ascendunt in Sarada, et obeunt eam quæ ad occidentem Cades. <i>Alius</i> , ascendit in Araba, (Al. Abdera) et circumit Galaaditin.	3.
4.	4. Et egrediuntur in Selmonan. <i>Alius</i> , et vadit in Aselmona. Africi. <i>Aliter</i> , austri.	4.
5.	5. Usque ad Jordanem. <i>Alius</i> , super partem Jordanis.	5.
6. In locis juxta inhabitabilem.	6. Betharaba. Bæon.	6. Boen.
7. Fons solis.	7. Aqua fontis solis.	7. Fons solis.
8.	8. Ennom. <i>Alius</i> , filii Ennom.	8.
9. Et exiit in urbes montis Ephron.	9. Et transit ad vicos montis Ephron. <i>Aliter</i> , et transit in montem Ephron.	9. Et pertransit in Gai mors Ephron.
10.	10. Supra dorsum civitatem Jarim. <i>Alius</i> , supra Isares. Africum. <i>Alius</i> , austrum.	10.
11.	11. Ad mare. <i>Alius</i> , juxta mare.	11.
13.	13. Arboc. <i>Alius</i> , Arbe.	13.
14.	14. Susi. <i>Alius</i> , pilosum.	14.
19.	19. Nageb. <i>Alius</i> , austri.	19.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ἸΑΚΥΛΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ונחשה לי גלת במים

את גלת עליית

21 הערים במקצה למטה

21.

21. Αἱ πόλεις ἀπὸ τελευταίου ἤ; φυλῆς.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Dabis mihi revolutiones aquarum.

auge et irriguam.

Revolutiones superiores.

Irriguam superius.

21. Urbes ab extremo tribui.

21. Civitates ab extremis partibus.

21. Urbes ab ultimo tribus.

21 בנגבה קבצאל ועדר ויגור 22 וקינה חימונה
ועדעודה 23 וקדש חצור ויתגן 24 זוף וטלם
ובעלות 25 וחצור ו החתה וקריות חצרון היא חצור
26 אמם ושכע ומולדה 27 חצור גדה חשבון ובת
פלט 28 חצור שועל ובאר שבע ובזחיתה 29 בעלה
ועיים ונצם 30 ואלתלד וכסיל חרמה 31 ועקלג
ומחסנה ומסנה 32 ולבאות ושלחים ועין ורמון כל
ערים עשרים ותשע חצרות 33 בשפלה אשחאל
וצרעה ואשנה 34 והנה ועין גנים תפוח העינים
35 ירבות ועלם שוכה ועוקה 36 ושערים ועדיתים
והגודה וגדרתים ערים ארבע עשרה חצרות 37 צנן
החדשה ומגדלגד 38 חלען חבצפה ויקתאל 39 לכיש
ובצקת ועגלון 40 ונבון ולחום וכתליש 41 וגוררת
ביחדתון ונעמה ומקדה ערים שש עשרה חצרות
42 לבנה ועתר ועשן 43 ופתח ואשנה ונציב 44 וקעלה
ואכוזב ומראשה :

Versio hebr. text. 21. A meridie Cabseel et Heier et Jagur, 22. et Cina et Dimona, et Adada, 23. et Ceddes, et Chasor, et Ithnan, 24. Ziph, et Telem, et Bealoth, 25. et Chasor Chadatha, et Cerioth, Chesron, ipsa Chasor, 26. Amam, et Sema, et Molada, 27. et Chasar Gadda, et Chesmon, et Beth-Phal-ith, 28. et Chasar Sual, et Beerseba, et Beziouthia. 29. Baala et Hiim, et Hasem, et Eltholad, et Chesil, et Chorma, 31. et Siclag, et Madmanna, et Sansanna, 32. et Lebaath, et Silchim, et Hain, et Rimmon: omnes urbes viginti et novem, et villæ earum. 33. In planitie Esthaol et Soro, et Asna, 34. et Zanoa, et Hengannim, Taphua, et Henam. 35. Jarmuth et Adullam, Socho, et Hazeca, 36. et Saaraim, et Hadithaim, et Ghedera, et Ghederothaim, urbes quatuordecim et villæ earum. 37. Senan, et Chada-

dasa, et Migdal-Gad, 38. et Dilan, et Misphe, et Jocteel. 39. Lachis et Basecath, et Heglon, 40. et Chabbon, et Lachamas, et Chithlis, 41. et Ghederoth, Bethdagon, et Naama, et Maceda, civitates sexdecim, et villæ earum. 42. Libna, et Hether, et Hasan, 43. et Jiphtha, et Asna, et Nesib, 44. et Ceila, et Achzib, et Maresa.

LXX. 21. In deserto, et Bæseleel, et Ara, et Asor, 22. et Jcam, et Regma, et Aruel, 23. et Cades, et Asorionain, et Mænam, 24. et Baalmænan, et vici earum. 25. Et civitates Aseron, hæc Asor, 26. et Sea, et Salmsa, et Molada, 27. et Seri, et Bæphalath, 28. et Cholaseola, et Bersabee, et vici earum, et villæ earum. 29. Bala, et Bacoc, et Asom, 30. et Elboydad, et Bæthel, et Herma, 31. et Secelac, et Macharim, et Sethennac, 32. et Labos, et Sale, et Eromoth, urbes viginti novem, et vici earum. 33. In planitie Astaol, et Raa, et Assa, 34. et Rhamen, et Tano, et Huthoth, et Maani, 35. et Jermuth, et Odollam, et Membra, et Saocho, et Jazeca, 36. et Sacarim, et Gadera, et villæ ejus, civitates quatuordecim, et vici earum. 37. Senna, et Adasan, et Magadalgad, 38. et Dalad, et Maspha, et Iachareel, 9. et Basedoth, et Ideadalea, 40. et Chabra, et Maches, et Maachos, 41. et Geddor, et Bagadiel, et Noman, et Machedan, urbes sexdecim, et vici earum. 42. Lebna, et Ithae, et Anoch, 43. et Jana,

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ἸΑΚΥΛΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

33 בשפלה

33.

33.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

33. In planitie.

33. In campestribus.

33.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Δός μοι τὴν Βοθθανίς. Ἄλλος,
δός μοι Γωλαθμαίμ.

Τὴν Γοναίθλάν τὴν ἄνω. Ἄλλος,
τὴν Γωλάθ τὴν ἄνω.

21. Αἱ πόλεις ἀπ' ἄκρου τῆς φυ-
λῆς.

SYMMACHUS.

21. Πόλις πρώτη φυλῆ. Ἄλλως,
πόλις πρὸς τῇ φυλῇ.

21. Πόλεις αὐτῶν ἀπὸ τέλους φυ-
λῆς.

THEODOTIO.

LXX INTERPRETES.

Da mihi Botthanis. *Alius*, da
mihi Golathmaim.

Gonathlan superiorem. *Alius*,
Golath superiorem.

21. Urbes a summo tribus.

21. Urbs prima tribus. *Aliter*.

21. Civitates eorum a fine tri-
bus.

ἑὼρ, καὶ Βαγαδιήλ, καὶ Νωμάν, καὶ Μαχηδάν, πόλεις
ἐκαίδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 42. Λεβνά, καὶ Ἰθάκ,
καὶ Ἄνωχ, 43. καὶ Ἰανὰ, καὶ Νασιβ, 44. καὶ Κεζιάμ, καὶ
Ἄλλος, 21. ἐπὶ τῆς ἐρήμου Καθσεὲλ, καὶ Ἐδραί,
καὶ Ἰαγούρ, 22. καὶ Κινά, καὶ Διμωνά, καὶ Ἀδαδά,
23. καὶ Κεδές, καὶ Ἀσώρ, καὶ Ἰεθνά, 24. Ζιφ, καὶ
Τελέμ, καὶ Βαλώθ, 25. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καὶ πό-
λις Ἄγερῶν, αὕτη Ἀσώρ, 26. καὶ Ἀμάμ, καὶ Σα-
μαά, καὶ Μωλαδά, 27. καὶ Ἀσεργαδδὰ, καὶ Βαθφα-
λάθ, 28. καὶ Χορλάλ, καὶ Ἀσαρσουλά, καὶ Βηθσαβεε,
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν. 29. Βαα-
λά, καὶ Αὔειμ, καὶ Ἀσέμ, 30. καὶ Ἐθωδάμ, καὶ
Κεήλ, καὶ Ἐρμά, 31. καὶ Σικελέγ, καὶ Μελεμνά, καὶ
Σανσαννά, 32. καὶ Λαβῶθ, καὶ Σελείμ, καὶ Ῥεμμών,
πόλεις εἴκοσι ἑννέα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 33. Ἐν τῇ
πεδινῇ Ἐσθαδλ, καὶ Σαρά, καὶ Ἀσνά, καὶ Ῥαμεύν,
34. καὶ Ζανώ, καὶ Ἀδιαθαίμ, καὶ Ἡναίμ, 35. καὶ
Ἰερεμοῦθ, καὶ Ὀδολλάμ, καὶ Νεμθρά, καὶ Σωχώ,
καὶ Ἀζηκά, 36. καὶ Σαργαρείμ, καὶ Γαθηρά, πόλις
ἓξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 37. Σευννά, καὶ Ἀδασά,
καὶ Μαγδαλαλ, 38. καὶ Δαλαάν, καὶ Μασφά, καὶ
Εἰκαρεήλ, 39. καὶ Λαχεις, καὶ Βασκάθ, καὶ Ἀγλών,
40. καὶ Χαθβά, καὶ Χαμάς, καὶ Καθλώς, 41. καὶ
Γαθηρώθ, καὶ Βηθδαγῶθ, καὶ Νωσμά, καὶ Μαχηδά,
πόλις ἑξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 42. Λεβνά, καὶ
Ἄθέρ, 43. καὶ Ἰεφθά, καὶ Ἀσεννά, καὶ Νασειμ, 44.
καὶ Κεζιά, καὶ Ἀμσαί, καὶ Ζέν [*ad marg.* Ἀχζιβ]
καὶ Μαρησά, καὶ Ἐδόμ.

et Nasib, 44. et Ceilam, et Aciezi, et Cezib, et Ba-
thesar, et Elom.

καὶ Ἀκιεζί, καὶ Κεζίβ, καὶ Βαθησάρ, καὶ Αἰλώμ.

Alius, 21. in deserto Cabseel : et Edrai, et Jagur,
22. et Cina, et Dimona, et Adada, 23. et Cedes, et
Asor, et Jethna. 24. Ziph, et Telem, et Baloth,
25. et vici earum. Et civitas Ageron, hæc Asor,
26. et Amam, et Samaa, et Molada, 27. et Aser-
gadda, et Bethphaleth, 28. et Chorlal, et Asarsula,
et Bethsabee, et vici earum, et villæ earum. 29.
Baala, et Avim, et Asem, 30. et Ethodam, et Cheel,
et Herma, 31. et Siceleg, et Melema, et Sansanna,
32. et Laboth, et Seleim, et Remmon : urbes vi-
gintinovem, et villæ earum. 33. In planitie Esthœol
et Sara, et Asna, et Ramenn, 34. et Zano, et
Adiathaim, et Enaim, 35. et Jeremuth, et Odollam,
et Nembra, et Socho, et Azeca, 36. et Sargarim,
et Gaders, urbes quatuordecim, et vici earum. 37.
Seunnan, et Adasa, et Magdalgal, 38. et Dalaan,
et Maspha, et Icareel, 39. et Lachis, et Bascath, et
Aglon, 40. et Chabba, et Chamas, et Chathlos, 41.
et Gaderoth, et Bethdagoth, et Nosma, et Maceda,
urbes sexdecim et vici earum. 42. Lehmma, et
Ather, 43. et Jephtha, et Assenna, et Nasim, 44.
et Ceila, et Amesaj, et Zen, (*ad marg.* Achzib) et
Maresa, et Edom.

21. Vulg. A meridie: Cabseel, et Eder, et Jagur,
22. et Cina, et Dimona, et Adada, 23. et Cades, et
Asor, et Jethnam, 24. Ziph et Telem, et Baloth,
25. Asor nova et Carioth, Hesron, hæc est Asor,
26. Amam, Sama et Molada, 27. et Asergadda, et
Hassemon, et Beithphelet, 28. et Hasarsual, et Ber-
sabee, et Baziothia, 29. et Baala, et Jim, et Essem,
30. et Eltholad, et Cesil, et Harma, 31. et Siceleg,
et Medemena, et Sensenna, 32. Lebaoth, et Selim,
et Aên, et Remon. Omnes civitates viginti novem,
et villæ earum. 33. In campestribus vero: Estaol, et

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

33.

33. Ἐν πεδινῇ. Ἄλλος, ἐν ὑπερ-
ωρίῃ.

33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

35.

33. In campestri. *Alius*, in ex-
tremo fine.

35.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תַּיִתֵּן 46	46.	46.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
46. Asdod.	46. Ad Azotum.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Josue.

V. 1. Ἄλλος, πρὸς νότον. Ex Basil.
 V. 3. Ἄλλος, προαναβαίνει εἰς Ἀραβά etc. Ex Basil., siue interpretis nomine.
 Ibid. Σ., τὸ ἔδαφος. Sic Eusebius *De locis Hebraicis*, Ἀχαρχά. Σ., τὸ ἔδαφος, ubi Hieronymus vertit *pavimentum*. Drusius legerat, εἰς γῆν, perperam, ut etiam ipse subodoratur.
 V. 4. Ἄλλος, νότου. Ex Basil.
 V. 5. Ἄλλος, ἐπὶ μέρους τοῦ Ἰορδάνου. Basil.
 V. 6. Σ. (ἐν τόποις κατὰ ἀοικήτων). Illic deficiunt Græca Eusebii *De locis Hebraicis*. Hieronymus vero vertit, *Betharaba, pro qua Symmachus transtulit, in locis quæ juxta inhabitalem sunt*. Drusius, Sym., ἐν

τοῖς πεδίοις ἢ ἀοικήτοις, estque duplex versio qua solet Symmachus vocem תַּיִתֵּן interpretari, ut supra vidimus, modo unam, modo alteram usurpando.
 Ibid. Ἀ., Θ., Βοῦν. Sic Basiliensis codex.
 V. 7. Ἀ., Σ., Θ., πηγή ἡλύου, ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis* ad vocem *Samea*.
 V. 8. Ἄλλος, οὐτοῦ Ἐννόμ. Basil.
 V. 9. Hasce trium interpretationes ex Basiliensi mutuamur. Ἀ., Ὀ, καὶ διεχθάλλει ἐπὶ κώμας ἕως Ἐφρών. Hæc LXX interpretum lectio in Hexaplis erat ex Aquila desumpta. Postrema vero est editionis Romanæ. Qua de re vide in Preliminaribus.
 V. 10. Ἄλλος, ἐπὶ Εἰσσαρες. Basil., quæ lectio

CAPUT XVI JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יַפְּלֵתִי 3	3.	3.
מִיַּחְמַתִּי 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Japhleti.	3. Jephleti.	3.
6. Michmethath	6. Machmethath.	6.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Josue.

V. 3. Ἄλλος, Ἰεφαθί, ἢ, Νεφθαλείμ. Basil. Prior lectio germana est : altera mendose irrepsit.

CAPUT XVII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אֲבִיעֶזֶר 2	2.	2.
תֵּלַךְ תְּלַבִּי אֲשֵׁרִיאֵל		
סִמְדָּא		
וְהַבְּשָׁן 5	5.	5.
וְכֹאשֶׁר הַמַּחְמַתִּית 7	7.	7.
שִׁחַם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Abiezer.	2. Abiezer.	2.
Chelec, et filiis Asriel.	Helech et filiis Esriel.	
Semida.	Semida.	
5. Et Basan.	5. Et Basan.	5.
7. Ab Aser Michmethath.	7. Ab Aser Machmethath.	7.
Sechem.	Sichem.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
45.	46. Ἀσθδῶθ. Ἄλλος, Ἀζώτου. Ἄλλος, Ἀσδών.	46.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
46.	46. Asedoth. <i>Alius</i> , Azcti. <i>Alius</i> , Asdon.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Josue.

videtur mendose posita.

Ibid. Ἄλλος, νότου. Ex Basil.

V. 11. Ἄλλος, παρὰ θάλασσαν. Basil.

V. 13. Ἄλλος, Ἀρδέ. Basil.

V. 14. Ἄλλος, τριχῶτα. Sic Basiliensis. Videtur autem esse Aquilæ, qui vocem Hebraicam תריש sic legerit תריש. Is enim Levit. xvii, 7, תריש vertit τριχῶσι, pilosis.

V. 19. Ἄλλος, νότου. Basil.

Ibid. Ἄλλος, δὸς μοι Γωλαθμαίμ. Sic Basil., qui in textu legit Γωλαθμακά.

Ibid. Ἄλλος, τὴν Γωλάθ τὴν ἄνω. Ita Basil. in textu. In margine autem, Γονεθλέμ.

V. 21. Hæ trium lectiones ex Basiliensi prodeunt. LXX sic habent in textu Basiliensis, πόλις πρώτη φυλῆ. Ad marginem vero, πόλις πρὸς τῇ φυλῇ.

V. 21 et sequentibus usque ad 44. Hæc nomina propria in editione τῶν Ὑ Romana mire deformata sunt. Basiliensis vero codex, unde eorundem nominum restitutionem ad litteram mutuamur, eadem ipsa ex aliis interpretibus secundum Hebraicam fidem refert.

V. 33. Ἄλλος, ἐν ὑπερωρίᾳ, Basil. Melius legitur, ὑπερορίᾳ.

V. 46. Ἄλλος, Ἀζώτου. Ἄλλος, Ἀσδών. Basil

CAPUT XVI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Ἀπταλίμ. Ἄλλος, Ἰεφαλθί, ἢ, Νεφθαλείμ.	5.
6.	6. Ἰκασμών. Ἄλλος, Ὀκλομών. Ἄλλος, Μαχθῶθ.	6.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Aptalim. <i>Alius</i> , Jephalthi, aut, Nephtalim.	5.
6.	6. Icasmon. <i>Alius</i> , Oclomon. <i>Alius</i> , Machthoth.	6.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Josue.

V. 6. Ἄλλος, Ὀκλομών. Ἄλλος, Μαχθῶθ. Basil.

CAPUT XVII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἰεζι. Ἄλλος, Ἰεζροῦ. Ἄλλ., Ἀχισζέρ. Κελέξ, καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰεζιήλ. Ἄλλος, Χαλέχ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀ- ριήλ. Συμαρίμ. Ἄλλος, Μααρίν. Ἄλλ- λος, Σεμραέ.	2.
5.	5. Vacat. Ἄλλος, καὶ τῆς Βα- σάν.	5.
7.	7. Δηλανάθ. Ἄλλος, Δηλανωθέκ. Ἄλλος, ἀπὸ Ἀσθρ Μαχθῶθ. Ἀνάθ. Ἄλλος, Ναέθ. Ἄλλος. Συχέμ.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Jezi. <i>Alius</i> , Jezru. <i>Alius</i> , A- chiezer. Celez et filii Jeziel. <i>Alius</i> , Cha- lech, et filii Ariel. Symarim. <i>Alius</i> , Maarin. <i>Alius</i> , Semiraë.	2.
5.	5. Vacat. <i>Alius</i> , et ipsius Basan.	5.
7.	7. Delanath. <i>Alius</i> , Delanothec. <i>Alius</i> , ab Aser Machthoth. Anath. <i>Alius</i> , Naeth. <i>Alius</i> , Sy- chem.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ. Τοὺς κατοικοῦντας.
ושבי		
חפזה		
9 בחדך ערי	9.	9.
16 לאר ימצא	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT. Habitatores.	VULGATA LATINA. Habitatores.	AQUILA. Habitantes.
Tappua.	Taphua.	
9. In medio civitatum.	9. Quæ in medio sunt urbium.	9.
16. Non invenietur.	16. Non poterimus.	16.

Notæ et variæ lectiones, ad cap. XVII Josue.

V. 2. Ἄλλος, Ἰεζροῦ. Ἄλλος, Ἀγισζέρ. Basil. Postrema lectio quadrat, si Resch, loco Daleth legatur, ut etiam legerunt LXX, nam hæ litteræ ob formæ similitudinem non raro confunduntur. Prior lectio corrupta. Altera quadrabit legendo quæ mutatio τοῦ ב in כ ob formæ similitudinem interdum accidit, teste Eusebio in Psal. V. 5. Ἄλλος, καὶ τῆς Βασάν. Basil. Ibid. Ἄλλος, Χαλὲχ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀριήλ. Basil. V. 7. Ἄλλος, Δηλανωθέκ. Basil., vox mire corrupta, ut et illa quæ apud LXX fertur. Melius Ibid. Ἄλλος, Μααρεῖν. Ἄλλος, Σεμιραέ. Basil.

CAPUT XVIII JOSUE

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 נבבשה לפנייהם	1.	1.
5 סנגב	5.	5.
8 לכתב	8.	8.
12 בית און	12.	12.
13 הגבול עמדות אדר	13.	13.
15 ימה	15.	15.
16 עין רגל	16.	16.
17 עין שבש	17.	17. (Πηγὴν ἡλίου.)
אדמים		
בדן		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Subacta est ad facies eorum.	1. Et fuit eis terra subjecta.	1.
5. A meridie.	5. Ab australi plaga.	5.
8. Ad describendum.	8. Ad describendum.	8.
12. Bethaven.	12. Bethaven.	12.
13. Terminus Hateroth Adar.	13. Descenditque in Ataroth-Addar.	13.
15. Ad mare.	15. Contra mare.	15.
16. Henrogel.	16. Fontem Rogel.	16.
17. Hensemes.	17. Ensemes, id est, fontem solis.	17. Fontem solis.
Adammim.	Adommim.	
Bohan.	Boen.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
Τοὺς κατοικοῦντας.	Ἰασσίβ. Ἄλλος, Ἰασήφ. Ἄλλ., Ἰασθήδ.	
9.	Θαφθῶθ. Ἄλλ., Σαφέθ. 9. Ἀνάμεσον πόλεως. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς πόλεως.	9.
16.	16. Οὐκ ἀρέσκει. Ἄλλως, οὐκ ἀρκέσει.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
Habitantes.	Jassib. <i>Alius</i> , Joseph. <i>Alius</i> , Jasseth.	
9.	Thaphthoth. <i>Alius</i> , Sapheth. 9. In medio civitatis. <i>Alius</i> , a civitate.	9.
16.	16. Non placet. <i>Aliter</i> , non sufficit.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Josue.

quadrat altera Basiliensis lectio, ἀπὸ Ἀσὴρ Μαχθῶθ.	Ἰασθήδ, ex Basiliensi.
Ibid. Ἄλλος, Συγέμ. Basil. Hæc sola cum Hebræo convenit. Cæteræ, Ἀνάθ et Ναέθ, admodum corruptæ sunt, aut aliunde huc translatae.	Ibid. Ἄλλος, Σαφέθ. Basil. V. 9. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς πόλεως. Basil. V. 16. Ἄλλως, οὐκ ἀρκέσει. Sic Drusius et notæ edit. Rom.
Ibid. Eusebius <i>De locis Hebraicis</i> , Ἰασήν, Ἄ.,	
Σ., τοὺς κατοικοῦντας. Cæteræ lectiones, Ἰασήφ, et	

CAPUT XVIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐκρατήθη ὑπ' αὐτῶν. Ἄλλος, κατεργάσθη. Ἄλλος, ὑπετάγη εἰς πρόσωπον αὐτῶν.	1.
5.	5. Ἀπὸ λιθός. Ἄλλος, ἀπὸ νέου.	5.
8.	8. Χωροβατῆσαι. Ἄλλ., χωρογραφήσαι. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , διαγράψαι.	8.
12.	12. Βαιθών. Ἄλλος, Βαιθουήλ. Ἄλλος, Βαιθαῦν.	12.
13.	13. Τὰ ὄρια Μααταρῶθ Ὀρέχ. Ἄλλος, τὰ ὄρια ἀπὸ Ἀταρῶθ Κορέχ.	13.
15. Εἰς θάλασσαν.	15. Εἰς Γαζίν. Ἄλλος, Γαίν.	15.
16.	16. Πηγὴν Ῥωγήλ. Ἄλλος, γῆν Ῥωγήλ.	16.
17. (Πηγὴν ἡλίου.)	17. Ἐπὶ πηγὴν Βαιθσαμύς. Ἄλλος, ἐπὶ πηγὴν Σαμύς. Αἰθαμίν. Ἄλλος, Ναθαμεῖθ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , Ἐδωμεῖν. Βαίων. Ἄλλοι, Βαάν.	17. (Πηγὴν ἡλίου.)
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Subacta est ab eis. <i>Alius</i> , elaborata est. <i>Alius</i> , subacta est in faciem eorum.	1.
5.	5. Ab africo. <i>Alius</i> , ab austro.	5.
8.	8. Ad dimentendam. <i>Alius</i> , ad chorographiam parantiam. <i>Reliqui</i> , ad describendum.	8.
12.	12. Bæthon. <i>Alius</i> , Bæthuel. <i>Alius</i> , Bæthau.	12.
13.	13. Fines Maatarob Orech. <i>Alius</i> , fines ab Ataroth Corec.	13.
15. In mare.	15. In Gazin. <i>Alius</i> , Gain.	15.
16.	16. Fontem Rogel. <i>Alius</i> , terram Rogel.	16.
17. Fontem solis.	17. Ad fontem Bæthsamys. <i>Alius</i> , ad fontem Samys. Æthamin. <i>Alius</i> , Nathamith. <i>Reliqui</i> , Edomin. Bæon. <i>Alii</i> , Baan.	17. Fontem solis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Josue.

V. 1. "Αλλος, κατειργάσθη. "Αλλος, υπετάγη εις πόδσωπον αὐτῶν. Basil.
 V. 5. "Αλλος, ἀπὸ νότου. Basil.
 V. 8. "Αλλος, χωρογραφήσαι. *Oi λοιποί, διαγράψαι.* Ex eodem Basiliensi.
 V. 12. "Αλλος, Βαιθουήλ. "Αλλος, Βαιθαῦν. Dubium an huc referendum sit, quod habet Hierony-

mus *De locis Hebraicis*, p. 418 : *Bethalon in tribu Benjamin, pro qua Symmachus interpretatur, in campetribus.*
 V. 13. "Αλλος, τὰ ὄρια ἀπὸ Ἀταρώθ Κορίθ. Basil.
 V. 15. Σ., εἰς θάλασσαν. Ex Drusio.
 V. 16. "Αλλος, γῆν Ῥωγήλ. Sic Basil. Videtur

CAPUT XIX JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῦ γράμματος.	AKYAAΣ.
באר שבע 2	2.	2.
רמח 8	8.	8.
מהבל 9	9.	9.
עד שריד ועלה 10	10.	10.
מנרת 12	12.	12.
קדמה מזרח השבש		
ויצא רמח המהאר 13	13.	13.
חנק 14	14.	14.
והצריח 23	23.	23.
חלקת 25	25.	25. Χαλκάθ.
בית העבוק 27	27.	27.
ועדעיר מנרת 29	29.	29. Καὶ ἕως πύλων ἑχυρώματος Τύρου.
אזנוח 34	34.	34.
לשמ 47	47.	47.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Beerseba.	2. Bersabee.	2.
8. Ramath.	8. Ramath.	8.
9. A fune.	9. In possessione et funiculo.	9.
10. Usque ad Sarid : et ascendet.	10. Usque Sarid : ascenditque.	10.
12. A Sarid. Ad orientem ortum solis.	12. Sared. Contra Orientem.	12.
13. Et exhibit Remmon figurans.	13. Et egreditur in Remmon Amthar.	13.
14. Hanathon.	14. Hanathon.	14.
23. Et atria earum.	23. Viculi carum.	23.
25. Chelcath.	25. Halcath.	25. Chelcath.
27. Bethemec.	27. Bethemec.	27.
29. Et usque ad civitatem munitam Sor.	29. Usque ad civitatem munitissimam Tyrum.	29. Et usque ad urbem munitam Tyrum.
34. Aznoth.	34. Azanoth.	34.
47. Lesem.	47. Lesem.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Josue.

V. 2. "Αλλος, Βήρ Σαβά. Basil.
 V. 8. "Αλλος, Ιαμέθ. "Αλλος, Ἴσθθελν. Basil.
 V. 9. "Αλλος, ἀπὸ τοῦ δήμου. Basil.
 V. 10. Ο', Ἑσδεκγυλά. Hic LXX Interpretes, illud ועלה (a quo incipit v. 11, Hebræi textus) cum præcedenti voce conjungunt, et ex toto nomen proprium efficiunt. Sequentes vero lectiones ex Basiliensi procedunt.

V. 12. "Αλλος, Σεδουά. "Αλλος, Σαρθδ. Basil. Ibid. *Oi λοιποί, ανατολῶν ἡλίου.* Basil.
 V. 13. Σ., ἐξήρχετο εἰς Ῥεμμών. Drusius Latino sic habet : S., *Exibat in Remmon inclitiam.*
 V. 14. "Αλλος, ἐπὶ Μώθ. "Αλλος, Ἐνναθών. Basil.
 V. 23. "Αλλος, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν. Basil.
 V. 25. Α., Χαλκάθ. Sic Martianæus ex mss. Ille referunt quidam illud, Α., ἕρος ὀρίζον. Σ., ἕρος

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Josue.

mendum.

V. 17. Α., Σ., Θ., πηγήν ἡλίου. Sic Martianæus, Basiliensis ad marginem habet, ἐπὶ πηγήν Σαμῶς. Quæ forte videatur esse lectio Theodotionis. Eusebius *De locis Hebraicis*: Σάμ, πηγή Σάμ φυλῆς Βενιαμίν. Α., πηγή ἡλίου. Ubi Hieronymus sic vertit: *Sames; id est, fons Sames, in tribu Benja-*

min: pro quo Aquila interpretatur, fontem solis.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ, Ἐδωμέν.* Sic Basil. qui in textu habet, *Ναθαμεθ.*

Ibid. *Ἄλλοι, Βαάν.* Basil. Eandem vocem ἴσα Α.,

Th. reddunt Boen, supra, cap. xv, 6, unde Vulgata Boen etiam hoc loco.

CAPUT XIX JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Βηρσαβεέ. Ἄλλος, Βήρ Σαβά.	2.
8.	8. Βαμέθ. Ἄλλος, Ἰαμέθ. Ἄλλος, Ἰεθθεῖν.	8.
9.	9. Ἀπὸ τοῦ κλήρου. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ δήμου.	9.
10.	10. Ἐσεδεκγολά. Ἄλλος, εἰς Ὀδογολά. Ἄλλος, ἕως Σαρδείθ.	10.
12.	12. Σεδδούκ. Ἄλλος, Σεδουά. Ἄλλος, Σαρίθ.	12.
	Ἀπὸ ἀνατολῶν Βαιθσαμῶς. <i>Οἱ λοιποὶ, ἀνατολῶν ἡλίου.</i>	
13. (Ἐξήρχστο εἰς Ῥεμμῶν)...	13. Καὶ διελεύσεται ἐπὶ Ῥεμμωνὰ Μαθαραοζά.	13.
14.	14. Ἐπὶ Ἀμόθ. Ἄλλος, ἐπὶ Μώθ. Ἄλλος, Ἐνναθῶν.	14.
23.	23. Καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἄλλος, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν.	23.
25.	25. Ἐξελεκέθ.	25.
27. Τόπον κοιλάδος.	27. Βαιθμέ. Ἄλλ., Βηθαμέκ.	27.
29. Καὶ ἕως πόλεως ὄχυρῶματος Τύρου.	29. Καὶ ἕως πηγῆς Μασφασάτ, καὶ τῶν Τυρίων. Ἄλλος, καὶ ἕως πηγῆς Μασφάν τῶν Τυρίων.	29.
34.	34. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, Ἀζανόθ.	34.
47.	47. Λαχίς. Ἄλλος, Λεσέμ.	47.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Bersabee. <i>Alius</i> , Ber Saba.	2.
8.	8. Bameth. <i>Alius</i> , Jameth. <i>Alius</i> , Jeththin.	8.
9. 9.	9. De sorte. <i>Alius</i> , de populo.	9.
10.	10. Esedecgola. <i>Alius</i> , in Odogolla. <i>Alius</i> , usque ad Sardith.	10.
12.	12. Sedduc. <i>Al.</i> , Sedua. <i>Al.</i> , Sarid. Ab-oriente Bæthsamys. <i>Reliqui</i> , ortus solis.	12.
13. Exhibat in Remmon inclytam.	13. Et pertransibunt in Remmonaa Matharaoza.	13.
14.	14. Ad Amoth. <i>Alius</i> , ad Moth. <i>Alius</i> , Ennathon.	14.
23.	23. Et pagi earum. <i>Alius</i> , et villæ earum.	23.
25.	25. Exeleceth.	25.
27. Locum vallis.	27. Bæthme <i>Al.</i> Bethamec.	27.
29. Et usque ad urbem munitam Tyrum.	29. Et usque ad fontem Masphasat et Tyriorum. <i>Alius</i> , et usque ad fontem Masphan Tyriorum.	29.
34.	34. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , Azanoth.	34.
47.	47. Lachis. <i>Alius</i> , Lesem.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Josue.

λέων. Verum hæc pertinent ad cap. xi, versu 17, ubi ex Drusio legitur, ἀπὸ ὄρους μερίζομένου. Hic vero nihil de monte in Hebraico textu.

V. 27. Σ., τόπον κοιλάδος. Apud Eusebium *De locis Hebraicis*, ubi Græcum deficit. Hieronymus sic vertit, *Bethamec, quod interpretatur Symmachus locum vallis.*

V. 29. Α., Σ., καὶ ἕως πόλεως ὄχυρῶματος Τύρου. Sic Basiliensis, sine interpretum nomine. Sed Drusius interpretes indicat cum hac versione Latina. Α., Σ., usque ad urbem munitam Tyrum. LXX, ἴσα pro ἴσα sine dubio legerunt, qui vertunt πηγῆς.

V. 34. Ἄλλος, Ἀζανόθ. Basil.

V. 47. Ἄλλος, Λεσέμ. Basil.

CAPUT XX JOSUE.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3 בשגנה בבלי, עת 4 ונס אל אחת 1 מהערים האלה
ועמד פתח שערי העיר ודבר באזני זקני העיר והיא את
דבריו ואספו את העירה אליהם ונתתלו מקום וישב
עמם 5 וכי ירדף נאל הם אתריו ולא יסגרו את הרצון
בידו כי במלודעת הנה אתרעוד ולא שנת הוא לו
מתחיל שלשים 6 וישב 1 בעיר והיא עד עמח לפני
העדה למשפט עד כמה הנה הגדול אשר יהיה בימים
ההם אז 1 וישב הרצון ובה אל עיר ואל ביתו את
העיר אשר ננס משם

Versio hebr. text. 3. In ignorantia, absque scientia. 4. Et fugiet ad unam ex civitatibus istis: stabitque ad ostium portæ civitatis, et loquetur in auribus seniorum urbis ipsius verba sua: et recolligent eum in urbem ad se: dabuntque ei locum et habitabit cum eis. 5. Et cum insecutus fuerit redemptor sanguinis post eum, et non concludent homicidam in manu ejus, quia in non scientia percussit proximum suum, et non odiebat ipse eum

ab heri et nudius tertius. 6. Et habitabit in civitate ipsa, usque dum stabit ad facies cætus ad iudicium, usque ad mortem sacerdotis magni, qui erit in diebus illis: tunc revertetur homicida, et veniet ad civitatem suam, et ad domum suam, ad civitatem a qua fugerat inde.

LXX. 3. Involuntarie ✕ absque deliberatione. B 4. Et fugiet in unam civitatum istarum, et stabit ad portam civitatis; et loquetur in auribus seniorum civitatis illius hos sermones. Et deducunt eum synagoga ad se, et dabunt ei locum, et habitabit cum eis. 5. Et cum persequetur vin-

*O. 3. ἄκουστως ✕ ἀνευ προνοίας. 4. Καὶ φεύγει εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ στήσεται ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ὤτοι τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως ἐκείνης τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψουσιν αὐτὸν ἢ συναγωγή πρὸς αὐτούς, καὶ ὄσουςιν αὐτῷ τόπον, καὶ κατοικήσει

8 ומעבר לירדן ירדו בחודש
נבו את בני

8.

8.

ואת גרן
9 מכה

9.

9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Et de trans Jordanem Jericho ad Orientem dederunt Beser.

8. Et trans Jordanem contra orientalem plagam Jericho, statuerunt Bosor.

8.

Et Golan.

Gaulon.

9. Percutiens.

9. Qui percussisset.

9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Josue.

V. 3. ✕ ἀνευ προνοίας: ita cum asterisco Masius et Grabe. LXX vero una voce ἀκουστως, totum satis expresserunt, ut etiam Vulgata, voce unica, nescius.

in Basil. notatur ad marginem: Ταῦτα ἀπέρεται τοῖς Ὁ ἀπόλυτα. I. e.: Hæc ferebantur in LXX absoluta. Quid autem sibi velit Basiliensis cum ait. hæc ferri in LXX Interpretibus absoluta, non difficile est augurari; nimirum in Hexaplari τῶν

V. 6. Τῆς συναγωγῆς εἰς χριστιν. Post hæc verba

CAPUT XXI JOSUE.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2 ובגרשון

2.

2.

4 בגרל

4.

4.

16 ואת עין ואת מגרשה ואת יוסה

16.

16.

20 עיר גורלם
23 את אלחקא

20.

23.

20. Πόλεις κλήρου αὐτῶν.

23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et suburbana earum.

2. Et suburbana earum.

2.

4. In sorte.

4. Vacat.

4.

16. Et Hain et suburbana ejus, et Jutta.

16. Et Ain et Jetha.

16.

20. Civitates sortis eorum.

20. Hæc data est possessio.

20. Civitates sortis eorum.

23. Eltheche.

23. Elthecho.

23.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

CAPUT XX JOSUE.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

μετ' αὐτῶν. 5. Καὶ ὅτι (1. ὅτε) διώξει ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ οὐ συγκλείσουσι τὸν φονεύσαντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἐπάταξε τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ οὐ μισῶν αὐτὸν αὐτὸς ἀπ' ἐχθρῆς, καὶ τῆς τρίτης. 6. Καὶ κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἕως στή κατα πρόσωπον τῆς συναγωγῆς εἰς χρίσιν, ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. Τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεύσας, καὶ ἐλεύσεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ πρὸς πόλιν θῶεν ἐφυγεν ἐκεῖθεν.

dex sanguinem post eum : et non concludent homicidam in manu ejus, quia non sciens percussit proximum suum, et non odio habens eum ipse ab heri et nudius tertius. 6. Et habitabit in civitate illa usque dum steterit ad faciem synagogæ ad judicium, donec moriatur sacerdos magnus, qui erit in diebus illis. Tunc revertetur homicida, et veniet in civitatem suam, et ad domum suam, et ad urbem unde effugerat.

Vulg. 3. Nescius. 4. Cum ad unam harum confugerit civitatum : stabit ante portam civitatis, et loquetur senioribus urbis illius ea quæ se compromittent innocentem : sicque suscipient eum, et dabunt ei locum ad habitandum. 5. Cumque ultor sanguinis eum fuerit persecutus, non tradent in manus ejus : quia ignorans percussit proximum

ejus, nec ante biduum, triduumve, ejus probatur inimicus. 6. Et habitabit in civitate illa, donec stet ante judicium causam reddens facti sui, et moriatur sacerdos magnus, qui fuerit in illo tempore : tunc revertetur homicida, et ingreditur civitatem et domum suam de qua fugerat.

8. Πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἔδωκε Βοσόρ. Ἄλλ., πέραν τοῦ Ἰορδάνου Ἰεριχὼ ἀπὸ ἀνατολῶν ἔδωκαν τὴν Βοσόρ.

Γαυλῶν. Ἄλλος, Γωλάν.

9. Παίοντι. Ἄλλος, πατάξαντι.

LXX INTERPRETES.

8. Trans Jordanem dedit Bosor. *Alius*, trans Jordanem Jericho ab Oriente dederunt Bosor.

Gaulon. *Alius*, Golan.

9. Percussit. *Alius*, qui percussisset.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Josue.

Œditione adjecta fuerant, nec obelis, asteriscis, aliisque notulis distincta fuerant; sed iis absoluta erant.

V. 8. Ἄλλος, πέραν τοῦ Ἰορδάνου Ἰεριχὼ etc. Sic quædam exemplaria.

Ibid. Ἄλλος, Γωλάν. Basil.

V. 9. Ἄλλος, πατάξαντι. Basil., vocem ΠΩΩ sic vertit Aquila, Gen. xxxvi, 35.

CAPUT XXI JOSUE.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

2. Περισπύρια αὐτῶν. Ἄλλος, πρόαστεια αὐτῶν.

4. Κληρωτί. Ἄλλος, διὰ κλήρου.

16. Καὶ Ἀσά, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῆ, καὶ Τανύ. Ἄλλος, καὶ Ἄιν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα πρὸς τὰ αὐτῆ, καὶ τὴν Ἰέττα. Ἄλλ., Ἄτγάν.

20. Πόλις κλήρου αὐτῶν. 20. Ἡ πόλις τῶν ἱερέων αὐτῶν.

23. Ἐλκωθαίμ. Ἄλλος, Ἐλθοκάμ. Ἄλλος, Ἐλθεκωθέμ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

2. Circumsitæ urbes earum. *Alius*, suburbana earum.

4. Sortito. *Alius*, per sortem.

16. Et Asa, et segregata ei, et Tany. *Alius*, et Ain et segregata ei, et Jetta. *Alius*. Atgan.

20. Civitates sortis eorum. 20. Civitas sacerdotum eorum.

23. Elkothaim. *Al*. Elthocam. *Al*. Elthecothem.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
גולן 27	27.	27.
דברת 28	28.	28.
יארמות 29	29.	29.
ענגנים		
מסל 30	30.	30.
הרצח 32	32.	32.
ינאם 34	34.	34.
קרית		
36	36.	36. (Ὀμαλήν.)
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
27. Golan.	27. Gaulon.	27.
28. Dabrath.	28. Dabereth.	28.
29. Jaramuth.	29. Jaramoth.	29.
Engannim.	Engannim.	
30. Misal.	30. Masal.	30.
32. Homicidæ.	32. Vacat.	32.
34. Jocnaam.	34. Jecnaam.	34.
Caria.	Cartha.	
36.	36. Misor.	36. Planitiem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Josue.

V. 2. Ἄλλος, προάστεια αὐτῶν. Basil. Hæc interpretatio videtur esse Symmachi, ut supra, c. xiv, v. 4.
 V. 4. Ἄλλος, διὰ κλήρου. Basil.
 V. 16. Ἄλλος, καὶ ἄν etc. Sic Basil. in textu, qui hodiernam τῶν Ὁ lectionem ad marginem refert.
 V. 20. Ἄ., Σ., πόλεις κλήρου αὐτῶν. Ex Basil. et Drusio. Q̄ et Θ. videntur legisse **בְּבָרַח**, qui veritas, ieréων αὐτῶν.
 V. 23. Ἄλλ., Ἐλθοῦσιν etc. Ex Basil.
 V. 27. Ἄλλος, Γωϋλάν. Basil.
 V. 28. Ἄλλος, Δαβράθ. Basil.
 V. 29. Ἄλλος, Γομουά. Ἄλλος, Εἰρμώθ. Basil. Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, Πηγαννίμ, lapsu scilicet graphico pro πηγῆν Γαννίμ. Basil.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אֶבְרָחַם 1	1.	1.
עַבְדֵי יְהוָה 4	4.	4.
לְבַבְכֶם 5	5.	5.
שׁוּבוּ 8	8.	8.
הִלַּקְתֶּם יְשׁוּעָה 9	9.	9.
אֲשֶׁר-נִאְדָּרְבָה		
אֲנִי-גְלִיתִי 10	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Rubenitas.	1. Rubenitas.	1.
4. Servus Domini.	4. Servus Domini.	4.
5. Corde vestro.	5. Corde	5.
8. Revertimini.	8. Revertimini.	8.
Partimini.	Dividite.	
9. Reversi sunt.	9. Reversi sunt.	9.
Qua apprehensi sunt in ea.	Quam obtinuerant.	
10. Ad confinia.	10. Ad tumulos.	10.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
27.	27. Γαυλών. "Αλλος, Γωϋλάν.	27.
28.	28. Δεββά. "Αλλος, Δαβράθ.	28.
29.	29. Ρεμμάθ. "Αλλος, Γομμά. "Αλλος, Είρμώθ.	29.
	Πηγήν γραμμάτων. <i>Οι λοιποί, Πηγανίμ (l. πηγήν Γαννίμ).</i>	
30.	30. Βασελλάν. "Αλλος, Μασαάλ.	30.
32.	32. Φονεύσαντι. "Αλλ., φονευτή.	32.
34.	34. Τήν Μαάν. "Αλλ., Ίεκναάμ. Καδής. "Αλλος, Καρθά.	34.
36. (Όμαλήν.)	36. Μισώ. "Αλλ., Μισώρ.	36.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
27.	27. Gaulon. <i>Al.</i> Goylan.	27.
28.	28. Debba. <i>Alius,</i> Dabrath.	28.
29.	29. Remmath. <i>Al.</i> Gomma. <i>Al.</i> Irmoth.	29.
	Fontem litterarum. <i>Reliqui, Peggannim (lege fontem Gannim.)</i>	
30.	30. Basellan. <i>Alius,</i> Masaal.	30.
32.	32. Ei qui occidit. <i>Alius,</i> homicidæ.	32.
34.	34. Maan. <i>Alius,</i> Jecnaam.	34.
	Cades. <i>Alius,</i> Cartha.	
36. Planitiem.	36. Miso. <i>Al.,</i> Misor.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Josue.

V. 30. "Αλλος, Μασαάλ. Basil.

V. 32. "Αλλος, φονευτή. Basil.

V. 34. "Αλλος, Ίεκναάμ. Basil.

Ibid. "Αλλος, Καρθά. Basil.

V. 36. Hæc nomina quæ spectant ad tribum Ru-

ben desunt in Hebræo : et jam tempore Hieronymi deerant : nam is interpretationem LXX hic ad litteram sequitur (*). Quare illud, 'Α., Σ., όμαλήν, quod quidem hoc loco posuit pertinere creditur ad c. XIII, v. 9 et 16.

(*) Vide quæ de hoc loco hebraicorum Bibliorum docte disserit J. B. De Rossi in opere : *Variæ lectiones Veteris Testamenti.* DRACH.

CAPUT XXII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Υιούς Ρουβήν. "Αλλος, Ρουβηνίτας.	1.
4.	4. <i>Vacat.</i> "Αλλ., δούλος Κυρίου.	4.
5.	5. Διανοίας. "Αλλος, καρδίας.	5.
8.	8. 'Απήλθοσαν. "Αλλος, άναλύετε. Διεΐλαντο. "Αλλος, περιεΐλαντο.	8.
9.	9. 'Επορεύθησαν. "Αλλος, έστρεψαν. "Ην εκληρονόμησαν αυτήν. "Αλλος, εν η εκληρονομήθησαν εν αυτή.	9.
10. Όρια.	10. Γαλαάδ. "Αλλος, Γαλιλώθ.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Filios Ruben <i>Alius,</i> Rubenitas.	1.
4.	4. <i>Vacat.</i> <i>Alius,</i> servus Domini.	4.
5.	5. Mente. <i>Alius,</i> corde.	5.
8.	8. Abierunt. <i>Alius,</i> proficiscimini. Diviserunt. <i>Alius,</i> circumtulerunt.	8.
9.	9. Abierunt. <i>Alius,</i> reversi sunt. Quam hæreditaverunt eam. <i>Alius,</i> in qua hæreditatem acceperunt in ea.	9.
10. Terminos.	10. Galaad. <i>Al.,</i> Galiloth.	10.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
מחנה גדול		
16. היום מאחרני יתה	16.	16.
19. סמאח	19.	19. Ἀκάθαρτος.
20. זרח	20.	20.
28. דיניכם	28.	28.
30. ונשיאי	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Altare magnum.	Altare infinitæ magnitudinis.	
16. Hodie de post Dominum.	16. Cur reliquistis Dominum ?	16.
19. Immunda.	19. Immundam.	19. Immunda.
20. Zerah.	20. Zara.	20.
28. Et inter vos.	28. In testimonium nostrum ac vestrum.	28.
30. Et prælati.	30. Principes.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Josue.

V. 1. Ἄλλος, Ῥουθηνίτας. Basil.
 V. 4. Ἄλλος, δούλος Κυρίου. Basil.
 V. 5. Ἄλλος, καρδίας. Basil.
 V. 8. Ἄλλος, ἀναλύετε. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, περιεῖλαντο. Basil.
 V. 9. Ἄλλος, ἐπέστρεψαν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐν ἣ ἐκληρονομήθησαν ἐν αὐτῇ. Basil.
 V. 10. Σ., ὄρα. Sic Drusius, qui hanc notam addit: « Joel III, 4, Πηλὶβ, Ἄ., θίνας, id est, *arenarum tumulos*. S., terminos. Sic et Hieronymus hic vertit, tumulos, *Santes*, limites, *Arias*, confinia.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
דפלתו 4	4.	4.
6. לבתו סדר מסע	6.	6.
7. ולא תעבדום	7.	7.
10. הגלחם לכם	10.	10.
13. בצדכם	13.	13.
14. הסדבים	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Cadere feci.	4. Sorte divisit.	4.
6. Ad non recedendum ab eo.	6. Ut non declinetis ab eis.	6.
7. Neque serviatis eis.	7. Et serviatis eis.	7.
10. pugnans vobis.	10. Pro vobis ipse pugnabit.	10.
13. In lateribus vestris.	13. Ex latere vestro.	13.
14. Bonis.	14. Vacat.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Josue.

V. 4. Σ., ὀπίσθalon. Θ., ἔβαλα. Basil.
 V. 6. Ἄλλος, ἵνα μὴ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτοῦ. Basil.

V. 7. Ἄλλος, καὶ οὐ μὴ κομισῆσθε. Basil.
 V. 10. Ἄλλος, ἐξεπολέμει μεθ' ὑμῶν. Basil.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ϛ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Βωμὸν μέγαν. Ἄλλος, θυσιαστήριον.	
16.	16. Σήμερον ἀπὸ Κυρίου. Ἄλλος, σήμερον ἀπὸ ἐπισθεν Κυρίου.	16.
19. Βεβήλη.	19. Μικρά.	19.
20.	20. Ζαρά. Ἄλλος, Χαρμί.	20.
28.	28. Καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν ἡμῶν (lege ὕμῶν). Ἄλλος, τέκνων. Ἄλλος, γενεῶν.	28.
30.	30. Οἱ ἄρχοντες. Ἄλλος, οἱ χιλιάρχοι.	30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Aram magnam. <i>Alius</i> , altare.	
16.	16. Hodie a Domino. <i>Alius</i> , hodie de post Dominum.	16.
19. Profana.	19. Parva.	19.
20.	20. Zara. <i>Alius</i> , Charmi.	20.
28.	28. Et inter filios nostros (lege vestros). <i>Alius</i> , liberos. <i>Alius</i> , generationes.	28.
30.	30. Principes. <i>Alius</i> , Millenarii. <i>sive</i> , Duces millium.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Josue.

Jonathan (Joel iii, 4), $\square\text{ח}\text{ב}\text{י}\text{ח}$, terminos, fines. »

Ibid. Ἄλλος, θυσιαστήριον. Basil.

V. 16. Ἄλλος, σήμερον ἀπὸ ἐπισθεν Κυρίου. Basil.

V. 19. Ἄ., ἀκάθαρτος. Σ., βεβήλη. Drusius.

V. 20. Ἄλλος, Χαρμί. Basil. In Hebræo legitur, $\text{צ}\text{ר}\text{ח}$ Zerah.

V. 28. Ἄλλος, τέκνων. Ἄλλος, γενεῶν. Basil. LXX Interpretes hic legerunt $\square\text{ח}\text{ב}\text{י}\text{ח}$, sine jod inter ז et ז , nam vertunt, τῶν υἱῶν ἡμῶν, mendose pro ὕμῶν.

V. 30. Ἄλλος, οἱ χιλιάρχοι. Basil.

CAPUT XXIII JOSUE.

Ϛ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

4. Ὑπέβαλον.	4. Ἐπέρριφα.	4. Ἐβαλα.
6.	6. Ἴνα μὴ ἐκκλίνητε. Ἄλλος, Ἴνα μὴ ἐκκλίνητε ἀπ' αὐτοῦ.	6.
7.	7. Οὐδὲ μὴ λατρεύσητε. Ἄλλος, καὶ οὐ μὴ κομίζεσθε.	7.
10.	10. Ἐξεπολέμει ὑμῖν. Ἄλλος, ἐξεπολέμει μεθ' ὑμῶν.	10.
13.	13. Ἐν ταῖς πτέρναις ὑμῶν. Ἄλλος, εἰς τὰς πτέρνας ὑμῶν. Ἄλλος, ἐν ταῖς πλευραῖς ὑμῶν.	13.
14.	14. Vacat. Ἄλλος, τῶν ἀγαθῶν.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Subieci.	4. Injeci.	4. Jeci.
6.	6. Ut non declinetis. <i>Alius</i> , ut non declinetis ab eo.	6.
7.	7. Neque serviat. <i>Alius</i> , neque deferetis.	7.
10.	10. Debellabat vobis. <i>Alius</i> , debellabat vobiscum.	10.
13.	13. In calcaneis vestris. <i>Alius</i> , in calcaneos vestros. <i>Alius</i> , in lateribus vestris.	13.
14.	14. Vacat. <i>Alius</i> , bonis.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Josue.

V. 13. Ἄλλος, εἰς τὰς πτέρνας ὑμῶν. Ἄλλος, ἐν ταῖς πλευραῖς ὑμῶν. Basil.

V. 14. Ἄλλος, τῶν ἀγαθῶν. Masius et Grabé legunt τῶν καλῶν.

TO EBPAIKON.	CAPUT XXIV JOSUE. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 שכבא	1.	1.
3 בכל-ארץ כנען	3.	3.
9 בן-בער	9.	9.
10 ויברך ברוך	10.	10.
12 ותגרש אתם	12.	12.
15 בחרו	15.	15.
17 מבית עבדים ואשר עשה לעניו את-דאמת הגדולת האלה	17.	17.
19 אל-קטא היא	19.	19.
22 ויאמרו עדים	22.	22.
23 אוד-אלהי הגר אשר בקרבם	23.	23.
24 את-ידה אל-ינו	24.	24.
25 בשכם	25.	25.
26 תחת האקה	26.	26. Ὑποκάτω τῆς δρυός.
27 לעדה	27.	27.
28 לנהלות	28.	28.
30 נהלות	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In Sechem.	1. Sichem.	1.
3. In omni terra Chanaan.	3. In terram Chanaan.	3.
9. Filium Beor.	9. Filium Beor.	9.
10. Et benedixit benedicendo.	10. Per illum benedixi vobis.	10.
12. Et expulit eos.	12. Et ejeci eos.	12.
15. Eligite.	15. Eligite.	15.
17. E domo servorum, et qui fecit in oculis nostris signa magna ista.	17. De domo servitutis, fecitque videntibus nobis signa ingentia.	17.
19. Deus æmulator ipse.	19. Et fortis æmulator est.	19.
22. Et dixerunt, Testes.	22. Responderuntque, Testes.	22.
23. Deos alienigenæ, qui in in- teriori vestro.	23. Deos alienos de medio ve- stri.	23.
24. Domino Deo nostro.	24. Domino Deo nostro.	24.
25. In Sechem.	25. Sichem.	25.
26. Subter quercum.	26. Subter quercum.	26. Sub quercu.
27. In testimonium.	27. In testimonium.	27.
28. In hæreditatem suam.	28. In possessionem suam.	28.
30. Hæreditatis ejus.	30. Possessionis suæ.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Josue.

V. 1 et 25. Ἄλλος, Συχέμ. Basil., et sic Hebræus.

V. 3. Ἄλλος, ἐν πάση τῇ γῆ Χαναάν. Basil.

V. 9. Ἄλλος, υἱὸν Βαιώρ. Basil.

V. 10. Ἄλλος, εὐλογῶν εὐλόγησεν. Basil.

V. 12. Ἄλλος, καὶ ἐξέβαλεν αὐτούς. Sic quedam

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
1.	1. Σηλώ. "Αλλος, Συχέμ.	1.
3.	3. 'Εν πάση τῇ γῆ. "Αλλος, εν πάση τῇ γῆ Χαναάν.	3.
9.	9. <i>Vacat.</i> "Αλλος, υἶν Βαυώρ.	9.
10.	10. Εὐλογίαις εὐλόγησεν. "Αλλος, εὐλογῶν εὐλόγησεν.	10.
12.	12. Καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς. "Αλλος, καὶ ἐξέβαλεν αὐτούς.	12.
15.	15. Ἐκλέξασθε. "Αλλος, ἔλασθε.	15.
17.	17. <i>Vacat.</i>	17. Ἐξ οἴκου δούλων, καὶ ὅσα ἐποίησαν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ταῦτα.
19. Καὶ Θεὸς ζηλωτῆς ἐστὶν οὗτος.	19. Καὶ ζηλώσας οὗτος.	19.
22.	22. <i>Vacat.</i>	22. Καὶ εἶπαν, μάρτυρες.
23.	23. Θεοὺς τοὺς ἄλλοτρίους τοὺς ἐν ὑμῖν. "Αλλος, θεοὺς τῶν ἄλλοφύλων τῶν ἐν ὑμῖν.	23.
24.	24. Κυρίω. "Αλλος, Κυρίω τῷ Θεῷ ἡμῶν.	24.
25.	25. Σηλώ. "Αλλος, Συχέμ.	25.
26. Ὑπὸ τὴν δρυῖν.	26. Ὑπὸ τὴν τέρμινθον. "Αλλως, ὑπὸ τὴν τερέβινθον.	26.
27.	27. Εἰς μαρτύριον. "Αλλος, μαρτυρῶν.	27.
28.	28. Εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. "Αλλος, εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.	28.
30.	30. Τοῦ κλήρου αὐτοῦ. "Αλλος, τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.	30.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Selo. <i>Alius</i> , Sychem.	1.
3.	3. In omni terra. <i>Alius</i> , in omni terra Chanaan.	3.
9.	9. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , filium Bæor.	9.
10.	10. Benedictionibus benedixit. <i>Alius</i> , benedicens benedixit.	10.
12.	12. Et emisit eos. <i>Alius</i> , et eiecit eos.	12.
15.	15. Elegite. <i>Alius</i> , sumite.	15.
17.	17. <i>Vacat.</i>	17. E domo servorum, et quæcumque fecit nobis signa magna hæc.
19. Et Deus æmulator est iste.	19. Et zelans hic.	19.
22.	22. <i>Vacat.</i>	22. Et dixerunt, Testes.
23.	23. Deos alienos, qui in vobis. <i>Alius</i> , deos alienigenarum qui in vobis.	23.
24.	24. Domino. <i>Alius</i> , Domino Deo nostro.	24.
25.	25. Selo. <i>Alius</i> , Sychem.	25.
26. Subter quercum.	26. Sub terebintho.	26.
27.	27. In testimonium. <i>Alius</i> , testificans.	27.
28.	28. In locum suum. <i>Alius</i> , in civi atem suam.	28.
30.	30. Sortis suæ. <i>Alius</i> , hæreditatis ejus.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Jo-ue.

exemplaria.

V. 15. "Αλλος, ἔλασθε. Basil.

V. 17. Θ., ἐξ οἴκου δούλων, καὶ ὅσα etc. Basil.

V. 19. Σ., καὶ Θεὸς ζηλωτῆς ἐστὶν οὗτος. Γ. Drusio.

V. 22. Θ., καὶ εἶπαν, μάρτυρες. Basil. et

Drusius.

V. 23. Ἄλλος, θεοὺς τῶν ἀλλοφύλων, τῶν ἐν ὄμῳ. Sic Basil. in textu, ad marginem vero, ut edit. Rom. τῶν Ὁ.

V. 24. Ἄλλος, Κυρίῳ τῷ Θεῷ τῶν ἡμῶν. Sic Basil.

LXX deficiunt.

V. 26. Ἄ., ὑποκάτω τῆς δρυός. Σ., ὑπὸ τῆν δρυῶν. Ita Basil. Apud Drusium, Ἄ., Σ., τῆς δρυός.

V. 27. Ἄλλος, μαρτυρῶν. Basil.

V. 28. Ἄλλος, εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. Basil.

IN LIBRUM 'JUDICUM ADMONITIO.

Magnam lectionum sylvam nobis suppeditavit codex Basiliensis, qui desinit in caput XIX Judicum, ac plerumque concordat cum ms. Alexandrino. Alii libri tum ms. tum editi, quibus sum usus, hi sunt.

Variae lectiones codicis Alexandrini in Polyglotto Anglicano editæ.

Folium vetustissimi codicis unciali caractere annorum plus quam 1100, sine accentibus et spiritalibus, cum obelis et asteriscis, qui dono olim mihi oblatus est a Dom. Desmarezio.

Codex Regius 1825.

CAPUT PRIMUM JUDICUM.

TO EKPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בדחה 1	1.	1.
ב יעלה 2	2.	2.
ונגחםה בכנעני 3	3.	3.
בדם 4	4.	4.
ויכים וימצאו 5	5.	5.
וילחמו ב דם ויביאוה 7	7.	7.
בירושלם 8	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In Domino.	1. Dominum.	1.
In eo.	Vacat.	
2. Ascendet.	2. Ascendet.	2.
3. Et propugnabimus in Chananaeum.	3. Pugna contra Chanaanæum.	3.
4. In manu eorum.	4. In manu eorum.	4.
Et percusserunt eos.	Et percusserunt eos.	
5. Et invenerunt.	5. Inveneruntque.	5.
Et pugnaverunt in eum.	Et pugnaverunt contra eum.	
Et percusserunt.	Et percusserunt.	
7. Et adduxerunt eum.	7. Adduxeruntque eum.	7.
8. In Jerusalem.	8. Jerusalem.	8.

V. 50. Ἄλλος, τῆς κληρονομίας αὐτοῦ. Basil.
 V. 33. Post ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἐφραϊμ, in monte
 Ephraim. Basil., ἕως ὧδε τὸ Ἑβραϊκόν, hucusque
 Hebraicum.

Hæc nota codicis Basiliensis monet, ea quæ in
 LXX feruntur, nimirum, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λα-
 βόντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν κλωτὸν etc., adjecta
 fuisse, nec in Hebræo haberi.

Cod. Reg. 1872.

Cod. Reg. 1888.

Eusebius et Hieronymus De locis Hebraicis.

Theodoretus editus anno 1642.

Procopius in Heptateuchum.

Jo. Ernesti Grabe editio.

Notæ edit. Romana et Drusii.

CAPUT PRIMUM JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Διὰ τοῦ Κυρίου. Ἄλλος, πα- ρὰ τοῦ Κυρίου. Ἄλλος, ἐν Κυρίῳ. Πρὸς αὐτούς. Ἄλλος, ἐν αὐτῷ.	1.
2.	2. Ἀναθήσεται. Ἄλλος, ἠγήσε- ται.	2.
3.	3. Παραταξώμεθα πρὸς τοὺς Χα- ναναίους. Ἄλλος, πολεμήσομεν ἐν τῷ Χαναναίῳ.	3.
4.	4. Ἐν χειρὶ αὐτῶν. Ἄλλως, εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. Ἐπάταξαν αὐτούς. Ἄλλως, ἔκο- ψαν αὐτούς.	4. Ἐν χειρὶ αὐτῶν. Ἐπάταξαν αὐτούς.
5.	5. Καὶ κατελάβοσαν. Ἄλλως, καὶ εὔρον. Παρετάξαντο πρὸς αὐτόν. Ἄλ- λως, ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. Ἐκοψαν. Ἄλλως, ἐπάταξαν.	5. Καὶ εὔρον. Ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. Ἐπάταξαν.
7.	7. Καὶ ἔγουςεν αὐτόν. Ἄλλος, καὶ ἤγαγον αὐτόν.	7.
8.	8. Τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἄλλως, ἐν Ἱερουσαλήμ.	8. Ἐν Ἱερουσαλήμ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Per Dominum. <i>Alius</i> , a Do- mino. <i>Alius</i> , in Domino. Adversus eos. <i>Alius</i> , in eo.	1.
2.	2. Ascendet. <i>Alius</i> , ducet.	2.
3.	3. Instruamus exercitum contra Chananæos. <i>Alius</i> , pugnemus in Chananæum.	3.
4.	4. In manu eorum. <i>Aliter</i> , in manus eorum. Percusserunt eos. <i>Aliter</i> , con- ciderunt eos.	4. In manu eorum. Percusserunt eos.
5.	5. Et assecuti sunt. <i>Aliter</i> , et invenerunt. Acie[m] struxerunt adversus eum. <i>Aliter</i> , pugnauerunt in eo.	5. Et ii venerunt. Pugnauerunt in eo.
7.	7. Et adducunt eum. <i>Alius</i> , et adduxerunt eum.	7.
8.	8. Jerusalem. <i>Aliter</i> , in Jerusa- lem.	8. In Jerusalem.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
לפנים 10	10.	10.
וילך 11	11.	11.
קריית ספר		
ממנו 13	13.	13.
בבואה 14	14.	14.
מעל הזכות		
15 גלת מים את גלת עליה זאת גלת תחתיה	15.	15. Τῆν Γολγῶθ ἄνω, καὶ τῆν Γολ- γῶθ κάτω.
16 דתן את בני יהודה	16.	16.
וילך		
17 ויהריבם איתה	17	17. Καὶ ἀνεθεματίσταν αὐτήν.
תרימה		
18 ואתר גבולה	18.	18.
19 כי לא להודיש	19.	19.

כירכב ברזל להם

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Ante.	10. Antiquitus.	10.
11. Et ivit.	11. Atque inde profectus abiit.	11.
Cariath Sepher.	Cariath Sepher.	
13. Ab eo.	13. Vacat.	13.
14. In intrando ipsam.	14. Pergentem in itinere.	14.
Desuper asino.	In asino.	
15. Scaturigines aquarum. Scaturigines superioris partis, et scaturigines inferioris partis.	15. Irriguam aquis. Irriguum superius, et irriguum inferius.	15. Golgoth superiorem, et Golgoth inferiorem.
16. Soceri. Cum filiis Juda.	16. Cognati. Cum filiis Juda.	16
Et ivit.	Vacat.	
17. Et deleverunt eam.	17. Et interfecerunt eum.	17. Et deleverunt eam.
Horma.	Horma, id est, anathema.	
18. Et terminum ejus.	18. Cum finibus suis.	18
19. Quia non ad expellendum.	19. Nec potuit delere.	19.
Quia currus ferrei ipsis.	Quia falcatis curribus abunda- bant.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10.	10. Ἐμπροσθεν. Ἄλλος, τὸ πρῶτερον.	10.
11.	11. Καὶ ἀνέβησαν. Ἄλλος, καὶ ἐνεπορεύθησαν. Καριαθσεφέρ. Ἄλλος, Καριασσοφάρ. Ἄλλος, πόλις γραμμάτων.	11.
13.	13. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ὑπὲρ αὐτόν.	13.
14.	14. Ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς. Ἄλλος, ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν. Ἄπὸ τοῦ ὑποζυγίου. Ἄλλος, ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου.	14.
15.	15. Λύτρωσιν ὕδατος. Δύτρωσιν μετεώρων καὶ λύτρωσιν ταπεινῶν.	15.
16.	16. Ἰόθορ. Ἄλλος, Ἰοδάδ. Γαμβροῦ. Ἄλλος, πενθεροῦ. Μετὰ τῶν υἱῶν Ἰούδα. Ἄλλος, πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐπορεύθησαν.	16.
17.	17. Καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς. Ἄλλος, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν, καὶ ἐξωλόθρευσαν. Ἄνάθεμα. Ἄλλος, ἐξολέψευσις.	17.
18.	18. Τὰ ὄρια αὐτῆς. Ἄλλ., ὄριον.	18.
19.	19. Ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν ἐξολοθρεῦσαι. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐκληρονόμησαν. Ἄλλος, ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν κληρονομήσαι. Ὅτι Ῥηχάβ διεστειλάτω αὐτοῖς. Ἄλλοι, καὶ ἄρματα σιδηρὰ αὐτοῖς.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10.	10. Ante. <i>Alius</i> , prius.	10.
11.	11. Et ascenderunt. <i>Alius</i> , et profecti sunt. Cariathsepher. <i>Alius</i> , Cariassophar. <i>Alius</i> , civitas litterarum.	11.
13.	13. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , præ eo.	13.
14.	14. In ingressu ejus. <i>Alius</i> , in intrando ipsam. De subjugali. <i>Alius</i> , super subjugali.	14.
15.	15. Redemptionem aquæ. Redemptionem sublimium, et redemptionem humilium.	15.
16.	16. Jothor. <i>Alius</i> , Jobad. Affinis. <i>Alius</i> , soceri. Cum filiis Juda. <i>Alius</i> , ad filios Juda. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et profecti sunt.	16.
17.	17. Et exterminaverunt eos. <i>Alius</i> , et deleverunt eam, et exterminaverunt. Anathema. <i>Alius</i> , exterminatio.	17.
18.	18. Termini ejus. <i>Al.</i> , terminus.	18.
19.	19. Quoniam non potuerunt exterminare. <i>Alius</i> , et non possederunt. <i>Alius</i> , quia non potuerunt possidere. Quia Rechab diviserat eis. <i>Alii</i> , quia currus ferrei ipsis.	19.

15. Ἄρδεται ὕδατος.
...ἀρδεται πεδινῶν. Συμ ἄλλως,
κτῆσιν ἐν ὑψηλοτέροις, καὶ κτῆσιν
ἐν κοιλοτέροις.

15. Irrigationem aquæ.
[... irrigationem campestrium.]
Sym. *aliter*, possessionem in sublimioribus, et possessionem in inferioribus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
20 וְיוֹרֵשׁ	20.	20.
וְיוֹרֵשׁ מִשָּׁם אֶת־שֵׁנֶשׁהּ בְּנֵי הָעֵנָק		
21 לֹא הִדְרִישׁוּ	21.	21.
22 וַיַּעֲלוּ בֵית־יוֹסֵף גְּבֵהֶם בֵּית־אֵל	22.	22.
23 וַתִּירֹד־בֵּית־יוֹסֵף בְּבֵית־אֵל	23.	23.
24 אִישׁ יֹצֵא	24.	24.
26 וַיֵּלֶךְ	26.	26.
27 וַתֵּרְדוּרֵישׁ	27.	27.
וַאֲתֵּר־בְּנֹתָיִךְ		
28 וַיֵּשֶׁב	28.	28.
30 נָהַל	30.	30.
31 עָכוּ	31.	31.
רְחֹב		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Et expulit.	20. Delevit.	20.
Et expulit inde tres filios Enac.	Qui delevit ex ea tres filios Enac.	
21. Non expulerunt.	21. Non deleverunt.	21.
22. Et ascenderunt domus Joseph etiam ipsi Bethel.	22. Domus quoque Joseph ascendit in Bethel.	22.
23. Et explorari fecerunt domus Joseph in Bethel.	23. Nam cum obsiderent urbem.	23.
24. Virum egredientem.	24. Virum egredientem.	24.
26. Et ivit.	26. Et abiit.	26.
27. Et non expulit.	27. Non delevit.	27.
Et filias eius.	Cum viculis suis.	
28. Et posuit.	28. Fecit.	28.
30. Nahalol.	30. Naalol.	30.
31. Acco.	31. Accho.	31.
Rehob.]	Rohob.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

20. Ἐκληρονόμησε. "Ἄλλος, φ-
κοδόμησε. 20.
Καὶ ἐκληρονόμησεν ἐκεῖθεν τὰς
τρεις πόλεις τῶν υἱῶν Ἐνάκ. "Ἄλ-
λος, καὶ ἐξῆρεν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς
υἱοὺς Ἐνάκ.
21. Οὐκ ἐκληρονόμησαν. "Ἄλλος, 21.
οὐκ ἐξῆραν.
22. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ 22.
καὶ γὰρ αὐτοὶ εἰς Βαιθήλ. "Ἄλλος,
καὶ περιεσώθησαν οἶκος Ἰωσήφ
Βαιθήλ. "Ἄλλος, καὶ κατεσκέψαντο
οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ τὴν Βαιθήλ. "Ἄλλος,
καὶ κατεσκόπησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ
τὴν Βαιθήλ.
23. Καὶ παρενέβαλον καὶ κατε- 23.
σκέψαντο Βαιθήλ. "Ἄλλος, καὶ
παρανέβαλον οἶκος Ἰωσήφ κατὰ
Βαιθήλ. "Ἄλλος, κατέκοψαν οἱ υἱοὶ
Ἰωσήφ τὴν Βαιθήλ.
24. Ἄνηρ ἐξεπορεύετο. "Ἄλλος, 24.
ἄνδρα ἐκπορεύομενον.
26. Καὶ ἐπορεύθη. "Ἄλλος, καὶ 26.
ἀπῆλθεν.
27. Οὐκ ἐξῆρε. "Ἄλλος, οὐκ 27.
ἐκληρονόμησε.
Καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ
τὰ περιόικα. "Ἄλλος, καὶ τὰ περι-
σπόρια.
28. Καὶ ἔθετο. "Ἄλλος, καὶ 28. Καὶ ἔθετο.
ἔποίησε.
30. Δωμανά. "Ἄλλος, Ἐναμμάν. 30. Naalá.
31. Ἀκχώ. "Ἄλλος, Πτολεμαῖδα. 31.
Ἐρεώ. "Ἄλλος, Ἐρεώρ. "Ἄλλος,
Ροῦθ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

20. Hæreditavit. *Alius*, ædifica- 20.
vit.
Et hæreditavit inde tres civitates
filiorum Enac. *Alius*, et extulit
inde tres filios Enac.
21. Non hæreditaverunt. *Alius*, 21.
non extulerunt.
22. Et ascenderunt filii Joseph, 22.
et utique ipsi in Bæthel. *Alius*,
et se receperunt (domus Joseph
Bæthel. *Alius*, et inspexerunt filii
Joseph Bæthel. *Alius*, et explora-
verunt filii Joseph Bæthel.
23. Et castrametati sunt, et ex- 23.
ploraverunt Bæthel. *Alius*, et ca-
strametati sunt domus Joseph con-
tra Bæthel. *Alius*, conciderunt filii
Joseph Bæthel.
24. Vir egrediebatur. *Alius*, vi- 24.
rum egredientem.
26. Et profectus est. *Alius*, et 26.
abiit.
27. Non abstulit. *Alius*, non hæ- 27.
reditavit.
Et filias ejus, et adjacentia ejus.
Alius, et circumsitat urbes ejus.
28. Et posuit. *Aliter*, et fecit. 28. Et posuit.
30. Domana. *Aliter*, Enamman. 30. Naala.
31. Accho. *Alius*, Ptolemaidem. 31.
Ereo. *Alius*, Ereo. *Alius*, Ruth.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ⲟⲩⲏ 35

35.

35.

באִיבִי וּבִשְׁבִימִ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

35. Cheres.

35. Hares.

35.

Abest hoc loco.

Abest hoc loco.

In Ajalon, et in Sahalhim.

In Aialon et Salehim.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Judicum.

V. 1. Ἄλλος, παρὰ τοῦ Κυρίου. Ἄλλος, ἐν Κυρίῳ. Ita Basiliensis codex. Monendum autem, illas Basiliensis lectiones frequentissime cum ms. Alexandrino concordare.

Ibid. Basiliensis in textu habet, ἐν αὐτῷ. Ad marg. vero, πρὸς αὐτούς, ut alterius interpretis lectionem.

V. 3. Ἄλλ., πολεμήσωμεν ἐν τῷ Χαναταίῳ. Sic Basil. Videtur autem esse lectio Theodotionis, qui litteram e vestigio sequitur hic, ut infra, v. 5.

V. 4. Ο, Θ., ἐν χειρὶ αὐτῶν. Hæc lectio, ut putamus, ad Hebraicam veritatem secundum Theodotionem correctâ fuerat ab Origene in editione τῶν Ο hexaplati. Vetus autem lectio LXX Interpretum erat, εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν.

Ibid. Ο, Θ., ἐπάταξαν αὐτούς. Ο ἄλλως, ἔκοψαν αὐτούς. Sic Basil. Prior secundum Theodotionem in LXX emendata fuerat.

V. 5. Ο, καὶ καταλάβοσαν. Θ., Ο ἄλλως, καὶ εὗρον. Basil.

Ibid. Θ., Ο ἄλλως, ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. Vide supra, v. 2.

Ibid. Θ., Ο ἄλλως, ἐπάταξαν. Basil.

V. 7. Ἄλλ., καὶ ἤγαγον αὐτόν. Basil.

V. 8. Ο ἄλλως, Θ., ἐν Ἱερουσαλήμ. Basil.

V. 9. In hæc verba, καὶ τὴν πεδινήν, Basil. hæc notat, οὐδεὶς τῶν τεσσάρων, τὰ παρατείνοντα, καὶ τὰ πρὸς ἀπληρώτην, quo significatur ex quatuor interpretibus, Α., Σ., Ο, Θ., neminem habere, τὰ παρατείνοντα, καὶ τὰ πρὸς ἀπληρώτην, quæ videlicet lectio ferebatur in aliqua editione.

V. 10. Basil. habet, τὸ πρότερον, in textu, ad marg. vero, ἐμπροσθεν.

V. 11. Ἄλλ., καὶ ἐνεπορεύθησαν. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Καριασοφάρ. Ἄλλ., πόλις γραμμάτων. Basil., tacitis interpretibus.

V. 13. Ἄλλ., ὑπὲρ αὐτόν. Basil.

V. 14. Ἄλλ., ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου. Ita Basiliensis, qui in hæc verba hanc notam sæpius infra repetitam

quæ quomodo legi et intelligi debeant nondum satis compertum habemus. Nam hujusmodi notæ nunquam explicantur in codice Basiliensi, ubi solum observatæ nobis fuerunt: Quod de illis conjectura assequi potuimus, hic breviter explanabimus: διωρθ, id est, διώρθωσα, *correxi, emendavi*. Sic legitur apud Scholiasten ms. RR. PP. Jesuitarum, Ezech. cap. xlv, v. 12. Ου, est, οὕτως, sic,

παν, id est, πάντες, χω, χωρίς. Ita ut nota integra sic legatur, διώρθωσα οὕτως, πάντες χωρίς, id est, *emendavi sic. Omnes seorsim.* Illud vero significat, Scholiasten ipsum sic emendasse, omnesque editiones sic habere separatim, id est, seorsim positas, non vero eas quæ in Hexaplis collectæ erant, ubi aliquæ mutationes invecatæ fuisse videntur, ut fusius diximus in Præliminaribus (a).

V. 15. Σ., ἀρδείαν ὕδατος. V. notam sequentem.

Ibid. Α., τὴν Γολγῶθ ἄνω etc. Hic in utroque, Aquila videlicet atque Symmacho lectionum varietas occurrit. Nam lectionem Aquilæ sic tacito nomine profert Basiliensis, τὴν Γολγῶθ ἄνω, καὶ τὴν Γολγῶθ κάτω. Apud Procopium vero, pag. 497: *Aquylas* (sic) *vero ait, Gollath superiorem, et Gollath inferiorem.* Legerit ergo Procopius, Γολλάθ, vel, Γωλλάθ, quæ lectio magis quadrat cum Hebraico תּוֹלָא quam Γολγῶθ. Lectionem vero Symmachi sic offert Theodoretus, οἱ περὶ τὸν Σύμμαχον, ἀρδείαν ὕδατος. καὶ ἀντὶ τῶν ταπεινῶν, πεδινῶν ἐρμήνευσαν. Hinc Drusius illud, ΠΥΓΓΗ ΠΥΓ, secundum Symmachum sic interpretandum putat, ἀρδείαν πεδινῶν. Basiliensis autem codex, longe diversam et plenioram Symmachi interpretationem exhibet, nempe, Σ., κτήσιν ἐν ὑψηλοτέροις, καὶ κτήσιν ἐν κοιλοτέροις. Quæ lectio a Procopio confirmatur, cuius interpres ita vertit: *Symmachus exposuit, possessionem in superioribus, et possessionem in inferioribus.* Hæc lectio magis arridet.

adjicit hæc forma, διωρθ' ου παν χω διωρθ' ου,

Coislin. ad marg. Σ., κτήσιν τὸ δὲ Ἑβραϊκόν

(a) Cap. 10, num. 1, da. lit. II, ubi nonnihil variat auctoris sententia. Ebr.

CAPUT II JUDICUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ⲟⲩⲧⲁⲛ 1

1.

1.

ⲣⲏⲧⲏⲧ 2

2.

2.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Patribus vestris.

1. Patribus vestris.

1.

2. Biruetis.

2. Subverteretis.

2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

35.

35. Τῷ ὄστρακῶδει. Ἄλλος, τοῦ μυσρινῶνος.

35.

Ἐν ᾧ αἱ ἄρκοι, καὶ ἐν ᾧ αἱ ἀλώπεκες. Ἄλλος, οὗ οἱ ἄρκοι καὶ αἱ ἀλώπεκες.

Ἐν τῷ μυσρινῶνι καὶ ἐν Θαλαβίν. Οἱ λοιποὶ, ἐν Αἰλῶν καὶ ἐν Σαλαβίν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

35.

35. Testaceo. *Alius*, myrteti.

35.

In quo ursi et in quo vulpes. *Alius*, ubi ursi et vulpes.In myrteto et in Thalabin. *Reliqui*, in Ælon, et in Salæbin.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Judicum.

Γολὰθ ἔχει, ὃ ἐρμηνεύεται λύτρωσις. *Hebraicum habet Golath, quod significat, redemptio.*

Ibid. Σ., ἄλλως, κτήσιν ἐν ὕψλοτέροις, καὶ κτήσιν ἐν κοιλοτέροις. His confirmantur lectiones a nobis assertæ.

V. 16. Ο΄, Ἰόβορ. Ἄλλος, Ἰοβάδ. Basil. Neutrum in Hebræo legitur.

Ibid. Ἄλλος, πενθεροῦ. Basil. Vocem $\eta\eta$ ita vertit Symmachus, Exod. iii, 4 et xviii, 4 et 5.

Ibid. Ἄλλος, πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα. Basil.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐπορεύθησαν. Basil.

V. 17. Ἀ., καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν. Sic Drusius, qui hanc notam habet: *Hoc legitur in nonnullis editionibus τῶν Ο΄. Nempe ex Aquila desumptum librarium textui Vulgato inseruerat. Vide notus ad Frag. Deut. iii, 6.*

Ἄλλος, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν, καὶ ἐξωλόθρευσαν. Hæc lectio est codicis Alexandrini.

Ibid. Ἄλλος, ἐξολόθρευσας. Sic Basil. ad marg. et Alexandrinus codex.

V. 18. Basil., τὸ ὄριον, cum hac nota, παν χω διωρθ' ου, de qua supra ad vers. 14.

V. 19. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐκκληρονόμησαν etc. Has lectiones habet Basiliensis. Postrema cum codice Alexandr. quadrat.

Ibid. Ἄλλοι, καὶ ἀρματα σιδηρὰ αὐτοῖς. Sic quidam mss.

V. 20. Ἄλλος, ψοδόμησε. Sic Basil. qui hanc notam adjicit, διωρθ' ου, id est, ut videtur, διώρθωσα οὕτως. V. supra, v. 14.

V. 21. Ἄλλος, οὐκ ἐξήραν. Sic Basil. cum hac nota, παν.

V. 22. Trium lectiones tactis interpretum nominibus affert Basiliensis.

V. 23. Ἄλλος, καὶ παρενέβαλον etc. Basil.

V. 24. Ἄλλος, ἀνδρα ἐκπορευόμενον. Basil.

hac cum nota, διωρθ' ου παν χω. Vide supra, v. 14.

V. 26. Ἄλλος, καὶ ἀπῆλθεν. Basil. cum eadem nota, et Alexandrinus.

V. 27. Ἄλλος, οὐκ ἐκκληρονόμησε. Alex. et Basil.

cum hac nota, παν χω. Vide supra, v. 14.

Ibid. Ἄλλος, καὶ τὰ περιστόρια. Sic cum codice Alexand. Basiliensis, qui in eodem versu ter notat, καὶ legi ab aliis pro οὐδέ, hac addita nota ad sin-

gulos, παν χω. V. supra, v. 14.

V. 28. Ο΄, Θ., καὶ ἔθετο. Sic Basil. cum hac nota

ad marg., Ο΄, Θ., παν χω διωρθ' ου. Vide supra, v. 14.

V. 30. Θ., Νααλά. Ο΄ ἄλλως, Ἐναμμάν. Basil.

Ibid. Ο΄, Δωμανά. Coislin. in textu, Ἐναμμάμ, ad marg., οἱ Γ' καὶ τὸ Ἑβρ. Νααλά. Hebraicum est $\eta\eta$.

V. 31. Ἄλλος, Πτολεμαῖδα. Basil.

Ibid. Ἄλλος, Ἐρεώρ. Sic Basil. in textu, ad marg. vero, Ρούθ. Cod. Alexandr., Ρούθ. Græbe, Ρούθ. θ et β, frequentier confunduntur apud Græcos.

Ibid. Ο΄, Δαλάφ. Coislin. ad marg., οἱ Γ' Ἀαλάθ καὶ τὸ Ἑβρ. Ἀαλάθ, $\eta\eta$.

V. 33. Basil. ad marg., οὐδέ τοὺς, cum hac nota sic posita,

παν χω.

θ

διωρθ' ου.

Vide supra, v. 14.

V. 35. Ἄλλος, τοῦ μυσρινῶνος. Basil. Hic duplicem versionem exhibent LXX.

Ibid. Ἄλλος, οὗ οἱ ἄρκοι καὶ αἱ ἀλώπεκες. Basil.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἐν Αἰλῶν, καὶ ἐν Σαλαβίν. Sic

Basiliensis cum hac nota, παν χω διωρθ' ου. Vide supra, v. 14.

Ibid. Coislin. in textu, μυσρινῶνος, in marg., δρυμῶνος. Οἱ Γ' τῷ ὄστρακῶδει, sic pro ὄστρακῶδει.

Ibid. marg., οἱ Γ' καὶ τὸ Ἑβρ. ἐν Αἰλῶν καὶ ἐν Σαλαβίν.

CAPUT II JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Πατράσιν ὑμῶν. *Aliqui ad-*
aunt, τοῦ δοῦναι ὑμῖν.

1.

2.

2. Καθελεῖτε. Ἄλλος, κατασκά-
ψατε.

2.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. Patribus vestris. *Aliqui ad-*
dunt, dare vobis.

1.

2.

2. Destructis, *Alius*, suffodite.

2.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
5 לֹא־אָרַשׁ אַחֶם	5.	5.
4.5 וַיִּבְנוּ וַיִּקְרְאוּ שְׁמֵי הַבָּקִים הַזֶּה בְּנִים	4.5.	4.5.
7 אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ	7.	7. Μετὰ Ἰησοῦ.
9 בְּתַמְנַת־הֵרִים	9.	9. Ἐν Θαμναθαρίσ.
10 נֶאֱסַף	10.	10.
11 בְּעֵינֵי	11.	11.
12 הָעֵמֹמִים	12.	12.
13 לְבַעַל	13.	13.
14 בְּיַד	14.	14.
עַד לַעֲמֹד		
15 יֵצְאוּ	15.	15.
16 וַיִּשְׁעֻם	16.	16.
17 אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים	17.	17.
כַּעֲזָה		
18 וְכִי	18.	18.
19 אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים	19.	19.
22 בָּם	22.	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Non expellere eos.	3. Nolui delere eos.	3.
4 et 5. Et fleverunt, vocaveruntque nomen loci ipsius, Bochim.	4 et 5. Et fleverunt. Et vocatum est nomen loci illius, locus flentium, sive lacrymarum.	4.5.
7. Post Josue.	7. Post eum.	7. Post Jesum, vel, cum Jesu.
9. In Tamnath Heres.	9. In Thamnathisare.	9. In Thamnathares.
10. Collecti sunt.	10. Generatio congregata est.	10.
11. In oculis.	11. In conspectu.	11.
12. Populorum.	12. Populorum.	12.
13. Bahal.	13. Baal.	15.
14. In manu.	14. In manus.	14.
Ultra stare.	Ultra resistere.	
15. Egrediebantur.	15. Quocumque pergere voluissent.	15.
16. Et salvaverunt eos.	16. Qui liberarent eos.	16.
17. Post deos alienos.	17. Cum diis alienis.	17.
Præcepta.	Mandata.	
18. Et cum.	18. Cumque.	18.
19. Post deos alienos.	19. Sequentes deos alienos.	19.
22. In eis.	22. In ipsis.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Οὐ μὴ ἐξαρῶ αὐτούς. Ἄλλως, οὐ προσθήσω μετακίησαι τὸν λαὸν ὃν ἴπα τοῦ ἐξώσαι.
- 4, 5. Καὶ ἐκλαυσαν, καὶ ἐπ-
ωνόμασαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεί-
νου κλαυθμώνες.
7. Μετὰ Ἰησοῦ.
9. Ἐν Θαμναθαρές.
10. Προσετέθησαν. Ἄλλως, συν-
ήχησαν.
11. Ἐνόπιον. Ἄλλως, ἐναντίον.
12. Λαῶν.
13. Τῆ Βαάλ.
14. Εἰς τὰς χεῖρας.
Ἔτι ἀντιστήναι. Ἄλλως, ἐτι
στήναι.
15. Ἐπορεύοντο. Ἄλλως, ἐξεπο-
ρεύοντο. Ἄλλως, ἐξεπόμευσαν.
Ἄλλως, ἐπόμευσον.
16. Καὶ ἔσωσεν αὐτούς.
17. Ὅπισω θεῶν ἑτέρων. Ἄλλως,
ὀπίσω θεῶν ἄλλοτρίων.
Τῶν λόγων. Οἱ λοιποὶ, τὰς ἐν-
τολάς.
18. Καὶ ὅτι. Ἄλλως, καὶ ὅτι.
Ἄλλως, εἶποτε.
19. Ὅπισω θεῶν ἑτέρων. Ἄλλ-
ως, ὀπίσω θεῶν ἄλλοτρίων.
22. Ἐν αὐτοῖς. Ἄλλως, δι' αὐ-
τῶν.

- 3.
- 4, 5. Διὰ τοῦτο ἐκάλισαν.
7. Μετὰ Ἰησοῦ.
9. Ἐν Θαμναθαρές.
- 10.
- 11.
12. Λαῶν.
13. Τῆ Βαάλ.
14. Ἐν χεῖρι.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3. Non auferam eos. *Aliter*, non
adjiciam transferre populum, quem
dixi me expulsurum.
- 4, 5. Et fleverunt, et vocave-
runt nomen loci illius, planctus.
Alius, propter hoc vocatum est.
7. Post Jesum, *vel*, cum Jesu.
9. In Thamnathares.
10. Appositi sunt. *Alius*, con-
gregati sunt.
11. Coram. *Alius*, in conspectu.
12. Populorum.
13. Baal, *sem*.
14. In manu.
Ultra resistere. *Alius*, ultra
stare.
15. Ibant. *Alius*, exhibant. *Alii*
duo, *diverse*, fornicabantur.
16. Et salvavit eos.
17. Post deos alios. *Alius*, post
deos alienos.
Verba. *Reliqui*, praecepta.
18. Et quis. *Alius*, et cum.
Alius, si quando.
19. Post deos alios. *Alius*, post
deos alienos.
22. In eis. *Alius*, per eas.
3. Propter hoc vocaverunt.
7. Post Jesum, *vel*, cum Jesu.
9. In Thamnathares.
- 10.
- 11.
12. Populorum.
13. Baal, *masc*.
14. In manu.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Judicum.

V. 1. Τοῦ δοῦναι ὑμῖν. Hæc in Hebraico non ex-
stant, sed habentur in cod. Alex. et in Basiliensi

παν χω. Vide supra, cap. I, v. 14.

cum hac nota, παν χω. Vide cap. I, v. 14.

V. 2. Ἄλλος, κατασκάψατε. Basil.

V. 7. Basil., παν, id est, πάντες, μετὰ Ἰησοῦ.

V. 3. Ὅλλως, οὐ προσθήσω μετοικῆσαι etc.
Sic Basil. et cod. Alex. qui legit μετοικίσαι.

V. 9. Basil., παν ου, id est, ut putamus, πάντα
οὕτως, ἐν Θαμναθαρές. Sic item cod. Alex.

V. 4. 5. Σ., Ὁ, καὶ ἐκλαυσαν etc. Basil. Θ., διὰ
τοῦτο ἐκάλεισαν etc. Sic idem cum hac nota,

V. 10. Basil. in textu, συνήχθησαν, ad μαρτ.,
προσετέθησαν.

CAPUT III JUDICUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
לנסח 1	1.	1.
לא ידעום אשר לפנים לא ידעום 2	2.	2.
פולשתים 3	3.	3.
לבא חבת ביד 8	8.	Εἰσοδος Ἐμάθ. 8.
ארם נרים		
בעיני 12	12.	12.
וישלוך 15	15.	15. Ἐξαπέστειλαν.
גבד ארנה 16	16.	16. Γρόνθου παλαιστιαίου.
כותחת למדיו		
בריא 17	17.	17. Πιμελής.
נשאי 18	18.	18.
מךדהפסלים 19	19.	19.
אשר אידדנהגל ויאמר הם וינאו מעליך כל- העמדים עליך		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

1. Ad tentandum.	1. Ut erudiret.	1.
2. Tantum qui antea non cognoverant ea.	2. Et haberent consuetudinem præliandi.	2.
3. Pelistim.	3. Philistinorum.	3.
Ad ingrediendum Chamath.	Ad introitum Emath.	Ingressus Emath.
8. In manu.	8. In manus.	8.
Aram Naharaim.	Mesopotamiæ.	
12. In oculis.	12. In conspectu.	12.
15. Et miserunt.	15. Miserunt.	15. Miserunt.
16. Cubitus longitudo ejus.	16. Longitudinis palmæ manus.	16. Pugni palmaris.
De sub vestibus ejus.	Subter sagum.	
17. Pinguis.	17. Crassus.	17. Pinguis.
18. Ferentes.	18. Vacat.	18.
19. A sculptilibus.	19. Ubi erant idola.	19.
Quæ cum Galgal.	De Galgalis.	
Et dixit, Sile. Et egressi sunt desuper eo omnes stantes super eum.	Et ille imperavit silentium : egressisque omnibus, qui circa eum erant,	

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Judicum.

- V. 11. Basil., ἐνώπιον, in textu, ἐναντίον, ad marg.
 V. 12. Basil., ἐθνῶν. Σ., ου, id est, ut videtur, Σ., οὕτως. Ο', Θ., λαῶν.
 V. 13. Basil. in textu, τῷ Βαβλ, ad marg. vero sic, Θ., τῷ. Ο', τῆ. Ο', χω. Θ., ου.
 Vide supra, cap. I, v. 14.
 V. 14. Σ., Θ., ἐν χειρί. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, ἔτι στήναι. Basil.
 V. 15. Ἄλλος, ἐξεπορεύοντο. Sic Basil. in textu. Reliquas vero lectiones ad marginem habet, et duas lineis infra, Ο', Θ., χω. V. supra, cap. I, v. 14.
 V. 16. Ad ἔσωσεν αὐτούς, Basiliensis notat: Ο', μόνοι, sic.
 V. 17 et 19. Ἄλλος, ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων. Basil.
 V. 22. Ἄλλος, δι' αὐτῶν. Basil.

CAPUT III JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἀσκήσαι.	1. Ὅστε πειρᾶσαι.	1.
2.	2. Πλὴν οἱ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν αὐτά. Ἄλλος, παντελῶς γὰρ οἱ ἔμπροσθεν αὐτῶν ἀνεπιστήμονες ἦσαν τῶν τοιούτων.	2.
3.	3. Φυλιστιεῖμ. Ἄλλος, ἀλλοφύλων.
Λαβωεμάθ.	3. Φυλιστιεῖμ.
8.	8. Ἐν χειρί. Ἄλλος, εἰς χεῖρας.
Ποταμῶν Συρίας. Ἄλλος, Μεσοποταμίας.	8.
12.	12. Ἐναντίον. Ἄλλος, ἐνώπιον.	12.
15. Ἐξαπέστειλαν.	15. Ἐξαπέστειλαν.	15. Ἐξαπέστειλαν.
16. Γρόνθου παλαιστιαίου.	16. Σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς. Ἄλλος, δρακὸς τὸ μῆκος αὐτῆς.
Ἐπὶ τὸν μανδύαν. Ἄλλος, ἔνδυμα.	16. Σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς.
17. Παχύς.	17. Ἀστεις.	17.
18.	18. Τοὺς φέροντας. Ἄλλος, τοὺς ἀφροντας.	18.
19.	19. Ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν.

Τῶν ἐν Γαλγάλ.
Καὶ εἶπεν Ἐγλὼμ πρὸς αὐτὸν, σιώπα. Καὶ ἐξαπέστειλεν ἀφ' ἑαυτοῦ πάντα τοὺς ἐφροστώτας ἐπ' αὐτῶν. | 19. Ἀπὸ τῶν γλυπτῶν.

Τῶν μετὰ τῆς Γαλγάλ.
... πᾶσιν, ἐκ μέσου. Καὶ ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτοῦ . . . οἱ παραστηκότες αὐτῶν. |

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Ut exerceat.	1. Ut tentaret.	1.
2.	2. Verum qui ante illos nescierunt illas. <i>Alius</i> , omnino enim qui ante illos erant, ignari erant illarum.	2.
3.	3. Phylistiim. <i>Aliter</i> , alienigenarum.
Laboemath.	3. Phylistiim.
8.	8. In manu. <i>Alius</i> , in manus.
Syrizæ Æuviorum. <i>Alius</i> , Mesopotamiæ.	8.
12.	12. Coram. <i>Alius</i> , in conspectu.	12.
15. Miserunt.	15. Miserunt.	15. Miserunt.
16. Pugni palmaris.	16. Palmi longitudo ejus. <i>Alius</i> , pugni longitudo ejus.
Sub sago. <i>Alius</i> , indumento.	16. Palmi longitudo ejus.
17. Crassus.	17. Urbanus.	17.
18.	18. Ferentes. <i>Alius</i> , gestantes.	18.
19.	19. A viris,
Quæ in Galgal.
Et dixit Eglom ad eum, Tace. Et dimisit a se omnes qui astabant sibi. <i>Aliter</i> , et dixit Eglom omnibus, De medio. Et emisit a se . . . qui astabant ipsi.	19. A sculptilibus.
Quæ cum Galgal.
. . . omnibus, De medio. Et emisit a se . . . qui astabant ipsi.

Ille autem dixit, Tace. Cum dimisisset autem omnes astantes sibi,

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληγνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

20 ואהוד בא אליו ודעו ישב בעלית	20.	20.
21 בבטו	21.	21.
22 ויבא	22.	22.
הלהב		
23 אהוד	23.	23.
המסדרונה		Παραστάδα.
24 בעלות	24.	24.
אך מסיך הוא את-ידגליו		
25 ויחילו עד-בדש	25.	25.
29 בעת דהיא	29.	29.
30 ותכנע	30.	30.
31 ענת	31.	31.
בבלמד הבקר		Ἐν διδακτεῖρι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

20. Et Ehud ingressus est ad eum, et ipse sedebat in cœnaculo.	20. ingressus est Aod ad eum : sedebat autem in æstivo cœnaculo.	20.
21. In ventrem ejus.	21. In ventre eius.	21.
22. Et ingressus est.	22. Vacat.	22.
Laminam.	Ferrum.	
23. Ehud.	23. Aod.	23.
Per vestibulum.	Per porticum.	Per porticum.
24. Obseratæ.	24. Clausas.	24.
Certe tegens ipse pedes suos.	Forsitan purgat alvum.	
25. Et expectaverunt donec pudesferent.	25. Expectantesque diu donec erubescerent.	25.
29. In tempore illo.	29. In tempore illo.	29.
30. Et humiliatus est.	30. Et humiliatus est.	30.
31. Anath.	31. Anath.	31.
In documento bovis.	Vomere.	In stimulo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Judicum.

- V. 1. Σ., ἀσπῆσαι. Drusius. Ibid. Ἄ., εἰσόδος Ἐμάθ. Sic Eusebius *De locis*
V. 2. Ἄλλος, παντελῶς γὰρ etc. Sic Basil., *Hebraicis* apud Hieronymum, in *Λαθωεμάθ*, p. 459.
—Coislin. ad marg. A., Σ., εἰσόδου. Sed Eusebius,
V. 3. Ο', Θ., Φυλιστιεῖμ. Sic Basil. l. c., uni tribuit Aquilæ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	τόν. Ἄλλως, καὶ εἶπεν Ἐγλώμ πάσιν, ἐκ μέσου. Καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ παραστηκότες αὐ- τῷ.	
20. εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἄαὼδ καθημένου κατὰ μόνας.	20. Καὶ Ἄαὼδ εἰσῆλθε πρὸς αὐ- τῷ, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῷ ὑπερώῳ.	20.
21.	21. Ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ. Ἄλλος, εἰς τὴν κοιλίαν Ἐγλώμ.	21.
22.	22. Καὶ ἐπεισήνεγκεν. Ἄλλος, καὶ ἐπεισήγαγεν.	22.
23.	Φλογός. Ἄλλος, αἰχμῆς. 23. Ἄαὼδ. Ἄλλος, Ἄαὼδ.	23.
Εἰς τὰ πρόθυρα.	Τὴν προστάδα.	
24.	24. Ἐσφηνωμένοι. Ἄλλος, ἀπο- κεκλεισμένοι.	24.
25.	Μήποτε ἀποκενοὶ τοὺς πόδας αὐ- τοῦ. Ἄλλος, μήποτε πρὸς δῖφρους κάθηται.	
29.	25. Καὶ ὑπέμειναν ἕως ἡσχύνον- το. Ἄλλος, καὶ προσέμειναν αἰ- σχυνόμενοι.	25.
30.	29. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ. Ἄλ- λος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ.	29.
31.	30. Καὶ ἐναπεινώθη. Ἄλλος, καὶ ἐναπεινώθη.	30.
Ἐχέτη τῶν βοῶν.	31. Δινάχ. Ἄλλος, Δινάθ. Ἄλ- λος, Ἄνάθ. Ἐν τῷ ἀροτρόποδι τῶν βοῶν. Ἄλλος, ἐκτός μίσχων τῶν βοῶν.	31. Ἐν ἀροτρόποδι τῶν βοῶν.

SYMMACHUS.

THEODOTIO.

20. ingressus est ad eum Aaod, ipso sedente seorsum.	bus, De medio. Et egressi sunt ab eo omnes, qui astabant ipsi.	20. Et Aod ingressus est ad ip- sum, et ipse sedebat in cœnaculo.
21.	21. In ventre ejus. <i>Alius</i> , in ventrem Eglom.	21. In ventre ejus. <i>Alius</i> , in ventrem Eglom.
22.	22. Et superimmisit. <i>Alius</i> , et induxit.	22. Et superimmisit. <i>Alius</i> , et induxit.
23.	Flammam, <i>vel</i> mucronem. <i>Alius</i> , cuspidem.	23. Aod. <i>Alius</i> , Aaod.
Per vestibula.	Vestibulum.	
24.	24. Coarctatæ. <i>Alius</i> , clausæ.	24. Nunquid forte evacuat pedes suos. <i>Alius</i> , num forte ad sellas sedet.
25.	25. Et sustinuerunt quoadusque erubuerunt. <i>Alius</i> , et exspectave- runt pudefacti.	25. Et sustinuerunt quoadusque erubuerunt. <i>Alius</i> , et exspectave- runt pudefacti.
29.	29. In die illo. <i>Alius</i> , in tempore illo.	29. In die illo. <i>Alius</i> , in tempore illo.
30.	30. Et confusus est. <i>Alius</i> , et humiliatus est.	30. Et confusus est. <i>Alius</i> , et humiliatus est.
31.	31. Dinach. <i>Alius</i> , Linath. <i>Alius</i> , Anath.	31. Dinach. <i>Alius</i> , Linath. <i>Alius</i> , Anath.
Stiva boum.	In vomere boum. <i>Alius</i> , extra vitulos boum.	In vomere boum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Judicum.

V. 8. Ἄλλος, εἰς χεῖρας. Basil.

Ibid. Ἄλλος, Μεσοποταμίας. Idem.

V. 12. Ἄλλος, ἐνώπιον. Basil.

V. 15. Ἐξαπέστειλαν. Basiliensis sic habet: Ο΄,

Θ., καὶ οἱ λοιποὶ, Ου, id est, οὕτως.

V. 16. Ἄ., Σ., γρόνθου παλαιστιαίου etc. Has

lectiones ex Basiliensi mutuamur.

Ibid. Ἄλλος, ἔνδυμα. Basil.

- V. 17. 'Α., πικρῆς. Σ., παχύς. Basil.
 V. 18. 'Αλλος, τοὺς ἀφροντας. Basil.
 V. 19. Θ., ἀπὸ τῶν γλυπτῶν. Basil. Hanc lectionem habet edit. Romana.
 Ibid. Θ., τῶν μετὰ τῆς Γαλγάλ. Idem codex.
 Ibid. et V. 20. Omnes utriusque versus lectiones ex Basiliensi desumpsimus.
 V. 21. 'Αλλος, εἰς τὴν κοιλίαν Ἐγλώμ. Basil.

- V. 22. 'Αλλος, καὶ ἐπειθήγαγαν. Basiliensis et ibid. αἰχμῆς.
 V. 23. 'Αλλος, Ἀαώδ. Basil. et sic semper ad vocem, Ἀώδ.
 Ibid. 'Α., παραστάδα. Σ., εἰς τὰ πρόθυρα. Basil.
 V. 24. 'Αλλος, ἀποκκελισμέναι. Basil.
 Ibid. 'Αλλος, μήποτε πρὸς δῖφρους κάθεται. Sic Basil. et cod. Alex.

CAPUT IV JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
בעיני 1	1.	1.
בחרשת 2	2.	2.
למשפט 5	5.	5.
מבני נפתלי 6	6.	6.
בידך 7	7.	7.
תפארתך 9	9.	9. Καύχημά σου.
קדשה 10	10.	10.
וינערך 10	10.	10.
וחבר הקיני נשד 11	11.	11.
עדאלון בצענים		
בידך הלא יהיה יצא לפניך 14	14.	14. Μητι οὐ Κύριος ἐξελεύσεται εἰς πρόσωπόν σου;
חרשת 16	16.	16.
לא נשאר		
נם 17	17.	17.
לקראת 18	18.	18.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In oculis.
 2. In Haroseth.
 5. Ad iudicium.
 6. De filiis Nephthali.
 7. In manu tua.
 9. Decor tuus.
 In Cedus.
 10. Et conclamavit.
 11. Et Heber Cinæus separavit se.

Usque ad quercum in Sahanaim.

14. In manu tua, nonne Dominus egressus est ad facies tuas?

16. Haroseth.
 Non remansit.

17. Fugit.
 18. In occursum.

VULGATA LATINA.

1. In conspectu.
 2. Haroseth.
 5. In omne iudicium.
 6. De filiis Nephtali.
 7. In manu tua.
 9. Victoria.
 In Cedus.
 10. Qui accitis.
 11. Haber autem Cinæus recesserat.

Usque ad vallem quæ vocatur Sennim.

14. In manus tuas; en ipse ductor est tuus.

16. Haroseth.
 Usque ad internecionem.

17. Fugiens.
 18. In occursum.

AQUILA.

1.
 2.
 5.
 6.
 7.
 9. Gloriatio tua.
 10.
 11.
 14. Nonne Dominus egredietur in faciem tuam?
 16.
 17.
 18.

V. 25. Ἄλλος, καὶ προσέμειναν αἰσχυνόμενοι. Sic Basil. cum hac nota;

τ
παν χω
διωρθ' ου.

Vide supra, cap. 1, v. 14.

IV. 29. Ἄλλος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Basil.

V. 30. Ἄλλος, ἐταπεινώθη. Basil.

V. 31. Ἄλλος, Ἀνάθ. Ἄλλος, Ἄνάθ. Basil. Jam sæpe diximus litteras, A, Δ, Λ, frequenter commutari, ob similitudinem quam in mss. vetustioribus præferebant.

Ibid. Ἄ., ἐν διδακτῆρι. Σ., ἐχέτη τῶν βοῶν etc. Ita Coislin.

[Διδακτῆρ, quasi dicas, instrumentum ad docendum boves. Quod respondet Hebraicæ voci דַבָּרָה. DRACH.]

CAPUT IV JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	1. Ἐνώπιον. Ἄλλος, ἐναντίον.	1.
2.	2. Ἀρισώθ. Ἄλλος, Ἄβεσώθ.	2.
5.	5. Εἰς χρίσιν. Ἄλλος, τοῦ κρι- γεσθαι.	5.
6.	6. Ἐκ τῶν οἰῶν Νεφθαλί.	6.
7.	7. Ἐν τῇ χειρὶ σου. Ἄλλως, εἰς χεῖράς σου.	7. Ἐν τῇ χειρὶ σου.
9. Ἀρίστειά σου.	9. Προτέρημά σου. Ἐκ Καδής. Ἄλλος, εἰς Κεδές.	9.
10.	10. Καὶ ἐδόησεν. Ἄλλος, παρ- ηγγεῖλεν.	10.
11.	11. Καὶ Χαβὲρ ὁ Κιναῖος ἐχωρή- σθη. Ἄλλος, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου ἐχωρήσθησαν. Ἔως δρυὸς πλεονεκτούντων. Ἄλ- λος, πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων.	11. Ἔως δρυὸς πλεονεκτούντων.
14. Εἰς χεῖρας σου, ὅρα Κύριος πρόρχεται σου.	14. Ἐν χειρὶ σου. Οὐκ ἰδοὺ Κύ- ριος ἐλεύσεται ἔμπροσθέν σου; Ἄλλως, ἐν τῇ χειρὶ σου, ὅτι Κύ- ριος ἐξελεύσεται ἔμπροσθέν σου.	14. Οὐχὶ Κύριος ἐξελεύσεται ἔμ- προσθέν σου;
16.]	16. Ἀρισώθ. Ἄλλος, δρυμοῦ. Οὐ κατελείφθη. Ἄλλος, οὐχ ὕπελείφθη.	16.
17.	17. Ἐφυγε. Ἄλλος, ἀνεχώρη- σεν.	17.
18.	18. Εἰς ἀπάντησιν. Ἄλλως, εἰς συνάντησιν.	18. Εἰς ἀπάντησιν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. In conspectu. <i>Alius</i> , ante.	1.
2.	2. Arisoth. <i>Alius</i> , Abesoth.	2.
5.	5. In judicium. <i>Alius</i> , ut judi- carentur.	5.
6.	6. Ex filiis Nephthali.	6.
7.	7. In manu tua. <i>Aliter</i> , in ma- nus tuas.	7. In manu tua.
9. Præmia tua.	9. Primatus tuus. Ex Cades. <i>Alius</i> , in Cedes.	9.
10.	10. Et clamavit. <i>Alius</i> , præce- pit.	10.
11.	11. Et Chaber Cinæus separatus erat. <i>Alius</i> , et qui prope Cinæum separati sunt. Usque ad quercum rapacium. <i>Alius</i> , usque ad quercum quie- scentium.	11. Usque ad quercum rapacium.
14. In manus tuas. Vide Domi- nus præit tibi.	14. In manu tua. Nonne ecce Dominus ibit in conspectu tuo? <i>Aliter</i> , in manu tua; quia Domi- nus egredietur in conspectu tuo.	14. Nonne Dominus egredietur in conspectu tuo?
16.	16. Arisoth. <i>Alius</i> , querceti. Non relictus est. <i>Alius</i> , non re- siduus fuit.	16.
17.	17. Fugit. <i>Alius</i> , recessit.	17.
18.	18. In occursum. <i>Aliter</i> , obviam.	18. In occursum.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

וּחְסַר אֵלֶיךָ		
פָּדָה		
וּחְסַד		
בְּשִׂמְיָהּ		
19 וּחְסַד	19.	19.
20 פָּתַח	20.	20.
פָּה		
21 בְּלֹא	21.	21.
וּחְזָקַע		
בְּרִקְוֹ		
וּחְצָנָה		
וּחְזָרְנָדִם וְיַעֲף וְיִכַח		
22 וְהָנָה בְּרַק	22.	22.
נִפְלֵ		
23 וְיִכְנַע	23.	23.
לְפָנָי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Dixit ad eum.	Dixit ad eum.	
Declina.	Intra.	
Et operuit eum.	Et opertus ab ea.	
In tegumento crasso.	Pallio.	
19. Et operuit eum.	19. Et operuit eum.	19.
20. Ostium.	20. Ante ostium.	20.
Hic.	Hic.	
21. In silentio.	21. Abscondite.	21.
Et infixit.	Et posuit.	
In tempus ejus.	Supra tempus.	
Et fixit se.	Defixit.	
Et ipse soporatus erat, et lassatus, et mortuus est.	Qui soporem morti consocians defecit et mortuus est.	
22. Et ecce Barac.	22. Et ecce Barac.	22.
Cadens.	Jacentem.	
23. Et humiliavit.	23. Humiliavit ergo.	23.
Ad facies.	Coram.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Judicum,

V. 1. Ἄλλος, ἐναντίον. Basil.
 V. 2. Ἄλλος, Ἀθεσώθ. Basil.
 V. 5. Ad vocem, τῆς Βαυθῆλ, in Basiliensi legitur ad marginem,
 O O ου
 O Θ χω
 il est, O, O. Hic notare videtur duas ignotas nobis τῶν O' editiones, quæ οὕτως, sic, habebant. Postea vero, O, Θ., χωρίς, editionem quamdam O', Θ' notare videtur, sive LXX Interpretum, et Theodotionis, quam frequenter memorat infra. Sed hæc admodum obscura sunt.

Ibid. Ἄλλος, τοῦ κρῖνεσθαι. Basil.
 V. 6. Ἐκ τῶν υἱῶν Νεφθί. Basil. ad marg., ἀπὸ.
 V. 7. O', ἐπάξω πρὸς σέ. Coislin. in textu, ἀπάξω πρὸς σέ, ad marg., Ἄ., ἐλύσω πρὸς σέ. Σ., ἀθροῖσατε, dubium. Hebraicum est וְיָחַד אֵלֶיךָ.
 Ibid. O', Θ., ἐν τῇ χειρὶ σου. Basil. Idem autem versu sequenti in hæc verba τῶν O', μετ' ἐμοῦ, hæc notat, O', χω, Θ., ου.
 Et v. 5. ad eorundem vocem, πορευομένη,
 τ
 παν χω
 διαρθ' ου

Εἶπεν αὐτῷ. *Οἱ λοιποὶ*, εἶπε πρὸς αὐτόν.

Ἐκκλινον. Ἄλλος, ἐκνευσον.

Περιέβαλεν. Ἄλλος, συνεκάλυψεν.

Ἐγκοιμήτρῳ.

Ἐπιβολαίῳ. Ἄλλως, ἐν τῷ (Αἰ. τῇ) δέρρει αὐτῆς.

Ἐν τῷ σάγῳ.

19. Καὶ συνεκάλυψεν αὐτόν.

19. Καὶ συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἄλλως, καὶ περιέβαλεν αὐτόν.

19.

20.

20. Ἐν τῇ θύρᾳ. Ἄλλως, ἐπὶ τὴν θύραν.

20. Ἐν τῇ θύρᾳ.

Ἦδε. Ἄλλως, ἐνταῦθα.

Ἐνταῦθα.

21.

21. Ἐν κρυφῇ. Ἄλλος, ἡσυχῇ. Καὶ ἐνέκρουσεν. Ἄλλως, καὶ ἐπηξεν.

21.

Καὶ ἐνέκρουσεν.

Ἐν τῇ γνάθῳ. Ἄλλως, ἐν τῷ κροταφῷ.

Ἐν τῇ γνάθῳ.

Καὶ διεξῆλθεν. Ἄλλως, καὶ ἤλασεν.

Κεκαρωμένου αὐτοῦ ὃ δὲ ἐλειπόθυμηνεν. Ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ,

Ἔσκοτώθη, καὶ ἀπέθανε. Ἄλλως, ἀπεσκάρισεν καὶ ἐξέψυξεν.

22. ἐφάνη Βαράκ.

22. Καὶ ἰδοὺ Βαράκ.

22.

Πεπτωκώς. Ἄλλως, ἐβριμμένος.

Πεπτωκώς.

23.

23. Καὶ ἐταπεινώσεν. Ἄλλως, καὶ ἐτρόπωσε.

23. Καὶ συνέτριψεν.

Ἐνώπιον. Ἄλλως, ἐμπροσθεν.

Ἐνώπιον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Dixit ei. *Reliqui*, dixit ad eum.

Declina. *Alius*, deflecte.

Circumvolvit. *Alius*, cooperuit.

Indumento. *Aliter*, in pelle sua.

In sago.

In lecto.

19. Et cooperuit eum.

19. Et cooperuit vultum ejus.

19.

Aliter, et circumvolvit eum.

20.

20. In porta. *Aliter*, super porta.

20. In porta.

Hic. *Aliter*, id. alio verbo.

Hic.

21.

21. In occulto. *Alius*, quiete.

21.

Et impulit. *Aliter*, et fixit.

Et impulit.

In gena. *Aliter*, in tempore.

In gena.

Et pertransiit. *Aliter*, et penetravit.

Soporato illo: ipse animo defecit. Eo autem defuncto,

Obtenebratus est, et mortuus est. *Aliter*, palpavit et expiravit.

22.

22. Et ecce Barac.

Prostratus.

23.

Prostratus. *Aliter*, projectus.

23. Et contrivit.

23. Et humiliavit. *Aliter*, et profligavit.

In conspectu. *Aliter*, ante.

In conspectu.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Judicum.

Vide supra, cap. I, v. 14.

V. 9. Ἄ., καύχημά σου. Σ., ἀριστεία σου. Basil.

Ibid. Ἄλλος, εἰς Κεδές. Basil.

V. 10. Ἄλλος, παρήγγειλεν. Basil.

V. 11. Ἄλλος, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου ἐγώρισθησαν. Basil. — Coislin. ad marg., οἱ Γ' καὶ Χάβερ δὲ Κεῖναιος ἐγώρισθη. In textu vero, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου etc.

Ibid. Θ., ἕως etc. Ita Coislin. ad marg.

Ibid. Ἄλλος, πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων. Basil.

V. 14. Has omnes versus decimi-quarti lectiones affert Basil.

V. 16. Ἄλλος, δρυμοῦ. Basil.

Ibid. Ἄλλος, οὐχ ὑπελήφθη. Basil.

V. 17. Ἄλλος, ἀνεχώρησεν. Idem.

V. 18. Ο', Θ., εἰς ἀπάντησιν. Idem.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, εἶπε πρὸς αὐτόν. Basil. Itemque alie subsequentes hujusce versus lectiones.

Ibid. הַדְּרֵי . Coislin. in textu, ἐν δέρρει, ad marg., ἐν περιβολαίῳ.

V. 19. Σ., καὶ συνεκάλυψεν etc. Ex Basil

V. 20. Ὁ ἄλλως, Θ., ἐνταῦθα. Ibid.

V. 21. Ἄλλος, ἡσυχῇ. Basil.

Ibid. Ο', Θ., καὶ ἐνέκρουσεν. Et Ο', Θ., ἐν τῇ γνά-

θρ. Ex eodem Basil. Ibid. Ὁ ἄλλως, καὶ ἤλασεν.

vero lectio, ἀπεσκάρισεν καὶ ἐξέβηξεν, habetur in cod. Alex. ut et in Basil.

Ibid. Σ., κεκαρωμένου etc. Ex Basil. Postrema

V. 22. Ὁ, Θ., πεπτωκώς. Basil. Editio Romana,

CAPUT V JUDICUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

1 חזשר	1.	1.
2 בפרע פרעח	2.	2.
בתנדב עס		Ἐν ἐκουσιασμῷ λαοῦ.
3 רזנים	3.	3.
4 גם שבנים נפשי	4.	4.
5 זה סיני	5.	5.
6 חלו ארצות	6.	6.
נתיבות		
7 פרוחן בישראל	7.	7.
8 יבחר	8.	8.
אז לחם שעדים		
כגן		
יראה		Ἵραθη.
ורמח		
בארבעים אלף בישראל		
9 לדקקי	9.	9. Τοῖς ἀκριβοζομένοις.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Et cecinit.	1. Cecineruntque.	1.
2. In ulciscendo ultiones.	2. Vacat.	2.
In offerendo se spontaneum populus.	Qui sponte obtulistis.	In soontanea oblatione populi.
3. Principes.	3. Principes.	3.
4. Etiam caeli stillaverunt.	4. Coeli ac nubes distillaverunt aquis.	4.
5. Iste Sinai.	5. Et Sinai.	5.
6. Cessaverunt semitæ. Semitas.	6. Quieverunt semitæ. Semitas.	6.
7. Pagi in Israel.	7. Fortes in Israel.	7.
8. Elegit.	8. Elegit.	8.
Tunc bellum portis.	Nova bella elegit Dominus, et portas hostium ipse subvertit.	
Clypeus. Conspicietur. Et lancea.	Clypeus. Apparuerint. Hasta.	Visus sit.
In quadraginta millibus in Israel.	In quadraginta millibus Israel.	
9. Ad scribas.	9. Principes.	9. Legislatoribus.

ἀρρίμμένος.

V. 23. Καὶ ἐταπείνωσεν. Sic Alex. in textu, et Basil. ad marg. Θ., καὶ συνέτριψεν. Basil.

Ibid. Ο, Θ., ἐνώπιον. Basil., atque ita habet cod. Alex. Hujus versus lectiones posteriores sunt edit. Rom.

CAPUT V JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.
2. Ἐν τῷ ἀποκαλύψασθαι κεφαλῆς.1. Καὶ ἦσαν. Ἄλλος, καὶ ἦσεν.
2. Ἐν τῷ ἀρξασθαι ἀρχηγούς. Ἄλλως, ἀποκαλύφθη ἀποκάλυμμα.
Ἐν προαιρέσει λαοῦ. Ἄλλως, ἐν τῷ ἐκουσιασθῆναι λαόν.1. Καὶ ἦσαν.
2. Ἐν τῷ ἀρξασθαι ἀρχηγούς.

Ἐν προαιρέσει λαοῦ.

3.
4.
5. Τουτέστι τὸ Σινά.
6. Ἐπαύθησαν ὁδοί.3. Σατράπαι. Ἄλλως, ὑπαρχοί.
4. Καὶ ὁ οὐρανὸς ἔστηξε. Ἄλλως, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐταράχθη.3.
4.5. Τουτέστι τὸ Σινά.
6. Ἐπαύθησαν ὁδοί.5. Τοῦτο Σινά.
6. Ἐξέλιπον ὁδοὺς. Τρίβους. Ἄλλως, ἀτραπούς.
7. Δυνατοὶ Ἰσραήλ. Ἄλλως, κατοικοῦντες ἐν Ἰσραήλ.5.
6.

Τρίβους.

7.

8. Ἡρετίσαντο. Ἄλλως, ἐξελέξαντο.
Τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόντων. Ἄλλως, ὡς ἄρτον κρίθινον. Θυρεός. Ἄλλως, ἀσπίς.
Ὑφθῆ.

7.

8. Ἡρετίσαντο.

9. Εἰς τὰ προστάγματα.

Λόγη. Ἄλλως, σκέπη σανθῶν σειρομαστῶν.
Ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἐν Ἰσραήλ. Ἄλλως, μετὰ τεσσαράκοντα χιλιάδων ἐν Ἰσραήλ.

9. Τοῖς ἀκρῆβαζομένοις.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.
2. In revelando capita.1. Et cecinerunt. *Aliter*, et cecinit.
2. In imperando duces. *Aliter*, revelata est revelatio.

1. Et cecinerunt.

2. In imperando duces.

3.
4.In proposito populi. *Aliter*, dum sponte se offerret populus.

In proposito populi.

3.
4.3. Satrapæ. *Aliter*, principes.
4. Et cælum stillavit. *Aliter*, et cælum turbatum est.3.
4.5. Hoc est Sina.
6. Cessaverunt viæ.5. Hoc Sina.
6. Reliquerunt vias. Semitas. *Aliter*, calles.5.
6.

Semitas.

7.

7. Potentes Israel. *Aliter*, habitantes in Israel.

7.

8.

8. Cooptarunt. *Aliter*, elegerunt.

8. Cooptarunt.

Tunc pugnauerunt civitates principum. *Aliter*, quasi paucem hordeaceum.Clypeus. *Aliter*, aspis.
Apparuerit.
Lancea. *Aliter*, tegumentum asserum hastarum.In quadraginta millibus in Israel. *Aliter*, cum quadraginta millibus in Israel.

9. In mandata.

9. Legislatoribus. *Aliter*, ad ea quæ disposita sunt.

9. Legislatoribus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ
המנתזבים בעם		
10 אתנות צתרח	10.	10.
שיוח		Ὅμιλετε.
11 משאבים	11	11. Καταλεγόντων.
פרוזג		Φράζων.
12 קדם	12.	12
13 אז ירד שרוד	13	13.
לאדירוב		Τοῖς σωζομένοις.
ירדלי בגמרים		
14 מני אפרים שרשם בעמלק	14.	14.
אחרוד בנימין בעממין		
בחקקים		Ἀκριβασταί.
משנים בשבט ספ		
15 ושדו	15.	15.
שלה ברגלי		
בפלגות ראובן גדלים חקקרלב		Διαλογισμοί.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Spontanei in populo.	Qui propria voluntate obtulistis vos.	
10. Asinas.	10. Asinos.	10.
Candidas.	Nitentes.	
Meditemini.	Loquimini.	Colloquamini.
11. Loca ubi hauritur aqua.	11. Et hostium suffocatus est exercitus.	11. Connumerantium.
Villæ ejus.	In fortes.	Loquens.
12. Surge.	12. Surge.	12.
13. Tunc dominabitur superstes.	13. Salvatæ sunt reliquiæ populi.	13.
Illustribus.	Vacat.	Salvatis.
Dominabitur mihi in fortibus.	In fortibus dimicavit.	
14. De Ephraim radix eorum in Amalec.	14. Ex Ephraim delevit eos in Amalec.	14.
Post te Benjamin in populis tuis.	Et post eum ex Benjamin in populos tuos.	
Legislatores.	Principes.	Legislatores.
Trahentes in virga scribæ.	Qui exercitum ducerent ad bellandum.	
15. Et principes.	15. Duces.	15.
Missus est in pedibus suis.	Vestigia sunt secuti.	
In divisionibus Ruben magni præceptores cordis.	Diviso contra se Ruben, magnanimorum reperta est contentio.	Cogitationes.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἴ ἐκουσιαζόμενοι ἐν λαῷ. "Ἄλλος, οἱ δυνατοὶ τοῦ λαοῦ.	
10. Ὀνάδων. Σπιλδουσῶν.	10. Ὄνου θηλείας. Λαμπήνων. "Ἄλλως, λαμπουσῶν. "Ἄλλως, μεσημβρίας. Διηγεσθε.	10. Ὑποζυγίων.
Φθέγγασθε.	11. Ὑδρευομένων.	11.
11. Συμπιόντων.	Φράζων. "Ἄλλως, αὔξησον.	Ἐνίσχυσον.
Ἀτείχιστοι.	12. Ἀνάστα.	12. Ἐξανίστατο.
12.	13. Τότε κατέθη κατάλειμμα. "Ἄλλος, τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχύς αὐτοῦ.	13.
13. Ἀσιψάνων.	Τοῖς ἰσχυροῖς. Κατέθη αὐτῷ ἐν τοῖς κραταιοῖς ἐξ ἐμοῦ. "Ἄλλος, ἐπικατέθη αὐτοῖς ταπεινωσὼν μοι τοὺς ἰσχυρότερος μου.	
14.	14. Ὁ λαὸς Ἐφραῖμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι. "Ἄλλως, Ἐφραῖμ ἐξεβρίδωσεν αὐτοὺς ἐν τῷ Ἀμαλήχ.	14. Ὁ λαὸς Ἐφραῖμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι.
Ἀκολουθήσω σοι Βενιαμὴν μετὰ τῶν λαῶν τῶν περὶ σέ.	Ἐπίσω σου Βενιαμὴν ἐν τοῖς λαοῖς σου.	
Ἐπιτάσσοντες.	Ἐξερυνῶντες.	
Διδάσκοντες μετὰ ράβδου γραμμα.	Ἐλκοντες ἐν ράβδῳ διηγήσεως γραμματέως. "Ἄλλως, ἐνίσχυνοντες ἐν σκήπτρῳ.	Ἐπισπώμενοι ἐν ράβδῳ διηγήσεως.
15.	15. Καὶ ἀρχηγοί. "Ἄλλος, καὶ ἀρχοντες.	15.
Ἀπέλυσεν τοὺς πόδας αὐτοῦ.	Ἐξέτεινεν. "Ἄλλως, ἀπίστευεν ἐν ποσὶν αὐτοῦ.	Ἐξέτεινεν.
Ἀκρίβεια.	Εἰς τὰς μερίδας Ῥουθὴν, μεγάλοι ἐξικνούμενοι καρδίαν. "Ἄλλος,	Διαλογισμοί.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	Qui sponte agitis in populo. <i>Alius</i> , potentes populi.	
10. Asinarum. Splendentium.	10. Asinæ femellæ. Lampenarum. <i>Aliter</i> , fulgentium. <i>Aliter</i> , meridiei.	10. Subjugalium.]
Loquimini.	Narrate.	11.
11. Comportantium.	11. Haurientium aquam.	11.
Non muris cincti.	Loquens. <i>Aliter</i> , auge.	Robora.
12.	12. Surge.	12. Exsurrexit.
13. Reliquum.	13. Tunc descendit residuum. <i>Alius</i> , tunc magnificata est fortitudo ejus. Fortibus. Descendit ei in potentibus ex me. <i>Alius</i> , descendit in ipsis: humilia mihi fortiores me.	13.
14.	14. Populus Ephraim ultus est eos in valle. <i>Aliter</i> , Ephraim eradicavit eos in Amalec. Post te Benjamin in populis tuis. Perscrutantes. Trahentes in virga narrationis scribæ. <i>Aliter</i> , prævalentes in sceptro.	14. Populus Ephraim ultus est eos in valle.
Sequar te Benjamin cum populis tuis circa te. Præcipientes. Docentes cum virga scripturam.	15. Et duces. <i>Alius</i> , et principes. Extendit. <i>Aliter</i> , misit in pedibus suis. In portionibus Ruben magni pervestigantes cor. <i>Alius</i> , in divi-	Attrahentes in virga narrationis.
15 Dissolvit pedes suos.		15. Extendit.
Accurationes.		Cogitationes.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

16. למה ישבת בין המשפטים

16.

16. Ἰνατί μοι κάθησαι ἀνεμίτοι
τῶν κληρῶν.

לשמע שרקות עדרים

לפלגות ראובן גדלים חקירלב

Διαιρέσεις τοῦ Ῥουβὴν μεγάλαι
ἀκριβολογίαι καρδίας.

17. אשר ישב

17.

17.

ועל־מפרציו

18. חרף

18.

18.

מרחמי שזה

19. בצע נכף

19.

Ἵψη χώρας.

19.

20. ממסלוחם

20.

20.

גלחמו

21. גרפם

21.

21.

נחל קדומים

Καυσῶνων.

22. אז הלכו

22.

22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

16. Ut quid sedisti inter ordines
duos.

Ad audiendum sibilos gregum.

16. Quare habitas inter duos
terminos.

Ut audias sibilos gregum.

16. Ut quid mihi sedes inter
sortes.In divisionibus Ruben, magnæ
scrutationes cordis.Diviso contra se Ruben, magno-
rum reperta est contentio.Divisiones Ruben magni accu-
rati sermones cordis.17. Aser sedit.
Et super fracturas suas.17. Aser habitabat.
In portubus.

17.

18. Repudiavit..

18. Obtulerunt.

18.

Altitudines agri.

19. Cupiditatem argenti.

In regione Merome.
19. Et tamen nihil tulere præ-
dantes.

Excelsa regionis.

19.

20. De exaltationibus suis.

20. Manentes in ordine et cursu
suo.

20.

Pugnaverunt.

Pugnaverunt.

21. Devolvit eos.
Torrens Cadumim.21. Traxit cadavera eorum.
Torrens Cadumim.

21.

Æstum.

22. Tunc contusi sunt.

22. Ceciderunt.

22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

ἐν διαιρέσει Ῥουθὴν μεγάλοι ἀκρι-
θασμοὶ καρδίας.

16. Διὰ τί ἐγκάθισαι ἀναμέσον
τῶν μετεχομένων. (Al. μετα-
χμίων.)

16. Εἰς τί ἐκάθισαν ἀναμέσον τῆς
διγομίας.

16. Εἰς τί ἐκάθισαν ἀναμέσον
τῶν Μωσφεθαίμ.

Τοῦ εἰσακούειν συρισμοῦ ἀγγελῶν.
"Ἄλλος, τοῦ εἰσακούειν συρισμοῦ
ἐξεγειρόντων. "Ἄλλος, συρισμοῦς
ποιμνίων. "Ἄλλος, σύριγγος ποι-
μένων.

Τοῦ διελθεῖν (sic) εἰς τὰ Ῥουθὴν.
"Ἄλλως, εἰς διαιρέσεις Ῥουθὴν
μεγάλοι ἐξετασμοὶ καρδίας.

17. Ἄσῆρ ἐκάθισεν. "Ἄλλως,
παρώκησεν.

Ἐπὶ διεξόδους. "Ἄλλος, ἐπὶ τὰς
διακοπὰς. "Ἄλλος, ἐπὶ τὰς διαλύ-
σεις.

18. Ὠνείδισας. "Ἄλλως, ὠνεί-
δισε.

"Υψη ἀγροῦ.

19. Δῶρον ἀργυρίου. "Ἄλλος,
πλεονεξίαν.

20. Ἐκ τριῶν αὐτῶν. "Ἄλλος,
ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν.

Παρετάξαντο. Οἱ λοιποὶ, ἐπολέ-
μησαν.

21. Ἐξέσυρεν. "Ἄλλος, ἐξέβα-
λον.

Χειμάρρους ἀρχαίων. "Ἄλλως,
Καθημεῖμ.

22. Ὅτε ἐνεποδίσθησαν. "Ἄλλος,
τότε ἐνευροκοπήθησαν.

Ἐξιχνιασμοὶ καρδίας.

Τοῦ διελθεῖν (sic) εἰς τὰ Ῥουθὴν.

17.

17. Κατώκησεν.

18.

18. Ὠνείδισας.

Ἵψηλῶν χωρῶν.

19.

19

20.

20.

21.

21. Ἐξέσυρον.

Αἰγίων φάραγξ.

Καθησίμ.

22.

22. Ἄνεκόπησαν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

16. Quare sedes inter vicinias.

sione Ruben magna statuta cordis.

16. Ad quid sederunt inter me-
dium digomixæ.

16. Ad quid sederunt inter Mo-
sphethaim.

Ad audiendum sibilum gregum.
Alius, ad audiendum sibilum ex-
pergeficientium. Alius, sibilos o-
vilium. Alius, fistulam pastorum.

(Pervestigaciones cordis.

Ad pertranseundum ad ea quæ
sunt Ruben. Aliter, in divisionibus
Ruben magnæ perscrutationes cor-
dis.

Ad pertranseundum ad ea quæ
sunt Ruben.

17.

17. Aser sedit. Aliter, habitavit.

17. Habitavit.

Super exitus. Alius, super di-
scissiones. Alius, super diremption-
es.

18.

18. Improperasti. Aliter, im-
properavit.

18. Improperasti.

Excelsa agri.

Excelsas regiones.

19.

19. Donum argenti. Alius, ava-
ritiam.

19.

20.

20. F semitis suis. Alius, ex
ordine suo.

20.

Castrametati sunt. Reliqui, pu-
gnaverunt.

21

Caprarum vallis.

21. Devolvit. Alius, ejecerunt.
Torrens antiquorum. Aliter, Ca-
oemim.

21. Devolverunt.

Cadesim.

22.

22. Quando impediti sunt. Alius,
tunc nervi præcisi sunt.

22. Recisi sunt.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

עקבימים מזהרת וזהרת אביריך

. . . .

23. ארז ארזר ישביה	23.	23.
לעזרת יהוה בגבורים		
25. אדירים	25.	25.
26. להלכות עמלים	26.	26.
הלמה		
מחקה ראשו ומחצה וחלפה רקוד		
27. בין רגליה כרע נפל	27.	27.
כרע		Ἐξαμψε.
שם נפל		Ἐξαμψε.
שודד		
28. בעד האשנב	28.	28.
לבוא		
מדוע אחרז פעמי		
29. תשיב אבריה	29.	29.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Calcantes equi a calcitratibus , calcitratibus fortium ejus.	Ungula equorum ceciderunt fu- gientibus impetu.	...decus irruentium.
23. Maledicite maledicendo ha- bitatores ejus. Ad auxilium Domini in fortibus.	23. Maledicite habitatoribus ejus. In adjutorium fortissimorum ejus.	23.
25. Illustum.	25. Principum.	25.
26. In malleum laborantium. Contudit.	26. Ad fabrorum malleos. Percussitque.	26.
Amovit caput ejus, et transiit et penetravit tempus ejus.	Quærens in capite vulneri lo- cum, et tempus valide perforans.	
27. Inter pedes ejus incurvatus est, cecidit.	27. Inter pedes ejus ruit.	27.
Curvavit se. Ibi cecidit.	Volvebatur. Jacebat.	Curvavit se. Curvavit se.
Vastatus. 28. Per cancellum.	Exanimis et miserabilis. 28. De cœnaculo.	28.
Ad veniendum. Cur tardaverunt incessus.	Regredi. Quare tardaverunt pedes.	
29. Convertébat dicta sua.	29. Hæc verba respondit.	29.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

Πτέρναι ἵππου, σπουδῆ ἔσπουσαν ἰσχυροὶ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ὀμαλιεὶ αὐτοὺς ἢ σπέρνα μου, τὰς ὕβρεις ἐκστάσεως αὐτῶν. Ἄλλως, Ἄμμαδαρῶθ δυνατῶν αὐτοῦ.

23.

23. Καταρᾶσθε· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κατοικῶν αὐτήν.

23. Καταράσει καταρᾶσθε τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτήν.

Εἰς βοήθειαν ἐν δυνατοῖς. Ἄλλος, βοηθὸς Κύριος ἐν μαχηταῖς.

Ἐν δυνάσταις.

25.

25. Ὑπερεχόντων. Ἄλλος, ὑπερεκχεόντων. Ἄλλος, δυναστῶν. Ἄλλος, ἐκχεόντων.

25. Ἰσχυρῶν.

26.

26. Εἰς σφύραν κοπιόντων. Ἄλλος, τοῦ εἰς τέλος ἀχρειώσαι.

26.

Ἐσφυροκόπησεν. Ἄλλος, συντέλεσεν.

Διήλασε διὰ τοῦ κροτάφου αὐτοῦ τὴν πᾶσσαλον, καὶ ἔθλασε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Διήλωσε κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε, διήλωσε κροτάφον αὐτοῦ.

Ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔθλασε, καὶ διήλασε τὴν γνάθον αὐτοῦ.

27.

27. Ἄναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς κατεκυλίσθη, ἔπεσε. Ἄλλος, βαρυνθεὶς ἔπεσε.

27.

Κατακλιθεῖς.

Συγκάμψας.

Ἐν ᾧ ἔκαμψεν. Ἄλλως, ἐκεῖ ἔπεσεν. Ἄλλος, ἀφύπνωσεν.

Ἐν ᾧ ἔκαμψεν.

Ταλαίπωρος. Ἄλλως, ἐξοδευθεῖς.

Ταλαίπωρος.

28.

28. Διὰ τῆς δικτυωτῆς. Ἄλλως, ἐκτός τοῦ τοξικοῦ.

28. Διὰ τῆς δικτυωτῆς.

Παραγενέσθαι. Ἄλλος, ἔλθειν. Διότι πόδες. Ἄλλως, διότι ἐγρόμισαν πόδες. Ἄλλος, διότι ἡσχάτησεν.

Παραγενέσθαι.

Διότι πόδες.

29.

29. Ἄπεκρίνατο. Ἄλλως, ἀπέτρεψε λόγους αὐτῆς.

29. Ἄπεκρίνατο.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Calcanei equi, festinatione festinaverunt fortes ejus. *Alius*, et complanabit eos calcaneus meus, contumelias excessus eorum. *Aliter*, Ammadaroth potentium ejus.

23.

23. Maledicite. Maledictus omnis qui inhabitat eam.

23. Maledictione maledicite eōs qui inhabitant eam.

In auxilium in potentibus. *Alius*, adjutor Dominus in bellatoribus.

In dynastis.

25.

25. Præstantium. *Alius*, supereffundentium. *Alius*, potentium. *Alius*, effundentium.

25. Fortium.

26.

26. In malleum laborantium. *Alius*, ut in fine inutile reddat.

26.

Malleo terebravit. *Al.*, confecit.

Perforavit caput ejus et percussit: perforavit tempus ejus.

Abscidit caput ejus, et confregit, et perforavit maxillam ejus.

27.

27. Inter pedes ejus involutus est, cecidit. *Alius*, aggravatus cecidit.

27.

Procumbens.

Convolutus.

In quo curvavit se. *Aliter*, ibi cecidit. *Alius*, obdormivit.

In quo curvavit se.

28.

Miserabilis. *Aliter*, expirans.

Miserabilis.

28. Per cancellum. *Aliter*, extra fenestellam.

28. Per cancellum.

Accedere. *Alius*, venire.

Accedere.

Cur pedes. *Aliter*, cur tardaverunt pedes. *Alius*, cur tardavit.

Cur pedes.

29.

29. Respondit. *Aliter*, avertit verba sua.

29. Respondit.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
םה םה םה 30	30.	30.
שששש 31	31.	31.
בבבב		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
30. Amasia, amasiæ duæ.	30. Et pulcherrima feminarum eligitur ei.	30.
31. Secundum exitum solis.	31. Sicut sol in ortu suo.	31.
In fortitudine sua.	Splendet.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Judicum.

V. 1. Basiliensis ut et codex Alexandrinus in textu habet, καὶ ἦσαν. Basil. ad marg., Ο', Θ., καὶ ἦσαν, quam lectionem in textu habet edit. Rom.

V. 2. Lectionem Symmachi effert Basil. Ο', Θ., ἐν τῷ ἀρξασθαι ἀρχηγούς. Basil., et ita quoque Alex. Alexandrinus itaque codex τῶν Ο', ubique fere Θ. sequitur. Si secus accidat admonebimus.

Ibid. 'A., ἐν ἔκουσισμῶ λαοῦ. Ο', Θ., ἐν προαιρέσει λαοῦ. Basil.

V. 3. Ἄλλος, ὑπάρχον. Basil. Sequentis item versus lectiones ex Basil.

V. 5. Σ., τούτεστι τὸ Σινά. Basil.

V. 6. Σ., ἐπαύθησαν ὁδοί. Basil. Ibid. Ο', Θ., τρίβους. Basil.

V. 7. Ἄλλος, κατοικοῦντες ἐν Ἰσραήλ. Idem.

V. 8. Ο', Θ., ἤρετίσαντο. Sic Basil. Alex. vero, ἤρετίσαν.

Ibid. Ἄλλος, ὡς ἄρτον κρίθινον. Sic Basil. Mira interpretationum varietas. Verum hic interpretes םה pro pane, םהעע pro hordeo habuit.

Ibid. 'A., ὄραθη. Basil.

Ibid. Ἄλλος, σκέπη σανίδων σειρομαστῶν. Sic Basil. Codex vero Alex., σκέπη νεανίδων σειρομαστῶν.

Ibid. Ἄλλος, μετὰ τεσσαράκοντα etc. Basil.

V. 9. 'A., Ο', Θ., τοὶ ἀκριθαζομένοις. Σ., εἰς τὰ προστάγματα. Vide quæ diximus ad Gen. xlix, 10.

Ibid. Ἄλλος, οἱ δυνατοὶ τοῦ λαοῦ. Sic Basil. et ita legitur in cod. Alex.

V. 10. Σ., ὀνάδων. Θ., ὑποζυγίων. Basil. Lectionem Theodotionis habet codex Alex.

Ibid. Σ., στιλοουσῶν. Ἄλλος, λαμπουσῶν. Hæc Basil. Ἄλλος, μεσημβρίας. Pro hac una Hebraica voce ןתתת editio Romana habet, μεσημ-

βρίας. Basil. in textu, et cod. Alex., λαμπρῶν.

Ibid. 'A., ὀμιλεῖτε. Σ., φθέξαθε. Basil. Codex autem Alex., φθέξασθαι, mendose, ut videtur, pro φθέξαθε.

V. 11. 'A., καταλεγόντων. Σ., συμπινόντων. Basil. Ο', ὄδρουσμένων., Alex., εὐφρανομένων.

Ibid. 'A., Ο', φράζων. Σ., ἀτείχιστοι. Θ., ἐνίσχυσον. Basil. Cod. Alex. item habet, ἐνίσχυσον. Aquila vocem Hebraicam ןתתת expressit Græcis litteris, quare melius forte scribatur etiam Latine *Phrason*.

V. 12. Θ., ἐξανίστατο. Basil.

V. 13. Ἄλλος, τότε ἐμγαλύνθη ἡ ἰσχύς αὐτοῦ. Σ., λείψανον. Basil. Codex Alex., τότε ἐμγαλυνεν ἡ ἰσχύς.

Ibid. 'A., τοὶ σωζομένοις. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐπικατέθη αὐτοῖς etc. Basil.

V. 14. Ο', Θ., ὁ λαὸς Ἐφραῖμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι. Basil. Sic item Alex. Theodotio vertit ac si legisset קמץ.

Ibid. Σ., ἀκόλουθησω σοι etc. Basil.

Ibid. 'A., ἀκριβασταί. Σ., ἐπιτάσσοντες. Basil.

Ibid. Σ., διδάσκοντες μετὰ ῥάβδου γράμμα etc. Basil. Postrema lectio, ἐνίσχυντες ἐν σκήπτρῳ, est fortassis Aquilæ, qui ןתתת vertit *sceptrum*, Gen. xlix, 10, et Jos. i, 12.

V. 15. Ἄλλος, καὶ ἄρχοντες. Basil.

Ibid. Σ., ἀπέλυσεν τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ο', Θ., ἐξέτεινε. Basil. Hic Alex. non sequitur Ο', Θ., si fides edito Waltoniano.

Ibid. Ἄλλος, ἐν διαιρέσει Ἐφραῖμ μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας. Basil.

Ibid. 'A., διαλογισμοί. Σ., ἀκριβείαι, Sic Basil. qui eod. loco habet, Ο', ἀκριβασμοί. Verum existimo hic interpretum nomina commutata fuisse, et lectionem allatam, nempe ἐν διαιρέσει Ἐφραῖμ

CAPUT VI JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בעיני 1	1.	1.
תתתתתת 2	2.	2.
תתתתתת		
תת 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In oculis.	1. In conspectu.	1.
2. Antra. Et munitiones.	2. Antra. Et munitissima ad repugnandum loca.	2.
3. Si.	3. Cumque.	3.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

30.	30. Οικτίρμων οικταιρήσει. "Αλλος, φιλιάζοντα φίλοις.	30.
31.	31. Καθὼς ἡ ἀνατολή τοῦ ἡλίου. "Αλλως, ὡς ἔξοδος ἡλίου.
Ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ. "Αλλως, ἐν δυνάμει.	31. Καθὼς ἡ ἀνατολή τοῦ ἡλίου.
Ἐν δυναστεία αὐτοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

30.	30. Misericors miserebitur. <i>Alius</i> , amicitias habentem amicis.	30.
31.	31. Sicut ortus solis. <i>Aliter</i> , sicut exitus solis.
In potentia sua. <i>Aliter</i> , in virtute.	31. Sicut ortus solis.
In potentia sua.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Judicum.

μεγάλοι ἀκριδασμοὶ καρδίας, esse Aquilæ, qui p̄i semper vertit, ἀκίδρασμα, vel, ἀκιδρασμός.

V. 16. Ἄ., ἰνατί μοι etc. Has omnium interpretationum lectiones affert Basiliensis, cui patrocinator Eusebius *De locis Hebraicis* apud Hieronymum, ubi sic legitur, Μοσφεθάμ, Ἀκύλας, τῶν κλήρων. Σύμμαχος, τῶν μετεχομένων: ubi Basiliensis habet, μετεχομένων pro μεταχιμίων. — Coislin. ad marg., Ἄ., κλήρων. Σ., μετεχομένων pro μεταχιμίων.

Ibid. Ἄλλος, τοῦ εἰσακούειν etc. Hæ omnes lectiones ex Basiliensi. In edit. Rom. legitur, τοῦ ἀκούσαι.

Ibid. Ἄ., διαιρέσεις τοῦ Ῥουβήν etc. Has lectiones habet Basiliensis.

V. 17. Ἄλλως, παρόκησεν. Sic Basil. atque ita habet Alex. Θ., κατόκησεν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐπὶ τὰς διακοπὰς. Ἄλλος, ἐπὶ τὰς διαλύσεις. Basil.

V. 18. Ο, Θ., ὠνελιδίας. Basil.

Ibid. Ἄ., ὕψη χώρας. Σ., ὕψηλῶν χωρῶν. Basil.

V. 19. Ἄλλος, πλεονεξίαν. Alex. habet, πλεονεξίαν ἀργυρίου.

V. 20. Ἄλλος, ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν. Basil. Sic etiam Alex.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἐπολέμησαν. Basil. Sic etiam effert Alex.

V. 21. Ἄλλος, ἐξέβαλον. Θ., ἐξέσυρον. Basil. Alex. autem habet, ἐξέβαλεν.

Ibid. Ἄ., καυσῶνον. Ita Coislin. in marg., et in textu, Καδημείν.

Ibid. Σ., αἰγίων φάραξ etc. Basil., forte αἰγῶν.

V. 22. Ἄλλος, τότε ἐνευροκοπήθησαν. Θ., ἀνεκώπησαν. Alex., τότε ἀπεκόπησαν.

Ibid. Interpretationem Aquilæ Græce non habemus, sed interpres Procopii sic, *Madoroth Aquylas*

(sic) *exposuit, decus irruentium*. Reliquæ interpretationes ex Basil.

V. 23. Θ., καταράσει etc. Sic Basil. Ita legitur quoque in Alex. qui tamen habet αὐτῆς pro αὐτῆν.

Ibid. Ἄλλος, βοηθὸς Κύριος ἐν μαχηταῖς. Θ., ἐν δυνάσταις. Basil. Alexandr. habet, ἐν μαχηταῖς δυνατοῖς.

V. 25. Has omnes lectiones ex Basil. mutuamur. Alex. ut Θ. habet ἰσχυρῶν.

V. 26. Ἄλλος, τοῦ εἰς τέλος ἀχρεῖῶσαι. Basil.

Ibid. Ἄλλος, συντέλεσεν. Basil. Cod. Alex., συνέθλασεν. Forte melius.

Ibid. Θ., ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν etc. Hanc interpretationem Theodotio adscribit Basiliensis codex: eaque est vere Theodotio. Sequentem etiam eidem attribuit, lapsu graphico ut videtur; nam est, ni fallor, Symmachii.

V. 27. Ἄλλος, βαρυνθεὶς ἔπεσε. Basil.

Ibid. Ἄ., ἔκαμψε. Θ., συγκάμψας. Basil. Codex Alex. habet, συγκάψας.

Ibid. Ἄ., ἔκαμψε. Ο, Θ., ἐν ᾧ ἔκαμψεν. Basil. qui

addit, παν χω. Vide ad cap. i, v. 14. Reliquæ lectiones ex Basiliensi.

Ibid. Ο, Θ., ταλαίπωρος Basil.

V. 28. Ο, Θ., διὰ τῆς δικτυωτῆς. Basil., sic etiam cod. Alex.

Ibid. Ο, Θ., παραγενέσθαι etc. Basil.

Ibid. Ο, Θ., διότι πόδες etc. Basil. Codex autem Alex., διατὶ ἐγρόνισαν ἰγνη.

V. 29. Ο, Θ., ἀπεκρίνατο etc. Basil.

V. 30. Ἄλλος, φιλιάζοντα φίλοις. Sic Basil. Sed Alex., φιλιάζων φίλοις.

V. 31. Ἄλλος, ὡς ἔξοδος ἡλίου. Basil.

Ibid. Ο, Θ., ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ. Basil. Alex. vero, ἐν δυναστείαις αὐτοῦ.

CAPUT VI, JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἐνώπιον. Ἄλλως, ἐναντίον.	1. Ἐναντίον.
2.	2. Μάνδρας. Ἄλλως, τρυμαλιὰς.
Καὶ τὰ κρεμαστά. Ἄλλος, τοῖς ὄχυρῶμασιν.	2. Μάνδρας.
3.	3. Ἐάν. Ἄλλος, ὅτε.	3.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. In conspectu. <i>Aliter</i> , ante.	1. Ante.
2.	2. Speluncas. <i>Aliter</i> , foramina.
Et pensilia. <i>Alius</i> , munimentis	2. Speluncas.
3.	3. Si. <i>Alius</i> , cum.	3.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γραμμασι.	ΑΚΥΡΑΣ.
זרע		
4 וישחיתו אודיבת הארץ	4.	4.
ולא ישאיר		
ושה ושור		
5 ומקניהם יעל	5.	5.
יבאו בארץ לשחזה		
7 ויהי כידועקו	7.	7.
8 העליתי	8.	8. Ἀνήγαγον.
10 יושבים	10.	10.
11 תחת האלה אשר בעפרה	11.	11.
חבטו חטים		
12 גבדו החיל	12.	12. Ἰσχυρὸς τῆ ἐδωρατῆ.
13 נמשע	13.	13.
ויתגבו		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Serebat.	Sevisset.	
4. Et corrumpabant productionem terræ.	4. Sicut erant in herbis cuncta vastabant.	4.
Et non relinquebant.	Nihilque omnino . . . relinquebant.	
Et agnum et bovem.	Non oves non boves.	
5. Et greges eorum ascendebant.	5. Et universi greges eorum veniebant.	5.
Veniebant in terram ad corrumpendum eam.	Quidquid tetigerant devastantes.	
7. Et fuit cum clamassent.	7. Et clamavit.	7.
8. Ascendere feci.	8. Vos feci conscendere.	8. Reduxi.
10. Habitantes.	10. Habitatis.	10.
11. Sub quercu, quæ in Hophra.	11 Sub quercu quæ erat in Ephra.	11.
Excutiens frumenta.	Excuteret atque purgaret frumenta.	
12. Potens virtute.	12. Virorum fortissime.	12 Fortis abundantia.
13. Dereliquit nos.	13. Dereliquit nos.	13.
Et dedit nos.	Tradidit.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἔσπειραν. Ἄλλως, ἔσπειραν ἀνήρ.	Ἔσπειραν ἀνήρ.
4.	4. Κατέφθειραν τοὺς καρποὺς αὐτῶν. Ἄλλος, διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς. Καὶ οὐ κατελείποντο. Ἄλλος, οὐχ ὑπελείποντο. Οὐδὲ ἐν τοῖς ποιμνίοις ταῦρον. Ἄλλος, καὶ ποιμνιον καὶ ταῦρον.	4.
5.	5. Καὶ αἱ κτήσεις αὐτῶν ἀνεδαινον. Ἄλλος, καὶ τὰ κτήνη. Ἄλλος, καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν παρέφερον. Καὶ ἤρχοντο εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ, καὶ διέφθειρον αὐτήν. Ἄλλως, παρεγένοντο ἐν τῇ γῆ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν.	5. Παρεγένοντο ἐν τῇ γῆ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν.
7.	7. Καὶ ἐδόθησαν. Ἄλλος, καὶ ἐγένετο ὅτε ἐκέκραξαν.	7.
8. Ἀνήγαγον.	8. Ἀνήγαγον. Ἄλλως, ἐξελάμην. Ἄλλως, ἀναδιβάσας.	8. Ἐξελάμην.
10.	10. Κάθησθε. Ἄλλος, καθήσεσθε. Ἄλλος, κατοικεῖτε.	10.
11.	11. Ὑπὸ τὴν τερέμινθον τὴν ἐν Ἀφρα. Ἄλλος, Ἐφραθά. Ἄλλος, ὑπὸ τὴν ὄρν τὴν οὖσαν ἐν Ἐφραθά. Ῥαβδίζων σίτον. Ἄλλος, ἐράβδιζεν πυρούς.	11.
12. Ἀνδρείος τῆ ἰσχυί.	12. Ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων. Ἄλλος, δυνατὸς τῆ ἰσχυί.	12.
13.	13. Ἐξέβριψεν. Ἄλλως, ἀπώσατο. Ἔδωκεν. Ἄλλως, παρέδωκεν.	13. Ἀπώσατο. Παρέδωκεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Seminaverunt. <i>Aliter</i> , seminaverunt vir.	Seminaverunt vir.
4.	4. Corrumpebant fructus eorum. <i>Alius</i> , corruperunt proventus terræ. Et non relinquebant. <i>Alius</i> , non residuum faciebant. Neque in ovilibus taurum. <i>Alius</i> , et ovile et taurum.	4.
5.	5. Et possessiones eorum ascendebant. <i>Alius</i> , et pecora. <i>Alius</i> , et possessiones eorum devastabant. Et veniebant in terram Israel, et corrumpebant eam. <i>Aliter</i> , accedebant ad terram ad corrumpendum eam.	5. Accedebant ad terram ad corrumpendum eam.
7.	7. Et clamaverunt. <i>Alius</i> , et factum est cum clamassent.	7.
8. Reduxi.	8. Reduxi. <i>Aliter</i> , erui. <i>Aliter</i> , reducens.	8. Erui.
10.	10. Sedetis. <i>Alius</i> , sedebitis. <i>Alius</i> , habitatis.	10.
11.	11. Sub terebintho, quæ in A-phra. <i>Alius</i> , Ephratha. <i>Alius</i> , sub quercu quæ est in Ephratha. Excutiens frumenta. <i>Alius</i> , excutiebat frumenta.	11.
12. Virilis fortitudine.	12. Fortis virtutum. <i>Alius</i> , potens fortitudine.	12.
13.	13. Ejecit. <i>Aliter</i> , repulit. Dedit. <i>Aliter</i> , tradidit.	13. Repulit. Tradidit.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ἈΚΥΤΑΑΣ.

14	לך בכחך	14.	14.
15	החך	15.	15.
16	יהוה כי אהיה	16.	16.
17	אסדנא כנצחתי חן	17.	17.
	שאתה כדבר		
18	אשב	18.	18.
19	בסל	19.	19.
	שם בפיהו		
	אלתחת האלה		
	ויגש		
20	ואתדבמנות	20.	20.
21	חזעל	21.	21.
22	הגך אהוה אדמי יהוה	22.	22.
25	ויהי	25.	25.
	את פרהשור		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

14. Vade in fortitudine tua.	14. Vade in hac fortitudine tua.	14.
15. Tenuis.	15. Infirma.	15.
16. Dominus, quia ero.	16. Dominus : Ego ero.	16.
17. Si nunc inveni gratiam	17. Si inveni, inquit, gratiam.	17.
Quod tu loquens.	Quod tu sis qui loqueris.	
18. Manebo.	18. Præstolabor.	18.
19. In canistro.	19. In canistro.	19.
Posuit in olla.	Mittens in ollam.	
Ad sub quercu.	Sub quercu.	
Et obtulit.	Et obtulit ei.	
20. Et infermentata.	20. Azymos panes.	20.
21. Et ascendit.	21. Ascenditque.	21.
Abiit.	Evanuit.	
22. Heu Domine Deus.	22. Heu mi Domine Deus.	22.
25. Et fuit.	25. Vacat	25.
Javencum bovis.	Taurum.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

14. Πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου. "Ἄλλ., οὐκ ἰδοὺ ἐν τῇ ἰσχύϊ σου. 14.
15. Ἡσθένησεν. "Ἄλλως, ταπεινωτέρα. 15. Ταπεινωτέρα.
16. Ὁ ἄγγελος Κυρίου, Κύριος ἔσται. "Ἄλλος, ὁ Κύριος, ὅτι ἔσομαι. 16.
17. Εἰ δὴ εὖρον ἔλεος. "Ἄλλος, καὶ εἰ εὖρον χάριν. 17.
- Πάν εἶτι (αἰ. ὅτι) ἐλάλησας. "Ἄλλος, ὅτι σὺ λαλεῖς.
18. Καθιοῦμαι. "Ἄλλος, καθήσομαι. 18.
19. Ἐν τῷ κοφίνῳ. "Ἄλλος, ἐπὶ τὸν κανοῦν. 19.
- "Ἐβαλεν ἐν τῇ χύτρῃ. "Ἄλλος, ἐνέγευεν εἰς χύτραν.
- Ἰπὸ τὴν περέμινθον. "Ἄλλως, Ἰπὸ τὴν δρῦν. 19.
- Προσῆγγισεν. "Ἄλλος, προσεκύνησεν.
20. Τὰ ἀζύμα. "Ἄλλως, τοὺς ἀζύμους. 20. Τοὺς ἀζύμους.
21. Καὶ ἀνέβη. "Ἄλλος, καὶ ἀνῆψθη. 21.
- Ἐπορεύθη. "Ἄλλως, ἀπῆλθεν. Ἄπῆλθεν.
22. Κύριέ μου, Κύριε. "Ἄλλως, ἄ, ἄ, ἄ, Κύριε. "Ἄλλος, Κύριε, Κύριε, οἱμοί. 22. "Α, ἄ, ἄ, Κύριε.
25. Καὶ ἐγένετο. "Ἄλλως, καὶ ἐγενήθη. 25. Καὶ ἐγενήθη.
- Τὸν μόσχον τὸν ταῦρον. "Ἄλλος, τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14. Vade in fortitudine tua. *Alius*, nonne ecce in fortitudine tua. 14.
15. Infirmata est. *Aliter*, humilior. 15. Humilior.
16. Angelus Domini : Dominus erit. *Alius*, Dominus, quia ero. 16.
17. Si utique inveni misericordiam. *Alius*, et si inveni gratiam. 17.
- Omne si quid (αἰ. quodcumque) locutus es. *Alius*, quoniam tu loqueris.
18. Sedebo. *Alius*, id. 18.
19. In cophino. *Alius*, super canistrum. 19.
- Injectit in ollam. *Alius*, infudit in ollam.
- Sub terebintho. *Aliter*, sub quercu. Sub quercu.
- Appropinquavit. *Alius*, adoravit.
20. Azyma. *Aliter*, azymos. 20. Azymos.
21. Et ascendit. *Alius*, et accensus est. 21.
- Ivit. *Aliter*, abscessit. Abscessit.
22. Domine mi, Domine. *Aliter*, a, a, a, Domine. *Alius*, Domine, Domine, vae mihi. 22. A, a, a, Domine.
25. Et accidit. *Aliter*, et factum est. 25. Et factum est.
- Vitulum taurum. *Alius*, vitulum saginatum.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΤΑΔΣ.

לאבך		
חכרת		
26 אל ראש הכעוז הזה	26.	26. Τεχός.
חכרת		
27 אליך	27.	27.
28 נתן	28.	28.
כרתה		
את דבר השני העלה		
29 הדבר	29.	29.
וידרשו ויבקשו ויאמרו		
דבר		
30 נתן	30.	30.
31 לכל אשר צמח עליו	31.	31.
יריב		
יחבת		
ירב לו		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Patri tuo.	Patris tui.	
Succides.	Succide.	
26. Super caput fortitudinis hujus.	26. In summitate petræ hujus	26. Fortitudinis.
Succides.	Succideris.	
27. Ad eum.	27. Ei.	27.
28. Destructum.	28. Destructam aram.	28.
Succisus.	Succisum.	
Juvenum secundum ascendere factum.	Et taurum alterum impositum super altare.	
29. Verbum.	29. Hoc.	29.
Et quæsierunt, et investigaverunt, et dixerunt.	Cumque perquirerent auctorem facti, dictum est.	
Verbum.	Hæc omnia.	
30. Diruit.	30. Destruxit.	30.
31. In omnibus qui stabant super se.	31. Quibus ille respondit.	31.
Litigaverit.	Qui adversarius est ejus.	
Moriatur.	Moriatur.	
Litiget sibi.	Vindicet se.	
Diruit.	Suffodit.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Τῷ πατρὶ σου. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς σου.	
26. Τσχυραῦ.	Ὀλοθρεύσεις. Ἄλλος, ἐκκόψεις. 26. Ἐπὶ κορυφῇ Μωαζὶ τούτου. Ἄλλως, Μανώζ τοῦ βρους. Ἄλλος, ἐπὶ τὴν κορυφῇ τοῦ Μανού ἐκ τούτου.	26. Μανώζ τοῦ βρους.
27.	Ἐξολοθρεύσεις. Ἄλλως, ἐκκόψεις.	Ἐκκόψεις.
28.	27. Πρὸς αὐτόν. Ἄλλος, αὐτῷ. 28. Καθῆρητο. Ἄλλος, κατασκαμμένον.	27. 28.
	Ὀλόθρευτο. Ἄλλως, ἐκκεκομμένον.	Ἐκκεκομμένον.
29.	Τὸν μόσχον τὸν δεύτερον, ὃν ἀνήνεγκεν. Ἄλλος, ὁ μόσχος ὁ στευτός ἀνηνεγμένος. 29. Ῥῆμα. Ἄλλως, πρᾶγμα. Καὶ ἐπεζήτησαν, καὶ ἠρεύνησαν, καὶ ἔγνωσαν. Ἄλλος, καὶ ἀνέταζον καὶ εἶπαν.	29. Πρᾶγμα.
30.	Τὸ ῥῆμα. Ἄλλως, τὸ πρᾶγμα. 30. Καθεῖλεν. Ἄλλος, κατέτκαψεν.	Τὸ πρᾶγμα. 30.
31.	31. Τοῖς ἀνδράσι πᾶσιν, οἱ ἐπανεστήσαν αὐτῷ. Ἄλλως, πρὸς τοὺς ἀνδρας τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' αὐτόν. Δικάζεται. Ἄλλως, ἀντιδικάζη. Θανατωθήτω. Ἄδικαζίσθω αὐτῷ. Ἄλλως, ἐδικήσει ἑαυτόν. Καθεῖλεν. Ἄλλως, κατέσκαψεν.	31. Ἄποθανεῖται.

SYMMACIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Patri tuo. <i>Alius</i> , patris tui.	
26. Fortis.	Exterminabis. <i>Alius</i> , excides. 26. Super cacumen Maozi hujus. <i>Aliter</i> , Manoz montis. <i>Alius</i> , super cacumen Manu ex hoc.	26. Manoz montis.
27.	Exterminabis. <i>Aliter</i> , excides.	Excides
28.	27. Ad eum. <i>Al.</i> , ei. 28. Destructum erat. <i>Alius</i> , suffossum.	27. 28.
	Erat exterminatus. <i>Aliter</i> , excisum.	Excisum.
29.	Vitulum secundum, quem obtulerat. <i>Alius</i> , vitulus saginatus oblatas. 29. Verbum. <i>Aliter</i> , rem. Et inquisierunt, et investigarunt, et cognoverunt. <i>Alius</i> , et examinerunt et dixerunt.	29. Rem.
30.	Verbum. <i>Aliter</i> , rem.	Rem.
31.	30. Destruxit. <i>Alius</i> , suffodit. 31. Viris omnibus qui insurrexerunt ei. <i>Aliter</i> , ad viros qui insurrexerant super eum. Judicium fecerit. <i>Aliter</i> , contra litigaverit.	30. 31.
	Occidatur.	Moriatur.
	Judicium faciat sibi. <i>Aliter</i> , vindicabit semetipsum.	
	Destruxit. <i>Aliter</i> , suffodit.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ויעד 35	33.	53.
לכשה 34	34.	34.
ויעק אביזר אודי		
וזמלאנו של 35	35.	55.
כאש 36	36.	36.
מצוג 37	37.	37.
וידר 38	38.	38.
ויכץ		Ἐστραγγισε
אנסדנא 39	59.	39.
יהי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
35. Et transierunt.	35. Et transeuntes.	53.
34. Induit. Et accitus est Abihezer post eum.	34. Induit. Convocavit domum Abiezer ut sequeretur se.	34.
35. Et legatos misit.	35. Misitque nuntios.	35.
36. Quemadmodum.	36. Sicut.	36.
37. Statuens.	37. Ponam.	37.
38. Et constrinxit.	38. Expresso vellere.	38.
Et expressit.	Expresso vellere.	Exstillare fecit.
39. Tentabo nunc.	39. Si adhuc semel tentavero.	39.
Sit.	Sit.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Judicum.

V. 1. Ὁ ἄλλως, Θ., ἐναντίον. Basil. Alex. vero, ἐναντι. Edit. Rom., ἐνώπιον.

V. 2. Ὁ, Θ., μάνδρας. Basil. Alex., ἄνδρας, mendose. Edit. Rom., τρυμαλιάς.

Ibid. Σ., καὶ τὰ φρούρια. Ἄλλως, τοῖς ὄχυρώμασιν. Basil. Hanc postremam lectionem habet codex Alex.

V. 3. Ἄλλως, ὅτε. Basil. Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., ἔσπειραν ἀνὴρ. Idem.

V. 4. Ἄλλως, διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς. Basil. et sic Alex.

Ibid. Ἄλλ., οὐχ ὑπελείποντο. Sic Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλ., καὶ ποιμνιον καὶ ταῦρον. Basil. habet καὶ ποιμνιον καὶ μόσγον.

V. 5. Ἄλλως, καὶ τὰ etc. Has lectiones habet Basil. Ibid. Ὁ, Θ., παρεγένοντο ἐν τῇ γῇ etc. Basil.

V. 7. Ἄλλως, καὶ ἐγένετο ὅτε ἐκέραζαν. Basil.

V. 8. Sic Basil. Hic vero tres τῶν Ὁ variæ lectiones feruntur, quarum prior est in edit. Rom. Illud vero qua ratione factum sit, fuse in Prælimin.

V. 10. Ἄλλως κατοικεῖτε. Item ex Basil. Cod. Alex., ἐνοικεῖτε.

V. 11. Ἄλλως, ὅπρ τὴν δρῦν τὴν οὖσαν ἐν Ἐφραθά. Sic Basil. et Alex. τῆν δρῦν vertunt A., S., Th.,

Gen. xxxv. 4, et Jos. xxiv. 26. Aid. et Compl., Ἐφρά.

Ibid. Ἄλλως, ἐράδδισεν πυρούς. Sic Basil. et Alex.

V. 12. Ἄ., ἰσχυρός etc. Has lectiones mutamur ex Basilensi: postrema vero est etiam codicis Alexandrini.

V. 13. Ὁ ἄλλως, Θ., ἀπόσατο. Basil. et ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., παρέδωκεν. Lectiones quæ his præmittuntur sunt editionis Romanæ.

V. 14. Ἄλλως, οὐκ ἰδοῦ ἐν τῇ ἰσχυί σου. Basil.

V. 15. Ὁ ἄλλως, Θ., ταπεινωτέρα. Basil.

V. 16. Ἄλλως, ὁ Κύριος, ὅτι ἔσομαι. Basil.

V. 17. Ἄλλως, καὶ εἰ εὖρον χάριν. Basil. atque ita cod. Alex.

Ibid. Ἄλλως, ὅτι σὺ λαλεῖς. Sic Basil. et Alex.

V. 18. Ἄλλως, καθήσομαι. Basil. et Alex. Et vero Rom., καθίσσομαι.

V. 19. Ἄλλως, ἐπὶ τὸν κανοῦν. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλως, ἐνέχεεν εἰς χύτραν. Basil. et Alex.

Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., ὑπὸ τὴν δρῦν. Basil. et Alex.

V. supra ad versum 11.

Ibid. Ἄλλως, προσεκύνησεν. Basil. et Alex.

V. 20. Ὁ ἄλλως, Θ., τοὺς ἀζύμους. Basil.

V. 21. Ἄλλως, καὶ ἀνέφθη. Basil. et Alex.

(*) Mendosa lectio ἀπερίδομαι, quam Montf. non reddidit latine, nos supplevimus, habetur etiam in Alex. codice, si fides Waltoni, cui tamen ea in re plerumque diffidendum, ut recte monet Ern. Grabe. Enim vero nostro in loco Alex. effert ἀπερίδομαι; et ita legendum. Notum est Græcos librariorum haud raro ponere ε

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

33.	33. Καὶ παρῆλλον. (Al. παρενέβαλον.) Ἄλλος, καὶ διέδησαν.	35.
34.	34. Ἐνέδυσσε. Ἄλλος, ἐνεδυνάμωσε. Καὶ ἐδόθηεν Ἀβιέζερ ὀπίσω αὐτοῦ. Ἄλλος, ἐν παντὶ καὶ ἐδόθηεν καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ.	34.
35.	35. Καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν.	35.
36.	36. Καθώς. Ἄλλως, ὄν τρόπον.	36. Ὅν τρόπον.
37.	37. Τίθημι. Ἄλλοι. ἀπεριδομαί (sic).	37.
38.	38. Καὶ ἐξεπίασε. Ἄλλος, ἀπέπιασεν.	38.
Ἐστράγγισε.	Ἐσταξε. Ἄλλος, ἀπεβρύη.	Ἐστράγγισε.
39.	39. Πειράσω, δη. Ἄλλως, καὶ πειράσω. Γενέσθω. Ἄλλως, γενηθήτω.	39. Γενηθήτω.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

33.	33. Et pertransierunt. (Al. castrametati sunt.) Al., et transierunt.	33.
34.	34. Induit. Alius, roboravit. Et clamavit Abiezer post se. Alius, in omni et clamavit et ipse nost eum.	34.
35.	35. Et nuncios misit.	35.
36.	36. Quemadmodum. Aliter, sicut.	36. Quemadmodum.
37.	37. Pono. Alius, depono.	37.
38.	38. Et expressit. Alius, compressit.	38.
Exstillare fecit.	Stillavit. Al., effluxit.	Exstillare fecit.
39.	39. Tentabo nunc. Aliter, et tentabo. Fiat. Aliter, factum sit.	39. Factum sit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Judicum.

Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., ἀπῆλθεν. Basil.

V. 22. Ο', Κύριέ μου etc. Hæ lectiones sic habentur in Basil. Editio autem Romana sic, ἃ, ἃ, Κύριέ μου Κύρια.

V. 25. Ο' ἄλλως, Θ., καὶ ἐγενήθη. Basil.

Ibid. Ἄλλος, τὸν μόνον τὸν σιτευτόν. Basil. et sic legitur in Alex.

Ibid. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς σου. Basil. Sic item Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐκκόψεις. Basil.

V. 26. Lectiones A., S., et cæteras ex Basiliensi. Alexandrinus vero habet, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Μαώχ. Procop. in hunc locum: *Illud vero Hæoz Aquylas exposuit, fortitudinis, Symmachus vero, fortes, lege fortis.* Theod. legit ΠΤΠ pro ΠΠ.

Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., ἐκκόψεις. Basil.

V. 27. Ἄλλος, αὐτῷ. Basil. qui addit, Ο', χω, id est, Ο', χωρὶς. Vide notam ad cap. i, v. 14.

V. 28. Basil. in textu habet καθήρητο, ad marg., Ο', κατεσκαμμένον.

Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., ἐκκεκομμένον. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ὁ μόνος ὁ σιτευτός etc. Basil.

V. 29. Ο' ἄλλως, Θ., πρᾶγμα. Basil. Ut fusius

didimus in Preliminaribus, lectiones quæ notantur Ο', Θ., ex Theodotione in LXX invecæ fuerant.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἀνέταξον καὶ εἶπαν. Basil.

Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., τὸ πρᾶγμα. Basil.

V. 30. Ἄλλος, κατέσκαψεν. Basil.

V. 31. Ο' ἄλλως, πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' αὐτόν. Basil. Alex., ἐσταμένους.

Ibid. Ο' ἄλλως, ἀντιδικάστη. Basil. Alex. habet ἀντεδίχησεν.—Coisl. m., δικασάτω ἐαυτῷ ὁ Βαῶλ.

Ibid. Θ., ἀποθαινεῖται. Basil. et sic Alex.

Ibid. Ο' ἄλλως, κατέσκαψεν. Basil. et sic Alex.

V. 33. Ἄλλος, καὶ διέδησαν. Basil. ita quoque Alex.

V. 34. Ἄλλος, ἐνεδυνάμωσε. Sic Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐν παντὶ etc. Basil.

V. 36. Ο' ἄλλως, Θ., ὄν τρόπον. Basil.

V. 37. Ἄλλος, ἀπεριδομαί. Lectio ut videtur, mendosa, quæ tamen habetur etiam in Alex. (').

V. 58. Ἄλλος, ἀπέπιασεν. Basil. et Alex.

Ibid. Ἀ., Σ., Θ., ἐστράγγισε. Ἄλλος, ἀπεβρύη. Basil.

V. 39. Ἄλλως, καὶ πειράσω. Basil. et Alex.

Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., γενηθήτω. Basil.

pro ei, eque contrario si pro i. Est autem ἀπεριδομαί medii modus verbi ἀπερίδω, et idem valet ac ἀποτίθημι. DRACH.

TO EBPAIKON.

CAPUT VII JUDICUM.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΡΧΑΙΑΣ.

דוד 1 מגבעת	1.	1. Ἄρωδ. Ἄπὸ τοῦ ὕψηλοῦ.
באזני 3 וישב	3.	3. Ἀπεστράφησαν.
הדרד 4	4.	4.
אצרפנו לך		Πυρωσω σοι αὐτόν.
ויהודד 5	5.	5.
ילק יכרע		Κάμψθη
המלקקים 6	6.	6.
אנציהם וכל יתר		
כרע המלקקים 7 ילם	7.	7.
כאדלי 8	8.	8.
ובשלש מאות האיש העצים		
קם 9	9.	9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Harod. A colle.	1. Harad. Collis excelsi.	1. Aroed. Ab excelso.
3. In auribus. Et reversus est.	3. Audientibus. Reversi sunt.	3. Aversi sunt.
4. Fac descendere. Probabo eum tibi.	4. Duc. Probabo illos.	4. Igne examinato tibi eum.
5. Et descendere fecit. Lambuerit. Incurvaverit se.	5. Cumque descendisset. Lambuerint. Curvatis genibus biberint	5. Incurvaverit se.
6. Lambentium. Ad os suum. Et totum reliquum. Incurvaverunt se.	6. Qui... lambuerant. Ad os. Omnis reliqua. Flexo poplite.	6
7. Lambentibus. Ibunt.	7. Qui lambuerunt. Revertatur.	7
8. In tentoria sua. Et in trecentos viros apprehen- dit.	8. Ad tabernacula sua. Cum trecentis viris se certa- mini dedit.	8.
9. Surge.	9. Surge.	9.

CAPUT VII JUDICUM.

O.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἀρωῆδ. Ἄλλως, Ἀράδ. Ἀπὸ Γαβαάθ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἀπὸ τοῦ βουνοῦ.	1. Ἀρωῆδ.
3.	3. Ἐν ὠσίν. Ἄλλωρ, εἰς τὰ ὠτα. Ἐπέστρεψαν. Ἄλλος, ἐπίστρεψεν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἐξώρμησαν.	3.
4.	4. Κατένεγκον. Ἄλλος, κατήγαγε. Ἐκαθαρωῶ σοι αὐτόν. Ἄλλος, θοκμιῶ.	4. Ἐυρώσω σοι αὐτόν.
5.	5. Καὶ κατήνεγκεν. Ἄλλος, κατέδιδασεν. Λεῖξῃ. Ἄλλως, λάψῃ. Κάμψῃ. Ἄλλως, κλίψῃ.	5. Κάμψῃ.
6.	6. Λεῖξάντων. Ἄλλως, λαψάντων. Πρὸς τὸ στόμα αὐτῶν. Ἄλλος, τῇ γλώσσῃ. Καὶ πᾶν τὸ κατάλοιπον. Ἄλλος, καὶ πᾶς ὁ ἐπιλοιπός. Ἐκλίναν. Ἄλλος, ἐκαμψαν.	6.
7.	7. Λάψασι. Ἄλλος, λειλιχίσι. Πορεύσονται. Ἄλλος, ἀποτρέχέτω.	7.
8.	8. Εἰς σκηνήν. Ἄλλος, εἰς τὸ σκηνώμα. Καὶ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας κατίσχυσεν. Ἄλλος, τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν.	8.
9.	9. Ἀνάστα. Ἄλλως, ἀναστάς.	9.

SYMMACHUS:

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Aroed. <i>Aliter</i> , Arad. A Gabaath. <i>Reliqui</i> , a colle.	1. Aroed
3.	3. In auribus. <i>Aliter</i> , in aures. Reversi sunt. <i>Al.</i> reversus est. <i>Reliqui</i> , recesserunt.	3.
4.	4. Fac descendere. <i>Alius</i> , deduc. Emundabo tibi eum. <i>Alius</i> , probabo.	4. Igne examinabo tibi eum
5.	5. Et descendere fecit. <i>Alius</i> , deduxit. Lambuerit. Incurvaverit se. <i>Aliter</i> , inclinaverit.	5. Incurvaverit se.
6.	6. Qui lambuerunt. Ad os suum. <i>Alius</i> , lingua. Et omne residuum. <i>Alius</i> , et omnis reliquus. Inclinaverunt. <i>Alius</i> , incurvaverunt se.	6.
7.	7. Qui lambuerunt. <i>Alius</i> , id. Ibunt. <i>Alius</i> , recurrat.	7.
8.	8. In tabernaculum. <i>Alius</i> , in tentorium. Et trecentos viros confortavit. <i>Alius</i> , trecentos-autem viros tenuit.	8.
9.	9. Surge. <i>Aliter</i> , surgens.	9.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אל-קצה הדכשים אשר בביתנה 11	11.	11.
נ-לים 12	12.	12.
לרעהו המים ויאמר הנה זרזום הלכותי 13	13.	13.
נ-לול מתהפך בתוך הכדים 16	16.	Ἐγκυφίας 16
ב-קצה 17	17.	17.
אך הקם הקיבו 19	19.	19.
ויחזיקו ביד-שמאלם בלפנים וביד-ימין השמאלית 20	20.	20.
א-יש 21 ויריעו	21.	21.
שנש-מאות השפירות 22	22.	22.
א-יחדב בית השמה 23	23.	23. Οἴκου Ἀσέττα. AQUILA.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	
11. Ad extremum quintanorum qui in castrametatione.	11. In partem castrorum, ubi erant armatorum vigiliæ	11.
12. Cadentes.	12. Fusi jacebant.	12.
13. Proximo suo somnium : et dixit, ecce somnium somnavi.	13. Proximo suo, et in hunc mo- dum referebat quod viderat : Vidi somnia.	13.
Torta.	Subcinericius panis.	Subcinericius panis.
Se volvens.	Volvi.	
16. In medio hydriarum.	16. In medio lagenarum.	16.
17. In extremum.	17. Partem.	17.
19. Tantum suscitando suscita- yerunt.	19. Et custodibus suscitatis,	19.
20. Et apprehenderunt in manu sinistra sua titiones, et in manu dextera sua corneas.	20. tenuerunt sinistris manibus lampades, et dextris sonantes tu- bas.	20.
21. Vir.	21. Singuli.	21.
Et vociferati sunt.	Vociferantes ululantesque.	
22. Trecenti tubis.	22. Trecenti viri buccinis per- sonantes.	22.
Gladium.	Gladium.	
23. Domum Sitta.	23. Bethsetta.	23. Domum Asetta.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

11.	11. Πρὸς ἀρχὴν τῶν πεντήκοντα, οἱ ἦσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ. Ἄλλως, εἰς μέρος πρὸς τὸ ἄκρον τῆς λαξευτῆς. Ἄλλος, εἰς μέρος τῶν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ.	11. Εἰς μέρος πρὸς τὸ ἄκρον τῆς λαξευτῆς.
12.	12. Παραβεβλήκεισαν. Ἄλλως, βεβλημένοι.	12. Παραβεβλήκεισαν.
13.	13. Τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐνύπνιον, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐνουπνιασάμην ἐν-ύπνιον. Ἄλλος, ἐνύπνιον, καὶ εἶπε τὸ ἐνύπνιον ὃ ἐνουπνιασθη.	13.
Κολλύρα.	Ἐγκρυφίας. Ἄλλως, μαγίς.	
16.	Στραφομένη. Ἄλλος, κυλιόμενη.	
16.	16. Ἐν ταῖς ὕδριας. Οἱ λοιποὶ, αἱ ὕδριας.	16.
17.	17. Ἐν ἀρχῇ. Ἄλλος, ἐν μέσῳ.	17.
19.	19. Καὶ ἐγείροντες. Ἄλλος, πλὴν ἐγέρσει ἐγείροντες.	19.
20.	20. Καὶ ἐκράτησαν ἐν χερσὶν ἀριστεραῖς αὐτῶν τὰς λαμπάδας, καὶ ἐν χερσὶ δεξιαῖς αὐτῶν τὰς κερατίνας. Ἄλλως, καὶ ἐλάβοντο ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν τῇ ἀριστερᾷ τῶν λαμπάδων, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατίνας.	20.
21.	21. Ἀνήρ. Ἄλλως, ἕκαστος.	21. Ἐκαστος.
22.	Ἐσημαναν. Οἱ λοιποὶ, ἠλάλαξαν.	
22.	22. Ἐν ταῖς τριακοσίαις κερατίνας. Οἱ λοιποὶ, αἱ τριακόσαι κερατίνας.	22.
23.	Ῥομφαίαν. Οἱ λοιποὶ, μάχαιραν.	
23.	23. Βηθσεὲδ.	23.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩΝ.
11.	11. Ad principium ipsorum quin-
quaginta, qui erant in castris. A-
līter, in partem ad summitatem
excisæ. Alius, in partem ipsorum
quinquaginta, qui erant in castris.	11. In partem ad summitatem
excisæ.
12.	12. Projecti erant. Alīter, ja-
centes.	12. Projecti erant.
13.	13. Proximo suo somnium : et
dixit, ecce somniavi somnium. A-
lius, somnium, et dixit somnium
quod somniatum est.	13.
Collyra.	Subcinericius panis. Alīter, ma-
gis.	
16.	Se volvens. Alius, se volutans.	
16.	16. In hydriis. Reliqui, hydriis.	16.
17.	17. In principium. Alius, in me-
dium.	17.
19.	19. Et excitantes. Alius, cæ-
terum suscitatione suscitantes.	19.
20.	20. Et tenuerunt in manibus
sinistris suis lampadas, et in ma-
nibus dextris suis corneas. Alīter,
et acceperunt in manu sua sini-
stra lampadas : et in manu dextera
sua corneæ.	20.
21.	21. Vir. Alīter, unusquisque.
Significaverunt. Reliqui, ulula-
verunt.	21. Unusquisque.
22.	22. In trecentis corneis. Reli-
qui, trecentæ corneæ.	22.
23.	Frameam. Reliqui, machætaram.	
23.	23. Bethseed.	23.

TO EBPAIKON.

וירד
בצד 25
ב'קרבאב
כעבד

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὺς γράμμασι

25.

ΑΚΥΛΑΣ.

25. Ἐν πετρᾷ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Et persecuti sunt.

25. In petra.

In torculari Zeeb.

A transitu.

VULGATA LATINA.

Persequabantur.

25. in petra.

In torculari Zeeb.

Trans fluentia.

AQUILA.

25. In petra.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Judicum.

V. 1. 'A., O', Θ., Ἀρωῖδ. Basil. In edit. Rom. legitur, Ἀράδ.

Ibid. 'A., ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ. *Oi λοιποὶ, ἀπὸ τοῦ βουνοῦ.* Basil.

V. 3. Ἄλλως, εἰς τὰ ὄτα. Sic Basil. et Alex. Edit. vero Romana, ἐν ὧσι. Sequentes autem lectiones, 'A., ἀπεστράφησαν etc. ex Basiliensi.

V. 4. Ἄλλως, κατὰ γαγ. Sic Basil. et Alex. Ibid. 'A., Θ., πρῶσω etc. Basil. Ἄλλως, δοκμιῶ. Basil. et Alex. Grabe legit δοκμιῶ.

V. 5. Ἄλλως, κατεδίβασεν. Basil. et Alex. Ibid. Ἄλλως, λάψη. Basil. ad marg. et sic edit. Rom. Basil. in textu, λείξη. Alex. vero, λήψη, et mox, λήμψη.

Ibid. 'A., O', Θ., κάμψη. Basil. et sic etiam Alex. Edit. Rom., κλίνη.

V. 6. Ἄλλως, λαψάντων. Basil. Edit. Rom., Ἄλλως, λειζάντων. Alex., λαμψάντων.

Ibid. Ἄλλως, τῇ γλώσση. Basil. Alex. vero, ἐν τῇ γλώσση.

Ibid. Ἄλλως, καὶ πᾶς ὁ ἐπιλοιπός. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλως, ἔκαμψαν. Basil. et Alex.

V. 7. Ἄλλως, λειψόσι. Basil.

Ibid. Ἄλλως, ἀποτρεχέτω. Basil. et Alex.

V. 8. Ἄλλως, εἰς τὸ στήνωμα. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλως, τῶν δὲ τριακοσίων etc. Basil. et Alex.

V. 9. Ἄλλως, ἀναστάς. Basil. ad marg. Edit.

CAPUT VIII JUDICUM.

TO EBPAIKON.

אני 1

1.

1.

ויריבו אתו בחזקתו

3 רפתה

3.

3.

4 עיפום ורדפום

4.

4.

5 אשר בדגלי

5.

5.

עיפום הם

ואנכי רדף

6 לצבאך

6.

6.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Ad eum.

Et iurgaverunt cum eo in fortitudine.

3. Se remisit.

4. Lassi et persequentes

5. Qui in pedibus meis

Lassi ipsi.

Et ego persequens.

6. Exercitui tuo.

VULGATA LATINA.

1. Ad eum.

Jurgantes fortiter.

3. Requievit

4. Præ lassitudine fugientes persequi non poterant.

5. Qui mecum est.

Quia valde defecerunt.

Ut possimus persequi.

6. Exercitui tuo.

AQUILA.

1.

3.

4.

5.

6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

25. Ἐν πέτρᾳ. Κατεδίωξεν. Ἄλλως, ἰδίωξεν. Κατεδίωξεν.
 25. Ἐν Σούρ. 25.
 Ἐν Ἰακὲθ Ζήθ. Ἐν Ἰακὲθ τῇ κοιλάδι.
 Ἄπὸ πέραν. Ἄλλος, ἐκ τοῦ πέ-
 ραν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

25. In petra. Insecutus est. *Aliter*, persecuti sunt. Insecutus est.
 25. In Sur. 25.
 In Jaceb Zeh. In Jaceb valle.
 De trans. *Alius*, a trans.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Judicum.

vero Rom. et Basil. in textu, ἀνάστα.
 V. 11. Ἄλλος, εἰς μέρος τῶν etc. Sic Basil. et Alex. Ὁ ἄλλος, θ., εἰς μέρος πρὸς τὸ etc. Basil.
 V. 12. Ο, θ., παραβελήκεσαν. Basil. Alex., παρεμβελήκεσαν. Edit. Rom., βεβλημένοι.
 V. 13. Ἄλλος, ἐνύπνιον, καὶ εἶπε etc Basil.
 Ibid. Ἄ., Ο, ἐγκρυφίας. Σ., κολλύρα. Basil. ad marg. in textu vero ut edit. Rom., μαγίς.
 Ibid. Ἄλλος, κυλωμένη. Sic Basil. cum hac nota,
 τ
 παν χω
 θ
 δωρ ου
 Vide notam ad cap. I, v. 14.

V. 17. Ἄλλος, ἐν μέσῳ. Basil. et Alex.
 V. 19. Ἄλλος, πλὴν ἐγέρσει etc. Basil.
 V. 20. Ἄλλως, καὶ ἐλάβοντο etc. Basil.
 V. 21. Ὁ ἄλλος, θ., ἕκαστος. Basil.
 Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἠλάλαξαν. Basil.
 V. 22. Οἱ λοιποὶ, αἱ τριακόσαιο etc. Basil.
 Ibid. Οἱ λοιποὶ, μάχαιραν. Basil.
 V. 23. Ἄ., οἴκου etc. Coislin. in textu, Βηθε-
 σεπά, I. Βηθεσεττά, m., Ἄ., οἴκου Ἄσειττά.
 Ibid. Ο, θ., κατεδίωξεν. Basil.
 V. 25. Ἄ., Σ., ἐν πέτρᾳ. Basil.
 Ibid. θ., ἐν Ἰακὲθ τῇ κοιλάδι. Basil. Edit. vero Rom., ἐν Ἰακεφζήθ.
 Ibid. Ἄλλος, ἐκ τοῦ πέραν. Basil. et Alex.

CAPUT VIII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. 1. Πρὸς Γεδεὼν. Ἄλλως, πρὸς αὐτόν. 1.
 Καὶ διελέξαντο πρὸς αὐτόν ἰσχυρῶς. Ἄλλος, καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτοῦ κραταιῶς.
 3. 3. Ἀνέθη. Ἄλλος, ἀνήκεν. 3.
 4. 4. Πεινῶντες καὶ διώκοντες. Ἄλλος, ὀλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες. 4.
 Καὶ διώκοντες. Ἄλλος, καὶ διψῶντες.
 5. 5. Τῷ ἐν κοσί μου. Ἄλλος, τοῦ μετ' ἐμοῦ. 5.
 Πεινῶσιν. Ἄλλως, ἐκλείπουσιν. Πεινῶσιν.
 Ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι διώκων. Ἄλλος, ἐγὼ δὲ διώκω.
 6. 6. Τῇ δυνάμει σου. Ἄλλος, τῇ στρατιᾷ σου. 6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. 1. Ad Gedeon. *Aliter*, ad eum. 1.
 Et jurgabant adversus eum fortiter. *Alius*, et disceptabant cum eo vehementer.
 3. 3. Remissus est. *Alius*, remisit. 3.
 4. 4. Esurientes et persequentes. *Alius*, animo deficientes et esurientes. 4.
 Et persequentes. *Alius*, et sitientes.
 5. 5. Qui in pedibus meis. *Alius*, qui mecum est. 5.
 Esuriunt. *Aliter*, deficiunt. Esuriunt.
 Ecce ego sum persequens. *Alius*, ego autem persequor.
 6. 6. Virtuti tuæ. *Alius*, exercitui tuo. 6.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

7 גִּדְעָן לֶן	7.	7.
דשני ואתדברקנים		Ἐν ταῖς τραγακάνθαις.
8 כזאת	8.	8.
9 לאבשי	9.	9.
בשדני		
10 הנחזרים מכל מחנה	10.	10.
בניקדם		
11 השכני	11.	11.
לנבח ויגבהה		
13 מןדמלחמה	13.	13.
מלמעלה הרים		Ἀναβάσας [ἀλσῶν].
14 ויכתב אליו אתדשרי סכית ואתדזכניה	14.	14.
15 היעפים	15.	15.
16 ואתדקצי	16.	16.
וידע		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Gedeon, idcirco.	7. Quibus ille ait, cum ergo.	7.
Triturabo. Et cum tribulis.	Conteram. Tribulisque.	In sentibus.
8. Secundum hoc.	8. Similia.	8.
9. Hominibus. In revertendo me.	9. Eis. Cum reversus fuero.	9.
10. Residui ex omni castrame- tatione.	10 Remanserunt ex omnibus turmis.	10.
Filiorum Orientis.	Orientalium populorum.	
11. Habitantium.	11. Qui in tabernaculis mora- bantur.	11.
Ipsius Nohah, et Jogbaa.	Nobe et Jegbaa.	
13. De bello. Desuper sole.	13. De oeno. Ante solis ortum.	13. Ascensus saltuum.
14. Et scripsit ei. Principes Soccoth et seniores.	14. Et descripsit. Principum Soccoth et seniorum.	14.
15. Lassis.	15. Qui lassi sunt et defecerunt.	15.
16. Et spinas. Et erudit.	16. Et spinas. Contrivit.	16.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

7.	7. Γεδεών, διὰ τοῦτο. Ἄλλος, Γεδεών, οὐχ οὕτως, διὰ τοῦτο. Καταξανῶ. Ἄλλως, ἀλοήσω. Ἐν ταῖς βαρκησίμ. Ἄλλ., βαρκονείμ.	7.	Καταξανῶ. Ἐν ταῖς βαρκησίμ.
8.	8. Ὁσαύτως. Ἄλλος, κατὰ πάντα.	8.	
9.	9. Πρὸς ἄνδρας. Ἄλλως, τοῖς ἀνδράσι. Ἐν ἐπιστροφῇ μου. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με.	9.	
10.	10. Καταλειμμένοι ἀπὸ πάσης παρεμβολῆς. Ἄλλος, λειφθέντες ἐν πάσῃ παρεμβολῇ. Ἄλλοφύλων. Ἄλλος, υἱῶν ἀνατολῶν.	10.	
11.	11. Σκηλοῦντων. Ἄλλος, κατοικούντων. Τῆς Ναβαὶ καὶ Ἰεγεθάλ. Ἄλλος, ἐξ ἐναντίας Ἡλεεΐ.	11.	
15.	15. Ἐκ τοῦ πολέμου. Ἄλλως, ἀπὸ τῆς παρατάξεως. Ἄναβάσεως Ἀρές. Ἄλλως, ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως Ἀρές.	15.	Ἐκ τοῦ πολέμου. Ἄναβάσεως Ἀρές.
14.	14. Καὶ ἔγραψε πρὸς αὐτόν. Τῶν ἀρχόντων Σοκῶθ καὶ τῶν πρεσβυτέρων.	14.	Καὶ ἀντεγράψατο τὰ ὀνόματά. Τοὺς ἀρχοντας Σοκῶθ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους.
15.	15. Ἐκλείπουσιν. Ἄλλως, λελυμένοις.	15.	Λελυμένοις.
16.	16. Καὶ τὰς ἀκάνθας. Ἄλλως, ἐν ταῖς ἀκάνθαις. Ἡλόησεν. Ἄλλος, κατέξανεν.	16.	Καὶ τὰς ἀκάνθας.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	7. Gedeon, propterea. <i>Alius</i> , Gedeon, non sic, ideo. Dilaniabo. <i>Aliter</i> , triturabo. In ipsis barcenim. <i>Al.</i> barconnim.	7.	Dilaniabo. In ipsis barcenim.
In tribulis.	8. Similiter. <i>Alius</i> , secundum omnia.	8.	
8.	9. Ad viros. <i>Aliter</i> , viris. In reditu meo. <i>Alius</i> , in reverendo me.	9.	
9.	10. Qui residui fuerant de universis castris. <i>Alius</i> , relictis in totis castris. Alienigenarum. <i>Alius</i> , filiorum Orientis.	10.	
10.	11. Tabernacula habentium. <i>Alius</i> , habitantium. Ipsius Nabæ, et Jegebal. <i>Alius</i> , ex adverso Elbee.	11.	
11.	13. De bello. <i>Aliter</i> , a praelio. Ascensus Ares. <i>Aliter</i> , desuper acie Ares.	13.	De bello. Ascensus Ares.
13. Ascensus montium.	14. Et scripsit apud se. Principum Soccoth et seniorum.	14.	Et descripsit nomina. Principes Soccoth et seniores.
14.	15. Deficientibus. <i>Aliter</i> , solutis.	15.	Solutis.
15.	16. Et spinas. <i>Aliter</i> , in spinis. Trituravit. <i>Alius</i> , laceravit.	16.	Et spinas.
16.			

TO EBPAIKON.	[TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
סכות 18 כמד כמוהם	18.	18.
כתאר בני		
20 חרבו	20.	20.
21 רפגע	21.	21.
ויהרג		
אתהשהרנים		
22 משג-בנו גם-ארה גם-בך גם-ברבך	22.	22. Ἐξουσίασον ἡμῖν καὶ γε εὐ, καὶ γε οἱ υἱοὶ σου, καὶ γε ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου.
25 וישליח גום	25.	25.
26 לבד מןהשהרנים והנמופת	26.	26. Μηνίσαι.
ובגזי ולבד מןהענקות		
27 לאפוד למוקש	27.	27. Ἐπέδυμα.
28 ויכנע	28.	28.
29 וישב	29.	29.
31 בשנה	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Succhoth. 18. Sicut tu. Sicut ipsi. Secundum formam filiorum.	Socchoth. 18. Similes tui. Vacat. Quasi filius.	18.
20. Gladium suum.	20. Gladium suum.	20.
21. Et irruito. Et interfecit. Lunulas.	21. Et irruet. Et interfecit. Ornamenta ac bullas.	21.
22. Dominare in nos etiam tu, etiam filius tuus, etiam filius filii tui.	22. Dominare nostri tu, et filius tuus, et filius filii tui.	22. Dominare nobis utique tu, utique filii tui, utique filius filii tui.
25. Et projecerunt. Inaurem.	25. Projecerunt. Inaures.	25.
26. Solum præ lunulis et colla- ribus. Et vestibus. Et solum præ torquibus.	26. Absque ornamentis et mo- nilibus. Veste. Præter torques.	26. Lunulis.
27. In ephod.	27. Ephod.	27. Superindumentum
In laqueum. 28. Et humiliatus est.	Ruinam. 28. Humiliatus est autem.	28.
29. Et mansit. 31. In Sechem.	29. Habitavit. 31. Sichein.	29. 31.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

18.	Τῆς πόλεως. Ἄλλως. Σοκχώθ. 18. Ὡς σύ. Ἄλλως, ὁμοίός σοι. Ὡς αὐτοί. Ἄλλος, ὁμοίος αὐ- τοῖς. Εἰς ὁμοίωμα υἱοῦ. Ἄλλος, ὡς εἶδος υἱῶν.	18. Ὅμοιός σοι.
20.	20. Ῥομφαίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, μάχαιραν.	20.
21.	21. Καί συνάντησον. Ἄλλος, ἀπάντησον. Καί ἀπέκτεινεν. Ἄλλος, ἀνεῖ- λεν.	21.
Τὰ κόσμια.	Τοὺς μηνίσκους. Ἄλλος, τοὺς μηνιακοὺς.	
22. Ἐξουσίαζε ἡμῶν σύ, καὶ ὁ ὅς σου, καὶ ὁ ἐγγονός σου.	22. Ἄρξον ἡμῶν καὶ σύ, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ὁ υἱός τοῦ υἱοῦ σου.	22.
25.	25. Ἐβαλεν. Ἄλλως, ἐβρίψεν. Ἐνώτιον. Ἄλλος, ἐκώτια.	25. Ἐβρίψεν.
26. Κοσμίω.	26. Παρὲξ τῶν μηνίσκων (Coisl. σιρώνων) καὶ τῶν στραγγαλίδων. Ἄλλος, πλὴν τῶν σιρώνων καὶ τῶν ὀρμίσκων. Ἰματίων. Ἄλλος, περιδολαίων. Ἐκτὸς τῶν περιθεμάτων. Ἄλ- λος, πλὴν τῶν κλουῶν.	26.
27.	27. Εἰς ἐφώδ. Ἄλλος, εἰς ἐφοῦδ. Εἰς σκῶλον. Ἄλλ., εἰς σπάνδαλον.	27.
28.	28. Καί συνεστάλη. Ἄλλως, καὶ ἐνετράπη.	28. Καὶ ἐνετράπη.
29.	29. Ἐκάθισεν. Ἄλλος, κατ- έφησεν.	29.
31.	31. Συγέμ. Οἱ λοιποὶ, Σικίμοις.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

18.	Civitatis. <i>Aliter</i> , Socchoth. 18. Sicut tu. <i>Aliter</i> , similis tibi. Sicut ipsi. <i>Alius</i> , similis ipsis. In similitudinem filii. <i>Alius</i> , sic- ut species filiorum.	18. Similis tibi.
20.	20. Gladium suum. <i>Alius</i> , ma- chæram.	20.
21.	21. Et occurre. <i>Alius</i> , invade. Et interfecit. <i>Alius</i> , occidit. Lunulas. <i>Alius</i> , meniacos.	21.
Ornamenta.	22. Principatum habe nostri et t. i., et filius tuus, et filius filii tui.	22.
22. Dominare nostri tu et filius tuus, et nepos tuus.	25. Misit. <i>Aliter</i> , jecit. Inaurem. <i>Alius</i> , inaures.	25. Jécit.
25.	26. Præter lunulas et monilia. <i>Alius</i> , præter sirona et monilia. Vestimentis. <i>Alius</i> , palliis. Extra torques. <i>Alius</i> , præter torques.	26.
26. Ornamentis.	27. In ephod. <i>Alius</i> , in ephud. In offendiculum. <i>Alius</i> , in scan- dalum.	27.
27.	28. Et compressus est. <i>Aliter</i> , et confusus est.	28. Et confusus est.
28.	29. Sedit. <i>Alius</i> , habitavit.	29.
29.	31. Sychem. <i>Reliqui</i> , Siciimis.	31.
31.		

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῦ γραμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ.
בְּשִׁבְהַ טוֹבָה 32	32.	32.
אבֵי העוֹרֵי		
וַיְהִי 33	33.	33.
וַיִּשְׁבּוּ		
וַיִּשְׁבוּ דָהֵם בַּעַל בְּרִית		
אִיבִידִים 34	34.	34.
כִּנְיֵה הַדְּבָרָה 35	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
32. In canitie bona.	32. In senectute bona.	32.
Patris Hezri.	De familia Ezri.	
33. Et fuit.	33. Postquam autem.	33.
Et reversi sunt.	Aversi sunt.	
Et posuerunt sibi Baalberith.	Percusseruntque cum Baal sedus.	
34. Inimicorum suorum.	34. Inimicorum suorum.	34.
35. Juxta omne bonum.	35. Juxta omnia bona.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Judicum.

V. 1. Ὁ ἄλλως, πρὸς αὐτόν. Basil. ad marg. et Alex. Sed in edit. Rom. et Basil. in textu, πρὸς Γεδεών.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτοῦ κραταιῶς. Basil. et Alex.

V. 3. Basil. in textu habet ἀνέβη, et ad marg., ἀνῆκεν, ut Alex. Ed. Rom., ἀνέβη.

V. 4. Ἄλλος, ὀλιγοφυγούντες καὶ πεινῶντες. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, δευῶντες. Basil.

V. 5. Ἄλλος, τοῦ μετ' ἐμοῦ. Basil. Alex. vero, τῷ μετ' ἐμοῦ.

Ibid. Ὁ, Θ., πεινῶσιν. Basil. ad marg. In textu vero, ἐκλείπουσι, ut editio Rom.

Ibid. Ἄλλος, ἐγὼ δὲ διώκω. Basil. et Alex.

V. 6. Ἄλλος, τῇ στρατιᾷ σου. Basil. et Alex.

V. 7. Ἄλλος, Γεδεών, οὐχ οὕτως, διὰ τοῦτο. Basil.

Ibid. Ὁ, Θ., καταξάνω. Basil. ad marg. In textu autem, ἀλοήσω, ut editio Rom.

Ibid. Ἀ., ἐν ταῖς τραγακάνθαις. Σ., ἐν ταῖς τριβόλοις. Θ., ἐν ταῖς βαρκηνίμ. Al., βαρκονεῖμ. Lectionem Aquilæ sic effert Basiliensis codex. Eusebius *De locis Hebraicis* apud Hieronymum sic habet: Βορκονεῖμ, Ἀκύλας, τρέπει ἀκάνθας, Σύμμαχος, τριβόλους. Sic restituerunt editores. At existimo

legendum, Ἀκύλας, τραγακάνθαις, ut Basil. melius quam, τετρακάνθας, ut Regii codices duo, qui sic habent, Βορκονεῖμ εἰσιν αἱ τριβόλοι· οὕτως γὰρ ὁ Σύμμαχος ἠρμήνευσε, τετρακάνθης. Sic illi: Ιορθε, Ἀ., τετρακάνθαις. Sed τραγακάνθαις legendum. [Βορκηνίμ vel Βορκονεῖμ vox Hebraica Græcis expressa litteris; ut et infra, v. 26, σιρώνων. DRACH.]

V. 8. Ἄλλος, κατὰ πάντα. Sic Basil. Alex. vero, κατ' αὐτά. Grabe, κατὰ ταῦτα.

V. 9. Ὁ ἄλλ., τοῖς ἀνδράσι. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με. Basil. et sic Alex.

V. 10. Ἄλλος, λειψθέντες ἐν πάσῃ παρ. Basil.

Ibid. Ἄλλος, υἰῶν ἀνατολῶν. Basil.

V. 11. Ἄλλος, κατοικούντων. Basil. et sic Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐξ ἐναντίας Ἡλβεί. Basil. Qui sic vertit, כַּדָּן pro כַּדָּן legit.

V. 13. Ὁ, Θ., ἐκ τοῦ πολέμου. Basil. ad marg. In textu vero, ut edit. Rom., ἀπὸ τῆς παρατάξεως.

Ibid. Ἀ., ἀναβάσεως etc. Has lectiones partim ex Basiliensi partim ex Hieronymo *De locis Hebraicis* decerpimus. Edit. Rom., ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως Ἀρές.

V. 14. Θ., καὶ ἀνεγράφατο τὰ ὀνόματα. Basil.

Ex capite IX Judicum, ut est in folio nostro cum obelis et asteriscis.

48... Ipse et omnis populus qui cum eo. Et sumpsit Abimelech ✕ cum: securem in manu sua, et succidit fascem lignorum, et accepit illum et imposuit super humeros suos. Et dixit ad populum qui eum eo: Quod vidistis me facientem cito facite ut et ego. 49. Et succiderunt etiam ✕ omnes: ipsi unusquisque fascem, et sumpserunt, et abierunt retro Abimelech. Et imposuerunt super presidium, et incenderunt super ipsos ✕ cum: presidium in igne. Et mortui sunt omnes viri turris Sicimorum,

48... αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβεν Ἀβιμέλεχ ✕ σὺν: τὴν ἀξίνην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔκοψεν φορτίον ξύλων, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ· Ὁ εἰδότε με ποιοῦντα ταχέως ποιήσατε ὡς καὶ ἐγώ. 49. Καὶ ἔκοψαν καὶ τῶν ✕ πάντες: αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον, καὶ ἦσαν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω Ἀβιμέλεχ. Καὶ ἔθηκον ἐπὶ τὸ ὄχυρῶμα, καὶ ἐνέπρησαν ἐπ' αὐτοὺς ✕ σὺν: τὸ ὄχυρῶμα ἐν πυρὶ. Καὶ ἀπέθανον πάντες ἄνδρες πύργου

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

32.	32. Ἐν πόλει αὐτοῦ. <i>Oi λοιποί</i> , ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ. Ἄβι Ἐσδρί. Ἄλλως, πατὴρ τοῦ Ἐζρί.	32. Πατὴρ τοῦ Ἐζρί.
33.	33. Ἐγενήθη. Ἄλλ., ἐγένετο. Ἐπέστρεψαν. Ἄλλος, ἀπεστρά- φησαν. Ἐθήκαν ἑαυτοῖς τῷ Βαλ δια- θήκην. Ἄλλος, ἔθεντο τὸν Βααλ- βερεῖθ.	33. Ἐγενήθη.
34.	34. Θλιδόντων. Ἄλλος, ἐχθρῶν.	34.
35.	35. Κατὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ. Ἄλ- λος, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθοσύνην.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

32.	32. In civitate sua. <i>Reliqui</i> , in canitie bona. Abi Esdri. <i>Aliter</i> , Patris Ezri.	32. Patris Ezri.
33.	33. Factum est. <i>Al.</i> , accidit. Reversi sunt. <i>Alius</i> , aversi sunt. Posuerunt sibi ipsi Baal testa- mentum. <i>Alius</i> , posuerunt Baal- berith.	33. Factum est.
34.	34. Tribulantium. <i>Alius</i> , inimi- corum.	34.
35.	35. Secundum omnia bona. <i>Alius</i> , secundum omnem bonitatem.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Judicum.

Ibid. Θ. τοὺς ἄρχοντας Σοκχὼθ καὶ τοὺς πρεσβυ-
τέρους. Basil.

V. 15. Ὁ ἄλλως, Θ., λελυμένοις. Basil. Alex.
vero, ἐκλελυμένοις.

V. 16. Ο, Θ., καὶ τὰς ἀκάνθας. Basil. Edit. Rom.,
ἐν ταῖς ἀκάνθαις, et sic Basil. in textu.

Ibid. Ἄλλος, κατέξανεν. Basil. et Alex.

θ

Ibid. Basil. ad marg., Σοκχὼθ, διωρ ου, id est,
διώρθωσα οὕτως, emendavi sic. Vide notam ad
cap. 1, v. 14.

V. 18. Ὁ ἄλλως, Θ., ὁμοίως σοι. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ὁμοίως αὐτοῖς. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ὡς εἶδος υἱῶν. Basil.

V. 20. Ἄλλως, μάχαιραν. Basil. et Alex.

V. 21. Ἄλλος, ἀπάντησον. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἀνέλεν. Basil. et Alex.

Ibid. Σ., τὰ κόσμια. Ἄλλος, τοὺς μηνιακοῦς.
Basil.

V. 22. Ἄ., ἐξουσίασον etc. Hæ interpretationes
ex Basil. prodeunt.

V. 25. Ὁ ἄλλως, Θ., ἐρρίψεν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐνώτια. Basil.

V. 26. Ἄλλος, πλὴν τῶν σιρώνων etc. Basil.
Vox ex Hebræo lacta. Alex., σιώνων, male.

Ibid. Ἄλλος, περιβολαίων. Basil. et Alex.

Ex capite IX Judicum, ut est in folio nostro cum obelis et asteriscis.

Σικίμων ὥσει χίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες. 50. Καὶ
ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ εἰς Θήβης, καὶ περιεκάθισεν ἐπ'
αὐτήν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. 51. Καὶ πύργος ἦν
δχυρὸς ἐν μέσῳ τῆς πόλεως, καὶ ἐφυγον ἐκεῖ πάντες
οἱ ἄνδρες, καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ πάντες οἱ ἠγούμενοι
τῆς πόλεως· καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτούς. Καὶ ἀνε-
γίσησαν ἐπὶ τὸ δῶμα τοῦ πύργου. 52. ✕ Καὶ προσήγ-
γισεν ὁ καὶ ἦλθεν Ἀβιμέλεχ ἕως τοῦ πύργου, καὶ ἐξε-
πολέμησεν αὐτόν. Καὶ ἤγγισεν Ἀβιμέλεχ ἕως τῆς θύ-
ρας τοῦ πύργου ἐνπρῆσαι (sic) αὐτὸν ἐν πυρὶ. 53. Καὶ

Ibid. Ἄλλος, πλὴν τῶν κλοιῶν. Basil. et Alex.

V. 27. Ἄ., ἐπένδυμα. Ex Theodoreto quest. ad
hunc locum, Ἀκύλας, ἐπένδυμα κέκληκεν. Ἄλλος,
εἰς ἐφοῦδ. Basil. et Alex. — Ἰϋϋϋϋ. Coislin., Ὁ,
Ἐφραθά, οἱ Γ', ἐν Ἐφρά.

Ibid. Ἄλλος, εἰς σκάνδαλον. Sic Basil. et Alex.

V. 28. Ἄλλως, καὶ ἐνετράπη. Sic Basil. et Alex.

V. 29. Ἄλλος, κατώκησεν. Basil. et Alex.

V. 31. Basil. Ο, Θ., οἱ λοιποὶ, Σικίμοις : atque
ita legit Alex.

V. 32. *Oi λοιποί*, ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ. Basil. Ita
quoque legit Alex. V. supra Gen. xv, 15, et xxv, 8.

Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., πατὴρ τοῦ Ἐζρί. Basil. Alex.
habet, πατὴρ Ἀβιεζρί.

V. 33. Ο, Θ., ἐγενήθη. Ἄλλος, ἐγένετο. Basil.
In edit. Rom. legitur, ἐγενήθη.

Ibid. Ἄλλος, ἀπεστράφησαν. Sic in textu Basil.
et Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἔθεντο τὸν Βααλβερεῖθ. Basil. No-
tes autem ubicunq; dicimus *Basil.*, sine addito,
intelligi lectiones, quas ad marginem affert, diver-
sas ab iis quæ in textu ejusdem leguntur.

V. 34. Ἄλλος, ἐχθρῶν. Basil. et Alex.

V. 35. Ἄλλος, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθοσύνην.
Basil. et Alex.

quasi mille viri et mulieres. 50. Et abiit Abimelech
in Thebes, et circumsegit super eam, et præoccu-
pavit eam. 51. Et turris erat munita in medio ur-
bis : etingerant illuc omnes viri et mulieres et
omnes duces civitatis, et clauserunt super se ipsos :
et ascenderunt super tectum turris. 52. ✕ Et ap-
propinquavit : et venit Abimelech usque ad turrim,
et bellarunt contra eum. Et accessit Abimelech us-
que ad portam turris incendere ipsam igne. 53.
Et jecit mulier una fragmentum molæ super caput

Abimelech, et confregit cranium ejus. 54. Et clamavit cito ad puerum ferentem arma ipsius, et dixit ei, stringe gladium tuum, et occide me : ne forte dicant ✕ quod : mulier occidit eum ; et confodit eum puer ejus, et mortuus est :- Abimelech : 55. Et vidit vir Israel quia mortuus est Abimelech, et abierunt vir in locum suum. 56. Et retulit Deus

ἔρριψε γυνή μία κλάσμα μύλου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀβιμέλεχ, καὶ συνέθλασεν τὸ κρᾶνιον αὐτοῦ. 54. Καὶ ἔβοήσεν τὸ τάχος πρὸς τὸ παιδάριον τὸν αἰρῶντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, σπάσαι τὴν μάχαιράν σου, καὶ θανάτωσόν με, μήποτε εἴπωσιν ✕ ὅτι : γυνὴ ἀπέκτεινεν αὐτόν. Καὶ ἐξεκέντησεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν :- Ἀβιμέλεχ : 55.

TO EBPAIKON.	CAPUT IX JUDICUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΞ.
שכמה 1	1.	1.
שכם 2	2.	2.
מהרוב		
שכם 3	3.	3.
מבית 4	4.	4.
בעל ברית		
בהם ריקים ופחיים		
עב־אלך כזב 6	6.	6. Ἐπὶ πεοῦ στῆλῶματτο.
בראש 7	7.	7.
החלתי אהרדשני 9	9.	9.
הלכתי החלתי 11	11.	11.
לנוע על־העצים		
החלתי 13	13.	13.

VERSIO HEBRAICI TEXT,	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In Sechem,	1. In Sichem.	1.
2. Sechem,	2. Sichem.	2.
Quid bonum,	Quid vobis est melius.	
3. Sechem.	3. Sichem.	3.
4. E domo.	4. De fano.	4.
Baalberith,	Baalberith,	
In eis.	Ex eo.	
Vacuus et leves,	Inopes et vagos.	
6. Cum planitie sita,	6. Juxta quercum quæ stabat.	6. In campo cippi.
7. In capite.	7. In vertice.	7.
9. Numquid cessare faciam pinguedinem meam ?	9. Numquid possum deserere pinguedinem meam ?	9.
Et vadam.	Et venire.	
11. Numquid cessare faciam ?	11. Numquid possum deserere ?	11.
Promoveri super ligna.	Ut inter cætera ligna promover.	
13. Num cessare faciam ?	13. Numquid deserere possum ?	13.

Και ειδεν ανηρ Ἰσραηλ οτι ἀπέθανεν Ἀδιμέλεχ, και ἀπῆλθον ανηρ εις τον τόπον αὐτου. 56. Και ἀπέστρεψεν ὁ Θεος την κακίαν Ἀδιμέλεχ, ην ἐποίησεν τῷ πατρι, ἀποκτείνας τοὺς ὁ ἀδελφοὺς αὐτου. 57. Και πᾶσαν κακίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἐπέστρεψεν ὁ Θεος εις την κεφαλὴν αὐτῶν. Και ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κατάρρα Ἰωαθάμ του Ἰεροβαάλ

malignitatem Adimelech, quam fecit patri, occidens LXX. fratres suos. 57. Et omnem malignitatem virorum Sicimorum retulit Deus in caput ipsorum. Et supervenit super eos maledictio Joatham filii Jerobaal.

CAPUT IX JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Εἰς Συχέμ. Ἄλλως, Σίκιμα.	1. Σίκιμα.
2.	2. Συχέμ. Ἄλλοι, Σικίμων. Τί τὸ ἀγαθόν. Ἄλλος, ὅποσον βέλτιον.	2.
3.	3. Συχέμ. Ἄλλος, Σικίμων.	3.
4.	4. Ἐκ τοῦ οἴκου. Βααλβερῖθ. Ἄλλος, Βαάλ διαθήκης. Ἐαυτῷ. Ἄλλος, ἐν αὐτοῖς.	4. Ἐκ τοῦ οἴκου.
Ἄπραγος, και ἀπονενοημένους.	Κενούς και δευλους. Ἄλλ., θαμνομένους.	
6. Παρὰ την δρῦν την ἐστῶσαν.	6. Πρὸς τῇ βαλάνῃ τῇ εὐρετῇ τῆς στάσεως.	6.
7.	7. Ἐπὶ κορυφῆν. Ἄλλος, ἐν τῇ κορυφῇ.	7.
9. Ἄρα παύσομαι τοῦ λῆπου μου;	9. Μὴ ἀπολείψασα την πιότητά μου; Ἄλλως, μὴ ἀφείσα: Πορεύσομαι. Ἄλλως, πορευθῶ.	9. Μὴ ἀφείσα; Πορευθῶ.
11.	11. Ἀπολείψασα. Ἄλλως, ἀφείσα. Ἄργειν τῶν ξύλων. Ἄλλως, ἡγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. Ἄλλως, κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων.	11. Ἀφείσα. Ἥγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων.
13.	13. Ἀπολείψασα. Ἄλλως, ἀφείσα.	13. Ἀφείσα.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. In Sychem. <i>Aliter</i> , Sicima.	1. Sicima.
2.	2. Sychem. <i>Alit</i> , Sicimorum. Quid bonum. <i>Alius</i> , quale melius.	2.
3.	3. Sychem. <i>Alius</i> , Sicimorum.	3.
4.	4. E domo. Baalberith. <i>Alius</i> , Baal testamenti. Sibi. <i>Alius</i> , in eis.	4. E domo.
Otiosos et desperatos.	Inanes et miseros. <i>Alius</i> , attonitos.	
6. Ad quercum stantem.	6. Juxta quercum inventam stationis.	6.
7.	7. Super cacumen. <i>Alius</i> , in cacumine.	7.
9. Num cessabo a pinguedine mea?	9. Num derelinquens pinguedinem meam? <i>Aliter</i> , num dimittens? Ibo. <i>Aliter</i> , eam.	9. Num dimittens? Eam.
11.	11. Derelinquens. <i>Aliter</i> , dimittens. Dominari lignis. <i>Aliter</i> , principatum habere super ligna. <i>Aliter</i> , moveri super ligna.	11. Dimittens. Principatum habere super ligna.
13.	13. Derelinquens. <i>Aliter</i> , dimittens.	13. Dimittens.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΔΣ.

דמשבח אלהים ואנשים

לטע עליהעצים

14 אלהאמד

15 למלך עליכם

חס

מדהאמד

16 נגמול

17 נלחם

20 ואם-אין

25 וישוכח

מארבים

את כל-אשר-יועבר

26 ויבסוד

27 הלולים

ויקללו

30 ויהר אפי

31 בתרמה

באים שבחם והגם צרים אתהעיר
עליך

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Lætificans Deum et homines.

Promoveri super ligna.

14. Ad rhamnum.

15. In regem super vos.

Confidite.

De rhamno.

16. Juxta retributionem.

17. Pugnavit.

20. Et si non.

25. Et posuerunt.

Insidias.

Omnem qui transibat.

26. Et speraverunt.

27. Laudes.

Et maledixerunt.

30. Et iratus est nasus ejus.

31. In dolo.

Venientes in Sechem, et ecce
ipsi angustiantes civitatem super
te.

VULGATA LATINA.

Quod lætificat Deum et homines.

Inter ligna cætera promoveri.

14. Ad rhamnum.

15. Regem vobis.

Requiescite.

De Rhamno,

16. Vicem.

17. Pugnavit.

20. Sin autem.

25. Posueruntque.

Insidias.

Prætereuntibus.

26. Erecti.

27. Cantantium choris

Maledicebant.

30. Iratus est valde.

31. Clam.

Et oppugnat adversum te civi-
tatem.

AQUILA.

14. Προς την ράμνον.

15.

Ἐλπίζετε.

16.

17.

20. Καὶ εἰ μὴ.

25.

26.

27.

Κα-ηράσαντα.

30.

31.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Τὴν εὐφροσύνην τῶν ἀνθρώπων.

Τὴν εὐφροσύνην τῶν ἀνθρώπων.
"Ἄλλως, τὸν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ ἀνθρώπους.

Κινεῖσθαι περὶ τὰ ξύλα.

Κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. "Ἄλλως, ἀρχειν τῶν ξύλων.

14.

14. Πρὸς τὴν ῥάμνον. "Ἄλλως, τῇ ῥάμνῳ.

14. Πρὸς τὴν ῥάμνον.

15.

15. Τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς.
"Ἄλλως, εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμῶν.

15.

Πεποιθατε. "Ἄλλως, ὑπόστητε.
'Ἀπ' ἐμοῦ. "Ἄλλως, ἐκ τῆς ῥάμνου.

Πεποιθατε.

16.

16. Κατὰ τὸ ἀνταπόδομα. "Ἄλλως, ὡς ἀνταπόδοσις.

16. Κατὰ τὸ ἀνταπόδομα.

17.

17. Ἐπολέμησεν. "Ἄλλως, παρετάξατο.

17. Ἐπολέμησεν.

20.

20. Καὶ εἰ μὴ. "Ἄλλως, εἰ δὲ οὐ.

20. Καὶ εἰ μὴ.

25.

25. Καὶ ἔθεντο. "Ἄλλως, ἔθηκαν.

25. Καὶ ἔθεντο.

Ἐνεδρεύοντας. "Ἄλλως, ἔνεδρα.

Πάντα ὅς παρεπορεύετο. "Ἄλλως, πάντας τοὺς διαπορευομένους.

26.

26. Ἦλπισαν. "Ἄλλως, ἐπεποιθήσαν.

26.

27.

27. Ἐλλουεῖμ. "Ἄλλως, χόρους. Κατηρῶντο.

27. Αὐλοῦς.

30.

30. Ὀργίσθη θυμῷ. "Ἄλλως, ἐθυμώθη ὀργῇ.

30. Ὀργίσθη θυμῷ.

31.

31. Ἐν κρυφῇ. "Ἄλλως, μετὰ δώρων.

31.

Ἔρχονται εἰς Συχέμ, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ περικάθηται τὴν πόλιν ἐπὶ σέ. "Ἄλλως, παραγεγόνασιν εἰς Σίκιμα, καὶ οἶδε πολιορκούσιν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Lætitiam hominum.

Lætitiam hominum. *Aliter*, quod lætificat Deum et homines.

Moveri circa ligna.

Moveri super ligna. *Aliter*, dominari lignis.

14.

14. Ad rhamnum. *Aliter*, rhamnno.

14. Ad rhamnum.

15.

15. Regnare super vos. *Alius*, in regem super vos.

15.

Confidite. *Aliter*, subsistite.

Confidite.

A me. *Alius*, de rhamno.

16.

16. Secundum retributionem. *Aliter*, ut retributio.

16. Secundum retributionem.

17.

17. Pugnavit. *Aliter*, præliatus est.

17. Pugnavit.

20.

20. Et si non. *Aliter*, si autem non.

20. Et si non.

25.

25. Et posuerunt.

25. Et posuerunt.

Insidiantes. *Alius*, insidias.

Omnem qui transibat. *Alius*, omnes prætereuntes.

26.

26. Speraverunt. *Alius*, confisi sunt.

26.

27.

27. Ellulim. *Aliter*, choros.

27. Tibias.

Maledicebant.

30.

30. Iratus est animo. *Aliter*, iratus est furore.

30. Iratus est animo.

31.

31. Clam. *Alius*, cum donis.

31.

Veniunt in Sychem : et ecce ipsi obsident civitatem super te. *Aliter*, advenerunt in Sicima : et ipsi quidem obsident.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שכם 34 ארבעה ראשים	34.	34.
מךדמארב 35	35.	35.
מראשי 36	36.	36.
וראש אחד בא מדרך אלק מערבנים 37	37.	37. Ἀρχὴ μία παραγίνεται ἀπὸ ὁδοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων.
דלא 38 והלחם בו	38.	38.
לפני בעלי שכם 39	39.	39.
וישב 41 בשכם	41.	41.
השדה 42	42.	42.
הראשים 44	44.	44.
פשמד פשמד		
גלחם 45	45.	45.
מגול שכם 46	46.	46.
אל צריח בית אל בית		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
34. Sechem. Quatuor capita.	34. Sichem. In quatuor locis.	34.
35. De insidiis.	35. De insidiarum loco.	35.
36. De capitibus.	36. De montibus.	36.
37. Et caput unum veniens de via quercus Mehonenim.	37. Et unus cuneus venit per viam quæ respicit quercum.	37. Principium unum advenit de via quercus respicientium.
38. Nonne. Et pugna in eum.	38. Nonne. Et pugna contra eum.	38.
39. Ad facies dominorum Se- chem.	39. Spectante Sichimorum po- pulo.	39.
41. Et mansit. In Sechem.	41. Sedit. In ea.	41.
42. In agrum.	42. In campum.	42.
44. Et capita. Vastaverunt. Vastaverunt.	44. Cum cuneo suo. Oppugnans. Palantes.	44.
45. Pugnavit.	45. Oppugnabat.	45.
46. Turris Sechem.	46. In turre Sichimorum.	46.
Ad arcem Bethelberith.	Fanum Dei sui Berith.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

34.	34. Συχέμ. "Αλλος, Σίκιμα. Τέσσαρες ἀρχαί. "Αλλως, τέτρα- σιν ἀρχαίς.	34. Τέσσαρες ἀρχαί.
35.	35. Ἐκ τῶν ἐνέδρων. "Αλλως, ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου.	35. Ἐκ τῶν ἐνέδρων.
36.	36. Ἀπὸ τῶν κεφαλῶν. "Αλλως, ἀπὸ τῶν κορυφῶν.	36.
37.	37. Καὶ ἀρχὴ ἑτέρα ἐρχεται δι' ὁδοῦ Ἡλῶν Μαωνενίμ.	37.
38.	38. Μὴ οὐχί. "Αλλος, οὐκ ἰδοῦ. Παρατάξει αὐτῷ. "Αλλος, πολέ- μησον αὐτόν.	38.
39.	39. Ἐνώπιον ἀνδρῶν Συχέμ. "Αλλος, πρὸ προσώπου τῶν ἀνδρῶν Σικίμων.	39.
41.	41. Εἰσῆλθεν. "Αλλος, ἐκάθισεν. Ἐν Σικίμοις. "Αλλως, ἐν Συ- χέμ.	41. Ἐν Σικίμοις.
42.	42. Εἰς τὸν ἀγρόν. "Αλλος, εἰς τὸ πεδίον.	42.
44.	44. Αἱ ἀρχαί. "Αλλως, οἱ ἀρχη- γοί. Ἐξέτειναν. "Αλλος, ἐξετάθησαν. Ἐξέτειναν. "Αλλως, ἐξεχύθη- σαν.	44. Αἱ ἀρχαί. Ἐξεχύθησαν.
45.	45. Παρετάσσετε. "Αλλος, ἐπο- λέμει.	45.
46.	46. Πύργου Σικίμων. "Αλλως, πύργου Συχέμ. Εἰς συνέλευσιν Βαιθηλβερίθ. "Αλ- λος, τὸ ὄχυρωμα οἴκου Ἡθηλβε- ρίθ	46. Πύργου Σικίμων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

34.	34. Sychem. <i>Alius</i> , Sicima. Quatuor principia. <i>Aliter</i> , qua- tuor principiis.	34. Quatuor principia.
35.	35. De insidiis. <i>Aliter</i> , de insi- diarum loco.	35. De insidiis.
36.	36. De capitibus. <i>Alius</i> , de ver- ticibus.	36.
37.	37. Et principium aliud venit per viam Helon Maonenim.	37.
38.	38. Nonne. <i>Alius</i> , annon ecce. Congredere cum eo. <i>Alius</i> , op- pugna eum.	38.
39.	39. In conspectu virorum Sy- chem. <i>Alius</i> , ante faciem virorum Sicimorum.	39.
41.	41. Intravit. <i>Alius</i> , sedit. In Sicimis. <i>Aliter</i> , in Sychem.	41. In Sicimis.
42.	42. In agrum. <i>Alius</i> , in cam- pum.	42.
44.	44. Principia. <i>Aliter</i> , duces. Extenderunt. <i>Alius</i> , extensi sunt. Tetenderunt. <i>Aliter</i> , effusi sunt.	44. Principia. Effusi sunt.
45.	45. Præliabatur. <i>Alius</i> , pugna- bat.	45.
46.	46. Turris Sicimorum. <i>Aliter</i> , turris Sychem. In conventum Bæthelberith. <i>A- lius</i> , munimentum domus Bethel- berith.	46. Turris Sicimorum.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אֲתֵדְהוּדְמוֹת 48	48.	48.
שׂוֹכֵת וַיִּשְׂאָה וַיִּשֶׂם עַל־שִׁכְמוֹ		
אֱלֹהִים כִּלְהֵעָם אִישׁ שׂוֹכֵת וְלֹכֵת 49	49.	49.
הַצְרִיחַ		
וּלְכֹדָה 50	50.	50.
וַיִּסְגְּרֵם בְּעָדָם 51	51.	51.
וַיִּלְחֶם בָּהֶם 52	52.	52.
רֵבֵב 53	53.	53.
חֲרֹץ		
מִהַרְדָּה 54	54.	54.
וּלְכֹדָה 55	55.	55.
אֶת־רֵעֵהָ 56	56.	56.
רֵעֵהָ 57	57.	57.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
48. Secures. Ramum. Et portavit eum et posuit super humerum suum.	48. Arrepta securi. Ramum. Impositumque ferens humero.	48.
Ad populum. 49. Omnis populus vir ramum suum et iverunt.	Ad socios. 49. Ramos de arboribus præci- dentes, sequebantur.	49.
Arcem.	Præsidium.	
50. Et cepit eam.	50. Obsidebat.	50.
51. Et clauserunt deforis se.	51. Clausa firmissime janua.	51.
52. Et pugnavit in ea.	52. Pugnabat fortiter.	52.
53. Molaris. Et quassavit.	53. Molæ. Et confregit.	53.
54. Cito.	54. Cito.	54.
55. Et iverunt.	55. Reversi sunt.	55.
56. Malum.	56. Malum.	56.
57. Malum.	57. Vacat.	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Judicum.

Hoc fragmentum prodit ex folio nostro, unciali caractere sine accentibus et spiritibus, cum obelis et asteriscis, videturque excerptum ex eodem codice, cujus folia quædam habentur in Bibliotheca Colbertina, de quo in libris Exodi, Levitici, et Numerorum frequenter actum est: et omnia quæ in istis Colbertinis foliis habentur, supra locis suis

edita fuerunt. Hoc porro folium dono mihi oblatum fuit a Domino Desmarezio.

V. 1. Ὁ ἄλλως, Θ., Σίτιμα. Basil. Et sic frequenter hoc capite. Aliquando cum nota Ο, Θ., interdum sine nota.

V. 2. Ἄλλος, ὁποῖον βέλτιον. Basil.

V. 4. Ἄλλος, Βαλλ διαθήκης. Basil. et Alex

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

48.	48. Τὰς ἀξίνας. Ἄλλως, τὴν ἀξίνην. Κλάδον. Ἄλλος, φορτίον. Καὶ ἦρε καὶ ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτοῦ. Ἄλλος. Ἐλαβεν αὐτὸ ἐπὶ τοὺς ὤμους. Τῷ λαῷ. Ἄλλος, πρὸς τὸν λαόν.	48.
49.	49. Κλάδον πᾶς ἀνὴρ, καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλως, πάντας αὐτοὺς ἕκαστος φορτίον, καὶ ἦραν. Τὴν συνέλευσιν. Ἄλλος, τὸ ὄχυρῶμα. Ἄλλος, ἄντρον.	49. Τὴν συναλευσιν.
50.	50. Κατέλαβεν. Ἄλλος, προκατ ἀλάβετο.	50.
51.	51. Καὶ ἀπέκλεισαν ἐξωθεν αὐτῶν. Ἄλλος, καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἐαυτούς.	51.
52.	52. Ἐξεπολέμησαν αὐτόν. Ἄλλως, παρετάξαντο αὐτῷ.	52. Ἐξεπολέμησαν αὐτόν.
53.	53. Ἐπιμύλιου. Οἱ λοιποὶ, μύλου. Καὶ ἔκλασε. Ἄλλος, καὶ συνέθλασε.	53.
54.	54. Ταχύ. Ἄλλος, τὸ τάχος.	54.
55.	55. Καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλως, ἀπῆλθον.	55. Ἀπῆλθον.
56.	56. Τὴν πονηρίαν. Ἄλλος, τὴν κακίαν.	56.
57.	57. Τὴν πονηρίαν. Ἄλλος, τὴν κακίαν.	57.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

48.	48. <i>Secures. Aliter, securem. Ramum. Alius, fascem. Et assumpsit et posuit super humeros suos. Alius, accepit eum super humeros suos. Populo. Alius, ad populum.</i>	48.
49.	49. <i>Ramum omnis vir: et iverunt. Aliter, omnes ipsi unusquisque fascem, et sumpserunt. Conventum. Alius, munimentum. Alius, antrum.</i>	49 Conventum.
50.	50. <i>Cepit. Alius, præoccupavit.</i>	50.
51.	51. <i>Et clauserunt deforis se. Alius, et clauserunt super se.</i>	51.
52.	52. <i>Impugnaverunt eum. Aliter, præliabantur cum eo.</i>	52. Impugnaverunt eum.
53.	53. <i>Supermolaris. Reliqui, molæ. Et fregit. Alius, et confregit.</i>	53.
54.	54. <i>Cito. Alius, festinanter.</i>	54.
55.	55. <i>Et iverunt. Aliter, abierunt.</i>	55. Abierunt.
56.	56. <i>Malignitatem. Alius, malitiam.</i>	56.
57.	57. <i>Malignitatem. Alius, malitiam.</i>	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Judicium.

Ibid. Ἄλλος, ἐν αὐτοῖς. Basil. et Alex.
Ibid. Σ., ἀπράγους καὶ ἀπον. Sic Basil. Interpres Procopii p. 505 aliter legerat: vertit enim, *Symmachus, rapaces et timidos*, scilicet, ἀρπαγας. Ἄλλ., θαυδομένους. Basil. et Alex.
V. 6. Has A. et S. lectiones habet Basil.
V. 7. Ἄλλος, ἐν τῇ κορυφῇ. Basil. Sed Alex.,

ἐπὶ τῆς κορυφῆς.
V. 9. Hæ lectiones, Σ., Ο', Θ., ex Basil. Ἄφαισα. Alex., ἀφείσα.
Ibid. Ο' Ἄλλως, Θ., πορευθῶ. Basil.
V. 11 et 13. Ο' Ἄλλως, Θ., ἀφείσα. Basil. Ἄφαισα. Alex.
Ibid. Ἄρχειν τῶν ξύλων. Sic Basil. et Alex. in

textu. Ο, Θ, ἡγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. Basil. Editio Romana, κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων, quæ lectio videtur esse Aquilæ, quæ postea in editionem τῶν Οἰρεπserit hic et v. 13.

V. 13. Οἰρεπserit, Θ., Ἀφείσα, Basil. Ἀφείσα. Alex.

Ibid. Τὴν εὐφροσύνην etc. Ex Basil. Editio autem Rom. τὸν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ ἀνθρώπους.

Ibid. Hæ lectiones ex Basil. V. notam versus 11.

V. 14. Ἀ., Ο, Θ., πρὸς τὴν βάρμνον. Basil. et sic Alex. In edit. Rom. legitur, τῇ βάρμνω.

V. 15. Basil., εἰς βασιλέα ἐφ' ὀμῶν, et sic Alex.

Ibid. Ἀ., ἐλπίζετε etc. Hæ lectiones ex Basil. Edit. vero Rom., ὑπόστητε.

Ibid. Ἀλλος, ἐκ τῆς βάρμνου. Basil. et Alex. Edit. Rom., ἀπ' ἐμοῦ.

V. 16. Ο, Θ., κατὰ τὸ ἀνταπόδομα. Basil. Edit. autem Rom., ὡς ἀνταπόδοσις.

V. 17. Ο, Θ., ἐπολέμησεν. Basil. ad marginem, et sic intelligendum, ubi non aliter notatur. In textu vero ut LXX, ὡς παρετάξατο.

V. 20. Ἀ., Ο, Θ., καὶ εἰ μὴ. Basil. ad marg., et sic Alex. Altera lectio quam in textu habet Basil. est edit. Rom.

V. 25. Ο, Θ., καὶ ἔθεντο. Basil. Edit. vero Rom. ἔθηκαν.

Ibid. Ἀλλος, ἐνεδρα. Basil. et Alex.

Ibid. Ἀλλος, πάντας τοὺς διαπορευομένους. Basil. et Alex.

V. 26. Ἀλλος, ἐπεποιθήσαν. Basil. et Alex.

V. 27. Θ., αὐλοῦς. Basil. Idem ad marg., Ο, γορῶς, et sic Alex.

Ibid. Κατηρώντο. Sic in textu habet Basil., ut Alex., in margine vero, κατηράσαντο, quæ est lectio edit. Rom.

V. 30. Basil., Ο, Θ., ὀργίσθη θυμῶ, ad marg., ut in edit. Rom. In textu vero, ἐθυμώθη ὀργῇ.

V. 31. Ἀλλος, μετὰ δώρων. Basil. et Alex.

Ibid. Basil. Ἀλλως, παραγενόνσιν etc. Sic et Alex.

V. 34. Ο, Θ., τέσσαρες ἀρχαί. Basil. Τέσσαρες ἀρχάς. Alex. Edit. Rom. et Basil. in textu, τέσσασιν ἀρχαῖς.

V. 35. Ο, Θ., ἐκ τῶν ἐνέδρων. Basil. Edit. vero Rom., ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου.

V. 36. Ἀλλως, ἀπὸ τῶν κορυφῶν. Basil. et Alex.

Ex capite X.

Et surrexit post Abimelech ad salvandum Israel Thola filius Phua, filius patris ejus, vir Isachar; et ipse habitabat in Samaria in monte Ephraim. 2. Et judicavit Israel tres et viginti annos, et mortuus est, et sepultus est in Samaria. 3. Et surrexit Jair post eum, Galaadites, et judicavit Israel duos et viginti annos. 4. Et erant ei duo et triginta filii, ascendentes super duos et triginta pullos, et duæ

1. Καὶ ἀνέστη μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ σώσαι τὸν Ἰσραὴλ Θωλὰ υἱὸς Φουά, υἱὸς πατρὸς αὐτοῦ, ἀνὴρ Ἰσαχάρ· καὶ αὐτὸς κατέκειτο ἐν Σαμαρίᾳ ἐν ὄρει Ἐφραΐμ. 2. Καὶ ἔκριεν τὸν Ἰσραὴλ γ' καὶ κ' ἔτη, καὶ ἀπέθανεν, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρίᾳ. 3. Καὶ ἀνέστη Ἰαεὶρ μετ' αὐτοῦ ὁ Γαλααδίτης· καὶ ἔκριεν τὸν Ἰσραὴλ β' καὶ κ' ἔτη. 4. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ β' καὶ λ' υἱοί, ἐπιβεηκότες ἐπὶ β' καὶ λ' πώλους, καὶ β' καὶ

CAPUT X JUDICUM.

TO EBPAIKON.

בשבי 1
בשבי 2
ויהי 4
דהם | יקרוא חת

במקם 5
בעיני 6
יעבד
פלשתים

ויהי 7

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In Samir.
2. In Samir.
4. Et fuit illi.

Ipsis vocabant Chavoth.

5. In Chamon.
6. In oculis.
Et servierunt.

Pelstim.

7. Et iratusque est nasus domini.

TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
2.
4.

5.
6.

7.

VULGATA LATINA.

1. In Samir.
2. In Samir.
4. Habens.

Sunt appellatæ Havot Jair, id est, oppida Jair.

5. Camon.
6. In conspectu.
Et servierunt.

Philistim.

7. Contra quos Dominus iratus.

AKYΛAΣ.

1.
2.
4.

5.
6.

7.

AQUILA.

1.
2.
4.

5.
6.

7.

V. 57. 'Α., ἀρχὴ μία παραγ. Basil., et sic etiam Alex.
 V. 58. "Αλλος, οὐκ ἰδοῦ. Basil. et Alex.
 V. 59. "Αλλος, πρὸ προσώπου etc. Basil. In Alex. vero legitur, ἀπὸ προσώπου etc.
 V. 41. "Αλλος, ἐκάθισεν. Basil., et sic Alex.
 Ibid. 'Εν Σικίμοις. Ex Basil. Edit. Rom., ἐν Συχέμ. Et infra.
 V. 42. "Αλλος, εἰς τὸ πεδίον. Basil. et Alex.
 V. 44. Ο, Θ., αἱ ἀρχαί. Basil. Edit. Rom. et Basil. in textu, οἱ ἀρχηγοί.
 Ibid. "Αλλος, ἐξετάθησαν. Basil. et Alex.
 Ibid. Ο' ἄλλως. Θ., ἐξεχύθησαν. Basil.
 V. 45. "Αλλος, ἐπολέμει. Basil. et Alex.
 V. 46. Ο, Θ., πύργου Σικίμων. Basil. ad marg.
 Ibid. "Αλλος, τὸ ὄχυρωμα etc. Basil. In Alex. vero sic, τὸ ὄχυρωμα οἴκου τοῦ Βαβὺλ διαθήκης.
 V. 48. "Αλλως, τὴν ἀξίνην. Basil. Itemque Alex. et folium nostrum, ubi eadem fere lectiones habentur quæ in Basil. et Alex., ut quisque videre possit, et semel monuisse satis sit. Sequens lectio item ex Basil.
 Ibid. "Αλλος, ἔλαβεν αὐτὸ ἐπὶ τοὺς ὤμους. Basil.

Ibid. "Αλλος, πρὸς τὸν λαόν. Basil. et Alex.
 V. 49. "Αλλως, πάντες αὐτοὶ ἕκαστος etc. Basil. et Alex.
 Ibid. Post ἐνέπρησαν (Rom. edit., ἐνεπύρισαν), Ο, Θ., τὴν συνέλευσιν. Basil., et sic in textu habet edit. Rom.
 Ibid. "Αλλος, τὸ ὄχυρωμα. Sic Basil. ad marg. et Alex. in textu. "Αλλος, ἄντρον. Basil.
 V. 50. "Αλλος, προκατελάβετο. Basil. Προκατελάβοντο Alex.
 V. 51. "Αλλος, καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτούς. Basil. et Alex.
 V. 52. Ο, Θ., ἐξεπολέμησαν αὐτόν. Basil.
 V. 53. Basil. Οἱ λοιποὶ, μύλου. Et sic Alex. Edit. Rom. habet ἐπιμύλιον.
 Ibid. Basil. "Αλλος, καὶ συνέθλασε. Et Alex.
 V. 54. Basil. "Αλλος, τὸ τάχος. Et Alex. τ
 V. 55. "Αλλως, Θ., ἀπῆλθον, cum hac nota, παν, id est, πάντες, omnes.
 V. 56 et 57. "Αλλος, τὴν κακίαν. Basil. et Alex. τ
 Basil. vero ad primum notat παν.

Ex capite X.

Ἐ πόλεις αὐτοῖς, καὶ αὐτὰς ἐκάλεσεν ἐπαύλεις Ἰαεὶρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· αἱ εἰσιν ἐν τῇ γῇ Γαλαὰδ.
 5. Καὶ ἀπέθανεν Ἰαεὶρ, καὶ ἐτάφη ἐν Καμῳ.
 6. Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντὶ Κυρίου, καὶ ἐλάτρευσαν ἄσιν : ταῖς Βααλεῖμ, καὶ ἄσιν : ταῖς Ἀσταρῶθ ἄσιν καὶ ἄσιν τοῖς

et triginta civitates ipsis, et ipsas vocavit villas Jair, usque ad diem hanc : quæ sunt in terra Gallaad. 5. Et mortuus est Jair, et sepultus est in Camo. 6. Et addiderunt filii Israel facere malum ante Dominum, et servierunt ἄσιν cum : Baalim, et ἄσιν cum : Astaroth ἄσιν et cum.....

CAPUT X JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. 'Εν Σαμίρ. "Αλλος, Σαμαρία.	1.
2.	2. 'Εν Σαμίρ. "Αλλος, Σαμαρία.	2.
4.	4. Καὶ ἦσαν αὐτῶ. "Αλλος, ἐγένοντο. Καὶ αὐτὰς ἐκάλεσαν πόλεις. "Αλλως, καὶ ἐκάλουν αὐτὰς ἐπαύλεις.	4. Καὶ αὐτὰς ἐκάλεσαν πόλεις.
5.	5. 'Εν Ῥαμνῶν. "Αλλος, Καμών.	5.
6.	6. 'Ενώπιον. Οἱ λοιποὶ, ἐναντίον. Καὶ ἐδούλευσαν. "Αλλος, καὶ ἐλάτρευσαν. Τῶν ἀλλοτρίων. "Αλλως, Φυλιστιεῖμ.	6. Τῶν ἀλλοτρίων.
7.	7. 'Εθυμώθη ὀργῇ Κύριος. "Αλλως, ὠργίσθη θυμῷ Κυρίου.	7. 'Εθυμώθη ὀργῇ κυριος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. In Samir. <i>Alius</i> , Samaria.	1.
2.	2. In Samir. <i>Alius</i> , Samaria.	2.
4.	4. Et erant illi. <i>Alius</i> , facti sunt. Et ipsas vocaverunt urbes. <i>Aliter</i> , et vocabant eas villas.	4. Et ipsas vocaverant urbes.
5.	5. In Rhamnon. <i>Alius</i> , Camon.	5.
6.	6. In conspectu. <i>Reliqui</i> , ante. Et servierunt. <i>Alius</i> , et conuerunt. Alienorum. <i>Aliter</i> , Phynstium.	6. Alienorum.
7.	7. Animatus est ira Dominus. <i>Aliter</i> , iratus est furore Dominus.	7. Animatus est ira Dominus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γραμμασι.	AKYAAΣ.
פלשתים 8 וירעצו	8.	8.
וירצו בגלעד		
9 להלכם גם-ביתודה ובבנימין ובבית אפרים	9.	9.
10 ויועקד ונעבד	10.	10.
11. 12 הלא ממצרים ומדאמורי מךבני עמון ומךפלשתים וצידונים ועמלק ומועך לחצו אתכם ויועקד אלי	11. 12.	11. 12.
14 לם וועקד	14.	14.
15 ככלהמוב בעיניך	15.	15.
16 ויעבדו והקצרו	16.	16.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
pelistim. 8. Et detriverunt.	Philistiim. 8. Afflictique sunt.	8.
Et perfregerunt. In Galaad.	Vehementer oppressi. In Galaad.	
9. Ad pugnandum etiam in Juda, et in Benjamin, et in domo Ephraim.	9. Vastarunt Judam, et Benja- min, et Ephraim.	9.
10. Et clamaverunt.	10. Clamaverunt.	10.
Et servivimus. 11. 12. Nonne ab Ægyptiis, et ab Amorrhæo, a filiis Ammon, et a Pelistim; et Sidonii, et Amalec, et Mahou oppresserunt vos, et clamastis ad me?	Servivimus. 11. 12. Numquid non Ægyptil, et Amorrhæi, filiique Ammon, et Philistiim, Sidonii quoque et A- malec et Chanaan oppresserunt vos, et clamastis ad me?	11. 12.
14. Ite et clamate.	14. Ite et invocate.	14.
15. Juxta omne bonum in ocu- lis tuis.	15. Quidquid tibi placet	15.
16. Et servierunt.	16. Servierunt.	16.
Et abbreviata est.	Doluit.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8.	Φυλιστιειμ. Ἄλλος, ἄλλοφύλων.	8.
Κατεδυνάστευσαν.	8. Ἐθλιψαν. Ἄλλιος, ἐσάθρωσαν. Ἐθλασαν. Ἐν Γαλαάδ. Ἄλλος, ἐν τῇ Γαλααδίτιδι.	8.
9.	9. Ἐκπολεμῆσαι ἐν τῷ Ἰούδα, καὶ Βενιαμιν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ Ἐφραϊμ. Ἄλλως, παρατάξασθαι πρὸς Ἰούδα, καὶ Βενιαμιν, καὶ πρὸς Ἐφραϊμ.	9. Ἐκπολεμῆσαι ἐν τῷ Ἰούδα, καὶ Βενιαμιν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ Ἐφραϊμ.
10.	10. Ἐκέκραξαν. Ἄλλως, ἐδόησαν. Ἐδουλεύσαμεν. Ἄλλος, ἐλατρεύσαμεν.	10. Ἐκέκραξαν.
11. 12. Μὴ οὐχὶ ἀπὸ Αἰγύπτου, καὶ ἀπὸ τῶν Ἀμορραίων, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἀπὸ τῶν Φυλιστιαίων, καὶ ἀπὸ Σιδωνίων, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀμαλήκ, καὶ Χαναάν, καὶ τῶν ἀποθλιδόντων ὑμᾶς, ὅποτε ἐδοῆσατε πρὸς μέ;	11. 12. Μὴ οὐχὶ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἀπὸ Φυλιστιειμ, καὶ Σιδωνίων, καὶ Ἀμαλήκ, καὶ Μαδιάμ, οἱ ἐθλιψαν ὑμᾶς; Ἄλλως, οὐχὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ Ἀμορραῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμών, καὶ Μωάβ, καὶ οἱ ἄλλόφυλοι, καὶ Σιδωνιοὶ, καὶ Ἀμαλήκ, καὶ Χαναάν, καὶ ἐξέθλιψαν ὑμᾶς, καὶ ἐκεκράξατε πρὸς μέ;	11. 12.
14.	14. Πορεύσαθε καὶ βοήσατε. Ἄλλος, βαδίσατε καὶ βοᾶτε.	14.
15.	15. Πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Ἄλλος, πάντα ὅσα ἀρέσκει ἐνώπιόν σου.	15.
16.	16. Ἐλατρεύσαμεν. Ἄλλως, ἐδούλευσαν. Ὀλιγώθη. Ἄλλως, ὀλιγοψύχησεν.	16. Ἐλατρεύσαμεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8.	Phylistiim. <i>Al.</i> , alienigenarum.	8.
Oppresserunt.	8. Tribulaverunt. <i>Aliter</i> , labefactorunt. Fregerunt. In Galaad. <i>Aliter</i> , in Galaaditide.	8.
9.	9. Ad pugnandum in Juda, et Benjamin, et in domo Ephraim. <i>Aliter</i> , ad præliandum contra Judam, et Benjamin, et contra Ephraim.	9. Ad pugnandum in Juda, et Benjamin, et in domo Ephraim.
10.	10. Clamaverunt. <i>Aliter</i> , idem <i>aliter</i> . Servivimus. <i>Aliter</i> , coluimus.	10. Clamaverunt.
11. 12. Annon ex Ægypto, et ab Amorrhæis, et a filiis Ammon, et a Phylistiis, et a Sidoniis, et ab Amalec, et Chanaan, et opprimetibus vos, quando clamastis ad me?	11. 12. Nonne ab Ægypto, et ab Amorrhæo, et a filiis Ammon, et a Phylistiim, et Sidoniis, et Amalec, et Madiam, qui tribulaverunt vos? <i>Aliter</i> , nonne Ægyptii, et Amorrhæi, et filii Ammon, et Moab, et alienigenæ, et Sidonii, et Amalec, et Chanaan, et tribulaverunt vos, et clamastis ad me?	11. 12.
14.	14. Ite et clamate. <i>Aliter</i> , incedite, et clamate.	14.
15.	15. Omne bonum in oculis tuis. <i>Aliter</i> , quæcunque placent in conspectu tuo.	15.
16.	16. Coluimus. <i>Aliter</i> , servierunt. Diminuta est. <i>Aliter</i> , defecit	16. Coluimus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
שׂוֹאֵי יָד	17.	17.
בבצפה אשר יחל לדתתם בבני	18.	Ἐν τῇ Μασσηφά. 18.
שׂוֹאֵי	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Et coacti sunt.	17. Congregati.	17.
In Maspah.	In Maspah.	In Massepha.
18. Qui cœperit pugnare in filios.	18. Qui primus ex vobis contra filios Ammon cœperit dimicare.	18.
In caput.	Dux.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Judicium.

V. 1 et 2. Ἄλλος, Σαμαρία. Sic Basil. et folium nostrum. Alex., Σαμαρεία.

V. 4. Ἄλλος, ἐγένοντο. Ita quoque Basil. et folium nostrum.

Ibid. Ο, Θ., καὶ αὐτὰς ἐκάλεσαν πόλεις. Basil. ad marg. In textu vero, καὶ ἐκάλου etc., ut edit. Rom.

V. 5. Ἄλλος, Καμὼν. Basil. Folium nostrum, Καμώ. Alex., Ῥαμμώ.

V. 6. Basil. Οἱ λοιποὶ, ἐναντίον. Folium nostrum et Alex., ἔναντι.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐλάτρευσαν. Basil. Ita quoque

folium nostrum et Alex.

Ibid. Ο, Θ., τῶν ἀλλοτρῶν. Basil. Alex. vero, ἀλλοφύλων. Edit. Rom., Φυλιστιεῖμ, ut Basil. in textu, et infra similiter.

V. 7. Ο, Θ., ἐθυμώθη ὄργῃ Κύριος. Basil. In Alex. vero, ἐθυμώθη Κύριος. Edit. Rom. et Basil. in textu, ὄργισθη etc.

Ibid. Ἄλλος, ἀλλοφύλων. Basil. et Alex.

V. 8. Ἄλλος, ἐσάθρωσαν. Basil. et Alex.

Ibid. Σ., κατεδυνάστευσαν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῇ Γαλααδίτιδι. Basil. et Alex.

CAPUT XI JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
גבר חי 1	1	1.
חיל		
3 ויבחו	3.	3.
ויתקמד		
ריקים וצא		
4 ויהי כימים וילחמו *	4.	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Potens virtute.	1. Vir fortissimus.	1.
Genueratque.	Qui natus est.	
3. Et fugit.	3. Fugiens.	3.
Et collecti sunt.	Congregatique sunt.	
Vacui.	Inopes.	
Et egressi sunt.	• Et quasi principem sequeban- tur.	
4. Et fuit a diebus et pugnave- runt.	4. In illis diebus pugnabant.	4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17. Ἐν Μασφά.	17. Συνήχθησαν. Ἄλλος, ἐξήλ- θον. Ἐν σκοπιᾷ.	17. Ἐν τῇ Μασσηφά.
18.	18. Ἄν ἄρξεται παρατάξασθαι πρὸς υἱούς. Ἄλλος, ἄρξεται πολε- μῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς. Κεφαλὴν. Ἄλλως, ἄρχοντα.	18. Κεφαλὴν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17. In Maspha.	17. Congregati sunt. <i>Alius</i> , ex- ierunt. In specula.	17. In Massepha.
18.	18. Incipiet præliari contra fi- lios. <i>Alius</i> , cœperit pugnare in fi- lios. Caput. <i>Aliter</i> , ducem.	18. Caput.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Judicum.

V. 9. Ο, Θ., ἐκπολεμῆσαι etc. Basil. et Alex. Edit. Rom. et Basil. in textu, παρατάξασθαι etc.

V. 10. Ο, Θ., ἐπέκραξαν. Basil. Alex. vero habet ἐδόξαν, ut Basil. in textu, et edit. Rom.

Ibid. Ἄλλος, ἐλατρεύσαμεν. Sic Basil. et Alex.

V. 11 et 12. Symmachi lectio et sequentes ex Basil. Postremam sequitur Alex.

V. 14. Ἄλλος, βαδίζετε καὶ βοᾶτε. Basil. Alex. vero, βαδίζετε καὶ βοᾶται (sic).

V. 15. Ἄλλος, πάντα ὅσα ἀρέσκει ἐνώπιόν σου. Basil. et Alex. qui habet ὅσα ἄν.

V. 16. Ο, Θ., ἐλατρεύσαμεν, mendose, ut videtur, Basil. Alex. vero, ἐλάτρευσαν, melius. Edit. Rom., ἐδούλευσαν.

Ibid. Basil., ὀλιγοψύχησεν. Et sic Alex.

V. 17. Ἄλλος, ἐξῆλθον. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄ., Θ., ἐν τῇ Μασσηφά. Basil. Et sic habet Alex. Σ., ἐν Μασφά. Basil.

V. 18. Ἄλλος, ἄρξεται πολεμῆσαι etc. Basil. et sic Alex.

Ibid. Ο, Θ., κεφαλὴν. Basil. ad marg. In textu vero, ἄρχοντα, ut edit. Rom.

CAPUT XI JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐπηρμένος δυνάμει. Ἄλλος, ἦν δυνατός ἐν ἰσχύϊ. Ἦ ἐγέννησε. Ἄλλος, καὶ ἔτε- κεν.	1
3.	3. Καὶ ἀπέδρα. Ἄλλως, καὶ ἐφυγεν. Καὶ συνεστράφησαν. Ἄλλος, καὶ συνελέγοντο. Κενοί. Ἄλλος, λιτοί. Καὶ ἐξῆλθον. Ἄλλος, καὶ συν- επορεύοντο.	3. Καὶ ἀπέδρα.
4.	4. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα παρετάξαν- το. Ἄλλος, καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέ- ρας καὶ ἐπολέμησαν.	4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Elevatus potentia. <i>Alius</i> , erat potens in fortitudine. Quæ genuit. <i>Alius</i> , et peperit.	1.
3.	3. Et fugit. <i>Aliter</i> , et aufugie- bat. Et conglobati sunt. <i>Alius</i> , et collecti sunt. Vacui. <i>Alius</i> , tenues. Et egressi sunt. <i>Alius</i> , et ibant cum eo.	3. Et fugit.
4.	4. Et factum est quando præ- liabantur. <i>Alius</i> , et factum est post dies, et bellaverunt.	4.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

6 רקצין ונלחמה בבני עמון	6.	6.
7 וסודע	7.	7.
8 לכן עתה שבנו אליך והלכתי עמנו ונלחמת בבני עמון היית לנו לראש לכל ישבי גלעד	8.	8.
11 וישמו	11.	11.
עליהם נראש ולקצין		
12 באת אלי להדחם	12.	12.
13 בעלותו	13.	13.
השיבה אתהן בשלום		
15 כה אמר	15.	15.
16 בעלותם	16.	16.

סד

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

6. In duces, et pugnabimus in filios Ammon.	6. Esto princeps noster, et pugna contra filios Ammon.	6.
7. Et cur.	7. Et nunc.	7.
Angustia vobis.	Necessitate compulsi.	
8. Idcirco nunc reversi sumus ad te, et ibis nobiscum et pugnabis in filios Ammon, et eris nobis in caput, omnibus habitantibus in Galaad.	8. Ob hanc igitur causam nunc ad te venimus, ut proficiscaris nobiscum et pugnes contra filios Ammon, sisque dux omnium qui habitant in Galaad.	8.
11. Et posuerunt.	11. Fecit.	11.
Super se in caput et in duces.	Principem sui.	
12. Venisti ad me ad pugnandum.	12. Venisti contra me ut vastares terram meam.	12.
13. In ascendendo eum.	13. Quando ascendit.	13.
Redde eas in pace.	Cum pace redde mihi eam.	
15. Sic dicit.	15. Hæc dicit.	15.
16. In ascendendo eos.	16. Quando conscenderunt.	16.
Suph.	Rubrum.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

6. Εἰς ἀρχηγόν, καὶ παρατάξο-
μεθα πρὸς υἱοὺς Ἀμμών. Ἄλλος,
εἰς ἡγούμενον, καὶ πολεμήσομεν
τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.
7. Καὶ διὰ τί. Ἄλλος, τί ὄτε.
Χρῆζετε. Ἄλλος, ἐθλίθητε.
8. Διὰ τοῦτο νῦν ἐπεστρέψαμεν
πρὸς σέ, καὶ πορεύση μεθ' ἡμῶν,
καὶ παρατάξῃ πρὸς υἱοὺς Ἀμμών,
καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς ἀρχοντα πᾶσι τοῖς
κατοικοῦσι Γαλαὰδ. Ἄλλος, οὐχ
οὕτως· νῦν ἤλθομεν πρὸς σέ, καὶ
συμπορεύση ἡμῖν, καὶ συμπολεμή-
σομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών, καὶ
ἔσῃ ἡμῖν εἰς κεφαλὴν, πᾶσι τοῖς οἰ-
κοῦσι Γαλαὰδ.
11. Ἐθῆκαν. Ἄλλος, κατέστη-
σαν.
- Ἐπ' αὐτοὺς εἰς κεφαλὴν, καὶ εἰς
ἀρχηγόν. Ἄλλος, αὐτῶν ἡγούμε-
νον.
12. Ἦλθες πρὸς ἐμὲ τοῦ παρα-
τάξασθαι. Ἄλλος, ἦκας πρὸς μὲ
πολεμῆσαι.
13. Ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτόν.
Ἄλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει.
- Ἀπόστρεψον αὐτὰς ἐν εἰρήνῃ.
Ἄλλος, ἐπίστρεψον αὐτὴν ἐν εἰ-
ρήνῃ.
15. Οὕτως λέγει. Ἄλλος, τῆδε
λέγει.
16. Ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτούς.
Ἄλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν.
- Σίφ. Ἄλλος, ἐρυθρὰς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOCTIO.

6. In principem, et pugnabimus
adversus filios Ammon. *Alius*, in
ducem, et bellabimus cum filiis
Ammon.
7. Et propter quid. *Alius*, quid
quod.
- Egetis. *Alius*, afflicti estis.
8. Propter hoc nunc revertimus
ad te : et ibis nobiscum, et pugna-
bis adversus filios Ammon, et
eris nobis in principem, omnibus
inhabitantibus Galaad. *Alius*, non
sic : nunc venimus ad te, et ibis
nobiscum, et simul bellabimus in
filios Ammon : et eris nobis in
caput, omnibus habitantibus Ga-
laad.
11. Posuerunt. *Alius*, consti-
tuerunt.
- Super se in caput, et in princi-
pem. *Alius*, sui ducem.
12. Venisti ad me ad pugnan-
dum. *Alius*, venisti ad me bel-
lare.
13. In ascendendo eum. *Alius*,
in ascensu.
- Restitue eas in pace. *Alius*, res-
titue eam in pace.
15. Sic dicit. *Alius*, hæc dicit.
16. In ascendendo eos. *Alius*
in ascensu eorum.
- Siph *Alius*, Rubri.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
17 בארץ	17.	17.
ולא אבה		
18 וילך	18.	18.
ויבא ממזרח		
בגבול		
19 נעברוהנא בארץ	19.	19.
20 ולא האמין סדוך את־ישראל	20.	20.
עבר בגבול		
וילחם עמי־ישראל		
21 הארץ היא	21.	21.
22 ויירשק את כל־גבול האמורי	22.	22.
24 ולא את־אשר יירשק	24.	24.
ואת כל־אשר יירשק		
25 הכוב כוב אתה כובק בק	25.	25.
צפור כולך		
26 ובבנותיה	26.	26.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. In terra tua.	17. Per terram tuam.	17.
Et noluit.	Noluit.	
18. Et ambulavit.	18. Circuivit.	18.
Venitque ab ortu.	Venitque contra orientalem plagam.	
In terminum.	Terminos.	
19. Transeopus nunc in terra tua.	19. Ut transeam per terram tuam.	19.
20. Et non credidit Seon Israel transire in terminum suum.	20. Qui et ipse Israel verba despiciens, non dimisit eum transire per terminos suos.	20.
Et pugnavit cum Israel.	Et fortiter resistebat.	
21. Terræ ipsius.	21. Regionis illius.	21.
22. Et possederunt omnem terminum Amorrhæi.	22. Et universos fines ejus.	22.
24. Nonne quod possidere faciet tu.	24. Nonne ea quæ possidet.	24.
Et omne quod possidere fecit.	Quæ autem Dominus Deus noster victor obtinuit.	
25. Num bonus bonus es tu præ Balac filio Seppor rege ?	25. Nisi forte melior es Balac filio Sephor rege.	25.
26. Et in filiabus ejus.	26. In viculis ejus.	26.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17.	17. Ἐν τῇ γῆ σου. Ἄλλος, διὰ τῆς γῆς σου. Οὐκ ἠδόκησε. Οἱ λοιποὶ, οὐκ ἠθέλησεν.	17.
18.	18. Ἐπορεύθη. Ἄλλος, διῆλθε. Καὶ ἦλθεν ἀπὸ ἀνατολῶν. Ἄλλος, παρεγένετο κατ' ἀνατολάς. Ἐν ὄρεις. Ἄλλος, εἰς τὸ ὄριον.	18.
19.	19. Παρελύσομαι διὰ τῆς γῆς σου. Ἄλλως, παρέλθωμεν δὴ ἐν τῇ γῆ σου.	19. Παρελύσομαι διὰ τῆς γῆς σου.
20.	20. Καὶ οὐκ ἐνεπίστευσε Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν ἐν τῷ ὄρει αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἠθέλησε Σηὼν τὸν Ἰσραὴλ διελθεῖν διὰ τῶν ὄριων. Καὶ παρετάξατο πρὸς Ἰσραὴλ. Ἄλλος, καὶ ἐπολέμησε μετὰ Ἰσραὴλ.	20.
21.	21. Ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ. Ἄλλως, τὴν γῆν ἐκείνην.	21. Ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ
22.	22. Vacat. Ἄλλος, καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν τὸ ὄριον τοῦ Ἀμορραίου.	22.
23.	23. Οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι. Ἄλλως, οὐχὶ ἂ ἐὰν κληρονόμησai σε. Καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν. Ἄλλως, καὶ τοὺς πάντας οὐ ἐξῆρεν.	23. Οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι. Καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν.
24.	24. Μὴ κρείσσων εἶ σὺ Βαλάκ υἱοῦ Σεπφὼρ βασιλέως; Ἄλλως, μὴ ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος εἶ σὺ ὑπὲρ Βαλάκ υἱοῦ Σεπφὼρ βασιλέως;	24. Μὴ κρείσσων εἶ σὺ Βαλάκ υἱοῦ Σεπφὼρ βασιλέως;
25.	25. Ἐν τοῖς ὄρεις αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ, ἐν ταῖς θυγατρᾶσιν αὐτῆς.	25.
LXX INTERPRETES.		THEODOTIO.
17.	17. In terra tua. <i>Alius</i> , per terram tuam. Non bene sensit. <i>Reliqui</i> , noluit.	17.
18.	18. Ivit. <i>Alius</i> , pertransivit. Venitque ab Ortu. <i>Alius</i> , accessit ad Ortum. In terminos. <i>Alius</i> , in terminum.	18.
19.	19. Transibo per terram tuam. <i>Aliter</i> , transeamus in terra tua.	19. Transibo per terram tuam.
20.	20. Et non credidit Seon Israeli transire in termino suo. <i>Alius</i> , et noluit Seon Israelicum transire per terminos. Et pugnavit adversus Israel. <i>Alius</i> , et pugnavit cum Israel.	20.
21.	21. In terra illa. <i>Aliter</i> , terram illam.	21. In terra illa.
22.	22. Vacat. <i>Alius</i> , et hæreditavit omnem terminum Amorrhæi.	22.
23.	23. Nonne quæcumque possidere fecit te. <i>Aliter</i> , nonne quæcumque hæreditare faciet te. Et omnia quæcumque possidere fecit. <i>Aliter</i> , et omnes quos abstulit.	23. Nonne quæcumque possidere fecit te. Et omnia quæcumque possidere fecit.
24.	24. Meliorne es tu Balac filio Sepphor rege? <i>Aliter</i> , numquid in bono melior es tu super Balac filium Sepphor regem?	24. Meliorne es tu Balac filio Sepphor rege?
25.	25. In finibus ejus. <i>Reliqui</i> , in filiabus ejus.	25.

SYMMACHUS.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
וכדוע לא הוצלחם		
27 להלחם	27.	
29 ותהי ויעבר את־מצפה	29.	29. Ἐγενήθη.
50 אס־נתחן ותן	30.	30.
31 כולחתי	31.	31.
32 ויעבר להלחם	32.	32.
33 ויכנעו	33.	33. Ἐνετρέπησαν.
34 יחידה	34.	34.
35 הכרע הכרעהני ואת היורה בעברי	35.	35. Κάμψασα ἑκαμψός με.
36 אחרי אשר עשה לך ידה	36.	36.
37 יעשה לי הדבר הזה	37.	37.
39 מקץ החשב	39.	39.
40 ויעש לה ימים	40.	40.
YERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et quare non eruistis?	Quare tanto tempore nihil super hac repetitione tentastis?	
27. Pugnando.	27. Indicens mihi bella.	27.
29. Et fuit. Et transivit Mispheh.	29. Factus est. Maspha quoque.	29. Factus est.
30. Si dando dederis.	30. Si tradideris.	30.
31. E foribus.	31. De foribus.	31.
32. Et transivit. Ad pugnandum.	32. Transivitque. Ut pugnaret.	32.
33. Humiliatique sunt.	33. Humiliatique sunt.	33. Confusi sunt.
34. Unica.	34. Unigenita.	34.
35. Incurvando incurvare fecisti me, et tu fuisti in turbantibus me.	35. Decepisti me, et ipsa dece- pta es.	35. Incurvando incurvare fecisti me.
36. Postquam fecit tibi Domi- nus.	36. Concessa tibi ultione.	36.
37. Fiat mihi verbum hoc.	37. Hoc solum mihi præsta quod deprecor.	37.
39. A fine. Et reversa est. Et fecit ei.	39. Expletisque duobus mensi- bus. Reversa est. Et fecit ei.	39.
40. Diebus.	40. Diebus.	40.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Και διατί οὐκ ἔρρύσω ; Ἄλλως, τί οὐκ ἔρρύσατο ;	
27.	27. Παρατάξασθαι. Ἄλλως, πολεμήσαι.	27.
29.	29. Ἐγενήθη. Ἄλλως, ἐγένετο. Καὶ παρήλθε τὴν σκοπιάν. Ἄλλως, καὶ διέβη τὴν σκοπιάν.	29. Ἐγενήθη.
30.	30. Ἐάν διδοὺς ὄψι μοι. Ἄλλως, εἰν παραδόσει παραδῶς.	30.
31.	31. Ἀπὸ τῆς θύρας. Ἄλλως, ἐκ τῶν θυρῶν.	31.
32.	32. Διέβη. Ἄλλως, παρήλθεν. Παρατάξασθαι. Οἱ λοιποὶ, πολεμήσαι.	32. Διέβη.
33.	33. Ἐνετράπησαν. Ἄλλως, συνεστάλησαν.	33. Ἐνετράπησαν.
34.	34. Μονογενῆς. Ἄλλως, ἀγαπητή. Ἄλλως, πῶθητή.	34.
35.	35. Ταραχῆ ἐτάραξάς με, καὶ σὺ ἦς ἐν τῷ ταράχῳ μου.	35. Καταγγουσα κατηγγάζας με.
36.	36. Ἐν τῷ ποιῆσαι σοὶ Κύριον. Ἄλλως, ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι Κύριος.	36.
37.	37. Καὶ ποιήσόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο. Ἄλλως, ποιησάτω δὴ ὁ πατήρ μου τὸν λόγον τοῦτον.	37. Καὶ ποιήσόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο.
39.	39. Μετὰ τέλος. Ἄλλως, ἐν τέλει.	39. Μετὰ τέλος.
	Ἐπέστρεψε. Ἄλλως, ἀνέκαμψεν.	
	Καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ.	Καὶ ἐπέτελεσεν Ἰεφθαί.
40.	40. Ἡμέρας. Ἄλλως, μῆνας.	40.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Et cur non eruisti? <i>Aliter</i> , quid quod non eruit?	
27.	27. Pugnando. <i>Aliter</i> , praeliando.	27.
29.	29. Factus est.	29. Factus est.
	Et præterivit speculam. <i>Aliter</i> , et transivit speculam.	
30.	30. Si dans dederis mihi. <i>Alius</i> , si traditione tradideris.	30.
31.	31. De janua. <i>Alius</i> , de januis.	31.
32.	32. Transivit. <i>Aliter</i> , præterivit. Præliari. <i>Reliqui</i> , pugnare.	32. Transivit.
33.	33. Confusi sunt. <i>Aliter</i> , coangustati sunt.	33. Confusi sunt.
34.	34. Unigenitâ. <i>Alius</i> , dilecta. <i>Alius</i> , desiderata.	34.
35.	35. Perturbatione perturbasti me, et tu fuisti in perturbatione mea.	35. Strangulans strangulasti me.
36.	36. In faciendo tibi Dominus. <i>Aliter</i> , quia fecit tibi Dominus.	36.
37.	37. Et fac mihi verbum hoc. <i>Aliter</i> , faciat nunc pater meus verbum hoc.	37. Et fac mihi verbum hoc.
39.	39. Post finem. <i>Aliter</i> , in fine.	39. Post finem,
	Reversa est. <i>Aliter</i> , rediit.	
	Et fecit in ea.	Et complevit Jephthæ.
40.	40. Dies <i>Alius</i> , menses.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Judicum.

- V. 1. "Αλλος, ἣν δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ. Basil. Alex. vero, δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ καὶ αὐτὸς ἦν.
Ibid. "Αλλος, καὶ ἔτεκεν. Basil. et Alex.
- V. 3. Ο', Θ., καὶ ἀπέδρα. Basil. Edit. Rom., ἐφυγεν.
Ibid. "Αλλος, καὶ συνελέγοντο. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, λιτοί. Basil. et Alex. — Coislin. in textu, λιτοί, in marg., κενοί.
Ibid. Καὶ ἐξῆλθον. Basil., καὶ συνεπορεύοντο. Alex., καὶ συνεξεπορεύοντο
- V. 4. "Αλλος, καὶ ἐγένετο etc. Basil. et Alex.
- V. 6. "Αλλος, εἰς ἡγούμενον etc. Basil. et Alex.
- V. 7. "Αλλος, τί ὄτι. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, ἐθλίθητε. Alex. Basil. vero, ἐθλίθηται.
- V. 8. "Αλλος, οὐχ οὕτως· νῦν etc. Basil., et ita quoque Alex. qui habet, καὶ πολεμήσωμεν.
- V. 11. "Αλλος, κατέστησαν. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, αὐτῶν ἡγούμενον. Basil.
- V. 12. "Αλλος, ἤγας πρὸς μὲ πολεμήσαι. Basil.
- V. 13. "Αλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, ἐπίστρεψον αὐτήν etc. Basil.
- V. 15. "Αλλος, πάδε λέγει. Basil. et Alex.

- V. 16. "Αλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, ἐρυθρὰς. Basil.
- V. 17. "Αλλος, διὰ τῆς γῆς σου. Basil. et Alex.
Ibid. Οἱ λοιποὶ, οὐκ ἠθέλησεν. Basil. Sic quoque habet Basil.
- V. 18. "Αλλος, διῆλθε. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, παρεγένετο κατ' ἀνατολάς. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, εἰς τὸ ὄριον. Ibidem.
- V. 19. Ο', Θ., παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου. Basil. et Alex. Edit. Rom., παρέλθωμεν.
- V. 20. "Αλλος, καὶ οὐκ ἠθέλησε etc. Basil. In Alex. omittitur Σημῶν.
Ibid. "Αλλος, ἐπολέμησε μετ' Ἰσραήλ. Basil. et Alex.
- V. 21. Ο', Θ., ἐν τῇ γῇ ἐκαίνη. Basil. Edit. Rom., τὴν γῆν etc.
- V. 22. "Αλλος, καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν τὸ etc. Basil. et Alex. Hæc desiderantur in edit. Rom.
- V. 24. Ο', Θ., οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι. Basil. et Alex.
Ibid. Ο', Θ., καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησαν.

CAPUT XII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 וְצַעַק אִישׁ אֶפְרַיִם	1	1.
צפונה מדוע עברת להלחם		Βορρῶν.
2 רִיב הָיִיתִי אֲנִי וְנָמִי וּבְגֵי-עַמּוּי	2.	2.
באד ריב		Δικασίας.
3 וְאֶעְבְּרָה בְיָדִי	3.	3.
להלחם		
4 וְיִלְחֶם	4.	4.
5 וְהָיָה כִּי יֵאָמְרוּ פְּלִיטֵי אֶפְרַיִם אֶעְבְּרָה. וְיֵאָמְרוּ לוֹ אֲנֹשֵׁי-גִלְעָד הֲאִפְרַיִם אֲחֵהּ וְיֵאָמְרוּ לֹא	5.	5.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et accitus est vir Ephraim.	1. Ecce autem in Ephraim orta est seditio.	1.
In Aquilonem. Quare transisti ad pugnandum?	Contra Aquilonem. Quare vadens ad pugnam?	Aquilonem.
2. Rixæ fui ego et populus meus et filii Ammon valde.	2. Disceptatio erat mihi et populo meo contra filios Ammon vehementis.	2.
Rixæ. 3. Et transivi. In manu mea.	3. Transivi. In manus meas.	Litis. 3.
Ad pugnandum. 4. Et pugnavit.	In prælium. 4. Pugnat.	4.
5. Et fuit quando dicebant reliquæ Ephraim, Transibo. Et dicebant ei viri Galaad: Num Ephraim tuus tu? et dicebat, Non.	5. Cumque venisset ad ea de Ephraim numero, fugiens, atque divisset: Obsecro ut me transire permittatis: dicebant ei Galaaditæ:	5.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Judicum.

Basil. Sic item Alex.

V. 25. Ο, Θ., μὴ κρείσσων εἶ σὺ etc. Basil. et sic etiam Alex. Edit. Rom., μὴ ἐν ἀγαθῷ εἶς.

V. 26. Οἱ λοιποὶ, ἐν ταῖς θυγατρῶσιν αὐτῆς. Basil., atque ita Alex.

Ibid. Ἄλλως, τί ὅτι οὐκ ἐβρύσατο. Basil., et sic Alex.

V. 27. Ἄλλως, πολεμήσαι. Sic Basil. et Alex.

V. 29. Α., Ο, Θ., ἐγενήθη. Basil. et sic item Alex.

Ibid. Ἄλλως, καὶ διέβη τὴν σκοπιάν. Basil. et Alex. similiter.

V. 30. Ἄλλως, ἐὰν παραδόσει παραδῶς. Basil., atque Alex. similiter.

V. 31. Ἄλλως, ἐκ τῶν θυρῶν. Basil. ac etiam Alex.

V. 32. Ο, Θ., διέβη. Basil. atque Alex.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, πολεμήσαι. Basil. Ita quoque legitur in Alex.

V. 33. Α., Ο, Θ., ἐνετράπησαν. Basil., atque ita legitur in Alex.

V. 34. Hic Basiliensis in textu habet μονογενῆς, ut edit. Rom. Ad marginem vero, ἀγαπητῆ, cum

τ
hac nota, παν. Codex item Alex., ἀγαπητῆ. Scholiastes vero, ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει, τὸ ποθητῆ, ἀπὸ δὲ συνηθείας, ἢ ἰδιώματος, τὴν ποθητὴν οὕτως ὀνομάζει.

V. 35. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi. Alexandrinus vero Symmachum sequitur (').

V. 36. Ἄλλως, ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι Κύριος. Basil. et Alex.

V. 37. Ο, Θ., καὶ ποιήσόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο. Basil.

V. 39. Ο, Θ., μετὰ τέλος. Basil., et sic Alex.

Ibid. Ἄλλως, ἀνέκαμψεν. Basil. et Alex.

Ibid. Θ., καὶ ἐπέτελεσεν Ἰεφθαί. Basil., et sic Alex.

V. 40. Ἄλλως, μῆνας. Basil.

(') Vitiose edidit Montf. ἐμπεδοστάτης, et mire hallucinatur in lexico suo græco, frustra indagans sensum verbi ἐμπεδοστατέω. Quod si verbum hoc inquirere tentes apud omnes græcos scriptores, quatuor tantum, Hylam vocas. DRACH.

CAPUT XII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. 1. Καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ Ἐφραῖμ.
Ἄλλως, καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ
Ἐφραῖμ.
Βορβάν. Εἰς Βορβάν. Ἄλλ., Σεφινά.
Διατί παρῆλθες παρατάξασθαι;
Ἄλλως, τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν;
2. Ἐν μάχῃ ἤμην Ἄμμων, ἐτα-
πίνου με σφόδρα.
Ἐταπίνου,
2. Ἀνὴρ μαχητῆς ἤμην ἐγὼ, καὶ
ὁ λαός μου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἄμμων
σφόδρα.
Μαχητῆς. Ἄλλως, ἀντιδικῶν.
Ἄλλ., ἐπολέμουν.
3. 3. Παρῆλθον. Ἄλλως, διέβην.
Ἐν χειρὶ μου. Ἄλλως, ἐνώπιόν
μου.
Παρατάξασθαι. Οἱ λοιποὶ, πολε-
μεῖν.
4. 4. Καὶ παρετάξατο. Ἄλλως, ἐπο-
λέμει.
5. Οἱ σεσωσμένοι, ὥστε εἰπεῖν
αὐτοῖς λειψθέντας τοῦ Ἐφραῖμ·
Ἔμεις ὁ Γαλαὰδ ἐν τοῖς τοῦ Ἐφρα-
ῖμ καὶ τοῦ Μανασσή.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. 1. Et clamavit vir Ephraim. A-
lius, et congregati sunt filii E-
phraim.
In Aquilonem. Al. Sephina.
Propter quid transisti pugnare?
Aliter, quid quod ivisti bellare?
2. 2. In pugna eram Ammon, hu-
miliabant me valde.
Pugnator. Alius, adversarius.
Alius, oppugnabant.
3. 3. Transivi. Aliter, trajeci.
In manu mea. Aliter, in con-
spectu meo.
Praeliari. Reliqui, pugnare.
4. 4. Et pugnavit. Alius, pugnabat.
5. 5. Superstites, ita ut dicerent
residui Ephraim : Vos Galaad in
is qui sunt Ephraim et Manasse.
5. 5. Et dixerunt eis ii qui evase-
rant de Ephraim, Transeamus. Et
dixerunt eis viri Galaad : Num-
quid Ephratites es? Et dixit : Non.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

AKYAAΣ

6 ויאמר לו אמרנא שבנת
ויהאמר סבית ולא יכין לדבר ק
ויהאחו אוחו

6

6.

שבנת

ויהאחו
8 אבאן
14 ויהיה

8.
14

8.
14.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Numquid Ephratæus es? quo di-
cente: Non sum.

6. Et dicebant ei: Dic nunc
Scibboleth: et dicebat Sibbolet:
et non dirigebat loqui sic, et ap-
prehendebant eum.

6. Et interrogabant eum, Dic
ergo Scibboleth, quod interpreta-
tur spica, qui respondebat, Sib-
boleth: eadem littera spicam ex-
primere non valens. Statimque ap-
prehensum.

6.

Scibboleth:

Scibboleth.

Et jugulabant eum.
8. Absan.
14. Et fuit ei.

Jugulabant.
8. Abesan.
14. Qui habuit.

8.
14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Judicum.

V. 1. Ἄλλος, καὶ συνήχθησαν etc. Basil., et sic
Alex. Sequens lectio ex Hieron., *De locis Hebraicis*.
Ibid. Ἄλλ., Σαφινά. Coislin., O, εἰς Σαφινά, m.,
et Γ, σαφάδ.
Ibid. Ὁ ἄλλως, θ., τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμαίν.
Basil. et sic Alex.

Symmachi vitia videtur.
Ibid. Ἄλλ., ἀντιδικῶν. Basil. et Alex. — Coislin.
in textu, ἀντιδικῶν, m., μάχης.
Ibid. Σ., ἐταπεινῶν. Ἄλλ., ἐπολέμων. Basil.
Sed neutrum est in Hebræo.
V. 3. Ἄλλως, διέθην. Basil. et Alex.

V. 2. 'A., δικασίας, Σ. etc. Basil. Lectio autem

TO EBPAIKON.

CAPUT XIII JUDICUM.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

AKYAAΣ

1 בעיני
פלשתים
2 ויהי
ממשפחת דני
3 והרית וילדת
5 ומורה לארבעה

1.
2.
3.
5.

1.
2.
3.
5. Καὶ φόβος οὐκ ἐπιθήσεται.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. In oculis.
Pelistinorum.
2. Et fuit.
De familia Danitarum.
3. Et concipies et paries.
5. Et novacula non ascendet.

1. In conspectu.
Philistinorum.
2. Erat.
De stirpe Dan.
3. Concupies et paries.
5. Cujus non tanget caput no-
vacula.

1.
2.
3.
5. Et timor non superveniet.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

λος, μη ἐκ τοῦ Ἐφραϊμ ὁμεις; καὶ εἶπαν, οὐκ ἐσμέν.

6.	6. Καὶ εἶπαν αὐτῶ, εἶπον δὲ στάχυς· καὶ οὐ κατηύθυνε τοῦ λαλῆσαι οὕτως· καὶ ἐπελάβοντο αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ εἶπον αὐτοῖς, εἶπατε δὲ σύνθημα, καὶ εἶπαν, στάχυς, καὶ οὐ κατηύθυναν τοῦ λαλῆσαι οὕτως, εἶτα καὶ ἐπελάβοντο αὐτῶν.	6.
	Στάχυς. Ἄλλ., σύνθημα. Ἄλλος, σεβελῶ.	
	Ἔθυσαν. Ἄλλος. Ἐσφαξαν.	
8.	8. Ἄβεσσάν. Ἄλλως, Ἐσεβών.	8. Ἐβσών.
14.	14. Ἐγένοντο αὐτῶ. Ἄλλως, καὶ ἦσαν αὐτῶ.	14. Ἐγένοντο αὐτῶ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Alius, num ex Ephraim vos? Et dixerunt: Non sumus.

6.	6. Et dixerunt ei, Dic nunc: spica: et non dirigebat loqui sic: et apprehendebant eum: <i>Alius</i> , et dicebant eis, dicite nunc, constitutum: et dicebant, spica, et non dirigebant loqui sic. Deinde apprehendebant eos.	6.
	Spica. <i>Al.</i> , constitutum. <i>Alius</i> , sebelo.	
	Immolabant. <i>Alius</i> , jugulabant.	
8.	8. Abessan. <i>Aliter</i> , Esehon.	8. Ebson.
14.	14. Facti sunt ei. <i>Aliter</i> , et erant ei.	14. Facti sunt ei.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Judicium.

Ibid. Ἄλλως, ἐνώπιόν μου. Basil.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, πολεμεῖν. Basil. et sic Alex.

V. 4. Ἄλλ., ἐπολέμησι. Basil. et Alex.

V. 5. Σ., οἱ σεσωσμένοι etc. Hæ lectiones ex Basiliensi prodeunt.

V. 6. Hanc item lectionem mutuamur ex Basiliensi, quæ cum Drusio et cod. Alex. convenit.

Ibid. Ἄλλ., σεβελῶ. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Ἐσφαξαν. Basil.

V. 8. Ἄλλως, Ἐσεβών. Basil. et Alex. Θ., Ἐβσών. Basil.

V. 14. Ο', Θ., ἐγένοντο αὐτῶ. Basil. et sic Alex.

CAPUT XIII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

1.	1. Ἐναντίον. Ἄλλως, ἐνώπιον. Φυλιστιεῖμ. Ἄλλος, ἀλλοφύλων.	1. Ἐναντίον.
2.	2. Καὶ ἦν. Ἀπὸ δήμου συγγενείας τοῦ Δανί. Ἄλλος, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δάν.	2. Ἐγένετο.
3.	3. Ἐν γαστρὶ ἔξεις, καὶ τέξῃ. Ἄλλως, καὶ συλλήψῃ υἱόν.	3. Ἐν γαστρὶ ἔξεις, καὶ τέξῃ.
5.	5. Καὶ σίδηρος (<i>Al.</i> ξύρον) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ οὐκ ἀναθήσεται.	5.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Ante. <i>Aliter</i> , in conspectu. Philistiim. <i>Alius</i> , alienigenarum.	1. Ante.
2.	2. Et erat. De populo cognationis Dani. <i>Alius</i> , ex tribu Dan.	2. Factum est.
3.	3. In utero habebis, et paries. <i>Aliter</i> , et concipies filium.	3. In utero habebis, et paries.
5.	5. Et ferrum (<i>Al.</i> novacula) super caput ejus non ascendet.	5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικῶς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ
מְדַבֵּרֵן		Ἐκ τῆς γαστρῆς
6 ומראה כמראה	6.	6.
7 ושכר כל־ממאה	7.	7.
נזיר אלהים		Ἀφωρισμένον.
8 ויעתר מנח אל־יהוה	8.	8.
וירני		
9 ויבא והיא יושבת בשדה	9.	9.
12 עתה יבא דברך בזה־היוד משפט	12.	12.
ומעשהו		
14 ושכר השכר	14.	14.
15 נעצרה־נא	15.	15.
16 העצירני	16.	16.
17 כִּי־יבא	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Ab utero.	Ex utero.	Ex utero.
6. Et aspectus ejus tanquam aspectus.	6. Habens vultum.	6.
7. Et sechar.	7. Siceram	7.
Omne immundum.	Ne aliquo vescaris immundo	
Nazareus Dei.	Nazareus Dei.	Segregatum.
8. Et oravit Manoah ad Dominum.	8. Oravit itaque Manoë Domino.	8.
Et doceat nos.	Et doceat nos.	
9. Et venit. Et ipsa sedens in agro.	9. Apparuit. Sedenti in agro.	9.
12. Nunc veniant verba tua, quod erit judicium?	12. Quando, inquit, sermo tuus fuerit expletus, quid vis ut faciat?	12.
Et opus ejus.	Aut a quo se observare debet?	
14. Et sechar.	14. Siceram.	14.
Custodiat.	Custodiat.	
15. Retineamus nunc.	15. Acquiescas precibus nostris	15.
16. Retineas me.	16. Si me cogis.	16.
17. Cum venerit.	17. Ut si sermo tuus fuerit expletus.	17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΥΤΩΝ.

	Ἐκ τῆς γαστρὸς. Ἄλλως, ἀπο τῆς κοιλίας.	
6.	6. Ἡ δρασις αὐτοῦ ὡς δρασις. Ἄλλως, τὸ εἶδος αὐτοῦ ὡς εἶδος.	6. Ἡ δρασις αὐτοῦ ὡς δρασις.
	7. Μέθυσμα. Ἄλλος, σίκερα.	7.
	Πᾶν ἀκάθαρτον. Ἄλλος, πᾶσαν ἀκαθαρσίαν.	
Ἄφωρισμένον.	Θεοῦ ἄγιον. Ἄλλος, Ναζιραῖον Θεοῦ.	
8.	8. Προσηύξατο Μανωὲ πρὸς Κύριον. Ἄλλος, ἐδεήθη Μανωὲ τοῦ Κυρίου.	9.
	Φωτισάτω ἡμᾶς. Ἄλλως, συμβιβάσατω ἡμᾶς.	Φωτισάτω ἡμᾶς.
9.	9. Ἦλθεν. Ἄλλος, παρεγένετο.	9.
	Καὶ αὕτη ἐκάθητο ἐν ἀγρῷ. Ἄλλος, αὐτῆς καθημένης ἐν τῷ ἀγρῷ.	
12.	12. Νῦν ἐλεύσεται ὁ λόγος σου, τίς ἔσται κρίσις; Ἄλλως, διελθόντος τοῦ ῥηματός σου, τί ἔσται τὸ κρίμα;	12. Διελθόντος τοῦ ῥηματός σου, τί ἔσται τὸ κρίμα;
	Ποιήματα. Ἄλλος, ἔργα.	
14.	14. Μέθυσμα. Ἄλλος, σίκερα.	14.
	Φυλάσσεται. Ἄλλος, φυλαξάσθω.	
15.	15. Βιασώμεθα δὴ. Ἄλλως, κατάσχωμεν ὧδε.	15. Βιασώμεθα δὴ.
16.	16. Κατάσχησ. Ἄλλος, βιάσῃ με.	16.
17.	17. Ὅτι ἔλθοι. Ἄλλος, ἵνα ὕται ἔλθῃ.	17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Ex utero. <i>Aliter</i> , de ventre.	
6.	6. Visio ejus sicut visio. <i>Aliter</i> , species ejus sicut species.	6. Visio ejus sicut visio.
7.	7. Inebriamentum. <i>Alius</i> , siccera.	7.
	Omne immundum. <i>Alius</i> , omnem immunditiam.	
Segregatum.	Sanctum Dei. <i>Alius</i> , Naziræum Dei.	
8.	8. Deprecatus est Manoe ad Dominum. <i>Alius</i> , supplicavit Manoe Domino.	8.
	Illuminet nos. <i>Aliter</i> , instruat nos.	Illuminet nos.
9.	9. Venit. <i>Alius</i> , accessit.	9.
	Et ipsa sedebat in agro. <i>Alius</i> , ipsa sedente in agro.	
13.	12. Nunc veniet verbum tuum, quod erit judicium? <i>Aliter</i> , pertranseunte verbo tuo, quod erit judicium?	12. Pertranseunte verbo tuo, quod erit judicium?
	Gesta. <i>Alius</i> , opera.	
14.	14. Inebriamentum. <i>Alius</i> , siccera.	14.
	Custodiet. <i>Alius</i> , custodiat.	
15.	15. Vim faciamus utique. <i>Aliter</i> , detineamus nunc.	15. Vim faciamus utique.
16.	16. Detineas. <i>Alius</i> , vim facias mihi.	16.
17.	17. Quoniam veniat. <i>Alius</i> , ut eum venerit.	17.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
רֵאִים 19	19.	19.
הַשָּׁמַיִם 20	20.	20.
רֵאִינִי 22	22.	22.
כִּי לֹא 23	23.	23.
לֹא לִקְחֵנוּ מִיָּדָה וְלֹא הִרְאֵנוּ לֹא הִשְׁמִיעֵנוּ		
וְגַדְלֵנוּ 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
19. Videntes.	19. Intuebantur.	19.
20. In caelum.	20. In caelum.	20.
22. Vidimus.	22. Vidimus.	22.
23. Si voluisset,	23. Si vellet.	23.
Non suscepisset de manu nostra.	De manibus nostris..... non suscepisset.	
Et non ostendisset nobis.]	Non ostendisset nobis.	
Non audire fecisset nobis.	Neque ea quæ sunt ventura dixisset.	
24. Et grandis evasit.	24. Crevitque.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Judicum.

- V. 1. Ο', Θ., ἐναντίον Basil., et sic Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἀλλοφύλων. Basil. et Alex.
- V. 2. Θ., ἐγένετο. Basil. Sic quoque legitur in Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δάν. Sic Basil. et Alex.
- V. 3. Ο', Θ., ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ. Basil. In Alex. vero, ἐν γαστρὶ ἕξεις.
- V. 5. Α., καὶ φόδος οὐκ ἐπιθήσεται. Basil. Legerit ergo Aquila, וְהָרִידָה:
Ibid. Α., Ο', ἐκ τῆς γαστροῦς. Sic item habet Alex.
- V. 6. Ο', Θ., ἡ ὄρασις αὐτοῦ ὡς ὄρασις. Basil. Sic etiam legitur in Alex.
- V. 7. Ἄλλος, σίκερα. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, πᾶσαν ἀκαθαρσίαν. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, Ναζιραῖον Θεοῦ. Basil. et Alex. — Coislin. in textu, Ναζιραῖον τῷ Θεῷ, m., Α., Σ, ἀφορισμένον.
- V. 8. Ἄλλος, ἐδέθη Μανωὲ τοῦ Κυρίου. Basil. et Alex.
Ibid. Ο', Θ., φωτισάτω ἡμεῖς. Basil., et ita legit Alex.
- V. 9. Ἄλλος, παρεγένετο. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, αὐτῆς καθήμενῆς ἐν τῷ ἀγρῷ. Es-sil. et Alex.

CAPUT XIV JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פְּלִשְׁתִּים 1	1.	1.
הֲאִין בְּנֹתָ 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Pelistinorum.	1. Philistiim.	1.
3. Annon de filiabus.	3. Numquid non est mulier in	3.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
19.	19. Βλέποντες. "Αλλος, ιδεώ- ρουν, <i>et infra</i> .	19.
20.	20. Έως τοῦ οὐρανοῦ. "Αλλως, εις τὸν οὐρανόν.	20.
22.	22. Έωράκαμεν. "Αλλως, εἶδο- μεν.	22. Έωράκαμεν.
23.	23. Εἰ ἤθελεν. "Αλλος, εἰ ἐβού- λετο. Οὐκ ἰδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν. "Αλλως, οὐκ ἂν ἔλαθεν ἐκ χειρὸς. Οὐκ ἂν ἔδειξεν ἡμῖν. "Αλλος, οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς. Οὐκ ἂν ἤκούτισεν ἡμᾶς. "Αλλος, οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν.	23. Οὐκ ἰδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν.
24.	24. Καὶ ἠδρύνθη. "Αλλος, καὶ ἠβήτησεν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

19.	19. Videntes. <i>Alius</i> , intueban tur.	19.
20.	20. Usque ad cœlum. <i>Aliter</i> , usque in cœlum.	20.
22.	22. Vidimus.	22. Vidimus.
23.	23. Si voluisset. <i>Alius</i> , si opta- ret. Non suscepisset de manu no- stra. <i>Aliter</i> , non accepisset ex manu. Non ostendisset nobis. <i>Alius</i> , non illuminasset nos. Non audire fecisset nobis. <i>Alius</i> , non audita fecisset nobis.	23. Non suscepisset de manu no- stra.
24.	24. Et adolevit. <i>Alius</i> , crevitque.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Judicum.

V. 12. Ο' άλλως, Θ., διαλθέντος τοῦ ῥήματός σου, τι ἔσται τὸ κρίμα. Basil., et sic item Alex. qui habet, νῦν δὲ ἐλθόντος etc.

Ibid. "Αλλος, ἔργα. Basil. et Alex.

Ibid. "Αλλος, σίκαρα. Basil. et Alex.

Ibid. "Αλλος, φυλαξάσθω. Basil. et Alex.

V. 15. Ο', Θ., βιασώμεθα δὴ. Basil., et sic etiam legitur in Alex.

V. 16. "Αλλος, βιάση με. Basil. et Alex.

V. 17. "Αλλος, ἵνα ἔταν ἔλθῃ. Basil., et sic Alex.

V. 19. "Αλλος, ιδεώρουν. Basil. et Alex., hic et infra.

V. 20. "Αλλως, εἰς τὸν οὐρανόν. *Iidem*.

V. 22. Ο', Θ., ἔωράκαμεν. Basil. Alex. vero, ἔωράκοιμεν.

V. 23. "Αλλος, εἰ ἐβούλετο. Basil. In Alex. autem, εἰ οὐν βούλετε.

Ibid. Ο', Θ., οὐκ ἰδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν. Basil.

Ibid. "Αλλος, οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς. Basil. et Alex.

Ibid. "Αλλος, οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν. Basil. et Alex.

V. 24. "Αλλος, καὶ ἠβήτησεν. Basil. Alex. autem καὶ ἠβήτησεν.

CAPUT XIV JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. 'Αλλοφύλων. "Αλλος, Φυλι- στειίμ.	1.
3.	3. Μὴ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγατέ- ρων; "Αλλως, μὴ οὐκ εἰσὶ θυγα- τέρες;	3. Μὴ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγα- τέρων;
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Alienigenarum. <i>Alius</i> , Phylis- tium	1.
3.	3. Annon sunt de filiabus? <i>Ali-</i> <i>ter</i> , nonne sunt filiae?-	3. Annon sunt de filiabus?

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

ובכל-עמי		
ישרה		
4 תאנה	4.	4. Πρόφασιν.
משלים בישדאל		
5 ויבאו עד-כרמו	5.	5.
6 ותצלה	6.	6.
וישסעדו כשסע הגז		
7 ותישר בעיני	7.	7.
8 עדת	8.	8.
9 וירדה אל-כפץ	9.	9.
מגיות		
רדה הדבי		
10 יעשו	10.	10.
11 ויהי כראחוב אודו ויקרו שלשים מרעים	11.	11.
12 תלפת בגדים	12.	12.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Et in omni populo meo.	Et in omni populo meo.	
Recta.	Placuit.	
4. Occasionem.	4. Occasionem.	4. Occasionem.
Dominantes in Israel.	Dominabantur Israeli.	
5. Et venerunt usque ad vineas.	5. Cumque venissent ad vineas.	5.
6. Et prospere egit.	6. Irruit.	6.
Et fidit eum ac si fidisset hœ- dum.	Et dilaceravit leonem quasi hœ- dum in frusta discerpens.	
7. Et recta fuit in oculis.	7. Quæ placuerat oculis ejus.	7.
8. Conventus.	8. Examen.	8
9. Et accepit ipsum ad volas suas.	9. Quem cum sumpsisset in manibus.	9.
De corpore.	De corpore.	
Accepisset mel.	Mel... assumpserat.	
10. Facient.	10. Facere consueverant.	10. ✓
11. Et fuit cum viderent ipsi eum, et acceperunt triginta so- cios.	11. Cum ergo cives loci illius vidissent eum, dederunt ei sodales triginta.	11.
12. Mutatorias vestes	12. Tunicas.	12.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

	Ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ μου. Ἄλλως, καὶ ἐν παντί τῷ λαῷ μου.	
Ἦρσεν.	Ἦρσεν. Ἄλλως, εὐθεία.	Ἦρσεν.
·.	4. Ἐκδίκησιν. Ἄλλος, ἀντιπόδομα.	4.
	Κυριεύοντες ἐν τῷ Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐκυρίευσον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.	
5.	5. Καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἀμπελῶνος. Ἄλλος, καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα.	5.
6. Ἐφώρμησεν	6. Ἦλατο. Ἄλλως, κατηύθυνεν.	6.
	Καὶ συνέτριψεν αὐτὸν ὡσεὶ συντρίψει ἔριφον αἰγῶν. Ἄλλος, καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡς ἔριφον αἰγῶν.	
7.	7. Ἦρσεν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν. Ἄλλως, ἠύθύνθη ἐν ὀφθαλμοῖς.	7. Ἦρσεν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν.
8.	8. Συναγωγὴ. Ἄλλος, συστροφῆ.	8.
9.	9. Καὶ ἐξείλεν αὐτὸ εἰς χεῖρας αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ἐξείλεν αὐτὸ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λέοντος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.	9.
Ἐκ τοῦ στόματος.	Ἄπὸ τοῦ στόματος. Ἄλλος, ἐκ τῆς ἕξεως.	
	Ἐξείλε τὸ μέλι. Ἄλλ., ἀφείλεν αὐτό.	
10.	10. Ἐποίησαν. Ἄλλως, ποιοῦσιν.	10. Ἐποίησαν.
11.	11. Ὅτε εἶδον αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τριάκοντα κλητούς. Ἄλλος, ἐν τῷ φοβείσθαι αὐτὸν προκατέστησαν αὐτῷ ἑταίρους τριάκοντα.	11.
12.	12. Στολὰς ἱματίων. Ἄλλος, ἀλλαγὰς στολῶν.	12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Ex omni populo meo. <i>Aliter</i> , et in omni populo meo.	
Placuit.	Placuit. <i>Aliter</i> , recta.	Placuit.
4.	4. Ultionem. <i>Alius</i> , retributionem.	4.
	Dominantes in Israel. <i>Alius</i> , dominabantur filiis Israel.	
5.	5. Et venit usque ad vineam. <i>Alius</i> , et declinavit ad vineam.	5.
6. Irruit.	6. Insiliit. <i>Alius</i> , direxit.	6.
	Et contrivit eum sicut conteret hœdum caprarum. <i>Alius</i> , et discerpsit eum sicut hœdum caprarum.	
7.	7. Placuit in conspectu oculorum. <i>Aliter</i> , recta fuit in oculis.	7. Placuit in conspectu oculorum.
8.	8. Congregatio. <i>Alius</i> , examen.	8.
9.	9. Et abstulit illud in manus suas. <i>Alius</i> , et abstulit ipsum ex ore leonis in manus suas.	9.
Ex ore.	Ab ore. <i>Alius</i> , ex habitu.	
	Abstulit mel. <i>Alius</i> , abstulit ipsum.	
10.	10. Faciebant. <i>Aliter</i> , faciunt.	10. Faciebant.
11.	11. Quando viderunt eum, et acceperunt triginta vocatos. <i>Alius</i> , cum timerent eum, præconstituerunt ei amicos triginta.	11.
12.	12. Stolas vestimentorum. <i>Alius</i> , mutationes stolarum.	12.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΤΑΑΣ.
13 דינים ה'יפות בגדים	13.	13.
14 מהאכל ינא מאכל וסעו ינא מתוק	14.	14.
יכל		
15 נשרף ארתך ה'ירשנו קראתם לנו	15.	15.
16 הנה נאבי	16.	16.
17 עליו	17.	17.
18 במדם יבא הדרסה	18.	18.
ללא חרשתם בעגלתו		
מצאתם 19 ותנלו ויך כדם	19.	19. 'Ενηλισθη.
אדה'יצותם		
יחד אפי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Sindones. Mutatorias vestes.	13. Sindones. Tunicas.	13.
14. De comedente exivit cibus, et de forti egressa est dulcedo.	14. De comedente exivit cibus, et de forti egressa est dulcedo.	14.
Potuerunt.	Potuerunt.	
15. Comburamus te.	15. Incendemus te.	15.
Num ad possidendum nos voca- stis ad nos?	An idcirco vocastis nos ad nu- ptias, ut spoliaretis?	
16. Ecce patri meo.	16. Patri meo.	16.
17. Super eum.	17. Ante eum.	17.
18. Antequam ingrediatur sol.	18. Ante solis occubitam.	18.
Si non arassetis in vitula mea.	Si non arassetis in vitula mea.	
Invenissetis.	Invenissetis.	
19. Et prospere egit. Et percussit ex eis.	19. Irruit. Percussit ibi.	19. Inhabitavit.
Vestes novas eorum.	Vestes.	
Et iratus est nasus ejus.	Iratusque nimis.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ω.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

13. Ὀθόνια. Ἄλλος, σινδόνας. Ἄλλασσομένης στολάς. Ἄλλος, ἱμάτια.
14. Ἐκ τοῦ ἐσθοντος ἐξήλθε βρω- σις, ἐξήλθε γλυκὺ ἐξ ἰσχυροῦ. Ἄλ- λως, τί βρωτῶν ἐξήλθεν ἐκ βιβρώ- σκοντος, καὶ ἀπὸ ἰσχυροῦ γλυκὺ.
Ἐδυνήθησαν. Ἄλλως, ἰδύ- ναντο.
15. Κατακαύσωμέν σε. Ἄλλος, ἐμπυρσίωμέν σε.
Ἡ πτωχεῦσαι ἐκαλέσατε ἡμᾶς; Ἄλλος, ἐκ βίας ἐκεκλήκατε (sic) ἡμᾶς; Ἄλλως, ἢ ἐκιδᾶσαι ἡμᾶς κεκλήκατε;
16. Εἰ τῷ πατρὶ μου. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ τῷ πατρὶ μου.
17. Πρὸς αὐτόν. Ἄλλος, ἐπ' αὐ- τῷ.
18. Πρὸ τοῦ ἀνατελεῖαι τὸν ἥλιον. Ἄλλος, πρὶν ἢ δῦναι τὸν ἥλιον.
Εἰ μὴ ἤροτριάσατε ἐν τῇ δαμά- λει μου. Ἄλλος, εἰ μὴ κατεδαμά- σατε τὴν δάμαλιν μου.
Εὐρήγε. Ἄλλως, ἔγνωτε.
19. Κατεύθυνεν. Ἄλλως, ἤλατο.
Ἐπάταξεν ἐξ αὐτῶν. Ἄλλως, ἔπαισεν ἐκαίθεν.
Τὰ ἱμάτια αὐτῶν. Ἄλλως, τὰς στολάς αὐτῶν.
Ὀργίσθη θυμῷ. Ἄλλως, ἔθυ- μώθη ὀργῇ.

Ὀργίσθη θυμῷ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTI.

13. Lintea. *Alius*, sindones. Mutatorias stolas. *Alius*, vestimenta.
14. Ex comedente exivit esca, exivit dulce ex forti. *Aliter*, manducabile quid exiit de manducante, et de forti dulce.
Potuerunt. *Aliter*, poterant.
15. Comburamus te, *Alius*, incendamus te.
Numquid ad mendicandum vocastis nos? *Alius*, ex vi vocastis nos? *Aliter*, numquid ad extorquendum nos vocastis?
16. Si patri meo. *Reliqui*, ecce patri meo.
17. Ad eum. *Alius*, super eo.
18. Antequam oriretur sol. *Alius*, antequam occideret sol.
Si non arassetis in vitula mea. *Alius*, nisi domuissetis vitulam meam.
Invenissetis. *Aliter*, intellexissetis.
19. Direxit. *Aliter*, insiliit.
Percussit ex eis. *Aliter*, percussit inde.
Vestimenta eorum. *Alius*, stolas eorum.
Iratus est furore. *Aliter*, correptus est ira.

Iratus est furore.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ἡπιη 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Et fuit.	20. Accepit.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Judicum.

V. 1. Ἄλλος, Φυλιστιεῖμ. Basil.	Basil. et Alex.
V. 3. Ο', Θ., μὴ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγατέρων. Basil. In Alex., οὐκ ἔστιν.	Ibid. Ἄλλος, καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡς ἔριφον αἰγῶν.
Ibid. Ἄλλως, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου. Basil. et Alex.	Basil. At Alex., καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσαύτῃ διασπάσει ἔριφον.
Ibid. Σ., Ο', Θ., ἤρασαν. Basil. Sic item habet Alex.	V. 7. Ο', Θ., ἤρασαν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν. Basil. In Alex. sic, ἤρασαν ἐνώπιον, sive ὀφθαλμῶν.
V. 4. Ἄ., πρόφασιν. Basil. Ἄλλος, ἀνταπόδομα, sic Basil. et Alex.	V. 8. Ἄλλος, συστροφή. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐκυρίευσεν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Basil. et Alex.	V. 9. Ἄλλος, καὶ ἐξέβλεν αὐτὸ ἐκ τοῦ στόματος etc. Basil.
V. 5. Ἄλλος, καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα. Basil. et Alex.	Ibid. Σ., ἐκ τοῦ στόματος. Coislin. in textu, ἐκ τῆς ἔξεως, m., Σ., ἐκ τοῦ στόματος. Edit. Rom., ἀπὸ στόματος.
V. 6. Σ., ἐφώρμησεν. Basil. Ἄλλως, κατηύθυνεν.	Ibid. Ἄλλος, ἐκ τῆς ἔξεως. Basil. et Alex. Hæc item lectionem affert Drusius.

CAPUT XV JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בגדי עדים 1	1.	1.
התורה		
ללא נתנו		
למרע 2	2.	2.
הלא		
סובה כמנה		
נקיתי 3	3.	3.
רעה		
דישן 4	4.	4.
ויבער 5	5.	5.
בכחות		
מגדיש ועדרקבה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Cum hædo caprarum.	1. Et attulit ei hædum de capris.	1.
In cubiculum.	Cubiculum.	
Et non dedit eum.	Prohibuit eum.	
2. Sodali tuo.	2. Amico tuo.	2.
Annon.	Sed.	
Bona præ illa.	Pulchrior illa est.	
3. Innocens sum.	3. Non erit culpa in me.	3.
Malum.	Mala.	
4. Et vertit.	4. Junxit.	4.
5. Et succendit.	5. Succendens.	5.
In segetes.	In segetes.	
Ab acervo et usque ad segetem.	Et comportatæ jam fruges, et adhuc stantes in stipula.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Καὶ ἐγένετο. Ἄλλος, συν- ώκησεν.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Et facta est. <i>Alius</i> , cohabi- tavit.	20.
Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Judicum.		
Ibid. Ἄλλ., ἀφείλεν αὐτό. Basil.	V. 16. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἰδοὺ τῶ πατρὶ μου. Basil., et sic legit Alex.	
V. 10. Ο', Θ., ἐποίουν. Basil. Sic item legit Alex.	V. 17. Ἄλλ., ἐπ' αὐτῶ. Basil. Alex. autem. ἐπ' αὐτόν.	
V. 11. Ἄλλος, ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτόν etc. Basil. Sic etiam Alex.	V. 18. Basil., πρὶν ἢ δῦναι τὸν ἕλιον. Alex., πρὶν δῦναι.	
V. 12. Ἄλλος, ἀλλαγὰς στολῶν. Basil.	Ibid. Ο', Θ., εἰ μὴ ἡροτριάσατε etc. Basil.	
V. 13. Ἄλλος, σινδόνας. Basil. et Alex.	Ibid. Ο', Θ., εὗρητε. Basil. Alex. vero, εὗρετε.	
Ibid. Ἄλλος, ἱμάτια. Basil.	V. 19. Ἄ., ἐνηυλίσθη. Basil. Ο', Θ., κατεύθυνεν. Basil., et ita legit Alex.	
V. 14. Ο', Θ., ἐκ τοῦ ἐσθόντος etc. Basil. Sic item Alex.	Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., ἔπατσεν ἐκείθεν. et Basil.	
Ibid. Ο', Θ., ἠδυνήθησαν. Basil.	Ibid. Basil., τὰς στολάς, ad marg. In textu vero, τὰ ἱμάτια, ut edit. Rom.	
V. 15. Ἄλλος, ἐμπυρρίσωμέν σε. Basil. et Alex.	Ibid. Σ., Ο', ὠργίσθη θυμῷ. Basil.	
Ibid. Basil. in textu, ut et Alex., ἡ πτωγεῦσαι etc. Basil. ad marg., ἐκ βίας ἐκεκλήχατε ἡμᾶς.	V. 20. Ἄλλος, συνώκησεν. Basil. et Alex.	
Edit. Rom., ἡ ἐκδίασαι ἡμᾶς κεκλήχατε.		

CAPUT XV JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐν ἐρίφῳ αἰγῶν. Ἄλλος, φέρων ἔριφον αἰγῶν. Εἰς ἐδ ταμεῖον. Ἄλλος, εἰς τὸν κοιτώνα. Οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν. Ἄλλως, οὐκ ἔδωκεν αὐτόν.	1.
2.	2. Ἐνὶ τῶν ἐκ τῶν φίλων σου. Ἄλλος, ἐνὶ τῶν συνεταίρων σου. Μὴ οὕχι. Ἄλλος, οὐκ ἰδοῦ. Ἄγαθωτέρα ὑπὲρ αὐτήν. Ἄλλως, κρείσων αὐτῆς ἐστίν.	2.
3.	3. Ἀθῶός εἰμι. Ἄλλως, ἠθῶωμαι. Πονηρίαν. Ἄλλος, κακά.	3 Ἀθῶός εἰμι.
4.	4. Ἐπέστρεψε. Ἄλλος, συνέδησεν.	4.
5.	5. Ἐξέκαυσε. Ἄλλος, ἐξῆψεν. Ἐν τοῖς στάχυσι. Ἄλλος, εἰς τὰ διδράγματα (<i>lege</i> , δράγματα). Ἀπὸ ἄλωνος καὶ ἔως σταχῶν ὀρθῶν. Ἄλλως, ἀπὸ στοιδῆς καὶ ἔως ἐστῶτος.	5.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. In hædo caprarum. <i>Alius</i> , ferens hædum caprarum. In cellam. <i>Alius</i> , in cubiculum. Non dimisit eum. <i>Aliter</i> , non dedit eum.	1.
2.	2. Uni ex amicis tuis. <i>Alius</i> , uni sodalium tuorum. Nonne. <i>Alius</i> , annon ecce. Melior super eam. <i>Aliter</i> , melior illa est.	2.
3.	3. Innocens sum. <i>Aliter</i> , innocens factus sum. Dammum. <i>Alius</i> , mala.	3. Innocens sum.
4.	4. Convertit. <i>Alius</i> , colligavit.	4.
5.	5. Accendit. <i>Alius</i> , succendit. In spicas. <i>Alius</i> , in manipulos. Ab area et usque ad spicas rectas. <i>Aliter</i> , a strue et usque ad stantem.	5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικὸς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
6 חתן דחמני למדעו	6.	6.
7 נר-אם-נקמתי בכם ואחד אחדל	7.	7.
8 וישב בסעוף	8.	8.
9 ביהודה	9.	9.
בלחי		Ἐν τῇ σιαγόμῃ.
10 למה	10.	10.
11 מיהודה אל-סעוף	11.	11.
משלים		
12 לתעד בק	12.	12.
13 בידם	13.	13.
עבתיים ועליו		
14 ותצלח	14.	14.
אשר בעד באש		
ויבסו ידיו		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Gener Thamni.	6. Gener Thamnatæi.	6.
Sodali ejus.	Alteri.	
7. Quinimo vindicavi me in vobis, et postea cessabo.	7. Tamen adhuc ex vobis expectam ultionem, et tunc quiescam.	7.
8. Et mansit in cacumine.	8. Habitavit in spelunca.	8.
9. In Juda. In maxilla.	9. In terram Juda. In loco qui postea vocatus est Lechi, id est, maxilla.	9. In maxilla.
10. Ut quid.	10. Cur.	10.
11. De Juda ad summitatem.	11. De Juda ad specum.	11.
Dominantes.	Imperant.	
12. Ad dandum te in manu.	12. Et tradere in manus.	12.
13. In manu eorum.	13. Vacat.	13.
Funibus. Et ascendere fecerunt.	Funibus. Tulerunt.	
14. Et prospere egit. Quæ combusta sunt in igne.	14. Irruit. Sicut solent ad odorem ignis ligna consumi.	14.
Et dissoluta sunt.	Dissipata sunt et soluta.	
Manuum ejus.	Vacat.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΟΝ.

6.	6. Νυμφίος τοῦ Θαμνί. <i>Οἱ λοιπ.</i> ,
ὁ γαμβρὸς τοῦ Θαμναθαίου.	6.	Συνεταίρω αὐτοῦ.
	Τῷ ἐκ τῶν φίλων αὐτοῦ. <i>Ἄλ-
λως</i> , συνεταίρω αὐτοῦ.		
7.	7. Οὐκ ἐκδικήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδι-
κησίν μου ἐξ ἑνὸς ἐκάστου ὑμῶν
ποιήσομαι. <i>Ἄλλως</i> , ὅτι ἤ μὴν ἐκ-
δικήσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἔσχατον κο-
πῶσω.	7.	Οὐκ ἐκδικήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδι-
κησίν μου ἐξ ἑνὸς ἐκάστου ὑμῶν
ποιήσομαι.
8.	8. Κατόκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ.
<i>Ἄλλως</i> , ἐκάθισεν ἐν τρυμαλιᾷ.	8.	Κατόκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ.
9.	9. Ἐν Ἰούδα. <i>Ἄλλος</i> , ἐπὶ τὸν
Ἰούδαν.	9.	
Ἐν τῇ σιαγόνῃ	Ἐν Λεχί.	Ἐν τῇ σιαγόνῃ.	
10.	10. Εἰς τί; <i>Ἄλλος</i> , ἵνα τί;	10.	
11.	11. Ἀπὸ Ἰούδα εἰς τρυμαλιάν.
<i>Ἄλλος</i> , ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τὴν ὄπην.
Κυριεύουσιν. <i>Ἄλλος</i> , ἀρχουσιν	11.	
12.	12. Τοῦ δοῦναί σε ἐν χειρὶ. <i>Ἄλ-
λος</i> , παραδοῦναί σε εἰς χεῖρας.	12.	
13.	13. Ἐν χειρὶ αὐτῶν. <i>Ἄλλος</i> ,
εἰς χεῖρας
Καλωδίσις. <i>Ἄλλος</i> , βρόχοις.
Ἀνήνεγκαν αὐτόν. <i>Ἄλλος</i> , ἀνή-
γαγον.	13.	
14.	14. Κατηύθυνεν. <i>Ἄλλως</i> , ἤλατο.
Ἦνίκα ἂν ὀσφρανθῆ πυρός.
<i>Ἄλλως</i> , ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρὶ.
Ἐτάκησαν. <i>Ἄλλος</i> , διελύθησαν.
Βραχιόνων αὐτοῦ <i>Ἄλλως</i> , χειρῶν
αὐτοῦ.	14.	Κατηύθυνεν.
Ἦνίκα ἂν ὀσφρανθῆ πυρός.
Βραχιόνων αὐτοῦ.		Βραχιόνων αὐτοῦ.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Gener ipsius Thamni. <i>Reli-
qui</i> , gener Thamnathæi.
Ex amicis ejus. <i>Aliter</i> , sodali
ejus.	6.	Sodali ejus.
7.	7. Non vindicabo, sed vindictam
meam ex unoquoque vestrum faci-
am. <i>Aliter</i> , quinimo ulciscar in
vobis, et tandem quiescam.	7.	7. Non vindicabo, sed vindictam
meam ex unoquoque vestrum fa-
ciam.
8.	8. Habitabat juxta torrentem.
<i>Aliter</i> , sedit in spelunca.	8.	8. Habitabat juxta torrentem.
9.	9. In Juda. <i>Alius</i> , super Judam.	9.	
In maxilla.	In Lechi.	In maxilla.	
10.	10. Ad quid? <i>Alius</i> , ut quid?	10.	
11.	11. De Juda in speluncam. <i>Alius</i>
ex Juda ad foveam.
Dominantur. <i>Alius</i> , imperant.	11.	
12.	12. Ad dandum te in manu. <i>A-
lius</i> , ad tradendum te in manus.	12.	
13.	13. In manu eorum. <i>Alius</i> , in
manus.
Funibus. <i>Alius</i> , laqueis.
Detulerunt eum. <i>Alius</i> , deduxe-
runt.	13.	
14.	14. Direxit. <i>Aliter</i> , insiliit.
Cum olfecerit ignem. <i>Aliter</i> ,
quæ succensa est igni
Resoluta sunt. <i>Alius</i> , dissoluta
sunt.	14.	Direxit.
Cum olfecerit ignem.
Brachiorum ejus.	Brachiorum ejus. <i>Aliter</i> , ma-
nuum ejus.	Brachiorum ejus	

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ככלת 17	17.	17.
ויקרא 18	18.	18.
נתת		
ויבקע אלהים את־דמעתה אשר־בלחי 19	19.	19.
ויחי הכזרה אשר בלחי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Cum consummaret.	17. Cum complisset.	17.
18. Et clamavit.	18. Clamavit.	18.
Dedisti.	Dedisti.	
19. Et rupit Deus mortarium quod in maxilla.	19. Aperuit itaque Dominus mo- larem dentem in maxilla.	19.
Et vixit. Haccore aser Ballechi.	Refocillavit spiritum. Invocantis de maxilla.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Judicum.

V. 1. Ἄλλ., φέρων ἔριπον αἰγῶν. Sic Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, εἰς τὸν κοιτῶνα. Basil. et Alex.
Ibid. Ὁ, Θ., οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν. Basil., et ita legit Alex.
V. 2. Ἄλλος, ἐνὶ τῶν συνεταίρων σου. Basil. In
Alex. vero, τῷ συνεταίρω σου.
Ibid. Ἄλλος, οὐκ ἰδοῦ. Basil. et Alex.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., κρείσσων αὐτῆς ἐστίν. Basil.
Alex. vero, κρείσσων αὐτῆς ἐστίν.
V. 3. Ὁ, Θ., ἀθῶός εἰμι. Basil. Sic item legitur
in Alex.
Ibid. Ἄλλος, κακά. Basil. et Alex.
V. 4. Ἄλλος, συνέδρασαν. Basil. et Alex.
V. 5. Ἄλλος, ἐξῆψεν. Basil. et Alex.
Ibid. Basil. ad marg., εἰς τὰ διδράγματα. Sed
Alex. melius, εἰς τὰ δράγματα.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., ἀπὸ στοιβῆς etc. Basil. Alex.
autem, ἀπὸ συβῆς, mendose.

V. 6. Οἱ λοιποὶ, ὁ γαμβρὸς τοῦ Θαμναθαίου. Ba
sil., et sic item Alex.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., συνεταίρω αὐτοῦ. Basil. Sic
item Alex.
V. 7. Ὁ, Θ., οὐκ ἐκδικήσω, ἀλλὰ etc. Basil., et
ita legit Alex.
V. 8. Ὁ, Θ., κατῶκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ. Basil.
Alex. vero, κατέθη παρὰ τῷ χειμάρρῳ.
V. 9. Ἄλλος, ἐπὶ τὸν Ἰούδαν. Basil.
Ibid. Ἄ, Σ., Θ., ἐν τῇ σιαγόνι. Eusebius *De locis
Hebraicis*: λέγει, ἐν λέγει. Ἄ, Σ., ἐν σιαγόνι, ubi
Hieronymus: *Lechi, pro quo Aquila et Theodotus
interpretantur, maxillam*. Et paulo supra, in *Lechi,
pro quo Aquila interpretatur, in maxilla*. Ex Euse-
bio cum Aquila et Theodotione reponendus est
Symmachus. Codex Basiliensis in textu habet, ἐν
λέχει. ad marg. vero, Οἱ λοιποὶ, ἐν σιαγόνι. —

CAPUT XVI JUDICUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
הנה 2		2.
בשער		
ויהרשו		Παρεσιώπων.
עד־איר הבקר והרגנה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Huc.	2. Vacat.	2.
In porta.	In porta.	
Et siluerunt.	Cum silentio.	Tacebant.
Usque ad lucem matutinam, et occidimus eum.	Ut facto mane, exeuntem occi- derent.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
17.	17. Ως ἐπαύσατο. Ἄλλος, ἡνίκα συνετέλεσεν.	17.
18.	18. Καὶ ἐκλαυσεν. Ἄλλος, καὶ ἐδόησεν. Ἄλλος, καὶ ἐκάλεισεν. Εὐώδωσας. Ἄλλως, εὐδόκησας. Ἄλλος, ἔδωκας.	18.
19. Τὴν μύλην.	19. Καὶ ἐβόηξεν ὁ Θεὸς τὸν λάκκον τὸν ἐν τῇ σιαγόνι. Ἄλλος, καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ τραῦμα τὸ ἐν σιαγόνι. Οἱ λοιποὶ, τὸν ὀλμόν τῆς σιαγόνος.	19.
Ἄνέψυξεν.	Ἄνέψυξεν. Ἄλλως, ἐξῆσεν. Τοῦ ἐπικαλουμένου, ἧ ἐστὶν ἐν σιαγόνι. Ἄλλος, ἐπικλήτος σιαγόνος.	Ἄνέψυξεν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17.	17. Ut cessavit. <i>Alius</i> , cum complisset.	17.
18.	18. Et ploravit. <i>Alius</i> , et clamavit. <i>Alius</i> , et vocavit. Prosperare fecisti. <i>Aliter</i> , benedixisti <i>Alius</i> dedisti.	18.
19. Molam.	19. Et rupit Deus lacum qui in maxilla. <i>Alius</i> , et aperuit Deus vulnus quod in maxilla. <i>Reliqui</i> , mortarium maxillæ.	19.
Respiravit.	Respiravit. <i>Aliter</i> , vixit. Invocantis, qui est in maxilla. <i>Alius</i> , cognominatus maxillæ.	Respiravit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Judicium.

Coislin. ad marg., οἱ Γ, ἐν σιαγόνι.

V. 10. Ἄλλος, ἴνα τί. Basil. et Alex.

V. 11. Ἄλλος, ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τὴν ὀπήν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἀρχουσιν. Basil. et Alex.

V. 12. Ἄλλος, παραδούναί σε εἰς χεῖρας. Basil. et Alex.

V. 13. Ἄλλος, εἰς χεῖρας. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, βρόχοις. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἀνήγαγον. Basil. et Alex.

V. 14. Ο, Θ., κατηύθυνεν. Basil.

Ibid. Ο, Θ., ἡνίκα ἂν ἀσφρανήσῃ πυρός. Basil. Sic

item Alex. Sequens item lectio ex Basil.

Ibid. Σ, Ο, Θ., βραχιόνων αὐτοῦ. Basil. Ita quo-

que legit Alex.

V. 17. Ἄλλος, ἡνίκα συνετέλεσεν. Basil. et Alex.

V. 18. Ἄλλος, καὶ ἐδόησεν. Basil. et Alex.

Ἄλλος, καὶ ἐκάλεισεν. Basil.

Ibid. Ἄλλως, εὐδόκησας. Basil. (*)

Ibid. Ἄλλος, ἔδωκας. Basil. et Alex.

V. 19. Ἄλλος, καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ τραῦμα τὸ ἐν σιαγόνι. Basil. et sic Alex. qui tamen habet, τὸ τραῦμα τῆς σιαγόνος. Lege notam versus 9 supra.

Ibid. Σ., τὴν μύλην. Basil. Sic vertit Symmachus vocem ΠΥΛΗ. Οἱ λοιποὶ, τὸν ὀλμόν etc. Basil.

Ibid. Σ., Ο, Θ., ἀνέψυξεν. Basil., et sic habet Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐπικλήτος σιαγόνος. Basil.

(*) Editio Rom. item habet εὐδόκησας, quod Nobilius reddidit, *benedixisti*, eumque secutus est Montf. Sed parum recte, ut facile patet omni linguæ græcæ haud ignaro. Apposite Schleusner : « Εὐ εὐδόκησας, sec. Vatic, ubi supplendum erit δοῦναί, hoc sensu : *pro benevolentia tua concessisti*. » DRACM.

CAPUT XVI JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	2. Ἐνταῦθα. Ἄλλως, ὧδε. Ἐν τῇ πύλῃ. Ἐκώφευσαν. Ἔως διαφαύσῃ ὁ ὄρθρος, καὶ φανεύσωμεν αὐτόν. Ἄλλος, ἕως φωτὸς πρώτῃ μείνωμεν, καὶ ἀποκτείνωμεν αὐτόν.	2 Ἐνταῦθα. Ἐπὶ τῆς πύλης.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Huc. In porta. Mutiverunt. Donec illuxerit mane, et interficiamus eum. <i>Alius</i> , usque ad lucem mane maneamus, et interficiamus eum.	2. Huc. Super porta.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
3 בחצי הלילה;	3.	3.
זבשתי הזוחות		
וישם עליהם		
4 בתל שורק	4.	4.
5 סרני	5.	5.
7 אשר לאחדו	7.	7. Ἀλιετοῖς.
8 סרני	8.	8.
9 אליו	9.	9. Πρὸς αὐτόν.
וינתק כאשר ינתק פתילה:ערת		Διέβρηξεν.
10 התנת	10.	10.
11 אשר יאסדני	11.	11.
לאינעשה		Οὐκ ἐγενήθη.
12 האריב ישב בחדר	12.	12.
כדו		
13 עזרהנה התלת	13.	13.
אחדשבע כחלפודת ראשי עם רבסכת		Τοὺς ἑπτὰ βοστρούχους τῆς κερὰ λῆς μου μετὰ τοῦ διασματος.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. In dimidio noctis.	5. <i>Vacat.</i>	3.
Et in duos postes.	Cum postibus suis.	
Posuitque super humeros suos.	Impositasque humeris suis.	
4. In torrente Sorec.	4. In valle Sorech.	4.
5. Satrapæ.	5. Principes.	5.
7. Quæ non aruerint.	7. Necdum siccis.	7. . . .
8. Satrapæ.	8. Satrapæ.	8.
9. Ad eum.	9. Ad eum.	9. Ad eum.
Et rupit.	Rupit.	Dirupit.
Quemadmodum rumpitur flum stuppæ.	Quomodo si rumpat quis flum de stuppæ tortum putamine.	
10. Delusisti.	10. Illusisti.	10.
11. Ligando ligaverint me.	11. Ligatus fuero.	11.
Non factum est.	Qui nunquam fuerunt in opere.	Non factum est.
12. Insiadiatorque sedens in cu- biculo.	12. In cubiculo insidiis præpa- ratis.	12.
Sicut flum.	Quasi fla-telarum.	
13. Usquequo delusisti.	13. Usquequo decipis.	13.
Septem cincinnos capitis mei cum licio.	Si septem crines capitis mei cum licio plexueris.	Septem cincinnos capitis mei cum licio.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	Ἐν ἡμίσει τῆς νυκτός. Ἄλλος, περὶ τὸ μεσονύκτιον. Σὺν τοῖς δυοῖν σταθμοῖς. Ἄλλος, καὶ τῶν δύο σταθμῶν. Ἐθήκεν ἐπ' ὤμων αὐτοῦ. Ἄλλως, τοὺς ὤμους. Ἄλλος, ἐπέθηκεν τῷ ὤμῳ.	3.
4.	4. Ἐν Ἀλωρήχ. Ἄλλος, ἐπὶ τοῦ χειμάρρου Σωρέχ	4.
5.	5. Οἱ ἄρχοντες. Ἄλλος, οἱ σατράπαι.	5.
7. Μὴ ἤρημωθείσαις.	7. Μὴ ἤρημωμέναις. Ἄλλως, μὴ διεφθαρμέναις.	7. Μὴ ἤρημωμέναις.
8.	8. Ἄρχοντες. Ἄλλος, σατράπαι.	8.
9.	9. Πρὸς αὐτόν. Ἄλλως, αὐτῷ. Διέβρηξεν. Ἄλλως, διέσπασεν. Ὅν τρόπον διασπᾶται κλώσμα τοῦ ἀποτινάγματος. Ἄλλως, ὡς εἰ τις ἀποσπάσει στρέμμα στυπίου.	9. Πρὸς αὐτόν. Ὅν τρόπον διασπᾶται κλώσμα τοῦ ἀποτινάγματος.
10.	10. Ἐπλάνησας. Ἄλλος, παρελογίσω.	10.
11.	11. Δεσμύοντες δήσωσι. Ἄλλ., δεσμῶ δήσωσι. Οὐκ ἐγένετο.	11.
12.	12. Καὶ τὸ ἐνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ. Ἄλλως, καὶ τὰ ἐνεδρα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ταμείου.	12. Καὶ τὸ ἐνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ.
Ὅσαι κρόκην.	Ὅσαι σπαρτίον. Ἄλλος, βάμμα.	
13.	13. Ἴδου ἐπλάνησας. Ἄλλος, ἕως νῦν παρελογίσω. Τὰς ἐπτά σειράς τῆς κεφαλῆς μου σὺν τῷ διάσματι.	13.
Τοὺς ἐπτά βοστρύχους τῆς κεφαλῆς μου μετὰ τοῦ διασματος.		

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. In dimidio noctis. <i>Alius</i> , circa mediam noctem. Cum duobus postibus. <i>Alius</i> , et duorum postium. Posuitque super humeros suos. <i>Alius</i> , imposuit humero.	3.
4.	4. In Alsorech. <i>Alius</i> , super torrentem Sorech.	4.
5.	5. Principes. <i>Alius</i> , satrapæ.	5.
7. Non siccatis.	7. Non desertis. <i>Aliter</i> , non corruptis.	7. Non desertis.
8.	8. Principes. <i>Alius</i> , satrapæ.	8.
9.	9. Ad eum. <i>Aliter</i> , ei. Dirupit. <i>Aliter</i> , discerpit. Quemadmodum discerpitur filum stuppæ excussæ. <i>Aliter</i> , ac si quis rumperet globulum stuppæ.	9. Ad eum. Quemadmodum discerpitur filum stuppæ excussæ.
10.	10. Decepisti. <i>Alius</i> , fefellisti.	10.
11.	11. Ligantes ligaverint. <i>Alius</i> , vinculo ligaverint. Non factum est.	11.
12.	12. Et insidiæ sedebant in cubiculo. <i>Aliter</i> , et insidiæ exierunt de cubiculo.	12. Et insidiæ sedebant in cubiculo.
Sicut subtegmen.	Sicut filum. <i>Alius</i> , suturam.	
13.	13. Ecce decepisti. <i>Alius</i> , huc usque fefellisti.	13.
Septem cincinnos capitis mei cum licio.	Septem cincinnos capitis mei cum licio.	

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

14 ותתקע ביהד

14.

14.

וייקץ משנתו ויסע את היחד הארג
ואחדהמסכת

15 תאמר
התלת

15.

15. Ἐρεῖς.

16 הציקה

16.

16.

כרהימים ותאלצה

ותקצר בפשר

למות

17 אחדכללבו

17.

17.

מורה

נזיר אלהים

ככלדאדם

18 אחדלילת

18.

18.

VERSIO HEBRAICĪ TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

14. Et fixeris in clavo.

14. Quod cum fecisset Dalila.

14.

Et experrectus est de somno
suo, et extraxit clavum texturæ et
licium.

Qui consurgens de somno ex-
traxit clavum cum crinibus et licio.

15. Dices.

Delusisti.

16. Coarctationem præbuit.

Omnibus diebus, et molestavit
eum.

Et abbreviata est anima ejus.

Ad moriendum

17. Totum cor suum.

Novacula.

Nazaræus Dei.

Sicut omnis homo.

18. Totum cor suum.

15. Dicis.

Mentitus es.

16. Cumque molesta esset.

Per multos dies jugiter adhæ-
reret, spatium ad quietem non tri-
buens.

Defecit anima ejus.

Et ad mortem usque lassata est.

17. Veritatem rei.

Ferrum.

Nazaræus, id est, consecratus
Deo.

Sicut cæteri homines.

18. Omnem animum suum.

15. Dices.

16.

Totam noctem, et molestam
intulit.

Attenuata est anima ejus.

17.

18.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

14. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι αὐτὸν, καὶ ἔλαβε Δαλιδὰ τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ὕψανε ἐν τῷ διάσματι, καὶ ἔπηξε τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον. Ἄλλος, καὶ ἐκοίμησεν αὐτὸν Δαλιδὰ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἑπτὰ βαστρύχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ (αἰ. κατὰ) τῆς ἐκστάσεως, καὶ κατέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν τοῖχον.
- Καὶ ἐξυπνίσθη ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ ἐξῆρε τὸν πάσσαλον τοῦ ὑφάσματος ἐκ τοῦ τοίχου. Ἄλλος, καὶ ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ ἐξέσπασε, τοὺς πασσάλους ἐν τῷ ὑφάσματι, καὶ τὸ διάσμα.
15. Ἐρεῖς. Ἄλλως, λέγεις. Ἐπλάνησας. Ἄλλος, παρελογήσω.
16. Ἐξέθλιψεν. Ἄλλος, κατηράσατο. Πόσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἔστενοχώρησεν. Ὀλιγοψύχησεν. Ἄλλος, ἐκολοβώθη.
- Εἰς θάνατον. 17. Ἔως τοῦ ἀποθανεῖν. 17. Πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας. Σίδηρος. Ἄλλως, ξυρόν. Ἄγιος Θεοῦ. Ἄλλος, Ναζιραῖος τοῦ Θεοῦ. Κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλως, ὡς πάντες οἱ ἄνθρωποι. 17. Σιῆρος. Κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους.
18. Πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14. Et factum est, cum ille dormiret, et sumpsit Dalida septem circinnos capitis ejus, et intexit in licio, et infixit paxillo in pariete. Alius, et dormire fecit cum Dalida, et accepit septem circinnos capitis ejus in extasi, et compulit paxillis in parietem.
- Et expergefactus est e somno suo, et abstulit paxillum texturæ de pariete. Alius, et evigilavit de somno suo, et extraxit paxillos in textura, et licium.
15. Dices. Aliter, dicis. 15. Dices. Fefellisti. Alius, decepisti.
16. Vexavit. Alius, maledixit. 16. Omnes dies, et angustiavit.
- Defecit animo. Alius, decurtata est.
- Usque ad moriendum.
17. Totum cor suum. Alius, omnia quæ ex corde. 17. Ferrum. Aliter, novacula. Ferrum. Sanctus Dei. Alius, Naziræus Dei. Secundum omnes homines. Aliter, sicut omnes homines. 18. Totum cor suum. Alius, omnia quæ ex corde suo. 18. Secundum omnes homines.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΑΑΥ.

לִסְרֵנִי		
סְרֵנִי		
19 על־בְּרִיחַ	19.	19.
וְחִקְרָא לְאִישׁ		
אֶת־שֶׁבַע כּוֹחַלְפוֹת		
20 אֵצֶל כַּפְעָם בַּפְעָם	20.	20.
וְאֵנַעַד		
21 וַיֵּאחָזֶדְדָהּ	21.	21.
וַיִּנְקֹדְהָ		
וַיִּזְדַּיֵּדְהָ		
הַמְסִירִים		
22 לְעֵצְמָה כְּאִשֶׁר גִּלְחָהּ	22.	22.
23 וְסִרְנֵי	23.	23.
בִּינְיָן		
24 וַיִּזְחַלְלוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם	24.	24.
25 וַיִּצְחַק לַפְנֵיהֶם	25.	25.
הַעֲמֹודִים		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Satrapas.	Principes.	
Sa.rapæ.	Vacat.	
19. Super genua sua.	19. Super genua sua.	19.
Vocavitque ad virum.	Vocavitque tonsorem.	
Septem cincinnos.	Septem crines.	
20. Egrediar sicut vice in vice.	20. Egrediar sicut ante feci.	20.
Et excutiam.	Excutiam.	
21. Et apprehenderunt eum.	21. Quem cum apprehendissent.	21.
Et effoderunt.	Eruerunt.	
Et descendere fecerunt.	Duxerunt.	
Vinctorum.	In carcere.	
22. Germinare quando rasmus est.	22. Jamque capilli ejus renasci cœperant.	22.
23. Et satrapæ.	23. Principes	23.
Dedit.	Tradidit.	
24. Laudaveruntque deum suum.	24. Laudabat deum suum.	24.
25. Et lusit ad facies eorum.	25. Ludebat ante eos.	25.
Columnas.	Duas columnas.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- Ἄρχοντας. Ἄλλος, σατράπας.
Ἄρχοντες. Ἄλλος, πᾶσαι αἱ
σατραπείαι.
19. Αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῶν γονά-
των αὐτῆς. Ἄλλως, Σαμφῶν ἐπὶ
τὰ γόνατα αὐτῆς.
Καὶ ἐκάλεσεν ἄνδρα. Ἄλλος, καὶ
ἐκάλεσε τὸν κουρέα.
Τὰς ἐπτὰ σειράς. Ἄλλος, τοὺς
ἐπτὰ βοστρύχους.
20. Ἐξελεύσομαι ὡς ἄπαξ καὶ
ἄπαξ. Ἄλλος, καὶ ποιήσω καθὼς
ἄσι.
Καὶ ἀποτινάξομαι. Ἄλλως, καὶ
ἐκτιναχθήσομαι.
21. Καὶ ἐπελάβοντο αὐτόν. Ἄλ-
λως, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
Καὶ ἐξέκοψαν. Ἄλλως, καὶ ὤρ-
ξαν.
Ἄνήγαγον. Ἄλλως, κατήνεγ-
καν.
Τῆς φυλακῆς. Ἄλλως, τοῦ δε-
σμοτηρίου.
22. Βλαστάνειν καθὼς ἐξυρήσατο.
Ἄλλος, ἀνατελεῖται ἡνίκα ἐξυρήθη.
23. Ἄρχοντες. Ἄλλος, σατρά-
παι.
Ἔδωκεν. Ἄλλος, παρέδωκεν.
24. Ὑμνησαν τὸν θεὸν αὐτῶν.
Ἄλλος, ἤνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν.
25. Ἐπαίζεν ἐνώπιον αὐτῶν.
Ἄλλως, ἐνέπαιζον αὐτῷ.
Κιόνων. Ἄλλος, δύο στύλων.
19. Αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῶν γονά-
των αὐτῆς.
20.
Καὶ ἀποτινάξομαι.
21. Καὶ ἐπελάβοντο αὐτόν.
Ἄνήγαγον.
Τῆς φυλακῆς.
22.
23.
24.
25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- Principes. *Alius*, satrapas.
Principes. *Alius*, omnes satrapiae.
19. Eum in medio genuum suo-
rum. *Aliter*, Sampson super genua
sua.
Et vocavit virum. *Alius*, voca-
vitque tonsorem.
Septem cincinnos. *Alius*, se-
ptem crines.
20. Egrediar sicut semel et se-
mel. *Alius*, et faciam sicut semper.
Et excutiam. *Aliter*, et excutiam
me.
21. Et apprehenderunt eum. *A-
litter*, et tenuerunt eum.
Et effoderunt. *Aliter*, et excide-
runt.
Deduxerunt. *Aliter*, deposuerunt.
Custodiæ. *Aliter*, carceris.
22. Germinare sicut rarus fue-
rat. *Alius*, oriri cum rarus est.
23. Principes. *Alius*, satrapæ.
Dedit. *Alius*, tradidit.
24. Celebrarunt deum suum.
Alius, laudaverunt deos suos.
25. Ludebat coram eis. *Aliter*,
illudebant ei.
Columnas. *Alius*, duas colu-
mnas.
19. Eum in medio genuum suo-
rum.
20.
Et excutiam.
21. Et apprehenderunt eum.
Deduxerunt.
Custodiæ.
22.
23.
24.
25.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
26 ויאמר שמשון אל - הנעדר הבחזיק בידו הגיחה אחתי היכשני את-העמדים	26.	26.
אשר הבית נבן עליהם		
27 סרני	27.	27.
הראים 28 ויקר	28.	28.
אדני יהוה.		
ואנקמה נקם 29 את-שני עמודי התור	29.	
ויסבך עליהם		
בימינו		
30 ויט	30.	30.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

26 Et dixit Samson ad puerum apprehendentem in manum ejus : Dimitte me, et fac palpare me columnas.

26. Qui dixit puero regenti gressus suos : Dimitte me, ut tangam columnas.

26.

Quas domus firmatur super eas.

Quibus omnis imminet domus.

27. Satrapæ.
Videntium.

27. Principes.
Spectantes.

27.

28. Clamavitque.
Domine, Domine.

28. Invocato Domino.
Domine Deus.

28.

Et ulciscar ultionem.

Ut ulciscar me de hostibus meis.

29. Duas columnas medii.

29. Ambas columnas.

29.

Et innixus est super eis.

Quibus innitebatur domus.

In dextera sua.

Dextera.

50. Et inclinavit.

50. Concussisque fortiter columnis.

30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Judicum.

V. 2. O', Θ., ἐνταῦθα. Basil. et Alex.
Ibid. Θ., ἐπὶ τῆς πύλης. Basil. Sic quoque Alex.
Ibid. A., παρεσιώπων. Σ., ἡσύχαζον. Basil.
Ibid. Ἄλλος, ἕως φωτὸς πρώτῃ etc. Basil. et Alex.
V. 3. Ἄλλος, περὶ τὸ μεσονύκτιον. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, καὶ τῶν δύο σταθμῶν. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐπέθηγεν τῷ ὄμφῃ. Basil. Alex.

vero, ἐπὶ τῷ ὄμφῃ. Basil. ibid., O', τοὺς ὄμους.
V. 4. Ἄλλος, ἐπὶ τοῦ χειμάρρου Σωφρέχ. Basil.
et Alex. In LXX videtur legendum, ἐν Νααλωρήχ.
V. 5. Ἄλλος, οἱ σατράπα. Basil. et Alex., et sic
v. 8, infra.
V. 7. A., ἀλωτοῖς, vox dubia. (*) Σ., μὴ ξηρανθεῖ-
σαις. O', Θ., μὴ ἠρημωμέναις. Basil. Alex. vero ha-

(*) Ἄλωτοῖς, ita hic; sed in lexico suo Græco scribit Montf. cum spiritu aspero : ἀλωτοῖς. Vox Græca incognita, vel potius ἀμάρτημα γραφικόν, pro, ut suspicor, ἀκλώστοις, non tortis. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

26. Καὶ εἶπε Σαμψὼν πρὸς τὸν νεανίαν τὸν κρατοῦντα τὴν χεῖρα αὐτοῦ· Ἄφες με, καὶ ψηλαφήσω τοὺς κίονας. Ἄλλος, καὶ εἶπε Σαμψὼν πρὸς τὸ παιδάριον τὸν χειραγωγοῦντα (sic) αὐτόν· Ἐπανάπαυσόν με δὴ, καὶ ποιήσόν με ψηλαφήσαι τοὺς στύλους.
- Ἐφ' οὗς ὁ οἶκος εἰστήκει. Ἄλλως, ἐφ' οἷς ὁ οἶκος ἐπ' αὐτούς. Ἄλλως, ἐφ' οὗς ὁ οἶκος ἐπεστήρικται.
27. Ἄρχοντες. Ἄλλος, σατράπαι. Ἐμβλέποντες. Ἄλλως, θεωροῦντες.
28. Ἐκλαυσε. Ἄλλως, ἐκάλεσεν. Κύριε, Κύριε τῶν δυνάμεων. Ἄλλως, Ἄδωναί Κύριε. Ἄνταποδώσω ἀνταπόδοσιν. Ἄλλος, ἐκδικήσω ἐκδίκησιν.
29. Τοὺς δύο κίονας. *Oi λοιποί*, δύο στύλους τοὺς μέσους. Ἐστήρικτο ἐπ' αὐτούς. Ἄλλως, ἐπεστηρίχθη ἐπ' αὐτούς. Δεξιᾶ αὐτοῦ. Ἄλλος, δεξιᾶ αὐτοῦ χειρὶ.
30. Ἐβάσταξεν. Ἄλλος, καὶ ἐκλίενεν.
26. Ἐφ' οὗς ὁ οἶκος ἐπεστήρικται.
27. Ἐμβλέποντες.
28. Ἐβόησεν. Κύριε, Κύριε τῶν δυνάμεων.
29. Ἐστήρικτο ἐπ' αὐτούς.
- 30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES

THEODOTIO.

26. Et dixit Sampson ad puerum qui tenebat manum ejus: Dimitte me, et palpabo columnas. *Alius*, et dixit Sampson ad puerum manu ducentem ipsum: Quiescere me fac jam, et fac me palpate columnas.
- Super quas domus stabat. *Aliter*, super quas domus super eas. *Aliter*, super quas domus sustentabatur.
27. Principes. *Alius*, satrapæ. Inspicientes. *Aliter*, spectantes.
28. Ploravit. *Aliter*, vocavit. Domine, Domine virtutum. *Aliter*, Adonai Domine. Retribuam retributionem. *Alius*, ulciscar ultionem.
29. Duae columnas. *Reliqui*, duas columnas medias. Innixus fuerat super eas. *Aliter*, innixus est super eas. Dexterâ sua. *Alius*, dextera sua manu.
30. Sustulit. *Alius*, et inclinavit.
26. Super quas domus sustentabatur.
27. Inspicientes.
28. Clamavit. Domine, Domine virtutum.
29. Innixus fuerat super eas.
- 30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Judicum.

bet ut Θ. (*)

V. 9. Ἄ, Ο', Θ., πρὸς αὐτόν. Basil. Ita quoque:

habet Alex.

Ibid. Ἄ, Ο', διέβηξεν. Basil. et Alex.

Ibid. Ο', Θ., ὄν τρόπον etc. Basil. Sic quoque Alex.

V. 10. Basil., παρελογήσω. Alex., παρελογίσω.

V. 11. Ἄλλος, δεσμῷ δήσωσι. Basil. Alex. vero,

δεσμῷ δήσουσι.

(*) Μὴ ἡρημωμένας (scil., νευραῖς, *nervis*, vel potius, *funibus*). Latine reddidit Montf., *non desertis*. Quid autem sunt funes *deserti*, aut *non deserti*? Ego Davus sum, non OEdipus. Attamen non ignoro verbum ἡρημώ significare hoc in loco, *exsiccato*, et quidem, *siccitate corrumpo*. Non enim aliud est ἡρημος nisi locus *desertus* præ nimia *siccitate ariditateque*. DRACH.

Ibid. 'A., οὐκ ἐγενήθη. Basil., atque sic legitur in Alex.
 V. 12. Ο', Θ., καὶ τὸ ἐνεδρον ἐκάθητο etc. Basil., et sic Alex.
 Ibid. Σ., ὡσεὶ κρόκην. Basil. "Ἄλλος, ῥάμμα. Basil. et Alex.
 V. 13. Basil., "Ἄλλος, ἕως νῦν παρελογίσω. Alex., ὡς νῦν παρελογίσω.
 Ibid. 'A., Σ., τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους etc. Basil.
 V. 14. "Ἄλλος, καὶ ἐκοίμησεν αὐτὸν Δαλιδὰ etc. Sic Basil. Ab hac vero lectione parum deflectit Alex.
 Ibid. "Ἄλλος, καὶ ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου etc. Basil., et sic fere Alex. parvo discrimine.
 V. 15. 'A., Ο', Θ., ἐρεῖς. Basil. Et ita quoque Alex.
 Ibid. "Ἄλλος, παρελογίσω. Basil. Melius, παρελογίσω, ut habet Alex.
 V. 16. "Ἄλλος, κατηράσατο. Sic Basil. qui huic lectioni præfert notam, Ο'. Alex. melius, κατειργάσατο.

Ibid. 'A., ὀλην τὴν νύκτα καὶ παρενόχλησεν. Basil. Et ita legitur in Alex.
 Ibid. 'A., ἐσμικρύνθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Basil. "Ἄλλ., ἐκολοβώθη. Basil.
 Ibid. Σ., εἰς θάνατον. Basil. Atque ita legitur in Alex.
 V. 17. "Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. Basil. et Alex.
 Ibid. Ο', Θ., σίδηρος. Basil. Et sic edit. Rom.
 Ibid. "Ἄλλος, Ναζιραῖος τοῦ Θεοῦ. Basil. et Alex.
 Ibid. Basil. in textu, ὡσπερ πάντες οἱ ἄνθρωποι, ad marg., κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, et ita legitur in Alex.
 V. 18. "Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. Basil. et Alex.
 Ibid. "Ἄλλος, σατράπας, et mox, πᾶσαι αἱ στραπεῖαι. Basil. et Alex.
 V. 19. Ο', Θ., αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων αὐτῆς. Basil., et ita Alex.

CAPUT XVII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKTAAS.
מיכיו 1	1.	1.
אלף 2	2.	2.
אשר לקחתיך		
ואתו אליתי וגם אמרת		
הקדש הקדשתי 3	3.	3.
אשיבנו		
לעזרף 4	4.	4.
אפוד 5	5.	5 Ἐπωμιδα.
ותרפים		Μορφώματα.
ויהי-נער 7	7.	7.
מבית לחם יהודה מפשפת יהודה		
באשר ימצא 8	8.	8.
בא הר		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Michaiu.	1. Michas.	1.
2. Mille.	2. Mille.	2.
Quod captum est tibi.	Quos separaveras tibi.	
Et tu adjurasti, et etiam dixisti.	Et super quibus me audiente juraveras.	
3. Sanctificando sanctificavi.	3. Consecravi et vovi.	3.
Restituam illud.	Trado.	
4. Argentario.	4. Argentario.	4.
5. Superhumerales.	5. Ephod.	5. Superhumerales.
Et theraphim.	Et theraphim.	Figuras.
7. Et fuit puer.	7. Fuit quoque... alter adulescens.	7.
De Bethlehem Juda, de familia Juda.	De Bethlehem Juda, ex cognitione ejus.	
8. Ubi cumque invenisset.	8. Ubi cumque sibi commodum reperisset.	8.
Venitque montem.	Cumque venisset in montem.	

Ibid. "Άλλος, καὶ ἐκάλεσε τὸν κουρέα. Basil. et Alex.

Ibid. "Άλλος, τοὺς ἐπὶ τὰ βουστρύχους. Basil. et Alex.

V. 20. "Άλλος, καὶ ποιῆσω καθὼς δεῖ. Basil.

Ibid. Ο', Θ., καὶ ἀποτινάξομαι. Basil. Et sic Alex.

V. 21. Ο', Θ., καὶ ἐπελάβοντο αὐτόν. Basil. Ita quoque Alex. qui legit αὐτοῦ.

Ibid. "Άλλως, καὶ ἔωραξαν. Basil. Alex. vero, ἐξώραξαν.

Ibid. Ο', Θ., ἀνήγαγον. Basil. Alex., κατήγαγον.

Ibid. Ο', Θ., τῆς φυλακῆς. Basil. Sic etiam Alex.

V. 22. "Άλλος, ἀνατεῖλαι ἡνίκα etc. Sic Basil. et Alex.

V. 23. "Άλλος, σατράπαι. Basil. et Alex.

Ibid. "Άλλος, παρέδωκεν. Basil. et Alex.

V. 24. "Άλλος, ἦνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν. Basil. et Alex.

V. 25. Basil., Ο', ἐνέπαιζον αὐτῷ. Sic item Alex.

Ibid. "Άλλος, δύο στόλων. Basil. et Alex.

V. 26. "Άλλος, καὶ εἶπε Σαμφὼν πρὸς τὸ παιδάριον etc. Basil. et Alex. qui postremus habet, ἐπὶ τοὺς στόλους.

Ibid. Prior lectio est Basil., secunda, edit. Rom., tertia, Theodotionis ex Basil. Alex. vero sic habet, ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπιστήρικτο ἐπ' αὐτῶν.

V. 27. "Άλλος, σατράπαι. Basil. et Alex.

Ibid. Ο', Θ., ἐμβλέποντες. Sic item habet Alex.

V. 28. Basil. ad marg., Ο' ἄλλως, ἐκάλεσεν. Θ., ἐδόξεν. Alex. item habet, ἐδόξεν.

Ibid. Ο', Θ., Κύριε, Κύριε, τῶν δυνάμεων. Basil.

Ibid. "Άλλος, ἐκδικήσω ἐκδίκησιν. Basil. Alex. vero, ἐκδικήσιαν, male.

V. 29. Οἱ λοιποὶ, δύο στόλους τοὺς μέσους. Basil., et ita Alex.

Ibid. Ο', Θ., ἐστήρικτο etc. Basil.

Ibid. "Άλλος, δεξιὰ αὐτοῦ χειρὶ. Basil.

V. 30. Basil., καὶ ἐκλινεν, in textu, ἐδάσταξεν, ad marg.

CAPUT XVII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1.
 - 2.
- Οὓς ἐξαιρέτους εἶχες.

3.

4.

5. Ἴνδυμα ἱερατικόν.
Ἐἶδωλα.

7.

8.

SYMMACHUS.

1.

2.

Quos selectos habebas.

3.

4.

5. Indumentum sacerdotale.

Idola.

7.

8.

1. Μιχαίας. "Άλλος, Μιχά.
2. Οἱ χίλιοι. "Άλλος, χιλίους.
Οὓς ἔλαβες. "Άλλος, τοὺς λη-
φθέντας σοι.

Καὶ με ἠράσω, καὶ προσεΐπας.
"Άλλος, καὶ ἐξώρκισας καὶ εἶπας.

3. Ἀγιάζουσα ἡγίασα. "Άλλως,
ἀγιασμῷ ἡγίασα.

Ἀποδώσω. "Άλλος, ἐπιστρέψω.

4. Τῷ ἀργυροκόπῳ. "Άλλος, τῷ
χωνευτῇ.

5. Ἐφώδ. "Άλλος, Ἴνδυμα.
Θεραφεῖν.

7. Καὶ ἐγένετο παιδάριον. "Άλ-
λως, καὶ ἐγενήθη νεανίας.

Ἐκ Βηθλεὲμ δήμου Ἰούδα. "Άλ-
λως, ἐκ τῆς πόλεως Βηθλεὲμ Ἰού-
δα, ἐκ τῆς συγγενείας.

8. Ἐν ᾧ ἐὰν εὐρη. "Άλλος, οὗ
ἐὰν εὐρη.

Καὶ ἦλθεν ἕως ἔρους. "Άλλος,
παρεγενήθη εἰς ἔρος.

LXX INTERPRETES.

1. Michæas. *Alius*, Micha.
 2. Milleni. *Alius*, millenos.
- Quos accepisti. *Alius*, acceptos tibi.

Et me maledictis adjurasti, et etiam dixisti. *Alius*, et adjurasti et dixisti.

3. Sanctificans sanctificavi. *Aliter*, sanctificatione sanctificavi.

Reddam. *Alius*, reverti faciam.

4. Argentario. *Alius*, conflatori.

5. Ephod. *Alius*, indumentum.

Theraphin.

7. Et fuit puerulus. *Aliter*, et fuit adolescens.

De Bethleem de populo Juda. *Aliter*, ex urbe Bethleem Juda, de cognatione.

8. In quocumque invenisset. *Aliter*, ubicumque invenisset.

Et venit usque ad montem. *Aliter*, accessit ad montem.

1.

2.

3.

4.

5.

7. Καὶ ἐγένετο παιδάριον.

Ἐκ τῆς πόλεως Βηθλεὲμ Ἰούδα,
ἐκ τῆς συγγενείας.

8.

THEODOTIO.

1.

2.

3.

4.

5.

7. Et fuit puerulus.

Ex urbe Bethleem Juda, de co-
gnatione.

8.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
9 לָגַד בְּאֶשֶׁר אֲבִצָא	9.	9.
10 וְעֵרֶךְ	10.	10. Ζεῦχος.
11 הַנֶּעֶר	11.	11.
12 וַיְבִלָא מִיכָה	12.	12.
וַיְהִי בְּבֵית מִיכָה		
13 וַיִּכְוֹב יְדוּהָ לִי	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT. VULGATA LATINA. AQUILA.		
9. Ad peregrinandum ubicum- que inveno.	9. Ut habitem ubi potuero, et utile mihi esse perspexero.	9.
10. Et ordinem.	10. Vestem duplicem.	10. Jugum.
11. Puer.	11. <i>Vacat.</i>	11.
12. Et implevit Michas.	12. Implevitque Michas.	12.
Et fuit in domo Michas.	Apud se.	
13. Faciet bene Dominus mihi.	13. Benefaciet mihi Deus.	13.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Judicum.

V. 1. Ἄλλος, Μιγά. Basil. et Alex.	Ibid. Ἄλλος, ἐπιστρέψω. Basil. et Alex.
V. 2. Ἄλλος, γιλλίους. Basil. et Alex.	V. 4. Ἄλλος, τῷ χωνευτῆ. Basil. et Alex.
Ibid. Σ., οὐδὲ ἐξαιρέτους εἶχεσ. Basil. Ἄλλ., τοὺς ληφθέντας σοι. Basil.	V. 5. Ἄ., ἐπωμίδα etc. Ex Basil.
Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐξώρχισας καὶ εἶπας. Basil.	Ibid. Ἄ., μορφώματα etc. Basil.
V. 3. Ἄλλως, ἀγίασμῶ ἤγτασα. Basil. et Alex.	V. 7. Ο', Θ., καὶ ἐγένετο παιδάριον. Basil.
	Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., ἐκ τῆς πόλεως etc. Basil.

CAPUT XVIII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
2 מִמִּשְׁפַּחָתָם	2.	2.
בִּקְצוֹתָם		
חֲקָרָה		
דִּבְאוֹ הַר		
עַד־בֵּית מִיכָה וַיִּלְיָנוּ שָׁם		
3 הַנֶּעֶר	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT. VULGATA LATINA. AQUILA.		
2 De familia sua.	2. Stirpis et familiæ suæ.	2.
De finibus suis.	<i>Vacat.</i>	
Explorate.	Considerate.	
Et venerunt in montem.	Qui cum pergentes venissent in montem.	
Usque ad domum Michas: et pernoctaverunt ibi.	Et intrassent domum Michæ, requieverunt ibi.	
3. Pueri.	3. Adolescentis.	3.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9. 9. Παροικεῖν οὐ ἐάν εὐρω. Ἄλλως, παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐάν εὐρω τόπω.
9. Παροικεῖν οὐ ἐάν εὐρω.
10. Ζεῦγος. 10. Ζεῦγος. Ἄλλως, στολήν
11. 11. Νεανίας. Ἄλλος, παιδάριον.
12. Ἐτελείωσε. 12. Ἐπλήρωσε Μιχαίας. Ἄλλος, ἐνέπλησε Μιχά.
Καί ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ Μιχαία. Ἄλλος, καί ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά.
15. 15. Ἄγαθουεῖ μοι Κύριος. Ἄλλος, ἡγάθουνεν Κύριος ἐμός. Ἄλλος, ἀγαθοποίησεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9. 9. Ad incolendum ubicumque invenero. *Aliter*, ad habitandum in quocumque loco invenero.
9. Ad incolendum ubicumque invenero.
10. Jugum. 10. Jugum. *Aliter*, stolam.
11. 11. Adolescens. *Alius*, puerulus.
12. Iuitiavit. 12. Implevit Michæas. *Alius*, implevit Micha.
Et fuit in domo Michææ. *Alius*, et erat in domo Micha.
15. 15. Benefaciet mihi Dominus. *Alius*, benefecit Dominus meus. *Alius*, bonum fecit.

Notæ et variæ lectiones ad cæp. XVII Judicum.

- V. 8. Ἄλλος, οὐ ἐάν εὐρη. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, παρεγενήθη εἰς ὄρος. Basil.
V. 9. Ο, Θ., παροικεῖν οὐ ἐάν εὐρω. Basil. Et sic
Alex. Coislin. in textu.
V. 10. Ἀ., Σ., Ο, Θ., ζεῦγος. Basil. Sic item legit Alex.
Ibid. Ἄλλος, καί ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά. Basil.
V. 11. Ἄλλος, ἀγαθουεῖ μοι Κύριος ἐμός. Ἄλλος, ἀγαθοποίησεν. Basil.

CAPUT XVIII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. 2. Ἀπὸ δῆμων αὐτῶν. Ἄλλος, ἐκ τῶν συγγενειῶν.
Vacat. Ἄλλος, ἀπὸ μέρους αὐτῶν.
Ἐξιχνιάσατε. Ἄλλος, ἐρευνήσατε.
Ἦλθον ἕως ὄρους. Ἄλλος, παρεγένοντο εἰς ὄρος.
Ἔως οἴκου Μιχαία καὶ ἠύλισθησαν αὐτοὶ ἐκεῖ ἐν οἴκῳ Μιχαία. Ἄλλος, κατέπαυσαν ἐκεῖ αὐτῶν ὄντων ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά.
3. 3. Νεανίσκου. Ἄλλος, παιδάριου.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. 2. De populis suis. *Alius*, de cognationibus.
Vacat. *Alius*, ex parte sua.
Investigate. *Alius*, examine.
Venerunt usque ad montem. *Alius*, accesserunt in montem.
Usque ad domum Michææ, et manserunt ipsi illic in domo Michææ. *Alius*, quieverunt illic, ipsis existentibus in domo Micha.
3. 3. Adolescentis, *Alius*, pueruli.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

פה			
5 התצלח דרכנו	5.		5.
6 לשלום	6.		6.
אשר תלכרבה			
7 וילכו	7.		7.
אשר בקרבה יושבת			
לבמה			
כמשפט			
ובמה ואיך מנלים דבר בארץ			
יורש עצר ורחוקים המה מצידונים			
דבר איך להם עם אדם			

8 ויאמרו	8.		8.
9 ראינו	9.		9.
מחשים			
10 תבאו	10.		10.

במה
רחבת

VERSIO HEBRAICI TEXTI.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Hic.	Huc.		
5. An prosperabitur via nostra	5. An prospero itinere pergerent.		5.
6. In pace.	6. In pace.		6.
Qua ambulatis in ea.	Viam vestram, et iter quo pergitis.		
7. Et abierunt.	7. Euntes igitur.		7.
Qui in interiori ejus, manentem.	Habitantem in ea.		
Ad fiduciam.	Absque ullo timore.		
Juxta judicium.	Juxta consuetudinem.		
Et confidentem, et non calumnians verbum in terra possidens retentionem : et longinqui ipsi a Sidoniis, et verbum non erat eis cum homine.	Securum et quietum, nullo ei penitus resistente, magnarumque opum : et procul a Sidone, atque a eunctis hominibus separatum.		
8. Dixeruntque.	8. Responderunt.		8.
9. Vidimus.	9. Vidimus.		9.
Tacentes.	Nolite negligere.		
10. Intrabitis.	10. Intrabimus.		10.
Confidentem.	Ad securos.		
Lata.	Latissimam.		

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Ἄλλος, ἐνταῦθα.
5. 5. Εἰ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς ἡμῶν. Ἄλλ., εἰ κατεσοδοῖ τὴν ὁδὸν ἡμῶν.
6. 6. Ἐν εἰρήνῃ. Ἄλλος, εἰς εἰρήνην.
- Ἐν ἧ πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. Ἄλλος, καθ' ἣν πορεύεσθε.
7. 7. Καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλος, καὶ παρεγένοντο.
- Ἐν μέσῳ αὐτῆς καθήμενον. Ἄλλος, ἐν αὐτῇ κατοικούντα.
- Ἐπ' ἐλπίδι.
- Ὡς κρίσις. Ἄλλος, κατὰ τὴν σύγκρισιν. Ἄλλος, κατὰ τὸ ἔθος.
- Ἦσυχάζουσα, καὶ οὐκ ἔστι διατρέπων ἢ καταισχύων λόγον ἐν τῇ γῆ, κληρονόμος ἐλπίζων θησαύρους, καὶ μακρὰν εἰσι Σιδωνίαν, καὶ λόγον οὐκ ἔχουσι πρὸς ἀνθρώπων. Ἄλλως, ἡσυχάζοντας ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυναμένους λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῆ, ὅτι μακρὰν εἰσιν ἀπὸ Σιδωνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας.
8. 8. Καὶ εἶπον. Ἄλλος, ἔλεγον.
9. 9. Εἴδομεν. Ἄλλος, ἐώρακαμεν.
- Ἦσυχάζετε. Ἄλλος, σιωπᾶτε.
10. 10. Ἦξετε. Ἄλλως, εἰσελεύσεσθε.
- Πεποιθότα. Ἄλλως, ἐπ' ἐλπίδι.
- Εὐρύχωρος. Ἄλλως, πλατεία.

Ἀμερίμωος.

Ἐν ἡμερίᾳ καὶ ἀφοβίᾳ, μηδενὸς ἐνοχλοῦντος ἐν μηδενὶ ἐν τῇ γῆ, ὅτι μακρὰν εἰσι Σιδωνίῳι, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς σὺν ἀνθρώπων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- In hoc loco. *Alius*, hic.
5. 5. Si prosperabitur via nostra. *Alius*, si prosperare faciat viam nostram.
6. 6. In pace. *Alius*, in pacem.
- In qua pergitis in ea. *Alius*, ad quam ambulatis.
7. 7. Et perrexerunt. *Alius*, et advenērunt.
- In medio ejus sedentem. *Alius*, in ipsa habitantem.
- In spe.
- Sicut est judicium. *Alius*, secundum judicium. *Alius*, juxta consuetudinem.
- Quiescens, et non est deterrens, vel confundens verbum in terra, hæres expectans thesauros, et procul sunt a Sidoniis, et verbum non habent ad hominem. *Aliter*, quiescentes in spe, et non valentes loqui verbum in terra, quia procul sunt a Sidone: et verbum non erat eis cum Syria.
8. 8. Et dixerunt. *Alius*, dicebant.
9. 9. Vidimus. *Alius*, id.
- Quiescitis. *Aliter*, tacetis.
10. 10. Venietis. *Aliter*, intrabit. Confidentem. *Aliter*, in spe. Spatiosa. *Aliter*, lata.

Sine cura.

In quiete et confidentia, nemine perturbante in ulla re in terra, quia procul sunt Sidonii, et sermo non erat eis cum homine.

10

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ελληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
11 כמשפחה	11.	11.
12 אחרי	12.	12.
13 ויעברו משם הראפרים	13.	15.
14 היזעתם בבתים האלה	14.	14.
15 הנער	15.	15.
16 איש תגורים כלי מלחמתם	16.	16.
נעבים		
פתח השער		
19 ויאמרו לו החרש	19.	19.
ולך המדב ולמשפחה בישראל		Μη βέλτιον;
21 וישבו אתהטף ואתהבוקנה ואתהגבדה	21.	21.
22 כמה רחיקו מבית מיכה	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. De familia.	11. De cognatione.	11.
12. Post.	12. Post tergum.	12.
13. Et transierunt inde montem Ephraim.	13. Inde transierunt in montem Ephraim.	13.
14. Num nostis? In domibus illis.	14. Nostis In domibus istis.	14.
15. Adolescentis.	15. Adolescentis.	15.
16. Viri accincti vasis belli sui.	16. Viri ita ut erant armati.	16.
Stantes. Ad ostium portæ.	Stabant. Ante ostium.	
19. Et dixerunt ei, Tace.	19. Cui responderunt, Tace.	19.
Et ito. Numquid melius? Et familia: in Israel.	Et veni. Quid melius? Et familia in Israel.	Numquid melius?
21. Posueruntque pubem, et jumenta, et pretiosum.	21. Et ante se ire fecissent parvulos ac jumenta et omne quod erat pretiosum.	21.
22. Ipsi longe erant a domo Micha.	22. Et jam a domo Michæ essent procul.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11.	11. Ἀπὸ δῆμων. Ἄλλος, εἰς συγγενείας.	11.
12.	12. Ὅπισω. Ἄλλος, κατόπισθεν.	12.
13.	13. Καὶ παρῆλθον ἐκεῖθεν ὄρος Ἐφραΐμ. Ἄλλως, ἀπῆλθον ἐκεῖθεν ἕως τοῦ ὄρους Ἐφραΐμ.	13.
14.	14. Οἴδατε. Ἄλλως, ἐγνωτε.
Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ. Ἄλλος, ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις.	14. Οἴδατε.
15.	15. Τοῦ παιδαρίου. Ἄλλως, τοῦ νεανίσκου.	15. Τοῦ παιδαρίου.
16.	16. Ἄνδρες οἱ ἀνεζωσμένοι τὰ σκευὴ τῆς παρατάξεως αὐτῶν. Ἄλλως, περιεζωσμένοι σκευὴ πολεμικά.
Ἔστῳτες. Ἄλλως, ἐστηλωμένοι.
Παρὰ τὰς θύρας τῆς πύλης. Ἄλλως, παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος.	16.
Παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος.
19.	19. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Κώφευσον. Ἄλλος, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Σίγα.
Καὶ ἔλθε. Ἄλλως, δεῦρο.
Μὴ βέλτιον; Ἄλλως, ἀγαθόν.
Καὶ συγγενείας Ἰσραήλ. Ἄλλως, καὶ οἴκου εἰς δῆμον Ἰσραήλ.	19.
Καὶ ἔλθε.
Μὴ βέλτιον;
Καὶ συγγενείας Ἰσραήλ.
21.	21. Ἐταξαν τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κτήσιν αὐτοῦ τὴν ἐνδοξον. Ἄλλως, ἔθηκαν τὰ τέκνα, καὶ τὴν κτήσιν, καὶ τὸ βᾶρος.	21. Ἐταξαν τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κτήσιν αὐτοῦ τὴν ἐνδοξον.
22.	22. Αὐτοὶ ἐμάκρυναν ἀπὸ οἴκου Μιχαῖα. Ἄλλος, αὐτῶν δὲ μακρύνοντων ἀπὸ τοῦ οἴκου Μιχαῖα.	22.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. A populis. <i>Aliter</i> , in cognationes.	11.
12.	12. Post. <i>Aliter</i> , post tergum.	12.
13.	13. Et transierunt inde montem Ephraim. <i>Aliter</i> , abscesserunt inde usque ad montem Ephraim.	13.
14.	14. Scitis. <i>Aliter</i> , nostis.
In ista domo. <i>Aliter</i> , in domibus istis.	14. Scitis.
15.	15. Pueruli. <i>Aliter</i> , adolescentis.	15. Pueruli.
16.	16. Viri accincti vasis aciei suæ. <i>Aliter</i> , circumcincti vasa bellica.
Stantes. <i>Aliter</i> , erecti.
Apud januas portæ. <i>Aliter</i> , ad januam ostii.	16.
Ad januam ostii.
19.	19. Et dixerunt ei, Tace. <i>Aliter</i> , et dixerunt ad eum, Silc.
Et veni. <i>Aliter</i> , huc.
Numquid melius? <i>Aliter</i> , bonum.
Et cognationis Israel. <i>Aliter</i> , et domus in populum Israel.	19.
Et veni.
Numquid melius?
Et cognationis Israel.
21.	21. Constituerunt totam supellectilem domus et possessionem ejus pretiosam. <i>Aliter</i> , posuerunt filios, et possessionem, et sarcinam.	21. Constituerunt totam supellectilem domus et possessionem ejus pretiosam.
22.	22. Ipsi elongaverant se a domo Michææ. <i>Aliter</i> , ipsis autem elongantibus se a domo Michææ.	22.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

בבתים אשר עסבית מיכה נועק
וידבקו את בני-יהו

נועקת 23	23.	23.
את-אלהי אשר-עשיתי 24	24.	24.
ותלכו מרי 25	25.	25.
חוקים רמה ממש 26	26	26.
ויפק		
ואין מציל 28	28.	28.
רדוב בשם 29	29.	29.
אשר יולד		
גלות 30	30.	30.
וישיבו 31	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

In domibus, qui cum domo Mi-
cha acciti sunt, et insecuti sunt fi-
lios Dan.

VULGATA LATINA.

Qui habitabant in ædibus Mi-
chæ, conclamantes secuti sunt.

AQUILA.

23. Accitus es.	23. Clamas.	23.
24. Deos meos quos feci.	24. Deos meos quos mihi feci.	24.
Et abiistis.	Vacat.	
25. Amari.	25. Animo concitati.	25.
26. Fortes ipsi præ se.	26. Fortiores se essent.	26.
Et vertit se.	Reversus est.	
28. Et non ernuens.	28. Nullo penitus ferente præ- sidium.	28.
Rehob.	Rohob.	
29. In nomine.	29. Juxta vocabulum.	29.
Qui natus est.	Quem genuerat.	
30. Transmigratio.	30. Captivitatis.	30.
31. Et posuerunt.	31. Mansitque apud eos.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Judicum.

V. 2. "Ἄλλος, ἐκ τῶν συγγενεῶν. Basil. et Alex.
Ibid. "Ἄλλος, ἀπὸ μέρους αὐτῶν. Basil. et Alex.
Ibid. "Ἄλλος, ἐργυνησάτε. Alex., ἐξερυνησάτε.
Ibid. "Ἄλλος, παρεγένοντο εἰς ὄρος. Basil. et Alex.
Ibid. "Ἄλλος, κατέπαυσαν ἐκεῖ etc. Basil. et Alex.
qui postremus habet, παρὰ τῷ οὐκω.
V. 3. "Ἄλλος, παιδαρίου. Basil. et Alex.
Ibid. "Ἄλλος, ἐνταῦθα. Basil. et Alex.
V. 5. "Ἄλλος, ἐπὶ κατευσδοῖ τῆν ὁδὸν ἡμῶν. Basil.
et Alex. Sed hic habet, ἡ ὁδὸς ἡμῶν.

V. 6. "Ἄλλος, εἰς εἰρήνην. Basil. et Alex.
Ibid. Basil. et Alex., καθ' ἣν πορεύεσθε. Postre-
mus, καθ' ἣν ὑμεῖς πορεύεσθε.
V. 7. "Ἄλλος, καὶ παρεγένοντο. Basil. et Alex.
Ibid. "Ἄλλος, ἐν αὐτῇ κατοικοῦντα. Basil. et Alex.
Ibid. Σ., ἀμυρίμυος. Basil.
Ibid. "Ἄλλος, κατὰ τὴν σύγκρισιν. Basil. et Alex.
"Ἄλλος, κατὰ τὸ εἶδος. Basil.
Ibid. Σ., ἐν ἡμεῖς etc. Has lectiones Symma-
chi et editionis τῶν Ὁ' a Romana diversas, mutua-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς μετὰ οὐ-
κου Μιχαία ἐδόθησαν, καὶ κατελά-
θοντο τοὺς υἱοὺς Δάν. Ἄλλος, σὺν
τῷ οἴκῳ μετὰ Μιχά ἐκέκραξαν κατ-
οπίσω υἱῶν Δάν.

23.	23. Ἐδόθησας. Ἄλλος, ἐλάλησας.
Ἄλλος, ἐκέκραξας.	23. Ἐδόθησας.
24.	24. Τοὺς θεοὺς μου, οὗς ἐποίησα
ἐμαντῶ. Ἄλλως, τὸ γλυπτὸν μου
ὃ ἐποίησα.	24. Τοὺς θεοὺς μου, οὗς ἐποίησα
ἐμαντῶ.
25.	Ἐπορεύθητε. Ἄλλος, ἀπήλθετε.
25. Κατώδουνοι. (Αἱ. κατόδουνοι.)
Ἄλλως, πιχροί.	25. Κατώδουνοι. (Αἱ. κατόδουνοι.)
26.	26. Ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσιν.
Ἄλλως, δυνατώτεροι εἰσιν ὑπὲρ
αὐτόν.
Καὶ ἐπέστρεψεν. Ἄλλος, ἐξ-
ένευτεν.	26. Ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσιν.
28.	28. Καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμε-
νος. Ἄλλως, οὐκ ἦν ὁ βυόμενος.
Ῥαάβ. Οἰλοιοί, Ῥεώβ.	28. Καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμενος.
29.	29. Κατὰ τὸ ὄνομα. Ἄλλως, ἐν
ὀνόματι.	29. Κατὰ τὸ ὄνομα
30.	Ἄλλος, ἐτέχθη. Ἄλλος, ὃς ἐγεν-
νήθη.	
30.	30. Ἀποικίας. Ἄλλως, μετοι-
κασίας.	30.
31.	31. Καὶ ἔταξαν. Ἄλλως, καὶ
ἐθηκαν.	31. Καὶ ἔταξαν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Qui in domibus quæ cum domo
Micha, clamaverunt, et assecuti
sunt filios Dan. *Alius*, cum domo
cum Micha clamaverunt a tergo
filiorum Dan.

23.	23. Clamasti. <i>Alius</i> , locutus es.
<i>Alius</i> , clamorem sustulisti.	23. Clamasti.
24.	24. Deos meos quos mihi feci.
<i>Aliter</i> , sculptile meum quod feci.
Ivistis. <i>Alius</i> , abiistis.	24. Deos meos quos mihi feci.
25.	25. Tristes. <i>Aliter</i> , amari.	25. Tristes.
26.	26. Fortiores eo sunt. <i>Aliter</i> ,
potentiores sunt super ipsum.	26. Fortiores eo sunt.
28.	Et revertit. <i>Alius</i> , convertit se.
28. Et non est qui eximat. <i>Ali-
ter</i> , et non erat qui erueret.
Raab. <i>Reliqui</i> , Reob.	28. Et non est qui eximat.
29.	29. Secundum nomen. <i>Aliter</i> ,
in nomine.	29. Secundum nomen.
30.	Qui natus est. <i>Alius</i> , qui geni-
tus est.	
30.	30. Emigrationis. <i>Aliter</i> , Trans-
migrationis.	30.
31.	31. Et constituerunt. <i>Aliter</i> , et
posuerunt.	31. Et constituerunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Judicum.

mur ex Basiliensi. Editio Romana, ἐκπίδων προ
ἐπίδων.

Coislin. in textu, καὶ μὴ δυναμένους λαλῆσαι
ῥῆμα, marg., Ἄ., καὶ οὐκ ἐνῆν κατασχόντων οὐδὲ
διατρέπων, quæ corrupta haud dubie sunt.

V. 8. Ἄλλος, ἔλεγον. Basil. et Alex.

V. 9. Ἄλλος, ἐωράκαμεν. Basil. et Alex.

Ibid. Σ., ἀμειλίτε. Basil. Ἄλλ., σιωπάτε. Basil.
et Alex.

V. 10. Ὑ, Θ., ἤξετε, et mox, πεποιθότα, et ibid.,

εὐρύχωρος. Basil., et sic etiam legitur in Alex.

V. 11. Ἄλλος, εἰς συγγενείας. Basil. Alex. vero,
ἐκ συγγενείας.

V. 12. Ἄλλος, κατόπισθεν. Basil. et Alex.

V. 13. Ἄλλως, ἀπήλθον etc. Basil.

V. 14. Ὑ, Θ., οἴδατε. Basil. Et ita legit Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις. Basil. et Alex.

V. 15. Ὑ, Θ., τοῦ παιδαρίου. Basil. et Alex.

V. 16. Ἄλλως, περιεζωσμένοι σκευὴ πολεμικά.
Basil. et Alex.

- Ibid. Ἄλλως, ἐστηλωμένοι. Basil. et Alex.
 Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος. Basil. Sic item Alex.
 V. 19. Ἄλλος, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Σίγα. Basil.
 Ibid. Ὁ, Θ., καὶ ἔλθε. Basil. Sic etiam Alex.
 Ibid. Ἀ., Ὁ, Θ., μὴ βέλτιον. Basil., atque ita legitur in Alex.
 Ibid. Ὁ, Θ., καὶ συγγενείας Ἰσραήλ. Basil. In Alex. συγγενείας ἐν Ἰσραήλ.
 V. 21. Ὁ, Θ., ἔταξαν τὴν πανοικίαν etc. Basil. Et sic Alex.
 V. 22. Ἄλλος, αὐτῶν δὲ μακρυνόντων etc. Basil. et Alex.
 Ibid. Ἄλλος, σὺν τῷ οὐκω etc. Basil. Et ita fere Alex. parvo discrimine.
 V. 23. Ὁ, Θ., ἐδόξασα. Basil. Ita quoque legitur

CAPUT XIX JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
מאתך 2	2.	2.
ותהי ארבעה חדשים		
אחריה 3	3.	3.
להשיבו ונערך ותביאנו בית		
וישבנו לקראתו		
ויחוקרו חתני 4	4.	4.
וילינו ללכת 5	5.	5.
ותב פח שניהם 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et abiit ab eo.	2. Reversa est.	2
Et fuit. Quatuor mensium.	Mansitque. Quatuor mensibus.	
3. Post eam.	3. Secutusque est eam.	3.
Ad reducendam eam	Et secum reducere.	
Et puer ejus. Et introduxit eum in domum.	Puerum. Et introduxit in domum.	
Et lætatus est in occursum ejus.	Occurrit ei lætus.	
4. Et apprehendit in eum socer ejus.	4. Et amplexatus est hominem.	4.
Et pernoctarunt.	Vacat.	
5. Ad eundem.	5. Proficisci.	5.
Generum suum.	Generum suum.	
Buccha.	Pauxillum.	
6. Ipsi ambo.	6. Simul.	6.

in Alex. Ἄλλος, ἐλάλησας. Basil. Idem ad marg.,
 Ο', ἐκέκραξας.
 V. 24. Ο', Θ., τοὺς θεοὺς μου οὐς ἐπόησα ἐμαυτῶ.
 Basil.
 Ibid. Ἄλλος, ἀπῆλθετε. Basil. et Alex.
 V. 25. Ο', Θ., κατώδυνοι. Basil.
 V. 26. Ο', Θ., ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσιν. Basil. Ita
 quoque Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐξένευσαν. Basil. et Alex.
 V. 28. Ο', Θ., οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμενος. Basil. Ita
 legitur etiam in Alex.
 Ibid. Οἱ λοιποὶ, ῥεῶθ. Basil.
 V. 29. Ο', Θ., κατὰ τὸ ὄνομα. Basil. Sic item Al.
 Ibid. Ἄλλος, ὅς ἐγεννήθη. Basil. et Alex.
 V. 30. Ἄλλως, μετοικεστίας. Basil. et Alex.
 V. 31. Ο', Θ., καὶ ἔταξαν. Basil., et sic etiam Alex.

CAPUT XIX JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ ἀπῆλθε παρ' αὐτοῦ. Ἄλλως, καὶ ὠργίσθη αὐτῶ. Καὶ ἐγένετο. Ἄλλως, καὶ ἦν. Μηνῶν τεσσάρων. Ἄλλως, τετράμηνον.	2. Καὶ ἐγένετο.
3.	3. Κατόπισθεν αὐτῆς. Ἄλλως, ὀπίσω αὐτήν. Ἐπιστρέψαι αὐτήν. Ἄλλως, διαλλάξαι αὐτήν. Τὸ παιδάριον. Ἄλλως, νεανίας. Ἡ δὲ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς οἶκον. Ἄλλως, καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου. Καὶ ἠύφρανήθη εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. Ἄλλος, παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.	3. Κατόπισθεν αὐτῆς Τὸ παιδάριον.
4.	4. Καὶ κατέσχευεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ. Ἔπνωσαν. Ἄλλως, ἠύλισθησαν.	4. Ἔπνωσαν.
5.	5. Ἀπελθεῖν. Ἄλλως, πορευθῆναι. Γαμβρόν. Ἄλλως, νυμφίον. Κλάσματι. Ἄλλως, ψωμῶ.	5. Ἀπελθεῖν. Γαμβρόν. Κλάσματι.
6.	6. Ἀμφότεροι. Ἄλλως, οἱ δύο.	6. Ἀμφότεροι.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et abiit ab eo. <i>Aliter</i> , et irata est ei. Et facta est. <i>Aliter</i> , et erat. Quatuor mensium. <i>Aliter</i> , quadrimensem.	2. Et facta est.
3.	3. Post tergum ejus. <i>Aliter</i> , post eam. Ad reducendam eam. <i>Aliter</i> , ad reconciliandam eam. Puerulus. <i>Aliter</i> , puer. Illa vero introduxit eum in domum. <i>Aliter</i> , et venit usque ad domum. Et lætatus est in occursum ejus. <i>Aliter</i> , aderat in occursum ejus.	3. Post tergum ejus. Puerulus.
4.	4. Et retinuit eum socer ejus. <i>Aliter</i> , et introduxit eum socer ejus. Dormierunt. <i>Aliter</i> , manserunt.	4. Dormierunt.
5.	5. Ad discedendum. <i>Aliter</i> , ad eundem. Generum. <i>Aliter</i> , alio verbo. Frusto. <i>Aliter</i> , buccella.	5. Ad discedendum. Generum. Frusto.
6.	6. Ambo. <i>Aliter</i> , ipsi duo.	6. Ambo.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

היאל 7 ללכת	7.	7.
8 החמורבדו עד נפחת היום	8.	8. Καὶ καθρεύθητι.
ויאכלו שניהם		
9 ללכת	9.	9.
ויגער רפה לין האלת		
10 ולא אבה	10.	10.
ויבא		
חמורים 11 דד	11.	11.
הגער 12 מבני	12.	12.
13 לנערד	13.	13.
ולנו		
14 וילכו	14.	14.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

Velis.	Quæso te.	
7. Ad eundum.	7. Cœpit velle proficisci.	7.
8. Et tardaverunt usque dum declinaret dies.	8. Donec increseat dies.	8. Et tarda.
Et comederunt ipsi duo.	Comederunt ergo simul.	
9. Ad eundum.	9. Ut pergeret.	9.
Et puer ejus. Remisit se. Pernocta. Et ibis.	Et puero. Ad occasum declivior sit. Mane. Proficisceris.	
10. Et noluit.	10. Et noluit.	10.
Et venit.	Et venit.	
Asinorum.	Asinos.	
11. Descenderat.	11. Mutabatur in noctem.	11.
Puer.	Puer.	
12. De filiis.	12. De filiis.	12.
13. Puero ejus.	13. Vacat.	13.
Et pernoctabimus.	Manebimus.	
14. Et abierunt.	14. Et cœptum carpebant iter.	14.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

7.	Ἀρξάμενος. Ἄλλως, ἀγε.	Ἀρξάμενος.
8. Διάτριψον.	7. Ἀπελθεῖν. Ἄλλως, πορευέσθαι. 8. Καὶ στρατεύσον ἕως κλίνει τὴν ἡμέραν. Ἄλλως, στρατεύθητι ἕως κλίνει ἡ ἡμέρα. Καὶ ἔφαγον οἱ δύο. Ἄλλως, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον οἱ δύο. Ἄλλως, ἀμφοτέροισι.	7. Ἀπελθεῖν. 8.
9.	9. Πορευθῆναι. Ἄλλως, ἀπελθεῖν. Καὶ ὁ νεανίας αὐτοῦ. Ἄλλως, τὸ παιδάριον. Ἡσθῆνησεν. Ἄλλως, κέκλιεν. Αὐλίσθητι. Ἄλλως, κατάλυσον. Καὶ ἀπελεύση. Ἄλλως, καὶ πορεύση.	9. Καὶ ἀπελεύση.
10.	10. Καὶ οὐκ εὐδόκησεν. Ἄλλως, καὶ οὐκ ἠθέλησεν. Καὶ παρεγένοντο. Ἄλλως, ἦλθον. Ἄλλ., ἦλθεν.	10. Καὶ παρεγένοντο.
11.	Ἵποζυγίων. Ἄλλως, ὄνων.	Ἵποζυγίων.
11.	11. Προβεθήκει. Ἄλλως, κεκλίχυσθαι.	11.
12.	Νεανίας. Ἄλλως, παιδάριον.	12. Ἐκ τῶν υἱῶν.
13.	12. Ἐκ τῶν υἱῶν. Ἄλλως, ἀπὸ υἱῶν. 13. Νεανία. Οἱ λοιποὶ, παιδάριον.	13.
13.	Αὐλισθῶμεν. Ἄλλως, αὐλισθῶμεθα.	Αὐλισθῶμεν.
14.	14. Καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλως, καὶ ἀπῆλθον.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIUS.

7.	Incipiens. <i>Aliter</i> , age.	Incipiens.
3. Morare.	7. Ad discedendum. <i>Aliter</i> , ad eundum. 8. Et instrue donec declinet dies. <i>Alius</i> , instrue usquequo declinet dies. Et comederunt ipsi duo. <i>Alius</i> , et comederunt et biberunt ipsi duo. <i>Alius</i> , ambo.	7. Ad discedendum. 8.
9.	9. Ad eundum. <i>Aliter</i> , ad discedendum. Et puer ejus. <i>Alius</i> , puerulus. Infirmata est. <i>Alius</i> , declinavit. Maneto. <i>Alius</i> , diversare.	9. Et proficisceris.
10.	10. Et non probavit. <i>Alius</i> , et noluit. Et advenerunt. <i>Aliter</i> , venerunt. <i>Alius</i> , venit.	10. Et advenerunt.
11.	Subjugalium. <i>Aliter</i> , asinorum.	Subjugalium.
11.	11. Processerat. <i>Alius</i> , declinans.	11.
12.	Puer. <i>Alius</i> , puerulus.	12. De filiis.
13.	12. De filiis. <i>Aliter</i> , a filiis. 13. Puero. <i>Reliqui</i> , puerulo.	13.
14.	Maneamus. <i>Aliter</i> , manebimus.	Maneamus.
14.	14. Et iverunt. <i>Alius</i> , et abierunt.	14.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
ללך 15	15.	15.
הביחה ללך		
16 בא מך מעשד מך השדה בערב	16.	16.
17 וישא עינוז וירא את דהאיש הארז	17.	17.
18 עברים	18.	18.
הלך		
19 ישלני ולאמוק ולנער עם עבדיך	19.	19.
20 הזקן	20.	20.
הלך		
21 ויבל לחמרים	21.	21.
22 ומה מיטיבים	22.	22.

בליעל
מתדפקים

Ἀποστατας.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Ad pernoctandum.	15. Ut manerent.	15.
In domum ad pernoctandum.	Hospitio.	
16. Venit ab opera sua ex agro in vespera.	16. Revertens de agro et de opere suo vesperi.	16.
17. Levavitque oculos suos. et vidit virum facientem iter.	17. Elevatisque oculis vidit senex sedentem hominem.	17.
18. Transeuntes.	18. Profecti sumus.	18.
Vadens.	Vadimus.	
19. Est mihi et ancillæ tuæ, et puero cum servis tuis.	19. In meos et ancillæ tuæ usus, et pueri qui mecum est.	19.
20. Senex.	20. Senex.	20.
Pernoctes.	Maneas.	
21. Et miscuit asinis.	21. Asinis præbuit.	21.
22. Ipsi bonum facientibus (עושה טוב).	22. Illis epulantibus, et post laborem itineris, cibo et potu reficientibus corpora	22.
Absque profectu. Pulsantes.	Belial (id est, absque jugo). Pulsare cæperunt.	Defectionis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15.	15. Καταλῦσαι. Ἄλλως, ἀλι- σθῆναι. Εἰς οἰκίαν ἀλισθῆναι. Ἄλλως, εἰς τὸν οἶκον καταλῦσαι.	15. Καταλῦσαι.
16.	16. Ἦργετο ἐξ ἔργων αὐτοῦ ἐξ ἀγροῦ ἐν ἑσπέρας. Ἄλλως, εἰσῆλ- θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐξ ἀγροῦ ἑσπέρας.	16.
17.	17. Καὶ ἀναβλέψας τοὺς ὀφθαλ- μοὺς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὀδοι- πόρον. Ἄλλως, καὶ ἤρε τοὺς ὀφ- θαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε τὸν ὀδοι- πόρον ἄνδρα.	17. Καὶ ἀναβλέψας τοὺς ὀφθαλ- μοὺς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὀδοιπόρον.
18.	18. Παραπορευόμεθα. Ἄλλως, διαβαίνομεν. Πορεύομαι. Ἄλλως, ἀποτρέγω.	18.
19.	19. Ἔστιν ἐμοὶ καὶ τῇ παιδίτῃ, καὶ τῷ νεανίσκῳ μετὰ τῶν παίδων σου. Ἄλλως, ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ, καὶ τῷ παιδαρίῳ μετὰ τῶν παίδων σου. Ἄλλως, παρὰ τῶν δού- λων σου.	19.
20.	20. Πρεσβύτης. Ἄλλως, πρεσβύ- τερος. Αὔλισθήση. Ἄλλως, καταλύσης.	20.
21.	21. Ἐποίησε τοὺς ὄνους. Ἄλλως, παρέβαλε τοὺς ὑπόζυγους.	21.
22.	22. Αὐτοὶ δὲ ἀγαθύνοντες. Ἄλ- λος, αὐτῶν δὲ ἀγαθυνόντων. Ἄλ- λος, ἀγαθυνθέντων. Ἄλλως, εὖ- δοιμένων.	22.
Ἄπαίδευτος.	Παρανόμων. Κρούοντες. Ἄλλως, καὶ ἔφρου- σαν.	Βελιάλ.

SYMMAGHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15.	15. Ad diversandum. <i>Aliter</i> , ad manendum. In domum ad manendum. <i>Alius</i> , in domum ad diversandum.	15. Ad diversandum.
16.	16. Veniebat ex operibus suis ex agro in vespera. <i>Aliter</i> , ingre- diebatur in domum suam ex agro vespere.	16.
17.	17. Et respiciens oculis suis vi- dit virum viatorem. <i>Aliter</i> , et leva- vit oculos suos, et vidit viatorem virum.	17. Et respiciens oculis suis vi- dit virum viatorem.
18.	18. Transimus. <i>Alius</i> , pertrans- imus. Vado. <i>Alius</i> , revertor.	18.
19.	19. Est mihi et ancillæ, et ado- lescenti cum pueris tuis. <i>Aliter</i> , suppetit mihi et famulæ, et pue- rulo cum pueris tuis. <i>Alius</i> , apud servos tuos.	19.
20.	20. Senex. <i>Alius</i> , senior. Maneas. <i>Alius</i> , diverseris.	20.
21.	21. Fecit asinis. <i>Aliter</i> , projecit subjugalibus.	21.
22.	22. Ipsi autem bonum reddent- es. <i>Alius</i> , ipsis autem bonum fa- cientibus. <i>Alius</i> , bene habentibus. <i>Alius</i> , bene et læte agentibus. Iniquorum. Pulsantes. <i>Alius</i> , et pulsaverunt.	22. Belial.
ἄμμοριγεράτι.		

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
דענא ל 23	23.	23.
דענא ל 25	25.	25.
דבקר		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Educ.	Educ.	
23. Ne.	23. Nolite.	23.
Male faciatis.	Facere malum hoc.	
25. Et noluerunt.	25. Nolebant.	25.
Mand.	Mane.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Judicum.

V. 2. Ἄλλως, καὶ ὠργίσθη αὐτῷ. Basil. ad marg. et Alex. in textu.

Ibid. Ο', Θ., καὶ ἐγένετο. Basil. Sic item Alex.

Ibid. Ἄλλως, τετράμηνον. Basil. ad marg. et Alex. in textu.

V. 3. Ο', Θ., κατόπισθεν αὐτῆς. Basil. Sic etiam Alex.

Ibid. Basil. ad marg., διαλλάξαι αὐτήν. Sic et Alex. in textu.

Ibid. Ο', Θ., τὸ παιδάριον. Basil. Sic etiam Alex.

Ibid. Basil. ad marg., καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου. Et Alex. in textu.

Ibid. Ἄλλ., παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Sic Basil. et Alex.

V. 4. Ο', Θ., ὑπνωσαν. Basil. Sic etiam legitur in Alex.

V. 5. Ο', Θ., ἀπελεύθη. Basil. Et sic Alex. habet in textu.

Ibid. Ο', Θ., γὰμβρόν. Basil. Sic etiam Alex. Lectio sequens hujus versus Ἄλλως et Θ., similiterque sequentes versus 6 et 7, quæ in Basil. habentur cum hac nota Ο', Θ., in Alexandrino etiam codice exstant, sed in textu, et sine nota interpretis ulla, quod semper intelligendum.

V. 8. Ἄ., καὶ νοθρεύθητι. Σ., διάτριψον. Et Coislín.

Ibid. Ἄλλ., στρατεύθητι etc. Sic Basil. et Alex. et Coislín.

Ibid. Ἄλλ., καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον οἱ δύο. Ἄλλ., ἀμφοτέρω. Basil.

V. 9. Basil. ad marg., Ο' ἄλλως, ἀπελεύθη. Et sic Alex. in textu.

Ibid. Ἄλλ., τὸ παιδάριον. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλ., κέλικεν. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλ., κατάλυσον. Basil. et Alex.

Ibid. Ο', Θ., καὶ ἀπελεύθη. Basil. et sic item Alex.

CAPUT XX JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
שש עש וזכה ונבלה 6	6.	6.
עשרים וששה 15	15.	15.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Fecerunt abominationem et fœditatem.	6. Numquam tantum nefas et tam grande piaculum factum est.	6.
15. Viginti et sex.	15. Viginti quinque.	15.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Judicum.

V. 6. Ἐποίησαν ζέμα. Jam supra vidimus Levit. xviii, 17, vocem Hebraicam זכא a Symmacho litteris Græcis redditam. Theodotio item ζέμμα vertit Ezech. xvi, 28. Item incertus, Levit. xx, 14.

Codex Alexandrinus ἀπροσόνην habet: qui cum Theodotionem sequi soleat, indicare videtur hanc lectionem esse Theodotionis.

V. 15. Mira lectionum varietas. Codex Alexandr.

CAPUT XXI JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
כע תאשבו 22	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
22. Juxta tempus delinquetis.	22. Et a vestra parte peccatum est.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΩΝ.

	Ἐξάγαγε. Ἄλλως, ἐξένεγκε.	Ἐξάγαγε.
23.	23. Μη. Ἄλλος, μηδαμῶς. Πονηρεύεσθε. Ἄλλως, κακοποιήσητε.	23. Πονηρεύεσθε.
25.	25. Καὶ οὐκ ἠθέλησαν. Ἄλλως, οὐκ εὐδόκησαν. τὸ πρωτ. Ἄλλος, τὸ πρωτ̄ πρωτ̄.	25. Καὶ οὐκ ἠθέλησαν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Educ. <i>Aliter</i> , effer.	Educ.
23.	23. Ne. <i>Alius</i> , nequaquam. Malignemini. <i>Aliter</i> , male facia-	23. Malignemini.
25.	25. Et noluerunt. <i>Aliter</i> , non placuit eis. Mane. <i>Alius</i> , mane, mane.	25. Et noluerunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Judicum.

V. 10. Ἄλλ., οὐκ ἠθέλησαν. Basil. et Alex.	Alex. parvo discrimine.
Ibid. Ο, Θ., καὶ παραγένοντο. Basil., et sic Alex.	V. 20. Ἄλλ., πρεσβύτερος. Basil.
Ibid. Ο, Θ., ὑποζυγίων. Basil. Ita quoque Alex.	Ibid. Ἄλλ., καταλύσης. Basil. et Alex.
V. 11. Ἄλλ., κεκλικυία. Basil. et Alex.	V. 21. Ἄλλως, παρέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις. Basil.
Ibid. Ἄλλ., παιδάριον. Basil. et Alex.	Alex. vero, παρένεδαλε τοῖς ὑποζυγίοις.
V. 12. Ο, Θ., ἐκ τῶν οἰῶν. Basil. Ita etiam Alex.	V. 22. Ἄλλ., αὐτῶν δὲ ἀγαθονόντων. Basil.
V. 13. Οἱ λοιποὶ, παιδαριῶ. Basil. Sic etiam legitur in Alex.	Ἄλλ., ἀγαθονόντων. Basil., et sic item Alex.
Ibid. Ο, Θ., ἀλύσθωμεν. Basil. Sic etiam Alex.	Ἄλλ., εὐδοουμένων. Basil.
V. 14. Ἄλλ., καὶ ἀπῆλθον. Basil. et Alex.	Ibid. Ἄ., ἀποστασίας. Σ., ἀπαλθευτοὶ. Θ., Βελιάλ. Basil.
V. 15. Ο, Θ., καταλύσαι. Bas I. Sic etiam in textu Alex.	Ibid. Ἄλλ., καὶ ἐκρυσαν. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλ., εἰς τὸν οἶκον καταλύσαι. Basil. et Alex.	Ibid. Ο, Θ., ἐξάγαγε. Basil. Sic item in textu habet Alex.
V. 16. Ἄλλως, εἰσῆλθεν εἰς τὸν etc. Basil.	V. 25. Ἄλλ., μηδαμῶς. Basil. et Alex.
V. 17. Ο, Θ., καὶ ἀναδέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς etc. Basil. Sic etiam Alex.	Ibid. Ο, Θ., πονηρεύεσθε. Basil. Sic etiam Alex.
V. 18. Ἄλλ., διαβαίνωμεν. Basil. et Alex.	V. 25. Ο, Θ., καὶ οὐκ ἠθέλησαν. Basil., et ita legitur in Alex.
Ibid. Ἄλλ., ἀποτρέγω. Basil. et Alex.	Ibid. Ἄλλ., τὸ πρωτ̄, πρωτ̄. Basil.
V. 19. Ἄλλως, ὑπάρχει μοι etc. Basil. ac etiam	Hic desinit Basiliensis.

CAPUT XX JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΩΝ.

6.	6. Ἐποίησαν ζέμα καὶ ἀπόπτωμα. Ἄλλος, ἐποίησαν ἀφροσύνην.	6.
15.	15. Εἴκοσι τρεῖς. Ἄλλος, εἴκοσι καὶ πέντε.	15.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Fecerunt zema et ruinam. <i>Alius</i> , fecerunt insipientiam.	6.
15.	15. Viginti tres. <i>Alius</i> , viginti et quinque.	15.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Judicum.

ἡλίου εἴκοσι καὶ πέντε.	φθάνει.
V. 33. πρβ. Coislin. in textu, ἐπόλαιεν, m., ἀπφρογετο.	V. 41. πρ-πρ ἡβγ πρβ-πρ. Edit. Rom., ὅτι συνήνησεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ πονηρία. Coislin. in textu, ὅτι ἦπται αὐτοῦ ἡ καχία, m., ἐπέστρεψεν.
V. 34. πρβ. Coislin. in textu, ἀφῆπται, m.,	

CAPUT XXI JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΩΝ.

22.	22. Ὡς κλῆρος ἐπλημμελήσατε. Ἄλλως, ὅτι οὐκ ἐπλημμελήσατε. Ἄλλος, κατὰ τὸν καιρὸν πλημμελήσατε.	22.
-----	---	-----

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22.	22. Sicut sors deliquistis. <i>Aliter</i> , quia non deliquistis. <i>Alius</i> , secundum tempus delinquitte.	22.
-----	---	-----

Nota ad cap. XXI Judicum.

V. 22. Sic variant exemplaria. Incertum autem est lectionumne, an interpretationum sit varietas.

IN LIBRUM RUTH MONITUM.

Admodum paucas in hunc librum lectionum varietates excerpimus ex duobus codicibus Regiis, quorum

CAPUT I RUTH.		
TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON	ΑΚΥΛΛΑΣ.
	Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	
וְהָאִמְרָנָה לֵה כִּי אֲמַרְךָ.	10.	10.
כִּי אֲמַר	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et dixerunt ei, quia tecum.	10. Et dicere: Tecum.	10.
20. Mara (id est amaram).	20. Mara (id est amaram).	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Ruth.

V. 10. Ex uno Regio codice, ubi illud, οὐχί. V. 12. וְהָאִמְרָנָה. Post ὑπόστασις, Coislín., καὶ ἐν asterisco notatur.

CAPUT III RUTH.		
TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON	ΑΚΥΛΛΑΣ.
	Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	
וְעָלָתוֹ וְהִשָּׁב	7.	7.
כִּי גָל	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Pedes ejus, et occubuit.	7. A pedibus ejus, se projecit.	7.
9. Quia redemptor.	9. Quia propinquus.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Ruth.

V. 7. Ἄλλ., τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη. Sic Reg. Illud vero, וְעָלָתוֹ, καὶ ἐκοιμήθη, non est.

CAPUT IV RUTH.		
TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON	ΑΚΥΛΛΑΣ.
	Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	
וּמָכְרָה נֹעֲמִי	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Vendidit Noemi.	3. Vendet Noemi.	3.

Nota ad cap. IV Ruth.

V. 3. Ἄλλ., ἡ ἀπέδοτο Νοεμί. Ex eodem codice Regio.

IN LIBROS REGUM ET PARALIPOMENON ADMONITIO.

In libros Regum et Paralipomenon varias interpretationes et lectiones suppeditarunt, Codex Regius 2433, bombycinus, XII circiter sæculi: unde multa excerpimus in libros 1. et 2. Regum, qui in Hebraico 1. et 2. Samuelis inscribuntur. Pauca vero in 3. et 4. et in libros Paralipomenon.

Alter cod. Reg. ubi catena in psalmos et in Cantica Scripture.

Codex Coislínianus egregius, VII ut minimum sæculi, unciali caractere.

Codex alter Coislínianus X sæculi, egregiæ notæ, unde multa excerpimus. Ibi liber 1. Regum mutilus usque ad finem pene capituli XIV.

Nota ad cap. XXI Judicum.

Alex. habet, ὡς κληρος πλημμελήσατε.

unus est num. 1825, alter vero 2240. Alius bombycinus 1888.

CAPUT I RUTH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Καὶ εἶπαν αὐτῇ· Μετὰ σοῦ. "Ἄλλος, καὶ εἶπον αὐτῇ· Οὐχί, μετὰ σοῦ.	10.
20.	20. Πικράν. "Ἄλλος, πικρίαν.	20.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Et dixerunt ei : Tecum. A- lius, Et dixerunt ei : Non, tecum.	10.
20.	20. Amaram. <i>Al.</i> , amaritudinem.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Ruth.

νόμην λελακκωμένη ἀνδρί, m., 'A., βεθήλω. Σ., σολ- V. 20. "Ἄλλος, πικρίαν, sic Reg. unus.
λαδεῖν.

CAPUT III RUTH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ. "Ἄλλος, τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη.	7.
9.	9. "Ὅτι ἀγγιστεύς. "Ἄλλος, ὅτι ἀγγιστευτής.	9.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7. Quæ ad pedes ejus. <i>Alius</i> , quæ ad pedes ejus, et obdormivit.	7.
9.	9. Quia propinquus. <i>Alius, idem</i> <i>aliter.</i>	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Ruth.

primitur in LXX. Codex Alex. habet, καὶ ἐκάθευδεν. V. 9. "Ἄλλ., ἀγγιστευτής. Sic idem Regius.

CAPUT IV RUTH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. "Ἡ δέδοται Noemín. "Ἄλλος, ἡ ἀπέδοτο Noemín.	3.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Quæ data est Noemin. <i>Al.</i> , quæ tradita fuerat Noemin.	3.

*Eusebius et Hieronymus de locis Hebraicis.**Eusebius de Demonstr. Evang.**Jo. Chrysostomus Homil. de Anna.**Theodoretus editus anno 1642.**Procopius Gazæus in libros Regum et Paralipomenon editus a Jo. Meursio Lugd. Batavorum anno 1620.**Notæ edit. Romanæ et Drusii.**Schedæ Nic. Toinardi τοῦ μαχαρῆτου, quarum mihi copiam fecit illustrissimus vir D. Logé, in suprema curia patronus.*

TO EBPAIKON.	CAPUT I LIB. I REGUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
3 צבאך	3.	3.
4 בניה ובנותיה	4.	4.
6 וכעסקה צדקה גמכעם בעבד הרעמה	6.	6.
8 ארע לבך	8.	8.
10 מרת	10.	10.
11 בעני	11.	11.
12 שמר ארדפיה	12.	12.
13 לשכרה	13.	13.
16 לפני בודבליעל מרב שיקי וכעסי דברתי צדקה	16.	16. Ἐκ πλήθους ἀδολοσχίας μου ἐπέτηκα ἕως νῦν.
24 בפנים שלשה ונבל יין	24.	24. Καὶ ἀμφοραὶ οἴνου.
26 בי אדמי הי נפשך	26.	26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Exercituum.	3. Exercituum.	3.
4. Filiis ejus et filiabus ejus.	4. Filiis ejus et filiabus.	4.
6. Et irritabat eam æmula ejus etiam ira, ut fremere faceret eam.	6. Affligebat quoque eam æmula ejus, et vehementer angebat, in tantum, ut exprobraret.	6.
8. Male habet cor tuum.	8. Affligitur cor tuum,	8.
10. Amara.	10. Amaro animo,	10.
11. In afflictionem.	11. Afflictionem.	11.
12. Observans os ejus.	12. Observaret os ejus,	12.
13. In ebriam.	13. Temulentam.	13.
16. Ad facies filiae sine jugo, sive, ut filiam sine jugo.	16. Quasi unam de filiabus Be- lial.	16.
Ex multitudine meditationis meæ et indignationis meæ locuta sum usque nunc.	Ex multitudine doloris et mœ- roris mei locuta sum usque in præsens.	Ex multitudine meditationis meæ extabui usque nunc
24. In juvenia tribus. Et nebel vini.	24. In vitulis tribus. Amphora vini.	24. Et amphora vini.
26. In me, domine, vivit anima tua.	26. Obsecro, mi domine, vivit anima tua.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. I Regum.

V. 3. Ita cod. Reg. 2433, tacitis interpretibus. Aquila et Symmachus, modo στρατιῶν, modo δυνάμεων vertunt τὸ צבאך.

V. 4. Ἄλλ., τοὶς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσι. Reg. In LXX illud ובנותיה non exponitur.

V. 6. Hæc habentur in Complutensi, desiderantur vero in edit. Rom. Eadem ipsa habet et Chrysost. homil. de Anna, ubi legit. παροργισμῶ, ἐξουθενοῦσα αὐτήν. Videtur autem hæc lectio esse Aquila.

læ, qui cap. sequenti ἔν vertit ἀντίζηλος.

V. 8. Ἄλλ., κακοῦται etc. Sic idem Reg.

V. 10. Ἄλλ., πικρά. Reg., tacito interprete. Sed est forte Aquilæ, qui sic vertit infra I Reg. xxii, 2.

V. 11. Ἄλλ., ἐπὶ κάκωσιν. Idem Reg.

V. 12. Σ., παρατηρῶν etc. Reg.

V. 13. Ἄλλος, ὡς μεθύουσαν. Ex eodem.

V. 16. Θ., ὡς μίαν τῶν ἀπαιδευτῶν. Sic Drusus

CAPUT I LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Σαβαώθ. Ἄλλος, στρατιῶν. Ἄλλος, δυνάμεων.	3.
4.	4. Τοῖς υἱοῖς αὐτῆς. Ἄλλος, τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσι.	4.
6.	6. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ παρώργισεν αὐτὴν ἢ ἀντιζήλος αὐτῆς, καί γε παροργισμῶ διὰ τὸ ἐξουθενεῖν αὐτὴν.	6.
8.	8. Τύπτει σε ἡ καρδία σου. Ἄλλος, κακοῦται ἡ καρδία σου.	8.
10.	10. Κατώδυνος. Ἄλλ., πικρά.	10.
11.	11. Ἐπὶ ταπεινώσιν. Ἄλλ., ἐπὶ κάκωσιν.	11.
12. Παρατηρῶν τὸ στόμα αὐτῆς.	12. Ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς.	12.
13.	13. Εἰς μεθύουσαν, Ἄλλος, ὡς μεθύουσαν.	13.
16.	16. Εἰς θυγατέρα λοιμῆν. Ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας μου ἐκπέτακα ἕως νῦν.	16. Ὡς μίαν τῶν ἀπαιδευτῶν.
24. Μετὰ ταύρων τριῶν. Νέβελ οἴνου.	24. Ἐν μόσχῳ τριετιζόντι. Νέβελ οἴνου.	24.
26.	26. Ἐν ἐμοί, κύριε, ζῆ ἡ ψυχὴ σου. Ἄλλος, νῆ τὴν ψυχὴν τῆς ζωῆς σου.	26.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Sabaoth. <i>Alius</i> , exercituum. <i>Alius</i> , virtutum.	3.
4.	4. Filiis ejus. <i>Alius</i> , filiis et filibus.	4.
6.	6. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et irritabat eam æmula ejus, etiam irritatione, eo quod vilipenderet eam.	6.
8.	8. Verberat te cor tuum. <i>Alius</i> , affligitur cor tuum.	8.
10.	10. <i>Mœsta.</i> <i>Alius</i> , amara.	10.
11.	11. Super humiliationem. <i>Alius</i> , super afflictionem.	11.
12. Observans os ejus.	12. Observabat os ejus.	12.
13.	13. In ebriam. <i>Alius</i> , ut ebriam.	13.
16.	16. In filiam pestilentem.	16. Ut unam ex immorigeratis.
Ex multitudine meditationis meæ extendi usque nunc.		
24. Cum tauris tribus. Nebel vini.	24. In vitulo trienni. Nebel vini.	24.
26.	26. In me, domine, vivit anima tua. <i>Alius</i> , per animam vitæ tuæ.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. I Regum.

ex editionis Romanæ notis. Sed suspicor esse Symmachi, qui supra, Judic. xix, 22, ἡγλήβ, vertit, ἀπαιδευτοί. Theodotion autem ibidem vocem Hebraicam pro more suo Græce exprimit Βελιάλ.

Ibid. Ἄ., ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας μου ἐκπέτηκα ἕως νῦν. Sic codex unus Regius ubi catena in psalmos. Suspico aliud legisse Aquilam; nam quomodo tantæ ἀκριβείας interpret ἡγλήβ, vertisset

ἐκπέτηκα? [Deduxit, ut videtur a radice דָּבַר (daber), pestis, tabes. DRACH.]

V. 24. Σ., μετὰ ταύρων τριῶν. Regius codex.

Ibid. Ἄ., καὶ ἀμφορεί οἴνου. Ita Reg. cum hac nota, τὸ οἶφι μέτρον τριῶν ξεστῶν. Τὸ δὲ νέβελ ξέσται οὐκ ἴδιον, (Ephi est mensura trium sextariorum. Nebel autem sextaria centum quinquaginta.)

V. 26. Ἄ. ἡ., νῆ τὴν ψυχὴν τῆς ζωῆς σου. Ita Reg.

TO EBPAIKON.

CAPUT II. LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΞ.

3. אִל־תִּרְבּוּ תִדְבַּר גְּבוּהָ גְבוּהָ
 וְלֹא תִנְכַּנּוּ עַלְלֹתָ
 5. שְׁבַעִים
 נִשְׁכַּר
 חֹדֶל
 12. בְּנֵי בְלִיעֵל
 14. זֹהָבָה
 בְּכִיָּה
 15. בְּטָרִם יִקְטְרוּן
 16. בְּחֹזֶקָה
 17. נֶאֱצוּ
 18. אִפְדוּ בֹד
 19. וְמַעֲוִיל קִפְן
 20. וְשֵׁם יִהְיֶה לְךָ זֶרַע מִקְדָּה־אֵשׁ
 הַיְאֹתָ

3.

5.

12.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

22.

22. וְאִזּוּ אִשְׁרֵי־שִׁנְבָן אֲתִדְגְּשִׁים
 הַצְּבָאוֹת פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד

26.

26. הֵלֶךְ וְגָדַל

28.

28. מִכָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל

VERSIO HEBRAICI TEXT.

5. Ne multiplicetis, (ne) loquami-
 nini altum altum.

Et ipsi directa sunt opera.

5. Saturi.

Se locaverunt.

Desierunt.

12. Filii absque iugo.

14. Et percussit.

In concha.

15. Antequam suffire facerent.

16. In fortitudine.

17. Contemnebant.

18. Ephod lini.

19. Et pallium parvum.

20. Ponat tibi Dominus semen
 de muliere hac.

22. Et quod cubarent cum mu-
 lieribus militantibus ostium ta-
 bernaculi conventus.

26. Ambulans et grandescens.

28. Ex omnibus tribubus Is-
 rael.

VULGATA LATINA.

3. Nolite multiplicare loqui su-
 blimia gloriantes.

Et ipsi præparantur cogitatio-
 nes.

5. Repleti.

Se locaverunt.

Saturati sunt.

12. Filii Belial.

14. Et mittebat.

In lebetem.

15. Antequam adolerebant.

16. Vi.

17. Retrahebant.

18. Ephod lineo.

19. Et tunicam parvam.

20. Reddat tibi Dominus semen
 de muliere hac.

22. Et quomodo dormiebant cum
 mulieribus quæ observabant ad
 ostium tabernaculi.

26. Proficiebat atque crescebat.

28. Ex omnibus tribubus Is-
 rael.

3.

5.

12. Υἱοὶ ἀποστασίας.

14. Ἐπλησσεύ.

Ἐν τῷ λουτρῷ.

15.

16.

17. Διέστυρον.

18. Ἐπέन्दυμα ἐξαιρέτων.

19.

20.

22.

26.

28.

AQUILA.

3.

5.

Contriti sunt.

12. Filii defectionis.

14. Percussit.

In labro.

15.

16.

17. Detrahebant.

18. Superindumentum eximium.

19.

20.

22.

26.

28.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

3.
Καὶ οὐκ εἶσι παρ' αὐτῶ προφά-
σεις.
5. Κεχορτασμένοι.
Ἄνευδεις ἐγένοντο.
12. Υἱοὶ ἀνυπότακτοι.
14.
15.
16.
17.
18. Ἐφῶδ λινοῦν.
19. Καὶ ἐφστρίδα μικρὰν.
20.

3. Μὴ λαλεῖτε ὑψηλά. Ἄλλος,
μὴ λαλεῖτε ὑψηλά εἰς ὑπεροχὴν.
Ὁ Θεὸς ἐτοιμάζων ἐπιτηδεύματα
αὐτοῦ.
5. Πλήρεις.
ἤλαττώθησαν. Ἄλ., ἐμισθάρνησαν.
Παρήκων γῆν.
12. Υἱοὶ λοιμοί.
14. Ἐπάταξεν. Ἄλλος, καθῆκων.
Εἰς τὸν λέβητα.
15. Πρὶν θυμιαθῆναι. Ἄλλος,
πρὶν καῆναι.
16. Βία. Ἄλλος, κραταιῶς.
17. Ἡθέτουν.
18. Ἐφῶδ βὰδ.
19. Καὶ διπλοῖδα μικρὰν.
20. Ἀποτίσαι σοι Κύριος σπέρμα
ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης. Ἄλλος,
ἀνταποδῶ σοι Κύριος σπέρμα ἐπὶ
τῆς γυναικὸς ταύτης.

3.
5. Κεχορτασμένοι.
12.
14.
15.
16.
17.
18. Ἐφῶδ βάρ.
19. Καὶ ἐπευδύτην μικρὰν.
20.

22.

22. *Vacat.* Ἄλλος, καὶ ὡς ἐκοι-
μῶντο μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν
παρεστηκυῶν παρὰ τὴν θύραν τῆς
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλος,
καὶ ὡς ἐκοίμιζον τὰς γυναῖκας τὰς
παρεστῶσας παρὰ τὴν θύραν τῆς
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλος, ὅτι
συνεκοιμῶντο υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν
γυναικῶν τῶν παρεστηκυῶν *etc.*

22.

26.

26. Ἐπορεύετο. Ἄλλος, ἐπο-
ρεύετο καὶ ἐμεγαλύνετο.

26.

28.

28. Ἐκ πάντων τῶν σκῆπτρων
Ἰσραὴλ. Ἄλλος, ἐκ πασῶν τῶν
φυλῶν Ἰσραὴλ.

28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.
Et non sunt apud eum præ-
textus.

3. Nolite loqui excelsa. *Al.*, ne
loquimini excelsa in excellentiam.
Deus præparans adinventiones
suas.

3.

5. Saturati.

5. Pleni.
Minorati sunt. *Al.*, se locaverunt.
Transierunt terram.

5. Saturati.

Non egentes facti sunt.

12. Filii pestilentes.

12.

12. Filii immorigeri.

14. Percussit. *Alius*, demisit.

14.

14.

In lebetes.

15.

15. Antequam adoleretur. *Alius*,
antequam ureretur.

15.

15.

16. Vi. *Alius*, violenter.

16.

16.

17. Aspernabantur.

17.

17.

18. Ephud bad.

18.

18.

18. Ephud bar.

18.

18.

19. Et diploidem parvam.

19.

19.

19. Et superindumentum parvum.

19.

20.

20. Reddat tibi Dominus semen ex
muliere hac. *Alius*, retribuatur tibi Do-
minus semen super mulierem hanc.

20.

20.

22. *Vacat.* *Alius*, et quomodo dor-
miebant cum mulieribus adstanti-
bus ad januam tabernaculi testimo-
nii. *Alius*, et quomodo vitabant
mulieres adstantes *etc.* *Al.*, quia
concumbebant filii ejus cum mulie-
ribus adstantibus *etc.*

22.

22.

26. Ibat. *Alius*, ibat et crescebat.

26.

26.

28. Ex omnibus sceptris Israel
Alius, ex omnibus tribubus Israel

28.

28.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
29 תַּנְטַם בּוֹכַח	29.	29.
הַנְּבִד לְהַבְרִיאֲכֶם.		
32 דְּהַבְּסַת צַר כּוֹשֵׁן בְּכָל שָׁרָיִטִיב אֶת־יִשְׂרָאֵל	32.	32. Καὶ ἐπιθλέψεις ἀντιζήλον κατοικητηρίου
33 לֹא־אֲמַרִּית	33.	33.
35 וְהִתְחַלַּף לְפָנַי כּוֹשֵׁחַ	35.	35. Καὶ ἐμπεριπατήσει εἰς πρόσωπον ἡλειμμένου αὐτοῦ.
36 הַנְּוֹתָר	36.	36.
הַשְׁתַּחֲוִיתָ לִּי לְאַהֲרָה נָפֶךְ וּבְכִרָה		. . . εἰς συλλογὴν ἀργυρίου
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
29. Calcitrabitis in sacrificium meum.	29. Calce abjecistis victimam meam.	29.
Et honorasti. Ad impinguandum vos.	Magis honorasti. Ut comederetis.	
32. Et contempleris angustiatorem tabernaculi in cunctis quibus benefaciet Israel.	32. Et videbis æmulum tuum in templo, in universis prosperis Israel.	32. Et aspicies æmulum habitaculi
33. Non excidam.	33. Non auferam.	33.
35. Et ambulabit ad facies christi mei.	35. Et ambulabit coram christo meo.	35. Et inambulabit in faciem uncti ejus.
36. Residuus.	36. Quicunque remanserit.	36.
Ad incurvandum se ei minuto argenti et tortam panis.	Et offerat nummum argenteum, et tortam panis.	. . . in collectionem argenti . . .

Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. I Regum.

V. 5. Ἄλλ., μὴ λαλεῖτε ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχὴν. Reg. Ibid. Σ., καὶ οὐκ εἶσι παρ' αὐτῶ προφάσεις. Ita Reg. et Drusius.

V. 5. Σ., Θ., κεχορτασμένοι. Drusius.

Ibid. Ἀ., συνετριβήσαν. Drusius. Legit haud dubie Aquila נִשְׁבַּר cum ב. Ἐμισθάρνησαν est alia interpretatio quam affert Regius codex. Drusius autem pro scholio illam habet : sed est forte Symmachi, ut infra, v. 56.

Ibid. Σ., ἀνευδέεις ἐγένοντο. Ita Drusius. Regius habet, ἐνδεεῖς ἐγένοντο. Hanc porro lectionem Coislinianus quidam codex Aquilæ tribuit, et Symmachi lectionem sic effert, παρῆλθον ἀπολαύοντες. Sed hæc postrema lectio scholion esse videtur.— Coislinianus alter ix vel x sæculi, ubi Cantica Scripturæ, Ἀ., ἀνευδέεις ἐγένοντο. Σ., παρῆλθον ἀπολαύοντες.

V. 12. Ἀ., υἱὸς ἀποστασίας. Reg. Ita vocem עֲבָדֵי solet interpretari Aquila. Σ., υἱὸς ἀνυπότακτοι. Reg. Supra vertit idem, ἀπαίδευτοι. Theodotion autem licet hic non memoretur, vertisse videtur υἱὸς Βελλιάλ, ut supra, Judic. xix, 22.

V. 14. Ἀ., ἐπλησεν. Ἄλλ., καθῆκεν. Ibid. Ἀ., ἐν τῷ λουτρῷ. Idem.

V. 15. Ἄλλ., καῖναι. Idem Reg.

V. 17. Ἀ., διέσυρον. Idem Reg. Sic solet Aquila verbum ἦν interpretari.

V. 48. Omnes hujus et sequentis versus lectiones ex eodem Regio mutuamur. Drusius imperfectas attulerat. A. et Th. בַּב legerunt, id est, Resch pro Baletli. In hunc vero locum hujusmodi notam habet Reg. Ἄλλος οὕτως ἠρμήνευσε τὸ ἐφοῦδ, ὅτι ἱερατικόν ἐστὶ σκεῦος. Ἦν δὲ ἐλατὸν ὡς ζώνη, ἦτοι περὶ τὴν ζώνην ἀπηροττημένον τῶν ἱερέων, καὶ γὰρ ἐν τοῖς Κριταῖς ὁ Μιχὰς τοὺς τ' ἀργυρίους κλάσας καὶ χωνεύσας, ἐποίησεν ἐφοῦδ· εἰ μὴ ἄρα εἰπωμεν ὅτι τὴν χρυσὸν ἐποίησε νῆμα, καὶ ἐξ αὐτοῦ στολῆν. Αἱ γὰρ τῶν ἱερέων στολαὶ ἐξ ὑακίνθου καὶ χρυσοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἦσαν. Βὰρ δὲ σημαίνει τὸ ἐξάιρετον. Διπλοῖς δὲ οἷα νῦν ἐστὶ τὰ λεγόμενα ὠμοφόρια. Id est : « Alius ephud ita interpretatur, ut esse dicat vas seu ornamentum sacerdotale, quod ductile esset in formam zonæ, et circa ipsam sacerdotum zonam penderet : siquidem in libro Judicum Michas ex

CAPUT III LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 יָקָר	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Pretiosus.	1. Pretiosus.	1.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

29. Προετίμησας.
32. Καὶ ἔφει θλίψιν κατοικήσεως ἐν παντὶ ᾧ εὐεργετήσεται τῷ Ἰσραήλ.
33.
35. Καὶ ἀναστραφήσεται ἔμπροσθεν τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ.
36.
Ἴνα μισθαρνήσῃ ἀργυρίου ἢ κολλύρας ἄρτου.

SYMMACHUS.

29. Praehonorasti.
32. Et videbis tribulationem habitaculi in quocumque benefiet Israel.
33.
35. Et versabitur ante christum ejus.
36.
Ut quæstum faceret argenti, et collyræ panis.

29. Ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου. Ἄλλος, ἀπολακτίζετε τὴν θυσίαν μου.
Ἐδόξασας.
Ἐνευλογεῖσθαι. Ἄλλος, προ- ἀπολαβεῖν. Ἄλλος, τοῦ πιμελοῦσθαι ὑμᾶς.
32. Vacat.
33. Οὐκ ἐξολοθρεύσω.
35. Καὶ διελεύσεται ἐνώπιον χριστοῦ μου.
36. Περισεύων. Ἄλλος, ὑπολειμμένος.
Προσκυνεῖν αὐτῷ ἰδῶν ἀργυρίου.

LXX INTERPRETES.

29. Respexisti in sacrificium meum. Alius, calcitratis sacrificium meum.
Glorificasti.
Benedicere. Alius, prius accipere. Alius, ad impinguandum vos.
32. Vacat.
33. Non exterminabo.
35. Et transibit coram christo meo.
36. Qui superfuert. Alius, qui relictus fuerit.
Adorare eum obolo argenti.

29.
32. Καὶ ἐπιβλέψεις τὸ κρατάωμα Μαὼν ἐν πάσιν οἷς ἀγαθουεῖ τὸν Ἰσραήλ.
33.
35.
36.
32. Et aspicies firmamentum Maon in omnibus quibus benefaciet Israel.

THEODOTIO.

29.
32.
33.
35.
36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. I Regum.

trecentis aureis contractis atque conflatis ephod fecit; nisi fortasse dicamus ipsum ex auro in fila deducto stolam fecisse. Nam sacerdotum stolæ ex hyacintho et auro atque ex aliis confectæ erant. Bar vero significat, eximium. Diplois autem erat qualia nunc sunt ea quæ vocantur omphoria, sive superhumeralia. — Coislîn., Ο', εφοῦδ βάρ (sic), m., Ἄ., ἐπίνδυμα ἐξαιρετον ἢ μοναχόν. Σ., ἐφ-στρίδα etc.
V. 20. Ἄλλ., ἀνταποδῶν etc. Reg.
V. 22. Schol., καὶ ὡς ἐκοιμῶντο etc. Sic Drusus. Aliæ vero duæ lectiones prodeunt ex codice Reg., sine interpretum nomine.
V. 24. מִיְּבֹרֵי. Coislîn. in textu; δουλεύειν, m., λατρεύειν.
V. 26. Ἄλλ., ἐπορεύετο καὶ ἐμεγαλύνετο. Drus.
V. 28. Ἐκ πάντων τῶν σκήπτρων Ἰσραήλ. Ἐκ codice Regiû. Videtur autem esse omnino interpretatio Aquilæ, qui vocem Hebraicam שֶׁבַט vertere solet, σκήπτρον. Altera autem versio, ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν, primitus τῶν Ο' fuisse existimatur.
V. 29. Ἄλλ., ἀπολακτίζετε τὴν θυσίαν μου. Sic

Reg., tacito interprete.
Ibid. Σ., προετίμησας. Ita Reg.
Ibid. Ἄλλ., προαπολαβεῖν. Sic Reg., tacito interprete. Altera autem versio, τοῦ πιμελοῦσθαι ὑμᾶς, quam pro scholio affert Drusus, est fortassis Aquilæ, qui מִיְּבֹרֵי vertit πιμελής, Judic. III, 17.
V. 32. Aquilæ lectio prætermissa a Drusio, habetur in Schol. edit. Romanæ, ut et Th. ubi mendose legitur κρατάωμα ὄν, pro κρατάωμα Μαὼν, ob repetitionem syllabæ μζ. Symm., καὶ ἔφει θλίψιν etc. Drusus, qui restitui vult, ἔφεις, ut sit secunda persona, inmemor sane grammaticalium præceptionum, quas tamen ille perpetuo sectatur.
V. 35. Quidam particulam negandi οὐκ non habent.
V. 35. Aquilæ et Symmachi lectiones plenas suppeditat Eusebius in *Demonstr. evang.*, p. 191. Edit. Paris., ἡλειμμένος. Sic vocem מִיְּבֹרֵי vertere solet Aquila. Symm. vero semper, χριστός.
V. 36. Ἄλλ., ὑπολειμμένος. Reg.
Ibid. Σ., ἵνα μισθαρνήσῃ etc. Hanc lectionem habet idem Regius. Ἄ., εἰς συλλ-. Coislîn.

CAPUT III. LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Σπάνιον.
SYMMACHUS.
1. Rarus.

1. Τίμιον.
LXX INTERPRETES.
1. Pretiosus.

THEODOTIO.

1.
1.

TO EBPAIKON.

2	2	2	2
5	5	5	5
7	7	7	7
8	8	8	8
10	10	10	10
13	13	13	13
18	18	18	18

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Caligare.
3. Exstingueretur.
In quo.
7. Nondum cognoverat Dominum, et nondum revelatus fuerat.
8. Et intellexit.
10. Sicut vice in vice.
15. Maledicentes.
Et non vetuit in eos.
18. Bonum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι

2.	2.	2.
5.	5.	5.
7.	7.	7.
8.	8.	8.
10.	10.	10.
13.	13.	13.
18.	18.	18.

VULGATA LATINA.

2. Caligaverant.
3. Exstingueretur.
Ubi erat.
7. Necdum sciebat Dominum, neque revelatus fuerat ei.
8. Intellexit ergo.
10. Secundo.
15. Indigne agere.
Et non corripuerit eos.
18. Bonum.

ΑΚΥΛΑΣ.

2.	2.	2.
3. [Πρὶν ἢ σβεσθῆναι. Οὐ κατέστη.]	3.	3.
7.	7.	7.
8.	8.	8.
10. Κάθοδον ἐν καθόδῳ.	10.	10.
13.	13.	13.
Kαὶ οὐκ ἠμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς.	13.	13.
18.	18.	18.

AQUILA.

2.	2.	2.
3. Priusquam exstingueretur.	3.	3.
Ubi consistebat.	7.	7.
7.	8.	8.
10. Progressum in progressu (id est ordine).	10.	10.
13.	13.	13.
Et non obscuravit in eis.	18.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. I Regum.

V. 4. Coislin. in textu, διαστέλλουσα, m., προερχομένη.

V. 2. Ἄλλ., ἀμαυρῶσθαι. Reg. Est ut videtur Aquilæ et Theodotionis, ut infra, v. 13.

V. 3. Ἄ., πρὶν ἢ σβεσθῆναι. Sic in edit. Rom.

ubi ex conjectura videtur afferri, quare uncinis clauditur. Σ., ὅπως ἐσβέσθη. Reg.—Coislin. in textu. πρὶν ἐπισκευασθῆναι, Ἄ., πρὶν σβεσθῆναι, m., οὐκ ἐσβέσθη.

Ibid. Ἄ., οὐ κατέστη. Ο', οὐ ἦν. Ita Reg. In edit.

TO EBPAIKON.

3	3	3
4	4	4
7	7	7
8	8	8
12	12	12
13	13	13

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Ut quid percussit nos ?
4. Residentis Cherubim.
7. Venit Deus in castra.
8. Hi dii qui percusserunt Ægyptum.
12. Et cucurrit vir Benjamin.
Et vestes ejus.
13. Pavens.

CAPUT IV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3.	3.	3.
4.	4.	4.
7.	7.	7.
8.	8.	8.
12.	12.	12.
13.	13.	13.

VULGATA LATINA.

3. Quare percussit nos ?
4. Sedentis super Cherubim.
7. Venit Deus in castra.
8. Hi sunt dii, qui percusserunt Ægyptum.
12. Currens autem vir de Benjamin.
Scissa veste.
13. Pavens.

ΑΚΥΛΑΣ.

3. Διατί ἐθραυσεν ἄρα ἡμεῖς;
4.
7.
8.
12.
Kαὶ αἱ μανδύαι αὐτοῦ.
13. Ἐκπεπληγμένη.
3. Quare confregit ergo nos ?
4.
7.
8.
12.
Et mandyx, sive, penulæ ejus.
13. Perculsum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Βαρύνεσθαι. Ἄλλος, ἀμαυροῦσθαι.	2.
3. Οὕτω ἐσδέσθη	3. Πρὶν ἢ ἐπισκευασθῆναι. Οὕ ἦν.	3.
7. Οὕτω ἐγνώκει, οὐδὲ ἀπεκαλύφθη.	7. Πρὶν γινῶναι Θεὸν, καὶ ἀποκαλυφθῆναι.	7.
8. Καὶ συνῆκε.	8. Καὶ ἐσοφίσατο.	8.
10.	10. Ὡς ἀπαξ καὶ ἀπαξ.	10.
13.	13. Κακολογοῦντες. Ἄλλος, καταρῶμενοι. Καὶ οὐκ ἐνουθέτει αὐτούς.	13. Καὶ οὐκ ἠμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς.
18.	18. Ἄγαθόν. Ἄλλος, ἀρεστόν. LXX INTERPRETES.	18. THEODOTIO.
2.	2. Gravari. <i>Alius</i> , obscurari.	2.
3. Nondum extincta erat.	3. Priusquam esset instructa. Ubi erat.	3.
7. Nondum cognoverat, neque revelatum fuerat.	7. Antequam cognosceret Deum, et revelaretur.	7.
8. Et intellexit.	8. Et conjectavit.	8.
10.	10. Sicut semel et semel.	10.
13.	13. Obtrectantes. <i>Alius</i> , maledicentes. Et non monebat eos.	13. Et non obcuravit in eis.
18.	18. Bonum. <i>Alius</i> , placitum.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. I Regum.

Rom. legitur tantum οὕ.
V. 7. Σ., οὕτω ἐγνώκει, οὐδὲ ἀπεκαλύφθη. Ita Reg. qui pro ἐγνώκει subjicit etiam συνῆκε.
V. 10. Ἄ., κάθοδον ἐν καθόδῳ. Reg. Ita etiam Exod. xxxiv, 24, ΠΥΘ, Ἄ., κάθοδος.
V. 13. Ἄλλ., καταρῶμενοι. Sic vocem ἦν vertere solent A. et Th.
Ibid. Ἄ., Θ., καὶ οὐκ ἠμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς. Reg.
V. 18. Ἄλλ., ἀρεστόν. Reg.

CAPUT IV LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Κατὰ τί ἐπταισεν ἡμᾶς;	3.
4.	4. Καθημένου Χερουβίμ. Ἄλλος, οὗ ἐπεκάθητο τὰ Χερουβίμ.	4.
7.	7. Οὗτοι οἱ θεοὶ ἤκασι πρὸς αὐτούς. Ἄλλος, οὗτος ὁ Θεὸς ἦκε πρὸς αὐτούς.	7.
8.	8. Οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ πατάξαντες τὴν Αἴγυπτον. Ἄλλος, οὗτος ὁ Θεὸς ὁ πατάξας τὴν Αἴγυπτον.	8.
12.	12. Καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ Ἰεμινάος. Ἄλλος, καὶ ἐφυγεν ἀνὴρ ἀπὸ Βενιαμίν. Τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.	12.
13. Ἐκθαμβός.	13. Ἐξεστηκυῖα. Ἄλλος, ἀγωνίωσα.	13.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Ad quid ruere nos fecit?	3.
4.	4. Insidentis Cherubim. <i>Alius</i> , ubi insidebant Cherubim.	4.
7.	7. Hi dii venerunt ad ipsos. <i>Alius</i> , hic Deus venit ad ipsos.	7.
8.	8. Hi dii qui percusserunt Ægyptum. <i>Alius</i> , hic Deus qui percussit Ægyptum.	8.
12.	12. Et cucurrit vir Jeminæus. <i>Alius</i> , et fugit vir de Benjamin. Vestimenta ejus.	12.
13. Attenitum.	13. Consternatum. <i>Alius</i> , angustiatum.	13.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
קמה 15	15.	15.
מפרקו 18	18.	18. Τένων αὐτοῦ.
ארבעים	Ἀρβαειμ.	
הרה ללת 19	19.	19.
וחכרע		Ἑκαμψεν.
גהפנט		
וכעת מודעה 20	20.	20.
איכבד 21	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Stetit.	15. Caligaverant.	15.
18. Os colli ejus.	18. Cervicibus.	18. Tendon ejus.
Quadraginta.	Quadraginta.	
19. Prægnans ad pariendum.	19. Vicina partui.	19.
Et incurvavit se.	Incurvavit se.	Inclinavit se.
Versæ erant.	Irruerant.	
20. Et circa tempus mortis ejus.	20. In ipso autem momento mortis ejus.	20.
21. Ichabod.	21. Ichabod.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. I Regum.

V. 1. דאבן העזר. O, Ἀδενέζερ. Coislin. m., of Γ, λίθον τῆς βοηθείας.

V. 3. Ἀ., διατί ἔθραυσεν ἀρα ἡμᾶς. Ex Coislin. Reg. autem tacito interpretis nomine. Indubitate autem est Aquilæ, qui vocem גַּךְ θραύειν perpetuo vertit.

V. 4. Ἀλλ., οὐ ἐπεκάθητο Χερουβίμ. Reg., et sic habet Complut.

V. 7. Ἀλλ., οὗτος ὁ Θεός etc. Reg.

V. 8. Οὗτος ὁ Θεός ὁ πατάξας, etc. Reg.

V. 12. Ἀλλ., καὶ ἐφυγεν ἀνὴρ etc. Reg.

Ibid. Ἀ., αἱ μανδύαι, plurale feminini, μανδύη, vel, μανδύα. Infra masculino genere, Ἀ., τὸν μανδύαν, I Reg. xviii, 4. Et Procopius in hunc locum vult legi, τὸν μανδύαν. Vide notam infra ad cap. xvi, v. 38.

V. 15. Ἀ., ἐκπεπηγμένη etc. Reg.

V. 15. Ἀλλ., ἐθαρύνθησαν. Reg., et sic Complut.

V. 18. Ἀ., τένων αὐτοῦ. Σ., σπόνδυλον. Idem.

Ibid. Procopius, τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει μ', ἔχει γὰρ

CAPUT V LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
את ארץ 1	1.	1. Γλωσσόκομον.
בארץ העזר		Ἀπὸ λίθου τῆς βοηθείας.
הבשתן 4	4.	4.
ויהי אחם בעשלים 6	6.	6. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν ταῖς Ἰδραῖς.
מדרומה גדולה 9	9.	9.
וישגרו להם עפלים		Καὶ περιελύθησαν αὐτῶν αἱ Ἰδραῖ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Arcam.	1. Arcam.	1. Scrinium.
A lapide adjutorii.	A lapide adjutorii.	A lapide adjutorii.
4. Limen.	4. Linen.	4.
6. Et percussit eos in altis locis.	6. Et percussit in secretiori parte natium.	6. Et percussit eos in salibus.
9. Contritione magna.	9. Interfectionis magnæ.	9.
Et absconditi erant eis loci alti.	Et computrescebant prominentes extales eorum.	Et circumsolutæ sunt eorum sedes.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
15.	15. Ἐπανάστησαν. Ἄλλος, ἐδαρύνθησαν.	15.
18. Σπόνδυλον.	18. Νῶτος. Εἴκοσι. Οἱ λοιποὶ, τεσσαράκοντα.	18.
19. Ἐπίτοκος ἦν. Ὁκλασεν.	19. Συνειληφεία τοῦ τεκεῖν. Ἐκλαυσε. Ἄλλος, ἐστέναζε. Ἐπεστράφησαν. Ἄλλος, ἐπέπεσον.	19.
20. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ ἀποθνήσκειν αὐτήν.	20. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει.	20.
21.	21. Οὐαίβαρχαβῶθ. Ἄλλος, Βαριοχαθῆθ.	21.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
15.	15. Sifterant. <i>Alius</i> , aggravati erant.	15.
18. Vertebra.	18. Dorsum. Viginti. <i>Reliqui</i> , quadraginta.	18.
19. Vicina partui erat.	19. Prægnans ad pariendum. Flevit. <i>Alius</i> , gemuit.	19.
Incurvavit se.	Versæ erant. <i>Alius</i> , inciderant.	
20. In tempore autem moriendi ipsam.	20. Et in tempore suo moritur.	20.
21.	21. Vrbarchaboth. <i>Alius</i> , Bariochabed.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. I Regum.

ἀρθραεῖμ, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ πάντες οὕτως ἐξέδωκαν. Id est, Hebraicus textus habet, *quadraginta*; scilicet, *Arbaim*. Reliqui autem omnes sic ediderunt. V. 19. Σ., ἐπίτοκος ἦν. Reg. Ibid. Ἄ., ἐκαμψεν. Σ., ὠκλασεν. Ἄλλ., ἐστέναζε. Reg. Sic vocem שׂר vertere solent Aquila et Symmachus. Ibid. Ἄλλ., ἐπέπεσον. Reg. Desunt in Coislín. a versu 19, cap. iv, ad ver-

sum 19, cap. viii.

V. 20. Σ, ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ ἀποθνήσκειν αὐτήν. Reg.

V. 21. Ἄλλ., βαριοχαθῆθ. Idem. In utraque autem lectione βαρ, superabundat, nec habetur in Hebraico. [Est autem βαρ chaldaicum בַּר, quod valet, *filius*; quasi diceret, *filius inglorius*, vel, *filius dedecoris*. דַּרְבָּיִן enim significat, *non gloria*. Drach.]

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	CAPUT V LIB. I REGUM. Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Κιβωτόν Ἐξ Ἀβενέζερ.	1.
4.	4. Ἄμαφῆθ. Ἄλλος, Μαφῆθάμ Ἄλλος, τῶν σταθμῶν.	4.
6. Καὶ ἐπληξεν αὐτοὺς κατὰ πῶν κρυπτῶν.	6. Καὶ ἐξέξεσεν (sic) αὐτοὺς εἰς τὰς ναῦς. Ἄλλος, ἐξέβρασεν.	6.
9.	9. Τάραχος μέγας. Ἄλλος, ἐν πληγῇ μεγάλῃ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν.	9.
Εἰς τὰ κρυπτά.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Arcam. Ex Abenezzer.	1.
4.	4. Amapheth. <i>Alius</i> , Maphetham. <i>Alius</i> , stationum.	4.
6. Et percussit eos in occultis.	6. Et efferbuit eis in navibus. <i>Alius</i> , ebullierunt.	6.
9.	9. Turbatio magna. <i>Alius</i> , in plaga magna. Et percussit eos in sedes eorum.	9.
In abscondita.		

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
ושב 11	11.	11.
מדות הכר בעלים 12	12.	Φαγέδαινα. 12. Τὸ τῆς φαγεδαίνης ἐσχίμα- σιν ἔλκος.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Et revertetur.	11. Et revertatur.	11.
Conritio.	Pavor.	Morbus edacitatis.
12. Percussi sunt in altis locis.	12. Percutiebantur in secretiori parte natium.	12. Edacitatis ulcus habue- runt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. I Regum.

V. 1. 'A., γλωσσόκομον. Reg. Sic vocem קָרַח ver-
tunt nonnunquam Aquila solus, aliquando omnes
interpr.

Ibid. 'A., ἀπὸ λίθου τῆς βοηθείας. Reg. Eusebius
De locis Hebraicis, p. 405. 'Αθνεζέρ. Coislinianus
cod. cap. iv, ubi vox 'Αθνεζέρ occurrit, notat in
marg. οἱ Γ', λίθον τῆς βοηθείας.

V. 4. 'Αλλος, Μαφεθάμ. 'Αλλος, τῶν σταθμῶν.

Reg.

V. 6. 'A., καὶ ἐπάταξεν etc. Has Aquilæ et Sym-
machi lectiones affert Drusius. In editione τῶν Ὁ
hæc confusa sunt. In codice Reg. hæc nota legitur:
'Ακύλας ἐξέδωκε, καὶ περιελύθησαν αὐτῶν αἱ ἕδραι·
ἀνίττεται δ' ἔτι δυσεντερίας ὑπέπεσον νοσήματι
λύοντι γαστέρα ὡστε ἀκατασχέτως ἔχειν. Id est:
Aquila edidit, et resolutæ sunt eorum sedes. Sub-
indicat autem ipsos in dysenterię morbum inci-

CAPUT VI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
1	1.	1.
אשם לו השיב 3 תרפא	3	3.
עלת 7	7.	7. Λογευομένας.
השיכו בארגו מצד 8	8.	8. . . . ἐν ὕφει κουρᾶς.
מקרה 9	9.	9.
הגע 12	12.	12.
יהשע 14	14.	14.
מעיר מבצר 18	18.	18. Ἐκ πόλεως ἰσχυρᾶς.
ועד כפר הפרזי ועד אבל והגודקה אשר הניחו עליה את ארון יהוה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1.	1. Vacat.	1.
3. Sed restituendo restituetis ei pro culpa, tunc curabimini.	3. Sed quod debetis reddite ei pro peccato, et tunc curabimini.	3.
7 Læctantes.	7. Fœtas.	7. Fœtas.
8. Ponetis in capsula a latere ejus.	8. Ponetis in capsellam ad latus ejus.	8. . . . in textura tonsuræ.
9. Accidens.	9. Casu accidit.	9.
12. Mugiendo.	12. Mugientes.	12.
14. Josue.	14. Josue.	14.
18. Ab urbe munitionis.	18. Ab urbe murata.	18. Ex urbe fortis.
Et usque ad villam absque muro, et usque ad Abel magnum, super	Usque ad villam quæ erat abs- que muro, et usque ad Abel ma-	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Καὶ καθισάτω. Ἄλλος, καὶ ἀποκαταστή. Σύγχυσις.	11.
12. Περιελύθησαν αὐτῶν αἱ ἔδραι.	12. Ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἔδρας.	12.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. Et residcat. <i>Alius</i> , et rest! tuatur. Confusio.	11
12. Circumsolutæ sunt eorum sedes.	12. Percussi sunt in sedibus.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. I Regum.

disse, alvum resolvēnti, ita ut continere non possent. Et paulo infra: Σύμμαχος δὲ εἰς τὰ κρυπτὰ ἠρμήνευσε, καὶ αὐτὸς τὰ ἔγκρατα σημαίνων. Id est, Symmachus vero vertit, in *abscondita*, et ipse quoque *intestinalia* designans.

V. 8. Καὶ ἐξέζεσεν etc. Ἄλλος, ἐξέθρασαν. *Neutra* lectio consentit cum *Hebraico*.

V. 9. Ἄλλος, ἐν πληγῇ μεγάλῃ. *Reg.*

Ibid. Ἄ., καὶ περιελύθησαν etc. *Aquilæ* et *Symm.* lectiones sic habet *Reg.*

V. 11. Ἄλλος, καὶ ἀποκαταστή. *Reg.*

Ibid. Ἄ., φαγέδαινα. *Reg.*

V. 12. Ἄ., τὸ τῆς φαγέδαίνης etc. In hunc locum *Theodoretus*: ὁ δὲ γε Ἰώσηπος, τὸ τῆς δυσεντερίας αὐτοῖς ἐγγένεσθαι πάθος ἐδίδαξεν. Id est, *Josephus* ait *dysenterix* morbum ipsis accidisse.

CAPUT VI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐξέζεσεν. Ἄλλος, ἐξέθρασαν.	1.
3.	3. Ἄλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς βασάνου, καὶ τότε ἐκθήσεσθε, καὶ ἐξίλασθήσεται. Ἄλλος, καὶ ἀπόδοτε αὐτῇ ὑπὲρ τῆς βασάνου δῶρα, καὶ τότε ἐξίλασθήσεται. Ἄλλος, τῆς πλημμυλείας.	3.
7. Γαλουχούσας.	7. Πρωτοτοκούσας.	7.
8. Θέτε ἐν τῷ λαρνακίῳ ἀπὸ πλαγίου αὐτοῦ.	8. Καὶ θήσετε ἐν θέματι Βερσεχθάν ἐκ μέρους αὐτῆς. Ἄλλος, καὶ θήσετε αὐτὰ ἐν θέματι Βαεργάζ ἐκ πλαγίων μέρους αὐτῆς.	8.
9. Συγχυφίον.	9. Σύμπτωμα.	9.
12.	12. Ἐκοπίων. Ἄλλος, μυκώμεναι.	12.
14.	14. Ὡστέ. Ἄλλος, Ἰησοῦ.	14.
18. Ἐκ πόλεως τετειχισμένης.	18. Ἐκ πόλεως ἐστερωωμένης.	18.
ἕως κώμης ἀτειχίστου, καὶ ἕως Ἄβελ τῆς μεγάλης, δι' ἧς ἀφῆκαν	Καὶ ἕως κώμης τοῦ Φερεζαίου, καὶ ἕως λίθου τοῦ μεγάλου, οὗ ἐπ-	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Efferbuit. <i>Alius</i> , ebullivit.	1.
3.	3. Sed reddendo reddetis ei pro cruciati, et tunc curabimini, et depropitiabitur. <i>Alius</i> , et reddite ei pro cruciati dona, et tunc depropitiabitur. <i>Alius</i> , pro iniquitate.	3
7. Lactantes.	7. Primo enixas.	7.
8. Ponite in capsula a latere ejus.	8. Et ponetis in capsula Bersechthan ex parte ejus. <i>Alius</i> , et ponetis ea in situ Baergaz, ex obliquis lateris ejus.	8.
9. Casus.	9. Accidens.	9.
12.	12. Laborabant. <i>Alius</i> , mugientes.	12.
14.	14. Osce. <i>Alius</i> , Jesu.	14.
18. Ex urbe murata.	18. Ex civitate confirmata.	18.
Usque ad vicum absque muro, et usque ad Abel magnam, per	Et usque ad pagum Pherezæi, et usque ad lapideum magnum, ubi	

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

יְשׁוּעָה
20 מִי יִבְּלֵ לְעֵבֶד לְפָנֵי יְהוָה

20.

20.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

quem posuerunt arcam Domini.

Josue.

20. Quis poterit stare ad facies
Domini?

VULGATA LATINA.

gnum, super quem posuerunt ar-
cam Domini.

Josue.

20. Quis poterit stare in con-
spectu Domini?

AQUILA.

20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. I Regum.

V. 1. Ἐξέζωσεν. Ἄλλος, ἐξέθρασεν. Reg. Neutra
vox exprimitur in Hebræo : sed hæc aliunde huc
translata videntur.

V. 5. Ἄλλος, καὶ ἀπόδοτε αὐτῇ etc. Ἄλλος,
τῆς πλημμυλείας. Reg.

V. 7. Ἄ., λοχευομένας, i. e. sætas, enixas. Σ.,
γαλουγούσας, lactantes. Reg.

V. 8. Ἄ., ἐν ὕψει κουράς. Drusius. Reg. autem,

ἐν ὕψῃ κουράς (sic). Prior lectio suspecta est Dru-
sio : utraque mihi. Σ., θέτε ἐν τῷ λαρνακίῳ etc.
Reg. et Drusius. Ἄλλος, καὶ θέσετε αὐτά etc. Sic
Reg. Est forte Theodotionis, licet non nominetur. Sic
Procop. Σύμμαχος, θέτε etc., ut supra. Pergit
idem, ὁ δὲ Ἰωσήπος Ἀργολέκ φησι τὸ γλωσσόκομον.
Drusius hæc adjicit : « Vocabulum Ebraicum יַרְא
quidam ab יָרָא deducunt, quod ex cedro communi-

CAPUT VII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

וַיֵּט 2
הִסִּיר 3
וַיִּסְרֶה 4
וַיִּמְחָצֵהוּ
וַיִּדְבַּח 10
וַיִּבֶן הַשֵּׁן 12
מֵעַקְרֹן 14
וַיִּשְׁפֹּט 15
אֵת כָּל־הַמְּקוֹמֹת הָאֵלֶּה 16

2.

3.

4.

10.

12.

14.

15.

16.

2.

3.

4.

Καὶ τὰ τῆς Ἀστάρτης ἀγάλματα.

10.

12.

14.

15.

16.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et lamentati sunt.

3. Removete.

4. Et removerunt.

Et Astaroth.

10. Et contrivit eos.

12. Et inter Sen.

14. Ab Accaron.

15. Et judicavit.

16. Cum omnibus locis illis.

VULGATA LATINA.

2. Et requievit.

3. Auferte.

4. Abstulerunt.

Astaroth.

10. Exterruit eos.

12. Et inter Sen.

14. Ab Accaron.

15. Et judicavit.

16. In supradictis locis.

AQUILA.

2.

3.

4.

Et Astartes statuas.

10.

12.

14.

15.

16.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

τὴν κιβωτὸν Κυρίου.

ἔθηκαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου.

ᾠσηέ. Ἄλλος, Ἰησοῦ.

20.

20. Τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐνώπιον Κυρίου; Ἄλλως, τίς δυνήσεται παραστῆναι; *Οἱ λοιποὶ*, τίς δυνήσεται στῆναι καὶ ὑποστῆναι ἐμπροσθεν Κυρίου;

20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

quam remiserunt arcam Domini.

imposuerunt super eum arcam testamenti Domini.

Osee. *Alius*, Jesu.

20.

20. Quis poterit transire coram Domino? *Aliiter*, quis poterit ad stare? *Reliqui*, quis poterit stare et subsistere ante Dominum?

20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. I Regum

ter steret. Nugæ. Corruptum autem est in libris editis LXX, ubi βερσεχθάν, ex variante scriptura, βερραζάξ legitur. Sunt qui scribant esse πλεχτὸν ὡσανεὶ κόφινον: alii, ἐκ τριγῶν οἶα τὰ λεγόμενα σακκία. Sed vide sis editionem Romanam.

V. 9. Σ., συγκύφιον. Reg. a συγκύπτω, inclino, declino, cado.

V. 12. Ἄλλος, μυκόμενα. Reg.

V. 14. Ἄλλος, Ἰησοῦ. Reg.

V. 18. Ἄ., ἐκ πολ. ἰσχ. Συμ., ἐκ πολ. τετετεχ. ἰτα Reg., Drus. et Procop.

Ibid. Σ., ἕως κώμης etc. Ibidem. LXX legerunt ἱακ qui vertunt λίθου. Ibid. Ἄλλος, Ἰησοῦ. Reg.

V. 20. *Οἱ λοιποὶ*, τίς δυνήσεται etc. Reg., atque sic Procopius.

CAPUT VII LIB. I REGUM.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

2.

2. Καὶ ἐπέβλεψεν. Ἄλλος, ἐπέστρεψεν.

2.

3.

3. Περιέλετε. Ἄλλος, ἐξάρτα.

3.

4.

4. Περιεβλῶν. Ἄλλος, ἐξῆραν.

4.

Καὶ τὰ ἄλση Ἀσταρώθ.

10.

10. Συνεχύθησαν. Ἄλλος, ἐφαγεδαίνυσαν. Ἄλλος, ἐξέστησαν.

10.

12.

12. Καὶ ἀναμέσσον τῆς παλαιᾶς. Ἄλλος, καὶ ἀναμέσσον ἀκρωτηρίου.

12.

14.

14. Ἀπὸ Ἀσκαλῶνος. Ἄλλος, Ἀκκαρῶν.

14.

15.

15. Καὶ ἐδίκασε. Ἄλλος, καὶ ἔκρινε.

15.

16.

16. Ἐν πᾶσι τοῖς ἡγιασμένοις τούτοις. Ἄλλος, εἰς πάντας τοὺς τόπους τούτους οἷς ἦσαν οἱ ἅγιοι.

16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.

2. Et respexit. *Alius*, conversus est.

2.

3.

3. Circumauferte. *Alius*, auferte.

3.

4.

4. Circumabstulerunt. *Alius*, abstulerunt.

4.

Et lucos Astaroth.

10.

10. Confusi sunt. *Alius*, edacitatis morbo laborarunt. *Alius*, consternati sunt.

10.

12.

12. Et inter veterem. *Alius*, et inter summitatem.

12.

14.

14. Ab Ascalone. *Alius*, Accaron.

14.

15.

15. Et judicabat. *Alius*, id.

15.

16.

16. In omnibus sanctificatis istis. *Alius*, in omnibus locis istis, in quibus erant sancti.

16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, ἐπέστρεψεν. Reg.	nem, plures Venerem esse tradunt. Eucherius in
V. 3. Ἄλλος, ἐξάρσατε. Idem.	Genesim, <i>Astarte Juno. Sic Pœni eam vocant.</i> » Vide
V. 4. Ἄλλος, ἐξήραν. Idem.	sis Augustinum, <i>Quæst. lib. vii, quæst. 16.</i> Schol.,
Ibid. Ἄ., καὶ τὰ τῆς Ἀστάρτης ἀγάλματα. Reg.,	Ἀκύλας, τὰ τῆς Ἀστάρτης ἀγάλματα, φησὶν.
Procop. et Drusius. Hic vero postremus hanc no-	Ἀστάρτην δὲ καλοῦσι τὴν Ἀφροδίτην, ἐκ τοῦ ἀστέ-
tam adjicit: « Hieron. quoque habet, et <i>Astaroth.</i>	ρος παρονομάζοντες... αὐτῆς γὰρ εἶναι τὸ ἄστρον
Simul leguntur hæc nomina in additamento quo-	τὸν ἑωσφόρον μυθολογοῦσι. Scholion representamus
dam edit. LXX, quod ex Syra Masius deprompsit,	ut est in codice Regio emendatus Drusiano: hic
τὴν Ἀστάρτην καὶ τὴν Ἀσταρώθ. Sunt qui Juno-	autem sensus: « Aquila, <i>Astartes statuas</i> dicit.

CAPUT VIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΣ.
3 ויסד אהרי הבצב	3.	3. Καὶ ἐκλιναν ὀπίσω τῆς πλεονεξίας.
13 ולמסות	13.	13.
18 והרהב	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et declinaverunt post avaritiam.	3. Sed declinaverunt post avaritiam.	3. Et declinaverunt post avaritiam.
13. Et in pistrices.	13. Panificas.	13.
18. Elegistis.	18. Elegistis.	18.
	Petistis.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. I Regum.

V. 3. Ἄ., θ., κα. ἐκλιναν ὀπίσω τῆς πλεονεξίας. Σ., ἀλλὰ μετέκλινον etc. Drus. In cod. Reg. in textu τῶν Ὁ legitur τῆς πλεονεξίας. Verum hæc nota adjicitur: ἀντὶ τοῦ, τῆς πλεονεξίας, κεῖται, συντελεσται	τῆς εἰς τέλος ἀρχειούσης τὸν νοῦν. Ῥίζα γὰρ πάντων κακῶν ἡ φιλαργυρία. Id est, pro illo, <i>avaritiæ</i> , legitur, <i>consummationis</i> , quæ usque in finem mentem vacuum inutilemque reddit. Nam radix omnium
--	---

CAPUT IX LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΣ.
2 משכמו	2.	2.
5 ויהל	5.	5. Κοπώσας.
7 ותשורה אין	7.	7.
9 כי נבוא היום יקרא לבנים הרואה	9.	9.
12 בבמה	12.	12. Ἐν ὑψώματι.
13 הבמות	13.	13. Εἰς ὑψηλόν.
הקראים		Οἱ κεκλημένοι.
15 ויה אה	15.	15.
18 ויהש	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Ab humero suo.	2. Ab humero.	2.
5. Cessaverit.	5. Dimiserit.	5. Laborans.
7. Et munus non est.	7. Sportulam non naemus.	7.
9. Quia propheta hodie, vocabatur antea videns.	9. Qui enim propheta dicitur hodie, vocabatur olim, videns.	9.
12. In bama.	12. In excelso.	12. In excelso.
13. In bama.	13. Excelsum.	13. In excelsum.
Invitati.	Qui vocati sunt.	Vocati.
15. Die una.	15. Ante unam diem.	15.
18. Et accessit.	18. Accessit autem.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. I Regum.

Astarten vero appellant Venerem, accepta a sidere denominatione. Fabulantur enim sidus Luciferum ejus esse. Pergit Drusius: « *Astartes* mentio apud Eusebium in libro *Προπαρασχ.* Hanc Phœnices, inquit, Venerem esse dicunt. *Syræ Astartes* meminit et Tertull. in Apologetico. Appellata creditur a victimarum multitudine. Nam *Astaroth*, *greges*, καὶ τὰ μῆλα. »

V. 10. Ἄλλος, ἐξέστησαν. Reg. Videtur esse

Theodotionis, qui ita vertit Deut. vii, 23; antecedens lectio ἐφαγεδαίνυσαν, quam habet idem Regius, videtur esse Aquilæ. Vide supra, cap. v, v. 41 et 42.

V. 12. Ἄλλος, καὶ ἀναμείσον ἀκρωτηρίου. Reg. Sic infra, xiv, 4.

V. 14. Ἄλλος, Ἀκκαρῶν. Reg.

V. 15. Ἄλλος, καὶ ἔκρινε. Idem.

V. 16. Ἄλλος, εἰς πάντας τοὺς τόπους etc. Reg.

CAPUT VIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Ἄλλὰ μετέκλινον ἀκολουθοῦντες τῇ πλεονεξίᾳ.

13.

18.

SYMMACHUS.

3. Sed declinabant sequentes avaritiam.

13.

18.

3. Καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας.

13. Εἰς πεσσοῦσας. Ἄλλος, εἰς μαγκιπίσσας.

18. Ἐξελέξασθε. Ἄλλος, ἡρετίσασθε.

Ἐξελέξασθε. Ἄλλος, ἡγήσασθε.

LXX INTERPRETES.

3. Et declinaverunt post summationem.

13. In panificas. *Alius*, in pistrices.

18. Elegistis. *Alius*, cooptastis.

Elegistis. *Alius*, duxistis.

3. Καὶ ἐκλιναν ὀπίσω τῆς πλεονεξίας.

13.

18.

THEODOTIO.

3. Et declinaverunt post avaritiam.

13.

18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. I Regum.

malorum est avaritia.

V. 13. Ἄλλος, εἰς μαγκιπίσσας. Reg.

V. 18. Ἄλλος, ἡρετίσασθε. Reg. Videtur esse Theodotionis, qui ita vertit Judic. v, 8.

Ibid. Ἐξελέξασθε. Ἄλλος, ἡγήσασθε. Neutrum existat in Hebraico. Sed Vulgatus Int. ex LXX desumpsit, vertitque, *petistis*.

CAPUT IX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

5.

7.

9. Τὸν γὰρ προφήτην τότε ἐκάλουν κατὰ τὸ ἀρχαῖον, τὸν ὄρωντα.

12.

13.

15. Πρὸ μιᾶς ἡμέρας.

18.

SYMMACHUS.

2. Prophetam enim tunc vocabant antiquitus, videntem.

12.

13.

15. Ante unam diem.

18.

2. Ὑπερωμίαν. Ἄλλος, ἀπὸ ὤμου.

5. Ἄνεις.

1. Πλεῖον οὐκ ἔστι μεθ' ἡμῶν. Ἄλλος, ὑπόστασιν οὐκ ἔχωμεν.

9. Ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς ἔμπροσθεν, τὸν βλέποντα. Ἄλλος, τὸ πάλαι (πρὸ ἔμπροσθεν).

12. Ἐν βαμᾶ.

13. Εἰς βαμᾶ.

Οἱ ξένοι.

15. Ἡμέρᾳ μιᾷ.

18. Προσήγαγε. Ἄλλος, προσῆλθεν.

LXX INTERPRETES.

2. Supra humerum. *Alius*, ab humero.

5. Omittens.

7. Plus non est nobiscum. *Alius*, substantiam non habemus.

9. Quia prophetam vocabat populus antea, videntem. *Al.*, antiquitus (pro antea).

12. In bama.

13. In bama.

Hospites.

15. Die una.

18. Admovit se. *Alius*, accessit.

2.

5.

7.

9.

12.

13.

15.

18.

THEODOTIO.

2.

5.

7.

9.

12.

13.

15.

18.

TO EBPAIKON.	'TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΣ.
שְׁלֹשׁ יָמִים 20 תְּבַדַּת	20.	30.
בְּמִנְיֵי שְׁבַע יְשָׁאֵל 21	21.	21.
וַיְבִיאֵם 22	22.	22.
לְשַׁחֵת וְיָרֵם 24 אֶת-הָאָרֶץ	24.	24. Εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Τὴν κνήμην.
<p>הנה הנשאר שוה לפניך אכל כי למדוע שבחרוך לאמר העם קראתו הנשאר</p>		
בַּדְּבָר 26	26.	26.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Tertio dierum. Desiderabile.	20. Nudiustertius. Optima.	20.
21. De minoribus tribubus Israel.	21. De minima tribu Israel.	21.
22. Et introduxit eos.	22. Introduxit eos.	22.
In cubiculum.	In triclinium.	In gazophylacium.
24. Et levavit. Armum.	24. Levavit autem. Armum.	24. Crus.
Ecce residuum, pone ad facies tuas, comede : quia in tempus servatum tibi, dicendo, populum vocavi.	Ecce quod remansit, pone ante te, et comede : quia de industria servatum est tibi, quando populum vocavi.	Ecce quod reliquum est, pone ante te, comede : quia in tempus reservatum tibi, dicendo, populum vocavi.
Residuum,	Quod remansit.	
	Vacat.	
26. Foras.	26. Vacat.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. I Regum.

V. 2. "Αλλος, ἀπὸ ὄμου. Sic Regius, sine interpretis nomine, quem sequitur Vulg.

V. 5. 'Α., κοπώσας. Reg.

V. 7. "Αλλος, ὑπόστασιν οὐκ ἔχομεν. Reg.

V. 9. Σ., τὸν γὰρ προφήτην etc. Drus. Paulo aliter habet Reg., Σύμμ., ἔμπροσθεν, (supra adscribitur, τὸ πάλαι) ἐν Ἰσραὴλ ἐκκλείτο ὁ προφήτης, ἔμπροσθεν ὁ βλέπων, (supra ascribitur ὁ ὄρων). Καθ' ὃ μὲν ἐπιβλέποντες τοῦ μέλλοντος ἦσαν, ἔμπροσθεν ὄρωντες ἐχρημάτιζον· καθ' ὃ δὲ θεωρητικοὶ τοῦ θεοῦ λήμματος ἦσαν, βλέποντες προσηγορεύοντο.

V. 12. 'Α., ἐν ὑψώματι. Eusebius et Hieronymus De locis Hebraicis in voce Bama

V. 13. 'Α., εἰς ὑψήλόν. Drusius. Vide Theodoret. Quæst. in libros Regum, p. 240, qui habet ὑψηλόν.

Ibid. 'Α., οἱ κεκλημένοι. Drusius.

V. 15. Σ., πρὸ μιᾶς ἡμέρας. Reg.

V. 18. "Αλλος, προσήλθεν. Reg.

V. 20. Σ., τριημέριον. Reg.

Ibid. "Αλλος, τὰ ἐπιθυμητά. Reg.

V. 21. "Αλλος, ἐκ τῆς ἀλαχίστης φυλῆς Ἰσραὴλ. Drusius.

V. 22. "Αλλος, καὶ ἔταξεν. Reg.

CAPUT X LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON	'TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וַיֵּצֵא אֱלֹהִים 1	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Nonne quia unxit te ?	1. Ecce unxit te.	1.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20. Τριημέρων.	20. Σήμερον τριταίων. Τὰ ὠραία. Ἄλλος, τὰ ἐπιθυμητά.	20.
21.	21. Τοῦ μικροῦ σκήπτρου φυλῆς Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐκ τῆς ἐλαχίστης φυλῆς Ἰσραήλ.	21.
22.	22. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτούς. Ἄλλος, καὶ ἔταξεν.	22.
Εἰς τὴν ἐξέδραν.	Εἰς τὸ κατάλυμα.	Εἰς τὴν σκηνήν.
24.	24. Καὶ ἤψησεν. Ἄλλος, ἤρεν. Τὴν κωλέαν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τὴν κνήμην.	24.
Τὸ ὑπολειφθέν . . . ὅτι ἐπίτηδες τετήρηται σοι.	Ἰδοὺ ὑπόλειμμα, παράθεσ αὐτὸ ἐνώπιόν σου, καὶ φάγε, ὅτι εἰς μαρτύριον τέθειται σοι παρὰ τοὺς ἄλλους.	. . . ὅτι ἐλέχθη· Τὸν λαὸν ἐκάλεσα.
	Ἵπόλειμμα. Ἄλλ., τὸ ἀφωρισμένον μέρος.	
	Παρὰ τοὺς ἄλλους. Ἄλλος, παρὰ τοῦ λαοῦ.	
26.	26. Ἔως ἔξω. Ἄλλος, εἰς ἀγρόν.	26.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20. Tridui.	20. Hodie tres dies. Speciosa. <i>Alius</i> , desiderabilia.	20.
21.	21. Pusilli sceptri tribus Israel <i>Alius</i> , de minima tribu Israel.	21.
22	22. Et introduxit eos. <i>Alius</i> , et ordinavit.	22.
In exhedram.	In diversorium.	In tabernaculum.
24.	24. Et coxerat. <i>Alius</i> , tulit. Armum. <i>Reliqui</i> , crus.	24.
Residuum... quia de industria servatum est tibi.	Ecce quod remansit, appone illud coram te, et comede, quoniam in testimonium est positum tibi præter alios. Quod remansit. <i>Alius</i> , segregatam partem. Præter alios. <i>Alius</i> , a populo.	...quia dictum est : Populum vocavi.
26.	26. Usque foras. <i>Alius</i> , in agrum.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. I Regum

Ibid. Ἄ, εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Σ., εἰς τὴν ἐξέδραν. Θ., εἰς τὴν σκηνήν. Reg. Vide Ezech. xl, 17, et Lxi, 10.

V. 24. Ἄλλος, ἤρεν. Reg.
Ibid. Hæc trinum interpretum lectiones mutuamur partim ex Drusio, partim ex codice Reg. qui hanc notam adjicit : Οἱ λοιποὶ τὴν κωλέαν κνήμην εἶπον, ὃ ἐστὶν ἀγκύλη. Ταύτην δὲ αὐτῷ παρατέθεικεν ὡς μέλλοντι βασιλεύειν, καὶ τοῦ λαοῦ προκινδυνεύειν, διὸ μαρτύριον ταύτην καλεῖ. Ὁ δὲ Σύμμ. ἀντὶ τοῦ μαρτύριον, τὸ ὑπολειφθὲν ἐξέδωκεν, καὶ ἀντὶ τοῦ, ὅτι εἰς μαρτύριον τέθειται σοι, ὅτι ἐπίτηδες τετήρηται σοι. Τὸ δὲ παρὰ τοῦ λαοῦ Θεοδοτίων ἐξέδωκεν, ὅτι ἐλέχθη, τὸν λαὸν ἐκάλεσα. Ἄκ. δὲ, τοῦ λέγειν, τὸν λαὸν ἐκάλεμα. Id est : *Armum. Reliqui,*

crus dixerunt, quod est, poples. Hanc autem ipsi partem apposuit quod regnaturus, et ante populum pericula subiturus esset; quapropter illam vocat testimonium. Symmachus autem loco hujus vocis, *testimonium*, edidit, *residuum*. Et pro illo, *quoniam in testimonium positum est tibi*, sic habet, *quia de industria servatum est tibi*. Illud autem, *a populo*, Theodotio edidit, *Quia dictum est, Populum vocavi*. Aquila vero, *dicendo, Populum vocavi*. Ubi advertas apud Procopium etiam, ubi in LXX legitur, ἰδοὺ ὑπόλειμμα, παράθεσ, legi, ἰδοὺ μαρτύριον παράθεσ.

V. 26. Ἄλλος, εἰς ἀγρόν. Reg.

CAPUT X LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Οὐχὶ κέχρικέ σε; Ἄλλος, ὅσα ὅτι κέχρικέ σε.	1.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Nonne unxit te? <i>Alius</i> , Vide quia unxit te.	1.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῦ γράμματος.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

2 בנימין בצרעה

2.

2.

והנה נמש אביך אודדברי האתנות
ודאג לכם לאמר מה אעשה לבני

3 עד אלזי תבור

3.

3.

גדיים

כנרות

נבל

4 שתי לוחם

4.

5 גבעת האלהים

5.

חבל

9 סהפנתו שכמד

9.

9.

10 הנבעזה

10.

10.

11 הגם שארי

11.

11.

12 למשל

12.

12.

14 דוד

14.

14. Πατράδελφος

17 ויצעם שבואל אודהעם

17.

17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Biniamin in Selsab.

VULGATA LATINA.

2. Benjamin in meridie.

AQUILA.

2.

Et ecce dimisit pater tuus verba
asinorum, et sollicitus est vobis,
dicendo : Quid faciam filio meo ?

Et intermissis pater tuus asinis,
sollicitus est pro vobis, et dicit :
Quid faciam de filio meo ?

3. Usque ad Elon Thabor.

3. Ad quercum Thabor.

3.

Hædos.

Hædos.

Tortas.

Tortas.

Tortas.

Utrem.

Lagenam.

Amphoram.

4. Duos panes.

4. Duos panes.

4. Duos panes.

5. Collem Dei.

5. Collem Dei.

5.

Funiculo.

Gregem.

9. In vertendo humerum suum.

9. Cum avertisset humerum
suum.

9.

10. Ad collem.

10. Ad prædictum collem.

10.

11. Num etiam Saul ?

11. Num et Saul ?

11.

12. In parabolam.

12. In proverbium.

12.

14. Patruus.

14. Patruus.

14. Patruus.

17. Et accivit Samuel populum.

17. Et convocavit Samuel po-
pulum.

17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. 2. Βενιαμιν, άλλομένους μεγάλα. 2.
 "Άλλος, Βενιαμιν εν Σηλώ εν Βα-
 καλλάθ άλλομένους μεγάλα. "Άλλος,
 εν σκιώδει τὸ σῶμα.

Ἰδοὺ ὁ πατήρ σου ἀποτετίνακται
 τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ἐδαψιλεύ-
 σατο δι' ὑμᾶς, λέγων· Τί ποιήσω
 ὄπῃ τοῦ υἱοῦ μου; "Άλλος, ἰδοὺ
 ὁ πατήρ σου τετίνακται φροντίδος
 τῶν ὄνων, καὶ μεριμνᾷ περὶ σοῦ
 λέγων· Τί ποιήσω περὶ τοῦ υἱοῦ
 μου;

3. 3. Ἔως τῆς δρυὸς Θαβώρ. "Άλ- 3.
 λος, τῆς δρυὸς τῆς ἐκλεκτῆς.

Νεβρούς. Αἰγίδια. "Άλλος, ἐρίφους.
 Κολλύρας. Ἄγγεϊα.
 Νέβελ. Ἄσκόν.

4. 4. Ἄπαρχὰς ἄρτων. 4.

5. 5. Τὸν βουνὸν τοῦ Θεοῦ. 5.

Σχοινίσματι. Χορῶ. "Άλλος, συνὸδω.

9. 9. Ὅστε ἐπιστραφῆναι τῷ ὤμῳ 9.
 αὐτοῦ. "Άλλος, ὡς ἐκλινε τὸν ὤμον
 αὐτοῦ.

10. 10. Εἰς τὸν βουνόν. "Άλλος, εἰς 10.
 τὸν βαμᾶ βουνόν.

11. 11. Μὴ ἐτι καὶ Σαούλ; 11.

12. 12. Εἰς παραβολὴν. "Άλλος, εἰς 12.
 παροιμίαν.

14. 14. Οἰκεῖος. 14.

17. 17. Καὶ παρήγγειλε Σαμουὴλ 17.
 παντὶ τῷ λαῷ. "Άλλος, καὶ συνήγα-
 γε Σαμουὴλ πάντα τὸν λαόν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. 2. Benjamin salientes granditer. 2.
Alius, Benjamin in Selo in Ba-
 calath salientes granditer. *Alius*, in
 umbroso corpus.

Ecce pater tuus excussit verbum
 asinorum, et profundebat propter
 vos, dicens: Quid faciam pro filio
 meo? *Alius*, Ecce pater tuus ex-
 cussit curam asinarum, et sollici-
 tus est circa te dicens: Quid fa-
 ciam de filio meo?

3. 3. Ὑσque ad quercum Thabor. 3.
Alius, ad quercum electam.

Ἡννυλός. *Alius*, *id.*

Κολλύρας. *Vasa.*

Νέβελ. *Utrem.*

4. 4. Primitias panum. 4.

5. 5. Locum altum. 5.
Collem Dei.

Φυνικό. *Choro. Alius, cœtui.*

9. 9. Ut convertit se humero suo. 9.
Alius, ut declinavit humerum
 suum.

10. 10. Ad collem. *Alius*, in bama 10.
 collem.

11. 11. An adhuc et Saul? 11.

12. 12. In parabolam. *Alius*, in pro- 12.
 verbium.

14. 14. Propinquus. 14.

17. 17. Et condixit Samuel universo 17.
 populo. *Alius*, et congregavit Sa-
 muel universum populum.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΤΑΑΣ.
לשבתים 19	19.	19.
ויקרב את שבט בנימין למשפחתו וזלנד משפחת המטרי	21.	21.
ויזנו אלה הכלים 22	22.	Καὶ καταλήφθη· 22.
משכבו 23	23.	23.
לביתו 25	23.	23.
גבעתו 26 [חיל]	26.	26. Εἰς τὸν βουνόν. Ἡ εὐπορία.
ויבדד 27	27.	27. Καὶ ἐξουθένησαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
19. Ad tribus vestras.	19. Per tribus vestras.	19.
21. Et applicuit tribum Benjamin ad familias suas: et capta est familia Matari.	21. Et applicuit tribum Benjamin et cognationes ejus, et cecidit cognatio Metri.	21.
Et captus est.	Et pervenit usque ad Saul.	Et deprehensus est.
22. Ad vasa.	22. Domi.	22.
23. Ab humero suo.	23. Ab humero et sursum.	23.
25. In domum suam.	25. In domum suam.	23.
26. In Gabaa. Exercitus.	26. In Gabaa. Pars exercitus.	26. In collem. Abundantia.
27. Et despexerunt eum.	27. Et despexerunt eum.	27. Et vilipenderunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. I Regum.

V. 1. Ἄλλος, ὅρα ὅτι κέχρικέ σε. Reg.
 V. 2. Ἄλλος, Βενιαμὴν ἐν Σηλῶ etc. Sic Regius. Ibidem Βαχαλάθ, corruptum est pro Βασαλά, quod quidam interpres vertit, ἐν σκιῶδε: τὸ σῶμα, ut notatur in eodem cod. Et quidem בצל ἐν σκιᾶ, in umbra, vel, in umbroso significat. Cur autem alteram syllabam חצ תֹּו סֶוּמָא verterit, frustra, nisi fallor, exquiratur,
 Ibid. Ἄλλ., ἰδοὺ ὁ πατήρ σου τετινάχται etc. Hanc versionem affert Reg. cod., tacito interprete,

qui videtur esse Symmachus.

V. 3. Ἄλλ., τῆς δρυὸς τῆς ἐκλατῆς. Ita Reg.
 Ibid. Σ., νεβρούς. Ἄλλ., ἐρίφους. Reg.
 Ibid. Ἀ., περικαρπα. Σ., κολλύρας. Reg.
 Ibid. Ἀ., ἀμφορέα. Σ., Νέβελ. Reg.
 V. 4. Ἀ., δύο ἄρτους. Reg.
 V. 5. Σ., τόπον ὑψηλόν. Reg.
 Ibid. Σ., σχοινίσματα. Ἄλλ., συνόδω. Reg.
 V. 9. Ἄλλ., ὡς ἐκλίπε τὸν ὄμιον αὐτοῦ. Reg.
 V. 10. Ἄλλ., εἰς τὸν βαμᾶ βουνόν. Idem

CAPUT XI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
היה 3	3.	3.
גבעת 4	4.	4. Εἰς βουνόν.
חזקתו 6	6.	6.
כאיש אחד 7	7.	7.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Remitte.	3. Concede.	3.
4. In Gabaa.	4. In Gabaa.	4. In collem.
6. Et prosperavit.	6. Et insilivit.	6.
7. Tanquam vir unus.	7. Quasi vir unus.	7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
19.	19. Κατὰ τα σκήπτρα. Ἄλλος, κατὰ τὰς φυλάς.	19.
21.	21. Καὶ προσάγει σκήπτρον Βενιαμὶν εἰς φυλάς, καὶ κατακληροῦται φυλὴ Ματταρί. Ἄλλος, καὶ προσήγαγε φυλὴν Βενιαμὶν κατὰ πατριὰς, καὶ προσήγαγε πατριὰν Ἄμοτταρί κατὰ ἄνδρα ἓνα. Καὶ κατακληροῦται.	21.
22.	22. Ἐν τοῖς σκεύεσι. Ἄλλος, ἐνθάδε ἐν τοῖς σκεύεσι.	22.
23.	23. Ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω. Ἄλλος, ἀπὸ ὤμου ἑαυτοῦ.	23.
25.	25. Εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Ἄλλος, εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.	25.
26.	26. Εἰς Γαβαά. Υἱοὶ δυνάμενοι. Ἄλλος, υἱοὶ δυνάμεων.	26.
27.	27. Καὶ ἤτιμασαν.	27.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

19.	19. Secundum sceptrum. <i>Alius</i> , secundum tribus.	19.
21.	21. Et applicat sceptrum Benjamin in tribus: et sorte capitur tribus Mattari. <i>Alius</i> , et applicuit tribum Benjamin secundum familias, et applicuit familiam Amottari per viros singulos. Et sorte capitur.	21.
22.	22. In vasis. <i>Alius</i> , hic in vasis.	22.
23.	23. Ab humero et supra. <i>Alius</i> , ab humero suo.	23.
25.	25. In locum suum. <i>Alius</i> , in domum suam.	25.
26.	26. In Gabaa.	26.
Virtus.	Filii potentes. <i>Al.</i> , filii virtutum.	
27.	27. Et contempserunt.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. I Regum.

- V. 11. Σ., μὴ ἔτι καὶ Σαούλ. Reg. et Drusius.
 V. 12. Ἄλλ., εἰς παρομίαν. Reg.
 V. 14. Ἄ., πατράδελφος. Drusius. Id est patruus, ut Hieronymus etiam vertit. Josephus, θεῖος, id est, vel patruus, vel avunculus.
 V. 17. Ἄλλ., καὶ συνήγαγε Σαμουὴλ etc. Reg.
 V. 19. Ἄλλ., κατὰ τὰς φυλάς. Reg., sine interpretis nomine.
 V. 21. Ἄλλ., καὶ προσήγαγε φυλὴν etc. Sic Regius, interpretem non indicans.
 Ibid. Ἄ., καὶ κατελήφθη. Reg.
 V. 22. Ἄλλ., ἐνθάδε ἐν τοῖς σκεύεσι. Idem.
 V. 23. Ἄλλ., ἀπὸ ὤμου ἑαυτοῦ. Idem.
 V. 25. Ἄλλ., εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Idem.
 V. 26. Ἄ., εἰς τὸν βουνόν. Sic vertere Aquilam monet Theodoretus, *Quæst.* in libros Reg.
 Ibid. Ἄ., ἡ εὐπορία. Σ., ἡ δύναμις. Reg. Ο΄, οἱ υἱοὶ δυνάμενοι. Sic in textu habet Reg., ad marg. vero, υἱοὶ δυνάμεων, quæ postrema lectio est editionis Romanæ.
 V. 27. Ἄ., καὶ ἐξουθένησαν. Reg.

CAPUT XI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ἄνεσ. Ἄλλος, ἕνθος.	3.
4.	4. Εἰς Γαβαά.	4.
6.	6. Ἐπῆλθεν. Ἄλλος, ἐπέπεσεν.	6.
7.	7. Ὡς ἀνὴρ εἰς. Ἄλλος, ὁμοθυμαδόν.	7.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Remitte. <i>Alius</i> , concede.	3.
4.	4. In Gabaa.	4.
6.	6. Insilivit. <i>Alius</i> , irrult.	6.
7.	7. Tanquam vir unus. <i>Alius</i> , unanimiter.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΙΑΚΥΛΑΞ.
וישמ 11	11.	11.
ראשימ ויכו קח		Κεφαλὰς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Disposuit.	11. Constituit.	11.
Capita. Et percusserunt.	Partes. Et percussit.	Capita.
Pariter.	Pariter.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. I Regum.

V. 5. Ἄλλ., ἔνδοξ. Reg. V. 6. Ἄλλ., ἐπέπεσον. Reg. Edit. Rom., ἐφίλατο.
 V. 4. Ἄ., εἰς βουνόν. Ex Theodoro, et ita habet Complut. V. 7. Ἄλλ., ὀμοθυμαδόν. Reg.

CAPUT XII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
וקנתי ושבתו 2	2.	2. [Γεγήρακα καὶ πακόλωμαι.
התהלכתי		
7 ועתה התייעבז ואשפטה אתכם לפני יהוה את כל צדקות יהוה אשר עשה	7.	7.
14 אחר יהוה	14.	14.
21 הרהי לא-ייעילו	21.	21. Κενων.
23 כוחל להתפלל	23.	23.
25 הרע תרע	25.	25.
הכס		Συνσυρησασθε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Senui et incanui	2. Senui et incanui.	2. [Senui et incanui.]
Ambulavi.	Conversatus.	
7. Et nunc state, et dijudicer vobiscum ad facies Domini cum omnibus justitiis Domini, quas fecit.	7. Nunc ergo state, ut iudicio contendam adversum vos coram Domino, de omnibus misericordiis Domini quas fecit.	7.
14. Post Dominum.	14. Sequentes Dominum Deum vestrum.	14.
21. Vana. Non proderunt.	21. Vana. Non proderunt.	21. Vanorum.
23. A cessando orare.	23. Ut cessem orare.	23.
25. Malefaciendo malefeceritis.	25. Perseveraveritis in malitia.	25.
Peribitis.	Peribitis.	Simul trahemini.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11. Καὶ ἔθετο. Ἄλλος, διέθετο. 11.
 Ἄλλος, διέταξεν.
 Ἄρχάς.
 Καὶ ἔτυπτον. Ἄλλος, καὶ ἐπληξεν.
 Κατὰ τὸ αὐτό. Ἄλλ., ὁμοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11. Et posuit. *Alius*, constituit. 11.
Alius, disposuit.
 Principia.
 Et percutiebant. *Alius*, et percussit.
 Secundum idipsum. *Alius*, pariter.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. I Regum.

- V. 11. Ἄλλ., διέθετο. Ἄλλ., διέταξεν. Reg. Ibid. Ἄλλ., καὶ ἐπληξεν. Reg.
 Ibid. Ἄ., κεφαλᾶς. Reg. Ibid. Ἄλλ., ὁμοῦ. Reg.

CAPUT XII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. [Γεγήρακα καὶ πεπολιώμαι.] 2. Γεγήρακα καὶ καθήσομαι. Ἄλλος, πεπολιώμαι καὶ καθήσομαι ἕως τοῦ νῦν.
 Διελήλυθα. Ἄλλος, ἀνέστραμμαί.
 7. Καὶ νῦν παραστήτε, ἵνα διακριθῶ πρὸς ὑμᾶς ἐμπροσθεν Κυρίου περὶ πασῶν ἐλεημοσυνῶν τοῦ Κυρίου ὧν ἐποίησεν. 7. Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἀπαγγελῶ ὑμῖν τὴν πᾶσαν δικαιοσύνην Κυρίου, ἃ ἐποίησεν.
 14. 14. Ὅπισω Κυρίου πορευόμενοι. Ἄλλος, πορευόμενοι ὀπίσω Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς.
 21. 21. Μηθὲν ἔντων. Οὐ περνοῦσιν οὐθέν. Ἄλλος, οὐκ ὠφέλησουσιν.
 23. 23. Ἀνέναι τοῦ προσεύχεσθαι. Ἄλλος, τοῦ διαλιπεῖν προσευχόμενον.
 25. 25. Κακίᾳ κακοποιήσητε. Ἄλλος, κακοποιοῦντες κακοποιήσητε.
 Ἄπολεισθε. Προστεθήσεσθε.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. [Seni et incanui.] 2. Seni et sedebo. *Alius*, incanui et sedebo usque nunc.
 Pertransivi. *Alius*, conversatus sum.
 7. Et nunc adstate, ut iudicio contendam vobiscum coram Domino de omnibus misericordiis Domini quas fecit. 7. Et nunc state, et iudicabo vos coram Domino, et annuntiabo vobis omnem iustitiam Domini, quæ fecit.
 14. 14. Post Dominum ambulantes. *Alius*, ambulantes post Dominum Deum vestrum, et etuet vos.
 21. 21. Qui nihil sunt. Non perficient quidquam. *Alius*, non proderunt.
 23. 23. Omittendo orare. *Alius*, ut deficiam orans.
 25. 25. Maleficio malefeceritis. *Alius*, malefacientes malefeceritis.
 Peribitis. Apponemini.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII lib. I Regum.

V. 2. "Α.Λ.Λ., πεπολιωμαι και καθήσομαι etc. Sic Reg. Prorsus existimo πεπολιωμαι, esse versionem Aquilæ et Symmachi, vocis ושבוני. Nam ipsi semper τὸ ἐπιβήν vertunt πολιά.

Ibid. "Α.Λ.Λ., ἀνέστραμμαi. Sic Reg., tacito in-

terprete, quem sequitur Vulgata. Ita legit etiam Complut.

V. 7. Σ., και νῦν παραστήτε etc. Sic Reg., Drus. et Procop. Sed duo posteriores lectionem pleniorum

TO EBPAIKON.	CAPUT XIII LIB. I REGUM. ΓΟ EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAZ.
1 בךשנה שאר במלך	1.	1.
ושחי שנים מוך על־ישראל		
3 את נצוב פלשת ׀ ישמעו העברים	5.	5. Τὸ ὑπόστημα τῶν ἀλλοφύλων. Ἐκουσάτωσαν οἱ Ἑβραῖοι.
4 וגם־נבאש ישראל בפלשתים	4.	4.
6 כי צרלו כי נגש העם ויתבא	6.	6.
7 ועברים דוד	7.	7. Ἐξελάγη.
8 ויחל שבעת ימים לבעד אשר־ שמואל	8.	8. Καὶ περιέμεινεν ἑπτὰ ἡμέρας, εἰς συνταγὴν τοῦ Σαμουὴλ.
12 ופני יהוה לא הליתי ואחאק ואעלה העלה	12.	12.
13 נסכלת	13.	13. Ἠγνωμόνησας.
17 ויצא המשוחת מסכהה פ־שתים	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
1. Filius anni Saul in regnando ipsum.	1. Filius unius anni erat Saul cum regnare cœpisset.	1.
Et duobus annis regnavit super Israel.	Duobus autem annis regnavit super Israel.	
5. Præsidentem Philisthim. Audiant Hebræi.	5. Stationem Philistinorum. Audiant Hebræi.	5. Stationem alienigenarum. Audiant Hebræi.
4. Et etiam foetuit Israel in Philisthim.	4. Et erexit se Israel adversus Philisthim.	4.
6. Quia angustia sibi, quia coarctatus erat populus, et absconderunt se.	6. Se in arcto positos, (afflictus enim erat populus,) absconderunt se.	6.
7. Et Hebræi. Intremuerunt.	7. Et Hebræi. Perterritus est.	7. Exterritus est.
8. Et expectavit septem dies ad tempus statutum quod Samuel.	8. Et expectavit septem dies iuxta placitum Samuelis.	8. Et expectavit septem dies, ad tempus statutum ipsius Samueli.
12. Et facies Domini non oravi, et vim feci mihi, et ascendere feci holocaustum.	12. Et faciem Domini non placavi, necessitate compulsus, obtuli holocaustum.	12.
13. Stultus factus es.	13. Stulte egisti.	13. Ingratus fuisti.
17. Et egressus est corrumpens e castrametatione Philisthim.	17. Et egressi sunt ad prædandum de castris Philistinorum.	17.

Notae et variae lectiones ad cap. XII lib. I Regum.

habent, quam vides supra.

V. 14. "Αλλ., πορευόμενοι ὀπίσω Κυρίου Θεοῦ ὁμῶν etc. Sic Reg. ex incerto qui paraphrasi utitur: nam postrema verba non sunt in Hebræo.

V. 21. 'A., κενῶν. Reg.

Ibid. "Αλλ., οὐκ ὠφελήσουσιν. Reg.

V. 23. "Αλλ., τοῦ διαλείπειν προσευχόμενον. Reg

V. 25. "Αλλ., κακοποιούντες κακοποιήσατε. Reg

Ibid. 'A., συνασπρήσαθε. Σ., ἀπολαίσαθε. Reg.

CAPUT XIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΩΝ.

1. Υἱὸς ὡς ἐνιαυτός Σαούλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

1. *Vacat.* "Αλλος, υἱὸς ἐνιαυτοῦ ἦν Σαούλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. "Αλλος, υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν Σαούλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

Deest. "Αλλος, καὶ δύο ἔτη ἐδασιλευσεν ἐν Ἰσραήλ.

3. Ἰκούσάτωσαν οἱ ἐν τῷ πέραν.

3. Τὸν νατὶθ τὸν ἀλλοφύλον.

Ἦθετήχασιν οἱ δούλοι.

4.

4. Καὶ ἠσχύνθησαν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. "Αλλος, καὶ ἐξουδένωσεν Ἰσραὴλ τοὺς ἀλλοφύλους.

6.

6. Ὅτι στενώσ αὐτῷ μὴ προσάγειν αὐτόν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαός. "Αλλος, ὅτι ἐκθλίβονται, καὶ ἀνεχώρησεν ὁ λαός, καὶ ἐκρύβη.

ω. Καὶ οἱ ἐκ τοῦ πέραν.

7. Καὶ οἱ διαβαίνοντες.

Ἦκολούθησε.

Ἐξέστη.

8. Ἀνέμεινεν (Αἰ. ὑπερέθετο. *Coisl.*) δὲ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς συνταγὴν τοῦ Σαμουήλ.

8. Καὶ διέλειπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυρίῳ, ὡς εἶπε Σαμουήλ.

12. Καὶ πρὶν ἢ τὸ πρόσωπον Κυρίου λιτανεύσω, καὶ βιασθεὶς ἀνήνεγχα τὴν ὀλοκαύτωσίν σου.

12. Καὶ τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου οὐκ ἰδεθήην, καὶ ἐνεκρατευσάμην, καὶ ἀνήνεγχα τὴν ὀλοκαύτωσιν. *Coisl.* ἄλλως, ἀνέσχον.

13. Ἠφρόνησας.

13. Μετατάλωται σοι.

17. Καὶ ἐξῆλθον οἱ διαφθείροντες ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Φυλισταίων.

17. Καὶ ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOCITO.

1. Filius quasi anniculus Saul in regnando ipsum.

1. *Vacat.* *Alius*, filius anni erat Saul in regnando ipsum. *Alius*, filius triginta annorum Saul in regnando ipsum.

Deest. *Alius*, et duos annos regnavit in Israel.

3. Audiant qui in transitu sunt.

3. Nasib alienigenam.

Spreverunt servi.

4.

4. Et puduit Israel in alienigenas. *Alius*, et despexit Israel alienigenas.

6.

6. Quia anguste sibi ne ipse accedat, et occultavit se populus. *Alius*, quia opprimuntur, et recessit populus, et abscondit se.

7. Et qui ex transitu.

7. Et transitores.

Secutus est.

Expavit.

8. Expectavit autem septem dies in tempus statutum ipsius Samuel.

8. In tempus. Et distulit septem dies testimonio, sicut dixerat Samuel.

12. Et priusquam faciem Domini deprecarer, et violenter actus obtuli holocaustum tuum.

12. Et faciem Domini non sum deprecatus, et vim feci, et obtuli holocaustum. *Coisl.* *aliter*, animo repugnante feci.

13. Insipienter egisti.

13. Stulte actum est tibi.

17. Et egressi sunt vastatores e castris Philisthæorum.

17. Et egressus est vastator ex agro alienigenarum.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
18 וְרָאשׁ אֶחָד יַפְנֵה דֶרֶךְ הַגְּבֹל הַשְּׂקָף עַל־גִּי הַצְּבָעִים.	18.	18. Καὶ κεφαλὴ ἢ μία ἐνευεν ὀδὸν τοῦ ἐκκύπτοντος ἐπὶ φάραγγα τῶν ὑαίνων. (Al. δορκάδων.)
20 אֶת־מַחְרְשָׁתוֹ וְאֶת־אֲדָתוֹ וְאֶת־ קִדְמוֹ וְאֶת מַחְרְשָׁתוֹ	20.	20. Τὸ θέριστρον αὐτοῦ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξι- νην αὐτοῦ καὶ τὸν τριβόδοντα αὐτοῦ.
21 וְהָיְתָה הַפְּצִירָה פִּימָה לְמַחְרְשָׁתוֹ וְלֵאמֹתָיִם וְלִשְׁלֹשׁ קִלְשָׁיו וְלִדְקָרְכִּימָיו וְלַחֲצִיב הַדְּרָבָן	21.	21.
25 וַיֵּצֵא מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים אֶל־מַכְמֵר מַכְמֵשׁ	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

18. Et caput unum respiciebat
viam termini perspicentem super
vallem Seboim.

20. Vomerem suum et ligonem
suum, et securim suam, et fossori-
um suum.

21. Et erat lima ora habens, vo-
meribus, et ligonibus, et tridentibus,
et securibus, et ad statuendum
stimulum.

25. Et egressus est praefectus
Philisthim ad transitum Machmas.

VULGATA LATINA.

18. Tertius autem verterat se
ad iter termini imminentis valli
Seboim contra desertum.

20. Vomerem suum, et ligonem,
et securim et sarculum.

21. Retusæ itaque erant acies
vomerum et ligonum et tridentum,
et securium usque ad stimulum
corrigenum.

25. Egressa est autem statio
Philisthim, ut transenderet in
Machmas.

AQUILA.

18. Et caput unum vergebat ad
viam respicientis in vallem hyz-
narum. (Al. caprearum.)

20. Messorium suum, et vas
suum, et unusquisque securam
suam, et tridentem suum.

21.

25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII lib. I Regum.

V. 1. Σ., υἱὸς ὡς ἐνιαύσιος Σαούλ etc. Ita habent Procopius et cod. Reg. Drusius minus recte, υἱὸς ὡν ἐνιαυσιαίος. Altera lectio est Procopii et codicis Reg. Tertia affertur a Drusio. In LXX vacat. Nec prætermittendum scholion Regii codicis. Σόμμαχος, υἱὸς ὡς ἐνιαύσιος Σαούλ. Ἀγλοῖ δὲ τοῦτο τὴν ἀπλότητα τῆς ψυχῆς Σαούλ, ἣν εἶχε βασιλεὺς χειροτονούμενος. Ταύτη δὲ οὐκ ἐπὶ πλείστον ἐχρήσατο ὅθεν πρόσκειται, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, μετὰ τῆς ἀπλότητος δηλαδὴ. Μεθ' ἃ κλίνας πρὸς πονηρίαν, τῆς θείας γεγύμνωται χάριτος. Ὅθεν ὁ λοιπὸς χρόνος, ὃν ἐβασίλευσε, τῆ τοῦ Σαμουὴλ δημιουργία λελογίσταται. I. e. c Symmachus, Filius quasi anniculus: quo simplicitas animi Saulis declaratur, quam habuit cum in regem inauguratus est, quam tamen non diu servavit. Quare additur: Et duobus annis regnavit super Israel, nempe cum illa morum simplicitate. Postea quippe ad malitiam declinans, divina gratia destitutus est. Quamobrem reliquum tempus quo regnavit, Samuelis administrationi computatur. Hunc locum habet Proco-

pius, sed admodum vitiatum, ita ut aptam sententiam non reperias. Qui autem sic posuit υἱὸς τριάνοντα ἐτῶν, vitiatum esse textum putavit, suoque Marte restituit.

Ibid. Ἄλλος, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν etc. Ita cod. Reg. In LXX vacat.

V. 3. Ἄ., τὸ ὑπόστημα τῶν ἀλλοφύλων. Ita Reg et Procop., ὑπόστημα vero pro statione militum exstat, ut monet Drusius, II Reg. xxii, et ὑπόστασις quoque eadem significatione capite sequenti, v. 4.

Ibid. Ἄ., ἀκουσάτωσαν οἱ Ἑβραῖοι. Σ., ἀκουσάτωσαν οἱ ἐν τῷ πέραν. Sic Drusius, Reg. et Procopius, qui loco τοῦ οἱ Ἑβραῖοι, ad Aquilam habet οἱ δούλοι, lapsu graphico scilicet, quia librarius versionem LXX Aquilæ tribuit. Aquila eandem vocem infra vertit Ἑβραῖοι, cap. xiv, v. 21.

V. 4. Ἄλλος, καὶ ἐξουδένωσεν. Reg.

V. 6. Ἄλλος, ὅτι ἐκθλίβονται etc. Reg.

V. 7. Σ., καὶ οἱ ἐκ τοῦ πέραν. Reg.

Ibid. Ἄ., ἐξεπλάγη. Σ., ἠκολούθησεν. Ita Reg.

V. 8. Ἄ., καὶ περιέμεινεν etc. Has Aquilæ et

CAPUT XIV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 אֶל־מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים	1.	1. Τὴν ὑπόστασιν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad stationem Philisthim.	1. Ad stationem Philistinorum.	1. Stationem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ΄

18. Κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ὄριου ὑπερκαίμενου κατὰ τὴν φάραγγα τὴν Σεβοίμ εἰς τὴν ἔρημον.

20. Τὴν ὕνιν, καὶ τὸ σκαφεῖον αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀξινάριον, καὶ τὴν δίκελλαν.

21.

23.

SYMMACHUS.

18. Juxta viam termini superjacentis secundum vallem Seboim in desertum.

20. Vomerem et ligonem suum, et securiculam, et bidentem:

21.

23.

18. Καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν Γαβαε τὴν εἰσκύπτουσαν ἐπὶ Γαὶ τὴν Σαβίμ.

20. Τὸ θέριστρον αὐτοῦ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξίνην αὐτοῦ, καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.

21. Καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἑτοιμος τοῦ θερίζειν. Τὰ δὲ σκεῦη ἦν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὁδόντα, καὶ τῆ ἀξίνῃ καὶ τῷ δρεπάνῳ ὑπόστασις ἦν ἡ αὐτῆ. Ἄλλος, καὶ ἐγενήθη ἡ προσβόλωσις στόματα τοῖς ἀρότροις, καὶ τοῖς ρίζιν, καὶ ταῖς τρισκελῆσιν, καὶ ταῖς ἀξίναϊς, καὶ τοῦ στερεώσαντος βούκεντρον.

23. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν Μαχμάς.

LXX INTERPRETES.

18. Et principium unum spectans viam Gabae vergentem ad Gai Sabim.

20. Messorium suum, et vas suum, et unusquisque securim suam, et falcem suam.

21. Et erat vindemia parata ad metendum. Vasa autem erant tres sicli in dentem, et securi et falci substantia erat eadem. *Alius*, et erat applicatio, ora aratri, et ligonibus, et tridentibus, et securibus, et firmantis stimulum boum.

23. Et exiit de statione alienigenarum trans Machmas.

18. Ὁδὸν τοῦ ὄριου τοῦ ἐπιβλέποντος ἐν τῇ κοιλάδι τῶν δορκάδων. (*Coislin.* τὴν κοιλάδα τῶν δορκάδων.)

20. Τὸ βούκεντρον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξίνην αὐτοῦ, καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.

21.

23. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ στάσις τῶν ἀλλοφύλων εἰς τὴν διάβασιν Μαχμάς.

THEODOTIO.

18. Viam termini respicientis in vallem caprearum. (*Coislin.* vallem caprearum.)

20. Stimulum boum suum, et vas suum, et unusquisque securim suam, et falcem suam.

21.

23. Et exiit statio alienigenarum in transitum Machmas.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII lib. I Regum.

Symmachi lectiones, pleniore habet Drusius quam Procop. et cod. Regius, qui postremi eam quæ Theodotionis fertur adjiciunt.

V. 12. Σ., καὶ πρὶν ἢ τὸ πρόσωπον Κυρίου λιτανεύσω etc. Hanc Symmachi interpretationem plenior habet cod. Regius, brevior Procopius.

V. 13. Ἄ., ἠγνωμόνησας. Σ., ἠφρόνησας. Reg.

V. 17. Σ., καὶ ἐξῆλθον οἱ διαφθ. Sic Procop. et cod. Reg.

V. 18. Hasce trium interpretum lectiones habet Drusius, qui primam sine interpretis nomine attulit: ea vero est Aquilæ, ut videtur. Codex tamen Regius illud, ἐν τῇ κοιλάδι τῶν δορκάδων, quod Theodotionis esse dicitur apud Drusium, Aquilæ trihuit, quemadmodum et Theodoretus.

V. 20. Σ., τὴν ὕνιν etc. Sic Regius codex has omnes versiones exhibet. Theodor. et Procopius legunt τὴν ὕνιν, veramque lectionem exhibent, ut arbitramur.

(*) Vox τρισκελῆσιν suspecta est Schleusnero, qui addit: « An legendum est, τρισὶ κίλλοις? aut τρικέλλαις? ut hoc dicatur sicut δίκελλα. Certe ex τρισκελῆς esset τρισκελέσι. » DRACH.

CAPUT XIV LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Εἰς μεσσήβ τῶν ἀλλοφύλων. Ἄλλος, εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων.

1.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. In messab alienigenarum. *Alius*, in stationem (vel substantiam) alienigenarum.

1.

TO EBPAIKON.
 3 נשא אפד
 4 שן הסלע מהעבר כזה ושך
 הסלע מהעבר כזה

5 השן האחד מעוק מעוק כזה
 מכמש האחד מנגב מל גבע

6 מעצור
 8 ונגלית
 11 אל-מצב פלשתים

18 הגישה ארון האלהים כידהיה
 ארון האלהים ביום ההוא ובנו
 ישראל

21 והעברים
 24 ונקמתו

27 המטה

התראה

28 ויעף

29 עכר

31 בפלשתים ממכמש

32 ויעש העם אל-שלל

34 הלילה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

3. Portans ephod.
 4. Dens petræ a transitu inde,
 et dens petræ a transitu inde.
 5. Dens unus statio ab aquilone
 contra Machmas; et unus a meri-
 die contra Gabaa.

6. Restrictio.
 8. Et nos manifestabimus.
 11. Ad stationem Philisthim.

18. Admove arcam Dei: quia
 erat arca Dei in die illa, et populus
 Israel.

21. Et Hebræi.
 24. Et ulciscar.
 27. Virgæ.
 Et viderunt.
 28. Et defessus est.
 29. Turbavit.
 31. In Philisthim a Machmas.

32. Et divertit populus ad spo-
 sion.

34. Noctu.

TO EBPAIKON
 Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

3.

4.

5.

6.

8.

11.

18.

21.

24.

27.

28.

29.

31.

32.

34.

VULGATA LATINA.

3. Portabat ephod.
 4. Eminentes petræ ex utraque
 parte, et quasi in modum dentium
 scopuli hinc et inde prærupti.
 5. Unus scopulus prominens ad
 aquilonem ex adverso Machmas,
 et alter ad meridiem contra Gabaa

6. Difficile.
 8. Cumque apparuerimus eis.
 11. Stationi Philisthinorum.

18. Applica arcam Dei: erat e-
 nim arca Dei in die illa cum filiis
 Israel.

21. Sed et Hebræi.
 24. Ulciscar.
 27. Virgæ.
 Illuminati sunt.
 28. Defecerat.
 29. Turbavit.
 31. Philisthæos a Machmis.

32. Et versus ad prædam

34. Usque ad noctem.

AKYAAΣ.

3. Φέρων ἐπενδύτην.

4.

5.

6. Ἐπίσχεσις.

8. Ἀποκαλυφθῆσόμεθα.

11.

18. Πρόσελθε τῇ κιβωτῷ τοῦ
 Θεοῦ, ἣν γὰρ σὺν τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 ραὴλ ἐν τῇ παρεμβολῇ.

21. Καὶ οἱ Ἑβραῖοι.

24.

27. Βακτηρίας.

Ἐφωτισθησαν.

28.

29.

31.

32.

34.

AQUILA.

3. Portans superindumentum.

4.

5.

6. Retentio.

8. Nos manifestabimus.

11.

18. Accede ad arcam Dei; erat
 enim cum filiis Israel in castris.

21. Et Hebræi.

24.

27. Baculi.

Illuminati sunt.

28.

29.

31.

32.

34.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Αἴρων ἐφοῦδ.	3.
4.	4. Ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου, καὶ ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου. Ἄλλος, ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν, καὶ ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν.	4.
5.	5. Ἡ ὁδὸς ἡ μία ἀπὸ βορρᾶ ἐρχομένου Μαχμάς, καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ νότου ἐρχομένου Γαβαά. Ἄλλος, ἀκρωτήριον τὸ ἐν ἀπὸ βορρᾶ ἐρχόμενον Μαχμάς, καὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ ἄλλο ἀπὸ νότου ἐρχόμενον τῆς Γαβαά.	5.
6. Ἐποχή.	6. Συνεχόμενον.	6.
8.	8. Κατακυλισθησόμεθα.	8. Ἀποκαλυφθησόμεθα.
11.	11. Εἰς μεσασθ τῶν ἀλλοφύλων. Ἄλλος, εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀλλοφύλων.	11.
18. Πρόσελθε τῇ κιβωτῇ τοῦ Θεοῦ, ἦν γὰρ σὺν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν τῇ παρεμβολῇ.	18. Προσάγαγε τὸ ἐφοῦδ. Ὅτι αὐτὸς ἦρε τὸ ἐφοῦδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραὴλ.	18. Ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραὴλ.
21.	21. Καὶ οἱ δοῦλοι.	21.
24.	24. Ἐκδικήσω. Ἄλλος, τιμωσόμεμαι.	24.
27.	27. Σκήπτρου. Ἄλλος, βάρδου. Ἐπίβλεψαν.	27.
28.	28. Ἐξελύθη. Ἄλλος, ἐκοπίασε.	28.
29.	29. Ἀπήλαχεν. Ἄλλος, ἐτάραξεν.	29.
31.	31. Ἄλλοφύλων ἐν Μαχμάς. Ἄλλος, ἐκ τῶν ἀλλοφύλων πλείους ἢ ἐν Μαχμάς.	31.
32. Καὶ ἐτράπη τοῦ ἀρπάζειν.	32. Καὶ ἐκλήθη ὁ λαὸς εἰς τὰ σκύλα. Ἄλλος, ὤρμησεν εἰς τὰ σκύλα.	32.
34.	34. Vacat. Ἄλλ., τὴν νύκτα.	34.
LXX INTERPRETES.		THEODOTIO.
3. SYMMACHUS.	3. Portans ephud.	3.
4.	4. Dens petræ hinc, et dens petræ hinc. <i>Alius</i> , summitas petræ hinc, et summitas petræ hinc.	4.
5.	5. Via una ab aquilone venienti Machmas, et via altera ab austro venienti Gabae. <i>Alius</i> , summitas una ab aquilone juxta Machmas, et summitas altera ab austro juxta Gabaa.	5.
6. Inhibitio.	6. Restrictum.	6.
8.	8. Devolvemur.	8. Nos manifestabimus.
11.	11. In messab alienigenarum. <i>Alius</i> , in multitudinem alienigenarum.	11.
18. Accede ad arcam Dei; erat enim cum filiis Israel in castris.	18. Admōve ephud; quia ipse tulit ephud in die illa coram Israel.	18. Quia erat arca Dei in die illa coram Israel.
21.	21. Et servi.	21.
24.	24. Ulciscar. <i>Alius</i> , puniam.	24.
27.	27. Sceptri. <i>Alius</i> , virgæ. Respexerunt.	27.
28.	28. Defecit. <i>Alius</i> , laboravit.	28.
29.	29. Perturbavit. <i>Alius</i> , turbavit.	29.
31.	31. Alienigenarum in Machmas. <i>Alius</i> , de alienigenis plures quam in Machmas.	31.
32. Et versus est ad rapiendum.	32. Et divertit populus ad spolia. <i>Alius</i> , irruit in spolia.	32.
34.	34. Vacat. <i>Alius</i> , noctem.	34.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.]
הבדב 36	36.	36.
כל פנות העם 38	38.	38. Εἰς τὰς γωνίας τὸ κλητός.
הדעו וראו במה היתה החטאת הזאת היום הבה תכלום 41	41.	41.
כידעם-אלהים עשה היום הזה 45	45.	45.
ושאל לנד המלכה 47	47.	47.
ובכל אשר-יפנה ירשיע חיל 48	48.	48.
דר 50	50.	50.
חיל 52	52.	52.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Bonum.	36. Bonum.	36.
38. Omnes anguli populi.	38. Angulos populi.	38. In angulos multitudo.
Et scitote et videte in quo sit peccatum hoc hodie.	Et scitote et videte per quem acciderit peccatum hoc hodie.	
41. Da perfectionem.	41. Da iudicium.	41.
45. Quia cum Deo fecit die hac.	45. Quia cum Deo operatus est hodie.	45.
47. Et Saul cepit regnum.	47. Et Saul confirmato regno.	47.
Et in omnibus quæ respiciebat, condemnabat.	Quocumque se verterat, supe- rabat.	
48. Virtutem.	48. Congregato exercitu.	48.
50. Patruī.	50. Patruelis.	50.
52. Virtutis.	52. Fortem et aptum ad præ- lium.	52.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. I Regum.

V. 1. 'A., τὴν ὑπόστασιν. Coislīn. Ἄλλος, εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων. Reg.

V. 3. 'A., φέρων ἐπενδύτην. Reg. דָּפֵן vertere solet Aquila, ἐπέन्दυμα.

V. 4. Ἄλλος, ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν etc. Reg. Qui bis habet ὁδούς mendose pro ὁδούς, dens.

V. 5. Ἄλλος, ἀκρωτήριον τὸ ἐν etc. Reg. Hic versio LXX in eodem codice omnino vitata est, ut et in editione Romana. Nam ex nominum similitudine imperiti librarii, ὁδός, τῖα, posuere pro ὁδούς, dens, quæ est propria τοῦ ἴσ significatio.

V. 6. 'A., ἐπίσχεσις. Σ., ἐποχή. Reg.

V. 8. 'A., Θ., ἀποκαλυφθησόμεθα. Reg.

V. 11. Ἄλλος, εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀλλοφύλων. Reg.

V. 18. Hæ lectiones A., S. et Theodotionis prodeunt ex cod. Coislīn., nec omnino consonant cum Hebræo.

V. 21. 'A., καὶ οἱ Ἑβραῖοι. Reg. LXX autem, καὶ οἱ δοῦλοι. Legerunt haud dubie עֲבָדָי.

V. 24. Ἄλλος, τιμωρήσομαι. Reg.

V. 27. 'A., βακτηρίας. Ἄλλος, βάδδου. Reg.

Ibid. 'A., ἐφωτίσθησαν. Reg.

V. 28. Ἄλλος, ἐκοπίασ. Ita Reg.

V. 29. Ἄλλος, ἐτάραξεν. Reg.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Τὸ ἀγαθόν. Ἄλλος, τὸ ἀρεστόν.	36.
38. Τοὺς μεγάλους.	38. Τὰς γωνίας τοῦ Ἰσραήλ. Ἄλλος, τὰς φυλάς τοῦ λαοῦ.	38.
Καὶ γινώτε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία σήμερον.	Καὶ γινώτε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον.	
41.	41. Δὸς δῆλους. Ἄλλος, δὸς δῆλωσιν.	41.
45.	45. Ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐποίησα τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἄλλος, ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐποίησα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.	45.
47.	47. Καὶ Σαοὺλ ἔλαχε τοῦ βασιλεύειν, κατακληροῦται ἔργον. Ἄλλος, καὶ Σαοὺλ κατακληροῦται τὸ ἔργον τοῦ βασιλεύειν. Οὐ ἂν ἐστράφη, ἐσώζετο. Ἄλλος, οὐ ἂν ἐπέβλεψεν, ἐσώζεν.	47.
48.	48. Δύναμιν. Ἄλλος, δύναμιν ἀτναίν. Ἄλλος, δύναμιν μεγάλην.	48.
50.	50. Οἰκείου. Ἄλλος, πατραδέλου.	50.
52.	52. Δυνάμειος. Ἄλλος, εὐπορίας.	52.
SYMMACHUS.		LXX INTERPRETES.
36.	36. Bonum. <i>Alius</i> , placitum.	36.
38. Magnos.	38. Angulos Israel. <i>Alius</i> , tribus populi.	38.
Et cognoscite in quo sit peccatum hodie.	Et cognoscite et videte in quo factum est peccatum hoc hodie.	
41.	41. Da manifestationes. <i>Alius</i> , da manifestationem.	41.
45.	45. Quoniam populus Dei fecit diem hanc. <i>Alius</i> , misericordia Dei fecit in die hac.	45.
47.	47. Et Saul sorte cepit regnare, sorte cepit opus. <i>Alius</i> , et Saul sorte cepit opus regnandi. Quocumque se vertebat, salvabatur. <i>Alius</i> , quocumque respiciebat, salvabat.	47.
48.	48. Virtutem. <i>Aliter</i> , virtutem atnain. <i>Alius</i> , virtutem magnam.	48.
50.	50. Propinqui. <i>Alius</i> , patruī.	50.
52.	52. Virtutis. <i>Alius</i> , abundantiae.	52.

THEODOTIO.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. I Regum.

V. 31. Ἄλλος, ἐκ τῶν ἀλλοφύλων etc. Reg.

V. 32. Σ., ἐστράπη τοῦ ἀρκάζειν. Ἄλλος. ὤρμισεν etc. Reg.

V. 34. Ἄλλος, τὴν νύκτα. Reg. In edit. Romana omittitur.

V. 36. Ἄλλος, τὸ ἀρεστόν. Reg.

V. 38. In Regio, Ἄ., εἰς τὰς γωνίας τὸ κλητός· in angulos multitudo. Κλητός, multitudinem interdum, itemque gloriam sive decus significat. Σ., τοὺς μεγάλους, supple τοῦ λαοῦ, i. e. magnates populi. Ἄλλος, τὰς φυλάς τοῦ λαοῦ. Reg.

Ibid. Σ., καὶ γινώτε ἐν τίνι etc. Reg.

V. 41. Ἄλλος, δὸς δῆλωσιν. Reg.

V. 45. Ἄλλος, ἔλεος τοῦ Θεοῦ etc., erratum videtur pro ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ. LXX, ⲙϣ, *populus*, verterunt. Vulgata melius ⲙϣ, *cum*, litteræ eadem in utroque, significatio diversa.

V. 47. Ἄλλ., καὶ Σαοὺλ κατακληροῦται etc. Reg.

Ibid. Ἄλλος, οὐ ἂν ἐπέβλεψεν, ἐσώζεν. Reg.

V. 48. Ἄλλος, δύναμιν ἀτναίν. Mira depravatio. Ἄλλος, δύναμιν μεγάλην. Utraque lectio in Reg.

V. 50. Ἄλλος, πατραδέλου. Reg. et Coislin. alter. Videtur omnino esse Aquilæ qui ita vertit supra, x, 14, et passim in Canticis.

V. 52. Ἄλλος, εὐπορίας. Coislin. alter.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικαῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.]
הַבּוֹנִים 36	36.	36.
כָּל פְּנוֹת הָעַם 38	38.	38. Εἰς τὰς γωνίας τὸ κλητός.
דַּעוּ וְרֵאוּ בְּמִה הִיחָה הַחֲטָאִית הַזֹּאת הַיּוֹם 41	41.	41.
כִּי עָשָׂה אֱלֹהִים עִשָּׂה הַיּוֹם הַזֶּה 45	45.	45.
וְשָׂאֵל לִכְד הַמְּלֹכָה 47	47.	47.
וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְתָּה יִרְשִׁיעַ 48	48.	48.
חֵיל 48	48.	48.
דֶּרֶךְ 50	50.	50.
חֵיל 52	52.	52.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Bonum.	36. Bonum.	36.
38. Omnes anguli populi.	38. Angulos populi.	38. In angulos multitudo.
Et scitote et videte in quo sit peccatum hoc hodie.	Et scitote et videte per quem acciderit peccatum hoc hodie.	
41. Da perfectionem.	41. Da iudicium.	41.
45. Quia cum Deo fecit die hac.	45. Quia cum Deo operatus est hodie.	45.
47. Et Saul cepit regnum.	47. Et Saul confirmato regno.	47.
Et in omnibus quæ respiciebat, condemnabat.	Quocumque se verterat, superabat.	
48. Virtutem.	48. Congregato exercitu.	48.
50. Patruī.	50. Patruelis.	50.
52. Virtutis.	52. Fortem et aptum ad prælium.	52.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. I Regum.

V. 1. 'A., τὴν ὑπόστασιν. Coislin. Ἄλλος, εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων. Reg.

V. 3. 'A., φέρων ἐπενδύτην. Reg. דָּפֵן vertere solet Aquila, ἐπένδυμα.

V. 4. Ἄλλος, ἀκρωτήριον πέτρας ἐνταῦθεν etc. Reg. Qui bis habet ὁδούς inendose pro ὁδούς, dens.

V. 5. Ἄλλος, ἀκρωτήριον τὸ ἐν etc. Reg. Hic versio LXX in eodem codice omnino vitata est, ut et in editione Romana. Nam ex nominum similitudine imperiti librarii, ὁδός, via, posuere pro ὁδούς, dens, quæ est propria τοῦ ψ significatio.

V. 6. 'A., ἐπίσχεσις. Σ., ἐποχή. Reg.

V. 8. 'A., Θ., ἀποκαλυφθῆσμεθα. Reg.

V. 11. Ἄλλος, εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀλλοφύλων. Reg.

V. 18. Hæ lectiones A., S. et Theodotionis prodeunt ex cod. Coislin., nec omnino consonant cum Hebræo.

V. 21. 'A., καὶ οἱ Ἑβραῖοι. Reg. LXX autem, καὶ οἱ δοῦλοι. Legerunt haud dubie דָּבָר.

V. 24. Ἄλλος, τιμωρήσομαι. Reg.

V. 27. 'A., βακτηρίας. Ἄλλος, ῥάβδου. Reg.

Ibid. 'A., ἐφωτίσθησαν. Reg.

V. 28. Ἄλλος, ἐκοπίας. Ita Reg.

V. 29. Ἄλλος, ἐτάραξεν. Reg.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Τὸ ἀγαθόν. Ἄλλος, τὸ ἀρεστόν.	36.
38. Τοὺς μεγάλους.	38. Τὰς γωνίας τοῦ Ἰσραήλ. Ἄλλος, τὰς φυλάς τοῦ λαοῦ.	38.
Καὶ γινώτε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία σήμερον.	Καὶ γινώτε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον.	
41.	41. Δὸς δῆλους. Ἄλλος, δὸς δῆλωσιν.	41.
45.	45. Ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐποίησε τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἄλλος, ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐποίησε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.	45.
47.	47. Καὶ Σαοὺλ ἔλας τοῦ βασιλεύειν, κατακληροῦται ἔργον. Ἄλλος, καὶ Σαοὺλ κατακληροῦται τὸ ἔργον τοῦ βασιλεύειν.	47.
	Οὐ ἂν ἐστράφη, ἐσώζετο. Ἄλλος, οὐ ἂν ἐπέβλεψεν, ἐσώζεν.	
48.	48. Δύναμιν. Ἄλλως, δύναμιν ἀπανά. Ἄλλος, δύναμιν μεγάλην.	48.
50.	50. Οἰκείου. Ἄλλος, πατραδέλου.	50.
52.	52. Δυνάμως. Ἄλλος, εὐπορίας.	52.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
36.	36. Bonum. <i>Alius</i> , placitum.	36.
38. Magnos.	38. Angulos Israel. <i>Alius</i> , tribus populi.	38.
Et cognoscite in quo factum sit peccatum hodie.	Et cognoscite et videte in quo factum est peccatum hoc hodie.	
41.	41. Da manifestationes. <i>Alius</i> , da manifestationem.	41.
45.	45. Quoniam populus Dei fecit diem hanc. <i>Alius</i> , misericordia Dei fecit in die hac.	45.
47.	47. Et Saul sorte cepit regnare, sorte cepit opus. <i>Alius</i> , et Saul sorte cepit opus regnandi.	47.
	Quocumque se vertebat, salvabatur. <i>Alius</i> , quocumque respiciebat, salvabat.	
48.	48. Virtutem. <i>Aliter</i> , virtutem atnain. <i>Alius</i> , virtutem magnam.	48.
50.	50. Propinqui. <i>Alius</i> , patruī.	50.
52.	52. Virtutis. <i>Alius</i> , abundantiae.	52.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. I Regum.

V. 31. Ἄλλος, ἐκ τῶν ἀλλοφύλων etc. Reg.
 V. 32. Σ., ἐστράφη τοῦ ἀρκάζειν. Ἄλλος. ὤρμησεν etc. Reg.
 V. 34. Ἄλλος, τὴν νύκτα. Reg. In edit. Romana omittitur.
 V. 36. Ἄλλος, τὸ ἀρεστόν. Reg.
 V. 38. In Regio, 'A., εἰς τὰς γωνίας τὸ κλητός· in *angulos multitudo*. Κλητός, *multitudinem interdum, nempe gloriam sive decus* significat. Σ., τοὺς μεγάλους, supple τοῦ λαοῦ, i. e. *magnates populi*. Ἄλλος, τὰς φυλάς τοῦ λαοῦ. Reg.
 Ibid. Σ., καὶ γινώτε ἐν τίνι etc. Reg.
 V. 41. Ἄλλος, δὸς δῆλωσιν. Reg.

V. 45. Ἄλλος, ἔλεος τοῦ Θεοῦ etc., erratum videtur pro ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ. LXX, ΠΥ, *populus*, verterunt. Vulgata melius ΠΥ, *cum*, litteræ eadem in utroque, significatio diversa.
 V. 47. Ἄλλ., καὶ Σαοὺλ κατακληροῦται etc. Reg. Ibid. Ἄλλος, οὐ ἂν ἐπέβλεψεν, ἐσώζεν. Reg.
 V. 48. Ἄλλως, δύναμιν ἀπανά. Mira depravatio. Ἄλλος, δύναμιν μεγάλην. Utraque lectio in Reg.
 V. 50. Ἄλλος, πατραδέλου. Reg. et Coislin. alter. Videtur omnino esse Aquilæ qui ita vertit supra, x, 14, et passim in Canticis.
 V. 52. Ἄλλος, εὐπορίας. Coislin. alter.

TO EBPAIKON.

CAPUT XV LIB. I REGUM

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΞ.

2 צבאות
פקדתי
שם
4 במלואים
באותים
רגלי
5 וירב
בכול
6 עמלקי פך-אסף עם דאוא
עשיתה חסד עם-כל-בני ישראל

2.
4.
5.
6.

2.
Ἐπεσεψάμην.
4.
5.
6.

אסף
ויסר
8 הודים

8

Συνέβρω σε.
Καὶ ἀπέστη.
8.

9 התייבם

9.

9.

נבבזה
11 נהכותי

11.

Τεταπεινωμένον.
11.

בואחרי

Ἀπὸ δεξιῶν μου.

ויהר

13 הקיכותי

13.

13. Ἐκύρωσα.

15 אשר חבל

15.

15. Ὃν ἐφείσατο.

16 הרף

16

16. Ἄφες.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Exercituum.

2. Exercituum.

2.

Recensui.

Recensui.

Inspexi.

Posuit.

Restitit.

4. In agnis.

4. Quasi agnos.

4.

Ducenta.

Ducenta.

Peditum.

Peditum.

5. Et insidiatus est.

5. Tetendit insidias.

5.

In torrente.

In torrente.

6. Amalecitz ne forte compren-
dendam te cum eo: et tu fecisti
misericordiam cum omnibus filiis
Israel.

6. Ab Amalec, ne forte invol-
vam te cum eo: tu enim fecisti
misericordiam cum omnibus filiis
Israel.

6.

Comprehendam te.

Involvam te.

Simul inveniam te.

Et recessit.

Et recessit.

Et recessit.

8. Interfecit.

8. Interfecit.

8.

9. Perdere ea.

9. Disperdere ea.

9.

Contemptum.

Vile.

Humiliatum.

11. Pœnitet me.

11. Pœnitet me.

11.

De post me.

Dereliquit me.

De post me.

Et iratus est.

Contristatus est.

13. Statui.

13. Implevi.

13. Ratum feci.

15. Quia pepercit.

15. Pepercit enim.

15. Quibus pepercit.

16. Permite.

16. Sine

16. Permite

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἐπίθετο.	2. Σαβαώθ. Ἄλλος, στρατῶν. Ἐκδικήσω. Ἀπῆντησεν.	2. Ἐπάταξεν
4.	4. Γαλγάλοις. Ἄλλος, ἄρμασιν. Τετρακοσίας. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , διακο- σείαις. Ταγμάτων. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , πεζῶν.	4.
5.	5. Ἐνὶ δρευσεν. Ἄλλος, ἐνὶ δρου- σεν. Ἐν τῷ χειμάρρῳ. Ἄλλος, ἐν τῇ φάραγγι.	5.
6.	6. Τοῦ Ἀμαληκίτου, μὴ προσθῶ σε μετ' αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἄλ- λος, τοῦ Ἀμαλήκ, καὶ οὐ προστε- θήσῃ μετ' αὐτοῦ, ἐπειδὴν οὐκ ἐποίη- σεν ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Προσθῶ σε. Καὶ ἐξέκλιθεν.	6.
8. Ἐξωλόθραυσεν.	8. Ἀπέκτεινεν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἀνε- θεμάτισεν.	8.
9. Εὐτέλης.	9. Ἐξολοθρεῦσαι αὐτά. Ἄλλος, ἀναθεματίσαι. Ἡτιμωμένον.	9. Ἐξουδενωμένον.
11. Μετεμελήθην. Ἄκολουθεῖν μοι. Ἐλυπήθη εἰ ὄργιλον (<i>sic</i>).	11. Μεταμεμέλημαι. Ἀπὸ ὀπισθῆν μου. Ἡθύμησε.	11. Παρακέκλημαι.
13.	13. Ἔστησα.	13. Ὅργιλον (<i>sic</i>).
15.	15. Ἄ περιποίησατο.	15.
16. Ἔασον.	16. Ἄνεξ.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Irruit.	2. Sabaoth. <i>Alius</i> , exercituum. Ulciscar. Occurrit.	2. Percussit.
4.	4. Galgalis. <i>Alius</i> , curribus. Quadringenta. <i>Reliqui</i> , ducentis. Ordinum. <i>Reliqui</i> , peditum.	4.
5.	5. Insidiatus est. <i>Alius</i> , consti- tuit. In torrente. <i>Alius</i> , in convalle.	5.
6.	6. Amalecitar, ne addam te cum eo : et tu fecisti misericordiam cum filiis Israel. <i>Alius</i> , ipsius A- malec, et non adjicies cum eo, quia non fecit misericordiam cum filiis Israel. Addam te. Et declinavit.	6.
8. Exterminavit.	8. Interfecit. <i>Reliqui</i> , anathema- tizavit.	8.
9. Vile. 11. Pœnitet me. Sequi me. Doluit, et, iratus est.	9. Exterminare ea. <i>Alius</i> , ana- thematizare. Vile. 11. Pœnitet me. De post me. Contristatus est.	9. Contemptum. 11. Revocavi n.e. Iratus est.
13.	13. Firmavi.	13.
15.	15. Quæ reservavit.	15.
16. Sine.	16. Permite.	16.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ελληνικοί γραμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
21 ראשית החרם לזבח	21.	21. Κεφάλαιον.
22 החפץ ליהיה בעלות	22.	22.
שמע מובח טוב		
דהקשיב		
23 כי חזאת - קסם מרי ואר וחרפים הפער	23.	23. Ἀμαρτία μαντικής παραποι- κρασμός. . . .
25 נא	25.	25.
26 מאסדה	26.	26.
זמאסך		
27 בנקה	27.	27. Ἐνδύματος αὐτοῦ.
מעילי		
28 לרעך	28.	28. Ἐταίρω σου.
29 וגם נצח ישראל לא ישקר ורא ינחם	29.	29
להנחם		
32 אגג מעדנת	32.	32. Μεταμεληθῆναι. Ἄγᾱ ἀπὸ τρυφερίας.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Initium anathematis ad im- molandum.	21. Primitias eorum quæ cassa sunt, ut immolet	21. Capitulum.
22. Numquid voluntas Domino in holocaustis?	22. Numquid vult Dominus ho- locausta?	22.
Audire præ sacrificio bonum.	Melior est enim obedientia, quam victimæ.	
Intendere.	Auscultare.	
23. Quia peccatum divinationis rebellio, et mendacium et Thera- phim transgredi.	23. Quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare: et quasi scelus idololatriæ, nolle acquiesce- re.	23. Peccatum vaticinationis, ir- ritatio...
25. Nunc.	25. Quæso.	25.
26. Reprohasti.	26. Projecisti.	26.
Projecit te.	Projecit te.	
27. In alam.	27. Summitatem.	27.
Pallii ejus.	Pallii ejus.	Indumenti ejus.
28. Socio tuo.	28. Socio tuo.	28. Socio tuo.
29. Et etiam victoria Israel, non mentietur, et non poenitebit eum.	29. Porro triumphator in Israel non parcat, et poenitudine non flectetur.	29.
Ad poenitendum.	Ut agat poenitentiam.	Ad poenitendum.
32. Agag delicate.	32. Agag pinguissimus et tre- mens.	32. Agag a voluptate.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

21.
22. Μὴ θέλει;
23. Ὅτι ἁμαρτία τῆς μαντείας ἐδὲ προσερίζειν, ἢ δὲ ἀνομία τῶν εἰδώλων τὸ ἀπειθεῖν.

25. Ἄξιῳ.
26. Ἐξουθενῶσει σε.
27. Τοῦ ἄκρου τοῦ κρασπέδου. Περιβολαίου αὐτοῦ.
28. Ἐταίρω σου.
29.

32. Ἀγάγ ἀβρός.
SYMMACHUS.

21.
22. Num vult?
23. Quia peccatum vaticinationis contendere, iniquitas vero idolorum immorigerum esse.

25. Quæso.
26. Spernet te.
27. Summitatem fimbriæ. Pallii ejus.
28. Socio tuo.
29.

32. Agag delicatus.

21. Τὰ πρῶτα τοῦ ἐξολοθρευµατος θῦσαι. Ἄλλος, τὰ πρῶτα τοῦ ἀναθέματος τοῦ θῦσαι. Οἱ λοιποὶ, ἀπαρχὴν τοῦ ἀναθέματος.

22. Εἰ θελήτῳ τῷ Κυρίῳ ὀλοκαυτώματα; Ἄλλος, οὐ θέλει ὁ Κύριος ὀλοκαυτώσεις.

Ἄκοη ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν. Ἄλλος, ἀκοὴ ἀγαθὴ ὑπὲρ θυσίαν. Ἄλλος, βελτίων θυσίας.

Ἡ ἐπακρόβασις. Ἄλλος, τὸ προσεχεῖν.

23. Ὅτι ἁμαρτία οὐκ ὀνίσμα ἐστίν, ὀδύνην καὶ πόνους Θεραφὶν ἐπάγουσιν. Ἄλλος, οὐκ ὀνίσμα ἐστὶ παραπικρασµὸς, ἀδικία καὶ Θεραφεῖν ὀδύνην καὶ πόνους ἐπάγουσιν.

25. Δῆ.
26. Ἐξουδένωσας. Ἀπεδάλετό σε.
27. Τοῦ πτερυγίου. Διπλοῖδος αὐτοῦ.
28. Τῷ πλησίον σου.

29. Καὶ διαίρεθῆσεται Ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ οὐκ ἀποστρέψει, οὐδὲ μετανοήσει. Ἄλλος, σχισθῆσεται, καὶ οὐκ ἐπιστρέψει, οὐδὲ μετανοήσει ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ. Ἄλλος, οὐ ψεύσεται, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται.

Μετανοῆσαι

32. Ἀγάγ τρέμων. Ἄλλος, Ἀγάγ ἐξ Ἀναθὼθ τρέμων.

LXX INTERPRETES.

21. Prima exterminationis ad sacrificandum. *Alius*, prima anathematis ad immolandum. *Reliqui*, primitias anathematis.

22. Si voluntas Domino holocausta? *Alius*, non vult Dominus holocausta.

Auditio super sacrificium bonum. *Alius*, auditio bona super sacrificium. *Alius*, melior sacrificio.

Obedientia. *Alius*, attendere.

23. Quoniam peccatum augurium est, dolorem et labores Theraphin inducunt. *Alius*, augurium est irritatio: injustitia et Theraphin dolorem et labores inducunt.

25. Utique.
26. Sprevisi. Abjecit te.

27. Pinnulam. Diploidis ejus.

28. Proximo tuo.

29. Et dividetur Israel in duo: et non avertet, neque pœnitebit. *Alius*, scindetur et non convertet se, neque pœnitebit sanctus Israel. *Alius*, non mentietur neque pœnitebit eum.

Ad pœnitendum.

32. Agag tremens. *Alius*, Agag ex Auathoth tremens.

21.
22.
25.
26. Ἀπίωσα.

27. Ἴματιοῦ αὐτοῦ.
28.
29.

- Παρακληθῆναι.
32.

THEODOTIO.

21.
22.
25.
26. Abjecisti.
27. Vestimenti ejus.
28.
29.

- Ut revocetur.
32.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פס"ה תב"ן 33	53.	53.
פס"ה תב"ן 34	Ουισασειφ. 34.	Διέσπασεν. 34. Εἰς τὸν βουνόν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
33. Mater tua. Et scindere fecit.	33. Mater tua, et in frusta concidit.	33.
Et scindere fecit.	Et in frusta concidit.	Disserpsit.
34. In Gabaa.	34. In Gabaa.	34. In collem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, στρατιῶν. Coisl. alter.
Ibid. Ἀ., ἐπιοσκεψάμην. Ita Reg. et Coisl. alter.
Ibid. Σ., ἐπέθετο etc. Coisl. alter.
V. 4. Ἄλλος, ἄρμασιν. Hæc et sequentes versus quarti lectiones ex eodem Coisl. Pro ἄρμασιν legendum omnino videtur ἀρνασιν, agnis; Vulgata enim habet, quasi agnos. [Et vox Hebraica אַגְנִים in agnis significat, ut vertit Chaldaice Jonathan. Nimirum singuli adducebant agnum, et ex agnorum numero noscebatur numerus militum: non enim licebat populum viritum numerare, consule II Reg. xxiv, 40 sq. Drach.]
V. 5. Ἄλλος, ἐνὶ δρυσεύ. Reg.
Ibid. Ἄλλος, ἐν τῇ φάραγγι. Reg. et Coisl. alter.
V. 6. Ἄλλος, τοῦ Ἀμαλήκ etc. Reg.
Ibid. Ἀ., συνεύρω σε. Reg. et Coisl. alter.
Ibid. Ἀ., καὶ ἀπέστη. Reg. Coisl. habet: οἱ λοιποὶ, ἀπέστη.
V. 8. Οἱ λοιποὶ, ἀνεθεμάτισεν. Ex eodem Coisl.

V. 9. Ἄλλος, ἀναθεματίσσι. Ita Reg. et Coisl. alter, sine interpretis nomine. Sic vocem אֲנִי et אֲנִי־הָ vertunt alibi Aquila et Theodotio.

Ibid. Ἀ., τεταπεινωμένον etc. Has interpretationes ex Regio codice mutuamur. Coisl. alter habet, Ἀ., τεταγμένον, minus recte, et Θ., ἐξουθενωμένον.

V. 11. Σ., μετεμελήθη etc. Idem Coisl.

Ibid. Θ., παρακλήματι. Sic legitur in edit. τῶν Ὁ' Romana.

Ibid. Ἀ., ἀπὸ δπισθὲν μου. Σ., ἀκολουθεῖν μοι. Idem Coisl., hoc modo: Ἀ., τὸ ἔσω, quod ad marginem positum significat Aquilam ita habere, ut legitur in textu τῶν Ὁ'.

Ibid. Σ., ἐλυπήθη, et Σ., Θ., ὄργισεν. Idem Coisl. qui binas, ut vides, Symmachi interpretationes exhibet, quod et infra in Aquila non semel observatur. Qua de re, nimirum de duabus utriusque editionibus, fuse in Præliminaribus.

CAPUT XVI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיִּתְּנֵם 1	1.	1. Ἀπεδοκίμασα αὐτόν.
בזבח 3	3.	3.
וַיִּתְּנֵם 4	4.	4. Ἐξεπλάγησαν.
וַיִּתְּנֵם וַיִּתְּנֵם 7	7.	7.
וַיִּתְּנֵם וַיִּתְּנֵם 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Reprobavi eum	1. Projecerim eum.	1. Reprobavi eum.
3. Ad victimam.	3. Ad victimam.	3.
4. Et contremuerunt. In occursum ejus.	4. Admirati sunt. Occurrentes ei.	4. Attoniti sunt.
7. Quia non quod videbit homo.	7. Nec juxta intuitum hominis ego judico.	7.
9. Et transire fecit Isai Samma. Et dixit: Etiam in hoc non elegit Dominus.	9. Adduxit autem Isai Samma, de quo ait: Etiam hunc non elegit Dominus.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
33.	33. Ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἔσφαξεν. "Ἄλλος, ἡ μήτηρ σου υἱοῦ Σα- σίφ.	33.
Διόσπασεν.	"Ἐσφαξεν.	"Ἐθασάνισεν.
34.	34. Εἰς Γαθαά.	34.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
33.	33. Mater tua. Et jugulavit. A- lius, mater tua filii Sasiph.	33.
Discerpsit.	Jugulavit.	Cruciavit.
34.	34. In Gabaa.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. I Regum.

V. 13. 'Α., ἐκύρωσα. Reg. Coislin. alter habet, Σ., ἐκύρωσα.

V. 15. 'Α., ὧν ἐφέλατο. Reg. et Coislin. alter.

V. 16. 'Α., ἀφες. Σ., ἔασον. Idem Coisliu.

V. 21. 'Α., κεφάλαιον. Οἱ λοιποὶ, ἀπαρχὴν τοῦ etc. Coislin. idem. "Ἄλλος, τὰ πρῶτα τοῦ ἀναθέματος τοῦ θῦσαι. Reg.

V. 22. Σ., μὴ θέλει. Coislin. 2. "Ἄλλος, οὐ θέλει ὁ Κύριος etc. Reg.

Ibid. "Ἄλλος, ἀκοή ἀγαθὴ ὑπὲρ θυσίαν. Reg.

Ibid. "Ἄλλος, τὸ προσέχειν. Reg. et Coisl. alter.

V. 23. Has lectiones mutuamur ex codice Reg. pleniores et emendatiores, quam apud Drusium.

Adjicitur hæc nota : Τὸ δὲ Θεραφίμ, ὁ 'Α., θεραπειάν καὶ ἀνθυφαίρεσιν ἑρμηνεύει. "Ἄλλος, ἐπιτήρησιν. I. e. « Illud autem, Theraphim, Aquila, alium et subtractionem interpretatus est : Alius, observationem. » Illud autem, 'Α., θεραπειάν καὶ ἀνθυφαίρεσιν, suspectum mihi est.

V. 25. Σ., ἀξιώ. Coislin. 2.

V. 26. Θ., ἀπίσω. Idem.

Ibid. Σ., ἐξουθενώσει σε. Idem. Et sic Ο΄ in edit. Rom.

V. 27. Σ., τοῦ ἀκρου τοῦ κρασπέδου. Reg. et Coislin. alter.

Ibid. 'Α., ἐνδύματος etc. Idem Coislin.

V. 28. 'Α., Σ., ἐταίρω σου Coislin. 2.

V. 29. "Ἄλλος, σπισθήσεται, καὶ οὐκ ἐπιστρέψει etc. Reg. "Ἄλλος, οὐ ψεύσεται etc. Coislin. 2.

V. 32. 'Α., Ἄγὰ ἀπὸ τρυφερίας etc. Ex cod. Reg. et Coislin. altero. Illud autem, ἐξ ἀναθῶθ, mendose positum esse videtur pro Ἄδανῶθ, ex voce Hebraica דאנא [et ד, formativa præfixa. DRACH.]

V. 33. "Ἄλλος, ἡ μήτηρ σου υἱοῦ Σασίφ. Reg. mendose pro οὐισασίφ. Est lectio vocis Hebraicæ ἡρציח Græcis litteris expressæ.

Ibid. 'Α., Σ., διέσπασεν. Θ., ἐθασάνισεν. Coisl. 2.

V. 34. 'Α., εἰς τὸν βουνόν. Reg. Hieron. *Uz lucis Hebraicis* et supra, cap. xi, ex Theodoro.

CAPUT XVI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐξουθενωκα αὐτόν. "Ἄλλος, ἀπίσωμαι αὐτόν.	1.
3.	3. Εἰς τὴν θυσίαν.	3. Εἰς τὴν θυσίαν.
4. Ἐξεπλάγησαν. Ἀπαντήσαντες αὐτῷ.	4. Ἐξέστησαν. Τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ.	4.
7.	7. Ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέπεται ἄνθρωπος, δέχεται ὁ Θεός. "Ἄλλος, ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπος, οὕτως βλέπεται ὁ Θεός.	7.
9.	9. Καὶ παρήγαγεν οἰσσαι τὸν Σαμά· καὶ ἐν τούτῳ οὐκ ἐξελέξατο. "Ἄλλος, καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὴν Σαμαά· καὶ εἶπεν, οὐδὲ ἐν τούτῳ ἐξελέξατο Κύριος.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Sprevi eum. <i>Alius</i> , rejeci eum.	1.
3.	3. In sacrificium.	3. In sacrificium.
4. Attoniti sunt. Cum occurrerent ei.	4. Expaverunt. Occursu ejus.	4.
7.	7. Quoniam non sicut inspiciet homo, videbit Deus. <i>Alius</i> , quia non sicut videbit homo, videbit Deus.	7.
9.	9. Et produxit Jessai Sama : et in hoc non elegit. <i>Alius</i> , et produxit Jessai Samaa : et dixit, neque in hoc elegit Dominus.	9.

TO EBPAIKON.

החמר 11	11
הצטת 13	13.
ובנתת 14	14.
אדננו 16	16.
בננו	
מימיב 17	17.
נשא כלים 21	21.
רחח אלהים 23	23.

אדדכנו
רחח
ומדב לו

VERSIO HEBRAICI TEXT.

11. Suntne consummati ?
13. Et prosperavit.
14. Et terruit eum.
16. Dominus noster.
In cinyra.
17. Bene scientem.
21. Ferens vasa.
23. Spiritus Dei.

Cinyram.
Et erat respiratio.
Et bene erat ei.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

11
13.
14.
16.
17.
21.
23.

VULGATA LATINA.

11. Numquid jam completi sunt?
13. Directus est.
14. Exagitabat eum.
16. Dominus noster.
Cithara.
17. Bene psallentem.
21. Armiger.
23. Spiritus Domini malus.

Citharam.
Refocillabatur.
Levius habebat.

ΑΚΥΛΑΣ.

11.
13. Ἐνηυλισθη.
14. Ἐθάμβει.
16.
Ἐαλτηριον.
17.
21.
23.

Κιθαραν.

AQUILA.

11.
13. Inhabitavit.
14. Autonitum faciebat.
16.
Psalterium.
17.
21.
23.

Citharam.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. I Regum.

- V. 1. Ἄ., ἀπεδοκίμασα αὐτόν. Coislin. alter. Ἄλλος, ἀπωσμαι αὐτόν. Reg.
V. 3. Ο, Θ., εἰς τὴν θυσίαν. Reg.
V. 4. Ἄ., Σ., ἐξεπλάγησαν. Coislin. 2.
Ibid. Σ., ἀπαντήσαντες αὐτῶ. Coislin. 2.
V. 7. Ἄλλος, ὅτι οὐχ ὡς ἂν ἴδῃ ἄνθρωπος etc. Reg. Illud autem, ὄψεται ὁ θεός, videbit Deus, ab omnibus adjicitur, quia licet non exprimat in Hebræo, subintelligitur tamen.
V. 9. Ἄλλος, καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὸν Σαμά etc. Reg.
V. 11. Ἄλλος, ἐταλειώθησαν. Coislin. 2.
V. 13. Ἄ., ἐνηυλισθη etc. Idem.
V. 14. Ἄ., ἐθάμβει. Coislin. alter. Σ., συνείχεν

CAPUT XVII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

באפס דמים 1	1.
בעסד האלה 2	2.
אדניא 3	3.
שש 4	4.
קשקשים 5	5.
כדור 7	7.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In sine Dammim.
2. In valle Ela.
3. Et vallis.
4. Sex.
5. Squamarum.
7. Sicut liciatorium.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

1.
2.
3.
4.
5.
7.

VULGATA LATINA.

1. In sinibus Dommim.
2. In vallem terebinthi.
3. Vallis.
4. Sex.
5. Squamata.
7. Sicut liciatorium.

|ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ἐν πέρατι Δομίμ.
2. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός
3. Ὁ μεσάζων.
4.
5. Φολιωτόν.
7. Ὡσεὶ ἀντίον.

AQUILA.

1. In sine Dommim.
2. In valle quercus.
5. medians.
4.
5. Squamatam.
7. Sicut malus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Ἐκλελοίπασιν: Ἄλλος, ἐτε- λειώθησαν;	11.
13. Ὀρμησεν.	13. Ἐφήλατο.	13. Ἐπέφανεν.
14. Συνείχεν αὐτόν.	14. Ἐπνίγεν αὐτόν.	14.
16. Κύριε ἡμῶν. Κιθάρα.	16. ✕ Κύριε ἡμῶν. Ἐν κινύρα.	16. Κιθάρα.
17. Καλῶς.	17. Ὀρθῶς.	17. Ἀγαθῶς.
21. Ὀπλοφόρος.	21. Αἰρων τὰ σκευή.	21.
23.	23. Πνεῦμα πονηρόν. <i>Οἱ λοιποί,</i> πνεῦμα Θεοῦ. Κινύραν. Καὶ ἀνέψυχεν. Καὶ ἀγαθὸν ἦν αὐτῷ.	23. Ψαλτήριον. Καὶ ἀνέπνεεν.
Καὶ εὐφορος ἐγένετο. SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. Defeceruntne? <i>Alius, suntne</i> <i>consummati?</i>	11.
13. Irruit.	13. Insiliit.	13. Advenit.
14. Occupavit eum.	14. Suffocavit eum.	14.
16. Domine noster. Cithara.	16. ✕ Domine noster. In cinyra.	16. Cithara.
17. Pulcre.	17. Recte.	17. Bene.
21. Armiger.	21. Ferens vasa.	21.
23.	23. Spiritus malus. <i>Reliqui, spi-</i> <i>ritus Dei.</i> Cinyram. Et refrigerabat.	23. Psalterium. Et respirabat.
Et levius habebat.	Et bene erat ei.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. I Regum.

κότον. Sic Reg.

V. 16. Σ., κύριε ἡμῶν. Coislin. alter.

Ibid. Ἄ., ψαλτήριον etc. Idem.

V. 17. Σ., καλῶς. Θ., ἀγαθῶς. Coislin. 2.

V. 21. Σ., ὀπλοφόρος. Idem.

V. 23. *Οἱ λοιποί,* πνεῦμα Θεοῦ. Idem.

Ibid. Ἄ., κιθάραν. Θ., ψαλτήριον. Coislin. alter,
sive 2.

Ibid. Θ., καὶ ἀνέπνεεν. Coislin. 2 atque etiam
Reg., sed sine interpretis nomine.

Ibid. Σ., καὶ εὐφορος ἐγένετο. Reg. et Coislin.
alter, qui habet ἐγένετο.

CAPUT XVII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐφερμέν. Ἄλλος, ἐν Ἄφας Δομίν.	1.
2. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλά.	2. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς τερσεβίνθου. Ἄλλος, ἐν τῇ κοιλάδι αὐτοί.	2. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.
3.	3. Ὁ αὐλόν. <i>Οἱ λοιποί,</i> ἡ φά- ραγι.	3.
4. Ἐξ.	4. Πέντε (<i>Coislin.</i>). Τεσσάρων (<i>ed. Rom.</i>). <i>Οἱ λοιποί,</i> ἕξ.	4.
5. Ἀσπιδωτόν.	5. Ἀλυσιδωτόν.	5. Ἀσπιδωτόν.
7. Ὡσεὶ ἰστός.	7. Ὡσεὶ μέσακλον. Ἄλλος, μέ- σωκλον. Ἄλλος, μέσακνον.	7. Ὡσεὶ ἀνέτιον.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Ephermen. <i>Alius, in Aphas</i> <i>Dommin.</i>	1.
2. In valle Hela.	2. In vallem terebinthi. <i>Alius, in</i> <i>valle ipsi.</i>	2. In valle quercus.
3.	3. Vallis. <i>Reliqui, id.</i>	3.
4. Sex.	4. Quinque (<i>Coislin.</i>). Quatuor (<i>edit. Rom.</i>). <i>Reliqui, sex.</i>	4.
5. Scutatam.	5. Hamatam.	5. Scutatam.
7. Sicut velum.	7. Sicut liciatorium. <i>Alius, me-</i> <i>dianum. Alius, id. alio verbo.</i>	7. Sicut malus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.
ולהבת חנית שקלים ברזל 8 מלחמה עבדים וירד אלי 9 אם-יוכל להגהם אתי 10 חרפתי היום הזה יחד 12 ורוד בן-איש אפרתי הזה מבית להם יהודה ושבו ישי וד שצנה בנים והאיש בימי שאול זקן בא באנשים 13 וילכו שלשת בני-ישי הגדלים 18 ואת-עירבתם תקח 19 בעמק האלה 20 המעגלה המערטה 30 אל-סוּל אדר 35 ויצאתי	8. 9. 10. 12. 13. 18. 19. 20. 30. 35.	Καὶ ἡ φλῆξ δόρατος. Σίκλων στατήρων. 8. 9. 10. Ἵμοῦ. 12. 13. Καὶ τὸ ἐσουθᾶ (i. ἐρουθᾶ) αὐτῶν λήψη. Ἄλλως, καὶ τὴν σύμ- μειξιν αὐτῶν λήψη. 19. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός. 20. 30. 35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et flamma lanceæ. Siclorum ferri. 8. Bellum. Servi. Et descendat ad me. 9. Si quiverit pugnare mecum. 10. Exprobravi. Die hac. Pariter. 12. Et David filius viri Ephra- thæi hujus de Bethlehem Juda, et nomen ejus Isai. Et illi octo filii. Et vir in diebus Saul senex, ve- nens inter homines. 13. Abieruntque tres filii Isai majores. 18. Et pignus eorum accipies. 19. In valle Ela. 20. In vallum. Ad ordinem. 30. Ad contra alterum. 35. Et egrediebar.	Ipsum autem ferrum hastæ ejus. Siclos ferri. 8. Prælium. Servi. Ad singulare certamen. 9. Si quiverit pugnare mecum. 10. Exprobravi. Hodie. Singulare certamen. 12. David autem erat filius viri Ephrathæi, de quo supra dictum est, de Bethlehem Juda, cui no- men erat Isai qui habebat octo filios, et erat vir in diebus Saul senex, et grandævus inter viros. 13. Abierunt autem tres filii ejus majores. 18. Et cum quibus ordinati sunt disce. 19. In valle terebinth' 20. Ad locum Magala. In pugnam. 30. Ad alium 35. Egrediebar.	Et flamma hastæ. Siclorum staterarum 8. 9. 10. Pariter. 12. 13. 18. Et eruba eorum accipies. Aliter, et commixtionem eorum accipies. 19. In valle quercus. 20. 30. 35.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Διχμή.	Και ἡ λόγχη. Σίλων σιδήρου.	Και ἡ φλὸς δόρατος.
8.	8. Πολέμω. <i>Οἱ λοιποὶ, πόλεμον.</i> <i>Ἑβραῖοι. Οἱ λοιποὶ, δούλοι.</i>	8.
Εἰς τὸ μονομαχῆσαι.	Και καταθήτω.	
9. Περιγένηται μου.	9. Ἐὰν δυνήθῃ πολεμῆσαι πρὸς μα.	9
10.	10. Ὀνειδίσα. Ἄλλος, ἐξευτί- λισα. Ἄλλος, ὕβρισα.	10.
Σήμερον.	Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Ἄμφοτεροί.	Ἄμα. 12.
12.	12. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ τὴν Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπου Ἐφραθαίου. Οὗτος ἐκ Βηθλεὲμ Ἰουδα, καὶ ὄνομα αὐ- τῷ Ἰεσσαί· καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. Καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις Σαουλ πρεσβύτερος ἐληλυθὸς ἐν ἀνδράσι.	
13.	13. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐπορεύ- θησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαί οἱ μεί- ζονες.	13.
18. Καὶ τὴν μισθοφορίαν αὐτῶν λήψῃ.	18. Καὶ ὅσα ἂν χρήζουσι γνώσῃ.	18. Καὶ ὅ ἐὰν χρήζουσι γνώσῃ.
19. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλά.	19. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς τερεβίν- θου.	19. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.
20.	20. Ἐἰς τὴν στοργγύλωσιν. Ἄλ- λος, εἰς τὴν παρεμβολήν.	20.

Εἰς τὴν παράταξιν. Ἄλλος, εἰς
τὸν πόλεμον.

30.	30. Εἰς ἐναντίον ἐτέρου. Ἄλλος, εἰς μέρος ἕτερον.	30.
35.	35. Καὶ ἐξεπορευόμην. Ἄλλος, ἐξηρχόμην.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Caspis.	Et lancea. Siclorum ferri.	Et flamma hastæ.
8.	8. Bello. <i>Reliqui, bellum.</i> Hebræi. <i>Reliqui, servi.</i>	8.
Ad singulare certamen.	Et descendat.	
9. Vicerit me.	9. Si quiverit pugnare mecum.	9.
10.	10. Exprobrati. <i>Alius, vilipendi.</i> <i>Alius, contumelia affeci.</i>	10.
Hodie.	In die hac.	
12.	Ambo. 12. <i>Vacat. Alius, et erat David</i> filius viri Ephrathæi. Hic de Beth- lehem Juda, et nomen ipsi Jessæ: et ipsi octo filii. Et vir in diebus Saul senex, qui processerat in viris.	Simul. 12.
13.	13. <i>Vacat. Alius, abieruntque</i> tres filii Jessæ majores.	13.
18. Et mercedem eorum acci- pies.	18. Et quæcumque ipsis opus fuerint cognoscēs.	18. Et quodcumque opus erit eis cognoscēs.
19. In valle Heia.	19. In valle terebinthi.	19. In valle quercus.
20.	20. In vallum. <i>Alius, in castra.</i>	20.
	In aciem. <i>Alius, in bellum.</i>	
30.	30. In adversum alterius. <i>Alius,</i> in partem alteram.	30.
35.	35. Et egrediebar, <i>Alius, exhibam.</i>	35.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

בזקני

37 מיד

38 מדיו

39 ויחגר

37.

38.

39.

37.

38. Ἐνδύτην αὐτοῦ.

39.

מעל למדיו ואל ללכת כי לא תנסה

ני לא נסיתי

ויסרים

40 מן הדגתה

בכלי

42 ויבזה

43 הבלב

ויקלע

46 פגר

50 ויחוק דוד מן הפלשתים בקלע

באבן ויך את הפלשתים ויבזהו וחיב

אין בידוד

40.

42.

43.

46.

50.

40.

Ἐν τῷ ἀναλεκτηρίῳ.

42.

43.

46.

50.

53 מולק

53.

53.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

In barbam ejus.

Mentum eorum.

37. De manu.

37. De manu.

37.

38. Vestibus suis.

38. Vestimentis suis.

38. Indumentam suam.

39. Et cinxit.

39. Accinctus ergo.

39

Desuper vestes suas, et voluit ire, quia non expertus erat.

Super vestem suam, cœpit tentare si armatus posset incedere : non enim habebat consuetudinem.

Quia non periculum fecit.

Quia non usum habeo.

E removit ea.

Et deposuit ea.

40. De torrente.

40. De torrente.

40.

In vase.

In pera.

In collectoria.

42. Et despexit eum.

42. Despexit.

42.

43. Numquid canis ?

43. Numquid canis ?

43.

Et maledixit.

Maledixit.

46. Cadaver.

46. Cadavera.

46.

50. Et prevaluit David præ Philisthæo in funda et in lapide. Et percussit Philisthæum, et interfecit eum : et gladius non in manu David.

50. Prævaluitque David adversum Philisthæum in funda et lapide, percussumque Philisthæum interfecit, cumque gladium non haberet in manu David.

50.

53. A persequendo.

53. Postquam persecuti fuerant.

53.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- Τοῦ φάρυγγος αὐτοῦ. *Οἱ λοιποὶ*,
τοῦ πύγῳνος αὐτοῦ.
37. Ἐκ χειρὸς.
38. Μανδύαν.
39. Καὶ ἔζωσε. *Οἱ λοιποὶ*, καὶ
ἐνέδυσεν.
- Ἐπάνω τοῦ μανδύου αὐτοῦ· καὶ
ἐκοπίασε περιπατήσας ἅπαξ καὶ
δις. Ἄλλος, ἐπάνω τοῦ θώρακος
αὐτοῦ. Καὶ ἐγώλαιεν Δαυὶδ ἐν τῷ
βαδίζειν ἐν αὐτοῖς ἅπαξ καὶ δις, ὅτι
ἄπειρος ἦν.
- Ἵτι οὐ πεπείραμαι. Ἄλλος, ἀ-
γύμναστος γὰρ εἰμι.
Καὶ ἀφαιροῦσιν αὐτά. Ἄλλος,
καὶ περιελάτο αὐτά.
40. Ἐκ τῆς φάραγγος.
Ἐν τῇ πῆρᾳ.
42. Ἐξητίμασεν. *Οἱ λοιποὶ*,
ἐξουδένωσεν.
43. Ὡσεὶ κύων; Ἄλλος, μὴ
κύων;
Κατηράσατο.
46. Κῶλα.
50. ✕ Καὶ ἐκραταύθη Δαυὶδ
✕ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον τῆ σφεν-
✕ δόνη καὶ τῷ λίθῳ ἐν τῇ ἡμέ-
✕ ρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐπάταξε τὸν
✕ ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐ-
✕ τόν. Καὶ βρομφατὰ οὐκ ἦν ἐν
✕ χειρὶ Δαυὶδ.
53. Ἐκκλίνοντες.

37. Ἐκ στόματος.
38.
39.

40. Ἐκ τῆς φάραγγος.

42.

43.

46.

50:

53.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- Guttur ejus. *Reliqui*, barbam
ejus.
37. De manu.
38. Vestimentum.
39. Et cinxit. *Reliqui*, et induit.
Super vestimentum suum; et la-
boravit cum ambulasset semel et
bis. *Alius*, supra thoracem suum;
et claudicabat David in ambu-
lando in ipsis semel et bis, quia
inexpertus erat.
- Quia non usum habeo. *Alius*,
inexpertus enim sum.
- Et auferunt ea. *Alius*, et circum-
abstulit ea.
40. De valle.
In pera. *Reliqui*, in vase.
42. Contempsit. *Reliqui*, despe-
xit.
43. Tanquam canis? *Alius*, num-
quid canis?
Maledixit.
46. Membra.
50. ✕ Et corroboratus est Da-
✕ vid super alienigenam funda
✕ et lapide in die illa, et percus-
✕ sit alienigenam, et occidit eum,
✕ et gladius non erat in manu
✕ David.
53. Declinantes.

37. De ore.

38.

39.

40. De valle.

42.

43.

46.

50.

53.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
צשי		
תדנח 54	54.	54.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et diripuerunt.	Invaserunt.	
54. Vasa ejus.	54. Arma ejus.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. I Regum.

V. 1. 'A., ἐν πέρατι Δομεῖμ. Sic Euseb. *De locis Hebraicis*. Ἀφῆς Δομεῖμ, ἐνθα ἐπολέμει Σαούλ, ἐν πέρατι Δομεῖμ. Ubi Hieronymus: *Aphes Dommin ubi dimicavit Saul: pro quo Aquila interpretatus est, in finibus Dommin*. Lectio Ἀφροδομεῖμ, videtur esse Theodotionis. Illud vero τῶν Ὁ, ἐφερμέν, vitiatum est.

V. 2. 'A., Θ., ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός. Vide Eusebium *De locis Hebraicis* ad vocem Ἠλά. Σ., ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλά. Drusius. Ἄλλ., ἐν τῇ κοιλάδι αὐτοῖ.

Qui sic transtulit תנח, habuit pro αὐτοῖ, quæ est hujus vocis frequens significatio. Et sic edit. Rom.

V. 3. 'A., ὁ μεσάζων etc. Coislin. 2.

V. 4. Σ. et οἱ λοιποὶ, ἕξ etc. Idem.

V. 5. 'A., φολιδωτόν. Σ., Θ., ἀσπιδωτόν. Coislin. aller. Reg. vero postremam uni Symmacho tribuit.

V. 7. 'A., Θ., ὡσεὶ ἀντίον. Σ., ὡσεὶ ἰστός etc. Has lectiones exhibet Coislin. 2.

Ibid. 'A., Θ., καὶ ἡ φλόξ δόρατος etc. Idem.

Ibid. 'A., αἰκλῶν στατήρων. Coislin. 2. Suspicio esse mendum pro στατήρων σιδηρῶν.

V. 8 et 9. Lectiones affert idem Coislin.

V. 10. Ἄλλ., ἐξευτέλισα. Reg. Ἄλλ., ὑβρίσα. Coislin. 2.

Ibid. Σ., σήμερον. Coislin. 2.

Ibid. 'A., δοῦ. Θ., ἄμα. Idem.

V. 12. Ἄλλ., καὶ ἦν Δαυὶδ υἱός etc. Hæc et versus 13 verba ex cod. Reg. desumpta sunt. Hic autem deliciant LXX in Romana editione usque ad versum 32. quæ in codice Alexandrino, et alia, ut videtur, editione supplentur, et a Chrysostomo afferuntur in Hom. de David et Saul. In eodem Alexandrino codice habentur cætera versus 12 et 13, quæ asserimus.

V. 18. 'A., καὶ τὸ ἔσουδά, sive melius, τὸ ἔρουδά αὐτῶν λήψη. Reg. ex Chrysostomo; lectionem vero Symmachi affert Theodoretus. Coislinianus vero alter hæc habet, Ἰωάννου ἐκ τοῦ εἰς τὸν Ἡσαΐαν. Ἰασούδ τῇ Ἑβραίων γλώττῃ ἡ ἀναστροφή λέγεται, καὶ ἡ διαγωγή. Διὰ τοῦτο Ἰεσσαὶ πέμπων τὸν Δαυὶδ ἔλεγεν, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν ἀπαγγελεῖς μοι, καὶ τί διάγουσι πράττοντες. Οἱ Ὁ, καὶ ὅσα ἂν χηρῆσαι γνώση. Θ., καὶ ὃ ἐὰν χηρῆσαι γνώση. 'A., καὶ τὴν σύμμειξιν αὐτῶν λήψη. Σ., καὶ τὴν μισθοφορίαν αὐτῶν λήψη. Διόδωρος, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη. Θεοδώρητος, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη. Ἰωάννης, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη ὃ δὲ Σύμμαχος, τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη, ἠρμήνευσεν, ὅσα χηρῆσαι γνώση.

CAPUT XVIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
כנפח 1	1.	1. Κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
חלחל 6	6.	6.
חזר חזק במד הרע בעיניו 8	8.	8.
כיהיה ידה עמו ומעם שאל 12	12.	12.
כשח 14	14.	14. Ἐπιστήμων.
יגר 15	15.	15. Ὑπεστέλλετο.
ישח 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Sicut animam suam.	1. Quasi animam suam.	1. Secundum animam suam.
6. Chori.	6. Choros ducentes.	6.
8. Et iratus est Saul valde, et malum fuit in oculis suis.	8. Iratus est autem Saul nimis, et displicuit in oculis ejus sermo.	8.
12. Quia erat Dominus cum eo, et a Saul recesserat.	12. Eo quod Dominus esset cum eo, et a se recessisset.	12.
14. Intelligens.	14. Prudenter agebat.	14. Sciens.
15. Et timuit.	15. Cœpit cavere.	15. Angebatur.
20. Rectum fuit.	20. Placuit.	20.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

	Κατεπάτουν. Ἄλλος, προενόμειυσαν. Οἱ λοιποὶ, διήρπασαν.	
54. Τὰ ὄπλα αὐτοῦ.	54. Τὰ σκεύη αὐτοῦ.	54.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Conculcabant. <i>Alius</i> , diripuerunt. <i>Reliqui</i> , <i>id</i> .	
54. Arma ejus.	54. Vasa ejus.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. I Regum.

V. 16. Vide ad versum 2.
 V. 20. Εἰς τὴν τρογγύλωσιν. Hæc deficient in LXX editionis Rom. Sed habentur in codice Reg. qui ad marginem aliam interpretationem affert, nempe εἰς τὴν παρεμβολήν.
 Ibid. Εἰς τὴν παράταξιν. Sic Reg. in textu, ad marg. vero, εἰς τὸν πόλεμον.
 V. 30. Ἄλλ., εἰς μέρος ἑταρον. Idem.
 V. 35. Ἄλλ., ἐξηρχόμεν. Reg.
 Ibid. Οἱ λοιποὶ, τοῦ πώγωνος αὐτοῦ. Coislin. 2.
 V. 37. Θ., ἐκ στέματος. Coislin. 2.
 V. 38. Ἄ., ἐνδύτην αὐτοῦ. Reg. et Coislin. Ο, μανδύαν. Hic vero Procopius ait, εἶδος ἐφρεστρίδος· οἶμαι δὲ ἀρκαδικὴν εἶναι, ἣ τὸ παρά τῶν πολλῶν μάντιον λεγόμενον. Οἱ μὲν Ο' διεθρογγότα φασὶ τὰ ἱμάτια τοῦ τὴν ἀναλρεσιν τῶν Ἑλλ. παιδῶν μηνύσαντος· ὁ δὲ Ἀκύλας, τὸν μανδύαν ἐξέδωκεν, καὶ ὁ τῶν Ἀμαντιῶν βασιλεὺς τῶν Δαυὶδ πρεσβέων ἀνεῖλε τῶν μανδύων τὸ ἥμισυ, ἕως τῆς ἀναβολῆς τῶν ἰσχιῶν αὐτῶν. I. e. Genus est vestis. Existimo autem vel arcadicam esse, vel quam vulgo *mantion* appellant. Septuaginta vero dicunt, *vestimenta* illius, qui nuntiavit cædem filiorum Heli, discissa fuisse. Ubi Aquila, *mandyan*, reddidit. Rex item Ammonitarum præscidit dimidium *mandyorum*, legatis Davi-

dis usque ad tegumentum natium filiorum. Theodoretus vero ait : Ἄκ., μανδύαν διεθρογγόμενον, quæ vitiosa videntur.

V. 39. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐνέδυσαν. Reg.
 Ibid. Σ., καὶ ἔσκαζεν etc. Coislin. 2. Ἄλλ., ἐπάνω τοῦ θώρακος etc. Idem.
 Ibid. Ἄλλ., ἀγύμναστος γὰρ εἰμι. Coislin. 2.
 Ibid. Ἄλλ., καὶ περιελατο αὐτά. Reg.
 V. 40. Σ., Θ., ἐκ τῆς φάραγγος. Coislin. 2.
 Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἐν σκεύει etc. Has omnes lectiones effert idem Coislin.
 V. 42. Οἱ λοιποὶ, ἐξουδένωσαν. Idem.
 V. 43. Ἄλλ., μὴ κύων. Reg.
 Ibid. Σ., ἐλοιδοῖται. Coislin. 2.
 V. 46. Σ., σώματα. Idem.
 V. 50. Καὶ ἐκραταίωθη etc. Coislin. cum asteriscis, pene similia habet cod. Alexandrinus. Ibi vero LXX deliciunt. Complut. habet ἐκραταίωσε, adjicitque post ἐθανάτωσαν αὐτόν, hæc verba, καὶ βουφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυὶδ.
 V. 53. Σ., ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ. Coislin. 2.
 Ibid. Κατεπάτουν. Sic Reg. in textu : in margine vero, προενόμειυσαν.
 V. 54. Σ., τὰ ὄπλα αὐτοῦ. Ita Reg.

CAPUT XVIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Vacat. Ἄλλος, ψυχὴν ἀγαπῶν τοσοῦτον.	1.
6.	6. ✕ Χορεύουσαι. Ἄλλος, παίζουσαι.	6.
8.	8. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαούλ. Ἄλλος, καὶ ὠργίσθη Σαούλ σφόδρα.	8.
12.	12. ✕ Ὅτι ἦν ΠΙΠΙ μετ' αὐτοῦ, ✕ καὶ ἀπὸ Σαούλ ἀπέστη.	12.
14. Συνιῶν.	14. Συνιῶν.	14.
15. Ὑπαστέλλετο.	15. Εὐλαθεῖτο.	15.
20. Ἡδὺ ἐγένετο.	20. Ἡδύνθη.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Vacat. <i>Alius</i> , animam diligens tantum.	1.
6.	6. ✕ Choros ducentes. <i>Alius</i> , ludentes.	6.
8.	8. Et malum visum est verbum in oculis Saul. <i>Alius</i> , et iratus est Saul valde.	8.
12.	12. ✕ Quia erat PIPPI cum eo, ✕ et a Saul recesserat.	12.
14. Prudens.	14. Intelligens.	14.
15. Angebatur.	15. Verebatur.	15.
20. Suave fuit.	20. Rectum fuit.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ויחזיר יד פלשתים 21	21.	21.
ויאמר שאול אל דוד בשמים תחזק בי		Νυμφεύσεις ἐν ἐμοί.
22 חפץ	22.	22.
23 תחזק בכלך הנקלה	23.	23.
25 רש הנקלה למלך בחדר	25.	Ἄπορος. Καὶ εὐτελής. 25.
להגקם 26 ולא מלאו הימים	26.	26. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.
27 וימלאום	27.	27. Καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς.
28 וידע	28.	28.
29 לרא	29.	29.
30 ויהי שאול איב את דוד כל הימים ויצאו שרו פלשתים ויהי כדו צאתם שכל דוד מכל עבדי שאול ויקר שבו מאד	30.	30.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

21. Et sit in eo manus Philistinorum.	21. Et sit super eum manus Philistinorum.	21.
Dixitque Saul ad David : in duabus gener eris in me.	Dixitque Saul ad David, in duabus rebus gener eris meus hodie.	Gener eris erga me.
22. Complacuit.	22. Places regi.	22.
Gener esto regi.	Esto gener regis.	
23. Numquid leve?	23. Num parum?	23.
Pauper.	Pauper.	Inops.
Et despectus.	Et tenuis.	Et tenuis.
25. Regi in dote.	25. Rex sponsalia.	25.
Ad ulciscendum.	Ut fiat ultio.	
26. Et non completi erant dies.	26. Et post paucos dies.	26. Et non impleti erant dies.
27. Et impleverunt ea.	27. Et annumeravit ea.	27. Et implevit ea.
28. Et cognovit.	28. Et intellexit.	28.
29. Timere.	29. Timere.	29.
Et fuit Saul inimicus David omnibus diebus.	Factusque est Saul inimicus David cunctis diebus.	
30. Et egressi sunt principes Philistinorum : et fuit ab egrediendo eos intellexit David præ omnibus servis Saul : et honorificum fuit nomen ejus valde.	30. Et egressi sunt principes Philistinorum : a principio autem egressionis eorum prudentius se gerebat David, quam omnes servi Saul, et celebre factum est nomen ejus nimis.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. I Regum.

V. 1. 'A., κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Theodoretus et Procopius.

V. 6. Ἄλλος, παίζουσαι. Reg. Coislin. vero in margine habet λοιποὶ * χορεύουσαι, παίζουσαι.

V. 8. Ἄλλος, καὶ ὠργίσθη Σαούλ σφόδρα. Coislin. 2.

V. 12. * Ὅτι ἦν IIIII etc. Coislin. 2. Hic ut infra, non semel illud pipi notatur ad וידי non quoad

sonum sed quoad formam litterarum Hebraicarum, וידי, qua de re alibi.

V. 14. 'A., ἐπιστήμων etc. Coislin. 2.

V. 15. 'A., Σ., ὑπεστέλλετο. Reg.

V. 20. Σ., ἡδὺ ἐγένετο. Reg.

V. 21. Ἄλλος, καὶ ἔσται ἐπ' αὐτόν etc. Ita Reg. In LXX vacat.

Ibid. * Καὶ εἶπε etc. Hæc cum asteriscis exhibet

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

21.	21. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, και ἔσται ἐπ' αὐτὸν χεῖρ ἄλλοφύλων. ✕ Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, ✕ ἐφ' αἰρέσει ἔση γαμβρός μου σημερον.	21.	Ἐπὶ ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις.
22.	22. Θέλει. Ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ.	22.	Εὐδοκεῖ.
23. Μὴ ἐλαφρόν;	23. Εἰ κούφον; Ταπεινός.	23.	Πένης.
Καὶ ἀτιμος.	Καὶ οὐχὶ ἔνδοξος.	23.	
25.	25. Ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι. Ἄλλ., ὁ βασιλεὺς ἔδνα. Ἐδικῆσαι.	25.	
Ἵσπε τίσασθαι.	26. ✕ Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.	26.	Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν] αἱ ἡμέραι.
26. Καὶ μὴ διελθουσῶν ἡμερῶν. <i>Coislin. al.</i>	27. ✕ Καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς.	27.	Καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς.
27.	28. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, ✕ καὶ ἔγνω.	28.	
28.	29. Εὐλαβεῖσθαι. Ἄλλος, φοβεῖσθαι.	29.	
29.	✕ Καὶ ἐγένετο Σαοὺλ ἐχθραίνων τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.		
30.	30. ✕ Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἀρχοντες τῶν ἄλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τῆς ἐξόδου αὐτῶν, καὶ Δαυὶδ συνήκε παρὰ πάντας τοὺς δούλους Σαοὺλ, καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα.	30.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

21.	21. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et erit super eum manus alienigenarum. ✕ Et dixit Saul ad David, cum electione eris gener meus ✕ hodie.	21.	Super duabus desponsabis.
22.	22. Vult. Gener esto regi.	22.	Comp.acet.
23. Numquid leve?	23. Si leve? Humilis.	23.	Pauper.
Et obscurus.	Et non honoratus.	23.	
25.	25. Rex in dono. <i>Alius</i> , rex sponsalia. Ad ulciscendum.	25.	
Ut vindicet se.	26. ✕ Et non impleti erant dies.	26.	Et non imoleti erant dies.
26. Et non decursis diebus.	27. ✕ Et implevit ea.	27.	Et implevit ea.
27.	28. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , ✕ et novit.	28.	
28.	29. Cavere. <i>Alius</i> , timere.	29.	
29.	✕ Et factus est Saul inimicus David omnibus diebus.		
30.	30. ✕ Et egressi sunt principes alienigenarum, et factum est non multo post exitum eorum et David intellexit præ omnibus servis Saul, et honoratum est nomen ejus valde.	30.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. I Regum.

Coislin. quæ in κοινή LXX desiderantur.

V. 22. Θ., εὐδοκεῖ. *Coislin.* Aquilæ et Theodotio-
nis lectiones ex eodem. Reg. mutuamur.

V. 23. Σ., μὴ ἐλαφρόν. Reg.

Ibid. Ἄ., ἀπορος. Θ., πένης. Idem.

Ibid. Ἄ., καὶ εὐτελής etc. *Coislin.* 2.

V. 25. Ἄλλος, ὁ βασιλεὺς ἔδνα. Reg.

Ibid. Σ., ὥστε τίσασθαι. Reg. et *Coislin.* 2.

V. 26. ✕ Καὶ οὐκ etc. *Coislin.* 2.

V. 27. Ἄ., Θ., Ο', ✕ καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς. *Coislin.* 2, Ο' cum asteriscis.

V. 28. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἔγνω. Idem cum asteriscis.

V. 29. Ἄλλος, φοβεῖσθαι. Reg.

Ibid. et v. 30. Hæc cum asteriscis effert *Coisl.* 2, quæ conveniunt cum Alexandrino codice.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ.
תפץ בחד 4	4.	4.
מעשיו 4	4.	4.
וישם 5 נקי תנב	5.	5.
כאתכול שלשום 7	7.	7.
ותוסף המלחמה להיות 8	8.	8.
נב 10	10.	10.
הלה הוא 14	14.	14. Ἀβρωστῆν (αὐτόν).
הזרפים אלהמסדה ונבד העזים מראשחזו 16	16.	16. Μορφώματα, καὶ τὸ ἕκασ- τῶν αἰγῶν [τὸ πᾶν πλῆθος], καὶ στρογγύλωμα τριγῶν. Μορφώματα (αἰ. πρωτομαί). ἰ Ἦπαρ. Ἄλλ., τὸ πᾶν πλῆθος.
הזרפים נבד 18	18.	18.
אדלוקת 20 עליהם	20.	20. Ὅμιλον.
ויתנבאו גםדמה 10		
עדמבד הגדול אשר בשם 22	22.	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Complacuit in David.	1. Diligebat David.	1.
4. Opera ejus.	4. Opera ejus.	4.
5. Et posuit. Innocuum.	5. Posuit. Innoxio.	5.
7. Sicut heri et nudius tertius.	7. Sicut fuerat heri et nudius tertius.	7.
8. Et addidit bellum esse.	8. Motum est autem rursum bellum.	8.
10. Fugit.	10. Declinavit.	10.
14. Ægrotus ipse.	14. Quod ægrotaret.	14. Ægrotare ipsum.
16. Imagines super lectum et pellis caprarum capiti ejus.	16. Simulacrum super lectum et pellis caprarum ad caput ejus.	16. Figuras et jecur caprarum [magna copia] et convolutio pilorum.
Imagines.	Simulacrum.	Figuræ (αἰ. protomæ).
Pellis.	Pellis.	Jecur. Αἰ. magna copia.
18. Et manserunt in Najoth.	18. Et morati sunt in Najoth.	18.
20. Coetum. Super eos.	20. Cuneum. Super eos.	20. Coetum.
Et prophetabant etiam ipsi.	Et prophetare cœperunt etiam ipsi.	
22. Usque ad cisternam ma- gnam, quæ in Secho.	22. Usque ad cisternam ma- gnam quæ est in Secho.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.		ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἡρεῖτο τὸν Δαυὶδ. Ἄλλος, ἡγάπα τὸν Δαυὶδ.	1.
4.	4. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ. Ἄλλος, τὰ ἔργα αὐτοῦ.	4.
5. Ἐξέδωκεν. Ἄναίτιον. Μάτην.	5. Ἔθετο. Ἄθῶν. Δωρεάν.	5.
7.	7. Ὡς εἰ ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. Ἄλλος, ὡς πρὸ μιᾶς καὶ πρὶν.	7.
8.	8. Καὶ προσέθετο ὁ πόλεμος γενέσθαι πρὸς Σαούλ. Ἄλλος, καὶ προσέθετο γενέσθαι πόλεμος πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους.	8.
10.	10. Ἀνεχώρησε. Ἄλλος, ἐξέκλινε.	10.
14.	14. Ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν. !	14.
16.	16. Κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἦπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ.	16.
Ἐἶδωλα.	Κενοτάφια. ἦπαρ.	Θεραφίν. Χωβέρ.
18. Διαιτώμενοι. . . .	18. Καὶ ἐκάθισαν ἐν Ναυάθ. Ἄλλος, ἐν Ναυιώθ.	18.
20. Συστροφὴν.	20. Ἐκκλησίαν. Ἐπάνω αὐτῶν. Ἄλλος, ἐπ' αὐτῶν.	20. Σύστημα. Ἐπάνω αὐτῶν.
22.	Καὶ προφητεύουσιν. Οἱ Δοικῶν, καὶ προφητεύουσι καὶ γὰρ αὐτοί. 22. Ἔως τοῦ φρέατος τοῦ ἄλω, τοῦ ἐν τῷ Σεφί. Ἄλλος, ἕως τοῦ φρέατος τοῦ μεγάλου, τοῦ ἐν Σωχώ. Ἄλλος, ἕως τοῦ φρέατος τῆς ἄλω τῆς ἐν Σεφί. Ἄλλος, . . . τῷ ἐν τῷ Σεφίειμ.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Dilligebat David. <i>Alius, id.</i>	1.
4.	4. Facta ejus. <i>Alius, opera ejus.</i>	4.
5. Tradidit. Inculpatum. Frustra.	5. Posuit. Innocuum. Gratis.	5.
7.	7. Sicut heri et nudius tertius. <i>Alius, ut ante unam diem et prius.</i>	7.
8.	8. Et processit bellum fieri adversus Saul. <i>Alius, et addidit bellum fieri adversus alienigenas.</i>	8.
10.	10. Recessit. <i>Alius, declinavit.</i>	10.
14.	14. Morbo laborare eum.	14.
16.	16. Cenotaphia super lectum, et jecur caprarum ad caput ejus.	16.
Idola.	Cenotaphia. Jecur.	Theraphin. Chobar.
18. Morantes...	18. Et sederunt in Navath. <i>Alius, in Navioth.</i>	18.
20. Conventum.	20. Ecclesiam. Supra eos. <i>Alius, super eos.</i> Et prophetant. <i>Reliqui, et prophetant etiam ipsi.</i>	20. Turmam. Supra eos.
22.	22. Usque ad puteum areæ quæ in Sephi. <i>Alius, usque ad puteum magnum, qui in Socho. Alius, usque ad puteum areæ, quæ in Sephi. Alius, ... qui in Sephilm.</i>	22.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

בנין

דבב 24

24.

24. Mh.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

In Najoth.

In Najoth.

24. Num etiam.

24. Num et.

24. Num.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX lib. I Regum.

- V. 4. 'Αλλος, ἡγάπα τὸν Δαυίδ. Reg.
 V. 4. 'Αλλος, τὰ ἔργα αὐτοῦ. Sic unus.
 V. 5. Σ., ἐξέδωκεν. Coislin. 2.
 Ibid. Σ., ἀνατίων. Idem.
 Ibid. Σ., μάτην. Idem.
 V. 7. 'Αλλος, ὡς πρό etc. Idem.
 V. 8. 'Αλλος, καὶ προσέθετο γενέσθαι πόλε-
 μος etc. Reg.
 V. 10. 'Αλλος, ἐξέκλινε. Reg.
 V. 14. 'Α., ἀρρωστειν. Coislin. 2.
 V. 16. 'Α., μορφώματα καὶ τὸ ἦπαρ etc. Ita Reg.,
 Theodoret. et Procopius. מורפומאטא ver-

tit Aquila etiam Gen. xxxi, 19, Jud. xvii, 5. Hic
 autem Coislinianus binas separatim Aquilæ versio-
 nes affert in voce מורפומאטא ex Theodoro nempe, μορ-
 φώματα, ad marginem vero textus, προτομαί...
 Textum hujus loci ut in hoc codice habetur hic re-
 feramus, uncinis includentes ea quæ in margine
 habentur. Coislin. post κεφαλῆς αὐτοῦ, sic: καὶ ἐκά-
 λυψεν αὐτὰ ἱματίω. Καὶ ἀπέστειλεν Σαουλ ἀγγέλους
 λαβεῖν τὸν Δαυίδ. Καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι ('Α., ἀρ-
 ρωστειν) αὐτόν. Καὶ ἀποστέλλει (X του ιδειν;) ἐπὶ
 τὸν Δαυίδ λέγων· Ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς

CAPUT XX LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

'Ελληνικοὶς γράμμασι.

לפני 1

1.

1.

דליתיה 2

2.

2. Βέβηλον.

למלך יגלה יגלה

3 אל ידע צאת ידעו פן יענה 3

3.

3.

כפשו בני ובין הבחן

5 ישב אשב עם דבמלך לאל 5

5.

"Ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ
θανάτου.

5.

6 בשאל בשאל 6

6.

6. Αἰτούμενος ἤτησατο.

7 חרה 7

7.

7.

כלותה

9 כלותה הרעה 9

9.

9

12 אחקך

12.

12. Ἐξερευνήσω.

כחד השלישי

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Ad facies.

1. Coram.

2. Absit.

2. Absit.

2. Profanum.

Et non revelet aurem meam.

Nisi prius indicaverit mihi.

3. Ne cognoscat hoc Jonathan,
ne forte doleat.3. Nesciat hoc Jonathas, ne for-
te contristetur.

3.

Tamquam passus inter me et
mortem.5. Sedens sedebo cum rege ad
comedendum.

6. Postulando postulavit.

7. Irascendo.

Consummata est.

9. Consummata sit malitia

12. Investigavero.

Cras tertia.

Uno tantum (ut ita dicam) gra-
du ego morsque dividimur.5. Ex more sedere soleo juxta
regem ad vescendum.

6. Rogavit.

7. Iratus.

Completa est.

9. Completam esse... malitiam.

12. Investigavero.

Crastino vel perendie.

Quasi gradus inter me et mor-
tem.

5.

6. Petens petit.

7.

9.

12. Examinabo.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ἐν ταῖς οἰκήσεσι.

24. Ὅτι.

SYMMACHUS.

In habitationibus.

24. Quia.

Ἐν Ναυάθ.

24. Et kal.

LXX INTERPRETES.

In Navath.

24. Si et.

24.

THEODOTIO.

24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX lib. I Regum.

με τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἰδοὺ τὰ κενοτάφια (Ἄ., αἱ προτομαί. Σ., εἰδῶλα. Θ., Θεραφίν.) ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ τὸ ἦπαρ τῶν αἰγῶν (τὸ πᾶν πλήθος, τὸ τῆς δορᾶς τῆς αἰγέλας) πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ. Binæ autem Aquilæ interpretationes ex duabus ejus editionibus desumptæ sunt, ut sæpe diximus. Illud vero, τὸ πᾶν πλήθος, quod Aquilæ tribuit Theodoretus, in margine quasi scholion affertur in codice Coislino, qui adjicit, Θ., χωδέρ.

V. 18. Σ., διατῶμενοι. Hanc et sequentem lectionem exhibet idem Reg. Coislin. vero, Σ., ἐνδαι-

τῶμενοι.

V. 20. Ἄ., δμιλον. Σ., σύστημα. Reg. et Coislin. 2, qui postremus Symmachi etiam lectionem habet.

Ibid. Ἄλλος, ἐπ' αὐτῶν. Reg. et sic edit. Rom. Ibid. Οἱ λοιποὶ, καὶ προφητεύουσι καὶ γε αὐτοί. Coislin. 2.

V. 22. Has omnes lectiones mutuamur ex eodem Reg.

Ibid. Σ., ἐν ταῖς οἰκήσεσι. Coislin. 2.

V. 24. Ἄ., μή. Σ., ὅτι. Idem.

CAPUT XX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

2. Ἰλεώς σοι.

Ἐὰν μὴ δηλώσῃ εἰς ἀκοήν μου.

3.

Ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ θανάτου.

5.

6.

7.

Ἀπήρηται.

9. Δέδοκται τὸ κακόν.

12. Ἐξιχνιάσω.

SYMMACHUS.

2. Propitius tibi.

Nisi declaret in aurem meam.

3.

Quasi gradus inter me et mortem.

5.

6.

7.

Perfecta est.

9. Decretum est malum.

12. Investigabo.

1. Ἐνώπιον. Ἄλλος, εἰς πρόσωπον.

2. Μηδαμῶς σοι.

Καὶ οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὤτιόν μου.

3. Μὴ γινῶναι τοῦτο Ἰωνάθαν, μὴ οὐ βούληται. Ἄλλος, μὴ γινῶν ταῦτα Ἰωνάθαν, ὅπως μὴ ἀναγγέλλῃ τῷ Δαυίδ.

Ἐμπέλησται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ τοῦ θανάτου.

5. Καθίσας οὐ καθίσομαι φαγεῖν. Ἄλλος, καθίσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν.

6. Παραιτούμενος παρητήσατο.

7. Σκληρῶς.

Συντετέλεσται.

9. Συντετέλεσται ἡ κακία.

12. Ἄνακρινῶ.

Ὁ καιρὸς τρισσῶς. Ἄλλος, ἐπιμελῶς.

LXX INTERPRETES.

1. Coram. *Alius*, in faciem.

2. Nequaquam tibi.

Et non revelabit auriculam meam.

3. Non cognoscat hoc Jonathan, ne minime velit. *Alius*, ne cognoscat hæc Jonathan, ut ne renuntiet ipsi David.

Impletum est inter me et mortem.

5. Sedens non sedebo manducare. *Alius*, sedebo cum rege manducare.

6. Deprecans deprecatus est.

7. Dure.

Consummata est.

9. Consummata est malitia.

12. Interrogavero.

Tempus ter. *Alius*, accurate.

1.

2.

3.

5.

6. Αἰτούμενος ἤτησατο.

7. Ὁργιζόμενος.

9.

12. Ἐξακριθάσομαι.

THEODOTIO.

1.

2.

3.

5.

6. Petens petiit.

7. Iratus.

9.

12. Diligenter perquiram.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

אשחא אליך וגליתי אד-אזנך

15	תב-יהו	15.
16	מיד מיבי	16.
17	להשביצ	17.
	אזבת נפש אתם	
18	יפקד	18.
19	ושלשת	19.
	ביום המעשה	
	אצל האבן	
20	שלשת החצים	20.
	למכורה	
21	ך מצא את החצים	21.
	דבר	22.
25	כפעם בפעם	25.
	ויקם	
	דיפקד	
26	מקרה	26.
29	שלחני	29.
	זבח משפחה	
30	בן נעתה המרוחת	30.

15.	
16.	
17.	Κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
18.	
19.	Τρεῖς ἡμέρας ἀναμνηεῖς. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἔργου.
	Παρὰ τὸν λίθον.
20.	Ἀφήσω τρία βέλη. Εἰς τὸν σκοπόν. Ἄλλως, εἰς τὴν φυλακὴν.
21.	
22.	
25.	
26.	Συνάντησις.
29.	
	Θυσία συγγενείας
30.	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

; VULGATA.

AQUILA.

Misero ad te, et revelavero au-
rem tuam.

15. Abscindes.
16. De manu inimicorum.

17. Ad jurandum.
Dilectio animæ ejus diligebat
eum.

18. Deficiet.
19. Et tertiabis.
In die operis.
Apuđ lapidem.
20. Tres sagittas.
Ad scopum.
21. Vade, inveni sagittas.

22. Verbum.
25. Sicut vice in vice.
Et surrexit.
Et defecit.
26. Accidens.
29. Dimitte me.
Victima familiæ.
30. Fili perversæ rebellionis.

Misero ad te, et notum tibi fe-
cero.

15. Auferes.
16. De manu inimicorum.

17. Dejerare.
Sicut enim animam suam, ita
diligebat eum.

18. Requiretur.
19. Usque perendie.
In die qua operari licet.
Juxta lapidem.
20. Tres sagittas mittam.
Ad signum.
21. Vade et affer mihi sagittas.

22. Nihil mali.
25. Secundum consuetudinem.
Surrexit.
Vacuusque apparuit.
26. Quod forte evenisset.
29. Dimitte me.
Sacrificium solemne.
[50. Fili mulieris virum ultro
rapientis.

15.
16.
17.
Secundum animam suam.
18.
19. Tres dies remanebis.
In die operis.
Apuđ lapidem.
20. Emittam tria tela.
In scopum. *Aliter*, in custodiam.
21.

22.
25.
26. Occursus.
29.
Victima cognationis.
30.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Και ἀκουστόν σοι ποιήσω, καὶ ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου.

15. Ἐκκόψεις.

16.

17. Ὅρκω.

18. Ζητηθήσεται.

19.

Παρά τὸν λίθον.

20.

Εἰς τὸν συντεταγμένον.

21.

22. Οὐδέν.

23. Ὡσπερ εἰώθει.

Παρέστη δέ.

Ἰστέρησεν.

26. Συγκύρημα.

29. Ἀπόλυσόν με.

Θυσία πάνδημος.

30. Ἀπαιδεύτην ἀποστατούντων.

✕ Καὶ ἀκουστόν σοι ποιήσω, καὶ ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου.

15. Ἐξαρεῖς.

16. Ἐχθρούς. ✕ Ἐκ χειρὸς ✕ ἐχθρῶν.

17. Ὁμόσαι.

Ἠγάπησε ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν.

18. Ἐπισκεπήσεται.

19. Καὶ τρισεύσεις.

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ. Ἄλλως, τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐργασίας.

Παρά τὸ Ἐργάθ.

20. Τρισεύσω ταῖς σχίζαις.

Εἰς τὴν ἀματταρί. Ἄλλ., λαματτάραν.

21. Δεῦρο, εὐρέ μοι τὴν σχίζαν. Ἄλλος, βαδίσας ἀνελού μοι τὰς σχίζας. Ἄλλ., βέλος.

22. Δόγος. Ἄλλως, δόλος.

23. Ὡς ἄπαξ καὶ ἄπαξ.

Καὶ προέφθασεν.

Ἐπισκέπη.

26. Σύμπωμα.

29. Ἐξαπόστειλόν με.

Θυσία τῆς φυλῆς.

30. Γιὰ κορασιῶν αὐτομολούντων. Ἄλλος, ὑπὲρ κορασιῶν αὐτομολουσῶν, γυναικοτροφῆ. Ἄλλος, γυναικοτραφεῖς.

15.

16.

17. Τοῦ ὀρκίσει.

18.

19.

20.

Εἰς τὴν φυλακὴν.

21.

22.

23.

26.

29.

Θυσία συγγενείας.

30. Μετακινουμένων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Et auditum tibi faciam, et revelabo aurem tuam.

15. Exscindes.

16.

17. Juramento.

18. Quæretur.

19.

Apud lapidem.

20.

Ad conductum.

21.

23. Nihil.

25. Ut solebat.

Adstitit vero.

Vacavit.

26. Accidens.

29. Solve me.

Victima totius populi.

30. Indisciplinatarum deficientium.

✕ Et auditum tibi faciam, et revelabo aurem tuam.

15. Auferes.

16. Inimicos. ✕ De manu inimicorum.

17. Jurare.

Dilexit animam diligentis se.

18. Visitabitur.

19. Et tertiabis.

In die operaria. *Aliter*, die operaria.

Apud Ergab.

20. Tertiabo sagittis.

In amattari. *Alius*, lamattaran.

21. Veni, reperi mihi sagittam. *Alius*, vadens, tolle mihi sagittas. *Al.*, telum.

23. Verbum. *Aliter*, delus.

25. Sicut equus et semel.

Et prævenit.

Visitatus est.

26. Casus.

29. Dimitte me.

Sacrificium ipsius tribus.

30. Fili puellarum ultro venientium. *Alius*, filii puellarum ultro venientium, mulierum alumne. *Alius*, effeminate

15.

16.

17. Adjurare.

18.

19.

20.

Ad custodiam.

21.

23.

25.

26.

29.

Victima cognationis.

30. Transmotarum.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

כד תאמ לבן
 עתה
 חכך 31
 נצנע 34
 הגלם
 תדע לכוף 35
 עוצתה 36
 תדע לכוף תדע

כד תאמ לבן 41

תדע תדע

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Eligis tu filium.
 Nuditatis.
 31. Stabilieris.
 34. Doluit.
 Pudefecerat.
 35. Ad tempus.
 36. Sagittas.
 Sagittam, ut transire faceret
 eam.

Diligis filium.
 Ignominiosæ.
 31. Stabilieris.
 34. Contristatus est.
 Quod confudisset.
 35. Juxta placitum.
 36. Sagittas.
 Sagittam trans puerum:

31.
 34. Διεπονθήθη.
 Ἐνέτρεψεν.
 35. Κατὰ τὴν συνταγὴν.
 36. Τὰ βέλη.
 41. Ἐχόμενα τοῦ νότου.

Ἐταίρω.

41. De apud meridiem.

41. De loco qui vergebat ad au-
 strum.

41. Juxta austrum.

Socium suum.

(Fleverunt) pariter.

Amicum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. I Regum.

V. 1. Ἄλλος, εἰς πρόσωπον. Reg.
 V. 2. Ἄ., βέθλον etc. Coislin. 2.
 Ibid. Σ., ἐάν μὴ δηλώσῃ εἰς ἀκοήν μου. Ita Drusi-
 us, et Coislin. 2.
 V. 3. Ἄλλος, μὴ γνῶτω ταῦτα Ἰωνάθαν, ὅπως
 μὴ ἀναγγεῖλῃ τῷ Δαυίδ. Ita Reg. Postrema autem
 verba videntur potius esse glossæ, quam inter-
 pretatio.
 Ibid. Ἄ., Σ., ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ θα-
 νάτου. Drusius et Coislin. 2 qui habet μεταξὺ.
 V. 5. Ἄλλος, καθίσταμαι μετὰ τοῦ βασιλέως etc.
 Reg.
 V. 6. Ἄ., Θ., αἰτούμενος ἠτήσατο. Coislin. 2.
 V. 7. Θ., ὀργιζόμενος. Coislin. 2.
 Ibid. Σ., ἀπήρτισται. Idem.
 V. 8. In hæc verba, ἐν τῷ δούλῳ σου, Coislin. ha-
 bet in m. Σ. γω. Vide lib. Jud. i, 14, in nota.
 V. 9. Σ., δέδοκται etc. Idem.
 V. 12. Ἄ., ἐξερευνήσω etc. Idem.
 Ibid. Post trissōs Coislin. 2 addit ✕ αὐριον καὶ
 εἰς τὴν τρίτην; trissōs. I. e. ✕ cras et in tertiam :
 ter. Fertique ad marg., ἐπιμελῶς, quod inserui in
 textum.
 Ibid. Σ., καὶ ἀκουστὸν etc. Idem cum asterisco.
 V. 15. Σ., ἐκκόψαις. Idem.
 V. 16. Ἐχθρούς. ✕ Ἐξ χειρὸς etc. Idem.
 V. 17. Σ., ὄρω etc. Idem.
 Ibid. Ἄ., κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Sic Drusius.
 V. 18. Σ., ζητηθήσεται. Drusius et Coislin. 2.

V. 19. Ἄ., τρεῖς ἡμέρας ἀναμενεῖς. Sic Proco-
 pius melius quam Regius codex, qui hæc confudit
 hoc pacto : Ἄκ., εἰς τὸ, καὶ τρισσεύσεις, ἀντὶ τοῦ
 τρεῖς ἡμέρας ἀναμενεῖς.
 Ibid. Ἄ., ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἔργου. Reg. Alteram
 lectionem, τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐργασίας, habet Procop.
 Ibid. Ἄ., Σ., παρὰ τὸν λίθον. Reg. et Drusius.
 Ο', παρὰ τὸ Ἐργάδ. Quæ versio videtur huc trans-
 lata ex versu 41. Græca autem Eusebii De locis
 Hebraicis apud Hieronymum sic habent : Ἄ., τοῖς
 λίθους. Σ., τὸν λίθον. Verum Hieronymus habet
 ibidem : « Pro quo Aquila et Symmachus inter-
 pretati sunt lapidem, licet in alio loco pro hoc S.,
 τὴν περιμετρον, dixerit. » Quam lectionem in sin-
 gulari confirmat Procopius, qui habet, οἱ λοιποὶ
 λίθον ἐξέδωκαν.
 V. 20. Ἄ., ἀφῆσω τρία βέλη. Reg. Hanc lectio-
 nem Coislin. 2 Symmacho tribuit.
 Ibid. Procopius et Reg. Ἀκύλας, εἰς τὸν σκοπὸν.
 ἢ φυλακὴν· διττὴ γὰρ ἡ γραφή. Σύμμαχος, εἰς τὸν
 συντεταγμένον, ἐν δὲ τῇ τῶν Ἑβραίων ἐρμηνείᾳ
 οὕτω κεῖται. Παρὰ μὲν Ἕλλησι, τάφρον· παρὰ δὲ
 Ῥωμαίοις, φωσσάτον, παρὰ δὲ Σύροις, σκοπὸν·
 εἰς ὃν γυμναζόμενοι τὰ βέλη πέμπειν εἰκόθασι. I. e.
 « Aquila, ad scopum, vel custodiam : duplex enim
 est lectio : Symmachus, ad conductum, et sic in
 Hebræorum interpretatione legitur. Apud Græcos,
 τάφρον; apud Romanos, fossatum; apud Syros,
 scopum, ad quem, sese exercendo, sagittas mittere
 consueverunt. » Eusebius De locis Hebraicis, Ασπ-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Προαιρεί τὸν υἱόν.
Ἄσχημοςύνης.
31. Ἐδρασθήσεται.
34. Ὀδυνήθη.

35.

36. Ἀκόντια.

41. Ἀπὸ μεσημβρίας.

Μέτοχος εἰ σὺ τῷ υἱῷ.

Ἄποκαλύψεως.

31. Ἐτοιμασθήσεται.

34. Ἐθραύσθη.

Συντέλεσεν.

35. Καθὼς ἐτάξατο εἰς τὸ μαρτύριον Δαυὶδ. Ἄλλ., εἰς καιρὸν Δαυὶδ.

36. Τὰς σχίζας.

Τῇ σχίζῃ, καὶ παρήγαγεν αὐτήν. Ἄλλος, τὰ βέλη, καὶ παρήγαγεν αὐτόν.

41. Ἀπὸ τοῦ Ἀργάδ. (Αἰ. Ἀγνεγάδ.) Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ὕπνου. Ἄλλος, πλησίον τοῦ νότου.

Τῷ πλησίον.

31.

34. Ἐλυπήθη.

Κατήσχυεν.

35.

36. Τὰ βέλη.

Ἵπερέθη.

41.

Ἄδελφῷ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Præligit filium.

Turpitudinis.

31. Firmabitur.

34. Dolore affectus est.

35.

36. Jacula.

41. A meridie.

Particeps es tu filio.

Revelationis.

31. Parabitur.

34. Fractus est.

Consummaverat.

35. Sicut statuerat in testimonium David. *Alius*, in tempus David.

36. Sagittas.

Sagitta, et prætergredi fecit eam. *Alius*, tela, et prætergredi fecit eum.41. Ab Argab. (Αἰ. Annegab.) *Alius*, a somno. *Alius*, proxime austrum.

Proximum.

31.

34. Contristatus est.

Confuderat.

35.

36. Tela.

Prætergressus est.

41.

Fratrem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. I Regum.

ματτάρα, ἔνθα Ἰωνάθαν ἠκόντιζε τὰς σχίζας. Ἄ., εἰς τὸν σκοπὸν. Σ., εἰς τὸν συντεταγμένον. Hieronymus autem ita reddi: « *Lammattara*, ad quem locum Jonathan jacula dirigebat: pro quo Aquila interpretatus est, *ad signum*. Symmachus, *ad condictum*. » Theodoretus vero, τὰς δὲ σχίζας βέλη ὁ Ἄκυλας ἠρμήνευσε: τὴν δὲ Ἀματτάραν ἐν τῇ τῶν Ἑβραϊκῶν ὀνομάτων ἐρμηνείᾳ, οὕτως εἶρον κειμένην, παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησι τάφρον, παρὰ δὲ Ῥωμαίοις, *fossatum*, παρὰ δὲ τῷ Σύρω σκοπὸν, εἰς οὗοι γυμναζόμενοι τὰ βέλη πέμπειν εἰώθασιν. I. e. « *Schizas* autem *jacula* vertit Aquila. *Amattaran* vero in Hebraicorum nominum interpretatione sic inveni positam: apud Græcos quidem τάφρον, apud Romanos autem, *fossatum*, apud Syros vero, *scorum*, in quem qui exercentur, jacula mittere consueverunt. » Hinc mutuatus videtur Procopius, qui vocem ὀνομάτων prætermisit. Nec omitendum est Coislinianum hic habere, Ἄ., τὸν σκοπὸν. Ἄ., ὀ., φυλακῆν.

V. 21. Ἄλλος, βαδίσας ἀναλοῦ etc. Reg.

V. 22. Σ., οὐδέν. Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλος, δόλος. Coislin.

V. 25. Σ., ὡσπερ εἰώθει. Idem.

Ibid. Σ., παρέστη δέ. Idem.

Ibid. Σ., ὁστέρησεν. Reg. et Coislin. 2.

V. 26. Ἄ., συνάντησις. Σ., συγκύρημα. Coisl. 2.

Sed Drusius, ἄλλ, συνάντησις.

V. 29. Σ., ἀπόλυσόν με. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., ὀ., θυσία συγγενείας. Σ., θυσία πάνδημος. Coislin. 2. Primam lectionem Reg. uni Aquilæ tribuit.

V. 30. Σ., ἀπατεῖντων ἀποστατούντων. ὀ., μετακινουμένων. Coislin. 2. Ἄλλος, ὑπὸ κορασιῶν αὐτομολουσῶν, γυναικοτροφή. Suspicio legendum γυναικοτροφε. Ἄλλος, γυναικοτραφές. Reg.

Ibid. Σ., προαιρεί etc. Coislin. 2.

Ibid. Σ., ἀσχημοςύνης. Idem.

V. 31. Σ., ἔδρασθήσεται. Reg. et Coislin. 2.

Vide etiam infra, II Reg. vii, 12.

V. 34. Ἄ., διεκονήθη. Reg. et Coislin. 2. Drusius legit, ἐκονήθη. Σ., ὠδυνήθη. ὀ., ἐλυπήθη.

Ibid. Ἄ., ἐνέτρεφεν etc. Coislin. 2.

V. 35. Ἄ., κατὰ τὴν συνταγὴν. Hæc ex eod. cōl.

V. 36. Ἄ., ὀ., τὰ βέλη etc. Idem.

Ibid. Ἄλλος, τὰ βέλη, καὶ παρήγαγεν αὐτόν. Ita

Reg. ὀ., ὑπερέθη. Drusius.

V. 41. Ἄ., ἐχόμενα τοῦ νότου. Theodoretus (qui habet νοτίου). Reg. Drusius, Procop. Σ., ἀπὸ μεσημβρίας. Sic Martianæus ex locis Hebraicis deceptus. Male Drusius, τὸ περιμετρον, deceptus loco supra allato ad v. 19, ubi dicitur Symmachum aliquando vertere, τὸ περιμετρον. Non quidem vocem Hebraicam *בב*, sed eam quam LXX vertunt ἐργάδ, vel ἀργάδ, videlicet *בבא*, ut Deut. iii, 14. Hic autem legisse videtur iudem *בבא* pro *בבא*.

Ibid. Ἄ., ἑταίρω. ὀ., ἀδελφῷ. Reg. et Coislin. qui addit, Σ., Δαδ δὲ ὑπερέβαλλον, ἐμεγάλυνεν.

TO EBPAIKON.

אחיסכך 1
 ויחדד
 2 וידעתי
 אלםקדם פלני אלסני
 4 ה
 נירםלחם קדש
 5 כי אם־אשה
 יעצרה
 כל־יהודים
 ותא דרך תל ואף ניהודים יקדש
 בכל

ה
 6 קדש
 7 נעצר
 האדם
 אביר הרעים
 9 בעמם האלה
 אודי האשד
 11 יעני
 13 וישנו
 ויתחלל ביום וית

וית

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Achimelech.
 Et contremuit.
 2. Scire feci.
 Ad locum obscuri gnott.
 4. Profanus.
 Quinimmo panis sanctitatis.
 5. Quinimmo mulier.
 Prohibita est.
 Vasa puerorum.
 Ipsa via profanationis, et etiam
 quia hodie sanctificabitur in vase.
 Profanationis.
 6. Sanctitatem.
 7. Detentus.
 Idumæus.
 Potentissimum pastorum.
 9. In valle quercus.
 Post ephod.
 11. Respondebant.
 13. Et mutavit.
 Et finxit se furere in manibus
 eorum, et designabat.
 Designabat.

CAPUT XXI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
 2.
 Φελωνιαλωνι.
 4.
 5.

6.

7.

9.

11.

13.

VULGATA LATINA.

1. Achimelech.
 Obstupuit.
 2. Condixi.
 In illum et illum locum.
 4. Laicos.
 Sed tantum panem sanctum.
 5. Equidem si de mulieribus a-
 gitur.
 Continuimus nos.
 Vasa puerorum.
 Porro via hæc polluta est, sed
 et ipsa hodie sanctificabitur in
 vasis.
 Polluta.
 6. Sanctificatum panem.
 7. Intus.
 Idumæus.
 Potentissimus pastorum.
 9. In valle terebinthi.
 Post ephod.
 11. Cantabant.
 13. Immutavit.
 Et collabebatur inter manus eo-
 rum, et impingebat.
 Impingebat.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ἀχιμέλεχ.
 2.
 Εἰς τὸν δεῖνα τόπον.
 4. Λαῖκοι.
 5.
 Συνεσχέθη.
 Τὰ σκεῦή τῶν παιδαρίων.
 Λαϊκή.
 6.
 7. Ἐγκεκλεισμένος.
 9. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς ὄρυς.
 Ἐπανδύματος.
 11.
 13. Ἐνήλλαξεν.
 Παρίετο καὶ προσέκρουεν.

AQUILA.

1. Achimelech.
 2.
 In quempiam locum.
 4. Laici.
 5.
 Prohibita est.
 Vasa puerorum.
 Laica.
 6.
 7. Inclusus.
 9. In valle quercus.
 Superindumentum.
 11.
 13. Immutavit.
 Præteribat, et impingebat.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἀχιμέλεχ.
Ἐξεπλάγη.
2. Συνεταξάμην.
Εἰς τὴν οὐκ οἶδα τίνα τόπον.
4. Λαῖκοι.
5.
6.
7.
Ἄρχων τῶν νομῶν.
9. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλᾶ.
Ἐφούδ.
11. Κατέλεγον.
13. Μετέβαλεν.

Ἐφόφει.

SYMMACHUS.

1. Achimelech.
Obstupuit.
2. Condixi.
In nescio quem locum.
4. Laici.
5.
6.
7.
Princeps pastorum.
9. In valle Ela.
Ephud.
11. Recensebant.
13. Mutavit.

Strepebat.

PATROL. GR. XV.

1. Ἀχιμέλεχ.
Ἐξέστη.
2. Διαμεμαρτύρημαι.
Ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ Θεοῦ
πίστις, Φελλανὶ Μαεμωνί.
4. Βέθηλοι.
Ἄλλ' ἢ ἄρτος ἅγιοι εἰσιν. Ἄλ-
λος, εἰ μὴ ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος.
5. Ἄλλὰ ἀπὸ γυναικός. Ἄλλος,
εἰ μὲν (ἰ. μὴ) περὶ γυναικός.
Ἄπεσχήμεθα.
Τὰ παιδιά.
Καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέθηλος, διότι
ἀγιασθήσεται σήμερον. Ἄλλος,
ἡ μέντοι ὁδὸς λαϊκὴ, ἀλλ' ὅμως.
Ἄλλος, καὶ ὅτι εἰ βέθηλος ἡ ὁδὸς
αὐτῶν, σήμερον ἀγιασθήσεται διὰ
τὰ σκεύη μου.
Βέθηλος.
6. Ἄρτους. Οἱ λοιποὶ, ἅγια.
7. Συνεχόμενος.
Ἰδοῦματος. Ἄλλος, ὁ Σύρος.
Νέμων.
9. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλᾶ. Ἄλλως,
τερεθίνθου.
Vaeat.
11. Ἐξήρχον.
13. Ἄλλοίωσεν.

Καὶ προσεποιήσατο ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ, καὶ ἐτυμπάνιζεν.

Ἐπιπτεν.

LXX INTERPRETES.

1. Abimelech.
Obstupuit.
2. Significavi.
In loco dicto Dei fides, Phel-
lani Maemoni.
4. Profani.
Nonnisi panes sancti sunt. *Alius*,
nonnisi panis sanctus.
5. Sed a muliere. *Alius*, nisi
circa mulierem.
Abstinuimus.
Pueri.
Et ipsa via profana, quia sancti-
ficabitur hodie. *Alius*, via quidem
laica est, attamen. *Alius*, et quia
si profana via eorum, hodie san-
ctificabitur propter vasa mea.
Profana.
6. Panes. *Reliqui*, sancta.
7. Detentus.
Idumæus. *Alius*, Syrus.
Pastor.
9. In valle Ela. *Aliter*, terebinthi.
Vaeat.
11. Præcinebant.
13. Mutavit.

Et affectabat in die illa, et tym-
panizabat.

Cadebat.

1. Ἀχιμέλεχ.
2.
Εἰς τὸν δαίνα τόπον.
4. Λαῖκοι.
5.
Τὰ σκευη των παιδαριων.
6.
7.
9. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυφός.
Ὅπισω τῆς ἐπωμίδος.
11.
13.

Ἐφόφει.

THEODOTIO.

1. Achimelech.
2.
In quempiam locum.
4. Laici.
5.
Vasa puerorum.
6.
7.
9. In valle quercus.
Post superhumerale.
11.
13.

Strepebat.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
משנת 14	14.	14. Παραπληκτευσόμενον.
דסר 15	15.	15.
משנעם הבאח		
נגשהל		Παραπληκτεῦσθαι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Furentem.	14. Insanum.	14. Mente perculsum.
15. Indigus.	15. Desunt nobis.	15.
Furentibus.	Furiosi.	Insanire.
Adduxistis.	Introduxistis.	
Ad insaniendum.	Ut fureret.	

Notæ et variæ lectjones ad cap. XXI lib. I Regum.

V. 1. In codd. ms., οὐ πάντες, Ἀχιμέλεχ. Scilicet omnes præter LXX. Vide Eusebium in psal. xxxiii.

Ibid. Σ, ἐξεπλάγη. Coislin. 2.

V. 2. Σ., συνεταξάμην. Reg. et Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., Θ., εἰς τὸν δαίνα τόπον. Σ., εἰς τὸν οὐκ οἶδα τίνα τόπον. Eusebius *De locis Hebraicis* ad vocem *Elmoni* et *Felmoni*, *Almoni*, mutilus est. Versio autem Hieronymi sic habet: « *Elmoni* locus quispiam interpretatur: pro quo Aquila et Theodotion transtulerunt τὸνδε τίνα. Quod nos dicere possumus, *hunc vel illum* etc. » Et infra, « *Felmoni*, *Almoni*, quod Aquila interpretatur, *illum vel istum*, Symmachus vero, *nescio quem locum*, Theodotion, *illum locum Elmon*. » Ubi notes ad Aquilam et Theodotionem legendum esse τὸν δαίνα, ut prius legebatur in editis. Nam sic habet Regius codex,

tacitis interpretibus, εἰς τὸν δαίνα τόπον, cui lectioni consentit versio Hieronymi, *illum vel istum*. Lectioes Coisliniani 2 qui habet, Ἀ., τὸν δαίνα τοῦ δέ τινος. Σ., τὸν δαίνα τόπον, vel dubiæ sunt, vel ex se cunda Aquilæ et Symmachi editione desumptæ.

V. 4. Ἀ., λαῖκοί. Reg. Ex Origene, qui ait, βεβήλους οὐ τοὺς ἀκαθάρτους λέγει· ἀλλὰ τοὺς οὐχ ἁγίους· καὶ ὡς Ἀκύλας ἐξέδωκεν, λαϊκός· οὐχ ὅτι βέβηλοι οἱ μὴ ἅγιοι, ἀλλ' ὅτι πρὸς τὸ ἅγιον συγκρινόμενοι. I. e. « *profanos* non immundos, sed non sanctos vocat, et ut Aquila edidit *laicos*. Non quod profani essent qui non sancti erant, sed cum sancto comparati ita dicuntur. » Coislin. 2 qui habet, Σ., Θ., λαῖκοί, suspectus videtur.

Ibid. Ἄλλος, εἰ μὴ ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος. Reg.

CAPUT XXII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ויקבצ 2	2.	2.
משק וכל איש אשר לו נשא		Συνεχόμενος. Καὶ πᾶς περιερχόμενος, πᾶς ἑπαϊτών.
מרגפש		Πικρὸς ψυχῆ.
3 מצפה	3.	3.
4 ויחם אתפני	4.	4. Ἔθετο αὐτοὺς πρὸ προσώπου.
במחצה 6 בנדע	6.	Ἐν τῷ ὀχυρώματι. 6.
חזרהואש		Τὸ δένδρμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et congregati sunt.	2. Convenerunt.	2.
Angustiatius.	In angustia constituti.	Constrictus.
Et omnis vir cui ei creditor.	Et oppressi ære alieno.	Et omnis circumiens, omnis mendicans.
Amarus animo.	Amaro animo.	Amarus animo.
3. Maspha.	3. Maspha.	3.
4. Duxit eos ante faciem.	4. Et reliquit eos ante faciem.	4. Posuit eos ante faciem.
In munitione.	In præsidio.	In munitione.
6. Notus est.	6. Apparuisset.	6.
Sub arbore.	In nemore.	Arboretum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14. Παράφρονα.	14. Ἐπιληπτον.	14.
15.	15. Ἐλαττούμαι. Ἄλλος, προσδέομαι. (Al. δέομαι.)	15.
Μαινομένων.	Ἐπιλήπτων.	
	Εἰσαγγόχαστε. Ἄλλος, εἰσενέγκατε.	
Μαίνεσθαι	Ἐπιληπτεύεσθαι.	
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14. Insanum.	14. Arreptitium correptum.	14.
15.	15. Indigens sum. <i>Alius</i> , indigeo.	15.
Furentibus.	Furentibus.	
	Introduxistis. <i>Alius</i> , induxistis.	
Furere.	Furere.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI lib. I Regum.

V. 5. Ἄλλος, εἰ μὲν περὶ γυναικός. Coislin. 2.
Ibid. Ἄ., συνεσχέθη. Idem.
Ibid. Ἄ., Θ., τὰ σκεύη etc. Idem.
Ibid. Τὰ παιδία. Coislin., παιδάρια.
Ibid. Ἄλλος, καὶ ὅτι εἰ βέβηλος etc. Reg. Ἄ., λαϊκή. Reg. et Procop. Quæ primo loco ponuntur ex Coisliniano cod. Ἄλλος, ἡ μέντοι ὁδὸς λαϊκή etc., videntur esse ex versione Aquilæ.
V. 6. Οἱ λοιποὶ, ἔγια. Coislin. 2.
V. 7. Ἄλλος, ὁ Σύρος. Ex commutatione scilicet litterarum ῥ et ρ, nam *alius* legit, Ἰϛϛϛϛ, quod est, Ἰδουμαῖος, *alius*, Ἰϛϛϛ, quod est, Σύρος. LXX variant: nam in edit. Rom. legitur ὁ Σύρος, alibi vero, ὁ Ἰδουμαῖος.
Ibid. Σ., ἀρχων τῶν νομέων. Coislin. 2.

V. 9. Ἄ., Θ., ἐν τῇ κοιλάδι etc. Vide supra notam ad cap. xvii, v. 2.
Ibid. Ἄ., ἐπενδύματος etc. Has lectiones exhibet Coislin. 2.
V. 11. Σ., κατέλεγον. Reg. et Coislin. 2.
V. 13. Ἄ., ἐνήλλαξεν. Reg. et Coislin. 2. Σ., μετέβαλεν. Coislin. 2.
Ibid. Ἄ., παρίστο καὶ προσέκρουεν. Reg. Procopius vero legit παρείτετο.
Ibid. Σ., ἐφόφει. Coislin. 2.
V. 14. Ἄ., παραπληκτεύμενον. Reg. Σ., παράφρονα. Coislin. 2.
V. 15. Ἄλλος, προσδέομαι. Reg. Ibid. Σ., μαινομένων. Coislin. 2.
Ibid. Ἄλλος, εἰσενέγκατε. Reg. Ibid. Ἄ., παραπληκτεύεσθαι etc. Coislin. 2.

CAPUT XXII LIB I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συνήγοντο. Ἄλλος, συνηθροόντο.	2.
Στανοχωρούμενος.	Ἐν ἀνάγκῃ. Καὶ πᾶς ὑπόχρεως.	ζυνεχόμενος.
	Κατώδυνος ψυχῆ.	
3.	3. Μασσηφάθ. Ἄλλος, σκοπιάν.	3.
4.	4. Παρακάλεσε τὴ πρόσωπον. Οἱ λοιποὶ, ἔθετο αὐτοὺς πρὸ προσώπου.	4.
Ἐν τῇ ἐπιβουλῇ.	Ἐν τῇ περιτομῇ.	Καταφυγῆν.
6. Ἐφάνη.	6. Ἐγνωσταί. Ἰπὸ τὴν ἄρουραν. Ἄλλος, τὸ φυτόν.	6.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Convenerunt. <i>Alius</i> , congregati sunt.	2.
Angustiatus.	In necessitate. Et omnis debitor.	Constrictus.
	Tristis animo.	
3.	3. Massephath. <i>Alius</i> , speculam.	3.
4.	4. Deprecatus est faciem. <i>Reliqui</i> , posuit eos ante faciem.	4.
In insidiis.	In præsidio.	Refugium.
6. Apparuisset.	6. Notus est. Sub arboreto. <i>Alius</i> , lignum.	6.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

קשרתם 8 בגרת בני הזה וגלה	8.	8. Συνεδήσατε.
לארב האדמי 9 עבדי	9.	9.
הגני 12 קשרתם 13 לקום אלי כיום	12. 13.	12. 13. Συνεδήσατε.
החתן 14 אל-משמעך	14.	Κατὰ τὴν ἡμέραν. 14. Καὶ νυμφίος.
הלילה 15 אל-ישם	15.	15. Βέβηλον.
הנצבים 17 סב 18 ופגע שכנים	17. 18.	17. 18. Κύκλωσον
וימלכ 20	20.	20.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. Ligati estis. Foedus ineunte filio meo. Dolens. Et revelans. Ad insidiandum.	8. Conjurastis. Et filius meus foedus inierit. Qui vicem meam doleat. Qui annuntiet Insidiantem.	8. Colligastis.
9. Idumæus. Servos.	9. Idumæus. Servos.	9.
12. Ecce ego.	12. Præsto sum.	12.
13. Conjurastis. Ad consurgendum in me. Secundum diem.	13. Conjurastis. Ut consurgeret adversum me. Usque hodie.	13. Κολλισασίς. Secundum diem.
14. Et gener. Ad auditum tuum.	14. Et gener. Ad imperium tuum.	14. Et gener.
15. Absit. Ne imponat.	15. Absit. Ne suspicetur.	15. Profanum.
17. Stantibus.	17. Qui circumdabant.	17.
18. Convertere. Et irruet.	18. Convertere. Et irruet.	18. Circumda.
20. Et evasit.	20. Evadens autem.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. I Regum.

- V. 2. Ἄλλος, συνηθροίζοντο. Reg.
Ibid. Ἄ., θ., συνεχόμενος. Coisl. 2.
Ibid. Ἄ., καὶ πᾶς περιερχόμενος etc. Coisl. 2.
Hæ lectiones suspectæ militi.
Ibid. Ἄ., πικρὸς ψυχῆ. Reg.
V. 3. Ἄλλος, σκοπιάν. Coisl. 2.
V. 4. Ἄ., Οἱ λοιποὶ, ἔθετο etc. Coisl. 2.
Ibid. Ἄ., ἐν τῷ ὄχυρῳ ματι. Coisl. 2. Aquila sic
vertit cap. sequenti v. 14 et frequenter. Sequentes
lectiones ex eodem Coisl. 2.
V. 6. Σ., ἐφάνη. Coisl. 2.
Ibid. Ἄ., τὸ δένδρωμα. Ἄλλος, τὸ φυτόν. Reg.
Illud τὸ φυτόν, Symmachi videtur esse, qui sic
vertit infra, c. xxxi, 13. Illud autem ἄνω, δένδρων,
vertit Aquila infra, cap. xxxi, 13.
V. 8. Ἄ., συνεδήσατε. Σ., συνέθεσθε. Reg. et
Coisl. 2. θ., σύνδεσμος. Coisl. 2.
Ibid. Σ., συντιθεμένου etc. Idem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Συνέθεθε.
Συντιθεμένου τοῦ υἱοῦ μου.
Συμπαθῶν, συμπάσχων.

Εἰς ἐνεδρευτήν.

9.

12. Πάρειμι.

13.

Ὅστε ἐπαναστήναί με.

14. Καὶ νομφίος.

15. Ἦλωσ.

17. Παραστηκόσιν.

18. Μεταστράφητι.

20. Καὶ ἐφυγεν.

SYMMACHUS.

8. Compositus est.
Consentiente filio meo.
Condolens.

In insidiatore.

9.

12. Adsum.

13.

Ita ut insurgat in me.

14. Et gener.

15. Propitius.

17. Adstantibus.

18. Convertere.

20. Et fugit.

8. Σύγκεισθε.
Ἐν τῷ διαθέσθαι τὸν υἱὸν μου.
Πονῶν.

Καὶ ἀποκαλύπτων. Ἄλλος, φανερόν ποιεῖ.

Εἰς ἐχθρόν.

9. Σύρος. Ἄλλος, Ἰδουμαῖος.

Τὰς ἡμίονους. Ἄλλος, τοὺς δούλους.

12. Ἰδοῦ ἐγώ.

13. Συνέθου.

Θέσθαι αὐτὸν ἐπ' ἐμέ.

Ὅς ἡ ἡμέρα.

14. Καὶ γαμβρός.

Παντὸς παραγγέλματος σου. Ἄλλος, τὸ ὑπακούειν σου.

15. Μηδαμῶς.

Μὴ δότω. Ἄλλος, μὴ ὑπολαμβανέντω.

17. Ἐφεστηκόσιν.

18. Ἐπιστρέφου.

Καὶ ἀπάντα.

Τριακοσίους. Οἱ λοιποὶ, ὀγδοήκοντα.

20. Καὶ διασώζεται.

LXX INTERPRETES.

8. Compositi estis.
Cum disposuerit filius meus.
Qui laboret.
Et revelans. *Alius*, notum facit.

In inimicum.

9. Syrus. *Alius*, Idumæus.

Mulas. *Alius*, servos.

12. Ecce ego.

13. Conspirasti.

Ad ponendum eum contra me.

Ut dies.

14. Et gener.

Omnis præcepti tui. *Alius*, obedi-
dire tibi.

15. Nequaquam.

Ne det. *Alius*, ne suspicetur.

17. Qui assistebant.

18. Convertere.

Et irruet.

Trecentos. *Reliqui*, octoginta.

20. Et salvatur.

8. Σύνδεσμος.

9.

12.

13. Συνεστράφητε.

Κατὰ τὴν ἡμέραν.

14.

15. Ἦλωσ.

17.

18. Κύκλωσον.

Καὶ ἔψαι.

20.

THEODOTIO.

8. Colligatio.

9.

12.

13. Conversi estis.

Secundum diem.

14.

15. Propitius.

17.

18. Circumda.

Et tange.

20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. I Regum.

Ibid. Σ., συμπαθῶν etc. Idem.

Ibid. Ἄλλος, φανερόν ποιεῖ. Idem.

Ibid. Σ., εἰς ἐνεδρευτήν. Idem.

V. 9. Ἄλλος, Ἰδουμαῖος. Sic quædam exemplaria, et Complut. Estque varia interpretatio, quæ ex varia lectione procedit. Nam LXX qui vertunt Σύρος, legerint haud dubie שָׂרָשׁ cum resch, cæteri qui vertunt Ἰδουμαῖος, שָׂרָשׁ cum dalet. Sic item infra, v. 18.

Ibid. Ἄλλος, τοὺς δούλους. Coislin. 2.

V. 12. Σ., πάρειμι. Idem.

V. 13. Ἄ, συνεδήσατε etc. Idem.

Ibid. Σ., ὅστε ἐπαναστήναί μοι. Idem.

Ibid. Ἄ, Θ., κατὰ τὴν ἡμέραν. Idem.

V. 14. Ἄ, Σ., καὶ νομφίος etc. Idem.

Versus 13, 17 et 18. Lectiones ex eodem.

V. 20. Σ., καὶ ἐφυγεν Reg. et Coislin.

TO EBPAIKON. תּוֹ עִבְרַיִקוֹן.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 וְהָבֵה שִׁסִּים אֶת־הַגְּרִסֹּת	1.	1. Προνομήσουσι.
3 אֶל־מַעֲרֹסֶת	3.	3. Εἰς τὰς παρατάξεις.
5 וַיִּהְיֶה	5.	5.
7 נָכַר	7.	7.
8 לְצֹר	8.	8.
9 הַגִּישָׁה הָאֶפֶד	9.	9. Ἐγγίσσον τὸ ἐνδυμα.
11 הַיִּסְבְּרֵנִי בְעַלִּי קַעֲיִלָּה	11.	11.
יֵרֵד		
15 וַיִּתְחַלֵּץ בְּאִשׁוֹ וַיִּתְחַלֵּץ	15.	15.
וַיִּחַלֵּץ		Ἐπαύσατο.
14 בַּמַּצֹּחֹת	14.	14. Ἐν ὄχυρώμασι.
15 בַּחֲרֹשָׁה	15.	15. Ἐν τῇ ὕλη.
16 חֲרֹשָׁה	16.	16. Τὴν ὕλην.
וַיִּחְזֹק		
18 בַּחֲרֹשָׁה	18.	18. Εἰς τὸν δρυμόν.
19 בַּמַּצֹּחֹת בַּחֲרֹשָׁה	19.	19. Ἐν τοῖς ὄχυροῖς.
בַּחֲרֹשָׁה		Εἰς τὸν δρυμόν. (Ἄλλως, ὕλη.)
בַּגְּבִיעַת		Ἐν τῷ βουνῷ.
הַיְשִׁיבוֹן		Ἐφανισμένης.
20 לְכֹל־אֶת נַפְשׁוֹ וְכֹל־לְרֹחַת רֵיחַ	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et ipsi diripientes areas.	1. Et diripiunt areas.	1. Diripient.
3. Ad ordines.	3. Adversus agmina.	3. In acies.
5. Et duxit.	5. Et abegit.	5.
7. Alienavit.	7. Tradidit.	7.
8. Ad angustiantum.	8. Et obsideret.	8.
9. Applica ephod.	9. Applica ephod.	9. Admove indumentum.
11. Num concludant me domini Ceila ?	11. Si tradent me viri Ceila ?	11.
Descendet.	Descendet.	
13. Et ambulaverunt quo ambu- laverunt.	13. Huc atque illuc vagabantur incerti.	13.
Et cessavit.	Dissimulavit.	Cessavit.
14. In munitionibus.	14. In locis firmissimis.	14. In munitionibus.
15. In sylva.	15. In sylva.	15. In sylva.
16. In sylvam.	16. In sylvam.	16. Sylvam.
Et confortavit.	Et confortavit.	
18. In sylva.	18. In sylva.	18. In sylvam.
19. In munitionibus in sylva.	19. In locis tutissimis sylvæ.	19. In munitis.
In sylva.	Sylvæ.	In sylvam. <i>Aliter, in sylvam.</i>
In colle.	In colle.	In colle.
Jessimun.	Deserti.	Dissipatam.
20. Ad omne desiderium animæ tuæ, rex, descendendo descende.	20. Sicut desideravit anima tua ut descenderes, descende.	20.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Καὶ αὐτοὶ διαρπάζουσι, καταπατοῦσι τοὺς ἄλλω. Ἄλλος, διαρπάζουσι τὰς ἄλωνας, καὶ καταπατοῦσι.	1.
3. Εἰς τὰ στρατόπεδα.	3. Εἰς τὰ σκῦλα. Ἄλλος, εἰς τὰς κοιλιάς. Ἄλλος, εἰς τὰς κοιλίας.	3.
5.	5. Καὶ ἀπήγαγε. Ἄλλος, καὶ ἀπῆλασε.	5.
7. Ἐξέδωκεν.	7. Πέπρακεν.	7.
8.	8. Συνέχειν. Οἱ λοιποὶ, πολιορκεῖν.	8.
9.	9. Προσάγαγε τὸ ἐφούδ.	9.
11.	11. Vacat.	11. Μὴ παραδώσουσιν οἱ ἔχοντες Κεϊλά;
	Ἀποκλεισθήσεται. Οἱ λοιποὶ, καταθήσεται.	
13. Καὶ ἐρεμέοντο (sic) ὅπουδῆποτε.	13. Καὶ ἐπορεύοντο οὗ ἐὰν ἐπορεύοντο.	13.
	Ἄνηκε.	
14. Ἐν καταφυγαῖς.	14. Ἐν Μασσερέθ. Ἄλλος, Μασσερέθ.	14. Ἐν τοῖς σπηλαίοις τοῖς ὄχυροις.
15. Δρυμῶ.	15. Ἐν τῇ καινῇ.	15.
16.	16. Τὴν καινὴν. Οἱ λοιποὶ, τὸν δρυμόν.	16.
Ἐθράσανε	Ἐκραταίωσε.	
18.	18. Ἐν καινῇ. Ἄλλος, εἰς καινὴν.	18.
19. Ἐν τοῖς ὄχυροῖς.	19. Ἐν Μεσσαρά ἐν τοῖς στενοῖς. Ἐν τῇ καινῇ. Οἱ λοιποὶ, δρυμῶ Ἐν τῷ βουνῶ.	19. Ἐν τοῖς σπηλαίοις.
Ἐρήμου.	Ἰεσσαμοῦν.	
20. Κατὰ πᾶσαν ἐπιθυμίαν σου, βασιλεῦ, καταθῆναι καταθήθι.	20. Πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τοῦ βασιλέως εἰς κατάβασιν καταθαινέτω.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Et ipsi diripiunt, conculcant areas. Alius, diripiunt areas, et conculcant.	1.
3. In exercitus.	3. In spolia. Alius, in valles. Alius, in ventres.	3.
5.	5. Et abduxit. Alius, et abegit.	5.
7. Tradidit.	7. Vendidit.	7.
8.	8. Comprehendendum. Reliqui, obsidendum.	8.
9.	9. Applica ephud.	9.
11.	11. Vacat.	11. Num tradent habentes Ceila?
	Concludetur. Reliqui, descendet.	13.
13. Et quiescebant ubicumque.	13. Et ibant quo ibant.	
	Onisit.	
14. In perfugiis.	14. In Masereth. Aliter, Massareth.	14. In speluncis munitis.
15. In sylva.	15. In nova.	15.
16.	16. Novam. Reliqui, sylvam.	16.
Audaces fecit.	Confirmavit.	
18.	18. In nova. Alius, in novam.	18.
19. In munitis.	19. In Messara in angustis. In nova. Reliqui, sylva. In colle.	19. In speluncis.
Desertam.	Jessimun.	
20. Secundum omne desiderium tuum, rex, descendendi descende.	20. Omne quod est ad animum regis, in descensum descendat.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
21. וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶשְׂרָף בְּעַד מִן הַר מִזְרָח	21.	21. Ἐφείσασθε, ἐσπλαγχνισθετε
23. מִן הַמְּבֹאֲיִם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם וְשָׁבַתְם אִי אֶל-נַפְךָ.	23.	23.
24. בְּדַבֵּר מִעַן	24.	24.
בְּעֵרְבָה אֶל יְמִין הַיְשִׁיבֹךְ		Ἐν τῇ ὀμαλῇ πρὸς δεξιάν τῆς ἠφανισμένης.
26. מִזְרָח הָרִךְ מִזְרָח	26.	26.
פָּנָיו		Θαμβούμενος.
עֵינָיו		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Compassi estis.	21. Doluistis.	21. Pepercistis, compassi estis.
23. Ex omnibus latibulis, quibus abscondet se ibi, et revertimini ad me ad rectum.	23. Omnia latibula ejus, in quibus absconditur: et revertimini ad me ad rem certam.	23.
24. In deserto Maon.	24. In deserto Maon.	24.
In solitudine ad dexteram Jesimon.	In campestribus ad dexteram Jesimon.	In plana ad dexteram dissipata.
26. A latere montis ab hinc.	26. Ad latus montis ex parte una.	26.
Festinus.	Desperabat.	Attonitus.
Cingentes.	In modum coronæ egebant.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. I Regum.

V. 1. 'A., ἡ προνομεύουσι. Coislin. Ἄλλος, διαρπάζουσι τὰς ἄλωνας etc. Reg.
 V. 3. 'A., εἰς τὰς παρατάξεις. Σ., εἰς τὰ στρατόπεδα. Reg. Drusius vero illud, εἰς τὰ στρατόπεδα, pro scholio habuit.
 Ibid. Ἄλλος, εἰς τὰς κοιλάς. Ita Coisl. in textu.
 V. 5. Ἄλλος, καὶ ἀπῆλας. Reg.
 V. 7. Σ., ἐξέδωκεν. Reg. et Coislin. 2.
 V. 8. Οἱ λοιποὶ, παλιωρεῖν. Coislin. 2.
 V. 9. 'A., ἔγγισον etc. Idem.
 V. 11. Θ., μὴ παραδώσουσιν etc. Idem. Hæc Coislin. qui prolixius refert cum asterisco sic: * καὶ εἶπεν Δαυὶδ, εἰ παραδώσουσι οἱ παρὰ τῆς * Χεὶλ ἐμὲ καὶ τοὺς ἀνδράς μου εἰς χεῖρας Σαούλ * καὶ εἶπεν ΠΙΠΙ παραδώσουσιν. Hæc vero desunt in LXX.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, καταθήσεται. Idem.
 V. 13. Σ., καὶ ἐρεμούντο. Coislin. 2, vox haud dubie vitiosa.
 Ibid. 'A., ἐπαύσατο. Idem.
 V. 14. Ἐν ὄχυρώμασι. Σ., ἐν καταφυγαῖς. Θ., ἐν τοῖς σπηλαίοις etc. Eusebius *De locis Hebraicis* sic habet: Μασερέθ, ἔρημος ἐνθα ἐκαθέσθη Δαβὶδ. 'A., ἐν ὄχυρώμασι. Σύμμ., ἐν καταφυγαῖς. Θ., ἐν τοῖς σπηλαίοις. Hier. « Masereth in qua sedit David: nunc deserta: pro quo Aquila interpretatur, munitiones: Symmachus, refugia: Theodotiu, speluncas. » Edit. Rom., Μασερέμ.
 V. 15. 'A., ἐν τῇ ὕλῃ etc. Coislin. 2.
 Ibid. 'A., τὴν ὕλην etc. Idem.
 V. 16. Σ., ἐθράσυνε. Reg. et Coislin. 2.
 V. 18. 'A., εἰς τὸν δρυμόν. Reg. LXX legerunt

CAPUT XXIV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
3. וְעָלַי פָּנָיו וְעָלַי יְדָיו וְעָלַי רַגְלָיו	3.	3. [Ἐπὶ πρόσωπον τῶν πατρῶν τῶν ἐλαφίνων.]
4. וְעָלַי יְדָיו וְעָלַי רַגְלָיו	4.	4. Εἰσῆλθε ἀποκνεύσαι. (Αἱ κενύσαι.) Τοῦ διευθύναι, ἀποκνεύσαι τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀποπατήσαι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Super facies petrarum hircorum silvestrium.	3. Super abruptissimas petras, quæ solis ibicibus perviæ sunt.	3. Super faciem petrarum cetrinarum, vel, hinnulorum.
4. Et ingressus est Saul ad tegendum pedes suos.	4. Ut purgaret ventrem.	4. Ingressus est evacuare. Ad dirigendum, evacuandum pedes suos, egerendum.

21.
23. Ἐπὶ βεβαίῳ.
24.
Ἐν τῇ πεδιάδι κατὰ δεξιάν τῆς
δοικῆτος.
26.
Περισταλλόμενος.

SYMMACHUS.

21.
23. In firmitate.
24.
In campestri ad dexteram inha-
bitabilis.
26.
Contractus.

21. Ἐπονέσατε.
23. ✕ Ἐκ πάντων τῶν τόπων
✕ ὅπου κρυβήσεται ἐκεῖ, καὶ ἐπι-
✕ τρέψετε πρὸς μὲ εἰς ἔτοιμον.
24. Ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαών. Ἄλ-
λος, ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ ἐπηκόῳ.
Καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσ-
σαιμοῦ.
26. Ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τοῦ-
του. Ἄλλος, τοῦ ὄρους τοῦ ἑτέρου
ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους
Σκεπαζόμενος.
Παρενέβαλον. *Οἱ λοιποὶ, περι-*
στεφανοῦντες.

LXX INTERPRETES.

24. Laborastis
25. ✕ Ex omnibus locis quibus
✕ abscondetur ibi, et revertimini
✕ ad me in parato
24. In deserto Maon. *Alius, in*
deserto obsequenti.
Ad occidentem ad dexteram
essæmu.
26. Ex parte montis ex hoc. *A-*
lius, montis alterius ex altera
parte.
Tegens se.
Castrametabantur. *Reliqui, cir-*
cumcingentes.

21. Ἐφείσασθε, ἐσπλαγχνισθήτε.
23.
24.
26.
Κρυπτόμενος.

THEODOTIO.

21. Pepercistis, compassi estis.
23.
24.
26.
Abscondens se.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. I Regum.

פּוּרְתֵי, qui verterunt, ἐν καινή, daeth pro resch, ut
sæpe contingit. V. supra, v. 15.

V. 19. 'A., Σ., ἐν τοῖς ὄχυροῖς. Θ., ἐν τοῖς σπη-
λαίοις. Coisl. 2. Regius codex et Procopius hæc
confertim referunt, *Οἱ λοιποὶ, ἐν τοῖς σπηλαίοις*
τοῖς ὄχυροῖς.

Ibid. 'A., εἰς τὸν δρυμόν. Reg. Sed Coisl. melius,
'A., ὕλη. *Οἱ λοιποὶ, δρυμῶ.*

Ibid. 'A., Ο, ἐν τῷ βουνῷ. Reg.

Ibid. 'A., ἠφανισμένης. Σ., ἐρήμου. Reg. Euseb.
De locis Hebraicis sic habet: Ἰσιμῶθ ἔνθα ἐκρύπτετο
Δαβὶδ, καίται δὲ ἀνωτέρω Βηθσαιμοῦθ, καθὰ δεδήλω-
ται ἔν δὲ τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν ἀντὶ τοῦ Ἰεσαι-
μοῦθ, ὁ μὲν 'A. τῆς ἠφανισμένης, ὁ δὲ Σ. τῆς ἐρή-
μου ἐκδεδώκασι. Hieronymus vero: « Isimoth, ubi
absconditus est David, de qua et supra quid nobis vi-

deretur diximus, ponentes Bethsimuth. Sed et in
Regnorum primo libro pro Isimuth. Aquila inter-
pretatur, dissipatam, Symmachus vero, desertam. »

V. 20. Σ., κατὰ πᾶσαν etc. Coisl. 2.

V. 21. 'A., Θ., ἐφείσασθε, ἐσπλαγχνισθήτε. Idem.
Prima videtur Aquilæ, secunda Theodotionis.

V. 25. ✕ Ἐκ πάντων etc. Idem. Hæc desunt in
LXX.

V. 24. Ἄλλος, ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ ἐπηκόῳ. Theodor.

Ibid. 'A., ἐν τῇ ὀμαλῇ etc. Has lectiones mutua-
mur ex Coisl. 2. s. sinceriores quam ex Eusebio
et Hieronymo *De locis Hebraicis* ad voces *Inaraba,*
Jamin et *Isimuth*, ut edidit *Marianæus.*

V. 26. Ἄλλος, τοῦ ὄρους τοῦ ἑτέρου etc. Reg.

Ibid. 'A., θαμβούμενος etc. Coisl. 2

Ibid. *Οἱ λοιποὶ, περιστεφανοῦντες.* Idem.

CAPUT XXIV LIB I REGUM.

3.
4.
SYMMACHUS.
3.
4.

3. Ἐπὶ προσωπον Σαδδαιμ.
Ἄλλος, Ἀειαιμίν. Ἄλλος, ἐπὶ
προσωπον τῆς θήρας τῶν ἐλάφων.
4. Εἰσῆλθε παρασκευάσασθαι.
Ἄλλος, σεμνῶς ἄγειν.

LXX INTERPRETES.

3. Super faciem Saddaim. *Ali-*
ter, Aiamin. Alius, super faciem
venationis cervorum.
4. Intravit ad provocandum
Alier, honeste agere.

3. Ἐπὶ πρόσωπον τῶν πετρῶν
τῶν ἐλάφων.
4.

THEODOTIO

3. Super faciem petrarum cer-
vorum.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΣ.
אֶת־כַּנְף־דָּוִד־עָלָיו 5	5.	5.
וְיָךְ לְבַדּוֹד אֶת־ 6	6.	6. Ἐπληξεν.
וַיִּשְׁסַע 8	8.	8. Συνεκέλευεν.
וְלֹא נָתַם 9	9.	9.
וַיִּקַּד 9	10.	10.
וַיַּעֲרֹךְ 10	10.	10.
כִּי בִכְתִּי אֶת־כַּנְף מֵעֵינֶיךָ וְלֹא 12 הִרְגִיתִּיךָ	12.	12. Τοῦ ἐνδύματος.
בִּידֵי 14	14.	14.
צַדִּיק 14	14.	14.
מִשַּׁל 14	14.	14.
אֶת־רִיבֵי 16	16.	16.
טוֹבָה 19	19.	19.
עַל־מִצְדָּה 23	23.	23.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Alam pallii.	5. Oram chlamydis.	5.
6. Et percussit cor David ipsum.	6. Post hæc percussit cor suum David.	6. Percussit.
8. Et scidit. Et non dedit eos.	8. Confregit. Non permisit.	8. Convocavit.
9. Et inclinavit se.	9. Inclinans se.	9.
10. Malum tuum.	10. Malum adversum te.	10.
12. Quia in abscondendo me o- ram pallii tui, et non interfeci te.	12. Quoniam cum præscinde- rem summitatem chlamydis tuæ, nolui extendere manum meam in te.	12. Indumentū.
In manu mea. Insidians.	In manu mea. Insidiaris.	
14. Proverbium.	14. In proverbio.	14.
16. Causam meam.	16. Causam meam.	16.
19. Bonum.	19. Bona.	19.
23. Super munitionem.	23. Ad tutiora loca.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV lib. I Regum.

V. 3. Lectiones Aquilæ et Theodotionis mutua-
mur ex Martianæo nostro; ille ex Eusebio *De locis
Hebraicis*, ubi sic legitur: Ἀαλίμ. Ἀ., τῶν ἐλαφί-
νων. Θ., τῶν πετρῶν τῶν ἐλάφων. Ubi Hieronymus:
*Achialim: pro quo Aquila transtulit, cervorum:
Theodotio, lapides cervorum.* Alia lectio, ἐπὶ πρόσω-
πον τῆς θήρας τῶν ἐλάφων, prodit ex Regio cod.
Qui sic vertit, legerit תַּצַּר vel תַּצַּר venatio, loco τοῦ
תַּצַּר petra. Coislinianus habet לו- τῶν πετρῶν, לו-
τῶν ἐλάφων.

V. 4. Ἀ., εἰσῆλθε ἀποκενῶσαι. Sic Theodoretus,
Procopius et cod. Reg. κενῶσαι legerunt; omnesque
Josephi interpretationem adijciunt. Ἰώσηπος, τὰς
φυσικὰς ἐκκρίσεις ποιήσασθαι. I. e. ad naturales
excretiones faciendas.

Ibid. Ἀλλος, σεμνῶς ἔγειν. Reg. At Coislín.,
Ἀ., διευθῆναι, ἀποκενῶσαι τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀπο-
πατῆσαι. Sed hæc videntur ex pluribus interpretatio-
nibus in unam coaluisse, ἀποπατῆσαι est, *atrum*

CAPUT XXV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וְהָיָה 2	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et or us ejus.	2. Possessio.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5. Τοῦ ἐνδύματος.

5. Τὸ περὺγιον τῆς διπλοῖδος.
"Ἄλλως, ἄκρον τῆς χλάμυδος, τὸ
κράσπεδον τοῦ ἱματίου.

5.

6.

6. Καὶ ἐπάταξε καρδία Δαυὶδ αὐ-
τόν. "Ἄλλος, καὶ ἐπάταξε τὸν Δα-
υὶδ ἢ καρδία αὐτοῦ.

6.

8. Περιέσπασεν.

8. Ἐπεισεν.

8. Ἠπάτησεν.

Οὐκ ἐπέτρεψεν.

Οὐκ ἔδωκεν.

Οὐκ ἀφῆκεν.

9. ὤκλασεν.

9. Ἐκυψεν.

9.

10.

10. Τὴν ψυχὴν σου. Οἱ λοιποὶ,
τὴν κακίαν σου.

10.

12. Τῆς ἐφραστρίδος.

12. Ἐγὼ ἀφήρηκα τὸ περὺγιον,
καὶ οὐκ ἀπέκτακά σε. "Ἄλλος,
περὺγιον δὲ ἐγὼ ἀφείλον τῆς δι-
πλοῖδος σου, καὶ οὐκ ἀπέκτεινά σε.

12. Τοῦ ἐπιβολαίου.

Παρ' ἐμοί.

Ἐν τῇ χειρὶ μου.

Θηρᾶς.

Δεσμεύεις.

14. Παροιμία.

14. Παραβολή.

14.

16.

16. Τὴν κρίσιν μου. "Ἄλλος,
τὴν δίκην μου.

16.

19. Ἀμοιβήν.

19. Ἀγαθά.

19.

23. Ἐπὶ τὸ ὄχύρωμα.

23. Εἰς Μεσσαρὰ τὴν στενήν.

23. Τὴν κορυφὴν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5 Indumenti.

5. Pinnam diploidis. *Aliter*,
summitatem chlamydis, fimbriam
vestimenti.

5.

6.

6. Et percussit cor David ipsum.
Alius, et percussit David cor ejus.

6.

8. Extraxit.

8. Suasit.

8. Decepit.

Non permisit.

Non dedit.

Non dimisit.

9. Procubuit.

9. Inclinavit se.

9.

10.

10. Animam tuam. *Reliqui*, ma-
lum tuum.

10.

12. Vestis.

12. Ego abstuli pinnam, et non
occidi te. *Alius*, alam quam ego
abstuli a diploide tua, et non in-
terfecit te.

12. Pallii.

Apud me.

In manu mea.

Venaris.

Ligas.

14. Proverbium.

14. Parabola.

14.

16.

16. Judicium meum. *Alius*, cau-
sam meam.

16.

19. Retributionem.

19. Bona.

19.

23. Super munitionem.

23. In Messara angustam.

23. Cacumen.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV lib. I Regum.

*exonerare, stercus egerere.*V. 5. "Ἄλλως, ἄκρον τῆς χλάμυδος etc. Coislin. 2,
adjuncta interpretatione Symmachi.V. 6. Ἄ., ἐπληξεν. Coislin. 2. "Ἄλλος, καὶ ἐπά-
ταξε τὸν Δαυὶδ etc. Reg.

V. 8. Ἄ., συνεκάλεσεν etc. Coislin. 2.

Ibid. Σ., οὐκ ἐπέτρεψεν etc. Idem.

V. 9. Σ., ὤκλασεν. Idem.

V. 10. Οἱ λοιποὶ, τὴν κακίαν σου. Idem.

V. 12. "Ἄλλος, περὺγιον δὲ ἐγὼ ἀφείλον etc. Reg.

Ἄ., τοῦ ἐνδύματος etc. Has trium lectiones adfert
Coislin. 2.

Ibid. Σ., παρ' ἐμοί. Coislin. 2.

Ibid. Σ., θηρᾶς. Idem.

V. 14. Σ., παροιμία. Reg. et Coislin. 2.

V. 16. "Ἄλλος, τὴν δίκην μου. Reg.

V. 19. Σ., ἀμοιβήν. Coislin. 2.

V. 23. Σ., ἐπὶ τὸ ὄχύρωμα. Θ., τὴν κορυφὴν. Coisl. 2.

Regius vero sine interpretum nomine adfert.

CAPUT XXV LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

2. Τὰ ποίμνια. "Ἄλλος, ἡ
ἐργασία.

2.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Greges. *Alius*, opus.

2.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΑΑΣ.

צאן שלשת אלפים

3 מובת-שכל	3.	3.
ורע מעללים		
5 ושאלתם	5.	5.
7 הגלמנים	7.	7. Ἐνετρέψαμεν αὐτούς.
9 וינחם	9.	9.
10 המתפרצים	10.	10.
14 ויעט	14.	14. Ἐτρύθη.
15 פקדנו	15.	15.
17 ועל-כל-ביתו	17.	17.
בלועל		Ἀποστασίας.
18 נבלי	18.	18. Ἀμφορεῖς.
ודחש סאים		Καὶ πέντε σάτα.
קלי		Φρυκτῶν κεκομμένης κριθῆς.
ומאה צמקים		
20 בסתר	20.	20. Ἐν ἀποκρυφῇ.
21 אך	21.	21. Πλήν.
לשקר		Ψεῦδος.
ולא-נפקד		
22 כד-יעשה אלהים לאיבי דוד	22.	22.
בקיר		
25 אל-נא ושים	25.	25.
נבל שכמו ונבלה עמו		Νάβαλ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἀπέβη- σιν μετ' αὐτοῦ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Oves tria millia.	Oves tria millia.	
3. Bona intellectu.	3. Prudentissima.	3.
Et malus adinventionibus	Et pessimus et malitiosus.	
5. Et rogabitis.	5. Et salutabitis.	5.
7. Affecimus eos verecundia.	7. Eis molesti fuimus.	7. Confudimus eos.
9. Et quieverunt.	9. Siluerunt.	9.
10. Dividentes se.	10. Qui fugiunt.	10.
14. Et invectus est.	14. Aversatus est.	14. Excitatus est.
15. Visitavimus.	15. Periiit.	15.
17. Et super omnem domum ejus.	17. Adversum domum tuam.	17.
Sine profectu.	Belial.	Defectionis.
18. Utres.	18. Utres.	18. Amphoras.
Et quinque sata.	Quinque sata.	Et quinque sata.
Polentæ.	Polentæ.	Frixorum, contusi hordei.
Et centum bœtros aridos.	Centum ligaturas.	
20. In abscondito.	20. Ad radices.	20. In abscondito.
21. Certe.	21. Vere.	21. Verumtamen.
In vanum.	Frustra.	Mendacium.
Et non visitatum est.	Non periiit.	
22. Hæc faciet Deus inimicis David.	22. Hæc faciat Deus inimicis David.	22.
In parietem.	Ad parietem.	
25. Ne quæso ponat.	25. Ne ponat, oro.	25.
Nabal nomen ejus, et vilitas cum eo.	Quoniam secundum nomen suum stultus est, et stultitia est cum eo.	Nabal nomen ipsi, et defluxus cum eo.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΥΤΩΝ.

3. Εὐδιανήτος.
Κακογνώμων.
5.
7. Ἐνωχλήσαμεν αὐτούς.
9.
10.
14. Ἀπεστράφη.
15.
17. Κατὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
Ἄνομος.
18. Ἀσκούς.

20.
21. Οὐτως.
Ἄνόητον.
Οὐ διεφώνησεν.

22.

25. Μὴ προσχῆς ἀξιῶ.

SYMMACHUS.

3. Perspicax.
Malignus.
5.
7. Molesti fulmus eis.
9.
10.
14. Aversus est.
15.
17. Contra domum ejus.
Iniquus.
18. Utres.

20.
21. Sic.
Stultum.
Non defuit.

22.

25. Ne attendas, obsecro.

Ποίμνια τρισχίλια. Ἄλλος, πρό-
βατα τρισχίλια.

3. Ἀγαθὴ συνέσει.
Καὶ πονηρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασιν.
5. Καὶ ἐρωτήσατε. Ἄλλος, ἀσπά-
σασθε. Ἄλλος, προσείπατε.
7. Ἀπεκωλύσαμεν αὐτούς.
9. Ἀνεπήδησε. Οἱ λοιποὶ, καὶ
ἐπαύσαντο.
10. Ἀναχωροῦντες.
14. Ἐξέκλιθεν.
15. Ἐνετείλαντο. Ἄλλος, ἐπι-
τετάχασιν.

17. Εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
Λοιμός.
18. Ἀγγεῖα.
Πέντε οἴφι.
Ἄλφιτου.
Καὶ γόμορ ἐν σταφίδων. Ἄλλος,
καὶ ἑκατὸν ἐνδέσμους.

20. Ἐν σκέπη.
21. Ἴσως.
Εἰς ἕδικον.
Οὐκ ἐνετείλάμεθα. (Ἄλλος, ἐνε-
τείλάμην.)

22. Τάδε ποιήσαι ὁ θεὸς ✕ τοῖς
ἐχθροῖς Δαυὶδ. Ἄλλος, τῷ Δαυίδ.
Πρὸς τοῖχον. Ἄλλος, ἐν τριγῶν.

25. Μὴ δὴ θέσθω.
Νάβαλ ἕνομα αὐτῷ, καὶ ἀφροσύ-
νη μετ' αὐτοῦ.

LXX INTERPRETES.

Greges ter mille. *Alius*, oves
tria millia.

3. Bona intellectu.
Et malignus in studiis.
5. Et interrogate. *Alius*, salu-
tate. *Alius*, alloquimini.
7. Prohibuimus eos.
9. Resiliit. *Reliqui*, et quieverunt.
10. Recedentes.
14. Declinavit.
15. Imperarunt. *Alius*, præce-
perunt.

17. In domum ejus.
Pestilens.
18. Vasa.
Quinque cæphi.
Farinæ.
Et gomor unum uvarum passa-
rum. *Alius*, et centum ligaturas.

20. In tegmine.
21. Forte.
Immerito.
Non imperavimus. (*Aliter*, im-
peravi.)

22. Hæc faciat Deus ✕ inimi-
cis David. *Aliter*, ipsi David.
Ad parietem. *Alius*, in pariete.
25. Ne quæso ponat.
Nabal nomen ipsi, et insipien-
tia cum eo

3.

5.

7. Κατησχύναμεν αὐτούς.
9.

10. Ἀποδιδράσκοντες.

14. Ἐξουδένωσεν.

15.

17.

- Ἄφροσύνης.

18. Νέβελ.

20.

21.

- Οὐκ ἤτήσαμεν.

22.

25.

THEODOTIO.

3.

5.

7. Pudfecimus eos.

9.

10. Aufugientes.

14. Despexit.

15.

17.

- Stultitiæ.

18. Nebel.

20.

21.

- Non petimus.

22.

25.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
מבוא בדם 26	26.	26. Τοῦ μὴ μουάζειν.
שׂא 28	28.	28.
ורעה		
בגודר 29	29.	29. Ταρσῶ πλαγαίω.
בתוך		
לפיקה 31	31	31. Λυγμός. (Al. νυγι
חנם		
בתוך 32	32.	32.
מעכך 33	33.	33. Ἡ γνώμη σου.
מבוא		
הושע		
ואלם 34	34.	34. ✕ Καί.
אם-נטר		
ואשא פניך 35	35.	35. Ἦρα. Εἴληφα.
חשך 39	39.	39.
לפלוך בקליש אשר בגלים 44	44.	44.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

26. A veniendo in sanguinibus.	26. Ne venires in sanguinem.	26. Ad non scelus agendum.
28. Parce. Et malitia.	28. Aufer. Malitia.	28.
29. In fasciculo. In medio.	29. In fasciculo. Vacat.	29. In fscella obliqua.
31. In vacillationem. Gratis.	31. In singultum. Innoxium.	31. Singultus. (Al. compunctio.
32. Benedictus.	Vacat. 32. Benedictus.	32.
33. Discretio tua. A veniendo.	33. Eloquium. Ne irem.	33. Sententia tua.
Salvare.	Et ulciscerer me.	
34. Et quidem. Si remansisset.	34. Alioquin. Non remansisset.	34. ✕ Et.
35. Et tuli facies tuas.	35. Honoravi faciem tuam.	35. Tuli. Accepi.
39. Retinuit.	39. Custodivit.	39.
44. Palti filio Lais, qui de Gal- lim.	44. Phalti filio Lais, qui erat de Gallim.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. I Regum.

- V. 2. Ἄλλος, ἡ ἐργασία. Reg. Sic item legit Procopius.
Ibid. Ἄλλος, πρόβατα τριῶν. Reg.
V. 3. Σ., εὐδιανόητος. Coislin. 2.
Ibid. Σ., καχογνώμων. Idem.
V. 5. Ἄλλος, ἀσπάσασθε. Reg. Ἄλλος, προσεί-
πατε. Coislin. 2.
V. 7. Ἄ., ἐνετρέψαμεν etc. Idem.
V. 9. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐπαύσαντο. Idem.
V. 10. Θ., ἀποδιδράσκοντες. Idem.
V. 14. Ἄ., ὠτρύνθη etc. Idem.
V. 15. Ἄλλος, ἐπιτετάχασιν. Reg.
V. 17. Σ., κατὰ τοῦ οἴκ. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., ἀποστασίας etc. Has lectiones refert idem.

V. 18. Ἄ., ἀμφορείς. Reg. Sic etiam supra, 1, 24, et xvi, 3. Σ., ἀσκούς. Θ., νέθει. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., πέντε σάτα. Sic Drusius. Procop. Reg. Vide Gen. xviii, 6. In hunc locum hanc notam habent cod. Reg. et Procop: Ἄ., ἡρμήνευσε σάτα. Τὸ δὲ γόμορ ἴσον τῶ οἴφι, ὡς ἐν Ἱερεκίῃ μεμαθήκαμεν. I. e. « Aquila interpretatus est *sata*. Gomer autem est æquale ceph, ut in Ezechiele didicimus. »

Ibid. Ἄ., φρουκτῶν κροκομένης κριθῆς. Idem. Non sine quadam suspicione hanc Aquilæ interpretationem admittimus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

26.	26. Τοῦ μὴ ἔλθειν εἰς αἷμα ἀθῶον.	26.
28. Ἄφελου. Καὶ πονηρία.	28. Ἄρον. Καὶ κακία.	28.
29. Πεφυλαγμένη.	29. Ἐν δεσμῷ. Ἐν μέσῳ.	29.
31. Ἄνακτιον.	31. Βδελυγμός. Ἄθῶον. Ἄγαθῶσαι αὐτῆ. Ἄλλος, κα- λῶς ποιῆσαι αὐτῆ.	31. Λυγμός. (Αἰ. νυγμός.)
32.	32. Εὐλογητός. Ἄλλος, εὐλογη- τός Βαρούκ.	32.
33. Εκδικῆσαι.	33. Ὁ τρόπος σου. Μὴ ἔλθειν. Οἱ λοιποὶ, μὴ μυσῶ- σαι. Σῶσαι.	33.
34. Ἐπειτοίγε. Οὐκ ἂν ὑπελείφθη.	34. Πλὴν ὅτι. Εἰ ὑπολειφθήσεται.	34. ✕ Καί.
35. Ἐτίμησα. Ἐνετράπην τὸ πρόσωπόν σου.	35. Ἡρέτισα τὸ πρόσωπόν σου.	35. Ἐλαβον.
39. Ἐξέλιατο.	39. Περιεποιήσατο.	39.
44.	44. Τῷ Φαλτι υἱῷ Ἄμις, τῷ ἐκ Ῥομμᾶ. Ἄλλος, τῷ Φελτι υἱῷ Ἰωᾶς τῷ ἐκ Γολιάθ.	44.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

26.	26. Ne venires in sanguinem innoxium.	26.
28. Aufer. Et nequitia.	28. Tolle. Et malitia.	28.
29. Custodita.	29. In vinculo. In medio.	29.
31. Inculpatum.	31. Abominatio. Innoxium. Ad bene faciendum ei. <i>Alius,</i> <i>idem.</i>	31. Singultus. (Αἰ., compunctio.)
32.	32. Benedictus. <i>Alius,</i> benedi- ctus Baruc.	32.
33. Vindicare.	33. Modus tuus. Ne venirem. <i>Reliqui,</i> a non pol- luendo. Salvare.	33.
34. Quandoquidem. Nequaquam residuum fuisset.	34. Verumtamen. Si remanebit.	34. ✕ Ἐί.
35. Honoravi. Reveritus sum faciem tuam.	35. Suscepi faciem tuam.	35. Accepi.
39. Eripuit.	39. Servavit.	39.
44.	44. Phalti filio Amis, qui ex Romma. <i>Alius,</i> Phelti filio Joas, qui ex Goliath.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. I Regum.

Ibid. Καὶ γόμορ ἔν σταφίδων. Edit. Rom., στα-
φίδος.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἑκατὸν ἐνδέσμοις. dem.

V. 20. Ἄ., ἐν ἀποκρυφῆ. Reg. et Coislin. 2.

V. 21. Ἄ., πλὴν. Coislin. Reg. autem habet,

Ἄ., πλημμύτην. Σ., οὕτως. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., ψευδός etc. Idem.

Ibid. Σ., οὐ διεφώνησεν etc. Idem.

Ibid. Ἄλλος, ἐνετελάμην. Coislin.

V. 22. ✕ Τοῖς ἔχθοις etc. Ilæc cum asterisco

Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τριγῶν. Idem.

V. 25. Σ., μὴ προσχ. Idem.

Ibid. Ἄ., Ναβάλ ὄνομα αὐτῶν καὶ ἀπόρρευσις μετ'
αὐτοῦ. Theodoretus et Reg. cod. qui postremus
hanc notam habet, ἰστέον ὅτι ἐν τῷ γ' ψαλμῷ, καὶ
τῷ νβ' εἰς τὸ, εἶπεν ἄφρων, ναβάλ κείται, ἐν τῷ
Ἑβραϊκῷ, πρὸς δὲ Ἀκύλαν, ἀπορρέων, ut habet
etiam Coislinianus.

V. 26. Ἄ., τοῦ μὴ μυσάζειν. Reg. et Theodoret.

V. 28. Σ., ἀφελου. Coislin. 2.

Ibid. Σ., καὶ πονηρία. Idem.

V. 29. Ἄ., ταρασῶν πλαγεῖτω. Idem.

Ibid. Σ., πεφυλαγμένη. Idem.

V. 31. Ἄ., Θ., λυγμός. Reg. Drus. Theodoretus
vero legit νυγμός. Coisl. in textu habet βδελυγμός,

punctis supra positis, et ad marginem notat: 'A., Θ., τὸ ἔσω. Id est Aquila et Theodotio habent ea quæ *intus*, scilicet *in textu* sunt non notata punctis, nempe λυγμός.

Ibid. Σ., ἀνατίων. Coislin. 2.

Ibid. Ο', ἀγαθῶσαι αὐτῆ. Ἄλλος, καλῶς ποιῆσαι αὐτῆ. Ita Reg. Neutrum in Hebræo.

V. 32. Ἄλλος, εὐλογητὸς Βαρούκ. Reg.

V. 33. 'A., ἡ γνώμη σου. Coislin. 2.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ, μὴ μυσῶσαι.* In hæc verba Drus. LXX, καὶ σῶσαι χεῖρά μου ἐμοί. Theodoretus ad hunc locum, ἀμάρτημα γραφικὸν ὁπολαμδάνω, (*eras*) οἱ γὰρ ἄλλοι ἐρμηνεύται μὴ μυσῶσαι εἰρήξασιν, ἀντὶ τοῦ, μὴ μύσους μεταλαχσίρ. » Frustra

CAPUT XXVI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

מכתח 1	1.
הושימוך אלמדבריו 2	2.
הושימוך במעגל 5	5.
במעגל 7	7.
אלתשחיתו 9	9.
יגפז 10	10.
תלילה לי מיוחה 11	11.
ואתצפת תרדמת 12	12.
ויקרא דוד אלעהם 14	14.
קראת אלדמך בנימחה 16	16.
קולי 17	17.
מנחה 19	19.
מחסתפ אחרים	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Latet.	1. Absconditus est.	1.
Jesimon.	Solitudinis.	Dissipatæ.
2. In deserto Ziph	2. In desertum Ziph.	2.
3. Jesimon.	3. Solitudinis.	3. Dissipatæ.
5. In vallo.	5. In tentorio.	5. In vallo.
7. In vallo.	7. In tentorio.	Flexus.
9. Ne corrumpas eum.	9. Ne interficias eum.	7. Flexu vel orbita.
10. Percusserit eum.	10. Percusserit.	9.
11. Absit mihi a Domino.	11. Propitius mihi sit Dominus.	10. Fregerit.
Et scyphum.	Scyphum.	11.
12. Sopor.	12. Sopor Domini.	Vas.
14. Et clamavit David ad populum.	14. Et clamavit David ad populum.	12. Somnus altus.
Clamasti ad regem.	Clamas et inquietas regem.	14.
16. Filii mortis.	16. Filii mortis.	16.
17. Vox mea.	17. Vox mea.	17.
19. Munus.	19. Sacrificium.	19. Donum.
Ab inhærendo.	Ut non habitem (in hæreditate)	Ab attingendo.
Aliis.	Domini.	

certe hic errorem in versione τῶν Ὑ suspicatur Theodoretus : nam illi cum Hebræo consentiunt.

Ibid. Σ., ἐκδικῆσαι. Coislin. 2.

V. 34. Ἄ., Θ., ✕ καὶ. Σ., ἐπέτοιγε. Coislin. 2.

Hic non tota Ἄ., Θ. versio vocis ἰστη affertur.

Ibid. Σ., οὐκ ἂν ὑπαλείφθη. Coislin. 2.

V. 35. Ἄ., ἦρα. Σ., ἐτίμησα. Ἄ., εἰληφα. Coisl. 2.

Σ., ἐνετράπη. Reg. et Drusius. Reg. legit, ἀνετραπή. Hic duplex Aquilæ et Symmachi versio affertur ex duabus, ut puto, utriusque editionibus. Θ., ελαβον. Coislin. 2.

V. 59. Σ., ἐξέλωτο. Ibid

V. 44. Ἄλλος, τῷ Φελτι etc., utraque lectio Græca mendosa.

CAPUT XXVI LIB. I REGUM

Ὑ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

1. Κρύπτεται.

Ἐρήμου.

2.

3. Ἐρήμου.

5. Σκηνή.

Ἐν τῇ στοργυλώσει.

7. Σκηνή.

9.

10.

11.

Νυκτοπότιον.

12. Κάρος.

14.

Καταβοῶν τοῦ βασιλέως.

16. Ἄξιοι θανάτου.

17.

19. Δῶρον.

Συνδυάζεσθαι.

Ἄλλοκότους.

SYMMACHUS.

1. Absconditur.

Deserti.

2.

3. Deserti.

5. Tabernaculum.

In vallo.

7. Tentorio.

9.

10.

11.

Nocturnum poculum.

12. Sopor gravis.

14.

Clamans ad regem.

16. Digni morte.

17.

19. Donum.

A conjungendo.

Alienis.

PATROL. Gr. XV.

1. Σκαπάζεται. Ἄλλος, κέρυπται.

ἰ Τεσσεμοῦν.

2. Εἰς τὴν Ἐρημον Ζιφ. Ἄλλος, εἰς τὴν Ἐρημον τῶν ἀβυμῶν.

3. Τεσσεμοῦν.

5. Ἐν λαμπήνῃ.

7. Ἐν λαμπήνῃ.

9. Μὴ ταπεινώσῃς αὐτόν. Ἄλλ., μὴ διαφθείρῃς αὐτόν.

10. Παίσῃ.

11. Μήδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου. Ἄλλος, ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο παρὰ Κυρίου.

Φακόν.

12. Θάμβος Κυρίου.

14. Καὶ προσεκαλέσατο Δαυὶδ τὸν λαόν. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐδόθησε Δαυὶδ πρὸς τὸν λαόν.

Ὁ καλῶν ✕ πρὸς τὸν βασιλεία.

16. Υἱὸς θανατώσεως.

17. Δουλός σου. Οἱ λοιποὶ, φωνή μου.

19. Θυσία.

Μὴ ἐστηρέχθαι.

Ἐτέροις.

LXX INTERPRETES.

1. Tegitur. *Alius*, absconditus est.

Jessemun.

2. In desertum Ziph. *Alius*, in desertum siccitatum.

3. Jessemun.

5. In lampene.

7. In lampene.

9. Ne humiliet illum. *Alius*, ne disperdas illum.

10. Percusserit.

11. Nequaquam mihi a Domino. *Alius*, mihi vero absit a Domino.

Ientem.

12. Stupor Domini.

14. Et advocavit David populum. *Reliqui*, et clamavit David ad populum.

Vocans ✕ ad regem.

16. Filii occisionis.

17. Servus tuus. *Reliqui*, vox mea.

19. Sacrificium.

Non confirmatum esse.

Aliis.

1.

2.

3.

5.

7. Μαγά.

9.

10.

11.

12. Ἐκστασις.

14.

16.

17.

19.

THEODOTIO

1.

2.

3.

5.

7. Magal.

9.

10.

11.

12. Ekstasis.

14.

16.

17.

19.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
לִבְשׁ אֶת־שַׁעֲרֵי אֵמָּה 20	20.	20.
הַקָּרָא		
וְהִסְבִּילָהּ 21	21.	21. Ἡγνώσα.
וְיָשִׁיב 23	23.	23.
וְתִגְוֹל 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Ad quærendum pulicem u- num.	20. Ut auærat pulicem unum.	20.
Perdicem.	Perdix.	
21. Stulte egi.	21. Stulte egerim.	21. Ignoravi.
23. Reddat.	23. Retribuet.	23.
24. Magnificetur.	24. Magnificetur.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI lib. I Regum.

V. 1. Σ., κρύπτεται. Coislín. 2. Ἄλλος, κρύπτεται. Reg.
 Ibid. Ἀ., τῆς ἡφανισμένης. Σ., ἐρήμου. Reg. et Eusebius *De locis Hebraicis*. V. supra, c. xxiii, v. 24.
 Ibid. Ἰεσσαεμουῦν. Edit. Rom., Ἰεσσαεμουῦ. Sic etiam infra.
 V. 2. Ἄλλος, εἰς τὴν ἔρημον τῶν αὐχμῶν. Reg.
 V. 3. Ἀ., τῆς ἡφαν-. V. supra, v. 4.
 V. 5. Ἀ., ἐν τῇ στρογγυλώσει. Reg. et Procop. In hunc locum Procopius et Reg., λαμπήνη εἶδος ἀμάξης (Procop., ἀρμαμάξης), ὡς καὶ ἡ ἀπήνη, ὁ

δὲ Ἀκύλας, τῇ στρογγυλώσει φησὶν· ἢ διὰ τὸ σχῆμα τῆς κατασκευῆς, ἢ ὅτι τὸ κεκυκλωθῆναι τῷ στρατοπέδῳ τὸν βασιλέα. I. e. ε *Lampene*. genus est cursus, ut etiam *apene*. Aquila dicit, τῇ στρογγυλώσει, vel propter figuram apparatus, vel declarat regem exercitu circumdatum fuisse. » Coislínianus de *lampene* ait, εἶδος ἀμάξης λαμπρᾶς οἷον καρούχας.
 Ibid. Ἀ., κάμπη. Σ., σκηνή. Σ., ἐν τῇ στρογγυλώσει. Sic Coislín. Binas ex Symmacho lectiones habemus, ut alibi.
 V. 7. Ἀ., τῇ κάμπη etc. Idem.

CAPUT XXVII LIB. I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
וְעָה אֶמְנָה 1	1.	1.
וְנָאשׁ מִמֶּנִּי		Ἀπογνώσεται.
7 יָמִים וָאַרְבַּעַת הַדָּשִׁים 7	7.	7.
8 וַיִּפְסְחוּ עַל־הַנְּשׂוּרֵי הַגְּזֵרִי	8.	8.
וְהַעֲמִלְקֵי כִי הָיָה יְשׁוּבָתָהּ הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִעֵתָלָם בְּאֶךָ שׁוֹרְדָהּ וְעַד־אִי־מִצְרַיִם		
10 נָבַח הַקָּנִי 10	10.	10. Νότον. Κινάλου.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Nunc consumar.	1. Aliquando incidam.	1.
Et desperet de me.	Cessetque me quærere.	Desperabit.
7. Dies et quatuor menses.	7. Quatuor mensium.	7.
8. Et effuderunt se ad Gessuritam, et Gerzitam, et Amalecitam, quia ipsi inhabitantes terram quæ a sæculo, ingrediendo te Sur, et usque ad terram Ægypti.	8. Et agebant prædas de Gessuri, et de Gerzi, et de Amalecitis: hi enim pagi habitabantur in terra antiquitus, euntibus Sur usque ad terram Ægypti.	8.
10. Meridiem. Ceni.	10. Meridiem. Ceni.	10. Austrum. Cina:

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
20.	20. Ζητεῖν ψυχὴν μου. Ἄλλος, ζητεῖν ψῦλλον ἕνα. Νυκτικέραξ. Οἱ λοιποὶ, πέρδιξ.	20
21. Ἐφρονήσάμην.	21. Μεματαίωμαι.	21.
23. Ἀποδώσει.	23. Ἐπιστρέφει.	23.
24. Λογισθεῖη.	24. Μεγαλυνθεῖη.	24.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Quærerere animam meam. <i>Al-</i> <i>ius</i> , ad quærendum pulicem anum. Nyticorax. <i>Reliqui</i> , perdix.	20.
21. Stulte egi.	21. Inaniter egi.	21.
23. Retribuet.	23. Restituet.	23.
24. Reputetur.	24. Magnificetur.	24.
Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI lib. I Regum		
V. 9. Ἄλλος, μὴ διαφθείρης αὐτόν. Reg.	V. 19. Ἄ., Σ, δῶρον. <i>Idem</i> .	
V. 10. Ἄ., θραύση. Coisl. 2.	Ibid. Ἄ., ἀπτεσθαί etc. <i>Idem</i> .	
V. 11. Ἄλλος, ἐμὸν δὲ μὴ γένοιτο etc. Reg. et Coisl. 2.	Ibid. Σ., ἀλλοκότοις. <i>Idem</i> .	
Ibid. Ἄ., ἄγγος. Σ., νυκτοπότιον. Reg.	V. 20. Ἄλλος, ζητεῖν ψῦλλον ἕνα. Reg.	
V. 12. Ἄ., καταφορά. Σ, χάρος. Θ, ἔκστασις	Ibid. Οἱ λοιποὶ, πέρδιξ. Coisl. 2.	
Reg. Drusius et Coisl. Vide Gen. cap. 11, v. 21.	V. 21. Ἄ, ἠγνόησα etc. <i>Idem</i> .	
V. 14. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐδόξασ etc. Coisl. 2.	V. 23. Σ., ἀποδώσει. <i>Idem</i> .	
Ibid. Σ, καταβῶν etc. <i>Idem</i> .	V. 24. Post, σήμερον τῶν Ο, Χ, et ad marg.,	
V. 16. Σ., ἄξιοι θανάτου. Reg.	Ο, Θ., γω. Vide Jud. 1, 14, in nota.	
V. 17. Οἱ λοιποὶ, φωνὴ μου. Coisl. 2.	Ibid. Σ., λογισθεῖη. Coisl. 2.	

CAPUT XXVII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
1. Ἐραπεσοῦμαι ποτε. Ἀπόσχηται.	1. Nūn προστεθήσομαι. Ἄνῃ ἀπ' ἐμοῦ.	1.
7.	7. Οἱ λοιποὶ, Χ ἡμέρας καὶ : τέσσαρας μῆνας.	7
8.	8. Καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν Γεσιρί, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληκίτην. Καὶ ἰδοὺ ἡ γῆ κατοικεῖτο ἀπὸ ἀνι- κόντων, ἡ ἀπὸ Γελαμψοῦρ τετειχι- σμένων, καὶ ἕως γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν ἐγγίζοντα, καὶ ἐξέτεινον ἐπὶ τὸν Γεσουραῖον, καὶ τὸν Γεσαῖον, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληκίτην, οὗ κατοικεῖ- το ἡ γῆ ἀπὸ Γεσοῦρ καὶ ἕως Αἰγύ- πτου.	8.
10. Μεσημβρίαν.	10. Νότον. Κενεζί. Ἄλλος, Κηνεί.	10.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Incidam aliquando. Abstineat.	1. Nunc apponar. Cesset a me.	1.
7.	7. <i>Reliqui</i> , Χ dies et : quatuor menses.	7.
8.	8. Et incursiones faciebant in omnem Gesiri, et in Amalecitem. Et ecce terra habitabatur ab ad- venientibus, quæ a Gelampsur murata, et usque ad terram Ægy- pti. <i>Alius</i> , et incursiones facie- bant in omnem vicinum, et exten- debant se super Gesuræum et Ges- ræum, et super Amalecitem, quia habitabatur terra a Gesur et us- que ad Ægyptum.	8.
10. Meridiem.	10. Austrum. Cenezi. <i>Al. Ceni.</i>	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. I Regum.

V. 4. Σ., παραπεσοῦμαι ποτε. Drusius et Coislin. V. 7. Οι λοιποί, ημέρας καὶ etc., cum asterisco.
Ibid. 'A., ἀπογνώσεται. Σ., ἀπόσχηται. Drusius Coislin. 2.
et Coislin.

CAPUT XXVIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שׂוֹמֵר לְרֵאשִׁי 2	2.	2.
וְאֵת הַחַבְתֹּת וְאֵת הַיְדֻעֵנִים 3	3.	3. Μάγους.
וְיַחֲדֵי 5	5.	5. Ἐξεπλάγη.
בְּאֹרִים 6	6.	6. Ἐν φωτισμοῖς.
בְּעֵלֵי דְאֹב 7	7.	7. Ἐχουσάν μάγον.
וְיַחֲזֹשׁ 8	8.	8.
בְּאֹב 9	9.	Ἐν τῷ μάγῳ.
אֶת-הַחַבְתֹּת וְאֵת-הַיְדֻעֵנִי בְּכַף הָאָרֶץ		9. Μάγους, θελητὰς καὶ σημε- σκόπους, ἀπὸ τῆς γῆς.
בְּחֻנְקֶשׁ 10	10.	Ἐγκρούεις.
עֵץ 10		10.
רְבוֹחָתִי 12	12.	12. Ἐπεθου μοι.
זֶקֶן 14	14.	14.
בְּעֵז 15	15.	Ἐνδύμα.
הַרְגוּחָב 15		15. Ἐκλόνησάς με.
עֲרֵלִי 16	16.	Στενά.
לְהַדְיֹעֵנִי 16		16. Κατὰ σου.
עֵרֶךְ 17	17.	17. Ἐτέρῳ (ἰ. ἐτα(ρῳ) σου).
לְרֵעֶךָ 17		20.
וַיִּמְדֵּר 20	20.	
כִּלְאֵי קִוְיָתוֹ אֶרְצֵה 20		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Custodem capitis mei.
3. Pythones.
Et sciolos.
5. Et expavit.
6. In illuminationibus.
7. Dominam Pythonis.
8. Et mutavit se.
In Pythone
9. Pythones et sciolos e terra.
Offendiculum ponis.
10. Perversitas.
12. Decepisti me.
14. Senex.
Pallio.
15. Irritasti me.
Angustia mihi.
Ad indicandum mihi.
16. Æmuli tui.
17. Socio tuo.
20. Et festinavit.
Plenitudo staturæ ejus in terram.

VULGATA LATINA.

2. Custodem capitis mei.
3. Magos.
Hariolos.
5. Et expavit.
6. Per sacerdotes.
7. Habentem Pythonem.
8. Mutavit ergo habitum suum.
In Pythone.
9. Magos et hariolos de terra.
Insidiaris.
10. Quidquam mali.
12. Imposuisti mihi.
14. Senex.
Pallio.
15. Inquietasti me.
Coarctor.
Ut ostenderes.
16. Ad æmulum tuum.
17. Proximo tuo.
20. Statimque.
Porrectus in terram.

AQUILA.

2.
3. Magos.
5. Consternatus est.
6. In illuminationibus.
7. Habentem magum.
8.
In mago.
9. Magos, voluntarios, et hariolos, de terra.
Impellis.
10.
12. Imposuisti mihi.
14.
Iudumentum.
15. Commovisti me.
Angusta.
16. Contra te.
17. Amico tuo.
20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. I Regum.

V. 8. Ἄλλος, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν ἐγγί- Ita Eusebius *De locis Hebraicis*.
ζοντα etc. Reg. Ibid. Ἄ., Κιναίου. Reg.

V. 10. Ἄ., Ὁ, νότον. Σ., μεσημβρίαν. Reg., atque

CAPUT XXVIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Φύλακα τῆς κεφαλῆς μου.	2. Ἀρχισωματοφύλακα. <i>Οἱ λοι- ποι</i> , φύλακα τῆς κεφαλῆς μου.	2.
3.	3. Ἐγγαστριμύθους. Καὶ τοὺς γνώστας. Ἄλλος, ση- μειοσκόπους.	3.
5. Ἐπετήξεν.	5. Καὶ ἐξέστη.	5.
6. Διὰ τῶν δῆλων.	6. Ἐν τοῖς δῆλοις.	6.
7.	7. Ἐγγαστρίμυθον.	7.
8. Μετεσημάτισεν ἑαυτὸν. (<i>Ἄλλ- ος, μετεσηματίσατο.</i>)	8. Συνεκαλύψατο. Ἄλλος, ἡλ- λοιώθη. Ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ.	8.
9.	9. Τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς. Ἄλλος, καὶ τοὺς ἀποφθεγγομένους ἀπὸ τῆς γῆς. Παγιθεύεις.	9.
10. Κάκωσις.	10. Ἄδικία.	10. Κάκωσις.
12. Ἐνήδρευσάς μοι.	12. Παρελόγησά με.	12.
14.	14. Ὅρθιον. <i>Οἱ λοιπ.</i> , πρεσβύ- την. Διπλοῖδα.	14.
15. Ἐτάραξάς με. Στενά. Δηλώσαι μοι.	15. Παρηνώχλησάς με. Θλίβομαι. Γνωρίσαι μοι.	15. Παρώργισάς με. Δηλώσαι μοι.
16. Ἀντιζηλός σου.	16. Μετὰ τοῦ πλησίον σου.	16. Κατὰ σου.
17.	17. Τῷ πλησίον σου.	17.
20. Καὶ ταχύ. Καθόλον τὸ μῆκος αὐτοῦ.	20. Καὶ ἔσπευσε. Ἐστηκώς ἐπὶ τὴν γῆν.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Custodem capitis mei.	2. Principem custodiæ corporis. <i>Reliqui</i> , custodem capitis mei.	2.
3.	3. Ventriloquos. Et gnostas. <i>Alius</i> , hariolos.	3.
5. Exterritus est.	5. Et expavit.	5.
6. Per manifestationes.	6. In manifestationibus.	6.
7.	7. Ventriloquam.	7.
8. Transformavit se.	8. Cooperuit se. <i>Alius</i> , mutatus est. In ventriloquo.	8.
9.	9. Ventriloquos et gnostas de terra. <i>Alius</i> , et loquentes de terra. Hlaqueas.	9.
10. Quidquam mali.	10. Injustitia.	10. Quidquam mali.
12. Insidiatus es mihi.	12. Decepisti me.	12.
14.	14. Erectum. <i>Reliqui</i> , senem. Diploidem.	14.
15. Perturbasti me. Angusta.	15. Perturbasti me. Tribulor.	15. Irritasti me.
Ad indicandum mihi.	Ad notificandum mihi.	Ad indicandum mihi.
16. Ἄμυλος tuus.	16. Cum proximo tuo.	16. Contra te.
17.	17. Proximo tuo.	17.
20. Statimque. Secundum totam staturam ejus.	20. Et festinavit. Porrectus in terram.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תַּקִּינִי 22	22.	22. ✕ Καὶ σό.
תַּקִּינִי 23	23.	23.
תַּקִּינִי 24	24.	24.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
22. Etiam tu.	22. Et tu.	22. ✕ Et tu.
23. Ad lectum.	23. Lectum.	23.
24. Vitulus saginarii.	24. Vitulum pascualem.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII lib. I Regum.

V. 2. Σ., φύλακα τῆς κεφαλῆς μου. Reg. At Coislin. 2, Δοικ. Σ.

V. 3. 'A., μάγους. Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλοις, σημειοσκόπους. Reg.

V. 5. 'A., ἐξεπλάγη etc. Coislin.

V. 6. 'A., ἐν φωτισμοῖς. Σ., διὰ τῶν δῆλων. Coislin. 2 qui hæc adjicit, δῆλους δὲ καλεῖ διὰ τοῦ ἐφοῦδ σημαινόμενα.

V. 7. 'A., ἔχουσιν μάγον. Idem.

V. 8. Σ., μετεσηματίσεν ἑαυτόν. Sic Drusius, pro quo Regius cod. et Coislin. 2 μετεσηματίστω ἑαυτόν habent. Idem Reg. aliam versionem sine nomine affert, nemp̄e, ἠλλοιώθη.

Ibid. 'A., ἐν τῷ μάγῳ. Reg. et Coislin. 2. Sic item vertit Aquila, Isa. xxix, 4.

V. 9. 'A., μάγους, θελητάς, καὶ σημειοσκόπους. Coislin. 2 et Reg. Θελητάς, sic vertere solet Aquila. Vox σημειοσκόπους superflua, videtur esse alterius interpretis, forte Symmachi, quem sequitur Vulg.,

CAPUT XXIX LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יָגַע 1	1.	1. Ἐν τῇ πεγή.
עָבַר 3	3.	3.
מֵאֵת מֵיָמֵי וַיִּקְרַע 4	4.	ἽΟτιοῦντι. 4. Παρωξύνθησαν.
מֵאֵת מֵיָמֵי 5	5.	Ἐδοκηθήσεται οὗτος. 5.
וַיִּשַׁר 6	6.	6.
וַיִּשַׁר 7	7.	7.
וַיִּשַׁר 9	9.	9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In fonte.	1. Super fontem.	1. In fonte.
3. Hebræi.	3. Hebræi.	3.
Quidquam.	Quidquam.	Quidquam.
A die cadere eum.	Ex die qua transfugit ad me.	
4. Et irati sunt.	4. Irati sunt autem.	4. Exasperati sunt.
In adversarium in prælio.	Adversarius cum præliari cœperimus.	
Acceptabitur.	Poterit placare.	Beneplacitus erit hic.
5. In choris dicendo.	5. In choris dicentes.	5.
6. Rectus.	6. Rectus.	6.
Non bonus tu.	Non places.	
7. Et non facies malum.	7. Et non offendas.	7.
9. Quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei.	9. Quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

22.	22. <i>Vacat.</i>	22.
23.	23. Δίφρον. <i>Οι λοιποί</i> , τὴν κλί νην.	23.
24. Περφιλοτροφημένη θρεπτή.	24. Δάμαλις νομάς. "Ἄλλος, μο- σχάριον γαλαθηνόν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22.	22. <i>Vacat.</i>	22.
23.	23. <i>Sellam. Reliqui, lectum.</i>	23.
24. Amice educata, nutrita.	24. <i>Vitula pascualis. Alius, vi- tulus lactens.</i>	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII lib. I Regum.

ut supra, v. 5. "Ἄλλος, καὶ τοὺς ἀποφθ. Idem Reg.	V. 16. 'Α., Θ., κατὰ σου. Σ., ἀντίζηλός σου. Idem.
Ibid. 'Α., ἐγκρούεις. Coisl. 2.	V. 17. 'Α., ἐτέρω pro ἐταίρω. Idem.
V. 10. Σ., Θ., κάκωσις. Idem.	V. 20. Σ., καὶ ταχύ. Idem.
V. 12. 'Α., ἐπίθου μοι etc. Idem.	Ibid. Σ., καθόλον τὸ μήκος αὐτοῦ. Reg. et Coisl. 2.
V. 14. <i>Οι λοιποί</i> , πρεσβ-. Idem.	V. 22. 'Α., καὶ σύ, cum asterisco. Coisl. 2.
Ibid. 'Α., ἐνδύμα. Idem.	V. 23. <i>Οι λοιποί</i> , τὴν κλίνην. Ibid.
V. 15. 'Α., ἐκλόν- etc. Idem.	V. 24. Σ., πεφιλοτροφημένη θρεπτή. Coisl. 2.
Ibid. 'Α., Σ., στενά. Idem.	Supplendum, ni fallor, δάμαλις. "Ἄλλος, μοσχάριον γαλαθηνόν. Reg.
Ibid. Σ., Θ., δηλώσαι μοι. Idem.	

CAPUT XXIX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

1. Ἐν τῇ πηγῇ.	1. Ἐν Ἀενδώρ.	1. Ἐν τῇ πηγῇ.
5.	3. Διαπορευόμενοι. "Ἄλλος, Ἑ- βραῖοι. Οὐθέν.	3.
'Αφ' ἧς ἡμέρας προσέφυγε μοι.	'Αφ' ἧς ἡμέρας ἐνέπεσε πρὸς μέ.	
4. Ὁργίσθησαν.	4. Ἐλυπήθησαν. Ἐπίβουλος τῆς παρεμβολῆς. <i>Οι λοιποί</i> , σάταν ἐν πολέμῳ. Διαλλαγῆσεται.	1. Ἐθυμώθησαν.
5.	5. Ἐν χοροῖς λέγοντες. "Ἄλλος, αὶ χορεύουσαι λέγουσαι.	5.
6. Ἄρεστός. Οὐκ ἀρέσκεαι.	6. Εὐθύς (sic). "Ἄλλως, εὐθύς. Οὐκ ἀγαθὸς σύ.	6.
7. Ἴνα μὴ ποιήσης ἀηδές.	7. Καὶ οὐ μὴ ποιήσης κακίαν.	7.
9. Ὅτι ἀόεσκεαι σύ μοι.	9. Ὅτι ἀγαθὸς σύ ἐνώπιόν μου. "Ἄλλως, ἐν ὀφθαλμοῖς μου. "Ἄλλος, ὅτι ἀγαθὸς σύ ἐν ὀφθαλμοῖς μου ὡς ἄγγελος Θεοῦ.	9.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. In fonte.	1. In Aendor.	1. In fonte.
5.	3. Pertranseuntes. <i>Alius, He- braei.</i> Nihil. Ex qua die incidit ad me.	3.
A quo die transfugit ad me.	4. Contristati sunt. Insidiator castrorum. <i>Reliqui,</i> satan in praelio. Conciliabitur.	4. Excanduerunt.
4. Irati sunt.	5. In choris dicentes. <i>Alius,</i> choreas agentes dicentes.	5.
5.	6. Rectus. Non bonus tu.	6.
6. Placitus. Non places.	7. Et non facies malum.	7.
7. Ut non facias injucundum.	9. Quia bonus es tu in conspe- ctu meo. <i>Aliter, in oculis meis sicut angelus Dei.</i>	9.
9. Quia tu places mihi.		

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

יָשׁוּעַ

יָשׁוּעַ 10

10.

10

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Principes.

Principes.

10. Et illucescit.

10. Et cœperit dilucescere.

יָשׁוּעַ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX lib. I Regum.

V. 1. Coislinianus 2, cod. ad marg. notat נאָטן.

Οἱ Γ', ἐν τῇ ἀρχῇ

V. 3. Ἄλλος, Ἑβραῖοι. Idem.

Ibid. Ἄ., ὁτιοῦνται. Idem.

Ibid. Σ., ἀφ' ἧς ἡμέρας προσέφυγε μοι. Drusius.

V. 4. Ἄ., παρωξύνθησαν. Σ., ὠργίσθησαν. Θ., ἐθυμώθησαν. Reg. et Coislin. 2.

Ibid. Οἱ Λοῦκοι, σάταν etc. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., εὐδοκηθήσεται οὗτος. Coislin. 2 et Reg.

V. 5. Ἄλλος, αἱ χορεύουσαι λέγουσαι. Reg.

CAPUT XXX LIB I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

בבא ויבא

1.

1.

אל־נגב

ויבאו 2

2.

Πρὸς νότον.

2. Ἄλλ' ἤλασαν.

ויבאו 6

6.

6. Ἐλυπήθη.

ויחזק

7.

Ἐνίσχυσε.

ויבאו 7

7.

7. Ἐγγισόν μοι τὴν ἐπωμίδα
Στήσον πρὸς με τὴν ἐπωμίδα.
Προσέγγισον δὴ μοι τὸ ἐπένδυμα.

ויבאו 8

8.

8. Μετὰ τὸν εὐζῶνον τοῦτον. (Ἄ.,
ὅπως τοῦ μονοζώνου συστρέμμα-
τος.)

ויבאו 10

10.

10.

פגרו בעב

12.

Ἦτόνησαν τοῦ διαθῆναι.

ויבאו

12.

12. ✕ Καὶ δύο σταυρίδας.

ויבאו 12

13.

13. Ἦνωχλήθην σήμερον τρεῖς
ἡμέρας.

ויבאו

13.

ויבאו 13

13.

Ἠρρώστηκα.

Τρεῖς.

ויבאו

13.

Ἠρρώστηκα.

ויבאו

13.

Τρεῖς.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. In veniendo David.

1. Cumque venissent David et viri.

1.

Ad meridiem.

Ex parte australi.

Ad austrum.

2. Et duxerunt.

2. Sed secum duxerant.

2. Sed moverunt.

6. Angustia fuit.

6. Contristatus est.

6. Contristatus est.

Roboravit se.

Confortatus est.

Invaluit.

7. Fac accedere, quæso, mihi ephod.

7. Applica ad me ephod.

7. Admove mihi superhumeralæ.
Applica ad me superhumeralæ.
Admove utiquè mihi indumentum.

8. Post agmen istud.

8. Latrunculos hos.

8. Post accinctum hunc. (Ἄ.,
post expeditum agmen.)

10. Et substiterunt.

10. Substiterant.

10.

Pigrescebant a transeundo.

Lassi transire non poterant.

Debiles fuerunt ad transeundum.

Torrentem.

Torrentem.

12. Et duos botros siccos.

12. Ligaturas uvæ passæ.

12. ✕ Et duos botros siccos.

Reversus est.

Reversus est.

13. Quia ægrotavi hodie tres.

13. Quia ægrotare cœpi nudius-tertius.

13. Molestè hodie habui tertium diem.

Ægrotavi.

Ægrotare cœpi.

Ægrotavi.

Tres.

Nudiustertius.

Ter.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10. Ὅταν διαφύσῃ. SYMMACHUS.	Σατράπαι. Ἄλλος, στρατηγοί. 10. Καὶ φωτισάτω ὑμῖν. LXX INTERPRETES.	10. THEODOTIO.
10. Cum illuxerit.	Satrapæ. <i>Alius</i> , duces. 10. Et illucescat vobis.	10.
Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX lib. I Regum.		
V. 6. Σ., ἀρεστός. Coisl. 2. Ἄλλως, εὐθύς. Fdit. Rom.	ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου etc. Reg. Ἄλλως, ἐν ὀφθαλμοῖς μου. Sic edit. Rom.	
Ibid. Σ., οὐκ ἀρέσκεις. Reg. et Coisl. 2.	Ibid. Ἄλλος, στρατηγοί. Sic quædam exemplaria	
V. 7. Σ., ἵνα μὴ ποιήσῃς etc. Coisl. 2.	et Complutensis.	
V. 9. Σ., ὅτι ἀρέσκεις σὺ μοι. Ibid. Ἄλλος, ὅτι	V. 10. Σ., ὅταν διαφύσῃ. Coisl. 2.	

CAPUT XXX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Εἰσελθόντος Δαυὶδ. Ἄλλος, ἐν τῷ παραγενέσθαι Δαυὶδ.	1.
Πρὸς μεσημέριαν.	Ἐπὶ τὸν νότον.	
2.	2. Ἄλλ' ἠχμαλώτευσαν.	2.
6.	6. Ἐθλίδη.	6. Ἡπορεῖτο.
Ἐθάρσησε.	Ἐκραταιώθη.	
7. Στήσον πρὸς μὲ τὴν ἐπωμίδα.	7. Προσάγαγε τὸ ἐφοῦδ.	7.
8. Ἐπὶ τὸν λόγον τούτου.	8. Ὅπισω τοῦ Γεδδὺρ τούτου. Ἄλλος, ὀπίσω τοῦ στρέμματος (ἴσ. συστρέμματος). Ἄλλος, στρατεύματος.	8. Συστρέμματος.
10. Ἐπτοματίσθησαν. Ἡδυνάτησαν.	10. Ὑπέστησαν. Ἐκάθισαν πέραν τοῦ χειμάρρου.	10. Ἄπενάρκησαν παρελθεῖν.
Φάραγος.	Χειμάρρου.	
12. Ἐνδέσμους σταφίδων. Ἄνεκθήσατο!	12. <i>Vacat.</i> Κατέστη.	12.
13.	13. Ὅτι ἠνωχλήθη ἐγὼ σήμερον τριταῖος. Ἄλλος, ὅτι ἠβρώστησα ἐγὼ σήμερον τρίτην ἡμέραν.	13.
Ἐνόσησα.	ἠνωχλήθη. Τριταῖος.	Ἐυαλακίσθη.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Infrante David. <i>Alius</i> , cum accessisset David.	1.
Ad meridiem.	Ad austrum.	
2.	2. Sed captivarunt.	2.
6.	6. Tribulatus est.	6. <i>Anxius erat.</i>
Confidit.	Confortatus est.	
7. <i>Applica ad me superhumorale.</i>	7. <i>Applica ephud.</i>	7.
8. <i>Ad agmen, sive cuneum istum.</i>	8. Post Geddur istud. <i>Alius</i> , post turmam. <i>Alius</i> , exercitum.	8. <i>Agmen.</i>
10. <i>Conciderunt. Defecerunt. Vallem.</i>	10. <i>Subatiterunt. Sederunt trans torrentem. Torrentem.</i>	10. <i>Obtorpuerunt ad transcundum.</i>
12. <i>Ligaturas unæ passæ. Recreavit se.</i>	12. <i>Vacat.</i> <i>Restitutus est.</i>	12.
13.	13. <i>Quia moleste habui ego hodie tertianus. Alius, quia ægrotaui ego hodie tertium diem.</i>	13.
Ἐγροτάρι.	<i>Moleste habui. Tertianus.</i>	<i>Infirmatus sum.</i>

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.
14 ועל־נגב	14.	14. Πρὸς νότον.
15 חתודי.	15.	15. Εὐζωνον.
הגודד		16. Ἐκτεταμένοι.
16 נמשים	16.	
וחגים		
הגודל		
17 מהנשף	17.	17. Ἀπὸ σκοτομήνης.
18 ויצל	18.	18.
21 אשר־פגרו	21.	21. Οἱ ἐπιτωματίσθησαν
ויגש		
וישאל להם		
22 ובליעל	22.	22. Καὶ ἀποστάτης. Ἐρβυσάμεθα. Καὶ ἐλασάτωσαν.
הצלנו		
וינהגו		
23 ויתנו את־הגודד הבא	23.	23
24 לחק ולמשפח	24.	24.
26 מהשגל לזקני יהודה לרעדו	26.	26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

14. Et ad meridiem.	14. Ad meridiem.	14. Ad austrum.
15. Num descendere facies me ? Agmen.	15. Potes me ducere. Cuneum.	15. Accinctum.
16. Relicti. Et tripudiantes.	16. Discumbebant. Et quasi festum celebrantes diem.	16. Extensi.
Magnis.	Vacat.	
17. A crepusculo.	17. A vespere.	... A nocte illuni.
18. Et eruit.	18. Eruit.	18.
21. Qui pigri fuerant. Et accessit.	21. Qui lassi substiterant. Accedens autem.	21. Qui conciderant.
Et optavit eis.	Salutavit eos.	
22. Et Belial. Eruimus.	22. Et iniquus. Eruimus.	22. Et apostata. Eruimus.
Et ducant.	Cum acceperint.	Et deducant.
23. Et dedit agmen veniens.	23. Et dedit latrunculos qui e- ruperant.	23.
25. In statutum, et in judi- cium.	25. Constitutum et prænitum.	25.
26. De spolio senioribus Juda socio suo.	26. De præda senioribus Juda proximis suis dicens.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX lib. I Regum.

V. 1. Ἄλλος, ἐν τῷ παραγενέσθαι δαυὶδ. Ita Reg.
Ibid. Ἄ., πρὸς νότον. Σ., πρὸς μεσημβριαν. Ex
Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis*, ut supra.

V. 2. Ἄ., ἀλλ' ἤλασαν. Coislin. 2.

V. 6. Ἄ. et Θ. lectiones exhibet idem.

Ibid. Ἄ., ἐνίσχυσε. Idem.

V. 7. Ἄ., ἔγγισόν μοι τὴν ἐπαμίδα. Reg. Dnas
alias Aquilæ interpretationes et Symmachi inter-
pretationem exhibet Coislin. 2. Sed auguror pri-
mam, στήσον πρὸς με etc., esse Symmachi tantum :
duas vero alias Aquilæ, ex duabus ejus editionibus

desumptas, quod persepe in libris Regum occurrit.

V. 8. Ἄ., μετὰ τὸν εὐζωνον τοῦτον. Lectionem
Aquilæ sic offert Eusebius *De locis Hebraicis*, ut et
Hieronymus ad vocem Γεδδούρ, ubi ad Symmachum
legitur λόφον pro λόγον. Codex vero Regius et Pro-
copius lectionem Aquilæ sic habent, ἐπίσω τοῦ μο-
νοζώνου συστρέμματος. Complut. habet στρατεύμα-
τος, quæ lectio non spernenda. Coislin., Ἄ., εὐ-
ζώνου. Σ., λόγου. Θ., συστρέμματος. Ibidem adjicit
Coislinianus 2, μονόζωνοι δὲ μᾶλλον καλοῦνται οἱ
λησταί. l. e. εἰ μονόζωνοι, magis vocantur vradones.)

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

14. Πρὸς μεσημβρίαν.
15. Ἄρα εἰ κατάξεις με.
Λόγον.
16. Ἀναπεπρωκότας.
Ὡς ἐν πανηγύρει.
Τοῖς πολλοῖς.
17. Ἀφ' οὗ συνεσκόταζεν.
18.
21. Ἀτονήσαντας.

Ἠσπάζοντο αὐτούς.
22. Καὶ παράνομος.

23.

25. Εἰς ὄρον καὶ κρίσιν.

26.

SYMMACHUS.

14. Ad meridiem.
15. Si forte deducas me.
Turmam.
16. Prolapsi.
Qua:i in celebritate.

Multis.
17. A crepusculo vespertino.
18.
21. Qui animo defecerant.

Salutaverunt eos.
22. Et iniquus.

23.

25. In decretum et iudicium.

26.

14. Ἐπὶ νότον.
15. Εἰ κατάξεις με.
Γεδδούρ. Ἄλλος, σύστρεμμα.
16. Διακεχυμένοι.
Καὶ ἐορτάζοντες.
Τοῖς μεγάλοις.
17. Ἀπὸ ἐωσφόρου.
18. Ἀφελιατο. Ἄλλος, ἐκομίσαστο
21. Τοὺς ὑπολειφθέντας.
Καὶ προσήγαγε. Ἄλλος, καὶ
προσήλαθε.
Ἠρώτησαν αὐτόν
22. Καὶ λοιμός.
Ἐξειλόμεθα.
Ἀπαγέτωσαν. Ἄλλως, ἀπαγέ-
σθωσαν. Ἄλλος, λαβέτωσαν.
23. Καὶ παρέδωκε Κύριος τὸν
Γεδδούρ τὸν ἐπερχόμενον. Ἄλλος,
καὶ παραδούναι Κύριος τὸ σύστρεμ-
μα τὸ ἐπέλθόν.
25. Εἰς πρόσταγμα καὶ εἰς δικαί-
ωμα.
26. Τοῖς πρεσβυτέροις τῶν σκύ-
λων Ἰούδα, καὶ τοῖς πλησίον αὐτοῦ
λέγων. Ἄλλος, τοῖς πλησίον αὐτοῦ
τῶν σκύλων αὐτοῦ λέγων.

LXX INTERPRETES.

14. Ad austrum.
15. Si deduces me.
Geddur. *Alius*, agmen.
16. Profusi.
Et festum celebrantes.

Magnis.
17. A lucifero.
18. Erui. *Alius*, abstulit.
21. Qui relictii fuerant.
Et accessit. *Alius*, *id*.
Interrogaverunt eum.
22. Et pestilens.
Eripuimus.
Abducant. *Alius*, accipiant.
23. Et tradidit Dominus Geddur
qui irruerat. *Alius*, et tradat Do-
minus agmen irruens.
25. In constitutum et in jus.

26. Senioribus Juda de spoliis,
et proximis suis dicens. *Alius*,
sociis suis de spoliis suis dicens.

THEODOTIO.

14.
15.
16. Dispersi.

17.
18.
21. Qui obtorpuerant.

22.
23.
25.
26.

Notae et variae lectiones ad cap. XXX lib. I Regum.

Ibid. Σ., ἐπωματίσθησαν. Idem.
V. 10. Ἄ., ἠτόνησαν τοῦ διαβῆναι. Θ., ἀπενάρ-
χησαν παρελθεῖν. Reg. Adjicit vero Coislinianus 2,
Σ., ἠδυνάτησαν.
Ibid. Σ., φάραγγος. Idem.
V. 12. Ἄ., ✕ καὶ δύο σταφ-. Σ. etc. Idem. Hæc
vero desunt in Ο΄.
Ibid. Σ., ἀνεκτήσατο. Coislin. 2. Reg. etiam ha-
bet, sed sine interpretis nomine.
V. 13. Ἄ., ἠνωχλήθη etc. Coislin. 2.
Ibid. Ἄ., ἠρρώστηκα. Σ., ἐνόθησα. Θ., ἐμαλκχι-

σθη. Idem. Ita ut duas Aquila interpretationes ex-
hibeat, an ex duabus editionibus, an vicio librarii,
incertum.

V. 14. Ἄ., πρὸς νότον etc. V. supra, v. 1.
V. 15. Σ., ἄρα εἰ κατάξεις με. Reg. At Coisl. 2
habet, Σ., εἰ, tantum.
Ibid. Ἄ., εὐζωνον etc. Vide supra ad vers. 8.
Ibid. Ἄλλος, σύστρεμμα. Et sic semper.
V. 16. Has Ἄ., Σ., Θ. lectiones ex cod. Reg. et
Coislin. 2 mutuumur.
Ibid. Σ., ὡς ἐν πανηγύρει. Reg. et Coislin. 2

Ib'd. Σ., τοὺς πολλοὺς. Coislin. 2.
 V. 17. 'A., ἀπὸ σκοτομήνης. Σ., ἀφ' οὗ συνεσκό-
 ταζεν. Drusius et Coislin. 2.
 V. 18. Ἄλλος, ἐκομίσαστο. Reg.
 V. 21. 'A., οἱ ἐπιτωμ-, et reliquas similiter ver-

siones affert Coislin. 2.
 Ibid. Ἄλλος, καὶ προσῆθε. Reg.
 Ibid. Σ., ἡσπάσαντο αὐτούς. Coislin. 2.
 V. 22. 'A., καὶ ἀποστάτης etc. Coislin. 2

CAPUT XXXI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

וידברק 2
 המירים 3
 מאד מדמורים
 חרבך 4
 והתעללו
 נש כליו
 וידו 6
 ויכרתו את-ראשו
 ויפשו את-כליו

בית עשתרת 10

חיל 12

האש 13

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et adhæserunt.
 3. Jacientes.
 Valde a jacientibus.
 4. Gladium tuum.
 Et illudant.
 Ferens vasa ejus.
 6. Pariter.
 9. Et absciderunt caput ejus.
 Et spoliaverunt vasa ejus.

10. Domo Astaroth.

12. Virtutis.

13. Arbore.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

2.

3.

4.

6.

9.

10.

12.

13.

VULGATA LATINA.

2. Irrueruntque.
 3. Sagittarii.
 A sagittariis.
 4. Gladium tuum.
 Illudentes.
 Armiger.
 6. Pariter.
 9. Et præciderunt caput Saul.
 Et spoliaverunt eum armis.

10. In templo Astaroth.

12. Fortissimi.

13. In nemore.

ΑΚΥΤΑΣ.

2. Ἐκολλήθησαν.
 3. Ροιζοῦντες.
 Σφόδρα ἀπὸ τῶν ροιζοῦντων
 †.

Ἐναλαλάξωσι.

6. Ὅμοῦ.

9.

10. Ἐν οἴκῳ Ἀσταρώθ.

12. Εὐπορος.

13. Δενδρόνα.

AQUILA.

2. Adhæserunt.
 3. Sagittarii.
 Valde a jacientibus.
 4.
 Jubilent.
 6. Simul.
 9.

10. In domo Astaroth.

12. Abundans.

13. Arboreto.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI lib. I Regum.

V. 2. 'A., ἐκολλήθησαν. Coislin. 2
 V. 3. 'A., ροιζοῦντες. Reg. Vide Exod. xix, 13,
 et Psal. LXXI, 8.

Ibid. 'A., σφόδρα etc. Σ., ἀκοντ-. Θ., τόξων.
 Coisl. 2, cum hac nota, μέρος τὸ ἐγγὺς τοῦ ἥπατος,
 quæ a Drusio affertur, quasi sit lectio Theodotio-
 nis: sed est scholion ad lectionem τῶν Ὅ, εἰς τὰ
 ὑποχόνδρια.

V. 4. Ἄλλος, μάχαιραν. Sic quidam mss. et
 edit. Complut.

Ibid. 'A., ἐναλαλάξωσι. Coislin. 2, et Reg. forte
 ἐναλλάξωσι.

Ibid. Σ., ὄπλοφόρος. Idem Coislin. 2.

V. 6. 'A., ὁμοῦ. Idem.

V. 9. Σ., καὶ ἔκοψαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Coisl. 2
 et Reg. Ἄλλος, καὶ ἀποκεφαλίζουσιν αὐτόν. Reg.
 Ibid. Σ., ὄπλα. Coislin. 2. Ἄλλος, καὶ ἐκδι-
 σκουσιν etc. Reg.

V. 10. 'A., ἐν οἴκῳ Ἀσταρώθ. Coislin. 2. Ἄλλος.

Ibid. 'A., ἔφρουσ-. Idem.
Ibid. 'A., καὶ ἐλασάτωσαν, et mox λαθέτωσαν,
sine interpretis nomine. Coislin. 2 : sed videtur
Symmachi. Ἄλλως, ἀπαγέσθωσαν. Edit. Rom.
V. 23. Ἄλλος, καὶ παραδούναι τὸ σύστρεμμα τὸ

ἑπ-. Reg.
V. 25. Σ., εἰς ὄρον καὶ κρ-. Coislin. 2.
V. 26. Ἄλλος, τὰς πλησίον αὐτοῦ τῶν σχύ- etc.
Reg

CAPUT XXXI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συνάπτουσι.	2.
3. Ἄκοντιστῶν.	3. Ἄκοντισταί. Εἰς τὰ ὑποχόνδρια.	3. Τοξοταί. Τόξων.
4. Ὅπλοφοροσ.	4. Ῥομφαίαν σου. Ἄλλος, μά- χαιραν. Ἐμπαίξωσιν. Ὁ αἶρων τὰ σκεύη αὐτοῦ.	4.
6. Καὶ ἔκοψαν τὴν κεφαλὴν αὐ- τοῦ.	6. Κατὰ τὸ αὐτό.	6.
9. Ὅπλα.	9. Καὶ ἀποστρέφουσιν αὐτόν. Ἄλ- λος, καὶ ἀποκεφαλίζουσιν αὐτόν. Καὶ ἐξέδυσαν τὰ σκεύη αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ἐκδιδύσκουσιν αὐτὸν τὰ σκεύη αὐτοῦ.	9.
10.	10. Εἰς τὸ Ἄσταρτεῖον. Ἄλλος, εἰς τὸ ἱερὸν Ἀστάρτης.	10.
12. Ἰσχυρός.	12. Δυνάμεως.	12.
13. Φυτόν.	13. Ἄρουραν.	13. Τὰς δρυῖς.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Jaculatoribus.	2. Congrediuntur.	2. Sagittarii.
3.	3. Sagittarii. In hypochondria.	3. Sagittarii. Arcubus.
4. Armiger.	4. Gladium tuum. <i>Alius</i> , ma- chæram. Illudant. Ferens vasa ejus.	4.
6. Et abscederunt caput ejus.	6. In idipsum.	6.
Arma.	9. Et convertunt eum. <i>Alius</i> , et capite truncant eum. Et spoliaverunt vasa ejus. <i>Alius</i> , et exuunt eum vasis (<i>al.</i> armis) suis.	9.
10.	10. In Astartio. <i>Alius</i> , in templo Astartes.	10.
12. Fortis.	12. Virtutis.	12.
13. Arborea.	13. Arboreto.	13. Quercubus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI lib. I Regum.

εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀστάρτης. Reg.
V. 12. 'A., εὔπορος. Σ., ἰσχυρός. Coislin. 2.
V. 13. 'A., δενδρώνα. Σ, φυτόν. Θ., τὰς δρυῖς.
Reg. et Coislin. 2.

Notæ duæ sequentes prodeunt, prior ex codice
Regio passim laudato, altera ex codice Regio, nu-
mero 1871. Uterque vero testificatur Aquilam ex
primo et secundo Regum libro, sive ex duobus Sa-
muelis, unum fecisse. Tertia nota adjicitur ex
Coisliniano 2.

Τέλος σὺν Θεῷ τῆς πρώτης τῶν Βασιλειῶν.
Ὁ δὲ Ἀκύλας, Ἑβραῖοις ἐπόμενος, οὐ διαίτε,
ἀλλὰ μίαν τὰς δύο πεποίηκε.
'Ακ., εἰς ἕν συνάπτει τὴν Α' μετὰ τῆς Β'.
Coislin., ἕως ὧδε τὸ Ἑβραϊκὸν, καὶ λοιποί.
I. e. Finis cum Deo primi libri Regum.
Aquila vero, Hebræos sequens, non divisit; sed
ex duobus unum fecit.
Aquila primum et secundum in unum copulata.
Coislin. Hactenus Hebraicum et reliqui.

ORDO RERUM

QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

ORIGENES.

HEXAPLORUM QUÆ SUPERSUNT.	
Epistola nuncupatoria.	9
Præfatio.	14
PRÆLIMINARIA.	
CAPUT PRIMUM. — <i>De Tetraplorum et Hexaplorum nominibus et forma.</i>	
I. — Tetraplorum et Hexaplorum varia nomina.	19
II. — Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit.	22
III. — An Hexapla prius quam Tetrapla. Certum videtur Tetrapla prius quam Hexapla adornata fuisse.	22
IV. — Quo tempore Hexapla concinnaverit.	24
V. — Quæ ratione Tetrapla, Hexapla, Octapla digesserit. itemque Enneapla	29
VI. — In quibusnam Scripturæ libris, tres alias editiones Hexaplis addiderit.	31
VII. — De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis.	34
VIII. — An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit.	35
IX. — Utrum Origenes tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.	36
CAP. II. — <i>De textu Hebraico.</i>	
I. — Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem erat qui hodiernus, non autem priscus ille Samaritanus.	39
II. — Specimina quædam litterarum Hebraicarum veterum.	39
III. — Ex quarumdam litterarum similitudine quantæ interpretationum varietas orta sit.	42
IV. — De prisco scripturam Hebraicam legendi more.	46
V. — De veteri litterarum Hebraicarum pronuntiatione.	47
VI. — De vocalibus Hebræorum.	50
CAP. III. — <i>De Historia LXX vel LXXII Interpretum, quæ Aristæ nomine circumfertur.</i>	
I. — Aristæ hæc Historiæ compendium.	53
II. — Quid de hac Historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus.	58
III. — Quid Josephus.	57
IV. — Quam longe ab Aristæ narratione aberraverit Justinus Martyr.	57
V. — Epiphanius longe diversa ab Aristæ et a cæteris refert.	58
VI. — Totæ controversiæ in tres quæstiones dividitur.	60
VII. — Probat Aristæ exemplaria quæ supersunt genuina, cæterorum autem additamenta respuenda esse.	60
VIII. — Post Hieronymum asseritur LXX vel eos qui Pentateuchum transtulerunt, non reliqua interpretatos esse.	62
IX. — Utrum Aristæ primigenia Historia vera sit, an conficta et supposititia, asseruntur argumenta utrinque.	62
X. — Disputationis conclusio.	66
CAP. IV. — <i>De LXX Interpretum versione, ut in Hexaplis erat.</i>	
I. — De statu editionis <i>ms. o'</i> antequam Origenes Hexapla adornaret.	66
II. — Origenes editionem <i>ms. o'</i> emendatam cum astericis et obelis in Hexaplis posuit.	68
III. — De astericorum et obelorum usu in Hexaplis.	69
IV. — De lemniscis et hypolemniscis.	72
V. — In hodiernis editionibus et mss. LXX Interpretum, multa ex editione illa Hexaplarum desumpta deprehenduntur.	75
VI. — De mutationibus quæ ab Origene tempore in editiones LXX Interpretum advectæ sunt.	76
VII. — De his etiam mutationibus, quæ ex similitudine quarumdam litterarum admixtæ sunt.	77
VIII. — De distinctione capitum et versiculorum antiquis usurpata.	78
CAP. V. — <i>De Aquilæ editionibus.</i>	
I. — Aquilæ historia.	79
II. — Aquila duas interpretationes edidit.	81
III. — Utra ex duabus in Hexaplis posita fuerit.	82
IV. — An de industria Aquila quædam Scripturæ loca in alium sensum detorsit.	83
V. — Expenduntur loca ubi Aquila, quasi ob Christianismi odium male interpretatus, reprehenditur.	83
VI. — Quæritur utrum Aquila idem sit qui Onkelus, et utrum Thargum Onkeli aliquid affinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.	85
CAP. VI. — <i>De Symmachi interpretatione.</i>	
I. — Multipliciter errat Epiphanius et pugnantia loquitur, dum narrat Symmachum Scripturam veritas ante Theodotionem.	85
II. — Auctor Synopseos Epiphanius errorem sensisse videtur.	87
III. — Chronicon Alexandrinum errorem Epiphanius emendavit, ut et Ado.	87
IV. — An duas interpretationes ediderit Symmachus.	89
V. — Quo vertendi genere usus sit : et de annis chronologicis primæ ac secundæ ætatis ut a Symmacho numerabuntur.	90
VI. — Eius editio a veteribus admodum laudata.	91
VII. — Theodoro Heracleote non ita probatur.	91
CAP. VII. — <i>De Theodotionis editione.</i>	
I. — Quis fuerit Theodotio.	91
II. — De ratione interpretandi qua usus est.	93
III. — Cæteris interpretibus inductior habetur.	94
CAP. VIII. — <i>De reliquis editionibus.</i>	
I. — Quinta, sexta, septima editiones quandam factæ sint.	95
II. — Quandonam repertæ fuerint.	95
III. — De quinta editione.	96
IV. — De sexta editione.	97
V. — De septima.	97
VI. — De Vulgatæ editionis Latine præstantia.	98
CAP. IX. — <i>In singulos Scripturæ libros, ut in Hexaplis erant, hic quædam adnotantur.</i>	
CAP. X. — <i>De notis ad Hexapla vel Tetrapla spectantibus.</i>	
I. — De notis cognitæ.	105
II. — De notis incognitæ.	110
III. — Probat contra Brianum Waltonum notam ad significare tres interpretes Aquilam, Symmachum et Theodotionem.	111
CAP. XI.	
I. — Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, et quare.	115
II. — Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum collectæ.	116
III. — Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libris sint usi.	117
IV. — Quandonam Hexapla perierint.	120
Anecdota quædam, quæ hic tantum memorantur.	121
Monitum.	121
Testimonia in veteres interpretes.	123
HEXAPLORUM QUÆ SUPERSUNT.	
Monitum in Genesis.	141
Genesis liber.	145
Admonitio in Exodi librum.	351
Exodi liber.	353
In Leviticum admonitio.	519
Leviticus liber.	523
Admonitio in librum Numerorum.	707
Libri Numerorum.	707
Admonitio in Deuteronomium.	791
Libri Deuteronomium.	795
Admonitio in librum Josue.	927
Libri Josue.	927
Admonitio in librum Judicum.	1045
Libri Judicum.	1045
Monitum in librum Ruth.	1267
Libri Ruth.	1267
Admonitio in libros Regum et Paralipomenon.	1267
Libri Regum.	1271

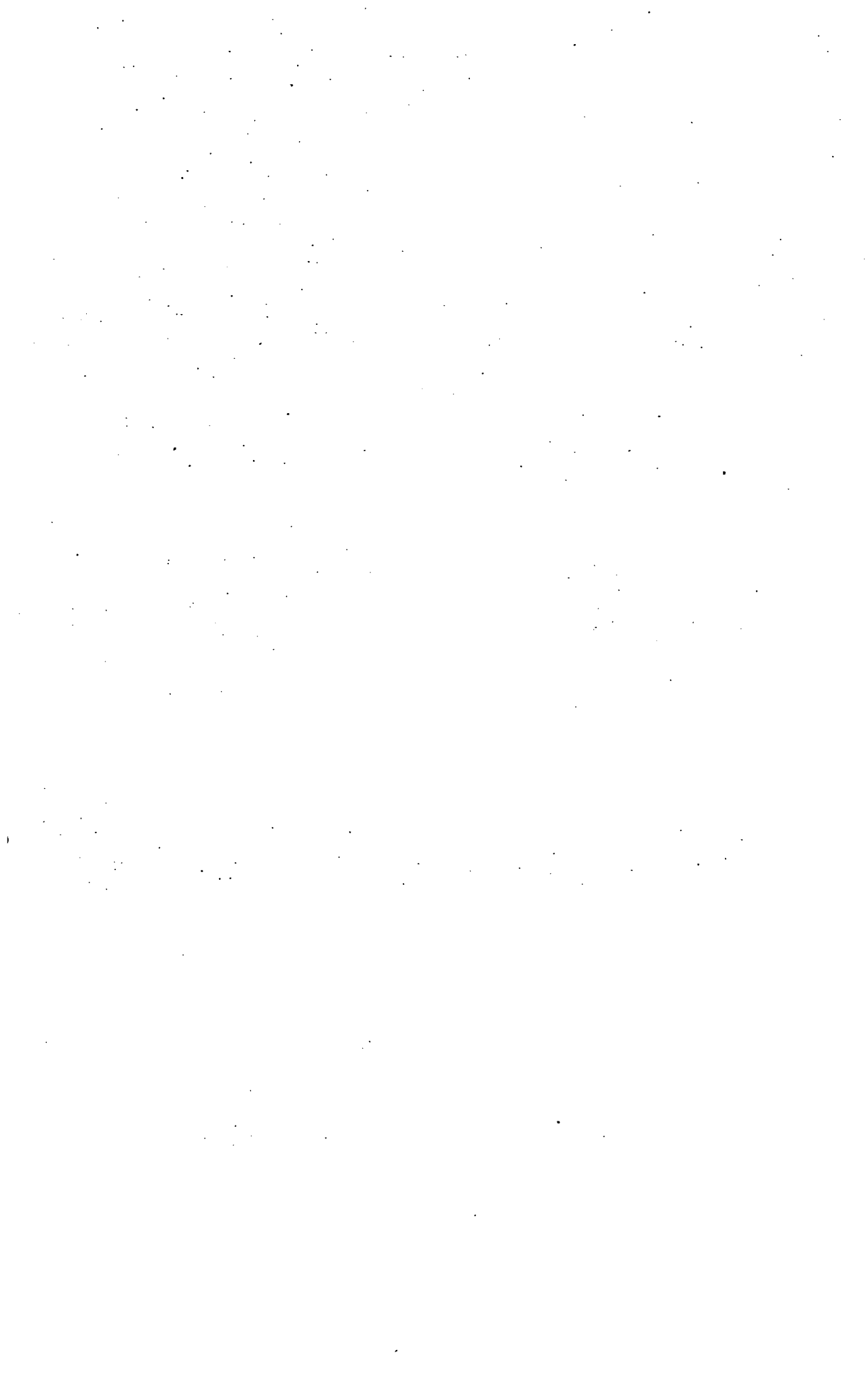
ORDO RERUM

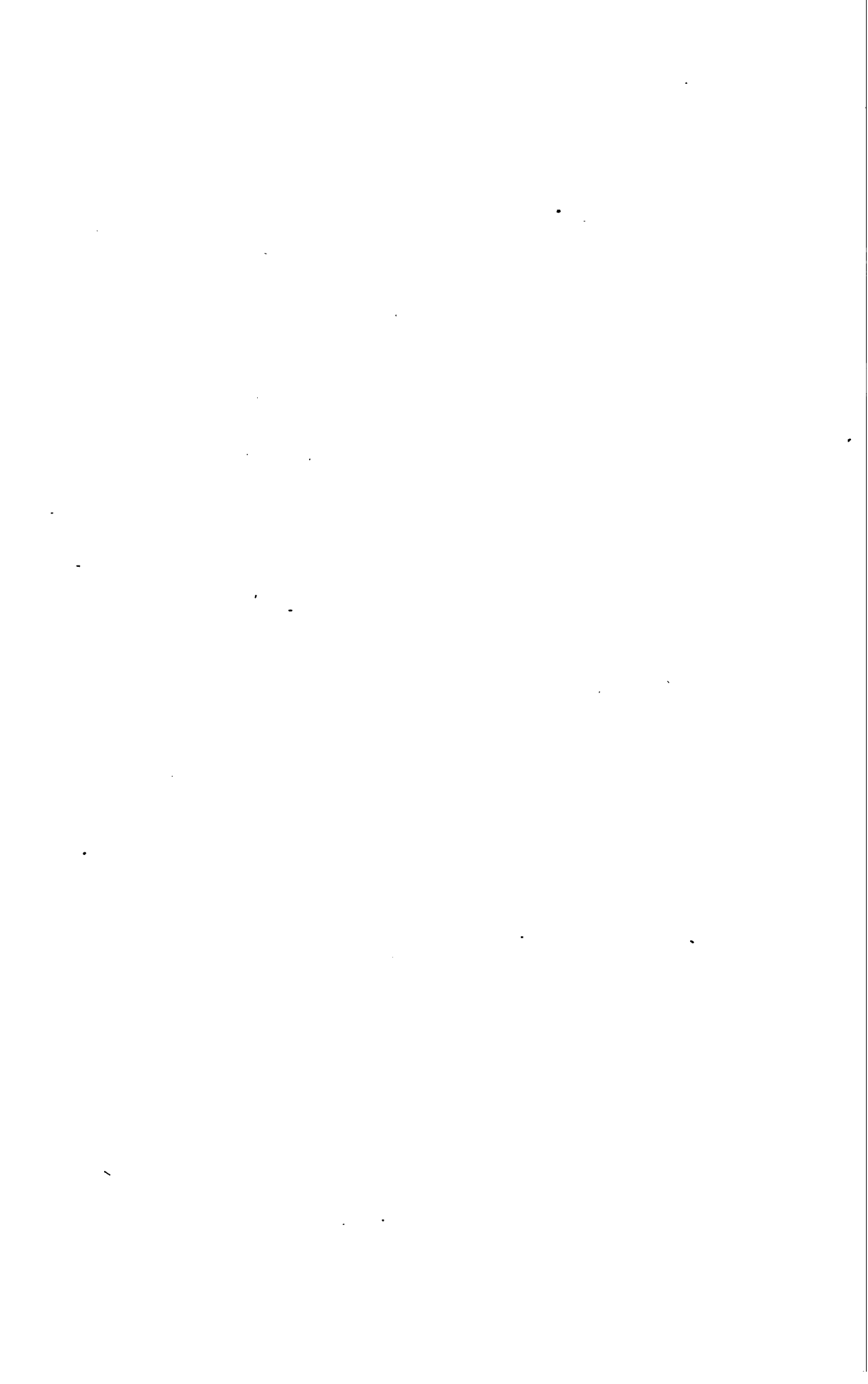
QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

ORIGENES.

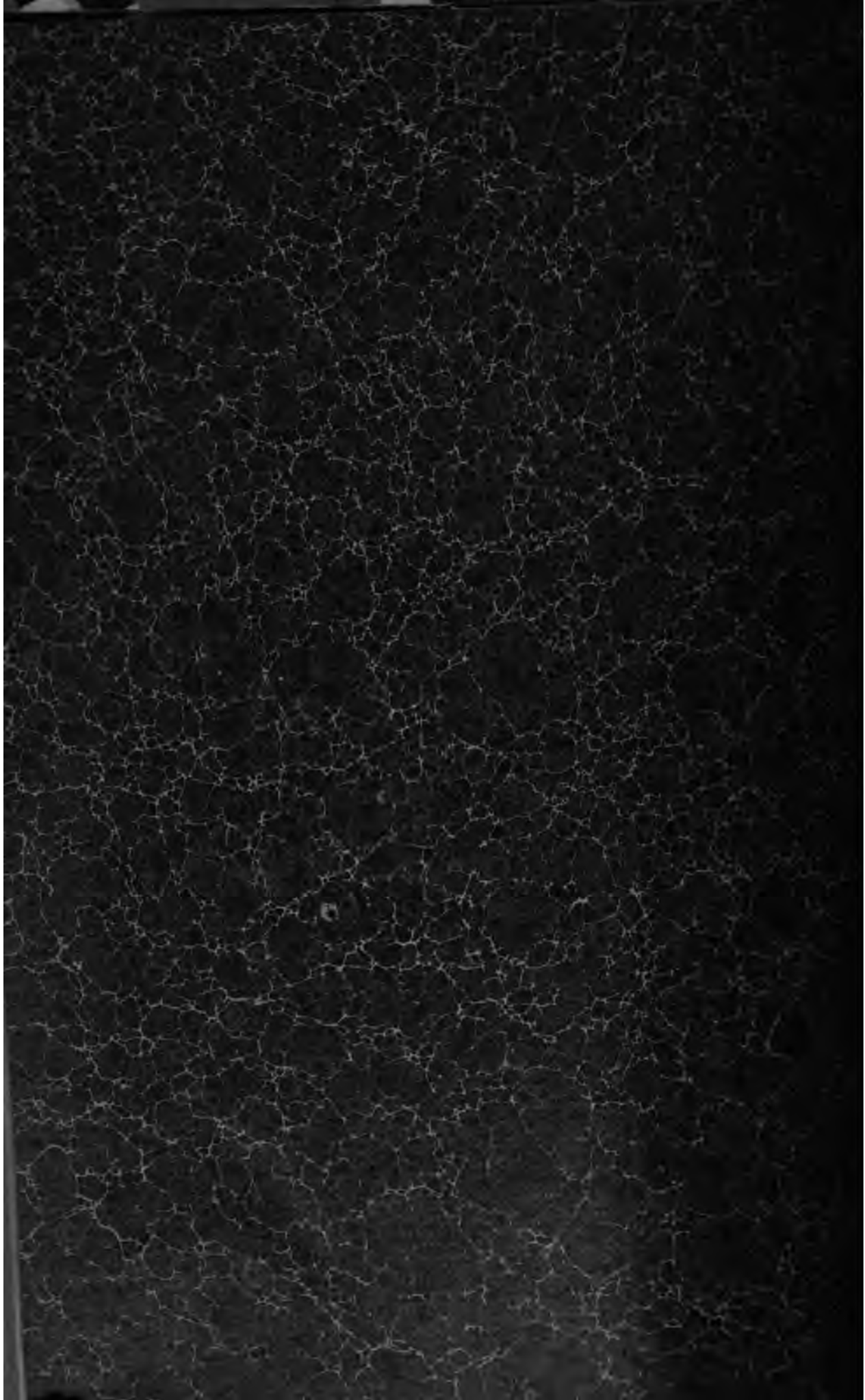
HEXAPLORUM QUÆ SUPERSUNT.	
Epistola nuncupatoria.	9
Prefatio.	14
PRÆLIMINARIA.	
CAPUT PRIMUM. — <i>De Tetraplorum et Hexaplorum nominibus et forma.</i>	
I. — Tetraplorum et Hexaplorum varia nomina.	19
II. — Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit.	22
III. — An Hexapla prius quam Tetrapla. Certum videtur Tetrapla prius quam Hexapla adornata fuisse.	22
IV. — Quo tempore Hexapla concinnaverit.	24
V. — Quæ ratione Tetrapla, Hexapla, Octapla digesserit. Itemque Enneapla	29
VI. — In quibusnam Scripturæ libris, tres alias editiones Hexaplis addiderit.	31
VII. — De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis.	34
VIII. — An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit.	35
IX. — Utrum Origenis tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.	36
CAP. II. — <i>De textu Hebraico.</i>	
I. — Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem erat qui hodiernus, non autem priscus ille Samaritanus.	39
II. — Specimina quædam litterarum Hebraicarum veterum.	39
III. — Ex quarundam litterarum similitudine quantæ interpretationum varietas orta sit.	42
IV. — De prisco scripturam Hebraicam legendi more.	46
V. — De veteri litterarum Hebraicarum pronuntiatione.	47
VI. — De vocalibus Hebræorum.	50
CAP. III. — <i>De Historia LXX vel LXXII Interpretum, quæ Aristææ nomine circumfertur.</i>	
I. — Aristææ Historiæ compendium.	55
II. — Quid de hac Historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus.	56
III. — Quid Josephus.	57
IV. — Quam longe ab Aristææ narratione aberraverit Justinus Martyr.	57
V. — Epiphanius longe diversa ab Aristææ et a cæteris refert.	58
VI. — Tota controversia in tres quæstiones dividitur.	60
VII. — Probatur Aristææ exemplaria quæ supersunt genuina, cæterorum autem additamenta respuenda esse.	60
VIII. — Post Hieronymum asseritur LXX vel eos qui Pentateuchum transtulerunt, non reliqua Interpretatos esse.	62
IX. — Utrum Aristææ primigenia Historia vera sit, an conficta et supposititia, afferuntur argumenta utrinque.	62
X. — Disputationis conclusio.	66
CAP. IV. — <i>De LXX Interpretum versione, ut in Hexaplis erat.</i>	
I. — De statu editionis <i>vet. o'</i> antequam Origenes Hexapla adornaret.	66
II. — Origenes editionem <i>vet. o'</i> emendatam cum astericis et obelis in Hexaplis posuit.	68
III. — De astericorum et obelorum usu in Hexaplis.	69
IV. — De lemniscis et hypolemniscis.	72
V. — In hodiernis editionibus et mss. LXX Interpretum, multa ex editione illa Hexapliari desumpta deprehenduntur.	75
VI. — De mutationibus quæ ab Origene tempore in editiones LXX Interpretum advectæ sunt.	76
VII. — De his etiam mutationibus, quæ ex similitudine quarundam litterarum admixtæ sunt.	77
VIII. — De distinctione capitum et versiculorum antiquitus usurpata.	78
CAP. V. — <i>De Aquilæ editionibus.</i>	
I. — Aquilæ historia.	79
II. — Aquilæ duas interpretationes edidit.	81

III. — Utra ex duabus in Hexaplis posita fuerit.	82
IV. — An de industria Aquilæ quædam Scripturæ loca in alium sensum detorsit.	83
V. — Expenduntur loca ubi Aquilæ, quasi ob Christianismi odium male interpretatus, reprehenditur.	83
VI. — Quæritur utrum Aquilæ idem sit qui Onkelus, et utrum Thargum Onkeli aliquid affinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.	85
CAP. VI. — <i>De Symmachi interpretatione.</i>	
I. — Multipliciter errat Epiphanius et pugnantia loquitur, dum narrat Symmachium Scripturam veruisse ante Theodotionem.	85
II. — Auctor Synopseos Epiphanius errorem sensisse videtur.	87
III. — Chronicon Alexandrinum errorem Epiphanius emendavit, ut et Ado.	87
IV. — An duas interpretationes ediderit Symmachus.	89
V. — Quo vertendi genere usus sit : et de annis chronologicis primæ ac secundæ ætatis ut a Symmacho numerabantur	90
VI. — Ejus editio a veteribus admodum laudata.	91
VII. — Theodoro Heracleote non ita probatur.	91
CAP. VII. — <i>De Theodotionis editione.</i>	
I. — Quis fuerit Theodotus.	91
II. — De ratione interpretandi quæ usus est.	93
III. — Cæteris interpretibus inductior habetur.	94
CAP. VIII. — <i>De reliquis editionibus.</i>	
I. — Quinta, sexta, septima editiones quandam factæ sint.	95
II. — Quandonam repertæ fuerint.	95
III. — De quinta editione.	96
IV. — De sexta editione.	97
V. — De septima.	97
VI. — De Vulgatæ editionis Latine præstantia.	98
CAP. IX. — <i>In singulos Scripturæ libros, ut in Hexaplis erant, hic quædam adnotantur.</i>	
CAP. X. — <i>De notis ad Hexapla vel Tetrapla spectantibus.</i>	
I. — De notis cognitis.	105
II. — De notis incognitis.	110
III. — Probatur contra Brianum Waltonum notam a r significare tres interpretes Aquilam, Symmachum et Theodotionem.	111
CAP. XI.	
I. — Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, et quare.	115
II. — Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum collectæ.	116
III. — Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libris sint usi.	117
IV. — Quandonam Hexapla perierint.	120
Anecdota quædam, quæ hic tantum memorantur.	121
Monitum.	121
Testimonia in veteres interpretes.	123
HEXAPLORUM QUÆ SUPERSUNT.	
Monitum in Genesim.	141
Genesis liber.	145
Admonitio in Exodi librum.	331
Exodi liber.	333
In Leviticum admonitio.	519
Leviticus liber.	523
Admonitio in librum Numerorum.	707
Liber Numerorum.	707
Admonitio in Deuteronomium.	791
Liber Deuteronomium.	795
Admonitio in librum Josue.	927
Liber Josue.	927
Admonitio in librum Judicum.	1043
Liber Judicum.	1043
Monitum in librum Ruth.	1267
Liber Ruth.	1267
Admonitio in libros Regum et Paralipomenon.	1267
Liber I Regum.	1271

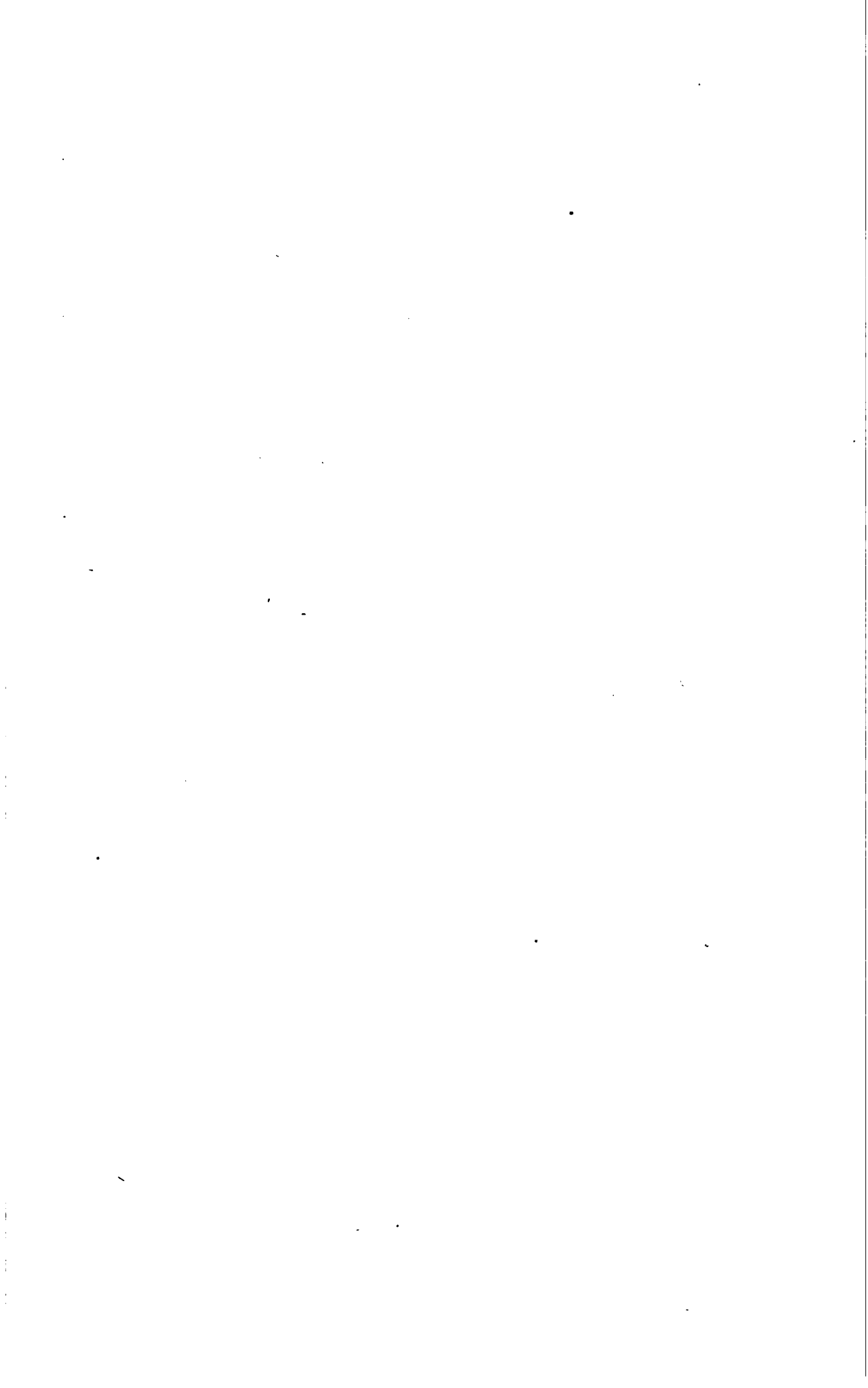

3 2044 019 207 653

ecif

3 2044 019 207 653

...r.
...ific

